Digitized by Google

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA
Berkeley
Digitized by Google

Digitized by Google

Berkeley
LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA
Digitized by Google

Berkeley
LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA

Digitized by Google

Berkeley
LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA
Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA
Berkeley
Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

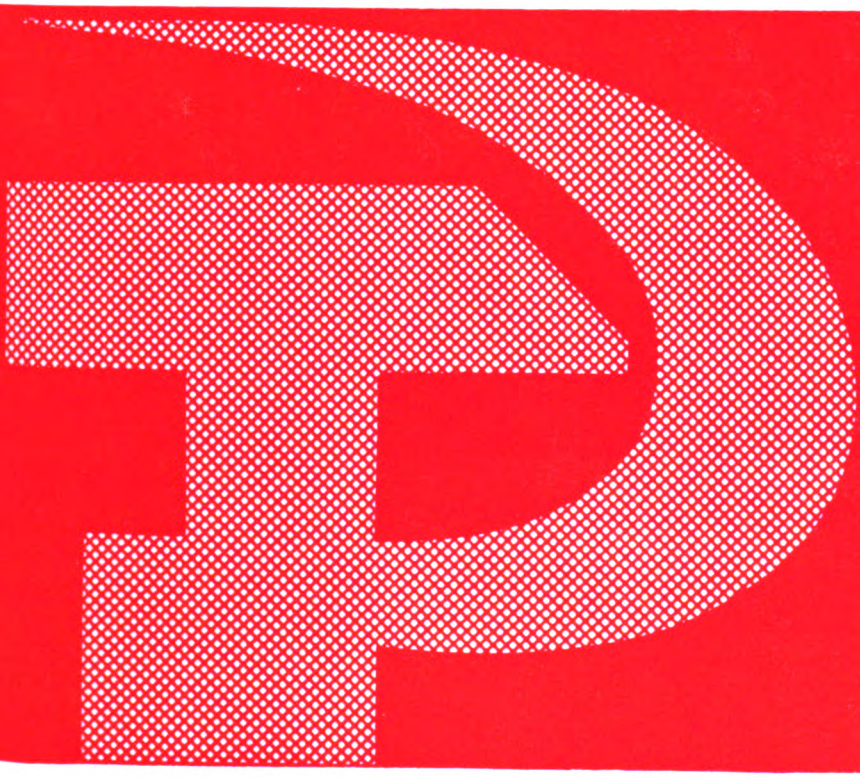

LIBRARY
APR 12 1978
UNIVERSITY OF CALIFORNIA

v.22

Partien zhivot

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СОФИЯ, ЯНУАРИ 1978 ГОДИНА 1

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

№ 1
1978
ЯНУАРИ
☆
година
XXII

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

Пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия 3

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

Уводна — Решаваща година 5
* — Замяната на партийните членски книжки 11
* — Преглед на партийните сили 17
Ш. Борбей — Подмяната на партийните билети в Унгария . . 24
П. Дорофеев — Опитът на Кемеровската областна партийна организация. 32

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

Д. Ананиев — Разграничаване на функциите 36

Партийният комитет

Й. Хаджиев — Общинските комитети и техните задачи . . . 44

Ръководно политическо ядро и първообраз

М. Кюркчиев — Да намериш своето място 48

Мисли от годишните събрания

К. Димов — Творческа трибуна 51
Д. Кралев — По-ефективно идеологическо въздействие . . . 56

Секретарят — централна фигура

Г. Илиев — Обучението в тясна връзка с опита 62
М. Лазаров — Отговорността на комитета 68

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

Пред годишните събрания в АПК

П. Стамов — Действие и динамика на демократичното начало . 70

100 ГОДИНИ ОТ ОСВОБОЖДЕНИЕТО НА БЪЛГАРИЯ

К. Колев — Хлябът 75

Digitized by Google

стър на финансите, Васил Цанов — първи заместник-министър на земеделието и хранителната промишленост, Георги Карауланов — секретар на Централния съвет на Българските професионални съюзи, проф. Гиргин Гиргинов — представител на ЦК на БКП в редакционната колегия на сп. „Проблеми на мира и социализма", Димитър Дачев — първи заместник-министър на металургията и минералните ресурси, Иван Сакарев — министър на строителството и строителните материали, Иван Шпатов — главен секретар на Министерския съвет, Кина Бояджиева — първи зам.-завеждащ отдел „Изкуство и култура" на ЦК на БКП, Любомир Павлов — завеждащ отдел „Изкуство и култура" на ЦК на БКП, Никифор Стоичков — първи заместник-министър на транспорта, проф. Никола Стефанов — завеждащ отдел „Наука и образование" на ЦК на БКП, член-кор. проф. Никола Тодориев — министър на енергетиката, Петър Балевски — първи секретар на окръжния комитет на БКП в Ловеч, Продан Стоянов — първи заместник-министър на народната просвета, Тодор Божинов — министър, първи заместник-председател на Държавния комитет за планиране, и Христо Христов — министър на външната търговия.

Пленумът избра за членове на Политбюро на ЦК на БКП другарите: ОГНЯН ДОЙНОВ — секретар на Централния комитет на Българската комунистическа партия, ДОБРИ ДЖУРОВ — министър на народната отбрана, и ПЕТЪР МЛАДЕНОВ — министър на външните работи.

За секретари на Централния комитет на БКП бяха избрани другарите: ДИМИТЪР СТАНИШЕВ — завеждащ отдел „Външна политика и международни връзки" на ЦК на БКП, ГЕОРГИ АТАНАСОВ — завеждащ отдел „Деловодство" на ЦК на БКП, и ПЕТЪР ДЮЛГЕРОВ — завеждащ отдел „Организационен" на ЦК на БКП.

За член на Секретариата на ЦК на БКП бе избран др. НАЧО ПАПАЗОВ — председател на Общонародния комитет за българо-съветска дружба.

СВИКВА СЕ НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

В заседанието си от 19 декември 1977 г. пленумът на Централния комитет на БКП реши през април 1978 година да се свика Национална конференция на Българската комунистическа партия при дневен ред:

ЗА УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕ НА ПЛАНОВОТО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА, СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА ОРГАНИЗАЦИЯ И ЗАПЛАЩАНЕТО НА ТРУДА.

Делегатите за конференцията ще се избират съгласно Устава на БКП с тайно гласуване на предстоящите окръжни отчетно-изборни конференции на Партията, като на 500 партийни членове се избира 1 делегат.

Digitized by Google

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

РЕШАВАЩА ГОДИНА

Страната навлезе в третата година на седмата петилетка. Тя е решаваща за постигане на нови върхове в обществено-икономическото развитие, за осъществяване на прелом в работата по реализиране на стратегическия девиз за висока ефективност и високо качество, за последователно прилагане на разработките за усъвършенствуване управлението и за по-нататъшна специализация и концентрация на производството в съответствие с мултипликационния подход и на тази основа провеждане линията на Партията за по-пълно задоволяване на материалните и духовните потребности на народа.

Нашият героичен и трудолюбив народ под ръководството на Комунистическата партия вдъхновено се труди за изпълнение на Програмата на БКП, на предначертанията на Единадесетия партиен конгрес и решенията на Юлския пленум. И през първите две години на петилетката в страната се извърши значителна работа и се постигнаха нови успехи във всички области на живота.

В сравнение с 1976 г. националният доход се очертава да нарасне през 1977 г. с около 6,4 на сто. Почти целият му прираст (над 94 на сто) ще се постигне за сметка на повишаване обществената производителност на труда. Намалява се материалоемкостта на продукцията и се повишава рентабилността на производството. Обемът на планираната промишлена продукция по съпоставими цени ще нарасне с около 7,3 на сто. Подобрява се качеството на продукцията. С изпреварващи темпове се развиват отраслите, носители на техническия прогрес: машиностроене, металообработване, химия и други.

През изминалите две години на петилетката и особено през 1977 г. независимо от положителните резултати се очертават някои неблагоприятни отклонения от изпълнението на предвидените задачи на петгодишния план. Те са резултат на обективни и субективни причини. Известно е, че отражение върху нашата икономика даде разразилата се валутно-енергийна криза в капиталистическия свят и галопиращото нехаване на цените на международния пазар. Загубите от земетресенията у нас се изчисляват на около 400 млн. лв. Сериозни поражения нанесоха на селското стопанство лошите природно-климатични условия — засушавания, градушки, необичайни слани и други.

В резултат на това бяха причинени щети и загуби на народното стопанство общо на около 1,5 млрд. лева.

Допуснаха се и някои слабости от субективен характер в дейността на отделни предприятия, АПК, ПАК, комбинати и стопански организации. Те се изразяват преди всичко в недостатъчна гъвкавост в организацията на изпълнението на плана, неспазване на нормативните срокове за въвеждане в действие и усвояване на изградените про-

Digitized by Google

НАША БЕЛЕЖКА

А. Огнянов — Към писмата — друго отношение! . . . 77

ПРЕПИСКА С ЧИТАТЕЛИТЕ

Д. Димчев — „Разправа“ или клевета? 79

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

С. Стоименов — Ярък като факел 82
Д. Иванов — Принципиална позиция 84

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

Д. Тончев, С. Панов — Действен помощник на ЦК на ГЕСП . 86

В МЕСТНИТЕ ПАРТИЙНИ ОРГАНИ И ОРГАНИЗАЦИИ

М. Витков — Бащински грижи 92
П. Козаров — На положителния опит — широк път . . . 93
Х. Георгиев — Плодовете на индивидуалния подход 95

ПО СЛЕДИТЕ НА НАШАТА КРИТИКА

* — „Към всеки — другарска топлота“ 69
* — „Комбинаторът“ 81

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (отговорен секретар), **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **Л. Пирончев, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — Тел. номератор 84—01
Годишен абонамент 4,60 лева — Отделна книжка 0.30 лева
Пор. 2242. Тираж 52 200 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 10. I. 1978 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев“

Digitized by Google

ПЛЕНУМ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

На 19. XII. 1977 г. в резиденция „Бояна" се състоя пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия. Освен членовете и кандидат-членовете на ЦК на БКП в пленума участвуваха членовете на Бюрото на Централната контролно-ревизионна комисия на БКП, членовете на Постоянното присъствие на Българския земеделски народен съюз, завеждащи отдели на ЦК на БКП, първи секретари на окръжни комитети на Партията и министри, които не са членове на Централния комитет на БКП.

Пленумът обсъди ПРОЕКТОПЛАНА ЗА ОБЩЕСТВЕНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И ПРОЕКТА НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ ЗА 1978 ГОДИНА.

Изложения по проектите направиха заместник-председателят на Министерския съвет и председател на Държавния комитет за планиране Кирил Зарев и министърът на финансите Белчо Белчев.

Централният комитет на Партията единодушно одобри основните положения на проектите за единния план за обществено-икономическото развитие на НР България и на държавния бюджет за 1978 г. и предложи на Министерския съвет да ги внесе в Народното събрание за обсъждане и утвърждаване.

Пленумът прие решение за СВИКВАНЕ НА НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ, което се публикува отделно.

На основата на задачите, поставени от XI партиен конгрес, Централният комитет на БКП реши през периода 1978—1980 година да се извърши ЗАМЯНА НА ПАРТИЙНИТЕ ЧЛЕНСКИ КНИЖКИ.

Пленумът обсъди и някои организационни въпроси.

За членове на Централния комитет на Партията бяха избрани другарите: Андрей Луканов — заместник-председател на Министерския съвет, Ангел Запрянов — първи заместник-министър на металургията и минералните ресурси, член-кор. проф. Атанас Малеев — първи заместник-министър на народното здраве, Белчо Белчев — мини-

Digitized by Google

стър на финансите, Васил Цанов — първи заместник-министър на земеделието и хранителната промишленост, Георги Карауланов — секретар на Централния съвет на Българските професионални съюзи, проф. Гиргин Гиргинов — представител на ЦК на БКП в редакционната колегия на сп. „Проблеми на мира и социализма", Димитър Дачев — първи заместник-министър на металургията и минералните ресурси, Иван Сакарев — министър на строителството и строителните материали, Иван Шпатов — главен секретар на Министерския съвет, Кина Бояджиева — първи зам.-завеждащ отдел „Изкуство и култура" на ЦК на БКП, Любомир Павлов — завеждащ отдел „Изкуство и култура" на ЦК на БКП, Никифор Стоичков — първи заместник-министър на транспорта, проф. Никола Стефанов — завеждащ отдел „Наука и образование" на ЦК на БКП, член-кор. проф. Никола Тодориев — министър на енергетиката, Петър Балевски — първи секретар на окръжния комитет на БКП в Ловеч, Продан Стоянов — първи заместник-министър на народната просвета, Тодор Божинов — министър, първи заместник-председател на Държавния комитет за планиране, и Христо Христов — министър на външната търговия.

Пленумът избра за членове на Политбюро на ЦК на БКП другарите: ОГНЯН ДОЙНОВ — секретар на Централния комитет на Българската комунистическа партия, ДОБРИ ДЖУРОВ — министър на народната отбрана, и ПЕТЪР МЛАДЕНОВ — министър на външните работи.

За секретари на Централния комитет на БКП бяха избрани другарите: ДИМИТЪР СТАНИШЕВ — завеждащ отдел „Външна политика и международни връзки" на ЦК на БКП, ГЕОРГИ АТАНАСОВ — завеждащ отдел „Деловодство" на ЦК на БКП, и ПЕТЪР ДЮЛГЕРОВ — завеждащ отдел „Организационен" на ЦК на БКП.

За член на Секретариата на ЦК на БКП бе избран др. НАЧО ПАПАЗОВ — председател на Общонародния комитет за българо-съветска дружба.

СВИКВА СЕ НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

В заседанието си от 19 декември 1977 г. пленумът на Централния комитет на БКП реши през април 1978 година да се свика Национална конференция на Българската комунистическа партия при дневен ред:

ЗА УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕ НА ПЛАНОВОТО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА, СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА ОРГАНИЗАЦИЯ И ЗАПЛАЩАНЕТО НА ТРУДА.

Делегатите за конференцията ще се избират съгласно Устава на БКП с тайно гласуване на предстоящите окръжни отчетно-изборни конференции на Партията, като на 500 партийни членове се избира 1 делегат.

Digitized by Google

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

РЕШАВАЩА ГОДИНА

Страната навлезе в третата година на седмата петилетка. Тя е решаваща за постигане на нови върхове в обществено-икономическото развитие, за осъществяване на прелом в работата по реализиране на стратегическия девиз за висока ефективност и високо качество, за последователно прилагане на разработките за усъвършенстване управлението и за по-нататъшна специализация и концентрация на производството в съответствие с мултипликационния подход и на тази основа провеждане линията на Партията за по-пълно задоволяване на материалните и духовните потребности на народа.

Нашият героичен и трудолюбив народ под ръководството на Комунистическата партия вдъхновено се труди за изпълнение на Програмата на БКП, на предначертанията на Единадесетия партиен конгрес и решенията на Юлския пленум. И през първите две години на петилетката в страната се извърши значителна работа и се постигнаха нови успехи във всички области на живота.

В сравнение с 1976 г. националният доход се очертава да нарасне през 1977 г. с около 6,4 на сто. Почти целият му прираст (над 94 на сто) ще се постигне за сметка на повишаване обществената производителност на труда. Намалява се материалоемкостта на продукцията и се повишава рентабилността на производството. Обемът на планираната промишлена продукция по съпоставими цени ще нарасне с около 7,3 на сто. Подобрява се качеството на продукцията. С изпреварващи темпове се развиват отраслите, носители на техническия прогрес: машиностроене, металообработване, химия и други.

През изминалите две години на петилетката и особено през 1977 г. независимо от положителните резултати се очертават някои неблагоприятни отклонения от изпълнението на предвидените задачи на петгодишния план. Те са резултат на обективни и субективни причини. Известно е, че отражение върху нашата икономика даде разразилата се валутно-енергийна криза в капиталистическия свят и галопиращото поскъпване на цените на международния пазар. Загубите от земетресенията у нас се изчисляват на около 400 млн. лв. Сериозни поражения нанесоха на селското стопанство лошите природно-климатични условия — засушавания, градушки, необичайни слани и други.

В резултат на това бяха причинени щети и загуби на народното стопанство общо на около 1,5 млрд. лева.

Допуснаха се и някои слабости от субективен характер в дейността на отделни предприятия, АПК, ПАК, комбинати и стопански организации. Те се изразяват преди всичко в недостатъчна гъвкавост в организацията на изпълнението на плана, неспазване на нормативните срокове за въвеждане в действие и усвояване на изградените про-

Digitized by Google

изводствени мощности, бавно внедряване на нови изделия и технологии, допускане на неритмично материално-техническо снабдяване и др.

Въпреки тези трудности продължи успешното осъществяване в живота на забележителната Декемврийска програма за повишаване жизненото равнище на народа. В сравнение с 1976 г. стокооборотът на дребно през 1977 г. нараства с 3,7 на сто, а обемът на промишлените услуги на населението с 13,3 на сто. Новопостроените жилища ще възлязат на около 67 хиляди. Повишават се реалните доходи на населението. По-нататъшно развитие получават образованието, здравеопазването, просветата, културата и другите области на живота.

Резултатите от първите две години на петилетката и уточнените задачи за по-нататъшното обществено-икономическо развитие на страната през 1978 г. и тяхната реализация ще гарантират успешното изпълнение на решенията на Единадесетия партиен конгрес и на Юлския пленум на Централния комитет на БКП.

Страната навлезе в третата година на седмата петилетка.

Шестата сесия на Народното събрание обсъди и утвърди на 21 декември 1977 г. единния план за обществено-икономическото развитие на страната и държавния бюджет за 1978 г. Тяхната **главна отличителна черта** се състои в това, че са **разработени в духа на решенията на Единадесетия партиен конгрес и представляват по-нататъшна конкретизация на стратегията на Партията за висока ефективност и високо качество и в съответствие с постановките и изискванията, произтичащи от Докладната записка на др. Тодор Живков до Политбюро на ЦК на БКП за усъвършенстване на плановото ръководство на икономиката и социалистическата организация на труда.**

С плана за 1978 г. се предвижда в сравнение с очакваното за 1977 г. националният доход да нарасне с 6,8 на сто, материалните разходи на 100 лв. продукция общо за материалното производство да се намалят с 1,18 лв., обществената производителност на труда да се повиши с 6,7 на сто, като осигури почти целия прираст на националния доход, а печалбата на 100 лв. производствени фондове да се увеличи с 19,3 на сто. Предвижда се да се внедрят в практиката 3925 задачи по научно-техническия прогрес. Степента на обновяване на продукцията за машиностроенето ще бъде 20 на сто. Уточнени са прогресивни структурни изменения в отраслите на материалното производство и т. н.

За реализирането на тези задачи се предвижда обемът на капиталните вложения през 1978 г. да достигне 5950 млн. лв. В съответствие с партийните решения основната част от тях — 69,5 на сто, е предназначена за модернизация, реконструкция и разширение на основните, решаващите за икономиката на страната предприятия. По този начин по планов ред се въздействува за висока концентрация на капиталните вложения. Това позволява рязко да се съкрати обемът на незавършеното строителство до 90 на сто към общия обем на капиталните вложения.

Такива темпове са характерни и за другите качествени показатели на плана. Те показват, че наличието на обективните външни трудности и неблагоприятни природни фактори не са съществена пречка за нашето ускорено икономическо развитие, че нашата социалистическа икономика е стабилна и има огромни възможности и резерви.

Планът за 1978 г. е напълно реален — осигурен с необходимите материални, трудови, финансови и валутни ресурси. Той съдържа в себе си големи резерви за преизпълнение.

Един от основните резерви е **рационалното използване на седмичния и сменния режим** на създадените производствени мощности. Дълг на стопанските ръководители от директора на предприятието до министъра и Министерския съвет е да се търсят допълнителни

Digitized by Google

възможности за осигуряване на суровини и материали, за производство на допълнителна продукция за пълно натоварване на мощностите за производство на резервни части, окомплектовка или на ишлеме.

В пряка връзка с решаването на този проблем стои въпросът за повсеместно провеждане на строг режим на икономии във всичко и главно на суровини и материали, енергия и горива.

Използването на този резерв е ключова задача на стопанската дейност на съвременния етап. Първостепенно задължение на партийните органи и организации, на стопанските и особено на инженерно-техническите кадри, на целите трудови колективи е да се разгърне на широк фронт борба за изпълнение на мероприятията по Националните програми за ефективно използване на материалните ресурси и за употреба на вторичните суровини, за разработка и внедряване на нови технологии и конструкции на изделията. Въпрос на въпросите в тази област е системно преразглеждане на нормите за разход на суровини и материали, енергия и горива при производството на единица продукция и привеждането им върху научнообоснована основа, в съответствие с челните постижения у нас и в най-напредналите в дадена област страни в света. Ето поле за изява на комунистите от научните организации и звена, на всички инженерно-технически кадри, проектанти, конструктори, на всеки ръководител — от бригадира до министъра.

Друг резерв за преизпълнение на плановите задачи и за повишаване ефективността на стопанската дейност е **усъвършенстване на социалистическата организация на труда.** На сесията на Народното събрание бе отчетено, че въпросите на социалистическата организация на труда не намериха цялостно решение в инженерните проекти и насрещните планове на предприятията, комбинатите, АПК, ПАК, обединенията и другите стопански организации. Тук с голяма острота стои задачата за повсеместно внедряване на бригадната форма на организация на труда, акордно-премиалната система и другите прогресивни форми на организация. Системното повишаване на квалификацията и преквалификацията на изпълнителските кадри особено в производствата с модерна материално-техническа база трябва да бъде в центъра на вниманието на партийните и стопанските организации. Наред с това следва да се отдели особено внимание за създаване на най-благоприятен социален климат за трудовата дейност и живота на хората. За решаване въпросите по охраната на труда и техническата безопасност, за подобряване хигиената на труда и социално-битовите условия с проектоплана са предвидени над 120 млн. лв.

Отговорни задачи се поставят и в **областта на селскостопанското производство.** Обемът на продукцията в селското стопанство се предвижда да се увеличи през 1978 г. с 5,0 на сто в сравнение с 1977 г.

Главна насока в развитието на **растениевъдството** е увеличаване производството на фуражно зърно, решаване на фуражния проблем, подобряване сортовия и породния състав, повишаване степента на механизация и химизация на производството. Особено значение тук има най-пълното оползотворяване на торовете и препаратите с оглед най-рационалната им употреба по време и култури.

В **животновъдството** решаващо звено за повишаване ефективността има подобряването структурата на стадото и по-специално нормализиране плодовитостта на кравите и овцете, както и решаване на проблема за прилагането на типизирано хранене на животните.

Изключително отговорни задачи пред партийните органи и организации, пред държавните и стопанските кадри и всички труженици поставя изпълнението на съвместното постановление на ЦК на БКП, Министерския съвет, Управителния съвет на БЗНС и Националния съвет на Отечествения фронт за **самозадоволяването на населението**

Digitized by Google

от селищните системи с плодове, зеленчуци, месо, мляко, яйца и риба. Последователното и творческото реализиране на тези постановления, **както** и откликване с високо чувство за отговорност на допълнителните инициативи на трудещите се за повишаване на селскостопанското производство по същество са залог за по-нататъшното повишаване жизненото равнище на народа.

През 1978 г. ще се осъществи огромна строителна програма. С плана се дава едно сполучливо решение за концентрация на капиталните вложения на основата на мултиликационния подход. Силите са съсредоточени към въвеждане в експлоатация на изключително важни суровинни и енергийни обекти, от които зависи по-нататъшното ускоряване развитието на нашата страна и на мощности, свързани с производството на стоки за населението и за износ. При това програмата за строителното производство чрез възлагане е по-висока с 6,6 на сто от 1976 г. и е съобразена в максимална степен с производствения капацитет на строителните организации. Задачата за намаляване на незавършеното строителство налага да се концентрират ресурсите и силите на строителните организации на главните направления, да се съкращава срокът за въвеждане на обектите в действие, като се разширява прилагането на индустриалните методи на строителство.

Планът за 1978 година поставя отговорни задачи пред транспортните и други стопански организации и пред дейностите от нематериалната сфера.

И не на последно място по значимост стои проблемът **за по-пълно използване възможностите, които предоставя международното разделение на труда и по-специално на всестранното сближаване на нашата страна със Съветския съюз, както и задълбочаване на икономическата интеграция с другите социалистически страни — членки на СИВ.** И през 1978 г. външнотърговският стокообмен по своите темпове ще изпреварва увеличаването на националния доход. Разширява се специализацията и кооперирането на нашето производство с другите страни. Още повече се затвърдява приоритетът на износа на промишлената продукция в общия експорт на страната. Създават се условия за решително подобряване на качеството на изнасяната продукция и трайно установяване на страната на международния пазар.

Утвърдените с единния план за обществено икономическо развитие на страната и държавния бюджет за 1978 г. задачи следва да се разглеждат като **минимално задание на Партията и държавата към работническата класа, трудещите се в селското стопанство и народната интелигенция.** От това как ще бъдат осъществени те в голяма степен ще зависят темповете на развитие и крайните резултати от стопанската работа през петилетката.

Това изисква през третата, решаващата година на петилетката, да продължи курсът за осъществяване на прелом в реализирането на стратегическия девиз за висока ефективност и високо качество, за повсеместно утвърждаване на партиен, творчески стил в стопанската работа, стил несъвместим с прехвърляне на отговорностите, с презастраховки, с ненужно обръщане към по-горестоящите органи. Нужно е да се внедри строга отговорност, ред и дисциплина във всички сфери, на всички участъци на системата на управление на народното стопанство.

Нужна е дисциплина трудова, дисциплина технологическа, дисциплина планова!

Партийните, профсъюзните и комсомолските организации заедно с административно-стопанските ръководства са призвани да създадат във всеки колектив на завод, фабрика, предприятие, АПК, ПАК, комбинат, обединение, строителен обект, транспортна и търговска организация и в другите сфери на народното стопанство необходимия обществено-по-

Digitized by Google

литически климат. Климат, при който днес да се работи по-добре от вчера, а утре по-добре от днес. Климат на нетърпимост към онези, които допускат брак, пилеят материали, финансови и валутни ресурси, нарушават реда на социалистическия трудов колектив. Климат, който ражда творчество и дръзновение, ефективност и качество от труда на всеки и във всичко.

Планът е главен инструмент за реализиране на социално-икономическата политика на Партията. Неговото изпълнение като краен резултат има **по-нататъшното повишаване жизненото равнище на народа,** осигуряване изпълнението на Декемврийската програма на Партията. През 1978 г. се предвижда: реалните доходи на населението да нараснат в сравнение с 1977 г. с 3,6 на сто; да се построят нови около 83 хиляди жилища; да се увеличат местата в детските ясли и домовете „Майка и дете" с над 3800 броя, а в целодневните детски градини с 16 хиляди броя; в детските градини да се обхванат около 84 на сто от децата на възраст от 3 до 7 години; обществените фондове за потребление да нараснат с 5,5 на сто и т. н.

С плана за 1978 г. е проведена линия за увеличаване на работната заплата в зависимост от нарастването на крайния стопански резултат, т. е. всеки лев от нея да се заработва. На всеки трудов колектив следва да е ясно, че ако иска да има нарастване на средната работна заплата, той трябва да осигури и съответно нарастване на обществената производителност на труда, като се ръководи от изискванията за цялостно и последователно прилагане на условията и критериите за усъвършенстване организацията на работната заплата в съответствие със съвместното постановление на ЦК на БКП, Министерския съвет и ЦС на БПС от 1. II. 1977 г. Това е главното и същественото и към него следва да се насочат вниманието и усилията на всеки работник и специалист, на всеки трудов колектив.

Стокооборотът на дребно ще нарасне с 4,4 на сто, а само за населението — с 4,9 на сто. Предвижда се подобряване структурата на потребление на населението. Предоставят се повече месо и месни произведения, мляко и млечни продукти, зеленчуци, плодове и други. За всички основни хранителни и нехранителни стоки абсолютният обем, предоставен за населението, ще бъде по-голям, отколкото през 1977 година.

Едновременно с това трябва да се развърне на широк фронт борбата за обновяване асортимента и структурата на стоковите фондове. Политбюро на ЦК на Партията и Министерския съвет през м. юли 1977 г. утвърдиха целева програма за рязко увеличаване производството на модни, луксозни и деликатесни стоки. Тази програма трябва да се реализира, за да се отговори на нарасналата покупателна способност на населението.

Ръководно начало в работата по съставянето на плана за 1978 г. на всички равнища на управление бе прилагането на новата технология на планиране. Поставено е добро начало, което следва да се укрепи и разшири при изработването на плана за 1979 и 1980 г. Лениновата постановка, че планът е дело на милионите производители на материални блага и духовни ценности намери своето цялостно решение. Осигурена е балансова обвръзка и синхронизация на насрещните планове на трудовите колективи и на единния план. Изработиха се на широка основа инженерни проекти от всяко стопанско звено.

С утвърждаването на плана от Народното събрание обаче не значи „да се затвори вратата", да спре работата на трудовите колективи по усъвършенстване на инженерните проекти и допълване на насрещните планове. Напротив. **Инженерните проекти и насрещните планове следва непрекъснато да се обогатяват и усъвършенстват, да се допълват с нови решения на основата на допълнително разкрити ре-**

Digitized by Google

зерви. Само на тази основа може действено да се организира не само изпълнението, но и преизпълнението на плана, да се въвлекат работниците, специалистите, инженерно-техническите кадри и целите трудови колективи в допълването на стопанските планове и тяхната реализация.

Наложително е **да се приложи и нов подход при организацията на изпълнението на плана.** Съставянето на плана, учи В. И. Ленин, е само началото на плановото ръководство. Истинското планиране се осъществява в процеса на изпълнението на плана.

Смисълът на цялата партийно-политическа и организаторска работа, цялото изкуство в организацията на изпълнението на плана се заключава в уменето да се разгръща творчеството, смелата и обоснована инициатива и талантите на сътворителите на материалните блага. Нашето време е време на забележителни почини и инициативи на отделни хора и цели трудови колективи. Партийният подход в ръководството на икономиката изисква широкото участие на трудовите колективи в управлението на производството, всемерно развитие на социалистическото съревнование, повишаване на неговата гласност, ефективност и действеност. Съдбата на плановите решения в крайна сметка е в ръцете на трудовите колективи, в първичните партийни организации. Ето защо там трябва да се пренесе центърът на тежестта на партийно-политическата работа.

Социалистическото съревнование следва да се разгръща с нова сила, в нова светлина, да се насочва не към каквото и да е изпълнение на плана, а към това, което да носи максимален народностопански ефект — с минимум разходи на единица продукция да се получава най-голям резултат, като се доближават, постигат и надминават дългосрочните нормативи (критерии). Следователно сърцевината на съревнованието трябва да бъде борбата за решително подобряване на качествените показатели, изпълнението на договорените натури и на кооперираните доставки, на всички задължения към други организации и предприятия. То следва да се насочи към бързо внедряване на научно-техническите постижения в производството и на тази основа да се издига равнището на работата на всеки колектив до равнището на челните колективи у нас и в чужбина.

Положителен е опитът на бургаската партийна организация въвеждането и ръководството на социалистическото съревнование под девиза „От високото качество на работата на всеки, към висока ефективност на труда на колектива".

Главното сега е под ръководството на партийните комитети и организации на всеки комунист, на всеки работник, служител и специалист да се разясни и точно да се определи какво и в какъв срок е длъжен да направи, умело да се организира стопанската дейност на основата на социалистическите методи на стопанисване, повсеместно да се създават нормални условия на работа, осигуряващи изпълнението и преизпълнението на плана за третата, решаващата година на седмата петилетка. Затова е необходимо с нова сила да се разгори социалистическото съревнование в чест на Националната партийна конференция и 100-годишнината от освобождението на нашия народ от османско иго.

На ударен труд през третата, решаващата година за изпълнението на седмата петилетка, за по-бързо доближаване и постигане на утвърдените дългосрочни нормативи (критерии), характеризиращи равнището на 1980 г. — гаранция за по-нататъшен разцвет на социалистическата ни родина, за неотклонно повишаване жизненото равнище на народа.

Digitized by Google

ЗАМЯНАТА НА ПАРТИЙНИТЕ ЧЛЕНСКИ КНИЖКИ

В съответствие с решението на XI конгрес на БКП Централният комитет на своя пленум от 19 декември 1977 г. реши през периода 1978—1980 година да се извърши замяна на партийните членски книжки.

* * *

В нашата Партия след 9 септември са извършени две замени на членските документи. Първата стана през 1953—1955 година поради преименуването на Българската работническа партия (комунисти) в Българска комунистическа партия. Втората беше през 1967—1969 година, когато изтече срокът на действие на дотогавашните книжки.

Предстоящата замяна на партийните членски книжки ще се различава коренно по характер, съдържание и преследвани цели. Нейното предназначение не е просто да се замени една книжка с друга, а да послужи като важен лост за по-нататъшно издигане ръководната роля на Партията съобразно съвременните изисквания на строителството на зрялото социалистическо общество. Тя ще спомогне за още по-голямо повишаване на нейния политически и морален престиж сред трудещите се. Затова тя ще бъде крупно вътрешнопартийно дело, което ще засегне всеки комунист, всяка първична партийна организация, цялата Партия.

Смисълът и значението на настоящата замяна са определени в Отчетния доклад на Централния комитет, изнесен от др. Тодор Живков пред XI конгрес на Партията. „Замяната на книжките е важно политическо, идеологическо и организационно мероприятие на Партията и трябва да се превърне в преглед на нашия боен строй. Тя трябва да допринесе за повишаване активността и отговорността на комунистите, за издигане на тяхната марксистко-ленинска съзнателност, на тяхната дисциплина и морал в производството, в обществения живот, в бита. Ние не предприемаме чистка. Но при замяната на членските книжки партийните организации трябва решително да се очистят от онези свои членове, които погазват Програмата и Устава на Партията, нарушават партийните принципи и норми, социалистическата законност и с поведението си подкопават политическия и морален престиж на Българската комунистическа партия.“

Digitized by Google

зерви. Само на тази основа може действено да се организира не само изпълнението, но и преизпълнението на плана, да се въвлекат работниците, специалистите, инженерно-техническите кадри и целите трудови колективи в допълването на стопанските планове и тяхната реализация.

Наложително е **да се приложи и нов подход при организацията на изпълнението на плана.** Съставянето на плана, учи В. И. Ленин, е само началото на планово ръководство. Истинското планиране се осъществява в процеса на изпълнението на плана.

Смисълът на цялата партийно-политическа и организаторска работа, цялото изкуство в организацията на изпълнението на плана се заключава в умението да се разгръща творчеството, смелата и обоснована инициатива и талантите на сътворителите на материалните блага. Нашето време е време на забележителни почини и инициативи на отделни хора и цели трудови колективи. Партийният подход в ръководството на икономиката изисква широкото участие на трудовите колективи в управлението на производството, всемерно развитие на социалистическото съревнование, повишаване на неговата гласност, ефективност и действеност. Съдбата на плановите решения в крайна сметка е в ръцете на трудовите колективи, в първичните партийни организации. Ето защо там трябва да се пренесе центърът на тежестта на партийно-политическата работа.

Социалистическото съревнование следва да се разгръща с нова сила, в нова светлина, да се насочва не към каквото и да е изпълнение на плана, а към това, което да носи максимален народностопански ефект — с минимум разходи на единица продукция да се получава най-голям резултат, като се доближават, постигат и надминават дългосрочните нормативи (критерии). Следователно сърцевината на съревнованието трябва да бъде борбата за решително подобряване на качествените показатели, изпълнението на договорените натури и на кооперираните доставки, на всички задължения към други организации и предприятия. То следва да се насочи към бързо внедряване на научно-техническите постижения в производството и на тази основа да се издига равнището на работата на всеки колектив до равнището на челните колективи у нас и в чужбина.

Положителен е опитът на бургаската партийна организация във воденето и ръководството на социалистическото съревнование под девиза „От високото качество на работата на всеки, към висока ефективност на труда на колектива".

Главното сега е под ръководството на партийните комитети и организации на всеки комунист, на всеки работник, служител и специалист да се разясни и точно да се определи какво и в какъв срок е длъжен да направи, умело да се организира стопанската дейност на основата на социалистическите методи на стопанисване, повсеместно да се създават нормални условия на работа, осигуряващи изпълнението и преизпълнението на плана за третата, решаващата година на седмата петилетка. Затова е необходимо с нова сила да се разгори социалистическото съревнование в чест на Националната партийна конференция и 100-годишнината от освобождението на нашия народ от османско иго.

На ударен труд през третата, решаващата година за изпълнението на седмата петилетка, за по-бързо доближаване и постигане на утвърдените дългосрочни нормативи (критерии), характеризиращи равнището на 1980 г. — гаранция за по-нататъшен разцвет на социалистическата ни родина, за неотклонно повишаване жизненото равнище на народа.

Digitized by Google

ЗАМЯНАТА НА ПАРТИЙНИТЕ ЧЛЕНСКИ КНИЖКИ

В съответствие с решението на XI конгрес на БКП Централният комитет на своя пленум от 19 декември 1977 г. реши през периода 1978—1980 година да се извърши замяна на партийните членски книжки.

* * *

В нашата Партия след 9 септември са извършени две замени на членските документи. Първата стана през 1953—1955 година поради преименуването на Българската работническа партия (комунисти) в Българска комунистическа партия. Втората беше през 1967—1969 година, когато изтече срокът на действие на дотогавашните книжки.

Предстоящата замяна на партийните членски книжки ще се различава коренно по характер, съдържание и преследвани цели. Нейното предназначение не е просто да се замени една книжка с друга, а да послужи като важен лост за по-нататъшно издигане ръководната роля на Партията съобразно съвременните изисквания на строителството на зрялото социалистическо общество. Тя ще спомогне за още по-голямо повишаване на нейния политически и морален престиж сред трудещите се. Затова тя ще бъде крупно вътрешнопартийно дело, което ще засегне всеки комунист, всяка първична партийна организация, цялата Партия.

Смисълът и значението на настоящата замяна са определени в Отчетния доклад на Централния комитет, изнесен от др. Тодор Живков пред XI конгрес на Партията. „Замяната на книжките е важно политическо, идеологическо и организационно мероприятие на Партията и трябва да се превърне в преглед на нашия боен строй. Тя трябва да допринесе за повишаване активността и отговорността на комунистите, за издигане на тяхната марксистко-ленинска съзнателност, на тяхната дисциплина и морал в производството, в обществения живот, в бита. Ние не предприемаме чистка. Но при замяната на членските книжки партийните организации трябва решително да се очистят от онези свои членове, които погазват Програмата и Устава на Партията, нарушават партийните принципи и норми, социалистическата законност и с поведението си подкопават политическия и морален престиж на Българската комунистическа партия."

Digitized by Google

от селищните системи с плодове, зеленчуци, месо, мляко, яйца и риба. Последователното и творческото реализиране на това постановление, **както и откликване с високо чувство за отговорност на допълнителните инициативи на трудещите се за повишаване на селскостопанското производство по същество са залог за по-нататъшното повишаване** жизненото равнище на народа.

През 1978 г. ще се осъществи огромна строителна програма. С плана се дава едно сполучливо решение за концентрация на капиталните вложения на основата на мултиликационния подход. Силите са съсредоточени към въвеждане в експлоатация на изключително важни суровинни и енергийни обекти, от които зависи по-нататъшното ускоряване развитието на нашата страна и на мощности, свързани с производството на стоки за населението и за износ. При това програмата за строителното производство чрез възлагане е по-висока с 6,6 на сто от 1976 г. и е съобразена в максимална степен с производствения капацитет на строителните организации. Задачата за намаляване на незавършеното строителство налага да се концентрират ресурсите и силите на строителните организации на главните направления, да се съкращава срокът за въвеждане на обектите в действие, като се разширява прилагането на индустриалните методи на строителство.

Планът за 1978 година поставя отговорни задачи пред транспортните и други стопански организации и пред дейностите от нематериалната сфера.

И не на последно място по значимост стои проблемът **за по-пълно използване възможностите, които предоставя международното разделение на труда и по-специално на всестранното сближаване на нашата страна със Съветския съюз, както и задълбочаване на икономическата интеграция с другите социалистически страни — членки на СИВ.** И през 1978 г. външнотърговският стокообмен по своите темпове ще изпреварва увеличаването на националния доход. Разширява се специализацията и кооперирането на нашето производство с другите страни. Още повече се затвърдява приоритетът на износа на промишлената продукция в общия експорт на страната. Създават се условия за решително подобряване на качеството на изнасяната продукция и трайно установяване на страната на международния пазар.

Утвърдените с единния план за обществено икономическо развитие на страната и държавния бюджет за 1978 г. задачи следва да се разглеждат като **минимално задание на Партията и държавата към работническата класа, трудещите се в селското стопанство и народната интелигенция.** От това как ще бъдат осъществени те в голяма степен ще зависят темповете на развитие и крайните резултати от стопанската работа през петилетката.

Това изисква през третата, решаващата година на петилетката, да продължи курсът за осъществяване на прелом в реализирането на стратегическия девиз за висока ефективност и високо качество, за повсеместно утвърждаване на партиен, творчески стил в стопанската работа, стил несъвместим с прехвърляне на отговорностите, с презастраховки, с нелужно обръщане към по-горестоящите органи. Нужно е да се внедри строга отговорност, ред и дисциплина във всички сфери, на всички участъци на системата на управление на народното стопанство.

Нужна е дисциплина трудова, дисциплина технологическа, дисциплина планова!

Партийните, профсъюзните и комсомолските организации заедно с административно-стопанските ръководства са призвани да създадат във всеки колектив на завод, фабрика, предприятие, АПК, ПАК, комбинат, обединение, строителен обект, транспортна и търговска организация и в другите сфери на народното стопанство необходимия обществено-по-

Digitized by Google

литически климат. Климат, при който днес да се работи по-добре от вчера, а утре по-добре от днес. Климат на нетърпимост към онези, които допускат брак, пилеят материали, финансови и валутни ресурси, нарушават реда на социалистическия трудов колектив. Климат, който ражда творчество и дръзновение, ефективност и качество от труда на всеки и във всичко.

Планът е главен инструмент за реализиране на социално-икономическата политика на Партията. Неговото изпълнение като краен резултат има **по-нататъшното повишаване жизненото равнище на народа,** осигуряване изпълнението на Декемврийската програма на Партията. През 1978 г. се предвижда: реалните доходи на населението да нараснат в сравнение с 1977 г. с 3,6 на сто; да се построят нови около 83 хиляди жилища; да се увеличат местата в детските ясли и домовете „Майка и дете" с над 3800 броя, а в целодневните детски градини с 16 хиляди броя; в детските градини да се обхванат около 84 на сто от децата на възраст от 3 до 7 години; обществените фондове за потребление да нараснат с 5,5 на сто и т. н.

С плана за 1978 г. е проведена линия за увеличаване на работната заплата в зависимост от нарастването на крайния стопански резултат, т. е. всеки лев от нея да се заработва. На всеки трудов колектив следва да е ясно, че ако иска да има нарастване на средната работна заплата, той трябва да осигури и съответно нарастване на обществената производителност на труда, като се ръководи от изискванията за цялостно и последователно прилагане на условията и критериите за усъвършенствуване организацията на работната заплата в съответствие със съвместното постановление на ЦК на БКП, Министерския съвет и ЦС на БПС от 1. II. 1977 г. Това е главното и същественото и към него следва да се насочат вниманието и усилията на всеки работник и специалист, на всеки трудов колектив.

Стокооборотът на дребно ще нарасне с 4,4 на сто, а само за населението — с 4,9 на сто. Предвижда се подобряване структурата на потребление на населението. Предоставят се повече месо и месни произведения, мляко и млечни продукти, зеленчуци, плодове и други. За всички основни хранителни и нехранителни стоки абсолютният обем, предоставен за населението, ще бъде по-голям, отколкото през 1977 година.

Едновременно с това трябва да се развърне на широк фронт борбата за обновяване асортимента и структурата на стоковите фондове. Политбюро на ЦК на Партията и Министерския съвет през м. юли 1977 г. утвърдиха целева програма за рязко увеличаване производството на модни, луксозни и деликатесни стоки. Тази програма трябва да се реализира, за да се отговори на нарасналата покупателна способност на населението.

Ръководно начало в работата по съставянето на плана за 1978 г. на всички равнища на управление бе прилагането на новата технология на планиране. Поставено е добро начало, което следва да се укрепи и разшири при изработването на плана за 1979 и 1980 г. Ленинова постановка, че планът е дело на милионите производители на материални блага и духовни ценности намери своето цялостно решение. Осигурена е балансова обвръзка и синхронизация на насрещните планове на трудовите колективи и на единния план. Изработиха се на широка основа инженерни проекти от всяко стопанско звено.

С утвърждаването на плана от Народното събрание обаче не значи „да се затвори вратата", да спре работата на трудовите колективи по усъвършенствуване на инженерните проекти и допълване на насрещните планове. Напротив. **Инженерните проекти и насрещните планове следва непрекъснато да се обогатяват и усъвършенствуват, да се допълват с нови решения на основата на допълнително разкрити ре-**

Digitized by Google

зерви. Само на тази основа може действено да се организира не само изпълнението, но и преизпълнението на плана, да се въвлекат работниците, специалистите, инженерно-техническите кадри и целите трудови колективи в допълването на стопанските планове и тяхната реализация.

Наложително е **да се приложи и нов подход при организацията на изпълнението на плана.** Съставянето на плана, учи В. И. Ленин, е само началото на планово ръководство. Истинското планиране се осъществява в процеса на изпълнението на плана.

Смисълът на цялата партийно-политическа и организаторска работа, цялото изкуство в организацията на изпълнението на плана се заключава в умението да се разгръща творчеството, смелата и обоснована инициатива и талантите на сътворителите на материалните блага. Нашето време е време на забележителни почини и инициативи на отделни хора и цели трудови колективи. Партийният подход в ръководството на икономиката изисква широкото участие на трудовите колективи в управлението на производството, всемерно развитие на социалистическото съревнование, повишаване на неговата гласност, ефективност и действеност. Съдбата на плановите решения в крайна сметка е в ръцете на трудовите колективи, в първичните партийни организации. Ето защо там трябва да се пренесе центърът на тежестта на партийно-политическата работа.

Социалистическото съревнование следва да се разгръща с нова сила, в нова светлина, да се насочва не към каквото и да е изпълнение на плана, а към това, което да носи максимален народностопански ефект — с минимум разходи на единица продукция да се получава най-голям резултат, като се доближават, постигат и надминават дългосрочните нормативи (критерии). Следователно сърцевината на съревнованието трябва да бъде борбата за решително подобряване на качествените показатели, изпълнението на договорените натури и на кооперираните доставки, на всички задължения към други организации и предприятия. То следва да се насочи към бързо внедряване на научно-техническите постижения в производството и на тази основа да се издига равнището на работата на всеки колектив до равнището на челните колективи у нас и в чужбина.

Положителен е опитът на бургаската партийна организация във воденето и ръководството на социалистическото съревнование под девиза „От високото качество на работата на всеки, към висока ефективност на труда на колектива".

Главното сега е под ръководството на партийните комитети и организации на всеки комунист, на всеки работник, служител и специалист да се разясни и точно да се определи какво и в какъв срок е длъжен да направи, умело да се организира стопанската дейност на основата на социалистическите методи на стопанисване, повсеместно да се създават нормални условия на работа, осигуряващи изпълнението и преизпълнението на плана за третата, решаващата година на седмата петилетка. Затова е необходимо с нова сила да се разгори социалистическото съревнование в чест на Националната партийна конференция и 100-годишнината от освобождението на нашия народ от османско иго.

На ударен труд през третата, решаващата година за изпълнението на седмата петилетка, за по-бързо доближаване и постигане на утвърдените дългосрочни нормативи (критерии), характеризиращи равнището на 1980 г. — гаранция за по-нататъшен разцвет на социалистическата ни родина, за неотклонно повишаване жизненото равнище на народа.

Digitized by Google

ЗАМЯНАТА НА ПАРТИЙНИТЕ ЧЛЕНСКИ КНИЖКИ

В съответствие с решението на XI конгрес на БКП Централният комитет на своя пленум от 19 декември 1977 г. реши през периода 1978—1980 година да се извърши замяна на партийните членски книжки.

* * *

В нашата Партия след 9 септември са извършени две замени на членските документи. Първата стана през 1953—1955 година поради преименуването на Българската работническа партия (комунисти) в Българска комунистическа партия. Втората беше през 1967—1969 година, когато изтече срокът на действие на дотогавашните книжки.

Предстоящата замяна на партийните членски книжки ще се различава коренно по характер, съдържание и преследвани цели. Нейното предназначение не е просто да се замени една книжка с друга, а да послужи като важен лост за по-нататъшно издигане ръководната роля на Партията съобразно съвременните изисквания на строителството на зрялото социалистическо общество. Тя ще спомогне за още по-голямо повишаване на нейния политически и морален престиж сред трудещите се. Затова тя ще бъде крупно вътрешнопартийно дело, което ще засегне всеки комунист, всяка първична партийна организация, цялата Партия.

Смисълът и значението на настоящата замяна са определени в Отчетния доклад на Централния комитет, изнесен от др. Тодор Живков пред XI конгрес на Партията. „Замяната на книжките е важно политическо, идеологическо и организационно мероприятие на Партията и трябва да се превърне в преглед на нашия боен строй. Тя трябва да допринесе за повишаване активността и отговорността на комунистите, за издигане на тяхната марксистко-ленинска съзнателност, на тяхната дисциплина и морал в производството, в обществения живот, в бита. Ние не предприемаме чистка. Но при замяната на членските книжки партийните организации трябва решително да се очистят от онези свои членове, които погазват Програмата и Устава на Партията, нарушават партийните принципи и норми, социалистическата законност и с поведението си подкопават политическия и морален престиж на Българската комунистическа партия."

Digitized by Google

Както се вижда, замяната на партийните членски книжки цели чрез строга и взискателна проверка да продължи последователната борба за поддържане чистотата на партийните редици и за по-нататъшното подобряване качествения им състав. Един от най-важните източници на силата и влиянието на Партията е в нейното единство. Тя обединява в себе си в нерушим съюз най-съзнателната част от работническата класа, кооператорите и интелигенцията, споени от една идеология, от една дисциплина, валидна и задължителна за всички, от единна воля. Сега задачата е този източник да се поддържа още по-чист, да се издигне още по-високо званието член на боевия ръководен политически щаб на обществото. Да се издигне съзнателността, отговорността, инициативата, с една дума — авангардната роля на комуниста в обществото и труда, в претворяването на партийната политика. Да се развива той като образец на бъдещия труженик на социализма и комунизма — висококултурен, идейно изграден, възпитал у себе си високи комунистически, нравствени добродетели, отдал се всецяло в служба на народа. Да бъде в истинския смисъл на думата боец на Партията. Периодът на замяната на членските книжки ще бъде изпълнен с богати мероприятия, чисто главно предназначение е цялата Партия да съсредоточи влиянието си за още по-последователно възпитаване на тези качества и добродетели у комунистите. Това е една от най-важните предпоставки за по-бързото привеждане на субективния фактор в съответствие с нарасналите обективни възможности на нашето общество.

От всичко това е ясно, че замяната следва да се подготви и проведе така, че в най-голяма степен да спомогне за по-нататъшното идейно и организационно укрепване на всички партийни организации, за издигане самодейния характер и ръководната им роля в трудовите колективи, за по-нататъшно укрепване връзките на Партията с масите, за идейно-политическо израстване на партийните членове, за издигане на личния им пример в труда и обществено-политическия живот. Тя да предизвика последователно настъпление на целия фронт на борбата за повишаване качеството и ефективността на труда, да повиши взискателността и непримиримостта в духа на високите юлски критерии. С други думи, да помогне да се ускори качественият прелом в цялата наша дейност, започнат след XI конгрес на БКП.

Важна предпоставка за това е всеки комунист да реализира максимален личен принос в работата, която пряко извършва, и да съдействува за увеличаване приноса на колектива, сред който работи. Да въвлича в управлението на обществените дела и в съзидателен труд всички безпартийни. Да създава образцов ред и дисциплина, съвършена и високоефективна организация във всеки сектор и дейност. Това са задачи, които сега се поставят в центъра на нашата борба за осъществяване решенията на XI конгрес на Партията. Затова с тях ще се занимае Националната партийна конференция, която се свиква през април тази година.

В хода на подготовката и провеждането на замяната следва да се разкрие степента на активност на всеки отделен комунист, неговата жизнена позиция при осъществяване на партийните решения, участието и дейността му в първичната партийна организация и в трудовия колектив. Да се направи преценка доколко енергично се бори срещу проявите на безстопанственост, недисциплинираност, безотговорност, консерватизъм, бюрокрация, бездушие, книжнина, времеялство и пр. Да се прецени поведението му в обществото и семейството, всестранно да се анализира как изпълнява своята авангардна роля навсякъде и във всичко.

Digitized by Google

* * *

Поради тази си особеност замяната на партийните членски книжки ще се извърши в продължение на повече от две години. През това време вниманието на всички първични организации и на партийните комитети ще бъде погълнато от различни мероприятия, които трябва да донесат висок ефект в постигането на поставените с решението цели. Именно затова е нужно да се осигури образцова организация на изпълнението на решението на XI конгрес и на пленума на Централния комитет от 19. XII. м. г.

Първият етап от тази организация, който ще обхване първата половина на 1978 година, е посветен на правилното изучаване на решенията и набелязване на плановете, мероприятията и задачите, които трябва да изпълни всеки комитет и организация. Това ще стане най-напред на пленуми на окръжните, градските и районните комитети и на заседания на общинските, заводските и учрежденските комитети на Партията. Те следва да уточнят как ще протече цялата дейност, свързана със замяната на книжките на територията на съответния окръг, град, район, община, завод и др. Едно от най-важните задължения е да се разпределят членовете на съответните комитети, сътрудниците на апарата и други активисти, на които да бъде възложено като техни пълномощници да отговорят и подпомогнат образцовата подготовка, организация и провеждане на многостранната дейност в определени първични партийни организации. За да се установи образцов ред, правилно е да се уточнят графици за провеждането на пленумите и събранията, да се разпределят правилно силите и максимално да се подпомогне дейността на първичните партийни организации.

След провеждането на пленумите и заседанията ще се организират събрания на първичните партийни организации. На тях всички комунисти ще се запознаят подробно с решенията на пленума на Централния комитет от 19 декември м. г. и с писмото до първичните партийни организации и членовете на Партията. В светлината на тези документи ще се анализира състоянието на всяка организация, ще се прецени поведението, активността и личният пример на всеки комунист и ще се уточни планът за работата на партийната организация до окончателното изпълнение на решението.

* * *

Най-важната и най-продължителната работа във връзка с това решение е използването на разнообразни форми и средства за индивидуално идейно-политическо и организационно въздействие върху всеки комунист, за активното му включване в обсъждането и осъществяването на партийната политика. Централно място ще заемат индивидуалните беседи с комунистите. Но наред с тях следва да се използват отчетите пред организацията, личните срещи с ръководствата, критиката и самокритиката, поощренията и санкциите и пр. Задачата е точно, принципиално и убедително да се оценят качествата и поведението на всеки комунист, като за критерии се използват преди всичко програмните и уставните права и задължения, приносът на комуниста в осъществяването на политиката на Партията и особено на решенията на XI конгрес и Юлския пленум. Могат да се използват и други форми и методи на работа, които ще окажат силно активизиращо въздействие върху съзнателността, чувствата, мислите, поведението и активността на комунистите и които могат да премахнат задържащите, ограничаващите тази активност фактори. Всичко това трябва да доведе до една определена цел — да се издига идейната и

Digitized by Google

организационната закалка на комунистите и да нараства дееспособността на първичната партийна организация и на Партията като цяло.

Най-трудната и отговорна част от работата са индивидуалните беседи с отделните комунисти. Те трябва да се превърнат в открит, принципиален, широко демократичен и в същото време високо взискателен разговор за мястото и ролята на комуниста, за това, доколко той на дело отдава своите сили и възможности за победата на партийната политика.

Тези беседи ще се провеждат на заседания на бюрата на първичните партийни организации, на заводските, учрежденските и общинските, районните, градските и окръжните комитети. Това ще бъдат делови индивидуални срещи на колективните изборни органи с комунистите. В тях на дело ще се повиши изискването комунистът да отговаря за Партията, така както тя отговаря за него. Този разговор трябва да се проведе тактично, умно и принципиално, за да разкрие причините за отклоненията в поведението на комуниста от изискванията, които му предявява Уставът, и взаимно да се потърси начин за тяхното отстраняване. Затова те изискват всестранна и задълбочена подготовка, строго индивидуален подход към всеки отделен случай, за да оставят наистина силна и трайна следа в съзнанието на партийния член, да го импулсират за издигане отговорността му за дейността на своята организация и на цялата Партия и да доведат до рязко повишаване на неговата активност, до пълна изява на авангардната му роля.

Това ще бъде равноправен двустранен диалог. В него от името на Партията изборните органи ще направят оценка и ще предявят искания към дейността на отделния комунист. От своя страна редица комунисти ще предявят свои претенции към съответните бюра и комитети, ще отправят критични бележки и препоръки към отделни ръководители и към отделни страни от реализацията на партийната политика. Партийните бюра и организации трябва да се отнесат много отговорно и внимателно към тези бележки и предложения, към тези претенции и изисквания, да им дадат принципиален отговор и да направят анализ и самоанализ на своята дейност, да разкрият и отстранят причините, които обективно влияят отрицателно и задържащо върху изявата и поведението на комунистите. По този начин тези беседи могат да доведат до цялостно подобряване на политическия климат в организацията, до изясняване и разрешаване на различни противоречия и сблъсъци, до издигане на взаимоотношенията между партийните членове като пример на другарство и принципиалност, на взаимно уважение и взискателност. Същевременно те като с прожектор да осветят сенчестите страни в работата на партийните бюра и организации, на кадрите и да съдействуват за изправянето на стила им.

* * *

Очевидно особено внимание в тази разностранна индивидуална работа трябва да се отдели на онези партийни членове, които не спазват Програмата и Устава на Партията, допускат нарушения на нормите и принципите на партиен живот, на комунистическия морал и социалистическата законност. Това се отнася до всеки комунист, който допуска такива нарушения, независимо от заслугите му и от поста, който заема. Към тях трябва да се включват и онези, които допускат несоциалистическо отношение към труда и социалистическата собственост, разпиляват материални и духовни ценности, похабяват материали, нарушават важни партийни и държавни документи и с това

Digitized by Google

нанасят вреда и на колектива, и на обществото. Най-важното е да се разкрият причините за тези явления и да се отстранят, защото комунист, който допуска такива прояви, не само че не играе авангардна роля, но е в разрез с най-важните партийни изисквания, петни името и уронва престижа на Партията. Той не е достоен да бъде член на Партията.

Комунисти, които системно не изпълняват своите задължения, нарушават партийната и държавната дисциплина, злоупотребяват със служебното си положение, разхищават социалистическата собственост, пиянствуват и допускат груби непристойни прояви, не бива да получат нови членски книжки. Така следва да се постъпи и към онези, които дълго време без основателни причини не посещават събранията, не плащат членския си внос, не изпълняват партийните поръчения, с което фактически са прекъснали връзките си с партийните организации.

Съвсем естествено в хода на замяната на книжките специално ще се вникне в поведението на комунистите с наложени наказания. Има членове, които няколко пъти са наказани от партийните организации и очевидно не са си извлекли необходимите изводи, продължават да нарушават програмните и уставните изисквания. Със своето поведение те сами поставят законния въпрос — могат ли да членуват в Партията, щом нейните изисквания им тежат. Същевременно има комунисти, които след наказанията са се поправили, работят добре, участвуват дейно в живота на организациите, но санкциите им още не са изтекли. Като се отчита характерът на нарушенията им и тяхната работа и поведение, на тези комунисти могат да се снемат наказанията, а на други, които не са осъзнали докрай вината си и не са се поправили — те могат да останат.

Очевидно специални грижи изискват онези партийни членове, които не проявяват нужната активност в живота и дейността на организацията или така наречените пасивни комунисти. Няма да е правилно да се обявяват за пасивни онези, които се трудят добросъвестно, държат се добре в семейството и обществото, но по различни причини рядко се изказват на партийни събрания, не проявяват активност в партийния и обществения живот. В срещите и разговорите с тези комунисти е необходимо най-внимателно да се изяснят причините за намалената активност — доколко те са у самите тях и доколко се предизвикват от други фактори, за да се отстранят те. На такива комунисти трябва да се помогне да се активизират и успешно да изпълняват своята авангардна роля. Сред тези комунисти има и трудещи се с по-ниско образование. Те трябва да се оградят с топлота и внимание, да им се помогне да израстват и да бъдат за пример. Същевременно нужно е да се предявяват по-високи изисквания и към онези комунисти, които работят добре, но не използват напълно възможностите си за увеличаване на материалните и духовните ценности на обществото, за издигане авторитета на Партията.

Изобщо по време на беседите, като се постъпва строго индивидуално, не бива да се допуска нито либерализъм и благодушие, нито пък увлечение в оценките. При всички случаи обаче е нужна повишена взискателност, принципиалност и другарска грижа към дейността и поведението на всички без изключение. Оценките да бъдат изключително внимателни, прецизни, доброжелателни. Да водят до издигане самочувствието, отговорността и активността на всички, които милеят за делото на Партията. Най-строги мерки обаче трябва да се вземат за пресичане на всякакви опити за клеветничество и дезинформация с цел да се злепоставят отделни комунисти.

Индивидуалните беседи трябва да продължат през целия период до замяната на книжките. Резултатите от тях се обсъждат на пар-

Digitized by Google

тийни събрания. Именно комунистите на своя форум трябва да приемат окончателното решение кои комунисти не заслужават да получат нови книжки и на кои комунисти да се даде още време да докажат с дела, че ги заслужават.

* * *

Изпълнението на тази огромна и важна задача зависи най-вече от работата на първичните партийни организации, от техните бюра и секретари. Резултатите ще бъдат критерии за политическата и организационната зрелост на всяка партийна организация, на нейната способност да прилага и реализира принципите на Партията като нейна основна клетка, да се развива като политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на колектива. Първичните партийни организации могат да изпълнят с най-голям успех и ефект предстоящата задача. Но има и организации, които ще се нуждаят от по-близка помощ от партийните комитети.

Главната тежест обаче ще легне върху бюрата и особено върху партийните секретари. Именно те ще извършат основната част от подготовката, беседите, оценките и изводите и ще представят пред събранията обосновани предложения. От тях именно се изисква умение, такт и способност да доведат работата докрай, сили и принципиалност да кажат открито, точно и ясно истината на всеки комунист, независимо какъв пост заема, като се ръководят единствено от интересите на Партията. Тази работа ще бъде своеобразна проверка както на техните качества, така и на уменето им да работят с хората, да ги изучават обективно и безпристрастно, да овладеят средствата за въздействие върху тяхната активност и да правят същевременно точни самоанализи за усъвършенствуване на собствената дейност.

* * *

Замяната на членските книжки е дело на цялата Партия, на всички партийни дейци, на всички комунисти. Те трябва да заживеят с голямата цел, която XI конгрес постави — да се издигне на още по-голяма висота ролята, активността и авангардната роля на всеки комунист, на всяка партийна организация, да се издигне по-нататък ръководната роля на Партията съобразно изискванията на изграждащото се зряло социалистическо общество.

Digitized by Google

ПРЕГЛЕД НА ПАРТИЙНИТЕ СИЛИ

Към резултатите от обмяната на партийните документи

Обмяната на партийните документи в Комунистическата партия на Съветския съюз завърши. Резултатите от нея бяха обсъдени от ЦК на КПСС. В приетото постановление по този въпрос Централният комитет на КПСС отбеляза, че обмяната на партийните документи се проведе като важно организационно-политическо мероприятие в пълно съответствие с решенията на XXIV конгрес на Партията и на Майския (1972 г.) пленум на ЦК на КПСС, с постановките на генералния секретар на ЦК на КПСС др. Л. И. Брежнев по въпросите на партийното строителство.

Обмени на партийните документи в нашата Партия са се провеждали вече пет пъти — през 1920, 1922, 1927, 1936 и 1954 г. Необходимостта от сегашната шеста обмяна на партийните документи беше предизвикана от изтичането на срока на действие на партийните билети от образец 1954 година. Но Партията придаде на тази обмяна принципен характер, особено значение; според поставените цели и задачи, по методите на подготовката и провеждането й тя далеч надхвърли рамките на предишните обмени на документите в КПСС. Както посочи другарят Л. И. Брежнев на Майския (1972 г.) пленум на ЦК на КПСС, обмяната на партийните документи е в един ред, в една посока с настойчивите усилия, които Партията полага за повишаване на своята роля в обществото.

Ръководната роля на Партията не е отвлечено понятие. Това е самият наш живот, неразривната органическа връзка на комунистическия авангард с целия народ, с всички дела на нашата страна, с всички организации в нея — държавни и обществени. Партията координира и насочва дейността на всички организации и чрез тях организира и вдъхновява масите в борбата за комунизъм.

Целият ход на историческото развитие, осъществяването на грандиозните програми на комунистическото строителство предявяват все нови и нови изисквания към ръководната дейност на Партията, към всички комунисти. Способността на Партията успешно да изпълнява ролята си на политически ръководител на работническата класа и на всички трудещи се, както показва и историческият опит, е в пряка зависимост от крепкостта на самата Партия, от характера на вътрешнопартийните отношения. Подготовката за обмяната и самата обмяна на партийните документи, бидейки в центъра на вниманието на цялата Партия в периода след XXIV конгрес, засегна всички страни на вътрешнопартийния живот и ръководната дейност на партийните комитети и организации.

Главният резултат от обмяната на партийните документи, както се казва в постановлението на ЦК на КПСС, се състои в това, че нашата Партия се обогати с нов опит в организаторската и политическата дейност, укрепи редовете си и затвърди връзките си с масите, още повече порасна нейната роля като ръководна и направляваща сила на съветското общество в борбата за комунизъм. Както подчерта

С малки съкращения пренечатваме уводната статия на сп. „Партийная жизнь", кн. 6/1975 г., с която редакцията излезе след приключването на обмяната на партийните документи в КПСС.

Digitized by Google

[illegible] на ЦК на КПСС др. Л. И. [illegible] партийните документи изиграха голяма роля в [illegible] партийната работа, в активизирането на ко[illegible] за постигането на стопанските задачи.

[illegible] безпределната преданост на комунистите на идеа[illegible] единство и монолитната сплотеност на [illegible] Централния комитет. С чувство на законна гор[illegible] за [illegible] принадлежността им към [illegible] от [illegible] взетите им партийни би[illegible]

[illegible] партиен билет е еди[illegible] съюзни републики. С това [illegible] и [illegible] и руснакът, и [illegible] и азербайджанецът, и та[illegible] и арменецът, и киргизът са члено[illegible] Партия, образуват единно цяло, един[illegible]

[illegible] партийния билет от новия [illegible] на КПСС Владимир Илич [illegible] думи: „Партията — то[illegible]

[illegible]омяната на партийните документи е своего рода преглед на [illegible]ните сили, взискателна проверка на това, как всяка партийна [illegible]низация, всеки комунист практически осъществяват решенията на [illegible] конгрес на КПСС. В [illegible] на обсъжда[illegible] с нова сила бяха про[illegible]ирани единодушната подкрепа и одобрението на партийните [illegible]низации, на всички [illegible] на вътрешната и външната политика на нашата Комунистическа партия, плодотворната делеустремена [illegible]ност на Генералния секретар на ЦК на неговото Политбюро на[illegible] Леонид Ил[illegible]ич Брежнев.

Подготовката и провеждането [illegible] обсъждане допринесе да се повиши [illegible]ността на партийните организации в решаването на задачите на стопанското и културното строителство. Тяхната нараснала мо[illegible]билизираща сила се проявява в борбата за изпълнение и преизпълнение на задачите на деветата петилетка в промишлеността, строителството, транспорта, съобщенията, селското стопанство и в областта на повишаването на равнището на народното благосъстояние. Засили се въздействието на партийните организации за решаването на такива основни въпроси на развитието на икономиката като повишаването на ефективността на общественото производство, ускоряването на научно-техническия прогрес, повишаването на качеството на работата, усъвършенстването на методите на стопанисване и управление.

Значително нарасна общественополитическата и трудовата активност на членовете и на кандидат-членовете на Партията, повиши се авангардната им роля в производството. В предприятията и на строителните обекти, в колхозите и совхозите комунистите дават пример на организираност, непримиримост спрямо недостатъците, творческо отношение към работата, стават инициатори при приемането на насрещни планове, инициатори на всяко ново, свежо. Характерно е, че през последните две години само областните партийни комитети, краевите и централните комитети на компартиите са подкрепили повече от две хиляди почина на отделни новатори и трудови колективи. Много от тези начинания са одобрени от ЦК на КПСС и получиха широко разпространение из цялата страна.

Повиши се организиращата роля на партийните членове и кандидат-членове в по-нататъшното развитие на движението за комунистическо отношение към труда. Сега в това движение вземат участие [illegible]ти 50 милиона трудещи се.

Digitized by Google

В хода на осъществяването на мероприятията, свързани с провеждането на обмяната на партийните документи, партийните комитети, особено градските и районните, засилиха вниманието си към дейността на първичните партийни организации. И това е напълно закономерно. Първичните партийни организации са основа на Партията и политическото ядро на трудовите колективи.

Чувствително укрепнаха връзките на партийните органи с низовите партийни звена. Проведе се определена работа по организационно-политическото укрепване на партийните организации, по усъвършенстването на тяхната структура. В частност през трите последни години бяха създадени почти 13 хиляди нови първични, повече от 30 хиляди цехови партийни организации, около 60 хиляди партийни групи.

Подобри се обучението на секретарите на партийните организации, на изборния партиен актив. Заедно с утвърдилата се система на постоянно действуващи курсове и школи напълно се справдаха и такива форми на обучението като провеждането на научно-практически конференции по въпросите на икономиката и политиката, по актуалните проблеми на партийното строителство, а така също организирането на семинари на основата на партийните организации, натрупали положителен опит в ръководството на стопанската дейност, в отделни насоки на организационната и идеологическата работа. Полезна роля играят и създадените на обществени начала методически съвети и кабинети по организационно-партийната работа при районните и градските партийни комитети, чиято мрежа особено много се разшири в процеса на обмяната на партийните документи.

Заедно с това не бива да закриваме очите си и за това, че в дейността на партийните комитети по ръководството на първичните партийни организации има още немалко недостатъци. В нашата Партия около една трета от първичните партийни организации по своя състав са малочислени. Част от малочислените партийни организации засега работят още слабо, без да оказват необходимото влияние на живота и дейността на своите колективи. Както показва анализът, малочислените първични партийни организации преди всичко са в сферата на обслужването, в училищата, в лечебните заведения и в строителството. Някои партийни комитети слабо са свързани именно с тези организации, ръководните дейци рядко ги посещават. Задачата сега е в това — ръководството на малочислените организации да се направи по-съдържателно и всекидневно.

Централният комитет на КПСС обърна особено внимание на партийните комитети за по-нататъшно повишаване на боеспособността на първичните партийни организации като решаващо условие за засилване партийното влияние във всички участъци на стопанското и културното строителство. Централните комитети на компартиите в съюзните републики, краевите и областните, градските и районните партийни комитети са призвани да осигуряват диференцирано ръководство на първичните партийни организации с оглед на конкретните условия на тяхната дейност, да държат в центъра на своето внимание въпросите на правилното разпределение на партийните членове и кандидат-членове в производството, в сферата на науката и културата.

В хода на подготовката и провеждането на обмяната на партийните документи по-нататъшно развитие получиха положителните процеси, протичащи в дейността на партийните организации под влияние на решенията на XXIV конгрес на КПСС. Работата на партийните комитети и партийните организации все повече се отличава с целеустременост и деловитост. Усъвършенствувайки своята дейност, партийните органи започнаха все по-дълбоко да вникват в живота на трудовите колективи, да отделят главните въпроси, критически да анализират до-

Digitized by Google

пред Декемврийския (1974 г.) пленум на ЦК на КПСС др. Л. И. Брежнев, обмяната на партийните документи изигра голяма роля в усъвършенстването на партийната работа, в активизирането на комунистите, в решаването на политическите и стопанските задачи.

Обмяната показа безпределната преданост на комунистите на идеалите на ленинизма, нерушимото единство и монолитната сплотеност на Партията около нейния Централен комитет. С чувство на законна гордост, със съзнание за висока отговорност за принадлежността им към ленинската партия комунистите възприемат връчените им партийни билети от новия образец.

Принципно значение има и това, че новият партиен билет е единен за партийните организации във всички съюзни републики. С това се подчертава, че и узбекът, и казахът, и украинецът, и руснакът, и белорусинът, и естонецът, и молдованинът, и азербайджанецът, и таджикът, и литовецът, и туркменецът, и арменецът, и киргизът са членове на единната Комунистическа партия, образуват единно цяло, единно семейство на комунистите интернационалисти.

Голямо значение има и фактът, че на партийния билет от новия образец е изобразен основателят и вождът на КПСС Владимир Илич Ленин и са отпечатани неговите проникновени думи: „Партията — това е умът, честта и съвестта на нашата епоха".

Обмяната на партийните документи е своего рода преглед на партийните сили, взискателна проверка на това, как всяка партийна организация, всеки комунист практически осъществяват решенията на XXIV конгрес на КПСС. В процеса на обмяната с нова сила бяха продемонстрирани единодушната поддръжка и одобрението на партийните организации, на всички комунисти на вътрешната и външната политика на нашата Комунистическа партия, плодотворната целеустремена дейност на ленинския Централен комитет, на неговото Политбюро начело с генералния секретар на ЦК др. Л. И. Брежнев.

Подготовката и провеждането на обмяната допринесе да се повиши боеспособността на партийните организации в решаването на задачите на стопанското и културното строителство. Тяхната пораснала мобилизираща сила се проявява в борбата за изпълнение и преизпълнение на задачите на деветата петилетка в промишлеността, строителството, транспорта, съобщенията, селското стопанство и в областта на повишаването на равнището на народното благосъстояние. Засили се въздействието на партийните организации за решаването на такива основни въпроси на развитието на икономиката като повишаването на ефективността на общественото производство, ускоряването на научно-техническия прогрес, повишаването на качеството на работата, усъвършенстването на методите на стопанисване и управление.

Значително порасна обществено-политическата и трудовата активност на членовете и на кандидат-членовете на Партията, повиши се авангардната им роля в производството. В предприятията и на строителните обекти, в колхозите и совхозите комунистите дават пример на организираност, непримиримост спрямо недостатъците, творческо отношение към работата, стават инициатори при приемането на насрещни планове, инициатори на всичко ново, челно. Характерно е, че през последните две години само областните партийни комитети, краевите и централните комитети на компартиите са подкрепили повече от две хиляди почина на отделни новатори и трудови колективи. Много от тези начинания са одобрени от ЦК на КПСС и получиха широко разпространение из цялата страна.

Повиши се организиращата роля на партийните членове и кандидат-членове в по-нататъшното развитие на движението за комунистическо отношение към труда. Сега в това движение вземат участие почти 50 милиона трудещи се.

Digitized by Google

В хода на осъществяването на мероприятията, свързани с провеждането на обмяната на партийните документи, партийните комитети, особено градските и районните, засилиха вниманието си към дейността на първичните партийни организации. И това е напълно закономерно. Първичните партийни организации са основа на Партията и политическото ядро на трудовите колективи.

Чувствително укрепнаха връзките на партийните органи с низовите партийни звена. Проведе се определена работа по организационно-политическото укрепване на партийните организации, по усъвършенстването на тяхната структура. В частност през трите последни години бяха създадени почти 13 хиляди нови първични, повече от 30 хиляди цехови партийни организации, около 60 хиляди партийни групи.

Подобри се обучението на секретарите на партийните организации, на изборния партиен актив. Заедно с утвърдилата се система на постоянно действуващи курсове и школи напълно се справдаха и такива форми на обучението като провеждането на научно-практически конференции по въпросите на икономиката и политиката, по актуалните проблеми на партийното строителство, а така също организирането на семинари на основата на партийните организации, натрупали положителен опит в ръководството на стопанската дейност, в отделни насоки на организационната и идеологическата работа. Полезна роля играят и създадените на обществени начала методически съвети и кабинети по организационно-партийната работа при районните и градските партийни комитети, чиято мрежа особено много се разшири в процеса на обмяната на партийните документи.

Заедно с това не бива да закриваме очите си и за това, че в дейността на партийните комитети по ръководството на първичните партийни организации има още немалко недостатъци. В нашата Партия около една трета от първичните партийни организации по своя състав са малочислени. Част от малочислените партийни организации засега работят още слабо, без да оказват необходимото влияние на живота и дейността на своите колективи. Както показва анализът, малочислените първични партийни организации преди всичко са в сферата на обслужването, в училищата, в лечебните заведения и в строителството. Някои партийни комитети слабо са свързани именно с тези организации, ръководните дейци рядко ги посещават. Задачата сега е в това — ръководството на малочислените организации да се направи по-съдържателно и всекидневно.

Централният комитет на КПСС обърна особено внимание на партийните комитети за по-нататъшно повишаване на боеспособността на първичните партийни организации като решаващо условие за засилване партийното влияние във всички участъци на стопанското и културното строителство. Централните комитети на компартиите в съюзните републики, краевите и областните, градските и районните партийни комитети са призвани да осигуряват диференцирано ръководство на първичните партийни организации с оглед на конкретните условия на тяхната дейност, да държат в центъра на своето внимание въпросите на правилното разпределение на партийните членове и кандидат-членове в производството, в сферата на науката и културата.

В хода на подготовката и провеждането на обмяната на партийните документи по-нататъшно развитие получиха положителните процеси, протичащи в дейността на партийните организации под влияние на решенията на XXIV конгрес на КПСС. Работата на партийните комитети и партийните организации все повече се отличава с целеустременост и деловитост. Усъвършенствувайки своята дейност, партийните органи започнаха все по-дълбоко да вникват в живота на трудовите колективи, да отделят главните въпроси, критически да анализират до-

Digitized by Google

тийни събрания. Именно комунистите на своя форум трябва да приемат окончателното решение кои комунисти не заслужават да получат нови книжки и на кои комунисти да се даде още време да докажат с дела, че ги заслужават.

* * *

Изпълнението на тази огромна и важна задача зависи най-вече от работата на първичните партийни организации, от техните бюра и секретари. Резултатите ще бъдат критерии за политическата и организационната зрелост на всяка партийна организация, на нейната способност да прилага и реализира принципите на Партията като нейна основна клетка, да се развива като политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на колектива. Първичните партийни организации могат да изпълнят с най-голям успех и ефект предстоящата задача. Но има и организации, които ще се нуждаят от по-близка помощ от партийните комитети.

Главната тежест обаче ще легне върху бюрата и особено върху партийните секретари. Именно те ще извършат основната част от подготовката, беседите, оценките и изводите и ще представят пред събранията обосновани предложения. От тях именно се изисква умение, такт и способност да доведат работата докрай, сили и принципиалност да кажат открито, точно и ясно истината на всеки комунист, независимо какъв пост заема, като се ръководят единствено от интересите на Партията. Тази работа ще бъде своеобразна проверка както на техните качества, така и на уменето им да работят с хората, да ги изучават обективно и безпристрастно, да овладеят средствата за въздействие върху тяхната активност и да правят същевременно точни самоанализи за усъвършенствуване на собствената дейност.

* * *

Замяната на членските книжки е дело на цялата Партия, на всички партийни дейци, на всички комунисти. Те трябва да заживеят с голямата цел, която XI конгрес постави — да се издигне на още по-голяма висота ролята, активността и авангардната роля на всеки комунист, на всяка партийна организация, да се издигне по-нататък ръководната роля на Партията съобразно изискванията на изграждащото се зряло социалистическо общество.

Digitized by Google

ПРЕГЛЕД НА ПАРТИЙНИТЕ СИЛИ

Към резултатите
от обмяната на
партийните документи

Обмяната на партийните документи в Комунистическата партия на Съветския съюз завърши. Резултатите от нея бяха обсъдени от ЦК на КПСС. В приетото постановление по този въпрос Централният комитет на КПСС отбеляза, че обмяната на партийните документи се проведе като важно организационно-политическо мероприятие в пълно съответствие с решенията на XXIV конгрес на Партията и на Майския (1972 г.) пленум на ЦК на КПСС, с постановките на генералния секретар на ЦК на КПСС др. Л. И. Брежнев по въпросите на партийното строителство.

Обмени на партийните документи в нашата Партия са се провеждали вече пет пъти — през 1920, 1922, 1927, 1936 и 1954 г. Необходимостта от сегашната шеста обмяна на партийните документи беше предизвикана от изтичането на срока на действие на партийните билети от образец 1954 година. Но Партията придаде на тази обмяна принципен характер, особено значение; според поставените цели и задачи, по методите на подготовката и провеждането ѝ тя далеч надхвърли рамките на предишните обмени на документите в КПСС. Както посочи другарят Л. И. Брежнев на Майския (1972 г.) пленум на ЦК на КПСС, обмяната на партийните документи е в един ред, в една посока с настойчивите усилия, които Партията полага за повишаване на своята роля в обществото.

Ръководната роля на Партията не е отвлечено понятие. Това е самият наш живот, неразривната органическа връзка на комунистическия авангард с целия народ, с всички дела на нашата страна, с всички организации в нея — държавни и обществени. Партията координира и насочва дейността на всички организации и чрез тях организира и вдъхновява масите в борбата за комунизъм.

Целият ход на историческото развитие, осъществяването на грандиозните програми на комунистическото строителство предявяват все нови и нови изисквания към ръководната дейност на Партията, към всички комунисти. Способността на Партията успешно да изпълнява ролята си на политически ръководител на работническата класа и на всички трудещи се, както показва и историческият опит, е в пряка зависимост от крепкостта на самата Партия, от характера на вътрешнопартийните отношения. Подготовката за обмяната и самата обмяна на партийните документи, бидейки в центъра на вниманието на цялата Партия в периода след XXIV конгрес, засегна всички страни на вътрешнопартийния живот и ръководната дейност на партийните комитети и организации.

Главният резултат от обмяната на партийните документи, както се казва в постановлението на ЦК на КПСС, се състои в това, че нашата Партия се обогати с нов опит в организаторската и политическата дейност, укрепи редовете си и затвърди връзките си с масите, още повече порасна нейната роля като ръководна и направляваща сила на съветското общество в борбата за комунизъм. Както подчерта

С малки съкращения препечатваме уводната статия на сп. „Партийная жизнь", кн. 6/1975 г., с която редакцията излезе след приключването на обмяната на партийните документи в КПСС.

Digitized by Google

тийни събрания. Именно комунистите на своя форум трябва да приемат окончателното решение кои комунисти не заслужават да получат нови книжки и на кои комунисти да се даде още време да докажат с дела, че ги заслужават.

* * *

Изпълнението на тази огромна и важна задача зависи най-вече от работата на първичните партийни организации, от техните бюра и секретари. Резултатите ще бъдат критерии за политическата и организационната зрелост на всяка партийна организация, на нейната способност да прилага и реализира принципите на Партията като нейна основна клетка, да се развива като политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на колектива. Първичните партийни организации могат да изпълнят с най-голям успех и ефект предстоящата задача. Но има и организации, които ще се нуждаят от по-близка помощ от партийните комитети.

Главната тежест обаче ще легне върху бюрата и особено върху партийните секретари. Именно те ще извършат основната част от подготовката, беседите, оценките и изводите и ще представят пред събранията обосновани предложения. От тях именно се изисква умение, такт и способност да доведат работата докрай, сили и принципиалност да кажат открито, точно и ясно истината на всеки комунист, независимо какъв пост заема, като се ръководят единствено от интересите на Партията. Тази работа ще бъде своеобразна проверка както на техните качества, така и на уменето им да работят с хората, да ги изучават обективно и безпристрастно, да овладеят средствата за въздействие върху тяхната активност и да правят същевременно точни самоанализи за усъвършенствуване на собствената дейност.

* * *

Замяната на членските книжки е дело на цялата Партия, на всички партийни дейци, на всички комунисти. Те трябва да заживеят с голямата цел, която XI конгрес постави — да се издигне на още по-голяма висота ролята, активността и авангардната роля на всеки комунист, на всяка партийна организация, да се издигне по-нататък ръководната роля на Партията съобразно изискванията на изграждащото се зряло социалистическо общество.

Digitized by Google

ПРЕГЛЕД НА ПАРТИЙНИТЕ СИЛИ

Към резултатите от обмяната на партийните документи

Обмяната на партийните документи в Комунистическата партия на Съветския съюз завърши. Резултатите от нея бяха обсъдени от ЦК на КПСС. В приетото постановление по този въпрос Централният комитет на КПСС отбеляза, че обмяната на партийните документи се проведе като важно организационно-политическо мероприятие в пълно съответствие с решенията на XXIV конгрес на Партията и на Майския (1972 г.) пленум на ЦК на КПСС, с постановките на генералния секретар на ЦК на КПСС др. Л. И. Брежнев по въпросите на партийното строителство.

Обмени на партийните документи в нашата Партия са се провеждали вече пет пъти — през 1920, 1922, 1927, 1936 и 1954 г. Необходимостта от сегашната шеста обмяна на партийните документи беше предизвикана от изтичането на срока на действие на партийните билети от образец 1954 година. Но Партията придаде на тази обмяна принципен характер, особено значение; според поставените цели и задачи, по методите на подготовката и провеждането й тя далеч надхвърли рамките на предишните обмени на документите в КПСС. Както посочи другарят Л. И. Брежнев на Майския (1972 г.) пленум на ЦК на КПСС, обмяната на партийните документи е в един ред, в една посока с настойчивите усилия, които Партията полага за повишаване на своята роля в обществото.

Ръководната роля на Партията не е отвлечено понятие. Това е самият наш живот, неразривната органическа връзка на комунистическия авангард с целия народ, с всички дела на нашата страна, с всички организации в нея — държавни и обществени. Партията координира и насочва дейността на всички организации и чрез тях организира и вдъхновява масите в борбата за комунизъм.

Целият ход на общественото развитие, осъществяването на грандиозните програми на комунистическото строителство предявяват все нови и нови изисквания към ръководната дейност на Партията, към всички комунисти. Способността на Партията успешно да изпълнява ролята си на политически ръководител на работническата класа и на всички трудещи се, както показва и историческият опит, е в пряка зависимост от крепкостта на самата Партия, от характера на вътрешнопартийните отношения. Подготовката за обмяната и самата обмяна на партийните документи, бидейки в центъра на вниманието на цялата Партия в периода след XXIV конгрес, засегна всички страни на вътрешнопартийния живот и ръководната дейност на партийните комитети и организации.

Главният резултат от обмяната на партийните документи, както се казва в постановлението на ЦК на КПСС, се състои в това, че нашата Партия се обогати с нов опит в организаторската и политическата дейност, укрепи редовете си и затвърди връзките си с масите, още повече порасна нейната роля като ръководна и направляваща сила на съветското общество в борбата за комунизъм. Както подчерта

С малки съкращения препечатваме уводната статия на сп. „Партийная жизнь", кн. 6/1975 г., с която редакцията излезе след приключването на обмяната на партийните документи в КПСС.

Digitized by Google

пред Декемврийския (1974 г.) пленум на ЦК на КПСС др. Л. И. Брежнев, обмяната на партийните документи изигра голяма роля в усъвършенстването на партийната работа, в активизирането на комунистите, в решаването на политическите и стопанските задачи.

Обмяната показа безпределната преданост на комунистите на идеалите на ленинизма, нерушимото единство и монолитната сплотеност на Партията около нейния Централен комитет. С чувство на законна гордост, със съзнание за висока отговорност за принадлежността им към ленинската партия комунистите възприемат връчените им партийни билети от новия образец.

Принципно значение има и това, че новият партиен билет е единен за партийните организации във всички съюзни републики. С това се подчертава, че и узбекът, и казахът, и украинецът, и руснакът, и белорусинът, и естонецът, и молдованинът, и азербайджанецът, и таджикът, и литовецът, и туркменецът, и арменецът, и киргизът са членове на единната Комунистическа партия, образуват единно цяло, единно семейство на комунистите интернационалисти.

Голямо значение има и фактът, че на партийния билет от новия образец е изобразен основателят и вождът на КПСС Владимир Илич Ленин и са отпечатани неговите проникновени думи: „Партията — това е умът, честта и съвестта на нашата епоха".

Обмяната на партийните документи е своего рода преглед на партийните сили, взискателна проверка на това, как всяка партийна организация, всеки комунист практически осъществяват решенията на XXIV конгрес на КПСС. В процеса на обмяната с нова сила бяха продемонстрирани единодушната поддръжка и одобрението на партийните организации, на всички комунисти на вътрешната и външната политика на нашата Комунистическа партия, плодотворната целеустремена дейност на ленинския Централен комитет, на неговото Политбюро начело с генералния секретар на ЦК др. Л. И. Брежнев.

Подготовката и провеждането на обмяната допринесе да се повиши боеспособността на партийните организации в решаването на задачите на стопанското и културното строителство. Тяхната пораснала мобилизираща сила се проявява в борбата за изпълнение и преизпълнение на задачите на деветата петилетка в промишлеността, строителството, транспорта, съобщенията, селското стопанство и в областта на повишаването на равнището на народното благосъстояние. Засили се въздействието на партийните организации за решаването на такива основни въпроси на развитието на икономиката като повишаването на ефективността на общественото производство, ускоряването на научно-техническия прогрес, повишаването на качеството на работата, усъвършенстването на методите на стопанисване и управление.

Значително порасна обществено-политическата и трудовата активност на членовете и на кандидат-членовете на Партията, повиши се авангардната им роля в производството. В предприятията и на строителните обекти, в колхозите и совхозите комунистите дават пример на организираност, непримиримост спрямо недостатъците, творческо отношение към работата, стават инициатори при приемането на насрещни планове, инициатори на всичко ново, челно. Характерно е, че през последните две години само областните партийни комитети, краевите и централните комитети на компартиите са подкрепили повече от две хиляди почина на отделни новатори и трудови колективи. Много от тези начинания са одобрени от ЦК на КПСС и получиха широко разпространение из цялата страна.

Повиши се организиращата роля на партийните членове и кандидат-членове в по-нататъшното развитие на движението за комунистическо отношение към труда. Сега в това движение вземат участие почти 50 милиона трудещи се.

Digitized by Google

В хода на осъществяването на мероприятията, свързани с провеждането на обмяната на партийните документи, партийните комитети, особено градските и районните, засилиха вниманието си към дейността на първичните партийни организации. И това е напълно закономерно. Първичните партийни организации са основа на Партията и политическото ядро на трудовите колективи.

Чувствително укрепнаха връзките на партийните органи с низовите партийни звена. Проведе се определена работа по организационно-политическото укрепване на партийните организации, по усъвършенстването на тяхната структура. В частност през трите последни години бяха създадени почти 13 хиляди нови първични, повече от 30 хиляди цехови партийни организации, около 60 хиляди партийни групи.

Подобри се обучението на секретарите на партийните организации, на изборния партиен актив. Заедно с утвърдилата се система на постоянно действуващи курсове и школи напълно се справдаха и такива форми на обучението като провеждането на научно-практически конференции по въпросите на икономиката и политиката, по актуалните проблеми на партийното строителство, а така също организирането на семинари на основата на партийните организации, натрупали положителен опит в ръководството на стопанската дейност, в отделни насоки на организационната и идеологическата работа. Полезна роля играят и създадените на обществени начала методически съвети и кабинети по организационно-партийната работа при районните и градските партийни комитети, чиято мрежа особено много се разшири в процеса на обмяната на партийните документи.

Заедно с това не бива да закриваме очите си и за това, че в дейността на партийните комитети по ръководството на първичните партийни организации има още немалко недостатъци. В нашата Партия около една трета от първичните партийни организации по своя състав са малочислени. Част от малочислените партийни организации засега работят още слабо, без да оказват необходимото влияние на живота и дейността на своите колективи. Както показва анализът, малочислените първични партийни организации преди всичко са в сферата на обслужването, в училищата, в лечебните заведения и в строителството. Някои партийни комитети слабо са свързани именно с тези организации, ръководните дейци рядко ги посещават. Задачата сега е в това — ръководството на малочислените организации да се направи по-съдържателно и всекидневно.

Централният комитет на КПСС обърна особено внимание на партийните комитети за по-нататъшно повишаване на боеспособността на първичните партийни организации като решаващо условие за засилване партийното влияние във всички участъци на стопанското и културното строителство. Централните комитети на компартиите в съюзните републики, краевите и областните, градските и районните партийни комитети са призвани да осигуряват диференцирано ръководство на първичните партийни организации с оглед на конкретните условия на тяхната дейност, да държат в центъра на своето внимание въпросите на правилното разпределение на партийните членове и кандидат-членове в производството, в сферата на науката и културата.

В хода на подготовката и провеждането на обмяната на партийните документи по-нататъшно развитие получиха положителните процеси, протичащи в дейността на партийните организации под влияние на решенията на XXIV конгрес на КПСС. Работата на партийните комитети и партийните организации все повече се отличава с целеустременост и деловитост. Усъвършенствувайки своята дейност, партийните органи започнаха все по-дълбоко да вникват в живота на трудовите колективи, да отделят главните въпроси, критически да анализират до-

Digitized by Google

стигнатите резултати, да вземат мерки за засилването на проверката на изпълнението.

Подготовката и провеждането на обмяната допринесоха все по-пълно да се осъществява принципът на демократическия централизъм, по-нататъшното развитие на вътрешнопартийната демокрация, по-строго да се спазват ленинските принципи и нормите на партиен живот в дейността на партийните организации. Повиши се ролята и действеността на партийните събрания и на пленумите на партийните комитети. Внасяните в тях въпроси се разглеждат с все по-голяма заинтересованост, по-делово, при активното участие на комунистите, в това число и такива, които по-рано не са се изказвали на партийни събрания.

Развитието на демократическите начала в дейността на партийните организации е неразривно свързано с усъвършенстването на вътрешнопартийната информация, с подобряването на нейното използване като инструмент на ръководството и като средство за възпитание и за контрол. Партийните организации започнаха по-добре да информират комунистите и всички трудещи се по въпросите на вътрешната и международната политика на Партията и своята дейност, по-оперативно да реагират на нуждите на низините. В резултат на това порасна обществената активност на комунистите, тяхната инициатива в изработването и осъществяването на партийните решения, повиши се отговорността им за работата на партийните организации, в които те членуват, и за Партията като цяло.

В процеса на обмяната на партийните документи партийните организации значително засилиха индивидуалната работа с членовете и кандидат-членовете на КПСС. Ефективно средство в това отношение се оказаха събеседванията с комунистите. С някои членове на Партията събеседвания се провеждаха и повторно, с оглед да се изясни какво правят те за съобразяването им с критичните бележки от първите събеседвания. Такива събеседвания бяха проведени общо с повече от четири милиона души. Повечето от комунистите, на които бяха посочени някакви слабости или към които бяха предявени някакви претенции, направиха за себе си правилни изводи. А на свой ред и партийните комитети извлякоха голяма полза от тези беседи за подобряването и на своята работа. Широко разпространение получи и такава резултатна форма на работата с партийните членове и кандидат-членове като изслушването на техни съобщения и отчети на заседания на партийните бюра или на партийните комитети, на партийни събрания за изпълнението от комунистите на техните уставни задължения, за производствената им работа и участието им в обществения живот. Такива съобщения и отчети по време на обмяната на партийните документи бяха изслушани от повече от четири милиона партийни членове.

Засилването на индивидуалната работа с комунистите даде възможност значително да се подобри състоянието на нещата с партийните поръчения. Това се отнася особено до организации, които по-рано се ориентираха на тесен кръг от едни и същи хора, претоварвайки ги с обществена работа и едновременно изпускайки от своя поглед повечето от комунистите, оставащи настрана от активния обществен живот. През време на обмяната на партийните документи нови постоянни партийни поръчения получиха повече от два милиона души. Наред със задълженията, свързани с провеждането на политико-масовата работа, значителен брой комунисти бяха избрани в комисиите за партиен контрол над административните ръководства или участвуват в дейността на държавните, профсъюзните и комсомолските организации. Много важно партийно поръчение стана наставничеството, разпространението на челен опит. Всичко това разширява партийното влияние на производствената дейност и на възпитанието на трудещите се.

Digitized by Google

Отбелязвайки голямата положителна работа на партийните организации в тази насока обаче, следва да се каже, че в нея имат място и известни пропуски. В частност секретари на отделни районни и градски партийни комитети провеждаха индивидуални беседи предимно с комунисти на ръководна работа и рядко се срещаха и с редови партийни членове. Не навсякъде се отделяше необходимото внимание за осъществяването на обоснованите критични бележки и предложения спрямо партийни, държавни и стопански органи, изказани от комунистите по време на събеседванията и на събранията. В редица партийни организации недостатъчно се осъществява контрол и се оказва необходимата помощ на комунистите добре да изпълняват възложените им поръчения.

Чувствително се засили вниманието на партийните организации към въпросите на идейно-възпитателната работа и марксистко-ленинското обучение на комунистите. Повишиха се интересът на членовете и кандидат-членовете на Партията към историко-партийната тематика, към проблемите на икономическата теория, на научния комунизъм, към партийното строителство, към развитието на националните отношения и към международната политика на КПСС. По-често започнаха да се провеждат лекции и беседи за ръководната роля на Партията, за ленинските норми на партиен живот, за партийния билет и за мястото на комуниста в трудовия колектив. В много партийни организации действуват школи на младите комунисти.

ЦК на КПСС изисква на основата на примери от героичната история на КПСС и на факти от нейната многостранна и всекидневна дейност партийните организации да възпитават у всеки комунист високи качества на боец на Партията. С оглед на това препоръчва по-добре да се използват партийните събрания, в тях да се внасят за обсъждане въпроси, които вълнуват партийните членове и кандидат-членове, да подкрепят деловите принципни предложения и полезни начинания, решително да пресичат случаите на небрежно отношение към мнението на комунистите, да се усъвършенствуват оправдалите се по време на обмяната форми на индивидуална работа. Да се осигури всеки член и кандидат-член на Партията да повишава своето идейно-политическо равнище. Предлага се състоянието на политическото обучение да се оценява според въздействието му върху работата и поведението на комунистите.

Важен резултат от работата, свързана с обмяната на партийните документи, е значителното повишаване на взаимната взискателност на комунистите един към друг, създаването в партийните организации на обстановка на нетърпимост спрямо всякакъв род отрицателни явления.

Партийните организации изхождаха от това, че обмяната на партийните документи не е чистка в Партията. Във връзка с това следва да се напомни, че някои буржоазни пропагандни органи особено в началото на обмяната се опитаха да хвърлят сянка на нашата Партия, разпространяваха клеветата, че под формата на обмяна на партийните документи ръководните комунисти имали намерение да устроят фактическа чистка в своите редове.

Още в началото на подготовката за обмяната ЦК на КПСС обясни, че не гледа на обмяната като на чистка в Партията. За чистка като масова кампания сега няма никакви социални причини и затова тя не е и необходима. Партията е единна и монолитна като никога. Що се отнася до отделните нарушители на партийната дисциплина, то организациите могат да се освобождават и действително се освобождават от тях по пътя на повишаването на взискателността към комунистите.

В хода на обмяната партийните организации започнаха още по-строго да се отнасят към партийните членове и кандидат-членове, ня-

Digitized by Google

кои от които допускат нарушения на Програмата и Устава на КПСС, особено за простъпки, които петнят високото звание комунист.

Наред с повишаването на изискванията към комунистите партийните организации засилиха и регулиращото си въздействие върху разширяването на своите редове. Този процес на регулиране върви по следващите няколко насоки:

Първо. Партията повишава изискванията към встъпващите в нейните редове, осъждайки фактите на форсирано приемане на нови членове. В резултат от по-строгия подход при приемането на нови членове броят на новоприетите през последните години понамаля. Така, ако преди XXIII конгрес на КПСС средногодишно биваха приемани към 760 хил. души и преди XXIV конгрес — 600 хил. души, то през 1974 г. за кандидат-членове бяха приети 550 хил. души.

Огромният авторитет на КПСС засилва стремежите на трудовите хора идейно и организационно да свържат съдбата си с Партията, да влязат в нейните редове. Но Партията, разбира се, не може да побере в себе си всички желаещи. Тя е длъжна внимателно да следи да не започнат да се губят организационните граници, които отделят Партията като авангард на съветския народ от широките безпартийни маси.

Второ. Регулирайки нарастването на своите редове, Партията твърдо провежда линията за основно място в нейния състав на работническата класа. Трябва добре да се помни, че и на етапа на развитото социалистическо общество, ставайки авангард на народа, нашата Партия продължава да запазва своята класова същност. Тя е била и остава да бъде изразителка на комунистическата идеология на работническата класа. А това не може да не се отразява и на нейния състав.

Трето. При регулиране ръста на партийните редове в центъра на вниманието са усилията за попълнение предимно за сметка на младежите и най-вече от комсомолците. В такъв подход намира израз приемствеността между поколенията, проявяват се борческите революционни традиции на нашата Партия. През миналата година 68 на сто измежду новоприетите кандидат-членове дойдоха в партийните редове от редовете на ВЛКСМ. Това е твърде положителен процес и той следва да се утвърждава и занапред.

Четвърто. Важна съставна част от политиката на регулиране процеса на нарастването на партийните редове е грижата за въвличането в КПСС и на трудещите се жени.

И накрая, говорейки за регулирането на партийните редове, следва да отбележим още и това, че в нашата многонационална социалистическа страна Партията провежда политика на пролетарски интернационализъм, политика на равенство на нациите, на дружба и братство между народите, която намира отражение и в националния състав на партийните редове. В партийните организации на нашите републики през цялото време расте относителният дял на комунистите из средите на основната национална в съответната република. Заедно с това по своя състав партийните организации в националните републики стават все повече интернационални. Тези две тенденции са взаимно свързани помежду си и отразяват разцвета на икономиката и културата в републиките, процеса на сближаването на нациите и народностите.

По такъв начин, като оказва регулиращо въздействие на своите редове, КПСС постига и съставът на Партията да допринася по най-добрия начин да се решават стоящите пред нея задачи.

В процеса на обмяната на партийните документи партийните комитети проведоха голяма работа и за поддържането на необходимия ред в отчета на комунистите, в партийното стопанство. Партийните организации се занимаха с комунистите, които в различно време са

Digitized by Google

били наказани. В редица организации този въпрос беше съвсем изоставен. Имаше немалко комунисти, които са поправили недостатъците в работата и поведението си, а въпросът за снемане на наказанията им не е обсъждан. В същото време за някои партийни членове се бяха насъбрали по няколко наказания, но изводи от това също не бяха правени, а партийните организации не проявяваха необходимата принципност и не бяха взели решение за партийното им положение.

Много неща в тази насока бяха поправени. Немалко се направи по подобряването на отчетните данни на комунистите. Районните и градските партийни комитети, политическите органи съвместно с първичните партийни организации и чрез лични беседи с комунистите и съответни сверки разкриха и нанесоха в новите партийни документи измененията и допълненията, които липсваха в старите отчетни картончета. Разкрити бяха и фактите на нарушаването на установения ред за преминаването на комунистите от една партийна организация в друга. Взеха се мерки за повишаване бдителността на комунистите, за засилването на тяхната отговорност за опазването на документите им.

ЦК на КПСС подчерта, че партийните комитети и занапред са длъжни да осигуряват съответен ред в персоналния отчет на комунистите, във воденето на партийното стопанство, разглеждайки всичко това като важен фактор за повишаване на организираността и укрепването на дисциплинираността в Партията.

Натрупаният в хода на обмяната на партийните документи опит има голямо принципно значение за по-нататъшното укрепване и развитие на Партията, за подобряването на дейността на всички партийни организации. Обаче отделни партийни комитети не използваха в пълна мяра създадените при обмяната възможности за активизирането на вътрешнопартийния живот във всяка партийна организация.

Централният комитет на КПСС предложи на централните комитети на компартиите в съюзните републики, на краевите, областните, градските и районните партийни комитети, на Главното политическо управление на Съветската армия и на Военноморския флот и на политическите отдели задълбочено и самокритично да анализират и обобщят резултатите от обмяната на партийните документи. Необходимо е положителният опит да се затвърди и широко да се използва, да се вземат мерки за отстраняването на недостатъците и на тази основа да се осигури по-нататъшното усъвършенствуване на партийната дейност. Следва още повече да се укрепват партийните организации в организационно и идейно-политическо отношение, непрестанно да се повишава званието и значението на всеки член на КПСС, всестранно да се засилва активността и да се повишава дисциплината на комунистите. Дълг на партийните организации е да осигуряват утвърждаването на истински партиен стил на ръководство и управление, да засилват проверката на изпълнението на директивите на Партията и на своите собствени решения.

ЦК на КПСС изисква във всяка партийна организация да се осигури разгръщането на принципна критика и самокритика като изпитан метод на преодоляването на недостатъците, за повишаване на отговорността на всички работници за възложената работа.

Резултатите от работата в такива насоки като: ръководството на първичните партийни организации и повишаването на тяхната роля в стопанското и културното строителство; приемането в Партията и възпитанието на младите комунисти; провеждането на индивидуална работа с партийните членове и кандидат-членове; състоянието на марксистко-ленинското образование; разгръщането на критиката и самокритиката; укрепването на дисциплината и други — следва системно да се обсъждат в пленумите и в заседанията на бюрата на партийните комитети, в партийните събрания, съвещанията и семинарите. При то-

Digitized by Google

кои от които допускат нарушения на Програмата и Устава на КПСС, особено за простъпки, които петнят високото звание комунист.

Наред с повишаването на изискванията към комунистите партийните организации засилиха и регулиращото си въздействие върху разширяването на своите редове. Този процес на регулиране върви по следващите няколко насоки:

Първо. Партията повишава изискванията към встъпващите в нейните редове, осъждайки фактите на форсирано приемане на нови членове. В резултат от по-строгия подход при приемането на нови членове броят на новоприетите през последните години намаля. Така, ако преди XXIII конгрес на КПСС средногодишно биваха приемани към 760 хил. души и преди XXIV конгрес — 600 хил. души, то през 1974 г. за кандидат-членове бяха приети 550 хил. души.

Огромният авторитет на КПСС засилва стремежите на трудовите хора идейно и организационно да свържат съдбата си с Партията, да влязат в нейните редове. Но Партията, разбира се, не може да побере в себе си всички желаещи. Тя е длъжна внимателно да следи да не започнат да се губят организационните граници, които отделят Партията като авангард на съветския народ от широките безпартийни маси.

Второ. Регулирайки нарастването на своите редове, Партията твърдо провежда линията за основно място в нейния състав на работническата класа. Трябва добре да се помни, че и на етапа на развитото социалистическо общество, ставайки авангард на народа, нашата Партия продължава да запазва своята класова същност. Тя е била и остава да бъде изразителка на комунистическата идеология на работническата класа. А това не може да не се отразява и на нейния състав.

Трето. При регулиране ръста на партийните редове в центъра на вниманието са усилията за попълнение предимно за сметка на младежите и най-вече от комсомолците. В такъв подход намира израз приемствеността между поколенията, проявяват се борческите революционни традиции на нашата Партия. През миналата година 68 на сто измежду новоприетите кандидат-членове дойдоха в партийните редове от редовете на ВЛКСМ. Това е твърде положителен процес и той следва да се утвърждава и занапред.

Четвърто. Важна съставна част от политиката на регулиране процеса на нарастването на партийните редове е грижата за въвличането в КПСС и на трудещите се жени.

И накрая, говорейки за регулирането на партийните редове, следва да отбележим още и това, че в нашата многонационална социалистическа страна Партията провежда политика на пролетарски интернационализъм, политика на равенство на нациите, на дружба и братство между народите, която намира отражение и в националния състав на партийните редове. В партийните организации на нашите републики през цялото време расте относителният дял на комунистите из средите на основната националнаност в съответната република. Заедно с това по своя състав партийните организации в националните републики стават все повече интернационални. Тези две тенденции са взаимно свързани помежду си и отразяват разцвета на икономиката и културата в републиките, процеса на сближаването на нациите и народностите.

По такъв начин, като оказва регулиращо въздействие на своите редове, КПСС постига и съставът на Партията да допринася по най-добрия начин да се решават стоящите пред нея задачи.

В процеса на обмяната на партийните документи партийните комитети проведоха голяма работа и за поддържането на необходимия ред в отчета на комунистите, в партийното стопанство. Партийните организации се занимаха с комунистите, които в различно време са

Digitized by Google

били наказани. В редица организации този въпрос беше съвсем изоставен. Имаше немалко комунисти, които са поправили недостатъците в работата и поведението си, а въпросът за снемане на наказанията им не е обсъждан. В същото време за някои партийни членове се бяха насъбрали по няколко наказания, но извода от това също не бяха правени, а партийните организации не проявяваха необходимата принципност и не бяха взели решение за партийното им положение.

Много неща в тази насока бяха поправени. Немалко се направи по подобряването на отчетните данни на комунистите. Районните и градските партийни комитети, политическите органи съвместно с първичните партийни организации и чрез лични беседи с комунистите и съответни сверки разкриха и нанесоха в новите партийни документи изменения и допълнения, които липсваха в старите отчетни картотечета. Разкрити бяха и фактите на нарушаването на установения ред за преминаването на комунистите от една партийна организация в друга. Взеха се мерки за повишаване бдителността на комунистите, за засилването на тяхната отговорност за опазването на документите им.

ЦК на КПСС подчерта, че партийните комитети и занапред са длъжни да осигуряват съответен ред в персоналния отчет на комунистите, във воденето на партийното столанство, разглеждайки всичко това като важен фактор за повишаване на организираността и укрепването на дисциплинираността в Партията.

Натрупаният в хода на обмяната на партийните документи опит има голямо принципно значение за по-нататъшното укрепване и развитие на Партията, за подобряването на дейността на всички партийни организации. Обаче отделни партийни комитети не използваха в пълна мяра създадените при обмяната възможности за активизирането на вътрешнопартийния живот във всяка партийна организация.

Централният комитет на КПСС предложи на централните комитети на компартиите в съюзните републики, на краевите, областните, градските и районните партийни комитети, на Главното политическо управление на Съветската армия и на Военноморския флот и на политическите отдели задълбочено и самокритично да анализират и обобщят резултатите от обмяната на партийните документи. Необходимо е полезителният опит да се затвърди и широко да се използва, да се вземат мерки за отстраняването на недостатъците и на тази основа да се осигури по-нататъшното усъвършенстване на партийната дейност. Следва още повече да се укрепват партийните организации в организационно и идейно-политическо отношение, непрестанно да се повишава знанието и значението на всеки член на КПСС, всестранно да се засилва активността и да се повишава дисциплината на комунистите. Дълг на партийните организации е да осигуряват утвърждаването на истински партиен стил на ръководство и управление, да засилват проверката на изпълнението на директивите на Партията и на своите собствени решения.

ЦК на КПСС изисква във всяка партийна организация да се осигури разгръщането на принципна критика и самокритика като изпитан метод на преодоляването на недостатъците, за повишаване на отговорността на всички работници за възложената работа.

Резултатите от работата в такива насоки като: ръководството на първичните партийни организации и повишаването на тяхната роля в столанското и културното строителство; приемането в Партията и възпитанието на младите комунисти; провеждането на индивидуална работа с партийните членове и кандидат-членове; състоянието на марксистко-ленинското образование; разгръщането на критиката и самокритиката; укрепването на дисциплината и други — следва системно да се обсъждат в пленумите и в заседанията на бюрата на партийните комитети, в партийните събрания, съвещанията и семинарите. При то-

Digitized by Google

ва много важно е да се анализира как на събрания в процеса на обмяната на партийните документи опит се използва и доколко формите и методите на работата на партийните комитети и организации съответствуват на изискванията, които ЦК на КПСС постави в постановлението за резултатите от обмяната.

Въпросите на работата на партийните организации за изпълнението на постановлението на ЦК на КПСС за резултатите от обмяната на партийните документи и по укрепването на натрупания положителен опит следва така широко и съдържателно да се отразява в нашия печат, от радието и телевизията, както се осветляваше самият процес на обмяната.

ПОДМЯНАТА НА ПАРТИЙНИТЕ БИЛЕТИ В УНГАРИЯ

ШАНДОР БОРБЕЙ
секретар на ЦК на УСРП

XI конгрес на Унгарската социалистическа работническа партия (1975 г.) реши: „... в интерес на укрепването на идейното, организационното и политическото единство на Партията през 1975 г. да се подготви, а през 1976 г. да завърши подмяната на партийните билети". В съответствие с това решение през октомври 1975 г. Централният комитет на УСРП взе мерки за извършването на подмяната на партийните билети. След грижливо организирана подготвителна работа пристъпихме и към самата обмяна. Това беше сериозно изпитание на силите на цялата Партия и на всяка партийна организация. Едновременно то беше и **важна политическа, идеологическа, организационна, педагогическа и до известна степен и административна задача.** Няма съмнение — поне от гледна точка на вътрешнопартийния живот, — тази задача беше една от най-значителните събития в нашата Партия и в нашата страна през 1976 година.

В резултат от всичко това през есента на същата година новите партийни билети бяха раздадени във всички партийни организации. След това ръководните партийни органи, а през юни м. г. и Централният комитет на Партията направиха разносметка и подробно анализираха опита и поуките, натрупани в процеса на подмяната на партийните билети, с цел те по-добре да бъдат оползотворявани в по-нататъшната ни работа.

Подмяната на партийните билети се извърши съгласно решението на XI партиен конгрес и указанията на ЦК на УСРП. По време на цялата работа последователно се спазваше предвиденият в партийния устав порядък: никъде компетентността на партийните органи и органи-

---

Статията е написана специално за сп. „Партиен живот".

Digitized by Google

зации не беше нарушена, навсякъде се съобразяваха с правата на партийните членове.

Подмяната на партийните билети твърде много спомогна организациите и членовете на УСРП по-успешно да участвуват в изпълнението на партийните решения, на задачите, които стоят пред колективите.

Такава всъщност беше и основната цел на тази многостранна задача.

ОТКРОВЕНА, ДРУГАРСКА РАЗМЯНА НА МНЕНИЯ

Особено важен момент в тази политико-възпитателна работа бяха разговорите с партийните членове. Опитът недвусмислено показа, че от целия този продължителен и многостранен процес, **най-дълбоки впечатления и влияние върху партийните членове оказаха непосредствените, искрените и другарските разговори и обмяната на мнения между комунистите.** Както неведнъж преди това, и сега разговаряхме по въпроси, по които и друг път сме се съвещавали: по въпросите на партийната политика, на нейното по-ефективно практическо осъществяване, по изпълнението на личните задължения на партийните членове и нашите предстоящи задачи. Причината тези разговори да оставят толкова трайни следи е двойна. Първо, членовете на Партията не бяха „призовани" да дават отговор по някакви въпроси и не им бяха съобщавани някакви присъди. Това бяха разговори на равни с равни, разговори на всеки партиен член с неговите другари в първичната партийна организация, седнали от същата страна на масата. И второ, сега в заключение отбелязваме, че изключително важно и полезно беше предписанието такива разговори да се проведат с всички партийни членове, като изключения не се правеха за никого. С това на практика се реализира ленинският принцип, че **в Партията и пред Партията всички са равни!...**

Начинът, по който се проведоха тези разговори, повиши авторитета на първичните партийни организации и Партията като цяло и сред комунистите, и сред безпартийните, особено пред ръководните органи и дейци. Разговорите бяха много полезни и за това, защото дадоха възможност да се изяснят по-раншни недоразумения.

Всичко това постигнахме, защото разговорите преминаха в другарска атмосфера, така, както разговарят помежду си комунистите. В резултат от това **комунистите съвместно търсеха най-добрите и най-ефективните начини и пътища за оптимално решаване на предстоящите задачи.** Със загриженост и отзивчивост бяха засегнати и въпроси, отнасящи се до личните грижи и проблеми на отделни комунисти.

Спираме се на тази страна на другарските разговори, защото подгонени от темповете на нашето динамично време, заети с решаването на неотложни и важни задачи, понякога забравяме един за друг и връзките помежду ни придобиват официален, служебен характер. Поради това Централният комитет на нашата Партия реши и даде указания отчетно-изборните събрания в Партията да вземат отношение по основните въпроси на партийната и държавната политика и на ролята и мястото на партийните организации и ръководства, на комунистите в тяхното осъществяване. А едновременно комунистите на тях да имат възможност да разговарят и по своите лични грижи и проблеми.

ВАЖНИ ПОЛИТИЧЕСКИ ПОУКИ

Опитът от проведените разговори, мненията и предложенията на партийните членове вече са обсъдени и анализирани от редица партийни форуми. Оценки и изводи от тях направиха обобщаващите събрания на първичните организации, както и заседания на партийните ко-

Digitized by Google

кои от които допускат нарушения на Програмата и Устава на КПСС, особено за простъпки, които петнят високото звание комунист.

Наред с повишаването на изискванията към комунистите партийните организации засилиха и регулиращото си въздействие върху разширяването на своите редове. Този процес на регулиране върви по следващите няколко насоки:

Първо. Партията повишава изискванията към встъпващите в нейните редове, осъждайки фактите на форсирано приемане на нови членове. В резултат от по-строгия подход при приемането на нови членове броят на новоприетите през последните години намаля. Така, ако преди XXIII конгрес на КПСС средногодишно биваха приемани към 760 хил. души и преди XXIV конгрес — 600 хил. души, то през 1974 г. за кандидат-членове бяха приети 550 хил. души.

Огромният авторитет на КПСС засилва стремежите на трудовите хора идейно и организационно да свържат съдбата си с Партията, да влязат в нейните редове. Но Партията, разбира се, не може да побере в себе си всички желаещи. Тя е длъжна внимателно да следи да не започнат да се губят организационните граници, които отделят Партията като авангард на съветския народ от широките безпартийни маси.

Второ. Регулирайки нарастването на своите редове, Партията твърдо провежда линията за основно място в нейния състав на работническата класа. Трябва добре да се помни, че и на етапа на развитото социалистическо общество, ставайки авангард на народа, нашата Партия продължава да запазва своята класова същност. Тя е била и остава да бъде изразителка на комунистическата идеология на работническата класа. А това не може да не се отразява и на нейния състав.

Трето. При регулиране ръста на партийните редове в центъра на вниманието са усилията за попълнение предимно за сметка на младежите и най-вече от комсомолците. В такъв подход намира израз приемствеността между поколенията, проявяват се борческите революционни традиции на нашата Партия. През миналата година 68 на сто измежду новоприетите кандидат-членове дойдоха в партийните редове от редовете на ВЛКСМ. Това е твърде положителен процес и той следва да се утвърждава и занапред.

Четвърто. Важна съставна част от политиката на регулиране процеса на нарастването на партийните редове е грижата за въвличането в КПСС и на трудещите се жени.

И накрая, говорейки за регулирането на партийните редове, следва да отбележим още и това, че в нашата многонационална социалистическа страна Партията провежда политика на пролетарски интернационализъм, политика на равенство на нациите, на дружба и братство между народите, която намира отражение и в националния състав на партийните редове. В партийните организации на нашите републики през цялото време расте относителният дял на комунистите из средите на основната националнаност в съответната република. Заедно с това по своя състав партийните организации в националните републики стават все повече интернационални. Тези две тенденции са взаимно свързани помежду си и отразяват разцвета на икономиката и културата в републиките, процеса на сближаването на нациите и народностите.

По такъв начин, като оказва регулиращо въздействие на своите редове, КПСС постига и съставът на Партията да допринася по най-добрия начин да се решават стоящите пред нея задачи.

В процеса на обмяната на партийните документи партийните комитети проведоха голяма работа и за поддържането на необходимия ред в отчета на комунистите, в партийното стопанство. Партийните организации се занимаха с комунистите, които в различно време са

Digitized by Google

били наказани. В редица организации този въпрос беше съвсем изоставен. Имаше немалко комунисти, които са поправили недостатъците в работата и поведението си, а въпросът за снемане на наказанията им не е обсъждан. В същото време за някои партийни членове се бяха насъбрали по няколко наказания, но изводи от това също не бяха правени, а партийните организации не проявяваха необходимата принципност и не бяха взели решение за партийното им положение.

Много неща в тази насока бяха поправени. Немалко се направи по подобряването на отчетните данни на комунистите. Районните и градските партийни комитети, политическите органи съвместно с първичните партийни организации и чрез лични беседи с комунистите и съответни сверки разкриха и нанесоха в новите партийни документи измененията и допълненията, които липсваха в старите отчетни картотечета. Разкрити бяха и фактите на нарушаването на установения ред за преминаването на комунистите от една партийна организация в друга. Взеха се мерки за повишаване бдителността на комунистите, за засилването на тяхната отговорност за опазването на документите им.

ЦК на КПСС подчерта, че партийните комитети и занапред са длъжни да осигуряват съответен ред в персоналния отчет на комунистите, във воденето на партийното стоманство, разглеждайки всичко това като важен фактор за повишаване на организираността и укрепването на дисциплинираността в Партията.

Натрупаният в хода на обмяната на партийните документи опит има голямо принципно значение за по-нататъшното укрепване и развитие на Партията, за подобряването на дейността на всички партийни организации. Обаче отделни партийни комитети не използваха в пълна мяра създадените при обмяната възможности за активизирането на вътрешнопартийния живот във всяка партийна организация.

Централният комитет на КПСС предложи на централните комитети на компартиите в съюзните републики, на краевите, областните, градските и районните партийни комитети, на Главното политическо управление на Съветската армия и на Военноморския флот и на политическите отдели задълбочено и самокритично да анализират и обобщят резултатите от обмяната на партийните документи. Необходимо е положителният опит да се затвърди и широко да се използва, да се вземат мерки за отстраняването на недостатъците и на тази основа да се осигури по-нататъшното усъвършенствуване на партийната дейност. Следва още повече да се укрепят партийните организации в организационно и идейно-политическо отношение, непрестанно да се повишава званието и значението на всеки член на КПСС, всестранно да се засилва активността и да се повишава дисциплината на комунистите. Дълг на партийните организации е да осигуряват утвърждаването на истински партиен стил на ръководство и управление, да засилват проверката на изпълнението на директивите на Партията и на своите собствени решения.

ЦК на КПСС изисква във всяка партийна организация да се осигури разгръщането на принципна критика и самокритика като изпитан метод на преодоляването на недостатъците, за повишаване на отговорността на всички работници за възложената работа.

Резултатите от работата в такива насоки като: ръководството на първичните партийни организации и повишаването на тяхната роля в стоманското и културното строителство; приемането в Партията и възпитанието на младите комунисти; прозеждането на индивидуална работа с партийните членове и кандидат-членове; състоянието на марксистко-ленинското образование; разгръщането на критиката и самокритиката; укрепването на дисциплината и други — следва системно да се обсъждат в пленумите и в заседанията на бюрата на партийните комитети, в партийните събрания, съвещанията и семинарите. При то-

Digitized by Google

ва много важно е да се анализира как на събрания в процеса на обмяната на партийните документи опит се използва и доколко формите и методите на работата на партийните комитети и организации съответствуват на изискванията, които ЦК на КПСС постави в постановлението за резултатите от обмяната.

Въпросите на работата на партийните организации за изпълнението на постановлението на ЦК на КПСС за резултатите от обмяната на партийните документи и по укрепването на натрупания положителен опит следва така широко и съдържателно да се отразява в нашия печат, от радието и телевизията, както се осветляваше самият процес на обмяната.

ПОДМЯНАТА НА ПАРТИЙНИТЕ БИЛЕТИ В УНГАРИЯ

ШАНДОР БОРБЕЙ
секретар на ЦК на УСРП

XI конгрес на Унгарската социалистическа работническа партия (1975 г.) реши: „... в интерес на укрепването на идейното, организационното и политическото единство на Партията през 1975 г. да се подготви, а през 1976 г. да завърши подмяната на партийните билети". В съответствие с това решение през октомври 1975 г. Централният комитет на УСРП взе мерки за извършването на подмяната на партийните билети. След грижливо организирана подготвителна работа пристъпихме и към самата обмяна. Това беше сериозно изпитание на силите на цялата Партия и на всяка партийна организация. Едновременно то беше и **важна политическа, идеологическа, организационна, педагогическа и до известна степен и административна задача.** Няма съмнение — поне от гледна точка на вътрешнопартийния живот, — тази задача беше една от най-значителните събития в нашата Партия и в нашата страна през 1976 година.

В резултат от всичко това през есента на същата година новите партийни билети бяха раздадени във всички партийни организации. След това ръководните партийни органи, а през юни м. г. и Централният комитет на Партията направиха разносметка и подробно анализираха опита и поуките, натрупани в процеса на подмяната на партийните билети, с цел те по-добре да бъдат оползотворявани в по-нататъшната ни работа.

Подмяната на партийните билети се извърши съгласно решението на XI партиен конгрес и указанията на ЦК на УСРП. По време на цялата работа последователно се спазваше предвиденият в партийния устав порядък: никъде компетентността на партийните органи и органи-

---

Статията е написана специално за сп. „Партиен живот".

Digitized by Google

зации не беше нарушена, навсякъде се съобразяваха с правата на партийните членове.

Подмяната на партийните билети твърде много спомогна организациите и членовете на УСРП по-успешно да участвуват в изпълнението на партийните решения, на задачите, които стоят пред колективите.

Такава всъщност беше и основната цел на тази многостранна задача.

ОТКРОВЕНА, ДРУГАРСКА РАЗМЯНА НА МНЕНИЯ

Особено важен момент в тази политико-възпитателна работа бяха разговорите с партийните членове. Опитът недвусмислено показа, че от целия този продължителен и многостранен процес, **най-дълбоки впечатления и влияние върху партийните членове оказаха непосредствените, искрените и другарските разговори и обмяната на мнения между комунистите.** Както неведнъж преди това, и сега разговаряхме по въпроси, по които и друг път сме се съвещавали: по въпросите на партийната политика, на нейното по-ефективно практическо осъществяване, по изпълнението на личните задължения на партийните членове и нашите предстоящи задачи. Причината тези разговори да оставят толкова трайни следи е двойна. Първо, членовете на Партията не бяха „призовани" да дават отговор по някакви въпроси и не им бяха съобщавани някакви присъди. Това бяха разговори на равни с равни, разговори на всеки партиен член с неговите другари в първичната партийна организация, седнали от същата страна на масата. И второ, сега в заключение отбелязваме, че изключително важно и полезно беше предписанието такива разговори да се проведат с всички партийни членове, като изключения не се правеха за никого. С това на практика се реализира ленинският принцип, че **в Партията и пред Партията всички са равни!...**

Начинът, по който се проведоха тези разговори, повиши авторитета на първичните партийни организации и Партията като цяло и сред комунистите, и сред безпартийните, особено пред ръководните органи и дейци. Разговорите бяха много полезни и за това, защото дадоха възможност да се изяснят по-раншни недоразумения.

Всичко това постигнахме, защото разговорите преминаха в другарска атмосфера, така, както разговарят помежду си комунистите. В резултат от това **комунистите съвместно търсеха най-добрите и най-ефективните начини и пътища за оптимално решаване на предстоящите задачи.** Със загриженост и отзивчивост бяха засегнати и въпроси, отнасящи се до личните грижи и проблеми на отделни комунисти.

Спираме се на тази страна на другарските разговори, защото подгонени от темповете на нашето динамично време, заети с решаването на неотложни и важни задачи, понякога забравяме един за друг и връзките помежду ни придобиват официален, служебен характер. Поради това Централният комитет на нашата Партия реши и даде указания отчетно-изборните събрания в Партията да вземат отношение по основните въпроси на партийната и държавната политика и на ролята и мястото на партийните организации и ръководства, на комунистите в тяхното осъществяване. А едновременно комунистите на тях да имат възможност да разговарят и по своите лични грижи и проблеми.

ВАЖНИ ПОЛИТИЧЕСКИ ПОУКИ

Опитът от проведените разговори, мненията и предложенията на партийните членове вече са обсъдени и анализирани от редица партийни форуми. Оценки и изводи от тях направиха обобщаващите събрания на първичните организации, както и заседания на партийните ко-

Digitized by Google

мнтели. Само по себе си обобщаването на всичко извършено по време на подмяната на партийните документи беше колкото отговорна, толкова и трудна задача, още повече, че разговорите отразиха цялата многостранност и богатството на нашия живот.

Комунистите откровено и задълбочено се изказваха за нашето обществено-политическо положение и развитие, за политиката на Партията и социалистическата ни държава, за нейното практическо осъществяване. Становищата си те изразяваха в критичен и самокритичен дух с подчертана загриженост и творчески подход. Те не се докосваха до проблемите само в най-общия им аспект и не говореха като хора, които някак си сякаш са извън или настрана от самите проблеми. Напротив, комунистите се спираха на основните проблеми и едновременно анализираха своята собствена работа, споделяха становищата си и проявяваха съзнание за лична отговорност. Вниманието им биваше приковано както от общонационалните, така и от местните проблеми и задачи. На първо място те търсеха отговор на следния въпрос: как самите те по-успешно да участвуват в осъществяването на правилно взетите решения, в провеждането на вярно възприетата политика. Съвсем като изключения прозвучаваха и становища и неправилни разбирания за действителните проблеми, които могат да се оценят като едностранчиви и които се дължат на недостатъчни познания по съответните въпроси или на други причини. Такива неправилни и погрешни становища биваха своевременно изяснявани още в самите разговори, понякога и малко по-късно. Но всякога преди раздаването на новите партийни билети.

В процеса на социалистическия градивен труд, вярна на историческата си мисия, нашата Партия достойно изпълнява своята ръководна роля във всички области на живота. Нейната политика, както потвърдиха и разговорите с комунистите, среща не само разбиране, но и действената подкрепа на нашия народ, защото с политиката си и със своята дейност УСРП вярно изразява целите на работническата класа, както и основните интереси на всички трудещи се у нас, на цялото наше общество. Затова с пълно право можем да кажем, че ръководната роля на УСРП се гради върху взаимното доверие между Партия и народ и се осъществява именно върху тази основа. Цялата си дейност Партията посвещава в служба на народа, защото добре знае, че историческите цели и интереси на работническата класа тя може да изпълни само в най-тесен съюз с трудещите се, заедно с целия народ.

Разговорите отново ни убедиха, че Партията и занапред може да ръководи нашето общество и да работи въз основа на оказалата се правилна своя политическа линия през последните две десетилетия. Политиката и решенията на Партията се представляват и осъществяват с активната ръководна дейност на комунистите във всички области на държавния и обществения живот, където те работят.

ПРИНЦИПНО, ДЕЙСТВЕНО И ЗДРАВО ЕДИНСТВО НА ПАРТИЙНИТЕ РЕДИЦИ

Подмяната на партийните билети, извършена в пълно съответствие с решенията на XI конгрес на УСРП, много допринесе и за **по-нататъшното укрепване единството на нашата Партия.** Ние много добре знаем, че едно от най-важните условия за нашата цялостна дейност е ежедневно да укрепваме нашето единство. Първичните партийни организации са важно място за ефективното отстояване на това основно ленинско изискване и те се оказаха на височината на предявяваните към тях повели. От голямо значение е, че по време на обмяната всички членове на Партията недвусмислено изразиха своето съгласие и одобре-

Digitized by Google

ние на решенията на XI партиен конгрес, на политиката на Партията. Не бяха изказани мнения, които да са в противоречие с това заключение. Дори и сред онези, които напуснаха партийните редове, само неколцина изразиха друго мнение по политически въпроси.

За по-нататъшното укрепване на единството на Партията твърде много допринесе и обстоятелството, че всички партийни организации и ръководства съзнателно се стремяха към по-основно запознаване с решенията на конгреса, към по-задълбочено усвояване на партийните становища от всеки комунист. Така се изгради единен възглед и по отношение на такива важни практически въпроси на социалистическото строителство, по оценката на които по-рано мненията не винаги са били напълно еднакви.

Това обаче не означава, че и сега не се забелязват известни различия в мненията на отделни партийни членове по някои конкретни въпроси. Грешка ще е обаче да драматизираме това, тъй като добре знаем, че и комунистите, макар и изцяло да приемат като свои целите и стремежите на Партията, никога не са независими от обкръжаващата ги обществена среда, от специфичните интереси и схващания на обществените групи, от които те произхождат, в които те работят и живеят. Та нали и за членовете на Партията е в сила очова човешко свойство: обикновено всеки да дава преценка и да взема отношение въз основа на своя собствен опит. Безспорно формираните по този начин лични становища не винаги съвпадат с действителността. Грешка ще е, ако надценяваме това явление, но никак не е правилно и да го подценяваме!...

Да се желае и да се постигне абсолютно единство, съвършено идентично тълкуване на всички въпроси е невъзможно. Да се иска и очаква това е утопия. Но ние с пълно право констатираме, че **в хода на подмяната на партийните билети у нас още повече укрепна идейното, политическото и организационното единство на нашата Партия.** Комунистите освен че изразиха своето съгласие с политиката на Партията, дадоха израз и на своето желание да вземат все по-идейно и творческо участие в изпълнението на задачите. Ние високо ценим тази готовност за действие, защото тя е и важен залог за по-нататъшното успешно осъществяване на партийната политика.

Задължение на ръководните органи и на организациите сега е добре да оползотворяват тези ценности; да създават колкото се може по-широки възможности и подходящи условия за разгръщането на готовност за единодействие и творческа активност на членовете.

При анализирането на опита и поуките ние стигнахме до същото заключение и относно вътрешноорганизационното състояние в Партията. Според този извод в нашата Партия сега съществуват напълно демократични отношения, осъществява се колективно ръководство и вътрешнопартийната демокрация се осъществява напълно в духа на партийния Устав, на ленинските изисквания в това отношение. Членовете на УСРП не само високо оценяват този факт, но те го смятат както за свое общо, така и за лично задължение — съобразяват се с изискванията в това отношение и се стремят да ги отстояват.

Социалистическата демокрация само тогава може да се разгръща изцяло, когато в живота на Партията, в цялата нейна дейност се осъществява и отстоява принципът на демократическия централизъм. Тази истина се потвърди и от целия ни опит в процеса на подмяната на партийните билети. Начинът, по който членовете на Партията непосредствено и откровено обмениха мнения помежду си и разговаряха по основните проблеми на нашия живот, оказа благотворно въздействие и върху заобикалящата ги среда. Укрепна общата атмосфера на демок-

Digitized by Google

ратизъм в нашето общество, всичко това допринесе за задълбочаването на социалистическата демокрация в УНР.

Анализирайки поуките, ние стигнахме до дълбокото убеждение, че за обогатяването на партийната демокрация не са нужни някакви нови рамки и нови организационни форми. Партийният Устав, напълно осигурява възможностите за осъществяване на вътрешнопартийната демокрация. Наша задача е да се съобразяваме с него, винаги и навсякъде да спазваме неговите предписания.

Налице са всички възможности членовете на Партията да изразяват своето мнение по всички въпроси; осигурени са и всички необходими условия за провеждане на демократични дискусии. От становищата, изразени от комунистите, можем да си направим заключение: по-добре да използваме съществуващите възможности и форми в това отношение.

Във връзка с всичко това считаме за необходимо да се спрем и на значението на вътрешнопартийните дискусии. Ние сме съгласни с единодушно изразеното мнение на комунистите: да се запази и стимулира демократичният дискусионен дух, който сега господствува в Партията. При оценката на дискусиите обаче смятаме, че отделни въпроси могат да стават предмет на дискусии тогава, когато такава съпоставка на възгледи води до изчистването на схващанията от неправилни нюанси и съдействува да се стигне до правилни становища, до по-ефективни решения. Затова ние и в бъдеще ще насърчаваме такива полезни дискусии. Ние обаче сме длъжни да се противопоставяме и се противопоставяме срещу всякакво самоцелно дискутиране, защото то е чуждо на марксистко-ленинската партия и защото то нанася само вреда на нейното дело.

Едновременно се спираме и на това, че за Партията не е достойно вътрешнопартийните дискусии да се обременяват и с елемент на подозрителност. Този дух следва да бъде изгонен не само от Партията, но и от целия наш обществен живот. Защото той затормозява откритото споделяне на мнения и становища, щом като който и да било може да се бои, че ако разкрие своите вътрешни размисли, забележки или противоположни препоръки, ръководен от най-добрите си намерения за работата, може да бъде обвинен в преследването на някаква скрита цел.

Основна предпоставка за насърчаването на атмосферата на демократичен дискусионен дух е партийните органи грижливо да събират всички предложения и становища, да ги оценяват правилно и своевременно да вземат мерки за осъществяването на правилните от тях, също тъй своевременно да информират комунистите, а и трудещите се какво са предприели във връзка с тях. Само в такъв именно случай комунистите ще виждат смисъла на своето чувство за отговорност и на своята обществена активност. Само така те ще почувствуват, че това, което казват, има тежест в Партията.

Необходимо е да се промени и лошият навик да продължаваме да споримъ и тогава, когато вече трябва да се действува.

В НАЙ-ТЯСНО ЕДИНСТВО С ШИРОКИТЕ ТРУДЕЩИ СЕ МАСИ

По време на обмяната на партийните документи комунистите единодушно изразиха убеждението си, че една от най-важните предпоставки за нашите досегашни успехи е **правилната партийна политика спрямо съюзниците.** Всеобщо е желанието и занапред да продължаваме и по-целенасочено да осъществяваме тази правилна и вече изпитана политика. Благоприятна предпоставка за осъществяването на този

Digitized by Google

стремеж създава фактът, че приетите от XI конгрес на УСРП цели и задачи за изграждането на нашата страна се превърнаха в национална програма на целия народ. Това ни дава възможност още по-нататък да разширяваме и да укрепваме социалистическото национално народно единство. В процеса на постигането на поставените цели всички трудови слоеве на нашето общество намират своето място, където разгръщат трудовата си активност и заедно с осъществяването на общите цели могат да реализират и своите лични интереси.

Мнението на членовете на Партията съвпадна и с това, че първо условие за още по-успешно провеждане на политиката на принципни отношения със съюзниците е укрепването на ръководната роля на работническата класа в нашето общество. С непоколебима последователност и принципност да укрепваме основата на основите на нашата народна власт — съюза между работниците и селяните, решително да се борим срещу всякакви възгледи и действия, които могат да нанесат на този съюз.

В резултат на принципната ни политика със съюзниците, добре използувайки възможностите и в това отношение, можем по-нататък да укрепваме и връзките на Партията с масите. По този начин се затвърдяват и обогатяват възможностите и за все по-пълно доверие между партия и народ, за продължаване на станалия вече традиционен открит и откровен диалог между Партията и трудещите се у нас.

С тези заключения са свързани и най-важните изводи от становищата, изразени по време на подмяната относно партийното ръководство на обществените организации. Комунистите у нас са единодушни по въпроса, че масовите движения и организации у нас са намерили своето място и роля в социалистическия, икономическия и културен градивен труд. През последния период тяхната отговорност и приносът им значително нараснаха и съвсем закономерно занапред още повече ще нарастват. Тяхната дейност сега добре служи на делото на социалистическото строителство, на комунистическото идейно възпитание и на защитата на интересите на техните членове. Особено важна роля те играят в укрепването на връзките между Партията и трудещите се.

Анализите, които направихме, потвърдиха, че системата на партийното ръководство на обществените организации е добра, правилна. Практиката ни е такава, че Партията не опекунствува и не декретира дейността на масовите организации, а партийните решения относно тяхната дейност са задължителни само за комунистите, които работят в тях. Задача на партийните членове по-нататък е да представляват, да разясняват и по пътя на убеждението да съдействуват за възприемането на политиката на Партията по убеждение и съвест и по този именно начин да съдействуват за реализирането ѝ в дейността на масовите организации и движения. Това е не само добро пожелание, но и задължение на всички партийни членове, които работят в тях.

При това партийните организации още по-добре осъзнаха, че не е достатъчно само да се изисква от работещите в обществените организации комунисти. Заедно с това партийните организации и органи следва да застават зад тях и да им оказват необходимата резултатна помощ при изпълнението на техните важни задачи. И преди всичко да се грижат за тяхното редовно информиране с цел навреме да схващат и правилно да усвоят решенията на Партията. Съответните партийни органи са длъжни редовно да се съветват с работещите в масовите организации комунисти, да оценяват, да анализират техния опит и да вземат под внимание предложенията им. Сама по себе си тази практика е принос за укрепването на ръководната роля на Партията.

Digitized by Google

По време на подмяната на партийните билети **към 2,7 на сто от общия брой на партийните членове излязоха от партийните редове.** Това стана чрез напускане по свое желание, заличаване от списъците или изключване. Това бяха хора, които по най-различни причини се оказаха наистина неподходящи да членуват в Партията. Във всички останали случаи партийните организации подхождаха в съответствие с изискванията на партийния Устав.

В случая думата е за човешки съдби и затова към този въпрос никога не може да се постъпва по някакъв шаблон. Няма да сме далеч от истината, ако констатираме, че не всеки е способен в течение на цял човешки живот да изпълнява високите изисквания, които се поставят пред партийните членове, да се съобразява със строгите норми, да работи и да участвува в носенето на общия ни товар. Заедно с осъзнаването на това положение съществува и една предупреждаваща поука: да не прехвърляме другиму отговорността, съществено да подобряваме политическата и възпитателната работа в организации и винаги да осигуряваме време и сили да се грижим за нашите другари. Тъй че в края на краищата сред комунистите да няма изоставащи от изискванията или броят им да е съвсем незначителен.

Измежду тези, които излязоха от партийните редове, имаше и такива, които бяха приети в Партията съвсем неотдавна. Това ни послужи като важна поука. Никога не може предварително с пълна сигурност да се прецени дали новоприеманите ще оправдаят гласуваното им доверие и дали наистина ще успеят да станат добри партийни членове. Не е изключено и в бъдеще да се допускат подобни грешки на неправилна самооценка на кандидатите, а и в преценката на партийните организации и ръководства, но опитът ни предупреждава за необходимостта всестранно да се подобрява работата по приемането на нови партийни членове.

От партийната статистика става ясно, че класовият и социален състав на нашата Партия отговаря на обществените отношения и на политическите изисквания в страната.

И нашият опит напълно потвърждава, че съставът на Партията значително влияе върху характера на нейната политика и върху последователността на нейното осъществяване. Броят на членовете на Партията трябва да бъде такъв, че в никакъв случай да не се заличават границите между челния отряд и трудещите се маси. Това наред с още редица други важни фактори зависи от качеството на работата ни по приемането на нови партийни членове. Именно поради това и в бъдеще на преден план ще поставяме не масовото увеличаване броя на членовете, а по-високите качествени изисквания на основата на многостранна, задълбочена индивидуална преценка.

За членуване в Партията не е достатъчно съвестното изпълнение на работата, на гражданските задължения. Този, който желае да встъпи в редовете на Партията, трябва да е показал своята готовност и способност да служи за пример: да живее и да работи по социалистически. Съвсем не е достатъчно бъдещият партиен член само в общи черти да приема партийната политика. Той трябва да я познава добре, в подробности и да я популяризира, да я отстоява и защищава, последователно и съзнателно да работи за нейното осъществяване. Пред кандидатствуващите в Партията партийните организации поставят все по-високи идейно-мирогледни и морални изисквания.

И занапред ще отстояваме, че с изключение на партийните всички други длъжности могат да се заемат и от безпартийни граждани, щом

Digitized by Google

като те са подходящи. По този начин наред с всичко друго Партията се предпазва от случайни и кариеристични елементи.

Като обобщаваме опита и поуките от подмяната на партийните билети, ние можем да констатираме, че особено важен елемент на партийното строителство и на партийния живот е и занапред **по-организирано и по-целенасочено да подготвяме кандидатите да встъпят в партийните редове.** Важна работа в това отношение, освен по-възрастните и по-опитните комунисти, са призвани да вършат обществените организации и преди всичко Комунистическият младежки съюз. В редовете на Партията имат място най-добрите представители от всички класи и слоеве на нашето общество. Вследствие на класовия характер на марксистко-ленинската Партия за нас не е безразлично какъв е относителният дял на работниците в нейните редове. Затова последователно изпълняваме решенията на нашия XI конгрес, който предвиди при приемането на нови партийни членове основна база да са големите промишлени предприятия от решаващите отрасли на нашата промишленост и главният отряд от новоприеманите комунисти да бъдат работниците и селяните кооператори. Тъй че цялата дейност по приемането на нови партийни членове непрестанно да осигурява **Партията и по своя състав да е челен отряд на работническата класа,** който последователно отстоява интересите на целия наш трудов народ.

НЕПРЕСТАННО ДА СЕ УСЪВЪРШЕНСТВУВА СТИЛЪТ НА ПАРТИЙНАТА РАБОТА

Една от най-важните поуки от подмяната на партийните билети е, че **членовете на нашата Партия твърде високо ценят стила и методите на работа, утвърдили се в практиката на нашата Партия.** Никъде не бяха предявени изисквания за съществени промени в който и да било от основните елементи на този стил. Всъщност становищата на комунистите по този въпрос могат да бъдат обобщени така: да вървим по досегашния път, да продължаваме да оползотворяваме и да обогатяваме досегашния правилен стил в нашата работа.

В този ред на мисли по мнението на комунистите у нас няма и не може да има такива въпроси на партийната политика, по които да не е възможно открито да говорим и пред нашите съюзници, пред безпартийните ни съратници в строителството на новото общество. Тази откровеност е крайъгълен камък на действеното взаимно доверие между комунисти и безпартийни.

Едновременно нито за миг не можем да забравяме, че обществено-икономическите ни цели и задачи не са и не могат да бъдат нещо самоцелно, че всички планове за социалистическото строителство служат на благото на всички социалистически труженици и на непрестанното издигане на човека. Целта на всяко наше начинание е да се осигурява благоденствието на нашия народ и да се създават условия за неговия сигурен живот, устремен към бъдещето.

Добре е известно, че всяко явление, което е чуждо на ленинския стил на работа на Партията, нанася непоправими вреди на нашето дело или извращава неговите основни черти. Такива случаи още могат да се срещнат и затова наш дълг е решително да се борим срещу тях. Например тогава, когато в поведението на някои наши ръководители следствие на постигнатите успехи се забелязват признаци на самодоволство, когато те започват на себе си именно да приписват нашите общи успехи и забравят, че те са постигнати със самоотвержения труд на широките народни маси.

Понякога като израз на подобна едностранчивост у някои ръководни кадри се забелязва прекомерна самоувереност и комичното чувство на безпогрешност.

Digitized by Google

Истинската мъдрост може да бъде въплътена само в колективния начин на обмисляне, решаване и осъществяване на задачите. Поради това споменатите ръководни дейци биха постъпили по-разумно, ако възприемат бележките на заобикалящата ги среда и също така подложат на щателна проверка своята собствена дейност и поведение, както въобще правят спрямо другите, спрямо своите подчинени. Тогава сигурно и вярата им в собствената непогрешимост ще се разколебае и те ще постъпват така, както подобава на истинския партиен деятел, на съвременния социалистически човек. У тях ще се събуди и съзнанието за истинска грижа за другите. Следователно онези, които живеят и работят така, със сигурност ще извоюват признанието и уважението на работещите с тях хора. Ще ги зачитат и уважават не само като местни представители на властта, но и като хора. А от това по-голямо задоволство и радост едва ли би изпитал който и да е ръководител и комунист.

* * *

Като правим равносметка на работата, извършена през двете години по подмяната на партийните билети, можем да отбележим, че усилията не бяха напразни. Извършеното, атмосферата на голяма политическа активност много допринесе за всестранното укрепване на Партията. **След подмяната на партийните билети нашата Партия е още по-подготвена за решаването на стоящите пред нея задачи, по-способна да организира и ръководи изграждането на развитото социалистическо общество.**

ОПИТЪТ НА КЕМЕРОВСКАТА ОБЛАСТНА ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИЯ

П. ДОРОФЕЕВ
завеждащ организационно-партийния отдел
на Кемеровския областен комитет на КПСС

Подготовката за смяна на партийните документи в нашата областна партийна организация, както и в цялата Партия се превърна в боеви преглед на силите на първичните партийни организации, взискателна и самокритична проверка на практическата работа на комунистите, на силните и слаби страни в дейността на всички партийни звена.

С какво започнахме подготовката за тази важна вътрешнопартийна кампания? Преди всичко в областните, градските и районните комитети на Партията и партийните организации щателно бяха обмислени и утвърдени мероприятия по подготовката за подмяната, бяха определени основните направления в тази работа. При това особено внимание ние обръщахме на разработката на широк комплекс от възпитателни и организационно технически мерки, способствуващи за повишаване ролята на партийните събрания, за засилване на контрола за спазване от комунистите на изискванията на Устава на КПСС, на нормите на партиен живот.

В навечерието на подмяната се състояха пленуми на областния, градските и районните комитети на Партията, а също така и семинари:

— в областния комитет на Партията — с първите секретари на градските и районните комитети на КПСС, със завеж-

Digitized by Google

дащите организационните отдели и завеждащите секторите за партиен контрол;

— в градските и районните комитети на Партията — със секретарите на първичните партийни организации. На семинарите бяха разгледани не само общопартийните задачи, свързани с подмяната, но и детайлно изучена Инструкцията на ЦК на КПСС за провеждане на подмяната и техниката на попълване на партийните документи по образеца от 1973 година.

В хода на подготовката за смяна на партийните документи вътрешнопартийният живот започна забележимо да се обогатява с ново съдържание. В много промишлени предприятия и строежи се провеждаха такива партийни събрания като: „За повишаване активността и инициативността на комунистите", „За високото звание член на Комунистическата партия на Съветския съюз", „За ленинските норми на партиен живот и уставните изисквания", „Уставът на КПСС — закон за живота на комунистите".

Особено внимание беше отделено на провеждане на партийните събрания в първичните партийни организации, на които се обсъждаха задачите на предстоящата смяна. Партийният актив добре разбираше, че партийните събрания ще изпълнят своята организираща работа в подготовката само в този случай, ако на тях бъде осигурен задълбочен и принципиален разговор за работата на тяхната партийна организация, за мястото на всеки неин член в общата дейност.

Необходимо беше с цялата партийна принципност да се анализира доколко формите и методите на работа на партийните организации съответствуват на тези задачи, които стоят пред колектива, как комунистите се отнасят към своите партийни поръчения, към учението, към своите задължения в производството, доколко строго те съблюдават партийната дисциплина и партийния морал.

В подготвителния етап се извърши огромна работа за въвеждането на добър ред при регистрацията на комунистите, за сверяване на техните биографични данни със записването в контролните им карти, за нанасяне в тях на всички настъпили изменения.

Предварителното сверяване на отчетните данни се провеждаше в навечерието на подмяната от секретарите на първичните партийни организации. При това те неедноократно се срещаха с такива факти, когато комунисти живеят в друг район или град, а се водят на партиен отчет на старото местожителство. В такива случаи се вземаха мерки за привеждането им на отчет по новото местожителство.

В процеса на подготовката и в хода на самата обмяна на партийните документи се роднха много форми на индивидуална работа с комунистите.

Една от тях е индивидуалното събеседване с членовете на Партията. Ние се убедихме в изключителната полезност на такива събеседвания. Провеждани в откровена и доброжелателна форма, те станаха ефективно средство за възпитание.

Готвейки се за беседа с конкретен човек, всеки, който беше натоварен с това, обмисляше въпросите, откровено изясняваше на комунистите претенциите на партийната организация по отношение на неговата трудова и обществена дейност, на личното поведение. С това се преследваше целта принципният, но доброжелателен разговор да остави следа в съзнанието на комуниста, да го застави да се включи в активна работа, да стане на дело пример за околните.

В хода на провеждането на индивидуални беседи, а тях ги провеждаха работници от областния комитет, от градските и районните комитети на КПСС, секретарите на партийни комитети и партийни бюра, членовете на изборните партийни органи — изпъкнаха и недостатъци в тази важна работа. Изясни се например, че в редица организации се е появил стремеж да се обхванат с индивидуални събеседвания всички комунисти без изключение. Естествено от това нямаше никаква необходимост. Освен това тук и там започнаха да създават специални комисии за проверка на дейността на този или онзи комунист. Такъв род организационни мерки по наше мнение тласкаха по формални пътища и ние решително се отказахме от тези измислени форми.

Трябва да се каже, че в хода на индивидуалните събеседвания бяха изказани много критични бележки и предложения не само по адрес на този, с който беседваха, но и от страна на комунистите по отношение на партийните органи.

Много партийни комитети: Кемеровският, Новокузнецкият, Прокопиевският, Белоковският, Ленинск-Кузнецкият градски комитет, Прокопиевският, Тяжинският районен комитет на КПСС заведоха строга отчетност на постъпващите в хода на индивидуалните събеседвания забележки и предложения и вземаха оперативни мерки за незабавното отстраняване на недостатъците.

Забележителната форма на индивидуална работа с комунистите — събеседването — продължава да живее и след приключването на подмяната.

Наред с индивидуалните събеседвания широко се практикуваше и продължава да се практикува такава форма като изслушване в бюрото, в партийния комитет или на партийно събрание съобщения на комунисти за изпълнение на техните уставни задължения.

При това с такъв род съобщения излизат не само тези, към които има претенции, но и комунисти с дълбоко чувство за партийна отговорност, които със своето отношение към работата дават достоен пример на другите.

Практиката показа, че тази действена форма на взаимоконтрол сред партийните членове е добро средство за тяхното въз-

Digitized by Google

Истинската мъдрост може да бъде въплътена само в колективния начин на обмисляне, решаване и осъществяване на задачите. Поради това споменатите ръководни дейци биха постъпили по-разумно, ако възприемат бележките на заобикалящата ги среда и също така подложат на щателна проверка своята собствена дейност и поведение, както въобще правят спрямо другите, спрямо своите подчинени. Тогава сигурно и вярата им в собствената непогрешимост ще се разколебае и те ще постъпват така, както подобава на истинския партиен деятел, на съвременния социалистически човек. У тях ще се събуди и съзнанието за истинска грижа за другите. Следователно онези, които живеят и работят така, със сигурност ще извоюват признанието и уважението на работещите с тях хора. Ще ги зачитат и уважават не само като местни представители на властта, но и като хора. А от това по-голямо задоволство и радост едва ли би изпитал който и да е ръководител и комунист.

* * *

Като правим равносметка на работата, извършена през двете години по подмяната на партийните билети, можем да отбележим, че усилията не бяха напразни. Извършеното, атмосферата на голяма политическа активност много допринесе за всестранното укрепване на Партията. **След подмяната на партийните билети нашата Партия е още по-подготвена за решаването на стоящите пред нея задачи, по-способна да организира и ръководи изграждането на развитото социалистическо общество.**

ОПИТЪТ НА КЕМЕРОВСКАТА ОБЛАСТНА ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИЯ

П. ДОРОФЕЕВ
завеждащ организационно-партийния отдел
на Кемеровския областен комитет на КПСС

Подготовката за смяна на партийните документи в нашата областна партийна организация, както и в цялата Партия се превърна в бесен преглед на силите на първичните партийни организации, взискателна и самокритична проверка на практическата работа на комунистите, на силните и слаби страни в дейността на всички партийни звена.

С какво започнахме подготовката за тази важна вътрешнопартийна кампания? Преди всичко в областните, градските и районните комитети на Партията и партийните организации щателно бяха обмислени и утвърдени мероприятия по подготовката за подмяната, бяха определени основните направления в тази работа. При това особено внимание ние обръщахме на разработката на широк комплекс от възпитателни и организационно технически мерки, способствуващи за повишаване ролята на партийните събрания, за засилване на контрола за спазване от комунистите на изискванията на Устава на КПСС, на нормите на партиен живот.

В навечерието на подмяната се състояха пленуми на областния, градските и районните комитети на Партията, а също така и семинари:

— в областния комитет на Партията — с първите секретари на градските и районните комитети на КПСС, със завеж-

Digitized by Google

дащите организационните отдели и завеждащите секторите за партиен контрол;

— в градските и районните комитети на Партията — със секретарите на първичните партийни организации. На семинарите бяха разгледани не само общопартийните задачи, свързани с подмяната, но и детайлно изучена Инструкцията на ЦК на КПСС за провеждане на подмяната и техниката на попълване на партийните документи по образеца от 1973 година.

В хода на подготовката за смяна на партийните документи вътрешнопартийният живот започна забележимо да се обогатява с ново съдържание. В много промишлени предприятия и строежи се провеждаха такива партийни събрания като: „За повишаване активността и инициативността на комунистите", „За високото звание член на Комунистическата партия на Съветския съюз", „За ленинските норми на партиен живот и уставните изисквания", „Уставът на КПСС — закон за живота на комунистите".

Особено внимание беше отделено на провеждане на партийните събрания в първичните партийни организации, на които се обсъждаха задачите на предстоящата смяна. Партийният актив добре разбираше, че партийните събрания ще изпълнят своята организираща работа в подготовката само в този случай, ако на тях бъде осигурен задълбочен и принципиален разговор за работата на тяхната партийна организация, за мястото на всеки неин член в общата дейност.

Необходимо беше с цялата партийна принципност да се анализира доколко формите и методите на работа на партийните организации съответствуват на тези задачи, които стоят пред колектива, как комунистите се отнасят към своите партийни поръчения, към ученето, към своите задължения в производството, доколко строго те съблюдават партийната дисциплина и партийния морал.

В подготвителния етап се извърши огромна работа за въвеждането на добър ред при регистрацията на комунистите, за сверяване на техните биографични данни със записването в контролните им карти, за нанасяне в тях на всички настъпили изменения.

Предварителното сверяване на отчетните данни се провеждаше в навечерието на подмяната от секретарите на първичните партийни организации. При това те неедкократно се срещаха с такива факти, когато комунисти живеят в друг район или град, а се водят на партиен отчет на старото местожителство. В такива случаи се вземаха мерки за привеждането им на отчет по новото местожителство.

В процеса на подготовката и в хода на самата обмяна на партийните документи се родиха много форми на индивидуална работа с комунистите.

Една от тях е индивидуалното събеседване с членовете на Партията. Ние се убедихме в изключителната полезност на такива събеседвания. Провеждани в откровена и доброжелателна форма, те станаха ефективно средство за възпитание.

Готвейки се за беседа с конкретен човек, всеки, който беше натоварен с това, обмисляше въпросите, откровено изясняваше на комунистите претенциите на партийната организация по отношение на неговата трудова и обществена дейност, на личното поведение. С това се преследваше целта принципиният, но доброжелателен разговор да остави следа в съзнанието на комуниста, да го застави да се включи в активна работа, да стане на дело пример за околните.

В хода на провеждането на индивидуални беседи, а тях ги провеждаха работници от областния комитет, от градските и районните комитети на КПСС, секретарите на партийни комитети и партийни бюра, членовете на изборните партийни органи — изпъкнаха и недостатъци в тази важна работа. Изясни се например, че в редица организации се е появил стремеж да се обхванат с индивидуални събеседвания всички комунисти без изключение. Естествено от това нямаше никаква необходимост. Освен това тук и там започнаха да създават специални комисии за проверка на дейността на този или онзи комунист. Такъв род организационни мерки по наше мнение тласкаха по формални пътища и ние решително се отказахме от тези измислени форми.

Трябва да се каже, че в хода на индивидуалните събеседвания бяха изказани много критични бележки и предложения не само по адрес на този, с който беседваха, но и от страна на комунистите по отношение на партийните органи.

Много партийни комитети: Кемеровският, Новокузнецкият, Прокопиевският, Белоковският, Ленинск-Кузнецкият градски комитет, Прокопиевският, Тяжинският районен комитет на КПСС заведоха строга отчетност на постъпващите в хода на индивидуалните събеседвания забележки и предложения и вземаха оперативни мерки за незабавното отстраняване на недостатъците.

Забележителната форма на индивидуална работа с комунистите — събеседването — продължава да живее и след приключването на подмяната.

Наред с индивидуалните събеседвания широко се практикуваше и продължава да се практикува такава форма като изслушване в бюрото, в партийния комитет или на партийно събрание съобщения на комунисти за изпълнение на техните уставни задължения.

При това с такъв род съобщения излизат не само тези, към които има претенции, но и комунисти с дълбоко чувство за партийна отговорност, които със своето отношение към работата дават достоен пример на другите.

Практиката показа, че тази действена форма на взаимоконтрол сред партийните членове е добро средство за тяхното въз-

Digitized by Google

питание. Тя способствува за увеличаване на ръста на производствената и обществената активност на комунистите, за укрепване на партийната дисциплина, за повишаване на отговорността на всеки за собственото поведение, за своята организация.

Само че и в тази работа на някои места се проявяваха ненормални тенденции: на събранията изслушваха не отделни лица, а абсолютно всички комунисти. А между другото, работата не е в това да се устройват съревнования между партийните организации — кой ще прослуша повече отчети. ЦК на КПСС предупреди местните партийни органи, че към изслушване на личните отчети на комунистите не трябва да се пристъпва механически, не трябва да се превръщат те в самоцел. Главното е да предизвикват жив интерес, да влияят благотворно на работата и постъпките както на този, който се отчита, така и на другите комунисти.

Различните форми на индивидуална работа с комунистите в процеса на подмяната помогнаха по-плътно да се разпределят техните сили по различните участъци на обществената дейност.

През периода на подмяната повсеместно беше преразгледана системата на партийните поръчения. Да си кажем правото в тази работа не съществуваше добър ред. Едни комунисти имаха по 3—4 партийни поръчения, а други не се затрудняваха с обществена работа и нямаха поръчения. Разбира се, че тук вина, и то не малка, имаха самите партийни организации.

През същия този период няколко хиляди комунисти се включиха допълнително в активна обществена работа, започнаха да изпълняват различни партийни поръчения.

В много партийни комитети стана правило да възлагат партийните поръчения на заседания на бюрото и партийните комитети, на партийни събрания. При изтичане на срока комунистите започнаха да се отчитат за това, как изпълняват възложеното им пред всички поръчение. Това ги дисциплинира и същевременно им налага по-голяма отговорност.

Смяната на партийните документи наложи да се обърнем с особено внимание към комунистите, на които бяха наложени партийни наказания. При нас имаше немалко комунисти, които поправиха допуснатите грешки, участвуваха активно в обществения живот, но наказанията им още не бяха снети. С всеки от тях трябваше да се поговори, да се изясни защо той не се е обръщал със заявление за снемане на наказанието му. В такива случаи и самата партийна организация можеше да прояви инициатива и да снеме наказанието от този, който работи добре, но на практика не всички постъпваха така.

Що се отнася до комунистите, които имаха наказания и все още не бяха заслужили те да бъдат снети, то в такива случаи беше препоръчано партийните организации да пренесат записаните наказания в новата отчетна карта или да отложат смяната на партийните им документи за по-късен срок, да дадат възможност на такива комунисти да проявят себе си в работата.

А ако партийната организация се е убедила, че комунистът, на когото е наложено наказание, продължава да се държи недостойно, че е загубил връзката си с партийната организация и всички форми на работа с него не оказват необходимото положително въздействие, тогава въпросът за него се решава в съответствие с Устава на КПСС.

Имаше случаи, когато буквално в навечерието на подмяната на партийните документи в някоя от партийните организации пристигаше комунист, който имаше наказание, вписано в отчетната му карта. В тези случаи секретарят на партийната организация изясняваше за какво е наказан, причините за преминаването му от една организация в друга и ако при това не възникваха никакви неясни въпроси, то на комуниста му подменяха партийните документи, като наказанието му пренасяха в новата отчетна карта.

В нашата областна партийна организация в процеса на подмяната броят на комунистите, имащи партийни наказания за две години, беше съкратен близо 2,5 пъти. През това време за различни постъпки, несъвместими с партийната принадлежност, бяха изключени от Партията някои членове. Освен това по отношение на редица други беше взето решение за излизането им от редовете на КПСС поради скъсване на връзките им с партийните организации. Тези случаи представляваха с 20 на сто повече, отколкото през 1971—1972 година, т. е. за периода предшествуващ обмяната.

И това е напълно закономерно. Смяната на партийните документи способствуваше за повишаване на изискванията към нарушителите на Устава на Партията, по-строга отговорност към тези, при които думите се разминават с делата, които подронват званието член на Партията.

Партийните организации започнаха да се отнасят много по-взискателно и към новите членове на КПСС, да провеждат твърда линия по отношение на това новото попълнение да повишава боеспособността на партийната организация.

Добре би било да споделим някои организационни страни при работата по подмяната на партийните документи. В областния, градските и районните комитети на Партията за организираното провеждане на подмяната се разглеждаха и утвърждаваха графици с указания за времето на започването и приключването на тази работа. При това партийните комитети излизаха от правилото, че обикновено първи трябваше да подемат тази работа водещите партийни организации от даден град, от даден район.

На свой ред първичните партийни организации определяха за първия ден на обмяна своите най-добри, най-авторитетни комунисти, с най-голям партиен стаж.

Digitized by Google

Областният, градските и районните комитети на Партията за целия този период на подмяната изпращаха допълнително работници в секторите „Партиен билет“ и „Партийна статистика“, усилваха ги за сметка на щатните работници от партийния апарат.

Така например в сектора за единен партиен билет и партийна статистика към областния комитет на КПСС работеха 4 инструктори от други отдели на областния комитет.

На работа в секторите в градските и районните комитети на КПСС бяха привлечени 224 души от промишлените предприятия и организации и 39 души от партийния апарат.

Тези допълнителни работници бяха инструктирани как да запълват, оформят и раздават документите.

Отчитайки, че всяка грешка, допусната при оформянето, водеше към анулиране на целия комплект документи, ние препоръчвахме отначало да се попълва само макет на отчетна карта, а след това вече да се преписва на оригинал. Освен това всяка грешка, допусната при запълването, незабавно се съобщаваше в областния, в градските и районните комитети на Партията за преработка и недопускане на аналогични грешки в бъдеще. Всичко това позволи качествено, без грешки да се запълнят документите, при това бяха повредени за две години само 86 бланки на партийни документи от новия образец.

За връчване на партийните билети в единадесет от най-крупните градски районни комитети на КПСС с решение на областния комитет на Партията бяха подбрани и утвърдени 39 членове от бюрата на градските и районните комитети на КПСС, а за проверка на вписаното в старите отчетни карти бяха привлечени 162 членове от бюрото на ГК и РК на КПСС.

Ние се убедихме, че в работата по подмяната на партийните документи няма дребни неща. Наложи се на някои места специално да се подготвят помещения за подмяната, да се помисли за мерки за качественото фотографиране на комунистите. Там където беше възможно, организирахме фотографиране направо по предприятията, в колхозите и совхозите. Допускаше се също и фотографиране на тежко болни по домовете.

Непосредствено подмяната на партийните документи навсякъде преминаваше като голям, тържествен и незабравим празник. Приемайки новите партийни билети с изображението на вожда и учителя на световния пролетариат Владимир Илич Ленин, комунистите с вълнение произнасяха думи на дълбока признателност към Партията, готовност, без да жалят силите си, да се борят за комунистическите идеали, за тържеството на марксизма-ленинизма.

Подготовката и провеждането на обмяната на партийните документи съдействуваше за укрепване боеспособността на партийните организации. Тяхната нараснала мобилизираща сила сега се проявява в борбата за изпълнение и преизпълнение на задачите на десетата петилетка. Усили се въздействието на партийните организации за решаването на такива кардинални въпроси като нарастването на ефективността на общественото производство, ускоряване темповете на научно-техническия прогрес.

Значително се повиши обществено-политическата и трудовата активност на членовете и кандидат-членовете на Партията, повиши се тяхната авангардна роля в строителството на комунистическото общество.

Digitized by Google

РАЗГРАНИЧАВАНЕ НА ФУНКЦИИТЕ

ДИМИТЪР АНАНИЕВ

Разграничаването на функциите на партийните органи и организации от държавните, стопанските и обществените органи и организации е един от основните принципи на партийното ръководство на обществото и държавата. Този принцип е конкретно проявление и механизъм за реализация на общосоциологическите закономерности за съотношението между икономика и политика, за решаващата роля на народните маси в историческия процес и за нарастване ръководната роля на Партията в социалистическото строителство. Той отразява, изразява и подчертава особеното място, роля и функции на Партията в системата на социалното управление на обществото. В него е въплътено разбирането за Партията като преден отряд и висша форма на организация на работническата класа, всепризнат ръководител, организатор и възпитател на народа в борбата за социализъм и комунизъм. Чрез този принцип се подчертава, че „ръководната роля на Партията не означава пряка и конкретна намеса във всичко" и че „партийната политика се осъществява посредством цяла система от обществени органи и организации, които имат свое място и роля в обществения механизъм"[1].

Комунистическата партия на Съветския съюз и В. И. Ленин първи откриха, опознаха и използваха принципа на разграничаването или на правилното разпределение на функциите между Партията, държавните и стопанските органи. Исторически този принцип на партийно ръководство се появява след победата на Великата октомврийска социалистическа революция и е призван да регулира взаимоотношенията между Партията и органите за социално управление при направляването на обществено-икономическите процеси. Още в резолюцията на Осмия конгрес на Комунистическата партия на Съветския съюз се посочва, че: „Смесването на функциите на партийните колективи с функциите

[1] Т. Живков. Избрани съчинения, т. 15, с. 190.

Digitized by Google

на държавните органи, каквито са съветите, не трябва да става в никакъв случай. Такова смесване би имало гибелни резултати, особено във военното дело. Своите решения Партията трябва да провежда чрез съветските органи, в рамките на Съветската конституция. Партията се старае да ръководи дейността на съветите, а не да ги замества".[1]

Тази постановка получи по-нататъшно разширение, конкретизация и изкристализиране в Отчетния доклад и резолюцията на Единадесетия конгрес на КПСС през 1922 година. „Като си запазва общото ръководство и даването насока на цялата политика на съветската държава — се подчертава в резолюцията, — Партията трябва да проведе много по-ясно разграничаване между своята текуща работа и работата на съветските органи, между своя апарат и апарата на съветите. Подобно системно провеждане, разграничаване трябва да осигури, от една страна, по-планомерно обсъждане и решаване от съветските органи на въпросите от стопански характер, като заедно с това повиши отговорността на всеки съветски работник за възложената му работа, а от друга страна, да даде възможност на Партията да се съсредоточи както трябва върху основната партийна работа за общо ръководство на дейността на всички държавни органи по просветата и по организирането на работническите маси".[2]

Ролята и значението на принципа за разграничаването или за правилното разпределение на функциите се посочва в много решения на Българската комунистическа партия през различните периоди от нейния живот и дейност. В Програмата на Партията е включено изискването „последователно да се разграничават ръководните политически функции на Партията от функциите на другите звена в системата на социалното управление, всяко от които има свое определено поле на дейност, свой специфичен строеж, форма и методи на работа"[3]. Това изискване намира отражение в Устава на Партията, където се посочва, че партийните органи не подменят административните и стопанските органи и организации, не допускат смесване на техните функции с други органи и ненужно дублиране в работата.

В годините на социалистическото строителство нашата Партия полага много грижи за овладяване и правилно прилагане на принципа за разграничение на функциите. Силен тласък на този процес даде Априлският пленум на ЦК на БКП от 1956 г. Извършеното от Партията за изпълнение решенията на Майския (1964 г.) пленум на ЦК на БКП и на Деветия партиен конгрес имаше за общ резултат по-нататъшното утвърждаване на политическия подход в партийното ръководство, преодоляването на едностранчивостта, разширяването на организаторската и политическата работа сред хората, още по-широкото разгръщане на инициативата, самодейността и творчеството на партийните комитети и организации. Издигна се функцията им като органи за политическо ръководство, въпросите на стопанската работа започнаха да се решават преди всичко със средствата на политическата и организаторската дейност, повишиха се ролята и отговорността на стопанските и държавните органи по оперативното ръководство на икономическата дейност.

За по-нататъшното разграничаване на функциите на партийните органи и организации от тези на административните и стопанските ор-

---

[1] ВКП (б) в резолюции и решения на конгресите, конференциите и пленумите на ЦК, т. I, С., 1953, с. 385.

[2] ВКП (б) в резолюции и решения на конгресите, конференциите и пленумите на ЦК, т. I, с. 517—518.

[3] Програма на БКП, С., 1971, с. 116.

Digitized by Google

гани големи заслуги имат решенията на Юлския (1968 г.) пленум на ЦК на БКП и на Десетия партиен конгрес. Партията органически свърза разграничаването на функциите с политическия характер на партийното ръководство и неговото научно равнище. Извършеното след Десетия конгрес показа, че този процес още повече е задълбочен, обхванал е нови страни от партийната дейност и повече или по-малко всички структурни звена на Партията. Това бе потвърдено и от Националната научно-практическа конференция за научността в партийно-организационната работа през 1975 година.

Решенията на Единадесетия партиен конгрес са нов стимул за понататъшна работа по овладяване и последователно прилагане на принципа на разграничението. В Отчетния доклад на ЦК на БКП е посочена необходимостта „още по-ясно **да се разграничават функциите** на местните партийни органи, особено на окръжните и градските, от функциите на другите органи на социалното управление. Задачата на партийните органи е не да дублират, а да осигуряват условия за разгръщане самоинициативата на държавните, стопанските, обществените органи и организации, да утвърждават чувството им на отговорност за състоянието на работата в техните сектори, самочувствието им на ръководители."[1]

В огромната дейност на Партията за правилно и последователно приложение принципа на разграничението на функциите голям е приносът на др. Тодор Живков. Неговите трудове и практическа дейност са пронизани от войнствуваща, страстна и последователна партийност, от строго съблюдаване изискванията на принципа за разграничаването на функциите. В тях се отразяват политическата зрелост, далновидност и майсторство на първия ръководител на Партията и държавата да съчетава политика и наука, политика и възпитание, политика и благосъстояние.

За да се разкрие съдържанието на принципа за разграничение на функциите, се налага да се даде отговор на редица въпроси: разграничаване — от кого; по отношение на какво; с каква цел; по какъв начин или с какви методи; на какво равнище. Като се има предвид сложността и многоаспектността на въпросите, логично е да се предположи, че на тях не може да се даде еднозначен отговор.

Нека започнем с последния въпрос. Като **принцип на ръководство разграничението обхваща всички организационни равнища в Партията и пронизва всички сфери на тяхната дейност.** Нашата тема ни задължава да ограничим разсъжденията на равнището на първичната партийна организация. Тук този принцип най-трудно се прилага. От една страна, защото в първичната партийна организация най-пълно се проявява единството между политическата, стопанската, административната, организаторската и идеологическата дейност. В нея отсъствува диференцирано разделение на труда. Партийният член е едновременно и ръководител, труженик, организатор, агитатор, изпълнител. От друга страна, първичната организация е неразделна част от трудовия колектив, активен участник в създаването и потребяването на материални и духовни ценности, носител на социалистическото съзнание, политически ръководител, организатор и възпитател на трудещите се. Посочените особености оказват както положително, така и отрицателно влияние върху приложението на принципа за разграничаване и поради това тяхното отчитане е важно условие за повишаване на неговото качество и ефективност.

Субективни носители, изразители, защитници и реализатори на

[1] Т. Живков, Отчет на ЦК на БКП за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи, С., 1976, с. 88—89.

Digitized by Google

принципа за разграничаването в първичната партийна организация са партийното събрание и партийното бюро. Те прилагат неговите изисквания по отношение на всички колективни и индивидуални административни и стопански органи на управлението на първичния (бригада, звено, секция, отдел, лаборатория и други) и на основния трудов колектив (предприятие, стопанство, организация, институт, учреждение и други).

Принципът на разграничаването се прилага от партийната организация само по отношение на функциите на ръководството, но не по отношение на обектите на управление. Като ръководно политическо ядро и първообраз на трудовия колектив, първичната организация е в правото си да определя за обекти на своето ръководство всички страни, проблеми и въпроси от производствения, социалния и духовния живот на трудовия колектив. В това отношение тя не е ограничена от никакви формални или други съображения. Всеки административен, технологически, стопански или друг проблем може бързо и лесно да прерасне в политически проблем, щом започне да засяга интересите на мнозинството или формира неблагоприятна социално-политическа атмосфера. Тъкмо за това няма и не може да има точна и изчерпателна регламентация кои въпроси и проблеми трябва да решава партийната организация и кои не трябва. Такава регламентация би стеснила кръгозора ѝ и напълно би ликвидирала нейния политически характер и предназначение.

Първичната партийна организация и административно-стопанското ръководство имат да разрешават едни и същи проблеми и задачи. В проблемно отношение те не се разграничават и не могат да се разграничават. Напротив, това ги обединява и сплотява, целенасочва дейността им. За да се убедим, достатъчно е да сравним целите и задачите, които стоят пред тях, така както са определени от основните им документи. Уставът на БКП определя като основни задачи на първичната организация задачите да мобилизира трудещите се за изпълнение и преизпълнение на производствените планове, за повишаване ефективността на стопанската дейност, за развитие на научно-техническия прогрес и за изучаване и широко внедряване на челния опит; да ръководи социалистическото съревнование на трудовите колективи за висока производителност на труда, за доброкачествена и евтина продукция; да насочва борбата за разкриване и използване на вътрешните резерви на производството, за укрепване на социалистическата дисциплина; да се бори против бюрократизма и разточителството, против местничеството, нарушенията на държавната дисциплина и опитите за неизпълнение задълженията към държавните органи.

Тези задачи, които детайлизират икономическата политика на Партията, стоят за разрешение и пред административно-стопанските ръководства на стопанските предприятия и организации. Това се вижда от правилника за организацията на стопанската дейност, приет от Министерския съвет на 23 декември 1975 г. Стопанската организация, създадена върху социалистическата собственост, има за предмет на дейност: със силите на трудовия колектив да осигурява производството на продукция и извършва услуги в съответствие с единния план за обществено-икономическото развитие на страната. Във връзка с тази дейност тя осигурява пълноценно използване на производствените мощности, извършва реконструкция, модернизация, концентрация и специализация, внедрява нови технологии, изпълнява утвърдените единни норми за разход на труд, суровини, материали, енергия и гориво, грижи се за социалното развитие на трудовия колектив и подготовката на необходимите изпълнителски кадри.

Digitized by Google

Или друг пример. Единадесетият партиен конгрес постави задачата за превръщане на седмата петилетка в петилетка на качеството и ефективността. Този стратегически лозунг, конкретизиран в постановките и изискванията на Юлския (1976 г.) пленум на ЦК на БКП, както и в редица решения на Политбюро и Секретариата на ЦК на БКП, изисква да се засили ролята на ленинските принципи на социалистическо стопанисване, максимално да се използват възможностите и резервите на икономиката, да се пренесе центърът на тежестта от количествените към качествените и натуралните показатели. Ясно е, че това са цели и задачи от изключителна важност за нашето обществено-икономическо развитие, постигането и разрешаването на които е дело на целия народ. Сега те са главна непосредствена политическа задача на стопанските и държавните органи, на всички трудови колективи. Те са първостепенна политическа задача и на партийните органи и организации, които са призвани да създават навсякъде атмосфера на висока трудова мобилизация, на строг контрол и непримиримост към слабостите и недостатъците. От тях се иска да водят енергична борба срещу всяко отклонение от ленинските принципи на стопанисване, срещу безстопанствеността и разхищението на материали, трудови, валутни и финансови ресурси, срещу недисциплинираността и безотговорността в изпълнението на стопанските задачи, срещу консерватизма, бюрокрацията, бездушието, инерцията, книжнината и времеядството.

Както се вижда, целите и задачите на партийната организация и на стопанската организация са едни и същи. Следователно разграничаването не означава самоосвобождаване на партийните организации от проблемите и въпросите, които производственият, социалният и духовният живот на трудовия колектив всекидневно издигат. Обратно. Нашата Партия провежда политика на още по-близко свързване на партийната работа с конкретните задачи в стопанското и културното строителство. Нейните усилия са насочени към повишаване отговорността на партийните органи и организации, на партийните кадри и на комунистите за изпълняване на производствената програма. Партията еднакво изисква както от партийните организации, така и от стопанските и държавните органи постоянно да държат в центъра на вниманието си и своевременно да решават назрелите стопански въпроси, да помнят и никога да не забравят завета на В. И. Ленин, че икономическата политика е за нас най-интересната политика.

В същото време Партията настойчиво изисква партийните организации да разграничават функциите си от тези на стопанските и държавните органи, да не се сливат и отъждествяват с тях, да не се обезличават като авангард на класата, ръководно политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив. Това е така, защото, макар да изпълняват едни и същи цели и задачи, партийната организация и стопанските или държавните органи съществено се различават по методите, прийомите, средствата, оръдията, с които реализират еднаквите си цели и задачи. Стопанската организация изпълнява задачите с помощта на функции и методи като: планиране, научноизследователска, развойна и внедрителска дейност, оперативно управление, капитално строителство, организация на труда и стимулиране, материално-техническо снабдяване, пласмент, финансиране, кредитиране и ценообразуване, контрол и отчетност. От своя страна първичната организация се бори за постигане на общите цели и задачи посредством функциите, присъщи на самодейна политическа организация. Това са политическите, организаторските и идейно-възпитателните функции. Характерното за тях е, че те са ориентирани преди всичко и главно към личностния елемент на производителните сили — към трудещите се. Всички функции на партийната организация са призвани да

Digitized by Google

способствуват за мобилизация на физическите, психическите и духовните сили на трудещите се, към разпалване и поддържане на техния ентусиазъм.

Силата на партийната организация е във връзките ѝ с трудещите се, в готовността им да следват нейните призиви и да участвуват активно в изпълнение на нейните решения. Тя въздействува и влияе на стопанската дейност не непосредствено, а опосредствувано — чрез съзнанието и поведението на трудещите се. С помощта на функциите си партийната организация способствува за формирането на възгледите на трудещите се, помага им те да ги превръщат в убеждение, насочва тяхното поведение. Такава е най-общата схема на пътя, по който функциите на партийната организация въздействуват върху стопанските процеси. И когато се предявява изискването да не се смесват или да се разграничават функциите, тъкмо това се има предвид — да се върви по този път, да не се занимава партийната организация с оперативното управление, снабдяване, пласмент, финансиране на производствения процес. С една дума, да си служи с функции, методи и средства, присъщи на политическа организация, на ръководно политическо ядро и първообраз на трудовия колектив. А тези форми и методи са солидарност и отговорност, съревнование, духовно стимулиране, критика и самокритика, обществено мнение, ценностна ориентация, убеждение, организация и възпитание. Партийната организация оказва ръководно въздействие главно чрез методите на доказателството, аргумента, обосноваността, логическата, фактическата и историческата достоверност.

Всякакви опити партийната организация да поеме върху себе си оперативно-разпоредителни функции води до понижаване на нейната роля като ръководно политическо ядро и първообраз на трудовия колектив. Съсредоточаването на силите на партийната организация за непосредствено управление на процесите в трудовия колектив, дребнавата опека над изпълнителния апарат, натискът върху него и командуването му могат да доведат до временни и частични успехи. Но в сравнение с идейните и политическите загуби, които се понасят, такъв начин на действие не може да бъде оправдан. Защото той откъсва партийната организация от трудещите се, отклонява я от възпитанието и контрола на кадрите, не ѝ позволява да извършва научен анализ на процесите в колектива и да изработва принципни политически решения. Такъв начин на действие неизбежно отслабва политическата, организационно-партийната и идеологическата работа, т. е. основните функции на партийната организация, които никакви други организации не изпълняват и не могат да изпълняват.

Като съхранява за себе си общото политическо ръководство и насочване дейността на трудовия колектив, партийната организация е длъжна да разграничава своята дейност от тази на административно-стопанското ръководство. С всички сили и средства тя е задължена да издига авторитета и отговорността му, да способствува за прилагане на делови подход, строга организация и дисциплина в работата му, да му помага да усвоява и прилага партиен стил и методи на ръководство. В същото време партийната организация упражнява правото си на контрол над дейността на административното и стопанското ръководство. В центъра на партийния контрол сега стоят проблемите за решително подобряване на стила и методите на работа, за издигане организаторската роля и отговорността на изпълнителния апарат, за срочно и компетентно решаване на всички въпроси, за осигуряване условия за изпълнение на качествените и натуралните показатели, за решително ликвидиране на книжно-бюрократичните методи на работа.

Принципът на разграничаването или на правилното разпределение

Digitized by Google

на функциите между партийните организации и държавните и стопанските органи се реализира посредством съвкупност от форми и методи, които съставляват неговия механизъм или инструментариум. Най-важните от тях могат да се считат планът за партийната дейност, постановката на проблемите и партийното решение. **Разграничаването на функциите започва с плана.** Именно планът на партийната организация е призван да сложи правилно начало на дейността ѝ, да насочи нейните сили и внимание за комплексно и последователно използване на специфичните форми и методи за постигане на стоящите пред трудовия колектив задачи. Опитът показва, че дублирането и смесването на функциите най-често започва от неправилното планиране на партийната дейност. Планът на първичната партийна организация е действено средство за комплексно изпълнение на специфичните ѝ функции, за издигане на нейната роля като ръководно политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив.

Друго много важно средство за последователно приложение на принципа за разграничаване на функциите е партийната постановка на проблемите. Даже правилно да е планирана дейността, ако не се даде партийна постановка за нейното провеждане, неизбежно ще настъпи смесване на функциите. Правилната партийна постановка на проблемите и въпросите е важна гаранция срещу отклонение на дейността на партийната организация от специфичните ѝ функции, права и задължения. Основният смисъл на партийната постановка на проблемите е да се приложи последователно и пълно политическият подход към тяхното формулиране, проучване, оценка и решаване. Партийната организация е политическа организация и всичко, с което се занимава тя, има ярко подчертан политически характер. Затова при постановката на проблемите преобладаващо значение придобива политическият подход. Той е средство, начин, инструмент за изявяване, постоянно проявление и практическо реализиране историческата мисия на работническата класа и трудещите се, за създаване на всички необходими условия строителството на новото общество да бъде дело на самите маси, на тяхната активност, инициативност, ентусиазъм и творчество.

Партийната, политическата постановка на проблемите изисква партийната организация да бъде на ясно какво е мястото, ролята и значението на всеки проблем в общопартийната политика, какви политически цели и задачи решава той, укрепва или разхлабва социалистическото общество, нашия начин на живот, ръководната роля на работническата класа и нейния авангард — Партията. При постановката на проблемите партийната организация изхожда от общопартийните, общодържавните, интернационалните интереси. Това означава всеки частен, местен, колективен въпрос да се разглежда, решава и осъществява, като се поставят на преден план интересите на цялото общество и на социалистическата държава. В условията на обществената собственост на средствата за производство са еднакво недопустими както проявленията на тесногръдие, сектантство, местничество и ведомственост, така и демагогия, необосновани искания, безпринципни отстъпки пред изостанали настроения и инстинкти.

В съвременните условия партийната постановка на проблемите изисква всичко да се разглежда от гледна точка на задачите и целите, които постави Единадесетият конгрес и конкретизира Юлският пленум на ЦК на БКП. А това означава всички проблеми и въпроси, които разрешава партийната организация, да изхождат, да са свързани и да обслужват стратегическия лозунг на Партията за висока ефективност и високо качество на обществените дейности.

Изключително по своето значение средство за реализация на прин-

Digitized by Google

ципа на разграничаването или на правилното разпределение на функциите е **партийното решение**. За да изпълняват тази си роля, партийните решения трябва да отговарят на редица изисквания, главните от които са да имат политически, комплексен и целеви характер. Партийната организация непосредствено и съдържателно не решава стопански, технически, технологически, административни, научни, учебно-педагогически, проектантски и други въпроси. Нейните решения при разглеждането на такива въпроси изхождат и са в рамките на Конституцията на НРБ и съответните закони. Те са политическа и целева основа, предпоставка за подготовка и вземане на решения от компетентните органи, които са непосредствени субекти на управление на съответните процеси и дейности. В тези решения преобладава информационно-оценъчният елемент, постановката на задачите, обосноваване на политическите цели, фактическото състояние на разглежданите проблеми, тенденциите на тяхното развитие, разкриване на очакваните резултати. Те определят целите, критериите и изискванията, моралните принципи и норми, пропагандистко-агитационните, организационно-кадровите и контролните мероприятия. По този начин ясно и точно ще се разграничават функциите и ще се преодолява вземането на решения, в които се заличава разликата между политическия, стопанския и административния подход и се срещат предписания, чужди на партийните функции и методи на ръководство.

Партийното решение е призвано да осигури изработването и провеждането на такава линия на действие от страна на трудовия колектив и неговите органи за управление, която в максимална степен да отразява изискванията на партийната политика, да съчетава интересите на колектива с обществените интереси и да ограничава проявата на местнически настроения и действия, бюрократизма и ведомствената ограниченост. От друга страна неговото предназначение е да стимулира творческата енергия, трудовата и политическата активност на комунистите и трудещите се за разкриване на вътрешните резерви и използването на наличните възможности за решаване на задачите, поставени от Единадесетия конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП.

Последователно и твърдо прилагайки ленинския принцип за разграничаване или за правилно разпределение на функциите, първичните партийни организации все повече ще повишават ефективността на своето политическо ръководство, ще се изявяват като ръководни политически ядра и първообраз на трудовите колективи. А с това ще расте тяхното влияние сред трудещите се, ще се увеличава приносът им във всенародната борба за високо качество и висока ефективност от всяка обществена дейност. Прилагането на тоя принцип сега ще способствува за практическата реализация на идеите и изискванията, залегнали в Докладната записка на др. Тодор Живков за усъвършенстване плановото ръководство на икономиката и социалистическата организация на труда.

Digitized by Google

ОБЩИНСКИТЕ КОМИТЕТИ И ТЕХНИТЕ ЗАДАЧИ

Как да се подобри организацията на работата на общинските партийни комитети, да се усъвършенствува техният стил, за да израснат като боеви и компетентни политически органи — една многостранна, широко мащабна задача, отговор на която потърси окръжният комитет на Партията в Ямбол на едно от поредните си пленарни заседания.

Кое привлича вниманието? Преди всичко се откроява актуалността на проблема. Тя беше подчертана още във встъпителните редове на доклада, изнесен от секретаря на окръжния комитет Теньо Бозуков: „Изпълнението на стратегическата задача на петилетката „Ефективност и качество, качество и ефективност!" и излезлите партийни документи след Единадесетия конгрес, насочващи цялата Партия към поврат в осъществяването на този стратегически девиз, налагат коренно преустройство в подхода на общинските партийни комитети към проблемите на обществено-икономическото развитие; общиниите са основните административни клетки на социалистическата държава, които имат да играят важна роля в териториално-селищното устройство на страната; в селищата, центрове на общините, е съсредоточено търговското, комунално-битовото и здравното обслужване на населението, те са средища на учебните и културните институти, центрове на партийния и обществено-политическия живот. Общинските партийни комитети са призвани компетентно и непосредствено да ръководят целия сложен механизъм на производствената, обществената и културната дейност и да реализират политиката на Партията на територията на общината."

Актуалността на проблема посочиха и всички, които споделиха свои мисли и виждания за мястото и ролята на общинските партийни комитети на съвременния етап, за пътищата, по които ще се движат, за да се извисят на равнището, от което успешно ще изпълняват функциите си на политически ръководители, организатори и възпитатели на трудещите се от аграрно-промишлените комплекси, комунално-битовите организации и т. н.

Прави впечатление и съставът на участниците в пленарното заседание. Тук бяха освен членовете и кандидат-членовете на окръжния комитет още и дейците, които имат пряко отношение към обсъждания проблем — секретарите на общинските партийни комитети, председателите на аграрно-промишлените комплекси, директори на клонови стопанства, ръководители на държавни и обществени организации в общините. Една такава аудитория от само себе си е добра предпоставка не само за колективно обсъждане, но и за компетентно вникване в същността на проблема. Кои други, ако не секретарите на общинските партийни комитети всеки ден, всеки час, всяка минута врат и кипят в тези проблеми, кои други, ако не те, най-силно изпитват напора на бързоструйния кипеж на живота в общините! И само те ли? А председателите на аграрно-промишлените комплекси, директорите на клоновите стопанства! Думите на председателя на аграрно-промишления комплекс в Елхово Георги Димитров красноречиво свидетелствуват за това: „Ние добре разбираме, че без здраво взаимодействие и живи връзки между общинските партийни комитети и аграрно-промишления комплекс решителна крачка в изпълнение на задачите в селскостопанското производство не сме в състояние да направим".

Най-ярко обаче се откроява подходът на окръжния комитет на Партията към собствените си действия, към фактите и явленията, към факторите, от които зависи общинските партийни комитети пълноценно да функционират.

Как е подходил окръжният комитет на БКП?

Критично, аналитично. Такова е най-краткото и най-точното определение на подхода. Отчитайки пропуските, увлеченията, допуснати за кратък период, трезво пристъпва не само да ги отстрани, но и да набере такава скорост, която да съответствува на динамиката на деня. Или както подчерта в своето изказване първият секретар на окръжния комитет на Партията Христаки Кънев — да се включат в действие всички резерви, не да се чакат нови структури и системи, които „от само себе си да движат нещата", а с наличните, без излишно умуване и губене на време, като се изпълнят с богато съдържание, като се превърнат в действуващи, работещи системи, да се решават проблемите. Къде се

Digitized by Google

крият резервите? Преди всичко в стила на работа на субективния фактор. И още в чувството за отговорност, в дисциплината. Кой ще даде тон, пример на висока съзнателност, организираност, дисциплинираност, взискателност. Безспорно общинските партийни комитети, първичните партийни организации, комунистите! За окръга те са внушителна цифра: 38 общински партийни комитети, 217 първични партийни организации със 7725 комунисти. Какъв огромен потенциал!

* * *

Условията, при които работят общинските партийни комитети, бързо се изменят. След изграждането на аграрно-промишлените комплекси този процес все повече се засилва. Това изисква да се развиват и усъвършенстват техните функции, стилът и методите на работа, за да могат да упражняват близко, компетентно ръководство.

Откъде е започнал окръжният комитет?

Няколко са изходните позиции. Съобразявайки се с обстоятелството, че важно условие за пълна изява на общинските партийни комитети като ръководни политически органи е правилното им териториално разположение, той привежда структурата им в съответствие с административното устройство на окръга. На територията на всяка община е изграден общински партиен комитет. Към такава структура привеждат и обществените органи и организации, културните институти, а от началото на 1977 година и териториално-производствените клонове на аграрно-промишлените комплекси. Това дава възможност на общинските партийни комитети цялостно да обгърнат и да вникнат в дълбочина във всички сектори на живота в общината, да регулират кадровия потенциал, да чертаят насоките на развитие, да мобилизират трудещите се за изпълнение на възложените задачи.

Примери!

Много от изказалите се на пленарното заседание говориха за това:

Кольо Куртев, секретар на общинския партиен комитет в Ботево: — Общинският партиен комитет разработва комплексна програма за социално-икономическото развитие на общината за периода до 1980 година, която смятаме да обсъдим на общо събрание на комунистите... Приехме няколко дългосрочни програми за развитието на икономиката на общината... за ефективното използване на техниката, за подобряване на работата с механизаторите... за подобряване битовите условия на работещите в селското стопанство...

Курти Колев, секретар на общинския партиен комитет в Зимница: — В партийния комитет са обсъдени въпросите за: културата на земеделието; състоянието, насоките и перспективите в развитието на животновъдството; усъвършенствуване организацията на производството, труда и управлението; приноса на комунистите за повишаване качеството на селскостопанската продукция; оценките за приноса на комунистите за повишаване обществената производителност на труда; въпроси на благоустрояването на селищата; идеологическата работа в общинската партийна организация; организационното състояние на първичните партийни организации...

Всичко това показва какво огромно поле за дейност се простира пред общинските партийни комитети. И единствено от това, доколко те умеят да насочат действията на комунистите и трудещите се, зависи ще изпълнят ли функциите си или ще се свиват и кретат след събитията, припявайки с немощен глас, че „нямат права", че „функциите са им понижени", че „никой не ги зачита за нищо" — песен, която звучи под сурдинката на онези, които не се захващат да действуват, а се въртят в сферата на умуванията.

Погледът на окръжния комитет на БКП е обърнат и към съставите на общинските партийни комитети. Защото дееспособността на един орган зависи не само от това, къде е изграден, с какви права е въоръжен, но и от личните качества на хората, избрани в него, от тяхната компетентност, идейна убеденост, морална устойчивост, деловитост, от това, доколко и как владеят изкуството да работят с хората. Та това са азбучни истини, без които не може да мине нито едно ръководство, което има претенции да е научно. От такава позиция са грижите на окръжния комитет на БКП за непрестанно подобряване съставите на общинските партийни комитети. В тях са включени комунисти от всички поколения, притежаващи солидна политическа закалка и изявени делови качества, добри организаторски способности, умение да работят с хората, да ги мобилизират за изпълнение на задачите. Сега 6,58 на сто от общия брой на членовете на общинските партийни комитети са активни борци против фашизма и капитализма, 22,54 на сто са с партиен стаж над 20 години, 24,81 на сто са с висше и полувисше образование, 40,36 на сто са със средно и средно специално образование, 54,69 на сто са на възраст до 40 години, 21,52 на сто са жени. Този състав дава възможност на общинските партийни комитети компетентно да обсъждат и решават проблемите от всестранния живот на общините.

Разбира се, не навсякъде картината е еднаква. Окръжният комитет на Партията правилно отчита това. В някои общини поради неправилно регулиране движението на кадрите значително е намалял броят на специалистите, което неблагоприятно се е отразило на боеспособността и компетентността на общинските партийни комитети. Не се възприема за нормално и положението, че в съставите на общинските партийни комитети кооператорите са 7,7 на сто, механизаторите — 6,8 на сто. В отделни комитети като в Скалица, Ботево, Бояново

Digitized by Google

и др. няма нито един кооператор, а в Бояджик, Тенево и Веселиново — нито един механизатор.

Изводът от такава ситуация е, че тези общински партийни комитети са лишени от хора, непосредствено заети в материалното производство, което ги откъсва от трудовите колективи.

Изходът е през настоящата отчетно-изборна кампания окръжният комитет на Партията да окаже практическа помощ за подобряване съставите на общинските партийни комитети.

* * *

Главната фигура в общинския партиен комитет е секретарят. Окръжният комитет на БКП не само приема, но и практически отстоява тази тема. Позицията, отношението му се изразяват в грижите за подбора, обучението и възпитанието на секретарите на общинските партийни комитети. Голяма част от тях политически добре са подготвени, професионалната им квалификация е висока, ползват се с авторитета на компетентни политически ръководители. Общообразователният им ценз е висок. 48 на сто от тях са с висше и полувисше образование, 52 на сто — със средно и средно специално, четирима повишават образованието си, двама са аграрикономисти, пет — агрономи и един зоотехник. Стажът им като секретари също е висок. А това е предпоставка за повишаване качеството и ефективността на тяхната работа.

Достатъчно ли е?

Разбира се, не. Затова окръжният комитет отделя повече грижи за тяхната квалификация, за подобряване на техния стил на работа.

Какви са конкретните мерки?

Обучават ги в краткотрайни курсове и семинари. От общо 38 секретари 16 са завършили едномесечни и двумесечни курсове в ЦУРК, двама — Академията за обществени науки и социално управление. Главното обаче е стремежът на окръжния комитет да подобрява техния стил на работа. Защото пълното реализиране на ръководните функции на общинските партийни комитети в най-голяма степен зависи от стила на секретарите. А стилът се формира не само по пътя на усвояването на научните знания, но и чрез набирането на богат опит, чрез непосредствена помощ и взискателност от страна на ръководните органи, чрез създаване на условия за изява на правата. За целта бюрото на окръжния комитет по-системно обсъжда отделни страни и проблеми от работата на общинските партийни комитети. През последните две години е разглеждало 12 материала — доклади, оценки, информации, докладни записки, по извършени проверки в общинските партийни комитети. Освен това дейността им се обсъжда и във всички случаи, когато се разглеждат вътрешнопартийни, идеологически и стопански въпроси, отнасящи се до цялата окръжна партийна организация, и винаги се насочва тяхната дейност. Членовете и кандидат-членовете и работниците от апарата на окръжния комитет организирано участвуват в заседанията и мероприятията на общинските комитети. Това в значителна степен допринася да се подобрява техният стил и методи на работа. В тази насока важна роля играят и методиките и методическите указания за планирането, за партийното решение, за партийното събрание, системите за партийна информация, за работата с критичните бележки и предложения на трудещите се, за изучаване на общественото мнение и настроение и пр.

Окръжният комитет на БКП периодически организира съвещания със секретарите на общинските партийни комитети и ги запознава с решения на ЦК на БКП, с оценки и изводи на бюрото, с изпълнението на текущи задачи Те са в течение на нещата, помага им се вярно да се ориентират в обстановката и правилно да насочат своите усилия.

Важна стъпка за укрепване авторитета и боеспособността на общинските партийни комитети са срещите на бюрото на окръжния комитет на място с общинските партийни комитети и с активите на общините. Нов ефикасен момент в ръководната му дейност са комплексните проверки, извършени във всички общински комитети от районите на АПК — Стралджа и Болярово и в община Маломир. Начело на тези проверки застават членовете на бюрото на окръжния комитет и те обхващат цялостната дейност на общинските партийни комитети. Някои от констатациите и изводите от проверката в Стралджанския район са разгледани пред всички секретари на общинските партийни комитети, а тези от Боляровския аграрно-промишлен комплекс — пред партийния актив от района. Ползата от тази форма на работа е голяма. Ценното в нея е това, че контролът е съпроводен с помощ на място, което особено високо се оценява от самите общински партийни комитети.

Какъв е приносът?

Общинските партийни комитети усъвършенствуват плановото начало в своята дейност, а това е сериозен признак за научност в тяхната работа. Все повече и повече ограничават сферата на стихийното протичане на процесите. Утвърдена е практиката да изработват перспективни планове за две и три години, оперативни — за шест месеца. Подобрява се и подходът при тяхното съставяне. Ценен е опитът в това отношение на общинските партийни комитети в Ботево, Инзово, Бояново и др., където за изготвянето на плановете формират групи, комисии, извършват предварителни проучвания на партийни и правителствени решения, провеждат разговори със стопански ръководители за задачите, които предстоят да решават и пр. По този начин се преодолява дребнотемието и увлечението по текущи задачи. В плановете на общинските партийни комитети повече място намират

Digitized by Google

главните проблеми, произтичащи от решенията на Единадесетия конгрес, Юлския пленум на ЦК на БКП и други решения. Те все по-често и по-често обсъждат в заседания такива въпроси, като състоянието на културата на земеделието, насоките и перспективите в развитието на животновъдството, работата на производствените съвети за използване на земята като основно средство, за по-нататъшно усъвършенствуване организацията на производството, труда и управлението, приноса на комунистите за повишаване качеството и ефективността на селскостопанското производство. Разбира се, не всички общински партийни комитети са се издигнали до такова равнище. Важното е, че тенденцията на развитие е положителна. Насоката, дадена от окръжния комитет на БКП, е правилна, стремежът е по-задълбочено да се усвоява програмно-целевият и комплексен подход, да се повишава квалификацията на партийните кадри, да се усвоява науката „Партийно строителство".

Нараснало е умението на общинските партийни комитети по-задълбочено да изучават фактите, явленията и процесите в живота и дейността на партийните организации и трудовите колективи. По-умело използват изследванията на изградените съвети, на бюрата за икономически анализ, на съветите за техническия прогрес, на кабинетите по партийно-организационната работа. Всичко това им помага по-задълбочено да вникват в актуалните проблеми и на тази основа да осъществяват своята ръководна роля, да разработват и приемат научнообосновани решения и комплексни програми.

Общинските партийни комитети са започнали да търсят и използват нови, по-ефективни форми и средства за ръководство. След Единадесетия конгрес на БКП са предприели конкретни действия за експериментиране на собствен опит. С помощта на отдел „Организационен" на окръжния комитет в отделни общински партийни комитети се експериментират теоретико-практически разработки по партийно-организационни въпроси: за партийното решение, за работата с комунистите по местоживеене, за обучението на актива и младите комунисти, за работата на първичните партийни организации в бригадите за промишлено зърнопроизводство, за работата с критичните бележки, за изготвянето на характеристики на първичните партийни организации и пр. Тези разработки са полезни както в търсенето на нови, така и в усъвършенствуването на вече утвърдени форми и средства на работа и ръководство.

Като органи за политическо ръководство комитетите преодоляват стопанския уклон в своята дейност, освобождават се от дублирането, изземването на чужди функции и дребнавото опекунство, създават условия за творческа изява на останалите органи за социално управление. С по-голяма вещина осъществяват координация в работата между обществените органи и организации за постигане на еднопосочност в тяхната дейност. Всичко това обективно води до повишаване авторитета на общинските партийни комитети и засилване на тяхната ръководна роля.

* * *

Общинските партийни комитети реализират своите ръководни функции главно чрез първичните партийни организации. Оттук произтича и голямото им задължение да осигуряват системно, компетентно, ефективно ръководство над тяхната дейност. Повечето от тях успешно изпълняват това свое задължение, все по-умело и целенасочено разгръщат инициативата им, развиват техния самодеен характер. Главното в тяхната работа с първичните партийни организации е да осъществяват изискванията на Великотърновското съвещание, да им помагат да израстват и се утвърждават като политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи. Тази цел постигат чрез усъвършенствуване на вътрешноорганизационния живот на първичните партийни организации и на взаимоотношенията между тях и трудовите колективи. В тази насока през последните години общинските партийни комитети са предприели редица инициативи — теоретични конференции, разговори, семинари, анкети. Те са способствували задълбочено да се изучат новите постановки за ролята и мястото на първичните партийни организации в живота на Партията.

На своите заседания все по-често и по-задълбочено се занимават със състоянието на работата на първичните организации. Растат грижите им за подобряване на качественото състав. Ударението се поставя върху целенасоченото приемане на нови членове в зависимост от тенденциите на развитие на трудовите колективи. В това отношение обаче се срещат трудности. Ускорените миграционни процеси будят основателна тревога. За да се регулира правилно съставът на първичната партийна организация, трябва да се регулира и съставът на трудовия колектив. Но когато вратите на училището се залостят и езикът на училищния звънец се покрие с ръжда, не може да се очаква ново, свежо попълнение в трудовия колектив, а оттам и в първичната партийна организация.

* * *

Дълбокият, всестранен анализ на дейността на общинските партийни комитети, направен от окръжния комитет на БКП и от участниците в пленарното заседание, даде не само една обективна характеристика на сегашното им състояние, на тяхната боеспособност и компетентност да ръководят първичните партийни организации и трудовите колективи, но показа и верния ориентир, към какво да се насочи вниманието им, за да се изпълни ежедневието им с богато съдържание, да заживеят пълнокръвен живот, отговарящ на динамичното развитие на страната.

Йордан ХАДЖИЕВ

Digitized by Google

и др. няма нито един кооператор, а в Бояджик, Тенево и Веселиново — нито един механизатор.

Изводът от такава ситуация е, че тези общински партийни комитети са лишени от хора, непосредствено заети в материалното производство, което ги откъсва от трудовите колективи.

Изходът е през настоящата отчетно-изборна кампания окръжният комитет на Партията да окаже практическа помощ за подобряване съставите на общинските партийни комитети.

* * *

Главната фигура в общинския партиен комитет е секретарят. Окръжният комитет на БКП не само приема, но и практически отстоява тази тема. Позицията, отношението му се изразяват в грижите за подбора, обучението и възпитанието на секретарите на общинските партийни комитети. Голяма част от тях политически добре са подготвени, професионалната им квалификация е висока, ползват се с авторитета на компетентни политически ръководители. Общообразователният им ценз е висок. 48 на сто от тях са с висше и полувисше образование, 52 на сто — със средно и средно специално, четирима повишават образованието си, двама са аграрикономисти, пет — агрономи и един зоотехник. Стажът им като секретари също е висок. А това е предпоставка за повишаване качеството и ефективността на тяхната работа.

Достатъчно ли е?

Разбира се, не. Затова окръжният комитет отделя повече грижи за тяхната квалификация, за подобряване на техния стил на работа.

Какви са конкретните мерки?

Обучават ги в краткотрайни курсове и семинари. От общо 38 секретари 16 са завършили едномесечни и двумесечни курсове в ЦУРК, двама — Академията за обществени науки и социално управление. Главното обаче е стремежът на окръжния комитет да подобрява техния стил на работа. Защото пълното реализиране на ръководните функции на общинските партийни комитети в най-голяма степен зависи от стила на секретарите. А стилът се формира не само по пътя на усвояването на научните знания, но и чрез набирането на богат опит, чрез непосредствена помощ и взискателност от страна на ръководните органи, чрез създаване на условия за изява на правата. За целта бюрото на окръжния комитет по-системно обсъжда отделни страни и проблеми от работата на общинските партийни комитети. През последните две години е разгледало 12 материала — доклади, оценки, информации, докладни записки, по извършени проверки в общинските партийни комитети. Освен това дейността им се обсъжда и във всички случаи, когато се разглеждат вътрешнопартийни, идеологически и стопански въпроси, отнасящи се за цялата окръжна партийна организация, и винаги се насочва тяхната дейност. Членовете и кандидат-членовете и работниците от апарата на окръжния комитет организирано участвуват в заседанията и мероприятията на общинските комитети. Това в значителна степен допринася да се подобрява техният стил и методи на работа. В тази насока важна роля играят и методиките и методическите указания за планирането, за партийното решение, за партийното събрание, системите за партийна информация, за работата с критичните бележки и предложения на трудещите се, за изучаване на общественото мнение и настроение и пр.

Окръжният комитет на БКП периодически организира съвещания със секретарите на общинските партийни комитети и ги запознава с решения на ЦК на БКП, с оценки и изводи на бюрото, с изпълнението на текущи задачи. Те са в течение на нещата, помага им се вярно да се ориентират в обстановката и правилно да насочат своите усилия.

Важна стъпка за укрепване авторитета и боеспособността на общинските партийни комитети са срещите на бюрото на окръжния комитет на мястото с общинските партийни комитети и с активите на общините. Нов ефикасен момент в ръководната му дейност са комплексните проверки, извършени във всички общински комитети от районите на АПК — Стралджа и Болярово и в община Маломир. Начело на тези проверки застават членовете на бюрото на окръжния комитет и те обхващат цялостната дейност на общинските партийни комитети. Някои от констатациите и изводите от проверката в Стралджанския район са разгледани пред всички секретари на общинските партийни комитети, а тези от Боляровския аграрно-промишлен комплекс — пред партийния актив от района. Ползата от тази форма на работа е голяма. Ценното в нея е това, че контролът е съпроводен с помощ на място, което особено високо се оценява от самите общински партийни комитети.

Какъв е приносът?

Общинските партийни комитети усъвършенствуват плановото начало в своята дейност, а това е сериозен признак за научност в тяхната работа. Все повече и повече ограничават сферата на стихийното протичане на процесите. Утвърдена е практиката да изработват перспективни планове за две и три години, оперативни — за шест месеца. Подобрява се и подходът при тяхното съставяне. Ценен е опитът в това отношение на общинските партийни комитети в Ботево, Инзово, Бояново и др., където за изготвянето на плановете формират групи, комисии, извършват предварителни проучвания на партийни и правителствени решения, провеждат разговори със стопански ръководители за задачите, които предстоят да решават и пр. По този начин се преодолява дребнотемието и увлеченето по текущи задачи. В плановете на общинските партийни комитети повече място намират

Digitized by Google

главните проблеми, произтичащи от решенията на Единадесетия конгрес, Юлския пленум на ЦК на БКП и други решения. Те все по-често и по-често обсъждат в заседания такива въпроси, като състоянието на културата на земеделието, насоките и перспективите в развитието на животновъдството, работата на производствените съвети за използване на земята като основно средство, за по-нататъшно усъвършенстване организацията на производството, труда и управлението, приноса на комунистите за повишаване качеството и ефективността на селскостопанското производство. Разбира се, не всички общински партийни комитети са се издигнали до такова равнище. Важното е, че тенденцията на развитие е положителна. Насоката, дадена от окръжния комитет на БКП, е правилна, стремежът е по-задълбочено да се усвоява програмно-целевият и комплексен подход, да се повишава квалификацията на партийните кадри, да се усвоява науката „Партийно строителство".

Нараснало е умението на общинските партийни комитети по-задълбочено да изучават фактите, явленията и процесите в живота и дейността на партийните организации и трудовите колективи. По-умело използват изследванията на изградените съвети, на бюрата за икономически анализ, на съветите за техническия прогрес, на кабинетите по партийно-организационната работа. Всичко това им помага по-задълбочено да вникват в актуалните проблеми и на тази основа да осъществяват своята ръководна роля, да разработват и приемат научнообосновани решения и комплексни програми.

Общинските партийни комитети са започнали да търсят и използват нови, по-ефективни форми и средства за ръководство. След Единадесетия конгрес на БКП са предприели конкретни действия за експериментиране на собствен опит. С помощта на отдел „Организационен" на окръжния комитет в отделни общински партийни комитети се експериментират теоретико-практически разработки по партийно-организационни въпроси: за партийното решение, за работата с комунистите по местоживеене, за обучението на актива и младите комунисти, за работата на първичните партийни организации в бригадите за промишлено зърнопроизводство, за работата с критичните бележки, за изготвянето на характеристики на първичните партийни организации и пр. Тези разработки са полезни както в търсенето на нови, така и в усъвършенстването на вече утвърдени форми и средства на работа и ръководство.

Като органи за политическо ръководство комитетите преодоляват стопанския уклон в своята дейност, освобождават се от дублирането, изземването на чужди функции и дребнавото опекунство, създават условия за творческа изява на останалите органи за социално управление. С по-голяма вещина осъществяват координация в работата между обществените органи и организации за постигане на еднопосочност в тяхната дейност. Всичко това обективно води до повишаване авторитета на общинските партийни комитети и засилване на тяхната ръководна роля.

* * *

Общинските партийни комитети реализират своите ръководни функции главно чрез първичните партийни организации. Оттук произтича и голямото им задължение да осигуряват системно, компетентно, ефективно ръководство над тяхната дейност. Повечето от тях успешно изпълняват това свое задължение, все по-умело и целенасочено разгръщат инициативата им, развиват техния самодеен характер. Главното в тяхната работа с първичните партийни организации е да осъществяват изискванията на Великотърновското съвещание, да им помагат да израстват и се утвърждават като политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи. Тази цел постигат чрез усъвършенстване на вътрешноорганизационния живот на първичните партийни организации и на взаимоотношенията между тях и трудовите колективи. В тази насока през последните години общинските партийни комитети са предприели редица инициативи — теоретични конференции, разговори, семинари, анкети. Те са способствували задълбочено да се изучат новите постановки за ролята и мястото на първичните партийни организации в живота на Партията.

На своите заседания все по-често и по-задълбочено се занимават със състоянието на работата на първичните организации. Растат грижите им за подобряване на качествения състав. Ударението се поставя върху целенасоченото приемане на нови членове в зависимост от тенденциите на развитие на трудовите колективи. В това отношение обаче се срещат трудности. Ускорените миграционни процеси будят основателна тревога. За да се регулира правилно съставът на първичната партийна организация, трябва да се регулира и съставът на трудовия колектив. Но когато вратите на училището се залостят и езикът на училищния звънец се покрие с ръжда, не може да се очаква ново, свежо попълнение в трудовия колектив, а оттам и в първичната партийна организация.

* * *

Дълбокият, всестранен анализ на дейността на общинските партийни комитети, направен от окръжния комитет на БКП и от участниците в пленарното заседание, даде не само една обективна характеристика на сегашното им състояние, на тяхната боеспособност и компетентност да ръководят първичните партийни организации и трудовите колективи, но показа и верния ориентир, към какво да се насочи вниманието им, за да се изпълни ежедневието им с богато съдържание, да заживеят пълнокръвен живот, отговарящ на динамичното развитие на страната.

Йордан ХАДЖИЕВ

Digitized by Google

РЪКОВОДНО ПОЛИТИЧЕСКО ЯДРО И ПЪРВООБРАЗ

ДА НАМЕРИШ СВОЕТО МЯСТО

Поводите да напиша тези редове са два — едно събрание на нашата квартална партийна организация и една дописка, която редакцията на списание „Партиен живот“ ми предостави.

Събранието! То беше посветено на решенията на Юлския пленум на Централния комитет на Партията. Комунистите от 18-та първична партийна организация, 26-та секция, Димитровски район на столицата, ги приеха като изключително важни, крайно навременни и абсолютно необходими. Те изразиха възхищението си от тяхната партийна принципност, прозорливост и мъдрост и готовността си да дадат свой принос за практическото им реализиране.

Но в хода на разисканията спонтанно възникна един голям за нашата първична партийна организация, а струва ми се и не само за нея въпрос — къде и в какво трябва да се изрази мястото, ролята, значението и приносът на кварталната партийна организация за практическото реализиране на тези решения. Защото, известно е, че съставът на една такава партийна организация включва предимно пенсионери и домакини, сиреч хора, които са вече извън шеметния кипеж на производството и управлението.

На събранието се чуха дори гласове, че сме нямали отношение към проблемите, които пленумът разглежда и решава, че те не ни засягат и че дори едва ли е било нужно първичната организация да се занимава с тези решения. Защото нито планове изпълняваме, нито в задгранични командировки ходим, нито за лошокачествената продукция и за раздутите щатове на административно-управленческия апарат носим някаква отговорност. Изобщо ние, по образното определение на един от изказалите се, сме били вече „вън от играта“.

Разгоряха се спорове, станаха оживени разисквания, направени бяха ценни изказвания и интересни предложения.

Тук ще споделя някои мисли, които се породиха у мене по време на събранието.

Най-напред за одумките, че пенсионерите комунисти били вече „вън от играта“. Вярно ли е това?

Няма да се позовавам на известни формулировки от рода например на тази, че „комунистите, където и да се намират, до последния си дъх са бойци на Партията“. За мнозина това би прозвучало само като лозунг. А ние трябва да гледаме истината в очите и да боравим не с лозунги, а с реални факти.

Вярно е, че комунистите от една квартална партийна организация, които са предимно пенсионери, не участвуват пряко в производството, нямат кой знае какъв дял в управлението (като изключим, разбира се, някои съветници в градските или в районните народни съвети), не носят пряка отговорност за лошокачествената продукция, не са лично отговорни за редица недъзи, които Юлският пленум разнищи със завидна дълбочина и заклейми като вредни явления в нашата социалистическа действителност. Всичко това е абсолютно вярно. Но нали също така е вярно, че ние имаме синове и дъщери, зетьове и снахи, които никак не са „вън от играта“. Можем ли, имаме ли право да се

Digitized by Google

примиряваме с недъзите, за които пряка отговорност носят нашите деца? В семейството — тази най-малка, но за наша радост, яка с чудесни традиции и здрава спойка обществена клетка възрастните комунисти могат и трябва да намерят своето достойно място, с мъдростта и опита си и преди всичко с партийната мъдрост, натрупана през десетилетията, да влияят на по-младите. Ако комунистът трябва да бъде навсякъде боец за партийната правда, за партийната линия, то възрастният комунист може и трябва да бъде такъв боец преди всичко в своето семейство. Наистина, какво необозримо поприще за изява им се открива в това отношение! Мисълта на другаря Тодор Живков, изказана пред пленума, че сега „всеки за всичко пред всички отговаря", означава, че и ние носим отговорност за постъпките, за делата, за успехите и несполуките на своите деца, на близките си, с които живеем заедно, с които сме в ежедневен, в постоянен контакт.

Напоследък много се говори и се пише за така наречения социално-психически климат в нашето общество. А кои, ако не възрастните комунисти със своя житейски и партиен опит, със своята мъдрост и обаяние могат да влияят най-непосредствено за създаването на така необходимия здрав и творчески обществено-психически климат в семейството, в жилището, в къщата, в блока, в квартала, където живеят? Но това са поприща преди всичко за косвена изява. А има и не по-малко възможности за най-пряка обществена изява. Да вземем например народния контрол. Известни са задачите и функциите на неговите комисии и в търговската мрежа, и в заведенията за обществено хранене, и в безкондукторния градски транспорт, и къде ли не! Кой, ако не пенсионерите комунисти, които имат повече свободно време, могат най-непосредствено да се намесят и да помогнат, за да бъдат тези комисии на народния контрол действително дейни и активни контролни органи? За да бъдат пресичани още в зародиш всички и всякакви недъзи в нашия живот!

Или пък другарските съдилища. Известно е, че в състава на един другарски съд би следвало да влизат хора с по-голям опит, с неоспорим авторитет, мъдрата дума на които ще тежи, справедливите решения на които ще бъдат приети без одумки от цялата квартална общественост. Другарските съдилища са също така едно важно поприще, където комунистите от кварталните организации могат и трябва да намерят поле за активна народнополезна дейност.

А педагогическите кабинети, читалищата, клубовете за българо-съветска дружба, агитпунктовете, отечественофронтовските организации? Във всички тях опитът, умението, мъдростта на пенсионерите комунисти могат и трябва да намерят своето приложение.

На събранието на нашата квартална партийна организация стана дума и бяха изнесени многобройни факти и за най-пряко, непосредствено участие на комунистите не само в обществения живот на квартала, но също така и за техен личен принос като непосредствени участници в различни сфери на материалното производство и услугите. В организирането на бригади в помощ на селското стопанство и строителството, за залесяване и озеленяване много от тях участвуват най-активно. Пенсионер, член на нашата партийна организация, разказа как на наследствено място вън от града години наред отглежда бройлери и осигурява за държавата значителни количества пилешко месо. Друг партиен член беше предложил услугите си и работеше в кварталния павилион на РП, а няколко други комунисти разказаха с гордост, че се грижат по за пълна къща с внуци и по тоя начин освобождават младите да се трудят спокойни и сигурни за своите деца. Не е ли всичко това едно великолепно доказателство за ролята и мястото на комуниста пенсионер в нашия живот?

Digitized by Google

Интересни мисли и ценни предложения бяха изказани по голямата всенародна задача за пълното събиране и цялостното оползотворяване на вторичните суровини — това неоценимо национално богатство, за хигиенизирането на жилището, квартала, целия град и за ролята на комунистите от кварталната партийна организация в това отношение.

Проблемът за участието на комунистите пенсионери в нашия обществен живот има два аспекта. Единият, може би по-важният, е приносът на ветераните за нашия неспирен възход по пътя на изграждането на развитото социалистическо общество. За него стана дума. Вторият аспект е необходимостта да се търсят форми и начини за осмисляне живота на тези възрастни хора, които наистина в много случаи се чувстват вече „вън от играта". Неумолимите закони на биологията дават своя отпечатък върху настроението, поведението, психиката на възрастния човек. С годините идва чувството на малоценност, идва отчаянието. Известно е, че това чувство настъпва обикновено тогава, когато човек не се занимава с обществено-полезен труд, когато се отдава на безделие. Дълг на партийните органи и организации е да търсят и намират подходящи форми и начини животът на възрастните партийни членове да се осмисля, за да се чувстват те пълноценни комунисти и граждани на социалистическа България. С други думи, от тях трябва не само да се изисква, но и да им се помага да отдаваат и осмислят своя живот така, че да се чувстват пълноценни хора. Тук на преден план изпъква умението на партийните бюра да изпълват с богато съдържание живота на кварталните партийни организации, като се съобразяват със спецификата на членския състав, с нуждите, интересите и възможностите на комунистите.

Вторият повод за написването на тези редове, за който стана дума в началото — допитката, която решението на отделение „Партиен живот" ме предизвика. Тя носи емоционалното заглавие „Белоснежните потоци на легендарния Орфей". В нея се разказва за мъжкия хор „Добри Христов", изтрадал преди четиридесет години към Софийското народно читалище „Васил Кирков" от групи напуснали пенсионери, бивши хористи от различни хорове в столицата. Хорът се намира под патронажа на управление „Социални грижи" при Министерството на народното здраве и за тези 14 години е изнесъл близо 400 концерта в София и из страната. Репертоарът на хор „Добри Христов" включва български народни, революционни и съвременни песни, а също тези и произведения на световните музикални класици. Хорът е лауреат на Третия и на Четвъртия републикански фестивал и носител на златни медали. В допитката се съобщава, че на концертите, изнесени преди десетгодини на Четвъртия международен лекарски конгрес във Варна, посветен на проблемите на човека, житейската среда и дългогодишната възтържност на организмите — участниците на 65 страни, в тази програма, Делегатите от Франция, началникът професор Пулик е заявил, „Колкото съм от тези, които чух, България ви за живота на организмите, които ни доставяте. За Франция вашият хор е най-добрата. В хора ще ви чуя, когато отидете отново." „Ръководителят на хора ще разкаже за Пулик за вас."

Проблемите, за които се разказва в тази допитка, е едно чудесно потвърждение и за съществуващ избрал, отдал и начина да се осмисля животът на пенсионираните ветерани, членове на партията — хорът „Добри Христов". Ако в тази ръка, ръцете на хора, ръцете на потвърждение. И в нашия живот, в живота на нашата партия, хорът „Добри Христов" е носителят на високо гражданско съзнание, на високо патриотично и интернационално и високо социалистическо отношение към живота на трудещите се. Такова е нашата партия.

Digitized by Google

та да се организира екскурзия до Оборище и Панагюрище по случай 100-годишнината от Априлската епопея. Комунистите се потопиха изцяло в оная неповторима атмосфера на възрожденския и революционния патос, а после дни наред разказваха на деца и внуци за своите незабравими впечатления. Последва нова екскурзия до Козлодуй. Ботевият подвиг и гигантското социалистическо строителство на Атомната електроцентрала сякаш подмладиха беловласите комунисти.

Това са само няколко примера, които свидетелстват, че съществуват безброй форми и начини да се направи животът на кварталните партийни организации по-богат, по-интересен, което още повече ще активизира комунистите.

И в тоя ред на размисли възниква въпросът — не би ли било разумно и целесъобразно в районните и в градските комитети на Партията да се обособят сектори, макар и на обществени начала, които да се грижат именно за кварталните партийни организации, да проучват, анализират и популяризират интересния опит, да поощряват полезните инициативи, да подсказват интересни идеи, да съдействуват за тяхното реализиране, за да закипи в тези организации на беловласи комунисти още по-деен живот, за да се чувствуват партийните ветерани пълноценни партийни членове и строители на социалистическа България

Минчо КЮРКЧИЕВ

МИСЛИ ОТ ГОДИШНИТЕ СЪБРАНИЯ

ТВОРЧЕСКА ТРИБУНА

Годишното отчетно-изборно събрание на първичната партийна организация в ХВП „Христо Ников" протече активно и делово. То се яви най-висш форум на взискателност и самовзискателност. В една докрай искрена обстановка се анализираха пътищата, формите, средствата, методите, с помощта на които са постигнати значителни успехи през втората година на петилетката. Но и без никакъв либерализъм, опростителство се подложиха на трезва оценка допуснатите слабости.

Много определения могат да се дадат за събранието на комунистите от предприятието „Христо Ников". Когато в началото на доклада чух, че още на 4 ноември 1977 г. колективът е рапортувал за изпълнението на насрещния план за втората година от петилетката по всички показатели, че редовно е в челната шесторка на първенците от Димитровски район, отличаван е с преходни знамена, с грамоти, си помислих, че то ще протече в спокойно русло, мажорно. Отрадно бе да се слуша, че планът по печалбата е преизпълнен с над 1 400 000 лева и в сравнение със същия период на 1976 година е постигнат ръст от 33 процента. Снижена е себестойността на 100 лв. стокова продукция с 2,75 лева. А обществената производителност е достигнала преизпълнение на 121 на сто. Осигурен е ръст на производителността на труда спрямо средната работна заплата с 11 пункта, като

Digitized by Google

Интересни мисли и ценни предложения бяха изказани по голямата всенародна задача за пълното събиране и цялостното оползотворяване на вторичните суровини — това неоценимо национално богатство, за хигиенизирането на жилището, квартала, целия град и за ролята на комунистите от кварталната партийна организация в това отношение.

Проблемът за участието на комунистите пенсионери в нашия обществен живот има два аспекта. Единият, може би по-важният, е приносът на ветераните за нашия неспирен възход по пътя на изграждането на развитото социалистическо общество. За него стана дума. Вторият аспект е необходимостта да се търсят форми и начини за осмисляне на живота на тези възрастни хора, които наистина в много случаи се чувстват вече „вън от играта". Неумолимите закони на биологията дават своя отпечатък върху настроението, поведението, психиката на възрастния човек. С годините идва чувството на малоценност, идва отчаянието. Известно е, че това чувство настъпва обикновено тогава, когато човек не се занимава с обществено-полезен труд, когато се отдава на безделие. Дълг на партийните органи и организации е да търсят и намират подходящи форми и начини животът на възрастните партийни членове да се осмисля, за да се чувстват те пълноценни комунисти и граждани на социалистическа България. С други думи, от тях трябва не само да се изисква, но и да им се помага да организират и осмислят своя живот така, че да се чувстват пълноценни хора. Тук на преден план изпъква умението на партийните бюра да изпълват с богато съдържание живота на кварталните партийни организации, като се съобразяват със спецификата на членския състав, с нуждите, интересите и възможностите на комунистите.

Вторият повод за написването на тези редове, за който стана дума в началото — дописката, която редакцията на списание „Партиен живот" ми предостави. Тя носи емоционалното заглавие „Беловласите потомци на легендарния Орфей". В нея се разказва за мъжкия хор „Добри Христов", изграден преди четиринадесет години към Софийското народно читалище „Бачо Киро" от група ентусиасти пенсионери, бивши хористи от различни хорове в столицата. Хорът се намира под патронажа на управление „Социални грижи" при Министерството на народното здраве и за тези 14 години е изнесъл близо 400 концерта в София и из страната. Репертоарът на хор „Добри Христов" включва български народни, възрожденски, революционни и съвременни песни, а също така и произведения на световната вокална класика. Хорът е лауреат на Третия и на Четвъртия републикански фестивал и носител на златен медал. В дописката се съобщава, че на концерта, изнесен пред делегатите на Четвъртия международен лекарски конгрес във Варна, посветен на проблемите на човека, неговата среда и дълголетието, възторгът на слушателите — представители на 65 страни, е бил неописуем. Делегатът от Франция, парижкият професор Полак е заявил: „Удивен съм от това, което чух. Благодаря ви за безкрайното удоволствие, което ми доставихте. За Франция вашият хор е една мечта. Бих желал да ви чуя, когато станете столетници. Изненадан съм и ще разкажа на Париж за вас."

Примерът, за който се разказва в тази дописка, е едно чудесно потвърждение, че съществуват безброй форми и начини да се осмисля животът на различните категории възрастни хора — според техните интереси, наклонности, желания. В този ред на мисли ще се върна пак към нашата квартална партийна организация. И в нейния живот има примери на твърде сполучливи форми, чрез които партийното бюро разнообразява, осмисля и изпълва с богато съдържание живота на първичната организация. Такава беше например инициатива-

Digitized by Google

та да се организира екскурзия до Оборище и Панагюрище по случай 100-годишнината от Априлската епопея. Комунистите се потопиха изцяло в оная неповторима атмосфера на възрожденския и революционния патос, а после дни наред разказваха на деца и внуци за своите незабравими впечатления. Последва нова екскурзия до Козлодуй. Ботевият подвиг и гигантското социалистическо строителство на Атомната електроцентрала сякаш подмладиха беловласите комунисти.

Това са само няколко примера, които свидетелстват, че съществуват безброй форми и начини да се направи животът на кварталните партийни организации по-богат, по-интересен, което още повече ще активизира комунистите.

И в тоя ред на размисли възниква въпросът — не би ли било разумно и целесъобразно в районните и в градските комитети на Партията да се обособят сектори, макар и на обществени начала, които да се грижат именно за кварталните партийни организации, да проучват, анализират и популяризират интересния опит, да поощряват полезните инициативи, да подсказват интересни идеи, да съдействуват за тяхното реализиране, за да закипи в тези организации на беловласи комунисти още по-деен живот, за да се чувствуват партийните ветерани пълноценни партийни членове и строители на социалистическа България

Минчо КЮРКЧИЕВ

МИСЛИ ОТ ГОДИШНИТЕ СЪБРАНИЯ

ТВОРЧЕСКА ТРИБУНА

Годишното отчетно-изборно събрание на първичната партийна организация в ХВП „Христо Ников" протече активно и делово. То се яви най-висш форум на взискателност и самовзискателност. В една докрай искрена обстановка се анализираха пътищата, формите, средствата, методите, с помощта на които са постигнати значителни успехи през втората година на петилетката. Но и без никакъв либерализъм, опростителство се подложиха на трезва оценка допуснатите слабости.

Много определения могат да се дадат за събранието на комунистите от предприятието „Христо Ников". Когато в началото на доклада чух, че още на 4 ноември 1977 г. колективът е рапортувал за изпълнението на насрещния план за втората година от петилетката по всички показатели, че редовно е в челната шесторка на първенците от Димитровски район, отличаван е с преходни знамена, с грамоти, си помислих, че то ще протече в спокойно русло, мажорно. Отрадно бе да се слуша, че планът по печалбата е преизпълнен с над 1 400 000 лева и в сравнение със същия период на 1976 година е постигнат ръст от 33 процента. Снижена е себестойността на 100 лв. стокова продукция с 2,75 лева. А обществената производителност е достигнала преизпълнение на 121 на сто. Осигурен е ръст на производителността на труда спрямо средната работна заплата с 11 пункта, като

Digitized by Google

е спазен социалистическият принцип за неговото преимуществено нарастване над средната работна заплата.

При това и първият извод след тези успехи в доклада бе: „При решаването на стопанските задачи партийното бюро и първичната партийна организция са си служили с партийни методи и средства. Приеманите решения имаха партийно-политически характер. Не е допускано дублиране на нашата дейност със стопанското ръководство. Като прави преценка на тези големи успехи, партийното бюро счита, че съществен принос за тях имат комунистите на отговорна стопанска работа като другарите Иванов — директор на предприятието, цеховите ръководители инж. Скакцов, Добринов, Михайлова, началниците на смяна, груповите майстори, комунистите, заети пряко в производството, които създадоха всички предпоставки за най-правилна организация на труда и управлението, допринесоха за разкриване и използване на резервите в производствения процес.“

Да, имаше всички основания събранието да протече под знака на задоволството, на похвалите. Но това не стана. Чувството за дълг, високото съзнание, партийната принципност и страст направиха тоя ден забележителен в живота на 69 комунисти.

Редяха се минути и часове на юлска дързост, на непримиримост и безкомпромисна критика. Позицията? Без никакво увъртане да се разкрият недостатъците и в партийната работа и особено в стила и методите на стопанското ръководство.

От началото до края на събранието трибуната бе будна, политически настъпателна, защото духът, изискванията, решенията на Великотърновското съвещание, на XI конгрес и Юлският пленум вече дълбоко втъкани в душевността на комунистите, са се превърнали в напълно осъзнат мотив за поведение, в съответствуващ на новите изисквания начин на мислене.

Откроиха се редица нерешени проблеми:

В предприятието са налице много от слабостите, които др. Тодор Живков изтъква в своята Докладна записка до Политбюро по въпроса за новия подход в планирането. Още се робува на процентното изпълнение на плана. Може ли да се каже, че в центъра на вниманието са стоели качествените и натуралните показатели, което е основно изискване в новата икономическа стратегия на Партията, когато чувствително обедня асортиментът на сладкарските изделия на пазара? И се получава парадокс — бившата сладкарска кооперация „Христо Ников“ става съвременно, модерно предприятие, оборудвано с наймодерна техника, преизпълнява плана си по обем, по печалбата, себестойността, а гражданите с въздишки и недоумение говорят за изчезналите от пазара традиционни сладкарски изделия, чието производство не е свързано с дефицитна вносна суровина.

Има случаи на преклонение пред обективните трудности, без да се анализира дейността на субективния фактор, за да се разкрият още съществуващите значителни резерви. Съставянето на производствените програми на отделните звена и промените в тях не се съобразяват с изискването за предварителен анализ и определянето на реална мобилизираща перспектива. Утвърждаваният така наречен „директорски план“ води до неяснота в колектива по отношение на действителното изпълнение на производствената програма. Случва се до 26—27 число на месеца да се тръби за застрашително изоставане и само два дни след това да се обявява радостната вест за значителното му преизпълнение, достигащо над 110 процента. Този по същество неправилен подход обезсилва организаторската и масово-политическата работа, поставя в неизвестност, в изолация партийното бюро, профкомитета. „В някои случаи неоправдано се полагаше извънреден труд,

Digitized by Google

съзтаваше се отрицателно отношение у работниците" — се казва в доклада.

По-сетнешният критичен анализ разбули и действителния израз на други две измерения. Увеличена е от 1,58 на 1,85 сменността в използването на новата техника. Но заедно с това не са редки случаите, когато отделни агрегати и цели линии престояват поради неизправност, липса на резервни части или пропуски в организацията на труда. Пропусната е възможността през изминалата година да се реализира допълнителна продукция за още 15 000 лв. Причината? Голяма част от техническите кадри са с ниска квалификация. Нито основните, нито профилактичните прегледи на съоръженията дават очакваните резултати. Несъстоятелността на отдел „Енергомеханичен" да упражнява подействен контрол идва от честите кадрови промени в него. В доклада партийното бюро подчертава, че те не са в интерес на предприятието, дезорганизират специалистите, разхлабват дисциплината. А след реконструкцията и модернизацията е наложително партийното бюро и административно-стопанското ръководство да поставят на преден план въпроса за по-доброто кадрово попълнение, да бъдат осигурени за възловите места високо квалифицирани специалисти.

Ахилесовата пета в дейността на трудовия колектив е недостатъчно ефективното използване на най-ценни суровини и материали. Какво означава това? От една страна, в доклада се изтъква, че тези проблеми неизменно са стоели в центъра на вниманието на стопанското и партийното ръководство, от друга — съществени изменения не са постигнати. Ето защо законен е въпросът, достатъчно ефективна ли е тяхната дейност? И през миналата година преразходът на суровини и материали в производствените звена е достигнал 39 400 лева.

На събранието бяха разкрити докрай съществените причини за тези слабости. За това особена заслуга има пределната яснота и прямост, самокритичността, с която партийната секретарка Ракита Михайлова ги изложи в доклада на партийното бюро. Смело, безкомпромисно бяха анализирани недостатъците в стила на работа на стопанското ръководство и специално на директора Иванов. Увлечен в реализирането на различни комбинации, за да осигури за „предприятието дефицитни суровини и материали, нормален ритъм на производството и изпълнението на договорните задължения към търговските организации, той дълго време отсъствува от предприятието. Нарушава важни изисквания към дейността на стопанския ръководител. Често сам — от съображения за оперативност и разпоредителност — взема важни решения, които е абсолютно задължително да съгласува с партийното бюро. Това с особена сила важи при подбора и разместването на кадрите. И тъй като неговите заместници са безпартийни, получава се така, че той търси партийното бюро, когато трябва да оформи даден въпрос или документ до висшестоящите органи.

На събранието беше разплетен възелът на един парадокс — предприятието е в челните редици на трудовите колективи по изпълнението на плана. На директора се отдава заслуга за това и за извършената реконструкция и модернизация. И в същото време той стана главен обект на критиката и в доклада, и в изказванията. Защо? Защото неотменно е изискването да се изпълнява планът, но в условията на социалистическата организация на производството от изключителна важност е с какъв подход ще се осъществява това. А критериите са от ясни по-ясни. Немислимо е да се отговори на новите изисквания без задълбочено овладяване и умело прилагане на ленинските принципи на стопанисване. Вместо тесния практицизъм в основата на цялата дейност да бъдат съвременните методи на управление — комплексният и програмно-целевият подход, методът на умножава-

Digitized by Google

щия се ефект. И тъкмо защото тези принципи и изисквания са нарушени — нарушено е нормалното взаимодействие между партийното бюро, стопанското ръководство и обществените организации. Поради недостатъчна взаимосъгласуваност и взаимодействие стремежът за умножаване на успехите намира израз в различни критерии, в противоположен подход. А властната дума на събранието бе — доверие, висока принципиалност, взаимосъгласуваност и неотклонно спазване на жизнено важния принцип, че първичната партийна организация е политическият ръководител на трудовия колектив. Анализът на много факти доказва, че е необходимо по-голямо доверие, опора у хората и политическа отговорност на стопанското ръководство пред нея. Под ръководството на партийното бюро административният щаб така да работи с творците на блага, че те да се чувстват лично отговорни за съдбата на плана, стопани на предприятието. Да бъдат вътрешно убедени за това, което трябва да дадат.

Като червена нишка в изказванията на комунистите Ягодинка Захова, Ангелина Иванова, Асен Маринов бе подчертано, че правилно изградилия своя стил на работа стопански ръководител не само разпорежда, командва, изисква. Но и което е особено важно — сам черпи сили от инициативата и рационалността, от конструктивността в подхода на началниците на цехове, на смени, от бригадирите, майсторите, Но затова се иска достатъчно време той да бъде сред тях, да ги съветва, да им помага, да ги изслушва. И именно в атмосферата на правилно изградени взаимоотношения да вкара в битката за преизпълнението на плана всички оръжия, всички средства и методи, с които разполага трудовият колектив. Като се подхожда диференцирано, в най-пълна степен ще се съдействува за развитие инициативата на работниците.

Главното, което привлече вниманието в изказванията на Лидия Иванова, Сашо Скакцов, Стамен Добринов, бе стопанското ръководство да оценява по-реално успехите, своевременно и критично да се виждат нерешените проблеми, да се преценяват резултатите. Само чрез по-задълбочено изучаване процесите и явленията в живота на колектива ще се преодолее допусканият тесен практицизъм. Работата ще се построява на основата на принципите, изискванията за по-голяма проблемност и перспективност, за новаторско виждане и конструктивен подход.

През третата година на петилетката производствената програма на предприятието е значително по-голяма, а изискванията — по-високи. А колкото по-важни и сложни са задачите, толкова по-задължително е взаимодействието и съгласуваността в работата на партийното бюро и административното ръководство, утвърждаването и неотклонното спазване на изискването, стопанският ръководител в цялата своя дейност да се изявява като политически пратеник на Партията на своя пост. И главното, решаващо негово оръжие да бъде политическият подход.

Това, че първичната партийна организация направи задълбочен анализ на досегашната дейност на стопанското ръководство и особено на директора комунист смело, критично му посочи значителните слабости, никак не бие по единоначалието. Напротив. Повелява, като е много строг и взискателен, да бъде и организатор, да проникна до вълненията, болките, радостите — до сърцата на хората. Недопустими да бъдат случаите на грубост в отношенията. Вземаните от него решения да бъдат израз на правилна политическа оценка на обстановката. Да знае, че е длъжен да се опира на партийното бюро и организацията, да се съветва с тях, да се съобразява с колективно изразеното партийно становище. Защото първият резултат от неговата дейност има политическо измерение, социално отражение. И съвсем естествено

Digitized by Google

е подходът му, стилът и методите на работа в борбата за икономическа ефективност да бъдат обект на оценка, помощ, контрол от партийното бюро. В своето заключително изказване пред Националното съвещание във Велико Търново др. Тодор Живков каза: „Нашите стопански и държавни ръководители от всички степени не са и не бива да бъдат нито технократи, нито само стопански и държавни дейци. **Те са същевременно и политически ръководители.** Но те на дело престават да бъдат политически дейци, ако не се опират на партийната организация, на партийното бюро, на партийния секретар, ако не ги държат в курса на нещата, ако не се вслушат най-внимателно в мнението на комунистите, на партийната организация... Ето защо да се опира постоянно на партийната организация, да търси нейното мнение, да се вслушва в нейните препоръки — трябва да бъде закон за всеки комунист."

Всичко това е едната страна на големия въпрос за единството и взаимодействието между първичната партийна организация и стопанското ръководство на предприятието, за неизмеримо голямата отговорност на стопанския деец. Но не по-малко важна, значима е и другата страна на тоя проблем — първичната партийна организация от своя страна със своя стил на работа, начин на живот да бъде школа за непрестанно политическо израстване на всички свои членове, в това число и на директора, на всички стопански дейци, специалисти.

Не е пресилено да се каже, че за разлика от изказванията в иначе критичния, добре разработен доклад липсваше задълбочен анализ на партийния подход през годината за преодоляването на редица от посочените недостатъци. В него се сочи например, че са отчетени добри резултати от курсовете за квалификация на техническите кадри, но и след това поддържането на машините и съоръженията е незадоволително, не е овладяна новата техника и технология. „Допуска се модерни, сложни и скъпи машини да се поверят в ръцете на хора, които не ги познават и не могат успешно да ги управляват" — се казва в доклада и се критикува главният виновник за това — зам.-директорът инж. Чиплакова. След което следва: „Изводът е партийното бюро да упражни по-голям контрол в работата на стопанското и профсъюзното ръководство, наред с развитието на производството да се разработи по-съвършена програма за квалификационната структура на завода. Партийното бюро да вика на отчет отговорните технически лица на предприятието." Такава е постановката и по други нерешени управленчески или производствени проблеми.

На прицел открито, остро са поставени недостатъците и неуспехите, посочени са виновниците. А какво е било партийното въздействие върху тях през отчетния период? Какви форми, средства, методи са използвани от досегашното бюро за създаване на атмосфера на убеденост и висока отговорност на всеки един от колектива? Какво е направило то определящото в работата на стопанското ръководство да стане политическият подход? Пълен отговор на всички тези въпроси не се дава. И не може да се каже, че партийното бюро е водило една системна, целенасочена работа в това отношение. Напротив, щом са налице толкова слабости, то може от тях да се направи изводът, че в самата негова дейност има формализъм. Не са изучавани своевременно причините за допусканите слабости, не са подлагани на системна партийна оценка стилът и методите на работа на различните кадри.

Слушах доклада, очаквах във връзка с трайно нерешените проблеми да бъде разкрита цялата система от партийни мерки за преодоляването им, да бъдат изяснени постигнатите вследствие на тях резултати, оценена ефективността на самата партийна дейност, но това не стана.

Digitized by Google

Или да вземем как на практика е прилаган принципът за правото на първичната партийна организация на контрол над стопанската дейност. Какво е направено да не се допуска инцидентност, да има ясна перспектива и проблемност при разглеждането на определени важни въпроси от стила на работа на стопанския деец? При такъв подход, първо, партийното бюро своевременно, задълбочено, всестранно ще проучва нещата, по-добре ще се подготви чрез разпределение на своите членове за проучване на различни страни от проблема и второ, самият стопански ръководител постоянно ще бъде мобилизиран, съзнателно, целенасочено ще търси по-ефективни методи, сам ще използва системния самоанализ и самооценка, ще си открива грешките. И когато дойде денят за обсъждане в партийното бюро, не ще има място за себелюбие, инцидентност на оценката. При такъв подход партийното ръководство ще се превръща в процес на всеобхватно политическо въздействие, ще се утвърждава силната партийна позиция. И принципиалните сблъсъци не ще се превръщат в противопоставяне. При такъв стил не ще се оставя вратичка за проява на дребнавост.

Коста ДИМОВ

ПО-ЕФЕКТИВНО ИДЕОЛОГИЧЕСКО ВЪЗДЕЙСТВИЕ

Идеологическата работа намира място в отчетите и разисканията на годишните събрания в Партията. Партийното бюро на първичната партийна организация (териториална) в Замфирово, Михайловградски окръг, я вижда предимно във формите на политическата учебна година. Партийното бюро при цех „Ремонт на парни локомотиви" към железопътния завод „Г. Димитров" в София спира вниманието си главно на марксистко-ленинското обучение на комунистите и състоянието на нагледната агитация; отчетът на партийното бюро на първичната партийна организация в цех „Машиностроене" при завода за нестандартно оборудване „Мир" в Михайловград счита за важни още и проблемите на индивидуалната работа с хората. Партийните бюра в отчетите търсят подобаваща оценка на главните насоки в идеологическото въздействие, различните форми на неговото проявление. За Партията са еднакво важни и масовите форми на обучение и възпитание, и индивидуалните форми, но партийното бюро подбира онези форми на работа, най-пригодни за демографското, социалното, образователното ниво на комунистите, на трудовия колектив. В редица организации партийните бюра са се амбицирали да потърсят повече опорни точки на идеологическата работа в непосредствената практика. Някои от тях са планирали и организирали практически занятия в учебната година, насърчавали са опитите на пропагандистите към успешно обвързване на големите идеи и решения на партийните конгреси и на Централния комитет на Партията с проблемите на социално-икономическото развитие на колективите.

Digitized by Google

Из отчетите на бюрата, от разискванията на годишните събрания се утвърждава представата за един начин, един подход към идеологическата дейност: информиране за формите на политическата учебна година, преценка за активното или неактивно участие на слушателите, благодарност към пропагандистите, препоръки за новата учебна година, а на втори план се появява ту индивидуалната работа през годината, ту нагледната агитация, ту прояви на лекционна пропаганда. Цикълът се затваря с декларации за важността и потребността на идеологическата работа. Информация, обикновен отчет вместо кратък критичен анализ, за да се излъчат добрите, ефективните, полезните дела от недобрите, неефективните. Някои все още считат, че единствено грешките и недостатъците се нуждаят от строг, критичен подход. Положителните факти, явления и събития също се нуждаят от критичен анализ, защото той дига бариерите пред положителното или ги спуска пред отрицателното в живота. Комунистите следва да научат от годишните анализи не само колко прояви са свършени, а как и защо са свършени; кое е ориентирало партийното бюро да подбере тези, а не други форми на обучение; и колко плаката са поставени, но и какви плакати са поставени, как са въздействували. Централният комитет тази година прие важен документ по проблемите на нагледната агитация, който за дълъг период ще има трайно въздействие и ще ориентира партийните органи и организации. Решението категорично насочва нагледната агитация към синтез на видовете изкуства, към преодоляване на някои стари, отживяващи форми на този вид идеологическо въздействие. В отчетите, където партийните бюра са отворили дума за нагледната агитация, се подхожда по традиционния начин — изброяват се лозунги, плакати, агиттабла. Жизнената връзка партийно решение — изобразително пано — зрител не се очертава в онзи релефен вид, в който бихме желали да я проследим като съществен белег на ръководство на партийното бюро. С досегашния подход към анализ и оценка комунистите добиват представа единствено за количествения баланс на идеологическите мероприятия, без да се запознаят с качествените показатели. Споменаването на едно или друго идеологическо мероприятие не внася нов момент в отчета. Докладите в повечето случаи вървят по една и съща пътека — колко е направено, а не как е направено. Успехите или неуспехите също се търсят в намалените или увеличените слушатели в учебните звена, в бройките беседи, лекции, събрания, поставени плакати. Забравя се, че за добрия стопанин е важно не само колко е вкарано в кошарата, но и какво е влязло в нея. Ако в стопанската дейност количеството, цифрите, обемът играят съществена роля, в идеологическата работа на първо място се откроява качеството, въздействието, непосредственият ефект върху съзнанието на масите, обективиран в тяхното поведение. Този ефект настъпва понякога бързо, понякога се проявява за един дълъг период. Наистина критериите за въздействието на идеологическото мероприятие не са така ярко очертани, както е при производствената дейност, но все пак партийното бюро може да отсъди в своя отчет кои мероприятия през годината са направили впечатление, кои са възбудили умовете и чувствата на хората, кои са останали незабелязани. За комунистите не е без значение удължава ли се или се съкращава пътят от идеята до поведението, от партийното решение до неговото изпълнение. Мнозина все още схващат количествените показатели в идеологическата работа (тук думата ни е за излишните, претрупаните прояви, а не за онези, които са необходими) като белег на мащабност, проява на усърдие, на трудолюбие. И забравят, че всяка жизнена дейност — поръчана или извършена по самоинициатива, забелязана или незабелязана, се проявява в резултата. Количественият подход не е толкова безобиден, колкото

Digitized by Google

се счита. Той е способен да събере в едно голямото и малкото, значимото и невзрачното, не се интересува от броя на убедилите се, а от броя на присъствуващите, склонен е да извини неинтересни, почти безрезултатни прояви, стига те да увеличават бройката. Като не се интересува толкова от качеството, от степента на въздействието, количественият подход е в състояние да принизи голямата идея, да я направи неинтересна за масите.

Комунистите от снабдителната база за метали в Лом, от цех „Ремонт на парни локомотиви" в железопътния завод в София и миналата година и тази година участвуват в просветните форми на първичните партийни организации, били са под въздействието на партийни просветни събрания, а трудовата дисциплина тъпче на едно място: някои от комунистите напускат работа, преди да изтече работното време, не всякога работата им се отличава с изискуемото качество, търпят онези, които внасят алкохол на работните места или дълго се застояват в бюфетите. И комунистите от цех „Машиностроене" в завод „Мир" — Михайловград са били под идеологическото въздействие на редица форми, изброени в отчета на партийното бюро, а са допуснали значителен брак, както и рекламация на тяхната продукция за 180 000 лева. Идеологическото въздействие не е самоцелно, не е труд изобщо, а конкретна работа, тясно обвързана с производствените, със социалните потребности на колектива, активна позиция за превръщането на идеите в непосредствено битие. И как с нова сила звучат думите на Маркс: „Отделена от интереса, идеята се засрамва".

* * *

Комунистът Костадин Сергев, председател на профкомитета при цеха за монтаж на парни локомотиви в железопътния завод, казва: „Работят при нас хора, които са недисциплинирани — закъсняват, отсъствуват безпричинно, повечето от тях са и не добри качественици. Аз не искам тези хора, макар и да са малко, да петнят името на бригадата, на цеха. Ние обаче сме много търпеливи към тях. И в това отношение нашите мерки, възпитателни и организационни, са недостатъчни". Кирил Живков, началник на цех „Монтажен" в завод „Мир" — Михайловград, критикува партийното бюро за недостатъчни мерки през годината към слабостите в работата на ръководните кадри, най вече към майсторите в производството. Според него работата в това отношение би се подобрила, ако партийното бюро преустрои своята работа така, че засили възпитателната работа с комунисти на отговорна стопанска и административна работа, възлага им поръчения, пряко свързани с подобряване на производството, трудовата дисциплина, организира системна индивидуална работа и търси строга партийна отговорност от виновниците.

Разсъждават комунистите с присъщата им загриженост за съдбата на производството, за поведението на всеки производственик, за политическата и организаторската работа на първичната партийна организация сред трудовия колектив, търсят от партийните бюра не само точен, ясен отговор, но и предлагат мерки за качествено подобряване на работата. За тях, за комунистите, не е безразлично как партийните бюра са ръководили през годината идеологическия процес, по какъв начин са подбирали идеологическите средства за преодоляване съпротивата на старото, ретроградното, на всичко, което пречи за пълнокръвното протичане живота в бригадата, смяната, цеха, предприятието. И още — как се преустройвала идеологическата работа и изпреварващо се е нагаждала към потребностите на социално-икономическото развитие на колектива, как тя е съдействувала за усъвършенствуване

Digitized by Google

атмосферата на производството, за колективно и лично творчество, за най-разумно използване на работното и неработното време. Защо се е примирявала с някои слабости и недостатъци? Преустройството на идеологическата работа е необходим процес и за идеологическите кадри този процес има и познавателно, и методологично значение.

Февруарският пленум на Централния комитет на Партията (1974 г.) беше категоричен — решително да се преустрои идеологическата работа и постави в центъра на преустройството два главни ориентира:

— основните, определящите моменти от социално-икономическата политика на Партията;

— да се преодолее откъсването на идеологическите проблеми от животрептящите въпроси, които Партията решава. Не самоцелно просветителство, а трайно, така да се нарече, „биологично" свързване с живота, с неговите потребности. По-късно на пленума в Бургас другарят Тодор Живков каза: „В идеологическата работа неизбежно се отразяват актуалните и животрептящи проблеми на живота, на нашата социалистическа действителност"[1].

Когато говорим за свързване на целия масив от идеологически усилия с живота, разбираме свързването им преди всичко с решенията на Партията, с нейната политика във всички области на живота. Те, решенията на Партията, приети от конгресите, националните конференции, пленумите на Централния комитет, на партийните органи и организации от всички степени, в най-пълен обем, проникновено, научно отразяват динамиката на живота, исконните интереси на социалните групи, класите, масите, на народа. Колкото по-задълбочено, всестранно и системно изучаваме решенията на Партията и ги използваме като отправно начало в идеологическата работа, толкова повече тя се обогатява откъм съдържание.

Преустройството е процес с край, усъвършенстването на идеологическата работа е безкрайно. Юлският пленум на Централния комитет на Партията (1976 г.) въоръжи идеологическата работа с нови критерии. Измениха се оценъчните начала към политическото, идеологическото, нравственото, трудовото, естетическото възпитание. За добър комунист още и още някъде считат оня, който е благ по характер, с етични взаимоотношения, незавладян от пороци. Тези качества, разбира се, са необходими, но недостатъчни. Често ще срещнем хора, активни на събрания, в просветното звено, ала неактивни в производството, с износени сетива за инициативи, за творческо дръзновение. Юлският пленум обяви сражение на социалната пасивност на личността. Той призова към резултатно преодоляване на всички недостатъци, свързани с нарушение на трудовата, технологическата и финансовата дисциплина, потребителското отношение към социализма, себеустройването, потърси възвишеното в сблъсъка между новото и консервативното, извиси отговорността на личността, напомни за вечното неспокойствие на комуниста. Преустройството е преди всичко изменяне на отношението, на подхода към идеологическите факти и явления. Въпросът за укрепване на дисциплината например не се поставя от вчера. Преустройството иска да види в подобряването на дисциплината качествено постижение на идеологическата работа. В този смисъл за партийните бюра, за идеологическите звена в първичната партийна организация придобиват изключително значение трудовото и нравственото възпитание. Първичната партийна организация при цех „Ремонт на парни локомотиви" в железопътния завод „Г. Димитров" познава много политически и трудови победи. Въпреки че след две години сегашното производство на цеха ще се прекрати поради въвеждане на дизелова и електрическа тяга, орга-

[1] Т. Живков, Избрани съчинения, т. 23, стр. 467

Digitized by Google

низацията не е изгубила бойкия си дух, не е изпаднала в малодушие, под нейното ръководство колективът се наглася за новите производства. Партийното бюро като колективен орган за ръководство е на - правлявало борбата за високо качество и ефективност на производ - ството, стремяло се е да обхване всички страни от живота на организацията, на колектива. Обаче и в годишния отчет, и в повечето от изказванията не проличава, че е взет курс на бързо преустройство на идеологическата работа. Системното нарушаване на трудовата и технологичната дисциплина, смекченото, либералното отношение към нарушителите, за което говориха Константин Сергев и други комунисти, са и косвени недостатъци на идеологическото въздействие.

Партийното бюро на първичната организация в цех „Машиностроене" при завод „Мир" в Михайловград отчита, че комунистите изпълняват трудовите си норми, а за мнозина от тях Борис Валеров, Йордан Петров, Георги Атанасов, Георги Янев, Борис Божинов високото качество на продукцията е въпрос на работническа чест, на висок патриотичен дълг. Но как да се извини обстоятелството, че ефективното работно време в цеха е било около 6 часа, в механичния и монтажния цех са регистрирани 539 самоотлъчки. Съществува несекващо текучество. Разбира се, условията на производство влияят задържащо или придават ускорение на идеологическия процес. Но колкото по-несъвършени са условията на производство, толкова по-активна следва да бъде идеологическата работа, за да мобилизира непрекъснато трудещите се, да създаде у тях нагласа за преодоляване. Идеологическата дейност не си избира условията за работа, тя само подбира най-пригодните средства за въздействие с оглед на конкретните условия. Нейният поглед обхваща колектива като цяло и отделната личност. Особено когато личността се нуждае от идейно, политическо и нравствено приобщаване.

Другарят Камен Костов, началник на производствен отдел, разказва как преди време приели млад работник — стругар, приели го с подобаващ ритуал. Минава време, на новопостъпилия работник не се осигурява шкафче, инструменти и други условия за нормална работа. У работника се оформя настроение да напусне. И в този факт, и в другите факти може да се огледа качеството на идеологическата работа, степените на нейното преустройство в първичната партийна организация. Как да си обясним обратната зависимост — расте броят на идеологическите мероприятия, партийните бюра отделят повече внимание на индивидуалната работа (според годишния отчет), а заедно с това расте неефективното работно време, увеличават се самоотлъчките, един новопостъпил работник е отчужден от колектива. Естествено се налага изводът, че трудовото и нравственото възпитание в колектива страда от съществени недъзи, не е било предмет на задълбочено ръководство от страна на партийното бюро в цех „Машиностроене".

Преустройството изисква комплексно въздействие върху социалистическата личност с оглед на нейното хармонично изграждане. В определени етапи обаче и според потребностите на живота то предявява от партийните органи и организации да се акцентува на отделни страни от идеологическата работа. Единадесетият партиен конгрес, Юлският пленум на Централния комитет на Партията сметнаха за нужно да се засили трудовото и нравственото възпитание. Тези високи изисквания следваше да бъдат и в основата на годишните анализи на партийното ръководство на трудовите колективи, както и в самоотчетите на комунистите, на ръководните кадри, в техните критични бележки. Идеологическата работа не ще изпълни своята мисия, ако не постави в центъра на своето въздействие човека с неговото отношение към труда, към производството, ако не се стреми да промени това от-

Digitized by Google

ношение от добро към по-добро, още — човекът и неговите взаимоотношения с колектива, с целите и интересите на колектива, човекът в труда и в бита. Човекът в труда например. Въпросът не се изчерпва с навременното идване на работа, с навременното напускане. На преден план се появява големият проблем за отношението към социалистическата собственост, към нейното стопанисване (пилее ли се тя, или се използва рационално, поддържа ли се правилно и пр.). И не само дали изграждаме у себе си необходимото отношение към социалистическата собственост, но помагаме ли и на другите да изграждат подобно отношение у себе си, формираме ли чувства на отговорност за своя труд, за своите дела, помагаме ли на другите да формират подобни чувства у себе си. Не е без значение характерът на трудовото поведение, дали то се основава на икономическата, на административната принуда, или на съзнателно отношение, на личната загриженост за съдбата на социализма. Все проблеми на идеологическата функция на Партията с оглед на днешните и на предстоящите задачи. Колко близък и колко далечен се оказва за някои партийни бюра и първични партийни организации пътят на преустройството на идеологическата работа. Очевидно потребна е оперативната помощ на партийните комитети, за да се навакса пропуснатото.

* * *

Планирането на идеологическата работа в първичната партийна организация, умението на партийните бюра да подбират формите и средствата, които според интереса на социално-икономическите задачи, квалификацията и образованието на колектива ще бъдат най-ефективни, очертават в значителна степен правилното ръководство на идеологическия процес. В отчетите не е задължително да се разказва за всички задачи през годината, но е наложително да се посочат най-характерните цели, които партийното бюро е набелязало. Със задоволство следва да се отбележи, че стратегическата задача на петилетката „Качество и ефективност" в различни мащаби е била и задача на първичните партийни организации. Инициативите взимат форма на разговори в трудовия колектив, в конкретни идеологически поръчения, системна индивидуална работа с хората. Партийното бюро в строителното предприятие в Лом е полагало грижи за индивидуална работа с комунистите и на комунистите с безпартийните. Партийното бюро в цех „Ремонт на парни локомотиви" в завод „Г. Димитров" — София е насочвало възпитателната работа в колектива към повишаване качеството на ремонтните работи, към засилване ролята на личния принос и личния пример на комуниста. И все пак използват ли се всички идеологически формирования за изпълнение на стратегическия лозунг на петилетката? Активът на първичната партийна организация като че ли е подценен резерв. Отчетите почти го отминават с мълчание или го споменават с няколко думи. Безспорно е едно, от всички средства, с които разполага първичната партийна организация, активът е най-подвижното, най-оперативното ядро за идеологическо въздействие. Чрез актива живото слово на Партията стига до всеки човек, пак чрез това идеологическо формирование комунистите се проявяват като агитатори, информатори на актуалните проблеми от политиката на Партията. Всяко тримесечие партийното бюро преценява извършената работа от актива, поставя му нови задачи, препоръчва подходяща методика. В актива участвуват комунисти на отговорна стопанска, административна, организационна работа — как изпълняват те поръченията на партийното бюро, на партийната организация, тъй като непосредствената политическа работа с хората съдействува те да прове-

Digitized by Google

ряват и утвърждават редица качества: умение да тълкуват най-точно политиката на Партията; педагогически подход при нейното разясняване; повишават своите знания, подготовката си; влизат в непосредствено общуване с работниците, служителите, придобиват опит да мобилизират, да спечелват отделните производствеици и микрогрупи за предстоящите задачи на Партията. На второ място получават информация за мненията и настроенията на хората, която информация е жизнено необходима за партийния орган като орган на политическо ръководство. Въпросите не са второстепенни. Как партийното бюро ръководи актива, планират ли се неговите задачи или те се формират случайно, инцидентно, способен ли е да убеди, да въздействува активът, как се отнася той към недостатъците в работата, как реагира за тяхното преодоляване, примирим или неравнодушен е към изпълнението на плана по основните показатели — се отнася все към умението на партийното бюро да ръководи и усъвършенствува идеологическата работа в трудовия колектив.

Димитър КРАЛЕВ

СЕКРЕТАРЯТ – ЦЕНТРАЛНА ФИГУРА

ОБУЧЕНИЕТО – В ТЯСНА ВРЪЗКА С ОПИТА

ГЕОРГИ ИЛИЕВ

Един от най-кратките и ефективни пътища за въоръжаването на партийните секретари със знания и умения е тяхното обучение в системата на партийната учебна година, в краткотрайни и дълготрайни курсове с откъсване или без откъсване от производството, в междуокръжните партийни школи. Полезни форми за тяхното обучение се утвърдиха във всички окръзи, но най-полезни се оказаха онези, чрез които периодически се разглеждат проблемите на партийната работа и ръководството на основата на собствената дейност, на основата на собствения положителен опит. Тук ще става дума за обучението на партийните секретари в най-тясна връзка с тяхната практическа работа.

* * *

За обучението на секретарите на партийните организации от общинските и градските комитети се подготвя и приема **целогодишен план**. Такъв план приемат окръжните комитети и за секретарите на общинските комитети. Обикновено в плановете се предвиждат ежемесечни сбирки, които на много места наричат ден на партийния секретар. Тематиката на сбирките е съобразена с плана на партийния комитет и с реалните потребности на партийната работа, продиктувани от живота.

В плана за обучението на секретарите на първичните партийни организации от общинския партиен комитет в с. Бойно, Кърджалийски окръг, за 1977 г. например се придвиждаха дванадесет сбирки. В началото на плана е определена целта: **първо**, да се запознаят секретари-

Digitized by Google

те с актуалните проблеми на партийната политика, произтичащи от решенията на Единадесетия конгрес на БКП и Юлския пленум на Централния комитет, и с въпросите, от които зависи повишаването на ролята на първичните организации като ръководни политически ядра и първообраз на трудовия колектив; **второ,** да се обменя опит между партийните секретари по различни проблеми на партийната работа и **трето,** на всяка сбирка да се прави кратка оценка за изпълнението на задачите и се осигурява инструктаж за предстоящата работа.

Подобни са плановете и на останалите комитети. Това изискване се спазва и при обучението на секретарите на общинските партийни комитети.

На една от поредните срещи със секретарите на първичните организации в с. Мост, Кърджалийско, бяха изслушани беседите: „За решенията на първичната партийна организация", изнесена от организатора на окръжния комитет на БКП Шакир Тахиров, и „Активността на комунистите на партийното събрание" от Злати Николов — секретар на общинския партиен комитет. И по двете беседи станаха разисквания, поставиха се много въпроси, изнесе се опит, което обогати секретарите на първичните организации. Възложиха се и задачите, които партийните организации трябва да решават.

Когато се разработват проблемите на обучението на секретарите, следва да се вземат предвид поставените в Докладната записка на др. Тодор Живков въпроси за по-нататъшното усъвършенстване на планирането и организацията на труда, които се отнасят не само до производството и икономическата сфера.

Решаващо значение при разработването и приемането на целогодишния план има **правилното определяне проблематиката на обучението и осигуряването високо качество на подготовката за всяка сбирка.** Но ефективност и качество може да се осигури преди всичко, ако самото съдържание на приетата програма позволява да се осъществява преемственост и връзка между разглежданите въпроси. Примерно на всяко събиране може да се изслушва беседа или лекция, в която теоретически да се осветляват основни въпроси, като се осмислят от гледна точка на партийната работа в момента. А тези, които разказват опит, да се съобразяват с теоретическите положения на лекцията. По такъв начин се получава едно взаимно допълване — от една страна, теорията осветлява практиката, а от друга, практиката освежава теоретическите постановки.

От особено значение сега е **да се повишат знанията на партийните секретари по онези проблеми, които имат пряко отношение към стила и методите на работа, към тяхното непрекъснато усъвършеиствуване.** В решението на Секретариата на Централния комитет „За по-нататъшно издигане ролята на секретаря на първичната партийна организация" се посочва, че при обучението на секретарите на партийните организации следва „да се отделя още по-голямо внимание на изучаването и анализирането на различните страни от дейността на партийните организации и на трудовите колективи; планирането на партийната работа; организацията на дейността на партийното бюро; строгото спазване на колективността при вземането на решения и повишаването на личната отговорност, инициативата и творчеството при тяхното реализиране; осъществяването на контрола и проверката за изпълнението на решението — подготовката и провеждането на партийните събрания; разгръщането на вътрешнопартийната демокрация, на критиката и самокритиката, издигане авангардната роля на комунистите".

Целогодишното планиране на обучението създава условия да се вземат предвид не само проблемите от вече приетите решения, а и важ-

Digitized by Google

ни моменти от плана на ръководните партийни органи — окръжния или общинския комитет, в които се очертават и задачите на първичните организации и партийните секретари. По такъв начин един важен момент — обучението на основните кадри, отдалече се насочва към главните задачи, създава се еднопосочност в съдържанието и формите на работа. А това е голямо предимство. Сега често се наблюдава едно разминаване на усилията. В първичните организации се готви един проблем за партийното събрание, общинският партиен комитет ги вика на доклад по друг, а обучението става по трети проблем, и то в един кратък срок. Създава се прерупаност и невъзможност подготовката да бъде ефективна.

Безспорно една добра тематична ориентация оказва непосредствено въздействие върху качеството на подготовката. Но обикновено при излагането на опита се допускат съществени грешки: от една страна разказват се общи неща, които са известни или са буквало повторение на решенията на по-горестоящи органи и второ, най-често се изброяват проведените мероприятия, в резултат на което задачите са изпълнени добре или много добре! Все още трудно се усвоява умението да се изучава практиката задълбочено, внимателно да се разкриват процесите, да се осмисля опитът, за да се обогатява непрекъснато. Именно този подход най-много пречи дните за обучение на секретарите да са плодоносни, на тях да се разказва интересен опит, по-малко да се изреждат общи изисквания, повече да се разкрива какви форми и средства са използвани, как са наблюдавани и отчитани промените, какви са тези промени и кои факти и явления ги пораждат и потвърждават.

Защо се получава така?

Защото непълно или повърхностно се анализира партийната практика. Недостатъчно добре се определят количествените и качествените показатели, които характеризират същността на опита.

Партийният опит има конкретни, макар и понякога твърде трудно уловими измерения. Вместо тези измерения често в партийната практика се отчита за опит мнението на един или друг деец, мнение и съображение, неподкрепено с онези количествени и качествени характеристики, за които стана дума. Или пък аргументацията се изчерпва само с количествени показатели. Количествените показатели и количественият анализ на партийната работа имат своето значение, но те едва ли са в състояние пълно да определят и да характеризират главните, основните сътояния на партийния живот.

* * *

В плановете за обучение на секретарите на първичните организации от общинските партийни комитети в Кърджалийски окръг се предвижда участието на секретари, завеждащи отдели и други отговорни работници от окръжния център. По такъв начин изясняването на проблемите става от най-компетентните и отговорни работници. Наред с това по този начин периодично се осъществява и непосредствена връзка между основните кадри от окръжните и местните звена. От своя страна окръжният комитет получава богата информация за състоянието на нещата в най-тясна връзка с непосредствената дейност на първичните организации, на общинските партийни комитети и добива представа за ефективността и качеството на своето ръководство.

Участието на цялото партийно бюро, на целия партиен комитет при изучаването и обобщаването на опита създава условия той **да бъде резултат на задълбочен колективен анализ.** Както посочва В. И. Ленин, партийните органи следва да се превръщат в своеобразни научни лаборатории, научни центрове за обобщаване на собствената си практи-

Digitized by Google

ка. Уместно е например, когато ще се докладва от секретар на първична организация или на партиен комитет пред бюро, на пленум или на среща за обмяна на опит, този отчет да бъде приет не само от цялото партийно бюро, но на специално събрание от партийната организация. Предимствата на такъв подход са много, особено ако всички навреме знаят и участвуват в подготвителната работа. Това повишава отговорността на комунистите, работата на партийното бюро получава широка обществена основа, отчетът е по-пълен и реален. Доверието към партийните членове повишава чувството им за отговорност и самочувствието им на активни участници в живота на първичната партийна организация. От друга страна всички, които ще бъдат на срещата, ще се готвят по проблема. Ако им е посочена литература, ще се запознаят с нея и ще дойдат с мнение за своя опит, с осмислени предложения. А това е много важно при решаването на задачата участниците в обучението все повече да се превръщат от обект в пълноценен субект, т. е. да са активни и съпричастни в цялата работа. Такъв подход ще се отразява трайно върху живота на партийните организации и комитети в района, а опитът ще се разпространява бързо върху цялата територия.

Сбирките за обучение на секретарите не бива да продължават повече от 3—4 часа. Резултатите се определят не от продължителността, а преди всичко от съдържанието на самата подготовка, от активността на участниците, от умението на ръководещите да съсредоточат вниманието им върху най-ценните страни на опита и неговото практическо приложение. Много полезни са и посещенията на място, чрез които нагледно се вижда направеното и се опознава района и хората, които работят в него. Известно е изискването идеологическата, политическата и организационната работа да вървят ръка за ръка. Разглежданата форма за обучение в най-тясна връзка с опита дава възможност за най-цялостно опазване на това изискване. Но това няма да стане, ако подготовката на плановете за обучение, както и тяхната реализация не бъде дело на всички отдели на партийните комитети. Само по този начин ще се постигне желаното единство в партийната работа и много по-високи резултати от нея.

* * *

Обучението на секретарите на първичните партийни организации в най-тясна връзка с опита крие големи възможности. Тази форма позволява отрано да се обмислят добре въпросите, планомерно и системно да се обобщава най-хубавото, дава се възможност отдалече всички да се готвят и да се постига изискването, посочено в решението на Секретариата на Централния комитет „В работата за повишаване подготовката на партийните секретари да се въведе още по-голяма плановост и системност". Защото **системността и последователността позволяват през следващите години да се отива по-напред,** към някои въпроси да се връщаме отново, но вече на по-високо равнище. Без планомерност и системност не може да се осигурява връзка между обучението през миналата, текущата и следващите години, а без такава връзка не може да се постига и желаната ефективност.

При наличието на системност и перспективност се създават условия работниците от партийните комитети да оказват помощ на място, и то толкова пъти, колкото е нужно да отиват, да проучват, да помагат непосредствено и продължително, за да получат трайни резултати.

Чрез този начин на обучение на партийните секретари се създават условия да се твори нов опит във всяка първична партийна организация, във всеки партиен комитет, а самото обучение да се освобождава от абстрактност, теоретизиране и просветителство.

Digitized by Google

Продължителната и системната работа за обобщаване на положителния опит съдействува за задълбоченото му усвояване от секретарите, създават се трайни навици за самостоятелна работа. А това неминуемо допринася за повишаване знанията и квалификацията на партийните секретари по пътя на самообразованието, както се посочва в Решението на Секретариата на ЦК на БКП.

Но формализмът и шаблонът са упорити явления, те се пригаждат към новите изисквания, лесно си пробиват път, ако опитът не се оценява творчески, ако не се вниква в действителното съдържание на развиваната, макар стройна и безупречна по форма дейност. Съществува опасност да се засили показността в работата, да се съсредоточава вниманието предимно в едно направление, да се занемаряват други дейности и пр. Тези опасности следва да се вземат предвид, за да се развива действително творчество в работата, да се постигат реални и трайни резултати.

Такъв подход при обучението допринася **да се повишава неговото качество и ефективност.** Продължителната задълбочена подготовка е съществена предпоставка да се води успешна борба против опростенчеството и сухия практицизъм, бързо да се усвоява новият подход. Плановостта и системността съдействуват да се преодоляват стихийността, импровизациите, с каквито все още е богата партийната практика в низовите звена. В крайна сметка се извежда и разпространява действителен опит. По този начин партийната работа се освобождава от съществуващия формализъм, показност и безплодие. Гаранция за това е участието на целите комитети, помощта на по-опитните работници, взаимодействието между теорията и практиката.

Възможността да се предизвика активен разговор позволява съвсем конкретно да се оценяват формите и методите на работа, тяхната ефективност и у секретарите да се формира умение „да овладяват сложното изкуство да ръководят и мобилизират масите, да общуват с трудещите се и да долавят техните настроения, да изучават въпросите, които ги вълнуват“... — се сочи в Решението на Секретариата на ЦК на БКП. Ограниченият брой на участниците позволява да се подхожда конкретно с тях, да се работи индивидуално в процеса на подготовката. Известно е, какво голямо значение сега се придава на индивидуалния подход към всеки трудещ се, към всеки комунист. Но такъв подход не може да се осигури, ако не се работи добре с всички активисти, избрани в ръководните партийни органи и особено с партийните секретари. В самата жива практическа работа най-добре се разкриват и оценяват техните качества и възможности и им се оказва реална помощ да се насочват към самостоятелност, задълбоченост и размах в мисленето и в действието.

Утвърждаването на стройна система на обучение ще освободи от излишна техническа работа самите партийни комитети поради неорганизираност — отлагане, промени в програмата на лекторите и т.н. Няма да бъде погрешно, ако целогодишните програми за обучение на партийните секретари се реализират по примера на най-организираните учебни заведения, което ще позволи усилията да се насочат към обогатяването на съдържанието, към постигането на висок и траен резултат.

Усъвършенстуването на натрупания опит и утвърждаването на последователност и системност при обучението на партийните секретари разкрива и други предимства и възможности. Но и досегашната практика показва, че тази форма на обучение повишава ролята на секретарите и на членовете на партийните комитети и бюра. Тяхното участие не само като слушатели, но и като докладчици се отразява благоприятно върху работата, за която те отговарят. А участието на работниците от висшестоящите комитети в подготовката на срещи-

Digitized by Google

те допринася да се обобщава и развива опитът и усъвършенствува целият партиен живот. Особена роля се пада на работниците от кабинетите по партийно-организационната работа и домовете за политическа просвета, както и на работниците от останалите органи на окръжните комитети на Партията за обобщаването на партийния опит.

* * *

Утвърждаването на стройна система за обучението на секретарите на първичните партийни организации и на партийните комитети в най-тясна връзка с натрупания опит, с неговото създаване, изучаване, обобщаване и осмисляне, както показва животът, е жизнена потребност. Тази форма и организация на обучение създава възможност действително да се обогатява съдържанието с оглед на конкретните условия и нужди на живота.

Връзката на обучението с най-животрептящите проблеми, по които партийните организации и комитети работят, ще се отразява благоприятно и върху процеса на подготовката и приемането на решенията и особено върху тяхното срочно изпълнение. Уловеният и разработен проблем винаги ще е онова основно звено във веригата, от което ще зависи общият подем. Тези проблеми ще се овладяват не от периферийни, а от онези органи и работници, в ръцете на които е поверена съдбата на всички задачи от района. Заедно с това основните задачи ще достигнат до партийните комитети и организации бързо и организирано. Ускоряването на този процес, съпроводен с развитието на творчеството и повишаването на взискателността, ще допринася още по-сигурно и бързо да се повишава ролята на целите изборни органи — партийните комитети и бюра, на целите партийни организации.

Само чрез стройна, системна и дълготрайна програма за обучение **на основата на положителния опит може да се осигури комплексният подход** и в същото време да се получава мултипликация в работата на целия партиен организъм в района. От равнището на ръководството на обучението се определя формирането и прилагането на високи и динамични критерии за ефективността на партийната работа. Следователно високите изисквания не могат да се реализират, ако обучението не е системно, планомерно, перспективно, ако не е насочено към усвояването на съвременните знания за партийната работа, ако не формира умение за тяхното приложение в живота, за мобилизиране на комунистите и всички трудещи се. „Ръководната, мобилизиращата роля на Партията не е абстрактно понятие. Това е самият живот, цялата наша всекидневна практика“ — посочва Л. И. Брежнев в Отчетния доклад пред XXV конгрес на КПСС. Само с такова разбиране ще се преодоляват елементите на самоцелност при обучението и самото то по-бързо ще допринася за подготовката на основните кадри и чрез тях за обогатяване на вътрешнопартийния живот и решаване на качествено нова основа на икономическите, политическите и възпитателните задачи.

Разглежданата тук система за обучение създава богати възможности за неговото свързване с непосредственото изпълнение на партийните решения. А както посочва др. Тодор Живков пред XI конгрес на БКП **„Главното условие за повишаването качеството на ефективността на партийно-организационната работа сега е борбата за изпълнението на решенията“**. Образцовото организиране на обучението на партийните секретари във връзка с опита ще допринесе партийните органи и в тази област да се превръщат в добре организирани ръководни звена и пример за останалите органи на социалното управление.

Digitized by Google

Продължителната и системната работа за обобщаване на положителния опит съдействува за задълбоченото му усвояване от секретарите, създават се трайни навици за самостоятелна работа. А това неминуемо допринася за повишаване знанията и квалификацията на партийните секретари по пътя на самообразованието, както се посочва в Решението на Секретариата на ЦК на БКП.

Но формализмът и шаблонът са упорити явления, те се пригаждат към новите изисквания, лесно си пробиват път, ако опитът не се оценява творчески, ако не се вниква в действителното съдържание на развиваната, макар стройна и безупречна по форма дейност. Съществува опасност да се засили показността в работата, да се съсредоточава вниманието предимно в едно направление, да се занемаряват други дейности и пр. Тези опасности следва да се вземат предвид, за да се развива действително творчество в работата, да се постигат реални и трайни резултати.

Такъв подход при обучението допринася **да се повишава неговото качество и ефективност.** Продължителната задълбочена подготовка е съществена предпоставка да се води успешна борба против опростенчеството и сухия практицизъм, бързо да се усвоява новият подход. Плановостта и системността съдействуват да се преодоляват стихийността, импровизациите, с каквито все още е богата партийната практика в низовите звена. В крайна сметка се извежда и разпространява действителен опит. По този начин партийната работа се освобождава от съществуващия формализъм, показност и безплодие. Гаранция за това е участието на целите комитети, помощта на по-опитните работници, взаимодействието между теорията и практиката.

Възможността да се предизвика активен разговор позволява съвсем конкретно да се оценяват формите и методите на работа, тяхната ефективност и у секретарите да се формира умение „да овладяват сложното изкуство да ръководят и мобилизират масите, да общуват с трудещите се и да долавят техните настроения, да изучават въпросите, които ги вълнуват“... — се сочи в Решението на Секретариата на ЦК на БКП. Ограниченият брой на участниците позволява да се подхожда конкретно с тях, да се работи индивидуално в процеса на подготовката. Известно е, какво голямо значение сега се придава на индивидуалния подход към всеки трудещ се, към всеки комунист. Но такъв подход не може да се осигури, ако не се работи добре с всички активисти, избрани в ръководните партийни органи и особено с партийните секретари. В самата жива практическа работа най-добре се разкриват и оценяват техните качества и възможности и им се оказва реална помощ да се насочват към самостоятелност, задълбоченост и размах в мисленето и в действието.

Утвърждаването на стройна система на обучение ще освободи от излишна техническа работа самите партийни комитети поради неорганизираност — отлагане, промени в програмата на лекторите и т.н. Няма да бъде погрешно, ако целогодишните програми за обучение на партийните секретари се реализират по примера на най-организираните учебни заведения, което ще позволи усилията да се насочат към обогатяването на съдържанието, към постигането на висок и траен резултат.

Усъвършенстуването на натрупания опит и утвърждаването на последователност и системност при обучението на партийните секретари разкрива и други предимства и възможности. Но и досегашната практика показва, че тази форма на обучение повишава ролята на секретарите и на членовете на партийните комитети и бюра. Тяхното участие не само като слушатели, но и като докладчици се отразява благоприятно върху работата, за която те отговарят. А участието на работниците от висшестоящите комитети в подготовката на срещи-

Digitized by Google

те допринася да се обобщава и развива опитът и усъвършенствува целият партиен живот. Особена роля се пада на работниците от кабинетите по партийно-организационната работа и домовете за политическа просвета, както и на работниците от останалите органи на окръжните комитети на Партията за обобщаването на партийния опит.

* * *

Утвърждаването на стройна система за обучението на секретарите на първичните партийни организации и на партийните комитети в най-тясна връзка с натрупания опит, с неговото създаване, изучаване, обобщаване и осмисляне, както показва животът, е жизнена потребност. Тази форма и организация на обучение създава възможност действително да се обогатява съдържанието с оглед на конкретните условия и нужди на живота.

Връзката на обучението с най-животрептящите проблеми, по които партийните организации и комитети работят, ще се отразява благоприятно и върху процеса на подготовката и приемането на решенията и особено върху тяхното срочно изпълнение. Уловеният и разработен проблем винаги ще е онова основно звено във веригата, от което ще зависи общият подем. Тези проблеми ще се овладяват не от периферийни, а от онези органи и работници, в ръцете на които е поверена съдбата на всички задачи от района. Заедно с това основните задачи ще достигнат до партийните комитети и организации бързо и организирано. Ускоряването на този процес, съпроводен с развитието на творчеството и повишаването на взискателността, ще допринася още по-сигурно и бързо да се повишава ролята на целите изборни органи — партийните комитети и бюра, на целите партийни организации.

Само чрез стройна, системна и дълготрайна програма за обучение **на основата на положителния опит може да се осигури комплексният подход** и в същото време да се получава мултипликация в работата на целия партиен организъм в района. От равнището на ръководството на обучението се определя формирането и прилагането на високи и динамични критерии за ефективността на партийната работа. Следователно високите изисквания не могат да се реализират, ако обучението не е системно, планомерно, перспективно, ако не е насочено към усвояването на съвременните знания за партийната работа, ако не формира умение за тяхното приложение в живота, за мобилизиране на комунистите и всички трудещи се. „Ръководната, мобилизиращата роля на Партията не е абстрактно понятие. Това е самият живот, цялата наша всекидневна практика“ — посочва Л. И. Брежнев в Отчетния доклад пред XXV конгрес на КПСС. Само с такова разбиране ще се преодоляват елементите на самоцелност при обучението и самото то по-бързо ще допринася за подготовката на основните кадри и чрез тях за обогатяване на вътрешнопартийния живот и решаване на качествено нова основа на икономическите, политическите и възпитателните задачи.

Разглежданата тук система за обучение създава богати възможности за неговото свързване с непосредственото изпълнение на партийните решения. А както посочва др. Тодор Живков пред XI конгрес на БКП **„Главното условие за повишаването качеството на ефективността на партийно-организационната работа сега е борбата за изпълнението на решенията“**. Образцовото организиране на обучението на партийните секретари във връзка с опита ще допринесе партийните органи и в тази област да се превръщат в добре организирани ръководни звена и пример за останалите органи на социалното управление.

Digitized by Google

ОТГОВОРНОСТТА НА КОМИТЕТА

Многостранни, разнообразни са грижите на окръжния комитет на БКП във Враца за секретарите на първичните партийни организации. След Решението на Секретариата на Централния комитет на Партията от 15 март 1977 г. те придобиха нови измерения и насоки. Бюрото на окръжния комитет реши да се извърши комплексна проверка, задълбочено да се изучи положението на секретарите и на тази основа да се набележат конкретни мерки за понататъшно издигане на тяхната роля.

Проверката имаше голямо значение. Тя раздвижи комунистите и партийните организации, обхвана близо една четвърт от секретарите в окръжната партийна организация. В нея по места участвуваха секретари на партийни комитети, сътрудници на градски комитети. Те огледаха своята работа с партийните секретари, проведоха непосредствени разговори с тях, с някои партийни, обществени и административни ръководители. В тези разговори се направиха съществени предложения, които по друг начин не можеха да се получат. Още в хода на проверката се решиха редица въпроси.

Всяка работна група представи информация за проверените партийни комитети и организации, която се обобщи от отдел „Организационен" и се внесе в бюрото на окръжния комитет с предложения за решения.

Какви са основните изводи от проверката? За партийни секретари се издигат комунисти със солидна марксистко-ленинска подготовка, добра обща култура, богат организационен опит и знания за характера на дейността в съответното предприятие, участък, учреждение и пр.

Почти във всички партийни организации секретарите се ползват с авторитет сред комунистите и колективите, отличават се със своята скромност, всеотдайност в работата и стремеж принципиално и последователно да провеждат партийната политика. Подобреният състав на секретарите осигурява и по-добро ръководство на първичните партийни организации.

Проверката показа обаче, че има и такива секретари, които не работят системно и настойчиво за повишаване ролята на първичните партийни организации. Не се издигат смело за секретари жени, особено там, където те преобладават. Все още някои комитети допускат и неоправдано текучество.

Окръжният комитет, градските, общинските и заводските партийни комитети полагат грижи за подготовката на секретарите на първичните партийни организации, оказват им близка и конкретна помощ. Повечето от тях са завършили различни школи, курсове в Академията за обществени науки и социално управление, междуокръжната партийна школа, окръжния партиен университет. От тази година окръжният комитет започна да провежда диференцирани курсове за обучението на секретарите на партийните организации по отрасли. Градските комитети във Враца, Мездра, Бяла Слатина, Криводол, партийният комитет при Строително-монтажния комбинат, общинските партийни комитети в Бутан, Софрониево, Краводер, партийният комитет при железопътния възел в Мездра и др. водят обучението на партийните секретари по конкретни планове. Почти всички комитети провеждат ден на партийния секретар, а градският комитет във Враца прави това диференцирано и по отрасли, и отделно с новоизбраните секретари. Всяка година в междуокръжната партийна школа се провежда курс за обучение на резервни секретари.

По-голямата част от партийните комитети периодично правят оценка на дейността на отделни секретари, на техния стил и методи на работа, как ръководят първичните партийни организации. Преди отчетно-изборните събрания се приемат цялостни оценки за всички секретари. Често пъти по важни въпроси на партийната работа се провеждат инструктажи с тях.

Не във всички комитети обаче обучението се води планово и системно. Тази слабост осезателно се забелязва в общинските партийни комитети в Хайредин, Царевец, Горни Вадин и заводския партиен комитет във фабрика „Й. Лютибродски". С изключение на градския комитет във Враца в останалите градски комитети обучението не се извършва диференцирано. Не всички комитети организират краткотрайни курсове с новоизбраните секретари. Съществена слабост има и в деня на партийния секретар. В повечето случаи той се използва за инструктажи, а по-малко за обучение и обмяна на положителния опит.

След Националното съвещание във Велико Търново партийните комитети увеличиха грижите за осигуряване на нормални условия за работа на секретарите, което им дава възможност по-добре да се изявяват като партийни функционери. Проявяват разбиране по този въпрос и болшинството административни и стопански ръководители. Добре са решени тези въпроси от

Digitized by Google

партийните комитети в Бутан, железопътния възел — Мездра, Горна Кремена, Вурбешница и други, където всички секретари имат самостоятелни стаи за работа, разполагат с клубове за заседания на партийните бюра и събрания на първичните организации. На партийния секретар в Механотехникума е обзаведен самостоятелен кабинет, непосредствено свързан с оформилия се идеологически комплекс. По указания на градския комитет на БКП във Враца на секретарите на учителските първични организации не се възлага класно и курсово ръководство, програмите се съставят така, че да им се осигурява един свободен ден в седмицата за партийна дейност. Изводът е, че решаването на тези въпроси е най-добро там, където административните и стопанските ръководители имат правилно отношение към партийния секретар и добро партийно възпитание.

Проверката потвърди и необходимостта, подчертана в решението на Секретариата на ЦК на БКП, партийните комитети да полагат още по-големи грижи за укрепване авторитета на секретарите на първичните организации, да засилят взискателността и търсят най-строга отговорност от онези административни и стопански ръководители, които под различни форми подценяват ролята им. Защото, макар и изолирани, но се намират случаи на грубо отношение на административните и стопанските ръководители към партийния секретар, постъпки, които уронват неговата стабилност и авторитет, Бюрото възложи на партийните комитети да потърсят отговорност от тези ръководители, да им се въздействува да коригират отношенията си с партийните секретари.

След Великотърновското съвещание грижите за моралното и материалното стимулиране на секретарите на първичните партийни организации се засилват. Вълнуващо събитие за тях е първата по рода си среща, посветена на 60-годишния юбилей на Великата октомврийска социалистическа революция. Бюрото реши такива срещи да станат традиция. Освен тях партийните комитети ще разширят практиката да организират екскурзии и срещи със секретарите на първичните организации, на които ще награждават най-добрите от тях.

Този подход позволява по-добре да се видят нерешените въпроси, да се приемат решения, които в значителна степен ще повишат ролята и авторитета на секретаря на първичната партийна организация.

Михаил ЛАЗАРОВ
завеждащ кабинета
по партийно-организационните въпроси
при ОК на БКП — Враца

ПО СЛЕДИТЕ НА НАШАТА КРИТИКА

«КЪМ ВСЕКИ— ДРУГАРСКА ТОПЛОТА»

В кн. 15 от 1977 година под горното заглавие бе публикуван критичен материал. С писмо № 135 от 20. XII. 1977 г. окръжната контролно-ревизионна комисия на БКП в Пловдив ни пише следното:

„С настоящото писмо уведомяваме редакцията на списанието, че бюрото на ОКРК на БКП — Пловдив на първото си заседание след решението на бюрото на ЦКРК на БКП задълбочено и самокритично анализира слабостите, допуснати при решаване жалбата на В. Василев, и набеляза мерки за подобряване работата по жалбите.

След публикуване материала в списанието бюрото и оперативните работници на ОКРК наново прецениха своята работа по жалбите, а партийната група в своята годишно-отчетна сбирка отдели специално внимание на този въпрос.

Заедно с това искаме да уверим редакцията на сп. „Партиен живот", че в своята бъдеща работа ОКРК на БКП — Пловдив ще се стреми както да не допуска накърняване, така и да съдействува да се пазят правата на комунистите от Пловдивската окръжна партийна организация.

Окръжна контролно-ревизионна комисия на БКП —
Пловдив
Председател: Л. Папратилова"

Digitized by Google

ПРЕД ГОДИШНИТЕ СЪБРАНИЯ В АПК

ДЕЙСТВИЕ И ДИНАМИКА НА ДЕМОКРАТИЧНОТО НАЧАЛО

Пред годишните отчетно-изборни събрания в аграрно-промишлените комплекси партийни и стопански ръководители от Толбухински окръг споделят своя опит и намерения. Коментарът няма оценъчен характер, а е по-скоро насочен към осмислянето на известни (в някои случаи позабравени) истини, към търсенето на нови решения там, където старият подход не може вече да даде резултати.

Развитието и обогатяването на социалистическата демокрация е един от основните въпроси от политиката на нашата Партия. В Докладната записка на др. Тодор Живков за усъвършенстване на плановото ръководство и организацията на труда още един път е подчертано значението на цялостното участие на трудовия колектив в управлението на предприятието.

Социалистическата демокрация е многостранно и богато на съдържание понятие. Вътрешнокооперативната демокрация като нейна специфична и оригинална форма на проявление, влязла дълбоко в живота на трудещите се селяни, беше пренесена и развита с всичките си положителни черти в условията на аграрно-промишлените комплекси, доказвайки по този начин своята жизненост и непреходност.

Отчетно-изборната кампания в АПК е най-високият връх на проявление на тази демокрация, важен организационен етап, към който и управленческите органи, и трудовите колективи отиват с задълбочена самооценка и чувство за всеобща отговорност. Но тъй като всеки връх има основа и колкото тя е по-широка, толкова по-високо се издига, то отчетната кампания ще дойде като логически завършек на една целогодишна, изпълнена с демократично начало дейност на всички равнища в АПК.

Жельо Добрев, секретар на ОК на БКП в Толбухин: — Творческата активност на трудещите се е един от основните критерии за ефективността на партийното ръководство на икономиката. За да се осигури участието на тружениците в ръководството на обществените работи, е необходимо да се ползват различните форми. Такава форма е прегледът на обществената производителност на труда и изработването на насрещните планове. Не само чрез общото или делегатското събрание на колектива или в заседания на техните изборни органи кооператорите участвуват в управлението на производствения процес. Главното им участие става чрез съревнованието, чрез активното творческо отношение към труда, към социалистическата собственост. Трудовият човек всекидневно участвува в насочване и управление на обществените материални ценности. Това участие преминава през съставянето на насрещните планове, през производствените съвещания и

Digitized by Google

разкриването на резервите, проявява се в критиката на недостатъците в предприятието (бригадата, фермата) и колектива, в оценката на своята работа, на действието на ръководствата. Ето един постоянен процес на управление, който издига трудовия колектив до равнището на субект на управлението.

На сегашния етап в създадените интегрирани предприятия в птицевъдството и свиневъдството преобладава принципът на единоначалието. На равнището на филиалите, клоновете и производствените единици е необходимо да се обогатява съдържанието на събранията на пълномощниците с ценните принципи на кооперативната демокрация.

Димитър Ковачев, секретар на ОПК в с. Крушари: — Общинският партиен комитет в с. Крушари дълбоко осъзнава необходимостта от опора в масите като основна черта на ленинския стил на работа и ръководство. Това се налага сега и от все по-нарастващата роля на отделния производственик. Партийните постановки, изводи и препоръки комитетът и партийните организации превръщат в конкретни разработки, а в трудовите колективи в конкретни задачи. Благодарение на този подход успяхме в сравнително кратък срок да повишим коефициента на сменност при колесните трактори с 22 процента, при верижните — с 31 процента и при „К—700" с над 50 процента. Съкратихме сроковете за провеждане на агротехническите мероприятия.

В много социологически изследвания на въпроса, какво вълнува хората, отговорите най-често са: организацията и условията на труда. В основните производствени единици — бригадите за промишлено производство, животновъдния комплекс и фермите общинският партиен комитет съвместно с управителния съвет на АПК отделят изключително внимание на организацията на труда. Полагаме грижи за усъвършенстване на вътрешнобригадната организация, за ангажиране на личната отговорност и изява на всеки член на трудовия колектив.

Стопанското отношение на тружениците към производството и обществените блага, тяхната инициативност и непримиримост в борбата за повишаване културата на земеделието е един от най-важните критерии за израстването и политическата зрелост на трудовите колективи. И точно в тях отчетно-изборната кампания минава на високо равнище.

Провеждането на отчетно-изборната кампания в АПК като цяло — неговите поделения и звена, има не само важно организационно, но и политическо значение. Не случайно на XI конгрес беше подчертано, че като усъвършенствува управлението, Партията търси и прилага нови форми и пътища за разширяване и засилване участието на трудещите се в решаването на обществените дела. Днес АПК не е прост сбор от ТКЗС. В него са събрани и организирани производствени мощности и хора в друг ред, подчинени на други производствено-организационни закономерности. А това налага при цялата сложност на връзки и зависимости в отраслов и териториален разрез да се създават, развиват и укрепват такива форми и пътища, които ще позволят всяка инициатива в микроколектива да стига до висшия управленчески орган, както и висшестоящото решение да се превръща във вътрешна убеденост за всеки труженик. Социалната активност, съчетана с висока квалификация на базата на новите селскостопански професии, дава на съвременния труженик убеждението, че без него не може да функционира не само технологичната линия, но и управленческият орган. А това е сигурна база за социално самочувствие и стабилност.

Иван Асенов, председател на АПК — гр. Шабла: — Годишният отчет прави преценка на работата на УС, ръководствата на производствените единици, специалистите и производствениците за постигнатите резултати, с които се свързва и обяснява изпълнението на програмата за социално развитие. В този смисъл подготовката на годишния отчетен доклад изисква голяма работа, задълбочено мотивиране с пълен цифров израз на изводите, което дава възможност да се изградят правилни перспективни постановки за бъдещата дейност в АПК и да се приемат предложените проекторешения.

Digitized by Google

За да се осигури подходящо качество на годишния доклад, необходимо е да са налице на първо място — финансовият отчет и всички други статистически, счетоводни и икономически справки за годишното приключване в АПК, а така също да се вземат под внимание докладите от тримесечните отчети, информациите, докладните записки и всички бележки, характеризиращи дейността на управителния съвет ,специалистите и колективите.

Задължително е основният доклад за делегатското събрание да обобщи изводите от докладите на годишно-отчетните събрания на производствените единици, които се провеждат непосредствено след уточняване приложението на стопанската сметка във всяко звено. На тези събрания задължително присъствува член от оперативното бюро на АПК, който запознава съответния трудов колектив в резюме с неокончателния годишен отчет на УС на АПК (справките за производствените и финансовите резултати и някои общи постановки от годишната дейност). По този начин всеки труженик има възможност да прецени дейността на колектива и своята дейност на фона на общите резултати от производствено-финансовата дейност в АПК и да вземе отношение с бележки и предложения.

По същия ред, както това се прави за подготовката на доклада, се процедира и при снемането на решенията на делегатското събрание пред колективите на производствените единици.

Методическото ръководство, което УС на АПК получава при подготовката на отчетния доклад от висшестоящите организации — управление „Земеделие и хранителна промишленост" и МЗХП, — се изразяват в указание за последователността на разглеждането на основните моменти от дейността на АПК, в това число и някои въпроси, които задължително трябва да бъдат засегнати в доклада. Това не означава обаче, че се регламентира изцяло една задължителна схема на доклада, която в никой случай не може да се променя. Подходът, който е възприет при нас, дава възможност и създава условия за проявление на вътрешнокооперативната демокрация.

Опитът на отделния АПК може да разкрие своето богатство, само приложен на по-широка основа, тогава когато той се подема в регионален или национален мащаб. В това отношение особено важно място заемат управленията „Земеделие и хранителна промишленост" особено след утвърждаването на новия правилник за тяхното устройство и дейност, даващ широта на компетенции, права и отговорност.

Дучо Атанасов, началник на управление „Земеделие и хранителна промишленост": — През последните няколко години методичната помощ на управлението по дейността на АПК и по-специално на висшия му орган — общото събрание, се е свеждала до: изграждане на органи за управление на производствен и отраслов принцип (БПП, ферма, специализирани бригади, селища); осигуряване непосредственото участие на производственици, специалисти и ръководители в управлението на АПК.

За целта бяха изготвени и предоставени на АПК за ползване правила за работата на производствено-координационните съвет и длъжностна инструкция на ръководния, административния и техническия персонал.

При регламентиране правата и задълженията на ръководните органи е спазено основното изискване — принципът на демократическия централизъм и изборността на органите. Представителството на членовете на колектива се осъществява чрез избраните пълномощници за срок от две години.

Организацията за провеждането на годишно-отчетните изборни събрания протича етапно на различни нива — звено, ферма, специализирана бригада и бригада за промишлено производство.

Digitized by Google

По предварително утвърден график, съгласуван с управлението, се провеждат отчетни събрания по производствени единици. На същите се прави анализ на резултатите от годишната дейност, като в подробности се предлагат на обсъждане и утвърждаване натуралните и икономическите показатели, постигнати в съответния колектив и в АПК.

При непосредствено участие на специалистите от управлението се подготвят докладите на управителния и контролния съвет за отчитане дейността им пред делегатското събрание. За целта се предоставят систематизирани данни общо за окръга и по АПК: за постиженията в натура—добиви, продуктивност; издръжката на производството — материални и трудови разходи и икономическите показатели — рентабилност, ефективност, производителност на труда и др.

След приключване на сметките за годината, разплащане с кооператорите и провеждане на отчетно-изборните събрания по утвърден ред от МЗХП се прави обобщение на резултатите. Обобщават се и се представят в срок в ЦСУ и МЗХП счетоводните отчети и справки за състава на управленческите и контролните органи на АПК и др.

За всеки АПК се оформя преписка със съдържание: докладите, препис от протоколите на общото събрание, материали по организиране на събранието и данни по избора на ръководните органи. По оперативен ред ръководството на управление „Земеделие и хранителна промишленост" и членовете на ИК на ОНС приемат оценка за хода на събранията, резултатите и законосъобразността на решенията.

Един от най-съществените моменти в подготовката на отчетно-изборната кампания е политическото ръководство. Този момент не бива да се подценява, защото тук и там съществува убеждението, че всичко е изяснено. Не става дума за неверие на кадрите, изпратени на работа в стопанските органи. Общинските партийни комитети и бюрата на първичните организации могат да окажат въздействието си не само с обсъждането на ръководните органи, съгласно утвърдената номенклатура, а също така като пренесат в стопанските организации своите методи и стил на работа. По този начин общинските комитети ще могат по-пълно да осъществяват ролята си на боеви и компетентни политически органи, а първичните организации да се издигнат на равнището на първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи.

Димитър Ковачев: — Преди всяка отчетно-изборна кампания на АПК общинският партиен комитет и първичните партийни организации със своите изпитани средства и форми мобилизират силите за изпълнение на плановете, разгарят социалистическото съревнование между производствените единици. Общинският партиен комитет взема активно участие при преценяване дейността на ръководителите на производствените звена, на специалистите и членовете на управителния съвет на АПК, прави предложения за подобряване организацията на труда и работната заплата, а така също и на управлението на цялата дейност в АПК.

Желю Добрев: — ОК на БКП отделя изключително внимание на организацията на труда, производството и управлението на селското стопанство. В условията на АПК непрекъснато се издига ролята на общинските партийни комитети в научното партийно ръководство на икономиката, комплексното решаване на всички въпроси. В първичните партийни организации се обсъждат всички стопански и икономически проблеми, мобилизират се усилията на комунистите, специалистите, масовите организации и трудовите колективи за изпълнение на плановите показатели. В навечерието на всяка отчетно-изборна кампания се разгаря с нова сила социалистическото съревнование, изучават се и се внедряват почините на челници в труда.

След отчетите и изборите в АПК се правят съответните изводи и оценки на достигнатото. Набелязват се мерки за преодоляване на грешките и пропуските.

Digitized by Google

* * *

Аграрно-промишлените комплекси са динамична форма и сега в тях протичат ускорени процеси на задълбочаване на концентрацията и специализацията, на създаване връзки с преработващата промишленост, а оттук и неизбежното сближаване и сливане на собствеността, на взаимно проникване и обогатяване на кооперативното и държавното начало в ръководството. Само когато се разбере и овладее тази сложност и многообразност, ще може по-нататък да се развият всички положителни черти на ТКЗС, принципите върху които се изграждаха ТКЗС и особено принципите на демократичност и изборност на ръководните органи. Това от своя страна изисква и по-голямо внимание от страна на партийните, държавните и стопанските органи; изисква внимателното отбиране на най-положителните форми и методи и тяхното по-нататъшно развитие и приложение.

От 1976 г. действува примерен правилник за устройството и дейността на аграрно-промишлените комплекси, в който е указано точно кои са органите на управление, техните права и задължения както на АПК, така също на поделенията и звената. Като се има предвид обаче многообразните форми и названия (предприятия, дирекции, бригади за промишлено производство, смесени бригади, клонови стопанства) и ръководни органи (управителен съвет, оперативно бюро, стопански комитет), уеднаквяването на понятията, изпълването със съдържание на предписанията трябва да стане неотменна задача на управленията „Земеделие и хранителна промишленост" и МЗХП.

В действителност преди всяка кампания се пишат инструкции от висшестоящите органи, изискват се многобройни справки и обобщени оценки. Къде обаче се допускат слабости? Не се координират на практика указанията, които министерството дава на АПК във връзка с годишното счетоводно приключване и указанията за приложението на вътрешностопанската сметка от една страна с указанията за провеждането на самата отчетна кампания. Безспорно като дейности първите две предхождат събранията, но тук става дума, че те не са насочени към тази отговорна кампания, а имат методологичен и разпоредителен характер единствено за планово-счетоводния персонал и ръководителите.

Всяко обобщение на изминат етап и дейност трябва да стане изходно начало за нови ръководни решения. Оценки и решения обаче не се вземат във всеки окръжен народен съвет, не се разглеждат информациите и в министерството, може би защото на практика те пристигат през април. Намаля и броят на съвещанията с отговорните ръководители от АПК по окръзи и в центъра, на които да се поставят задачи от организационен характер.

Отчетно-изборната кампания в АПК ще завърши преди Националната партийна конференция. Това налага тя да се превърне в школа за усвояване на новия подход в планирането и организацията на труда. Планът за обществено-икономическото развитие на страната тази година беше съставен при нова технология — широка подготвителна работа и балансова обвързаност. Насрещните планове на базата на инженерните проекти и комплексни програми създават не само увереност за изпълнението им, но станаха ярък израз, съчетаващ централизираното планиране с творчеството на трудещите се. Дълг е сега на партийните организации и комитети да утвърдят като стил това качествено ново начало както в работата на общите и делегатски събрания, така също и в работата на изборните органи.

Петко СТАМОВ

Digitized by Google

Хлябът

Разказ

КОНСТАНТИН КОЛЕВ

Долината се разкри пред очите му изведнъж. Неочаквана усмивка озари лицето на генерала. Колкото и да беше изнурен от трудния преход, не можеше да не забележи, че картината бе прелестна...

Планината свършваше внезапно. Той се радваше на оцедливите й, моравести поли — гдето бяха спрели — и с ведрина в душата гледаше почти равното, наклонено на юг поле. Жълтееха пресните стърнища. Те опираха в зеления гребен на върбите, зад които се гънеше Тунджа. На изток долината се разкриваше цялата и слънцето — напекло вече здравата — напластяваше синкава мараня. Един гърч на Балкана прикриваше долината от запад — сякаш нарочно я държеше в тайна. Тъкмо натам трябваше утре да потегли, да освободи Казанлък, да заключи Шипченския проход за Сюлейман паша — и ако бог помогне! — да свърне на юг — през отсрещната мека и нежна планина, зад която го чакаше Ески Заара...

Ведрината в душата на генерал Гурко идеше не само от красивата гледка, която се разкри пред очите му, и хладината на усоето, а най-вече от съзнанието, че той успя. Войската му бе превалила тоя зъл и навъсен Балкан. Три дни офицери, войници и коне бяха лазили по зъбери и скали, по стръмнини и урви... Със сетни сили, изтощени и изранени, бяха изтиквали оръдията, но преодоляха Хаинбоазкия проход, който турците наричаха „дяволски". И не го пазеха, защото вярваха, че войска през него не може да мине...

Преминаха...

Без пушка да гръмне...

Генерал Гурко слезе от коня и докато още разтъпкваше вдървените си крака, поднесоха му походния стол. С удоволствие седна на него и почувствува под себе си земята равна и покорна. „Да продължим ли — питаше се той — или да се установим на бивак? Една хладна нощ е добра почивка пред боя!"

— Ваше превъзходителство, войниците са изтощени до краен предел...

— Знам.

— Гладни са всички, ваше превъзходителство... Три дни не са получавали топла храна... И не само топла.

— Знам, полковник...

— Ваше превъзходителство, разрешете войската да се нахрани с галетите!

Генералът трепна.

Ведрината изчезна от лицето му. За миг му се поиска да кресне: „Какво прави интендантът? Аз ли трябва да се грижа за храната?", но се сети, че и интендантът, и снабдяването, и обозът, и лазаретите — всичко бе останало в Търново. По чуките на тая зла планина бяха пълзели само бойците от неговия отряд, преодолели я бяха с нечовешки усилия, а сега ги измъчваше гладът.

— Да не се пипат галетите! — твърдо каза генералът.

— Но... Ваше превъзходителство...

— Полковник, заповядвам да не се пипат галетите!

Офицерите от щаба стояха край него мълчаливи и източените им от умора и глад лица бяха заслабнали и бледи.

— Галетите ще ни трябват в по-трудно време... — тихо, сякаш уверяваше себе си, каза командуващият.

— А сега... какво...? — неопределено попита упоритият полковник.

— Установяваме се на бивак! — изрече ясно генерал Гурко, като се обърна към офицерите си. — Изградете лагера! До обед има два часа. А после — дано бог помогне!

Адютантът донесе вода. Предложиха му да се измие и освежи. Генерал Гурко махна с ръка и поиска по-скоро да опънат палатката.

Останал сам, той погледна към близкото село. Порази го нещо, което не беше забелязал досега: в настъпващата жега димяха комините на всяка къща... Над Хаинкьой се диплеше дим — по-гъст и синкав, отколкото далечната мараня...

Погледът му дълго шари из равнината. После потъна в мислите си. Много въпроси чакаха своя отговор. Подир час внезапно го връхлетя умората, а с нея дойде и съзерцанието. Той се улови, че не мисли за

Digitized by Google

нищо, а с нежност гледа някаква могилка... Тя бе долу — в равното, жълто стърнище. Странна му се струваше тая могилка — някак разлята, без връх, овална и светлокафява, гладка като лешник. Много му приличаше на нещо, но на какво точно — той все не можеше да определи.

Това го измъчваше.

Както го измъчваше всяка неясност.

Кой знае защо, тая могилка примамваше окото му...

— Ваше превъзходителство, палатката ви е готова!

Генералът се надигна от стола и усети остър глад.

Не му се лягаше на походното легло — не бе време ни за почивка, ни за сън. Дълго стоя прав — замислен и уморен, търсейки решение и изход.

Идваше обед, войниците бяха гладни...

Сепна го необичаен шум. Вън, пред палатката, вестовоят спореше и се караше с някого. Генералът се заслуша. Долови женски глас и това съвсем го обърка. Той притегна мундира си и излезе навън. Вестовоят се опитваше да възпре насила някаква старица, а тя упорствуваше да влезе в палатката.

— Първа съм, чоджум... Пада ми се да видя най-главния... Аз цял живот го чакам!

Жената не викаше, а просто се молеше на своя напевен език... Генералът веднага разбра смисъла на молбата ѝ: тя искаше да го види...

Войникът я изблъскваше назад и старицата бе безсилна, защото ръцете ѝ бяха заети — във всяка тя държеше голям вързоп, нещо обвито в бели, чисти бохчи. Зад жената, смутен, мълчеше беловлас старец, притискаше под мишницата си дървена крина и някак ласкаво и разбиращо се усмихваше на войнишкото старание...

— Оставете... — рече генерал Гурко. — Солдат, оставете...

Старицата го съзря и впери в него пламналите си очи като обезумяла. Бохчите бавно се изхлузиха от ръцете ѝ и леко тупнаха на земята. Тя се спусна и обви с ръце боговете му, зацепила генералските му кантове...

— Ну, мать дорогая... Не надо! — рече генерал Гурко и ѝ помогна да се изправи.

Трепереще ите ѝ пръсти достигнаха лъскавите пагони и гальовно потънаха в разкошната му брада, която се спущаше като две развлачени къдели встрани, по бузите му, после замилва скулите му...

Жената цялата се тресеше — някакъв тих, радостен плач. Така майка гали жаждан син, човек опипва нещо мило и скъпо, което е чакал неизмеримо дълго време...

— Сине... Жива бях да те дочакам сине...

— Не надо... не надо, милая! — смутено молеше генералът.

Старицата най-после се овладя и като погледна към стареца, който стоеше все тъй ухилен, с крината под мишница, наведе се над една от бохчите, развърза я и простря ръце напред, като поднасяше на генерала дебел, топъл и дъхав хляб.

— Вземи, сине... От пещта направо го нося...

Хлябът беше голям — цял връшник! — толкова голям хляб генералът не беше виждал. Старицата си беше играла с тестото, ваяла и майсторила бе от него листа и клонки, кръстове и непонятни фигури, а най-отгоре, в една вдлъбинка — прилична на птиче гнездо — бе насипала шарена сол...

Генерал Гурко пристъпи, благоговейно отчупи голям залък, допря го до шарената сол и с удоволствие го поднесе към устата си, скрита под чудесните му мустаци.

— Спасибо, мать...

„Откъде тия хора знаят какво сега ни е най-нужно?" — питаше се командуващият предния отряд, като гледаше как вестовоят поема от старицата още два хляба, препържени пилета, сирене...

— Като разбрахме, че идете, и опалихме пещите... Войската трябва да е сита... Тя кръвта си лее. Сили ви трябват, синко!

Тогава дойде ред на стареца. Той пристъпи плахо с крината и генералът, като погледна едрото и жълто като злато зърно, посочи го с пръст и попита:

— А ето что?...

— Ечемик... ваше благородие! — изпя старчето. — Зоб за конете. И те душа носят... Живинки!

Генерал Гурко повдигна поглед и онова, което се разкри пред очите му, щеше да остане в душата му завинаги — и в кървавия бой при Ески Заара, и през цялата война... Нямаше да напусне съзнанието му никога. Щеше да го помни до гроб...

От селото, към бивака на войската, по зелената морава тичаха — колкото сили им държат — мъже и невести, старци и деца... И всички носеха в ръце, в бохчи, в чували, в кошове хляб и жито, сирене и грозде... Някой мъкнеше виторог овен, друг дърпаше юларя на телица...

Генералът разбра всичко. Покъртителната преданост и обич на тия хора го трогна. Той спря уморените си очи на старицата и чак сега забеляза: тя бе променена като за сватба. Под новия, черен сукман белееше фуста, подаваха се шарени, кенарени ръкави; до възела на забрадката аленееше червено мушкато...

— За такъв народ... човек и да умре... сладка е смъртта! — развълнуван до сълзи рече генералът, после се овладя и добави:

— Спасибо, братци... Вот... там ваши...

И посочи с ръка бивака в подножието на планината.

Долетя гълчава, чу се ясна българска реч. Старците хукнаха натам, гдето хаинкьойци се смесваха със синкавите униформи на опълченци и руснаци.

— Наши, мари-и-и, наши!

— Българска войска! — викаше подире ѝ старецът. — Наша войска... Боже, помози!

Генерал Гурко приседна на походния стол пред палатката и откърши голям краешник от топлия дъхав хляб. Никога не беше

Digitized by Google

ял с такъв апетит. И никога не бе слагал в устата си нещо по-сладко.

Беше петнадесети юли хиляда осемстотин седемдесет и седма година.

Комините на Хаинкьой не димяха. Селото бе опустяло — всичко живо бе дошло в лагера на освободителите.

Генерал Гурко изведнъж се сети на какво прилича оная странна могила в равното. Да, тя приличаше на хляб, на един голям, гладък и добре изпечен хляб, метнат върху златистия месал на стърнището. Зарадва се на откритието си и облекчено се усмихна. Като гълташе бавно и сладостно живителните залъци, той си казваше, че цялата земя българска сега се е разстлала пред него като златистошарен месал, на който е поставен един огромен — невиждан и нечуван, хляб... Времето и историята го бяха изпичали пет века, за да срещне с него българинът руската войска...

Генералът щеше да запомни това село. И хлябът му.

Макар в оня ден да не знаеше, че след време то щеше да се нарича Гурково...

юли, 1977 г.
Стара Загора

НАША БЕЛЕЖКА

КЪМ ПИСМАТА — ДРУГО ОТНОШЕНИЕ!

Централният комитет на Българската комунистическа партия постоянно направлява и контролира работата на партийните и държавните органи с писмата и жалбите на трудещите се. Ярък израз на това е и излязлото решение на Политбюро на ЦК на БКП за усъвършенстване на работата с писмата на гражданите до органите на социалното управление в духа на решенията на XI партиен конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП.

В този документ са въплътени ленинските указания за работата с писмата, жалбите и предложенията на трудещите се. И сега ударението се поставя не само до значението на важния акт, а преди всичко до принципиалното партийно отношение, ярко проявление на демократизма в нашето общество, важна черта на социалистическия начин на живот.

Партията и държавата обръщат особено внимание на проблема, защото чрез неговото решаване се укрепват и разширяват връзките на Партията с народа, усилва се социалната активност на трудещите се. Наред с това писмата, жалбите и предложенията на гражданите са важно средство за изучаване на общественото мнение, богат източник на информация за живота на страната.

В списание „Партиен живот" постъпват писма на комунисти и трудещи се от различни краища на България. Те са ярък показател за обществената активност на хората. В тях се изразява вярата им в политиката на Българската комунистическа партия, поставят се въпроси, които имат обществена значимост. В много от писмата се повдигат проблеми, свързани със стила и метода на работа на отделни партийни и стопански ръководители по места, воюва се против нарушения на Устава и законността, срещу прояви, несъвместими със социалистическия начин на живот, с бюрократизма и пр. Има обаче и писма, в които личното доминира над общественото, в тях лъха неискреност, а понякога и клевета по адрес на отделни лица.

Digitized by Google

В някои писма, адресирани до сп. „Партиен живот", се изказват похвали и дават препоръки за усъвършенствуване на списанието. Това е полезно и редакцията се вслушва в гласа на читателите.

В редица жалби се отправят справедливи искания за уреждане на един или друг въпрос. В интерес на истината трябва да се каже, че съответните ръководители, към които се отправят молбите, проявяват разбиране и се отнасят с чувство за отговорност. Но има и факти, които говорят за намалена дисциплина, за пренебрежително отношение към повдигнатите въпроси. Иначе не бихме си обяснили следния случай. Гражданинът Илия Венков от София се оплака, че без негово съгласие от собствения му водопровод е направено отклонение за водоснабдяване на незастроено вилно място, а водата се използва единствено за поливане на овощни дръвчета и други насаждения.

Нашата проверка установи горните факти. Многократните разговори с ръководството на стопанско предприятие „Водоснабдяване" към столичния градски народен съвет не дадоха желания резултат. Това наложи въпросът да бъде отнесен и решен от председателя на изпълнителния комитет на СГНС.

За какво говори този случай?

Видно е, че отделни ръководни дейци още не разбират повелята на Единадесетия партиен конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП за повишаване ефективността и качеството на всяка дейност, за грижливо и внимателно отношение към хората. Те подценяват писмата на гражданите, не се отнасят с уважение към техните законни искания и не ги решават в срок. Мудността и субективизмът в тази област нанасят вреда на правдивото дело на Партията.

Има и други варианти на същите явления.

По страниците на списанието се явяват критични материали. Съгласно Указа за работа с тях съответните органи са длъжни в едномесечен срок да уведомяват редакцията за становището и мерките, предприети от тях.

В книжка 6 под заглавие „Неотменно ръководно начало" бяха критикувани някои слабости, допускани в комбинат „Марица—изток". В кн. 7 под рубриката „Наша бележка" се появи заглавие „Излъгано доверие", а в кн. 13 заглавие „Панoптикум на безвкусицата".

И в трите материала критиката бе отправена до хора, които четат списанието. Няма съмнение, че ония от тях, спрямо които са адресирани критичните бележки, са в течение на изнесените факти. Странно е обаче, че до ден днешен те мълчат, не реагират, като че ли нямат нищо общо с тях. Безразличието е също форма на борба срещу основателната критика.

А тези бележки се изнасят от „Партиен живот", от списанието на ЦК на БКП. Този факт буди тревога. Тя идва не от друго, а от това, че се подценяват принципни изисквания за работа с критичните публикации. Тревогата се подсилва и от факта, че с небрежността си отделни дейци пречат стриктно да се изпълняват постановки на Единадесетия конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП.

И още нещо.

Посочените действия убиват вярата на отделни хора, слагат преграда срещу непримиримостта им против слабостите, гасят пламъка на едни или други препоръки, които се правят от трудещите се.

А. ОГНЯНОВ

Digitized by Google

«РАЗПРАВА» ИЛИ КЛЕВЕТА?

ПИСМОТО

В него Иван Каменов, главен специалист в стопанско обединение „Трансстрой" — София пише: *„Може би истината и този път ще възтържествува, но след като се изстрада достатъчно. По решение на партийното бюро бях включен в комисията, която трябваше да представи на генералния директор нуждаещите се от жилище, тъй като предстоеше разпределението на новопостроения блок. Партийната ми съвест не ми позволи да премълча подготвените неправди и аз подписах протокола с особено мнение. Едното от отклоненията беше, че съставът на комисията по численост бе незаконен и трябваше да се увеличи с още един представител, да бъда изваден от комисията не е партийно, тъй като аз бях включен с решение на партийното бюро. От няколко дни при генералния директор (в Поморие, където той е на почивка) на доклад бе партийният секретар. Това стана непосредствено след решението да бъда изваден от състава на партийното бюро, за да отпадна и от комисията.*

Какъв е сценарият?

В края на април бяха командировани във Варна другарят Гебов (генерален директор), един алкохолик и една жена, за която аз се застъпвах за жилище. След тази командировка същата тази жена пише в къщи и до генералния директор найгнусни клевети. Партийният секретар, след като декларира пред бюрото, че писаното от нея далеч се различава от това, което тя преди му е казала, прояви завидна активност и предложи да бъда наказан с „порицание" и което е главната цел — да бъда изваден от състава на бюрото.

Партийната ни организация е почти разпусната. От второто полугодие на миналата година работим без планове. Събранието по решенията на Юлския пленум не бе проведено. С оглед да не си навлечем неприятности др. Станчев е отчитал несъстояли се организационни събрания. И понеже по отношение на работата и партийните ми задължения няма какво да се каже, бе избран този гнусен начин с тази жена.

Очевидно юлският дух, поради това, че отрича наличието на така наречената „малка правда", тук и там добива нюанси, а това с още по-голяма настойчивост налага нещата да се довеждат докрай. Помогнете да се изправи на крака партийната ни работа и да се сложи край на неправдата с мен. Не би ме учудило, ако след реализацията на разправата с мен тази жена, която е била предвидена за съкращаване като лош работник, стане най-добросъвестният и за заслугите й сега да й се даде и жилище..."

ПРОВЕРКАТА

В писмото си Ив. Каменов засяга главно няколко въпроса. Един от тях е за раздаваните апартаменти. Каква е истината?

В началото на 1977 година предстояло да бъдат разпределени ведомствени жилища за служителите на СО „Трансстрой". Генералният директор на обединението Крум Гебов назначил петчленна комисия, която да се занимае с този въпрос. В нея като член на партийното бюро бил включен и Ив. Каменов. При обсъждането неговото внимание било насочено към една цел. Той упорито настоявал да се даде жилище на служителката С., и то в предпочитан квартал. Защо? От какви съображения е вършил това? По-късно се установява, че той е поел лични ангажименти и в старанието си за устройването на това лице допуснал безпринципност. Действията му по този въпрос не спират само в обединението. Когато срещнал съпротива, неговите писма литват до различни ведомства, до най-високи партийни и държавни органи. Стремежът

Digitized by Google

нищо, а с нежност гледа някаква могилка... Тя бе долу — в равното, жълто стърнище. Странна му се струваше тая могилка — някак разлята, без връх, овална и светлокафява, гладка като лешник. Много му приличаше на нещо, но на какво точно — той все не можеше да определи.

Това го измъчваше.

Както го измъчваше всяка неясност.

Кой знае защо, тая могилка примамваше окото му...

— Ваше превъзходителство, палатката ви е готова!

Генералът се надигна от стола и усети остър глад.

Не му се лягаше на походното легло — не бе време ни за почивка, ни за сън. Дълго стоя прав — замислен и уморен, търсейки решение и изход.

Идваше обед, войниците бяха гладни...

Сепна го необичаен шум. Вън, пред палатката, вестовоят спореше и се караше с някого. Генералът се заслуша. Долови женски глас и това съвсем го обърка. Той притегна мундира си и излезе навън. Вестовоят се опитваше да възпре насила някаква старица, а тя упорствуваше да влезе в палатката.

— Първа съм, чоджум... Пада ми се да видя най-главния... Аз цял живот го чакам!

Жената не викаше, а просто се молеше на своя напевен език... Генералът веднага разбра смисъла на молбата ѝ: тя искаше да го види...

Войникът я изблъскваше назад и старицата бе безсилна, защото ръцете ѝ бяха заети — във всяка тя държеше голям вързоп, нещо обвито в бели, чисти бохчи. Зад жената, смутен, мълчеше беловлас старец, притискаше под мишницата си дървена крина и някак ласкаво и разбиращо се усмихваше на войнишкото старание...

— Оставете... — рече генерал Гурко. — Солдат, оставете...

Старицата го съзря и впери в него пламналите си очи като обезумяла. Бохчите бавно се изхлузиха от ръцете ѝ и леко тупнаха на земята. Тя се спусна и обви с ръце ботушите му, заопипва генералските му кантове...

— Ну, мать дорогая... Не надо! — рече генерал Гурко и ѝ помогна да се изправи.

Треперещите ѝ пръсти достигнаха лъскавите пагони и гальовно потънаха в разкошната му брада, която се спущаше като две развлачени кълдели встрани, по бузите му, после замилва скулите му...

Жената цялата се тресеше — някакъв тих, радостен плач. Така майка гали жаждан син, човек опипва нещо мило и скъпо, което е чакал неизмеримо дълго време...

— Сине... Жива бях да те дочакам сине...

— Не надо... не надо, милая! — смутено молеше генералът.

Старицата най-после се овладя и като погледна към стареца, който стоеше все тъй ухилен, с крината под мишница, наведе се над една от бохчите, развърза я и простря ръце напред, като подаваше на генерала дебел, топъл и дъхав хляб.

— Вземи, сине... От пещта направо го нося...

Хлябът беше голям — цял връшник! — толкова голям хляб генералът не беше виждал. Старицата си беше играла с тестото, ваяла и майсторила бе от него листа и клонки, кръстове и непонятни фигури, а най-отгоре, в една вдлъбинка — прилична на птиче гнездо — бе насипала шарена сол...

Генерал Гурко пристъпи, благоговейно отчупи голям залък, допря го до шарената сол и с удоволствие го поднесе към устата си, скрита под чудесните му мустаци.

— Спасибо, мать...

„Откъде тия хора знаят какво сега ни е най-нужно?" — питаше се командуващият предния отряд, като гледаше как вестовоят поема от старицата още два хляба, препържени пилета, сирене...

— Като разбрахме, че идете, и опалихме пещите... Войската трябва да е сита... Тя кръвта си лее. Сили ви трябват, синко!

Тогава дойде ред на стареца. Той пристъпи плахо с крината и генералът, като погледна едрото и жълто като злато зърно, посочи го с пръст и попита:

— А ето что?...

— Ечемик... ваше благородие! — изпя старчето. — Зоб за конете. И те душа носят... Живинки!

Генерал Гурко повдигна поглед и онова, което се разкри пред очите му, щеше да остане в душата му завинаги — и в кървавия бой при Ески Заара, и през цялата война... Нямаше да напусне съзнанието му никога. Щеше да го помни до гроб...

От селото, към бивака на войската, по зелената морава тичаха — колкото сили им държат — мъже и невести, старци и деца... И всички носеха в ръце, в бохчи, в чували, в кошове хляб и жито, сирене и грозде... Някой мъкнеше виторог овен, друг дърпаше юларя на телица...

Генералът разбра всичко. Покъртителната преданост и обич на тия хора го трогна. Той спря уморените си очи на старицата и чак сега забеляза: тя бе променена като за сватба. Под новия, черен сукман белееше фуста, подаваха се шарени, кенарени ръкави; до възела на забрадката аленееше червено мушкато...

— За такъв народ... човек и да умре... сладка е смъртта! — развълнуван до сълзи рече генералът, после се овладя и добави:

— Спасибо, братци... Вот... там ваши...

И посочи с ръка бивака в подножието на планината.

Долетя гълчава, чу се ясна българска реч. Старците хукнаха натам, гдето хаинкьойци се смесваха със синкавите униформи на опълченци и руснаци.

— Наши, мари-и-и, наши!

— Българска войска! — викаше подире ѝ старецът. — Наша войска... Боже, помози!

Генерал Гурко приседна на походния стол пред палатката и откърши голям кръшник от топлия дъхав хляб. Никога не беше

Digitized by Google

ял с такъв апетит. И никога не бе слагал в устата си нещо по-сладко.

Беше петнадесети юли хиляда осемстотин седемдесет и седма година.

Комините на Хаинкьой не димяха. Селото бе опустяло — всичко живо бе дошло в лагера на освободителите.

Генерал Гурко изведнъж се сети на какво прилича оная странна могила в равното. Да, тя приличаше на хляб, на един голям, гладък и добре изпечен хляб, метнат върху златистия месал на стърнището. Зарадва се на откритието си и облекчено се усмихна. Като гълташе бавно и сладостно живителните залъци, той си казваше, че цялата земя българска сега се е разстлала пред него като златистошарен месал, на който е поставен един огромен — невиждан и нечуван, хляб... Времето и историята го бяха изпичали пет века, за да срещне с него българинът руската войска...

Генералът щеше да запомни това село. И хлябът му.

Макар в оня ден да не знаеше, че след време то щеше да се нарича Гурково...

юли, 1977 г.
Стара Загора

НАША БЕЛЕЖКА

КЪМ ПИСМАТА — ДРУГО ОТНОШЕНИЕ!

Централният комитет на Българската комунистическа партия постоянно направлява и контролира работата на партийните и държавните органи с писмата и жалбите на трудещите се. Ярък израз на това е и излязлото решение на Политбюро на ЦК на БКП за усъвършенствуване на работата с писмата на гражданите до органите на социалното управление в духа на решенията на XI партиен конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП.

В този документ са вплътени ленинските указания за работата с писмата, жалбите и предложенията на трудещите се. И сега ударението се поставя не само до значението на важния акт, а преди всичко до принципиалното партийно отношение, ярко проявление на демократизма в нашето общество, важна черта на социалистическия начин на живот.

Партията и държавата обръщат особено внимание на проблема, защото чрез неговото решаване се укрепват и разширяват връзките на Партията с народа, усилва се социалната активност на трудещите се. Наред с това писмата, жалбите и предложенията на гражданите са важно средство за изучаване на общественото мнение, богат източник на информация за живота на страната.

В списание „Партиен живот" постъпват писма на комунисти и трудещи се от различни краища на България. Те са ярък показател за обществената активност на хората. В тях се изразява вярата им в политиката на Българската комунистическа партия, поставят се въпроси, които имат обществена значимост. В много от писмата се повдигат проблеми, свързани със стила и метода на работа на отделни партийни и стопански ръководители по места, воюва се против нарушения на Устава и законността, срещу прояви, несъвместими със социалистическия начин на живот, с бюрократизма и пр. Има обаче и писма, в които личното доминира над общественото, в тях лъха неискреност, а понякога и клевета по адрес на отделни лица.

Digitized by Google

В някои писма, адресирани до сп. „Партиен живот", се изказват похвали и дават препоръки за усъвършенствуване на списанието. Това е полезно и редакцията се вслушва в гласа на читателите.

В редица жалби се отправят справедливи искания за уреждане на един или друг въпрос. В интерес на истината трябва да се каже, че съответните ръководители, към които се отправят молбите, проявяват разбиране и се отнасят с чувство за отговорност. Но има и факти, които говорят за намалена дисциплина, за пренебрежително отношение към повдигнатите въпроси. Иначе не бихме си обяснили следния случай. Гражданинът Илия Венков от София се оплака, че без негово съгласие от собствения му водопровод е направено отклонение за водоснабдяване на незастроено вилно място, а водата се използва единствено за поливане на овощни дръвчета и други насаждения.

Нашата проверка установи горните факти. Многократните разговори с ръководството на стопанско предприятие „Водоснабдяване" към столичния градски народен съвет не дадоха желания резултат. Това наложи въпросът да бъде отнесен и решен от председателя на изпълнителния комитет на СГНС.

За какво говори този случай?

Видно е, че отделни ръководни дейци още не разбират повелята на Единадесетия партиен конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП за повишаване ефективността и качеството на всяка дейност, за грижливо и внимателно отношение към хората. Те подценяват писмата на гражданите, не се отнасят с уважение към техните законни искания и не ги решават в срок. Мудността и субективизмът в тази област нанасят вреда на правдивото дело на Партията.

Има и други варианти на същите явления.

По страниците на списанието се явяват критични материали. Съгласно Указа за работа с тях съответните органи са длъжни в едномесечен срок да уведомяват редакцията за становището и мерките, предприети от тях.

В книжка 6 под заглавие „Неотменно ръководно начало" бяха критикувани някои слабости, допускани в комбинат „Марица—изток". В кн. 7 под рубриката „Наша бележка" се появи заглавие „Излъгано доверие", а в кн. 13 заглавие „Паноптикум на безвкусицата".

И в трите материала критиката бе отправена до хора, които четат списанието. Няма съмнение, че ония от тях, спрямо които са адресирани критичните бележки, са в течение на изнесените факти. Странно е обаче, че до ден днешен те мълчат, не реагират, като че ли нямат нищо общо с тях. Безразличието е също форма на борба срещу основателната критика.

А тези бележки се изнасят от „Партиен живот", от списанието на ЦК на БКП. Този факт буди тревога. Тя идва не от друго, а от това, че се подценяват принципни изисквания за работа с критичните публикации. Тревогата се подсилва и от факта, че с небрежността си отделни дейци пречат стриктно да се изпълняват постановки на Единадесетия конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП.

И още нещо.

Посочените действия убиват вярата на отделни хора, слагат преграда срещу непримиримостта им против слабостите, гасят пламъка на едни или други препоръки, които се правят от трудещите се.

А. ОГНЯНОВ

Digitized by Google

«РАЗПРАВА» ИЛИ КЛЕВЕТА?

ПИСМОТО

В него Иван Каменов, главен специалист в стопанско обединение „Транстрой" — София пише: *„Може би истината и този път ще възтържествува, но след като се изстрада достатъчно. По решение на партийното бюро бях включен в комисията, която трябваше да представи на генералния директор нуждаещите се от жилище, тъй като предстоеше разпределението на новопостроения блок. Партийната ми съвест не ми позволи да прикълча подготвените неправди и аз подписах протокола с особено мнение. Едното от отклоненията беше, че съставът на комисията по численост бе незаконен и трябваше да се увеличи с още един представител, да бъда изваден от комисията не е партийно, тъй като аз бях включен с решение на партийното бюро. От няколко дни при генералния директор (в Поморие, където той е на почивка) на доклад бе партийният секретар. Това стана непосредствено след решението да бъда изваден от състава на партийното бюро, за да отпадна и от комисията.*

Какъв е сценарият?

В края на април бяха командировани във Варна другарят Гебов (генерален директор), един алкохолик и една жена, за която аз се застъпвах за жилище. След тази командировка същата тази жена пише в къщи и до генералния директор най-гнусни клевети. Партийният секретар, след като декларира пред бюрото, че писаното от нея далеч се различава от това, което тя преди му е казала, прояви завидна активност и предложи да бъда наказан с „порицание" и което е главната цел — да бъда изваден от състава на бюрото.

Партийната ни организация е почти разпусната. От второто полугодие на миналата година работим без планове. Събранието по решенията на Юлския пленум не бе проведено. С оглед да не си навлечем неприятности др. Станчев е отчитал несъстояли се организационни събрания. И понеже по отношение на работата и партийните ми задължения няма какво да се каже, бе избран този гнусен начин с тази жена.

Очевидно юлският дух, поради това, че отрича наличието на така наречената „малка правда", тук и там добива нюанси, а това с още по-голяма настойчивост налага нещата да се довеждат докрай. Помогнете да се изправи на крака партийната ни работа и да се сложи край на неправдата с мен. Не би ме учудило, ако след реализацията на разправата с мен тази жена, която е била предвидена за съкращаване като лош работник, стане най-добросъвестният и за заслугите ѝ сега да ѝ се даде и жилище..."

ПРОВЕРКАТА

В писмото си Ив. Каменов засяга главно няколко въпроса. Един от тях е за раздаваните апартаменти. Каква е истината?

В началото на 1977 година предстояло да бъдат разпределени ведомствени жилища за служителите на СО „Транстрой". Генералният директор на обединението Крум Гебов назначил петчленна комисия, която да се занимае с този въпрос. В нея като член на партийното бюро бил включен и Ив. Каменов. При обсъждането неговото внимание било насочено към една цел. Той упорито настоявал да се даде жилище на служителката С., и то в предпочитан квартал. Защо? От какви съображения е вършил това? По-късно се установява, че той е поел лични ангажименти и в стараението си за устройването на това лице допуснал безпринципност. Действията му по този въпрос не спират само в обединението. Когато срещнал съпротива, неговите писма лигват до различни ведомства, до най-високи партийни и държавни органи. Стремежът

Digitized by Google

му бил един — да се удовлетвори желанието на С.

Започват проверки, обяснения...

В отговор до ЦК на БКП СО „Трансстрой" съобщава, че изнесеното от Ив. Каменов е основано на изопачаване на някой факти и че той цели единствено да помогне на С., дори и с цената да злепостави отделни служители.

Не бихме могли да твърдим, че в писмото на тъжителя по жилищния въпрос няма и нещо истина.

Вярно е, че е била назначена петчленна комисия, което е в противоречие със законните предложения, които изискват да има равен брой представители на администрацията и профкомитета. В случая обаче това не е основната беда. И най-важното — това не е довело до безпринципност при разпределението на жилищата.

Друг съществен въпрос, който се третира в изложението, е за **състоянието на първичната партийна организация.**

Проверката установи, че през първото шестмесечие на 1977 година тя е нямала план, не се организират редовно и партийни събрания. Слаба е дейността и по контрола на решенията.

Ив. Каменов най-настоятелно моли да **се сложи край на разправата с него.** Вярно ли е това?

В изложението си той сочи името на жена, която писала анонимни донесения и клевети против него?

Коя е тя?

Той забравя, че това е именно лицето, за което е залагал всичко, своята чест като комунист и член на партийното бюро. Да, това е служителката, за която дълго време най-упорито се е застъпвал да бъде удовлетворена с хубаво жилище. При проверката обаче комисията установява, че тя укрива една стая и по тази причина й се отказва жилище. Този факт отдавна е бил известен на Каменов. Но въпреки това той я представя за крайно нуждаеща се. За какво говори това? Явно той е използвал служебното си положение за лична изгода. Постъпките му са в ущърб на честността, в противоречие с нормите на комунистическия морал.

Защо сега Ив. Каменов е настроен срещу С.?

Разврзката настъпва след скарването между двамата. Случаят не останал незабелязан. Зашумяло се из цялата дирекция. Едва три месеца след скандала партийното бюро се занимало със случилото се. Партийният секретар предупреждава Каменов, че ще се предложи на първичната организация той да бъде наказан и снет от партийното бюро. Това именно го накарало да пише изложение, в което тръби, че се готви сценарий за наказанието му. Той обаче не казва какво е основанието за санкционирането му, а на преден план изкарва други въпроси.

На състоялото се събрание комунистите с пълно болшинство наказаха своя другар със „строго мъмрене с предупреждение" и го извадиха от състава на партийното бюро. Те предложиха на административното ръководство да вземе мерки към провинилите се и снеме доверието от Каменов като главен специалист.

НАШИЯТ КОМЕНТАР

Всеки здравомислещ човек, когато дръзне да пише до някои институти, напълно съзнава, че ще заангажира хора, които ще се занимават с онова, което той изнася. И затова в писмото си авторът трябва да залага своята чест и достойнство, да изнася истината и тогава да търси да възтържествува правдата. А за комуниста Уставът на БКП е ясен. В него е подчертано, че трябва да се пише правдиво, честно, откровено. Да, защото иначе се стига до злепоставяне, до оклеветяване. Подобни деяния са несъвместими с членството в Партията, а за всички граждани на нашата родина законодателят е предвидил и сурови санкции.

Това е забравил авторът на изложението. За него е по-важно да пише, да тръби наляво и надясно. Максимата е една — дано успее в своите планове!...

Ив. Каменов волно или неволно клевети.

— Не съм ходил при генералния директор, както твърди Каменов — заяви инж. Станчев. — Лъжа е, че др. Гебов е почивал в Поморие.

На партийното събрание бе посочено кога се е състояло и събранието по решенията на Юлския пленум. Отхвърлени бяха и обвиненията за невярно отчитане на събрания. По това тъжителят не каза нито дума. Притиснат от фактите, той предпочете да мълчи.

За каква „разправа" говори Ив. Каменов?

Срещу него никой никога не е подготвял подобно нещо. Това са фактите. Те са неопровержими. Напротив, той можеше да обвини партийното и административното ръководство на обединението, че към него са подходили много меко, че дълго време са търпели нарушенията му.

Истината е една. Когато той погазил нормите на партиен живот и злоупотребил с гласуваното му доверие като комунист и когато цялото учреждение зашумяло по негов адрес, бюрото на първичната организация решило да му търси отговорност. И то с право.

Защо са хвърчали изложенията от негова страна?

Целта е ясна. На първо място да се удовлетворят исканията на лицето, за което той се застъпва, и на второ — да

Digitized by Google

отвлече вниманието от вредните му деяния. Затова скалъпва и твърдението, че го „гонят". И забравя, че с тези свои действия увеличава вината си.

И ако при първото обсъждане партийното бюро предлага той да бъде наказан с бележка, то при второто предложението и приетото решение е по-тежко.

Как се яви на партийното събрание Ив. Каменов?

От момента, когато е викан в бюрото, до деня на събранието бяха минали много дни. Вместо да осъзнае провиненията си, той се опита да омаловажи фактите.

Къде са причините?

Преди всичко в неговата морално-политическа неизграденост.

Не бива обаче да се игнорира и позицията на партийното бюро и първичната организация, които дълго време са мълчали и търпели. Вина има и в административното ръководство на обединението, което също твърде много е протакало решаването на случая.

— Ако се бях намесил навреме — заяви Гебов, генерален директор на обединението, — може би нямаше да се стигне до това положение.

Кое друго прави силно впечатление?

В изложението си авторът изнася, че е нарушен нормалният живот на първичната организация. Тутакси изпъкна друг въпрос. Защо по-рано той е премълчавал това положение? Та нали той е член на същото партийно ръководство, което направлява дейността на организацията? Кога сигнализира за тази слабост? Тогава, когато започна да му се търси отговорност! Комунистите му гласували доверие не за да бъде ням свидетел на събитията, а да се бори за изпълнение на задачите, които стоят пред тях. Така да се излагат недостатъците, без да се търси и собствената вина, говори за морална нестабилност на човека, за нечестност в отношенията към партийния колектив.

За първичната партийна организация в СО „Трансстрой" отговаря Ленински районен комитет на БКП. Не търсим и определяме неговото място в слабостите, които са допуснати тук. Видно е обаче, че не всичко е в ред. Защото, ако те следяха по-отблизо живота на партийната организация, щяха навреме да предотвратят тези нередности.

Димитър ДИМЧЕВ

ПО СЛЕДИТЕ НА НАШАТА КРИТИКА

«КОМБИНАТОРЪТ»

Под горното заглавие в кн. 6 от 1977 г. бе отпечатан критичен материал. В брой 15 от миналата година бяха поместени някои писма, които се получиха в редакцията след появяването на материала. В списанието дойдоха нови отзиви.

Окръжният комитет на БКП в София ни съобщава, че градският комитет на Партията в Годеч е изключил от партийните редове Аспарух Атанасов Стефанов за това, че е дал невярно сведение на Тодор Захариев за признаването му като АБПФК и че е загубил качествата на комунист.

Бюрото на районната контролно-ревизионна комисия на БКП — Кирковски район в София наказва с „порицание" Георги Александров Цветков — член на първичната организация при ДСО „Строителна механизация" и пълномощник на Централния комитет на Профсъюза на работниците от строителството към същото обединение, за даване на Т. Захариев сведение с невярно съдържание.

По същия повод първичната партийна организация в с. Черно поле, Видински окръг, наказва с „мъмрене" Илия Георгиев Павлов.

Digitized by Google

Ярък като факел

Иван Николов Лозенски беше мой близък другар от младини, един от активните строители на Работническия младежки съюз и на Работническата партия в Кюстендил и околията след погромите от 1925 година.

Изминаха вече толкова години от неговата смърт, а обаянието на тоя обикновен тютюнопаботник, на безстрашния комунист Иван Лозенски — човек с чиста като ясно пролетно небе душа — непрекъснато расте. Признателните потомци свеждат глави пред подвига му.

Условията, при които израсна и се оформи като комунист Иван Лозенски, бяха тежки. Той е частица от онова славно революционно поколение, което извлякло поука от дейността на Партията до 1925 година, продължи борбата на революционерите — предшественици на Девети септември.

Иван Лозенски е роден през 1907 г. в трудово семейство. Неговият баща беше дребен държавен служител, човек с благ характер, трудолюбив и сравнително грамотен човек. Съчувствуваше на комунистическото движение, но не смееше да се бори за неговите цели. „Пазете се, момчета — често ни съветваше той, — тия кучета ще ви изядат. Опасна е борбата, не бързайте, комунизмът ще си дойде сам по себе си."

Винаги, когато отивах при Иван, баща му идваше при нас на разговор. Много обичаше да слуша за Съветския съюз. Беше стар русофил. Не един път и не на един човек показваше свидетелството, което му е издало главното управление на руския „Червен кръст" за оказвана от него парична помощ на руската държава през Руско-японската война (1905 — 1906 г.). Но повечето от качествата си Иван дължеше на своята майка, стрина Елена. Тя беше закърмена още от дете в любов към свободата. Нейният баща, дядо Васил, е бил участник в четата на легендарния Ильо войвода (1805 — 1898 г.) Беше жена, надарена с бистър ум, добродушна, свободолюбива и благородна. „Борете се, деца!" — често ни насърчаваше тя. Домът на Елена Лозенска беше истинско убежище за борещите се другари. При нея винаги можеше да се намери покрив и парче хляб.

Иван Лозенски още от юноша започна да работи в тютюневите складове. Така той от малък изпита на гърба си капиталистическия грабеж. В тютюневите складове още отрано Иван започна да участвува в борбите на работниците. През 1927 г. той попадна под влиянието на Костадин Лучански. Аз също по това време се сближих с младия работник. Иван стана най-надеждна връзка на Комсомола с младите хора от складовете. Много грижи ние положихме за неговото класово осъзнаване и идейно издигане. Трябваше много пречки да се преодолеят и преди всичко — слабото му образование, което му пречеше в усвояването на сложните марксистко-ленински знания. Но той растеше, интересуваше се, питаше. Книгата постепенно стана негов другар.

Особено активна дейност Лозенски разви и някак си из един път изскочи напред в началото на 1928 г. — времето около създаването на РМС в Кюстендил. След упорити усилия — и то при военното положение, което съществуваше — в една ранна утрин през май 1928 г. от различни краища на Кюстендил всеки сам, внимателно и предпазливо, ние, 17 младежи, се събрахме в една падина над ж.п. линията

Digitized by Google

край с. Лозно. В лицата на всички младежи гореше сдържана, но сериозна тържественост. Всеки от нас живееше с мисълта, че в тази майска утрин ще се сътвори нещо голямо. Настана уреченият час. Аз изнесох кратък доклад за ролята и значението на РМС, чиито дружества точно по това време се създаваха в цялата страна. Подготвяше се и първата учредителна конференция на РМС. Прочетох проекта на учредителния протокол, който предварително бях изготвил. Избрано бе и ръководство от секретар (пишещия тоя спомен) и двама членове: Иван Лозенски и Тодор Дождевски. За делегати на учредителната конференция на РМС, която стана в края на май същата година, младежите избраха пак нас тримата. Така с дейното участие на Лозенски се роди РМС в Кюстендил.

Кюстендилската ремсова организация, както е отбелязано в протокола на учредителната конференция на РМС от 24 май 1928 г., е една от организациите — учредителки на РМС в страната. Дружествата в града и в Кюстендилска околия бяха едни между най-дейните в България.

Иван Лозенски изпълняваше с голяма смелост и пълна всеотдайност всички задачи, които му възлагаха Партията и РМС. След учредяването на РМС той положи големи усилия за укрепването и разрастването на младежката организация в града и в околията. В скоро време той спечели любовта и сърцата на тютюнопаботниците и младежта. Обичаха го, ценяха го и го слушаха.

Той спечели обаче и зверската омраза на фашисткия враг. Започнаха непрекъснати арести и зверски побоища. И не само полицията, а и бандитите на Иван Михайлов го подложиха на зверски терор.

Спомням си, сякаш е станало вчера, един случай, когато Иван и мен ни „повикаха" в „Македонския клуб", свърталище на най-големите фашистки изчадия в града. Докато отидем там, не остана душа у нас. Разпитаха ни за някакви позиви на ВМРО (Обединена), пръснати в града, а после най-строго ни предупредиха „да си вземем бележка". Когато излязохме от клуба и ни полъхна ветрец, почувствувахме, че целите сме във вода.

Особено жесток побой нанесоха на Лозенски през 1928 г. и в началото на януари 1931 г., когато беше арестуван в Обществена безопасност. Биха го до смърт. Искаха от него да разкрие нелегалните организации на БКП и БКМС. Не разкри нищо. Разбиха му гърдите. Получи кръвоизлив. „Пребих това кучe — бе се похвалил един от палачите побойници, — след този кръвоизлив няма да живее много".

И наистина след този ужасен побой нашият любим Ванче тежко заболя и почина едва навършил 23-годишна възраст.

Целият трудещ се Кюстендил и околията оплакаха своя любим син. Няколко хиляди работници, младежи, селяни се събраха в деня на неговото погребение — едни се наредиха в траурната процесия, други запълниха улиците, където отдадоха почит на своя храбър съгражданин борец. Погребението се превърна във внушителна демонстрация против фашистката диктатура.

Трудно може да се охарактеризира духът на тази демонстрация, затова ще цитирам информацията, поместена във вестник „Ехо" от 4. II. 1932 година: „Кюстендилското работничество е в тревога. Другарят Иван Лозенски, тютюноработник, е починал! Първите некролози — конфискувани. Вторите — само с няколко тревожни думи. Три и половина часът следобед, неделя. Хиляди работници се тълпят пред дома му и по улиците. Множеството потегли за гробищата. Майка, сестри раздираха въздуха със своите викове: „Убийци, те те убиха, синко!" Начело на манифестацията вървят две деца — пролетарчета, издигнали високо плакат: „Тоз, който падне в бой за свобода, той не умира!" и „Кълнем се пред гроба ти, че ще продължим борбата до пълна победа на делото, за което ти падна. От работниците."

Три червени венеца, един подир друг, носени от деца и работници. Червения погребален ковчег го носят на ръце работници. В първите редове са младежите. Манифестацията достигна до три хиляди, а към края на „Александровска" — 3500, тъй като се присъединиха много чакащи на улицата групи трудещи се. Улицата се задръсти от народ. Свещеници липсваха. Буржоазията плахо гледаше от балконите своята жертва. Шествието е внушително. Един старик ми каза: „Аз досега вярвах в бога, но отсега нататък с песни ще се погребваме". И той поде тъжната мелодия на „Вий жертва паднахте", следвайки младежите. На гроба говориха: от името на ЦК на РП — Стоян Стоименов; Иван Наков — секретар на местната организация на РП, Коста Лучански — от името на младежта, Йордан Златанов (Кафата) — от тютюноработниците, Стоян Венев — от името на пролетарските художници, поп Алексиев (завършил духовна академия, обаче отказал да се запопи, понеже е безбожник) — по самоинициатива. Всички обрисуваха живота и дейността на падналия другар и причините за неговата смърт.

В думите им се открояваше тезата: „Те ни избиват, хиляди жертви даваме, но ние растем." Многолюдната тълпа коленичи, подемайки „Тоз, който падне, в бой за свобода, той не умира".

Смрачи се. Злоба и тъга раздираше хилядите пролетарски сърца, но в тях отекваше „Ще бъде, ще бъде ден! Ден първи!".

Така Кюстендил отдаде почит на заслужилия свой син. „Никога — признава местният буржоазен вестник „Нова България" от 8. II. 1932 г. — погребение в този град не е събирало повече свят от това на бедния тютюнев работник. Повече от 1000 души (тук „Нова България" съзнателно намалява цифрата на присъствуващите, които бяха около 3500 души — б. а.) маршируваха след мъртвото тяло, носено на ръце, и вне-

Digitized by Google

чатлението беше, че се отдават последчи почести на заслужилия, най-даровития гражданин. Никакъв свещеник, никакви молитви..."

Тази антифашистка демонстрация имаше общонационално значение. Не случайно още на другия ден Министерският съвет и Светият синод провеждат извънредни заседания, на които са били обсъдени въпросите и мерките, които трябва да вземат за предотвратяване в бъдеще на подобни демонстрации като тази в Кюстендил.

Незабравимият Иван Лозенски извърши през своя кратък живот редица смели акции. Той беше не само активен участник и организатор на борбата на работниците, но и вземаше дейно участие и в уличните акции на Партията и РМС. С риск на живота си под дулото на пушката на часовия пред военния клуб той окачи през една нощ на 1931 г. червено знаме. „Идете — казва сутринта на своите близки той — да видите дали все още се развява". Като делегат на учредителната конференция на РМС той подписа един смел и енергичен протест против неговите врагове. През есента на 1929 г. и през 1931 г. Лозенски изпълни важни партийни задачи във Виена и в Прага.

Неговият идеализъм и честност бяха пословични. И последния си залък разделяше със своите другари по борба. „Елате, нахранете се у нас, братлета" — често канеше той подгонени от властта или останали без работа другари. Беше човек с широка душа, с вкус към хубавото. Винаги се обличаше чисто и спретнато. В отношенията си с другите винаги биваше внимателен и коректен. Хората го обичаха, в негово лице те виждаха свой искрен, честен и предан другар. През 1930 г. в София го срещнал брат му Драган, също комунист, по-късно професор в Художествената академия. Иван му поискал 300 лева. Оплакал се, че няма пари нито за хотел, нито за храна. Драган случайно се загледал в куфара, който Иван мъкнел:

— Какво носиш в тоя куфар — запитал той.

— Осемдесет хиляди лева — тихо пошепнал Иван.

— Толкова много пари носиш, а от мен искаш в заем?!

— Това са партийни пари. От тях не мога да пипам — спокойно отговорил Иван.

Разбира се, Иван е можел да поиска разрешение и да вземе един минимум за лични разходи и за разходи по багажа — това беше позволено в такива случаи. Но неговата партийна съвест дори и това не му позволила.

Така гореше един светъл младежки живот, за да остави ярък пример за подражание на младото поколение. Един живот, ярък като факел.

п. д. к. **Стоян СТОИМЕНОВ**

ПРИНЦИПИАЛНА ПОЗИЦИЯ

Фейлетон

Редакторът на окръжния вестник реши да освежи авторския си актив с още едно перо. На теоретичната конференция му хареса изказването на Рангел Пишев. „Този човек може да напише нещо интересно и за нас — каза си той. — Виж какъв език и какво критично око."

Веднага през почивката го намери и започна да го увещава.

— Ама аз не съм писал статии — заоправдава се Пишев. — Пък и дали е правилно именно аз да пиша...

Но редакторът така го притисна с аргументи, че му отряза всякакви пътища за отстъпление. Дори му напомни, че не бива да забравя изискванията на Юлския пленум.

— Напишете по-аналитично и малко пиперлия! — добави той накрая.

Рангел много се измъчи със статията. Писа, задраска, мисли, премисля. Оглеждаше всеки ред, всяка дума. Много умува по структурата. Мъчеше се да дозира положителното и критиката така, че да бъде вярно написаното. Дори по едно време се обади на Кирил Бързашки, инструктор в градския комитет, да се посъветва.

— Защо ти трябваше да се захващаш? — го упрекна той, без да каже нищо друго.

Но след тази реплика авторът още веднъж попремисли критиката. Как ли ще я посрещнат? И за всеки случай зачеркна конкретните примери. Остави само общите слабости и добави, че някои от тях се повтарят вече години наред. Написа статията и както бе му поръчал редакторът, я изпрати направо на него с надеждата, че нищо не е излязло и ще я хвърлят в редакционния кош, както бе чувал да се казва. Но след няколко дни, когато разгърна вестника, приятно изненадан, на трета страница зърна името си под една голяма, на три колони разположена статия. Само заглавието беше друго, а както се увери, и в текста имаше няколко поправки, но не толкова значителни. Оформили я бяха интересно, с каре в средата, с различен, разигран шрифт. Веднага привличаше окото. Навярно така е било нужно на редакцията, бяха я сложили под твърде взискателна рубрика: „Юлският пленум в действие!"

Както се и очакваше, пръв забеляза статията инструкторът на градския комитет Бързашки. Той следеше критиката в печата за техния град. Сам не умееше да пише и не харесваше, когато другите пишат по вестниците. Все мислеше, че користни подбу-

Digitized by Google

ди ги подтикват към това. Носеха се слухове, че във вестниците плащат тлъсти хонорари. Неговата сила бе в организацията. Оперативен, находчив, той умееше и най-сложните въпроси да придвижи бързо и добре, като събираше подготвени хора, които свършваха работата. Затова помежду си колегите му го наричаха „комбинаторът". Напоследък няколко пъти викаше и Пишев. Негова бе заслугата за една статия, която подготвиха за секретаря. Той я хареса и без да я поправи, само я подписа и я изпрати за печат. Но сега направо се намръщи, като видя статия с подпис на Пишев. Прочете я набързо и веднага отиде при секретаря да докладва.

— Другарю Ставрев, нашият Пишев много си е повишил самочувствието! Я вижте какви статии пише в окръжния вестник.

— Ами, нека пише и името му е такова — някак на шега подметна секретарят. И като хвърли бегъл поглед на статията, добави неопределено:

— Нищо...

— Според мене не е съвсем нищо. Разбрахте ли какви оценки прави за нашата работа? Кой го е упълномощил? Този град си има стопанин. Ако всеки вземе да пише каквото си знае по вестниците, къде ще отидем...

Наистина Ставрев не беше помислил над това.

— Вижте му и критиката. „Повтарящи се слабости години наред". Ако забелязва недостатъци, не трябваше ли да дойде и на нас да ги каже? Пък и по-горните инстанции от тези неща си правят изводи. Не ни стигат разните кореспонденти, дето идват и си пишат, каквото решат, ами и ние ще си изнасяме домашните работи.

Ставрев се замисли и не можеше да не се съгласи с тази логика. Представи си как на следващата среща в окръга неговият колега Йончев от съседния град ще го подкачи:

— Ставре, кога ще си оправите работите, бе? Четеш ли какво се пише за вас по вестниците?

Ами ако окръжният комитет постави въпроса?

— Я веднага доведете Пишев — отсече Ставрев. — Какво си въобразява той?

С присъщото си усърдие Кирил веднага отскочи да го търси и набързо го доведе в комитета. Когато влязоха в кабинета, там ги чакаха освен секретаря още няколко сътрудници. На Рангел Пишев се стори, че не го гледат много приветливо.

— Какво, пописваш статийки, а? — започна почти направо секретарят.

— А, да! — малко стеснително откликна Рангел. — Нали знаете журналистите. Като ме натиснаха, не ме оставиха, додето не опитах.

— Така значи. А ти знаеш ли принципиалната ни позиция? Тука има един стопанин, който може да дава оценки и не може кой както иска да си разиграва коня.

— Ама другарю секретар, аз даже предложих на редактора други да пише, но той настоя. И не съм обобщавал. Просто писах така, както мисля, дори...

— Аз го предупредих да не пише — вмъкна се в разговора Бързашки.

— О, значи и указанията на комитета не изпълняваш!

— Но аз го попитах като приятел... Пък и Партията ни дава право...

Това съвсем разгневи секретаря:

— Ти не чети лекции за правата си, ние ги знаем добре!

И след това така му „натри сол върху главата", както обобщи после Бързашки, че дори за миг си помисли: „Не пресолих ли нещата?"

Ставрев не можеше и да си представи колко болезнено посрещна този разговор Пишев. Няколко дена сякаш не беше на себе си. Разни мисли идваха в главата му и все не можеше да види в какво всъщност беше вината му.

След една седмица Бързашки поднесе справка за поместените критични материали в печата за града. Бяха три. Инструкторът добросъвестно беше написал, че по всички критични бележки са взети мерки, а по последната лично секретарят се е намесил. Ставрев подписа справката:

— Добре сме. Значи, няма за какво да ни ругаят...

В този момент телефонът изсвъня. Обаждаха се от окръжния комитет.

— Ставрев, изтегляме вашия Рангел Пишев при нас. Направи ни впечатление на теоретичната конференция, а и добра статия е написал във вестника. Изглежда кадърен човек. Такива ни трябват. Само с критиката ви е погалил с перце, но ние скоро ще ви изслушаме и там ще си поговорим по-сериозно...

— Да, да — набързо се съгласи Ставрев. — Ние го викахме и го поздравихме за статията...

И като остави слушалката, гневно се обърна към Бързашки:

— Видя ли какви ги забърка! Пишев го вземат в окръга. Бягай, та се оправяй, че иначе кракът ти да не стъпва в кабинета ми...

Димитър ИВАНОВ

Digitized by Google

ДЕЙСТВЕН ПОМОЩНИК НА ЦК НА ГЕСП

Списание „Нойер вег" („Нов път") — издание на ЦК на Германската единна социалистическа партия — вече тридесет и втора година отразява опита на партийните органи и организации и **системно осветлява проблемите на партийното строителство.** Широко място в него намират и основните въпроси на социалистическото строителство в първата държава на работниците и селяните на германска земя.

„Нойер вег" творчески разработва актуалните проблеми на всеки етап в развитието на социалистическата система в ГДР, разкрива и пропагандира дълбокия смисъл на растящите задачи и отговорността на ГЕСП като ръководна сила за тяхното най-ефективно осъществяване, неуморно ратува да се усъвършенстват стилът и методите на партийните органи и организации. То е **утвърден действен помощник на Централния комитет на ГЕСП в усилията за по-нататъшно развитие на Партията и за подобряване на нейната всестранна дейност.**

Тук се спираме на някои от най-важните страни в приноса на братското списание след IX конгрес на ГЕСП (1976 г.)

1

Непрестанното повишаване на ръководната роля на пролетарската марксистко-ленинска партия е една от основните закономерности на нейното развитие. Тя се проявява както в борбата против капитала, така и в изграждането на социализма и комунизма и е всестранно осветлена от творческия марксизъм-ленинизъм. И най-вече от КПСС, от нейния ленински Централен комитет, а така също и от братските партии в другите социалистически страни. Вярна на творческия марксизъм-ленинизъм, ГЕСП последователно както в своята практика, така и в теорията всестранно и задълбочено осветлява властното осъществяване на тази закономерност в живота. В това ни убеждават и материалите по страниците на сп. „Нов път".

„В новата програма на ГЕСП се потвърждава, че по-нататъшното укрепване на ръководната роля на Партията във всички области на живота е обективна необходимост — заяви в Отчета на ЦК на ГЕСП пред IX конгрес на Партията генералният секретар на ЦК на ГЕСП Ерих Хонекер. — В това ние виждаме съществена предпоставка за по-нататъшно изграждане на развитото социалистическо общество и за постепенния преход към комунизма."[1]

А в речта си пред първите секретари на окръжните комитети от 25 февруари 1977 г. той посочи: „Във всички области на социалния живот нашата Партия доказа своята способност успешно да изпълнява поставените цели и задачи от IX партиен конгрес. Сега, при подготовката и провеждането на отчетно-изборните събрания и конференции в Партията, най-важната задача на окръжните комитети се състои в това, все по-добре да подпомагат и подготвят първичните организации, за да се повишава техният собствен принос в изпълнението на партийните решения. Това изисква постоянно да се задълбочават връзките с масите, а изпълнението на главната задача да стане определящ мотив за действие на трудещите се; да се усъвършенствува вътрешнопартийният живот, да се засили възпитанието и образованието на комунистите."

Като правило **уводните статии** на списанието са написани от членове и кандидат-членове на Политбюро и на Централния комитет, от завеждащи отдели и други отговорни кадри в апарата на ЦК на ГЕСП, или пък от първи секретари на окръжни и градски партийни комитети. **В тях намират творчески израз преди всичко проблемите за повишаването на ръководната дейност на ГЕСП — ядрото на политическата система на социалистическото общество в ГДР** — от нейния Централен комитет до бюрото на отделната първична организация и до нейните партийни групи.

[1] IX конгрес на ГЕСП, доклади и решения (май 1976 г.), С., 1976 г., с. 127.

Digitized by Google

Така в статията „Нарастващата роля на ГЕСП в условията на развития социализъм" (кн. 7 от 1976 г., с. 269) най-напред аргументирано се доказва, че на периода на развития социализъм съответствува и новият етап в живота и всестранната дейност на самата Партия. Увеличението на броя и относителния дял на работническата класа в социалната структура на обществото в ГДР намира своето отражение и в състава на ГЕСП. Извършва се **по-нататъшно разширяване и непрекъснато укрепване на социалната база на Партията.** Наред с представителите на работниците, които заемат водещо място всред новото партийно попълнение, редовете на ГЕСП постоянно се разрастват за сметка и на челните селскостопански труженици, и на различните отреди на интелигенцията.

Ръководната роля на Партията е тясно свързана с нейната боеспособност, маневреност и гъвкавост, съществен фактор за което е **разгръщането на вътрешнопартийната демокрация.** На редица аспекти от този важен въпрос в статията „Вътрешнопартийната демокрация — извор на висока боева мощ на Партията" (кн. 4, 1976 г., с. 125) се спира ректорът на ВПШ при ЦК на ГЕСП д-р Валтер Слапке. В нея той изтъква: „Партията бди за строго спазване на демократическия централизъм и ленинските норми на партиен живот, за да се разгръщат непрестанно колективността на ръководството и вътрешнопартийната демокрация. Тя развива активността и творческата инициатива на всички членове и всестранно насърчава критиката и самокритиката." След това авторът припомня неотменните ленински указания да се разширяват демократическите права на комунистите, както и да се включват те при разглеждане на всички въпроси, произтичащи от политиката на Партията.

Друг аспект от проявлението на вътрешнопартийната демокрация — наличието на **деен партиен актив** като изпитана форма за по-широкото въвличане на комунистите в ръководната дейност — се разработва от Курт Шедлих, първи секретар на окръжния комитет в Анаберг (кн. 6, 1976 г., с 235). Той споделя своя и на секретариата на окръжния комитет опит в работата с постоянния партиен актив, както и с такъв, който се подбира за отделни случаи и конкретни важни задачи. Добре подготвените съвещания (периодични или извънредни) с партийния актив дават възможност най-отговорните хора в окръга по-дълбоко да вникват и делово да обсъдят актуалните политически, икономически и организационни въпроси, както и по-добре да осмислят предстоящите задачи.

Гюнтер Грел, втори секретар на окръжния партиен комитет на ГЕСП във Франкфурт на Одер, в статията си „Демократическият централизъм — жизнен закон на нашата Партия" наред с другото допълва, че ГЕСП все по-активно въздействува за развитието на обществените отношения в духа на социалистическия демократизъм. Много норми на партийния живот, форми и методи на партийната работа и ръководство днес вече „служат, а в бъдеще още повече ще стават образци при изработката на нормите за комунистическото самоуправление".

Привличането на най-широките маси, а в края на краищата и на всички граждани — пише същият автор — в изпълнението на управленческите функции, повишаването ролята на трудовите колективи в управлението на стопанството и на всички обществени работи до голяма степен се осигурява от дейността на първичните партийни организации. През последните години нашите първични организации укрепнаха още повече, техният живот стана по-съдържателен и целенасочен, а това неизбежно води до повишаване на авторитета и влиянието им. Мерките, които се предприемат от страна на ЦК на ГЕСП за укрепване на партийните редове и за по-нататъшно подобряване на качествения състав на Партията; усъвършенстуването на контрола и проверката на изпълнението; заякчаването на дисциплината във всички нейни разновидности и преди всичко изострянето на чувството за отговорност у комунистите твърде много допринасят дейността на Партията, на всички нейни звена да става все по-ефективна и целенасочена.

Обнародваните материали относно някои аспекти на ръководната роля на Партията показват неотклонния стремеж на редакцията да отделя постоянно внимание на този основен въпрос на партийното строителство и това всъщност е израз на все по-нарастващите грижи на ЦК на ГЕСП за развитието на науката за Партията, както и за повишаване на нейната роля в разработката на проблемите, имащи актуално теоретическо и практическо значение. И още нещо: говори не само за дълбокото вникване на авторите при обобщаване на богатия опит на Партията, но и за равнището на нейната организация в ръководството на строителството на зрелия социализъм, за последователно усъвършенстуване на вътрешнопартийния живот. Много добър пример в това отношение е статията на Хорст Долус, секретар на ЦК на ГЕСП (кн. 2, 1976, с. 49—54), посветена на окръжните отчетно-изборни конференции.

2

Партийното ръководство на икономиката и на стопанската дейност е решаващ сектор в работата на партийните органи и организации, една от най-важните страни на партийния живот. Ето защо основателно на тези възлови проблеми ГЕСП отрежда първостепенно място, което нагледно може да се проследи и върху страниците на много от разглежданите броеве на списанието.

Проблемите за по-нататъшно задълбочаване на интензификацията в народното стопанство на ГДР, както и нейните основни фактори: разгръщането на научно-техническия прогрес, по-доброто използване на ин-

Digitized by Google

вестициите, икономията на труд, материали и енергия при високо качество на продукцията, осигуряването на високи добиви в селското стопанство, заемат най-широко място във всяка книжка. На тях са посветени статиите: „По-високи мащаби на интензификацията след IX конгрес на ГЕСП" (кн. 11 от 1976, с. 465) от Вернер Кроликовски, член на Политбюро и секретар на ЦК на ГЕСП; „Народностопанският план за 1977 — курс на IX партиен конгрес" (кн. 1 от 1977 г., с.1) от Гюнтер Еренспергер, член на ЦК на ГЕСП и завеждащ отдел „Планово-финансов" на Централния комитет, и други.

Главният път за изпълнение на задачите на единната социално-икономическа програма, а също така на петгодишния план и на плана за 1977 г. е **по-нататъшното задълбочаване на интензификацията** във всички отрасли на народното стопанство. Разработените от генералния секретар на ЦК на ГЕСП Ерих Хонекер десет пункта за интензификация следва да се разбират в тяхната комплексност, а ръководството на изпълнението и необходимият контрол — като целева програма. Като първостепенна политическа задача се предвижда със силите на цялата република да продължи изграждането на столицата Берлин като политически, стопански и културен център.

Научно-техническият прогрес е най-актуалният възлов въпрос за комунистите и всички трудещи се в ГДР, тъй като през 1977 г. 80 на сто от прираста на производителността на труда и същият процент от намалението на употребата на важни източници на енергия, суровини и материали, следваше да се осигури посредством най-рационалните форми на управление развитието на науката и техниката, чрез бързото внедряване на научно-техническите постижения.

В заводите и комбинатите партийните органи и организации, като насочват и координират дейността на профсъюзните и младежките организации, се опират на творческата активност на трудовите колективи, на социалистическото съревнование, на постижения на научно-техническия прогрес и рационализаторското движение. Там умело разгръщат битката за висока производителност на труда, за висока ефективност на производството и високо качество на всяка работа. „От всяка мярка, от всеки час работно време, от всеки грам материал — поголям полезен ефект!" — това беше крилатият лозунг за току-що изтеклата 1977 г., който масово се поде от производствените колективи във всички отрасли на икономиката.

Социалистическото съревнование се свързваше тясно с подготовката на 60-годишнината на Великия октомври и придоби нови качествени измерения, които имат за цел интензификацията на производството. Мащабни бяха инициативите, висок беше творческият дух, с който трудещите се в ГДР завоюваха значителни постижения в социалистическото съревнование в чест на този всеобщ празник и при осъществяване решенията на IX конгрес на ГЕСП.

Така партийният комитет в Завода за конфекция в Алтентрептов съумя да убеди и вдигне трудещите се, за да изпълнят мероприятията по осъществяване на интензификацията на производствените процеси в завода и да отбележат високи трудови постижения. Качеството на продукцията — един от най-важните и решаващи фактори за интензификация (кн. 23 от 1976 г., с. 1079) се разглежда като функционална потребителска сигурност при оптимална продължителност на употребата и спазване на нормите и стандартите.

Интензификацията в селското стопанство е неразделна и важна част от аграрната политика на ГЕСП — се казва в статия от кн. 1, 1977 г., с. 39. А наред с това тя предполага да се премине към промишлени методи и технологии на производството, да се постигне висока култура на земеделие, за да се продължи революционното преобразуване на селското стопанство и с това да се укрепва съюзът на работническата класа с кооперираните селяни.

Как да се осигурява в срок и точно изпълнението на решенията на колектива посредством системното упражняване на партиен контрол, като изпитана форма за осъществяване на ръководната роля на Партията в стопанския и обществения живот, убедително се вижда от статията на Вернер Кол, партиен секретар в Азотноторовия завод в Пистериц (кн. 7, 1976 г., с. 283). В нея той аргументирано разказва за прилагането на развитата от др. Л. И. Брежнев мисъл на XXV конгрес на КПСС, че **контролът и проверката на изпълнението** са извънредно важна съставна част от организаторската работа на Партията. В резултат на добре организираната контролна дейност бе осигурено предсрочното привършване на основния ремонт и са произведени допълнително 1600 тона от така необходимия за селското стопанство карбамид.

3

Списание „Нойер вег" системно осветлява и основните проблеми на **идеологическата дейност на ГЕСП.** Важни страни от дейността за укрепването на идеологическите позиции на комунистите (кн. 6, 1977 г., с. 253) се разискват от Алфред Волф, партиен секретар в Завода за токоизправители в Шансдорф, както и от другите членове на партийния комитет с представители на редакцията на списанието. В разговора се казва, че класовата позиция на комуниста, неговото влияние и поведение в колектива са решаващи за изпълнение решенията на IX конгрес. Партийните събрания са и си остават решаващия форум за укрепване на идеологическите позиции на комунистите. „Заради това — се казва там — в подготовката и провеждането на партийните събрания постоянно се ръководим от основните политически въпроси на нашето развитие и оттук извеждаме изискванията и поръченията за всеки комунист. Стреме-

Digitized by Google

жът ни е: така осъзнатото поведение да става обществена необходимост!"

Рубриката „Партийна практика", която се поддържа редовно и заема обширно място, в периода преди IX конгрес се модифицира в поредицата от книжки като подрубрика: „Нашата дума за IX конгрес — дела, планове и мотиви". Тя изобилствува с материали, които информират за разнообразни инициативи и висока активност на партийните органи и организации, за животрептящи проблеми и как те се решават, за успехи на трудовите колективи в изпълнение на производствените планове, за интензификация на производствения процес, за повишаване качеството на продукцията и т. н. Трудещите се в ГДР, борейки се самоотвержено за изпълнение и преизпълнение на решенията на VIII конгрес на ГЕСП и достойна среща на IX конгрес, подеха редица полезни инициативи, а също така поеха колективни обещания и конкретизираха своите лични планове. Повсеместно се правеха прегледи за извършеното между VIII и IX конгрес на ГЕСП. Разгърна се системна политико-идеологическа и организаторска дейност за изпълнение на решенията на IX партиен конгрес.

„Политико-идеологическата работа да се планира" — отбелязва Роналд Цвайнигер, отговорник на партийна група в Изследователския център на Завода за металорежещи машини в Карлмарксщад. „Разглеждайки проектодокументите на IX конгрес на Партията, ние още веднъж стигнахме до извода: идеологическата дейност е сърцевина и боево съдържание на партийната работа и тя следва целево да се планира" (кн. 7, 1976 г., с. 290).

Ханс — Вернер Каулферс, също отговорник на партийна група в колектива от ж. п. тракция „Георги Димитров" по поддържане на подвижния състав във Франкфурт на Одер, разказва за ролята, средствата, формите и методите на работа и ръководство на заводската партийна организация в стремежа ѝ конкретно да насочва и води, да сплотява колектива и повишава неговата боеготовност.

„Веднага след обнародване на проектодокументите на IX конгрес — пише Каулферс — в партийната група и в отделните профгрупи започнаха оживени разисквания и се подеха ценни инициативи. Написан бе протокол „Девети конгрес", в който се поставиха нови задачи, например подобряване технологията на лагерите на подвижния състав, ефективното изграждане на материалното стопанство с въвеждане на електронноизчислителна техника и др."

Авторът подчертава, че личният пример, активната позиция на комунистите най-много допринасят да се издига равнището на политическата работа всред колектива, да се създава ведра обстановка и в крайна сметка да се постига непрекъснато увеличаване на обществената производителност на труда.

Особено внимание заслужава и рубриката „Писма на читатели", тъй като тя е своеобразна масова трибуна на партийните кадри — ръководни и изпълнителски — за размисъл и изява на становища и виждания в партийната практика, за коментари, обмяна на опит и поставяне на назряващи проблеми. Тези писма придават по-богат колорит и трайна жизненост на разнообразните вътрешнопартийни изяви. Помещените материали обогатяват тематично страниците на списанието, създават у многобройните им автори необходимото самочувствие и увереност, за да нараства непрекъснато ролята на субективния фактор, те са източник за нови инициативи и творческо дръзновение.

Така директорката на средното училище „Ленин" в Берлин — Фридрихсхайн, Хелга Щелгиц под заглавие „Пет задачи за нашето училище" пише: „Нашите другари се ръководят винаги от това, че учебният процес е преди всичко и винаги идеологически по своята същност, че собствената ни марксистко-ленинска квалификация е решаваща предпоставка за изпълнението на учебно-политическите задачи... Лично на мен задълбоченото изучаване на марксизма-ленинизма ми помогна много, за да вникна по-дълбоко и да заживея със задачите: ежедневно да обучаваме и възпитаваме учениците творчески и в пълно съответствие с начина на мислене на работническата класа" (кн. 2 от 1976 г., с. 67).

„Само дневна смяна ли? — Това трябва да се промени!", под такова заглавие са бележките на Хорст Вайглер, шлосер в корабостроителния завод „Пеене — Волгаст" за преминаване на многосменна работа, за по-добро използване на производствените фондове (кн. 2, от 1976 г., с. 88).

В същата рубрика Хедвиг Хьопе, работничка в хлебокомбината — Берлин (кн. 4 от 1976, с. 143), под заглавие „За доброто качество всеки носи отговорност" — разказва за помощта, която посредством обмяната на опит с два подобни комбината от Москва е допринесла, за да поеме обещанието да контролира сама качеството на своята работа!

4

Заедно с повишаване на ръководната роля на Партията твърде много се засилва приносът, ролята и на обществените организации — особено на младежките, на профсъюзните и т. н. Опитът на ГЕСП е богат с убедителни примери в това отношение. Това намира израз и в значителното място, което сп. „Нов път" отделя за статии и проблемни кореспонденции из живота и дейността на Съюза на свободната германска младеж, за издигане ролята на жената, както и на актуалните въпроси, които се решават от профсъюзните органи и организации.

В материалите и решенията на IX партиен конгрес се подчертава, че политиката на ГЕСП към младежта е част от общата ѝ политика. Младежта в ГДР дава своя достоен принос в изграждането на разви-

Digitized by Google

вестициите, икономията на труд, материали и енергия при високо качество на продукцията, осигуряването на високи добиви в селското стопанство, заемат най-широко място във всяка книжка. На тях са посветени статиите: „По-високи мащаби на интензификацията след IX конгрес на ГЕСП" (кн. 11 от 1976, с. 465) от Вернер Кроликовски, член на Политбюро и секретар на ЦК на ГЕСП; „Народностопанският план за 1977 — курс на IX партиен конгрес" (кн. 1 от 1977 г., с.1) от Гюнтер Еренспергер, член на ЦК на ГЕСП и завеждащ отдел „Планово-финансов" на Централния комитет, и други.

Главният път за изпълнение на задачите на единната социално-икономическа програма, а също така на петгодишния план и на плана за 1977 г. е **по-нататъшното задълбочаване на интензификацията** във всички отрасли на народното стопанство. Разработените от генералния секретар на ЦК на ГЕСП Ерих Хонекер десет пункта за интензификация следва да се разбират в тяхната комплексност, а ръководството на изпълнението и необходимият контрол — като целева програма. Като първостепенна политическа задача се предвижда със силите на цялата република да продължи изграждането на столицата Берлин като политически, стопански и културен център.

Научно-техническият прогрес е най-актуалният въпрос за комунистите и всички трудещи се в ГДР, тъй като през 1977 г. 80 на сто от прираста на производителността на труда и същият процент от намалението на употребата на важни източници на енергия, суровини и материали, следваше да се осигури посредством най-рационалните форми на управление развитието на науката и техниката, чрез бързото внедряване на научно-техническите постижения.

В заводите и комбинатите партийните органи и организации, като насочват и координират дейността на профсъюзните и младежките организации, се опират на творческата активност на трудовите колективи, на социалистическото съревнование, на постижения на научно-техническия прогрес и рационализаторското движение. Там умело разгръщат битката за висока производителност на труда, за висока ефективност на производството и високо качество на всяка работа. „От всяка мярка, от всеки час работно време, от всеки грам материал — поголям полезен ефект!" — това беше крилатият лозунг за току-що изтеклата 1977 г., който масово се поде от производствените колективи във всички отрасли на икономиката.

Социалистическото съревнование се свързваше тясно с подготовката на 60-годишнината на Великия октомври и придоби нови качествени измерения, които имат за цел интензификацията на производството. Мащабни бяха инициативите, висок беше творческият дух, с който трудещите се в ГДР завоюваха значителни постижения в социалистическото съревнование в чест на този всеобщ празник и при осъществяване решенията на IX конгрес на ГЕСП.

Така партийният комитет в Завода за конфекция в Алтентрептов съумя да убеди и вдигне трудещите се, за да изпълнят мероприятията по осъществяване на интензификацията на производствените процеси в завода и да отбележат високи трудови постижения. Качеството на продукцията — един от най-важните и решаващи фактори за интензификация (кн. 23 от 1976 г., с. 1079) се разглежда като функционална потребителска сигурност при оптимална продължителност на употребата и спазване на нормите и стандартите.

Интензификацията в селското стопанство е неразделна и важна част от аграрната политика на ГЕСП — се казва в статия от кн. 1, 1977 г., с. 39. А наред с това тя предполага да се премине към промишлени методи и технологии на производството, да се постигне висока култура на земеделие, за да се продължи революционното преобразуване на селското стопанство и с това да се укрепва съюзът на работническата класа с кооперираните селяни.

Как да се осигурява в срок и точно изпълнението на решенията на колектива посредством системното упражняване на партиен контрол, като изпитана форма за осъществяване на ръководната роля на Партията в стопанския и обществения живот, убедително се вижда от статията на Вернер Кол, партиен секретар в Азотноторовия завод в Пистериц (кн. 7, 1976 г., с. 283). В нея той аргументирано разказва за прилагането на развитата от др. Л. И. Брежнев мисъл на XXV конгрес на КПСС, **че контролът и проверката на изпълнението** са извънредно важна съставна част от организаторската работа на Партията. В резултат на добре организираната контролна дейност бе осигурено предсрочното привършване на основния ремонт и са произведени допълнително 1600 тона от така необходимия за селското стопанство карбамид.

3

Списание „Нойер вег" системно осветлява и основните проблеми на **идеологическата дейност на ГЕСП.** Важни страни от дейността за укрепването на идеологическите позиции на комунистите (кн. 6, 1977 г., с. 253) се разискват от Алфред Волф, партиен секретар в Завода за токоизправители в Шансдорф, както и от другите членове на партийния комитет с представители на редакцията на списанието. В разговора се казва, че класовата позиция на комуниста, неговото влияние и поведение в колектива са решаващи за изпълнение решенията на IX конгрес. Партийните събрания са и си остават решаващия форум за укрепване на идеологическите позиции на комунистите. „Заради това — се казва там — в подготовката и провеждането на партийните събрания постоянно се ръководим от основните политически въпроси на нашето развитие и оттук извеждаме изискванията и поръченията за всеки комунист. Стреме-

Digitized by Google

жът ни е: така осъзнатото поведение да става обществена необходимост!"

Рубриката „Партийна практика", която се поддържа редовно и заема обширно място, в периода преди IX конгрес се модифицира в поредицата от книжки като подрубрика: „Нашата дума за IX конгрес — дела, планове и мотиви". Тя изобилствува с материали, които информират за разнообразни инициативи и висока активност на партийните органи и организации, за животрептящи проблеми и как те се решават, за успехи на трудовите колективи в изпълнение на производствените планове, за интензификация на производствения процес, за повишаване качеството на продукцията и т. н. Трудещите се в ГДР, борейки се самоотвержено за изпълнение и преизпълнение на решенията на VIII конгрес на ГЕСП и достойна среща на IX конгрес, подеха редица полезни инициативи, а също така поеха колективни обещания и конкретизираха своите лични планове. Повсеместно се правеха прегледи за извършеното между VIII и IX конгрес на ГЕСП. Разгърна се системна политико-идеологическа и организаторска дейност за изпълнение на решенията на IX партиен конгрес.

„Политико-идеологическата работа да се планира" — отбелязва Роналд Цвайнигер, отговорник на партийна група в Изследователския център на Завода за металорежещи машини в Карлмарксщад. „Разглеждайки проектодокументите на IX конгрес на Партията, ние още веднъж стигнахме до извода: идеологическата дейност е сърцевина и боево съдържание на партийната работа и тя следва целево да се планира" (кн. 7, 1976 г., с. 290).

Ханс — Вернер Каулферс, също отговорник на партийна група в колектива от ж. п. тракция „Георги Димитров" по поддържане на подвижния състав във Франкфурт на Одер, разказва за ролята, средствата, формите и методите на работа и ръководство на заводската партийна организация в стремежа ѝ конкретно да насочва и води, да сплотява колектива и повишава неговата боеготовност.

„Веднага след обнародване на проектодокументите на IX конгрес — пише Каулферс — в партийната група и в отделните профгрупи започнаха оживени разисквания и се подеха ценни инициативи. Написан бе протокол „Девети конгрес", в който се поставиха нови задачи, например подобряване технологията на лагерите на подвижния състав, ефективното изграждане на материалното стопанство с въвеждане на електронноизчислителна техника и др."

Авторът подчертава, че личният пример, активната позиция на комунистите най-много допринасят да се издига равнището на политическата работа вред колектива, да се създава ведра обстановка и в крайна сметка да се постига непрекъснато увеличаване на обществената производителност на труда.

Особено внимание заслужава и рубриката „Писма на читатели", тъй като тя е своеобразна масова трибуна на партийните кадри — ръководни и изпълнителски — за размисъл и изява на становища и виждания в партийната практика, за коментари, обмяна на опит и поставяне на назряващи проблеми. Тези писма придават по-богат колорит и трайна жизненост на разнообразните вътрешнопартийни изяви. Поместените материали обогатяват тематично страниците на списанието, създават у многобройните им автори необходимото самочувствие и увереност, за да нараства непрекъснато ролята на субективния фактор, те са източник за нови инициативи и творческо дръзновение.

Така директорката на средното училище „Ленин" в Берлин — Фридрихсхайн, Хелга Щелгиц под заглавие „Пет задачи за нашето училище" пише: „Нашите другари се ръководят винаги от това, че учебният процес е преди всичко и винаги идеологически по своята същност, че собствената ни марксистко-ленинска квалификация е решаваща предпоставка за изпълнението на учебно-политическите задачи... Лично на мен задълбоченото изучаване на марксизма-ленинизма ми помогна много, за да вникна по-дълбоко и да заживея със задачите: ежедневно да обучаваме и възпитаваме учениците творчески и в пълно съответствие с начина на мислене на работническата класа" (кн. 2 от 1976 г., с. 67).

„Само дневна смяна ли? — Това трябва да се промени!", под такова заглавие са бележките на Хорст Вайглер, шлосер в корабостроителния завод „Пеене — Волгаст" за преминаване на многосменна работа, за по-добро използване на производствените фондове (кн. 2, от 1976 г., с. 88).

В същата рубрика Хедвиг Хьопе, работничка в хлебокомбината — Берлин (кн. 4 от 1976, с. 143), под заглавие „За доброто качество всеки носи отговорност" — разказва за помощта, която посредством обмяната на опит с два подобни комбината от Москва е допринесла, за да поеме обещанието да контролира сама качеството на своята работа!

4

Заедно с повишаване на ръководната роля на Партията твърде много се засилва приносът, ролята и на обществените организации — особено на младежките, на профсъюзните и т. н. Опитът на ГЕСП е богат с убедителни примери в това отношение. Това намира израз и в значителното място, което сп. „Нов път" отделя за статии и проблемни кореспонденции из живота и дейността на Съюза на свободната германска младеж, за издигане ролята на жената, както и на актуалните въпроси, които се решават от профсъюзните органи и организации.

В материалите и решенията на IX партиен конгрес се подчертава, че политиката на ГЕСП към младежта е част от общата ѝ политика. Младежта в ГДР дава своя достоен принос в изграждането на разви-

Digitized by Google

тото социалистическо общество и в защитата на социалистическата родина. В отговор на постоянните и близки грижи на ГЕСП към членовете на Съюза на свободната германска младеж всички нейни отреди, увличайки цялата младеж в страната, се изявяват с високи трудови постижения, а успехите на спортистите на ГДР на олимпийските игри в Монреал бяха още едно доказателство за резултатите от правилната партийна политика по отношение на младата смяна. В кн. 23 на списанието от 1976 г. всички журналистически жанрове са посветени на младежките проблеми и тяхното осъществяване в живота. Списанието помества и много материали, посветени на **жените в ГДР** и по-специално на майките, които са заети в материалното производство (кн. 8 от 1977 г. с. 374; кн. 24 от 1976 г., с. 1123 и др.).

Системно се отразява и подпомага дейността на **профсъюзните организации** в комбинатите и заводите особено по организацията на социалистическото съревнование, по изучаването на положителен опит и по откликването на критичните бележки за по-нататъшно разгръщане на профсъюзната демокрация.

Жизнената среда в зрялото социалистическо общество е концентриран израз на целенасоченото въздействие от страна на държавните, стопанските и обществените органи под ръководството и контрола на съответните партийни организации и органи. За това съвсем обяснимо списанието отделя голямо внимание и на този проблем.

Териториалното рационализиране и свързаните с него проблеми в голяма степен засягат младежта и жените (кн. 16 от 1976 г.). Ето какво изтъква във връзка с това Райнолд Кийц, първи секретар на окръжния комитет на ГЕСП в Бранденбург: „Десетгодишната упорита работа за социално-икономическото развитие на града и района и за подобряването на жизнените условия на трудещите се протече под ръководството и контрола на ОК на ГЕСП. Тя се водеше съвместно от стопанските ръководства и държавните органи и именно всичко това обяснява мащабността на постигнатото. Така, докато през 1965 г. към 70 на сто от жените в историческото селище Бранденбург бяха заети в общественонеобходим труд и едва 20 на сто от децата бяха в обществени детски заведения, от 1973 г. вече всички трудоспособни жени са на работа и изцяло са задоволени нуждите за места в яслите".

Териториалното рационализиране — отбелязва по-нататък авторът, изисква преди всичко координация на дейността между стопанските и държавни органи, съгласуване на капиталните вложения и висока социална активност на населението, което участвува с доброволен труд. „Ето защо задачата ни като окръжно ръководство — пише Р. Кийц — е да подготвим членовете на ГЕСП от предприятията и учрежденията за активна изява на авангардната им роля в труда и в изпълнението на социално-икономическия план за развитие на страната, **като заедно с това винаги отчитат** нуждите на цялата територия на района и дават своя личен принос, за да придобие тя съвременен облик."

При решаването на въпросите за териториално рационализиране особено значение придобиват организаторската, политико-разяснителната и възпитателната партийна работа, които списанието всестранно разработва.

5

Комунистът — организатор и възпитател на масите, нагледен образец на истински нов човек. Тази негова авангардна роля се отразява и върху страниците на някои от излезлите книжки в съответствие с изискването: жизнената позиция на всеки комунист днес се измерва с конкретни критерии. Ето защо членът на ГЕСП преди всичко е призван да служи за пример в социалистическото съревнование и да допринася с всички сили за неговата организация и ръководство, да служи за образец с отношението си към социалистическата собственост. Комунистът е длъжен винаги да свързва думите с убедителни дела, от класови партийни позиции да влияе на колегите си по работа.

Решенията на IX конгрес на ГЕСП и последователното им провеждане във всички сфери на социалния живот в ГДР поставят на преден план въпроса за **работата с партийните кадри.** Този възлов и винаги актуален проблем не остава извън сферата на вниманието на ГЕСП, нито пък слиза от страниците на братското списание. Тук ще споменем само някои статии: „Диференцирано обучение на кадрите" (кн. 18, 1976, с. 812), „Индивидуална работа с комунистите" (кн. 7, 1977 г., с. 319) и др.

Уводната статия „Работата с кадрите — винаги ориентирана към бъдещето" (кн. 1, 1977 г., с. 7) от Хари Дитрих, завеждащ сектор в ЦК на ГЕСП, обобщава редица теоретически и практически въпроси на кадровата работа в Партията. Авторът изтъква, че задачата на Партията да ръководи политически обществеността на ГДР въз основа на научнообоснована стратегия и тактика, повишава изискванията на всички равнища за комплексна ръководна дейност на ГЕСП. С всяка крачка напред, в съответствие с курса на IX партиен конгрес нарастват качествените изисквания към дейността на кадрите. Ето защо, за да се направи правилно изборът и по достойнство да се поверява конкретна задача или дадена работа на определени партийни кадри, това предполага както нагласа към изискванията на настоящето, така и към изискванията на развитието на бъдещето, тъй както те се предявяват от Програмата на ГЕСП.

Работата с кадрите, подчертава същият автор, следва да се насочи така, че да се изявява ръководната роля на работническата класа и на нейния политически авангард — Партията, да се изгражда още по-

Digitized by Google

тясно отношението на доверие от страна на трудещите се към ГЕСП и нейния Централен комитет. „При днешните обстоятелства, когато идеологическата борба между социализма и империализма се усложнява и нараства по обхват и интензивност, марксистко-ленинската закалка на всеки комунист е първостепенна и неотменима задача. Ето защо комунистът трябва да се възпитава в духа на принципите на пролетарския интернационализъм и нерушимата дружба със СССР и другите държави на социалистическата общност."

По-нататък задълбочено се анализира съставът на новоизбраните партийни ръководства и се установява, че повече от половината от тях са работници. Делът на непосредствено заетите в сферата на материалното производство от членския състав на първичните организации се е увеличил значително. За пример на добра работа в ново направление се сочи окръжната партийна организация в Ерфурт.

6

Редакцията редовно помества и материали **из живота на братските партии.** С тях се допринася за последователното интернационално възпитание на комунистите и трудещите се в ГДР. Списанието осведомява системно читателите си за живота и дейността на братските партии в социалистическите страни и преди всичко за опита на КПСС, помества материали по някои актуални проблеми на международното работническо и комунистическо движение, настъпателно разобличава фалшификациите на апологетите на капитализма, воюва страстно срещу антисъветизма и антикомунизма. Такива статии се поместват редовно във всяка книжка под рубриката: „Из опита на братските партии", в уводни и други статии.

Така в уводната статия по случай XXV конгрес на Комунистическата партия на Съветския съюз (кн. 7 от 1976 г., с. 269) се подчертава: „Опитът на КПСС при изграждането на комунизма има общовалиден характер за всички, които са тръгнали по пътя на социализма и комунизма. Народите на Съветския съюз са тези, които под ръководството на своята изпитана в боевете Комунистическа партия изпълняват пионерска роля за човечеството при осъществяване на всеобщите обективни закономерности на общественото развитие към комунизма."

В два броя списанието помести материали и из живота на БКП: „В трудов подем към XI конгрес на БКП" (кн. 5, 1976 г., с. 216) и „Политическа работа на равнището на задачите" (кн. 5, 1977 г., с. 189).

В статиите „Марксистко-ленинското възпитание на новите членове и кандидат-членове на КПЧ" (кн. 16 от 1976 г., с. 744), „Засилена активност в живота на УСРП" (кн. 6 от 1976 г., с. 266) се осветлява опитът на тези две братски партии. А в кн. 17 от 1976 г., с. 794 се обменя опит в лекционната дейност на ПОРП, в кн. 1 от 1977 г., с. 45 се дава опит на Монголската народнореволюционна партия, в кн. 7 от 1977 г., с. 333 се разказва за „Виетнам по пътя на социализма" и т. н.

* * *

Братското списание на ЦК на ГЕСП „Нойер вег" неуморно ратува да се усъвършенствува разнообразната дейност на партийните ръководства и организации в ръководството на целокупния обществен живот в страната. Редакционното ръководство и преди, но особено в наши дни със силата на печатното слово допринася за развитието на ГЕСП като ръководна сила и за умножаване на успехите на ГДР във всички области на живота, за непрестанно укрепване на идейното и организационното единство на партийните редове, за усъвършенствуване на формите и методите на партийната работа.

Нови дела във възходящото развитие на братските отношения, дружбата и всестранното сътрудничество между БКП и ГЕСП, между нашите страни и народи са срещите на другарите Тодор Живков и Ерих Хонекер, приетото съвместно комюнике и подписаните документи в резултат на посещението на партийно-държавна делегация на ГДР у нас от 14 до 16 септември 1977 година.

Списание „Нойер вег" прави впечатление не само със своята тематика и богато съдържание, но то оставя трайни следи у читателите си и с **интересния си външен облик, оформяване и илюстриране.** Заглавията и смисловото съдържание на постоянните или периодично появяващи се рубрики, като и многото снимки, диаграми, таблици в текста на отделните броеве, сполучливо се съчетават с основната тема на титулните страници.

Димитър ТОНЧЕВ
Стефан ПАНОВ

Digitized by Google

В МЕСТНИТЕ ПАРТИЙНИ ОРГАНИ И ОРГАНИЗАЦИИ

БАЩИНСКИ ГРИЖИ

Окръжният комитет на БКП във Видин на свой пленум разгледа въпроса за по-нататъшно усъвършенствуване партийното ръководство на Комсомола и младежта в окръга.

В доклада и в изказванията бе подчертано, че под близката помощ на окръжния комитет на БКП, на партийните и стопанските ръководства през последните години е нараснал делът на Комсомола и младежта в изпълнението на стопанските задачи. Младите хора са активни участници във всички сфери на материалното производство.

В окръжната комсомолска организация 79 от младежките бригади работят по собствен кодекс за образцова социалистическа дисциплина. През 1976 година в движението „Да достигнем и надминем резултатите на челниците в труда и ученето" са участвували 2621 млади работници и кооператори, от които 1478 са достигнали резултатите на челниците. Видинската окръжна комсомолска организация първа в страната поде инициативата на Ленинския комсомол „За себе си и за онзи момък". Много комсомолски дружества и организации, 141 челни младежки производствени единици са зачислили в своите редове 234-мата съветски бойци и командири, погребани край Видин, Кула и Брегово; 70 паднали геройски партизани, ятаци и политзатворници; 82 воини от Първа българска армия, загинали в Отечествената война. На редица места партийните и стопанските ръководства отделят нужното внимание на младежта и Комсомола, грижат се за тяхното обучение и израстване.

Борбата за високо качество на продукцията е станала лично дело на младите хора. В движението за ТНТМ участвуват над 10 000 младежи и девойки. През последните години са решени над 250 научно-технически задачи. Израснаха млади рационализатори и изобретатели.

Усилията на партийните комитети и организации от селското стопанство са насочени към организиране на младежта в борбата за по-нататъшното укрепване на аграрно-промишлените комплекси, за внедряване на промишлените технологии в селското стопанство и др.

Утвърдена е практиката най-подготвените комунисти да работят като пропагандисти в Комсомола. Сега 62 на сто от ръководителите на учебните звена в ДКМС са членове на Партията. В политическата работа сред младежта се утвърждават нови по-емоционални форми като: теоретическите конференции, конкурси, срещи и пр. В резултат на това е постигната по-голяма последователност в изучаването на актуални въпроси на марксистко-ленинската теория, на проблемите на международното комунистическо и младежко движение и др.

Огромното мнозинство от младежта в окръга се възпитава като истински творец на новия живот, активно участвува в строителството на социализма. Особено ефективни за трудовото възпитание на младежите и девойките са ритуалите за тържествено приемане в редовете на работническата класа.

Преустройството на образователното дело създава условия за по-добра интеграция на учебните заведения с промишлените и селскостопанските предприятия. Аграрно-промишленият комплекс в Брегово например е предоставил на курсистите от СПТУ безплатни учебници, пособия, храна, облекло и общежитие. На тяхно разположение са 7200 дка обработваема земя и 40 нови съвременни машини за производствената практика. Курсистите са се задължили след завършване на курса на обучението да постъпят на работа в селското стопанство. Подобни примери има и с промишлените предприятия.

В бригадирското движение през лятото на 1976 година участвуваха 93,8 на сто от всички средношколци и осмокласници. Извършената работа се изчислява на 162 666 лв. Голямо внимание се отделя и за пълноценно използване на свободното време. С богато съдържание са наситени младежките домове.

Окръжният, градските, заводските и общинските комитети на БКП и първичните организации сега по-системно се занимават с проблемите на ДКМС и младежта. Чувствително е подобрено партийното ядро в Комсомола. Повечето от секретарите на дружествата и организациите са млади ко-

Digitized by Google

мунисти. Много грижи се полагат за повишаване на образованието и квалификацията на младежките кадри, за разгръщане на самодейния характер на комсомолските дружества и организации и др.

На пленума бяха отчетени и редица нерешени въпроси. Какви по-характерни слабости се допускат?

Незадоволителна е работата на някои партийни комитети, първични организации, стопански и профсъюзни ръководства с младежките производствени единици за тяхното активизиране в решаване на задачите, които стоят пред колективите. Не се създава навсякъде непримиримост към недостатъците и слабостите. Някои партийни комитети и организации подценяват въпроса за участието на младежта в техническия прогрес. Недостатъчни са грижите на село от партийните, държавните и стопанските органи за развитието на материално-производствената база в селското стопанство на съвременно техническо равнище. Малък е притокът на комсомолци във фермите и комплексите. Незадоволителен е процентът на младите хора, които се насочват към строителството.

Има партийни комитети, бюра и организации, които не осъществяват близък контрол на учебния процес в комсомолските звена, поради което в някои от тях занятията минават на ниско равнище. В някои колективи се допускат слабости в трудовата дисциплина. То се дължи на незадоволителната дейност на партийните комитети и организации за възпитанието на младите хора в чувство за дълг и отговорност, за непримиримост срещу слабостите.

Някои комсомолски дружества не водят редовен живот, нямат влияние сред младежта. От една страна, това се дължи на незадоволителните грижи, които полагат за тях партийните комитети и организации, и от друга, на лошия подбор на комсомолските кадри. В някои комсомолски ръководства са избрани хора с недостатъчен авторитет и слаба подготовка. Има партийни бюра, които не познават добре партийните документи по ръководството на ДКМС, подценява се на отделни места и въпросът за по-близка помощ от страна на партийните органи и организации на Комсомола.

Пленумът прие конкретни решения, които ще помогнат да се даде нов тласък в работата на окръжната комсомолска организация.

Мирон ВИТКОВ

кореспондент на сп. „Партиен живот"

НА ПОЛОЖИТЕЛНИЯ ОПИТ — ШИРОК ПЪТ

Неотдавна в Поморие се състоя среща със секретарите на партийните комитети в Бургаски окръг. На нея бе споделен опитът на поморийската градска организация за издигане равнището на партийното събрание и за работата на клубовете на първичните организации.

Какво е характерно за **партийните събрания?**

Опитът на поморийската градска организация показва, че работата по подготовката на партийното събрание започва непосредствено с приемането на перспективния и оперативния план на организацията. В плановете намират място онези възлови проблеми, с чието обсъждане и решаване се цели да се активизират комунистите и трудовият колектив при реализирането на съответните задачи. Заслужава внимание фактът, че при определянето и планирането на въпросите за партийните събрания наред с извършването на задълбочен анализ на съществуващото състояние на работа се прави и допитване до комунистите кои въпроси според тях са най-важни за годината или за тримесечието и трябва да се обсъдят от партийните членове.

Усвояването на такъв подход изисква от градския комитет на БКП да води целенасочено и системно обучение на секретарите и членовете на партийните бюра, да им оказват конкретна помощ при разработването и приемането на перспективните и оперативните планове, практически да ги приучва в тази дейност да се опират на стопанските ръководства и широк актив от специалисти и добри работници.

Анализът на резултатите от дейността на първичните организации в Поморие доказва, че приложението на този подход е помогнал на организациите в материалното производство през годината да поставят в центъра на вниманието си най-важните въпроси, които са свързани с осъществяването на стратегическия курс на Партията — ефективност и качество.

Положителна страна от работата на градския комитет на БКП и на първичните организации е също така голямото внимание и време, което те отделят за проучването и разработването на предвидения за събранието въпрос. Може да се каже, че този момент се явява възлово звено от цялостния цикъл на процеса. За проучването на проблема и разработването на материалите за събранието партийните бюра изграждат работни групи с участието на ръководни дейци, специалисти, дългогодишни работници. Те въз основа на конкретни проучвания в сътрудничество и с помощта на вишестоящи органи подготвят доклад и проект за решение. В този етап на рабо-

Digitized by Google

тата активно участие вземат секретарите на ГК на БКП, неговите членове или сътрудници. Работната група разработва, ако това се налага, няколко варианта, обсъжда ги с широк кръг от хора и след това избира оптималния от тях, който внася за разглеждане в партийното бюро. Още на този етап бюрото полага грижи да включи всички комунисти според тяхната политическа и специална квалификация.

Важен момент в подготовката на партийните събрания е активизирането на комунистите за участие в тяхната работа. Целта е чрез използването на разнообразни форми на индивидуална и колективна работа с партийните членове, нагледни и други средства всеки комунист да се запознае със съдържанието на проблема и целта, която се поставя с неговото решаване. Така хората отиват на събрание със собствено становище и оценка, с осмислени предложения и критични бележки.

Опитът на първичните организации в Поморие още веднъж потвърждава, че изключително важно условие за творчество и висока активност на комунистите по време на събранието е спазването на вътрешнопартийната демокрация и умението да се ръководи оперативно и делово неговата работа. Това е предпоставка за създаването на творческа, делова и критична обстановка. Тя позволява комунистите свободно да изказват мненията и съображенията си, да правят обосновани предложения, да се приемат научнообосновани и реално изпълними политически по характер и съдържание решения.

Положителният опит в градската партийна организация свидетелствува, че работата на партийното бюро и комунистите не свършва на събранието. Тя намира проявление в създаването на своевременна организация за изпълнение на приетите решения, разпределение на силите, подбора на формите и методите за разясняване, проверка и контрол на изпълнението, отчетност и оценка на получените резултати. Много важно е и това, че резултатите от изпълнението на решението се вземат за критерий при оценката на равнището на партийното събрание.

Постигнатото в Поморие е в резултат на прилагането на научен подход от ГК на БКП в областта на партийно-организационната дейност. Въз основа на теорията и практиката на партийното строителство, решенията на XI конгрес на БКП и получената информация от анализа на собствения си опит, градският комитет предварително разработи своя методика. В нея бе определена целта и най-общите качествени характеристики, които трябва да притежава работата за издигане равнището на партийното събрание. Това е единен процес на взаимодействуващи, взаимозависими звена, през които той трябва да протече и да се осъществи чрез разнообразни форми, методи и средства, свойствени на партийно-организационната работа. Експериментирането на тази методика в отделни организации позволи да се формулират основните положения, които ще се спазват от партийните бюра при подготовката и провеждането на събранията и за създаването на добра организация за изпълнението на решенията.

ВСЯКА ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИЯ СЪС СВОЙ КЛУБ

Това вече не е лозунг, нито подета инициатива, а реалност, намерила материално въплъщение в създадените и обзаведени четиридесет клуба на първичните организации.

Непосредствено след публикуването на Тезисите на ЦК на БКП за развитието на Партията бюрото на градския комитет на БКП прие решение за изграждане на клубове на първичните организации и работни стаи на техните секретари. Приета бе и конкретна програма. Под прякото ръководство на ГК на БКП бяха разработени идейни проекти за реконструкция на някои от помещенията и тяхната вътрешна уредба. Изключително с трудови дни и със средства на предприятията и партийните организации поставената цел намира свой материален израз. Едновременно с това градският комитет на Партията разработи статут за дейността на клубните съвети и другите въпроси, които са свързани със съдържанието и дейността на клубовете. Сега те са отворени, въведен е график за дежурство. Там се организират събранията на първичните организации, срещи и разговори по актуални въпроси от политиката на Партията и развитието на предприятието. Тук идват отговорниците на партийните групи, пропагандистите, ръководителите на обществено-политическите организации, безпартийни активисти. Особено полезотворна е дейността на клубовете на териториалните партийни организации, които се превърнаха в център на богат и разнообразен политически живот, в желано и търсено място.

Приятно е сега човек да влезе в клуба на една от първичните организации в Поморие. В уютна обстановка, погледът му се спира върху таблото с плана на колектива, на партийната организация, на програмата за работата на клубния съвет. В красиво изработените малки библиотечки е подредена литература по партийно строителство, списания, вестници и други, които са нужни за всеки комунист, пропагандист и агитатор.

Всичко това пряко влияе върху авторитета на партийната организация, на самочувствието на комунистите, създава добри условия за разгръщане на широка политическа, идейно-възпитателна и организаторска дейност.

Пенко КОЗАРОВ

кореспондент на сп. „Партиен живот"

Digitized by Google

ПЛОДОВЕТЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ПОДХОД

Работниците от Атомната електроцентрала край Козлодуй се трудят в условия, които значително се различават от условията във всяко друго предприятие. Преди всичко високата степен на автоматизация, обособеността на отделните дейности, спецификата на редица работни места налагат работниците, инженерите и техниците да прекарват почти цялата смяна или значителна част от работното време сами. В една зала, етаж, при група апарати се трудят един-двама души. Тук изчезва представата за компактния колектив, за традиционната бригада, смяна, събрани на едно място, където общуването е непосредствено и контролът на преките ръководители е визуален. Поставен в своеобразна изолираност, атомният енергетик трябва да притежава високо съзнание за дълг към предприятието и обществото, непрекъснато да се формира у него чувство за отговорност за изпълнение на преките задължения. Ето защо възпитанието на чувство за самоконтрол, взискателност към себе си, самокритично отношение към пропуските и слабостите са непрекъснат обект на индивидуалната работа на заводската партийна организация. Тук индивидуалният подход като средство на въздействие не е самоцелен, а начин на партийно ръководство, подсказан от условията. Разбира се, в централата имат място и масовите форми за възпитание, но индивидуалните носят повече плодове. Заводският партиен комитет очертава съдържанието на индивидуалната работа както за определен период от време, така и в зависимост от непосредствените партийни и стопански задачи. След Юлския пленум грижата за непрекъснато повишаване качеството и ефективността на производството и на всички видове дейности е най-важната за трудовия колектив на централата. В началото на миналата година партийният комитет реши да се организира разговор с всеки работник на тема: „Как изпълних плана за 1976 г.; личната ми производствена програма за 1977 г.". С активите към първичните партийни организации се състоя, така да се каже, първият етап на разговора. Дежурният инженер Н. Виденов, член на заводския партиен комитет, направи задълбочен коментар на темата и разясни целите и задачите на разговора. За организирането на индивидуалните беседи се погрижиха партийните бюра. Те осигуриха за активистите материали и за изпълнението на плана през изминалата година, и за основните показатели на насрещния план за 1977 г. както за централата, така и за всяко производствено звено. Разговорът продължил няколко седмици с откровена загриженост и критичен дух към допусканите слабости. През това време в заводския партиен комитет са постъпили много предложения, критични бележки, искания за незабавни мерки. Партийните бюра упражнявали контрол разговорът да достигне набелязаните цели. Първичната партийна организация при „Атом-енерго-ремонт" препоръча в беседите с работниците да се поставят въпроси, свързани с качеството и ефективността като: начини и средства за изпълнение на плана по обем и качество; възможен ли е ремонтът на турбогенератори номер едно и три за 62 дни и при високо качество на ремонта.

Разискват се възможностите, очертават се силите, посочват се недостатъците. Работниците поставят много въпроси, правят предложения за непосредствено решаване на новите производствени задачи. Събраните работнически предложения се отнасят главно до следното: по-ритмично снабдяване с материали, предимно с инструменти; по-активно ангажиране при ремонта както на квалифицираните, така и на останалите работници и служители; по-оперативни действия на ръководството по време на ремонта (дори създаване на специален оперативен щаб); старателна предварителна подготовка на цеховете, участъците по планово-нормативните задания и мрежовия график и др. Друга част от предложенията се отнасят до трудовата и технологичната дисциплина; подобряване условията на бита; редовно снабдяване на магазина с хранителни стоки, поддържане санитарно-хигиенните условия и др. Някои от критичните бележки поставят на прицел проявите на безстопанственост, разпиляване на материали и други слабости, които Юлският пленум осъди остро.

В този разговор заводският партиен комитет огледа част от своята работа и работата на стопанското ръководство и обществените организации. Работническите предложения и критични бележки залегнаха в основата на ръководство за по-нататъшно подобряване производствената и обществената дейност на колектива.

Партийният комитет се стреми индивидуалният подход да се утвърждава като съществена черта в стила на ръководство на партийните бюра, на стопанските ръководства, на отделните ръководители; не да бъде кампания, временно проявление, а утвърден метод за работа с хората.

Характерно за преките ръководители в атомната електроцентрала е, че всички са с висше и средно специално образование. Мнозина от тях са дългогодишни началници на смени, на група апарати, бригадири, други са с кратък стаж по специалността. Почти всички се отнасят с отговорност към непосредствените си задължения, има обаче и такива, които освен грижите за собствената си подготовка и квалификация не се интересуват от подготовката и квалификацията на останалите

Digitized by Google

работници от малкия колектив на бригадата, смяната, участъка. Много повече от когато и да било от прекия ръководител се изисква да бъде не само добър организатор на производството, но и възпитател, пример за другите, отзивчив към радостите и болките на работниците. Дисциплината, единството, сплотеността на колектива, което неведнъж е доказано, зависят в голяма степен от умението на прекия ръководител да сплотява и обединява, да вдъхновява и мобилизира. Заводският партиен комитет предвиждаше всички трудности на индивидуалната работа с преките ръководители и усърдно се зае да ги преодолее. Пригодна форма за индивидуална работа с всеки пряк ръководител се оказва атестатът, който първичната партийна организация и стопанското ръководство приемат всяка година. Атестатът, това е обществената оценка за всеки, съобразена и изградена върху личните успехи и неуспехи, на базата на постигнатото, завоюваното през годината, на базата на личния принос. Личните оценки за работата на преките ръководители вече е утвърдена форма на партийните организации, на заводския партиен комитет. Постигнати са всестранно въздействие и непрекъснатата връзка с преките ръководители, хората, които носят значителна отговорност за производството и добрата атмосфера в малкия производствен колектив.

Индивидуалната работа като непрекъснат процес за сближение, на приобщаване на отделната личност към задачите на материалното производство обхваща почти всички категории работници. В индивидуалната работа с инженерите, техниците, с ръководните и изпълнителските работници заводският партиен комитет вижда и бъдещите си успехи за непрекъснато свързване на идеологическата работа с потребностите на живота.

Христо ГЕОРГИЕВ

кореспондент на сп. „Партиен живот“

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

ВЕЛИКИЯТ ОКТОМВРИ И СЪВРЕМЕННИЯТ СВЯТ

Сборник

В изданието се публикуват изказванията на Международната научно-теоретична конференция, организирана от редакцията на списание „Проблеми на мира и социализма" в Прага през 1977 година. В конференцията взеха участие делегации на комунистически и работнически партии, революционно-демократически и националноосвободителни партии и организации. В изказванията се разглежда ролята и значението на Великата октомврийска социалистическа революция и на реалния социализъм за развитието на човечеството към социален прогрес.

ДЕСЕТ ПЪТЕШЕСТВИЯ ПО КАРТАТА НА РУСИЯ

Николай Михайлов

Четиринадесет български писатели и един техен съветски колега пътуваха из съветската страна, за да напишат книги за всяка от съветските републики, да покажат истината за революционните преобразования на Великия октомври, на могъщата и направляваща сила на КПСС. Тези петнадесет книги Партиздат и издателство „Народна младеж" посвещават на 60-годишнината на Великия октомври и ще бъдат публикувани в поредицата „В страната на съветите". Настоящата книга „Десет пътешествия по картата на Русия" (превод от руски) запознава читателите с Руската съветска федеративна социалистическа република.

ИДЕЙНО-ВЪЗПИТАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ НА ППО

Сборник

Сборникът обхваща докладите и научните съобщения, изнесени пред Научно-практическата конференция в Кюстендил на тема „Идеологическата работа на първичните партийни организации в светлината на XI конгрес на БКП", която се проведе през февруари 1977 година. В тези доклади и съобщения се съдържа ценен опит, осветляват се отделни важни теоретико-методически въпроси на идеологическата работа на първичните партийни организации, посочват се пътищата за усъвършенстване партийното ръководство на идейно-възпитателната работа.

ОПОРНИТЕ ЦЕНТРОВЕ НА ПОЛИТИЧЕСКАТА АГИТАЦИЯ

Из опита на домовете за политическа просвета

Сборник

Тук са отразени идеите, постановките и положителният опит, обсъдени на Националното съвещание за работата на домовете за политическа просвета като опорни центрове на политическата агитация, организирано от отдел „Пропаганда и агитация" на ЦК на БКП през 1976 г. в Кърджали. Съвещанието се превърна в своеобразен катализатор за подобряване на партийното ръководство и теоретико-методическата помощ на масово-политическата работа в светлината на Единадесетия партиен конгрес. Настоящата книга, отразявайки масово-политическата проблематика на домовете за политическа просвета, несъмнено ще бъде ценно помагало в многостранната дейност за непрекъснато усъвършенстване на политическата агитация на Партията сред широките слоеве на народа.

* * *

Партиздат пусна от печат и следните интересни и актуални издания: **„Религиозна и нерелигиозна вяра"** — брошура от **Стойчо Йотов**, от библиотеката на дружество „Георги Кирков"; **„Обвинители и обвиняеми — български писатели — срещу полицията, буржоазния съд и реакцията"** от **Симеон Правчанов**; **„Под сенките на Баба Вида"** от **Венера Клинчарова**; **„Ехо от Андите"** от **Лада Галина**; **„Сред развалините на „Американската мечта" („Новата левица" САЩ и нейните социално-политически концепции)** от **Весела Табакова**; **„Борбата на черните американци против расизма, за равноправие"** от **Едуард Нитобург** и **„Парагвай — борба до крайна победа"** от **Луис Касабианка**.

Digitized by Google

ТРИТЕ РУСКИ РЕВОЛЮЦИИ И НАШЕТО ВРЕМЕ

К. И. Зародов

В монографията си Константин Зародов спира своето внимание върху буржоазнодемократичните революции от 1905 г. и 1917 г., като предхождащи Великата октомврийска социалистическа революция. Авторът разглежда всестранно трите революции, проследява връзката между тях, изтъква огромната роля на руския пролетариат и осмислянето на проблемите пред комунистите от другите страни след победата на Великия октомври.

В ПОМОЩ НА УЧАСТНИЦИТЕ В ПАРТИЙНАТА ПРОСВЕТА

ИСТОРИЯ НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

Настоящият учебник е предназначен за участниците в партийните университети, школите и курсовете, теоретичните семинари и конференции и групите за самообразование на системата за партийната просвета, които изучават историята на Българската комунистическа партия. Той представлява последователно и проблемно изложение на развитието и дейността на Партията от нейното създаване през 1891 г. до наши дни. В книгата се разкриват и изясняват основните проблеми, които Партията решава както в борбата за завоюване на властта, така и в изграждането на социалистическия обществен строй в България. В нея ярко се откроява уменето на Партията да прониква в същността и особеностите на революционния процес в нашата страна и правилно да го ръководи. За задълбоченото разглеждане на поставените в учебника въпроси участниците в звената на партийната просвета е необходимо да изучават партийните документи от съответните периоди, произведенията на ръководителите на нашата Партия, както и богатата историко-партийна литература.

ПОЛИТИЧЕСКА ИКОНОМИЯ

Кратък курс

Наред с основните проблеми на политическата икономия на капитализма и социализма в учебника са включени глави, в които се разглеждат и въпроси от икономиката на зрелия социализъм — производителните сили и производствените отношения на развитото социалистическо общество, както и въпроси на комунистическата икономика.

20700

Цена 0,30 лева

Digitized by Google

Stub for No 2

Digitized by Google

Digitized by Google

Partien zhivot

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

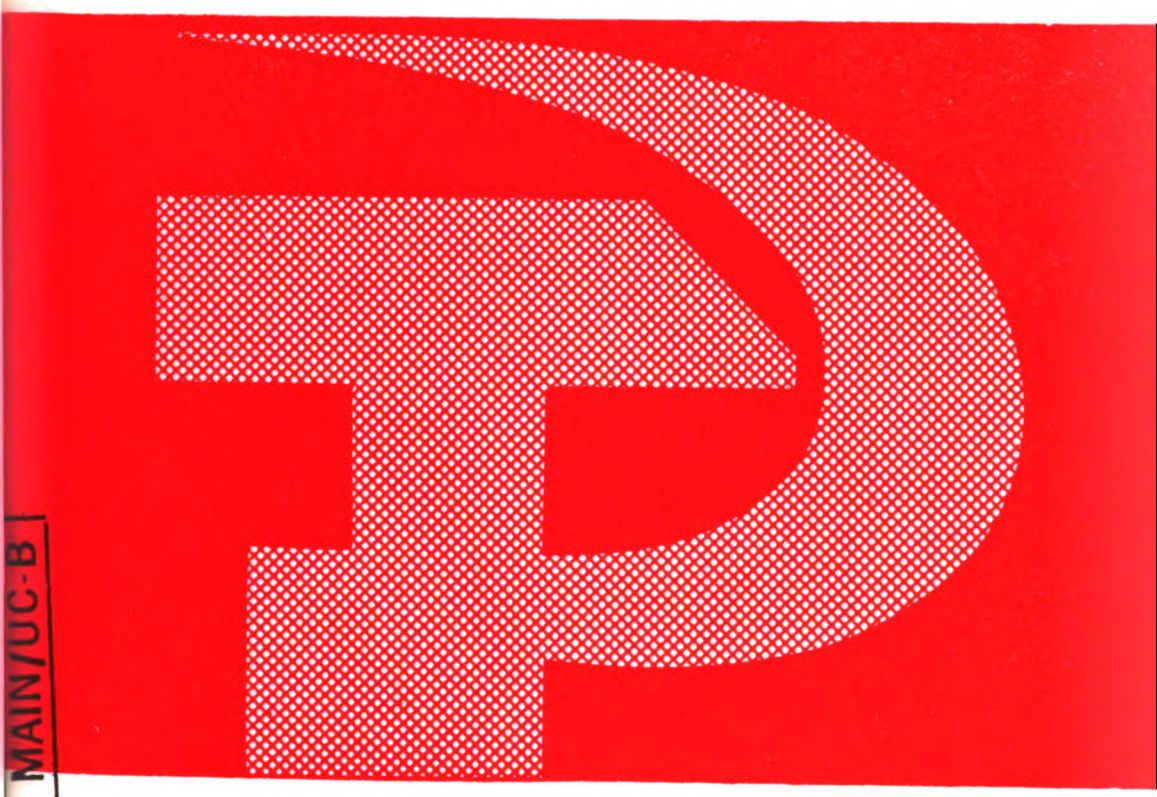

MAIN/UC-B

LIBRARY
AUG 2 1978
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СОФИЯ, ФЕВРУАРИ 1978 ГОДИНА 3

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

№ 3
1978
ФЕВРУАРИ
☆
година
XXII

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

Уводна — Висококачествено, ефективно, ритмично! 3
* — Партийна грижа за наставничеството 8
М. Хартарски — Професионалният и гражданският дълг на учителя 14

В ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БКП

* — За по-нататъшно усъвършенстване работата на партийната организация в Завода за металорежещи машини — София и издигане нейната роля за изпълнение решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП 24

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

Д. Кралев — Великото начало 28
П. Данев — Моралният авторитет на ръководния деец . . . 34

Ръководно политическо ядро и първообраз

П. Русев — Мисли на глас 40
И. Главанаков — Всеки със свой принос 43
Р. Христов — Колективът обсъжда кандидатурите за Партията . 45
Н. Петков — Неспокойствие и инициативност 48
Х. Райчев — Отговорност за обществената критика 52

Замяната — преглед на бойния строй

Отговори на въпроси 53
Д. Станоев, Й. Хаджиев — Щрихи от пленарни заседания . . 57

В единен ритъм

П. Пейчев — Съветският опит в научното обслужване . . . 62

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

И. Пенчев — Самозадоволяването на селищните системи . . . 68
М. Александров — С поглед към традициите 70
П. Бодурков — Емоционалност и гордост от труда 73
П. Димитрова — Програма за развитие на района 73

Digitized by Google

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

С. Илиев — Съветските почини и инициативи 74

100 ГОДИНИ ОТ ОСВОБОЖДЕНИЕТО НА БЪЛГАРИЯ

М. Кемалова — Патриотичното и интернационалното възпитание 82
И. Цонев — Отношението на руската интелигенция към българския въпрос и Освободителната война 85

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

Т. Ванков — Идеологическата работа и трудовата дисциплина . 89
П. Вълчев — Обикновен като другите 93

КРИТИКА И КНИГОПИС

Г. Славов — Вълнуваща летопис за комунистическо мъжество . 95

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (отговорен секретар), **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **Л. Пирончев, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП Тел. номератор 84-01
Годишен абонамент 4,60 лева Отделна книжка 0,30 лева
Пор. 2299. Тираж 52 200 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 22. II. 1978 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

ВИСОКОКАЧЕСТВЕНО, ЕФЕКТИВНО, РИТМИЧНО!

„Централният комитет на Българската комунистическа партия се обръща към партийните, профсъюзните, комсомолските, отечественофронтовските организации, държавните и стопанските органи, към комунистите, сдружените земеделци и всички трудещи се с призив за мобилизация на силите за пълно използване на огромните възможности на икономиката, за високопроизводителен труд. Още повече да се разгори пламъкът на всенародното социалистическо съревнование за изпълнение и преизпълнение на плана за 1978 година, за по-нататъшно осъществяване на задачата, поставена от Единадесетия конгрес за висока ефективност и високо качество!"

Обръщението на Централния комитет на БКП от 27 януари т. г. намира широка подкрепа от всички комунисти и трудещи се. През третата, решаващата година от седмата петилетка ще се създадат главните предпоставки за изпълнение и преизпълнение не само на годишния, но и на целия петилетен план. Нужно е да продължи успешният старт, поставен през изминалите две години, когато въпреки отрицателното влияние на климатичните условия, на природните бедствия и на неблагоприятната конюнктура на международните пазари, нашата социалистическа икономика се развиваше стабилно и с ускорени темпове, икономическата мощ на родината се увеличи съществено. Потвърди се правилността на стратегическия лозунг за висока ефективност и високо качество. Изпълнява се последователно и методично Декемврийската програма за повишаване на жизненото равнище на народа. От инициативата и упорития труд на комунистите, на работниците, на селяните, на интелигенцията и на младежта сега зависи партийната политика за изграждане на развито социалистическо общество да се осъществява все така успешно, страната ни да се развива непрестанно, да се множат народните богатства и се издига жизненото равнище.

В обръщението са определени главните направления, по които трябва да се насочат усилията през 1978 година. Изключително важно място се определя на ритмичното изпълнение на плана от всеки колектив всеки ден и месец, през цялата година. За постигането на висока ефективност и качество решаващо значение има непрестанното повишаване на обществената производителност на труда върху основата на внедряването на научно-техническия прогрес и нова организация на трудовия процес, която да съответствува на качествените изменения в техническата и технологическата база на производството. Борба за

Digitized by Google

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

С. Илиев — Съветските почини и инициативи 74

100 ГОДИНИ ОТ ОСВОБОЖДЕНИЕТО НА БЪЛГАРИЯ

М. Кемалова — Патриотичното и интернационалното възпитание 82
И. Цонев — Отношението на руската интелигенция към българския въпрос и Освободителната война 85

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

Т. Ванков — Идеологическата работа и трудовата дисциплина . 89
П. Вълчев — Обикновен като другите 93

КРИТИКА И КНИГОПИС

Г. Славов — Вълнуваща летопис за комунистическо мъжество . 95

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (отговорен секретар), **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **Л. Пирончев, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП Тел. номератор 84-01
Годишен абонамент 4,60 лева Отделна книжка 0,30 лева
Пор. 2299. Тираж 52 200 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 22. II. 1978 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев“

Digitized by Google

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

ВИСОКОКАЧЕСТВЕНО, ЕФЕКТИВНО, РИТМИЧНО!

„Централният комитет на Българската комунистическа партия се обръща към партийните, профсъюзните, комсомолските, отечественофронтовските организации, държавните и стопанските органи, към комунистите, сдружените земеделци и всички трудещи се с призив за мобилизация на силите за пълно използване на огромните възможности на икономиката, за високопроизводителен труд. Още повече да се разгори пламъкът на всенародното социалистическо съревнование за изпълнение и преизпълнение на плана за 1978 година, за по-нататъшно осъществяване на задачата, поставена от Единадесетия конгрес за висока ефективност и високо качество!“

Обръщението на Централния комитет на БКП от 27 януари т. г. намира широка подкрепа от всички комунисти и трудещи се. През третата, решаващата година от седмата петилетка ще се създадат главните предпоставки за изпълнение и преизпълнение не само на годишния, но и на целия петилетен план. Нужно е да продължи успешният старт, поставен през изминалите две години, когато въпреки отрицателното влияние на климатичните условия, на природните бедствия и на неблагоприятната конюнктура на международните пазари, нашата социалистическа икономика се развиваше стабилно и с ускорени темпове, икономическата мощ на родината се увеличи съществено. Потвърди се правилността на стратегическия лозунг за висока ефективност и високо качество. Изпълнява се последователно и методично Декемврийската програма за повишаване на жизненото равнище на народа. От инициативата и упорития труд на комунистите, на работниците, на селяните, на интелигенцията и на младежта сега зависи партийната политика за изграждане на развито социалистическо общество да се осъществява все така успешно, страната ни да се развива непрестанно, да се множат народните богатства и се издига жизненото равнище.

В обръщението са определени главните направления, по които трябва да се насочат усилията през 1978 година. Изключително важно място се определя на ритмичното изпълнение на плана от всеки колектив всеки ден и месец, през цялата година. За постигането на висока ефективност и качество решаващо значение има непрестанното повишаване на обществената производителност на труда върху основата на внедряването на научно-техническия прогрес и нова организация на трудовия процес, която да съответствува на качествените изменения в техническата и технологическата база на производството. Борба за

Digitized by Google

най-пълно използване на производствените мощности! Борба за комплексно и най-рационално оползотворяване на материалните, финансовите и валутните ресурси! Строг режим на икономии, никакво разточителство! Повишаване техническото равнище и качеството на продукцията! Най-висок ефект от капиталните вложения и бързо въвеждане и усвояване на новите мощности!

В обръщението са очертани и основните задачи пред промишлеността, селското стопанство, строителството, транспорта, търговията и битовото обслужване, външната търговия, българската наука и техника.

Обобщени в едно — тези основни направления на трудовите усилия означават последователно прилагане на ленинските принципи на стопанисване, пестеливост, организираност, качество и висока ефективност във всичко и навсякъде, където кипи общественополезен труд.

* * *

Призивът на Централния комитет на Партията изисква да се издигне преди всичко ролята на субективния фактор в борбата за осъществяване на партийната политика. Единадесетият конгрес и Юлският пленум очертаха противоречието в нашето съвременно развитие — изоставането на субективния фактор от големите обективни възможности на нашата икономика и обществено развитие. Субективният фактор — това са преди всичко партийните органи и организации в министерствата и централните ведомства, в окръзите, комбинатите и АПК, заводите, предприятията, цеховете, бригадите, фермите. Това са управленческите органи от всички равнища. Това са обществените организации. Това са всички ръководни кадри. Това са организираността, съзнателността и енергията на народните маси. Именно от тях, от техния подход и стил, от тяхната дейност в най-голяма степен сега зависи какви условия ще бъдат създадени за всеки трудов колектив, за всеки труженик, каква обстановка ще разкрият, за да бликнат с пълна сила и без всякакво препятствие трудовите инициативи и дела във всяко производствено звено.

Средствата и механизмите, които ще осигурят тези условия, са много, но на първо място можем да поставим главното изискване — партийните комитети и организации, административните и стопанските дейци да работят с най-голяма компетентност, като истински стопани, да постъпват строго принципиално и всяка своя стъпка да равняват с политиката на Партията. Във всичко да има строго издържан държавнически подход, подчиняване на своите действия на общонародните интереси. Най-строго и пестеливо стопанисване във всяка дейност, във всичко. От тях се изисква да подхождат навсякъде с високите юлски критерии. То означава на преден план да стои грижата да откриват навреме възникващите трудности и да водят непримирима и резултатна борба за тяхното отстраняване, да разкриват всички резерви в развитието на икономиката и да се борят неотстъпно за тяхното най-бързо и най-пълно оползотворяване. Когато творчеството на партийните органи и организации, на стопанските дейци е подчинено на това партийно изискване, няма никакви трудности и препятствия, които не могат да бъдат преодолени. Ведомствеността, ограничеността, примитивизмът, замяната на борбата с трудностите с търсенето на обективни причини за оправдание е един от най-опасните врагове на нашето развитие, който може да тласне още повече субективния фактор в тресавището на застоя, вместо да върви по пътя на неудовлетвореността от постигнатото.

Затова сега навсякъде главният въпрос пред партийните комитети и организации е да търсят начин как да издигнат своята политическа

Digitized by Google

ръководна роля и как да помогнат на субектите на управление да овладяват ленинските принципи на стопанисване, как да усъвършенстват методите на управление, като изхождат единствено и изцяло от общонародните интереси, да се проявяват във всичко като мандатьори на Партията и народа.

Силата на социализма и главната гаранция за стабилността и високите темпове на неговите творчески дела е в активността и съзнателността на масите. Да се издигне ролята на всеки колектив, да расте инициативата на трудещите се, да се даде пълен простор на тяхното творчество в интерес на обществото, като се свържат в единство общонародният, колективният и личният интерес — това сега е една от главните задачи. Затова в обръщението са получили такава гореща подкрепа много инициативи на трудещите се и се препоръча те да бъдат най-широко популяризирани и разпространени. Главните изходни позиции за издигане ролята на трудещите се в икономическото развитие сега са овладяването на новите методи на планиране, въвеждането на усъвършенствувана социалистическа организация на труда и неговото заплащане според реалния принос на всеки за умножаване на обществените блага. Умелото използване на тези три главни лостове за направляване на икономическото развитие, които се намират в неразривно единство, е един от главните пътища за преустройството на субективния фактор и за преодоляване на неговото изоставане от обективните потребности.

И най-добре съставеният план може да остане само на книга, когато няма строг ред и организация на всяко работно място, в бригадата и във всеки колектив, когато не е синхронизирана дейността на сложно обвързаните с взаимни задължения и кооперирани доставки колективи. Въвеждането на новия подход на заплащане, при който възнаграждението се обвързва с крайния резултат от всеки и се създава строга зависимост между неговото нарастване и увеличаването на производителността на труда, може да стане успешно само на базата на активното въвличане на всеки колектив в управлението и планирането на производството и на въвеждането на усъвършенствувана организация на труда. Ето защо тези три въпроса сега са поставени в центъра на вниманието на Партията и ще бъдат предмет на специално обсъждане на Националната партийна конференция.

Теоретически въпросът за планирането с широкото участие на самите трудещи се у нас отдавна е решен. Но остатъците от бюрократизъм и ненужен централизъм в тази област още тегнат на министерства и централни ведомства. След Докладната записка на другаря Тодор Живков пред Политбюро за усъвършенствуване на планирането на социалистическата икономика и социалистическата организация на труда се направи значителна крачка за изменение на технологията на планирането. При изготвянето на плана за 1978 година бе направена първата начална крачка за действително нов подход в съставянето на насрещни планове, които да са дело на самите колективи. Поради краткото време тази нова технология не можа да се приложи цялостно и докрай. Това ще стане в по-нататъшното усъвършенствуване на планирането. Но някои централни органи още не могат да се преустроят и продължават да работят по старому — да пускат планове, които не са обвързани с възможностите на хората и техниката. Трябва добре да се разбере от всички, че плановете сега следва да бъдат наистина дело на колективите. Самите трудещи се могат и трябва да участвуват най-широко и пълно в разкриването на резервите. Основата за това са инженерните проекти, които се разработиха в резултат на обществения преглед на производителността на труда. Инженерните проекти са реалната основа, върху която трябва да се гради и помощта, и намесата на вишестоящите органи за подпомагане на заво-

Digitized by Google

дите и предприятията, стопанствата и колективите. Защото чрез тях се залага наистина реална материално-обвързана база за оползотворяване на всички резерви, за постигане на високо качество и висока ефективност. Осигуреният чрез инженерни проекти и с общата инициатива на всички трудещи се насрещен план е наистина план социалистически. Не можем и не бива вече да говорим за реален или напрегнат план. Всеки обоснован с проекти, осигурен с ресурси и с пласмент план е реален. Всеки друг „план" е само кабинетно творение, който крие опасност да няма реално покритие в живота.

* * *

Нашата икономика крие наистина големи резерви, които по вина на субективния фактор не се използват напълно. Това се потвърждава от много факти. Години наред се говори например за прилагане почина на Злобин в строителството. Той има и много последователи у нас. Но повечето от тях работят при сериозни трудности. Защото този почин изисква нова организация на строителния процес, който превръща строителната бригада в колектив, разполагащ с всички условия да работи и с висока и пълна отговорност за резултатите от своя труд. Условието е просто — да се въведе бригадна организация и бригадна сметка. Колективът да разполага с материалите, с предвидените средства и сам да си организира работата и да носи последствията от успешната работа или неуспехите. С други думи, да се съединят в едно трите главни елемента на производството — живият труд, предметите на труда и средствата за труда. Но вместо това у нас строителството на много места е организирано така, че хората престояват, не носят отговорност, получават заплата независимо от резултата и качеството на работата. И обектите, които могат да се построят за значително по-кратки срокове, с по-малко жив труд и по-икономично, се прехвърлят от година на година, от месец на месец. Сроковете се провалят, строителният процес се усложнява и оскъпява. В този сектор има много партийни организации и комитети. Има упълномощени ръководители. Тяхна главна задача е да приложат последователно изискванията, които осигуряват успешното прилагане почина на Злобин, за да превърнат строителните колективи в наистина отговорни стопани на обекта.

Същото може да се каже за многомашинното обслужване в леката промишленост, в машиностроенето и пр. Ролята на новата организация преди години много ярко показа предимствата си в селското стопанство. Отделните механизатори, които изпълняваха различни селскостопански дейности, бяха събрани в бригади за промишлено производство. Те носят пълна отговорност за състоянието на цялото производство. Това беше основното мероприятие, чрез което в зърненото производство бе изхвърлен почти изцяло ръчният труд, производителността на труда нарасна многократно, значително се повиши рентабилността. Но и сега в селското стопанство поради недостатъци в организацията на производството и труда техниката не се използва пълноценно, докато в същото време се внасят непрекъснато нови трактори, комбайни и други машини.

Въпросите на организация на производството и труда са много. От тяхното решаване в голяма степен зависи постигането на висока ефективност и висока производителност на труда.

Националната партийна конференция ще разработи тези въпроси в техния всеобхватен обем. Нейните решения ще бъдат отправна позиция за работата на партийните органи и организации, на стопанските и държавните ръководители за дълъг период. Но това са въпроси, които изискват всекидневно внимание, постоянни грижи, настойчивост

Digitized by Google

и творчески подход, умение винаги да се руши шаблонът, закостенелостта и рутината. Затова по тях трябва да се мисли и работи непрестанно. Защото готово решение, рецепта за всеки случай не може да се предложи. Това е плод на творческо търсене във всеки колектив. Въпросът е да се разбере главното — да се търсят и прилагат такива конкретни решения, които наистина ще превръщат всеки колектив и всеки негов член в отговорен, съзнателен и инициативен творец на партийната политика.

* * *

Голяма отговорност за практическата организация на работата по изпълнението на държавните планови задания и насрещните планове на колективите носят партийните комитети и организации. Това произтича от тяхната политическа ръководна роля. От тях преди всичко зависи до колко бързо ще се преустроят стопанските дейци и ръководства, доколко пълно ще отговорят на новите изисквания на Партията. Много силно оръжие в тази насока е партийният контрол. Сърцевината на партийната работа обаче е убеждаването, мобилизацията и активизирането на всички трудещи се в борбата за изпълнение на конгресните решения, на юлските изисквания. В това отношение огромна е ролята на комунистите — най-активните, политически издигнати и съзнателни членове, на всеки колектив. През тази година партийните комитети и организации имат още един лост за максимално издигане активността на комунистите в труда. Ще помогне огромната работа, която вече започна по замяната на партийните членски книжки. Авангардната роля на партийния член се осъществява във всестранното му участие в борбата за прилагане на партийните решения и политика и на първо място с участието му в изпълнението на производствените задачи. Затова първото условие за активизиране на колективите е да се активизират още повече комунистите. Всеки партиен член да има задължението и да дава пример как най-пълно да се използват резервите. Но комунистът е боец на Партията. Затова той трябва да се самоизяви като търсеща личност, като отговарящ за всичко, което става в неговия колектив и на което той може и е длъжен да окаже въздействие, да воюва всяка работа да се извърши най-разумно, със стопанска пресметливост, висококачествено и високоефективно. Той да се изявява винаги като представител на Партията, който подчинява своите действия, своя труд, всички свои грижи на интересите на обществото. Да бъде непримирим към недостатъците, взискателен и към себе си, и към другите, да бъде търсещ и масовик, който въвлича всички около себе си в общественополезни инициативи. Да предлага непрекъснато идеи как да се решат едни или други въпроси, от които зависи попълната изява на колектива като творец.

Събранията на първичните партийни организации, свързани със замяната на партийните членски книжки, и индивидуалната работа с комунистите трябва да доведат до това, че всички комунисти да разгърнат през годината изцяло своите сили и да дадат максимален принос в изпълнението на задачите за тази година, за цялата петилетка.

Digitized by Google

дите и предприятията, стопанствата и колективите. Защото чрез тях се залага наистина реална материално-обвързана база за оползотворяване на всички резерви, за постигане на високо качество и висока ефективност. Осигуреният чрез инженерни проекти и с общата инициатива на всички трудещи се насрещен план е наистина план социалистически. Не можем и не бива вече да говорим за реален или напрегнат план. Всеки обоснован с проекти, осигурен с ресурси и с пласмент план е реален. Всеки друг „план" е само кабинетно творение, който крие опасност да няма реално покритие в живота.

* * *

Нашата икономика крие наистина големи резерви, които по вина на субективния фактор не се използват напълно. Това се потвърждава от много факти. Години наред се говори например за прилагане почина на Злобин в строителството. Той има и много последователи у нас. Но повечето от тях работят при сериозни трудности. Защото този почин изисква нова организация на строителния процес, който превръща строителната бригада в колектив, разполагащ с всички условия да работи и с висока и пълна отговорност за резултатите от своя труд. Условието е просто — да се въведе бригадна организация и бригадна сметка. Колективът да разполага с материалите, с предвидените средства и сам да си организира работата и да носи последствията от успешната работа или неуспехите. С други думи, да се съединят в едно трите главни елемента на производството — живият труд, предметите на труда и средствата за труда. Но вместо това у нас строителството на много места е организирано така, че хората престояват, не носят отговорност, получават заплата независимо от резултата и качеството на работата. И обектите, които могат да се построят за значително по-кратки срокове, с по-малко жив труд и по-икономично, се прехвърлят от година на година, от месец на месец. Сроковете се провалят, строителният процес се усложнява и оскъпява. В този сектор има много партийни организации и комитети. Има упълномощени ръководители. Тяхна главна задача е да приложат последователно изискванията, които осигуряват успешното прилагане почина на Злобин, за да превърнат строителните колективи в наистина отговорни стопани на обекта.

Същото може да се каже за многомашинното обслужване в леката промишленост, в машиностроенето и пр. Ролята на новата организация преди години много ярко показа предимствата си в селското стопанство. Отделните механизатори, които изпълняваха различни селскостопански дейности, бяха събрани в бригади за промишлено производство. Те носят пълна отговорност за състоянието на цялото производство. Това беше основното мероприятие, чрез което в зърненото производство бе изхвърлен почти изцяло ръчният труд, производителността на труда нарасна многократно, значително се повиши рентабилността. Но и сега в селското стопанство поради недостатъци в организацията на производството и труда техниката не се използва пълноценно, докато в същото време се внасят непрекъснато нови трактори, комбайни и други машини.

Въпросите на организация на производството и труда са много. От тяхното решаване в голяма степен зависи постигането на висока ефективност и висока производителност на труда.

Националната партийна конференция ще разработи тези въпроси в техния всеобхватен обем. Нейните решения ще бъдат отправна позиция за работата на партийните органи и организации, на стопанските и държавните ръководители за дълъг период. Но това са въпроси, които изискват всекидневно внимание, постоянни грижи, настойчивост

Digitized by Google

и творчески подход, умение винаги да се руши шаблонът, закостенелостта и рутината. Затова по тях трябва да се мисли и работи непрестанно. Защото готово решение, рецепта за всеки случай не може да се предложи. Това е плод на творческо търсене във всеки колектив. Въпросът е да се разбере главното — да се търсят и прилагат такива конкретни решения, които наистина ще превръщат всеки колектив и всеки негов член в отговорен, съзнателен и инициативен творец на партийната политика.

* * *

Голяма отговорност за практическата организация на работата по изпълнението на държавните планови задания и насрещните планове на колективите носят партийните комитети и организации. Това произтича от тяхната политическа ръководна роля. От тях преди всичко зависи до колко бързо ще се преустроят стопанските дейци и ръководства, доколко пълно ще отговорят на новите изисквания на Партията. Много силно оръжие в тази насока е партийният контрол. Сърцевината на партийната работа обаче е убеждаването, мобилизацията и активизирането на всички трудещи се в борбата за изпълнение на конгресните решения, на юлските изисквания. В това отношение огромна е ролята на комунистите — най-активните, политически издигнати и съзнателни членове, на всеки колектив. През тази година партийните комитети и организации имат още един лост за максимално издигане активността на комунистите в труда. Ще помогне огромната работа, която вече започна по замяната на партийните членски книжки. Авангардната роля на партийния член се осъществява във всестранното му участие в борбата за прилагане на партийните решения и политика и на първо място с участието му в изпълнението на производствените задачи. Затова първото условие за активизиране на колективите е да се активизират още повече комунистите. Всеки партиен член да има задължението и да дава пример как най-пълно да се използват резервите. Но комунистът е боец на Партията. Затова той трябва да се самоизяви като търсеща личност, като отговарящ за всичко, което става в неговия колектив и на което той може и е длъжен да окаже въздействие, да воюва всяка работа да се извърши най-разумно, със стопанска пресметливост, висококачествено и високоефективно. Той да се изявява винаги като представител на Партията, който подчинява своите действия, своя труд, всички свои грижи на интересите на обществото. Да бъде непримирим към недостатъците, взискателен и към себе си, и към другите, да бъде търсещ и масовик, който въвлича всички около себе си в общественополезни инициативи. Да предлага непрекъснато идеи как да се решат едни или други въпроси, от които зависи пълната изява на колектива като творец.

Събранията на първичните партийни организации, свързани със замяната на партийните членски книжки, и индивидуалната работа с комунистите трябва да доведат до това, че всички комунисти да разгърнат през годината изцяло своите сили и да дадат максимален принос в изпълнението на задачите за тази година, за цялата петилетка.

Digitized by Google

ПАРТИЙНА ГРИЖА ЗА НАСТАВНИЧЕСТВОТО

Нашата Партия отрежда изключително важна роля на наставническото движение, това спонтанно и ентусиазирано движение, като действена форма за трудовото, идейно-политическото и нравственото възпитание, за класовото и професионалното израстване и закаляване на младите хора. Зародило се като организирано движение в Съветския съюз, то се пренесе у нас като живо творчество на трудещите се в производствените колективи, там където без майстора, без наставника трудно се овладява професията, бавно се навлиза в нейните тънкости. Както изтъкна пред първата национална среща на наставниците другарят Тодор Живков, наставническото движение е продължение на благородни традиции, създадени у нас, но и „отговор на една голяма социална потребност — въпросите на реализацията на младежта да се решават върху широка обществена основа, да се пренасят в самите производствени колективи, да се свързват с опита, знанието, майсторството и душевността на най-добрите производственици". То е възпитателна дейност за приобщаване младите хора към производствения колектив, за изграждане трудови навици у тях, за създаване на такива социално-психологически условия, при които младите хора най-бързо да се сродят с новия начин на живот, свързан с упражняване на професията, условия, които да позволят да се съчетаят в едно обществените изисквания с личните планове. Тази задача ще се изпълни успешно, ако в разгръщането на наставничеството се дава простор на творчеството и самоинициативите, на разнообразните средства и форми на работа. Ако не се забравя, че наставническото движение не търпи схеми и формализъм, парадност и празен шум. Задача на партийните органи и организации, на профсъюзите, Комсомола, Отечествения фронт, на държавните и стопанските органи, на научните и други институти, на творческите съюзи е да обобщават опита на това широко, масово движение, да му оказват и морална, и материална подкрепа, да оказват внимание на всички труженици, които работят в тази насока. Другарят Тодор Живков им даде изключително висока оценка, като нарече тяхната дейност апостолска и я сравни с апостолите от нашето Възраждане, от нашата националноосвободителна революция. Апостолска е и трябва да бъде работата и на ония дейци, на които е поверена отговорната задача да осъществяват практическо ръководство на наставническото движение. Всичко, което се прави и ще се прави в областта на наставническото движение, следва да се подчини на една цел: в завода, в предприятието, в аграрно-промишления комплекс младежът да почувствува, че производственият колектив е неговият дом, неговото семейство, неговото истинско училище, там да почувствува грижа и обич, за да придобие увереност, че може и трябва да стане пълноценен член на нашата славна трудова гвардия.

Ето това е главното и в партийната грижа за наставничеството.

Трябва да отчетем като положително явление, че през последните години различни страни на наставническото движение намират все по-системно и по-конкретно място в работата на партийните комитети. В научно-практически конференции, на които се обсъждат проблеми на масово-политическата и индивидуалната работа с хората, се търси мяс-

Digitized by Google

тото и на наставничеството като специфична форма на индивидуална работа в сферата на материалното производство.

В редица пленуми на окръжни и градски партийни комитети, посветени на масово-политическата дейност, на индивидуалната политическа работа с хората се поставят и въпросите на наставническото движение. Приемат се решения за подобряване неговото ръководство и управление, за по-нататъшното му развитие. Системни грижи за наставниците полагат партийните органи и организации в Сливенски окръг. Пример дава окръжният комитет. През 1977 г. на среща на бюрото на Сливенския окръжен комитет на Партията с наставниците от окръга бе обменен опитът на най-добрите, бе дадена висока оценка на техния труд.

Когато в Русенския локомотивно-вагонен завод „Васил Коларов" се запознали с опита на Степан Витченко, най-напред им се сторило, че той не може да намери почва при тях. Но съвсем скоро самият живот, практиката наложили да се измени това мнение. При обсъждане работата на младежите и тяхното участие в изпълнение на обществените и стопанските задачи, комунистите направили многобройни предложения за прилагане на наставничеството. Заводският партиен комитет разгледал въпроса за наставничеството като фактор за повишаване производителността на труда на младите хора и приел решения за разпространението му.

Израз на партийните грижи към наставничеството е и контролът върху дейността на наставниците и за резултатите от нея. В едно решение от 1977 г. на партийното бюро в смесеното автомобилно предприятие в Карнобат е записано: „Всяко тримесечие наставникът да разказва в партийната група за работата си". Събранието на първичната партийна организация е място, където може да се обсъди тяхната дейност, да им се даде оценка, да се поощри благородното им дело. В същото решение четем: „Първичната партийна организация да изслуша оценка за цялостната дейност по наставничеството, за неговото приложение и ефективност" и правилно е изискването това да направи партийният секретар пред събрание на организацията.

За да се усъвършенствува ръководството на наставническото движение, налага се партийните органи и организации още по-дълбоко да изучат проблемите на наставничеството. Макар че това движение получи вече широк размах у нас, проникна дълбоко в съзнанието на трудовите хора и на младото поколение, в немалко партийни ръководни звена и първични партийни организации, у не малко партийни активисти и отговорни кадри все още няма необходимото разбиране на неговата значимост. В много случаи не се оценява по достойнство мястото му в единния комплексен подход за политическото, нравствено и трудовото възпитание на младите хора, за тяхната професионална подготовка. Да се разбере твърдо, убедено, че наставническото движение не е временно явление и пореден почин, а постоянен действен фактор за най-пълното реализиране на младите хора в живота. „Задачата е — изтъква др. Т. Живков — пълноценно да се използват заложените в наставническото движение възможности за решаването на главния проблем на реализацията — овладяването на професия, възпитаване на любов към труда, култивиране на високи политически и нравствени добродетели у младия социалистически труженик." Ако ударението се поставя върху професионалната подготовка на младите хора, то е, защото именно тя осигурява реалното им и активно участие в труда, в живота на трудовия колектив, а трудът и трудовият колектив са един от най-решаващите фактори, които формират и в които се проявява социалистическата съзнателност. „Следователно — казва другарят Тодор Живков — тук трябва да поставим ударението, ако искаме да осъществяваме и ефективна идеологическа работа сред младежта —

Digitized by Google

да развиваме и укрепваме наставничеството като комплексна, действена форма и школа за професионална подготовка, за комунистическо възпитание."

Досегашният размах на наставническото движение и натрупаният опит позволяват то да се масовизира още повече. Да се разпространи във всички области на материалното производство, в останалите сфери, в живота на всички трудови колективи. По този начин ще се свързва последователно държавното начало в обучението с обществения фактор в лицето на наставниците и на цялата общественост; ще се развива наставничеството като важно, необходимо звено в нашата система на образование и възпитание на младото поколение. А за да се осъществи това първостепенно изискване, проблемите на наставничеството неотменно трябва да стоят на вниманието на партийните органи и организации в материалното производство, в сферата на общественото обслужване и социалното управление, на вниманието на градските, районните и окръжните партийни комитети. В техните перспективни и текущи планове да намират място едни или други въпроси на ръководството и управлението на наставничеството. Нещо, което все още не се среща толкова често. Но не бива да се забравя, че наставничеството е самодейно и доброволно движение, и то трябва да се ръководи творчески. При него няма и не бива да има място за администриране, за грубо регламентиране. Такъв метод може да нанесе само вреда.

В наставничеството фигурата на наставника е решаваща, така както в пропагандата — на пропагандиста, в агитацията — на агитатора, в училището — на учителя. В работата на наставника органически се съчетават производителният и идеологическият труд. В статия в съветския вестник „Неделя", възхваляваща голямото дело на наставниците, се изтъква, че „наставникът е обезателно учител. Но той сее зърната на разумното, доброто, вечното, като се основава на личния си опит, на своите лични трудови и нравствени постижения, оплодотворени, разбира се, от цялата съвкупност на обществените нравствени богатства. В неговото дело е включена не цялата педагогика, а педагогика, преминала през личността на наставника, педагогика, усвоена от него върху основата на личния опит."[1]

Наставникът е агитатор, идеологически активист на Комунистическата партия, който не само разбира, възприема партийната политика, но е и боец от предните линии в борбата за претворяването ѝ в живота. Той е възпитател, защото подпомага младия и неопитния работник едновременно да израства в професионално, идейно-политическо и нравствено отношение. В неговото благородно и отговорно дело се включва не само споделянето на опит и знания, но и развитието на творческото мислене у младия човек; подготовката на кадри, които да отидат по-напред в трудовата си дейност — не само да настигнат, но и да надминат своя наставник и сами да станат наставници. В това е главната му отлика от майсторите шефове, от майсторите в миналото.

Кой е наставник, кой може да бъде наставник? Наставникът е кадрови работник и специалист в промишлеността, транспорта, строителството, селското стопанство, търговията, услугите, пряк ръководител на производството (бригадир, майстор), общественик. Това са орденоносци, герои на социалистическия труд. Наставниците са най-добрите членове на трудовия колектив, истински майстори на работническата педагогика, които вземат върху себе си моралната отговорност за първите крачки на новопостъпилия, помагат за неговото производствено приспособяване и за всестранното му развитие, ония, които владеят до съвършенство подхода, секретите и тънкостите на голямото изкуство —

[1] В. „Неделя", бр. 11, 783, 1975 г.

Digitized by Google

да печелят душата и сърцето на младежа, който се готви да встъпи в редовете на работническата класа. Успешно могат да изпълняват функциите на наставници и ветераните на труда, вече пенсионирали се изтъкнати майстори и други кадрови работници. Те подпомагат индивидуално някои млади хора или имат връзки с цели бригади в цеховете, участъците, където са работили дълги години.

Като че ли в движението на наставниците днес ние виждаме материализирана Марксовата мисъл, че „най-напредничавите работници напълно осъзнават, че бъдещето на тяхната класа и следователно на човечеството изцяло зависи от възпитанието на подрастващото работническо поколение".[1] Каква сила, обществена и лична отговорност се съдържа в неведнъж изявеното от наставниците твърдо убеждение, че между поколенията няма и не може да има стена. Те се сливат и преливат в постоянно взаимодействие, в сплав от мъдростта и опита на възрастните и енергията и дръзновението на младите. Ще минат години и върху плещите на младите ще легне отговорността за живота, за бъдещето. И именно за това на хората от по-старото поколение, отдали на родния завод много години, съвсем не им е безразлично кой ще ги смени край становете, пещите и т. н. Наставниците дълбоко разбират своята лична отговорност за съдбата на подрастващото поколение строители и защитници на социалистическото общество. „Ние считаме вниманието и грижите към младите девойки — изтъква Г. Гичева, председател на профкомитета във фабрика „Т. Каблешков" в Панагюрище — като жизнена необходимост за нашия колектив. В наставничеството ние видяхме резултатна, действена форма... за подготвяне на достойна работническа смяна." Ето защо наставникът поема допълнителните си задължения по свое желание и със собствената си съвест, т. е. доброволно на обществени начала. Но от друга страна не се изключва това да става и по силата на служебното му положение. Когато посочваме първото, ние имаме предвид редовия кадрови работник, специалистът, който помага на своя по-млад другар. Като отбелязваме второто, пред нас застава например фигурата на ръководителя на бригадата, началника на цеха, майстора на производството.

Опитът учи, че не всеки кадрови работник, специалист, низов ръководител може да бъде наставник, добре да се справя с възпитателните задачи. Към наставника се предявяват много високи изисквания. Неговото благородно и отговорно дело може да бъде ефективно тогава, когато самият наставник постоянно се учи, самообразова и усъвършенствува своята професия, когато придобитите опит, знания и трудови навици се оплодотворяват с новите постижения на науката, техниката и технологията, със стремежа да се рационализира работното място, машината, организацията на труда, да се подобрява качеството на продукцията. Задача на партийните комитети и организации е подборът, разпределението и грижите за повишаване знанията и уменията на наставниците. Това е напълно естествено и разбираемо. Щом като наставниците помагат за идейно-политическото, трудовото и нравственото възпитание на младежта, те са идеологически кадри, чието политическо ръководство Партията не може да предостави на други органи.

Така че първата, решаваща задача в комплекса от партийни грижи за наставническото движение е установяването на наставниците, идейно-политическият облик и подготовка на всеки наставник, неговият морален и нравствен лик, производствено-техническата му подготовка, умението му да работи с хората, с конкретно определения млад човек. Партийните организации би следвало да доверяват тоза благород-

[1] К. Маркс, Ф. Енгелс, Съч., т. 16, с. 200.

Digitized by Google

но и отговорно дело на повече комунисти. И това е абсолютно правилно и необходимо. Наставничеството е ценно и поради това, че то създава благоприятни условия за изпълнение на важното партийно изискване — всеки комунист, какъвто и пост да заема, е длъжен да бъде възпитател, да бъде проводник на партийните идеи. В Русенски окръг в началото на 1976 г. повече от половината от наставниците бяха комунисти. Във Варна — около 45 на сто. Но другаде неоснователно те са твърде малко. Изискването голяма част от наставниците да са комунисти в никакъв случай не означава това да е за сметка на прекрасните безпартийни челници и майстори възпитатели. Разбира се, тук увлеченията по количествените резултати са най-неуместни. Установяването кой да бъде наставник е в резултат на строго индивидуална преценка на личните качества на кадровия работник, майстор и т. н. Но това става, като при всички случаи се зачита и неговото мнение. Добре е предложението за определяне на наставниците да произлиза от низовото профсъюзно ръководство. Своята дума да каже и стопанският или административният ръководител, комсомолското ръководство. Обаче щом като поради високите изисквания не всеки кадрови работник, специалист, пряк ръководител на производството, може да бъде и наставник, то защо и низовият трудов колектив (бригадата, звеното) да не си каже мнението за неговия избор?

Като вземат предвид досегашната практика по определянето на наставниците, въпреки че не навсякъде и винаги тя обхваща всички посочени страни, някои изказват опасения от притъпяване самодейния характер на наставническото движение. Самодеен не означава на самотек. Напротив, именно такъв подход ще предпази от увлечения и грешки и от навреждане на голямата негова идея, на същността му. Не бива да се забравя, че самоинициативата и самодейността на хората при социализма, като една от високите изяви на съзнателността им, може да бъде разбрана и да се развива само когато обществото я подкрепя, грижи се за нея. А нали споменатите органи и организации са органическа част от развитото социалистическо общество у нас и са изразители на общественото мнение в неговия най-осезаем и конкретен вид — в първичната клетка на трудовия колектив. Всъщност в това е и една от проявите на реалната демокрация в нашата страна, белег на висшата грижа за човека.

Наставникът е идеологически деец и възпитател на младия човек в специфичните условия на трудовата му дейност в първичния колектив. В тази дейност често има трудности и неизвестни, а пък и опитът не всякога достига. Това изисква да се полагат грижи за постоянно повишаване квалификацията на наставниците, да се въвличат те широко и активно при решаването на конкретните въпроси на организацията на труда, техническия прогрес, планирането, възпитателната работа. Време е вече грижите на партийните органи за теоретическата подготовка на наставниците, за повишаване на педагогическите и методическите им знания и умения да съответствуват на грижите и равнището на системата за обучението на пропагандистите и агитаторите. Разбира се, не става въпрос за механическо възприемане и пренасяне на формите и методите на учебната година. Главно е проблемът да се оцени правилно и задачите да се осъществяват под ръководството на окръжните, градските и районните партийни комитети.

Очевидно необходимо е домовете за политическа просвета и партийните кабинети да повишат грижата за обучението на наставниците. И тук ще ни помогне съветският опит. Например в Киев се създават групи за подготовката на агитатори наставници. Занятията се водят по учебна програма в продължение на 48 часа, след което участниците полагат изпит. На успешно издържалите изпита се дават удостоверения за работници педагози.

Digitized by Google

По указание на отдел „Пропаганда и агитация“ на ЦК на БКП Централният съвет на Българските професионални съюзи изработи и в края на 1975 година даде за ползване двегодишна примерна програма за обучение на наставниците. Сега тя е допълнена и променена. Но въпросът със системата за обучението на наставниците все още цялостно не е изяснен, не е решен най-благоприятно. Неоснователно в повечето случаи окръжните и градските партийни комитети не ръководят, не контролират тази изключително важна дейност.

Изключително голямо значение за усъвършенстване на ръководството и управлението на наставничеството има по-нататъшното системно изучаване на съветския опит, обобщаването на нашата практика, обмяната на положителния опит. Направеното досега е полезно, но все още до голяма степен носи случаен характер и в много случаи белезите на епизодичност и шаблон. Много повече морална и материална подкрепа и внимание на движението на наставниците, на най-добрите сред тях е нужно да се оказва.

Както подчерта др. Тодор Живков в речта си пред първата национална среща с наставниците, „проблемите на реализацията на младежта в живота не могат да се решат цялостно и последователно само от държавата, ако в тази дейност не се въвлече общественият фактор — Партията, Българският земеделски народен съюз, професионалните съюзи, Комсомолът, Отечественият фронт, цялата наша общественост, в това число и трудовите колективи“. Следователно съществен момент в дейността за усъвършенстване ръководството и управлението, грижите за наставничеството е правилното разпределение на функциите и разграничаване на отговорностите между различните органи и организации, които имат задължения към това движение.

Политическото и идейното ръководство на наставническото движение е неотменно задължение на партийните органи и организации. В това е залогът за неговото по-нататъшно развитие. Партийните органи, първичните партийни организации следва да обобщят досегашния опит и да приемат програми, решения за усъвършенстване ръководството на наставничеството. Много важно е освен отделите „Пропаганда и агитация“ с проблемите на наставничеството да се занимават и организационните и отрасловите отдели на окръжните и особено на градските и районните партийни комитети. Въпросите на наставничеството би трябвало да намерят място и в плановете за обучението на партийните секретари и на отговорниците по идеологическата работа в партийните организации, на стопанските и административните ръководители.

Особено важно е обаче конкретно да бъдат разграничени функциите на профсъюзните и комсомолските органи и организации, на стопанските, държавните и административните ръководства, на движението за българо-съветска дружба, на органите на народната просвета, научно-педагогическите институции, художествено-творческите звена, средствата за масова информация и пропаганда. Реални резултати от дейността на всички тези органи и ведомства могат да се очакват само след като пред тях са формирани конкретни задачи и дейността им се постави на системен партиен контрол.

Досегашният опит на наставническото движение, на неговото ръководство потвърждава правилността на постановката, че основното партийно поръчение за развитието му се дава на профсъюзните и комсомолските органи и организации, на комунистите на ръководна работа в тях. Резултатите в разпространението на наставничеството досега показват по-ярко изразената активност на профсъюзите.

Наставническото движение ще се разгръща и обогатява. То има голямо бъдеще, както имат голямо бъдеще и целите, които го вдъхновяват. Партийните грижи и ръководство са онези сокове, които ще го хранят, ще го отглеждат и водят напред.

Digitized by Google

ПРОФЕСИОНАЛНИЯТ И ГРАЖДАНСКИЯТ ДЪЛГ НА УЧИТЕЛЯ

к. п. н. **МИХАИЛ ХАРТАРСКИ**
секретар на Съюза на българските учители

Единадесетият партиен конгрес и Юлският пленум на ЦК на БКП разглеждат задачата за подготовката, квалификацията и реализацията на кадрите като дейност със стратегическо значение. Ефективното използване на трудовите ресурси е един от главните проблеми на социално-икономическата политика на Партията и държавата, свързан с осъществяването на целите и задачите на седмата петилетка.

Сред магистралните пътища и ключовите средства за повишаване на ефективността и за осъществяване на главната социално-икономическа задача, които са определени в партийните документи, важно място заема поръката за по-пълно задоволяване потребностите на народното стопанство от висококвалифицирани и комунистически възпитани кадри с висше и средно образование, както и за осъществяване на всеобщо средно образование.

Високото образователно равнище и професионална компетентност, комунистическото възпитание на кадрите се превръщат в необходимо условие и важен фактор за по-нататъшното развитие на общественото производство и производствените отношения в развитото социалистическо общество. С всяка измината година се засилва и ще нараства още повече социалната и народностопанската функция на всички видове и степени учебни заведения у нас, а наред с това се извисява и ролята на учителя като решаващ фактор в социално-педагогическия процес за подготовка на кадрите.

Като отчетоха, анализираха и оцениха обществените потребности, XI партиен конгрес и Юлският пленум на ЦК на БКП посочиха нови, по-високи критерии за дейността на образователната система, поставиха проблемите за високо качество и висока ефективност като възлов проблем и пред образованието.

В наши дни ефективност в системата на народното образование може да се търси и прояви в две направления:

— **педагогическа ефективност**, която е свързана непосредствено с резултатите от учебно-възпитателния процес от гледна точка на поставените цели, т. е. какви знания и умения се усвояват, какви качества се формират у учащите се, какви творчески и практически способности следва да се развиват у тях занапред;

— **социално-икономическа ефективност**, която определено показва доколко подготвените кадри в системата на образованието се включват и реализират в материалното производство или обслужващата сфера и с какво допринасят те за умножаване на общественото богатство, от една страна, и как се използват материалните, трудовите и финансовите ресурси в самата система на образованието, от друга страна.

Педагогическата и социално-икономическата ефективност характеризират педагогическия процес от две страни. Затова и те се намират във взаимна връзка и обусловеност. Това е закономерен резултат от

Digitized by Google

функциите, които изпълняват образованието, от мястото му в обществената система на развитото социалистическо общество.

Новите критерии, произтичащи от решенията на XI партиен конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП, изискват и нов подход, който да се изразява преди всичко в най-непосредственото подчиняване на образователната система на комплексните изисквания на обективните икономически и социални потребности и перспективи на всеки териториално-икономически район на страната.

Ускорените темпове на всестранно развитие, мащабите на концентрация и специализация на производството, неговата реконструкция и модернизация, усъвършенстването на управлението, всичко това определя и новата функционална роля на образователната система. Тя заема изключително важно място в цялата обществена система и е едно от главните условия за нейното движение напред по пътя на изграждането на развито социалистическо общество. Образователната система не е само форма за възпроизводство на кадри, а **основна форма за планомерна, всестранна и целенасочена изява и развитие на личността на всяко дете, на всеки младеж.** Всестранното развитие на подрастващите е основен принцип в цялостното функционално изграждане на образователната система.

Подготовката на учениците за **трудова и обществена дейност** въз основа съзнателния избор на професията днес се превръща в главна задача на училището, най-пряко свързана с неговата основна обществена функция — подготвянето на утрешната смяна. Колкото повече възпитаници на училището намерят приложение на своите способности и знания в онези професии, които са най-полезни на обществото, толкова по-добре училището изпълнява своите задачи.

Учениците трябва да получат не само трайни знания, но и да овладеят действен метод на мислене, да усвояват научния подход към явленията; да имат обучена способност за творчество — да постигнат умение за бърза ориентация и своевременно приспособяване към промените в производството; придобивайки солидна трудово-политехническа и професионална подготовка, да проявяват висока отговорност и организираност. Ето тези са приблизителните очертания на знанията, уменията и навиците, с които всеки завършващ е призван да встъпи в редиците на трудовия колектив, съобразно с днешните изисквания и главно с оглед на утрешните обстоятелства, тенденции и закономерности в производството и обществения живот.

Формирането у младата личност на комунистически идейни убеждения и на съзнание за марксистко-ленинските класови позиции, придобива днес и занапред първостепенна важност. „Наш дълг е — заяви на XI конгрес на БКП другарят Т. Живков — непрекъснато да повишаваме равнището на идейната и възпитателната работа и да възпитаваме у самата младеж безценните качества и черти на човека на комунистическото общество."[1] Комплексният подход към решаването на тази задача изисква: да бъде възпитана такава млада личност, за която знанията и убежденията, идеалите и конкретните дела за изграждането на развитото социалистическо общество, за по-нататъшното укрепване на социалистическата общност са неделими!

Формирането на активна комунистическа идейна позиция и социалистическо обществено поведение у младежта е целенасочен педагогически процес. „Висша цел на обществото става развитието на човешката личност. Развитие хармонично, в което физическото съвършенство се съчетава с високата образованост; широката култура — с трудолюбието; благородните морални качества — с чувството за граждански

[1] Т. Живков, Отчет на ЦК на БКП за периода между X и XI конгрес и предстоящите задачи, С., Партиздат, 1976, с. 81.

Digitized by Google

дълг. Основата на това развитие се залага още в детските години, в семейството и училището."[1]

Строителството на социализма и формирането на новата личност представляват двете страни на единия процес на социалистическото изграждане на страната. Затова и възпитанието е задача на цялото общество. Това налага да се извърши качествена промяна в организацията на учебно-възпитателния процес и методите на обучение, с оглед да се постигне онова единство в процеса на образованието, възпитанието и развитието, в което се проявява класовата същност на нашето училище.

* * *

В условията на изграждане на развитото социалистическо общество, когато образователното дело се преустройва в съответствие с потребностите на живота и се извършва преходът към всеобщо средно образование, ролята на българското учителство — един от най-многобройните отряди на нашата социалистическа интелигенция, нараства още повече. Дейността на учителя придобива ново съдържание, нови измерения. Ефективността на съвременното обучение и комунистическото възпитание на подрастващото поколение, готовността на училището да осигури на народното стопанство висококвалифицирани работници и средни специалисти зависи главно от учителя. Дейността на педагога е решаващ фактор за цялостното преустройство на образованието в съответствие с потребностите на социалистическото обществено развитие на страната.

През седмата петилетка и до 1990 год. пред българското училище се поставя задачата решително да повиши ролята си „като един от основните фактори за социално-икономическото развитие на нашето общество за издигане образованието, политическата съзнателност и социалната активност на младото поколение. Ученикът все повече да се изгражда като активен субект на самообучение и самовъзпитание"[2]. Училището и педагогическата дейност в условията на развитото социалистическо общество не изпълняват обикновени просветителски задачи, а са фактор за социално-икономическото развитие. Тази особеност произтича от обстоятелството, че училището допринася за „възпроизводството" на една от най-важните съставни части на производителните сили — човека. От това, какви знания и умения ще придобият подрастващите, какъв тип на мислене ще се формира у тях, каква насоченост се дава на възпитателната работа, зависи не само повишаването на производителността на труда, но и темповете, с които ще се развива социалистическото общество.

Училището и учителите не просто възпроизвеждат духовно част от производителните сили, а изграждат гражданина на развитото социалистическо общество — с богата душевност и високи интелектуални възможности, физически здрав и хармонично развит, с трайни естетически интереси и критерии, с диалектико-материалистически светоглед и комунистически нравствени убеждения и социалистическо обществено поведение.

Утвърждаването на социалистическия начин на живот значително **повишава изискванията към учителя;** отрежда ръководна роля на участието му в многостранния процес за формиране на социалистическата личност. Трудът на учителя се утвърждава като решаващ фактор за духовното производство, за всестранния напредък на българската нация. Преустройството на учебно-възпитателния процес изисква **ком-**

---

[1] Л. И. Брежнев, Ленинским курссом, Москва, Политиздат, 1970, т. II, с. 220.
[2] Тези на ЦК на БКП, Работническо дело, бр. 43, 1976.

Digitized by Google

плексен подход към формирането на новия човек. Учителят трябва да осигурява единство на идейно-политическото, трудовото, нравственото, естетическото и физическото възпитание, да изгражда у подрастващите поколения социалистическа съзнателност и дисциплина, готовност, воля и умение за активно участие в строителството на новото общество.

Тези проблеми отново и закономерно извеждат на преден план учителя, неговата подготовка и социалистическо отношение към педагогическия труд.

Дълги години главната функция на учителя се свеждаше до преподаването на научни знания. Безспорно научната компетентност и ерудицията са абсолютно необходими качества за съвременния преподавател. Но в наше време майсторството включва като своя неотменима черта и уменето да се организира придобиването на знания от учениците, способността да вникват и се увличат те както в науката, така и в приложението на наученото в самото производство, т. е. силно **нарастват организаторските и ръководните функции на учителя** не само в учебния процес, а при подготовката на учениците за овладяване на една или друга професия.

Тук нещата опират не само до подготовката на учителя и до уменето му да борави с отделни методи и прийоми, а предполагат последователното изграждане **облика на новия тип учител,** който владее сложното и тънко изкуство да формира интелект, да преобразува външното знание във вътрешна същност на личността, като я подтиква към творческо реализиране на придобитите знания и умения. Не бива обаче да се забравя, че обществото осъществява въздействието си върху младата личност главно посредством личността на учителя, неговата култура и творческа енергия, чрез неговата марксистко-ленинска убеденост и комунистическа идейност.

На сегашния етап първостепенна стойност имат именно творческите проблеми на учителската професия. Необходимо е да създаваме всички условия за изява на експериментаторския и новаторския дух сред учителската колегия, за квалификацията и самоусъвършенстуването на всеки педагог. Съществуват и редица нови изисквания, които животът налага към самите условия на работа и организацията на педагогическия труд. Не липсват трудности и противоречия. Субективната роля на учителя в педагогическия процес е свързана с изучаването и разрешаването на тези противоречия, с борбата за преодоляване на трудностите, за усъвършенстуване на учебно-възпитателната работа.

Главното в дейността на съвременния учител е да възпитава младата личност в пълно съответствие с комунистическата партийност и класовия подход към събитията и явленията на обществения живот, да насажда синовна любов, признателност и преданост към Комунистическата партия и социалистическата ни родина, да развива чувството за интернационална солидарност, на братска дружба и всестранно сътрудничество с великия Съветски съюз, както и с другите братски социалистически страни, да развива непримиримостта към буржоазната идеология, морал и начин на живот. Последователно да формира тези качества у подрастващото поколение е само по силите на този учител, личните качества и достойнства на когото се отличават с високо класово съзнание, комунистическа принципност и идейност, комунистическо нравствено съзнание и поведение, широка обща и професионална култура, верен естетически вкус и критерий, възрожденска влюбеност в своята професия.

За учителя, педагога специалист е характерно високото съзнание, че изпълнява голяма и отговорна обществена функция. Той има важ-

Digitized by Google

на поръка от обществото — да обучава и възпитава децата, юношите и девойките — бъдещата смяна. Тази социална поръка се пречупва през призмата на съзнанието му и намира израз както в неговата дейност, така и в подготовката и поведението на възпитаниците му. Всеки учител е носител на общите черти на педагогическата професия и едновременно с това има своя индивидуалност. И затова, като се подготвя или организира учебно-възпитателния процес, учителят избира онези най-достъпни и проверени в практиката методически прийоми, методи и средства, които умело съчетава и творчески ги използва. Така се определя неговото педагогическо майсторство, стила му на работа и главно резултатите от нея. Всичко това изисква от учителя избирателна способност, умението да създава и навременно да вижда какви качества на личността се стреми да формира у своите възпитаници; да отразява произтичащите от тази необходимост задачи в комплексната програма на работата си с учащите се; да осъществява реалните връзки между отделните страни на комунистическото възпитание и творчески да работи за осъществяването им. Новото съдържание на труда на учителя определя високия обществен престиж на учителската професия, която „не е занаят, не е обикновена професия, а призвание, смисъл на живота, съдба“[1].

Социалната значимост и ценност на нравствените качества на личността на учителя се определят от необходимостта той самият като личност да бъде образец за подражание от подрастващите. Само комунистически целенасочената личност на учителя може да въздействува възпитателно за развитието и изграждането на детската или ученическата личност; само с цялостния характер на педагога може да формира характера на подрастващите, само този учител, който има научен мироглед, може да изгражда основите на научното мирозрение у учащите се; само този, който е възпитан комунистически, може да формира комунисти!

Разностранното и привлекателно влияние на личността на учителя върху подрастващите е онази възпитателна сила, която не може да се замени и с най-добрите учебници или с моралните сентенции, нито пък да се измести от системата за поощрения и наказания, а камо да се подмени с математическите методи и кибернетиката, колкото да са важни и необходими те в учебната работа. Нравствените качества на педагога, неговото отношение по който и да е от етичните въпроси определят и необходимостта за учителя той не само да притежава тези качества, но и да умее да ги привнася, за да се утвърждават в поведението на възпитаниците му.

От гледна точка на марксистко-ленинските принципи и критерии главно значение в системата на възпитание има изграждането на цялостна личност, в която да има съответствие между марксистко-ленинския начин на мислене и социалистическия начин на поведение, единство между комунистическа целенасоченост, вътрешна убеденост и обществена активност, между мотив и общественополезни дела. „Превръщането на марксистко-ленинското учение в убеждение, в главен мотив на поведение — се казва в Програмата на БКП — е основно звено в комунистическото възпитание на личността“[2], в т. ч. и на личността на учителя.

---

[1] Т. Живков. Избрани съчинения. Партиздат, С., 1976, т. 22, с. 214.
[2] Програма на БКП, С., Партиздат, 1971, с. 77.

Digitized by Google

* * *

Сред българското учителство днес обаче се забелязват и някои негативни явления, които затрудняват изпълнението на поставените от XI партиен конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП задачи пред народното образование. Сериозни недостатъци има в системата за подбор, подготовка и квалификация на учителите. Липсват системни научни проучвания върху социалния и професионален статус на учителя, на реалните обективни и субективни причини за отлива от учителската професия. Не е утвърдена методика за определяне потребностите от специалисти за различните видове и степени учебни заведения, както и на професиограми, които да отразяват повишените изисквания към идеологическата, научната и педагогическата подготовка на бъдещите учители, а също да служат за основа при подбора на студентите за учителските специалности. Ето защо необходимо е да се предприемат решителни мерки за **издигане ролята на учителската професия в обществения живот** на страната; на тази основа постоянно да се повишават изискванията към качествата на младежите и девойките, които ще постъпят в учебните заведения за подготовка на учители; непрекъснато да се подобрява научната, идеологическата и педагогическата квалификация на учителя, да се усъвършенствува неговото професионално майсторство.

Особено внимание следва да се отдели на въпроса за **подготовката на учителски кадри** с висше образование за всички видове и степени учебни заведения. Сега тя се извършва на две равнища — в три университета, 7 висши учебни заведения и в 16 полувисши учителски институти, в които работят над 2000 преподаватели. Между учебните планове и програми на тези учебни заведения не е създадено необходимото единство и приемственост. Не се създават още достатъчно възможности за допълнително задочно обучение в кратък срок с оглед възпитаниците на учителските институти да могат да завършат в непродължително време висше образование по съответната специалност. Подготовката на кадрите във ВУЗ все още носи белега на недоизживян „академизъм", до известна степен е откъсната от реалните потребности на училищната практика и положителните изменения в нея.

Всичко това налага да се преустрои учебно-възпитателната работа във висшите и полувисшите учебни заведения за подготовката на учителски кадри. Главното внимание следва да се съсредоточи върху култивирането у студентите на готовност за всеотдаен педагогически труд, в който и да е район на страната. Цялата атмосфера, в която се подготвя бъдещият учител, да насажда у него любов към професията, психически и практически да го подготвя за самоотвержено изпълнение на високоблагородните му задачи. Едновременно с това следва да се установи оптимално съотношение между идеологическата, научната и педагогическата подготовка на студентите, всестранно да се подготвят бъдещите учители за изпълнение на новите социални функции на училището в условията на органическото свързване на образованието с производството. Очертава се ясно необходимостта под организационното и методическото ръководство на Министерството на народната просвета и Централния комитет на Съюза на българските учители да се изгради единна национална система за обучение, възпитание, квалификация и специализация на учителите въз основа на интеграцията със Съветския съюз и сътрудничеството със социалистическите страни.

Съединяването на обучението и възпитанието с производителния труд, разширяването мрежата на професионалните учебни заведения, както и потребностите от повишаване професионалната квалификация

Digitized by Google

на работниците и кооператорите привлича в учителската професия специалисти от много други отрасли на народното стопанство: инженери, агрономи, зоотехници, икономисти, майстори и др., които нямат необходимата педагогическа подготовка. На тези специалисти би трябвало да се дава учителска правоспособност само след задължително обучение и достатъчна педагогическа практика. За тази цел би било целесъобразно да се открият педагогически профили към висшите технически учебни заведения или да се създават специални звена в системата на следдипломната квалификация. Целесъобразно е усъвършенстването на професионалната дейност на учителя да се свърже най-тясно с формирането у него на способност да осъществява политиката на БКП за подготовката и реализацията на подрастващото поколение в живота.

Не бива да се забравя, че каквото й равнище на подготовка да получат младите учители в учебното заведение, тяхното професионално израстване ще бъде най-тясно свързано с натрупването на собствен педагогически опит, с непрекъснатата им квалификация и самоусъвършенстване. Повишаването на квалификацията на учителските кадри, изучаването и прилагането на съветския педагогически опит сега е наша постоянна задача! Тази дейност предстои да се извършва непрекъснато, като се осигурява обновяване и усъвършенстване на идеологическата, научната и педагогическата подготовка на учителите. Особено внимание заслужава преустройството на съдържанието и формите на следдипломната квалификация на учителите. Централно място в тази дейност се полага на научното обобщаване и теоретическото осмисляне на добрия педагогически опит въз основа усъвършенстването на самоподготовката на учителите. Необходимо е да се отдели подобаващо място на активните форми и методи в обучението, за решаване актуалните въпроси на социално-педагогическата дейност на училището, за творческо реализиране на новите педагогически идеи.

Нарасналите социално-политически и икономически функции на училището изменят съществено характера на учителския труд, професионалния и социален статус на професията. Възникнаха нови психофизиологически и социални проблеми на учителския труд, свързани със специфични източници на напрежение, с поведението и работоспособността на педагога през различните етапи на професионалната му дейност. Организацията на училищния живот, както и съвместната работа на учебните заведения с другите социални фактори се отразяват по особен начин върху натовареността на учителите. Недостатъчната техническа въоръженост на педагогическия труд, липсата на вътрешно разпределение и специализация, непредвиденото удължаване на работното време и честото ангажиране на учителите с несвойствени задължения, ограничените възможности за професионално израстване, както и нарастващата фемнинизация, всичко това намалява привлекателността на учителската професия. Ето защо преодоляването на тези слабости, както и грижата за издигане на обществения престиж на учителската професия предстои да станат общонародно дело.

Успешното осъществяване на сложните и отговорни задачи в областта на народното образование, издигането на обществения престиж на учителската професия изискват все повече **да се утвърждава държавно-общественото начало в управлението на образователното дело, в работата с учителите**. Необходимо е да се развиват и обогатяват със социалистическо съдържание демократичните традиции на българското училище като важно средство за още по-здрава връзка между учителя, родителя, трудовия колектив и обществото. Главното в прилагането на държавно-обществения принцип в работата на училището е да се подпомага учителят в учебно-възпитателната работа; да се осъ-

Digitized by Google

ществява единство между училището и извънучилищните учебни и възпитателни фактори, да се изгражда единна социално-педагогическа система.

* * *

В отговор на високите изисквания, които XI партиен конгрес и Юлският пленум на ЦК на БКП предявиха към образователното дело и дейността на учителя, в учебните заведения на гр. Стара Загора под ръководството на ОК на БКП бе подет **разговор** за професионалния и гражданския дълг на учителя.

Като имаха предвид широкия отзвук на този разговор сред учителските колективи, Централният съвет на Българските професионални съюзи, Централният комитет на Съюза на българските учители, Министерството на народната просвета, Централният комитет на Димитровския комунистически младежки съюз, Комитетът на българските жени и ръководството на Българското педагогическо дружество решиха: разговорът да се проведе във всички първични съюзни организации и да приключи в двегодишен срок със заключителна републиканска среща на учителите — първенци в социалистическото съревнование, на учителите — герои на социалистическия труд, на заслужилите и народните учители.

Основна цел на разговора е да насочи учителските колективи към още по-активна дейност за изпълнение решенията на XI партиен конгрес, Юлския пленум на ЦК на БКП и XXIII конгрес на Съюза на българските учители в съответствие с изискванията на професионалния и гражданския дълг на учителя; да съдействува за формиране на качества и критерии, необходими за педагогическата дейност и съответствуващи на нормите и изискванията на социалистическия начин на живот; да популяризира постиженията на най-добрите учители— първенци в социалистическото съревнование; да привлече в учителската професия младежи с високи морално-политически и педагогически качества; да допринесе за цялостното изграждане на учителската професия и извисяването ѝ на пиедестала на всенародното уважение и признателност.

Подготовката и провеждането на разговора трябва да включват изпълнението на следните **основни задачи:**

— по-нататъшното активизиране дейността на учителските колективи за изпълнение решенията на XI конгрес на Партията, Юлския пленум на ЦК на БКП и XXIII конгрес на Съюза на българските учители;

— ангажиране вниманието на цялата общественост към създаване на всички условия за социалистическата организация на учителския труд, участието на трудовите колективи и обществените организации в предприятията в активна съвместна дейност с учителските колективи за повишаване ефективността и качеството на учебно-възпитателната работа и подготовката на подрастващото поколение за общественополезен труд;

— издигане идейно-политическата, научната и методическата подготовка на учителите, изграждане качества и критерии, необходими за педагогическата дейност в съответствие с нормите и изискванията на социалистическия начин на живот;

— да се предявяват по-високи изисквания към учителите при изпълнение на професионалния и гражданския дълг с оглед да се прилага в учебно-възпитателната работа девизът на петилетката „Качество и ефективност — ефективност и качество"; учителите и възпитателите да дадат своя принос за претворяване в живота решенията на Единадесетия конгрес на БКП и Двадесет и третия конгрес на Съюза на българските учители;

— повишаване ролята на учителя при осъществяване на единния и цялостен социално-педагогически подход на всички фактори — особено социалните към подготовката и реализацията на кадрите;

— да се утвърждава социалната и педагогическата обоснованост и целенасоченост на възпитателното въздействие на училището и социалната среда;

— да се популяризира челният наш и съветски опит и постиженията на най-добрите учители—първенци в социалистическото съревнование;

Digitized by Google

— да се засили настъпателният характер на борбата срещу отрицателните явления в педагогическата практика по подготовката на учащите се за реализация в живота;

— да се привличат в учителската професия младежи и девойки с високи морално-политически и педагогически качества.

В основата на разговора ще стоят семинарните занятия, включени в тематиката на сборника „Проблеми на обучението и възпитанието в училищата". Разглеждането на проблемите ще се основава главно на анализа на постиженията и слабостите в учебно-възпитателната работа на учителските колективи.

В първичните съюзни организации ще се изнесат беседи и лекции по следните **три примерни цикъла:**

— А. Повишаването на педагогическото майсторство — главно условие за реализиране решаващата роля на учителя в обучението и комунистическото възпитание на учащите се; с беседи в следните направления:

— за по-нататъшно подобряване здравно-педагогическата дейност в детските ясли; внедряване на здравно-педагогически режим, съобразен с последните постижения на медицинските, педагогическите и психологическите науки и осигуряващ на децата оптимално психическо развитие; подобряване медицинската подготовка на педагогическите работници и педагогическата подготовка на медицинските;

— за усъвършенствуване на възпитателния процес в детските градини с оглед по пълноценно изпълнение на социалните им функции по отглеждането и възпитанието на децата, внедряване на режим, осигуряващ повече време на децата за ръководени игри и дейности, които допринасят за оптималното им физическо и духовно развитие; използване на всички потенциални възможности за разностранното развитие на децата — умствено, нравствено, естетическо, физическо и трудово; повишаване на психологическата, медицинската и педагогическата подготовка на детските учителки; подобряване на подготовката им в областта на научното и художественото познание, което се използва за възпитателно и образователно въздействие върху децата;

— за реализиране духа на образователната реформа в I—III клас; формиране на интереси и успешно въвеждане на децата в необятните простори на научното и художественото познание; изграждане у децата на начални умения и навици сами да придобиват знания; изграждане у децата на елементарни трудови умения и навици, формиране у тях на любов към производителния и другите форми на обществено полезен труд, създаване на условия за формиране на диалектикоматериалистически мироглед; изграждане на умения и навици за културно поведение; по-нататъшно повишаване на специалните знания (от научното и художественото познание) и педагогическото майсторство на началните учители;

— за реализиране на образователната реформа от IV до XI клас; усъвършенствуване уменията и навиците на учениците самостоятелно да придобиват информация и критически да я оценяват; подобряване организацията на цялостния учебно-възпитателен процес за създаване на необходимите условия за правилно трудово-политехническо обучение и възпитание на учениците и за професионалото им ориентиране; подобряване извънкласната и извънучилищната дейност; усъвършенствуване на съвместната работа на педагогическите колективи с трудово-производителните колективи по възпитанието и обучението на учениците — създаване на всички условия за изява и реализация на всеки подрастващ в различните форми на общественополезния труд; по-нататъшно разгръщане на движението за научно и техническо творчество на младежта, за самообучение и самовъзпитание на учениците;

— за издигане на общообразователната и специалната подготовка на учениците от средните професионално-технически училища, техникумите и професионалнотехническите училища; подобряване организацията на практическото обучение и цялостния възпитателен процес — привеждането им в съответствие с изискванията на научно-техническата революция и принципите на социалистическия начин на живот;

— за усъвършенствуване организацията и съдържанието на учебния процес в професионално-учебните центрове, вечерните и сменните училища с оглед да отговаря на житейския и производителен опит и на възрастовите особености на курсистите; подобряване на обучението по общообразователните и специалните учебни предмети;

— за издигане равнището на възпитателната и учебната работа в извънучилищните възпитателни и учебни заведения, в занималните и училищата с целодневен режим; подобряване организацията и координацията на възпитателната работа чрез учебно-възпитателния процес в училище; подобряване на работата по формиране на интереси към науката, техниката и изкуствата; по-нататъшно разгръщане на движението за научно и техническо творчество сред децата и учениците.

Digitized by Google

Б. Нравствените качества на личността на учителя и неговите професионални задължения:

— чувството за дълг и съзнанието за обществена отговорност — основен мотив в педагогическата дейност на учителя;

— професионалното и гражданското съзнание като основа на учителската съвест,

— личното поведение на учителя — пример за възпитание в дух на комунистическа нравственост;

— високата култура и професионалното майсторство — основа на авторитета на учителя сред ученици, родители и обществеността;

— класово-партийният подход в работата на учителя — основен критерий за изпълнен граждански и професионален дълг;

— утвърждаването на социалистическия начин на живот — съдържанието в работата на учителя като педагог, общественик и гражданин;

— системното изучаване и внедряване на постиженията на съветската педагогическа наука и челния опит на съветските учители и училища — патриотичен и интернационален дълг на българския учител;

— непрекъснатият стремеж на учителя за усъвършенстване на научната и методическата му подготовка — предпоставка за високо качество и ефективност на учебно-възпитателната работа.

В. Социално-етични аспекти на взаимоотношенията на учителя в училищния колектив и обществото;

— високата съзнателност, съчетана с уважение личността на ученика — основа на взаимоотношенията между учители и ученици;

— комунистическото възпитание — основа за нравствените взаимоотношения на учителя с родителите;

— активното участие на учителя в обществено-политическия живот в училището и извън него — първостепенен граждански дълг;

— добрият социално-психически климат в педагогическия колектив — гаранция за високо качество и ефективност на учебно-възпитателната работа.

* * *

Разговорът за професионалния и гражданския дълг трябва да помогне за издигане идейно-политическата, научната и методическата подготовка на учителя; за повишаване ролята на учителя в осъществяване на единен и цялостен социално-педагогически подход на социалните фактори към подготовката и реализацията на кадрите и доизграждане на единна социално-педагогическа система за комунистическото възпитание и реализацията на учащите се в живота; да разясни в дълбочина взаимовръзката: учител — развито социалистическо общество и така да се създаде възможност за реализиране и от учителите на партийната повеля „Всеки пред всички и за всичко е отговорен“, да включи учителя по-активно в обществения живот, да се предявят по-високи изисквания към изпълнението на професионалния и гражданския дълг от учителя под девиза на петилетката „Качество и ефективност, ефективност и качество“ и учебно-възпитателната му работа, за претворяване решенията на Единадесетия конгрес на БКП и Юлския пленум на ЦК на БКП в дела. Разговорът трябва да доведе до по-добра социалистическа организация на труда на учителя и социалистическо отношение към професионалните и гражданските задължения на учителя, да постави и реши основните проблеми на творчеството в дейността на учителя и учащите се по внедряването на челния съветски и наш педагогически опит.

Digitized by Google

да развиваме и укрепваме наставничеството като комплексна, действена форма и школа за професионална подготовка, за комунистическо възпитание."

Досегашният размах на наставническото движение и натрупаният опит позволяват то да се масовизира още повече. Да се разпространи във всички области на материалното производство, в останалите сфери, в живота на всички трудови колективи. По този начин ще се свързва последователно държавното начало в обучението с обществения фактор в лицето на наставниците и на цялата обществеост; ще се развива наставничеството като важно, необходимо звено в нашата система на образование и възпитание на младото поколение. А за да се осъществи това първостепенно изискване, проблемите на наставничеството неотменно трябва да стоят на вниманието на партийните органи и организации в материалното производство, в сферата на общественото обслужване и социалното управление, на вниманието на градските, районните и окръжните партийни комитети. В техните перспективни и текущи планове да намират място едни или други въпроси на ръководството и управлението на наставничеството. Нещо, което все още не се среща толкова често. Но не бива да се забравя, че наставничеството е самодейно и доброволно движение, и то трябва да се ръководи творчески. При него няма и не бива да има място за администриране, за грубо регламентиране. Такъв метод може да нанесе само вреда.

В наставничеството фигурата на наставника е решаваща, така както в пропагандата — на пропагандиста, в агитацията — на агитатора, в училището — на учителя. В работата на наставника органически се съчетават производителният и идеологическият труд. В статия в съветския вестник „Неделя", възхваляваща голямото дело на наставниците, се изтъква, че „наставникът е обезателно учител. Но той сее зърната на разумното, доброто, вечното, като се основава на личния си опит, на своите лични трудови и нравствени постижения, оплодотворени, разбира се, от цялата съвкупност на обществените нравствени богатства. В неговото дело е включена не цялата педагогика, а педагогика, преминала през личността на наставника, педагогика, усвоена от него върху основата на личния опит."[1]

Наставникът е агитатор, идеологически активист на Комунистическата партия, който не само разбира, възприема партийната политика, но е и боец от предните линии в борбата за претворяването ѝ в живота. Той е възпитател, защото подпомага младия и неопитния работник едновременно да израства в професионално, идейно-политическо и нравствено отношение. В неговото благородно и отговорно дело се включва не само споделянето на опит и знания, но и развитието на творческото мислене у младия човек; подготовката на кадри, които да отидат по-напред в трудовата си дейност — не само да настигнат, но и да надминат своя наставник и сами да станат наставници. В това е главната му отлика от майсторите шефове, от майсторите в миналото.

Кой е наставник, кой може да бъде наставник? Наставникът е кадрови работник и специалист в промишлеността, транспорта, строителството, селското стопанство, търговията, услугите, пряк ръководител на производството (бригадир, майстор), общественик. Това са орденоносци, герои на социалистическия труд. Наставниците са най-добрите членове на трудовия колектив, истински майстори на работническата педагогика, които вземат върху себе си моралната отговорност за първите крачки на новопостъпилия, помагат за неговото производствено приспособяване и за всестранното му развитие, ония, които владеят до съвършенство подхода, секретите и тънкостите на голямото изкуство —

[1] В. „Неделя", бр. 11, 783, 1975 г.

Digitized by Google

да печелят душата и сърцето на младежа, който се готви да встъпи в редовете на работническата класа. Успешно могат да изпълняват функциите на наставници и ветераните на труда, вече пенсионирали се изтъкнати майстори и други кадрови работници. Те подпомагат индивидуално някои млади хора или имат връзки с цели бригади в цеховете, участъците, където са работили дълги години.

Като че ли в движението на наставниците днес ние виждаме материализирана Марксовата мисъл, че „най-напредничавите работници напълно осъзнават, че бъдещето на тяхната класа и следователно на човечеството изцяло зависи от възпитанието на подрастващото работническо поколение".[1] Каква сила, обществена и лична отговорност се съдържа в неведнъж изявеното от наставниците твърдо убеждение, че между поколенията няма и не може да има стена. Те се сливат и преливат в постоянно взаимодействие, в сплав от мъдростта и опита на възрастните и енергията и дръзновението на младите. Ще минат години и върху плещите на младите ще легне отговорността за живота, за бъдещето. И именно за това на хората от по-старото поколение, отдали на родния завод много години, съвсем не им е безразлично кой ще ги смени край становете, пещите и т. н. Наставниците дълбоко разбират своята лична отговорност за съдбата на подрастващото поколение строители и защитници на социалистическото общество. „Ние считаме вниманието и грижите към младите девойки — изтъква Г. Гичева, председател на профкомитета във фабрика „Т. Каблешков" в Панагюрище — като жизнена необходимост за нашия колектив. В наставничеството ние видяхме резултатна, действена форма... за подготвяне на достойна работническа смяна." Ето защо наставникът поема допълнителните си задължения по свое желание и със собствената си съвест, т. е. доброволно на обществени начала. Но от друга страна не се изключва това да става и по силата на служебното му положение. Когато посочваме първото, ние имаме предвид редовия кадрови работник, специалистът, който помага на своя по-млад другар. Като отбелязваме второто, пред нас застава например фигурата на ръководителя на бригадата, началника на цеха, майстора на производството.

Опитът учи, че не всеки кадрови работник, специалист, низов ръководител може да бъде наставник, добре да се справя с възпитателните задачи. Към наставника се предявяват много високи изисквания. Неговото благородно и отговорно дело може да бъде ефективно тогава, когато самият наставник постоянно се учи, самообразова и усъвършенствува своята професия, когато придобитите опит, знания и трудови навици се оплодотворяват с новите постижения на науката, техниката и технологията, със стремежа да се рационализира работното място, машината, организацията на труда, да се подобрява качеството на продукцията. Задача на партийните комитети и организации е подборът, разпределението и грижите за повишаване знанията и уменията на наставниците. Това е напълно естествено и разбираемо. Щом като наставниците помагат за идейно-политическото, трудовото и нравственото възпитание на младежта, те са идеологически кадри, чието политическо ръководство Партията не може да предостави на други органи.

Така че първата, решаваща задача в комплекса от партийни грижи за наставническото движение е установяването на наставниците, идейно-политическият облик и подготовка на всеки наставник, неговият морален и нравствен лик, производствено-техническата му подготовка, умението му да работи с хората, с конкретно определения млад човек. Партийните организации би следвало да доверяват това благород-

[1] К. Маркс, Ф. Енгелс, Съч., т. 16, с. 200.

Digitized by Google

но и отговорно дело на повече комунисти. И това е абсолютно правилно и необходимо. Наставничеството е ценно и поради това, че то създава благоприятни условия за изпълнение на важното партийно изискване — всеки комунист, какъвто и пост да заема, е длъжен да бъде възпитател, да бъде проводник на партийните идеи. В Русенски окръг в началото на 1976 г. повече от половината от наставниците бяха комунисти. Във Варна — около 45 на сто. Но другаде неоснователно те са твърде малко. Изискването голяма част от наставниците да са комунисти в никакъв случай не означава това да е за сметка на прекрасните безпартийни челници и майстори възпитатели. Разбира се, тук увлеченията по количествените резултати са най-неуместни. Установяването кой да бъде наставник е в резултат на строго индивидуална преценка на личните качества на кадровия работник, майстор и т. н. Но това става, като при всички случаи се зачита и неговото мнение. Добре е предложението за определяне на наставниците да произлиза от низовото профсъюзно ръководство. Своята дума да каже и стопанският или административният ръководител, комсомолското ръководство. Обаче щом като поради високите изисквания не всеки кадрови работник, специалист, пряк ръководител на производството, може да бъде и наставник, то защо и низовият трудов колектив (бригадата, звеното) да не си каже мнението за неговия избор?

Като вземат предвид досегашната практика по определянето на наставниците, въпреки че не навсякъде и винаги тя обхваща всички посочени страни, някои изказват опасения от притъпяване самодейния характер на наставническото движение. Самодеен не означава на самотек. Напротив, именно такъв подход ще предпази от увлечения и грешки и от навреждане на голямата негова идея, на същността му. Не бива да се забравя, че самоинициативата и самодейността на хората при социализма, като една от високите изяви на съзнателността им, може да бъде разбрана и да се развива само когато обществото я подкрепя, грижи се за нея. А нали споменатите органи и организации са органическа част от развитото социалистическо общество у нас и са изразители на общественото мнение в неговия най-осезаем и конкретен вид — в първичната клетка на трудовия колектив. Всъщност в това е и една от проявите на реалната демокрация в нашата страна, белег на висшата грижа за човека.

Наставникът е идеологически деец и възпитател на младия човек в специфичните условия на трудовата му дейност в първичния колектив. В тази дейност често има трудности и неизвестни, а пък и опитът не всякога достига. Това изисква да се полагат грижи за постоянно повишаване квалификацията на наставниците, да се въвличат те широко и активно при решаването на конкретните въпроси на организацията на труда, техническия прогрес, планирането, възпитателната работа. Време е вече грижите на партийните органи за теоретическата подготовка на наставниците, за повишаване на педагогическите и методическите им знания и умения да съответствуват на грижите и равнището на системата за обучението на пропагандистите и агитаторите. Разбира се, не става въпрос за механическо възприемане и пренасяне на формите и методите на учебната година. Главно е проблемът да се оцени правилно и задачите да се осъществяват под ръководството на окръжните, градските и районните партийни комитети.

Очевидно необходимо е домовете за политическа просвета и партийните кабинети да повишат грижата за обучението на наставниците. И тук ще ни помогне съветският опит. Например в Киев се създават групи за подготовката на агитатори наставници. Занятията се водят по учебна програма в продължение на 48 часа, след което участниците полагат изпит. На успешно издържалите изпита се дават удостоверения за работници педагози.

Digitized by Google

По указание на отдел „Пропаганда и агитация“ на ЦК на БКП Централният съвет на Българските професионални съюзи изработи и в края на 1975 година даде за ползване двегодишна примерна програма за обучение на наставниците. Сега тя е допълнена и променена. Но въпросът със системата за обучението на наставниците все още цялостно не е изяснен, не е решен най-благоприятно. Неоснователно в повечето случаи окръжните и градските партийни комитети не ръководят, не контролират тази изключително важна дейност.

Изключително голямо значение за усъвършенстване на ръководството и управлението на наставничеството има по-нататъшното системно изучаване на съветския опит, обобщаването на нашата практика, обмяната на положителния опит. Направеното досега е полезно, но все още до голяма степен носи случаен характер и в много случаи белезите на епизодичност и шаблон. Много повече морална и материална подкрепа и внимание на движението на наставниците, на най-добрите сред тях е нужно да се оказва.

Както подчерта др. Тодор Живков в речта си пред първата национална среща с наставниците, „проблемите на реализацията на младежта в живота не могат да се решат цялостно и последователно само от държавата, ако в тази дейност не се въвлече общественият фактор — Партията, Българският земеделски народен съюз, професионалните съюзи, Комсомолът, Отечественият фронт, цялата наша общественост, в това число и трудовите колективи“. Следователно съществен момент в дейността за усъвършенстване ръководството и управлението, грижите за наставничеството е правилното разпределение на функциите и разграничаване на отговорностите между различните органи и организации, които имат задължения към това движение.

Политическото и идейното ръководство на наставническото движение е неотменно задължение на партийните органи и организации. В това е залогът за неговото по-нататъшно развитие. Партийните органи, първичните партийни организации следва да обобщят досегашния опит и да приемат програми, решения за усъвършенстване ръководството на наставничеството. Много важно е освен отделите „Пропаганда и агитация“ с проблемите на наставничеството да се занимават и организационните и отрасловите отдели на окръжните и особено на градските и районните партийни комитети. Въпросите на наставничеството би трябвало да намерят място и в плановете за обучението на партийните секретари и на отговорниците по идеологическата работа в партийните организации, на стопанските и административните ръководители.

Особено важно е обаче конкретно да бъдат разграничени функциите на профсъюзните и комсомолските органи и организации, на стопанските, държавните и административните ръководства, на движението за българо-съветска дружба, на органите на народната просвета, научно-педагогическите институции, художествено-творческите звена, средствата за масова информация и пропаганда. Реални резултати от дейността на всички тези органи и ведомства могат да се очакват само след като пред тях са формирани конкретни задачи и дейността им се постави на системен партиен контрол.

Досегашният опит на наставническото движение, на неговото ръководство потвърждава правилността на постановката, че основното партийно поръчение за развитието му се дава на профсъюзните и комсомолските органи и организации, на комунистите на ръководна работа в тях. Резултатите в разпространението на наставничеството досега показват по-ярко изразената активност на профсъюзите.

Наставническото движение ще се разгръща и обогатява. То има голямо бъдеще, както имат голямо бъдеще и целите, които го вдъхновяват. Партийните грижи и ръководство са онези сокове, които ще го хранят, ще го отглеждат и водят напред.

Digitized by Google

ПРОФЕСИОНАЛНИЯТ И ГРАЖДАНСКИЯТ ДЪЛГ НА УЧИТЕЛЯ

к. п. н. **МИХАИЛ ХАРТАРСКИ**
секретар на Съюза на българските учители

Единадесетият партиен конгрес и Юлският пленум на ЦК на БКП разглеждат задачата за подготовката, квалификацията и реализацията на кадрите като дейност със стратегическо значение. Ефективното използване на трудовите ресурси е един от главните проблеми на социално-икономическата политика на Партията и държавата, свързан с осъществяването на целите и задачите на седмата петилетка.

Сред магистралните пътища и ключовите средства за повишаване на ефективността и за осъществяване на главната социално-икономическа задача, които са определени в партийните документи, важно място заема поръката за по-пълно задоволяване потребностите на народното стопанство от висококвалифицирани и комунистически възпитани кадри с висше и средно образование, както и за осъществяване на всеобщо средно образование.

Високото образователно равнище и професионална компетентност, комунистическото възпитание на кадрите се превръщат в необходимо условие и важен фактор за по-нататъшното развитие на общественото производство и производствените отношения в развитото социалистическо общество. С всяка измината година се засилва и ще нараства още повече социалната и народностопанската функция на всички видове и степени учебни заведения у нас, а наред с това се извисява и ролята на учителя като решаващ фактор в социално-педагогическия процес за подготовка на кадрите.

Като отчетоха, анализираха и оцениха обществените потребности, XI партиен конгрес и Юлският пленум на ЦК на БКП посочиха нови, по-високи критерии за дейността на образователната система, поставиха проблемите за високо качество и висока ефективност като възлов проблем и пред образованието.

В наши дни ефективност в системата на народното образование може да се търси и прояви в две направления:

— **педагогическа ефективност**, която е свързана непосредствено с резултатите от учебно-възпитателния процес от гледна точка на поставените цели, т. е. какви знания и умения се усвояват, какви качества се формират у учащите се, какви творчески и практически способности следва да се развиват у тях занапред;

— **социално-икономическа ефективност**, която определено показва доколко подготвените кадри в системата на образованието се включват и реализират в материалното производство или обслужващата сфера и с какво допринасят те за умножаване на общественото богатство, от една страна, и как се използват материалните, трудовите и финансовите ресурси в самата система на образованието, от друга страна.

Педагогическата и социално-икономическата ефективност характеризират педагогическия процес от две страни. Затова и те се намират във взаимна връзка и обусловеност. Това е закономерен резултат от

Digitized by Google

функциите, които изпълняват образованието, от мястото му в обществената система на развитото социалистическо общество.

Новите критерии, произтичащи от решенията на XI партиен конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП, изискват и нов подход, който да се изразява преди всичко в най-непосредственото подчиняване на образователната система на комплексните изисквания на обективните икономически и социални потребности и перспективи на всеки териториално-икономически район на страната.

Ускорените темпове на всестранно развитие, мащабите на концентрация и специализация на производството, неговата реконструкция и модернизация, усъвършенстването на управлението, всичко това определя и новата функционална роля на образователната система. Тя заема изключително важно място в цялата обществена система и е едно от главните условия за нейното движение напред по пътя на изграждането на развито социалистическо общество. Образователната система не е само форма за възпроизводство на кадри, а **основна форма за планомерна, всестранна и целенасочена изява и развитие на личността на всяко дете, на всеки младеж.** Всестранното развитие на подрастващите е основен принцип в цялостното функционално изграждане на образователната система.

Подготовката на учениците за **трудова и обществена дейност** въз основа съзнателния избор на професията днес се превръща в главна задача на училището, най-пряко свързана с неговата основна обществена функция — подготвянето на утрешната смяна. Колкото повече възпитаници на училището намерят приложение на своите способности и знания в онези професии, които са най-полезни на обществото, толкова по-добре училището изпълнява своите задачи.

Учениците трябва да получат не само трайни знания, но и да овладеят действен метод на мислене, да усвояват научния подход към явленията; да имат обучена способност за творчество — да постигнат умение за бърза ориентация и своевременно приспособяване към промените в производството; придобивайки солидна трудово-политехническа и професионална подготовка, да проявяват висока отговорност и организираност. Ето тези са приблизителните очертания на знанията, уменията и навиците, с които всеки завършващ е призван да встъпи в редиците на трудовия колектив, съобразно с днешните изисквания и главно с оглед на утрешните обстоятелства, тенденции и закономерности в производството и обществения живот.

Формирането у младата личност на комунистически идейни убеждения и на съзнание за марксистко-ленинските класови позиции, придобива днес и занапред първостепенна важност. „Наш дълг е — заяви на XI конгрес на БКП другарят Т. Живков — непрекъснато да повишаваме равнището на идейната и възпитателната работа и да възпитаваме у самата младеж безценните качества и черти на човека на комунистическото общество.“[1] Комплексният подход към решаването на тази задача изисква: да бъде възпитана такава млада личност, за която знанията и убежденията, идеалите и конкретните дела за изграждането на развитото социалистическо общество, за по-нататъшното укрепване на социалистическата общност са неделими!

Формирането на активна комунистическа идейна позиция и социалистическо обществено поведение у младежта е целенасочен педагогически процес. „Висша цел на обществото става развитието на човешката личност. Развитие хармонично, в което физическото съвършенство се съчетава с високата образованост; широката култура — с трудолюбието; благородните морални качества — с чувството за граждански

[1] Т. Живков, Отчет на ЦК на БКП за периода между X и XI конгрес и предстоящите задачи, С., Партиздат, 1976, с. 81.

Digitized by Google

дълг. Основата на това развитие се залага още в детските години, в семейството и училището."[1]

Строителството на социализма и формирането на новата личност представляват двете страни на единия процес на социалистическото изграждане на страната. Затова и възпитанието е задача на цялото общество. Това налага да се извърши качествена промяна в организацията на учебно-възпитателния процес и методите на обучение, с оглед да се постигне онова единство в процеса на образованието, възпитанието и развитието, в което се проявява класовата същност на нашето училище.

* * *

В условията на изграждане на развитото социалистическо общество, когато образователното дело се преустройва в съответствие с потребностите на живота и се извършва преходът към всеобщо средно образование, ролята на българското учителство — един от най-многобройните отряди на нашата социалистическа интелигенция, нараства още повече. Дейността на учителя придобива ново съдържание, нови измерения. Ефективността на съвременното обучение и комунистическото възпитание на подрастващото поколение, готовността на училището да осигури на народното стопанство висококвалифицирани работници и средни специалисти зависи главно от учителя. Дейността на педагога е решаващ фактор за цялостното преустройство на образованието в съответствие с потребностите на социалистическото обществено развитие на страната.

През седмата петилетка и до 1990 год. пред българското училище се поставя задачата решително да повиши ролята си „като един от основните фактори за социално-икономическото развитие на нашето общество за издигане образованието, политическата съзнателност и социалната активност на младото поколение. Ученикът все повече да се изгражда като активен субект на самообучение и самовъзпитание"[2]. Училището и педагогическата дейност в условията на развитото социалистическо общество не изпълняват обикновени просветителски задачи, а са фактор за социално-икономическото развитие. Тази особеност произтича от обстоятелството, че училището допринася за „възпроизводството" на една от най-важните съставни части на производителните сили — човека. От това, какви знания и умения ще придобият подрастващите, какъв тип на мислене ще се формира у тях, каква насоченост се дава на възпитателната работа, зависи не само повишаването на производителността на труда, но и темповете, с които ще се развива социалистическото общество.

Училището и учителите не просто възпроизвеждат духовно част от производителните сили, а изграждат гражданина на развитото социалистическо общество — с богата душевност и високи интелектуални възможности, физически здрав и хармонично развит, с трайни естетически интереси и критерии, с диалектико-материалистически светоглед и комунистически нравствени убеждения и социалистическо обществено поведение.

Утвърждаването на социалистическия начин на живот значително **повишава изискванията към учителя;** отрежда ръководна роля на участието му в многостранния процес за формиране на социалистическата личност. Трудът на учителя се утвърждава като решаващ фактор за духовното производство, за всестранния напредък на българската нация. Преустройството на учебно-възпитателния процес изисква **ком-**

---

[1] Л. И. Брежнев, Ленинским курсом, Москва, Политиздат, 1970, т. II, с. 220.
[2] Тези на ЦК на БКП, Работническо дело, бр. 43, 1976.

Digitized by Google

плексен подход към формирането на новия човек. Учителят трябва да осигурява единство на идейно-политическото, трудовото, нравственото, естетическото и физическото възпитание, да изгражда у подрастващите поколения социалистическа съзнателност и дисциплина, готовност, воля и умение за активно участие в строителството на новото общество.

Тези проблеми отново и закономерно извеждат на преден план учителя, неговата подготовка и социалистическо отношение към педагогическия труд.

Дълги години главната функция на учителя се свеждаше до преподаването на научни знания. Безспорно научната компетентност и ерудицията са абсолютно необходими качества за съвременния преподавател. Но в наше време майсторството включва като своя неотменима черта и уменето да се организира придобиването на знания от учениците, способността да вникват и се увличат те както в науката, така и в приложението на наученото в самото производство, т. е. силно **нарастват организаторските и ръководните функции на учителя** не само в учебния процес, а при подготовката на учениците за овладяване на една или друга професия.

Тук нещата опират не само до подготовката на учителя и до уменето му да борави с отделни методи и прийоми, а предполагат последователното изграждане **облика на новия тип учител,** който владее сложното и тънко изкуство да формира интелект, да преобразува външното знание във вътрешна същност на личността, като я подтиква към творческо реализиране на придобитите знания и умения. Не бива обаче да се забравя, че обществото осъществява въздействието си върху младата личност главно посредством личността на учителя, неговата култура и творческа енергия, чрез неговата марксистко-ленинска убеденост и комунистическа идейност.

На сегашния етап първостепенна стойност имат именно творческите проблеми на учителската професия. Необходимо е да създаваме всички условия за изява на експериментаторския и новаторския дух сред учителската колегия, за квалификацията и самоусъвършенстуването на всеки педагог. Съществуват и редица нови изисквания, които животът налага към самите условия на работа и организацията на педагогическия труд. Не липсват трудности и противоречия. Субективната роля на учителя в педагогическия процес е свързана с изучаването и разрешаването на тези противоречия, с борбата за преодоляване на трудностите, за усъвършенстуване на учебно-възпитателната работа.

Главното в дейността на съвременния учител е да възпитава младата личност в пълно съответствие с комунистическата партийност и класовия подход към събитията и явленията на обществения живот, да насажда синовна любов, признателност и преданост към Комунистическата партия и социалистическата ни родина, да развива чувството за интернационална солидарност, на братска дружба и всестранно сътрудничество с великия Съветски съюз, както и с другите братски социалистически страни, да развива непримиримостта към буржоазната идеология, морал и начин на живот. Последователно да формира тези качества у подрастващото поколение е само по силите на този учител, личните качества и достойнства на когото се отличават с високо класово съзнание, комунистическа принципност и идейност, комунистическо нравствено съзнание и поведение, широка обща и професионална култура, верен естетически вкус и критерий, възрожденска влюбеност в своята професия.

За учителя, педагога специалист е характерно високото съзнание, че изпълнява голяма и отговорна обществена функция. Той има важ-

Digitized by Google

на поръка от обществото — да обучава и възпитава децата, юношите и девойките — бъдещата смяна. Тази социална поръка се пречупва през призмата на съзнанието му и намира израз както в неговата дейност, така и в подготовката и поведението на възпитаниците му. Всеки учител е носител на общите черти на педагогическата професия и едновременно с това има своя индивидуалност. И затова, като се подготвя или организира учебно-възпитателния процес, учителят избира онези най-достъпни и проверени в практиката методически прийоми, методи и средства, които умело съчетава и творчески ги използва. Така се определя неговото педагогическо майсторство, стила му на работа и главно резултатите от нея. Всичко това изисква от учителя избирателна способност, умението да създава и навременно да вижда какви качества на личността се стреми да формира у своите възпитаници; да отразява произтичащите от тази необходимост задачи в комплексната програма на работата си с учащите се; да осъществява реалните връзки между отделните страни на комунистическото възпитание и творчески да работи за осъществяването им. Новото съдържание на труда на учителя определя високия обществен престиж на учителската професия, която „не е занаят, не е обикновена професия, а призвание, смисъл на живота, съдба“[1].

Социалната значимост и ценност на нравствените качества на личността на учителя се определят от необходимостта той самият като личност да бъде образец за подражание от подрастващите. Само комунистически целенасочената личност на учителя може да въздействува възпитателно за развитието и изграждането на детската или ученическата личност; само с цялостния характер на педагога може да формира характера на подрастващите, само този учител, който има научен мироглед, може да изгражда основите на научното мирозрение у учащите се; само този, който е възпитан комунистически, може да формира комунисти!

Разностранното и привлекателно влияние на личността на учителя върху подрастващите е онази възпитателна сила, която не може да се замени и с най-добрите учебници или с моралните сентенции, нито пък да се измести от системата за поощрения и наказания, а камо да се подмени с математическите методи и кибернетиката, колкото да са важни и необходими те в учебната работа. Нравствените качества на педагога, неговото отношение по който и да е от етичните въпроси определят и необходимостта за учителя той не само да притежава тези качества, но и да умее да ги привнася, за да се утвърждават в поведението на възпитаниците му.

От гледна точка на марксистко-ленинските принципи и критерии главно значение в системата на възпитание има изграждането на цялостна личност, в която да има съответствие между марксистко-ленинския начин на мислене и социалистическия начин на поведение, единство между комунистическа целенасоченост, вътрешна убеденост и обществена активност, между мотив и общественополезни дела. „Превръщането на марксистко-ленинското учение в убеждение, в главен мотив на поведение — се казва в Програмата на БКП — е основно звено в комунистическото възпитание на личността“[2], в т. ч. и на личността на учителя.

---

[1] Т. Живков. Избрани съчинения. Партиздат, С., 1976, т. 22, с. 214.
[2] Програма на БКП, С., Партиздат, 1971, с. 77.

Digitized by Google

* * *

Сред българското учителство днес обаче се забелязват и някои негативни явления, които затрудняват изпълнението на поставените от XI партиен конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП задачи пред народното образование. Сериозни недостатъци има в системата за подбор, подготовка и квалификация на учителите. Липсват системни научни проучвания върху социалния и професионален статус на учителя, на реалните обективни и субективни причини за отлива от учителската професия. Не е утвърдена методика за определяне потребностите от специалисти за различните видове и степени учебни заведения, както и на професиограми, които да отразяват повишените изисквания към идеологическата, научната и педагогическата подготовка на бъдещите учители, а също да служат за основа при подбора на студентите за учителските специалности. Ето защо необходимо е да се предприемат решителни мерки за **издигане ролята на учителската професия в обществения живот** на страната; на тази основа постоянно да се повишават изискванията към качествата на младежите и девойките, които ще постъпят в учебните заведения за подготовка на учители; непрекъснато да се подобрява научната, идеологическата и педагогическата квалификация на учителя, да се усъвършенствува неговото професионално майсторство.

Особено внимание следва да се отдели на въпроса за **подготовката на учителски кадри** с висше образование за всички видове и степени учебни заведения. Сега тя се извършва на две равнища — в три университета, 7 висши учебни заведения и в 16 полувисши учителски институти, в които работят над 2000 преподаватели. Между учебните планове и програми на тези учебни заведения не е създадено необходимото единство и приемственост. Не се създават още достатъчно възможности за допълнително задочно обучение в кратък срок с оглед възпитаниците на учителските институти да могат да завършат в непродължително време висше образование по съответната специалност. Подготовката на кадрите във ВУЗ все още носи белега на недоизживян „академизъм", до известна степен е откъсната от реалните потребности на училищната практика и положителните изменения в нея.

Всичко това налага да се преустрои учебно-възпитателната работа във висшите и полувисшите учебни заведения за подготовката на учителски кадри. Главното внимание следва да се съсредоточи върху култивирането у студентите на готовност за всеотдаен педагогически труд, в който и да е район на страната. Цялата атмосфера, в която се подготвя бъдещият учител, да насажда у него любов към професията, психически и практически да го подготвя за самоотвержено изпълнение на високоблагородните му задачи. Едновременно с това следва да се установи оптимално съотношение между идеологическата, научната и педагогическата подготовка на студентите, всестранно да се подготвят бъдещите учители за изпълнение на новите социални функции на училището в условията на органическото свързване на образованието с производството. Очертава се ясно необходимостта под организационното и методическото ръководство на Министерството на народната просвета и Централния комитет на Съюза на българските учители да се изгради единна национална система за обучение, възпитание, квалификация и специализация на учителите въз основа на интеграцията със Съветския съюз и сътрудничеството със социалистическите страни.

Съединяването на обучението и възпитанието с производителния труд, разширяването мрежата на професионалните учебни заведения, както и потребностите от повишаване професионалната квалификация

Digitized by Google

но и отговорно дело на повече комунисти. И това е абсолютно правилно и необходимо. Наставничеството е ценно и поради това, че то създава благоприятни условия за изпълнение на важното партийно изискване — всеки комунист, какъвто и пост да заема, е длъжен да бъде възпитател, да бъде проводник на партийните идеи. В Русенски окръг в началото на 1976 г. повече от половината от наставниците бяха комунисти. Във Варна — около 45 на сто. Но другаде неоснователно те са твърде малко. Изискването голяма част от наставниците да са комунисти в никакъв случай не означава това да е за сметка на прекрасните безпартийни челници и майстори възпитатели. Разбира се, тук увлеченията по количествените резултати са най-неуместни. Установяването кой да бъде наставник е в резултат на строго индивидуална преценка на личните качества на кадровия работник, майстор и т. н. Но това става, като при всички случаи се зачита и неговото мнение. Добре е предложението за определяне на наставниците да произлиза от низовото профсъюзно ръководство. Своята дума да каже и стопанският или административният ръководител, комсомолското ръководство. Обаче щом като поради високите изисквания не всеки кадрови работник, специалист, пряк ръководител на производството, може да бъде и наставник, то защо и низовият трудов колектив (бригадата, звеното) да не си каже мнението за неговия избор?

Като вземат предвид досегашната практика по определянето на наставниците, въпреки че не навсякъде и винаги тя обхваща всички посочени страни, някои изказват опасения от притъпяване самодейния характер на наставническото движение. Самодеен не означава на самотек. Напротив, именно такъв подход ще предпази от увлечения и грешки и от навреждане на голямата негова идея, на същността му. Не бива да се забравя, че самоинициативата и самодейността на хората при социализма, като една от високите изяви на съзнателността им, може да бъде разбрана и да се развива само когато обществото я подкрепя, грижи се за нея. А нали споменатите органи и организации са органическа част от развитото социалистическо общество у нас и са изразители на общественото мнение в неговия най-осезаем и конкретен вид — в първичната клетка на трудовия колектив. Всъщност в това е и една от проявите на реалната демокрация в нашата страна, белег на висшата грижа за човека.

Наставникът е идеологически деец и възпитател на младия човек в специфичните условия на трудовата му дейност в първичния колектив. В тази дейност често има трудности и неизвестни, а пък и опитът не всякога достига. Това изисква да се полагат грижи за постоянно повишаване квалификацията на наставниците, да се въвличат те широко и активно при решаването на конкретните въпроси на организацията на труда, техническия прогрес, планирането, възпитателната работа. Време е вече грижите на партийните органи за теоретическата подготовка на наставниците, за повишаване на педагогическите и методическите им знания и умения да съответствуват на грижите и равнището на системата за обучението на пропагандистите и агитаторите. Разбира се, не става въпрос за механическо възприемане и пренасяне на формите и методите на учебната година. Главно е проблемът да се оцени правилно и задачите да се осъществяват под ръководството на окръжните, градските и районните партийни комитети.

Очевидно необходимо е домовете за политическа просвета и партийните кабинети да повишат грижата за обучението на наставниците. И тук ще ни помогне съветският опит. Например в Киев се създават групи за подготовката на агитатори наставници. Занятията се водят по учебна програма в продължение на 48 часа, след което участниците полагат изпит. На успешно издържалите изпита се дават удостоверения за работници педагози.

Digitized by Google

По указание на отдел „Пропаганда и агитация“ на ЦК на БКП Централният съвет на Българските професионални съюзи изработи и в края на 1975 година даде за ползване двегодишна примерна програма за обучение на наставниците. Сега тя е допълнена и променена. Но въпросът със системата за обучението на наставниците все още цялостно не е изяснен, не е решен най-благоприятно. Неоснователно в повечето случаи окръжните и градските партийни комитети не ръководят, не контролират тази изключително важна дейност.

Изключително голямо значение за усъвършенстуване на ръководството и управлението на наставничеството има по-нататъшното системно изучаване на съветския опит, обобщаването на нашата практика, обмяната на положителния опит. Направеното досега е полезно, но все още до голяма степен носи случаен характер и в много случаи белезите на епизодичност и шаблон. Много повече морална и материална подкрепа и внимание на движението на наставниците, на най-добрите сред тях е нужно да се оказва.

Както подчерта др. Тодор Живков в речта си пред първата национална среща с наставниците, „проблемите на реализацията на младежта в живота не могат да се решат цялостно и последователно само от държавата, ако в тази дейност не се въвлече общественият фактор — Партията, Българският земеделски народен съюз, професионалните съюзи, Комсомолът, Отечественият фронт, цялата наша общественост, в това число и трудовите колективи“. Следователно съществен момент в дейността за усъвършенстуване ръководството и управлението, грижите за наставничеството е правилното разпределение на функциите и разграничаване на отговорностите между различните органи и организации, които имат задължения към това движение.

Политическото и идейното ръководство на наставническото движение е неотменно задължение на партийните органи и организации. В това е залогът за неговото по-нататъшно развитие. Партийните органи, първичните партийни организации следва да обобщят досегашния опит и да приемат програми, решения за усъвършенстуване ръководството на наставничеството. Много важно е освен отделите „Пропаганда и агитация“ с проблемите на наставничеството да се занимават и организационните и отрасловите отдели на окръжните и особено на градските и районните партийни комитети. Въпросите на наставничеството би трябвало да намерят място и в плановете за обучението на партийните секретари и на отговорниците по идеологическата работа в партийните организации, на стопанските и административните ръководители.

Особено важно е обаче конкретно да бъдат разграничени функциите на профсъюзните и комсомолските органи и организации, на стопанските, държавните и административните ръководства, на движението за българо-съветска дружба, на органите на народната просвета, научно-педагогическите институции, художествено-творческите звена, средствата за масова информация и пропаганда. Реални резултати от дейността на всички тези органи и ведомства могат да се очакват само след като пред тях са формирани конкретни задачи и дейността им се постави на системен партиен контрол.

Досегашният опит на наставническото движение, на неговото ръководство потвърждава правилността на постановката, че основното партийно поръчение за развитието му се дава на профсъюзните и комсомолските органи и организации, на комунистите на ръководна работа в тях. Резултатите в разпространението на наставничеството досега показват по-ярко изразената активност на профсъюзите.

Наставническото движение ще се разгръща и обогатява. То има голямо бъдеще, както имат голямо бъдеще и целите, които го вдъхновяват. Партийните грижи и ръководство са онези сокове, които ще го хранят, ще го отглеждат и водят напред.

Digitized by Google

ПРОФЕСИОНАЛНИЯТ И ГРАЖДАНСКИЯТ ДЪЛГ НА УЧИТЕЛЯ

к. п. н. **МИХАИЛ ХАРТАРСКИ**
секретар на Съюза на българските учители

Единадесетият партиен конгрес и Юлският пленум на ЦК на БКП разглеждат задачата за подготовката, квалификацията и реализацията на кадрите като дейност със стратегическо значение. Ефективното използване на трудовите ресурси е един от главните проблеми на социално-икономическата политика на Партията и държавата, свързан с осъществяването на целите и задачите на седмата петилетка.

Сред магистралните пътища и ключовите средства за повишаване на ефективността и за осъществяване на главната социално-икономическа задача, които са определени в партийните документи, важно място заема поръката за по-пълно задоволяване потребностите на народното стопанство от висококвалифицирани и комунистически възпитани кадри с висше и средно образование, както и за осъществяване на всеобщо средно образование.

Високото образователно равнище и професионална компетентност, комунистическото възпитание на кадрите се превръщат в необходимо условие и важен фактор за по-нататъшното развитие на общественото производство и производствените отношения в развитото социалистическо общество. С всяка измината година се засилва и ще нараства още повече социалната и народностопанската функция на всички видове и степени учебни заведения у нас, а наред с това се извисява и ролята на учителя като решаващ фактор в социално-педагогическия процес за подготовка на кадрите.

Като отчетоха, анализираха и оцениха обществените потребности, XI партиен конгрес и Юлският пленум на ЦК на БКП посочиха нови, по-високи критерии за дейността на образователната система, поставиха проблемите за високо качество и висока ефективност като възлов проблем и пред образованието.

В наши дни ефективност в системата на народното образование може да се търси и прояви в две направления:

— **педагогическа ефективност**, която е свързана непосредствено с резултатите от учебно-възпитателния процес от гледна точка на поставените цели, т. е. какви знания и умения се усвояват, какви качества се формират у учащите се, какви творчески и практически способности следва да се развиват у тях занапред;

— **социално-икономическа ефективност**, която определено показва доколко подготвените кадри в системата на образованието се включват и реализират в материалното производство или обслужващата сфера и с какво допринасят те за умножаване на общественото богатство, от една страна, и как се използват материалните, трудовите и финансовите ресурси в самата система на образованието, от друга страна.

Педагогическата и социално-икономическата ефективност характеризират педагогическия процес от две страни. Затова и те се намират във взаимна връзка и обусловеност. Това е закономерен резултат от

Digitized by Google

функциите, които изпълняват образованието, от мястото му в обществената система на развитото социалистическо общество.

Новите критерии, произтичащи от решенията на XI партиен конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП, изискват и нов подход, който да се изразява преди всичко в най-непосредственото подчиняване на образователната система на комплексните изисквания на обективните икономически и социални потребности и перспективи на всеки териториално-икономически район на страната.

Ускорените темпове на всестранно развитие, мащабите на концентрация и специализация на производството, неговата реконструкция и модернизация, усъвършенстването на управлението, всичко това определя и новата функционална роля на образователната система. Тя заема изключително важно място в цялата обществена система и е едно от главните условия за нейното движение напред по пътя на изграждането на развито социалистическо общество. Образователната система не е само форма за възпроизводство на кадри, а **основна форма за планомерна, всестранна и целенасочена изява и развитие на личността на всяко дете, на всеки младеж.** Всестранното развитие на подрастващите е основен принцип в цялостното функционално изграждане на образователната система.

Подготовката на учениците за **трудова и обществена дейност** въз основа съзнателния избор на професията днес се превръща в главна задача на училището, най-пряко свързана с неговата основна обществена функция — подготвянето на утрешната смяна. Колкото повече възпитаници на училището намерят приложение на своите способности и знания в онези професии, които са най-полезни на обществото, толкова по-добре училището изпълнява своите задачи.

Учениците трябва да получат не само трайни знания, но и да овладеят действен метод на мислене, да усвояват научния подход към явленията; да имат обучена способност за творчество — да постигнат умение за бърза ориентация и своевременно приспособяване към промените в производството; придобивайки солидна трудово-политехническа и професионална подготовка, да проявяват висока отговорност и организираност. Ето тези са приблизителните очертания на знанията, уменията и навиците, с които всеки завършващ е призван да встъпи в редиците на трудовия колектив, съобразно с днешните изисквания и главно с оглед на утрешните обстоятелства, тенденции и закономерности в производството и обществения живот.

Формирането у младата личност на комунистически идейни убеждения и на съзнание за марксистко-ленинските класови позиции, придобива днес и занапред първостепенна важност. „Наш дълг е — заяви на XI конгрес на БКП другарят Т. Живков — непрекъснато да повишаваме равнището на идейната и възпитателната работа и да възпитаваме у самата младеж безценните качества и черти на човека на комунистическото общество.“[1] Комплексният подход към решаването на тази задача изисква: да бъде възпитана такава млада личност, за която знанията и убежденията, идеалите и конкретните дела за изграждането на развитото социалистическо общество, за по-нататъшното укрепване на социалистическата общност са неделими!

Формирането на активна комунистическа идейна позиция и социалистическо обществено поведение у младежта е целенасочен педагогически процес. „Висша цел на обществото става развитието на човешката личност. Развитие хармонично, в което физическото съвършенство се съчетава с високата образованост; широката култура — с трудолюбието; благородните морални качества — с чувството за граждански

[1] Т. Живков, Отчет на ЦК на БКП за периода между X и XI конгрес и предстоящите задачи, С., Партиздат, 1976, с. 81.

Digitized by Google

дълг. Основата на това развитие се залага още в детските години, в семейството и училището."[1]

Строителството на социализма и формирането на новата личност представляват двете страни на единия процес на социалистическото изграждане на страната. Затова и възпитанието е задача на цялото общество. Това налага да се извърши качествена промяна в организацията на учебно-възпитателния процес и методите на обучение, с оглед да се постигне онова единство в процеса на образованието, възпитанието и развитието, в което се проявява класовата същност на нашето училище.

* * *

В условията на изграждане на развитото социалистическо общество, когато образователното дело се преустройва в съответствие с потребностите на живота и се извършва преходът към всеобщо средно образование, ролята на българското учителство — един от най-многобройните отряди на нашата социалистическа интелигенция, нараства още повече. Дейността на учителя придобива ново съдържание, нови измерения. Ефективността на съвременното обучение и комунистическото възпитание на подрастващото поколение, готовността на училището да осигури на народното стопанство висококвалифицирани работници и средни специалисти зависи главно от учителя. Дейността на педагога е решаващ фактор за цялостното преустройство на образованието в съответствие с потребностите на социалистическото обществено развитие на страната.

През седмата петилетка и до 1990 год. пред българското училище се поставя задачата решително да повиши ролята си „като един от основните фактори за социално-икономическото развитие на нашето общество за издигане образованието, политическата съзнателност и социалната активност на младото поколение. Ученикът все повече да се изгражда като активен субект на самообучение и самовъзпитание"[2]. Училището и педагогическата дейност в условията на развитото социалистическо общество не изпълняват обикновени просветителски задачи, а са фактор за социално-икономическото развитие. Тази особеност произтича от обстоятелството, че училището допринася за „възпроизводството" на една от най-важните съставни части на производителните сили — човека. От това, какви знания и умения ще придобият подрастващите, какъв тип на мислене ще се формира у тях, каква насоченост се дава на възпитателната работа, зависи не само повишаването на производителността на труда, но и темповете, с които ще се развива социалистическото общество.

Училището и учителите не просто възпроизвеждат духовно част от производителните сили, а изграждат гражданина на развитото социалистическо общество — с богата душевност и високи интелектуални възможности, физически здрав и хармонично развит, с трайни естетически интереси и критерии, с диалектико-материалистически светоглед и комунистически нравствени убеждения и социалистическо обществено поведение.

Утвърждаването на социалистическия начин на живот значително **повишава изискванията към учителя;** отрежда ръководна роля на участието му в многостранния процес за формиране на социалистическата личност. Трудът на учителя се утвърждава като решаващ фактор за духовното производство, за всестранния напредък на българската нация. Преустройството на учебно-възпитателния процес изисква **ком-**

[1] Л. И. Брежнев, Ленинским курсом, Москва, Политиздат, 1970, т. II, с. 220.
[2] Тези на ЦК на БКП, Работническо дело, бр. 43, 1976.

Digitized by Google

плексен подход към формирането на новия човек. Учителят трябва да осигурява единство на идейно-политическото, трудовото, нравственото, естетическото и физическото възпитание, да изгражда у подрастващите поколения социалистическа съзнателност и дисциплина, готовност, воля и умение за активно участие в строителството на новото общество.

Тези проблеми отново и закономерно извеждат на преден план учителя, неговата подготовка и социалистическо отношение към педагогическия труд.

Дълги години главната функция на учителя се свеждаше до преподаването на научни знания. Безспорно научната компетентност и ерудицията са абсолютно необходими качества за съвременния преподавател. Но в наше време майсторството включва като своя неотменима черта и уменето да се организира придобиването на знания от учениците, способността да вникват и се увличат те както в науката, така и в приложението на наученото в самото производство, т. е. силно **нарастват организаторските и ръководните функции на учителя** не само в учебния процес, а при подготовката на учениците за овладяване на една или друга професия.

Тук нещата опират не само до подготовката на учителя и до умението му да борави с отделни методи и прийоми, а предполагат последователното изграждане **облика на новия тип учител,** който владее сложното и тънко изкуство да формира интелект, да преобразува външното знание във вътрешна същност на личността, като я подтиква към творческо реализиране на придобитите знания и умения. Не бива обаче да се забравя, че обществото осъществява въздействието си върху младата личност главно посредством личността на учителя, неговата култура и творческа енергия, чрез неговата марксистко-ленинска убеденост и комунистическа идейност.

На сегашния етап първостепенна стойност имат именно творческите проблеми на учителската професия. Необходимо е да създаваме всички условия за изява на експериментаторския и новаторския дух сред учителската колегия, за квалификацията и самоусъвършенстуването на всеки педагог. Съществуват и редица нови изисквания, които животът налага към самите условия на работа и организацията на педагогическия труд. Не липсват трудности и противоречия. Субективната роля на учителя в педагогическия процес е свързана с изучаването и разрешаването на тези противоречия, с борбата за преодоляване на трудностите, за усъвършенстуване на учебно-възпитателната работа.

Главното в дейността на съвременния учител е да възпитава младата личност в пълно съответствие с комунистическата партийност и класовия подход към събитията и явленията на обществения живот, да насажда синовна любов, признателност и преданост към Комунистическата партия и социалистическата ни родина, да развива чувството за интернационална солидарност, на братска дружба и всестранно сътрудничество с великия Съветски съюз, както и с другите братски социалистически страни, да развива непримиримостта към буржоазната идеология, морал и начин на живот. Последователно да формира тези качества у подрастващото поколение е само по силите на този учител, личните качества и достойнства на когото се отличават с високо класово съзнание, комунистическа принципност и идейност, комунистическо нравствено съзнание и поведение, широка обща и професионална култура, верен естетически вкус и критерий, възрожденска влюбеност в своята професия.

За учителя, педагога специалист е характерно високото съзнание, че изпълнява голяма и отговорна обществена функция. Той има важ-

Digitized by Google

на поръка от обществото — да обучава и възпитава децата, юношите и девойките — бъдещата смяна. Тази социална поръка се пречупва през призмата на съзнанието му и намира израз както в неговата дейност, така и в подготовката и поведението на възпитаниците му. Всеки учител е носител на общите черти на педагогическата професия и едновременно с това има своя индивидуалност. И затова, като се подготвя или организира учебно-възпитателния процес, учителят избира онези най-достъпни и проверени в практиката методически прийоми, методи и средства, които умело съчетава и творчески ги използва. Така се определя неговото педагогическо майсторство, стила му на работа и главно резултатите от нея. Всичко това изисква от учителя избирателна способност, умението да създава и навременно да вижда какви качества на личността се стреми да формира у своите възпитаници; да отразява произтичащите от тази необходимост задачи в комплексната програма на работата си с учащите се; да осъществява реалните връзки между отделните страни на комунистическото възпитание и творчески да работи за осъществяването им. Новото съдържание на труда на учителя определя високия обществен престиж на учителската професия, която „не е занаят, не е обикновена професия, а призвание, смисъл на живота, съдба“[1].

Социалната значимост и ценност на нравствените качества на личността на учителя се определят от необходимостта той самият като личност да бъде образец за подражание от подрастващите. Само комунистически целенасочената личност на учителя може да въздействува възпитателно за развитието и изграждането на детската или ученическата личност; само с цялостния характер на педагога може да формира характера на подрастващите, само този учител, който има научен мироглед, може да изгражда основите на научното мирозрение у учащите се; само този, който е възпитан комунистически, може да формира комунисти!

Разностранното и привлекателно влияние на личността на учителя върху подрастващите е онази възпитателна сила, която не може да се замени и с най-добрите учебници или с моралните сентенции, нито пък да се измести от системата за поощрения и наказания, а камо да се подмени с математическите методи и кибернетиката, колкото да са важни и необходими те в учебната работа. Нравствените качества на педагога, неговото отношение по който и да е от етичните въпроси определят и необходимостта за учителя той не само да притежава тези качества, но и да умее да ги привнася, за да се утвърждават в поведението на възпитаниците му.

От гледна точка на марксистко-ленинските принципи и критерии главно значение в системата на възпитание има изграждането на цялостна личност, в която да има съответствие между марксистко-ленинския начин на мислене и социалистическия начин на поведение, единство между комунистическа целенасоченост, вътрешна убеденост и обществена активност, между мотив и общественополезни дела. „Превръщането на марксистко-ленинското учение в убеждение, в главен мотив на поведение — се казва в Програмата на БКП — е основно звено в комунистическото възпитание на личността“[2], в т. ч. и на личността на учителя.

---

[1] Т. Живков. Избрани съчинения. Партиздат. С., 1976, т. 22, с. 214.
[2] Програма на БКП, С., Партиздат, 1971, с. 77.

Digitized by Google

* * *

Сред българското учителство днес обаче се забелязват и някои негативни явления, които затрудняват изпълнението на поставените от XI партиен конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП задачи пред народното образование. Сериозни недостатъци има в системата за подбор, подготовка и квалификация на учителите. Липсват системни научни проучвания върху социалния и професионален статус на учителя, на реалните обективни и субективни причини за отлива от учителската професия. Не е утвърдена методика за определяне потребностите от специалисти за различните видове и степени учебни заведения, както и на професиограми, които да отразяват повишените изисквания към идеологическата, научната и педагогическата подготовка на бъдещите учители, а също да служат за основа при подбора на студентите за учителските специалности. Ето защо необходимо е да се предприемат решителни мерки за **издигане ролята на учителската профессия в обществения живот** на страната; на тази основа постоянно да се повишават изискванията към качествата на младежите и девойките, които ще постъпят в учебните заведения за подготовка на учители; непрекъснато да се подобрява научната, идеологическата и педагогическата квалификация на учителя, да се усъвършенствува неговото професионално майсторство.

Особено внимание следва да се отдели на въпроса за **подготовката на учителски кадри** с висше образование за всички видове и степени учебни заведения. Сега тя се извършва на две равнища — в три университета, 7 висши учебни заведения и в 16 полувисши учителски институти, в които работят над 2000 преподаватели. Между учебните планове и програми на тези учебни заведения не е създадено необходимото единство и приемственост. Не се създават още достатъчно възможности за допълнително задочно обучение в кратък срок с оглед възпитаниците на учителските институти да могат да завършат в непродължително време висше образование по съответната специалност. Подготовката на кадрите във ВУЗ все още носи белега на недоизживян „академизъм", до известна степен е откъсната от реалните потребности на училищната практика и положителните изменения в нея.

Всичко това налага да се преустрои учебно-възпитателната работа във висшите и полувисшите учебни заведения за подготовката на учителски кадри. Главното внимание следва да се съсредоточи върху култивирането у студентите на готовност за всеотдаен педагогически труд, в който и да е район на страната. Цялата атмосфера, в която се подготвя бъдещият учител, да насажда у него любов към професията, психически и практически да го подготвя за самоотвержено изпълнение на високоблагородните му задачи. Едновременно с това следва да се установи оптимално съотношение между идеологическата, научната и педагогическата подготовка на студентите, всестранно да се подготвят бъдещите учители за изпълнение на новите социални функции на училището в условията на органическото свързване на образованието с производството. Очертава се ясно необходимостта под организационното и методическото ръководство на Министерството на народната просвета и Централния комитет на Съюза на българските учители да се изгради единна национална система за обучение, възпитание, квалификация и специализация на учителите въз основа на интеграцията със Съветския съюз и сътрудничеството със социалистическите страни.

Съединяването на обучението и възпитанието с производителния труд, разширяването мрежата на професионалните учебни заведения, както и потребностите от повишаване професионалната квалификация

Digitized by Google

на работниците и кооператорите привлича в учителската професия специалисти от много други отрасли на народното стопанство: инженери, агрономи, зоотехници, икономисти, майстори и др., които нямат необходимата педагогическа подготовка. На тези специалисти би трябвало да се дава учителска правоспособност само след задължително обучение и достатъчна педагогическа практика. За тази цел би било целесъобразно да се открият педагогически профили към висшите технически учебни заведения или да се създават специални звена в системата на следдипломната квалификация. Целесъобразно е усъвършенстването на професионалната дейност на учителя да се свърже най-тясно с формирането у него на способност да осъществява политиката на БКП за подготовката и реализацията на подрастващото поколение в живота.

Не бива да се забравя, че каквото и равнище на подготовка да получат младите учители в учебното заведение, тяхното професионално израстване ще бъде най-тясно свързано с натрупването на собствен педагогически опит, с непрекъснатата им квалификация и самоусъвършенстване. Повишаването на квалификацията на учителските кадри, изучаването и прилагането на съветския педагогически опит сега е наша постоянна задача! Тази дейност предстои да се извършва непрекъснато, като се осигурява обновяване и усъвършенстване на идеологическата, научната и педагогическата подготовка на учителите. Особено внимание заслужава преустройството на съдържанието и формите на следдипломната квалификация на учителите. Централно място в тази дейност се полага на научното обобщаване и теоретическото осмисляне на добрия педагогически опит въз основа усъвършенстването на самоподготовката на учителите. Необходимо е да се отдели подобаващо място на активните форми и методи в обучението, за решаване актуалните въпроси на социално-педагогическата дейност на училището, за творческо реализиране на новите педагогически идеи.

Нарасналите социално-политически и икономически функции на училището изменят съществено характера на учителския труд, професионалния и социален статус на професията. Възникнаха нови психофизиологически и социални проблеми на учителския труд, свързани със специфични източници на напрежение, с поведението и работоспособността на педагога през различните етапи на професионалната му дейност. Организацията на училищния живот, както и съвместната работа на учебните заведения с другите социални фактори се отразяват по особен начин върху натовареността на учителите. Недостатъчната техническа въоръженост на педагогическия труд, липсата на вътрешно разпределение и специализация, непредвиденото удължаване на работното време и честото ангажиране на учителите с несвойствени задължения, ограничените възможности за професионално израстване, както и нарастващата фемнинизация, всичко това намалява привлекателността на учителската професия. Ето защо преодоляването на тези слабости, както и грижата за издигане на обществения престиж на учителската професия предстои да станат общонародно дело.

Успешното осъществяване на сложните и отговорни задачи в областта на народното образование, издигането на обществения престиж на учителската професия изискват все повече **да се утвърждава държавно-общественото начало в управлението на образователното дело, в работата с учителите**. Необходимо е да се развиват и обогатяват със социалистическо съдържание демократичните традиции на българското училище като важно средство за още по-здрава връзка между учителя, родителя, трудовия колектив и обществото. Главното в прилагането на държавно-обществения принцип в работата на училището е да се подпомага учителят в учебно-възпитателната работа; да се осъ-

Digitized by Google

шествява единство между училището и извънучилищните учебни и възпитателни фактори, да се изгражда единна социално-педагогическа система.

* * *

В отговор на високите изисквания, които XI партиен конгрес и Юлският пленум на ЦК на БКП предявиха към образователното дело и дейността на учителя, в учебните заведения на гр. Стара Загора под ръководството на ОК на БКП бе подет **разговор** за професионалния и гражданския дълг на учителя.

Като имаха предвид широкия отзвук на този разговор сред учителските колективи, Централният съвет на Българските професионални съюзи, Централният комитет на Съюза на българските учители, Министерството на народната просвета, Централният комитет на Димитровския комунистически младежки съюз, Комитетът на българските жени и ръководството на Българското педагогическо дружество решиха: разговорът да се проведе във всички първични съюзни организации и да приключи в двегодишен срок със заключителна републиканска среща на учителите — първенци в социалистическото съревнование, на учителите — герои на социалистическия труд, на заслужилите и народните учители.

Основна цел на разговора е да насочи учителските колективи към още по-активна дейност за изпълнение решенията на XI партиен конгрес, Юлския пленум на ЦК на БКП и XXIII конгрес на Съюза на българските учители в съответствие с изискванията на професионалния и гражданския дълг на учителя; да съдействува за формиране на качества и критерии, необходими за педагогическата дейност и съответствуващи на нормите и изискванията на социалистическия начин на живот; да популяризира постиженията на най-добрите учители— първенци в социалистическото съревнование; да привлече в учителската професия младежи с високи морално-политически и педагогически качества; да допринесе за цялостното изграждане на учителската професия и извисяването ѝ на пиедестала на всенародното уважение и признателност.

Подготовката и провеждането на разговора трябва да включват изпълнението на следните **основни задачи:**

— по-нататъшното активизиране дейността на учителските колективи за изпълнение решенията на XI конгрес на Партията, Юлския пленум на ЦК на БКП и XXIII конгрес на Съюза на българските учители;

— ангажиране вниманието на цялата общественост към създаване на всички условия за социалистическата организация на учителския труд, участието на трудовите колективи и обществените организации в предприятията в активна съвместна дейност с учителските колективи за повишаване ефективността и качеството на учебно-възпитателната работа и подготовката на подрастващото поколение за общественополезен труд;

— издигане идейно-политическата, научната и методическата подготовка на учителите, изграждане качества и критерии, необходими за педагогическата дейност в съответствие с нормите и изискванията на социалистическия начин на живот;

— да се предявяват по-високи изисквания към учителите при изпълнение на професионалния и гражданския дълг с оглед да се прилага в учебно-възпитателната работа девизът на петилетката „Качество и ефективност — ефективност и качество"; учителите и възпитателите да дадат своя принос за претворяване в живота решенията на Единадесетия конгрес на БКП и Двадесет и третия конгрес на Съюза на българските учители;

— повишаване ролята на учителя при осъществяване на единния и цялостен социално-педагогически подход на всички фактори — особено социалните към подготовката и реализацията на кадрите;

— да се утвърждава социалната и педагогическата обоснованост и целенасоченост на възпитателното въздействие на училището и социалната среда;

— да се популяризира челният наш и съветски опит и постиженията на най-добрите учители—първенци в социалистическото съревнование;

Digitized by Google

— да се засили настъпателният характер на борбата срещу отрицателните явления в педагогическата практика по подготовката на учащите се за реализация в живота;

— да се привличат в учителската професия младежи и девойки с високи морално-политически и педагогически качества.

В основата на разговора ще стоят семинарните занятия, включени в тематиката на сборника „Проблеми на обучението и възпитанието в училищата". Разглеждането на проблемите ще се основава главно на анализа на постиженията и слабостите в учебно-възпитателната работа на учителските колективи.

В първичните съюзни организации ще се изнесат беседи и лекции по следните **три примерни цикъла:**

— А. Повишаването на педагогическото майсторство — главно условие за реализиране решаващата роля на учителя в обучението и комунистическото възпитание на учащите се; с беседи в следните направления:

— за по-нататъшно подобряване здравно-педагогическата дейност в детските ясли; внедряване на здравно-педагогически режим, съобразен с последните постижения на медицинските, педагогическите и психологическите науки и осигуряващ на децата оптимално психическо развитие; подобряване медицинската подготовка на педагогическите работници и педагогическата подготовка на медицинските;

— за усъвършенствуване на възпитателния процес в детските градини с оглед по пълноценно изпълнение на социалните им функции по отглеждането и възпитанието на децата, внедряване на режим, осигуряващ повече време на децата за ръководени игри и дейности, които допринасят за оптималното им физическо и духовно развитие; използване на всички потенциални възможности за разностранното развитие на децата — умствено, нравствено, естетическо, физическо и трудово; повишаване на психологическата, медицинската и педагогическата подготовка на детските учителки; подобряване на подготовката им в областта на научното и художественото познание, което се използва за възпитателно и образователно въздействие върху децата;

— за реализиране духа на образователната реформа в I—III клас; формиране на интереси и успешно въвеждане на децата в необятните простори на научното и художественото познание; изграждане у децата на начални умения и навици сами да придобиват знания; изграждане у децата на елементарни трудови умения и навици, формиране у тях на любов към производителния и другите форми на обществено полезен труд, създаване на условия за формиране на диалектикоматериалистически мироглед; изграждане на умения и навици за културно поведение; по-нататъшно повишаване на специалните знания (от научното и художественото познание) и педагогическото майсторство на началните учители;

— за реализиране на образователната реформа от IV до XI клас; усъвършенствуване уменията и навиците на учениците самостоятелно да придобиват информация и критически да я оценяват; подобряване организацията на цялостния учебно-възпитателен процес за създаване на необходимите условия за правилно трудово-политехническо обучение и възпитание на учениците и за професионалото им ориентиране; подобряване извънкласната и извънучилищната дейност; усъвършенствуване на съвместната работа на педагогическите колективи с трудово-производителните колективи по възпитанието и обучението на учениците — създаване на всички условия за изява и реализация на всеки подрастващ в различните форми на общественополезния труд; по-нататъшно разгръщане на движението за научно и техническо творчество на младежта, за самообучение и самовъзпитание на учениците;

— за издигане на общообразователната и специалната подготовка на учениците от средните професионално-технически училища, техникумите и професионалнотехническите училища; подобряване организацията на практическото обучение и цялостния възпитателен процес — привеждането им в съответствие с изискванията на научно-техническата революция и принципите на социалистическия начин на живот;

— за усъвършенствуване организацията и съдържанието на учебния процес в професионално-учебните центрове, вечерните и сменните училища с оглед да отговаря на житейския и производителен опит и на възрастовите особености на курсистите; подобряване на обучението по общообразователните и специалните учебни предмети;

— за издигане равнището на възпитателната и учебната работа в извънучилищните възпитателни и учебни заведения, в занималните и училищата с целодневен режим; подобряване организацията и координацията на възпитателната работа чрез учебно-възпитателния процес в училище; подобряване на работата по формиране на интереси към науката, техниката и изкуствата; по-нататъшно разгръщане на движението за научно и техническо творчество сред децата и учениците.

Digitized by Google

Б. Нравствените качества на личността на учителя и неговите професионални задължения:

— чувството за дълг и съзнанието за обществена отговорност — основен мотив в педагогическата дейност на учителя;

— професионалното и гражданското съзнание като основа на учителската съвест,

— личното поведение на учителя — пример за възпитание в дух на комунистическа нравственост;

— високата култура и професионалното майсторство — основа на авторитета на учителя сред ученици, родители и общественост;

— класово-партийният подход в работата на учителя — основен критерий за изпълнен граждански и професионален дълг;

— утвърждаването на социалистическия начин на живот — съдържанието в работата на учителя като педагог, общественик и гражданин;

— системното изучаване и внедряване на постиженията на съветската педагогическа наука и челния опит на съветските учители и училища — патриотичен и интернационален дълг на българския учител;

— непрекъснатият стремеж на учителя за усъвършенстване на научната и методическата му подготовка — предпоставка за високо качество и ефективност на учебно-възпитателната работа.

В. Социално-етични аспекти на взаимоотношенията на учителя в училищния колектив и обществото;

— високата съзнателност, съчетана с уважение личността на ученика — основа на взаимоотношенията между учители и ученици;

— комунистическото възпитание — основа за нравствените взаимоотношения на учителя с родителите;

— активното участие на учителя в обществено-политическия живот в училището и извън него — първостепенен граждански дълг;

— добрият социално-психически климат в педагогическия колектив — гаранция за високо качество и ефективност на учебно-възпитателната работа.

* * *

Разговорът за професионалния и гражданския дълг трябва да помогне за издигане идейно-политическата, научната и методическата подготовка на учителя; за повишаване ролята на учителя в осъществяване на единен и цялостен социално-педагогически подход на социалните фактори към подготовката и реализацията на кадрите и доизграждане на единна социално-педагогическа система за комунистическото възпитание и реализацията на учащите се в живота; да разясни в дълбочина взаимовръзката: учител — развито социалистическо общество и така да се създаде възможност за реализиране и от учителите на партийната повеля „Всеки пред всички и за всичко е отговорен“, да включи учителя по-активно в обществения живот, да се предявят по-високи изисквания към изпълнението на професионалния и гражданския дълг от учителя под девиза на петилетката „Качество и ефективност, ефективност и качество“ и учебно-възпитателната му работа, за претворяване решенията на Единадесетия конгрес на БКП и Юлския пленум на ЦК на БКП в дела. Разговорът трябва да доведе до по-добра социалистическа организация на труда на учителя и социалистическо отношение към професионалните и гражданските задължения на учителя, да постави и реши основните проблеми на творчеството в дейността на учителя и учащите се по внедряването на челния съветски и наш педагогически опит.

Digitized by Google

В ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БКП

ЗА ПО-НАТАТЪШНО УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕ РАБОТАТА НА ПАРТИЙНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ В ЗАВОДА ЗА МЕТАЛОРЕЖЕЩИ МАШИНИ – СОФИЯ И ИЗДИГАНЕ НЕЙНАТА РОЛЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ РЕШЕНИЯТА НА ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ НА ЦК НА БКП

В края на миналата година Секретариатът на Централния комитет на БКП се запозна с дейността на партийната организация в Завода за металорежещи машини по изпълнение решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП. Във взетото решение по този въпрос се дава положителна оценка на извършената работа. Отбелязва се, че след Юлския пленум заводът, прилагайки мултипликационния подход за повишаване ефективността на производството и качеството на продукцията, усвоява и произвежда високопроизводителни металорежещи машини с цифрово и програмно управление, агрегатни машини, системи машини, технологически линии и др. с решаващо значение за по-нататъшното внедряване на съвременна техника и нови технологии в машиностроенето. Подчертава се, че в завода е създадена добра организация и е проведена значителна политическа и организаторска работа за мобилизиране силите на колектива за реализиране решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП.

Стремежът на заводския партиен комитет е да обогатява с ново съдържание работата на партийната организация. Повишени са изискванията и грижите за претворяване в дела девиза на Единадесетия конгрес — „Ефективност и качество — качество и ефективност!". Проблемите, които произтичат от Юлския пленум, се превръщат в непосредствени политически задачи на комунистите и целия трудов колектив. Подемат се почини и инициативи за съкращаване на сроковете, за усвояване и внедряване на нови високопроизводителни машини, за по-пълно използване на оборудването, за укрепване на трудовата и технологичната дисциплина. Все по-широко се използва инициативата „За ритмично изпълнение на плана — всеки месец, от всички по всички показатели, при високо качество и ефективност!" масово се разпространява и починът на героя на социалистическия труд Костадин Джатев „Запланувана производителност на труда за следващата година да се достигне през настоящата!" Особено внимание се отделя на богатия съветски опит и по-специално на опита на Московския завод „Красный

Digitized by Google

пролетарий", който е сроден на Завода за металорежещи машини. Успешно се внедрява Лвовската система за управление на качеството на продукцията. Расте броят на работниците, завоювали правото на собствен качествен щемпел, налице е тенденция за преминаване на цели бригади и участъци на работа без контрольори.

В решението на Секретариата на ЦК на БКП се подчертава, че след Юлския пленум заводският партиен комитет и първичните партийни организации по-системно използват самоотчетите на комунистите за повишаване на тяхната активност и личен принос в изпълнение на качествените показатели на плана. Подобряват индивидуалната работа сред младите работници, разширяват наставническото движение. Поголямо внимание отделят на възпитанието, обучението, квалификацията и преквалификацията на изпълнителските кадри съобразно новите задачи, произтичащи от необходимостта да се обновява номенклатурата и да се повишава качеството на изделията. Все по-тясно свързват идеологическата работа с проблемите на производството. По-системно включват профсъюзната и комсомолската организация в изпълнение на решенията на Юлския пленум.

Наред с положителните тенденции Секретариатът на ЦК на БКП преценява, че дейността на партийната организация в Завода за металорежещи машини по претворяване в живота решенията на Юлския пленум е в самото начало. Бавно се извършва поврат в стила, методите и подхода на заводския партиен комитет и първичните партийни организации. Като политически ръководства на трудовия колектив работата им не е на нужната висота. Мероприятията и програмите, които са разработили и утвърдили за изпълнение решенията на Юлския пленум, не са навлезли дълбоко в ежедневието на изпълнителите. Част от комунистите и някои ръководни политически и стопански кадри не са осъзнали критериите и изискванията на Юлския пленум, бавно изменят мисленето и действията си, не дават винаги личен пример на останалите работници. В отделни моменти партийното и стопанското ръководство на завода надценяват резултатите, преувеличават въздействието на обективните трудности в производствения процес, не отделят достатъчно внимание на субективния фактор, чиято роля е решаваща за осигуряване изпълнението на плана по всички показатели.

Организацията, контролът и проверката на изпълнението не съответствуват напълно на юлските изисквания, не са на нужната висота взискателността и личната отговорност на кадрите и изпълнителите. Съществуват редица слабости в дейността на профсъюзната и комсомолската организация. Не са изживени докрай формализмът и самоцелността в социалистическото съревнование.

Секретариатът на ЦК на БКП намира, че помощта и контролът от страна на Коларовския районен комитет и градския комитет на БКП — София все още не са на равнището на изискванията на Юлския пленум и на задачите, поставени от Политбюро на ЦК на БКП за развитието на производството на металорежещи машини и мястото на завода като водещ в обединението. Подчертава се също, че не са достатъчни грижите и помощта на Министерството на машиностроенето и обединението за срочно и цялостно осъществяване на мултипликационната разработка, което поражда обективни трудности в работата на колектива.

За да се преодолеят тези недостатъци и се повиши ролята на заводската партийна организация в борбата за изпълнение на решенията на Юлския пленум, Секретариатът на ЦК на БКП възлага на заводския партиен комитет да усъвършенствува още повече своята ръководна дейност, да издига ролята и активността на първичните партийни

Digitized by Google

ЗА ПО-НАТАТЪШНО УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕ РАБОТАТА НА ПАРТИЙНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ В ЗАВОДА ЗА МЕТАЛОРЕЖЕЩИ МАШИНИ – СОФИЯ И ИЗДИГАНЕ НЕЙНАТА РОЛЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ РЕШЕНИЯТА НА ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ НА ЦК НА БКП

В края на миналата година Секретариатът на Централния комитет на БКП се запозна с дейността на партийната организация в Завода за металорежещи машини по изпълнение решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП. Във взетото решение по този въпрос се дава положителна оценка на извършената работа. Отбелязва се, че след Юлския пленум заводът, прилагайки мултипликационния подход за повишаване ефективността на производството и качеството на продукцията, усвоява и произвежда високопроизводителни металорежещи машини с цифрово и програмно управление, агрегатни машини, системи машини, технологически линии и др. с решаващо значение за понататъшното внедряване на съвременна техника и нови технологии в машиностроенето. Подчертава се, че в завода е създадена добра организация и е проведена значителна политическа и организаторска работа за мобилизиране силите на колектива за реализиране решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП.

Стремежът на заводския партиен комитет е да обогатява с ново съдържание работата на партийната организация. Повишени са изискванията и грижите за претворяване в дела девиза на Единадесетия конгрес — „Ефективност и качество — качество и ефективност!“. Проблемите, които произтичат от Юлския пленум, се превръщат в непосредствени политически задачи на комунистите и целия трудов колектив. Подемат се почини и инициативи за съкращаване на сроковете, за усвояване и внедряване на нови високопроизводителни машини, за по-пълно използване на оборудването, за укрепване на трудовата и технологичната дисциплина. Все по-широко се използва инициативата „За ритмично изпълнение на плана — всеки месец, от всички по всички показатели, при високо качество и ефективност!“ масово се разпространява и починът на героя на социалистическия труд Костадин Джатев „Запланувана производителност на труда за следващата година да се достигне през настоящата!“ Особено внимание се отделя на богатия съветски опит и по-специално на опита на Московския завод „Красный

Digitized by Google

пролетарий", който е сроден на Завода за металорежещи машини. Успешно се внедрява Лвовската система за управление на качеството на продукцията. Расте броят на работниците, завоювали правото на собствен качествен щемпел, налице е тенденция за преминаване на цели бригади и участъци на работа без контрольори.

В решението на Секретариата на ЦК на БКП се подчертава, че след Юлския пленум заводският партиен комитет и първичните партийни организации по-системно използват самоотчетите на комунистите за повишаване на тяхната активност и личен принос в изпълнение на качествените показатели на плана. Подобряват индивидуалната работа сред младите работници, разширяват наставническото движение. Поголямо внимание отделят на възпитанието, обучението, квалификацията и преквалификацията на изпълнителските кадри съобразно новите задачи, произтичащи от необходимостта да се обновява номенклатурата и да се повишава качеството на изделията. Все по-тясно свързват идеологическата работа с проблемите на производството. По-системно включват профсъюзната и комсомолската организация в изпълнение на решенията на Юлския пленум.

Наред с положителните тенденции Секретариатът на ЦК на БКП преценява, че дейността на партийната организация в Завода за металорежещи машини по претворяване в живота решенията на Юлския пленум е в самото начало. Бавно се извършва поврат в стила, методите и подхода на заводския партиен комитет и първичните партийни организации. Като политически ръководства на трудовия колектив работата им не е на нужната висота. Мероприятията и програмите, които са разработили и утвърдили за изпълнение решенията на Юлския пленум, не са навлезли дълбоко в ежедневието на изпълнителите. Част от комунистите и някои ръководни политически и стопански кадри не са осъзнали критериите и изискванията на Юлския пленум, бавно изменят мисленето и действията си, не дават винаги личен пример на останалите работници. В отделни моменти партийното и стопанското ръководство на завода надценяват резултатите, преувеличават въздействието на обективните трудности в производствения процес, не отделят достатъчно внимание на субективния фактор, чиято роля е решаваща за осигуряване изпълнението на плана по всички показатели.

Организацията, контролът и проверката на изпълнението не съответствуват напълно на юлските изисквания, не са на нужната висота взискателността и личната отговорност на кадрите и изпълнителите. Съществуват редица слабости в дейността на профсъюзната и комсомолската организация. Не са изживени докрай формализмът и самоцелността в социалистическото съревнование.

Секретариатът на ЦК на БКП намира, че помощта и контролът от страна на Коларовския районен комитет и градския комитет на БКП — София все още не са на равнището на изискванията на Юлския пленум и на задачите, поставени от Политбюро на ЦК на БКП за развитието на производството на металорежещи машини и мястото на завода като водещ в обединението. Подчертава се също, че не са достатъчни грижите и помощта на Министерството на машиностроенето и обединението за срочно и цялостно осъществяване на мултипликационната разработка, което поражда обективни трудности в работата на колектива.

За да се преодолеят тези недостатъци и се повиши ролята на заводската партийна организация в борбата за изпълнение на решенията на Юлския пленум, Секретариатът на ЦК на БКП възлага на заводския партиен комитет да усъвършенствува още повече своята ръководна дейност, да издига ролята и активността на първичните партийни

Digitized by Google

организации и всички комунисти за претворяване в дела решенията на XI конгрес и Юлския пленум. Като първостепенна задача се определя изискването в центъра на цялостната политическа работа да се поставят настоящите решения, да станат те същност и съдържание на организаторската и идеологическата дейност на заводския партиен комитет и първичните партийни организации. Във всекидневната си работа за оценяване дейността на кадрите и на всеки комунист да се ръководят от новите, по-високи изисквания и критерии, произтичащи от указанията на др. Тодор Живков и решенията на Секретариата на ЦК на БКП от 22 юни и 30 септември 1977 г.

Заводският партиен комитет и партийната организация се задължават да обърнат главно внимание на стила и методите на работа, да усвоят новия подход в ръководството на икономиката, в цялостната си дейност да подхождат като политически ръководства, постоянно да повишават контрола, проверката и взискателността, да дават политическа оценка на дейността на стопанските и административните органи за повишаване ефективността на производството и качеството на продукцията, да разширяват и поощряват разгръщането на критиката и самокритиката на всички равнища, да водят на строг отчет предложенията и сигналите на трудещите се, бързо да реагират срещу слабостите и недостатъците.

Друго основно изискване, отправено към заводския партиен комитет и партийната организация, е в цялостната политическа и организаторска работа да се ръководят от утвърдената от Политбюро на ЦК на БКП разработка за развитието на металорежещите машини през VII и VIII петилетка и произтичащите от нея задачи. На строг партиен отчет да се поставят проблемите на модернизацията и реконструкцията на завода, пълното използване на производствените мощности, режимното работно време и увеличаване сменността, усвояване на нови изделия — металорежещи машини с програмно и цифрово-програмно управление, агрегатни и център машини, системи машини и др. Да се засилва още повече контролът за повишаване качеството на продукцията и намаляване на брака на основата на по-нататъшното усъвършенстване на системата за управление на качеството на продукцията. Да се укрепват и разширяват връзките на завода с Института за металорежещи машини и Базата за развитие на специални и агрегатни машини, да се обогатява и усъвършенства инициативата „Завод — институт, база — съвместен насрещен план!", за да се съкращават сроковете за внедряване в производството постиженията на научно-техническия прогрес, на нашия и чуждестранния опит. Да растат грижите за повишаване квалификацията и преквалификацията на ръководните, инженерно-техническите и изпълнителските кадри и особено на младите специалисти и работници в съответствие с големите и сложни задачи, свързани с преустройството на завода. Да им се помага да овладяват нови специалности, втора и трета професия, за да могат да отговорят на високите изисквания на научно-техническия прогрес.

Заводският партиен комитет и партийната организация още по-последователно да полагат грижи идеологическата дейност непосредствено да въздействува за решаване на проблемите на производството, за правилно формиране на трудовия колектив, за усъвършенстване на плановото ръководство на икономиката и социалистическата организация на труда. Да организират и внедряват цялостно новата технология на планиране при изготвяне на насрещните планове на основата на инженерни проекти.

Пред заводския партиен комитет и първичните организации се поставя задачата да продължават да развиват инициативи и почини, които съдействуват за срочно изпълнение на производствените задачи,

Digitized by Google

за реализиране стратегическия лозунг на седмата петилетка „Ефективност и качество — качество и ефективност!", а с постиженията на първенците своевременно да запознават целия колектив и широко да ги внедряват в практиката. Чрез социалистическото съревнование да разгръщат трудовата и политическата активност на колектива за пълно използване на високопроизводителна техника, за прилагане на новата технология на планиране, модернизация и реконструкция на завода, за икономия на материали, внедряване на вътрешностопанската сметка, изпълнение на задълженията по кооперирането, насищане с инструментална екипировка и образцово поддържане на техниката. Профорганизацията и Комсомолът да се насочат по-пряко да свързват дейността си с конкретните задачи, да подобрят живота, работата с хората, усилията на Комсомола да се ориентират към разширяване движението на ТНТМ в духа на писмото на др. Тодор Живков до участниците и деятелите на движението за техническо и научно творчество на младежта.

За преодоляването на някои трудности, които стоят извън компетенциите на заводския партиен комитет и ръководството на завода, Секретариатът на ЦК на БКП задължава Министерството на машиностроенето и ДСО „ЗММ" да вземат бързи мерки за осигуряване комплектацията и кооперираните доставки на производството, за създаване на необходимата организация за изпълнението на плана по години и за седмата петилетка. От партийните организации в министерството и обединението се иска да повишават взискателността и отговорността на комунистите за своевременно решаване на проблемите, свързани с изпълнението на плановите задачи на завода. Обръща се внимание на необходимостта да се осигури срочно завършване на реконструкцията и модернизацията на завода с оглед последователно да се реализира утвърдената от Политбюро на ЦК на БКП разработка за развитието на металорежещите машини, а така също и на проблемите, свързани със задоволяването на назрелите нужди на трудовия колектив, за цялостно изпълнение на програмата за социалното развитие.

Секретариатът на ЦК на БКП възлага на градския комитет и на Коларовския районен комитет на БКП да оказват още по-близка и непосредствена помощ на партийната организация в завода за превръщането му в завод еталон, за изпълнение на решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП и настоящето решение.

Digitized by Google

ВЕЛИКОТО НАЧАЛО

130 години от излизането на „Манифест на Комунистическата партия"

ДИМИТЪР КРАЛЕВ

От появяването си преди сто и тридесет години и до ден днешен сътворенията от титаните на човешката мисъл Карл Маркс и Фридрих Енгелс „Манифест на Комунистическата партия" оказва неотразимо въздействие върху поколения комунисти, върху умовете на милиони „парии презрени, подтиснати и унижени". Манифестът за комунистите бе както букварът за детето. Първа между първите книги от богатата съкровищница на марксизма-ленинизма, над която времето няма власт.

По своята същност „Манифест на Комунистическата партия" е първият програмен документ на марксизма, на марксистката партия, на революционния пролетариат. В него ясно и достъпно, точно и убедително са формулирани революционният мироглед на пролетариата, неговите крайни и близки цели, обоснована е световноисторическата роля на новата класа в буржоазното общество — пролетариата. Идва пролетариатът на историческата сцена, за да изпълни своята велика мисия на гробокопач на буржоазното общество, да възвести всеобщата победа на комунизма. Гениално творение с неоценимо познавателно и методологическо значение „Манифестът" посочи на революционния пролетариат, на партиите на пролетариата, на отделните комунисти неразривното единство на революционната теория и практика, въоръжи ги с научен анализ на законите на общественото развитие и с размаха на своята преобразуваща сила превърна утопията в наука, утопичния социализъм в научен социализъм. По силата на идеите, на научно вглеждане в бъдещето „Манифестът" се утвърди като ефикасно средство не само за опознаване на света, но и за неговото революционно изменение. Още с появяването си през февруари 1848 година поведе неотстъпна и безпощадна борба с всички разновидности на незрелия (домарксовия) социализъм, срещу проявите на десния и „ляв" опортюнизъм, срещу всички опити за подменянето на класовата борба с класово съглашателство.

„В това произведение — писа В. Ленин — с гениална яснота и яркост е обрисуван новият мироглед, последователният марксизъм, обхващащ и областта на социалния живот, диалектиката, като най-всестранно и дълбоко учение за развитието, теорията на класовата борба и за световноисторическата революционна роля на пролетариата, творец на новото, комунистическо общество."[1]

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 21, с. 36.

Digitized by Google

„Манифестът“ бе официална програма на работническата организация „Съюз на комунистите“, основана от Маркс и Енгелс през 1847 г. Тогава тази партия наброяваше няколкостотин души. Двадесет години по-късно идеите на „Манифеста“ станаха основа на Първия интернационал — първата международна масова организация на пролетариата, обединяваща хиляди съзнателни работници от много страни. Седемдесет години от „Манифеста“ руският пролетариат, организиран от Партията на болшевиките и гения на Ленин, събори властта на буржоазията и установи съветска власт върху една шеста част от земното кълбо. Октомврийската революция бе дело на милиони хора, а нейната справедлива кауза се подкрепяше и поддържаше от десетки милиони комунисти, работници, селяни, интелигенти от цял свят. Сто години след „Манифеста“ социализмът, първата фаза на комунизма, се утвърди в редица страни на Европа, Азия, Латинска Америка. В наше време, когато отбелязваме сто и тридесет години от оня паметен момент, когато към света бяха отправени пророческите думи: „Един призрак броди из Европа — призракът на комунизма“, социалистическата система е реален и решаващ фактор в света. Нейното могъщо дихание стопи веригите на колониалното робство и до вчера обезправени нации, цели континенти тръгнаха по пътя на самостоятелно развитие. Биеха комунизма, затваряха го в концентрационни лагери, душеха го в газови камери, слагаха го на електрически стол, клеветяха го, но той се изправяше, оживяваше, възкресяваше и подобно на древния Прометей надживя страданията, за да донесе огъня на хората. Вървяха комунистите с фанатичната вяра в правото и свято дело на класата и Партията. Устояваха, защото вярваха. Парижките комунари по израза на Маркс щурмуваха небесата, руските работници и селяни през 1917 година завладяха небесата. Влизаха в жестока битка с класовия враг, защото знаеха, че те „... пролетариите няма какво да изгубят освен своите окови. А ще спечелят цял свят.“ Тъй „Манифестът“ се утвърди в съзнанието на поколения комунисти като програмен документ на историческия оптимизъм. С прозрението за преходността на буржоазния строй, на частната собственост, която този строй обяви за свещена и неприкосновена, диша всеки ред от четирите глави на „Манифеста“: „Буржоа и пролетарии“, „Пролетарии и комунисти“, „Социалистическа и комунистическа литература“, „Отношението на комунистите към различните опозиционни партии“.

Маркс и Енгелс посочват в „Манифеста“ достойнствата на ранното буржоазно общество, че то бе съпроводено с небивал растеж на производителните сили, от подем на науката с културата. На определено стъпало от неговото развитие обаче производствените отношения от стимулатор на производителните сили се превръщат в тяхна преграда. Образно авторите на „Манифеста“ сравняват буржоазното общество с магьосника, безсилен да укроти извиканите от неговите заклинания могъщи, разрушителни сили. Буржоазното общество унищожи феодалната зависимост, като я замени с икономическа, разкрепости човека от феодалния собственик, но чрез търсенето и предлагането на работна сила го закрепости към фабриканта, превърна личното достойнство на човека, неговите знания, майсторство — в разменна стойност, като над всичко издигна властта на парите, голия егоистичен интерес и безсърдечното „плаща в брой“. Още и още, когато дочуем хвалебствия за свободите на човека в буржоазното общество, че уж това общество създавало възможности за всестранно развитие на човешката личност, нас ни отрезвяват и ни помагат да открием зад бляскавите думи фалша и лицемерието, егоизма и жестокостта на човешките отношения, двете думи „плаща в брой“. Интересът, печалбата са единствените божества, на които капиталистът се кланя.

Digitized by Google

„Манифестът“ посочи, че буржоазната класа исторически е обречена на изчезване. По силата на своето положение пролетариатът е противник на цялата система на наемното робство. Неговата социална онеправданост го превръща в революционен фактор и го прави последователен борец против капитализма — този последен експлоататорски строй. И пролетариатът встъпва с имуществените класи в съдбовна класова борба за своето политическо и социално освобождение, за създаване общество без класи, без експлоатация.

„Манифестът“ не само посочи класовата борба като единствен път за решаване на непримиримите класови противоречия, но и определи поведението на пролетариата в тази борба, неговата стратегия и тактика: осъществяване ръководна роля на пролетариата начело с политическа партия; траен съюз с широките трудови маси; умело съчетаване на крайните цели на борбата с близките, с непосредствените задачи; класовата съпротива да се успореди с борбата за демократични свободи, за национално освобождение; съчетаване на класовата борба в нацията с класовата борба, водена в другите страни; вярност към принципите на научния комунизъм, гъвкавост в тактиката.

Учението за класовата борба през цялата история на комунистическото и работническото движение си спечели най-много противници. В това учение буржоазията и нейните апологети виждаха острието на пролетарския меч и предприемаха безброй опити да го притъпят. Ревизионисти и опортюнисти, ренегати и предатели, бернщайнианци и каутскианци, до днешните автори на теориите за конвергенцията и технотроната революция се вдъхновяваха от една и съща идея — класово сътрудничество, класово съглашателство, замаскирване на социалните различия и в последна сметка отричане бъдещето на работническата класа, утвърждаване вечното съществуване на частната собственост.

Неизбежният краен резултат на класовата борба е пролетарската революция, този „локомотив на човешката история“, която иде не само да замени една класа с друга, а въобще да унищожи експлоатацията на човека от човека и паразитното съществуване на експлоататорското малцинство, да ликвидира националното потисничество, изтребителните войни. Чрез революцията пролетариатът взема политическата власт, превръща се в господствуваща класа. След победата пролетариатът, като използва политическото си господство, централизира всички производителни сили в ръцете на пролетарската държава, умножава тези сили непрекъснато и осъществява великия експеримент — преминаване към безкласово общество. В бъдещото безкласово общество,посочва „Манифестът“, ще бъдат ликвидирани всички социални злини— безработица, невежество, глад, постепенно ще бъде заличена разликата между града и селото, между умствения и физическия труд, ще изчезне неравноправието на жените. Ние, хората от страните на реалния социализъм, сме свидетели как всички тези предвиждания на „Манифеста“ пророчески се сбъдват.

Историческите мероприятия на пролетариата за превръщането му от подтисната в господствуваща класа, смазване съпротивата на имотните класи, укрепване на политическата власт са неизбежно съпроводени със строги и сурови, но необходими мерки, от установяване на диктатура на пролетариата. Идеята за диктатура на пролетариата е научно аргументирана от авторите на „Манифеста“, особено в по-късните им трудове, но и тук в „Манифеста“ те говорят за насилствените мерки, които ще предприеме пролетариатът в преходния период. Очевидно е според тях, че работническата класа за разлика от всички господствуващи класи в предишните общества съвсем не се стреми да увековечи своята власт. Нейната диктатура съществува дотолкова, до-

Digitized by Google

колкото съществува съпротива у съборените имуществени класи, у експроприираното малцинство. Тъй че насилието, диктатурата на пролетариата, е в зависимост от степента на съпротива на съборената класа. Диктатурата се установява в един преходен период и съществува, докато бъдат ликвидирани експлоататорските класи и бъде съкрушено господството на частната собственост, за унищожаване на условията за съществуването на всякакви класи. И тогава „На мястото на старото буржоазно общество с неговите класи и класови противоположности идва една асоциация, в която свободното развитие на всекиго е условие за свободното развитие на всички"[1].

Авторите на „Манифеста" обосноваха международния характер на комунистическото движение. Многократно отбелязват, че борбата на пролетариата в коя да е нация се нуждае от подкрепата на пролетариата от другите нации, че всяка класова борба, колкото е национална, толкова е и интернационална. На тази основа те очертават и принципите на пролетарския интернационализъм, значението на пролетарското сдружение и взаимопомощ, на единството на възгледите и единството на действията.

Пролетарското единство не е случайно хрумване, приумица, както на някои се ще да го представят, то е необходимо на работническата класа, то е наложено: от общността на интересите и целите на работниците от цял свят; от общия фронт на класовия противник; от законите на борбата за социално и политическо освобождение. Буржоазията от всички страни се съюзява за обща борба против пролетариата, против широките трудови маси. Следователно обединените усилия на класовия враг неизбежно налагат обединяване на усилията на международния пролетариат, на международното комунистическо и работническо движение. Разцеплението в редовете на международното комунистическо движение е интимното желание на буржоазията. Тя плаща скъпо и прескъпо, за да създаде разкол, за да подрони принципите на пролетарския интернационализъм, да оклевети пролетарската солидарност, уж тази солидарност исторически е изживяла времето, уж тя се явявала средство за накърняване на суверенитета и националната независимост. Буржоазията не крие своите сметки, като разчита на националните вражди, на манията за величие било у отделни нации, било у някои ръководители, подхранва националния егоизъм, усмихва се на всякакви великодържавни напъни, ласкае безсрамно грубия, фанатичния национализъм и шовинизъм и в своето класово заслепение се прегръща с маоизма. В съзнанието на милионите комунисти, на милионите борци за мир и социална справедливост маоизмът се утвърждава като политически помощник на експлоататорските класи. Неговото име е разкол, разединение, антипролетарска солидарност, шовинизъм в най-свирепа форма.

Международната пролетарска солидарност, подобно на желязото, се калява в огъня на съвместната борба. Настъпиха и настъпват качествени изменения в съотношението на класовите сили в света. Трайно утвърждаване получи политиката на мирно съвместно съществуване, отдалечена е вероятността от една нова война, реалният социализъм не само укрепва като система, но и пое защитата на сигурността и трайния мир на народите, увеличава се семейството на социалистическите страни — все резултат на принципната, жизнеутвърждаваща пролетарска солидарност. Пролетарският интернационализъм не е отживял своето време, тепърва той ще дава своите най-богати плодове. И потвърждава се за хиляден път великата идея на Маркс и Енгелс за широко интернационално сътрудничество. И ще преминава през хребетите на историята до ликвидирането на последния експлоататор, на

[1] К. Маркс, Ф. Енгелс, Манифест на Комунистическата партия, С., 1977, с. 86.

Digitized by Google

последната експлоататорска държава и класа великият призив: „Пролетарии от всички страни, съединявайте се!“

Маркс и Енгелс не само създадоха първата партия на пролетариата, но положиха нейните организационни основи. В „Манифеста“ те отделят значително място на комунистите, на Партията и бъдещите задачи. Според тях да бъдеш комунист означава не само да бъдеш привърженик на определена идеология, но във всички случаи и привърженик на определена революционна партия. Върху тогавашния опит на работническото движение, опита на предишните партии, от практиката на „Съюза на комунистите“ в Германия у тях бяха изкристализирали главните принципи за бъдещото устройство на Партията, революционна по своята същност, единствен политически организатор и ръководител на пролетарските маси. Те определиха историческото място, ролята на пролетарските партии в борбата за завоюване от пролетариата на политическата власт и изграждане на новото общество. Те виждаха Партията като съюз, единен и способен, обединяващ най-съзнателните пролетарии, организиран отряд на класата, който ще върви в авангарда на класовите битки. Върху плещите на Партията ляга с цялата си отговорност историческата задача да се изгради у масите научен светоглед, да се оформи класовото им съзнание, да се поставят пред масите точни и ясни политически цели, да се убедят те в необходимостта от революционно преустройство на света, а не да вървят по пътя на заговорите, капитулантството, реформизма, утопичните блянове за хуманен, за демократичен капитализъм. Те считаха още, че Комунистическата партия е призвана настойчиво да защищава интересите на пролетарските маси, тяхната ежедневна борба за социални подобрения, за човешки условия на труд и против произвола на господарите, като тази борба за непрекъснати преобразования на обществото се свързва с борбата за свобода и социализъм. Виждаха Партията дълбоко окопана в народните маси, спечелила тяхното доверие. В това отношение изискваха от Партията да води непосредствена политическа и идеологическа работа сред различните социални групи, спечелвайки ги за делото на пролетарската революция, на социализма, да работи в профсъюзите, в кооперативните сдружения, да застава начело на икономическите борби на работническата класа, да изпраща свои представители в парламента и да използва парламентарната трибуна за интересите на класата. Тяхно дълбоко убеждение бе, че „... нито една революция не може да бъде извършена от партия, тя се извършва само от народа“[1].

Партията се изгражда в безпощадна борба срещу опортюнизма, бил той десен или „ляв“. Всяко отклонение от принципната борба уврежда делото и на практика задържа революционния процес. Ето защо Партията следва да държи последователна политическа линия, гъвкава, съобразена със състоянието на класовите сили в страната, съобразена с историческия момент. Тези традиции на непримиримост срещу всякакви отклонения вляво или вдясно наследиха комунистическите партии от ленински тип.

Партията се изгражда и се усъвършенствува на основата на непрекъснатото усъвършенствуване личността на комунистите. С правилни щрихи „Манифестът“ рисува личността на комунистите. „... най-решителната винаги тласкаща към движение напред част на работническите партии във всички страни; теоретически те имат пред останалата маса на пролетариата предимството, че разбират условията, хода и общите резултати на пролетарското движение.“[2]

---

[1] К. Маркс, Ф. Енгелс, Писмо, публикувано във „Вопросы истории КПСС“, 1966, кн. 10, с. 11.

[2] К. Маркс, Ф. Енгелс, Съч., т. 4, с. 436.

Digitized by Google

Комунистите с присъщата им идейна убеденост, революционната закалка, политическа зрелост умеят в революционната борба да отделят голямото от дребното, важното от маловажното, главното от второстепенното. Те не пилеят силите на организацията по дребни цели, временни задачи, епизодични схватки с класовия враг, а се отличават по това от останалите работници, че всякога се явяват представители на движението като цяло, че техният стремеж и порив винаги обхващат крайната цел, владеят умението да защищават основните интереси на пролетариата, подчиняват целия си живот на делото на Партията, много по-задълбочено тълкуват и оценяват условията на класовата борба и резултатите от нея. Ето защо те се явяват най-напредничавата, будна и решителна част от работниците. По своя характер това разбиране за комунистите се отнася за Партията като цяло, очертани са контурите на политическата функция на Партията: системна, последователна работа на комунистите за постигане на набелязаните цели в борбата с оглед на отделните етапи до завоюване на крайната цел — изграждане на безкласово общество; интересите на класата, масите, народа да се поставят над всички други интереси; правилно да се съчетават и съразмеряват личните, колективните и общонационалните интереси.

Заедно с това двамата предупреждаваха за опасността да се възвеличава личността на комуниста с доброто намерение да се предпази Партията от култ към личността и предупреждаваха срещу откъсването от масите. Великите учители на комунистите със своята пословична скромност са пример за всички. Отвращавала ги е всякаква форма на възвеличаване на тяхната личност. Известен е случаят, когато на Лондонската конференция на Интернационала през 1965 г. Маркс не е позволил да се разпространи един доклад на Карл Либкнехт върху положението в Германия само за това, че в този доклад два пъти се е споменавало неговото име.

Идеите на „Манифеста" побеждават. Това произведение според думите на Димитър Благоев „... малко по обем ... велико по съдържание" придаде и придава на световния революционен процес небивало ускорение. Великата октомврийска революция е негов триумф, революционната теория и практика на Владимир Илич Ленин е негово висше продължение, реалният социализъм е негова мащабна победа!

Партията на българските комунисти пази свято идеите, принципите на марксизма-ленинизма. От първото появяване на „Манифеста" в България през 1891 г. — годината, в която е основана Българската комунистическа партия, до днес народът ни изживя исторически преломи на превръщането на класовото общество в безкласово. Походът на народите към комунизма е неудържим. Старият свят отстъпва, озлобен от историческата си обреченост. Но колкото и да са големи победите на комунизма в света, ние винаги ще се връщаме към началото, към великото начало, за да обичаме бъдещето повече, за да се стремим към него с цялата сила на душите си. С пълно основание можем да повторим думите на Маркс и Енгелс, казани 25 години след „Манифеста", че „Колкото и много да са се изменили условията през последните двадесет и пет години, развитите в тоя „Манифест" общи принципи си остават общо взето и днес съвършено правилни". И ще си остават тези основни принципи, и ще живеят тези идеи, и ще ускоряват движението на човечеството към най-справедливото общество на земята — комунистическото.

Digitized by Google

МОРАЛНИЯТ АВТОРИТЕТ НА РЪКОВОДНИЯ ДЕЕЦ

ст. н. с. **ПАНЬО ДАНЕВ**
кандидат на философските науки

Успешното решаване на социално-икономическите, политическите, културните и другите задачи на социалистическото строителство в определена степен зависи и от нравствените качества на ръководните кадри, от моралната устойчивост и убеденост на трудещите се.

Историческият опит и съвременната практика показват, че без авторитетни, популярни и свързани с масите ръководни дейци не е възможно да се постигнат крупни успехи в борбата за реализацията на комунистическия идеал. Не случайно В. И. Ленин подчертаваше, че в тази борба „грамадно значение има големият, безспорно общопризнат морален авторитет на ръководителя, авторитет, почерпил своята сила, разбира се, не в отвлечения морал, а в морала на революционерите, в морала на обикновените и революционно настроени народни маси"[1]. Това изисква да се засилва още повече възпитателната работа за издигане на моралния авторитет и личния пример на ръководния деец в социалистическото общество.

СЪЩНОСТ И ИЗТОЧНИЦИ НА МОРАЛНИЯ АВТОРИТЕТ

Моралният авторитет на ръководния деец от социалистически тип — стопански, обществено-политически и административно-социален — е важен компонент на социалното управление. Той представлява духовната власт, която ръководителят има върху съзнанието на хората по силата на въздействието на неговите нравствени качества и добродетели.

Марксистката етика изхожда от тезата, че истинският морален авторитет на ръководителя при социализма може да се завоюва само с дела, с практическо и последователно служене на интересите на трудещите се. Той се основава на съзнателното и доброволното подчинение волята на колектива на изискванията на ръководителя, на пълното доверие към неговите думи и дела.

В ръководната дейност моралният авторитет не трябва никога да се подценява. Той е един от най-важните между всички видове авторитети — политически, научен и пр. В него като в единна сплав се отразяват високите изисквания, които Партията поставя пред своите ръководни кадри. Авторитетът на ръководителя е комплексно социално-психологическо и нравствено явление, което се формира от много съставки.

Във вертикален разрез моралният авторитет на ръководителя се създава „от горе" и „от долу", т. е. в процеса на взаимоотношенията му както с вишестоящите органи, така и с членовете на ръководения от него колектив. Управленческата практика показва, че характерът на тези взаимоотношения слага определен отпечатък върху авторитета на ръководните кадри.

За какво по-конкретно става дума?

Преди всичко въпросът се свежда до ролята на такава активна страна — грижите, които трябва да полагат по-висшите органи (партийни, държавни, стопански, обществено-политически) за укрепване и повишаване на моралния авторитет на ръководния деец. Това се осъществява чрез цялостния механизъм на творческо приложение на ленинските принципи за подбор, обучение, възпитание, оценка и разпределение на кадрите.

Правилният подбор, възпитание и издигане на ръководните кадри е първоначалната основа, с която започва решаването на сложния и многообразен проблем, свързан с утвърждаването на техния морален авторитет. Известно е основното изискване на ленинските принципи при подбора на кадрите: да съществува органическо единство между техните политически, делови и нравствени качества. Строгото спазване на това изискване е определяща предпоставка за издигането на ръководна работа на морално авторитетни дейци. Въпросът се свежда до качествения състав на ръководните кадри, т. е. до това на какви хора ще бъде гласувано партийно доверие.

В. И. Ленин изискваше да бъдат издигани на отговорни постове „истинските организатори, хора с трезвен ум и практическа пресметливост, хора, които съчетават предаността към социализма с умението без шум (и въпреки суматохата и шума) да организират здрава и дружна съвместна работа на голям брой хора в рамките на съветската организация"[2].

На Единадесетия конгрес на БКП др. Т. Живков постави задачата да се възпитават такива качества у ръководните дейци като силно чувство за отговорност пред

[1] В. И. Ленин, Об авторитете руководителя, Политиздат, 1963, с. 124.
[2] В. И. Ленин, Съч., т. 27, с. 254.

Digitized by Google

Партията и обществото, творческо отношение към проблемите, самоинициатива, размах и деловитост, нетърпимост към рутината и застоя, висока професионална, политическа и общокултурна подготовка, единство между думите и делата, скромност и простота в държанието, непосредственост в общуването[1]. На тези изисквания голямо внимание обърна и Юлският пленум на ЦК на БКП, който постави строгата и справедлива повеля — всеки пред всички за всичко е отговорен.

В системата на механизмите, съдействуващи от горе за издигане на моралния авторитет на ръководителя, важно място заема уважението и доверието към неговата личност и дейност. За социалистическата управленческа йерархическа структура е неприсъщо високомерното, пренебрежителното, демагогското и неискреното отношение на по-висшите органи и кадри към по-нишестоящите. Българската комунистическа партия последователно провежда априлската линия на уважение и доверие към кадрите от всички поколения, на създаване на най-благоприятни условия за пълната изява на техните способности.

Но доверието и уважението, с които Партията обгръща кадрите, са неделими от тяхната лична отговорност за поверената им работа. Те, както посочва др. Т. Живков, не се дават веднъж завинаги, не са „зестра" за миналите заслуги, а се завоюват и поддържат с цялостната дейност. Взискателността е необходимо условие и за растежа на самите ръководни дейци.

Реален израз на грижите и доверието на Партията към ръководните дейци е решаването на задачите, поставени още от Десетия конгрес на БКП, за изграждане на единна национална система за подбор, оценка, издигане, обучение и възпитание на кадрите. В крайна сметка целта е с помощта на тази система да се създадат условия за формиране на кадровия работник с една нова съвременна характеристика, която в най-голяма степен да отговаря на съвременните и бъдещите тенденции на развитието на нашето общество, на науката и техническия прогрес, на динамиката на нашето време.

Друг важен механизъм в дейността на вишестоящите управленчески органи за издигане на моралния авторитет на ръководителя е оценката на неговите делови, политически и морални качества. Тя трябва да има комплексен характер, да се основава не на отделни факти и ситуации, а на цялата съвкупност от качества и дейности, да отразява типичните характеристики на неговата личност, трайната линия на поведение. Най-главното изискване към оценката на дейността на кадрите е нейната обективност, т. е. да бъде адекватна на реалните достойнства и действия на ръководителя. Произволните, субективистични оценки нанасят големи морални вреди в ръководната дейност и рушат моралния авторитет на кадрите. За преодоляване на възможни тенденции на субективизъм в оценката за предпочитане е нейният субект (лицето, което оценява) да бъде колективен орган.

Има не малко случаи, когато в едно и също време за една и съща дейност се дават различни, а често пъти коренно противоположни оценки за даден ръководител. Разбира се, това не може и не трябва да се обяснява винаги с тенденциозност, с липса на доброжелателност у тези, които оценяват. Въпросът е по-сложен и се свежда до друго — оценката зависи преди всичко от деловите, политическите и моралните качества на тези, които я правят, от тяхното умение да мислят проблемно и перспективно. Ето защо необходимо е да се прилага единен критерий за оценка на кадрите, който да обхваща всички равнища от горе до долу. Това в най-голяма степен ще способствува и за по-нататъшното издигане на техния морален авторитет.

На съвременния етап Централният комитет на БКП отдава голямо значение на въпроса за по-нататъшното издигане авторитета и ролята на секретаря на първичната партийна организация. Той е такава централна политическа фигура в Партията, която е призвана пряко да работи с масите, да бъде непосредствен реализатор и творец на партийната политика. Партийният секретар ежедневно се среща с десетки и стотици хора и трябва да умее да дава отговори на въпросите, които ги вълнуват, да познава морално-психическата обстановка, диференцирано да подхожда към всеки човек, да проявява комунистическа принципност и нравствена чистота.

За издигане на моралния авторитет на секретаря на първичната партийна организация голяма е отговорността и ролята на партийните комитети. Те са призвани постоянно да подобряват своя контрол над дейността на административно-стопанските ръководства, като им помага да усвояват и прилагат правилни методи във взаимоотношенията си с партийните секретари, да зачитат техните мнения и предложения, да засилят взискателността си и да търсят строга отговорност от онези дейци, които под различна форма подценяват ролята на секретаря на първичната партийна организация.[2]

Някои партийни комитети работят недостатъчно за утвърждаване авторитета и мястото на секретаря на първичната партийна организация сред ръководния кадър на съответното предприятие или учреждение. Това намира израз особено в такава често срещаща се практика: за състоянието на работата в трудовия колектив те се информират не от партийния секретар, а главно от срещите си с административно-

[1] Т. Живков, Отчет на ЦК на БКП за периода между X и XI конгрес и предстоящите задачи, Партиздат, 1976, с. 99.

[2] Решение на Секретариата на ЦК на БКП за по-нататъшно издигане ролята на секретаря на първичната партийна организация (от 15 март 1977 г.).

Digitized by Google

МОРАЛНИЯТ А
НА РЪКОВО

ст. н. с. ПАНЬО ДАНЕВ
кандидат на философските нау

Успешното решаване на со
мическите, политическите,
другите задачи на социали
ителство в определена степ
нравствените качества на
ри, от моралната устойчи
на трудещите се.

Историческият опит и
тика показват, че без
лярни и свързани с м
ци не е възможно да
успехи в борбата за
мунистическия иде
Ленин подчертаваш
мадно значение
общопризнат мор
дителя, авторит
разбира се, не
морала на ре
обикновените
родни маси"
ва още пов
издигане
пример на
ческото об

СЪЩН
НА М

Мо
от
ще
с
н

...на вътрешната нравствена убеденост
...ческото уважение, той не може да
...сред тях необходимия авторитет. Не-
...повече. Насаждането на авторитет с
...такива методи като принуда, грубост, за-
...плашване, администриране и пр. зако-
...номерно води до сриване на моралния пре-
...тиж не само на отделния ръководител,
...но и на институцията, която той представ-
...лява. И още нещо — това накърнява взаи-
...моотношенията между ръководители и из-
...пълнители, отразява моралната и полити-
...ческата атмосфера в съответния колектив.

Всеки ръководител създава около себе
си определена морална атмосфера, която
е в непосредствена зависимост от харак-
тера на неговите лични нравствени възгле-
ди, принципи и действия. От своя страна
морално-психическият климат формира
обстановката за работа и обуславя хара-
ктера на взаимоотношенията между чле-
новете на колектива, между ръководители
и изпълнители. От моралния облик на ръ-
ководния деец, от неговата принципиалност
и чистота зависи какво въздействие ще
окаже той на членовете на ръководения
от него колектив, как ще регулира техни-
те служебни и лични взаимоотношения, как
ще решава конфликтни ситуации и оценя-
ва различни постъпки. От моралния авто-
ритет на ръководителя в голяма степен
зависи достойнството, силата и влиянието
на управленческата цел, материализацията
на комунистическите идеали.

Практиката показва, че думите и дела-
та на ръководителя се оценяват и по неофи-
циални канали на информацията, дости-
гат бързо до членовете на колектива, а
понякога и извън него. Не може да има
необходимия комунистически морален авто-
ритет онзи ръководен деец, който не ува-
жава хората, не се отнася с разбиране и
грижа към своите сътрудници, към техни-
те способности и интереси, не работи за
подобряване условията на труд и живот.
Ръководителят от нов, социалистически тип
уважава достойнството на своите подчи-
нени, оценява правилно тяхната самостоя-
телност и личен почерк в подхода при ре-
шаването на служебни въпроси. Комунис-
тическият морал осъжда онези ръководи-
тели, които се стремят да се обкръжават
с „послушни" и „удобни" хора, не търпят
при себе си равни по способности лично-
сти, подбират такива помощници, които не
мислят и не решават самостоятелно проб-
лемите, а изпълняват автоматично указа-
нията на началника си, независимо от то-
ва, дали той е прав или не. В редица случаи
това неизбежно поражда условия за на-
рушаване нормите на служебната етика и
на социалистическата законност, за ки-
реене на подмазвачи и доносници, за от-
равяне на моралната атмосфера в колек-
тива. Типичен пример бе дейността на ръ-
ководството на Централната монтажна ба-
за в София. Директорът Стефан Катанов
фалшифицира официални документи за на-
граждаване на работници, нарушава Кодек-
са на труда при налагане на администра-
тивни наказания, принуждава честни слу-

Digitized by Google

жители да напускат предприятието. Той не вслушва в препоръките на Благоевския ен комитет на Партията и справедше наказан.[1]

лите взаимоотношения между ръел и изпълнители поставят обаче анни изисквания: не само ръководниеец да уважава членовете на колектива, и те да проявяват максимално доверие и уважение към неговата дейност, да укрепват моралния му авторитет. Важен нравствен аспект на тези взаимоотношения в колектива е искрсността на неговите членове към ръководителя, точното му и обективно информиране за равнището на решаваните проблеми. Има случаи на заблуждаване на ръководството, на прикриване неизпълнението на поставените задачи. Особено това е характерно при отчитане на стопански планове, на трудовите задължения на някои колективи.

Съществува вредният навик да се „спестява" истината пред началника с цел да не се развалят установените с него добри взаимоотношения. „Защо аз! Нека някой друг да каже за това" — такава е философията на онези, които скриват истината и се стремят да дават на началниците си само „приятна информация". Така се създава реална опасност за дезинформация на ръководството, а оттук и за вземане на неправилни управленчески решения. В крайна сметка всичко това води до принизяване не само на служебния, но и на моралния авторитет на субекта на управлението и на неговите носители.

Посочените дотук източници за формиране на моралния авторитет на ръководителя не трябва да се разглеждат само като външни механизми на въздействие, нито пък да се абсолютизират, т. е. да се счита, че едва ли не като с магическа пръчка бързо и безпрепятствено изграждат авторитетни дейци. Необходимо е изработването на активна вътрешна позиция на ръководната личност — стремеж към самовъзпитание и самоусъвършенстване на своите делови, политически и морални качества по посока на най-новите изисквания на Комунистическата партия и практиката на социалистическото строителство. Ето защо определящият източник за издигане на моралния авторитет на ръководителя е заложен в крайна сметка в неговото морално богатство, в таланта и способностите му като личност. Силен и траен е моралният авторитет на онези ръководни дейци, които по-рано и по-добре от другите осъзнават в какво се състоят обществено необходимите потребности и задачи, какви са реалните пътища за тяхното осъществяване, какво е нужно на колектива, класата и обществото за прогресивното изменение на социалистическата действителност.

Моралният авторитет на ръководителя, независимо какъв пост заема, е неразкъсваема част от моралния авторитет на Комунистическата партия и социалистическата държава. Това задължава ръководните кадри да проявяват в максимална степен принципност и последователност в реализирането на нормите на партиен и държавен живот, да изхождат при всички обстоятелства от интересите на социалистическото общество.

МОРАЛЕН И СЛУЖЕБЕН АВТОРИТЕТ

Обективно самият ръководен пост въплъщава авторитета на съответната политическа организация или институция — партия, държава и пр. В такъв смисъл авторитетът на ръководителя е атрибут на длъжността, която изпълнява, т. е. отъждествява се с обективно съществуващия авторитет на Комунистическата партия, на народната власт. Но авторитетът на властта в морално отношение се дава, изразено с езика на финансистите, в „аванс" на всеки ръководен деец, когато се издига на съответния управленчески пост. Това означава, че за успешна ръководна дейност авторитетът на властта не е достатъчен; той трябва да се допълва от личния авторитет на ръководителя, който зависи преди всичко от неговите качества. Само в процеса на управленческата дейност, на работа с хората и решаването на конкретните въпроси ръководителят разкрива своите делови, политически и морални качества .Именно в зависимост от това авторитетът на ръководния деец може да се приближи или отдалечи от авторитета на заеманата длъжност.

Ръководната дейност в социалистическото общество не е „началствуване", а е синоним на голяма отговорност и всекидневно служене на народа. Ръководителят е непосредствено и действено олицетворение на партийната и държавната власт. От това, какви качества притежава той, какво е неговото поведение в обществения и личния живот в голяма степен зависи и авторитетът на властта. Ето защо със своята идейност, знания и нравственост ръководният деец може да издигне в очите на трудещите се авторитета на партийната организация, на властта. Заедно с това обаче,ако не притежава необходимите качества за поста, който заема, той може да накърни този авторитет.

По силата на социалната роля, която изпълняват, ръководните дейци заемат такова високо място в йерархическата структура на социалистическото общество, че тяхната дейност, начин на живот и морал се забелязват отвсякъде и от всички. Поведението на ръководителя и в макросредата, и в микросредата предизвиква оценъчно отношение на обществеността, на членовете на колективите и има определено възпитателно въздействие върху трудещите се и младежта.

Големият авторитет на Българската комунистическа партия и социалистическата държава оказват непосредствено и пред-

---

Т. Димитров, Политическите дейци — възпитатели на колективите, в. „Работническо дело", бр. 33, 2. II. 1977 г.

Digitized by Google

то и стопанското ръководство. Едва ли е необходимо да се доказва, че подобни случаи нанасят големи морални вреди върху престижа на секретаря на първичната партийна организация.

Понякога отделни стопански и административни ръководители се отнасят към партийния секретар като към свой помощник. Възлагат му задачи, дават оценка за неговата работа от позициите на дейци, които действително имат по-високо служебно положение, но забравят, че в първичната партийна организация те са равни с другите партийни членове. Не винаги се взема мнението на партийните секретари при оценката на номенклатурните кадри, при тяхното разместване или издигане. Има случаи, когато партийните комитети твърде късно реагират на неправилното отношение, проявено от стопански и административни ръководители към партийните секретари.

Правилното приложение от ръководните органи на системата на духовно стимулиране дейността на кадрите също така има положителни резултати за издигане и укрепване на моралния им авторитет. Награждаването на най-изявилите се стопански, обществено-политически и административни дейци с държавни и правителствени ордени, медали, отличия, звания и пр. има не само оценъчен аспект, но създава условия за широко обществено признание на техния труд и авторитет.

В крайна сметка оценката на качествата на ръководителя не зависи от неговото субективно мнение за себе си, а от общоприетия социален критерий. Но тя е заложена не само в мнението на по-висшите ръководни органи, а и в колектива, който ръководи, т. е. произтича и от долу, от взаимоотношенията му с хората.

Няма друг по-силен и траен източник за формиране, укрепване и по-нататъшно развитие на моралния авторитет на ръководителя освен неговия чист личен обществен живот, последователното прилагане на принципите на комунистическата нравственост, строгото спазване на социалистическата законност, комунистическата принципиалност и непримиримост срещу нарушителите на обществената дисциплина, неговата компетентност да направлява дейността на колектива, умението му да общува и работи с хората, да уважава тяхната чест и достойнство.

Основен и незаменим източник за издигане на моралния авторитет на ръководителя са неговите връзки с народните маси. Азбучна истина в марксизма-ленинизма е положението, че силата на ръководния деец е в поддръжката, в дееспособността и прогресивния характер на онези обществени групи и движения, начело на които е застанал. Сам по себе си, откъснат от народа, ръководителят, колкото и талантлив и способен да е, не може да упражни съществено въздействие върху хода на историята, върху практическия живот.

Моралният авторитет на ръководителя не може да се декретира или насажда с принуда „от горе". Щом народните маси не приемат даден ръководен деец по силата на вътрешната нравствена убеденост и истинското уважение, той не може да има сред тях необходимия авторитет. Нещо повече. Насаждането на авторитет с такива методи като принуда, грубост, заплашване, администриране и пр. закономерно води до сриване на моралния престиж не само на отделния ръководител, но и на институцията, която той представлява. И още нещо — това накърнява взаимоотношенията между ръководители и изпълнители, отразява моралната и политическата атмосфера в съответния колектив.

Всеки ръководител създава около себе си определена морална атмосфера, която е в непосредствена зависимост от характера на неговите лични нравствени възгледи, принципи и действия. От своя страна морално-психическият климат формира обстановката за работа и обуславя характера на взаимоотношенията между членовете на колектива, между ръководители и изпълнители. От моралния облик на ръководния деец, от неговата принципиалност и чистота зависи какво въздействие ще окаже той на членовете на ръководения от него колектив, как ще регулира техните служебни и лични взаимоотношения, как ще решава конфликтни ситуации и оценява различни постъпки. От моралния авторитет на ръководителя в голяма степен зависи достойнството, силата и влиянието на управленческата цел, материализацията на комунистическите идеали.

Практиката показва, че думите и делата на ръководителя се оценяват и по неофициални канали на информацията, достигат бързо до членовете на колектива, а понякога и извън него. Не може да има необходимия комунистически морален авторитет онзи ръководен деец, който не уважава хората, не се отнася с разбиране и грижа към своите сътрудници, към техните способности и интереси, не работи за подобряване условията на труд и живот. Ръководителят от нов, социалистически тип уважава достойнството на своите подчинени, оценява правилно тяхната самостоятелност и личен почерк в подхода при решаването на служебни въпроси. Комунистическият морал осъжда онези ръководители, които се стремят да се обкръжават с „послушни" и „удобни" хора, не търпят при себе си равни по способности личности, подбират такива помощници, които не мислят и не решават самостоятелно проблемите, а изпълняват автоматично указанията на началника си, независимо от того, дали той е прав или не. В редица случаи това неизбежно поражда условия за нарушаване нормите на служебната етика и на социалистическата законност, за кипреене на подмазвачи и доносници, за отравяне на моралната атмосфера в колектива. Типичен пример бе дейността на ръководството на Централната монтажна база в София. Директорът Стефан Катанов фалшифицира официални документи за награждаване на работници, нарушава Кодекса на труда при налагане на административни наказания, принуждава честни слу-

Digitized by Google

жители да напускат предприятието. Той не се вслушва в препоръките на Благоевския районен комитет на Партията и справедливо беше наказан.[1]

Служебните взаимоотношения между ръководител и изпълнители поставят обаче двустранни изисквания: не само ръководният деец да уважава членовете на колектива, но и те да проявяват максимално доверие и уважение към неговата дейност, да укрепват моралния му авторитет. Важен нравствен аспект на тези взаимоотношения в колектива е искрността на неговите членове към ръководителя, точното му и обективно информиране за равнището на решаваните проблеми. Има случаи на заблуждаване на ръководството, на прикриване неизпълнението на поставените задачи. Особено това е характерно при отчитане на стопански планове, на трудовите задължения на някои колективи.

Съществува вредният навик да се „спестява" истината пред началника с цел да не се развалят установените с него добри взаимоотношения. „Защо аз! Нека някой друг да каже за това" — такава е философията на онези, които скриват истината и се стремят да дават на началниците си само „приятна информация". Така се създава реална опасност за дезинформация на ръководството, а оттук и за вземане на неправилни управленчески решения. В крайна сметка всичко това води до принизяване не само на служебния, но и на моралния авторитет на субекта на управлението и на неговите носители.

Посочените дотук източници за формиране на моралния авторитет на ръководителя не трябва да се разглеждат само като външни механизми на въздействие, нито пък да се абсолютизират, т. е. да се счита, че едва ли не като с магическа пръчка бързо и безпрепятствено изграждат авторитетни дейци. Необходимо е изработването на активна вътрешна позиция на ръководната личност — стремеж към самовъзпитание и самоусъвършенстване на своите делови, политически и морални качества по посока на най-новите изисквания на Комунистическата партия и практиката на социалистическото строителство. Ето защо определящият източник за издигане на моралния авторитет на ръководителя е заложен в крайна сметка в неговото морално богатство, в таланта и способностите му като личност. Силен и траен е моралният авторитет на онези ръководни дейци, които по-рано и по-добре от другите осъзнават в какво се състоят обществено необходимите потребности и задачи, какви са реалните пътища за тяхното осъществяване, какво е нужно на колектива, класата и обществото за прогресивното изменение на социалистическата действителност.

Моралният авторитет на ръководителя, независимо какъв пост заема, е неразкъсваема част от моралния авторитет на Комунистическата партия и социалистическата държава. Това задължава ръководните кадри да проявяват в максимална степен принципност и последователност в реализирането на нормите на партиен и държавен живот, да изхождат при всички обстоятелства от интересите на социалистическото общество.

МОРАЛЕН И СЛУЖЕБЕН АВТОРИТЕТ

Обективно самият ръководен пост въплъщава авторитета на съответната политическа организация или институция — партия, държава и пр. В такъв смисъл авторитетът на ръководителя е атрибут на длъжността, която изпълнява, т. е. отъждествява се с обективно съществуващия авторитет на Комунистическата партия, на народната власт. Но авторитетът на властта в морално отношение се дава, изразено с езика на финансистите, в „аванс" на всеки ръководен деец, когато се издига на съответния управленчески пост. Това означава, че за успешна ръководна дейност авторитетът на властта не е достатъчен; той трябва да се допълва от личния авторитет на ръководителя, който зависи преди всичко от неговите качества. Само в процеса на управленческата дейност, на работа с хората и решаването на конкретните въпроси ръководителят разкрива своите делови, политически и морални качества .Именно в зависимост от това авторитетът на ръководния деец може да се приближи или отдалечи от авторитета на заеманата длъжност.

Ръководната дейност в социалистическото общество не е „началствуване", а е синоним на голяма отговорност и всекидневно служене на народа. Ръководителят е непосредствено и действено олицетворение на партийната и държавната власт. От това, какви качества притежава той, какво е неговото поведение в обществения и личния живот в голяма степен зависи и авторитетът на властта. Ето защо със своята идейност, знания и нравственост ръководният деец може да издигне в очите на трудещите се авторитета на партийната организация, на властта. Заедно с това обаче,ако не притежава необходимите качества за поста, който заема, той може да накърни този авторитет.

По силата на социалната роля, която изпълняват, ръководните дейци заемат такова високо място в йерархическата структура на социалистическото общество, че тяхната дейност, начин на живот и морал се забелязват отвсякъде и от всички. Поведението на ръководителя и в макросредата, и в микросредата предизвиква оценъчно отношение на обществеността, на членовете на колективите и има определено възпитателно въздействие върху трудещите се и младежта.

Големият авторитет на Българската комунистическа партия и социалистическата държава оказват непосредствено и пред-

1. Димитров, Политическите дейци — възпитатели на колективите, в. „Работническо дело", бр. 33, 2. II. 1977 г.

Digitized by Google

варително влияние върху представата на народа какви качества трябва да притежават онези хора, които се издигат на ръководна работа. Управленческата практика изработва своеобразна „таблица за ценностите" (и то от най-висок порядък), необходими за всеки ръководен пост. Прав е съветският учен проф. Т. Джафарли, който посочва, че тази априорна даденост е хубаво нещо, и в същото време лошо: хубаво поради това, че хората предварително предполагат, че високопоставеният другар притежава необходимите качества, т. е. съдят за него по най-високата таблица за ценностите; лоша е, че евентуалното противоречие между изискванията на длъжността и реалните възможности на ръководителя веднага го лишава от морален авторитет, от уважение и доверие на масите. При това той може да се заблуждава относно истинското основание на онази външна проява на уважение към него от страна на част от околните, което се дължи преди всичко на авторитета на властта, а не на самия него.[1]

В научната литература с основание се прави разграничение между авторитета на управленческия пост и личния авторитет на ръководителя.[2] Общото между тях е, че единият и другият авторитет предполагат подчинение. Но те се различават помежду си по характера и източника на това подчинение. В условията, когато действува авторитетът на управленческия пост, така да се каже в „чист вид", членовете на колектива изпълняват указанията на ръководителя по силата на съзнанието за служебен дълг: приемат задължителността на служебните разпореждания на основата на авторитета на държавата, правото или на уставните нормативи. Когато обаче ръководителят се опира и на своя авторитет, към официалните служебни основания за задължителността на неговите указания се прибавя и личното му обаяние и въздействие върху колектива. При личния авторитет на ръководния деец официалната зависимост на подчинените отива на втори план, а определящата мотивационна сила имат морално-психологическите компоненти на подчинението. С други думи моралният авторитет на ръководителя е несъвместим с подчинението и изпълнението на служебните задължения на основата на страха от наказания, демагогията, лъжата, сляпата вяра в култа на личността. Това е лъжлив авторитет, който не се опира на моралния фактор, на вътрешното приемане и убеждения.

Според А. С. Макаренко съществуват няколко разновидности на лъжлив авторитет, а именно: авторитет на потискането — абсолютизиране метода на принуждението и злоупотребата със съответната власт, грубо администриране, командуване, заплахи, несправедливи наказания и пр.; авторитет на разстоянието — неоправдана дистанция на ръководителя с членовете на колектива, отчуждаване и откъсване от тях; авторитет на високомерието — надутост, самоизтъкване, възгордяване, подчертаване на собствените заслуги; авторитет на педантизма — бюрократично началствуване, догматичен подход към проблемите и нормативите, сухо отношение към хората, сковаване на тяхната самоинициатива и творчество; авторитет на резоньорството — дребнаво опекунство, морализаторство, назидание, поучаване, зад които често се крие липсата на отговорност и компетентност; авторитет на добротата и либерализма — безпринципна отстъпчивост, доброманщина, излишна мекота и прощаване на слабостите на нарушителите на установените нормативи; авторитет на подкупа — безпринципно поощрение, подкрепа и лансиране на членовете на колектива за тяхното „послушание"[3].

По своя социален статус ръководителят е междинно, свързващо звено между изискванията на социалистическата морална система и дейността на членове на ръководения от него колектив. Той е непосредствен творец и реализатор на партийната политика не само в стопанската област, но и в сферата на нравствените отношения. Чрез своя морален авторитет и личен пример формира комунистически нравствени качества сред трудещите се.

Моралният авторитет на ръководителя е несъвместим с проявите на бюрократизъм при изпълнение на служебните задължения. За психологията на бюрократа е характерна порочната абсолютизация на силата на хартията и недоверие към авторитета на устното слово. Там където например даден въпрос може да се реши по телефона, набързо се съставя писмо, което понякога прескача от етаж на етаж в сградата на едно и също учреждение. Бюрократизмът се проявява и под формата на такива отрицателни явления като бездушие към съдбата на другите, формализъм, закостеняло́ст, инертност, липса на размах и деловитост при решаване на проблемите, сковаване на инициативата и творчеството на масите. Това накърнява не само моралния авторитет на ръководителя, но и авторитета на социалистическата държава, обществено-политическите, стопанските и други органи.

Често пъти на равнището на всекидневното съзнание хората отъждествяват личността с авторитета на служебния пост, който заема. Сам по себе си обаче, без човека и неговата дейност, не съществува никакъв авторитет на длъжността. Служебният пост, колкото и висок да е той, не носи иманентно в себе си авторитет, т. е. не създава морално авторитетни или неавторитетни ръководни дейци. Моралният

[1] Т Джафарли, За моралното право да бъдеш ръководител, сп. „Политическа просвета", кн. 11, 1977.
[2] В. Д. Попков. Этика советской государственной службы. М., 1970, с. 83—102.
[3] А. С. Макаренко, Соч., т. 4, М.; 1951, с. 352—356.

Digitized by Google

авторитет няма априорен характер, не е предопределен от самата заемана длъжност. Без човека съответният ръководен пост е мъртва йерархическа структура. Не длъжността създава моралния авторитет на ръководния деец, а ръководният деец твори авторитета на длъжността.

Следователно не високият пост или голямото звание определят моралния авторитет на ръководителя, а уважението на трудещите се, произтичащо от тяхното трайно доверие в неговите нравствени качества, способности и действия. Затова моралният авторитет на ръководния деец не произтича автоматично от авторитета на Партията и социалистическата държава (от институционния авторитет). Той трябва да се завоюва с борба, с последователен ленински стил на работа, с единство между думи и дела.

НРАВСТВЕНИ АСПЕКТИ НА СТИЛА И МЕТОДИТЕ НА РАБОТА НА РЪКОВОДНИЯ ДЕЕЦ

Стилът в ръководната дейност представлява съвкупност от такива форми, методи, средства и начини на работа, които се основават на ленинските норми на партиен и държавен живот и са насочени към практическото реализиране на съответна управленческа цел. Като определен подход за практическо въздействие върху колектива за осъществяване на управленческите задачи, стилът отразява мотивационната сфера. т. е. целите и намеренията, които подбуждат поведението на ръководителя — обществени или лични, безкористни или користни. А мотивите на поведение в най-голяма степен разкриват морала на личността, нейната действителна вътрешна същност. Известно е например, че има и такива честолюбиви началници, които външно приемат критиката, но след това преследват онези членове на колектива, направили критичните бележки. Нещо повече. С лека ръка обявяват критикуващите за „непослушни", за „нарушители" на реда, създават изкуствени ситуации на морален и психологически натиск върху тях, на затормозяване на работата им. Търсят се дори удобни случаи за отстраняване.

Стилът на работа на ръководителя от социалистически тип се характеризира с максимално доверие, взискателност и уважение към членовете на колектива, с хармонично съчетаване на демократизма и централизма, с отчитане на морално-психологическите фактори в управлението. Такъв стил създава благоприятна атмосфера за развитието на инициативата, критичността и самокритичността, на другарството и взаимопомощта в колектива.

Важно нравствено изискване към стила на ръководството е преодоляването на „личностното отношение, симпатиите или антипатиите към подчинените. Морален, а не само служебен дълг на ръководния деец е да има еднаква мярка в отношението си към всички членове на колектива: за едни и същи постъпки — адекватна оценка. Проявите на симпатии и либерализъм към едни, а неприязън и строгост към други — това може да доведе до конфликтни ситуации в колектива, до незаслужено обиждане и подценяване на някои хора. Не случайно М. И. Калинин считаше влагането на личностен елемент на антипатии в служебните взаимоотношения като най-глупавата административна страна на ръководния процес.

Стилът е свързан с методите и средствата на ръководната дейност. Особено голямо нравствено значение има въпросът: как, с какви средства и методи ръководният деец постига управленческата цел? Този въпрос сега придобива изключителна актуална значимост във връзка с борбата срещу разпространяваните в буржоазния Запад клевети, че в страните от социалистическата система се потъпквали свободата, правата и суверенитета на личността.

Българската комунистическа партия полага постоянни грижи за усъвършенстване стила и методите на ръководство в духа на ленинските принципи и норми на партиен и държавен живот. Тя изхожда от тезата, че крайната цел — построяването на комунистическото общество, трябва да се осъществява с достойни за комунистите и комунистическото движение средства, произтичащи от дълбоко хуманната и революционата същност на маркситколенинското учение. Въпросът за избора и прилагането на научните методи и средства за ръководство е органически свързан с хуманността на самите крайни политически цели и с моралната чистота на кадрите. В крайна сметка това е въпрос не само за политическия, но и за моралния авторитет на Комунистическата партия и нейните ръководни дейци.

Чувството за хуманизъм, доброжелателност и справедливост към хората е имманентна черта на стила и методите на работа на ръководителя, на всички органи на социално управление при социализма. Това обуславя необходимостта от засилване на нравствения критерий при издигане на кадрите — на ръководна длъжност да се поставят хора с високи комунистически морални качества. Ф. Е. Дзержински е смятал например, че чекист може да бъде само човек с хладен ум, горещо сърце и чисти ръце. В речта си на тържественото събрание в Болшой театър по случай петгодишнината от създаването на ВЧК—ОГПУ той се обръща към чекистите със следните думи: „Който от вас е закоравял, чието сърце вече не може отзивчиво и внимателно да се отнася към изтърпяващите наказания хора, то напуснете това учреждение. Тук повече, отколкото където и да било, трябва добро и чувствително към страданията на другите сърце."[1]

Основен метод на ръководство е убеждението, което се опира на моралния фак-

[1] Ф. Дзержински, В годы великих боев, М., 1965, с. 306.

Digitized by Google

тор, на съзнателното отношение към поставените цели и задачи. Наред с това ръководният деец си служи и с такива средства за въздействие като поощрението, наказанието, контрола и проверката на изпълнението. В материалите на Единадесетия конгрес се посочва, че контролът и проверката сега са най-слабото звено, което пречи на ръководната дейност напълно да се издигне до равнището на съвременните изисквания. С това главно се обяснява неизпълнението на правилни и необходими решения, на важни задачи и особено най-недопустимото — по едни и същи въпроси по няколко пъти се вземат решения, което води до тяхната „инфлация"[1].

Особено е наложително да се води борба срещу такива несъвместими с ръководната работа прояви като безстопанствеността и разточителството, недисциплинираността, консерватизма и бездушието, бюрократизма и времеядството. Комунистическият морал осъжда също така кариеризма, безпринципността, угодничеството, подмазвачеството, използването на служебното положение за лични цели и др. отрицателни явления, които се проявяват в работата на някои ръководни кадри. Това поставя остро въпроса да се засилва още повече взискателността и отговорността към тях от горе до долу и от долу до горе.

Българската комунистическа партия създава всички необходими обективни и субективни условия за пълната изява на способностите на ръководните кадри. Основен принцип в нейната кадрова политика е принципът за единството и най-пълноценното използване на кадрите от всички поколения: съчетаване в едно мъдростта и младостта, опита и знанията, чувството за новото и ентусиазма.

В етапа на изграждането на развито социалистическо общество моралният фактор все повече се превръща в реална сила, която оказва огромно положително въздействие върху ръководната дейност на субективния фактор. Управленческата практика по безспорен начин потвърждава истината: без морални, чисти човешки качества нито един ръководител не може да има необходимото влияние сред народните маси и да изпълнява успешно своите функции. В това именно се заключава голямото социално значение и регулативната роля на моралния аторитет на ръководния деец от социалистически тип.

РЪКОВОДНО ПОЛИТИЧЕСКО ЯДРО И ПЪРВООБРАЗ

МИСЛИ НА ГЛАС

Когато пътувах към училището за медицински сестри в Кирковски район — София, живеех с надеждата, че събранието ще свърши бързо. Още първите минути обаче изпариха очакванията. Разисквания бяха остри, открити, неподправени. Имаше принципиални мисли за конфликтни ситуации. Имаше засегнато достойнство. Преплитаха се либерализмът на партийното бюро с недостатъчно добре обмислени постъпки на директора. Срещнаха се различните гледища на административното ръководство и комунистите по начина на осъществяването на интеграцията и т. н.

Тревожно събрание...

Поучително събрание...

Слушах и си мислех. Всички, които са събрани тук, са добри хора. Подготвени, с чувство за отговорност. И все пак сблъсъците са налице... И все пак те нямаше да придобият тоя характер, ако...

... Ако директорът по-добре беше вникнал в същността на доклада на др. Тодор Живков пред Националното съвещание във В. Търново за издигане ролята на партийната организация като ръководно политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив.

... Ако партийното бюро от известно време не плаща данък на либерализма, на изчакването и пр. Например какво му пречеше на

[1] Тезиси на ЦК на БКП във връзка с подготовката на Единадесетия конгрес на Партията, с. 176.

Digitized by Google

специално заседание да разгледа изникналите противоречия с директора, да даде верен отговор. В тази насока няма право да дели отговорността с никого.

Така групирах двете основни причини.

Защото другояче не бих бил в състояние да обясня предишни събития, за които ще пиша в следващите редове.

* * *

... Обсъждат доклада за годишното събрание на Комсомола. Присъствува и директорът. След заседанието на бюрото партийният секретар разговаря с комсомолския секретар. Дава му предложения да засили още анализа и критичността в един от разделите. Нищо нередно не виждам. Правилно е до последния миг партийният секретар да се тревожи за комсомолското събрание... Важното е да стои на принципна позиция, да не внася субективизъм в обясненията на фактите и явленията. А такива неща не се изнесоха на събранието. Не се посочи, че имало едностранчиво разрешаване на проблемите. Защо тогава се стигна до конфликт? Защото директорът не е знаел за тия допълнителни указания. Какво? Трябвало ли е партийният секретар да му ги докладва? Не, щом е в духа на общите разисквания и изказвания в партийното бюро.

После.

Какво чак толкова съдбоносно е станало? Подсилили анализа и критичността в доклада. Напълно в насоките, начертани от Юлския пленум... Но честолюбието, тоя зъл съветник на административния ръководител рипнало... И последвала втората грешна стъпка. На другия ден той извикал партийния секретар в кабинета си за обяснение. Даже в разговора прозвучали словата „демагог" за партийния секретар... Това вече е прекалено. Надминава всякакви граници. Кой устав, кой принцип или норма предвиждат или препоръчват такива действия? Над Партията никой не може да се поставя. По този начин не се помага да расте авторитетът на партийната организация, на нейния секретар. А известно е, че има специално решение на Централния комитет по този въпрос, което е задължително за всички.

— Какво трябва да направя — попита директорът.

На негово място бихме си поговорили спокойно, искрено в партийното бюро. И всичко би свършило отдавна. Нямаше да има тия сърдити реплики сега.

После.

Защо е необходимо винаги и всякога, когато има различия с твоето мнение, които не са по основни проблеми, не вредят на работата, да се искат обяснения? Къде остава уважението, зачитането на чуждото мнение в **единния** ритъм и подход за изпълнението на партийните решения. Докъде ще се стигне, ако винаги и навсякъде искаме своя мисловен свят да натрапваме на другите? Какво ще остане от ленинския принцип за колективността? От **политическия подход** в ръководството на администрацията?

Задавах си тия въпроси и се опитвах да си изясня — способен ли е директорът сега да им отговори? Нужна му е помощ, защото не е човек без качества. Още повече, че той доста умно успява да омаловажава посочените слабости зад свои **верни** съждения по организацията на педагогическия труд. В този момент се откроява много силно непълноценният стил на партийното бюро... Та партийната организация има право на контрол. Защо не го упражнява? Въпрос направо към партийния секретар. Самокритичното му отношение е насърчително, но не се чувствува увереността, че ще настъпят изменения в живота...

Digitized by Google

тор, на съзнателното отношение към поставените цели и задачи. Наред с това ръководният деец си служи и с такива средства за въздействие като поощрението, наказанието, контрола и проверката на изпълнението. В материалите на Единадесетия конгрес се посочва, че контролът и проверката сега са най-слабото звено, което пречи на ръководната дейност напълно да се издигне до равнището на съвременните изисквания. С това главно се обяснява неизпълнението на правилни и необходими решения, на важни задачи и особено най-недопустимото — по едни и същи въпроси по няколко пъти се вземат решения, което води до тяхната „инфлация"[1].

Особено е наложително да се води борба срещу такива несъвместими с ръководната работа прояви като безстопанствеността и разточителството, недисциплинираността, консерватизма и бездушието, бюрократизма и времеядството. Комунистическият морал осъжда също така карисризма, безпринципността, угодничеството, подмазвачеството, използването на служебното положение за лични цели и др. отрицателни явления, които се проявяват в работата на някои ръководни кадри. Това поставя остро въпроса да се засилва още повече взискателността и отговорността към тях от горе до долу и от долу до горе.

Българската комунистическа партия създава всички необходими обективни и субективни условия за пълната изява на способностите на ръководните кадри. Основен принцип в нейната кадрова политика е принципът за единството и най-пълноценното използване на кадрите от всички поколения: съчетаване в едно мъдростта и младостта, опита и знанията, чувството за новото и ентусиазма.

В етапа на изграждането на развито социалистическо общество моралният фактор все повече се превръща в реална сила, която оказва огромно положително въздействие върху ръководната дейност на субективния фактор. Управленческата практика по безспорен начин потвърждава истината: без морални, чисти човешки качества нито един ръководител не може да има необходимото влияние сред народните маси и да изпълнява успешно своите функции. В това именно се заключава голямото социално значение и регулативната роля на моралния аторитет на ръководния деец от социалистически тип.

РЪКОВОДНО ПОЛИТИЧЕСКО ЯДРО И ПЪРВООБРАЗ

МИСЛИ НА ГЛАС

Когато пътувах към училището за медицински сестри в Кирковски район — София, живеех с надеждата, че събранието ще свърши бързо. Още първите минути обаче изпариха очакванията. Разисквания-та бяха остри, открити, неподправени. Имаше принципиални мисли за конфликтни ситуации. Имаше засегнато достойнство. Преплитаха се либерализмът на партийното бюро с недостатъчно добре обмислени постъпки на директора. Срещнаха се различните гледища на административното ръководство и комунистите по начина на осъществяването на интеграцията и т. н.

Тревожно събрание...

Поучително събрание...

Слушах и си мислех. Всички, които са събрани тук, са добри хора. Подготвени, с чувство за отговорност. И все пак сблъсъците са налице... И все пак те нямаше да придобият тоя характер, ако...

... Ако директорът по-добре беше вникнал в същността на доклада на др. Тодор Живков пред Националното съвещание във В. Търново за издигане ролята на партийната организация като ръководно политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив.

...Ако партийното бюро от известно време не плаща данък на либерализма, на изчакването и пр. Например какво му пречеше на

[1] Тезиси на ЦК на БКП във връзка с подготовката на Единадесетия конгрес на Партията, с. 176.

Digitized by Google

специално заседание да разгледа изникналите противоречия с директора, да даде верен отговор. В тази насока няма право да дели отговорността с никого.

Така групирах двете основни причини.

Защото другояче не бих бил в състояние да обясня предишни събития, за които ще пиша в следващите редове.

* * *

... Обсъждат доклада за годишното събрание на Комсомола. Присъствува и директорът. След заседанието на бюрото партийният секретар разговаря с комсомолския секретар. Дава му предложения да засили още анализа и критичността в един от разделите. Нищо нередно не виждам. Правилно е до последния миг партийният секретар да се тревожи за комсомолското събрание... Важното е да стои на принципна позиция, да не внася субективизъм в обясненията на фактите и явленията. А такива неща не се изнесоха на събранието. Не се посочи, че имало едностранчиво разрешаване на проблемите. Защо тогава се стигна до конфликт? Защото директорът не е знаел за тия допълнителни указания. Какво? Трябвало ли е партийният секретар да му ги докладва? Не, щом е в духа на общите разисквания и изказвания в партийното бюро.

После.

Какво чак толкова съдбоносно е станало? Подсилили анализа и критичността в доклада. Напълно в насоките, начертани от Юлския пленум... Но честолюбието, тоя зъл съветник на административния ръководител рипнало... И последвала втората грешна стъпка. На другия ден той извикал партийния секретар в кабинета си за обяснение. Даже в разговора прозвучали словата „демагог" за партийния секретар... Това вече е прекалено. Надминава всякакви граници. Кой устав, кой принцип или норма предвиждат или препоръчват такива действия? Над Партията никой не може да се поставя. По този начин не се помага да расте авторитетът на партийната организация, на нейния секретар. А известно е, че има специално решение на Централния комитет по този въпрос, което е задължително за всички.

— Какво трябва да направя — попита директорът.

На негово място бихме си поговорили спокойно, искрено в партийното бюро. И всичко би свършило отдавна. Нямаше да има тия сърдити реплики сега.

После.

Защо е необходимо винаги и всякога, когато има различия с твоето мнение, които не са по основни проблеми, не вредят на работата, да се искат обяснения? Къде остава уважението, зачитането на чуждото мнение в **единния** ритъм и подход за изпълнението на партийните решения. Докъде ще се стигне, ако винаги и навсякъде искаме своя мисловен свят да натрапваме на другите? Какво ще остане от ленинския принцип за колективността? От **политическия подход** в ръководството на администрацията?

Задавах си тия въпроси и се опитвах да си изясня — способен ли е директорът сега да им отговори? Нужна му е помощ, защото не е човек без качества. Още повече, че той доста умно успява да омаловажава посочените слабости зад свои **верни** съждения по организацията на педагогическия труд. В този момент се откроява много силно непълноценният стил на партийното бюро... Та партийната организация има право на контрол. Защо не го упражнява? Въпрос направо към партийния секретар. Самокритичното му отношение е насърчително, но не се чувствува увереността, че ще настъпят изменения в живота...

Digitized by Google

* * *

... Член на партийното бюро взема отпуска. Донесли на директора, че другарката работела другаде. Изпращат се безпартийни да проверяват. Разкрива се истината — всичко е лъжа, клевета... Но... конфликтът се ражда...

— Защо зад гърба ми? Защо не ме повика директорът, за да му обясня?

— Какво лошо съм сторил? Исках да видя как стоят работите, тогава...

— Но защо криеш клеветника, защо не го казваш кой е?

— Няма да го кажа...

Такъв лютичък беше диалогът на партийното събрание. Разправиите продължаваха, даже започнаха да издребняват. Почти не слушах. Мислено продължавах да разсъждавам. Умни хора, а за какво си губят времето. Ами ако Министерството на народното здраве започне да проверява делата на директора зад гърба му и за това той научи от други хора? Как ще му е?

Има неща много скъпи на комуниста — **честта, достойнството, общественият авторитет**. Никой няма право да посяга на тях. Произволът тука е вреден. Наранява, обижда, намалява активността на партийните членове.

Няма безгрешни комунисти. Особено когато те съвестно изпълняват дълга си. Всяка слабост не бива да се разглежда само като факт, а преди всичко правилно да се тълкува. Иначе ще има робуване на фактите и безпринципност при решаване съдбата на човека. Но какъвто и да е характерът на диалога с комуниста, той винаги би следвало да бъде открит, ясен, без всякакви „честности" зад гърба му. Няма нищо по-лошо от обстоятелството комунистът да научава мнения и становища за себе си по „околен" път. Преди да е разговаряно с него. Ето ако това беше сторено, тая вечер нямаше да се разгорещяват страсти. Колко скъпо струват отклоненията от политическия подход в дейността на административното ръководство! Колко скъпо струват нарушенията на индивидуалната работа с хората! Представям си: сигналът при директора пристигнал. Отнася се за комунист. Какво пречи да се почакат няколко дни и след това с партийния секретар да поговорят... Не е пламнала гората, та да викаме пожарната команда. Много често „бързането" в подобни случаи прикрива лични отношения или сметки... Дано тука да не е така... Зная ли? Районният комитет трябва да знае. Още повече че партийното бюро продължава да бъде пленник на либерализма. Ако по-скоро му се помогне, то има сили и култура да стъпи още по-здраво на краката си.

Не, не мога да се съглася за нищо на света, дето се прикрива доносникът. Та той може утре на другиго да отрови живота... Да смущава и разединява колектива. Директорът няма право да има „лични доверени люде", които да му „носят". Априлската ведрина, юлската непримиримост не търпят тоя род „колорадски бръмбари". Бавно пълзят, но изяждат човешки достойнства. И Министерството на народното здраве именно сега също е длъжно да помогне на директора. Та нали на събранието всички бяха единодушни — допреди месец добре работили. Та нали не бяха едни гласовете, които потвърждаваха, че положението при тях ще се подобри. Събранието предизвика много размисли у комунистите.

* * *

Колкото да са повърхностни познанията ми по интеграцията в медицинското образование, те все пак ми позволяват да си обясня, че преместването на библиотеката на 5 км в друго здание в името на

Digitized by Google

концентрацията е неправилно. Всичко сме оправили, та опрятме до библиотечните шкафове!? Да караме сега учителите за най-малка справка да тичат с километри, за да възхваляват интеграцията. Комунистите съвсем искрено се възмущаваха. Тяхното чувство отразяваше неправилния стил при осъществяването на едно решение, чиято справедливост няма да коментирам. За тая цел има компетентни органи. Каквато и интеграция да се осъществи обаче, тя трябва да усъвършенствува педагогическия процес, по-високата квалификация на младите кадри. На тоя фон смятам, че разместванията на библиотечните рафтове не е решаващо...

* * *

Може би ще бъда упрекнат, че пиша за дребни явления. Възможно е...

Петко РУСЕВ

ВСЕКИ СЪС СВОЙ ПРИНОС

Нашата първична партийна организация е изградена в трудовия колектив на окръжното управление за ОКТД „Трансспед" — Пловдив, който е натоварен да планира, координира и извършва транспортната и спедиторската дейност по железопътния и автомобилния транспорт в окръга и международната такава в панаира. Тези задачи са определени с правилници и наредби, обвързани са с договори, конкретизирани са в производствения план. Да се осигури най-ефективното им изпълнение е задължение на партийното бюро и първичната организация, на стопанското ръководство и обществените организации. С други думи усилията на всички са насочени в едно направление. Функциите, начините и формите на работа, мястото и ролята на отделните органи и организации обаче са различни и същевременно са в тясна връзка и взаимозависимост. Партийната организация и бюрото играят ръководна роля. Те набелязват и организират партийно-политически и организационни мероприятия за мобилизиране на всички трудещи се в борбата за изпълнение на възложените задачи, контролират дейността на стопанското ръководство и на обществените организации.

Как нашето партийно бюро и първичната партийна организация разграничават своите функции от тези на стопанското ръководство и обществени организации?

Това постигаме главно чрез плановете и решенията. Да вземем например подготовката на колектива за изпълнението на производствения план на управлението. Бюрото препоръча на стопанското ръководство в определен срок да разбие плана по тримесечия и да изготви организационно-технически мероприятия, осигуряващи изпълнението му. Тези мероприятия се обсъдиха от актива, след което бяха разяснени в партийните, профсъюзните и комсомолските групи в поделенията на управлението. Секретарят на първичната партийна организация, началникът на управлението и председателят на профкомитета участвуваха в събранията на колективите за разясняване на плана. На комунистите възложихме поръчения.

Какво искахме от тях? Да застанат начело, да бъдат за пример, да мобилизират и увличат след себе си комсомолците и безпартийните в борбата за изпълнение на задачите. Някои от тях станаха наставници на отделни комсомолци и нови работници. Едно от поръченията им беше да усвоят допълнителна професия, за да могат взаимно да се заменят и да си оказват взаимопомощ. Конкретни задачи им поставихме и за разгръщане на социалистическото съревнование. Въз-

Digitized by Google

ложихме партийните групи системно да следят как се изпълняват поръченията, да контролират хода на съревнованието и състоянието на дисциплината. Към комунистите от стопанското ръководство, профкомитета и ДКМС адресирахме изискването да подобрят системата за съревнование в светлината на мероприятията на Секретариата на Централния комитет и бюрото на Централния съвет на БПС, да проучат каква е възможността да се сключи договор за съревнование с Трансспед — София и др.

В плана на партийното бюро предвидихме и мерки за контрол. Привлякохме стопанското ръководство, началниците на агенции и отдели по основните въпроси да докладват пред бюрото, а по други — пред първичната партийна организация, как се решават.

С този подход какво постигаме?

Всеки знае какво му предстои и си прави сметка отдалече какво да направи, създава си подходяща организация, разпределя си времето, мобилизира силите. Пред всеки се открива възможност да разгръща инициатива, да проявява творчество и да носи отговорност за възложените му задачи.

Ето един конкретен случай. През миналата година се влоши финансовото състояние на управлението. Партийното бюро поиска от стопанското ръководство да възложи на главния счетоводител да изготви доклад, в който да анализира фактическото положение. Такъв доклад обсъдихме в партийното бюро. Поради важността на проблема свикахме и събрание на първичната организация. Какво се получи? Стигнахме до извода, че поради недобро оформяне на първичната документация, неизяснено докрай положение на предприятието като единствен товародател и товарополучател, а в някой случай и поради слаба правна самозащита и пропаднали дела, загубите остават за сметка на предприятието. Отчитайки тези недостатъци, първичната партийна организация след предварителна подготовка, извършена от партийното бюро, взе решения, с които задължи партийното бюро, партийните групи, комунистите от комисията за народен контрол, профорганизацията и стопанското ръководство със свои форми и средства да въздействуват за подобряване на първичната отчетност, на подготовката и воденето на делата. Отправиха се някои въпроси и към вишестоящите органи. В крайна сметка финансовото състояние на управлението се подобри, годишният план се изпълни.

По същия начин постъпихме и за ускоряване обръщаемостта на оборотните средства.

Партийната организация и бюрото се стремят да разграничават функциите на различните органи и организации и в идейно-възпитателната и културно-масовата работа. Съставихме годишен план за лекционната пропаганда. Сключихме договор с Дружеството за разпространение на научни знания „Георги Кирков". Партийното бюро осигурява комунистите за просветните събрания. Профорганизацията и ДКМС обезпечават присъствието на своите членове. Стопанското ръководство предоставя средства за лекторите, осигурява място и условия за провеждане на занятията, извършва размествания в смените, за да улеснява участниците в партийната просвета. Партийното бюро утвърди пропагандистите, обучи ги в семинари, определи техническите отговорници на учебните звена, разпредели комунистите кой къде да се учи. С профкомитета, ДКМС и стопанското ръководство уточни кои безпартийни стопански ръководители, профсъюзни и комсомолски активисти ще се учат в партийните звена.

Партийното бюро се запозна със състоянието на профсъюзната учебна година и установи, че значителна част от профсъюзните членове не участвуват в нея. Задължи комунистите от профкомитета да организират допълнителни звена, препоръча и пропагандисти за тях.

Digitized by Google

За координиране на работата между различните органи и организации под ръководството на бюрото всеки месец се изготвя календарен план за мероприятията. Този план се дава на всички членове на бюрото, на отговорниците на партийните групи, на профсъюзните и комсомолските ръководства и на стопанските ръководители. В него са определени и разграничени задачите на отделните организации. Така внасяме ред в провеждането на мероприятията, създаваме условия за контрол и проверка на изпълнението им. Стремежът ни е при разглеждане и решаване на даден въпрос да се откроява мястото на партийното бюро, на първичната организация, на партийните групи, на отделните комунисти, на стопанското ръководство и масовите организации, на всеки да се възлагат задачи, присъщи на положението, което заема, на функциите, които изпълнява. Целта е бюрото като политически ръководител да извършва своята работа с партийни форми и методи, чрез комунистите, издигнати на работа в стопанското ръководство и ръководствата на обществените организации, да поставяме задачите и контролираме изпълнението им. В края на краищата да се постига качествено и ефективно изпълнение на партийните и правителствените предначертания. Само тогава може да се каже, че първичната партийна организация отговаря на изискванията на Великотърновското съвещание, утвърждава се като политическо ядро на трудовия колектив.

Илия ГЛАВАНАКОВ
секретар на първичната партийна организация
при окръжното управление на ОКТД „Транспед" — Пловдив

КОЛЕКТИВЪТ ОБСЪЖДА КАНДИДАТУРИТЕ ЗА ПАРТИЯТА

Въпросът за членството в Партията винаги е бил и си остава един от кардиналните въпроси на партийното строителство. Единадесетият партиен конгрес обърна внимание, че сега на преден план излиза работата за по-нататъшното подобряване състава на Партията в качествено отношение. Това изискване е закономерно, то произтича от сложния характер на задачите на сегашния етап, които решава нашата страна под ръководството на Партията.

Димитровската районна партийна организация се развива и самоусъвършенствува. Районният комитет на БКП подобрява дейността на първичните партийни организации за строго спазване на ленинското изискване за индивидуален подбор на кандидатите при приемане в Партията. Отчитайки решаващото значение на качествения състав за повишаване ръководната роля на партийните организации, системно утвърждава приемането на нови членове като отговорен и сложен комплекс от организационни, политически и идеологически мероприятия. Проведе пленум, на който обсъди социалните изменения в трудовите колективи и влиянието им върху състава и боеспособността на районната партийна организация. Прие мероприятия за подобряване на работата за регулиране на състава. Проведоха се събрания, на които се направи задълбочен анализ на дейността на първичните организации по този изключително важен проблем. Районният комитет през 1977 година извърши комплексна проверка в 10 партийни комитети и 80 организации как се изпълняват мероприятията на пленума. Какво постигнахме? Съществено се измени подходът на партийните комитети и организации към решаването на проблема. Сега те отделят по-голямо внимание на анализа на социалната база на партийни-

Digitized by Google

те организации, по-задълбочено изучават измененията, които стават в социално-класовата структура на трудовите колективи. Това дава възможност по-точно да се преценява в каква степен съставът на първичните организации отразява прогресивните тенденции в развитието на трудовите колективи. Прилага се конкретният подход и целевата насоченост в работата на партийните комитети и организации, отчитат се специфичните условия във всяка първична организация и във всеки трудов колектив и необходимостта от засилване на комунистическото влияние във всички участъци и звена. Повишиха се изискванията към встъпващите в редовете на Партията. По-голямо внимание се отделя на предварителните проверки на техните политически, делови и морални качества, на личния им пример и авторитет в трудовите колективи. Все по-задълбочено се вниква в техните вътрешни мотиви за встъпване в Партията. Стремежът е непрекъснато да се увеличава работническото ядро, в резултат на което 73 на сто от новоприетите комунисти са работници, непосредствено заети в материалното производство.

* * *

На Националното съвещание във Велико Търново др. Тодор Живков заяви: „Партийната организация не е секта, не е затворена система, не е нещо отделно, обособено, а неразделна част от колектива". Тази мисъл залегна в нашата практическа работа при регулиране на състава на районната партийна организация. В какво се изразява? При приемане на нови членове да се отчита мнението и на безпартийните.

Отдел „Организационен" на районния комитет през 1977 година отдели значително внимание за изучаване на богатия опит на КПСС по регулиране на състава, публикуван в сп. „Партийная жизнь". Разменихме информации с отдел „Организационен" на Краснопресненския районен комитет на КПСС в Москва. Нас ни интересуваше главно начинът на провеждането на откритите партийни събрания за приемане на членове в Партията, отражението, което дава той върху партийните организации, комунистите и трудовите колективи.

Внедряването на опита на КПСС — на открити партийни събрания да се приемат членове на Партията, не е някакво хрумване, а закономерно явление и изискване на настоящия етап.

В отдела този въпрос се обсъжда многократно, много разискваха, имаше различни становища. Някои другари считаха, че този подход при нашите условия би означавал грубо нарушение на Устава и Инструкцията на Централния комитет на БКП, че той не бива да се прилага дотогава, докато не излезе указание на ЦК на БКП.

Колко безсънни нощи, колко размисли, анализи и оценки на всички факти — положителни и отрицателни! Отново и отново се връщахме към речта на др. Тодор Живков, произнесена на Националното съвещание във В. Търново, към мисълта „Членовете на трудовия колектив със своите идеологически възгледи, със своето политическо съзнание, със своя начин на живот все повече се приближават до образа и характерните черти, присъщи на комуниста". И в крайна сметка пристъпихме към приложение на идеята.

Най-отговорният момент в нашата работа беше да се определят първичните партийни организации, в които да се изпита опитът. Изборът падна на онези от тях, които са сплотени, единни, боеспособни, изградени в здрави, активни, дисциплинирани трудови колективи.

Това бяха първичните организации в цех „Телевизия" на СЗ „Кл. Ворошилов", „Обществено хранене", ДСО „Инжстрой".

Как подходихме при организирането на откритите партийни събрания? В районния комитет се проведе среща със секретарите на партийните комитети и първичните организации. Подробно им изяснихме

Digitized by Google

опита на КПСС, замисъла на отдел „Организационен", целта, която поставяме. На срещата стана задълбочено обсъждане, отново разговаряхме как ще се посрещне от комунистите и трудовите колективи. За наше удовлетворение идеята намери пълна подкрепа от секретарите на партийните комитети и първичните организации. Свикаха се заседания на партийните комитети и бюра, на които се разгледа предложението на отдела и се взеха решения да се подготвят и проведат откритите партийни събрания.

Голямо внимание отделихме на подготовката на самите събрания. Инструктирахме партийните бюра, изяснихме методиката на провеждането на събранията. Уточнихме датата, часа, дневния ред и пр.

Една седмица преди провеждането на откритите партийни събрания партийните бюра широко разгласиха сред комунистите и трудовия колектив дневния ред. На видни места бяха поставени обявления, чрез радиоуредбите се направиха съобщения. Пред обявленията за откритите партийни събрания се трупаха безпартийни, комсомолци и комунисти. В трудовите колективи започнаха разговори и коментари. Преди събранието вълнението обхвана комунистите, комсомолците и безпартийните. Всички очакваха с голям интерес деня на събранието. Най-силно преживяваха събитието кандидатите, които ще бъдат приети в редовете на Партията пред такава широка аудитория. Вълнувахме се и ние, работниците от отдел „Организационен" на районния комитет. Ще издържи ли нашето предложение изпита в живота, как ще се приеме от комунистите, какво ще излезе от него, ще се постигне ли определената цел?

Каква методика се възприе на откритите партийни събрания при приемането на нови членове?

Секретарят на първичната организация извършва проверка на присъствуващите комунисти и обявява резултата. Избира се ръководство на събранието. На събранието на първичната партийна организация при цех „Телевизия" на СЗ „Кл. Ворошилов" например присъствуваха 30 комунисти и 47 безпартийни. Тук бяха комсомолците от дружеството, в което членуват кандидатите за встъпване в редовете на Партията, работниците от бригадите, в които работят, и безпартийният актив. Председателят на събранието предложи дневния ред, който бе приет с пълно болшинство. Разясни и начина на гласуването за вземане на решения — гласуват само комунистите. Даде думата на секретаря, който информира присъствуващите какви заявления са постъпили, запозна ги със съдържанието на документите на кандидатите за встъпване в редовете на Партията. Започна обсъждането, изказаха се комунисти, комсомолци и безпартийни. Правеха се оценки и анализ на качествата на кандидатите, на тяхната дейност, авторитет, отправяха се редица критични бележки, даваха се препоръки за по-нататъшна работа.

Така подходи и първичната партийна организация в „Обществено хранене". На откритото партийно събрание за приемане на нови членове присъствуваха 30 комунисти и над 100 безпартийни.

Събранията преминаха при голяма политическа активност. Изказаха се над 30 комунисти и безпартийни. Решенията се посрещнаха с бурни ръкоплясканя. Приемането на нови членове на Партията в тези организации се превърна в дело на целите трудови колективи. Накрая от името на комсомолската организация на новоприетите партийни членове се поднесоха букети цветя, поздравиха ги по случай приемането им в Партията с пожелание „На добър път в редовете на Българската комунистическа партия". Профорганизацията по стар български обичай им поднесе хляб и сол.

Това бяха силни емоционални моменти, в очите на много комунисти и безпартийни блестяха радостни сълзи.

Digitized by Google

• • •

Откритите партийни събрания за приемане на нови членове в Партията са добра школа за възпитание не само на комунистите, но и на целия трудов колектив. Те оставят дълбока следа в сърцето на всички, които присъствуват на такива събрания. Повишава се самочувствието и отговорността на безпартийните за високото доверие, което им се гласува — заедно с комунистите да участвуват при приемането на нови членове в Партията.

С тази нова форма се разчупва шаблонът. Дава се възможност в редовете на Партията да се приемат най-достойните младежи и девойки, които се ползват с авторитет и уважение сред целия трудов колектив. По такъв начин още повече се издига авангардната роля на комунистите, повишава се боеспособността на първичните партийни организации, те действително се превръщат в политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи.

Проведените открити партийни събрания за приемане на нови членове дадоха дълбоко политическо и възпитателно отражение сред трудовите колективи, тяхното положително въздействие излезе извън рамките на първичните партийни организации. В продължение на 4—5 дни сред трудовите колективи се говореше за тях, коментираха се отделни моменти. Характерно е, че тази нова инициатива напълно се одобрява от комунистите и безпартийните. За това говори фактът, че след събранията редица комунисти и безпартийни предлагат тази форма да се използва по-смело. Ние сме доволни и от това, че тя намери пълно одобрение и от градския комитет на БКП — София.

Анализирайки резултатите от проведените открити партийни събрания, стигаме до извода, че трябва да се даде по-широк път на този изпитан от Комунистическата партия на СССР подход, защото той напълно отговаря на Лениновата постановка — при приемането на бъдещите комунисти да дават мнението си и безпартийните. Разглеждането на този въпрос пред целия трудов колектив придава по-голяма значимост на самото действие, а на встъпващите в Партията и на присъствуващите оказва силно възпитателно въздействие. Разбира се, все още има хора, които смятат, че подходът е неправилен, че не бива да се наричат открити партийни събрания и т. н. Но не това е главното. Важното е към прилагането на опита на Комунистическата партия на Съветския съюз да се подхожда творчески, диференцирано, да се оценяват специфичните условия на всяка партийна организация, на всеки трудов колектив.

Радко ХРИСТОВ
завеждащ отдел „Организационен"
на Димитровския РК на БКП—София

НЕСПОКОЙСТВИЕ И ИНИЦИАТИВНОСТ

КОМУНИСТИТЕ ОТ РАСОВСКОТО СТОПАНСТВО

Материално-техническата база в района на община Расово не е по-различна от останалите в състава на ПАК — Лом. И тук кадрите не достигат. То обаче се откроява със създаденото отношение в комунистите към качествените и натуралните показатели на производството. Прав беше секретарят на общинския партиен комитет Крум Богданов, който на едно партийно събрание миналата година заяви: „Не само да произвеждаме, но и с цената на какво и колко ще ни струва, отговаря ли на постигнатото в другите страни. Тъкмо Юлският пленум изисква сега, с реалистичен подход и вещина, с марксистко-ленинска

Digitized by Google

зрелост да преценим степента на производството като резултат от изменените подходи и методи на работа."

В последните дни на септември се срещнах отново с Крум Богданов. По всички участъци на стопанството кипеше благодатен труд. Дните бяха слънчеви, топли и сухи и затова всички бързаха да приберат изобилната реколта и да ускорят засяването на есенниците. Когато чрез телефона се опитахме да „засечем" къде се намира директорката на стопанството Маргарита Камарашка, не успяхме. Отвсякъде ни отговаряха, че „ей сега премина с джипа...", „отиде на цвеклото"... „в промишлената бригада е при Виктор Младенов".

Всъщност това беше в стила на работата на един комунист. Маргарита Камарашка беше набързо обядвала и тръгнала по обектите. Но това не го правеше само тя. По всяко време — от ранна утрин до късна вечер ръководителите на производствените единици бяха сред колективите, така както го изискваха повелите на Юлския пленум, така както го разискваха по партийни събрания. В това едва ли има някакво откривателство, но ако сравним този подход с настъпилото неотдавна разпускане в много от стопанствата и безсилието на партийните организации да преодолеят застоя, ще видим, че тук вече наистина има нещо ново.

Разговарях с механизаторите, които завършваха сеитбата на последните декари с ечемик. „По три пъти на ден идва при нас — каза ми за директорката на стопанството механикът на бригадата за промишлено производство Цветан Ангелов. — А бригадирът ни Виктор Младенов не мърда оттук."

На въпроса ми как реализират партийната постановка за високи качествени и натурални показатели, Маргарита Камарашка отговори:

— С помощта на общинския партиен комитет и първичните партийни организации разработихме мерки за намаляване на разходите за единица продукция. Но нека бъда конкретна: това намаляване е косвено, а не пряко. Лесно е да намалим дозата на торовете или пък да спестим някои обработки на почвата, без да има нужда, и да отчетем икономия на труд и материални средства. Но пали това ще се отрази върху добива! Как осъществяваме тази концепция? Като засяваме навреме, като правим качествена подготовка на почвата; механизаторите избягват излишните курсове, спазват технологията на отглеждането на културите. И резултати има.

Обработката на площите за есенни култури извършват напряко на обработката на предшественика и затова се постига с по-малко работа по-високо качество. Примерът беше пред нас: механизаторите сееха ечемик върху нива, доведена до градинско състояние, въпреки че работят и нощно време.

За да се стигне до тези високи изисквания и постижения, въпросите на качеството и осигуряването на реални икономии са обсъждани в партийните групи и в първичните партийни организации, проведени са срещи с всички механизатори. Лесно ли е било? Разбира се, че не. Малко или много винаги се намират хора, които се съмняват в начинанието и не могат да възприемат изведнъж новото. Но Расово е богато с традиции. Тук работят механизатори с 15—20-годишен трудов стаж, а бригадир е комунистът Виктор Младенов — един от първите герои на социалистическия труд у нас, който неотклонно води колектива напред.

Digitized by Google

те организации, по-задълбочено изучават измененията, които стават в социално-класовата структура на трудовите колективи. Това дава възможност по-точно да се преценява в каква степен съставът на първичните организации отразява прогресивните тенденции в развитието на трудовите колективи. Прилага се конкретният подход и целевата насоченост в работата на партийните комитети и организации, отчитат се специфичните условия във всяка първична организация и във всеки трудов колектив и необходимостта от засилване на комунистическото влияние във всички участъци и звена. Повишиха се изискванията към встъпващите в редовете на Партията. По-голямо внимание се отделя на предварителните проверки на техните политически, делови и морални качества, на личния им пример и авторитет в трудовите колективи. Все по-задълбочено се вниква в техните вътрешни мотиви за встъпване в Партията. Стремежът е непрекъснато да се увеличава работническото ядро, в резултат на което 73 на сто от новоприетите комунисти са работници, непосредствено заети в материалното производство.

* * *

На Националното съвещание във Велико Търново др. Тодор Живков заяви: „Партийната организация не е секта, не е затворена система, не е нещо отделно, обособено, а неразделна част от колектива". Тази мисъл залегна в нашата практическа работа при регулиране на състава на районната партийна организация. В какво се изразява? При приемане на нови членове да се отчита мнението и на безпартийните.

Отдел „Организационен" на районния комитет през 1977 година отдели значително внимание за изучаване на богатия опит на КПСС по регулиране на състава, публикуван в сп. „Партийная жизнь". Разменихме информации с отдел „Организационен" на Краснопресненския районен комитет на КПСС в Москва. Нас ни интересуваше главно начинът на провеждането на откритите партийни събрания за приемане на членове в Партията, отражението, което дава той върху партийните организации, комунистите и трудовите колективи.

Внедряването на опита на КПСС — на открити партийни събрания да се приемат членове на Партията, не е някакво хрумване, а закономерно явление и изискване на настоящия етап.

В отдела този въпрос се обсъжда многократно, много разискваха, имаше различни становища. Някои другари считаха, че този подход при нашите условия би означавал грубо нарушение на Устава и Инструкцията на Централния комитет на БКП, че той не бива да се прилага дотогава, докато не излезе указание на ЦК на БКП.

Колко безсънни нощи, колко размисли, анализи и оценки на всички факти — положителни и отрицателни! Отново и отново се връщахме към речта на др. Тодор Живков, произнесена на Националното съвещание във В. Търново, към мисълта „Членовете на трудовия колектив със своите идеологически възгледи, със своето политическо съзнание, със своя начин на живот все повече се приближават до образа и характерните черти, присъщи на комуниста". И в крайна сметка пристъпихме към приложение на идеята.

Най-отговорният момент в нашата работа беше да се определят първичните партийни организации, в които да се изпита опитът. Изборът падна на онези от тях, които са сплотени, единни, боеспособни, изградени в здрави, активни, дисциплинирани трудови колективи.

Това бяха първичните организации в цех „Телевизия" на СЗ „Кл. Ворошилов", „Обществено хранене", ДСО „Инжстрой".

Как подходихме при организирането на откритите партийни събрания? В районния комитет се проведе среща със секретарите на партийните комитети и първичните организации. Подробно им изяснихме

Digitized by Google

опита на КПСС, замисъла на отдел „Организационен", целта, която поставяме. На срещата стана задълбочено обсъждане, отново разговаряхме как ще се посрещне от комунистите и трудовите колективи. За наше удовлетворение идеята намери пълна подкрепа от секретарите на партийните комитети и първичните организации. Свикаха се заседания на партийните комитети и бюра, на които се разгледа предложението на отдела и се взеха решения да се подготвят и проведат откритите партийни събрания.

Голямо внимание отделихме на подготовката на самите събрания. Инструктирахме партийните бюра, изяснихме методиката на провеждането на събранията. Уточнихме датата, часа, дневния ред и пр.

Една седмица преди провеждането на откритите партийни събрания партийните бюра широко разгласиха сред комунистите и трудовия колектив дневния ред. На видни места бяха поставени обявления, чрез радиоуредбите се направиха съобщения. Пред обявленията за откритите партийни събрания се трупаха безпартийни, комсомолци и комунисти. В трудовите колективи започнаха разговори и коментари. Преди събранието вълнението обхвана комунистите, комсомолците и безпартийните. Всички очакваха с голям интерес деня на събранието. Най-силно преживяваха събитието кандидатите, които ще бъдат приети в редовете на Партията пред такава широка аудитория. Вълнувахме се и ние, работниците от отдел „Организационен" на районния комитет. Ще издържи ли нашето предложение изпита в живота, как ще се приеме от комунистите, какво ще излезе от него, ще се постигне ли определената цел?

Каква методика се възприе на откритите партийни събрания при приемането на нови членове?

Секретарят на първичната организация извършва проверка на присъствуващите комунисти и обявява резултата. Избира се ръководство на събранието. На събранието на първичната партийна организация при цех „Телевизия" на СЗ „Кл. Ворошилов" например присъствуваха 30 комунисти и 47 безпартийни. Тук бяха комсомолците от дружеството, в което членуват кандидатите за встъпване в редовете на Партията, работниците от бригадите, в които работят, и безпартийният актив. Председателят на събранието предложи дневния ред, който бе приет с пълно болшинство. Разясни и начина на гласуването за вземане на решения — гласуват само комунистите. Даде думата на секретаря, който информира присъствуващите какви заявления са постъпили, запозна ги със съдържанието на документите на кандидатите за встъпване в редовете на Партията. Започна обсъждането, изказаха се комунисти, комсомолци и безпартийни. Правеха се оценки и анализ на качествата на кандидатите, на тяхната дейност, авторитет, отправяха се редица критични бележки, даваха се препоръки за понататъшна работа.

Така подходи и първичната партийна организация в „Обществено хранене". На откритото партийно събрание за приемане на нови членове присъствуваха 30 комунисти и над 100 безпартийни.

Събранията преминаха при голяма политическа активност. Изказаха се над 30 комунисти и безпартийни. Решенията се посрещнаха с бурни ръкоплескания. Приемането на нови членове на Партията в тези организации се превърна в дело на целите трудови колективи. Накрая от името на комсомолската организация на новоприетите партийни членове се поднесоха букети цветя, поздравиха ги по случай приемането им в Партията с пожелание „На добър път в редовете на Българската комунистическа партия". Профорганизацията по стар български обичай им поднесе хляб и сол.

Това бяха силни емоционални моменти, в очите на много комунисти и безпартийни блестяха радостни сълзи.

Digitized by Google

• • •

Откритите партийни събрания за приемане на нови членове в Партията са добра школа за възпитание не само на комунистите, но и на целия трудов колектив. Те оставят дълбока следа в сърцето на всички, които присъствуват на такива събрания. Повишава се самочувствието и отговорността на безпартийните за високото доверие, което им се гласува — заедно с комунистите да участвуват при приемането на нови членове в Партията.

С тази нова форма се разчупва шаблонът. Дава се възможност в редовете на Партията да се приемат най-достойните младежи и девойки, които се ползват с авторитет и уважение сред целия трудов колектив. По такъв начин още повече се издига авангардната роля на комунистите, повишава се боеспособността на първичните партийни организации, те действително се превръщат в политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи.

Проведените открити партийни събрания за приемане на нови членове дадоха дълбоко политическо и възпитателно отражение сред трудовите колективи, тяхното положително въздействие излезе извън рамките на първичните партийни организации. В продължение на 4—5 дни сред трудовите колективи се говореше за тях, коментираха се отделни моменти. Характерно е, че тази нова инициатива напълно се одобрява от комунистите и безпартийните. За това говори фактът, че след събранията редица комунисти и безпартийни предлагат тази форма да се използва по-смело. Ние сме доволни и от това, че тя намери пълно одобрение и от градския комитет на БКП — София.

Анализирайки резултатите от проведените открити партийни събрания, стигаме до извода, че трябва да се даде по-широк път на този изпитан от Комунистическата партия на СССР подход, защото той напълно отговаря на Лениновата постановка — при приемането на бъдещите комунисти да дават мнението си и безпартийните. Разглеждането на този въпрос пред целия трудов колектив придава по-голяма значимост на самото действие, а на встъпващите в Партията и на присъствуващите оказва силно възпитателно въздействие. Разбира се, все още има хора, които смятат, че подходът е неправилен, че не бива да се наричат открити партийни събрания и т. н. Но не това е главното. Важното е към прилагането на опита на Комунистическата партия на Съветския съюз да се подхожда творчески, диференцирано, да се оценяват специфичните условия на всяка партийна организация, на всеки трудов колектив.

Радко ХРИСТОВ
завеждащ отдел „Организационен"
на Димитровския РК на БКП—София

НЕСПОКОЙСТВИЕ И ИНИЦИАТИВНОСТ

КОМУНИСТИТЕ ОТ РАСОВСКОТО СТОПАНСТВО

Материално-техническата база в района на община Расово не е по-различна от останалите в състава на ПАК — Лом. И тук кадрите не достигат. То обаче се откроява със създаденото отношение в комунистите към качествените и натуралните показатели на производството. Прав беше секретарят на общинския партиен комитет Крум Богданов, който на едно партийно събрание миналата година заяви: „Не само да произвеждаме, но и с цената на какво и колко ще ни струва, отговаря ли на постигнатото в другите страни. Тъкмо Юлският пленум изисква сега, с реалистичен подход и вещина, с марксистко-ленинска

Digitized by Google

зрелост да преценим степента на производството като резултат от изменените подходи и методи на работа."

В последните дни на септември се срещнах отново с Крум Богданов. По всички участъци на стопанството кипеше благодатен труд. Дните бяха слънчеви, топли и сухи и затова всички бързаха да приберат изобилната реколта и да ускорят засяването на есенниците. Когато чрез телефона се опитахме да „засечем" къде се намира директорката на стопанството Маргарита Камарашка, не успяхме. Отвсякъде ни отговаряха, че „ей сега премина с джипа...", „отиде на цвеклото"... „в промишлената бригада е при Виктор Младенов".

Всъщност това беше в стила на работата на един комунист. Маргарита Камарашка беше набързо обядвала и тръгнала по обектите. Но това не го правеше само тя. По всяко време — от ранна утрин до късна вечер ръководителите на производствените единици бяха сред колективите, така както го изискваха повелите на Юлския пленум, така както го разискваха по партийни събрания. В това едва ли има някакво откривателство, но ако сравним този подход с настъпилото неотдавна разпускане в много от стопанствата и безсилието на партийните организации да преодолеят застоя, ще видим, че тук вече наистина има нещо ново.

Разговарях с механизаторите, които завършваха сеитбата на последните декари с ечемик. „По три пъти на ден идва при нас — каза ми за директорката на стопанството механикът на бригадата за промишлено производство Цветан Ангелов. — А бригадирът ни Виктор Младенов не мърда оттук."

На въпроса ми как реализират партийната постановка за високи качествени и натурални показатели, Маргарита Камарашка отговори:

— С помощта на общинския партиен комитет и първичните партийни организации разработихме мерки за намаляване на разходите за единица продукция. Но нека бъда конкретна: това намаляване е косвено, а не пряко. Лесно е да намалим дозата на торовете или пък да спестим някои обработки на почвата, без да има нужда, и да отчетем икономия на труд и материални средства. Но нали това ще се отрази върху добива! Как осъществяваме тази концепция? Като засяваме навреме, като правим качествена подготовка на почвата; механизаторите избягват излишните курсове, спазват технологията на отглеждането на културите. И резултати има.

Обработката на площите за есенни култури извършват напряко на обработката на предшественика и затова се постига с по-малко работа по-високо качество. Примерът беше пред нас: механизаторите сееха ечемик върху нива, доведена до градинско състояние, въпреки че работят и нощно време.

За да се стигне до тези високи изисквания и постижения, въпросите на качеството и осигуряването на реални икономии са обсъждани в партийните групи и в първичните партийни организации, проведени са срещи с всички механизатори. Лесно ли е било? Разбира се, че не. Малко или много винаги се намират хора, които се съмняват в начинанието и не могат да възприемат изведнъж новото. Но Расово е богато с традиции. Тук работят механизатори с 15—20-годишен трудов стаж, а бригадир е комунистът Виктор Младенов — един от първите герои на социалистическия труд у нас, който неотклонно води колектива напред.

Digitized by Google

СИЛАТА НА НОВИТЕ ФОРМИ

Политическата работа на първичните партийни организации още от пролетта беше поставена на нова основа — висока активност в навечерието на 60-годишнината на Великата октомврийска социалистическа революция. Обявените от окръжния комитет на Партията 60 ударни дни през май—юни за компенсиране на загубите в селското стопанство от неблагоприятните климатически условия бяха начало на ново настъпление. На по-добра основа беше поставена работата с първенците, орденоносците и механизаторите. Отделено беше специално внимание и на икономическото образование в трудовите колективи. Нагледната агитация бе тясно свързана със социалистическото съревнование и изпълнението на качествените и натуралните показатели. Осъществени бяха вътрешни прегледи на културата на земеделието. В този ред може да се изтъкнат и други интересни масови форми: широка индивидуална политическа работа сред изоставащите и за участие на населението в отглеждането на пролетниците, сключване на договори за съревнование, поемане на обещания и др.

Интересни са резултатите от 60-те ударни дни. В авангарда на това масово движение бяха комунистите. Изчислените загуби от 117 000 лева бяха компенсирани с 239 000 лева главно за сметка на повишаване средните добиви. В много производствени единици заразяващ беше примерът на комунистите и сдружените земеделци, които действуваха рамо до рамо. Зеленчуковата градина например е окръжен първенец от 2—3 години. Тук агроном е сдруженият земеделец Стоян Тодоров, а бригадир — комунистът Иван Цолов. Годишният план по износа на доматите зеленчуковата бригада изпълни, като бяха набрани средно по 5 тона от декар при план 3,5 тона. Проблемите на производството бяха проблеми и на първичната партийна организация. Секретарят Иван Младенов умело ангажира с тях всички партийни членове, като набеляза партийни поръчения, които се отчитаха периодически.

Високи успехи постигнаха и краварите от фермата в с. Пишурка с бригадир комуниста Петко Занков. Материалните и трудовите разходи са под плана, ниска е себестойността на продукцията. Тук е изградена партийна група от 7 души с отговорник Методи Георгиев, под чието ръководство се правят всеки месец анализи на дейността. Дисциплината е издигната на високо равнище. Голяма роля изигра индивидуалната политическа работа, съчетана с подобряване на материално-битовите условия. Фермата се освободи от нехайните и недисциплинирани животновъди. В нея сега работят предимно жени. По инициатива на партийното ръководство е започнало преустройството на краварника за въвеждането на почина на знатната естонска доячка Лейда Пейпс.

ИЗБРАНА ПОСОКА

Показателно е, че трудовата и технологичната дисциплина се издигнаха на по-високо равнище, а оттук значително се подобри и културата на земеделието. При повече от земеделските култури няма преразход на материални средства, срочно и качествено биват засявани и отглеждани пролетниците. Компенсационната програма бе изпълнена, реколтата прибрана в определените срокове. Заседанията на общинския партиен комитет, събранията на първичните партийни организации и на трудовите колективи обаче изнесоха наяве някои недостатъци, които не са в съзвучие с партийните постановки. За какво става дума?

Digitized by Google

Темповете на усъвършенствуване на структурата на селскостопанското производство и по-специално на животновъдството в общината са много бавни. Идеята за създаване на един кравекомплекс, свинекомплекс, птицекомплекс и овцекомплекс със съответната механизация, автоматизация и въвеждането на нови технологии още не е осъществена. Оттук произтичат и сериозни пречки при усъвършенствуването на управлението, подобряването на организацията, осигуряването на висока производителност и ниска себестойност. Подобни проблеми съществуват и в растениевъдството.

Затова общинският партиен комитет постави като главна задача създаването на атмосфера на ежедневен контрол; за най-рационално изразходване на суровините и материалите, за пестене на всяка минута. Планово-икономическият отдел, директорката на клона, специалистите и редовите партийни членове дадоха пример в преустройството на работата си по контрола на материалните и трудовите разходи и икономическия анализ, като фактори за повишаване на ефективността на селскостопанското производство. В резултат на подобрената работа бяха обучени нови 65 механизатори, по-разумно се използват мощностите на техниката. През тежката есенна кампания дизеловите машини работиха на три смени, а колесните — на две.

Преминаването към двусменна и трисменна работа беше една от грижите на партийната организация за мобилизиране на механизаторите и убеждаването им в предимствата на тази нова форма. Решителна роля изигра индивидуалната политическа работа. Някои от механизаторите се стъписваха, като изтъкваха свои силни аргументи: поддържането на една машина е най-добро, когато се стопанисва само от един човек, защото той си я чувствува като своя. Но и партийната организация си имаше свои: когато работят двама или трима механизатори с една машина , длъжни са всеки да я чувствува като своя, защото той работи с нея. Освен това има механик на бригадата, чиято задача е да поддържа машините. В същото време на механизаторите беше дадена възможност да се групират в смените по взаимен подбор. Този подход на партийната организация се оказа правилен. Нещо повече, сега се оформя ново становище за пълноценното използване мощностите на машините. Когато няма много работа, част от техниката се оставя, а другата част, която е необходима, ще се използва на две и на три смени.

В бригадата се отделя голямо внимание на индивидуалната работа но не само като агитация, но и като непримиримост, която се пренася от комунистите сред останалите членове на колектива. Не са малко случаите, когато видели някоя передност (пилеене на време, лошокачествена работа), веднага, без формалност и криворазбрана колегиалност да направят бележка. Затова съвсем естествено е, когато бригадата отчита 260 т спестени гориво-смазочни материали, когато се нарежда на първо място в окръга по производство на ечемик със среден добив 451 кг от декар, или когато отчете в края на годината по-ниска себестойност от планувана за всички земеделски култури.

Като използват опита от миналата година, комунистите, осъзнавайки своята авангардна роля, продължават да прилагат всички форми на масово-политическа и индивидуална работа за мобилизация на населението. Особено място тук намира разгръщането на инициативата и непримирима борба срещу слабостите, за да се отговори на Обръщението на ЦК на БКП за по-нататъшно осъществяване на стратегическия девиз: „Ефективност и качество, качество и ефективност“.

Неофит ПЕТКОВ

Digitized by Google

ОТГОВОРНОСТ ЗА ОБЩЕСТВЕНАТА КРИТИКА

Градският комитет на Партията във Варна следи внимателно критичните материали, поместени в печата или излъчени от Радиото и Телевизията. Те се регистрират и решават. Тази практика съществува от 1975 година. След решението на Политбюро на ЦК на БКП „За по-нататъшно подобряване на критиката в средствата за масова информация" от 5 август 1976 година тя придоби по-системен и организиран характер.

Съгласно информационната ни система и приетите допълнителни мероприятия към нея отделите и секторите на ГК на БКП имат задача да наблюдават публикуваните критични материали и положителен опит по различни вътрешнопартийни, икономически, културни и социални проблеми, да ги предлагат за картотекиране в сектор „Партийна информация" и да организират съответни практически мерки. Критичните публикации се снемат от отчет, когато критикуваният орган, организация или предприятие са изпратили отговор до редакцията с копие от него в ресорния отдел или сектор на комитета.

По характер критичните публикации се разпределят на три основни групи: производствено-стопански, строително-благоустройствени и по обслужването на населението.

Бюрото на градския комитет на БКП и неговите секретари, завеждащите отдели и сектори се отнасят внимателно към всеки сигнал, своевременно реагират, изискват съответни мерки от критикуваните органи и организации. Правилно разбиране към този вид дейност имат изпълнителният комитет на градския народен съвет, ГК на Отечествения фронт, ГК на ДКМС, а така също партийният комитет и първичните организации в комбинат „Г. Димитров", Строително-монтажния комбинат, заводите „Черно море", „Д. Попов", „Хр. Ботев", Български морски флот и други, където има определени комисии или длъжностни лица, които следят, проучват и подготвят отговори на критичните публикации. Създадената организация позволява своевременно да откликват на всяка обществена критика в средствата за масова информация.

Известно е, че ефективността от всяка дейност се измерва и оценява не толкова от гледна точка на подхода към проблемите, колкото от постигнатите практически резултати, от настъпилите положителни изменения вследствие активната намеса и влияние на субективния фактор.

По повод критичния материал „Оживен диалог без резултати" на в. „Отечествен фронт" например ръководството на завода за мебелен обков „Метал" възложи на компетентни лица да извършат проверка по повдигнатите въпроси. Въз основа на техните констатации и препоръки бяха взети мерки за ритмично и комплексно изпълнение на договорните задължения на завода към ДСО „Търговия на едро" и за поддържане в търговската мрежа на постоянен контингент от основните видове брави. До края на годината са издължени посочените в статията изделия и бяха осигурени в повече някои асортименти.

Градският комитет на БКП, партийните и стопанските ръководства отделят особено внимание на критиката в местните средства за масова информация — в. „Народно дело", телевизионния център и районната радиостанция. Правилното им отношение към нея, оперативните действия, които предприемат във връзка с изнесените на обществен показ факти, доведоха до редица подобрения в благоустрояването, транспорта и търговското обслужване. През май т.г. бяха разкрити фирмени магазини на предприятията „Метал" и „Елпром" за подобряване снабдяването на населението с произвежданата от тях продукция и цялата номенклатура от резервни части за обков и електродомакински уреди. Автокомбинатът осигури допълнителни автобуси за отделни направления, месокомбинат „Родопа" започна редовно производство на по-голям асортимент месни продукти. По искане на гражданите бяха закрити и преустроени в закусвални и сладкарници някои питейни заведения на клон „Обществено хранене".

В този процес активно участвуват и заводските вестници и радиоуредби. Предмет на тяхната критична дейност са недостатъците в организацията и управлението на производството, условията на труда, принизената взискателност и отговорност на ръководните кадри. След решението на Политбюро на ЦК на БКП за критиката в средствата за масова информация вестник „Първомайски зов" и вестник „Маяк" поместиха много критични материали. Полезна е инициативата на в. „Варненски строител", който в три последователни броя разработи темата „Състояние на леката строителна механизация в Строително-монтажния комбинат и нейното ефективно използване на две плътни смени". Положителен пример показа и в. „Корабостроител", който организира разговор дискусия по проблемите на ефективността и качеството. И в двата вестника споделиха свое мнение в критичен и самокритичен дух най-отговорни дейци от заводските партийни комитети, администрацията и низовите звена, също редови комунисти и работници. Техните становища и препоръки, оформени в конкретни решения, ще допринесат за подобряване на стопанско-организатор-

Digitized by Google

ската и партийно-политическата работа в строителството и корабостроенето.

Системно излъчват критични материали за слабости и недостатъци в дейността на трудовите колективи и техните ръководства радиоуредбите в текстилния комбинат „Първи май", завод „Дружба", ЗМ „Черно море" и други предприятия.

Наред с тези положителни моменти работата с критичните бележки в средствата за масова информация още не задоволява напълно. На много места тя не е поставена на системни начала. Някои от разработените в тази връзка мероприятия са общи и не осигуряват необходимия синхрон и взаимодействие между отделните ръководни и управленчески звена. Има случаи, когато не се реагира обективно и в срок на отправената чрез печата критика, премълчават се и се омаловажават изнесените факти.

В свое заседание бюрото на ГК на БКП обсъди информация за организацията и резултатите от работата с критичните материали в централните, местните и заводските средства за масова информация. Въз основа на натрупания досега опит бяха приети решения, изпълнението на които ще подобри и усъвършенствува още повече работата на градския комитет на БКП, на партийните, държавните и обществените органи и организации в тази насока.

Христо РАЙЧЕВ
кореспондент на сп. „Партиен живот"

ЗАМЯНАТА – ПРЕГЛЕД НА БОЙНИЯ СТРОЙ

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИ

— Каква е главната цел на замяната на членските партийни книжки?

— Замяната на членските книжки е строга и взискателна проверка, изключително важна задача за по-нататъшното подобряване състава на Партията в качествено отношение от позициите на трайните потребности за развитието на Партията и издигане на нейната ръководна роля, борба за привеждане на субективния фактор в съответствие с нарасналите обективни възможности на нашата икономика, на социалистическото общество. В Отчетния доклад на ЦК, изнесен пред XI конгрес на Партията от др. Тодор Живков, се определя по следния начин значението на това крупно мероприятие: „Замяната на книжките е важно политическо, идеологическо и организационно мероприятие на Партията и трябва да се превърне в преглед на нашия боен строй".

— Може ли да се счита, че една от задачите на замяната на партийните членски книжки е да се извърши чистка в Партията?

— Със замяната на членските книжки чистка не се предвижда. Но естествено е, че в процеса на замяната партийните организации трябва решително да се очистят от онези свои членове, които погазват Програмата и Устава на Партията, нарушават партийните принципи и норми, социалистическата законност и с поведението си подкопават политическия и моралния престиж на Българската комунистическа партия.

— В каква последователност или през какви етапи ще протече замяната на партийните документи?

— До края на февруари въпросът ще се обсъди най-напред в пленумите на окръжните комитети, а след това в пленумите на градските и

Digitized by Google

районните комитети, а също и на заседанията на общинските, заводските, учрежденските и другите партийни комитети. На тия форуми ще се даде конкретна оценка на състоянието на нещата по изпълнението на задачата и ще се набележат мерки съобразно изискванията, условията в окръга, града, общината, района, завода, учреждението и пр.

След пленумите на окръжните, градските, районните комитети и заседанията на другите партийни комитети следва **вторият етап** — провеждане събранията на първичните партийни организации, които съгласно утвърдените графици трябва да се проведат до 30 юни т. г. На тия събрания трябва да се приемат мероприятия, които да съдържат три момента: политическата, организаторската и техническата работа, която трябва да извърши първичната организация във връзка със замяната на партийните документи. Естествено, тези мероприятия ще бъдат по-нататъшна конкретизация на мероприятията на по-горните партийни органи.

След като партийните организации са разгледали писмото на ЦК на Партията и са приели мероприятия, настъпва **третият**, най-сложният, най-отговорният етап от провеждането на цялата кампания. Това са разговорите с комунистите в партийните бюра и партийните организации.

— С кои комунисти ще се проведат тези разговори?

— Разговорите в партийните бюра и партийните организации трябва да се проведат с всички комунисти. Това е огромен въпрос, свързан с повишаване авторитета на първичната партийна организация, на цялата Партия. Всеки комунист трябва да се чувствува отговорен пред партийната организация, в която той членува. Това ще наложи особено в по-големите партийни организации да се проведат по няколко заседания на партийните бюра и събрания на първичните партийни организации.

— Как трябва да се постъпи в малочислените партийни организации, които нямат бюра?

— Разговорите в малочислените партийни организации ще се проведат от секретарите и заместник-секретарите на партийните организации, а след това в партийното събрание.

В хода на подготовката и провеждането на замяната на партийните членски книжки следва да се разкрие каква е активността на всеки комунист при осъществяване на партийните решения, какво е участието му в живота и дейността на първичната партийна организация и трудовия колектив, бори ли се енергично срещу отрицателните прояви — безстопанственост, недисциплинираност, безотговорност, консерватизъм, бюрократизъм, бездушие и пр., какво е поведението му в обществото и семейството, как на дело изпълнява авангардната си роля. Нужно е, както се вижда, да се направи всестранна оценка на политическите, деловите и моралните качества на всички комунисти и да се установи кои от тях не оправдават високото звание член на БКП. Основен критерий за оценката на всеки комунист трябва да бъде неговият реален принос в осъществяването на партийната политика за високо качество и висока ефективност навсякъде и във всичко.

— По какъв ред трябва да става разговорът с отделните комунисти?

— Разговорът ще става по списъка на комунистите в книгата за състава на партийната организация.

Digitized by Google

— Как трябва да се постъпи с ония комунисти — ръководни кадри, които са номенклатура на по-висшите партийни органи?

— С ръководните кадри, които са номенклатура на по-висшите партийни органи, също ще се води разговор в партийното бюро и партийната организация, в която те членуват. Тук обаче има една особеност. При разговорите с тях в бюрото и събранията на организацията трябва да присъствува представител на партийния комитет, чиято номенклатура са те. Тук те чуват неговото мнение, а и самите те могат да изкажат някои съображения, за да може наистина на тях да им се окаже практическа помощ.

Практически, ако например на събранието на първичната партийна организация в окръжния народен съвет се обсъжда положението на заместник-председателя на съвета по строителството или по селското стопанство, целесъобразно е да присъствува секретарят на окръжния комитет на Партията, който в комитета наблюдава тези ресори.

— Може ли да се допуска отсрочване на замяната на партийните членски книжки?

— Ако партийното събрание прецени, че даден комунист допуска определени слабости, които обаче, той може да поправи, може да му даде срок от няколко месеца и поръчение той да ликвидира с тях и да се яви отново в партийното бюро и организация. Главното е да не се бърза, да може на всеки комунист да се даде точна, ясна и обективна преценка и възможност той да осъзнае някои свои недостатъци и да ги изправи. Дадени са две години срок, не бива да се бърза, а трябва умно, гъвкаво, тактично, с голяма любов и грижа за хората, с голяма принципиалност и другарство да се разглежда положението на всеки комунист.

— Кога ще се преустанови издаването на партийните членски книжки от досегашния образец 1966 год.?

— Издаването на партийните членски книжки от досегашния образец 1966 год. ще се преустанови от 1 юни т. г. Съгласно решението на Централния комитет на Партията през целия този период няма да се спира приемането на нови партийни членове. Следователно новите партийни членове, които сега се приемат и които ще бъдат приети до 1 септември т. г., ще трябва да получат нови партийни документи.

— Как практически ще се проведат разговорите с комунистите?

— Беседите с комунистите трябва да съставляват открит принципен разговор, воден от ясни, класово-партийни позиции, на основата на изискванията на Програмата и Устава на Партията, решенията на XI конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП, като интересите на Партията и народа се поставят над всичко. Те ще се провеждат на заседания на бюрата на първичните партийни организации, на заводските, учрежденските, общинските, районните, градските и окръжните партийни комитети, а във въоръжените сили на заседания на партийните бюра, партийните комитети и политотделите. Индивидуалните разговори изискват много добра, всестранна и задълбочена подготовка, за да оставят трайна следа в съзнанието на партийния член, да го импулсират за повишаване на производствената и обществената му активност, на отговорността му за състоянието и дейността на партийната организация, в която членува, и на цялата Партия. Заедно с това партийните бюра и комитети следва най-внимателно и отговорно да

Digitized by Google

ОТГОВОРНОСТ ЗА ОБЩЕСТВЕНАТА КРИТИКА

Градският комитет на Партията във Варна следи внимателно критичните материали, поместени в печата или излъчени от Радиото и Телевизията. Те се регистрират и решават. Тази практика съществува от 1975 година. След решението на Политбюро на ЦК на БКП „За по-нататъшно подобряване на критиката в средствата за масова информация" от 5 август 1976 година тя придоби по-системен и организиран характер.

Съгласно информационната ни система и приетите допълнителни мероприятия към нея отделите и секторите на ГК на БКП имат задача да наблюдават публикуваните критични материали и положителен опит по различни вътрешнопартийни, икономически, културни и социални проблеми, да ги предлагат за картотекиране в сектор „Партийна информация" и да организират съответни практически мерки. Критичните публикации се снемат от отчет, когато критикуваният орган, организация или предприятие са изпратили отговор до редакцията с копие от него в ресорния отдел или сектор на комитета.

По характер критичните публикации се разпределят на три основни групи: производствено-стопански, строително-благоустройствени и по обслужването на населението.

Бюрото на градския комитет на БКП и неговите секретари, завеждащите отдели и сектори се отнасят внимателно към всеки сигнал, своевременно реагират, изискват съответни мерки от критикуваните органи и организации. Правилно разбиране към този вид дейност имат изпълнителният комитет на градския народен съвет, ГК на Отечественият фронт, ГК на ДКМС, а така също партийният комитет и първичните организации в комбинат „Г. Димитров", Строително-монтажния комбинат, заводите „Черно море", „Д. Попов", „Хр. Ботев", Български морски флот и други, където има определени комисии или длъжностни лица, които следят, проучват и подготвят отговори на критичните публикации. Създадената организация позволява своевременно да откликват на всяка обществена критика в средствата за масова информация.

Известно е, че ефективността от всяка дейност се измерва и оценява не толкова от гледна точка на подхода към проблемите, колкото от постигнатите практически резултати, от настъпилите положителни изменения вследствие активната намеса и влияние на субективния фактор.

По повод критичния материал „Оживен диалог без резултати" на в. „Отечествен фронт" например ръководството на завода за мебелен обков „Метал" възложи на компетентни лица да извършат проверка по повдигнатите въпроси. Въз основа на техните констатации и препоръки бяха взети мерки за ритмично и комплексно изпълнение на договорните задължения на завода към ДСО „Търговия на едро" и за поддържане в търговската мрежа на постоянен контингент от основните видове брави. До края на годината са издължени посочените в статията изделия и бяха осигурени в повече някои асортименти.

Градският комитет на БКП, партийните и стопанските ръководства отделят особено внимание на критиката в местните средства за масова информация — в. „Народно дело", телевизионния център и районната радиостанция. Правилното им отношение към нея, оперативните действия, които предприемат във връзка с изнесените на обществен показ факти, доведоха до редица подобрения в благоустрояването, транспорта и търговското обслужване. През май т.г. бяха разкрити фирмени магазини на предприятията „Метал" и „Елпром" за подобряване снабдяването на населението с произвежданата от тях продукция и цялата номенклатура от резервни части за обков и електродомакински уреди. Автокомбинатът осигури допълнителни автобуси за отделни направления, месокомбинат „Родопа" започна редовно производство на по-голям асортимент месни продукти. По искане на гражданите бяха закрити и преустроени в закусвални и сладкарници някои питейни заведения на клон „Обществено хранене".

В този процес активно участвуват и заводските вестници и радиоуредби. Предмет на тяхната критична дейност са недостатъците в организацията и управлението на производството, условията на труда, принизената взискателност и отговорност на ръководните кадри. След решението на Политбюро на ЦК на БКП за критиката в средствата за масова информация вестник „Първомайски зов" и вестник „Маяк" поместиха много критични материали. Полезна е инициативата на в. „Варненски строител", който в три последователни броя разработи темата „Състояние на леката строителна механизация в Строително-монтажния комбинат и нейното ефективно използване на две плътни смени". Положителен пример показа и в. „Корабостроител", който организира разговор дискусия по проблемите на ефективността и качеството. И в двата вестника споделиха свое мнение в критичен и самокритичен дух най-отговорни дейци от заводските партийни комитети, администрациите и низовите звена, също редови комунисти и работници. Техните становища и препоръки, оформени в конкретни решения, ще допринесат за подобряване на стопанско-организатор-

Digitized by Google

ската и партийно-политическата работа в строителството и корабостроенето.

Системно излъчват критични материали за слабости и недостатъци в дейността на трудовите колективи и техните ръководства радиоуредбите в текстилния комбинат „Първи май", завод „Дружба", ЗМ „Черно море" и други предприятия.

Наред с тези положителни моменти работата с критичните бележки в средствата за масова информация още не задоволява напълно. На много места тя не е поставена на системни начала. Някои от разработените в тази връзка мероприятия са общи и не осигуряват необходимия синхрон и взаимодействие между отделните ръководни и управленчески звена. Има случаи, когато не се реагира обективно и в срок на отправената чрез печата критика, премълчават се и се омаловажават изнесените факти.

В свое заседание бюрото на ГК на БКП обсъди информация за организацията и резултатите от работата с критичните материали в централните, местните и заводските средства за масова информация. Въз основа на натрупания досега опит бяха приети решения, изпълнението на които ще подобри и усъвършенствува още повече работата на градския комитет на БКП, на партийните, държавните и обществените органи и организации в тази насока.

Христо РАЙЧЕВ
кореспондент на сп. „Партиен живот"

ЗАМЯНАТА – ПРЕГЛЕД НА БОЙНИЯ СТРОЙ

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИ

— Каква е главната цел на замяната на членските партийни книжки?

— Замяната на членските книжки е строга и взискателна проверка, изключително важна задача за по-нататъшното подобряване състава на Партията в качествено отношение от позициите на трайните потребности за развитието на Партията и издигане на нейната ръководна роля, борба за привеждане на субективния фактор в съответствие с нарасналите обективни възможности на нашата икономика, на социалистическото общество. В Отчетния доклад на ЦК, изнесен пред XI конгрес на Партията от др. Тодор Живков, се определя по следния начин значението на това крупно мероприятие: „Замяната на книжките е важно политическо, идеологическо и организационно мероприятие на Партията и трябва да се превърне в преглед на нашия боен строй".

— Може ли да се счита, че една от задачите на замяната на партийните членски книжки е да се извърши чистка в Партията?

— Със замяната на членските книжки чистка не се предвижда. Но естествено е, че в процеса на замяната партийните организации трябва решително да се очистят от онези свои членове, които погазват Програмата и Устава на Партията, нарушават партийните принципи и норми, социалистическата законност и с поведението си подкопават политическия и моралния престиж на Българската комунистическа партия.

— В каква последователност или през какви етапи ще протече замяната на партийните документи?

— До края на февруари въпросът ще се обсъди най-напред в пленумите на окръжните комитети, а след това в пленумите на градските и

Digitized by Google

районните комитети, а също и на заседанията на общинските, заводските, учрежденските и другите партийни комитети. На тия форуми ще се даде конкретна оценка на състоянието на нещата по изпълнението на задачата и ще се набележат мерки съобразно изискванията, условията в окръга, града, общината, района, завода, учреждението и пр.

След пленумите на окръжните, градските, районните комитети и заседанията на другите партийни комитети следва **вторият етап** — провеждане събранията на първичните партийни организации, които съгласно утвърдените графици трябва да се проведат до 30 юни т. г. На тия събрания трябва да се приемат мероприятия, които да съдържат три момента: политическата, организаторската и техническата работа, която трябва да извърши първичната организация във връзка със замяната на партийните документи. Естествено, тези мероприятия ще бъдат по-нататъшна конкретизация на мероприятията на по-горните партийни органи.

След като партийните организации са разгледали писмото на ЦК на Партията и са приели мероприятия, настъпва **третият**, най-сложният, най-отговорният етап от провеждането на цялата кампания. Това са разговорите с комунистите в партийните бюра и партийните организации.

— С кои комунисти ще се проведат тези разговори?

— Разговорите в партийните бюра и партийните организации трябва да се проведат с всички комунисти. Това е огромен въпрос, свързан с повишаване авторитета на първичната партийна организация, на цялата Партия. Всеки комунист трябва да се чувствува отговорен пред партийната организация, в която той членува. Това ще наложи особено в по-големите партийни организации да се проведат по няколко заседания на партийните бюра и събрания на първичните партийни организации.

— Как трябва да се постъпи в малочислените партийни организации, които нямат бюра?

— Разговорите в малочислените партийни организации ще се проведат от секретарите и заместник-секретарите на партийните организации, а след това в партийното събрание.

В хода на подготовката и провеждането на замяната на партийните членски книжки следва да се разкрие каква е активността на всеки комунист при осъществяване на партийните решения, какво е участието му в живота и дейността на първичната партийна организация и трудовия колектив, бори ли се енергично срещу отрицателните прояви — безстопанственост, недисциплинираност, безотговорност, консерватизъм, бюрократизъм, бездушие и пр., какво е поведението му в обществото и семейството, как на дело изпълнява авангардната си роля. Нужно е, както се вижда, да се направи всестранна оценка на политическите, деловите и моралните качества на всички комунисти и да се установи кои от тях не оправдават високото звание член на БКП. Основен критерий за оценката на всеки комунист трябва да бъде неговият реален принос в осъществяването на партийната политика за високо качество и висока ефективност навсякъде и във всичко.

— По какъв ред трябва да става разговорът с отделните комунисти?

— Разговорът ще става по списъка на комунистите в книгата за състава на партийната организация.

Digitized by Google

— Как трябва да се постъпи с ония комунисти — ръководни кадри, които са номенклатура на по-висшите партийни органи?

— С ръководните кадри, които са номенклатура на по-висшите партийни органи, също ще се води разговор в партийното бюро и партийната организация, в която те членуват. Тук обаче има една особеност. При разговорите с тях в бюрото и събранията на организацията трябва да присъствува представител на партийния комитет, чиято номенклатура са те. Тук те чуват неговото мнение, а и самите те могат да изкажат някои съображения, за да може наистина на тях да им се окаже практическа помощ.

Практически, ако например на събранието на първичната партийна организация в окръжния народен съвет се обсъжда положението на заместник-председателя на съвета по строителството или по селското стопанство, целесъобразно е да присъствува секретарят на окръжния комитет на Партията, който в комитета наблюдава тези ресори.

— Може ли да се допуска отсрочване на замяната на партийните членски книжки?

— Ако партийното събрание прецени, че даден комунист допуска определени слабости, които обаче, той може да поправи, може да му даде срок от няколко месеца и поръчение той да ликвидира с тях и да се яви отново в партийното бюро и организация. Главното е да не се бърза, да може на всеки комунист да се даде точна, ясна и обективна преценка и възможност той да осъзнае някои свои недостатъци и да ги изправи. Дадени са две години срок, не бива да се бърза, а трябва умно, гъвкаво, тактично, с голяма любов и грижа за хората, с голяма принципиалност и другарство да се разглежда положението на всеки комунист.

— Кога ще се преустанови издаването на партийните членски книжки от досегашния образец 1966 год.?

— Издаването на партийните членски книжки от досегашния образец 1966 год. ще се преустанови от 1 юни т. г. Съгласно решението на Централния комитет на Партията през целия този период няма да се спира приемането на нови партийни членове. Следователно новите партийни членове, които сега се приемат и които ще бъдат приети до 1 септември т. г., ще трябва да получат нови партийни документи.

— Как практически ще се проведат разговорите с комунистите?

— Беседите с комунистите трябва да съставляват открит принципен разговор, воден от ясни, класово-партийни позиции, на основата на изискванията на Програмата и Устава на Партията, решенията на XI конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП, като интересите на Партията и народа се поставят над всичко. Те ще се провеждат на заседания на бюрата на първичните партийни организации, на заводските, учрежденските, общинските, районните, градските и окръжните партийни комитети, а във въоръжените сили на заседания на партийните бюра, партийните комитети и политотделите. Индивидуалните разговори изискват много добра, всестранна и задълбочена подготовка, за да оставят трайна следа в съзнанието на партийния член, да го импулсират за повишаване на производствената и обществената му активност, на отговорността му за състоянието и дейността на партийната организация, в която членува, и на цялата Партия. Заедно с това партийните бюра и комитети следва най-внимателно и отговорно да

Digitized by Google

разглеждат критичните бележки и предложения, отправени към тях от комунистите по време на беседите.

— Как трябва да се постъпи с комунистите с неизяснено партийно положение?

— Трябва да се вземат всички мерки и да се приключи с неясните положения около поведението на отделни комунисти. За всеки комунист, за който има сигнал, особено за произхода, за някои негови деяния, трябва да се вземе ясно отношение, да се изясни всичко и да се приеме окончателно решение за неговото положение. Кой ще трябва да прецени? Естествено, първичната партийна организация или съответният партиен комитет.

— Как ще се постъпи с ония комунисти, които имат наложени партийни наказания?

— В хода на замяната на партийните членски книжки особено внимание следва да се обърне на комунистите с партийни наказания. Има партийни членове, които са наказвани по няколко пъти, но не са си извлекли необходимите поуки, продължават да нарушават програмните и уставните изисквания. Има и такива, на които наказанията са помогнали да се поправят — работят добре, активно участвуват в живота на партийните организации, но санкциите им не са снети, въпреки че определеният им в инструкцията на ЦК срок е изтекъл. На онези партийни членове, които са се поправили, наказанията могат да бъдат снети, на други, които още не са осъзнали грешките или простъпките си — да останат, а на трети, които продължават да се държат недостойно, да не се дават нови книжки и да се вземе отношение по партийното им положение в съответствие с Устава на Партията.

— Как трябва да се подходи към болните комунисти?

— С болните комунисти трябва да се подходи много внимателно и отговорно. Целесъобразно е те да бъдат посетени от секретаря на партийната организация, от членове на партийното бюро, да се разговаря с тях, да се информират във връзка с голямата задача, която предприема Партията. Особено внимание да се прояви към старите другари, активните борци против фашизма и капитализма, пенсионерите. Те трябва да почувствуват, че се цени тяхното мнение, че Партията откровено разговаря с тях по този от изключителна важност въпрос, какъвто е замяната на партийните членски книжки.

— Каква е процедурата по връчването на членските партийни книжки?

— Връчването на членските книжки е заключителният етап на тяхната замяна. То ще стане от секретарите на градските комитети на Партията, а за някои общини ще бъдат упълномощени секретарите на общинските партийни комитети, а в армията от началниците на политотделите и то, както се изтъква в писмото на ЦК на БКП, в подходяща за случая обстановка. За връчването трябва да се извършва сериозна предварителна подготовка, време за това има. На много места са създадени специални ритуали, които трябва да се проучат, да се извърши широка обмяна на опит. Връчването трябва така да се организира, че да остави трайна следа в съзнанието на всеки комунист, да го помни цял живот. Не бива в никакъв случай да се бърза, да се подходи формално, само и само да се изпълни едно задължение.

Digitized by Google

— Как на практика ще се извършат разговорите с отделните комунисти?

— Всички комунисти се разпределят между членовете на бюрото. Членът на партийното бюро разговаря със самия комунист, с негови ръководители, с колектива, сред който работи, включително и с безпартийни, интересува се какво е тяхното мнение за комуниста, неговият авторитет и пр. Ако е необходимо, трябва да се проведат разговори и с партийните и други органи в квартала, където той живее, със семейството му. След като това е извършено, членът на бюрото според утвърдения график внася предложение в бюрото. След като бюрото е взело съответно решение, то се внася от партийния секретар за обсъждане в партийното събрание.

— Кой ще разговаря с членовете на партийното бюро?

— В партийното бюро също ще се даде оценка на всеки негов член. Разпределението, естествено, засяга и тях, т. е. един член на бюрото ще докладва за друг негов член, но пред партийната организация ще се излезе също с мнението на цялото партийно бюро, в това число и за секретаря на партийната организация.

Замяната на партийните членски книжки е събитие, което засяга всяка първична партийна организация, всеки партиен член, цялата Партия. За да се извърши тя своевременно и образцово, необходимо е да се осигурява всекидневно и квалифицирано ръководство от страна на окръжните комитети на Партията. Те са длъжни постоянно да следят за хода на работата, да правят проверки по места, да изслушват отчети от партийни комитети, бързо да отстраняват недостатъците, оперативно да решават възникващите въпроси. Окръжните комитети трябва така да насочат цялата работа по подготовката и замяната на партийните книжки, че тя в най-голяма степен да съдействува за активизиране дейността на партийните комитети и организации, за успешното изпълнение на задачите, поставени от Единадесетия партиен конгрес, от Юлския пленум на ЦК на БКП за предсрочно изпълнение на седмата петилетка, за постигане на високо качество и ефективност във всички сфери на нашия живот.

ЩРИХИ ОТ ПЛЕНАРНИ ЗАСЕДАНИЯ

Софийският окръжен комитет на Партията на свой пленум обстойно разгледа задачите, които произтичат от решението на Централния комитет за замяната на членските книжки, и прие разгърнати мероприятия, изпълнението на които ще допринесе за повишаване на ръководната роля на партийните организации, за повишаване на авангардната роля на комунистите...

Замяната на партийните членски книжки е отговор на обективните потребности на развитието на нашата Партия и страна. В изграждането на развитото социалистическо общество на сегашния етап Партията провежда неотклонно курс на преустройство в икономиката, в управлението и духовната сфера. Реализирането на партийните предначертания и решения изисква те да се превръщат в лична съдба и дело на всеки комунист. Замяната на партийните книжки и свързани-

Digitized by Google

ят с нея преглед на партийните редици ще се проведе по същество под знака на Лениновото указание: „да издигаме знанието и значението на членовете на Партията по-високо, по-високо и по-високо“.

Работата, която предстои във връзка със замяната на партийните документи, ще засегне дълбоко и всестранно цялостната политико-възпитателна и организаторска работа на всички партийни комитети и на първичните партийни организации. В процеса на замяната ще се използват разнообразни форми и средства за въздействие върху всеки комунист, ще се оцени какво е неговото място в Партията, как изпълнява уставните си и други задължения. Важна част от подготовката за замяната на партийните членски книжки ще бъдат индивидуалните беседи с отделните комунисти. Събеседванията трябва така да се подготвят и проведат, че да оставят дълбока следа в съзнанието на партийните членове, да помогнат да се повиши тяхната обществена и производствена активност, тяхната отговорност за състоянието на първичната партийна организация, на колектива, сред който работят и пр., да се оцени всестранно личностната изява на отделния комунист, неговото участие в изпълнението на партийните решения, независимо от мястото, което заема, и неговите заслуги.

В този вътрешнопартиен процес особено силно изпъква ролята на партийните комитети, на партийните бюра и секретарите на първичните организации. За разговора, който предстои, те се подготвят да дадат вярна и правдива оценка на всеки комунист, да му кажат открито истината, какво той е постигнал и какво предстои да направи, за да може с чест да носи гордото звание комунист. По време на замяната, естествено, ще се решава сложната и отговорна задача — партийните организации решително да се очистят от ония свои членове, които погазват Програмата и Устава на Партията, нарушават партийните принципи и норми, социалистическата законност и с поведението си подкопават политическия и морален престиж на Българската комунистическа партия.

Пленумът на Софийския окръжен комитет на Партията прие разгърнати решения за организирането и провеждането на замяната на партийните документи в окръжната партийна организация.

На първо място окръжният комитет предвижда инструктивни съвещания с апарата и сътрудниците на ОК на БКП, а по селищни системи — със секретарите и апарата на градските, общинските и заводските партийни комитети, със секретарите на първичните партийни организации и партийния актив, който ще бъде заангажиран по замяната на партийните документи в помощ на първичните организации. След инструктажа ще последват пленуми на градските и заседания на общинските и заводските партийни комитети, които също ще приемат свои мероприятия по задачата.

Пленумът предвижда през месеците март и април да се проведат събрания на първичните партийни организации, където да се направи обстоен анализ на състоянието на организациите в светлината на писмото на ЦК на БКП по замяната на партийните членски книжки и да се приемат съответни мероприятия.

Замяната поставя отговорни задачи пред партийните органи, пред техните работници и доброволни сътрудници. Със своя продължителен престой в първичните партийни организации, с изучаването на положението в тях, с поддържането на високи критерии, с прякото си участие във всички сложни ситуации, с най-непосредствените си връзки с комунистите те ще оказват най-близко и дейно влияние върху хода и качеството на изпълнението на тази изключително важна задача, ще обогатяват своя опит и ще извличат изводи и поуки за дейността си.

Голямо внимание пленумът обръща на широката разяснителна работа сред комунистите. Възложи на отдел „Организационен“ на

Digitized by Google

окръжния комитет и на дома за политическа просвета да разработят и изпратят в помощ на партийните комитети и организации цикъл от беседи и методически материали, да осигурят библиографски справки за публикуваните материали в съветския партиен печат по време на замяната на партийните документи в КПСС. Партийните комитети ще предприемат сериозни мерки за идейното възпитание на членовете на Партията, ще се изнесат поредица от лекции и беседи за ръководната роля на Партията, за ленинските принципи и норми на партиен живот, за значението на партийния билет и др.

Партийните комитети и бюрата на първичните партийни организации ще отделят голямо внимание на подготовката и провеждането на партийните събрания, както и на тематиката на дневния ред с оглед те да способствуват да се усъвършенствува вътрешнопартийният живот, да се утвърждава партиен стил и подход при решаването на задачите във всички сфери на живота. В периода на подготовката и замяната на партийните документи ще се усъвършенствува възлагането и отчитането на партийните поръчения и самоотчета на комунистите за изпълнение на изискванията на Програмата и Устава на Партията като форми за възпитание и активизиране на комунистите.

Пленумът постави като основно изискване пред партийните комитети и организации да вземат всички мерки с чест да се изпълни задачата, поставена от конгреса, а именно: замяната „да допринесе за повишаване активността и отговорността на комунистите за издигане на тяхната марксистко-ленинска съзнателност, на тяхната дисциплина и морал в производството, в обществения живот, и в бита". Подготовката и замяната на партийните документи да съдействува за подобряване на качествения състав на Софийската окръжна партийна организация, за издигне ръста на нейните редове.

Пленумът задължи бюрото на ОК на БКП, градските, общинските и заводските партийни комитети периодично да обсъждат преценки за хода, равнището и резултатите от работата по замяната на партийните документи. През първото тримесечие на 1979 година ще се проведе контролен пленум на ОК на БКП, на който ще се отчетат секретари на партийните комитети и организации по изпълнение на задачата.

Значително място в решенията на пленума бе отделено на организационно-техническата подготовка на замяната на книжките. Много от тях на пръв поглед имат чисто технически характер и това, естествено, може да подведе някои партийни дейци и да не им обърнат достатъчно внимание, да погледнат на тях през пръсти. Сега маловажни неща няма, пренебрегването на който и да е въпрос може да нанесе сериозни вреди на делото. Не могат да се подминат с лека ръка такива проблеми като подбора и оборудването на подходящи помещения, осигуряването на необходимия брой подготвени и компетентни работници, осигуряването на качествени фотографии, извършване на проверки на наличния състав на комунистите в първичните партийни организации по отчетните данни в сектор „Отчет на партийния състав" и др.

Предстои действително сложна и отговорна работа. Тя е в ръцете на партийните комитети и бюра, в ръцете на партийните дейци — щатни и доброволни. Голяма е тук ролята на печата. Затова пленумът задължи окръжния вестник „Софийска правда", градските и многотиражни вестници широко и всестранно да отразяват дейността на партийните комитети и първичните организации за по-нататъшното усъвършенствуване на вътрешнопартийния живот, за издигане на авангардната роля, инициативността и активността на комунистите във

Digitized by Google

ят с нея преглед на партийните редици ще се проведе по същество под знака на Лениновото указание: „да издигаме знанието и значението на членовете на Партията по-високо, по-високо и по-високо“.

Работата, която предстои във връзка със замяната на партийните документи, ще засегне дълбоко и всестранно цялостната политико-възпитателна и организаторска работа на всички партийни комитети и на първичните партийни организации. В процеса на замяната ще се използват разнообразни форми и средства за въздействие върху всеки комунист, ще се оцени какво е неговото място в Партията, как изпълнява уставните си и други задължения. Важна част от подготовката за замяната на партийните членски книжки ще бъдат индивидуалните беседи с отделните комунисти. Събеседванията трябва така да се подготвят и проведат, че да оставят дълбока следа в съзнанието на партийните членове, да помогнат да се повиши тяхната обществена и производствена активност, тяхната отговорност за състоянието на първичната партийна организация, на колектива, сред който работят и пр., да се оцени всестранно личностната изява на отделния комунист, неговото участие в изпълнението на партийните решения, независимо от мястото, което заема, и неговите заслуги.

В този вътрешнопартиен процес особено силно изпъква ролята на партийните комитети, на партийните бюра и секретарите на първичните организации. За разговора, който предстои, те се подготвят да дадат вярна и правдива оценка на всеки комунист, да му кажат открито истината, какво той е постигнал и какво предстои да направи, за да може с чест да носи гордото звание комунист. По време на замяната, естествено, ще се решава сложната и отговорна задача — партийните организации решително да се очистят от ония свои членове, които погазват Програмата и Устава на Партията, нарушават партийните принципи и норми, социалистическата законност и с поведението си подкопават политическия и морален престиж на Българската комунистическа партия.

Пленумът на Софийския окръжен комитет на Партията прие разгърнати решения за организирането и провеждането на замяната на партийните документи в окръжната партийна организация.

На първо място окръжният комитет предвижда инструктивни съвещания с апарата и сътрудниците на ОК на БКП, а по селищни системи — със секретарите и апарата на градските, общинските и заводските партийни комитети, със секретарите на първичните партийни организации и партийния актив, който ще бъде заангажиран по замяната на партийните документи в помощ на първичните организации. След инструктажа ще последват пленуми на градските и заседания на общинските и заводските партийни комитети, които също ще приемат свои мероприятия по задачата.

Пленумът предвижда през месеците март и април да се проведат събрания на първичните партийни организации, където да се направи обстоен анализ на състоянието на организациите в светлината на писмото на ЦК на БКП по замяната на партийните членски книжки и да се приемат съответни мероприятия.

Замяната поставя отговорни задачи пред партийните органи, пред техните работници и доброволни сътрудници. Със своя продължителен престой в първичните партийни организации, с изучаването на положението в тях, с поддържането на високи критерии, с прякото си участие във всички сложни ситуации, с най-непосредствените си връзки с комунистите те ще оказват най-близко и дейно влияние върху хода и качеството на изпълнението на тази изключително важна задача, ще обогатяват своя опит и ще извличат изводи и поуки за дейността си.

Голямо внимание пленумът обръща на широката разяснителна работа сред комунистите. Възложи на отдел „Организационен“ на

Digitized by Google

окръжния комитет и на дома за политическа просвета да разработят и изпратят в помощ на партийните комитети и организации цикъл от беседи и методически материали, да осигурят библиографски справки за публикуваните материали в съветския партиен печат по време на замяната на партийните документи в КПСС. Партийните комитети ще предприемат сериозни мерки за идейното възпитание на членовете на Партията, ще се изнесат поредица от лекции и беседи за ръководната роля на Партията, за ленинските принципи и норми на партиен живот, за значението на партийния билет и др.

Партийните комитети и бюрата на първичните партийни организации ще отделят голямо внимание на подготовката и провеждането на партийните събрания, както и на тематиката на дневния ред с оглед те да способствуват да се усъвършенствува вътрешнопартийният живот, да се утвърждава партиен стил и подход при решаването на задачите във всички сфери на живота. В периода на подготовката и замяната на партийните документи ще се усъвършенствува възлагането и отчитането на партийните поръчения и самоотчета на комунистите за изпълнение на изискванията на Програмата и Устава на Партията като форми за възпитание и активизиране на комунистите.

Пленумът постави като основно изискване пред партийните комитети и организации да вземат всички мерки с чест да се изпълни задачата, поставена от конгреса, а именно: замяната „да допринесе за повишаване активността и отговорността на комунистите за издигане на тяхната марксистко-ленинска съзнателност, на тяхната дисциплина и морал в производството, в обществения живот, и в бита". Подготовката и замяната на партийните документи да съдействува за подобряване на качествения състав на Софийската окръжна партийна организация, за издигне ръста на нейните редове.

Пленумът задължи бюрото на ОК на БКП, градските, общинските и заводските партийни комитети периодично да обсъждат преценки за хода, равнището и резултатите от работата по замяната на партийните документи. През първото тримесечие на 1979 година ще се проведе контролен пленум на ОК на БКП, на който ще се отчетат секретари на партийните комитети и организации по изпълнение на задачата.

Значително място в решенията на пленума бе отделено на организационно-техническата подготовка на замяната на книжките. Много от тях на пръв поглед имат чисто технически характер и това, естествено, може да подведе някои партийни дейци и да не им обърнат достатъчно внимание, да погледнат на тях през пръсти. Сега маловажни неща няма, пренебрегването на който и да е въпрос може да нанесе сериозни вреди на делото. Не могат да се подминат с лека ръка такива проблеми като подбора и оборудването на подходящи помещения, осигуряването на необходимия брой подготвени и компетентни работници, осигуряването на качествени фотографии, извършване на проверки на наличния състав на комунистите в първичните партийни организации по отчетните данни в сектор „Отчет на партийния състав" и др.

Предстои действително сложна и отговорна работа. Тя е в ръцете на партийните комитети и бюра, в ръцете на партийните дейци — щатни и доброволни. Голяма е тук ролята на печата. Затова пленумът задължи окръжния вестник „Софийска правда", градските и многотиражни вестници широко и всестранно да отразяват дейността на партийните комитети и първичните организации за по-нататъшното усъвършенствуване на вътрешнопартийния живот, за издигане на авангардната роля, инициативността и активността на комунистите във

Digitized by Google

връзка със замяната на партийните документи. По този път на практика ще се осъществят думите на първия секретар на ЦК на БКП др. Тодор Живков, произнесени на XI конгрес на Партията: „Замяната на книжките е важно политическо, идеологическо и организационно мероприятие на Партията и трябва да се превърне в преглед на нашия боен строй".

Димитър СТАНОЕВ

Окръжният комитет на Партията в Габрово на пленарно заседание запозна своите членове с решението на Централния комитет на БКП от 19 декември 1978 година, конкретизира произтичащите от него задачи за себе си и партийните органи и организации и утвърди мероприятия за организирането и провеждането на замяната на партийните членски книжки в окръжната партийна организация.

Няколко главни момента определят облика на мероприятията. В три основни раздела — организационно-политическа подготовка на замяната на партийните членски книжки, организационно-техническа подготовка и контролни мерки — се предвиждат да се извършат такива действия, които да осигурят строга и взискателна проверка на състоянието на партийните редове и да помогнат за по-нататъшното идейно и организационно укрепване на всички партийни организации, за издигане на самодейния им характер и ръководната им роля в трудовия колектив, за по-нататъшното разширяване на вътрешнопартийната демокрация и за укрепване връзките на Партията с масите. Те ще помогнат за идейно-политическото закаляване на партийните членове, за издигане на личния им пример в труда и в обществено-политическия живот, за настъпление по целия фронт на социалистическото строителство.

За постигането на тези цели в подготовката и провеждането на кампанията ще бъдат ангажирани най-компетентните кадри от окръга, онези, които са в състояние да осигурят квалифицирана помощ на партийните бюра и първичните партийни организации. Например в точка 2, стр. 2 от мероприятията е записано:

„...Пленумът възлага поръчения на членовете на бюрото на окръжния комитет на Партията и на отговорните работници от апарата на комитета да участвуват в пленумите и заседанията на партийните комитети и да отговарят за създаване образцова организация за провеждане на кампанията в съответните градски, общински, заводски и учрежденски партийни организации по приложеното към мероприятията разпределение. Разпределението се отнася до приключването на кампанията — 1 септември — 1980 година".

Или точка 3, стр. 3:

„...Окръжният, градските, общинските, заводските и учрежденските партийни комитети да разпределят политическите си сътрудници за оказване помощ на първичните партийни организации за замяната на партийните документи, като носят за това персонална отговорност пред съответните комитети до края на кампанията.

В помощ на първичните партийни организации отдел „Организационен" на окръжния комитет на БКП да привлече комунисти от апарата на окръжния народен съвет и окръжните комитети на Българските професионални съюзи и Отечествения фронт.

С отговорниците за първичните партийни организации да се проведе специален инструктаж."

С други думи, вниманието е насочено към факторите, от които в най-голяма степен зависи да се осигури компетентна организаторска и разяснителна работа, да се окаже конкретна помощ на партийните бюра и първичните партийни организации, да се упражнява непосредствено ръководство над този важен политически, идеологически и технически процес. А такива са политическите сътрудници на партийните органи и комунистите, издигнати на ръководни постове в държавните и обществените органи и организации. Те са най-добре подготвени, притежават богат организационен опит, идеологическа закалка. Налице е

Digitized by Google

и едно точно разпределение на кадрите по равнища със задължения не само да създадат образцова организация, но и да носят лична отговорност за крайните резултати от кампанията. И едното, и другото, взети заедно, са важна предпоставка, сигурна гаранция за постигане на добри резултати.

На помощ са привлечени и средствата за масова информация:

„...Вестник „Балканско знаме" и окръжният радиоцентър да открият специална рубрика, в която да отразяват хода на замяната на партийните документи.

Подобни рубрики да открият градските и заводските вестници, градските и заводските радиоуредби" (точка 6, стр. 5).

Те като колективни организатори пропагандатори ще съдействуват за широко разпространение на разнообразните инициативи и положителния опит, които се раждат от неизчерпаемите творчески възможности на комунистите.

Друг момент, който се откроява в мероприятията на Габровския окръжен комитет и има голямо значение за реализиране на основната цел на замяната на партийните членски книжки, е извършването на широка политическа работа сред комунистите, в резултат на която ще расте тяхната политическа съзнателност, трудова активност и морална устойчивост. В това отношение погледът е насочен към изпитани, утвърдени в практиката на окръжната партийна организация форми и средства — срещи и беседи с изтъкнати ветерани на Партията, беседи по Устава на БКП, за ленинските принципи и норми на партиен живот, поръченията на комунистите, разговорите в партийните групи, самоотчетите и пр.

Примери!

В точка 8, стр. 6 на мероприятията четем:

„...На събрания на първичните партийни организации и партийните групи, както и на заседания на партийните бюра да се направи преглед на партийните поръчения на комунистите и им се възложат нови, по-значими поръчения, свързани с повишаване на тяхната трудова и обществено-политическа активност.

Разговорите в партийните групи за „Личния пример на комуниста за повишаване ефективността и качеството на работата в предприятието, учреждението, училището, квартала" да се свържат най-тясно със замяната на партийните документи.

В хода на замяната на партийните документи градските и общинските партийни комитети на Партията да помогнат на първичните партийни организации за повсеместно внедряване в практиката самоотчета на комунистите пред партийните организации."

Използвайки тези форми и средства, първичните партийни организации и партийните бюра имат възможност да стигнат до всеки комунист, да вникнат в същността на неговите действия, да оценят правилно поведението му, да видят доколко и как изпълнява авангардната си роля, служи ли за пример в труда, обществения живот и бита. И не само това. По този начин те могат непосредствено да въздействуват върху неговото възпитание, а чрез него и върху целите трудови колективи.

В раздела на мероприятията за организационно-техническата подготовка на замяната на партийните членски книжки са предвидени разнообразни мерки за създаване на условия за нормално протичане на замяната. Определени са конкретните задачи на отдел „Организационен" на окръжния комитет, секторите „Отчет на партийния състав" в комитетите, където има такива. Градските комитети на БКП се задължават да осигурят допълнителни помещения за замяната на партийните документи, които да отговарят на определени изисквания; да привлекат на помощ допълнително комунисти; своевременно да се извършва отчисляването и зачисляването на комунистите, които преминават на отчет от една в друга партийна организация и др.

Кое гарантира изпълнението на тези разнообразни, богати по замисъл мероприятия?

Целият процес на подготовката и замяната на партийните членски книжки безспорно не може да протича нормално без конкретно, близ-

Digitized by Google

ко и компетентно ръководство от страна на окръжния комитет на Партията. За целта са набелязани контролни мерки, чрез които ще се регулират процесите и явленията в хода на кампанията. Всяко тримесечие бюрото на окръжния комитет на БКП ще разглежда информации от отделни градски и общински партийни комитети и отдел „Организационен" на окръжния комитет. Това ще му даде възможност да взема мерки за отстраняване на допуснати слабости, да популяризира опита на най-добрите, да помага на изоставащите. Важно е и обстоятелството, че отговорници за отделните задачи, залегнали в мероприятията, са секретарите на окръжния, градските и общинските партийни комитети и политическите им сътрудници.

Йордан ХАДЖИЕВ

В ЕДИНЕН РИТЪМ

СЪВЕТСКИЯТ ОПИТ В НАУЧНОТО ОБСЛУЖВАНЕ

ПЕЙЧО ПЕЙЧЕВ

Неизчерпаем извор на богатство от идеи, форми, средства и опит в осъществяването на правилно партийно ръководство на научното обслужване на производството е практиката на КПСС и особено на градската партийна организация в Москва. Като изучават системно и творчески прилагат този съветски опит, ГК на БКП в столицата и районните партийни комитети натрупаха през последните години значителен свой опит и постигнаха съществени резултати. Заслужава внимание в това отношение и дейността на Благоевски РК на БКП, на чиято територия функционират 14 научноизследователски институти и бази за внедряване с над 5300 научни работници и специалисти в областта на науката и техническия прогрес. Медицинската академия с 25 института и Висшия институт за физкултура, където се наброяват общо 10 800 научно-преподавателски и изследователски кадри, в т. ч. и помощен персонал, обучаващи над 8200 студенти.

Основен двигател на цялостната организаторска и политическа работа в областта на науката и техническия прогрес са партийните комитети и бюра, първичните партийни организации — 61 на брой, и комунистите — около 2960, които под ръководството на Благоевски РК на БКП неуморно вършат широка политическа и всекидневна организаторска работа за задълбочено изучаване и своевременно внедряване на съветския челен опит в научните и развойните звена.

Така например през периода 1975—1976 г. по указание на ГК на БКП се организира в районната партийна организация и успешно проведе обществен преглед в научните и внедрителски звена по работата на партийните органи и организации за ускореното прилагане на съветския опит за развитието на науката и за нейното ефективно обслужване на производството. И с основание висока оценка заслужи не само дейността на партийните и административните ръководства, но и разностранната работа на почти всички първични партийни организации и трудовите колективи в осъществяването на московската инициатива: „Институт — завод — насрещен план". Разработката и приемането на съвместни насрещни планове беше израз на по-висша форма на договореност между научните звена на стопанските организации, създаващи условия за обвързване не само на производствените програми, но и да се повишава квалификацията на кадрите, да се осъществява единодействие и комплексен подход в комунистическото възпитание на всеки член от колективите. Такива насрещни планове се разработиха съвместно от Института по месопромишленост с Месокомбината — София, от Института по винарска промишленост с Винзавода в столицата, от Института по електропромишленост със Завода за ел. инструменти в Ловеч и със Завода за асинхронни двигатели в Пловдив, НИППИЕС „Енергопроект" — с енергийните комплекси: „Бобов дол" и „Марица—изток", Института по онкология с крупни национални обекти: МК — Кремиковци, комплекс „Девня" и др.

По примера на Новочерьомушкия район на КПСС в Москва още през 1976 г. се постави организираното начало за широко

Digitized by Google

включване на научните колективи от Благоевски район за решаване на някои актуални проблеми на производството на наша територия, както и на столичното стопанство. След това бе утвърдена и разгърната програма за целево сътрудничество между научните и стопанските организации от раойна и столицата. С конкретното реализиране на редица научно-технически задачи се потвърди неведнъж правилността на тази програма. А по-високите изисквания от страна на ГК и РК на БКП към партийните органи и организации за ефективност на идеологическата и организаторската дейност въз основа опита на КПСС дадоха тласък в засилване на партийното влияние при повишаване на обществено-политическата и трудовата активност на колективите в научните и внедрителските звена, за тяхното превръщане в образцови. В борбата за завоюване на високото звание „Образцов социалистически институт" с уверени стъпки крачат днес такива институти като „Енергопроект", центъра „НИЕРА", Института по хигиена и хранене, Института по месопромишленост и др.

* * *

В развитието на научно-техническото сътрудничество със СССР се очерта прелом през миналата и особено в годините на текущата петилетка, когато от пряко използване на готовия съветски опит (документации, проекти и др.) съответните колективи пристъпиха към координация при разработката на проблемите, осъществяват кооперация в отделни области на науката и техническия прогрес, създават се съвместни научноизследователски групи, звена...

Основните направления в дейността на научноизследователските институти от Благоевски район бяха и са съсредоточени към дълбоко изучаване и ускорено решаване на съвременни проблеми на електроенергетиката и електропромишлеността, на хранително-вкусовата промишленост, на вътрешната търговия и услугите, както и някои назрели възлови въпроси на териториално-селищното устройство и градоустройството. Тези проблеми произтичат от задачите по единния план за обществено-икономическото развитие на страната през 1976—1980 г. и от тях се обуславя развитието и задълбочаването на интеграционните връзки със сродните съветски научноизследователски институти.

През последните години по-широк размах придобиват двустранните интеграционни връзки между съответни отраслови министерства у нас и в Съветския съюз, което се отрази положително върху дейността на научните ни институти. Сключените двустранни договори между Министерството на народното здраве и Министерството на здравеопазването на СССР станаха основа за съвместната изследователска дейност между Медицинската академия на НРБ и Академията на медицинските науки на СССР. Договорът между нашето Министерство на енергетиката и Министерството на енергетиката на СССР задълбочи съвместната работа на НИППИЕС „Енергопроект" с „Гидропроект" — ВИНЕ, „Теплоелектропроект" и други. Посредством съответните министерства у нас и в Съветския съюз са сключени договорите за сътрудничеството между Всесъюзния научноизследователски институт по месопромишленост в Москва и нашия Институт по месопромишленост, а също така и с институтите ВНИЗ — Москва, ВНИЗ — Ленинград и Украинския НИИХП — Харков; сключени са договори между Института по винарство — София и ВИИВ — Москва. Ръководствата на МВТУ у нас и на МВТ на СССР създадоха условия Научният център по вътрешната търговия и услугите и центърът „НИЕРА" да поддържат двустранни връзки с 18 сродни съветски научни учреждения.

Бюрото на Благоевски РК на БКП високо цени плодотворното участие на отрасловите министерства, на всички посочени научни колективи за по-нататъшното задълбочаване на интеграционните връзки със съветската наука и техника, за ускореното внедряване на братския опит в нашата практика, като един изключително важен фактор за повишаване ефективността и качеството на научноизследователската дейност, за съкращаване на цикъла „наука — практика".

Редица наши институти все повече се утвърждават като достойни научни партньори в съвместната научноизследователска и внедрителска дейност. Това е обективна предпоставка за създаване на съвместни колективи от български и съветски специалисти, работещи по основни проблеми на нашата и съветската икономика.

За такъв положителен пример може да се посочи дейността на Института по месопромишленост, където съвместно се работи по проблема за комплексно използване на отпадъчните продукти, получавани при преработката на месо за хранителни цели, както и по създаване и внедряване на нови видове опаковки в месопромишлеността. Страните — членки на СИВ, подписаха през 1973 г. спогодба за съвместно разработване чрез кооперираме и разделение на труда на проблема: „Повишаване на хранителната стойност на съществуващите и създаване на нови видове хранителни продукти. За център, който да координира разработването на този проблем, единодушно беше определен Институтът по месопромишленост на НРБ.

Съвместната дейност на КНИПИТУГА със съветските институти по териториално устройство, градоустройство и архитектура се реализира главно в утвърдените координационни програми на национално равнище. Успешно се разработи темата „Управление в развитието на системата от населени места".

Завършена бе разработката „Архитектура на жилището за периода 1980—1990 година". Обобщи се богатият опит на СССР и НРБ в областта на жилищното строителство; този труд набеляза основните направления за развитие на жилищната ар-

Digitized by Google

хитектура в съответствие с националните и климатичните особености с вековните културни и строителни традиции. Тези фундаментално-приложни разработки бяха оценени много високо от научните съвети на СССР и НРБ.

Високи са постиженията на Института по електропромишленост в създаването на нов генератор за лек автомобил „Жигули" с показатели, съответствуващи на най-добрите в света.

Още от самото му създаване НИППИЕС „Енергопроект" се изграждаше и развиваше уверено на базата на съветския опит в научноизследователската, проучвателната и проектантската дейност в областта на енергийното строителство. Постоянна грижа на партийната организация в института беше оптималното използване на всички аспекти на богатия съветски опит за формирането и възпитанието на кадровия научен потенциал, за максималното използване на възпитателното въздействие на научно-техническите постижения на братската страна и преките контакти с нейните специалисти; на съветския начин на живот.

Конкретният анализ показва, че няма специалист от този институт, който да не е бил на обучение или консултация по даден проблем в сродните съветски проектантски и научни институти. И всички най-големи енергийни обекти у нас, които са проектирани от нашия институт, са изпращани за консултация в съветски институти. Съветските специалисти бяха тези, които с богатия си опит вдъхновяваха и укрепваха вярата на нашите кадри при проектирането на Баташкия водносилов път, язовир „Кърджали" и др. Първите стъпки в областта на топлоенергийното проектиране, които направи институтът, бяха съпътствувани с помощта на съветските институти. Нашите първи термични централи ТЕЦ „I-ва комсомолска", ТЕЦ „Варна", ТЕЦ „Кремиковци", ТЕЦ „София" и др. бяха проектирани от съветските организации с участие на наши специалисти. Постепенно се премина към съвместно проектиране на ТЕЦ „Марица—изток II", за да израснат кадрите до самостоятелното проектиране на мощни термични централи като ТЕЦ „Бобов дол", ТЕЦ „Марица—изток III" и др. Образец на съвместната дейност на съвременния етап е проектирането на първата АЕЦ „Козлодуй" в нашата страна.

В областта на енергийната система съвместно беше проектирана и изградена междусистемна връзка на 400 КВ СССР — НРБ. Сега усилията са насочени към съвместно проектиране на „Електропровод — 750 КВ".

За да се постига най-бързо внедряване на съветския опит, усилията на партийното и административното ръководство на „Енергопроект" са насочени към усъвършенствуване на: координацията на плановете за научни изследвания; подобряването на информацията и обмяната на завършени разработки и програми; интеграцията на звената в този наш институт като филиали на съветските институти; създаването на съвместни лаборатории и използване на наличните лаборатории в СССР и др.

В подобряване на системата за изучаване и прилагане на съветския опит все повече се откроява мястото на учрежденския партиен комитет и на бюрата на първичните партийни организации. В института се утвърди практиката: административното ръководство да съгласува с УПК и бюрата командировките, специализациите и аспирантурите на специалисти, а също така периодически то да се отчита пред партийни събрания.

Системата за подготовката на кадрите е свързана пряко с тяхната оценка. На базата на опита на Карговския институт в СССР тук се въведе редовна атестация на кадровия научен потенциал. Особено внимание се отделя на внедряването на съветския почин като „Институт—производство", „Образцов социалистически институт" и др.

По инициатива на УПК през м. май на изминалата година се организира теоретична конференция на тема: „Социалистическият начин на живот", която по безспорен начин потвърди, че внедряването на съветския опит е и важно възпитателно средство за изграждането на новия човек, за възпитанието на младото поколение в комунистически дух.

* * *

Под непосредственото ръководство на партийните организации само в годините на шестата петилетка колективите на научноизследователските и развойните звена от района са разработили в областта на научно-техническия прогрес съвместно 249 и са внедрили 208 теми и задачи с икономически ефект 14 683 000 лв. От внедрените 208 теми и задачи — 194 са с оценка „К" и „1". Това дава основание да се направи констатация, че вниманието на партийните и административни ръководства се е насочвало главно към внедряване на разработки с икономическа ефективност и за подобряване на качествените показатели на внедрените изделия и технологии.

В областта на медицинската наука и висше образование през годините на шестата петилетка успешно се разработиха 296 теми и задачи. В Института по онкология са проучени и внедрени редица усъвършенствувани и нови методи, както и на съответната техника, принос за ранната диагноза и лечение на злокачествените новообразувания. В Института по заразни и паразитни болести са усвоени и внедрени антипаразитни препарати, усъвършенствувани ваксини и диагностични серуми, подобрени са редица лабораторни методи. Специалистите от Фармацевтичния факултет са внедрили в резултат на проучване на съветския опит нови методи за анализ на биологично активни вещества. Научните сътрудници от звената на Медицинската академия са проучили и внедрили редица нови и усъвършенствувани диагностични и лечебни методи за борба със сърдечно-съ-

Digitized by Google

доните, белодробните, бъбречните, кожно-венерическите, кръвните и други заболявания.

Положително явление в задълбочаването и разширяването на интеграцията със съветската медицинска наука бе подписаното споразумение между Академията на медицинските науки на СССР и Медицинската академия у нас; създадената научно-координационна българо-съветска комисия изпълнява и функциите на координационен орган в работата между двете академии. Конкретен резултат в работата на координационния съвет е съсредоточаването на основните сили в няколко главни направления като: „Човекът и неговата жизнена среда" — 37 теми, „Злокачествените новообразувания" — 31 теми, „Заразни и паразитни болести" — 32 теми. Висока оценка у нас и в СССР се дава на резултатите от съвместните изследвания на български (с ръководител акад. Р. Попиванов) и съветски (с ръководител проф. Майски) колективи върху редица фундаментални медико-биологични проблеми.

Предимството на научната интеграция със Съветския съюз се крие и на друго място. При установяването на контакт в хода на изследванията нашите научни колективи се обогатяват с нови идеи, овладяват непознати досега методи и прилагат неизвестни на тях експериментални постановки. При тези контакти със съветските специалисти редица факти, които са били дотогава установени у нас, придобиват по-дълбок смисъл и се утвърждават като постижения в науката.

* * *

Анализът на работата на партийните и административните ръководства в научните институти, развойните звена и висшите учебни заведения от района по изучаването и ускореното внедряване на положителния съветски опит обаче откроява низ от проблеми, от чието комплексно решаване зависи изключително много високото научно-техническо равнище при внедряването на съветския опит. Тук ще отбележим само някои от тях.

На първо място се поставя проблемът за усъвършенстване на информационните връзки в областта на научно-техническия прогрес.

Създадените информационни звена и центрове осигуряват до голяма степен решаването на основните задачи, поставени пред почти всички институти. Благоприятно влияние върху дейността на института НИППИЕС „Енергопроект", на Института по месопромишленост, на Медицинската академия и нейните научни институти, на Научния център по вътрешна търговия, услугите и местна промишленост, на КНИПИТУГА оказва богатият фонд от съветска научно-техническа литература, намираща се в техните информационни звена и библиотеки.

За повишаване качеството на информационното обслужване и особено осигуряването на съвременните новости по научно-техническите проблеми за развитието на електропромишлеността на страните—членки на СИВ, Институтът по електропромишленост от нашия район участвува в изграждането на автоматизирана международна система за научно-техническа информация по електротехника, която ще бъде окончателно внедрена през 1980 година. През миналата година започна вече обмяната на информационни материали между страните—членки на СИВ.

Като даде положителна оценка на стремежа на партийните бюра и административните ръководства за създаването на информационните звена, РК на БКП своевременно посочи, че в редица случаи информацията се предоставя с неоправдано забавяне на съответните адресанти, поради което те не са в течение на съответните научни новости. И често пъти в доставяната информация се допускат непълноти в резултат на недостатъчната компетентност на някои от преводачите в тези осведомителни служби. Освен това в отделни институти или развойни звена партийните и административните ръководства на практика подценяват отчетите на командрованите специалисти като източник за информация. В много случаи тези отчети още не съдържат пълна информация за проблемите, които са били изучавани или са решени вече, в тях преобладава механично отразяване на дневните програми по пребиваването.

Друга причина за незадоволителната още ефективност от дейността на някои информационни звена са честите реорганизации в тях: преминаването им на подчинение към един или друг център в системата на министерствата или обединенията, което води до различно виждане на тяхното място и на функциите им в системата на научното обслужване.

Анализът на дейността на информационните звена показва, че недостатъците в работата им до голяма степен се дължат на известното подценяване на въпросите за подбора на кадрите, работещи в звената. Обикновено преобладават в състава на тези звена сътрудници с филологическо образование, докато специалистите от различните клонове на науката, владеещи отлично западен или руски език, са представени крайно ограничено.

Като оценява първостепенното значение на научно-техническата информация за развитието на научно-техническото сътрудничество, РК на БКП насочи вниманието на партийните и административните ръководства към усъвършенстване структурата и дейността на информационните звена, към създаване на преки двустранни връзки с информационните звена на сродните съветски институти, което е гаранция за по-пълно използване на богатия информационен фонд на съветската страна. Съвместно с районния съвет за българо-съветска дружба се предприеха мерки и за организираното изучаване на руски език, необходимо условие за творческия растеж на всеки учен и специалист.

Digitized by Google

хитектура в съответствие с националните и климатичните особености с вековните културни и строителни традиции. Тези фундаментално-приложни разработки бяха оценени много високо от научните съвети на СССР и НРБ.

Високи са постиженията на Института по електропромишленост в създаването на нов генератор за лек автомобил „Жигули" с показатели, съответствуващи на най-добрите в света.

Още от самото му създаване НИППИЕС „Енергопроект" се изграждаше и развиваше уверено на базата на съветския опит в научноизследователската, проучвателната и проектантската дейност в областта на енергийното строителство. Постоянна грижа на партийната организация в института беше оптималното използване на всички аспекти на богатия съветски опит за формирането и възпитанието на кадровия научен потенциал, за максималното използване на възпитателното въздействие на научно-техническите постижения на братската страна и преките контакти с нейните специалисти; на съветския начин на живот.

Конкретният анализ показва, че няма специалист от този институт, който да не е бил на обучение или консултация по даден проблем в сродните съветски проектантски и научни институти. И всички най-големи енергийни обекти у нас, които са проектирани от нашия институт, са изпращани за консултация в съветски институти. Съветските специалисти бяха тези, които с богатия си опит вдъхновяваха и укрепваха вярата на нашите кадри при проектирането на Баташкия водносилов път, язовир „Кърджали" и др. Първите стъпки в областта на топлоенергийното проектиране, които направи институтът, бяха съпътствувани с помощта на съветските институти. Нашите първи термични централи ТЕЦ „I-ва комсомолска", ТЕЦ „Варна", ТЕЦ „Кремиковци", ТЕЦ „София" и др. бяха проектирани от съветските организации с участие на наши специалисти. Постепенно се премина към съвместно пректиране на ТЕЦ „Марица—изток II", за да израснат кадрите до самостоятелното проектиране на мощни термични централи като ТЕЦ „Бобов дол", ТЕЦ „Марица—изток III" и др. Образец на съвместната дейност на съвременния етап е проектирането на първата АЕЦ „Козлодуй" в нашата страна.

В областта на енергийната система съвместно беше проектирана и изградена междусистемна връзка на 400 КВ СССР — НРБ. Сега усилията са насочени към съвместно проектиране на „Електропровод — 750 КВ".

За да се постига най-бързо внедряване на съветския опит, усилията на партийното и административното ръководство на „Енергопроект" са насочени към усъвършенствуване на: координацията на плановете за научни изследвания; подобряването на информацията и обмяната на завършени разработки и програми; интеграцията на звената в този наш институт като филиали на съветските институти; създаването на съвместни лаборатории и използване на наличните лаборатории в СССР и др.

В подобряване на системата за изучаване и прилагане на съветския опит все повече се откроява мястото на учрежденския партиен комитет и на бюрата на първичните партийни организации. В института се утвърди практиката: административното ръководство да съгласува с УПК и бюрата командировките, специализациите и аспирантурите на специалисти, а също така периодически то да се отчита пред партийни събрания.

Системата за подготовката на кадрите е свързана пряко с тяхната оценка. На базата на опита на Карговския институт в СССР тук се въведе редовна атестация на кадровия научен потенциал. Особено внимание се отделя на внедряването на съветския почин като „Институт—производство", „Образцов социалистически институт" и др.

По инициатива на УПК през м. май на изминалата година се организира теоретична конференция на тема: „Социалистическият начин на живот", която по безспорен начин потвърди, че внедряването на съветския опит е и важно възпитателно средство за изграждането на новия човек, за възпитанието на младото поколение в комунистически дух.

* * *

Под непосредственото ръководство на партийните организации само в годините на шестата петилетка колективите на научноизследователските и развойните звена от района са разработили в областта на научно-техническия прогрес съвместно 249 и са внедрили 208 теми и задачи с икономически ефект 14 683 000 лв. От внедрените 208 теми и задачи — 194 са с оценка „К" и „I". Това дава основание да се направи констатация, че вниманието на партийните и административни ръководства се е насочвало главно към внедряване на разработки с икономическа ефективност и за подобряване на качествените показатели на внедрените изделия и технологии.

В областта на медицинската наука и висше образование през годините на шестата петилетка успешно се разработиха 296 теми и задачи. В Института по онкология са проучени и внедрени редица усъвършенствувани и нови методи, както и на съответната техника, принос за ранната диагноза и лечение на злокачествените новообразувания. В Института по заразни и паразитни болести са усвоени и внедрени антипаразитни препарати, усъвършенствувани ваксини и диагностични серуми, подобрени са редица лабораторни методи. Специалистите от Фармацевтичния факултет са внедрили в резултат на проучване на съветския опит нови методи за анализ на биологично активни вещества. Научните сътрудници от звената на Медицинската академия са проучили и внедрили редица нови и усъвършенствувани диагностични и лечебни методи за борба със сърдечно-съ-

Digitized by Google

довите, белодробните, бъбречните, кожно-венерическите, кръвните и други заболявания.

Положително явление в задълбочаването и разширяването на интеграцията със съветската медицинска наука бе подписаното споразумение между Академията на медицинските науки на СССР и Медицинската академия у нас; създадената научно-координационна българо-съветска комисия изпълнява и функциите на координационен орган в работата между двете академии. Конкретен резултат в работата на координационния съвет е съсредоточаването на основните сили в няколко главни направления като: „Човекът и неговата жизнена среда" — 37 теми, „Злокачествените новообразувания" — 31 теми, „Заразни и паразитни болести" — 32 теми. Висока оценка у нас и в СССР се дава на резултатите от съвместните изследвания на български (с ръководител акад. Р. Попиванов) и съветски (с ръководител проф. Майски) колективи върху редица фундаментални медико-биологични проблеми.

Предимството на научната интеграция със Съветския съюз се крие и на друго място. При установяването на контакт в хода на изследванията нашите научни колективи се обогатяват с нови идеи, овладяват непознати досега методи и прилагат неизвестни на тях експериментални постановки. При тези контакти със съветските специалисти редица факти, които са били дотогава установени у нас, придобиват по-дълбок смисъл и се утвърждават като постижения в науката.

* * *

Анализът на работата на партийните и административните ръководства в научните институти, развойните звена и висшите учебни заведения от района по изучаването и ускореното внедряване на положителния съветски опит обаче откроява низ от проблеми, от чието комплексно решаване зависи изключително много високото научно-техническо равнище при внедряването на съветския опит. Тук ще отбележим само някои от тях.

На първо място се поставя проблемът за усъвършенстване на информационните връзки в областта на научно-техническия прогрес.

Създадените информационни звена и центрове осигуряват до голяма степен решаването на основните задачи, поставени пред почти всички институти. Благоприятно влияние върху дейността на института НИППИЕС „Енергопроект", на Института по месопромишленост, на Медицинската академия и нейните научни институти, на Научния център по вътрешна търговия, услугите и местна промишленост, на КНИПИТУГА оказва богатият фонд от съветска научно-техническа литература, намираща се в техните информационни звена и библиотеки.

За повишаване качеството на информационното обслужване и особено осигуряването на съвременните новости по научно-техническите проблеми за развитието на електропромишлеността на страните—членки на СИВ, Институтът по електропромишленост от нашия район участвува в изграждането на автоматизирана международна система за научно-техническа информация по електротехника, която ще бъде окончателно внедрена през 1980 година. През миналата година започна вече обмяната на информационни материали между страните—членки на СИВ.

Като даде положителна оценка на стремежа на партийните бюра и административните ръководства за създаването на информационните звена, РК на БКП своевременно посочи, че в редица случаи информацията се предоставя с неоправдано забавяне на съответните адресанти, поради което те не са в течение на съответните научни новости. И често пъти в доставяната информация се допускат непълноти в резултат на недостатъчната компетентност на някои от преводачите в тези осведомителни служби. Освен това в отделни институти или развойни звена партийните и административните ръководства на практика подценяват отчетите на командированите специалисти като източник за информация. В много случаи тези отчети още не съдържат пълна информация за проблемите, които са били изучавани или са решени вече, в тях преобладава механично отразяване на дневните програми по пребиваването.

Друга причина за незадоволителната още ефективност от дейността на някои информационни звена са честите реорганизации в тях: преминаването им на подчинение към един или друг център в системата на министерствата или обединенията, което води до различно виждане на тяхното място и на функциите им в системата на научното обслужване.

Анализът на дейността на информационните звена показва, че недостатъците в работата им до голяма степен се дължат на известното подценяване на въпросите за подбора на кадрите, работещи в звената. Обикновено преобладават в състава на тези звена сътрудници с филологическо образование, докато специалистите от различните клонове на науката, владеещи отлично западен или руски език, са представени крайно ограничено.

Като оценява първостепенното значение на научно-техническата информация за развитието на научно-техническото сътрудничество, РК на БКП насочи вниманието на партийните и административните ръководства към усъвършенстване структурата и дейността на информационните звена, към създаване на преки двустранни връзки с информационните звена на сродните съветски институти, което е гаранция за по-пълно използване на богатия информационен фонд на съветската страна. Съвместно с районния съвет за българо-съветска дружба се предприеха мерки и за организираното изучаване на руски език, необходимо условие за творческия растеж на всеки учен и специалист.

Digitized by Google

• • •

Проблемът за **планирането на съвместната научноизследователска и внедрителска дейност** придобива първостепенно значение.

През последните години се разширява още повече формите на двустранното сътрудничество между научните и развойните звена от района и съответните съветски научни институти. В плановете за съвместна дейност са включени за разработване основните проблеми от единния план за обществено-икономическото развитие, а така също и редица животрепетящи въпроси от ведомствен характер.

От анализа на формите в планирането на съвместното научно-техническо сътрудничество обаче се налага изводът, че тази дейност още не съответствува на високите изисквания, които Партията постави в конгресните решения и в Тезисите на ЦК на БКП за основните насоки на развитието на науката и техническия прогрес през седмата петилетка и до 1990 год.

Съществен недостатък в планирането на съвместната дейност в редица звена до неотдавна бе липсата на комплексен подход при планирането на крупни задачи на нашето социално-икономическо развитие. Недостатъчно се съгласуваше планирането на дейността между отрасловите министерства и Държавния комитет за наука и технически прогрес. Имаше случаи, когато научните институти години наред предлагаха едни и същи проблеми, а те не се включваха в плановете на министерствата и обединенията за наука и технически прогрес.

При планиране на съвместното използване на **материално-техническата база** още не са превъзмогнати редица трудности и недостатъци. В Тезисите на ЦК на БКП се дават насоки за изграждане и взаимно използване на материално-техническата база на НРБ и СССР, за строителство на съвместни лаборатории, експериментални работилници, оборудване с уникална апаратура и използването им по утвърдени програми от двете страни. На извършеното досега от научноизследователските и развойните звена, в района от ВУЗ в това направление обаче може да се гледа като на обещаващо начало.

Сега на предно място се поставят пред учените и специалистите насъщните задачи и повели за усъвършенстуване на планирането и социалистическата организация на науката и техническия прогрес, за преодоляване на: „назрялото противоречие между изумителните реални възможности, създадени от научно-техническата революция — особено при социализма, и тяхното недостатъчно реално осъществяване в нашата икономика, в останалите сфери на обществената ни действителност" — както се изрази др. Тодор Живков на първата национална среща на наставниците.

За преодоляването на съществуващите слабости в научното обслужване и по-специално във внедрителските звена наред с активността на другите фактори е нужно главен критерий при оценка на извършваната дейност на партийните органи и организации да бъдат повишените качествени и натурални показатели. От съществено значение са решенията на ЦК на БКП — София за разработката и експериментирането на комплексни системи за управление на качеството на научноизследователската и проектната дейност — на първо време в няколко института въз основа опита на научните, развойните и проектантските звена в братската съветска страна.

• • •

Актуален и нерешен навсякъде е въпросът за **ефективното използване на кадровия научен потенциал** в изучаването и внедряването на богатия съветски опит.

От общо 6127 научни кадри с висше образование в района 659 са завършили, специализирали или защитили кандидатски и докторски дисертации в съветските висши учебни заведения и академии. Тези цифри красноречиво говорят за възможностите на научния ни потенциал при непосредственото внедряване на съветския опит в дейността на научните институти, развойните звена и висшите учебни заведения.

Тук ще отбележим, че усилията на партийните и административните ръководства правилно са били насочени към пълноценно и ефективно използване на такива форми на обучение като краткотрайни и дългосрочни специализации, редовни и задочни аспирантури и т. н. Ето един пример: през годините на миналата петилетка 127 специалисти са защитили кандидатски и докторски дисертации в Съветския съюз, а в продължителна или краткосрочна специализация са включени 392 кадри от научните институти и развойните звена в района. През този период 106 съветски научни работници и специалисти са предавали знания и опит в наши научноизследователски институти и висши учебни заведения.

Настъпилите изменения и положителни тенденции в използването на научния кадрови потенциал за системното изучаване и бързото внедряване на положителния опит налагат необходимостта от комплексен подход при подготовката, специализацията и следдипломната квалификация на кадрите за дълбоко усвояване на богатия съветски опит.

В съответствие с повишаващото се равнище на научно-техническия прогрес и сложността на проблемите РК на БКП препоръча на партийните и административните ръководства в научните институти, развойните звена и ВУЗ да се осигурява целево и комплексно изучаване на даден проблем не от един специалист, а да се изпраща работна група, която след това ще участвува в неговото цялостно решаване и внедряване. Краткосрочните или единичните специализации в настоящия момент се оказват като по-неефективни, още повече че при тях в много от случаите участвуват почти едни и същи ръко-

Digitized by Google

водни кадри, а те често и нямат конкретно участие в разработката на изучавания проблем.

Непрекъснатото обогатяване и усъвършенствуване на цялостния процес за изучаване, популяризиране и ускорено внедряване на положителния съветски опит си остава главна и непосредствена задача на РК на БКП, на партийните органи и организации. И през последните години се отчита забележимо подобряване на партийното ръководство на този важен процес. С особена сила това се отнася за периода след Юлския и Октомврийския (1973 г.) пленум на ЦК на БКП.

Периодично бюрото на РК на БКП обсъждаше отделни проблеми на сътрудничеството, състоянието на изучаването на съветския опит, внедряването на съветските постижения в различните области на живота. На тази тема районният комитет организира през м. септември м. г. специален пленум. Това бе ново потвърждение, че **проблемът за внедряването на съветския опит става постоянна партийна грижа и взискателност**, за да се превърне в първостепенно дело на районния и учрежденските партийни комитети, на бюрата на първичните организации.

По решение на бюрото на ГК на БКП в Благоевски РК на Партията се изгради специален сектор, който се занимава с проблемите на сътрудничеството, изучаването и внедряването на съветския опит. За дейността на сектора отговаря секретар на районния комитет.

В учрежденските партийни комитети и бюрата на първичните организации, в сбирките на партийните групи или пред партийните събрания ръководителите на научните звена поставиха на задълбочено обсъждане работата по изучаването и внедряването на съветския опит. На тази основа се утвърдиха от събранията конкретни решения и програми за по-нататъшното задълбочено изучаване и ускорено внедряване на съветски опит в областта на науката и техническия прогрес, както и за разгръщането на необходимата партийно-организационна работа.

Действена форма за приложение на опита на КПСС е **самоотчетът** на комунистите пред съответните партийни групи, в бюрата на първичните организации и накрая пред партийните събрания, за своята дейност по съвместните разработки и внедряването им в практиката. Положителен е примерът в това направление на първичните партийни организации в Института по месопромишленост, в НПО „Петрургия", в Института по заразни и паразитни болести, в НИППИЕС „Енергопроект", в Института по рентгенология и радиобиология, в Института по ендокринология, гериатрия и геронтология, в Института по хематология и кръвопреливане и др.

Анализът на резултатите от самоотчета показват, че тази форма на работа отговаря изцяло на изискванията на Юлския (1976 г.) пленум, че е действено средство, което в съчетание с останалите форми и средства спомага да се повишава авангардната роля и личната отговорност на комуниста, допринася да се засили ръководната роля на първичните партийни организации. Друг съществен момент за повишаване отговорността на комунистите, на партийните комитети и бюрата на първичните партийни организации е системната работа по възлагането на партийните поръчения — временни или постоянни, и своевременния контрол за тяхното изпълнение.

Наред с положителните страни в творческото прилагане на опита на КПСС в партийното ръководство на науката съществуват и редица слабости и неизползвани възможности в работата на партийните комитети и бюрата на първичните партийни организации.

В отделни случаи към проблемите за изучаване на съветския опит тук и там още се подхожда предимно от неговата представителна страна. Поради това се отделя по-малко внимание на деловитостта, предметността, осигуряването на високо качество в прилагането на опита. Отношението към изучаването и внедряването на опита на КПСС, на съветската наука все още не е станал основен критерий при атестацията на кадрите от научния фронт.

Допусканите слабости и наличието на нерешени въпроси показват, че пред комунистите и партийните организации стоят големи и отговорни задачи за утвърждаване на научно-техническите постижения в практиката, за решително подобряване на работата, стила в ръководството не само на отговорните кадри, но и на всеки комунист в тази насока. От тях в най-голяма степен зависи доколко и как се създава творческа и делова обстановка в ежедневието на институтите и внедрителските звена, при която всеки труженик на научния фронт най-пълноценно да участвува със свой конкретен принос за по-бързото внедряване в живота на положителния съветски опит, на съветските научно-технически постижения.

Оттук произтича и изискването за прилагането на програмно-целевия и комплексен подход в изучаването на съветския опит, като се програмира умножаващ ефект; наред с фактите и опита в една или друга сфера на действие да се изучават подходът, стилът и методите на работа, формите на партийно въздействие, които съдействуват за възпитанието на високи комунистически добродетели.

Digitized by Google

* * *

Проблемът за **планирането на съвместната научноизследователска и внедрителска дейност** придобива първостепенно значение.

През последните години се разшириха още повече формите на двустранното сътрудничество между научните и развойните звена от района и съответните съветски научни институти. В плановете за съвместна дейност са включени за разработване основните проблеми от единния план за обществено-икономическото развитие, а така също и редица животрептящи въпроси от ведомствен характер.

От анализа на формите в планирането на съвместното научно-техническо сътрудничество обаче се налага изводът, че тази дейност още не съответствува на високите изисквания, които Партията постави в конгресните решения и в Тезисите на ЦК на БКП за основните насоки на развитието на науката и техническия прогрес през седмата петилетка и до 1990 год.

Съществен недостатък в планирането на съвместната дейност в редица звена до неотдавна бе липсата на комплексен подход при планирането на крупни задачи на нашето социално-икономическо развитие. Недостатъчно се съгласуваше планирането на дейността между отрасловите министерства и Държавния комитет за наука и технически прогрес. Имаше случаи, когато научните институти години наред предлагаха едни и същи проблеми, а те не се включваха в плановете на министерствата и обединенията за наука и технически прогрес.

При планиране на съвместното използване на **материално-техническата база** още не са превъзмогнати редица трудности и недостатъци. В Тезисите на ЦК на БКП се дават насоки за изграждане и взаимно използване на материално-техническата база на НРБ и СССР, за строителство на съвместни лаборатории, експериментални работилници, оборудване с уникална апаратура и използването им по утвърдени програми от двете страни. На извършеното досега от научноизследователските и развойните звена, в района от ВУЗ в това направление обаче може да се гледа като на обещаващо начало.

Сега на предно място се поставят пред учените и специалистите насъщните задачи и повели за усъвършенстване на планирането и социалистическата организация на науката и техническия прогрес, за преодоляване на: „назрялото противоречие между изумителните реални възможности, създадени от научно-техническата революция — особено при социализма, и тяхното недостатъчно реално осъществяване в нашата икономика, в останалите сфери на обществената ни действителност" — както се изрази др. Тодор Живков на първата национална среща на наставниците.

За преодоляването на съществуващите слабости в научното обслужване и по-специално във внедрителските звена наред с активността на другите фактори е нужно главен критерий при оценка на разностранната дейност на партийните органи и организации да бъдат по-високите качествени и натурални показатели. От съществено значение са решенията на ГК на БКП — София за разработката и експериментирането на комплексни системи за управление на качеството на научноизследователската и проектната дейност — на първо време в няколко института въз основа опита на научните, развойните и проектантските звена в братската съветска страна.

* * *

Актуален и нерешен навсякъде е въпросът за **ефективното използване на кадровия научен потенциал** в изучаването и внедряването на богатия съветски опит.

От общо 6127 научни кадри с висше образование в района 659 са завършили, специализирали или защитили кандидатски и докторски дисертации в съветските висши учебни заведения и академии. Тези цифри красноречиво говорят за възможностите на научния ни потенциал при непосредственото внедряване на съветския опит в дейността на научните иститути, развойните звена и висшите учебни заведения.

Тук ще отбележим, че усилията на партийните и административните ръководства правилно са били насочени към пълноценно и ефективно използване на такива форми на обучение като краткотрайни и дългосрочни специализации, редовни и задочни аспирантури и т. н. Ето един пример: през годините на миналата петилетка 127 специалисти са защитили кандидатски и докторски дисертации в Съветския съюз, а в продължителна или краткосрочна специализация са включени 392 кадри от научните институти и развойните звена в района. През този период 106 съветски научни работници и специалисти са предавали знания и опит в наши научноизследователски институти и висши учебни заведения.

Настъпилите изменения и положителни тенденции в използването на научния кадрови потенциал за системното изучаване и бързото внедряване на положителния опит налагат необходимостта от комплексен подход при подготовката, специализацията и следдипломната квалификация на кадрите за дълбоко усвояване на богатия съветски опит.

В съответствие с повишаващото се равнище на научно-техническия прогрес и сложността на проблемите РК на БКП препоръча на партийните и административните ръководства в научните институти, развойните звена и ВУЗ да се осигурява целево и комплексно изучаване на даден проблем не от един специалист, а да се изпраща работна група, която след това ще участвува в неговото цялостно решаване и внедряване. Краткосрочните или единичните специализации в настоящия момент се оказват като по-неефективни, още повече че при тях в много от случаите участвуват почти едни и същи ръко-

Digitized by Google

водни кадри, а те често и нямат конкретно участие в разработката на изучавания проблем.

Непрекъснатото обогатяване и усъвършенствуване на цялостния процес за изучаване, популяризиране и ускорено внедряване на положителния съветски опит си остава главна и непосредствена задача на РК на БКП, на партийните органи и организации. И през последните години се отчита забележимо подобряване на партийното ръководство на този важен процес. С особена сила това се отнася за периода след Юлския и Октомврийския (1973 г.) пленум на ЦК на БКП.

Периодично бюрото на РК на БКП обсъждаше отделни проблеми на сътрудничеството, състоянието на изучаването на съветския опит, внедряването на съветските постижения в различните области на живота. На тази тема районният комитет организира през м. септември м. г. специален пленум. Това бе ново потвърждение, че **проблемът за внедряването на съветския опит става постоянна партийна грижа и взискателност**, за да се превърне в първостепенно дело на районния и учрежденските партийни комитети, на бюрата на първичните организации.

По решение на бюрото на ГК на БКП в Благоевски РК на Партията се изгради специален сектор, който се занимава с проблемите на сътрудничеството, изучаването и внедряването на съветския опит. За дейността на сектора отговаря секретар на районния комитет.

В учрежденските партийни комитети и бюрата на първичните организации, в сбирките на партийните групи или пред партийните събрания ръководителите на научните звена поставиха на задълбочено обсъждане работата по изучаването и внедряването на съветския опит. На тази основа се утвърдиха от събранията конкретни решения и програми за по-нататъшното задълбочено изучаване и ускорено внедряване на съветски опит в областта на науката и техническия прогрес, както и за разгръщането на необходимата партийно-организационна работа.

Действена форма за приложение на опита на КПСС е **самоотчетът** на комунистите пред съответните партийни групи, в бюрата на първичните организации и накрая пред партийните събрания, за своята дейност по съвместните разработки и внедряването им в практиката. Положителен е примерът в това направление на първичните партийни организации в Института по месопромишленост, в НПО „Петрургия", в Института по заразни и паразитни болести, в НИППИЕС „Енергопроект", в Института по рентгенология и радиобиология, в Института по ендокринология, гериатрия и геронтология, в Института по хематология и кръвопреливане и др.

Анализът на резултатите от самоотчета показват, че тази форма на работа отговаря изцяло на изискванията на Юлския (1976 г.) пленум, че е действено средство, което в съчетание с останалите форми и средства спомага да се повишава авангардната роля и личната отговорност на комуниста, допринася да се засили ръководната роля на първичните партийни организации. Друг съществен момент за повишаване отговорността на комунистите, на партийните комитети и бюрата на първичните партийни организации е системната работа по възлагането на партийните поръчения — времени или постоянни, и своевременния контрол за тяхното изпълнение.

Наред с положителните страни в творческото прилагане на опита на КПСС в партийното ръководство на науката съществуват и редица слабости и неизползвани възможности в работата на партийните комитети и бюрата на първичните партийни организации.

В отделни случаи към проблемите за изучаване на съветския опит тук и там още се подхожда предимно от неговата представителна страна. Поради това се отделя по-малко внимание на деловитостта, предметността, осигуряването на високо качество в прилагането на опита. Отношението към изучаването и внедряването на опита на КПСС, на съветската наука все още не е станал основен критерий при атестацията на кадрите от научния фронт.

Допусканите слабости и наличието на нерешени въпроси показват, че пред комунистите и партийните организации стоят големи и отговорни задачи за утвърждаване на научно-техническите постижения в практиката, за решително подобряване на работата, стила в ръководството не само на отговорните кадри, но и на всеки комунист в тази насока. От тях в най-голяма степен зависи доколко и как се създава творческа и делова обстановка в ежедневието на институтите и внедрителските звена, при която всеки труженик на научния фронт най-пълноценно да участвува със свой конкретен принос за по-бързото внедряване в живота на положителния съветски опит, на съветските научно-технически постижения.

Оттук произтича и изискването за прилагането на програмно-целевия и комплексен подход в изучаването на съветския опит, като се програмира умножаващ ефект; наред с фактите и опита в една или друга сфера на действие да се изучават подходът, стилът и методите на работа, формите на партийно въздействие, които съдействуват за възпитанието на високи комунистически добродетели.

Digitized by Google

САМОЗАДОВОЛЯВАНЕТО НА СЕЛИЩНИТЕ СИСТЕМИ

ИВАН ПЕНЧЕВ
зав. отдел „Селскостопански" на НС на ОФ

Постановлението за самозадоволяване на населението от селищните системи с плодове, зеленчуци, месо, мляко, яйца и риба от 19 октомври 1977 година на Централния комитет на БКП, Министерския съвет, УС на БЗНС и Националния съвет на Отечествения фронт е документ с голямо икономическо, социално, политическо и възпитателно значение, насочен към осъществяване на Декемврийската програма за повишаване жизненото равнище на народа. Това е пътят за разкриване и реално използване на всички резерви и възможности на селското стопанство, за по-пълното задоволяване потребностите на страната и населението, за осъществяване на едно от стратегическите направления на политиката на Партията в икономическата област и социалната политика.

Изградената материално-техническа база в селското стопанство, натрупаният опит, големият научно-технически потенциал и завоюваните успехи дават основание към селското стопанство да се предявят по-големи изисквания, за да отговори то на нарасналите нужди, като създаде трайно равновесие между производство и потребление. Наред с това интересите на народното стопанство налагат да се разширява и износът на селскостопанска продукция и по този начин нашата страна да участвува още по-активно в интеграцията със социалистическите страни и в международното разделение на труда. Затова сега в приетото постановление за самозадоволяването на населението от селищните системи се насочва вниманието на партийните комитети и организации, на дружбените ръководства, на комитетите и организациите на Отечествения фронт, на административните и стопанските ръководства и на цялата общественост към пълно разкриване и използване резервите и възможностите на селското стопанство. На първо място се определят най-големи задължения на нашето едро социалистическо стопанство, което представлява здрава и незаменима основа за производство на селскостопански произведения.

Този огромен селскостопански потенциал обаче има неизползвани възможности. Още на пленума на ЦК на БКП по концентрацията и развитието на селското стопанство върху промишлена основа (1970 г.) беше подчертано, че в никакъв случай не бива да се допуска успоредно с изграждането на уедрените комплекси да се закриват малки ферми

Digitized by Google

и зеленчукови градини. Там където се вслушаха в това указание, населението беше снабдявано постоянно и ритмично със земеделски продукти. Сега постановлението предвижда във всички населени места, където има течаща вода и сгради, да се възстанови това производство в рамките на самозадоволяването. Хилядите язовири и малки водоеми, на много места обрасли и заблатени, са реален източник в самозадоволяването с риба. Опитът на Смолянски окръг показа как трябва да се използват комплексно водите, които в други окръзи текат нахалос, за да се развие този важен за народното стопанство отрасъл.

Помощните стопанства към промишлените предприятия, военни поделения и училища са една позабравена през последните години форма, която може да даде реален принос не само чрез прякото увеличение на земеделските продукти, но и в реализирането на социалната програма на трудовите колективи. Не по-малко значение има възпитателният ефект, особено за подрастващото поколение, а изграждането на малки оранжерии към училищата, както това става в Русенски окръг, ще бъде в полза и на ученическите столове, и за онагледяване обучението по биология.

Независимо че личното стопанство няма първостепенно значение, ще се спрем по-подробно на него, защото в това направление предстои голяма и разнообразна организационна работа. През последните години беше изживяно подценяването му от някои ръководни дейци. За това допринесоха редица решения на ЦК на БКП и МС и личните указания, давани от др. Тодор Живков. Личното стопанство е органически свързано с едрото социалистическо селско стопанство и съществуването му е немислимо без него. То има спомагателен характер, без право на собственост върху земята и използването на наемен труд. Тази постановка издържа проверката на времето, а получените резултати в изпълнение на 61-то постановление на Министерския съвет от 1973 г. потвърдиха актуалността му.

Под ръководството на партийните комитети и дружбените ръководства кооперативните съюзи и техните поделения разгърнаха значителна разяснителна и организационна дейност. В резултат на това само за три години обемът на основните видове продукция от личното стопанство нарасна няколко пъти. Изкупеното през 1976 г. месо е четири пъти повече от 1973 г., млякото два пъти повече и над два и половина пъти в повече плодовете и зеленчуците. Тези успехи можеха да бъдат по-големи и трайни, ако не бяха допуснати организационни слабости, ако не се подценяваха в някои случаи възможностите на личното стопанство в оползотворяване на редица ресурси. Става дума за слабопродуктивни и наклонени терени, за маломерни парчета земя край блоковете, овразите, терасите и т. н. Става дума за създаване на условия за активен отдих и за оползотворяване част от свободното време на работниците и служителите в условията на петдневната работна седмица, за труда на пенсионерите, трудоустроените, учащите се и други категории на нашето общество, които могат чрез обработката на парче земя да произведат допълнителна селскостопанска продукция за лично потребление и за продаване на търговските организации.

* * *

Успешното решаване на въпросите, свързани със системата за самозадоволяване на населението от селищните системи чрез най-рационално използване възможностите на общественото и личното стопанство, изисква да се прояви високо чувство за отговорност, инициатива

Digitized by Google

връзка със замяната на партийните документи. По този път на практика ще се осъществят думите на първия секретар на ЦК на БКП др. Тодор Живков, произнесени на XI конгрес на Партията: „Замяната на книжките е важно политическо, идеологическо и организационно мероприятие на Партията и трябва да се превърне в преглед на нашия боен строй".

Димитър СТАНОЕВ

Окръжният комитет на Партията в Габрово на пленарно заседание запозна своите членове с решението на Централния комитет на БКП от 19 декември 1978 година, конкретизира произтичащите от него задачи за себе си и партийните органи и организации и утвърди мероприятия за организирането и провеждането на замяната на партийните членски книжки в окръжната партийна организация.

Няколко главни момента определят облика на мероприятията. В три основни раздела — организационно-политическа подготовка на замяната на партийните членски книжки, организационно-техническа подготовка и контролни мерки — се предвиждат да се извършат такива действия, които да осигурят строга и взискателна проверка на състоянието на партийните редове и да помогнат за по-нататъшното идейно и организационно укрепване на всички партийни организации, за издигане на самодейния им характер и ръководната им роля в трудовия колектив, за по-нататъшното разширяване на вътрешнопартийната демокрация и за укрепване връзките на Партията с масите. Те ще помогнат за идейно-политическото закаляване на партийните членове, за издигане на личния им пример в труда и в обществено-политическия живот, за настъпление по целия фронт на социалистическото строителство.

За постигането на тези цели в подготовката и провеждането на кампанията ще бъдат ангажирани най-компетентните кадри от окръга, онези, които са в състояние да осигурят квалифицирана помощ на партийните бюра и първичните партийни организации. Например в точка 2, стр. 2 от мероприятията е записано:

„...Пленумът възлага поръчения на членовете на бюрото на окръжния комитет на Партията и на отговорните работници от апарата на комитета да участвуват в пленумите и заседанията на партийните комитети и да отговарят за създаване образцова организация за провеждане на кампанията в съответните градски, общински, заводски и учрежденски партийни организации по приложеното към мероприятията разпределение. Разпределението се отнася до приключването на кампанията — 1 септември — 1980 година".

Или точка 3, стр. 3:

„...Окръжният, градските, общинските, заводските и учрежденските партийни комитети да разпределят политическите си сътрудници за оказване помощ на първичните партийни организации за замяната на партийните документи, като носят за това персонална отговорност пред съответните комитети до края на кампанията.

В помощ на първичните партийни организации отдел „Организационен" на окръжния комитет на БКП да привлече комунисти от апарата на окръжния народен съвет и окръжните комитети на Българските професионални съюзи и Отечествения фронт.

С отговорниците за първичните партийни организации да се проведе специален инструктаж."

С други думи, вниманието е насочено към факторите, от които в най-голяма степен зависи да се осигури компетентна организаторска и разяснителна работа, да се окаже конкретна помощ на партийните бюра и първичните партийни организации, да се упражнява непосредствено ръководство над този важен политически, идеологически и технически процес. А такива са политическите сътрудници на партийните органи и комунистите, издигнати на ръководни постове в държавните и обществените органи и организации. Те са най-добре подготвени, притежават богат организационен опит, идеологическа закалка. Налице е

Digitized by Google

и едно точно разпределение на кадрите по равнища със задължения не само да създадат образцова организация, но и да носят лична отговорност за крайните резултати от кампанията. И едното, и другото, взети заедно, са важна предпоставка, сигурна гаранция за постигане на добри резултати.

На помощ са привлечени и средствата за масова информация:

„...Вестник „Балканско знаме" и окръжният радиоцентър да открият специална рубрика, в която да отразяват хода на замяната на партийните документи.

Подобни рубрики да открият градските и заводските вестници, градските и заводските радиоуредби" (точка 6, стр. 5).

Те като колективни организатори пропагандатори ще съдействуват за широко разпространение на разнообразните инициативи и положителния опит, които се раждат от неизчерпаемите творчески възможности на комунистите.

Друг момент, който се откроява в мероприятията на Габровския окръжен комитет и има голямо значение за реализиране на основната цел на замяната на партийните членски книжки, е извършването на широка политическа работа сред комунистите, в резултат на която ще расте тяхната политическа съзнателност, трудова активност и морална устойчивост. В това отношение погледът е насочен към изпитани, утвърдени в практиката на окръжната партийна организация форми и средства — срещи и беседи с изтъкнати ветерани на Партията, беседи по Устава на БКП, за ленинските принципи и норми на партиен живот, поръченията на комунистите, разговорите в партийните групи, самоотчетите и пр.

Примери!

В точка 8, стр. 6 на мероприятията четем:

„...На събрания на първичните партийни организации и партийните групи, както и на заседания на партийните бюра да се направи преглед на партийните поръчения на комунистите и им се възложат нови, по-значими поръчения, свързани с повишаване на тяхната трудова и обществено-политическа активност.

Разговорите в партийните групи за „Личния пример на комуниста за повишаване ефективността и качеството на работата в предприятието, учреждението, училището, квартала" да се свържат най-тясно със замяната на партийните документи.

В хода на замяната на партийните документи градските и общинските партийни комитети на Партията да помогнат на първичните партийни организации за повсеместно внедряване в практиката самоотчета на комунистите пред партийните организации."

Използвайки тези форми и средства, първичните партийни организации и партийните бюра имат възможност да стигнат до всеки комунист, да вникнат в същността на неговите действия, да оценят правилно поведението му, да видят доколко и как изпълнява авангардната си роля, служи ли за пример в труда, обществения живот и бита. И не само това. По този начин те могат непосредствено да въздействуват върху неговото възпитание, а чрез него и върху целите трудови колективи.

В раздела на мероприятията за организационно-техническата подготовка на замяната на партийните членски книжки са предвидени разнообразни мерки за създаване на условия за нормално протичане на замяната. Определени са конкретните задачи на отдел „Организационен" на окръжния комитет, секторите „Отчет на партийния състав" в комитетите, където има такива. Градските комитети на БКП се задължават да осигурят допълнителни помещения за замяната на партийните документи, които да отговарят на определени изисквания; да привлекат на помощ допълнително комунисти; своевременно да се извършва отчисляването и зачисляването на комунистите, които преминават на отчет от една в друга партийна организация и др.

Кое гарантира изпълнението на тези разнообразни, богати по замисъл мероприятия?

Целият процес на подготовката и замяната на партийните членски книжки безспорно не може да протича нормално без конкретно, близ-

Digitized by Google

ко и компетентно ръководство от страна на окръжния комитет на Партията. За целта са набелязани контролни мерки, чрез които ще се регулират процесите и явленията в хода на кампанията. Всяко тримесечие бюрото на окръжния комитет на БКП ще разглежда информации от отделни градски и общински партийни комитети и отдел „Организационен" на окръжния комитет. Това ще му даде възможност да взема мерки за отстраняване на допуснати слабости, да популяризира опита на най-добрите, да помага на изоставащите. Важно е и обстоятелството, че отговорници за отделните задачи, залегнали в мероприятията, са секретарите на окръжния, градските и общинските партийни комитети и политическите им сътрудници.

Йордан ХАДЖИЕВ

В ЕДИНЕН РИТЪМ

СЪВЕТСКИЯТ ОПИТ В НАУЧНОТО ОБСЛУЖВАНЕ

ПЕЙЧО ПЕЙЧЕВ

Неизчерпаем извор на богатство от идеи, форми, средства и опит в осъществяването на правилно партийно ръководство на научното обслужване на производството е практиката на КПСС и особено на градската партийна организация в Москва. Като изучават системно и творчески прилагат този съветски опит, ГК на БКП в столицата и районните партийни комитети натрупаха през последните години значителен свой опит и постигнаха съществени резултати. Заслужава внимание в това отношение и дейността на Благоевски РК на БКП, на чиято територия функционират 14 научноизследователски институти и бази за внедряване с над 5300 научни работници и специалисти в областта на науката и техническия прогрес, Медицинската академия с 25 института и Висшия институт за физкултура, където се наброяват общо 10 800 научно-преподавателски и изследователски кадри, в т. ч. и помощен персонал, обучаващи над 8200 студенти.

Основен двигател на цялостната организаторска и политическа работа в областта на науката и техническия прогрес са партийните комитети и бюра, първичните партийни организации — 61 на брой, и комунистите — около 2960, които под ръководството на Благоевски РК на БКП неуморно вършат широка политическа и всекидневна организаторска работа за задълбочено изучаване и своевременно внедряване на съветския челен опит в научните и развойните звена.

Така например през периода 1975—1976 г. по указание на ГК на БКП се организира в районната партийна организация и успешно проведе обществен преглед в научните и внедрителски звена по работата на партийните органи и организации за ускореното прилагане на съветския опит за развитието на науката и за нейното ефективно обслужване на производството. И с основание висока оценка заслужи не само дейността на партийните и административните ръководства, но и разностранната работа на почти всички първични партийни организации и трудовите колективи в осъществяването на московската инициатива: „Институт — завод — насрещен план". Разработката и приемането на съвместни насрещни планове беше израз на по-висша форма на договореност между научните звена на стопанските организации, създаващи условия за обвързване не само на производствените програми, но и да се повишава квалификацията на кадрите, да се осъществява единодействие и комплексен подход в комунистическото възпитание на всеки член от колективите. Такива насрещни планове се разработиха съвместно от Института по месопромишленост с Месокомбината — София, от Института по винарска промишленост с Винзавода в столицата, от Института по електропромишленост със Завода за ел. инструменти в Ловеч и със Завода за асинхронни двигатели в Пловдив, НИППИЕС „Енергопроект" — с енергийните комплекси: „Бобов дол" и „Марица—изток", Института по онкология с крупни национални обекти: МК — Кремиковци, комплекс „Девня" и др.

По примера на Новочерьомушкия район на КПСС в Москва още през 1976 г. се постави организираното начало за широко

Digitized by Google

включване на научните колективи от Благоевски район за решаване на някои актуални проблеми на производството на наша територия, както и на столичното стопанство. След това бе утвърдена и разгърната програма за целево сътрудничество между научните и стопанските организации от раойна и столицата. С конкретното реализиране на редица научно-технически задачи се потвърди неведнъж правилността на тази програма. А по-високите изисквания от страна на ГК и РК на БКП към партийните органи и организации за ефективност на идеологическата и организаторската дейност въз основа опита на КПСС дадоха тласък в засилване на партийното влияние при повишаване на обществено-политическата и трудовата активност на колективите в научните и внедрителските звена, за тяхното превръщане в образцови. В борбата за завоюване на високото звание „Образцов социалистически институт" с уверени стъпки крачат днес такива институти като „Енергопроект", центъра „НИЕРА", Института по хигиена и хранене, Института по месопромишленост и др.

* * *

В развитието на научно-техническото сътрудничество със СССР се очерта прелом през миналата и особено в годините на текущата петилетка, когато от пряко използване на готовия съветски опит (документации, проекти и др.) съответните колективи, пристъпиха към координация при разработката на проблемите, осъществяват кооперация в отделни области на науката и техническия прогрес, създават се съвместни научноизследователски групи, звена...

Основните направления в дейността на научноизследователските институти от Благоевски район бяха и са съсредоточени към дълбоко изучаване и ускорено решаване на съвременни проблеми на електроенергетиката и електропромишлеността, на хранително-вкусовата промишленост, на вътрешната търговия и услугите, както и някои назрели възлови въпроси на териториално-селищното устройство и градоустройството. Тези проблеми произтичат от задачите по единния план за обществено-икочомическото развитие на страната през 1976—1980 г. и от тях се обуславя развитието и задълбочаването на интеграционните връзки със сродните съветски научноизследователски институти.

През последните години по-широк размах придобиват двустранните интеграционни връзки между съответни отраслови министерства у нас и в Съветския съюз, което се отрази положително върху дейността на научните ни институти. Сключените двустранни договори между Министерството на народното здраве и Министерството на здравеопазването на СССР станаха основа за съвместната изследователска дейност между Медицинската академия на НРБ и Академията на медицинските науки на СССР. Договорът между нашето Министерство на енергетиката и Министерството на енергетиката на СССР задълбочи съвместната работа на НИППИЕС „Енергопроект" с „Гидропроект" — ВИНЕ, „Теплоелектропроект" и други. Посредством съответните министерства у нас и в Съветския съюз са сключени договорите за сътрудничеството между Всесъюзния научноизследователски институт по месопромишленост в Москва и нашия Институт по месопромишленост, а също така и с институтите ВНИЗ — Москва, ВНИЗ — Ленинград и Украинския НИИХП — Харков; сключени са договори между Института по винарство — София и ВИИВ — Москва. Ръководствата на МВТУ у нас и на МВТ на СССР създадоха условия Научният център по вътрешната търговия и услугите и центърът „НИЕРА" да поддържат двустранни връзки с 18 сродни съветски научни учреждения.

Бюрото на Благоевски РК на БКП високо цени плодотворното участие на отрасловите министерства, на всички посочени научни колективи за по-нататъшното задълбочаване на интеграционните връзки със съветската наука и техника, за ускореното внедряване на братския опит в нашата практика, като един изключително важен фактор за повишаване ефективността и качеството на научноизследователската дейност, за съкращаване на цикъла „наука — практика".

Редица наши институти все повече се утвърждават като достойни научни партньори в съвместната научноизследователска и внедрителска дейност. Това е обективна предпоставка за създаване на съвместни колективи от български и съветски специалисти, работещи по основни проблеми на нашата и съветската икономика.

За такъв положителен пример може да се посочи дейността на Института по месопромишленост, където съвместно се работи по проблема за комплексно използване на отпадъчните продукти, получавани при преработката на месо за хранителни цели, както и по създаване и внедряване на нови вилове опаковки в месопромишлеността. Страните — членки на СИВ, подписаха през 1973 г. спогодба за съвместно разработване чрез кооперираме и разделение на труда на проблема: „Повишаване на хранителната стойност на съществуващите и създаване на нови видове хранителни продукти. За център, който да координира разработването на този проблем, единодушно беше определен Институтът по месопромишленост на НРБ.

Съвместната дейност на КНИПИТУГА със съветските институти по териториално устройство, градоустройство и архитектура се реализира главно в утвърдените координационни програми на национално равнище. Успешно се разработи темата „Управление в развитието на системата от населени места".

Завършена бе разработката „Архитектура на жилището за периода 1980—1990 година". Обобщи се богатият опит на СССР и НРБ в областта на жилищното строителство; този труд набеляза основните направления за развитие на жилищната ар-

Digitized by Google

хитектура в съответствие с националните и климатичните особености с вековните културни и строителни традиции. Тези фундаментално-приложни разработки бяха оценени много високо от научните съвети на СССР и НРБ.

Високи са постиженията на Института по електропромишленост в създаването на нов генератор за лек автомобил „Жигули" с показатели, съответствуващи на най-добрите в света.

Още от самото му създаване НИППИЕС „Енергопроект" се изграждаше и развиваше уверено на базата на съветския опит в научноизследователската, проучвателната и проектантската дейност в областта на енергийното строителство. Постоянна грижа на партийната организация в института беше оптималното използване на всички аспекти на богатия съветски опит за формирането и възпитанието на кадровия научен потенциал, за максималното използване на възпитателното въздействие на научно-техническите постижения на братската страна и преките контакти с нейните специалисти; на съветския начин на живот.

Конкретният анализ показва, че няма специалист от този институт, който да не е бил на обучение или консултация по даден проблем в сродните съветски проектантски и научни институти. И всички най-големи енергийни обекти у нас, които са проектирани от нашия институт, са изпращани за консултация в съветски институти. Съветските специалисти бяха тези, които с богатия си опит вдъхновяваха и укрепваха вярата на нашите кадри при проектирането на Баташкия водносилов път, язовир „Кърджали" и др. Първите стъпки в областта на топлоенергийното проектиране, които направи институтът, бяха съпътствувани с помощта на съветските институти. Нашите първи термични централи ТЕЦ „I-ва комсомолска", ТЕЦ „Варна", ТЕЦ „Кремиковци", ТЕЦ „София" и др. бяха проектирани от съветските организации с участие на наши специалисти. Постепенно се премина към съвместно проектиране на ТЕЦ „Марица—изток II", за да израснат кадрите до самостоятелното проектиране на мощни термични централи като ТЕЦ „Бобов дол", ТЕЦ „Марица—изток III" и др. Образец на съвместната дейност на съвременния етап е проектирането на първата АЕЦ „Козлодуй" в нашата страна.

В областта на енергийната система съвместно беше проектирана и изградена междусистемна връзка на 400 КВ СССР — НРБ. Сега усилията са насочени към съвместно проектиране на „Електропровод — 750 КВ".

За да се постига най-бързо внедряване на съветския опит, усилията на партийното и административното ръководство на „Енергопроект" са насочени към усъвършенствуване на: координацията на плановете за научни изследвания; подобряването на информацията и обмяната на завършени разработки и програми; интеграцията на звената в този наш институт като филиали на съветските институти; създаването на съвместни лаборатории и използване на наличните лаборатории в СССР и др.

В подобряване на системата за изучаване и прилагане на съветския опит все повече се откроява мястото на учрежденския партиен комитет и на бюрата на първичните партийни организации. В института се утвърди практиката: административното ръководство да съгласува с УПК и бюрата командировките, специализациите и аспирантурите на специалисти, а също така периодически то да се отчита пред партийни събрания.

Системата за подготовката на кадрите е свързана пряко с тяхната оценка. На базата на опита на Карговския институт в СССР тук се въведе редовна атестация на кадровия научен потенциал. Особено внимание се отделя на внедряването на съветския почин като „Институт—производство", „Образцов социалистически институт" и др.

По инициатива на УПК през м. май на изминалата година се организира теоретична конференция на тема: „Социалистическият начин на живот", която по безспорен начин потвърди, че внедряването на съветския опит е и важно възпитателно средство за изграждането на новия човек, за възпитанието на младото поколение в комунистически дух.

* * *

Под непосредственото ръководство на партийните организации само в годините на шестата петилетка колективите на научноизследователските и развойните звена от района са разработили в областта на научно-техническия прогрес съвместно 249 и са внедрили 208 теми и задачи с икономически ефект 14 683 000 лв. От внедрените 208 теми и задачи — 194 са с оценка „К" и „1". Това дава основание да се направи констатация, че вниманието на партийните и административни ръководства се е насочвало главно към внедряване на разработки с икономическа ефективност и за подобряване на качествените показатели на внедрените изделия и технологии.

В областта на медицинската наука и висше образование през годините на шестата петилетка успешно се разработиха 296 теми и задачи. В Института по онкология са проучени и внедрени редица усъвършенствувани и нови методи, както и на съответната техника, принос за ранната диагноза и лечение на злокачествените новообразувания. В Института по заразни и паразитни болести са усвоени и внедрени антипаразитни препарати, усъвършенствувани ваксини и диагностични серуми, подобрени са редица лабораторни методи. Специалистите от Фармацевтичния факултет са внедрили в резултат на проучване на съветския опит нови методи за анализ на биологично активни вещества. Научните сътрудници от звената на Медицинската академия са проучили и внедрили редица нови и усъвършенствувани диагностични и лечебни методи за борба със сърдечно-съ-

Digitized by Google

довите, белодробните, бъбречните, кожно-венерическите, кръвните и други заболявания.

Положително явление в задълбочаването и разширяването на интеграцията със съветската медицинска наука бе подписаното споразумение между Академията на медицинските науки на СССР и Медицинската академия у нас; създадената научно-координационна българо-съветска комисия изпълнява и функциите на координационен орган в работата между двете академии. Конкретен резултат в работата на координационния съвет е съсредоточаването на основните сили в няколко главни направления като: „Човекът и неговата жизнена среда" — 37 теми, „Злокачествените новообразувания" — 31 теми, „Заразни и паразитни болести" — 32 теми. Висока оценка у нас и в СССР се дава на резултатите от съвместните изследвания на български (с ръководител акад. Р. Попиванов) и съветски (с ръководител проф. Майски) колективи върху редица фундаментални медико-биологични проблеми.

Предимството на научната интеграция със Съветския съюз се крие и на друго място. При установяването на контакт в хода на изследванията нашите научни колективи се обогатяват с нови идеи, овладяват непознати досега методи и прилагат неизвестни на тях експериментални постановки. При тези контакти със съветските специалисти редица факти, които са били дотогава установени у нас, придобиват по-дълбок смисъл и се утвърждават като постижения в науката.

• • •

Анализът на работата на партийните и административните ръководства в научните институти, развойните звена и висшите учебни заведения от района по изучаването и ускореното внедряване на положителния съветски опит обаче откроява низ от проблеми, от чието комплексно решаване зависи изключително много високото научно-техническо равнище при внедряването на съветския опит. Тук ще отбележим само някои от тях.

На първо място се поставя проблемът за усъвършенстване на информационните връзки в областта на научно-техническия прогрес.

Създадените информационни звена и центрове осигуряват до голяма степен решаването на основните задачи, поставени пред почти всички институти. Благоприятно влияние върху дейността на института НИППИЕС „Енергопроект", на Института по месопромишленост, на Медицинската академия и нейните научни институти, на Научния център по вътрешна търговия, услугите и местна промишленост, на КНИПИТУГА оказва богатият фонд от съветска научно-техническа литература, намираща се в техните информационни звена и библиотеки.

За повишаване качеството на информационното обслужване и особено осигуряването на съвременните новости по научно-техническите проблеми за развитието на електропромишлеността на страните—членки на СИВ, Институтът по електропромишленост от нашия район участвува в изграждането на автоматизирана международна система за научно-техническа информация по електротехника, която ще бъде окончателно внедрена през 1980 година. През миналата година започна вече обмяната на информационни материали между страните—членки на СИВ.

Като даде положителна оценка на стремежа на партийните бюра и административните ръководства за създаването на информационните звена, РК на БКП своевременно посочи, че в редица случаи информацията се предоставя с неоправдано забавяне на съответните адресанти, поради което те не са в течение на съответните научни новости. И често пъти в доставяната информация се допускат непълноти в резултат на недостатъчната компетентност на някои от преводачите в тези осведомителни служби. Освен това в отделни институти или развойни звена партийните и административните ръководства на практика подценяват отчетите на командированите специалисти като източник за информация. В много случаи тези отчети още не съдържат пълна информация за проблемите, които са били изучавани или са решени вече, в тях преобладава механично отразяване на дневните програми по пребиваването.

Друга причина за незадоволителната още ефективност от дейността на някои информационни звена са честите реорганизации в тях: преминаването им на подчинение към един или друг център в системата на министерствата или обединенията, което води до различно виждане на тяхното място и на функциите им в системата на научното обслужване.

Анализът на дейността на информационните звена показва, че недостатъците в работата им до голяма степен се дължат на известното подценяване на въпросите за подбора на кадрите, работещи в звената. Обикновено преобладават в състава на тези звена сътрудници с филологическо образование, докато специалистите от различните клонове на науката, владеещи отлично западен или руски език, са представени крайно ограничено.

Като оценява първостепенното значение на научно-техническата информация за развитието на научно-техническото сътрудничество, РК на БКП насочи вниманието на партийните и административните ръководства към усъвършенстване структурата и дейността на информационните звена, към създаване на преки двустранни връзки с информационните звена на сродните съветски институти, което е гаранция за по-пълно използване на богатия информационен фонд на съветската страна. Съвместно с районния съвет за българо-съветска дружба се предприеха мерки и за организираното изучаване на руски език, необходимо условие за творческия растеж на всеки учен и специалист.

Digitized by Google

* * *

Проблемът за **планирането на съвместната научноизследователска и внедрителска дейност** придобива първостепенно значение.

През последните години се разшириха още повече формите на двустранното сътрудничество между научните и развойните звена от района и съответните съветски научни институти. В плановете за съвместна дейност са включени за разработване основните проблеми от единния план за обществено-икономическото развитие, а така също и редица животрепетящи въпроси от ведомствен характер.

От анализа на формите в планирането на съвместното научно-техническо сътрудничество обаче се налага изводът, че тази дейност още не съответствува на високите изисквания, които Партията постави в конгресните решения и в Тезисите на ЦК на БКП за основните насоки на развитието на науката и техническия прогрес през седмата петилетка и до 1990 год.

Съществен недостатък в планирането на съвместната дейност в редица звена до неотдавна бе липсата на комплексен подход при планирането на крупни задачи на нашето социално-икономическо развитие. Недостатъчно се съгласуваше планирането на дейността между отрасловите министерства и Държавния комитет за наука и технически прогрес. Имаше случаи, когато научните институти години наред предлагаха едни и същи проблеми, а те не се включваха в плановете на министерствата и обединенията за наука и технически прогрес.

При планиране на съвместното използване на **материално-техническата база** още не са превъзмогнати редица трудности и недостатъци. В Тезисите на ЦК на БКП се дават насоки за изграждане и взаимно използване на материално-техническата база на НРБ и СССР, за строителство на съвместни лаборатории, експериментални работилници, оборудване с уникална апаратура и използването им по утвърдени програми от двете страни. На извършеното досега от научноизследователските и развойните звена, в района от ВУЗ в това направление обаче може да се гледа като на обещаващо начало.

Сега на предно място се поставят пред учените и специалистите насъщните задачи и повели за усъвършенствуване на планирането и социалистическата организация на науката и техническия прогрес, за преодоляване на: „назрялото противоречие между изумителните реални възможности, създадени от научно-техническата революция — особено при социализма, и тяхното недостатъчно реално осъществяване в нашата икономика, в останалите сфери на обществената ни действителност" — както се изрази др. Тодор Живков на първата национална среща на наставниците.

За преодоляването на съществуващите слабости в научното обслужване и по-специално във внедрителските звена наред с активността на другите фактори е нужно главен критерий при оценка на разностранната дейност на партийните органи и организации да бъдат по-високите качествени и натурални показатели. От съществено значение са решенията на ГК на БКП — София за разработката и експериментирането на комплексни системи за управление на качеството на научноизследователската и проектната дейност — на първо време в няколко института въз основа опита на научните, развойните и проектантските звена в братската съветска страна.

* * *

Актуален и нерешен навсякъде е въпросът за **ефективното използване на кадровия научен потенциал** в изучаването и внедряването на богатия съветски опит.

От общо 6127 научни кадри с висше образование в района 659 са завършили, специализирали или защитили кандидатски и докторски дисертации в съветските висши учебни заведения и академии. Тези цифри красноречиво говорят за възможностите на научния ни потенциал при непосредственото внедряване на съветския опит в дейността на научните иститути, развойните звена и висшите учебни заведения.

Тук ще отбележим, че усилията на партийните и административните ръководства правилно са били насочени към пълноценно и ефективно използване на такива форми на обучение като краткотрайни и дългосрочни специализации, редовни и задочни аспирантури и т. н. Ето един пример: през годините на миналата петилетка 127 специалисти са защитили кандидатски и докторски дисертации в Съветския съюз, а в продължителна или краткосрочна специализация са включени 392 кадри от научните институти и развойните звена в района. През този период 106 съветски научни работници и специалисти са предавали знания и опит в наши научноизследователски институти и висши учебни заведения.

Настъпилите изменения и положителни тенденции в използването на научния кадрови потенциал за системното изучаване и бързото внедряване на положителния опит налагат необходимостта от комплексен подход при подготовката, специализацията и следдипломната квалификация на кадрите за дълбоко усвояване на богатия съветски опит.

В съответствие с повишаващото се равнище на научно-техническия прогрес и сложността на проблемите РК на БКП препоръча на партийните и административните ръководства в научните институти, развойните звена и ВУЗ да се осигурява целево и комплексно изучаване на даден проблем не от един специалист, а да се изпраща работна група, която след това ще участвува в неговото цялостно решаване и внедряване. Краткосрочните или единичните специализации в настоящия момент се оказват като по-неефективни, още повече че при тях в много от случаите участвуват почти едни и същи ръко-

Digitized by Google

водни кадри, а те често и нямат конкретно участие в разработката на изучавания проблем.

Непрекъснатото обогатяване и усъвършенствуване на цялостния процес за изучаване, популяризиране и ускорено внедряване на положителния съветски опит си остава главна и непосредствена задача на РК на БКП, на партийните органи и организации. И през последните години се отчита забележимо подобряване на партийното ръководство на този важен процес. С особена сила това се отнася за периода след Юлския и Октомврийския (1973 г.) пленум на ЦК на БКП.

Периодично бюрото на РК на БКП обсъждаше отделни проблеми на сътрудничеството, състоянието на изучаването на съветския опит, внедряването на съветските постижения в различните области на живота. На тази тема районният комитет организира през м. септември м. г. специален пленум. Това бе ново потвърждение, че **проблемът за внедряването на съветския опит става постоянна партийна грижа и взискателност**, за да се превърне в първостепенно дело на районния и учрежденските партийни комитети, на бюрата на първичните организации.

По решение на бюрото на ГК на БКП в Благоевски РК на Партията се изгради специален сектор, който се занимава с проблемите на сътрудничеството, изучаването и внедряването на съветския опит. За дейността на сектора отговаря секретар на районния комитет.

В учрежденските партийни комитети и бюрата на първичните организации, в сбирките на партийните групи или пред партийните събрания ръководителите на научните звена поставиха на задълбочено обсъждане работата по изучаването и внедряването на съветския опит. На тази основа се утвърдиха от събранията конкретни решения и програми за по-ататъшното задълбочено изучаване и ускорено внедряване на съветски опит в областта на науката и техническия прогрес, както и за разгръщането на необходимата партийно-организационна работа.

Действена форма за приложение на опита на КПСС е **самоотчетът** на комунистите пред съответните партийни групи, в бюрата на първичните организации и накрая пред партийните събрания, за своята дейност по съвместните разработки и внедряването им в практиката. Положителен е примерът в това направление на първичните партийни организации в Института по месопромишленост, в НПО „Петрургия", в Института по заразни и паразитни болести, в НИППИЕС „Енергопроект", в Института по рентгенология и радиобиология, в Института по ендокринология, гериатрия и геронтология, в Института по хематология и кръвопреливане и др.

Анализът на резултатите от самоотчета показват, че тази форма на работа отговаря изцяло на изискванията на Юлския (1976 г.) пленум, че е действено средство, което в съчетание с останалите форми и средства спомага да се повишава авангардната роля и личната отговорност на комуниста, допринася да се засили ръководната роля на първичните партийни организации. Друг съществен момент за повишаване отговорността на комунистите, на партийните комитети и бюрата на първичните партийни организации е системната работа по възлагането на партийните поръчения — временни или постоянни, и своевременния контрол за тяхното изпълнение.

Наред с положителните страни в творческото прилагане на опита на КПСС в партийното ръководство на науката съществуват и редица слабости и неизползвани възможности в работата на партийните комитети и бюрата на първичните партийни организации.

В отделни случаи към проблемите за изучаване на съветския опит тук и там още се подхожда предимно от неговата представителна страна. Поради това се отделя по-малко внимание на деловитостта, предметността, осигуряването на високо качество в прилагането на опита. Отношението към изучаването и внедряването на опита на КПСС, на съветската наука все още не е станал основен критерий при атестацията на кадрите от научния фронт.

Допусканите слабости и наличието на нерешени въпроси показват, че пред комунистите и партийните организации стоят големи и отговорни задачи за утвърждаване на научно-техническите постижения в практиката, за решително подобряване на работата, стила в ръководството не само на отговорните кадри, но и на всеки комунист в тази насока. От тях в най-голяма степен зависи доколко и как се създава творческа и делова обстановка в ежедневието на институтите и внедрителските звена, при която всеки труженик на научния фронт най-пълноценно да участвува със свой конкретен принос за по-бързото внедряване в живота на положителния съветски опит, на съветските научно-технически постижения.

Оттук произтича и изискването за прилагането на програмно-целевия и комплексен подход в изучаването на съветския опит, като се програмира умножаващ ефект; наред с фактите и опита в една или друга сфера на действие да се изучават подходът, стилът и методите на работа, формите на партийно въздействие, които съдействуват за възпитанието на високи комунистически добродетели.

Digitized by Google

САМОЗАДОВОЛЯВАНЕТО НА СЕЛИЩНИТЕ СИСТЕМИ

ИВАН ПЕНЧЕВ
зав. отдел „Селскостопански" на ПС на ОФ

Постановлението за самозадоволяване на населението от селищните системи с плодове, зеленчуци, месо, мляко, яйца и риба от 19 октомври 1977 година на Централния комитет на БКП, Министерския съвет, УС на БЗНС и Националния съвет на Отечествения фронт е документ с голямо икономическо, социално, политическо и възпитателно значение, насочен към осъществяване на Декемврийската програма за повишаване жизненото равнище на народа. Това е пътят за разкриване и реално използване на всички резерви и възможности на селското стопанство, за по-пълното задоволяване потребностите на страната и населението, за осъществяване на едно от стратегическите направления на политиката на Партията в икономическата област и социалната политика.

Изградената материално-техническа база в селското стопанство, натрупаният опит, големият научно-технически потенциал и завоюваните успехи дават основание към селското стопанство да се предявят по-големи изисквания, за да отговори то на нарасналите нужди, като създаде трайно равновесие между производство и потребление. Наред с това интересите на народното стопанство налагат да се разширява и износът на селскостопанска продукция и по този начин нашата страна да участвува още по-активно в интеграцията със социалистическите страни и в международното разделение на труда. Затова сега в приетото постановление за самозадоволяването на населението от селищните системи се насочва вниманието на партийните комитети и организации, на дружбените ръководства, на комитетите и организациите на Отечествения фронт, на административните и стопанските ръководства и на цялата общественост към пълно разкриване и използване резервите и възможностите на селското стопанство. На първо място се определят най-големи задължения на нашето едро социалистическо стопанство, което представлява здрава и незаменима основа за производство на селскостопански произведения.

Този огромен селскостопански потенциал обаче има неизползвани възможности. Още на пленума на ЦК на БКП по концентрацията и развитието на селското стопанство върху промишлена основа (1970 г.) беше подчертано, че в никакъв случай не бива да се допуска успоредно с изграждането на уедрените комплекси да се закриват малки ферми

Digitized by Google

и зеленчукови градини. Там където се вслушаха в това указание, населението беше снабдявано постоянно и ритмично със земеделски продукти. Сега постановлението предвижда във всички населени места, където има течаща вода и сгради, да се възстанови това производство в рамките на самозадоволяването. Хилядите язовири и малки водоеми, на много места обрасли и заблатени, са реален източник в самозадоволяването с риба. Опитът на Смолянски окръг показа как трябва да се използват комплексно водите, които в други окръзи текат нахалос, за да се развие този важен за народното стопанство отрасъл.

Помощните стопанства към промишлените предприятия, военни поделения и училища са една позабравена през последните години форма, която може да даде реален принос не само чрез прякото увеличение на земеделските продукти, но и в реализирането на социалната програма на трудовите колективи. Не по-малко значение има възпитателният ефект, особено за подрастващото поколение, а изграждането на малки оранжерии към училищата, както това става в Русенски окръг, ще бъде в полза и на ученическите столове, и за онагледяване обучението по биология.

Независимо че личното стопанство няма първостепенно значение, ще се спрем по-подробно на него, защото в това направление предстои голяма и разнообразна организационна работа. През последните години беше изживяно подценяването му от някои ръководни дейци. За това допринесоха редица решения на ЦК на БКП и МС и личните указания, давани от др. Тодор Живков. Личното стопанство е органически свързано с едрото социалистическо селско стопанство и съществуването му е немислимо без него. То има спомагателен характер, без право на собственост върху земята и използването на наемен труд. Тази постановка издържа проверката на времето, а получените резултати в изпълнение на 61-то постановление на Министерския съвет от 1973 г. потвърдиха актуалността му.

Под ръководството на партийните комитети и дружбените ръководства кооперативните съюзи и техните поделения разгърнаха значителна разяснителна и организационна дейност. В резултат на това само за три години обемът на основните видове продукция от личното стопанство нарасна няколко пъти. Изкупеното през 1976 г. месо е четири пъти повече от 1973 г., млякото два пъти повече и над два и половина пъти в повече плодовете и зеленчуците. Тези успехи можеха да бъдат по-големи и трайни, ако не бяха допуснати организационни слабости, ако не се подценяваха в някои случаи възможностите на личното стопанство в оползотворяване на редица ресурси. Става дума за слабопродуктивни и наклонени терени, за маломерни парчета земя край блоковете, овразите, терасите и т. н. Става дума за създаване на условия за активен отдих и за оползотворяване част от свободното време на работниците и служителите в условията на петдневната работна седмица, за труда на пенсионерите, трудоустроените, учащите се и други категории на нашето общество, които могат чрез обработката на парче земя да произведат допълнителна селскостопанска продукция за лично потребление и за продаване на търговските организации.

* * *

Успешното решаване на въпросите, свързани със системата за самозадоволяване на населението от селищните системи чрез най-рационално използване възможностите на общественото и личното стопанство, изисква да се прояви високо чувство за отговорност, инициатива

Digitized by Google

и настойчивост както от страна на партийните органи и организации, така и от държавните и обществените организации. Главната същност на проблема е наред с огромната разяснителна и организаторска дейност, която се провежда и ще се провежда, да се окаже непосредствена помощ на стопанските ръководители не само да разберат, но и дълбоко да осъзнаят необходимостта от добре развито лично стопанство. Нужно е да се разбере, че чрез личното стопанство се намаляват миграционните процеси, че добре подреденият личен двор привързва селските труженици към родното място, към кооператива. В постановлението тези въпроси нормативно добре са поставени. Предвидено е АПК да оказват всестранна помощ на стопаните, т. е. да им осигуряват безплатна агрономическа, зоотехническа и ветеринарно-медицинска помощ; да ги подпомагат в обработване на земята за лично ползване с транспорт за извозване на продукцията, да ги снабдяват със семена, посадъчен материал, торове, препарати и т. н. Или обобщено казано, селскостопанската дейност в личното стопанство да стане неразделна част от плана на АПК, ПАК, НПО, на клоновото стопанство.

Какво по-конкретно може да се направи? Може във всеки АПК и териториална стопанска единица да се създаде специализирана производствена агрегатна група на стопанска сметка с подходяща почвообработваща и транспортна техника, която да обслужва населението на съответната територия. Окръжните кооперативни съюзи и техните поделения — потребителните коперации, АПК, клоновите стопанства — трябва да създават всички условия — магазини, складове и най-важното ред — за своевременно снабдяване на стопаните с торове, препарати, семена, посадъчен материал, разплодни животни и т. н., без да ги разкарват, без да ги обиждат. С други думи, дейността на всички обществени организации да се устрои така, че да се подпомага, а не да се пречи на развитието на личното стопанство на всички категории граждани от нашето общество, които искат да дадат своя принос

С ПОГЛЕД КЪМ ТРАДИЦИИТЕ

Ще разкажа за едно начинание в Керамичния завод в Плевен, на който бях директор преди години.

В имуществото на предприятието се включваха около 200 декара земи, които бяха предназначени за кариери за глина, но още не се използваха. Обработването на полския имот, естествено, не трябваше да се изоставя. И през ум не ни минаваше понятието пустеещи земи. Ето защо в текущите планове на профкомитета винаги стоеше наред с всичко друго и участието в окопаване на царевица, жътва, вършитба, засаждане и поливане на зеленчуците (домати, пипер, зеле, картофи, краставици, моркови), както и от време на време съдействие на краваря в отглеждането на домашните животни. Забележете, че в спомагателното стопанство освен нивите и зеленчуковата градина се редяха 3 крави за мляко, 4 коня, десетина свине, около сто кокошки и пуйки; имаше още различен земеделски инвентар, малък трактор, обор, птичарник, свинарник. Освен това близо 20 овце постоянно прекарваха на една от кариерите далече от града, където беше построена кошара. Те запълваха времето на пазача на кариерата. Млякото от овцете и настриганата вълна заедно с редовната заплата му бяха предоставени като насърчение за отглеждането им, а заводът разполагаше само с месото.

Всички продукти от зеленчуковата градина, месото от свинете, овцете и птиците, млякото от кравите по съответен ред се предаваха на заводския стол, без да се включват в стойността на ястията. Така храната стана много разнообразна, калорична, вкусна и в онния години работниците се хранеха до насита, без да се влияят от цените.

Въпреки че партийната организация беше

Digitized by Google

при решаване на задачите, поставени в Декемврийската програма на Партията.

На този етап в цялата страна под ръководството на партийните комитети и организации се разгръща огромна разяснителна и организационна дейност. Приемат се програми. Редица окръжни комитети на БКП — Шумен, Търговище, Пазарджик, Хасково, проведоха разширени пленуми с участие на БЗНС и окръжните комитети на Отечествения фронт. Различни мероприятия се провеждат и в другите окръзи. В Михайловградски окръг се премина към обучение на стопанския актив по селищни системи и АПК. В Кюстендилски и Перишки окръг тази дейност се разнообразява и с прожектиране на филми със селскостопанска тематика и диафилми за положителни изяви в самия район. В Силистренски окръг под ръководството на окръжния комитет на Партията наред с разяснителната работа се преминава към практическо решаване на въпросите. По предприятия и организации, по бригади и цехове се уточняват желаещите да обработват земя и в зависимост от набраните кандидати се определя съответният терен на едно място, като колективът и в предприятието, и на личното ползване се запазва. Така се създава възможност за механизирана обработка, за взаимопомощ и колегиална надпревара, което несъмнено ще се отрази на производството.

Във формите и пътищата при решаването на задачите, произтичащи от постановлението, в различните окръзи и селищни системи безспорно ще има различни варианти, съобразно особеностите и конкретните условия. Подходът при осъществяването на системата обаче е само един: в духа и изискванията на Юлския пленум на ЦК на БКП да се разкриват резервите и неизползваните възможности в общественото и личното стопанство, да се води всенародна борба срещу разхищенията на трудови и материални ресурси, срещу безстопанствеността, готованщината и потребителските настроения.

малочислена, тя съумя да разясни смисъла и съдържанието на спомагателното стопанство. Неговото възприемане трябваше да стигне до ума и сърцето на всеки труженик. Естествено, този авангард непрестанно препредаваше начина и подхода за осъществяването на доброволни начала на първата стъпка в самозадоволяването на работниците от завода с пресни зеленчуци.

Партийното бюро възглави усилията в тази насока. Ала това го стори някакси по другояче. Спомагателното стопанство беше изцяло в ръцете на самите труженици и на техния профсъюзен комитет. Пълно доверие и истински израз на самоуправление. Никакво вмешателство. Набелязани бяха само целите, които трябва да се постигнат, а средствата за практическото им изпълняване се чертаеха конкретно от работниците. Те изпреварваха ръководството със своя опит, обективност, безпристрастие и инициативност.

Разбира се, имаше лъкатушещи пътеки един вид грешки. Но онези, които ги правеха, сами си ги откриваха и отстраняваха. И тогава не им тежаха, защото вината беше тяхна. Отсъствието на опекунство и строго програмиран ред в подробностите беше този жизнен елемент, този ензим, който всъщност разгаряше ентусиазма. Въздействието на доверието окриляше.

Нека в тази поучителна равносметка да напомня, че спомагателното стопанство се крепеше върху усърдието на работниците. Интересите им се бяха вкопчили в неговата съдба. И тъкмо това ги сближи. Чрез укрепването му осъзнаха и собствената си възможност.

Накрая ще подчертая, че и миналото има бъдеще, стига да бъде преосмислено.

Младен АЛЕКСАНДРОВ

Digitized by Google

Системата за самозадоволяване на селищните системи е единна и неделима от плана за обществено-икономическото развитие. Това означава, че реализирането ѝ може да протече само в унисон със закономерностите на нашето общество. Плановото начало, социалното отражение и някои други фактори подсказват, че и тук всички задачи, които Партията поставя пред общественото стопанство, са актуални и без тяхното специфично приложение резултатите ще бъдат частични. Да се оценят големите проблеми на плановото начало (стабилност на плановете, обвързването им с ресурси, приложението на демократическия централизъм и др.) и на социалистическата организация на труда, това по същество е осмисляне на задачите по самозадоволяването през призмата на решенията, които ще вземе след два месеца Националната партийна конференция.

ЕМОЦИОНАЛНОСТ И ГОРДОСТ ОТ ТРУДА

За успешното изпълнение девиза на седмата петилетка „Ефективност и качество — качество и ефективност" важна роля се пада на социалистическото съревнование. Как е организирано то в промишлено-аграрния комплекс „Д. Благоев" в Русе?

Под ръководството на партийните комитети, на партийните и профсъюзните организации то се отчиташе периодично, дава му се гласност, сравняват се резултатите от изпълнението на натуралните качествени показатели, следи се как се осъществяват колективните и личните обещания.

Общокомплексният профкомитет и стопанското ръководство по-умело използват моралните и материалните стимули. По време на жътвата постиженията на комбайнерите се отчитаха на всеки три дни, а наградите на първенците се връчваха на работното им място, изпращаха се поздравителни телеграми до семействата им. Разгласяването на резултатите става чрез местните радиоуредби, агиттабла, районния вестник „Благоевско знаме", бюлетина на съревнованието, чрез фотовитрините, които поставяме в центъра на населените места и в бригадните станове. Всичко това стимулира срочното качествено приключване на жътвата.

Трудовият колектив на промишлено-аграрния комплекс активно участвува в осъществяване призив-обещанието на трудещите се от Русенски окръг в чест на 60-годишнината на Великата октомврийска социалистическа революция да произведе повече и по-евтино царевично зърно. Петдесет хиляди декара царевица бяха отглеждани индивидуално от 55 механизатора. С успех бяха извършени всички агротехнически мероприятия, предвидени в целевите програми, засили се личната отговорност и заинтересоваността на трудовите колективи и на отделните механизатори.

Каква масово-политическа работа бе извършена от профсъюзната организация във връзка с приложението на опита на знатния съветски механизатор В. Я. Первицки? Край царевичните блокове в Щръкльово, Писанец, Вятово, Червена вода и др., на големи платна поставихме обещанието на трудещите се от окръга, от промишлено-аграрния комплекс и на отделните бригади, писмото на др. Тодор Живков до всички кооператори, механизатори и специалисти в селското стопанство от Русенски окръг, портретите и обещанията на механизаторите, които обработват тези площи. До тях бе и отчетът за изпълнението на графиците и мероприятията по целевата програма, данните за изпълнението на програмата за добивите и останалите количествени и качествени показатели.

Когато започна прибирането на царевицата и останалата селскостопанска продукция, организацията на воденето и отчитането на социалистическото съревнование изцяло бе подчинена в духа на Постановление 150 — срочно и без загуби да се прибере реколтата, да се компенсират щетите, нанесени от природните бедствия.

По указание на окръжния комитет на БКП бе внедрена по-съвършена организация на труда. От наличните девет бригади за комплексна механизация — хора и техника, бяха изградени три крупни механизирани отряда за прибиране на царевицата. В един отряд се съсредоточиха 36 прибиращи машини — товарачи и транспортни средства и 72 механизатора. Общо в трите отряда с център Ново село, Щръкльово и Червена вода работят 216 механизатора. Механизаторският отряд се ръководи от командир, заместник-командир по политическата част, по техническата част и отговорник по социално-битовите въпроси.

Какво е положителното в тази организация на труда?

Тя позволява бързо да се прибира реколтата от големи масиви царевица и площите своевременно да се освобождават за сеитба на есенните култури. Ремонтът на машините се извършва на място, тъй като към отряда е придадена подвижна работилница. Повишава се производителността на труда на хората и на техниката. През 1976 година например натоварването на един

Digitized by Google

царевичен комбайн е било 520 декара, а през 1977 година значително повече. Това създава условия 40 000 декара да се приберат по разделен начин за 30 работни дни. Освен това загубите са намалени до минимум.

Основен момент в организацията на работата е, че се работи на две смени по 8 часа. С това се слагат основите на една по-прогресивна организация на труда в селското стопанство. По същество тя дава възможност на селскостопанския труд не само да се приближи, но и да се превърне изцяло в промишлен труд. При това се създават условия за решаване на редица социални проблеми, като храненето, почивката, политическата работа сред колектива, културните занимания и др. Сега механизаторът работи осем часа, след което може да отиде на кино, театър или да участвува в културно-масови мероприятия, Освен това укрепва другарството, взаимопомощта и нравствените качества на механизаторите.

С изграждането на механизираните отряди с подчертано двусменна работа възникна въпросът и за съответна организация на водене и отчитане на социалистическото съревнование. На първо място се създадоха условия цялата масово-политическа работа да се съсредоточи сред колектива на отряда, съревнованието да се води между смените, агрегатните групи и между отрядите. Профсъюзните организатори, като членове на ръководството на отряда, са постоянно сред механизаторите. Засили се гласността на съревнованието, като се поставят на специални табла резултатите от съревнованието, снимките на първенците. Знамето „Първенец в съревнованието" високо се развява над механизаторския стан.

За успеха на воденето и отчитането на социалистическото съревнование в промишлено-аграрния комплекс голям е приносът на партийните комитети и стопанското ръководство, които оказват всестранно съдействие. Много активно е участието на работниците от Профсъюзния дом на културата, на редакцията на вестник „Благоевско знаме". Със съдействието на тези органи се постига по-голяма емоционалност и гордост от труда.

Петко БОДУРКОВ
дописник за ПАК „Д. Благоев" — Русе

ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА РАЙОНА

Пленумът на Кремиковския районен комитет на БКП в София, който се състоя в началото на новата производствена година, обсъди комплексна програма за икономическото и социалното развитие на комплекса. В нея са записани основните задачи, които ще се решават от районната партийна организация. Какви са те?

През 1978 година балансовата печалба на района трябва да нарасне спрямо миналата година с 46,7 на сто, чистата продукция — с 22,50 на сто. По общата промишлена продукция се предвижда ръст от 10,7 на сто. Ще се произвеждат 1908 хиляди тона стомана и 2420 хиляди тона прокат, с което ще се задоволят основните нужди на страната от черни метали.

Ефективността на производството ще се повишава, като се разширява номенклатурата на продукцията, чрез усвояване на производствените мощности, на нови технологии, изделия, марки стомана и пр.

Значително място в комплексната програма се отделя на социалното развитие на трудовите колективи, на квалификацията, на вътрешнозаводското битово обслужване, охраната на труда, формите на комунистическото възпитание и др.

За осъществяването на мероприятията бюрото на РК на БКП постави пред партийния и стопанския актив основната цел и задача на комунистите: НИТО ЕДНО ИЗОСТАВАЩО ПРЕДПРИЯТИЕ И ОРГАНИЗАЦИЯ!

Планът е вече закон за трудовите колективи. Неговите показатели са програма за действие. На преден план със стратегическо направление са изискванията за пестеливо изразходване на материали, на енергетични и трудови ресурси, за спазване на разходните норми, за максимално намаляване на аварийността, за приоритет на кремиковската марка стомана на вътрешния и външния пазар.

Петя ДИМИТРОВА
кореспондентка на сп. „Партиен живот"

Digitized by Google

СЪВЕТСКИТЕ ПОЧИНИ И ИНИЦИАТИВИ

Единството на целите и задачите, поставени в решенията на XXV конгрес на КПСС и XI конгрес на БКП, ни задължават още по-широко да изучаваме и масово да внедряваме челния опит, новите почини и инициативи на съветските трудещи се. Ето някои от най-характерните, които под ръководството на заводските партийни комитети трудовите колективи прилагат във всенародното социалистическо съревнование за преизпълнение на плана и реализиране девиза на десетата петилетка „Качество и ефективност".

„НА ПЕТИЛЕТКАТА НА КАЧЕСТВОТО — РАБОТНИЧЕСКА ГАРАНЦИЯ"

Опит на московския електро-машиностроителен завод „Владимир Илич"

Опитът на този завод се състои в това, че след издигане на партийния девиз за превръщане на десетата петилетка в петилетка на качество и ефективност, в колектива се подема задълбочен разговор как по най-достоен начин да се отговори на него. Тогава именно проличава колко инициативни и рационални са работниците и специалистите. Започват да се правят най-различни предложения, да се дават нови обещания, да се сключват договори за сътрудничество и взаимопомощ за по-добро решаване на определените задачи.

Като инициатори на движението „На петилетката на качеството — работническа гаранция!" се считат бригадите на ковачите, стругарите и шлосеро-монтьорите, ръководени от комунистите Н. В. Метелкин, И. Г. Амсонов и Н. П. Кузнецов. Тези колективи първи разработват мероприятия, приемат обещание и призовават всички бригади в завода да работят под крилатия девиз „На петилетката на качеството — работническа гаранция".

Под ръководството на заводския партиен комитет, с най-активного участие на стопанското, профсъюзното и комсомолското ръководство се прави всестранно, задълбочено разглеждане на инициативата, дава се висока оценка и веднага се приемат мерки за нейното разпространяване във всички цехове и дейности на предприятието.

В колектива започва разговор на тема как да се насити инициативата с конкретно съдържание на всяко работно място. С активната помощ на икономистите, инженерите и техниците, на целия административно-управленчески персонал се преработват условията за организиране на вътрешнозаводското съревнование. В тях се конкретизират критериите и показателите с оглед да се определи приносът на всеки работник, специалист и колектив за повишаване качеството и ефективността, като: предаване на цялата продукция при първо представяне;

Digitized by Google

разгръщане на движението за работа с личен щемпел по качеството; реализиране икономии от суровини и материали; подобряване използваемостта на машините и съоръженията; повишаване квалификацията; предсрочно внедряване на новостите и други. В процеса на работата изниква законният въпрос — как да се обвърже нарасналият интерес, разгърналото се творчество и инициатива за решаване проблемите на качеството и ефективността с формите на социалистическото съревнование — обещанията, личните творчески планове, договорите. Възприета бе идеята на бригадите — инициатори на движението — всички, които се включват в движението, да сключат договор за съревнование, сътрудничество и взаимопомощ съобразно положението, което заемат по технологията на производството. А по този начин се решава един твърде голям въпрос — засилва се още повече колективната отговорност за качеството и ефективността на продукцията.

Възприето е също така бригадите, обединени под девиза „На петилетката на качеството — работническа гаранция!", да се борят за званието „Бригада за работническа гаранция". За тази цел биват разработени специални положения, в които се урежда редът и начинът на формирането на бригадите, връзките и сътрудничеството между тях.

Твърде много се завишават изискванията в съревнованието към инженерно-техническите работници.

Званието „Най-добър специалист на завода" сега се присъжда само в случай, че наред с изпълнението на общите условия в съревнованието даденият специалист изпълнява творческите задължения — изнася лекции в школите за комунистически труд, безупречен е в преките си служебни задължения, работи активно в творческите обединения и в дейността по изучаване на най-новите постижения в света на челния опит, активно участвува в обществения живот на колектива.

За инженерно-техническите работници се въвежда още един стимул — „Творчески диплом — десета петилетка".

Както вече бе посочено, новите моменти в организиране на социалистическото съревнование под девиза „На петилетката на качеството — работническа гаранция" в завод „Владимир Илич" са много. Има обаче три от тях, които са най-характерни и дават наистина новия облик на социалистическото съревнование. А те са:

Първо, всички обещания и творчески планове — лични и колективни, се насищат с ново съдържание; в тях се определя конкретният принос за повишаване качеството и ефективността.

Второ, инженерно-техническите кадри поемат конкретни задължения за инженерно обезпечаване на всички работнически обещания и предложения.

Трето, привеждането на цялата организация на съревнованието на договорна основа — сключване на договори за сътрудничество и взаимна помощ между бригадите и специалистите, свързани в технологичния цикъл на производството. Тези договори се явяват като необходимо условие за включване в движението за завоюване на званието „Бригада за работническа гаранция".

ЛИЧНИ ПЛАНОВЕ ЗА ПОВИШАВАНЕ ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТТА НА ТРУДА

Опит на завод „Динамо" — Москва

Достойнствата в опита на колектива на завод „Динамо" като нов подход в организацията на социалистическото съревнование са много. Те се коренят преди всичко в самата идея да се включат работниците в определяне темповете на растежа на производителността на труда,

Digitized by Google

на конкретния им принос в движението за повишаване обществената производителност на труда.

С разработването на личните планове за повишаване производителността на труда се създават условия и предпоставки за непосредствено участие на работниците в планирането, в разкриването на резервите и тяхното включване в мероприятията за повишаване ефективността и качеството на труда. По този начин се решава един от възловите проблеми — засилва се заинтересоваността на работниците за съставянето на напрегнати, но реални и обосновани планове. Съставянето на плана по производителността на труда се разглежда не като задача само на стопанските ръководства, на планово-икономическите отдели и служби, а като дело на самите работници, на целия колектив. Преодоляна е една сериозна психологическа бариера. Съдбата на плана по производителността на труда, а оттам и решаването на проблема за пълно разкриване на резервите, на факторите, които способствуват за рязко повишаване на производителността на труда, т. е. на ефективността и качеството в пълния смисъл на думата се предава в ръцете на тези, които изпълняват плана.

При третиране проблемите за внедряване опита на завод „Динамо" могат да се определят няколко характерни момента.

Какво може да се каже по разработването на личните планове?

Ръководството на завод „Динамо" начело с главния директор К. Петухов прави усилия за разработване на лични планове за повишаване производителността на труда и на тази основа да се организира социалистическото съревнование още в началото на осмата петилетка. Тогава с общите усилия на ръководството на завода, на функционалните отдели, на майсторите се постави началото на разработване лични планове, като за показател се определя трудоемкостта на продукцията, измервана в нормочасове. Така започна експериментът. Изпробват се различни форми и методи на планиране, стимулиране и отчитане. Изработва се временна методика за това, как трябва да се планира производителността на труда, технологията на разработването на личните планове, формите на отчитане и стимулиране. С течение на времето някои от първоначалните форми и методи се променят. Постепенно се оформя мнението, че като измерител на производителността на труда е по-сполучливо да се използва не нормочасът, а норморублата. В такъв аспект се разработват и новите методически указания.

В общите положения на методиката се определя, че производственият план на работника за годините 1976/1980 представлява планов обем на произведената продукция през петилетката, изчислен в норморубли.

Така в началото на десетата петилетка се съставят петгодишни планове по производителността на труда на отделните работници на базата на фактически постигнатото изпълнение на плана през 1975 година и предвиденото увеличение през годините на петилетката. Петгодишните лични планове след това се разбиват по години, месеци, дни и часове.

В останалите съветски предприятия, според характера на работа, като показатели се използват нормата на изработката или натурата тонове, метри и т. н.

Как стои въпросът с отчитането на личните планове?

В завод „Динамо" и в останалите предприятия отчитането на фактическата изработка на продукцията се води отделно за всеки ден и месец.

В тяхната практика се въвеждат специални табла за ежедневно отчитане изпълнението на плана на всеки работник — в бригадата, на

Digitized by Google

всички бригади — в участъка, на всички участъци — в цеха, на всички цехове — в общозаводски мащаб.

При осъществяване на ежедневната отчетност на резултатите от изпълнението на личните планове особено се повишават отговорността и ролята на преките ръководители — майсторите и бригадирите. Те са задължени ежедневно да обобщават и анализират резултатите от изпълнението на личните планове и сами да изчисляват средното им изпълнение от работниците на звеното, което ръководят. Другото основно тяхно задължение е в края на всеки месец да организират или сами да изчисляват средното изпълнение на личните планове за всеки работник поотделно и общо за звеното, което ръководят.

Относно отчитането на личните планове следва да се спазват някои основни моменти, без които не може да се говори за нов подход, за творческо прилагане опита на завод „Динамо".

Първо. При всички случаи следва да се организира ежедневна отчетност. Изключение може да се прави само при процесите, в които не е възможно такова измерение на труда. В тези случаи отчетността може да е на два-три дни, но не и за по-дълъг период.

Второ. В организирането на ежедневното отчитане и анализиране на личните планове трябва най-активно да участвуват секционните майстори (майсторите на производството) и бригадирите. На таблата следва да се посочат първенците за деня и за периода.

Трето. Освен таблата по бригади и секции такива се въвеждат и в участъка за изпълнението на личните планове по бригади, в цеха — за участъците и т. н. В рамките на предприятието и ДСО тези отчети могат да са за десетдневни и месечни резултати.

Разработването на личните планове за повишаване производителността на труда като нов момент в планирането се явява и като нов подход в организацията на социалистическото съревнование, в неговото по-пълно насочване към борбата за повишаване на обществената производителност на труда, на ефективността и качеството.

Личните планове за повишаване производителността на труда не покриват и не заменят обещанията, творческите планове по техническия прогрес и договорите за съревнование. В тези планове се отразява задължението на работника само по производителността на труда. В обещанията и в другите форми за организирано участие в съревнованието се включват и конкретни задължения по качеството, икономиите на суровини, материали, гориво и енергия, по-пълното използване капацитета на машините и съоръженията, повишаване образованието и квалификацията на кадрите, участие в техническия прогрес чрез конкретни предложения, подобряване на културата на работното място и други.

При прилагането на личното планиране на производителността на труда основните форми за организирано включване на трудещите се във всенародното социалистическо съревнование за изпълнение и преизпълнение на плана са и си остават личните и колективните обещания, творческите планове, договорите за съревнование. В тези форми сега се отразяват по-конкретно и обосновано задълженията по производителността на труда на базата на предварително разкрити резерви и разработени мероприятия.

С прилагането на личното планиране по-сполучливо се решават редица основни проблеми на социалистическото съревнование, като определяне на личния принос в движението за ефективност и качество, участие на работниците в разкриването на резервите, създаването на по-тесни връзки между тях и специалистите, за по-пълно проявление ленинските принципи за съревнованието — гласността, сравнимостта и стремежът за масово повторение на челния опит.

С ежедневното отчитане на специални табла изработката на все-

Digitized by Google

ки работник се създават условия да се вижда кой как изпълнява своя личен план, т. е. приносът за повишаване на производителността на труда в бригадата, участъка, цеха и общо в предприятието. Дава се широка гласност на резултатите от изпълнението на плана.

На тези табла ежедневно, на 10 дни и месечно се отбелязват и първенците в съревнованието.

Освен това създадена е практика ежемесечно да се обявяват първенците по изпълнението на личния план и да се дават съответни морални и материални награди.

„ДА СЕ УСКОРИ ВНЕДРЯВАНЕТО В ПРОИЗВОДСТВОТО НА НАЙ-НОВИТЕ ПОСТИЖЕНИЯ НА НАУКАТА И ТЕХНИКАТА, ДА СЕ УВЕЛИЧИ ПРОДУКЦИЯТА ОТ НАЙ-ВИСОКО КАЧЕСТВО"

Опит на колективите на автомобилните заводи „И. А. Лихачов" — Москва

Основните черти на почина са:

съединяване на науката с производството;

усъвършенствуване на управлението на качеството;

повишаване ролята на планирането и на стопанската сметка;

издигане икономическата и техническата подготовка на кадрите;

прилагане нов подход в съревнованието.

Дългогодишният опит на многохилядния колектив на лихачовци показва, че осъществяването на научно-техническата революция в автомобилостроенето е възможно само чрез установяване най-тясна връзка и сътрудничество между науката и производството, между научните работници и специалистите с трудовите колективи на заводите.

Новата организация на работата по ускоряване внедряването на постиженията на науката и техниката в производството в основни линии представлява:

създаване в инженерните подразделения на заводите специални отдели, лаборатории и бюра, които работят по решаване перспективните задачи на техническото развитие на обединението;

обособяване на предметно-специализирани базови научноизследователски лаборатории и конструкторски бюра;

създаване на най-благоприятни условия за съвместна творческа дейност на специалистите от обединението с научните кадри от отрасловите и академически научни институти;

най-активно включване в дейността по внедряването на новостите — челниците в производството, майсторите, преките ръководители.

Голямо внимание се отделя на творческите обединения, в които на практика се осъществява тесен съюз за съвместна работа между инженерите, икономистите и другите специалисти и работници. В заводите действуват 204 творчески комплексни бригади, 19 обществени конструкторски бюра, 7 обществени патентни групи, 32 съвета на новаторите и други.

В предприятията на обединението под ръководството на заводските партийни комитети творчески се внедрява комплексна система за управление на качеството и повишаване техническото равнище на изделията.

Съставните части на тази система са:

планомерна и целенасочена работа за усъвършенствуване конструкцията на изделията на основата на постоянно систематизиране данните от постиженията в страната и чужбина, челният опит по проектирането на автомобилите и тяхната експлоатация;

максимално използване възможностите на инженерно-техническите и икономическите служби в заводите и цеховете по разработване на

Digitized by Google

годишни и перспективни планове за повишаване надеждността, икономичността и дълговечността на всички произвеждани изделия;

постепенно разработване на вътрешни стандарти за дейността на производството, на функционалните отдели и служби и на тази основа определяне мястото на всеки в управление на качеството на труда;

поставяне на цялата дейност по управление на качеството на съревнователна основа, т. е. създаване на тясна връзка между дейността по качеството с цялата организация и ръководство на социалистическото съревнование.

Този подход позволява въпросите по качеството да се поставят в най-тясна връзка с внедряването на научно-техническите постижения, да се създават условия и предпоставки за тяхното оперативно и срочно решаване.

Един от най-важните фактори за ускоряване темповете на внедряване на научно-техническите постижения е усъвършенстването на икономическата работа, цялостното внедряване на стопанската сметка.

Още в първите дни при внедряването на тази система е започната много сериозна дейност за подобряване формите и методите на работа по вътрешнозаводското планиране, контролиране и отчитане на производството, укрепване на нормативната база и стопанската сметка, най-тясно свързване на моралното и материалното стимулиране с ускоряване внедряването на научно-техническите постижения.

В основата на изграждането на оперативното планиране на производството е заложен принципът на подетайлното планиране. С помощта на електронноизчислителната техника започва да се определя план за производството на всеки детайл във всички подразделения на обединението. Това дава възможност на основата на установени годишни, тримесечни и месечни планови задания да се определят оперативните планове на заводите филиали, корпуси, цехове и участъци на главните предприятия.

Чрез изчислителния център се води ежедневен отчет за изпълнението на производствената програма за всяко изделие на обширната номенклатура. Всяка сутрин в подразделенията на завода на специални табла се отразява изпълнението на заданията за предшествуващия ден в стойност, натурално изражение и в процент.

Голямо внимание се отделя на внедряването на стопанската сметка в производствените бригади. Сега в обединението на вътрешностопанска сметка работят около 400 бригади, които обхващат няколко хиляди работници. Годишната икономия от тази дейност е над 1 милион рубли. Една пета от тези икономии се дават на самите работници под формата на премия.

Много важен момент в дейността на обединението е, че на пълна стопанска сметка са преминали и всички снабдителни служби. С този подход се повишава не само материалната отговорност, но и заинтересоваността в тяхната работа, значително се намаляват загубите, свързани с превозването, опазването и доставката на материалите и изделията.

В продължение на много години партийното, стопанското, профсъюзното и комсомолското ръководство на обединението осъществяват конкретни мерки за повишаване на квалификацията и образованието на кадрите. Техният стремеж е бил да подхождат диференцирано, като се отделя особено внимание на подготовката на преките командири на производството — бригадирите, майсторите, началниците на смени и участъци. Тази дейност е оказала силно влияние за значително подобряване качествения състав на кадрите.

Като правило на длъжността майстор се назначават само дипломирани специалисти.

Digitized by Google

Успешно работят създадените в завода тригодишни школи за майстори, в които за деветата петилетка са се учили и завършили около 800 висококвалифицирани работници — резервни майстори.

Най-голямо внимание от гледна точка на обучението на кадрите в обединението заслужава специалното висше техническо учебно заведение, наричано завод — ВТУЗ. Учебните занятия в него се водят съобразно с конкретните нужди на производството. В трети или четвърти курс студентите преминават на инженерна работа. В течение на шестте години на обучение в завода — ВТУЗ, студентите усвояват всички основни технологически операции. Редовните студенти едновременно работят и учат. Те са разделени на двойки, според операциите, които изпълняват в производството. Така че, когато единият от работниците студенти работи в производството през седмицата, другият учи и обратно. По този начин се съчетава по-хармонично учебният с производствения процес.

Подготовката на специалисти със средно техническо образование се осъществява от техникумите на завода.

Основната учебна база за подготовката на млади квалифицирани работници специалисти са заводските професионално-технически училища. Там младежите получават и работническа професия, и общо средно образование.

От всичко изложено дотук се вижда, че в обединението са създадени всички необходими условия за плодотворна творческа работа, за непрекъснато повишаване на общообразователния, културен и технически уровен на работниците и специалистите. В момента практически няма човек от колектива, който да не се учи, да не повишава своята квалификация, своето професионално майсторство.

Една от основните и най-важни задачи на партийния комитет, профкомитета, стопанското ръководство и Комсомола е в хода на социалистическото съревнование да развиват в най-пълна степен инициативата на отделните работници, специалисти и колективи за достигане на най-високи производствени резултати. Този стремеж се проявява и в трите основни етапа на съревнованието: в етапа на разработването и изпълнението на обещанията, творческите планове по техническия прогрес и договорите за съревнование; в етапа на тяхното изпълнение; в етапа на отчитане резултатите от съревнованието, т. е. резултатите от изпълнението на самите обещания, творчески планове, договори за съревнование.

Действеността на социалистическото съревнование се засилва от това, че сега в обещанията и другите форми за организирано участие в него намират конкретен израз проблемите на техническия прогрес. С помощта на специалистите — научните работници от институтите, инженерите, икономистите, техниците и преките ръководители в личните и колективни обещания на всяко работно място се включват конкретни задължения за внедряване на най-новите световни постижения в съответната дейност. И тук е поставено началото за сключване на договори за сътрудничество и взаимопомощ както между работници и специалисти, така и между колективи от различни производства, между производствени звена и сектори. А също в техническите отдели на завода или института, между технически и производствени звена от завода и научни институти на Академията на науките на транспорта. В договорите се обхващат и други дейности, които имат връзка с производството на обединението.

Много важен момент в насочването на социалистическото съревнование към проблемите на техническия прогрес е изискването за присъждане на званията „Ударник", „Най-добър в професията" и „Ударник за комунистическо отношение към труда". На всяка цена да е проявено участие в решаване проблемите на техническия прогрес — да-

Digitized by Google

дено рационализаторско предложение, конкретна дейност в комплексна рационализаторска бригада, направено ценно работническо предложение, работа по определен челен опит и др.

* * *

Описаните три инициативи, превърнали се в масово движение в Съветския съюз, характеризират в основни линии направлението на социалистическото съревнование през десетата петилетка.

Едно внимателно вникване в същността на този опит показва, че той може творчески да се приложи и у нас.

При изучаването и внедряването на съветските почини и инициативи обаче е необходимо да се имат предвид няколко принципни въпроса.

Най-напред трябва да се използва правилно подходът на съветските партийни, държавни, стопански и обществени органи при внедряването на всеки почин и инициатива, а именно да се изучи добре опитът да се проведе комплекс от взаимно свързани и научнообосновани организационни, технически, икономически и масово-политически мероприятия, т. е. да се създадат условия и предпоставки за функционирането на този опит. Да не се бърза с разгласяването, че се внедрява опитът, преди да е проведен експеримент, преди да има психическа нагласа у хората да работят по него.

Правилно трябва да се разберат особено от заводските партийни комитети думите „творческо прилагане". Това не означава да се нарушава системният, комплексен подход, т. е. да се вземат от опита само отделни моменти, примерно само техническите и икономически мерки, а да се игнорират организационните и масово-политическите. Творческо приложение означава да съобразим формите и методите на работа в тези колективи с действуващия у нас икономически механизъм, с конкретните условия на дадените колективи.

В някои случаи могат да се направят и конкретни предложения за допълнение и изменение на нормативни документи с оглед успешното внедряване на опита.

Поемането на всеки челен опит, почин или инициатива е най-успешно, когато става по планов ред, т. е. както се планира внедряването на научно-техническите постижения в производството. Конкретното внедряване би следвало да се осъществи чрез предварителното разработване и приемане на подробна методика и технология. Необходимо е да се разбере, че изучаването и внедряването на опита е преди всичко стопанска, административна задача. Партийните, профсъюзните и комсомолските органи са длъжни да съдействуват, да контролират и подпомагат стопанските ръководства, съответните функционални отдели при разработването на документите и създаването на организация за изучаване и внедряване на опита. Основно задължение на тези органи е провеждането на широка организаторска и масово-разяснителна работа в колективите.

И накрая — цялата дейност по изучаването и внедряването на даден почин следва да се свърже най-тясно с организацията и ръководството на социалистическото съревнование, да стане негова съставна част, негова сърцевина. Това означава, че тя трябва да се отрази в системите за организация на съревнованието, в личните и колективните обещания и творчески планове по техническия прогрес, в договорите за съревнование, в самите насрещни планове; да се съчетае най-тясно с организирането и провеждането на държавно-обществения преглед по производителността на труда.

Софрони ИЛИЕВ

Digitized by Google

100 ГОДИНИ ОТ ОСВОБОЖДЕНИЕТО НА БЪЛГАРИЯ

ПАТРИОТИЧНОТО И ИНТЕРНАЦИОНАЛНОТО ВЪЗПИТАНИЕ

МАРГАРИТА КЕМАЛОВА
секретар на окръжния комитет на БКП — Велико Търново

Задачата за възпитаването на трудещите се и младежта в дух на патриотизъм и интернационализъм е сърцевината на комунистическото възпитание. Това е характерно за дейността на нашата Партия от нейното създаване до днес.

Преди три години окръжният комитет на БКП във Велико Търново проведе пленум за класово-партийното, патриотичното и интернационалното възпитание на работническата класа С този проблем се занима и окръжният комитет на ДКМС. Задачите, поставени от пленума на партийния комитет, бяха обсъдени и в ръководствата на Отечествения фронт и професионалните съюзи.

За главни задачи ние утвърдихме формирането у подрастващите и у всички трудещи се на: национална гордост, съзнание и дълг за висока отговорност пред родината: вярност към революционните и трудовите традиции на работническата класа и народа ни и стремеж да се развиват и обогатяват те в днешните дни; братска дружба и сътрудничество със Съветския съюз и страните от социалистическата общност; солидарност с всички народи, борещи се срещу империализма, за свобода и независимост, за мир и социален прогрес; висока бдителност и омраза към враговете на отечеството, на социализма и мира.

За изпълнение на тези задачи в нашия окръг съществуват обективни условия, които произтичат от богатата история на нашия край. А тя води своето начало от създаването на Втората българска държава и разцвета на Търновската книжовна школа, преминава през такива съдбоносни събития като първото антифеодално селско въстание на Ивайло и петвековните борби за национално и социално освобождение, за да се извиси преди повече от осем десетилетия с началото на организираното социалистическо движение в България, с борбите на работническата класа против капитализма и фашизма, с подвизите на Горноряховския и Габровско-Севлиевския партизански отряд.

В годините на народната власт и особено след Априлския пленум на ЦК на БКП от 1956 година Великотърновски окръг се оформи като един от челните окръзи в страната. С бързи темпове се развиват машиностроенето, химията, радиоелектрониката, селското стопанство. Със създаването на общонародния комитет за развитие на Велико Търново като исторически, културен и туристически град се създадоха нови възможности за осъществяване на патриотичното възпитание чрез използване на фактите от най-старата история, за заснлване контактите на трудещите се с туристи от цял свят.

Към тези предпоставки за последните години можем да прибавим и онези бележити събития, които внесоха ново, още по-богато съдържание в работата за патриотичното и интернационалното възпитание: чествуването на 30-годишнината от победата на социалистическата революция в Бъл-

Digitized by Google

гария, 60-годишнината на Великата октомврийска социалистическа революция, 100-годишнината от Освобождението на България от османско иго.

Изградените в окръжната партийна организация традиции ни помагат по-ясно да виждаме днес своите задачи и да ги определяме в съответствие с високите изисквания на XI конгрес на Партията и Ноемврийския пленум на ЦК на БКП от 1975 г.

Окръжният комитет на Партията никога не е разчитал на стихийното въздействие на изброените по-горе фактори и полага усилия да работи организирано, целенасочено и последователно, като включва всички обществени организации, училището, семейството в осъществяване на тези големи, отговорни и постоянни задачи.

Патриотичното и интернационалното възпитание винаги разглеждаме като неделима съставка на класово-партийното възпитание, което има за своя основа изграждането на марксистко-ленински мироглед. Следователно осъществяването целите на патриотичното и интернационалното възпитание е задача на цялата идеологическа дейност на окръжната партийна организация, а не само на някои нейни направления.

Патриотизма и интернационализма — най-характерните черти на новата социалистическа личност — разглеждаме като две неделими страни на комунистическата нравственост. Основен критерий за тяхната действеност е отношението към КПСС и Съветския съюз.

Важно изискване на партийните комитети е формирането на патриотично и интернационално съзнание и поведение да става в процеса на активна обществена дейност, в която да се намалява делът на информацията за сметка на създаването на условия трудещите се да влизат в пряк досег с източниците, с оригиналните документи за историческите събития, да живеят пълноценно с проблемите на нашето време и процеса на труда за разцвета на социалистическото отечество, да стигат до онези изводи и убеждения, които са сърцевината на социалистическия патриотизъм и интернационализъм.

В нашата дейност в тази насока съществува едно неизменно условие — съобразяване с особеностите на отделните възрастови и професионални групи. Стремеж за сметка на излишната парадност и външен блясък да се съсредоточи работата в трудовия колектив в квартала, в пионерския отряд и комсомолското дружество. И това е много правилно, като се изключи съществуващото в някои случаи увлечение отделни ръководители да окачествяват като „парадност" ритуалите, чествуванията, тържествените рапорти. Тези прояви имат богат емоционален заряд и лишаването от тях би изсушило дейността на колективите, фактически боящите се от парадност внасят много формализъм и просветителство в ежедневието, оправдавайки се със стремеж към делова и творческа работа. Ние не споделяме такова виждане. Според нас рационалното трябва да се съчетава с емоционалното. Възпитаването на любов към Партията и родината и към народите на социалистическите страни, чувството за солидарност не може да се изгражда само чрез съзнанието, то непременно трябва да засегне и емоционалната сфера на човека.

Друг е въпросът, че тържественият момент като факт, като събитие трябва да бъде завършек на задълбочена дейност в колективите. А това на практика означава да се създадат всички условия да участвува всеки младеж и всеки работник или служещ в изследователската дейност, да се докосне сам до източника или да определи пред себе си и пред колектива съвременните критерии и социалистическото съдържание на понятията патриотичен и интернационален дълг.

През юни 1977 г. по най-тържествен и вълнуващ начин, на митинг, с възпроизвеждане на събитията от преди сто години, трудещите се от град Свищов отбелязаха вековния юбилей на освобождението на първия български град от османско робство. Но за да се стигне до това тържество, под ръководството на градския комитет на Партията се разгоря истинско съревнование сред трудовите колективи за достойна среща на юбилея. В благоустрояването на града и на парка музей „Паметниците" участвуваха всички граждани — от най-малките до най-големите. Всички отново се връщаха към тези събития, изучаваха ги и събираха нови документи. Беше организирана научна сесия. Уредена бе музейна експозиция. Самодейците художници създадоха нови творби, посветени на Освобождението, а художествените колективи излязоха с нов репертоар. В парка бе създадена алея със сто розови храста. Озеленени бяха всички квартали.

Този подход характеризира организаторската работа на почти всички градски и общински комитети на Партията, особено във Велико Търново, Елена, Камен, Беброво. По-успешно на основата на тези изисквания се осъществи комсомолската инициатива „По пътищата на българо-руската и българо-съветската бойна и трудова дружба".

Невъзможно е да се разкаже за онова богатство от форми и инициативи, които характеризират дейността за патриотичното и интернационалното възпитание и ако споменаваме някои от тях, то е, за да подкрепим реализацията на посочените изисквания.

Героичното минало с успех се използва от партийните, профсъюзните и комсомолските организации за патриотичното възпитание на трудещите се и младежта. Научни сесии, събрания, срещи, викторини, посещения на музеи и други исторически обекти, тематични вечери, празници на квартала или улицата и други са само част от формите, станали неразделна част от идеологическата работа на Партията. През последните години се извърши огромна работа за изучаване историята на селищата и на партийните и ремсовите организации. В резултат на това бяха издадени сборни-

Digitized by Google

ПАТРИОТИЧНОТО И ИНТЕРНАЦИОНАЛНОТО ВЪЗПИТАНИЕ

МАРГАРИТА КЕМАЛОВА
секретар на окръжния комитет на БКП — Велико Търново

Задачата за възпитаването на трудещите се и младежта в дух на патриотизъм и интернационализъм е сърцевината на комунистическото възпитание. Това е характерно за дейността на нашата Партия от нейното създаване до днес.

Преди три години окръжният комитет на БКП във Велико Търново проведе пленум за класово-партийното, патриотичното и интернационалното възпитание на работническата класа С този проблем се занима и окръжният комитет на ДКМС. Задачите, поставени от пленума на партийния комитет, бяха обсъдени и в ръководствата на Отечествения фронт и професионалните съюзи.

За главни задачи ние утвърдихме формирането у подрастващите и у всички трудещи се на: национална гордост, съзнание и дълг за висока отговорност пред родината: вярност към революционните и трудовите традиции на работническата класа и народа ни и стремеж да се развиват и обогатяват те в днешните дни; братска дружба и сътрудничество със Съветския съюз и страните от социалистическата общност; солидарност с всички народи, борещи се срещу империализма, за свобода и независимост, за мир и социален прогрес; висока бдителност и омраза към враговете на отечеството, на социализма и мира.

За изпълнение на тези задачи в нашия окръг съществуват обективни условия, които произтичат от богатата история на нашия край. А тя води своето начало от създаването на Втората българска държава и разцвета на Търновската книжовна школа, преминава през такива съдбоносни събития като първото антифеодално селско въстание на Ивайло и петвековните борби за национално и социално освобождение, за да се извиси преди повече от осем десетилетия с началото на организираното социалистическо движение в България, с борбите на работническата класа против капитализма и фашизма, с подвизите на Горноряховския и Габровско-Севлиевския партизански отряд.

В годините на народната власт и особено след Априлския пленум на ЦК на БКП от 1956 година Великотърновски окръг се оформи като един от челните окръзи в страната. С бързи темпове се развиват машиностроенето, химията, радиоелектрониката, селското стопанство. Със създаването на общонародния комитет за развитие на Велико Търново като исторически, културен и туристически град се създадоха нови възможности за осъществяване на патриотичното възпитание чрез използване на фактите от най-старата история, за засилване контактите на трудещите се с туристи от цял свят.

Към тези предпоставки за последните години можем да прибавим и онези бележити събития, които внесоха ново, още по-богато съдържание в работата за патриотичното и интернационалното възпитание: честването на 30-годишнината от победата на социалистическата революция в Бъл-

Digitized by Google

гария, 60-годишнината на Великата октомврийска социалистическа революция, 100-годишнината от Освобождението на България от османско иго.

Изградените в окръжната партийна организация традиции ни помагат по-ясно да виждаме днес своите задачи и да ги определяме в съответствие с високите изисквания на XI конгрес на Партията и Ноемврийския пленум на ЦК на БКП от 1975 г.

Окръжният комитет на Партията никога не е разчитал на стихийното въздействие на изброените по-горе фактори и полага усилия да работи организирано, целенасочено и последователно, като включва всички обществени организации, училището, семейството в осъществяване на тези големи, отговорни и постоянни задачи.

Патриотичното и интернационалното възпитание винаги разглеждаме като неделима съставка на класово-партийното възпитание, което има за своя основа изграждането на марксистко-ленински мироглед. Следователно осъществяването целите на патриотичното и интернационалното възпитание е задача на цялата идеологическа дейност на окръжната партийна организация, а не само на някои нейни направления.

Патриотизма и интернационализма — най-характерните черти на новата социалистическа личност — разглеждаме като две неделими страни на комунистическата нравственост. Основен критерий за тяхната действеност е отношението към КПСС и Съветския съюз.

Важно изискване на партийните комитети е формирането на патриотично и интернационално съзнание и поведение да става в процеса на активна обществена дейност, в която да се намалява делът на информацията за сметка на създаването на условия трудещите се да влизат в пряк досег с източниците, с оригиналните документи за историческите събития, да живеят пълноценно с проблемите на нашето време и процеса на труда за разцвета на социалистическото отечество, да стигат до онези изводи и убеждения, които са сърцевината на социалистическия патриотизъм и интернационализъм.

В нашата дейност в тази насока съществува едно неизменно условие — съобразяване с особеностите на отделните възрастови и професионални групи. Стремеж за сметка на излишната парадност и външен блясък да се съсредоточи работата в трудовия колектив в квартала, в пионерския отряд и комсомолското дружество. И това е много правилно, като се изключи съществуващото в някои случаи увлечение отделни ръководители да окачествяват като „парадност" ритуалите, чествуванията, тържествените рапорти. Тези прояви имат богат емоционален заряд и лишаването от тях би изсушило дейността на колективите, фактически боящите се от парадност внасят много формализъм и просветителство в ежедневието, оправдавайки се със стремеж към делова и творческа работа. Ние не споделяме такова виждане. Според нас рационалното трябва да се съчетава с емоционалното. Възпитаването на любов към Партията и родината и към народите на социалистическите страни, чувството за солидарност не може да се изгражда само чрез съзнанието, то непременно трябва да засегне и емоционалната сфера на човека.

Друг е въпросът, че тържественият момент като факт, като събитие трябва да бъде завършек на задълбочена дейност в колективите. А това на практика означава да се създадат всички условия да участвува всеки младеж и всеки работник или служещ в изследователската дейност, да се докосне сам до източника или да определи пред себе си и пред колектива съвременните критерии и социалистическото съдържание на понятията патриотичен и интернационален дълг.

През юни 1977 г. по най-тържествен и вълнуващ начин, на митинг, с възпроизвеждане на събитията от преди сто години, трудещите се от град Свищов отбелязаха вековния юбилей на освобождението на първия български град от османско робство. Но за да се стигне до това тържество, под ръководството на градския комитет на Партията се разгоря истинско съревнование сред трудовите колективи за достойна среща на юбилея. В благоустрояването на града и на парка музей „Паметниците" участвуваха всички граждани — от най-малките до най-големите. Всички отново се връщаха към тези събития, изучаваха ги и събираха нови документи. Беше организирана научна сесия. Уредена бе музейна експозиция. Самодейците художници създадоха нови творби, посветени на Освобождението, а художествените колективи излязоха с нов репертоар. В парка бе създадена алея със сто розови храста. Озеленени бяха всички квартали.

Този подход характеризира организаторската работа на почти всички градски и общински комитети на Партията, особено във Велико Търново, Елена, Камен, Беброво. По-успешно на основата на тези изисквания се осъществи комсомолската инициатива „По пътищата на българо-руската и българо-съветската бойна и трудова дружба".

Невъзможно е да се разкаже за онова богатство от форми и инициативи, които характеризират дейността за патриотичното и интернационалното възпитание и ако споменаваме някои от тях, то е, за да подкрепим реализацията на посочените изисквания.

Героичното минало с успех се използва от партийните, профсъюзните и комсомолските организации за патриотичното възпитание на трудещите се и младежта. Научни сесии, събрания, срещи, викторини, посещения на музеи и други исторически обекти, тематични вечери, празници на квартала или улицата и други са само част от формите, станали неразделна част от идеологическата работа на Партията. През последните години се извърши огромна работа за изучаване историята на селищата и на партийните и ремсовите организации. В резултат на това бяха издадени сборни-

Digitized by Google

ци за Павликени, Стражица, Елена, Горна Липница, Сушица и др.

Практиката да се връчват партийни и комсомолски билети на исторически места се възприе от почти всички първични партийни организации и комсомолски дружества. Интерес представлява и опитът на партийната организация в консервния завод „Панайот Цвикев" в Горна Оряховица за възлагане и отчитане на партийни поръчения на комунистите от партийните групи по места, свързани с историята на окръжната партийна организация. И това не е парадокс и шум, защото, както самите комунисти сочат, два пъти през годината — през август и октомври — в партийните групи са правили разбор за изпълнение на партийните поръчения. Но отговорността е още по-голяма, когато трябва да докладват пред своята организация за изпълнение на задълженията си не в познатата обстановка на клуба, а пред паметника на загиналите и пред лицето на онези, които са живи свидетели на борбите на Партията и народа ни срещу капитализма и фашизма.

В окръг като Великотърновския — с богата история и много паметници от далечното и близкото минало, може незабелязано, ако не се регулира, центърът на възпитателната работа да се измести към миналото за сметка на социалистическото настояще като реализация на стремежите и на борбите на много поколения. Затова окръжният комитет на Партията се стреми най-тясно да свързва своята дейност за изучаване на историята със задачите на колективите за изпълнение решенията на XI конгрес на БКП. Няма крупно събитие с историческо значение, което да не е предшествувано от нови трудови инициативи. Традиция е да се обявяват дни на ударен труд, да се дават допълнителни обещания и да се разгръща социалистическото съревнование за достойна среща на юбилеите на социалистическата революция в България или по други поводи.

Чествуването на 60-годишнината на Великата октомврийска социалистическа революция например бе съпътствувано с голям трудов ентусиазъм. В дните пред юбилея 140 производствени колектива подкрепиха почина на шестдесет ударни дни за предсрочно изпълнение на задачите, а 97 комсомолски бригади изпълниха годишните си планове до 60-годишнината на Великия октомври.

Така се роди и инициативата на окръжния съвет на БПС, окръжния комитет на ДКМС и окръжния комитет за българо-съветска дружба: „Да бъдем достойни за името на патрона". Целта бе в трудовите бригади, комсомолските организации и пионерските отряди примерът на героите да стане стимул за активна трудова и идейно-възпитателна дейност. Да се издигне като висш патриотичен и интернационален дълг изискването да се учиш и работиш така, че да бъдеш достоен за колектива, който носи името на съветски или български герой. Отрядите, дружествата и бригадите, които имат общ патрон, освен че изучават живота и подвига му, се съревновават помежду си. Така чувството за отговорност на работническата класа към големите задачи, които петилетката поставя, въздействува и възпитава ново отношение у комсомолците към труда и ученето. По този начин героичното минало и революционните традиции на работническата класа у нас и в Съветския съюз неразделно се свързват със съвременното съдържание на понятията патриотичен и интернационален дълг.

Все в тази насока е и инициативата на много колективи напоследък да създават музейни кътове и експозиции, посветени на историята на предприятията или както при нас се наричат, музеи на трудовата слава. Само през 1977 г. такива музеи бяха създадени в Завода за телевизори и радиоприемници — Велико Търново, в Комбината за услуги — Горна Оряховица, в АПК — Павликени. Разпространение получи и практиката партийните и профсъюзните организации от предприятията и кварталните комитети от Отечествения фронт да провеждат по местоживеене вечери, портрети и вечери на трудовата слава, посветени на съвременните герои — челниците и първенците в труда, както и да организират землячески срещи и събори на родолюбието.

Любовта и доверието към Комунистическата партия на Съветския съюз и съветските хора са пуснали толкова дълбоки корени в съзнанието на българина, че те са станали част от неговото самочувствие и от националния му характер. Отношението на трудещите се от окръга към Съветския съюз бе най-ярко изразено във всенародните чествувания на 100-годишнината от Освобождението на България от османско иго и 60-годишнината на Великата октомврийска социалистическа революция. Пред работническите колективи и младежките организации бяха изнесени стотици беседи, уредени бяха срещи, вечери на дружбата, състезания, изложби, прегледи на съветския филм и др., които разкриваха корените и здравите традиции на българо-руската и българо-съветската дружба. В резултат на петнадесетгодишната дружба с Полтавска област на УССР укрепнаха връзките на всички градове и общини в окръга, на отделни колективи с градове, райони, предприятия, колхози, институти, училища от Съветска Украйна. Инициативата на много бригади и първенци „На съвместен трудов пост в чест на 60-годишнината на Октомври" бе наистина проява на интернационализъм в действие.

От голямо значение за интернационалното възпитание на трудещите се са и връзките ни с Краковското воеводство на Полската народна република и окръг Телеорман на Румънската социалистическа република.

Окръжният съвет на културата, културните институти и творческите групи в окръга разгръщат активна дейност за патриотичното и интернационалното възпитание чрез формите на изкуствата. Като обобще-

Digitized by Google

ние на дейността им е провежданият през три години преглед на историческата тема в изкуствата „Поглед към вековете". Той успешно реализира връзката на миналото с настоящето и бъдещето и дава възможност чрез драмата, киното, архитектурата, музиката, литературата и изобразителното изкуство да се въздействува върху съзнанието и чувствата на подрастващите и на всички трудещи се.

Въпреки голямото богатство от форми окръжната партийна организация още не е постигнала онази ефективност в своята дейност за патриотичното и интернационалното възпитание, която да бъде движеща сила на всяка личност. Това се дължи на неумението на някои партийни организации въпреки добрите решения да работят в определена система последователно и да отчитат възпитателния резултат на всяка инициатива и дейност върху съзнанието и поведението на хората. Поради това общото въздействие не винаги продължава с индивидуална работа сред недостатъчно активните, сред онези, у които по различни причини по-бавно знанията се превръщат в убеждения, в мотиви на поведение.

В общата система за патриотичното и интернационалното възпитание чувствуваме недостига на конкретна и целенасочена работа за разкриване същността на национализма, на националния нихилизъм, на шовинизма и космополитизма, като чужди на комунистическия морал.

За преодоляването на тези пропуски в работата на окръжната партийна организация ще съдействуват проведените през декември 1977 г. пленуми на окръжния комитет на БКП за масово-политическата работа в първичната организация и за усъвършенствуване на партийния контрол върху дейността на всички органи за изпълнение решенията на XI конгрес на БКП. В подготовка сме и на месец на марксистко-ленинските знания и борбата с буржоазната идеология.

Стремим се да издигаме личния пример на комунистите, да включваме всички ръководни кадри в активна обществена дейност за изграждане на високо класово-партийно, патриотично и интернационално съзнание и поведение у трудещите се и младежта.

ОТНОШЕНИЕТО НА РУСКАТА ИНТЕЛИГЕНЦИЯ КЪМ БЪЛГАРСКИЯ ВЪПРОС И ОСВОБОДИТЕЛНАТА ВОЙНА

доц. ЙОРДАН ЦОНЕВ

Жестокото и безпощадно потушаване на Априлското въстание, масовите убийства, разорението на цели области от българските земи стават през време, когато европейската култура е направила значителни завоевания. И колкото и големи да са усилията на османците да се скрие страшната и потресающа истина, тя поне частично проблясва. Няколко кореспонденти на европейски вестници проникват до разорените селища; виждат дръвниците, уверяват се, че проявата на азиатската жестокост не е легенда, а гола истина.

Фактът, че тогава, през втората половина на XIX в., може да се постъпва по такъв варварски начин с един народ, който иска да завоюва свободата си, възмущава световната съвест. Особено непосредствено и силно отеква безчовечното потушаване на Априлското въстание в Русия и в останалия славянски свят. Общественици, журналисти, писатели, художници, обикновени трудови хора надигат своя глас на протест. Източният въпрос, проблемът за съдбата на българите, за тяхната невиждана трагедия става един от основните въпроси на времето.

Когато се говори за руската общественост по това време, за нейната реакция по отношение съдбата на българите, неизбежно да се забравя, че вътре в страната съществуват противоположни икономически и политически интереси, които дават своето отражение и върху общественото мнение. То не е единно. Напротив, по редица въпроси съществуват остри и горещи спорове.

Какво е отношението на руската интелигенция спрямо българския въпрос? Има ли и тук съществени и важни различия, има ли противоположни и изключващи се мнения, какви са реакциите на отделните обществени течения спрямо турските жестокости и по-късно спрямо обявената и разгърнала се война?

Digitized by Google

В защита на братския славянски народ, против кървавите изстъпления за освобождаване на тружениците мъченици надигат гласове славянофилските кръгове, изразяват своята позиция писателите Ив. С. Тургенев, Ф. М. Достоевски, Я. П. Полонски, Н. А. Некрасов, В. М. Гаршин, В. И. Немирович-Данченко, художниците В. В. Верешчагин и Маковски и още редица други.

За големия писател хуманист и демократ Ив. С. Тургенев въпросите, свързани с борбите за освобождението на българския народ, с неговото право да се развива самостоятелно, не са чужди. Още през 1860 г. той създаде известния роман „В навечерието", в който главен герой е българинът Инсаров, противопоставен със своята целеустременост, борческа воля и мъжество на руските умни и талантливи, но недостатъчно вътрешно организирани интелигенти Берсенев и Шубин. Не случайно в произведението обаятелната руска девойка Елена Стахова се влюбва в просветителя революционер Инсаров и го следва в неговия труден и опасен път към свободата.

А когато английската кралица и нейното реакционно правителство всячески се стремят да оневинят османците и да успокоят разтревоженото обществено мнение поради проявените османски изстъпления, Тургенев написва стихотворението „Крокет в Уинзоре", в което с голяма художествена сила е изобличено лицемерието и двуличието на „нейно величество". Всички реки на Британия няма да могат да измият кървавата следа, оставена от „съюзниците" на Англия.

По времето, когато възбудената руска общественост през 1876 г. разисква усилено въпроса — за или против война с турците, — Тургенев в едно писмо до княгиня Черкаска открито заявява: „...Безобразията в България оскърбиха в мен хуманните чувства... и ако на това не може да се помогне освен с война, тогава нека да бъде война!"

На княгиня Вревска, негова близка, която заминава за българските земи като милосердна сестра и умира след кратко и мъчително боледуване, той посвещава стихотворението в проза „В памет на княгиня Ю. П. Вревска", завършващо с думите: „И нека не се оскърби милата й сянка от това късно цвете, което се осмелявам да сложа на нейния гроб."

И тъй онези, които познават по-отблизо великия Тургенев, са уверени в душевната му широта, в дълбочината на културата му, в благородството на сърцето му. Великият писател обича страстно човека, милее за потиснатите, за оскърбените. Той не е и не може да бъде войнолюбец изобщо. Нему са чужди ужасите на кървите и разрушенията, но когато се поставя въпросът за съдбата на един изстрадал народ, оставен да живее при трагични обстоятелства, Тургенев не може да поддържа позициите на абстрактния хуманизъм. Той не може да не каже „да" на войната, която ще възстанови човешката справедливост.

В продължение на около две години (1876—1877) в своя „Дневник на писателя", който е нещо като периодическо издание, горещо, с голяма енергия и страст, с пламенни пориви се откликва на българския въпрос Ф. М. Достоевски.

На пръв поглед като че ли има нещо неясно и необяснимо. Защо великият писател, погълнат от своите творчески планове, той — майсторът на вглъбения психологизъм, анализаторът на човешкото раздвоение, така непосредствено, с такава категоричност се заема да решава един назрял обществено-политически въпрос. Но всъщност не е трудно да разберем защо трагедията на българския народ привлича художника на словото. Той, изобразителят на човешкото страдание, писателят, страстно заинтересуван за човешката съдба, хуманистът, който напрегнато търси социалната справедливост, не може да остане спокоен при вестите за вартоломеевите месеци в българските земи.

Статиите, мислите, отзивите, бележките с насоченост към българския въпрос, които Достоевски помества в „Дневник на писателя", могат да се обединят около няколко основни теми: за страданията на българите, за изобличение на буржоазната индиферентност към тези страдания и за войната — за нейната необходимост и за същността й.

През месеците, когато в нашите земи свирепствуват редовните турски войски и башибозуци и безпощадно убиват, палят и безчинствуват, Достоевски с трепет следи кореспонденциите във вестниците и незабавно се отзовава на тях. Основната му оценка е изразена в една мисъл в „Дневник на писателя" от 1876 г.: „Аз не искам и не мога да вярвам, че злото е нормално състояние на хората".

Славянофилът, идеалистът хуманист, несъпротивленецът Достоевски, онзи философ, който иска да лекува злото без насилие, сега при всекидневното повторение на ужасите нерядко изоставя своите предишни позиции. Статиите му се превръщат в страстни памфлети, от мислите му лъха не само топло човешко съчувствие, но и непримиримост.

Великият писател се вглъбява в кошмарните дни и нощи, преживени от нашия народ през 1876 г. Неговият „Дневник" е изпълнен с потресающи случаи, които разкриват ужасите, преживени от сънародниците ни. Така например с ярки детайли, със силна емоционална обагреност той разказва за една българка: „И дошли мъчителите, и изгорили нейния старец до стената, изклали децата й соколи, изнасилили малкото й момиченце, отвлекли със себе си другата красавица, а на малките дечица на всички разпрали с ятагани коремчетата, а след това запалили къщата и хвърлили всички в лютия пламък, и всичко това тя видяла и писъците на дечицата слушала".

Потресающите картини на българските страдания за Достоевски са една истина, която трябва да се приеме от всички. Тя

Digitized by Google

не може нито да се накърнява, нито да се премълчава, з щото тоза е недостойно за истинския човек.

Затова със страшна сила избухва гневът на писателя спрямо онези, които се стрират да тушират картините, да намалят вината на виновните, да представят нещата така, че събитията в българските земи имат дребно местно значение. Тук Достоевски достига до едно ярко диалектическо мислене, той прозира лъжливостта на буржоазната култура. Особено остро напада Дизраели Биконсфилд, най-ревностния защитник на османските зверства.

„О, цивилизацио! — пише разгневеният Достоевски. — О, Европа, чиито интереси толкова ще пострадат, ако се забрани на турците да дерат кожите на бащите пред очите на децата им. О, тези високи интереси на европейската цивилизация, най-после търговията, мореплаването, пазарите, фабриките — какво може да стои по-високо в очите на Европа!"

И малко по-нататък „... но да бъдат проклети тези интереси на европейската цивилизация ... даже самата цивилизация, ако за запазването ѝ е необходимо да се дере кожата на хората..."

С присъщите за него утопически мисли, че против злото не може да се излезе на борба със зло, писателят несъпротивленец дозрява до мисълта за необходимостта от война. Преценявайки трезво обстоятелствата, той разбира, че само войната може да възвърне човешката свобода на българите. И заедно с това Достоевски не е склонен да идеализира тази война. Той я вижда като едно тежко, съдбовно, неизбежно задължение за руския народ, за най-големия от славянските народи. Още през 1876 г. той открито и категорично заявява: „Войната е единственото средство за възстановяване на нарушената справедливост: свободата на един народ". И като полемизира с „Вестник Европы", отхвърлящ войната по либерални съображения, добавя: „Да, войната, разбира се, е нещастие, но тук, в тези разсъждения има много погрешно, а главното — стига вече с тези буржоазни противоречия".

Когато вече манифестът за обявяването на войната е факт, писателят отбелязва: „Война! Войната е обявена... целият народ се е дигнал за истината, за святото дело, целият народ се е дигнал и отива на война."

Няколко години след войната Ф. М. Достоевски довършва своя голям роман „Братя Карамазови". Интересно е, че в един от споровете между Иван Карамазов и Альоша писателят си послужва с пример от българските страдания. Кроткият и незлоблив Альоша, възпитаникът на отец Зогим, е провокиран от Иван с въпроса, какво би направил, ако е свидетел на това, как невинно се избиват, просто за забавление, деца. И Альоша отговаря, че той би отмъстил страшно на такива убийци.

Както виждаме, Достоевски става един от най-последователните, най-ревностните защитници на българския народ. Той нерядко влиза дори в противоречие с философските си и морални възгледи, но неотстъпно защищава каузата за необходимостта от активна намеса в българската трагедия, за военна интервенция. Доколко вартоломеевите месеци са го били грабнали и разтърсили, може да се съди и по това, че на един от своите приятели той изповядва мисълта, че замисля да напише нов роман, в който Альоша Карамазов ще престане да бъде вече несъпротивленец, ще стане революционер и ще загине за революционното дело. Ясно е, че тази нова съдба на Альоша също е в зависимост от събитията в българските земи.

Революционният демократ Н. А. Некрасов също не се отделя от българския въпрос. Макар че по това време той е тежко болен, старае се да следи хода на събитията и да им дава своята идейно-нравствена оценка. В стихотворението „Есеи" (1877) поетът вижда напрежението в народната среда, следи с болка скърбите на майките, изпратили своите синове на война. Но в трезогите и вълненията на народните хора се проявява характерна сдържаност и твърдост. Във „Велико чувство" радостните известия, които идват от фронта, са отредили друга интонация на произведението. Но и тук не са забравени великите сърца на майките, които толкова много преживяват.

Одата „Така запей, о поете!" е пронизана от възторга, обоснован от победата. Поетът иска да възвести на всички майки от Русия, че врагът е съкрушен.

Широк и многостранен отзвук получават борбите и страданията на българския народ, както и необходимостта този народ да получи помощ, в творчеството на Я. П. Полонски. Прогресивен руски поет, човек, отличаващ се със своята мирна и съзерцателна натура, Полонски се трогва от трагичната съдба на българите и в редица произведения изразява своето топло братско съчувствие и вяра в по-щастливите техни съдбини. Българската тема в поезията на Полонски има богати отсенки, но особено внимание трябва да се отдели на стихотворения като „Българка", „Там", „Виденето на Осман" и др.

„Българка" е пряк израз на страшното мъченичество на нашите сънародници. Разкрит е вътрешният монолог на една българка, попаднала като робиня в турски харем. Жените от харема ѝ се надсмиват, искат да научат за жестоките мъчения, на които нещастната жена е била подложена. Страшно е на българката да слуша жестоките думи, сухи са очите ѝ и тя моли за справедливо отмъщение.

Стихотворението „Там" е своеобразен вариант на мотив от песента на Миньо (от романа „Вилхелм Майстер" на Гьоте). Лиричният герой тук е жена, обзета от горещ копнеж по топлия юг. Тя се обръща към своя любим с молба да бъде отведена сред красизата и пищна българска природа и грозната остановка, причинена от потисниците:

„Ти края знаеш ли на гордите Балкани,

Digitized by Google

тиранът да бесней и дебне божи яд,
де слънцето гнои от зиналите рани,
където рози дъхат и лъха трупен смрад?
Натам, натам, о мили мой,
бих тръгнала след теб на бой!..."

„Виденето на Осман" е стихотворение, изградено с помощта на рязък контраст. То се отличава с широк и смел полет на въображението и има актуален политически характер.

Осман се пренася в мохамеданския рай, предаден от поета с източна пищност на картината. Красиви килими, фонтани с прозрачни струи, разбиващи се на ароматен прах, ласки на девици. Но ненадейно тази картина за Осман се сменя: с виденето на тълпи загинали:

„И вече виждаме ний белези от нож,
горени де били са телата в страшна нощ.
Видяхме ний тогаз жени опозорени
и голи майки пак със мъртвите деца.
Видяхме беловласи старци вледенени
и юноша с верига като смърт студена,
стотици между тях на слаби рамене
понесли кръст огромен по своя път
нещастен..."

И кръстът, понесен на плещите на множеството, разорава като с плуг всичко наоколо. Кръстът заплашва да разоре и мохамеданския край.

В някои произведения на руски писатели, излезли на времето, се отразява както самият ход на военните събития, така и отделни епизоди от войната, като понякога се прави и морална преценка на извършеното (В. И. Немирович-Данченко и др.). Тук трябва да се споменат и някои отделни работи на В. Г. Короленко, които имат отношение към българския въпрос. Особено внимание заслужават разказите на В. М. Гаршин, в които е предадена психологията на човека на полесражението. Но ако в своите разкази Гаршин дава морално-етичната оценка на войната изобщо, без оглед на обществено-политическите интереси, то в личните си писма, изпращани от българските земи, той разкрива голямата трагедия на българския народ, който има богата и плодородна земя, но трагична съдба.

* * *

Българският въпрос, българската тема са широко и многостранно отразени в руската литература. Различни са гледните точки, богати и разнообразни са жанровете, неедакви са идейните позиции на писателите. Но независимо от различията в подхода към проблемите и темите, независимо от жанровете и художественото майсторство, проявено при създаването на произведенията, прави впечатление дълбокото вътрешно единство в преценката на основните събития, в разбирането на войната.

Руските поети и писатели, публицисти, художници, изобщо цялата интелигенция дълбоко, искрено, по братски съчувствува на българския народ, достигнал до страшната трагедия на масово унищожение.

Няма виден руски общественик и писател по това време, който да не се възмути от вартоломеевите месеци, няма майстор на перото, който да не изрази гнева и яростта си спрямо онези малцина чужденци, които по свои егоистични и тясно лични съображения се мъчат да смекчат страшната картина, да оправдаят виновните.

И затова войната, която идва да извоюва свободата на брата роб, се оправдава. Вижда се нейната необходимост, разбира се етичната ѝ същност. И не само това — дори отделни писатели, като например колосите Тургенев и Достоевски, в желанието си да оправдаят войната, влизат в противоречие със своите философско-морални възгледи. И това не е минус за тях. Това е израз на тяхната сила, то е белег на величието на тяхната славянска душа.

Братското съпричастие към българската трагедия, отношението към Освободителната война, изразено от руската интелигенция, е истински белег за нейната духовна зрелост.

Digitized by Google

ИДЕОЛОГИЧЕСКАТА РАБОТА И ТРУДОВАТА ДИСЦИПЛИНА

ТОДОР ВАНКОВ
секретар на ГК на БКП — Казанлък

Укрепването на трудовата дисциплина е предмет на организаторската, на политическата и на идеологическата работа на градската партийна организация в Казанлък. Стремим се да превърнем трудовия колектив в лаборатория за интелектуално, професионално и нравствено-естетическо развитие на личността. Ето защо високо оценяваме научно-практическите конференции, организирани в редица колективи от града, по проблемите: „Трудовият колектив и възпитанието на личността", „Училището и производствените колективи за трудовото възпитание и професионалното ориентиране на учащите се", „Фактори и пътища за повишаване на обществената производителност на труда" и др., които в значителна степен съдействуваха за повишаване на методическата подготовка, подобряване стила на ръководствата в тяхната политическа, възпитателна и организаторска дейност.

Заводската партийна организация при машиностроителния завод „Фр. Енгелс", една от най-големите партийни организации в града, разгледа проблемите на възпитателната работа. Сполучливо бе изведен опит за: по-нататъшно засилване социалната активност на трудещите се; подобряване на моралното и материалното стимулиране; усъвършенствуване работата с младежите, с челниците в производството и с преките ръководители. Един следващ етап обхваща разискване по темата: „Трудовата дисциплина и задачите на идеологическата работа".

Непосредствено след речта на др. Тодор Живков в Бургас, където той призова към по-активна и резултатна индивидуална работа с хората, градският комитет на Партията разработи свои мерки, които нарекохме основни насоки. За партийните комитети, за бюрата на първичните партийни организации, за комунистите основните насоки имат познавателно и методическо значение. Така например с много усърдие партийните комитети, партийните бюра в завод „Хидравлика", завод „България", фабрика „Г. Кирков", в Горско стопанство и Обединено автомобилно предприятие разнообразиха формите за диференцирана идейно-възпитателна работа в колективите. Конкретен подход с хората възприеха почти всички първични партийни организации в града. Порасна взискателността към качеството на идеологическите мероприятия в трудовите колективи. Всичко това позволи на градския комитет на Партията в началото на 1977 година да посвети пленум на проблема: „Трудовият колектив — среда и решаващ фактор за възпитание на личността."

Изводите на пленума, неговите решения насочиха нашето внимание още по-определено към свързване на идеологическата работа с жи-

Digitized by Google

вота на трудовите колективи за повишаване на трудовата и политическата активност на всеки работник и ръководител, за борба срещу лентяйството, еснафството, себеустройването, ходатайството, консумативния подход към обществото — все проявления на „малката правда“ в нашия живот.

Реализирането на тези решения от заводските партийни комитети, от бюрата на първичните партийни организации се откроиярко при мобилизиране знанията и опита на комунистите и на безпартийните, на специалисти и работници в реконструкцията и модернизацията на предприятията. При нас този процес е непрекъснат, но особено след почина на видинските химици той се ускори. Голяма е ролята на идеологическия актив за разясняване значението на реконструкцията и модернизацията със собствени сили. Използвани бяха различни форми: открити партийни събрания, сбирки на партийни групи, лични групови беседи, средствата за масова информация. Трудовите хора добиваха ясна представа за текущите задачи и за перспективата на колектива. Оказана бе решителна съпротива на такива отрицателни проявления като местничество, ведомственост, равнодушие и безпринципност. В трудовото възпитание и формиране на висока съзнателност за опазване социалистическата собственост вля своите сили и дружество „Г. Кирков“. Многобройните слушатели бяха запознати с проблемите, имащи пряко отношение към реконструкцията и модернизацията на производството, към повишаване обществената производителност на труда, подобряване качеството на продукцията.

Практиката показа, че там където машиновъоръжеността е слаба, текучеството на работната сила е по-голямо, ефективността на производството по-ниска. Но не всички партийни комитети и организации отчитат последствията от това върху цялостната идейно-възпитателна функция на трудовия колектив. Ето защо градският комитет на Партията, неговото бюро полагат много усилия, помагат на всички партийни и стопански ръководства да засилват идеологическите, възпитателните функции на колективите за цялостното формиране на трудовия човек. Под ръководството на партийните комитети и организации всички профгрупи проведоха разговори на тема: „Моят личен принос в изпълнение на решенията на Единадесетия конгрес на БКП“, съчетани с приемането на личните и творческите планове. В комбинат „Д. Благоев“ по бригади и секции разговорът беше на тема: „Моят принос за изпълнение плана на комбината“. Секционните майстори говориха за „Трудовата и технологичната дисциплина — основен фактор за повишаване производителността на труда“.

Битката за по-висока, по-устойчива трудова дисциплина ражда и развива разнообразни инициативи. Колективът на хлебозавод „М. Чернев“ организира разговор: „Моята продукция е пряк принос за повишаване производителността на труда, за подобряване социално-психическия климат сред моите съграждани“. Тази инициатива подтикна градския комитет, като използва положителния опит, да потърси нови пътища, ефикасни способи в близко бъдеще съществено да се подобри дисциплината. Налагаше се да изменим подхода, да преодолеем решително формализма и безотговорността, инертността и търпимостта към конфликтните ситуации. Да насочим идеологическата работа към отделния човек, да го убедим, че всеки придобива правото и основанието да се ползва от благата на обществото според своя принос за изграждането на това общество. Да поведем широка разяснителна работа за по-нататъшно укрепване самочувствието, достойнството, гордостта на трудовите хора, да утвърдим у тях съзнанието, че със своя труд те съзиждат всичко най-ценно в града, в окръга, в страната, че те са творците на благата. Да засилим и извисим възпитателната функция на трудовите колективи. В

Digitized by Google

партийните комитети, в партийните организации трудовата дисциплна отдавна се разглежда не само като строго спазване на установените норми и правила на реда, но и като умение, способност на всеки комунист в различни условия да действува винаги в полза на Партията, на работническата класа, на социалистическото общество. От зрелостта на отделната личност, от дисциплината, реда в колектива зависи най-често дисциплината на отделната личност. Да се издигне значението на трудовата дисциплина, на която най-важен елемент е социално-психическото състояние на колектива, е непосредствена задача на партийните комитети и на партийните организации.

В комбинат „Фр. Енгелс", завод „Хидравлика" партийните комитети, бюрата на първичните партийни организации съумяха да внесат нещо свое в организацията и ръководството на социалистическото съревнование. Нарасна авторитетът на моралното стимулиране; активизира се значително стремежът към високи трудови резултати, повиши се производствената дисциплина, на по-високо ниво е отговорността и личният пример на прекия ръководител. Популярни са званията за високи трудови постижения: „Заслужил хидравлик", „Ветеран на труда", „Почетен член на колектива", „Ръководител—челник", „Заслужил майстор" и др. Редица колективи, техните ръководства придобиха умението сами да преодоляват недостатъците, отрицателните прояви и постъпки на отделни работници, служители, ръководители. В завод „Хидравлика" висококвалифициран работник създава системно трудности на колектива. От неговата работа и квалификация зависи много за преуспяването на цеха. Ръководството използва всички административни средства за порицание и въздействие, но все безрезултатно. Изходът е намерен. Постъпките на работника разглеждат на общо събрание. Колективът, след като осъжда недисциплинираните му прояви, декларира пред ръководството на завода, че поема изцяло отговорността за превъзпитанието му. Критикувани са и други работници за недисциплинирани постъпки. В резултат на критиката се получава обрат в поведението им. Сега те са едни от най-дисциплинираните и произвеждат висококачествена продукция.

Активната възпитателна роля на трудовия колектив се проявява и във формирането и изявата на собствените традиции. В градската партийна организация има трудови колективи със здрави революционни и трудови традиции. В тях все по-успешно се утвърждават нови емоционални форми на масово-политическата работа, като вечери на първенците, портретни вечери на майстора, на работническата фамилия, конкурси по професии, викторини.

Много усилия се полагат за възпитанието на младите хора в любов към професията, в социалистическо отношение към труда, в привързаност към колектива, цеха, завода. Разработените в редица партийни, профсъюзни и комсомолски организации системи за работа с младите работници, специалисти, използването на различни тематични вечери, трудови ритуали; встъпване в редовете на работническата класа, връчването на първата работническа заплата, наставничеството и тържественото изпращане в пенсия са все форми на масово-политическа работа, които осигуряват производственото адаптиране и създаване на професионални и трудови навици у младите хора. В заводите „Хидравлика", „България", комбинат „Фр. Енгелс" е станало добра практика да се организират тържествени трудови ритуали като: „Ти от класата ставаш частица", „В редовете на класата", „Първата заплата". В някои комсомолски дружества младежите се борят за утвърждаване на техните дружества като: „Еталон на трудовата дисциплина". Широка популярност, особено в предприятията на машиностроенето и текстила, получи наставническото движение — едно от изпитаните средства за формиране у работниците и младите хора трайни на-

Digitized by Google

вици, съзнателно отношение към труда и дисциплината. Тази положителна форма на индивидуална работа с младите работници има дългогодишна традиция в казанлъшките промишлени предприятия. Тя води началото си от първите социалистически петилетки. И сега посетителите на комбинат „Фр. Енгелс", на завод „Хидравлика" могат да видят в музеите на трудовата слава ликовете на мнозина изтъкнати челници в труда, предавали десетки години своя опит на младите, учейки ги на трудолюбие, на любов към професията, на другарство и взаимопомощ. Голяма част от тези възпитаници днес са ръководители на заводи, цехове и участъци, изтъкнати рационализатори и общественици.

Градският комитет на Партията, неговото бюро от няколко години насам особено след Февруарския пленум (1974 г.) и Юлския пленум (1976 г.) насочват масовите и индивидуалните форми на работа към подобряване на обществената среда, към по-системна и ефективна борба с отрицателните явления. В трудовите колективи от Казанлък се създава все по-благоприятна обстановка за разобличаване на нередностите, отживелиците. Активизират дейността си другарските съдилища, комисиите за народен контрол. Целенасочена е работата на местните средства за масова информация. В прицела на критиката особено на сатиричните предавания са недисциплинираните постъпки, влошеното качество на продукцията и други недостатъци. Най-чести са рубриките: „Отговорност и дисциплина", „Заедно с вас срещу нередностите" и др. В това отношение все по-значителен е делът на нагледната агитация. Чрез мълнии, тревоги, стенлисти, фотоси, витрини, монументални графики и др. широко се популяризират успехите и се бичуват отрицателните явления. Партийният комитет в завод „Хидравлика" разработи и прие система от мерки, с чиято помощ да пресече пътя на всички явления на „малката правда". В кратък период намаляха рязко самоотлъчките, закъсненията, проявите на безстопанственост и пр. Вторият етап обхваща мероприятия, които насърчават положителните прояви и които протичат под общото название: „Всичко в живота трябва да бъде прекрасно".

Завоеванията на градската партийна организация в борбата срещу отрицателните явления не са малко. Необходими обаче са още усилия и време за извеждане на тази борба до успешен край.

Подобряването на трудовата дисциплина е възможно при участието на преките ръководители. Цялата възпитателна работа с тях поставихме на планови начала. Заводската партийна организация в Комбината за хидравлични изделия уреди клуб на прекия ръководител, с клубен съвет, който ръководи и направлява значителна част от идеологическата и възпитателната работа с тях. Предстои заводска конференция на тема: „Преките ръководители, командири и възпитатели."

Градският комитет на Партията преценява, че все още организационните, стопанските и идеологическите мероприятия са недостатъчни или недостатъчно ефективни за извършване прелом в укрепването на дисциплината. Истина е, че икономиката на града като цяло се развива с високи и устойчиви темпове, успехите във всички области са безспорни, но това не може да ни задоволи. В много предприятия и учреждения, включително и в най-добрите, се допускат нарушения от различно естество, които влияят отрицателно върху съзнанието и поведението на трудовите колективи, на отделната личност. Не можем да отминем съществуващото текучество в такива отрасли като транспорт, строителство, текстилна промишленост, където се забелязва една неблагоприятна и устойчива тенденция на влошаване. Безпокои ни нежеланието, макар и на малка част от младото поколение, да не се включва активно в обществено-полезен и производителен труд. Тревожат ни и някои прояви на еснафско благополучие, себеустройване, незаангажираност за съдбата на заводската производствена програма, за

Digitized by Google

съдбата на колектива, явления, чужди на грижите непрекъснато да се подобрява социално-психическата атмосфера между хората. Нерешените проблеми днес са утрешни задачи на идеологическата работа. Ето защо градският комитет непрекъснато се стреми идеологическите мероприятия да се свързват по-тясно с програмата за социално-икономическото развитие на града, с политическото нравствено-идеологическо израстване на трудовите колективи, на отделната личност.

ОБИКНОВЕН КАТО ДРУГИТЕ

Няма човек в текстилния комбинат „Марица" в Пловдив, който да не познава, нещо повече — да не обича Димитър Въков, заместник-секретаря по идеологическите въпроси на партийния комитет.

В ранна сутрин спрях пред портала на комбината. Забързани работници и работнички кимаха с глава за поздрав и отминаваха. Зададе се Димитър Въков. Зачух подвиквания: другарю Въков, здравей, Митьо, привет! Един го спря и заговори. Друг му се усмихна, трети свойски му протегна ръка. В поздравите имаше много топлота.

Откъде този 40-годишен човек е спечелил обичта и уважението на толкова хора? Един работник обясни така: „Когато и да отидеш при него, колкото и да е зает, ще ти отдели време, ще те изслуша, ще ти обясни, ще те посъветва. По силите ли му е някоя работа, ще я свърши." Той е началник на бюро по автоматизирани системи на управление. За него началникът на отдела **Сава Димов** казва: „Нямам по-подготвен и по-работлив специалист от Димитър Въков в отдела. Той най-активно участвува в разработването и анализа на цялостната система на управление на комбината, в подготвянето на работния проект. Негово лично дело са проектът за отчитане движението на основните средства и начисляването на амортизационните отчисления. Взе дейно участие в разработването на подсистемите за управление и контрол на материално-енергетичните ресурси и реализацията на готовата продукция. Познава проблемите на АСУ.

А като човек какъв е — запитах. „Скромен, принципен, всеотдаен, взискателен към себе си и към другите. Умее да работи с хората. Търпелив и внимателен. Уважава мнението на опонентите си."

А как се изявява като заместник-секретар на заводския партиен комитет?

Пенка Генова — заместник-секретар по идеологическите въпроси на първичната партийна организация при цех „Автоматичен": — Другарят Въков е добър организатор. Когато ни поставя задачи, така убедително ясно, точно обяснява, че още в момента разбираш какво ти предстои да извършиш.

Мария Йорданова — заместник-секретар по идеологическите въпроси на първичната партийна организация в трети предачен цех: — Взискателен, сериозен човек. Тази негова сериозност не се изразява във високомерие, а в умението да убеди човека, да го накара да почувствува задачата като своя. Не, той не налага своето мнение и становище, всичко обсъждаме колективно. Най-важното е, че има авторитет сред хората. Изградил го е с безупречното си поведение, защото в живота е така: може много хубаво да говориш, но нямаш ли дела, нямаш нищо. А ние не един път сме се убеждавали — с каквото се заеме, свършва го с желание и ентусиазъм, винаги най-добре, най-вярно и най-рано. Случва се да сбъркаме или да не доведем докрай поетото дело. Той се среща с нас и такъв разговор ще поведе, че дълго ни е срам да го погледнем в очите.

Бившият секретар на партийния комитет Йорданка Табакова:

— Когато поставяхме задача на Въков, всички бяхме сигурни, че той ще я изпълни в срок и качествено...

Димитър Въков: — Като днес си спомням събранието за моето приемане в Партията. Много се вълнувах. Около мен уж обикновени работници и служители, а с толкова трудови отличия. А аз какво? Какво да им разкажа за себе си? Баща ми беше строителен работник — зидар. От него съм запомнил: „Най-сладкият хляб е онзи, който е изкаран с честен труд".

Той от опит знае: колкото и сили и умение да има човек, сам не може да се справи с всичко. Вглежда се в хората, беседва, убеждава, опознава ги — преценява ги и предлага на партийния комитет: идеологическата работа е разностранна, за различните й сектори да отговарят различни хора, а комитетът да контролира и така се стига до решение: дава партийно поръчение на комуниста Захарин Лозаров да отговаря за лекционната пропаганда, за партийната информация — Елена Попова, а ще и помага Стоянка Тончева; редактор на комбинатския вестник — Тодор Инчев. Специално за политическата просвета да отговаря Димитър Манчев, завеждащ бюро за рационализации и изобретения към комбината. За културно-масовата работа — Стефан Ватев, директор на дома на културата към комбината.

Това диференциране на работата дава възможност тя да се организира по-компетентно и да бъде по-ефективна. Така лекционната пропаганда се планира целогодишно. Широко се използват лектори от дружество „Георги Кирков", които са запознати с редица проблеми, вълнуващи ко-

Digitized by Google

вици, съзнателно отношение към труда и дисциплината. Тази положителна форма на индивидуална работа с младите работници има дългогодишна традиция в казанлъшките промишлени предприятия. Тя води началото си от първите социалистически петилетки. И сега посетителите на комбинат „Фр. Енгелс", на завод „Хидравлика" могат да видят в музеите на трудовата слава ликовете на мнозина изтъкнати челници в труда, предавали десетки години своя опит на младите, учейки ги на трудолюбие, на любов към професията, на другарство и взаимопомощ. Голяма част от тези възпитаници днес са ръководители на заводи, цехове и участъци, изтъкнати рационализатори и общественици.

Градският комитет на Партията, неговото бюро от няколко години насам особено след Февруарския пленум (1974 г.) и Юлския пленум (1976 г.) насочват масовите и индивидуалните форми на работа към подобряване на обществената среда, към по-системна и ефективна борба с отрицателните явления. В трудовите колективи от Казанлък се създава все по-благоприятна обстановка за разобличаване на нередностите, отживелиците. Активизират дейността си другарските съдилища, комисиите за народен контрол. Целенасочена е работата на местните средства за масова информация. В прицела на критиката особено на сатиричните предавания са недисциплинираните постъпки, влошеното качество на продукцията и други недостатъци. Най-чести са рубриките: „Отговорност и дисциплина", „Заедно с вас срещу нередностите" и др. В това отношение все по-значителен е делът на нагледната агитация. Чрез мълнии, тревоги, стенлисти, фотоси, витрини, монументални графики и др. широко се популяризират успехите и се бичуват отрицателните явления. Партийният комитет в завод „Хидравлика" разработи и прие система от мерки, с чиято помощ да пресече пътя на всички явления на „малката правда". В кратък период намаляха рязко самоотлъчките, закъсненията, проявите на безстопанственост и пр. Вторият етап обхваща мероприятия, които насърчават положителните прояви и които протичат под общото название: „Всичко в живота трябва да бъде прекрасно".

Завоеванията на градската партийна организация в борбата срещу отрицателните явления не са малко. Необходими обаче са още усилия и време за извеждане на тази борба до успешен край.

Подобряването на трудовата дисциплина е възможно при участието на преките ръководители. Цялата възпитателна работа с тях поставихме на планови начала. Заводската партийна организация в Комбината за хидравлични изделия уреди клуб на прекия ръководител, с клубен съвет, който ръководи и направлява значителна част от идеологическата и възпитателната работа с тях. Предстои заводска конференция на тема: „Преките ръководители, командири и възпитатели."

Градският комитет на Партията преценява, че все още организационните, стопанските и идеологическите мероприятия са недостатъчни или недостатъчно ефективни за извършване прелом в укрепването на дисциплината. Истина е, че икономиката на града като цяло се развива с високи и устойчиви темпове, успехите във всички области са безспорни, но това не може да ни задоволи. В много предприятия и учреждения, включително и в най-добрите, се допускат нарушения от различно естество, които влияят отрицателно върху съзнанието и поведението на трудовите колективи, на отделната личност. Не можем да отминем съществуващото текучество в такива отрасли като транспорт, строителство, текстилна промишленост, където се забелязва една неблагоприятна и устойчива тенденция на влошаване. Безспокои ни нежеланието, макар и на малка част от младото поколение, да не се включва активно в обществено-полезен и производителен труд. Тревожат ни и някои прояви на еснафско благополучие, себеустройване, незаангажираност за съдбата на заводската производствена програма, за

Digitized by Google

съдбата на колектива, явления, чужди на грижите непрекъснато да се подобрява социално-психическата атмосфера между хората. Нерешените проблеми днес са утрешни задачи на идеологическата работа. Ето защо градският комитет непрекъснато се стреми идеологическите мероприятия да се свързват по-тясно с програмата за социално-икономическото развитие на града, с политическото нравствено-идеологическо израстване на трудовите колективи, на отделната личност.

ОБИКНОВЕН КАТО ДРУГИТЕ

Няма човек в текстилния комбинат „Марица" в Пловдив, който да не познава, нещо повече — да не обича Димитър Въков, заместник-секретаря по идеологическите въпроси на партийния комитет.

В ранна сутрин спрях пред портала на комбината. Забързани работници и работнички кимаха с глава за поздрав и отминаваха. Зададе се Димитър Въков. Зачух подвиквания: другарю Въков, здравей, Митьо, привет! Един го спря и заговори. Друг му се усмихна, трети свойски му протегна ръка. В поздравите имаше много топлота.

Откъде този 40-годишен човек е спечелил обичта и уважението на толкова хора? Един работник обясни така: „Когато и да отидеш при него, колкото и да е зает, ще ти отдели време, ще те изслуша, ще ти обясни, ще те посъветва. По силите ли му е някоя работа, ще я свърши." Той е началник на бюро по автоматизирани системи на управление. За него началникът на отдела **Сава Димов** казва: „Нямам по-подготвен и по-работлив специалист от Димитър Въков в отдела. Той най-активно участвува в разработването и анализа на цялостната система на управление на комбината, в подготвянето на работния проект. Негово лично дело са проектът за отчитане движението на основните средства и начисляването на амортизационните отчисления. Все дейно участие в разработването на подсистемите за управление и контрол на материално-енергетичните ресурси и реализацията на готовата продукция. Познава проблемите на АСУ.

А като човек какъв е — запитах. „Скромен, принципен, всеотдаен, взискателен към себе си и към другите. Умее да работи с хората. Търпелив и внимателен. Уважава мнението на опонентите си."

А как се изявява като заместник-секретар на заводския партиен комитет?

Пенка Генова — заместник-секретар по идеологическите въпроси на първичната партийна организация при цех „Автоматичен": — Другарят Въков е добър организатор. Когато ни поставя задачи, така убедително ясно, точно обяснява, че още в момента разбираш какво ти предстои да извършиш.

Мария Йорданова — заместник-секретар по идеологическите въпроси на първичната партийна организация в трети предачен цех: — Взискателен, сериозен човек. Тази негова сериозност не се изразява във високомерие, а в умението да убеди човека, да го накара да почувствува задачата като своя. Не, той не налага своето мнение и становище, всичко обсъждаме колективно. Най-важното е, че има авторитет сред хората. Изградил го е с безупречното си поведение, защото в живота е така: може много хубаво да говориш, но нямаш ли дела, нямаш нищо. А ние не един път сме се убеждавали — с каквото се заеме, свършва го с желание и ентусиазъм, винаги най-добре, най-вярно и най-рано. Случва се да сбъркаме или да не доведем докрай поетото дело. Той се среща с нас и такъв разговор ще поведе, че дълго ни е срам да го погледнем в очите.

Бившият секретар на партийния комитет Йорданка Табакова:

— Когато поставяхме задача на Въков, всички бяхме сигурни, че той ще я изпълни в срок и качествено...

Димитър Въков: — Като днес си спомням събранието за моето приемане в Партията. Много се вълнувах. Около мен уж обикновени работници и служители, а с толкова трудови отличия. А аз какво? Какво да им разкажа за себе си? Баща ми беше строителен работник — зидар. От него съм запомнил: „Най-сладкият хляб е онзи, който е изкаран с честен труд".

Той от опит знае: колкото и сили и умение да има човек, сам не може да се справи с всичко. Вглежда се в хората, беседва, убеждава, опознава ги — преценява ги и предлага на партийния комитет: идеологическата работа е разностранна, за различните й сектори да отговарят различни хора, а комитетът да контролира и така се стига до решение: дава партийно поръчение на комуниста Захарин Лозаров да отговаря за лекционната пропаганда, за партийната информация — Елена Попова, а ще и помага Стоянка Тончева; редактор на комбинатския вестник — Тодор Инчев. Специално за политическата просвета да отговаря Димитър Манчев, завеждащ бюро за рационализации и изобретения към комбината. За културно-масовата работа — Стефан Ватев, директор на дома на културата към комбината.

Това диференциране на работата дава възможност тя да се организира по-компетентно и да бъде по-ефективна. Така лекционната пропаганда се планира целогодишно. Широко се използват лектори от дружество „Георги Кирков", които са запознати с редица проблеми, вълнуващи ко-

Digitized by Google

лективите: въпросите на етиката, международното и вътрешното положение и други. Сега в комбината средногодишно се изнасят около 120 лекции.

Или да вземем вътрешнопартийната информация. По предложение на Димитър Въков във всяка първична партийна организация се изгражда тричленна комисия. Част от въпросите, които се поставят на събрания или при други поводи, тя предоставя на партийното бюро, а останалите препраща на комбинатската комисия с отговорник Елена Попова. Всяка седмица въпросите, свързани с бита, заплащането, международната политика и други, постъпват в комбинатската комисия или стопанското ръководство, а други към районния комитет на Партията или съответни институти. По въпроси от комбинатски характер веднага се изпращат специалисти да ги разясняват на място. Създадена е такава практика: всеки понеделник в 11 часа се свиква оперативка, където се поставят задачите. Там председателят на комисията по информацията Елена Попова докладва отговорите на зададените въпроси, как са решени или могат да се решат. За решаването им още същия ден се съобщава писмено по цеховете.

Така създадената организация има ефект. Сега цеховите и комбинатските колективи и отделните работници знаят, че какъвто и въпрос да поставят, отговор ще получат, решение ще се намери.

В партийния комитет е разработен перспективен план за политическата просвета до 1980 година. В предприятието са формирани 27 просветни звена с около 580 комунисти. В тях участвуват и безпартийни стопански ръководители, и перспективни комсомолски кадри, които партийният комитет подготвя за приемане в Партията. По предложение на Димитър Въков партийният комитет най-малко четири пъти в годината се занимава с проблемите на партийната учебна година: преди откриването ѝ, за да обсъди предварителната подготовка; през месец декември се прави проверка на взетите от партийния комитет решения; през февруари — за хода на учебната година и месец май — оценка за нейното завършване.

Всяка година се разработва план за масово-политически прояви в дома на културата. В него се включват освен програмите за честуване на събития и други мероприятия. Така в чест на Единадесетия конгрес на Партията и 20-годишнината на Априлския пленум всяка организация, по цехове подготвя литературно-музикална програма със свои сили, където се третират преобразованията, които са станали у нас и в предприятието след Априлския пленум на ЦК на БКП в почивното дело, в икономиката, в здравеопазването, в просветата, в културата и други. В тези програми участвуват над 200 изпълнители и се слушат от голяма част от комбинатския колектив.

С особен интерес се посрещат така наречените работнически трибуни, организирани по инициатива на Димитър Въков. Подобно на телевизионните политически предавания край кръглата маса и тук се набелязва даден проблем. Примерно какво се прави в предприятието по икономията на материално-енергетични ресурси. Заангажирват се ръководители на предприятието, пряко отговарящи по този проблем: заместник-директорите по производствените и икономическите въпроси, главният механик и главният енергетик, ръководители на цехове и други. В определения ден в присъствието на много работници и служители водещият предаването с микрофон в ръка задава въпроси последователно на всеки ръководител: как той и отделът му работят по икономията на материално-енергетични ресурси. От отговорите присъствуващите разбират какво се прави в комбината и по цеховете по този жизнен въпрос.

Такива работнически трибуни са организирани и по качеството на продукцията, произвеждана в комбината, и по други въпроси.

Голям интерес е предизвикала обявената вечер на текстилните фамилии. Поканили работници, които работят със семействата си от няколко поколения — дядо, баща, внуци, майка, сестри и други. Подготвен бил сценарий, организирали се рецитали и други. По този начин се изявява уважението към текстилните фамилии и се възпитават младите. Тържествено в комбината се изпращат войници, работници в пенсия и други. Сега по специално разработена програма тържествено се отпразнува 60-годишнината от победата на Великата октомврийска социалистическа революция.

Димитър Въков не изпуска от погледа си заместник-секретарите по идеологическите въпроси на първичните партийни организации. Редом с преките си служебни задължения той намира време да се среща с тях най-малко веднъж в месеца. На тези срещи често идват най-отговорните хора на комбината: директорът, неговите заместници, секретарят на партийния комитет, председателят на профкомитета, хора от градските ръководства: информират събралите се, отговарят на въпроси.

Димитър Въков често се заседява до късно в комбината. Неговата стая свети до осем и девет часа вечерта. С молив в ръка, надвесил се над книгата, чете. Защо не си отива като другите, питам, а той: „Ами утре ако ме запитат за нещо, нали трябва да дам пълен и верен отговор. А той идва с четене, със знания." Затова и информациите му са точни и пълни.

Но Въков не е схема, а жив човек. Той има време и за семейството си. Вечер ще провери как синът му е подготвил през деня уроците. А през почивните дни, облечени като туристи, цялото семейство поема пътя за Родопите. Случва се и „двамата мъже" да отидат на риболов. Ще ги видите и на театър, опера и на други културни развлечения.

Този среден на ръст, слабичък човек намира сили и време за всичко.

Петко ВЪЛЧЕВ

гл. редактор на в. „Асеновградски зов" — Асеновград

Digitized by Google

ВЪЛНУВАЩА ЛЕТОПИС ЗА КОМУНИСТИЧЕСКО МЪЖЕСТВО

В ръцете на българския читател отдавна се намира книгата „Щурмът" на изтъкнатата деятелка на Българската комунистическа партия Цола Драгойчева, член на Политбюро на ЦК на БКП. Интересът към нея все повече расте. В тази вълнуваща повест за комунистическото мъжество за непреклонната вяра на трудовия български народ в комунистическото утре, за неговата готовност с цената на всичко да се бори до смърт против омразната фашистка диктатура и ненавистния монархизъм авторката с убедителен и емоционален език, на основата на вярна историческа канава споделя спомени за участието си в антифашистката борба за времето от 1925 до средата на 1942 година.

„Щурмът" на др. Ц. Драгойчева, продължение на книгата „Повеля на дълга", ще остане завинаги като ценен принос в българската мемоарна литература, посветена на мъжествената борба на българската работническа класа и нейния комунистически авангард и на всички антифашистки сили за победата на социалистическата революция в нашата страна. Сама активна участничка в тежката политическа борба, в повечето време и случаи действуваща като отговорен деец в ръководенето на този сложен процес, авторката с чисто сърце и високо съзнание, със синовна признателност разказва за подвига на истинските творци на историята на героичната Комунистическа партия и революционното движение у нас. Тя изхожда от разбирането, че *„историята на тия нажежени години би била бледа, безкръвна, ако ние съвременниците на оная епоха, не я възкресяваме с хората — нейни творци, с типичните ѝ проблеми, със сложните ѝ конфликти и сурови житейски съдби, с беззаветния героизъм, но също и с грешките, с преживените поражения, с тежките изнуряващи битки и изстраданите победи — с всичко, което съставляваше нейната плът, нейното дихание, нейния климат"* (стр. 5).

Спомените на др. Ц. Драгойчева, предадени живо, без излишна приповдигнатост, рисуващи историческата правда за героичната борба на Партията, за верността на работническата класа към марксизма-ленинизма, разказващи за предаността и мъжеството на големи и малки дейци, за ръководители от местен и национален мащаб, за обикновени бойци на революцията имат изключителна стойност за историците изследователи, за патриотичното възпитание на днешните и идните поколения. „Щурмът", както и първата книга от мемоарната трилогия на др. Цола Драгойчева под названието „Повеля на дълга" са един от сърце изваян литературен паметник на героите от антифашистката борба.

В първата част на настоящия труд, носеща заглавието „Седем години в преизподнята", т. е. за времето от 1925 до 1932 г., авторката вълнуващо, с колоритен език описва своята одисея на политически затворник. Не може човек спокойно да чете онези редове, в които се говори за садизма на фашистките палачи, за тяхното сатанинско старание с всички средства да сломят волята ѝ, като за целта използват дори нейното невръстно дете — Чавдар. Очите се изпълнят със сълзи на умиление от затрогващото чувство на другарство у нейните сестри и братя по съдба, които ѝ помагат в тези тежки дни, месеци, години... Читателят с уважение се прекланя пред делата, честността и жертвеготовността за другаря на такива верни дъщери на Партията като Кунка, Мария и Адела, Матилда...

Едновременно с това др. Драгойчева хвърля обилна светлина върху дейността на Партията за превръщането на фашистките затвори в комунистически университети, в школи за политическо възпитание и подготовка на партийните кадри. Закалена революционерка, опитна конспираторка, преминала през всички изпитания на фашистския затвор, тя умело използва срещата си с Анри Барбюс, за да разкрие вълчата порода на българския фашизъм и неговите слуги. В тази част на своите спомени авторката ни запознава с образите на такива дейци на революционното работническо и комунистическо движение в България в условията на времената и

Ц. Драгойчева, Щурмът, Партиздат, С., 1975, с. 584.

Digitized by Google

частичната стабилизация на капитализма като Трайчо Костов, Петко Нанетов, Тодор Павлов, д-р Иван Пашов и други.

Вълнуващи са страниците в част втора на книгата, озаглавена „Сред първомайсторите на революцията", в които се разказва за нейната среща с Георги Димитров в Берлин. Свързала съдбата си с делото на работническата класа и Партията на Димитър Благоев, др. Цола Драгойчева разкрива тревогата на Г. Димитров от господството на лявото сектантство в Партията, изтъква неговата огромна роля и място за разгрома му.

Би могло да се пожелае едно по-широко показване мястото и ролята на Васил Коларов — един от ведущите през този период дейци на Българската комунистическа партия от славното септемврийско ядро, в борбата за отстояване на септемврийската линия на Партията.

Периодът след Седмия конгрес на Комунистическия интернационал от 1935 год. до началото на Втората световна война е време, в което нашата Партия под умелото ръководство на Георги Димитров израсна в Партия от нов, ленински тип. През този период тя съумя, прилагайки мъдрите указания на Георги Димитров, още повече да спечели доверието на народните маси, да се окопае сред тях и да сплоти всички антифашистки и демократически сили в широк народен фронт против фашизма и войната. Ето защо съвсем правилно авторката на мемоарите отделя значително място на този период — от 141 до 293 страница. Тук тя разкрива дейността на ЦК на БКП за внедряване в живота на решенията на Седмия конгрес на Коминтерна, разказва за контактите на нашата партия с БЗНС („Врабча" — 1), БЗНС „Пладне", Социалдемократическата партия, с деветнадесетомайците, за редица партийни дейци като Боян Българанов, Кирил Драмалиев и др.

Несъмнено глава четвърта и последна на „Щурмът" — „Утрото на великите изпитания", е чудесен епилог — разказ за великата схватка между силите на прогреса и свободата, представлявани и ръководени от Българската работническа партия, и силите на фашизма и реакцията. На повече от триста страници др. Ц. Драгойчева, вече активен ръководен деец на Партията, вярно исторически и вълнуващо показва огромната дейност на Централния комитет на Партията, на Политбюро, на Задграничното бюро на БРП и лично на Георги Димитров за организиране на партийните редове, за привеждане на Партията на бойна нога, за създаване на единен народен антифашистки фронт на всички демократични, патриотични и антифашистки сили в България. Убедително и аргументирано авторката разкрива верността на нашата Партия към принципите на пролетарския интернационализъм, нейната безпределна любов към първата рожба на пролетарската революция — Съюза на съветските социалистически републики, към великата партия на Ленин. Авторката научнообосновано доказва правилната ленинска стратегия и тактика на нашата Партия в този изключително сложен период от развитието на България и на революционния процес в нея. Другарката Ц. Драгойчева посочва, че в нашата страна условията коренно се различаваха от тези в разгромените във военно отношение държави — Югославия, Полша и др. И въпреки това, че у нас в първия момент нямаше условия за разгръщането на въоръжена борба, вярна на принципа на пролетарския интернационализъм, на 24 юни 1941 г., т. е. само два дни след вероломното нападение на хитлеристка Германия над Съветския съюз, нашата Партия взе решение за курс на въоръжена борба срещу монархо-фашистката диктатура и хитлеристките господари.

В своята книга видната българска революционерка ни разкрива дейността и готовността за саможертва на редица партийни дейци — Христо Михайлов, Цвятко Радойнов, Аврам Стоянов, Съби Димитров и др., за които делото на Партията и революцията стоеше над всичко! С много топлота и искрена признателност другарката Драгойчева разказва за изключителните заслуги към нашата Партия на такива дейци като Трайчо Костов, Антон Иванов, Станке Димитров — Марек, Георги Дамянов и стотици други. В нашето съзнание ярко оживява подвигът и мъжеството на знайните и незнайните народни герои.

Човек прочита книгата, затваря я, но под нейното обаяние отново посяга към нея, за да препрочете онези страници от тази изключителна повест, в които авторката с вълнение, с чувство на дълбока признателност и уважение разказва за свидните жертви, за героите — малки и големи, на антифашистката борба.

Естествено, непринудено от редовете на книгата се чувствува, че в тази неравна борба българските комунисти и всички антифашисти черпеха морална сила и изумителна физическа издръжливост в тежката борба с фашизма от величавия пример на своите съветски братя. Всяка победа на съветския воин, на съветските народи над хитлеристките пълчища ги вдъхновяваха и ги правеха непобедими. В годините на фашистката тирания над нашата родина за най-изявените български комунисти и антифашисти Съветският съюз беше не само втора родина, но и школа във въоръжената борба против фашизма. От свещената съветска земя през морето или по въздуха пристигаха в нашата родина, десетки калени партийни ръководители — Цвятко Радойнов, Аврам Стоянов, Съби Димитров и много други, а заедно с тях и редица съветски специалисти.

Не би трябвало да има български гражданин, комунист или сдружен земеделец, комсомолец или отечественофронтовец, млад или стар, който да не прочете и втората книга „Щурмът" от мемоарната трилогия „Повеля на дълга", чиято трета част предстои да излезе.

Георги СЛАВОВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

КАПИТАЛ, ЧОВЕК, ВРЕМЕ

Критика на приспособяващия се капитал

Тончо Трендафилов

Монографично изследване на противоречието човек — капитал в движение. Анализирайки капиталистическата структура от позициите на човека, авторът разкрива процеса на бързото отдалечаване на капитала от лозунгите на просвещението и фактическия процес на ограбването на човека от капитала икономически и духовно. Попадиал под ударите на непреодолимата обща криза, капиталът загуби завинаги историческата инициатива и се развива под нарастващото въздействие на вътрешнопротиворечивия приспособителен процес. Диалектиката на този процес, израстващата от него дисфункционалност на системата и задълбочаващото се отрицание на капитала в рамките на все още господстващото капиталистическо отношение са жалоните на настоящето изследване. Книгата ни въвежда в процеса на слизането от историческата сцена на последната експлоататорска обществено-икономическа формация с всичките съпътстващи този процес сблъсъци, противоборства, илюзии и заблуждения.

РЕЧНИК — СПРАВОЧНИК НА ПРОПАГАНДИСТА И АГИТАТОРА

Речникът справочник съдържа четири раздела: „Политически живот", „Икономика", „Идеологически проблеми" и „Международни отношения". Предназначен е да помогне на многобройните кадри на Партията и обществените организации и на първо място на пропагандистите, агитаторите и докладчиците в разясняването на вътрешните и международните проблеми, на въпросите на комунистическото строителство в СССР и на изграждането на социализма в нашата страна. Справочникът е допълнен и осъвременен превод на второто издание на Справочника, издаден през 1974 г. от Политиздат в Москва.

НАРЪЧНИК НА ПАРТИЙНИЯ ГРУПОВ ОТГОВОРНИК

Второто издание на наръчника е преработено и допълнено в духа на решенията и изискванията на Единадесетия партиен конгрес и на Юлския пленум на ЦК на БКП от 1976 година. В него се разглеждат принципите на изграждане на партийните групи, анализират се формите и методите на тяхната дейност за възпитанието на комунистите и безпартийните, за тяхното активно и съзнателно участие в изпълнение на задачите на седмата петилетка.

СОЦИАЛИЗМЪТ — ОБЩЕСТВО НА ИСТИНСКАТА СВОБОДА

Василий Степанов

На базата на богат фактологически материал (в превод от руски) се разглежда актуалният днес проблем за свободата на гражданите в социалистическите страни и по-конкретно в СССР. Наред с това авторът разобличава митовете, според които истинска свобода съществува само в капиталистическия свят.

* * *

Партиздат пусна от печат и следните актуални книги и брошури: **„Килифарево — комунистическа крепост"** от **Георги Михайлов** и **Ненчо Бонев**, **„Утопизмът на буржоазните теории за „нов тип общество"** — от съветския автор **Николай В. Пилипенко**, **„Война или мир в Азия"** — от **Антон Христов**, **„Из досието на „Африка" (Американският империализъм в Африка на юг от Сахара)"** — от **Йосиф Давидов**, **„Финансово-олигархичната група Рокфелер и американската политика"** — от **Георги Михайлов** и **„Социализмът и мирът са неделими"** — от **Стоян Енев**.

ПРОФИЗДАТ

ИЗМЕРВАНЕ И ОТЧИТАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОТО СЪРЕВНОВАНИЕ

Тодор Дудов

Книгата обхваща и изяснява основните методологични и методични проблеми по измерването и отчитането на резултатите от социалистическото съревнование. На тази основа се прави оценка на практиката и в методичен аспект се обосновават главните начини за отчитане на резултатите от съревнователната дейност. Авторът се спира и на същността, принципите и функциите на социалистическото съревнование и съвременните изисквания пред него. Специално място той отрежда на съдържанието и взаимните връзки между отделните елементи на организацията на съревнованието.

Digitized by Google

СЪВЕТСКИ КНИГИ

● ПАРТИЙНЫЙ КОНТРОЛЬ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АДМИНИСТРАЦИИ

(Консултации, ответи на въпроси), Издателство политическа литература, Москва, 1977.

Партийни работници и журналисти разработват въпроси по осъществяване на контролните функции на партийните организации върху дейността на административните органи в изпълнение директивите на Партията и Правителството.

● ПРОБЛЕМЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ ПОЛИТИКИ КПСС И МИРОВОГО КОММУНИСТИЧЕСКОГО ДВИЖЕНИЯ

(Материалы Всесоюзной научно-теоретической конференции „XXV съезд КПСС и развитие марксистко-ленинской теории")

Изд. политической литературы, Москва, 1977.

Материалите на Всесъюзната научно-теоретична конференция „XXV конгрес на КПСС и развитието на марксистко-ленинската теория", състояла се в Москва на 4—6 октомври 1976 г., ще бъдат издадени в пет сборника. В първия, който вече пристигна у нас, са включени материалите на пленарното заседание на конференцията.

● СПРАВОЧНИК ПРОПАГАНДИСТА — МЕЖДУНАРОДНИКА

Авторский коллектив, Политиздат, Москва.

Ежегодно издание, в което се дават сведения по актуални проблеми на международния живот. Справочникът съдържа три раздела: 1. „Актуалные проблемы современности", 2. „Материалы к лекции и беседе" и 3. „Историко-революционный календарь". Разгледано е международното значение на XXV конгрес на КПСС, успехът на миролюбивите страни в света, външнополитическите връзки на СССР и др.

● ИДЕЙНО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ МАОИЗМА

Авторский коллектив. Главная редакция восточной литературы, Изд. „Наука", Москва, 1977.

От позициите на марксистко-ленинската методология в книгата се прави всестранна научна критика на маоизма като обществено-политическо течение, сочат се етапите на националистическата му еволюция. Разкриват се социалните корени и идейните извори на маоизма, антимарксистката същност на неговата теория и практика.

● Антрушин, Ю. Н. ИДЕОЛОГИЧЕСКАЯ БОРЬБА И МОЛОДЕЖЬ КАПИТАЛИСТИЧЕСКИХ СТРАН, Изд. „Просвещение", 1977.

● Ладыгин, Б. Н., Рыбаков, О. К., Седов, В. И., СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЕ СОДРУЖЕСТВО НА НОВОМ ЭТАПЕ, Изд. „Мысль", Москва, 1976.

● Каун, В. Т., Мамедов, Г. Г., СТРОЕНИЕ ПРОИЗВОДСТВА И ЗАНЯТОСТЬ ПРИ СОЦИАЛИЗМЕ, Академия наук Молдавской ССР. Институт экономики. Изд. „Штиинца", Кишинев, 1977.

● КРИТИКА АНТИКОММУНИСТИЧЕСКИХ ФАЛЬСИФИКАЦИИ ЛЕНИНСКОЙ ТЕОРИИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ РЕВОЛЮЦИИ, Изд. „Московского университета".

● Козловский, Ю. Б., СОВРЕМЕННАЯ БУРЖУАЗНАЯ ФИЛОСОФИЯ В ЯПОНИИ, Главная редакция восточной литературы издательства „Наука", Москва, 1977.

● Авторский коллектив. УРОКИ ЧИЛИ, Институт Международного рабочего движения АН СССР, Изд. „Наука", Москва, 1977.

20700

Digitized by Google

Цена 0,30 лева

rtien zhivot

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

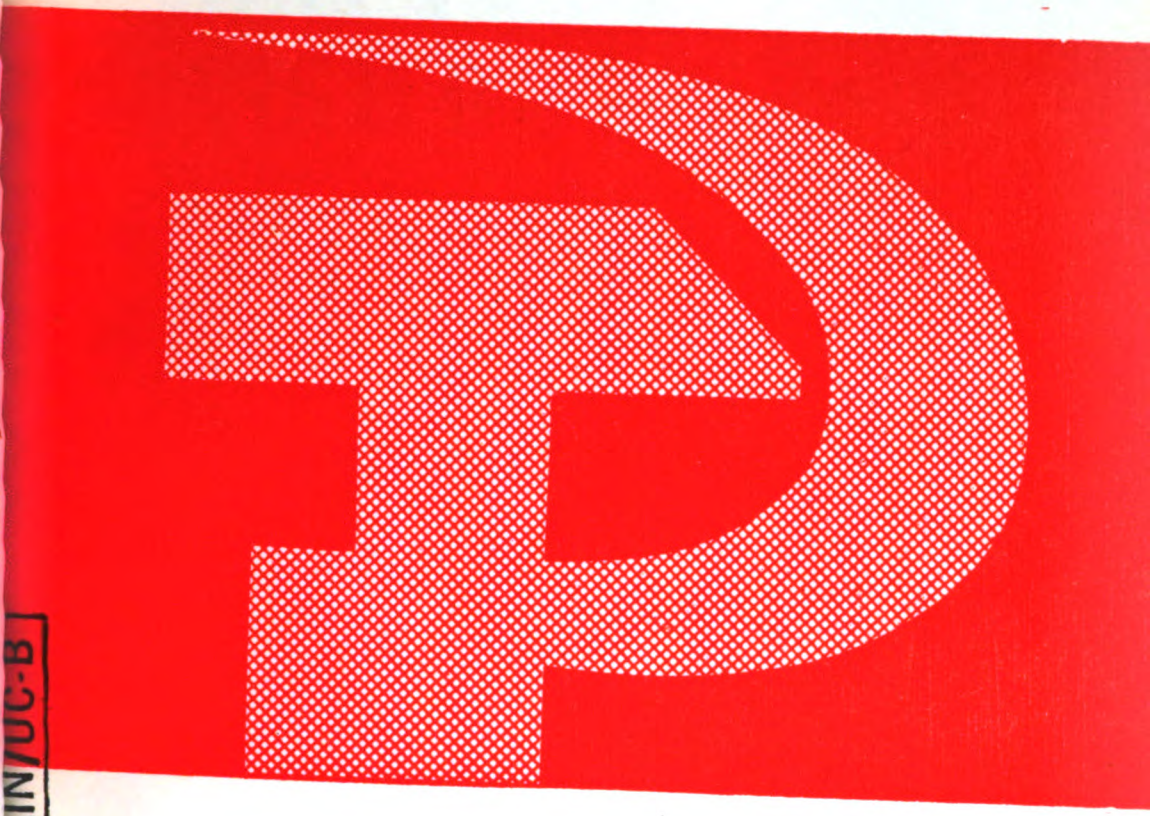

MAIN/UC-B

LIBRARY
AUG 2 1978
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СОФИЯ, МАРТ 1978 ГОДИНА 4

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

№ 4
1978
МАРТ
☆
година
XXII

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

Уводна — Пролетни тревоги 3
* — Том двадесет и четвърти 6

В ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БКП

* — За работата на Русенската окръжна партийна организация по подбора, подготовката и възпитанието на резервните кадри . 13

„ПАРТИЕН ЖИВОТ" В РУСЕНСКИ ОКРЪГ

А. Бобоков — Творчески оптимизъм и критичен реализъм . . . 19
Н. Цонев — Възлов проблем в кадровата политика 24
Н. Иванов — Координати на челния опит 29

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО, ТЕОРИЯ ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

Партийният комитет

Д. Петков — Партийната работа в министерството 34
П. Трендафилова — В сферата на труда 41
Л. Канева — Самоанализът 46

*

Д. Сотиров — Внимание към критичните бележки и предложения . 49

Ръководно политическо ядро и първообраз

С. Петрушкова — Активността на комуниста 52
М. Ралчева — Връзка жива, непосредствена 58

Замяната — преглед на бойния строй

К. Дилчев — Школа за саморазвитие 63

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Г. Литвин — Младите комунисти 68

Digitized by Google

В единен ритъм

* — Всенародно чувство и държавна политика 73

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

В. Шопов — Всички резерви в действие 78
М. Скендеров, М. Михайлов — Заплащането на труда 86
К. Петров — Коментар 88

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

С. Гацева — „Скъпи другарю...“ 90
Д. Кралев — Избавление 93

Реплика

П. Русев — Часове 94

ПО СЛЕДИТЕ НА НАШАТА КРИТИКА

* — Какво да се прави? 95

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (отговорен секретар), **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **Л. Пироичев, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — Тел. номератор 84-01
Годишен абонамент 4,60 лева — Отделна книжка 0,30 лева
Пор. 2330. Тираж 52 200 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 15. III. 1978 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев“

Digitized by Google

ПРОЛЕТНИ ТРЕВОГИ

Обръщението на ЦК на БКП за изпълнението и преизпълнението на плана и указанията на др. Тодор Живков на Януарското съвещание имат особено голямо значение за комунистите и тружениците от селското стопанство, тъй като съвпадат с началото на решаващия етап от битката за високи добиви и висока ефективност на производството — пролетните селскостопански работи. Многогодишният опит по безспорен начин показва, че от организацията и равнището на провеждането на задачите през пролетта в най-голяма степен зависи успехът на селското стопанство за цялата година. През пролетта се залагат основите за богата реколта и качествена продукция от всяка култура, от всяко растение, на всяка педя обработваема земя. Ден година храни — тази от вскове известна народна мъдрост с голяма сила важи за всеки хубав пролетен ден и час на полето.

Тази година са налице необходимите предпоставки, щото пролетните селскостопански работи да бъдат проведени по-организирано и в благоприятни срокове. Сред комунистите и всички трудещи се в селското стопанство е създаден висок политически и трудов подем за достойно посрещане на Националната партийна конференция. В духа на Докладната записка на др. Тодор Живков за усъвършенствуване плановото ръководство на икономиката и социалистическата организация във всички колективи на АПК, ПАК и НПО е направена задълбочена равносметка на резултатите през първите две години на петилетката и върху основата на инженерните проекти са разработени насрещни планове. Това позволи по-добре да се определят тесните места и слабостите в работата на всяко работно място, по-пълно да се разкрият и поставят в действие интензивните фактори и резервите за повишаване качеството и ефективността на производствената дейност.

По-добър е и стартът, който бе взет още от първите дни на годината. За разлика от миналата година сега на всички площи за пролетните култури е извършена есенна дълбока оран. Осигурени са качествени семена. Подхранването на есенните посеви бе извършено в най-благоприятните срокове. Навреме се подготвиха лехите и започна сеитбата на тютюневия и зеленчуковия разсад. Техниката, която ще вземе участие в пролетните селскостопански работи, се ремонтира с ускорени темпове. Организирано и навреме се провеждат резитбите на лозята и овощните градини. Завършва сеитбата на ранните пролетни култури.

Това са добри предпоставки. Главното обаче остава занапред. Истинската битка за богата реколта тепърва предстои да се води. Затова мобилизацията на силите на партийните организации и трудовите колективи в селското стопанство трябва да се поддържа на високо ниво и постоянно да се засилва.

Digitized by Google

* * *

Пролетните селскостопански работи обхващат най-динамичния период от битката за високи добиви. Налага се в къси срокове да се извършват много и най-разнообразни по характер производствени процеси при строго определени качествени параметри. Всяко закъснение или отклонение от установената технология, дори само при една отделна производствена операция, води до рязко намаляване ефекта от всички останали фактори. Всичко това предявява много високи изисквания към организаторската и политическата работа на партийните и стопанските органи и организации в селското стопанство. За да се проведат при тези условия пролетните селскостопански работи в оптималните срокове и при високо качество, са необходими точни разчети на силите и средствата, максимална оперативност и гъвкавост в управлението, високо чувство за дълг, съзнателност и готовност за самоотвержен труд сред всички кооператори, механизатори и специалисти.

Необходимо е във всички звена на управлението на селскостопанското производство да се прилага делови, конкретен подход в работата, да се създава здрава организация и отговорност сред кадрите за изпълнение на задачите. Ръководните кадри в селскостопанските организации трябва да дават пример на оперативно, конкретно и компетентно ръководство на трудовите колективи, да полагат постоянни грижи за създаване на условия и нормален ритъм в борбата за срочно и качествено провеждане на пролетните селскостопански работи.

Дълг на партийните комитети и организации е да съдействуват за най-строгото спазване на държавната, плановата и технологичната дисциплина. Това означава да се провежда системна възпитателна работа сред хората и да се осъществява ефикасен партиен контрол за точно спазване на държавните планове и разчети за посевните площи. Да се осигурява всекидневен здрав контрол и висока принципна взискателност за безусловно изпълнение на заложените в технологичните карти мероприятия за всяка култура. При това става дума за контрол, действен и превантивен, който не само и не главно да разкрива, а преди всичко да предотвратява и отстранява нарушенията и пропуските.

Една от изключително важните задачи, която бе поставена от др. Тодор Живков на Националното съвещание в Ловеч през миналата година, е осигуряването на оптимален брой растения в декар от всяка култура. Това е голям резерв за повишаване на добивите и ефективността на селскостопанското производство, който незадоволително се използва. През т. г. нашите научни институти и опитни станции са разработили и предложили научнообосновани схеми и технологии за начина на сеитбата и оптималния брой растения за всички сортове и хибриди, които ще бъдат използвани. Сега задачата на партийните организации и ръководствата на селскостопанските организации е така да организират своята работа, да създадат такава система на контрол, които да ни гарантират провеждането на сеитбата на всеки блок на най-високо агротехническо равнище при осигуряването на оптимален брой растения в декар от всяка земеделска култура.

Успешното провеждане на пролетната кампания изисква да се създаде по-съвършена организация и нов подход в използването на техниката в селското стопанство. Затова една от най-важните задачи пред партийните и стопанските органи и организации на село е още през тази пролетна кампания да се мине на сменен режим на работа на цялата селскостопанска техника. В това отношение особено ценен е опитът и подходът на НПЛВК — Септември и ОК на БКП — Русе. Същността се състои в това, че върху основата на технологичните карти за всяка култура са направени точни разчети за необходимите механизатори, машини и смени по месеци и петдневки за цялата го-

Digitized by Google

дина и са създадени всички необходими условия за преминаване на многосменен режим на работа на техниката и петдневна работна седмица на механизаторите. Необходимо е партийните комитети и организации и стопанските органи да изучат задълбочено този опит, като набележат практически мерки за неговото широко приложение по време на пролетните селскостопански работи. Във връзка с това следва повсеместно да се утвърждава и внедрява бригадната организация за използване на селскостопанската техника, изградена върху принципите на вътрешностопанската сметка, да се създаде необходимата материална заинтересованост и отговорност у всеки механизатор, ръководител и специалист за увеличаване сменността на техниката.

По новому трябва да се организира социалистическото съревнование по време на пролетната кампания. Негово основно съдържание трябва да стане изпълнението на всяка пролетна селскостопанска задача в оптималеи срок и при високо качество, при най-малък разход на труд и материални средства. Тази кампания изисква в най-голяма степен приложението почина на Ловешки окръг и гр. Левски: „Всеки ден, всяка седмица и месец — с изпълнен план".

Изпълнението на пролетните селскостопански работи е преди всичко задължение на колективите на АПК, ПАК, НПО и техните подразделения. Но за някои култури, като зеленчуците, тютюна, трайните насаждения и други, при отглеждането на които се влага все още много ръчен труд, се налага партийните комитети, народните съвети, обществените организации да разгърнат широка разяснителна и организаторска работа в предприятията, учрежденията, в кварталите и селата за оказване активна помощ на селското стопанство и превръщане пролетната селскостопанска кампания във всенародно дело.

По време на пролетната кампания трябва да се издигне на ново, още по-високо равнище авангардната роля и личният пример на комунистите в селското стопанство. Всеки комунист — ръководител, специалист и производственик, да бъде пример с високата си дисциплина, да има свой личен принос за срочно и образцово провеждане на всички пролетни селскостопански работи. Това изисква от партийните комитети и първичните партийни организации в АПК да обогатяват и усъвършенстват още повече формите и средствата за работа с отделния комунист, бързо да реагират и да не оставят без внимание и реакция нито една добра или лоша проява. Особено висока взискателност трябва да проявяват партийните организации към комунистите ръководители и специалисти, които са призвани да създават стегната организация, ред и дисциплина в трудовите колективи и всички необходими условия за най-ефективно използване на труда на хората и съществуващата мощна материално-техническа база в селското стопанство.

Когато говорим за пролетната селскостопанска кампания, разбираме преди всичко обществения сектор, но заедно с него сериозни задачи стоят пред личното стопанство и спомагателните стопанства на предприятия, учреждения и училища, за да се реализира самозадоволяването на селищните системи. Поради това местните народни съвети, потребителните кооперации, организациите на Отечествения фронт под ръководството на партийните комитети и организации и с активното съдействие на АПК са призвани да проведат широка разяснителна и стопанско-организаторска работа за навременно и качествено извършване на мероприятията в личните и помощните стопанства. Да не остане нито педя неизползвана земя и се осигури максимална селскостопанска продукция от всеки декар засята и засадена площ в общественото и личното стопанство — това е задачата.

На упорит ударен труд за образцово провеждане на пролетната селскостопанска кампания и достойно посрещане на Националната партийна конференция.

Digitized by Google

* * *

Пролетните селскостопански работи обхващат най-динамичния период от битката за високи добиви. Налага се в къси срокове да се извършват много и най-разнообразни по характер производствени процеси при строго определени качествени параметри. Всяко закъснение или отклонение от установената технология, дори само при една отделна производствена операция, води до рязко намаляване ефекта от всички останали фактори. Всичко това предявява много високи изисквания към организаторската и политическата работа на партийните и стопанските органи и организации в селското стопанство. За да се проведат при тези условия пролетните селскостопански работи в оптималните срокове и при високо качество, са необходими точни разчети на силите и средствата, максимална оперативност и гъвкавост в управлението, високо чувство за дълг, съзнателност и готовност за самоотвержен труд сред всички кооператори, механизатори и специалисти.

Необходимо е във всички звена на управлението на селскостопанското производство да се прилага делови, конкретен подход в работата, да се създава здрава организация и отговорност сред кадрите за изпълнение на задачите. Ръководните кадри в селскостопанските организации трябва да дават пример на оперативно, конкретно и компетентно ръководство на трудовите колективи, да полагат постоянни грижи за създаване на условия и нормален ритъм в борбата за срочно и качествено провеждане на пролетните селскостопански работи.

Дълг на партийните комитети и организации е да съдействуват за най-строгото спазване на държавната, плановата и технологичната дисциплина. Това означава да се провежда системна възпитателна работа сред хората и да се осъществява ефикасен партиен контрол за точно спазване на държавните планове и разчети за посевните площи. Да се осигурява всекидневен здрав контрол и висока принципна взискателност за безусловно изпълнение на заложените в технологичните карти мероприятия за всяка култура. При това става дума за контрол, действен и превантивен, който не само и не главно да разкрива, а преди всичко да предотвратява и отстранява нарушенията и пропуските.

Една от изключително важните задачи, която бе поставена от др. Тодор Живков на Националното съвещание в Ловеч през миналата година, е осигуряването на оптимален брой растения в декар от всяка култура. Това е голям резерв за повишаване на добивите и ефективността на селскостопанското производство, който незадоволително се използва. През т. г. нашите научни институти и опитни станции са разработили и предложили научнообосновани схеми и технологии за начина на сеитбата и оптималния брой растения за всички сортове и хибриди, които ще бъдат използвани. Сега задачата на партийните организации и ръководствата на селскостопанските организации е така да организират своята работа, да създадат такава система на контрол, които да ни гарантират провеждането на сеитбата на всеки блок на най-високо агротехническо равнище при осигуряването на оптимален брой растения в декар от всяка земеделска култура.

Успешното провеждане на пролетната кампания изисква да се създаде по-съвършена организация и нов подход в използването на техниката в селското стопанство. Затова една от най-важните задачи пред партийните и стопанските органи и организации на село е още през тази пролетна кампания да се мине на сменен режим на работа на цялата селскостопанска техника. В това отношение особено ценен е опитът и подходът на НПЛВК — Септември и ОК на БКП — Русе. Същността се състои в това, че върху основата на технологичните карти за всяка култура са направени точни разчети за необходимите механизатори, машини и смени по месеци и петдневки за цялата го-

Digitized by Google

дина и са създадени всички необходими условия за преминаване на многосменен режим на работа на техниката и петдневна работна седмица на механизаторите. Необходимо е партийните комитети и организации и стопанските органи да изучат задълбочено този опит, като набележат практически мерки за неговото широко приложение по време на пролетните селскостопански работи. Във връзка с това следва повсеместно да се утвърждава и внедрява бригадната организация за използване на селскостопанската техника, изградена върху принципите на вътрешностопанската сметка, да се създаде необходимата материална заинтересованост и отговорност у всеки механизатор, ръководител и специалист за увеличаване сменността на техниката.

По новому трябва да се организира социалистическото съревнование по време на пролетната кампания. Негово основно съдържание трябва да стане изпълнението на всяка пролетна селскостопанска задача в оптимален срок и при високо качество, при най-малък разход на труд и материални средства. Тази кампания изисква в най-голяма степен приложението почина на Ловешки окръг и гр. Левски: „Всеки ден, всяка седмица и месец — с изпълнен план".

Изпълнението на пролетните селскостопански работи е преди всичко задължение на колективите на АПК, ПАК, НПО и техните подразделения. Но за някои култури, като зеленчуците, тютюна, трайните насаждения и други, при отглеждането на които се влага все още много ръчен труд, се налага партийните комитети, народните съвети, обществените организации да разгърнат широка разяснителна и организаторска работа в предприятията, учрежденията, в кварталите и селата за оказване активна помощ на селското стопанство и превръщане пролетната селскостопанска кампания във всенародно дело.

По време на пролетната кампания трябва да се издигне на ново, още по-високо равнище авангардната роля и личният пример на комунистите в селското стопанство. Всеки комунист — ръководител, специалист и производственик, да бъде пример с високата си дисциплина, да има свой личен принос за срочно и образцово провеждане на всички пролетни селскостопански работи. Това изисква от партийните комитети и първичните партийни организации в АПК да обогатяват и усъвършенстват още повече формите и средствата за работа с отделния комунист, бързо да реагират и да не оставят без внимание и реакция нито една добра или лоша проява. Особено висока взискателност трябва да проявяват партийните организации към комунистите ръководители и специалисти, които са призвани да създават стегната организация, ред и дисциплина в трудовите колективи и всички необходими условия за най-ефективно използване на труда на хората и съществуващата мощна материално-техническа база в селското стопанство.

Когато говорим за пролетната селскостопанска кампания, разбираме преди всичко обществения сектор, но заедно с него сериозни задачи стоят пред личното стопанство и спомагателните стопанства на предприятия, учреждения и училища, за да се реализира самозадоволяването на селищните системи. Поради това местните народни съвети, потребителните кооперации, организациите на Отечествения фронт под ръководството на партийните комитети и организации и с активното съдействие на АПК са призвани да проведат широка разяснителна и стопанско-организаторска работа за навременно и качествено извършване на мероприятията в личните и помощните стопанства. Да не остане нито педя неизползвана земя и се осигури максимална селскостопанска продукция от всеки декар засята и засадена площ в общественото и личното стопанство — това е задачата.

На упорит ударен труд за образцово провеждане на пролетната селскостопанска кампания и достойно посрещане на Националната партийна конференция.

Digitized by Google

ТОМ ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТИ

Поредният том 24-ти от многотомното издание „Избрани съчинения" на първия секретар на ЦК на БКП и председател на Държавния съвет Тодор Живков съдържа речи, доклади и статии от периода септември 1975 г. до май 1976 година. В него е отразена многостранната дейност на Партията в решаването на задачите, които набеляза Десетият конгрес, подготовката и провеждането на Единадесетия конгрес. Той дава отговор на основни въпроси на вътрешното ни развитие, на външната политика на Партията, нейната класова и интернационална позиция по проблемите на международното комунистическо и работническо движение. Том 24-ти още веднъж силно и ярко разкрива богатството на всестранното ни сближение с КПСС и Съветския съюз, непрекъснатите грижи на българските комунисти непрестанно да расте и крепне единството и могъществото на социалистическата общност. Неговите страници са изпълнени със социалистически хуманизъм, с любов и признателност към хората на труда, към първенците в социалистическото съревнование. Трудещите се от окръзи, предприятия и стопанства никога няма да забравят топлите слова, с които първият партиен и държавен ръководител се е обръщал към тях в дните на трудовите им победи и радости.

1

„Висока ефективност и високо качество — това трябва да бъде не кух лозунг, не гола фраза, а основна цел, за постигането на която е необходимо да се мобилизират силите, знанията и творчеството на работниците, селяните и народната интелигенция, на всички партийни, обществени, държавни и стопански ръководства и организации."

Тази постановка, дадена от др. Тодор Живков на Единадесетия партиен конгрес, е наша съдба, стратегически лозунг, на който са подчинени всичките ни сили и средства, целият смисъл на партийната и обществената дейност, на социалистическото съревнование. Защото само по този път ще успеем да осъществяваме най-ефикасно линията на Партията за по-пълно задоволяване материалните и духовните потребности на народа по пътя на пропорционалното и динамичното развитие на народното стопанство. Същевременно др. Т. Живков определя и главните задачи, които стоят пред нас — бързо повишаване производителността на труда, модернизация, реконструкция, концентрация и ускорено внедряване на научно-техническите постижения, постоянно да се издига съзнателността на трудещите се и се утвърждa-

Digitized by Google

ва социалистическият начин на живот. Както виждаме, авторът разглежда осъществяването на стратегическата цел — по-високо качество и ефективност — комплексно. Особено място в тази система др. Т. Живков заслужено отделя внимание на *ролята и отговорността на научния фронт.* Тук курсът е ясно очертан — преход от екстензивно към предимно интензивно развитие на научната дейност и решително увеличаване на нейната ефективност. Още по-точно: „Нужни са целенасочени усилия, *за да превърнем седмата петилетка в петилетка на последователен преход от производства, осъществявани чрез отделни машини и отделни технологически процеси, към производства с масово прилагане на високоефективни системи от машини, оборудване, прибори и технологични методи, осигуряващи пълна механизация и автоматизация на производствените процеси*". Внедряването на научно-техническите постижения не е самоцел, а средство, което ще доведе до икономия на суровини, материали и енергия, до икономии на жив труд, до повишаване обществената производителност на труда, на качеството на продукцията и ефективността на цялата икономика. Цялото развитие на народното стопанство ще се извършва при по-нататъшно разширяване и задълбочаване на специализацията и кооперирането на производството в рамките на Съвета за икономическа взаимопомощ.

На този основен проблем първият секретар на ЦК на БКП се спира и в своята статия „Високата политическа съзнателност — могъщ фактор за ускоряване на общественото развитие", поместена в съветското списание „Вопросы философии", февруари 1976 година. Именно тук авторът определя мястото и отговорността на научния фронт — „без преувеличение може да се каже, че от това, каква ще бъде понататък нашата политика в областта на науката и техническия прогрес, в най-голяма степен зависи общото развитие на България..." Без да се допуска никакво подценяване на фундаменталните изследвания, усилията ще бъдат насочени към укрепването на връзките на науката с производството. Тази постановка на автора определя найверния ориентир в науката — борба както против откъснатостта от живота, така и против чисто емпиричното, примитивно разбиране за ролята на науката.

Същевременно др. Т. Живков очертава и двата вида противоречия, които трябва да се преодоляват по пътя на преминаването от екстензивно към предимно интензивно развитие на науката: а) противоречието между развитието на отраслите в производството, които се отличават с наукоемкост, и ограничените материални и човешки ресурси; б) противоречие между интензификацията на икономиката, на производството и научния потенциал, който се развива по екстензивен път. За отстраняването на тези несъответствия авторът набелязва цяла система от мерки, които засягат материално-техническата база на науката, нейната организационна структура, системата за материалното и моралното стимулиране, своевременното внедряване на нашите и чуждестранните постижения и пр. Но сред всички тези фактори централно място се отделя на научния деец. „Той е главният фактор — изтъква др. Живков — за развитието на науката и техническия прогрес. Вярно е, че науката се е превърнала в колективно дело. Но и при тези условия в никаква степен не се намалява ролята на таланта и професионалната квалификация на всеки учен. Талантливият, професионално подготвеният учен, като се опира на колектива, на неговата помощ, на неговите постижения, играе и ще продължава да играе решаваща роля в научното творчество." Оттук следва и необходимостта да се повишават грижите за подобряване на качествения състав на научните кадри, да се поощряват научните дискусии, борбата на мнения, подобряване системата за подбора и подготовката на научните кадри.

Digitized by Google

Борбата за **високо качество и ефективност** не може да завърши победоносно, ако за тая цел не се впрегне целият потенциал на науката.

2

Когато научно изяснява същината на целокупната ни дейност в тази насока, др. Т. Живков подчертава навсякъде нейния комплексен характер. В това отношение изключително голямо значение има неговата постановка за идеологическата природа на стопанските задачи. Политическата съзнателност на масите не се ограничава с разглеждането на „чисто" идеологически проблеми. „В идеологическата работа неизбежно се отразяват актуалните и животрептящите проблеми на реалния живот, на нашата социалистическа действителност." Социалистическото строителство е органическо единство от икономически, идеологически, политически и организационни проблеми. Реалният социализъм е чужд на технократизма. Негови зидари са съзнателните и организирани творци, народните маси, вдъхновявани от комунистическите идеи. Всяка работа — стопанска, служебна — има идеологическо, политическо съдържание и значение. Подценяването на този въпрос е пагубно за Партията, за социалистическите обществени отношения, нарушава връзките ѝ с масите, задържа тяхното възпитание в духа на марксизма-ленинизма. Отговорността на субективния фактор в изграждането на развитото социалистическо общество може да расте само когато той е на височината на идеологическите изисквания на епохата, когато неговият градивен труд е озарен с великите идеи на марксизма-ленинизма, когато е проникнат с последователното прилагане на ленинските принципи и норми на партиен и обществен живот. Спазването на тия условия означава на дело да се издига ръководната роля на Партията, да расте съзнателността, активността и организираността на широките народни маси, за превръщането им в могъщ фактор за ускоряване на общественото развитие.

Но идеологическата работа ще даде плодове, когато е в диалектическо единство с разрешаването на редица основни организационни въпроси. На първо място отново се поставя грижата за повишаване боеспособността и активността на партийните организации, подобряване на техния състав в качествено отношение, по-нататъшното развитие на вътрешнопартийния живот, за да могат те да се утвърждават като политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи. Другарят Т. Живков отделя специално място на значителното подобряване на **индивидуалната работа с комунистите.** „Индивидуалната работа с комунистите има изключително значение за укрепването на взаимното доверие и единството на живата верига „ръководители—партия—работническа класа—народ". Правилното разбиране и осъществяване на тая важна задача означава по-нататъшно обогатяване на вътрешнопартийния живот, извисяването му като образец за трудовите колективи, за безпартийните.

Не може да се говори за високо качество и ефективност в областта на икономиката, ако този лозунг не пронизва партийно-организационната дейност. Авторът отново отделя два решаващи проблема, които трябва да бъдат разрешени, за да се повишава ефективността от организационната работа. На първо място става дума за проверката на изпълнението, за да се предотвратява инфлацията в решенията. Всяко решение, всяко започнато дело следва да се доведе докрай. На второ място се поставя въпросът пак за субективния фактор, за кадрите. Става дума да се ликвидират редица основни слабости при техния подбор и издигане — нарушаване единството между политическите и

Digitized by Google

деловите качества, борба против либерализма, личната преданост, роднинството, против местничеството и тесноведомствения подход. *„Кадрите* — подчертава др. Т. Живков — *са най-големият капитал на Партията, на народа, на страната. Както и да се изменят условията, колкото и да се развива техниката и да се внедряват кибернетичните принципи в управлението, в сила остава и винаги ще остава ленинската постановка: кадрите решават всичко!."*

Ръководейки се от тази Ленинова позиция, авторът разработва основните линии в кадровата политика на Партията, които имат непреходно значение: работническата класа главен кадров резерв; последователност и стабилност в издигането на кадрите; по-голямо внимание на дейците, минали през низова практическа работа; развитие на демократичното начало при подбора на кадрите; да се обграждат те с доверие, уважение, да се укрепва техният авторитет и самочувствие; да се засилва взискателността към тях, да се възпитават в силно чувство за отговорност — отговорност за своите лични действия и за колектива, който ръководят, творчество, самоинициатива, деловитост, единство между думи и дела и т. н. Но за да растат дейците, да се развиват като творци и организатори от ленински образец, е необходимо системно да се разгръщат принципната, градивната критика и самокритика. Тук др. Т. Живков разработва основен принцип, който има голяма теоретическа и практическа стойност. Абсолютно е вярно, че без критика и самокритика нито Партията, нито социалистическото общество могат да вървят напред. Това е обективна закономерност на нашия строй, която всички сме длъжни да осъзнаваме, да създаваме условия и обстановка за нейното осъществяване. Партията е ръководна сила и нейното положение именно обосновава и потребността тя да бъде примерът. *„Каквито са критиката и самокритиката в партийните организации* — сочи др. Т. Живков, — *такива ще бъдат те и в останалите сфери на обществения живот."*

Тази формулировка съдържа в себе си един от съществените моменти в сложния диалог между Партия и народ, от направляването на социалните процеси. Не е достатъчно само да се подчертава, че Партията ръководи, организира и защищава справедливата партийна и обществена мисъл. По-важното е друго — тя така следва да подреди собствения си дом, та като го погледнат безпартийните, да видят, да почувствуват как трябва да воюват за утвърждаването на положителния опит, как да уважават честния труженик на социализма и как да се борят против носителите на отрицателните явления. Това е изключително решаващ въпрос в грижата за повишаване ролята на първичните партийни организации като ръководно политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив.

Посочихме вече, че първият ни партиен и държавен ръководител отделя голямо внимание на идеологизацията на управленческата дейност. Това обаче не означава, че се изчерпва цялостно съдържанието на идеологическия фронт. Обратното — задачите, които решаваме, равнището на съзнателността и активността на масите налагат още повече да се засили теоретическата подготовка на кадрите, на всички комунисти, за да бъдат те винаги в позициите на авангарда; в центъра на масово-политическата работа да стоят социално-икономическите проблеми. Особено важно е никога да не се забравя идейно-политическото съдържание на стопанската и административната работа; безкомпромисната борба против буржоазната идеология е наш всекидневен свят дълг; грижата за патриотичното и интернационалното възпитание ще укрепва единството на народните маси и т. н. Ние сме част от социалистическата общност и този факт обуславя и друго основно направление на идеологическото въздействие — непрестанно разширя-

Digitized by Google

ване на идеологическото сътрудничество между страните от социалистическото семейство.

В центъра на партийната работа е грижата за развитието на главната производителна сила — **човекът,** без чийто труд и най-съвършената техника би била мъртва. Наистина тук има сериозни проблеми, отнасящи се до жизненото равнище, произтичащи от протичащите вътрешни изменения в класите. След като изяснява, че на сегашния етап, **преобладаващият тип личност в страната е социалистическата личност,** авторът очертава и насоките, за да решим докрай тая задача; разгръщането на социалната активност на трудещите се; отношението към социалистическата собственост; усъвършенстуването и правилното съчетаване на материалните и моралните стимули; изкореняване на буржоазните отживелици в морала, съзнанието и поведението на хората и пр. По този път ще се изгражда многостранно обогатена личност, индивидуално обагрена, съзнателна и дисциплинирана, активна и непримирима, критична и самокритична, воюваща с пълна страст за възхода на своята социалистическа родина.

Авторът не само отделя справедливо и заслужено голямо внимание на моралните ценности на човека, но и сам дава **пример,** сам на **дело** показва как трябва да постъпваме, когато става дума за нас самите, за нашата биография, заслуги и пр. Тук главното е истината, никакво преувеличаване или украсяване на фактите, събитията и пр. Неговите трогателни думи до др. Юри Озеров за правдивата оценка на дейците в съпротивителното движение са урок за всеки, който се е посветил на социализма и комунизма: „Същевременно от предварителните информации, които имам, оставам с впечатление, че се надценява моята роля както в съпротивителното движение, така и в работата и борбите на Партията до 9 септември 1944 г.“ Собствено написани слова! Силната личност е окрасена от скромност, от правдивост!

3

Том 24-ти е забележителен и с обстоятелството, че в него др. Тодор Живков дава теоретически отговор за същността на **понятието социалистически начин на живот.** След като изяснява, че на всички етапи от развитието на обществото начинът на живот се определя от начина на производството, че социалистическият начин на живот е принципно различен, несравнимо по-богат и по-хуманен от капиталистическия начин, авторът дава характеристика на неговите съществени страни и черти.

Основното е, че „социалистическият начин на живот е свързан с дълбоки изменения във всички сфери на човешката дейност“.

Всъщност какво обхваща в основни линии социалистическият начин на живот?

Това е **материалното благосъстояние на трудещите се,** което се изгражда върху икономическата мощ на социалистическата държава и където работната заплата, получавана според количеството и качеството на труда, е основна форма и източник за увеличаване доходите на трудещите се. Заедно с това жизненото равнище зависи и от нарастването на потреблението, от работата в обслужващата сфера, от битовото обслужване, от развитието на почивното дело и т. н.

Това е непрекъснатото подобряване на **жизнената среда.** Централни проблеми тук са концепцията за жилищната система, която вече е изградена у нас, решаването на жизнения въпрос, подобряването на производствените и социалните условия на труда и природната среда,

Digitized by Google

за да се осигури здравето и дълголетието на народа, многостранния физически и духовен разцвет на личността.

Това са **изменения в социалната структура на обществото и развитието на социалистическата демокрация. Постановката на автора е кристално ясна:** *„Измененията в производството и обществените отношения, сближаването на селяните кооператори с работническата класа по характер на труда, начин на живот, по култура и съзнателност, както и постепенното намаляване на съществените различия между тях, от една страна, и интелигенцията, от друга, разкриват нови възможности за развитието на социалистическата демокрация, за утвърждаването на социалистическия начин на живот"*. Но този процес не е стихиен. Той е в пряка зависимост от стила на органите на социално управление. Ето защо авторът съвършено правилно се спира на проблемите, отнасящи се до усъвършенстването на тяхното ръководство и работа. В тази насока предно място се отделя на прилагането на държавно-обществеността начало, на насрещния план, въобще на богатството от форми за по-широко участие на масите в управлението на държавните дела.

Това е **художествената култура** и грижата за създаването на *„действително всенародно движение за естетическо възпитание, към организиране на богата по съдържание и разнообразна по форма естетико-възпитателна работа, която да дава възможност за активна естетическа изява на всички възрастови групи и в процеса на всички човешки дейности"*. За реализирането на тая цел авторът определя и задачите на творческите съюзи, на средствата за масова информация, на художествената самодейност и пр. Лозунгът е: „Повече сред народа, по-близо до живота!"

Социалистическият начин на живот, чиято сърцевина е социалистическото отношение към труда, може да се разбере само когато се приложи методът на комплексния анализ, когато той се разглежда като единна система, която обхваща всички основни области на обществения живот. Той не е само „чисто" жизнено равнище, но и висока съзнателност, организираност, култура на управлението, природна среда и естетическо възпитание.

4

Много страници в този том са отделени на международната дейност на Партията и страната. Тя съдържа три основни направления:

а) Политика на всестранно сближение с КПСС и Съветския съюз. Верен син на класата и Партията, виден деец на международното комунистическо и работническо движение, другарят Тодор Живков с топли и искрени слова изразява същността на нашата съдба — винаги и всякога, без колебание и компромиси верни на спасителната дружба с родината на Ленин. „Отношението към Съветския съюз — подчертава той — е пробният камък за революционност и интернационализъм, водоразделът между силите на прогреса и силите на реакцията". Линията на единство с КПСС и СССР е линия на единство в цялата социалистическа общност, единствено верният път за сплотяване на световното комунистическо движение. Всеки отказ от тази политика е отстъпление от марксизма-ленинизма, от победата на пролетарската революция. Думите на Ленин, че „примерът на Социалистическата съветска република в Русия ще стои като жив образец пред народите от всички страни..." се сбъдват. Ако има мир, ако новоосвободените страни отхвърлят империалистическата робия, ако борбите на трудещите се от цял свят виждат реализирания идеал, то е само защото съществува Съветският съюз. По време на XXV конгрес на КПСС

Digitized by Google

нашата партийна делегация посети градове, заводи. Навсякъде всенароден прием, възторжени възгласи за братство — вярност за вярност, дружба за дружба. Отношенията между България и СССР са образец на пролетарски интернационализъм — думи на два пъти героя на НР България др. Л. И. Брежнев, които отразяват цялата същност на сътрудничеството между великия руски и героичния български народ.

През този период станаха конгреси на братски партии. Като водач на българската делегация др. Тодор Живков навсякъде изразяваше позицията на нашата партия по съвременните проблеми на развитието на социалистическата общност. „Нашето единство и сплотеност — изтъкна той в приветствената си реч пред XXV конгрес на КПСС, — по-нататъшното разширяване и задълбочаване на интеграционните процеси между братските социалистически страни не само отговарят на коренните интереси на техните народи, но и служат на висшата интернационална цел — укрепват силите на световния социализъм, на демокрацията и мира."

б) Политика на всестранна подкрепа към националноосвободителните борби на потиснатите и зависими народи, за да се освободят те от империалистическото робство. Тази политика е част от интернационалните традиции на БКП, отразява класовия подход към международните събития. Няма страна в света, която в битката за национална независимост и свобода да не е почувствувала братската подкрепа на Народна република България. И днес африканските народи, тръгнали по пътя на националното възраждане, с признателност произнасят името на скъпата ни родина.

в) Политика на мирно съвместно съществуване между държавите с различен обществен строй, политика на разведряване и взаимно сътрудничество при равни условия.

През този период др. Тодор Живков разви активна международна дейност, посети редица капиталистически страни — ГФР, Турция и др. Навсякъде той беше обект на журналистите, отговаряше на въпроси, в официални речи излагаше миролюбивата политика на България. Същевременно авторът нито за момент не е напускал класовите позиции при изясняването на международните явления. Забележителни са неговите мисли в интервюто пред първа и втора програма на Телевизията на Федерална република Германия. На зададения въпрос как разбира характера на идеологическата борба той отговаря: „А вие как смятате: възможно ли е западен буржоазен политик да се откаже от своята идеология и да възприеме нашата комунистическа идеология? Или може би, когато говорят за прекратяване на идеологическата борба, на Запад имат предвид ние да се откажем от нашата комунистическа идеология и да възприемем буржоазната идеология? Очевидно това няма да стане.

Другояче стои въпросът за мира и за войната. Тук проблемът е съвсем друг. Мирното съвместно съществуване между държавите с различен социален строй отговаря на коренните интереси на широките народни маси във всички страни".

По-ясно и по-чисто не може да се каже . . .

* * *

Трудовете на другаря Тодор Живков, публикувани в двадесет и четвъртия том от неговите „Избрани съчинения", представляват нов теоретически принос на нашата партия в съкровищницата на марксизма-ленинизма, за изграждането на социализма и комунизма.

Digitized by Google

ЗА РАБОТАТА НА РУСЕНСКАТА ОКРЪЖНА ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИЯ ПО ПОДБОРА, ПОДГОТОВКАТА И ВЪЗПИТАНИЕТО НА РЕЗЕРВНИТЕ КАДРИ

Този въпрос беше обсъден от Секретариата на Централния комитет на Партията. В приетото решение се отбелязва, че в Русенски окръг израсна, възпита се и работи голям отряд ръководни кадри, предани на делото на социализма, с добра обща и специална подготовка, единни и сплотени около ЦК на БКП начело с др. ТодорЖивков. С новаторски подход, инициатива и творчество те работят за претворяване в живота решенията на Единадесетия партиен конгрес и неговия стратегически лозунг „Ефективност и качество, качество и ефективност!“ във всички сфери на живота.

Същевременно в окръга са постигнати сериозни успехи в организацията и изпълнението на задачата за подбор, подготовка и възпитание на резервни кадри. Окръжният, градските, общинските и заводските партийни комитети правилно оценяват значението на подготовката на резервни кадри като възлов проблем в кадровата политика и важна предпоставка за постигане на по-високи резултати в икономическото и културното развитие на окръга.

Резервните кадри се подбират в съответствие с ленинските принципи за работа с кадрите, конкретизирани в решенията на Единадесетия партиен конгрес и на ЦК на БКП. Мнозинството от тях имат високо образование, организаторски способности и авторитет, показали са данни да се развиват като ръководители.

Изградена е и успешно действува система за тяхното обучение на различни равнища и по направления на бъдещата им работа. Много грижи се полагат за повишаване на образованието им в средни и висши учебни заведения, за възпитанието им, за издигане съзнанието им за дълг и отговорност, дисциплина и творчество в работата. Периодично се оценява тяхната дейност и поведение и на тази основа се предприемат мерки за по-нататъшно развитие и за подобряване качествения състав на набелязаните резерви.

Digitized by Google

нашата партийна делегация посети градове, заводи. Навсякъде всенароден прием, възторжени възгласи за братство — вярност за вярност, дружба за дружба. Отношенията между България и СССР са образец на пролетарски интернационализъм — думи на два пъти героя на НР България др. Л. И. Брежнев, които отразяват цялата същност на сътрудничеството между великия руски и героичния български народ.

През този период станаха конгреси на братски партии. Като водач на българската делегация др. Тодор Живков навсякъде изразяваше позицията на нашата партия по съвременните проблеми на развитието на социалистическата общност. „Нашето единство и сплотеност — изтъкна той в приветствената си реч пред XXV конгрес на КПСС, — по-нататъшното разширяване и задълбочаване на интеграционните процеси между братските социалистически страни не само отговарят на коренните интереси на техните народи, но и служат на висшата интернационална цел — укрепват силите на световния социализъм, на демокрацията и мира."

б) Политика на всестранна подкрепа към националноосвободителните борби на потиснатите и зависими народи, за да се освободят те от империалистическото робство. Тази политика е част от интернационалните традиции на БКП, отразява класовия подход към международните събития. Няма страна в света, която в битката за национална независимост и свобода да не е почувствувала братската подкрепа на Народна република България. И днес африканските народи, тръгнали по пътя на националното възраждане, с признателност произнасят името на скъпата ни родина.

в) Политика на мирно съвместно съществуване между държавите с различен обществен строй, политика на разведряване и взаимно сътрудничество при равни условия.

През този период др. Тодор Живков разви активна международна дейност, посети редица капиталистически страни — ГФР, Турция и др. Навсякъде той беше обект на журналистите, отговаряше на въпроси, в официални речи излагаше миролюбивата политика на България. Същевременно авторът нито за момент не е напускал класовите позиции при изясняването на международните явления. Забележителни са неговите мисли в интервюто пред първа и втора програма на Телевизията на Федерална република Германия. На зададения въпрос как разбира характера на идеологическата борба той отговаря: „А вие как смятате: възможно ли е западен буржоазен политик да се откаже от своята идеология и да възприеме нашата комунистическа идеология? Или може би, когато говорят за прекратяване на идеологическата борба, на Запад имат предвид ние да се откажем от нашата комунистическа идеология и да възприемем буржоазната идеология? Очевидно това няма да стане.

Другояче стои въпросът за мира и за войната. Тук проблемът е съвсем друг. Мирното съвместно съществуване между държавите с различен социален строй отговаря на коренните интереси на широките народни маси във всички страни".

По-ясно и по-чисто не може да се каже . . .

* * *

Трудовете на другаря Тодор Живков, публикувани в двадесет и четвъртия том от неговите „Избрани съчинения", представляват нов теоретически принос на нашата партия в съкровищницата на марксизма-ленинизма, за изграждането на социализма и комунизма.

Digitized by Google

В ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БКП

ЗА РАБОТАТА НА РУСЕНСКАТА ОКРЪЖНА ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИЯ ПО ПОДБОРА, ПОДГОТОВКАТА И ВЪЗПИТАНИЕТО НА РЕЗЕРВНИТЕ КАДРИ

Този въпрос беше обсъден от Секретариата на Централния комитет на Партията. В приетото решение се отбелязва, че в Русенски окръг израсна, възпита се и работи голям отряд ръководни кадри, предани на делото на социализма, с добра обща и специална подготовка, единни и сплотени около ЦК на БКП начело с др. ТодорЖивков. С новаторски подход, инициатива и творчество те работят за претворяване в живота решенията на Единадесетия партиен конгрес и неговия стратегически лозунг „Ефективност и качество, качество и ефективност!" във всички сфери на живота.

Същевременно в окръга са постигнати сериозни успехи в организацията и изпълнението на задачата за подбор, подготовка и възпитание на резервни кадри. Окръжният, градските, общинските и заводските партийни комитети правилно оценяват значението на подготовката на резервни кадри като възлов проблем в кадровата политика и важна предпоставка за постигане на по-високи резултати в икономическото и културното развитие на окръга.

Резервните кадри се подбират в съответствие с ленинските принципи за работа с кадрите, конкретизирани в решенията на Единадесетия партиен конгрес и на ЦК на БКП. Мнозинството от тях имат високо образование, организаторски способности и авторитет, показали са данни да се развиват като ръководители.

Изградена е и успешно действува система за тяхното обучение на различни равнища и по направления на бъдещата им работа. Много грижи се полагат за повишаване на образованието им в средни и висши учебни заведения, за възпитанието им, за издигане съзнанието им за дълг и отговорност, дисциплина и творчество в работата. Периодично се оценява тяхната дейност и поведение и на тази основа се предприемат мерки за по-нататъшно развитие и за подобряване качествения състав на набелязаните резерви.

Digitized by Google

Положителен е опитът на партийната организация в корабостроителния и кораборемонтен завод „Ив. Димитров" — Русе за създаване на организация за подбор, подготовка, възпитание и издигане на резервни кадри из средата на работническата класа. Този опит успешно се разпространява и внедрява и в други предприятия и организации в окръга. В непосредствената подкрепа, която окръжният и другите партийни комитети оказват на тази инициатива, най-добре се проявява техният верен, класово-партиен подход и грижи за издигане ръководната роля на работническата класа в окръга. Особено ценно е, че при прилагането на този опит главното внимание е насочено към повишаване образованието, политическата подготовка и организационния опит на младите работници като необходима предпоставка за издигането им на ръководна работа.

Окръжният комитет на БКП активно подкрепя и редица други инициативи, допринасящи за подобряване на работата с резервните кадри. Заводската партийна организация и ръководството на Завода за печатни платки в Русе експериментират и вече утвърждават конкурсното начало при назначаването на низови стопански ръководители, съчетавайки тази дейност с работата по подбора и подготовката на резервни кадри. Конкретни грижи се полагат за комсомолския актив като основен резерв за ръководни кадри. На отчет се води и се подпомага развитието на младежите и девойките, произхождащи от революционни семейства. С успех се прилага опитът на КПСС за атестиране на специалистите с висше образование при подбора и издигането на ръководни кадри от тяхната среда.

Добре организираната работа на окръжната партийна организация за подготовката на резервни кадри дава положителни резултати. Повишава се равнището на кадровата работа, намаляват случаите на издигане на неподходящи ръководители. Мнозинството от партийните комитети и другите ръководни органи работят по-целенасочено, по-ефективно. В резултат и на това Русенски окръг заема челно място в страната в областта на икономиката, културата и социалното развитие. В окръга се пораждат и осъществяват редица високо патриотични начинания за ускорено реализиране решенията на XI конгрес на Партията и Юлския пленум на ЦК на БКП.

Наред с тези положителни страни, които главно характеризират работата на Русенската окръжна партийна организация по подбора, подготовката и възпитанието на резервни кадри, Секретариатът на ЦК на БКП констатира наличието и на някои слабости.

Редица партийни комитети и организации не вникват достатъчно задълбочено в съдържанието и равнището на подготовката на резервните кадри. Все още преобладават масовите, груповите форми за подготовка и възпитание, а се подценява главната форма в кадровата дейност — индивидуалният подход, помощта и взискателността за повишаване личната отговорност и за организиране самостоятелната работа на резервните кадри за израстване и развитие.

Обучението не винаги се свързва с актуалните задачи, с изискванията на мултипликационния подход и новия икономически механизъм, на стратегическия лозунг за висока ефективност и качество. Подготовката и възпитанието на резервните кадри не съдействуват достатъчно за усвояване на юлския дух, за създаване атмосфера на висока взискателност и отговорност.

В много случаи при подбора на резервните кадри не се отчитат добре прогнозите и плановете за развитие на съответните трудови колективи, нуждите от кадри за определен период, продиктувани от измененията в структурата на производството. Същевременно не е по-

Digitized by Google

стигнат необходимият обхват на резервни кадри за всички номенклатурни длъжности, особено за ръководители в строителството, културата, секретари на първични партийни организации, на комсомолски дружества и други.

Допуска се и незадълбочено проучване произхода и обкръжението, поради което за отделни коменклатурни длъжности са определени резервни кадри без необходимите политически качества. Недостатъчни са грижите за прилагане на класово-партийния подход при подбора на актива още в пионерските и комсомолските организации в училищата. Сред резервните комсомолски кадри е малък броят на младите работници. Недостатъчни са грижите за подготовката на резервни кадри из средата на жените.

Тези факти говорят, че проблемите на работата с резервните кадри не са осъзнати дълбоко от някои партийни комитети и ръководни дейци, особено в народните съвети, стопанските организации, учебните заведения и др. На тази работа не отделят необходимото внимание и много първични партийни организации. Не е преодолян напълно книжно-бюрократичният подход в работата. Има ръководни органи, които съставят списъци и кадрови дела на резервните кадри, но не полагат с необходимата настойчивост и последователност грижи за тяхното израстване. Помощта, контролът и взискателността на окръжния и на другите партийни комитети за преодоляване на съществуващите слабости не винаги са достатъчно навременни и ефективни.

Като отчита нарастващото значение на проблема за резервните кадри и необходимостта да се издигне дейността на партийните органи и организации в това направление на качествено ново равнище, да се приведе тя в съответствие със задачите и повишените изисквания, които поставиха Единадесетият партиен конгрес и Юлският пленум на Централния комитет на Партията (1976 г.), а така също докладната записка на др. Т. Живков „За усъвършенстване на плановото ръководство на икономиката и социалистическата организация на труда“ и други партийни документи, Секретариатът на Централния комитет задължава окръжния, градските, общинските и заводските комитети на БКП и първичните партийни организации в Русенски окръг да продължат с още по-голяма настойчивост и последователност да усъвършенстват и повишават ефективността на създадената система за подбор, подготовка и възпитание на резервни кадри. Организирано и целенасочено да работят за подобряване дейността както на партийните комитети и особено на първичните партийни организации, така и на ръководствата на обществените организации на народните съвети, на стопанските организации и предприятия в това отношение. Да вземат мерки за преодоляване на формализма и самоцелността в работата с резервните кадри. Не броят на набелязаните хора, а реалната им подготовка, резултатите от тяхната дейност, реализирането им на предвидените длъжности да бъде основен критерий при оценяване ефективността на работата на всички ръководни органи с резервните кадри.

На основата на досегашния опит партийните комитети и организации да усъвършенстват планирането на дейността си по подбора, подготовката и възпитанието на резервни кадри в съответствие с перспективите за развитие на териториалните единици и на трудовите колективи. В плановете си да предвиждат мероприятия за изучаване, обсъждане и решаване на повече основни въпроси, свързани с изпълнението на задачата за подготовка на повече висококвалифицирани резервни кадри за всички сектори на дейност.

Главните усилия на партийните комитети и организации по подбора, подготовката и възпитанието на резервните кадри и занапред да

Digitized by Google

се насочват към по-нататъшно формиране и утвърждаване на такива политически, делови и морални качества, които на съвременния етап са безусловно необходими за всеки ръководител, като:

високо равнище на марксистко-ленинска подготовка, дълбока комунистическа убеденост и принципиалност; непоколебима готовност да се борят за осъществяване на партийната политика, като отстояват твърдо и последователно държавните и обществените интереси; непримиримост към недостатъците, застоя, формализма и бюрокрацията; умения да се опират на първичните партийни организации, да спомагат за укрепване на тяхната роля и авторитет; способност да виждат политическия смисъл на административните и стопанските решения и умение да мобилизират трудещите се за тяхното творческо изпълнение;

солидна професионална подготовка и обща култура; способност да ръководят процесите в икономиката и другите области на живота, като усвояват и прилагат научни методи на управление, ефективни средства и форми на работа; високо съзнание за отговорност, образцова социалистическа дисциплина и правилно отношение към обществената собственост като основа на социалистическия строй; способност своевременно да преустройват своя начин на мислене и стил на ръководство в съответствие с настъпващите изменения; верен усет към новото в живота и творческо отношение към проблемите; умение да работят с трудовите колективи, да създават здрава, творческа атмосфера за изява на хората и развитието на техните способности;

лично обаяние и авторитет сред трудещите се, изградени върху основата на пълно единство между думи и дела; революционен размах и комунистическа деловитост, съчетани със скромност и простота в поведението, с честност, доброта и правдивост, с дълбока отзивчивост към нуждите и интересите на социалистическия труженик.

По-нататък Секретариатът задължава партийните комитети и организации да повишат още повече взискателността си при подбора на резервните кадри. По-решително да водят борба за отстраняване на съществуващите пропуски и да полагат системни грижи най-строго да се спазва класово-партийният подход, като се взема предвид не само сегашната дейност, но и класовия произход и обкръжение, миналата дейност, моралните качества на всеки, който се включва в състава на резервните кадри. Подборът на резервни кадри да започва още в учебните заведения. Грижата за правилния подбор на пионерски и комсомолски активисти и ръководители, за тяхното класово-партийно възпитание да стане на дело една от основните задачи на партийните комитети и на бюрата на първичните партийни организации в тях.

Повече млади хора да се включват в състава на резервните кадри на всички равнища и за всички ръководни органи. Да се отделя особено внимание за правилния подбор и възпитание на комсомолските и профсъюзните активисти, по-активно да се привличат младежи, преминали школата на материалното производство, на низовия практически опит. В състава на резервните кадри да се увеличи относителният дял на жените, като в предприятията, АПК, ПАК, учрежденията се набележат мероприятия за подготовката им за ръководна работа и за създаване на най-благоприятни материално-битови условия, с оглед да се реализират като ръководители на предвидените длъжности.

Партийните комитети и първичните партийни организации са задължени да работят още по-организирано и целенасочено за подготовката и издигането на повече кадри из средата на работническата класа. По-големи грижи да полагат за израстването на основни работници от водещите отрасли и на потомствени представители на работни-

Digitized by Google

ческата класа. Комитетите и организациите да предприемат мерки за увеличаване броя на работниците в състава на резервните кадри, като имат предвид специалистите с висше и средно образование — бивши работници, героите на социалистическия труд, орденоносците и други изтъкнати производственици, а така също младите работници, които сега се изявяват и разкриват качествата си на ръководители и възможностите си за развитие.

Отново се подчертава необходимостта да бъдат предприети още по-енергични мерки за решително увеличаване дела на работниците, избрани в партийните, държавните, стопанските и обществените ръководства, и да се полагат грижи за активното им участие в дейността на тези органи.

В работата с резервните кадри партийните комитети и организации и другите ръководни органи да поставят ударението върху повишаването на тяхната подготовка, професионална квалификация и възпитание. Още по-пълно да използват създадените възможности за издигане образователното равнище на резервните кадри. Да подобрят подбора на кандидатите за различните учебни заведения и засилят контрола за тяхната успеваемост, за най-тясно свързване на подготовката им с практическите задачи в бъдещата им работа.

Непрекъснато да усъвършенстват организацията, съдържанието и качеството на курсовете за обучение на резервните кадри. Да дават превес на изучаването на актуалните проблеми на марксистко-ленинската теория и практиката на комунистическото строителство, особено опита на КПСС и СССР, на икономическата стратегия на Партията, научното управление на обществото, партийното и държавното строителство. Да помагат на резервните кадри да овладяват ленинския стил на работа, да формират у тях съзнателно, творческо отношение към поръчаното дело, висока лична отговорност, дисциплина, непримиримост към недостатъците. Системно да ги информират за новостите в науката и техниката, за челните постижения, за важни решения на Централния комитет на Партията, на Правителството и на местните партийни органи.

Да утвърждават индивидуалния подход като главна форма за работа с резервните кадри, да ги въвличат в активна обществено-политическа дейност чрез възлагане на поръчения за разработване на конкретни проблеми, изпращане в производствени и творчески командировки и др. Да вземат на непосредствен отчет личното участие на ръководните кадри във възпитателната работа на Партията с резервните кадри, да експериментират и прилагат по-ефективни форми на контрол и оценка на самоподготовка.

От комитетите и организациите се изисква да повишават взискателността си към резервните кадри, системно да оценяват тяхната дейност, като главно мерило бъдат практическите резултати от тяхната обществено-политическа и трудова дейност.

По-специални грижи да полагат първичните партийни организации за подготовката на резервни кадри за секретари на комсомолски дружества и за ръководители в производствения процес — бригадири, майстори, началници на смени, цехове, участъци и др., за да израстват те като добри организатори, зрели политически дейци и възпитатели на трудовите колективи.

Резултатите в работата с резервните кадри зависят в много голяма степен от организаторската работа на партийните комитети, от контрола, който те осъществяват върху дейността на ръководствата на масовите организации, държавните и стопанските органи. Затова Секретариатът на Централния комитет задължава окръжния, градските,

Digitized by Google

общинските и заводските партийни комитети постоянно да усъвършенстват партийното ръководство, да повишават отговорността и личното участие на всички членове на партийните комитети, на всички ръководни дейци за успешното решаване на тази основна партийна задача. Да прегледат и попълнят състава на резервните кадри за всички длъжности от своята номенклатура и да разработят перспективни планове за насоката, формите и средствата на обучението, квалификацията и партийно-политическото им образование.

Особено важно е комитетите да полагат системни грижи и да оказват непосредствена помощ за повишаване ролята и отговорността на първичните партийни организации по работата им с резервните кадри. Още повече да разширяват демократизма при издигането на ръководни кадри, като се взема мнението на организациите и на трудовите колективи и се води борба срещу проявите на субективизъм в кадровата работа. Да подобрят координацията и контрола върху работата на държавните, стопанските и обществените органи за прогнозирането и подготовката на резервни кадри. По-голяма взискателност окръжният комитет на БКП да проявява към изпълнителния комитет на ОНС, окръжния съвет на БПС, окръжния комитет на ДКМС и стопанските ръководства за качествено изпълнение на техните задължения по създаването на висококвалифицирани резервни кадри.

Окръжният и общинските партийни комитети съвместно с ръководствата на АПК да отделят повече грижи за подготовката на местни кадри и за задържане на кадрите.

Партийните комитети и организации системно и целенасочено да изучават, обобщават и разпространяват положителния опит в работата с резервните кадри, зародили се в отделни организации в окръга и страната. По-действени мерки да предприемат за внедряване на конкурсното начало при издигането на стопански кадри и в други заводи и организации.

Опитът на Русенски окръг има важно значение за цялата страна. Затова на редакциите на в. „Работническо дело“ и на другите партийни специализирани издания с поръчано да популяризират този опит. На Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП се възлага да разшири научноизследователската си дейност по разработването на проблемите, свързани с подбора, подготовката и възпитанието на резервни кадри, като отделя повече място и внимание в учебната работа на въпросите на теорията и практиката в това направление.

Препоръчва се на бюрата на окръжните комитети на Партията във всички окръзи да направят оценка на своята работа с резервните кадри и да вземат мерки за привеждането ѝ в съответствие с изискванията на Единадесетия партиен конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП от 1976 година.

Решението на Секретариата на Централния комитет отговаря на една назряла необходимост. Неговото последователно осъществяване в живота ще позволи да се издигне на по-високо равнище цялостната дейност с ръководните кадри, да се преодолява по-бързо и по-успешно противоречието между нарастващите възможности на нашата икономика и състоянието на субективния фактор.

Digitized by Google

ТВОРЧЕСКИ ОПТИМИЗЪМ И КРИТИЧЕН РЕАЛИЗЪМ

Отличителна черта на Русенската партийна организация и нейното партийно ръководство е новаторският подход, стремежът към оригинални решения на задачите, които освен реален народностопански ефект обогатяват партийното строителство. Ето повода на редакцията да се обърне към първите ръководители на окръга и да им предостави трибуната на списание „Партиен живот“ за диалог по главните проблеми, завоевания и намерения в тяхната градивна дейност.

Интервю с първия секретар...

Срещата започна с другаря **АНГЕЛ БОБОКОВ**, кандидат-член на ЦК на БКП и първи секретар на окръжния комитет:

ВЪПРОС: — **Кои моменти в стила на партийния комитет след Единадесетия конгрес и Юлския пленум оказват най-силно положително отражение върху ефективността на партийното ръководство, а чрез нея — върху качеството и ефективността на труда в основните сфери на окръга?**

— По въпроса мога да споделя следното: след Единадесетия конгрес на Партията както всички комитети, така и ние насочихме своите усилия да овладеем най-напред теоретически, а след това да прилагаме и практически новия подход, утвърден от Централния комитет. Тази задача решавахме в единство, в процеса на работата за конкретизиране на постановките на конгреса и на Юлския пленум при разработката на комплексната програма за териториална концентрация и специализация на промишлеността, строителството и транспорта в Русенски окръг върху основата на мултипликационния подход.

Подходът, организацията и практическата реализация на тази цел станаха богата школа за теоретическо и практическо усвояване на новия подход. В разработката на нашите дългосрочни възгледи за развитието на окръжната промишленост привлякохме с конкретни задачи основните научни и ръководни кадри.

Digitized by Google

Комплексната програма се отличава от разработките на предишните ни планове и програми с това, че при нея ние по-пълно осъществихме някои принципиални изисквания на демократическия централизъм в планирането, на които др. Тодор Живков обръща основно внимание в Докладната записка за усъвършенстване на плановото ръководство и социалистическата организация на труда. В многостранната изследователска дейност, която имаше за цел върху основата на научни анализи да разкрие не само тенденциите и перспективите в развитието на основните отрасли, а така също и пълната мобилизация на специфичните териториални фактори, включихме няколко ешелона от работни групи. Работата започна в основното звено — ръководните кадри, специалистите и част от трудовите колективи на предприятия. Изходната информация от идеи и разкрити резерви за развитието и специализацията получихме от колективния ум по пътя на разгръщане на демократичното начало в основното звено, което в последна сметка решава съдбата на всеки план, на всяка програма. Впоследствие процесът на изследването се пренесе и протече в по-висшите етажи на служебната и партийна структура. Тук всичко се обвърза в единен комплекс, разкриха се взаимните връзки на производствените звена, очертаха се нови виждания, обосновани с инженерни проекти и разчети. Те станаха база за предвижданията ни за основните насоки в развитието на отраслите, интеграционните връзки, организационните форми за концентрация на спомагателните производствени дейности и звена, за основните функции и приноси на териториалния комплекс към националната икономика. Очертаха се прогнози за пълна мобилизация на специфичните за окръга фактори, техните бъдещи задачи, умножаващият ефект, който планомерно се очаква. Следва да отбележа, че заслугата за тази наша дейност принадлежи на Политбюро на ЦК на БКП.

В комплексната програма са обосновани нашите виждания за обществено-икономическото развитие на отраслите и на териториалния комплекс с пълно използване на всички материални, природни и човешки ресурси. Отчетени са качествените характеристики на тези фактори, както и исторически създадените традиции.

Прилагайки новия подход, включвайки в неговата технология най-широк отряд от ръководни кадри, от специалисти, под прякото ръководство на партийния комитет успяхме да решим една сложна задача с няколко значения: окръгът има научна програма, която ние считаме, че е разработена по начин, съответствуващ на изискванията за планово ръководство. Тя е защитена от солидни инженерни проекти и разчети; в процеса на работата усвоихме методиката на новия партиен подход: комплексно приложение на програмно-целевия подход в единство с метода на мултипликационния ефект. Този ефект е не по-маловажен от другите. Работата обогати кадрите с познания и опит в ръководството на сложни социално-икономически процеси.

Аналогична програма разработихме и за развитието на селското стопанство. Засега тази програма се осъществява само в рамките на специализацията на производството. Има редица причини, независещи от нас, извън пределите на територията, които ограничават нейното пълно приложение. За това нашата работа сега в тази област се свежда до осъществяване на приетите виждания за основните направления на специализацията. По отношение на организационните форми на концентрацията на производителните сили правим само някои частични стъпки. Ще осъществяваме нашите замисли, отнасящи се до съдържанието, без да избързваме и засягаме формите и мащабите на неговото проявление. Щом разгърнем съдържанието на сегашните форми, ще настъпи моментът и потребността да променим и организационните форми.

Digitized by Google

ВЪПРОС: — **В своята Докладна записка до Политбюро др. Т. Живков подчертава съществуващото подценяване на териториалното планиране в единство с отрасловото. В кадрите съществува мнение, че окръжният комитет е отстъпил от силните позиции на двете комплексни програми — за промишлеността и селското стопанство. Ако това е вярно, какви са причините?**

— Ние не сме се отказали и не сме отстъпили от основните идеи на комплексната програма. Тя е утвърдена и сега служи като научна основа за планиране на предстоящите задачи. Плановете, които приемаме, конкретизират и реализират тази програма. Действително настъпиха някои частични изменения в нея, промени в сроковете, които се диктуват от съображения извън нас. Така например някои производства, които предлагаме да се изнесат от окръга, не могат на този етап да се осъществят, защото не са изградени мощности в други райони, които ще ги поемат. Друг е въпросът, че ефектът, на който разчитаме, който очакваме с реализацията на програмата, не може веднага да настъпи. Има обективни причини, с които трябва да се съобразяваме. Този ефект ще дойде постепенно, по-късно ще се очертае реалната му стойност.

Програмата, както и технологията на подхода към нейната разработка остават непроменени и са основа, върху която сега се планират и формират селищните системи.

Но вас ви интересуват главно програмата и подходът към нея като елемент на научния стил на работа. Стил и подход, които формират у кадрите политическо мислене и действие, способност да подчиняват териториалния проблем и местните интереси на интересите на обществото, да разглеждат доколко отделният резултат умножава богатството на страната. Според мен това са нови елементи в планирането, в плановото ръководство на окръжното стопанство. Спирам се върху тях, защото с това оръжие, което изковахме досега, ще се борим срещу слабостите, очертани в Докладната записка на първия секретар на ЦК на БКП, които в една или друга степен съществуват и при нас. В този смисъл ние оценяваме, че сме в началото на решителното преустройство, което искат от нас Единадесетият конгрес и Юлският пленум. Начало положително и оптимистично. Опит, който разглеждаме като изходна позиция на предстоящата ни дейност за усъвършенстване плановото ръководство на процесите, в материалното производство, в духовната и социалната сфера на окръга.

ВЪПРОС: — **Организацията и организираността са условие за победата на социалистическия строй. Това подчертаваше В. И. Ленин. В Докладната записка др. Т. Живков ги определя като стратегически проблем на нашето развитие. Бихте ли посочили кои са новите моменти в стила на окръжния комитет в това отношение и как Вие ги оценявате сега?**

— Без да преувеличавам тяхното значение, мога да съобщя, че през това време освен в планирането ние обогатяваме своя стил и с някои нови моменти в практическата реализация на планираните задачи. И в процеса на изпълнението търсим приложението на програмно-целевия подход. Кои са специфичните форми на тези страни от нашия стил?

При разработването на инженерните проекти и съставянето на насрещните планове за тази година изградихме работни групи от партийни дейци, от специалисти и стопански ръководители. Тези групи не са разпуснати. С решение на бюрото на окръжния комитет им възложихме поръчение да функционират до края на петилетката. Техният

Digitized by Google

състав осигурява компетентно наблюдение, бърза реакция на трудностите, ефикасна помощ на място. Те носят партийна отговорност за реализацията на основните резерви, планови задачи и ефект, обосновани с инженерните проекти, в разработването на които са пряко участвували. Голяма част от тези групи се ръководят от секретари на комитета. Групите колективно участвуват в процеса на реализацията на плановете, анализират качествените показатели на предприятията всеки месец, оценяват ролята на субективните фактори, предлагат мерки на предприятията, на партийния комитет. Под тяхното непосредствено наблюдение стопанските ръководства повишават своята непосредствена отговорност. По характер те са помощни органи на бюрото на окръжния комитет и в тази своя роля осъществяват оперативни проверки, компетентна помощ и оценка.

Освен тези постоянни групи, пряко свързани с изпълнението на насрещните планове, ние имаме така наречените щабове, които формираме за реализацията на отделни сложни програми от задачи. Те са комплексни, целеви, помощни органи за организация, координация, помощ и контрол. Щабове сме изградили за изпълнението на програмите, отнасящи се за строителството, търговското снабдяване, за борбата против антиобществените прояви, за селскостопанските кампании.

Така например в началото на миналата година в реализацията на строителната програма окръгът се нареждаше на едно от последните места в страната. С активната организаторска дейност на изградения щаб по строителството приключихме годината с успех. Такъв щаб изграждаме и за активните сезони в селското стопанство. В най-трудните моменти, в критичната точка на кампаниите ръководството на този щаб се поема лично от първия секретар на окръжния комитет.

Посочените щабове се ръководят от секретари и членове на бюрото на окръжния комитет и включват ръководните дейци на организациите, пряко участвуващи в реализацията на утвърдените програми. Какво постигаме с тях? От гледна точка на политическия подход в ръководството разграничаваме функциите на партийния орган от органите за социално управление, като предоставяме определени пълномощия и разпоредителна власт за изпълнение на партийните директиви на специализиран, смесен обществено-държавен орган. Комитетът си запазва основното право за партиен контрол и за оценка на резултатите и поставените цели. Такива щабове формираме в трудни направления, с което освобождаваме партийния апарат за работа с хората. Следователно по тази линия утвърждаваме изискванията на ленинския принцип за разграничаване на функциите и съгласуване на усилията между Партията и държавните органи по конкретни цели, срокове и дейности. При съществуващите сложни преплетени връзки и недостиг на вещественн и човешки ресурси координацията и съгласуваността водят към рационални практически действия. Тези помощни органи са подходяща форма за внасяне на максимална съгласуваност в изпълнението на сложните и комплексни задачи. Те наблюдават, анализират процесите и фактите, синтезират информацията, заседават, приемат оперативни решения в границите на дадените им пълномощия, осъществяват контрол на място, дават оценки. Предприемат оперативни мерки за изпълнение на задачите в определените срокове.

За своята дейност тези целеви органи за управление на отделни програми се отчитат пред бюрото на окръжния комитет.

Сега разработихме план за мобилизация на всички механизаторски кадри в окръга с точни разчети на сили и срокове, на готовност за въвеждане в действие. В него са детайлизирани и конкретизирани нашите решения за въвеждане на сменен режим на работа в селското стопанство. Очевидно казаното дотук далеч не изчерпва целия ком-

Digitized by Google

плекс от нерешени въпроси, свързан с научната социалистическа организация на труда — възлов проблем на предстоящата Национална партийна конференция.

ВЪПРОС: — **Централният комитет и лично др. Тодор Живков формулират научно издържани постановки, сочат правилни политически решения. Нашата политика е принципна. Тя има изпреварваща, първенствуваща роля по отношение на базата. От собствен опит Вие непрестанно се убеждавате в тази истина. При това положение къде според Вас се поражда противоречието между субективния фактор и обективните възможности и как то ще бъде преодоляно?**

— Изводът на Централния комитет от Юлския пленум и неговото измерение в Докладната записка на др. Тодор Живков се отнася с цялата си сила и за нас. Противоречието ще расте, ако ние продължаваме взаимно да си прехвърляме отговорностите, ако взаимно си опрощаваме слабостите и не предприемем твърд курс на нетърпимост и взискателност на дело. Ако не пренесем и пълно разгърнем принципа на деловитостта в сферата на личната отговорност. Говоря за нашия стил. Освен това част от кадрите не могат да преодолеят старите навици и разбирания, бързо да се ориентират в обстановката и задачите и да разберат какво практически изисква от тях новият подход на Партията за поврат към високо качество и висока ефективност на труда. Има, разбира се, и много неразкрити субективни резерви и широко поле за привличане и включване на науката в плановото ръководство и социалистическата организация на труда в колективите и на всяко работно място. Резерви има и в технологията на производството, водещи до интензификация на живия човешки труд. Резерви имаме в организацията и научния подход в управленческия труд. Способът за разкриване и използване на част от тези резерви е даден в партийните решения и постановки.

За привеждане на субективния фактор в съответствие с обективните възможности ние успешно експериментираме система за подбор и подготовка на кадри от работнически произход, внедряваме конкурсното начало за издигане на ръководни длъжности. Все пак сме далеч от задачата да превърнем търсенето и разкриването на всички резерви, обективни и субективни, в един непрекъснат процес.

При решаването на проблемите крачката е по-значима. Ефективността от работата спада, когато замисълът на решенията трябва да навлезе в областта на практическото изпълнение. Оттук започват слабостите и бедите.

Причините са комплексни. С пленума, който готвим по въпросите на партийния стил на работа и ръководство, сме решили обстойно да ги изясним и ефективно решим.

Организация, стопанска сметка и съревнование, взети в единство, ето още какво ни трябва. В това единство има неизползвани резерви. За всеки почин, за всяка инициатива да създадем благоприятни обективни условия за разгръщане. И по този въпрос отново стигаме до организацията, която, както казваше В. И. Ленин, одесеторява силите, енергията, творческата активност на комунистите и на тружениците. Ето върху какво сега мислим. Всички лостове да впрегнем в действие...

Digitized by Google

Решението на Секретариата на ЦК на БКП „За работата на Русенската окръжна партийна организация по подбора, подготовката и възпитанието на резервни кадри" е друг изключително важен повод за гостуването на „Партиен живот" в Русенски окръг.

Новите решения в областта на кадровата практика, техните плюсове и минуси, посочени в Решението на Секретариата, е тема на следващата ни беседа.

ВЪЗЛОВ ПРОБЛЕМ В КАДРОВАТА ПОЛИТИКА

к. т. и. **НИКОЛАЙ ЦОНЕВ**
секретар на окръжния комитет на БКП — Русе

Крайъгълен камък и ръководно начало в дейността на Русенската окръжна организация е конгресната постановка за кадрите — „най-големият капитал на Партията". Ние не можем да си представим динамичното развитие на окръга във всички сфери на обществено-икономическия живот без неспокойния, изпълнен с висока политическа отговорност и гражданска ангажираност труд на партийните, стопанските и обществените кадри.

В работата с кадрите ние черпим опит от априлските традиции на нашата партия, обогатени и доразвити с решенията на XI конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП. В практическата дейност за усъвършенстване на кадровата работа незаменима помощ ни оказва и опитът на Комунистическата партия на Съветския съюз.

Русенската окръжна партийна организация разполага с многоброен отряд талантливи ръководни дейци, закърмени със здрави революционни и трудови традиции, възпитани в добродетелите на нашата славна работническа класа. Оградени с доверие и грижи, нашите ръководни кадри, тази гвардия от първостроители на социалистическия начин на живот, превърнала в своя съдба ленинската априлска линия, успешно ръководи масите към големи дела.

Характерна черта и главно направление на плана за развитието на окръга през седмата петилетка са високите темпове на икономически растеж, ефективността на стопанската дейност и качеството на продукцията. Предвижда се до 1980 година печалбата от дейността на всички отрасли на икономиката в окръга да нарасне спрямо 1975 година с 210,2 на сто, чистата продукция — със 108,6 на сто. С високи темпове ще продължи развитието на промишлеността. В края на петилетката тя ще произвежда 65,4 на сто от чистата продукция на окръга срещу 56 на сто за 1975 година. Общата продукция на този основен за окръжната икономика отрасъл ще нарасне със 72,9 на сто, а на селскостопанското производство — 38,1 на сто по съпоставими цени. В резултат на това съотношението на продукцията в двата отрасъла ще се измени от 85:15 през 1975 година на 87,2:12,8 в полза на промишлеността.

Проблемът за ефективността на икономиката и рентабилността на производството е неделима част от въпроса за качеството. В петилетния план е предвидено делът на продукцията, атестирана със знак „К" и „1", да се повиши от 43,1 на сто на 54,6 на сто, а критериите за оценка да съответствуват на световните постижения.

Успехите в социално-икономическото развитие на Русенски окръг, неговият съществен принос в борбата за ускорено изграждане на развито социалистическо общество у нас в голяма степен се дължат на кадрите, които неуморно допринасяха и допринасят за най-пълно разгръщане на творческата инициатива, енергията и създателния труд на колективите, на всеки труженик.

* * *

През последните години окръжният комитет на БКП полага много и системни грижи за издигане на по-високо ниво работата с кадрите, като се ръководи от разбирането, че най-добрата школа за тяхното обучение е животът, практическата работа за изпълнение на партийните решения. Този подход се превръща в неделима част от стила и методите на работа и в партийните органи и организации по места. Сега 98 на сто от членовете на ОК на БКП, 92 на сто от секретарите на ППО и почти всички оперативни работници от апаратите на окръжния и градските комитети на Партията са с висше образование. Близо 82 на сто от стопанските ръководители са с висше образование и богат практически опит. Този потенциал е важен резерв и фактор за повишаване научното равнище на ръководната дейност на партийните органи и организации.

Стремежът на окръжния комитет на БКП в работата му с кадрите е да създава обстановка за разгръщане на тяхната активност, оперативност и самоинициатива.

Digitized by Google

В партийните, държавните и стопанските органи, в ръководствата на масовите организации са избрани и работят голям брой представители на работническата класа, младежи и жени. Повечето от стопанските ръководители се утвърждават не само като организатори на производството, но и като възпитатели на хората в процеса на труда. Стана практика партийни и държавни дейци от системата на окръга да бъдат издигани на отговорна, ръководна дейност в големи стопански предприятия и обекти, а така също много кадри от производствената сфера да бъдат издигани в окръжните ръководства.

Значително се подобри съставът на секретарите на партийните комитети. За такива са издигнати кадри с високи политически качества, които с умение и творчество, с високо чувство за отговорност повишават боеспособността на партийните организации. Освен подбора усъвършенстваме обучението и възпитанието на кадрите. От тях искаме да преустройват своя начин на мислене и стил на ръководство в съответствие с настъпилите изменения, да търсят и прилагат ефективни форми на дейност.

Динамичното развитие на окръга властно диктува нов подход, перспективност в подготовката и усъвършенстването на действуващите кадри, в подбора, обучението и възпитанието на резервните кадри. Развитието налага работата с резервните кадри да бъде комплексна, да става по-ефективна, да се издига на по-високо научно ниво.

Формирането на резервни кадри е отговорен, сложен и продължителен процес, който ние разглеждаме комплексно — подбор, обучение, развитие и издигане на кадрите. В това отношение още в началото на 1974 година бюрото на окръжния комитет утвърди указания за подбора, регистрацията, обучението и възпитанието на резервните кадри. След XI конгрес на Партията те бяха съществено допълнени, актуализирани и обогатени с нови постановки. Внесоха по-голяма яснота и целенасоченост в работата с кадрите от основната и отчетно-контролната номенклатура на окръжния, градските, общинските и заводските партийни комитети, на първичните организации. По-добре се откроиха задачите на комитетите, на отделите на ОК и ГК на БКП и на останалите органи в системата на социалното управление, които имат преки задължения и носят отговорност за работата с кадрите. Бюрото на окръжния комитет прие решение, въз основа на което постепенно бе изградена цялостна система за работа с резервните кадри в окръга, предимно млади хора из средата на работническата класа, от Димитровския комсомол и масовите организации, които притежават потенциални възможности за ускорен растеж.

На този етап от социално-икономическото развитие част от действуващите кадри са резерв за по-високи длъжности. Голямото доверие, грижливото отношение, които им оказват партийните органи и организации, окрилят тези хора, дават им сили и простор за най-пълно разкриване на техните възможности, знания и опит. В състава на резервите са включени онези кадри, които са доказали, че притежават необходимите данни да се развиват като ръководители. Те са от пленарните състави на ОК и ГК на БКП, младежки дейци, специалисти и низови ръководители, изтъкнати представители на работническата класа. Сега окръжният комитет на БКП води на отчет 480 резерви за длъжностите от основната номенклатура. Около 25 на сто от тях са до 30 години, 44 на сто — до 40 години и 30 на сто — над 40 години. Мнозинството — 80 на сто, са с висше и полувисше образование.

В светлината на юлските изисквания и особено след Решението на Секретариата на ЦК на БКП от м. юни 1977 година и Докладната записка на др. Тодор Живков за усъвършенстване планирането и социалистическата организация на труда, в окръжния комитет на Партията има стремеж нашата работа с кадрите да достигне максимална ефективност, да подготвим дейци, способни практически да реализират стратегията на Партията за висока ефективност и високо качество, да привеждат субективния фактор в отговарящо на новите условия и възможности съответствие.

Сега усилията са насочени към внедряване на система за работа, която може да гарантира, че на ръководни длъжности ще се издигат най-подготвените кадри. Особено внимание отделяме за практическата реализация на ленинската постановка за нарастване ролята на работническата класа в социалистическото строителство чрез издигане на повече ръководни кадри из нейните редове. За нашия окръг тази потребност се обуславя от обстоятелството, че работниците са основното ядро на окръжната партийна организация — 51,38 на сто. От новоприетите през 1977 година членове 82 на сто са от русенската градска партийна организация, мнозинството от които са потомствени работници, предимно със средно и висше образование, с висока професионална подготовка.

В окръга съществуват необходимите условия за издигане на ръководни кадри из средата на работническата класа. Като пример в това отношение е работата на партийния комитет в корабостроителния и кораборемонтен комбинат „Иван Димитров" в Русе. Тук под ръководството на окръжния и градския комитет бе разработена, експериментирана и внедрена система за подготовка и издигане на работници на ръководна работа в комбината. В системата са определени конкретните задачи на ЗПК, партийните бюра, на стопанските ръководители и обществените организации за работата с резервните кадри. Създадена бе обстановка на целенасочено ръководство на

Digitized by Google

Решението на Секретариата на ЦК на БКП „За работата на Русенската окръжна партийна организация по подбора, подготовката и възпитанието на резервни кадри" е друг изключително важен повод за гостуването на „Партиен живот" в Русенски окръг.

Новите решения в областта на кадровата практика, техните плюсове и минуси, посочени в Решението на Секретариата, е тема на следващата ни беседа.

ВЪЗЛОВ ПРОБЛЕМ В КАДРОВАТА ПОЛИТИКА

к. т. н. **НИКОЛАЙ ЦОНЕВ**
секретар на окръжния комитет на БКП — Русе

Крайъгълен камък и ръководно начало в дейността на Русенската окръжна организация е конгресната постановка за кадрите — „най-големият капитал на Партията". Ние не можем да си представим динамичното развитие на окръга във всички сфери на обществено-икономическия живот без неспокойния, изпълнен с висока политическа отговорност и гражданска ангажираност труд на партийните, стопанските и обществените кадри.

В работата с кадрите ние черпим опит от априлските традиции на нашата партия, обогатени и доразвити с решенията на XI конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП. В практическата дейност за усъвършенстване на кадровата работа незаменима помощ ни оказва и опитът на Комунистическата партия на Съветския съюз.

Русенската окръжна партийна организация разполага с многоброен отряд талантливи ръководни дейци, закърмени със здрави революционни и трудови традиции, възпитани в добродетелите на нашата славна работническа класа. Оградени с доверие и грижи, нашите ръководни кадри, тази гвардия от първостроители на социалистическия начин на живот, превърнала в своя съдба ленинската априлска линия, успешно ръководи масите към големи дела.

Характерна черта и главно направление на плана за развитието на окръга през седмата петилетка са високите темпове на икономически растеж, ефективността на стопанската дейност и качеството на продукцията. Предвижда се до 1980 година печалбата от дейността на всички отрасли на икономиката в окръга да нарасне спрямо 1975 година с 210,2 на сто, чистата продукция — със 108,6 на сто. С високи темпове ще продължи развитието на промишлеността. В края на петилетката тя ще произвежда 65,4 на сто от чистата продукция на окръга срещу 56 на сто за 1975 година. Общата продукция на този основен за окръжната икономика отрасъл ще нарасне със 72,9 на сто, а на селскостопанското производство — 38,4 на сто по съпоставими цени. В резултат на това съотношението на продукцията в двата отрасъла ще се измени от 85:15 през 1975 година на 87,2:12,8 в полза на промишлеността.

Проблемът за ефективността на икономиката и рентабилността на производството е неделима част от въпроса за качеството. В петилетния план е предвидено делът на продукцията, атестирана със знак „К" и „1", да се повиши от 43,1 на сто на 54,6 на сто, а критериите за оценка да съответствуват на световните постижения.

Успехите в социално-икономическото развитие на Русенски окръг, неговият съществен принос в борбата за ускорено изграждане на развито социалистическо общество у нас в голяма степен се дължат на кадрите, които неуморно допринасяха и допринасят за най-пълно разгръщане на творческата инициатива, енергията и създателния труд на колективите, на всеки труженик.

* * *

През последните години окръжният комитет на БКП полага много и системни грижи за издигане на по-високо ниво работата с кадрите, като се ръководи от разбирането, че най-добрата школа за тяхното обучение е животът, практическата работа за изпълнение на партийните решения. Този подход се превръща в неделима част от стила и методите на работа и в партийните органи и организации по места. Сега 98 на сто от членовете на ОК на БКП, 92 на сто от секретарите на ППО и почти всички оперативни работници от апаратите на окръжния и градските комитети на Партията са с висше образование. Близо 82 на сто от стопанските ръководители са с висше образование и богат практически опит. Този потенциал е важен резерв и фактор за повишаване научното равнище на ръководната дейност на партийните органи и организации.

Стремежът на окръжния комитет на БКП в работата му с кадрите е да създава обстановка за разгръщане на тяхната активност, оперативност и самоинициатива.

Digitized by Google

В партийните, държавните и стопанските органи, в ръководствата на масовите организации са избрани и работят голям брой представители на работническата класа, младежи и жени. Повечето от стопанските ръководители се утвърждават не само като организатори на производството, но и като възпитатели на хората в процеса на труда. Стана практика партийни и държавни дейци от системата на окръга да бъдат издигани на отговорна, ръководна дейност в големи стопански предприятия и обекти, а така също много кадри от производствената сфера да бъдат издигани в окръжните ръководства.

Значително се подобри съставът на секретарите на партийните комитети. За такива са издигнати кадри с високи политически качества, които с умение и творчество, с високо чувство за отговорност повишават боеспособността на партийните организации. Освен подбора усъвършенстваме обучението и възпитанието на кадрите. От тях искаме да преустройват своя начин на мислене и стил на ръководство в съответствие с настъпилите изменения, да търсят и прилагат ефективни форми на дейност.

Динамичното развитие на окръга властно диктува нов подход, перспективност в подготовката и усъвършенстването на действуващите кадри, в подбора, обучението и възпитанието на резервните кадри. Развитието налага работата с резервните кадри да бъде комплексна, да става по-ефективна, да се издига на по-високо научно ниво.

Формирането на резервни кадри е отговорен, сложен и продължителен процес, който ние разглеждаме комплексно — подбор, обучение, развитие и издигане на кадрите. В това отношение още в началото на 1974 година бюрото на окръжния комитет утвърди указания за подбора, регистрацията, обучението и възпитанието на резервните кадри. След XI конгрес на Партията те бяха съществено допълнени, актуализирани и обогатени с нови постановки. Внесоха по-голяма яснота и целенасоченост в работата с кадрите от основната и отчетно-контролната номенклатура на окръжния, градските, общинските и заводските партийни комитети, на първичните организации. По-добре се откроиха задачите на комитетите, на отделите на ОК и ГК на БКП и на останалите органи в системата на социалното управление, които имат преки задължения и носят отговорност за работата с кадрите. Бюрото на окръжния комитет прие решение, въз основа на което постепенно бе изградена цялостна система за работа с резервните кадри в окръга, предимно млади хора из средата на работническата класа, от Димитровския комсомол и масовите организации, които притежават потенциални възможности за ускорен растеж.

На този етап от социално-икономическото развитие част от действуващите кадри са резерв за по-високи длъжности. Голямото доверие, грижливото отношение, които им оказват партийните органи и организации, окрилят тези хора, дават им сили и простор за най-пълно разкриване на техните възможности, знания и опит. В състава на резервите са включени онези кадри, които са доказали, че притежават необходимите данни да се развиват като ръководители. Те са от пленарните състави на ОК и ГК на БКП, младежки дейци, специалисти и низови ръководители, изтъкнати представители на работническата класа. Сега окръжният комитет на БКП води на отчет 480 резерви за длъжностите от основната номенклатура. Около 25 на сто от тях са до 30 години, 44 на сто — до 40 години и 30 на сто — над 40 години. Мнозинството — 80 на сто, са с висше и полувисше образование.

В светлината на юлските изисквания и особено след Решението на Секретариата на ЦК на БКП от м. юни 1977 година и Докладната записка на др. Тодор Живков за усъвършенстване планирането и социалистическата организация на труда, в окръжния комитет на Партията има стремеж нашата работа с кадрите да достигне максимална ефективност, да подготвим дейци, способни практически да реализират стратегията на Партията за висока ефективност и високо качество, да привеждат субективния фактор в отговарящо на новите условия и възможности съответствие.

Сега усилията са насочени към внедряване на система за работа, която може да гарантира, че на ръководни длъжности ще се издигат най-подготвените кадри. Особено внимание отделяме за практическата реализация на ленинската постановка за нарастване ролята на работническата класа в социалистическото строителство чрез издигане на повече ръководни кадри из нейните редове. За нашия окръг тази потребност се обуславя от обстоятелството, че работниците са основното ядро на окръжната партийна организация — 51,38 на сто. От новоприетите през 1977 година членове 82 на сто са от русенската градска партийна организация, мнозинството от които са потомствени работници, предимно със средно и висше образование, с висока професионална подготовка.

В окръга съществуват необходимите условия за издигане на ръководни кадри из средата на работническата класа. Като пример в това отношение е работата на партийния комитет в корабостроителния и кораборемонтен комбинат „Иван Димитров" в Русе. Тук под ръководството на окръжния и градския комитет бе разработена, експериментирана и внедрена система за подготовка и издигане на работници на ръководна работа в комбината. В системата са определени конкретните задачи на ЗПК, партийните бюра, на стопанските ръководители и обществените организации за работата с резервните кадри. Създадена бе обстановка на целенасочено ръководство на

Digitized by Google

процеса при подбора, обучението и издигането на работници на отговорна стопанска и общественo-политическа дейност. Сега първоначалният подбор на резервните кадри в комбината се извършва под ръководството на първичните организации по бригади, групи или участъци, от комисия, която включва партийния секретар, председателя на цеховия профкомитет, секретаря на дружествения комитет на ДКМС и началника на цеха. Подборът е насочен към работници с изявени политически и делови качества, челници в труда с наймалко три години производствен стаж в предприятието. Изисква се те да не бъдат по-възрастни от 35 години, да имат наймалко средно образование или да учат по вечерен и задочен път. На всеки от тях се определя насоката за развитие — като общественo-политически или стопански ръководители, както и формата за повишаване на политическата подготовка, организационният опит и професионалната квалификация. Възлагат им се конкретни поръчения, включват се в комисии за проучване и решаване на дадени проблеми на производството, ангажират се в подготовката на събрания, конференции и други мероприятия. Всяка година се прави оценка за развитието на техните организаторски способности, на дисциплинираността и инициативността им, на чувството им за дълг и отговорност, на умението им да работят с хората.

Резултатите са положителни. Работата на ЗПК и партийните бюра стана по-конкретна: повиши се ролята на ППО и масовите организации при подбора и разпределението на кадрите, засили се чувството за отговорност у административните и стопанските ръководители при решаването на кадровите въпроси. И не на последно място по значение — укрепна работническото самочувствие, заздрави се микроклиматът в трудовите колективи, подобри се дисциплината. От заведените на отчет 110 резервни кадри 35 са вече издигнати за бригадири, 6 станаха майстори в производството. Членове на партийните бюра станаха 22 работника, трима — секретари на организации, 12 са избрани в ръководствата на цеховите комитети на ДКМС, 8 — в цеховите профкомитети, 4 са членове на ОК и ГК на БКП, един е избран за член на Централния комитет на ДКМС и т. н.

Настъпи положителна промяна и в изпълнението на стопанските задачи. През последните години комбинатът изпълнява своята производствена програма и е в челните редици на отрасъла. Предприятието е носител на орден „Червено знаме на труда", а близо 200 производственика са орденоносци и около 500 са носители на почетните звания „Ударник", „Най-добър в професията", „Качественик" и др. Широко приложение намира инициативата на завод „Найден Киров", многомашинното обслужване, наставничеството, борбата за икономии, изучаването и прилагането на челния съветски опит.

Новият подход на партийното и стопанското ръководство в ККК „Иван Димитров" по работата с резервните кадри се внедрява в цялата окръжна партийна организация и вече дава добри резултати. Така например в параходство „БРП" в Русе значителна част от атестираните като старши помощник-капитани и втори механици са издигнати за отговорни капитани и главни механици на корабите. В завода за селскостопански машини „Георги Димитров", като резервни кадри са утвърдени 132 работника, в Завода за печатни платки — 125, в завод „Найден Киров" — 70, в Строително-монтажния комбинат — 46 и т. н. Повсеместното внедряване опита на корабостроителите ускори процеса за издигане на кадри из средата на работническата класа, повиши неговата качествена същност. Сега в окръга има 48 директори и 475 заместник-директори, началници на цехове и отдели, които са били работници. За секретари на градски, общински и заводски партийни комитети и за ръководители на масови организации са избрани 254 души, които също са били пряко заети в материалното производство повече от три години. Кадровият резерв на партийните комитети само в отрасъл „Промишленост" сега наброява 2500 души работници и специалисти със солидна професионална квалификация и активна обществена дейност. Подобно е състоянието и в другите отрасли.

Окръжният комитет на БКП има опит и традиции в ръководството на окръжната комсомолска организация и непрекъснато усъвършенствува тази своя дейност. През последните години обръщаме особено внимание върху ролята на Комсомола за подготовка на нови, млади кадри. Окръжният комитет на ДКМС води на отчет като свой потенциален резерв целия актив на ДПО „Септемврийче". Около 75 на сто от комсомолските работници и активисти са били нейни дейни членове. Заведени са на отчет и близо 500 синове и дъщери на активни борци против фашизма и капитализма. От тях 209 са избрани в пленарните състави на ОК и ГК на ДКМС, в партийните комитети и бюра, в ръководствата на обществените организации.

По примера на КПСС всички специалисти, завършили ВУЗ, се атестират ежегодно, прави се задълбочена оценка за формирането им като резерв на партийните и стопанските ръководни кадри. Атестационните комисии правят предложения кои активисти с необходимите качества могат да бъдат включени в състава на резервните кадри. Въз основа на атестат-оценките партийните комитети и стопанските ръководства приемат конкретни мерки за понататъшното усъвършенствуване на работата с резервите, за повишаване на тяхната организационна култура, квалификация и политическа активност. В процеса на атестирането се оказва, че част от специалистите не отговарят на съвременните изисквания. По тази причина само през последните две години в Русе бяха разместени или освободени от заеманата длъжност над 30 души. В същото време повече

Digitized by Google

от 240 специалисти от окръга бяха включени в номенклатурата на резервните кадри към партийните комитети.

Бюрото на ОК на БКП следи и контролира отблизо работата с резервните кадри и в другите масови организации. В резултат на това значително се подмладиха кадрите и кадровият резерв на окръжната отечественофронтовска организация, на окръжната профсъюзна организация и др. Чувствително се подобри и работата с резервните кадри сред жените. Относителният им дял в кадровия резерв на ОК на БКП е 30 на сто, в градските комитети в Русе, Две могили и Вятово е около 35 на сто, в общинските партийни комитети — 34 на сто.

И занапред в кадровата политика на окръжната партийна организация на преден план ще бъдат подборът, подготовката и издигането на млади, със здрава революционна закалка кадри. Това в най-голяма степен ще съдействува за съчетаване на мъдростта с младостта, знанията и ентусиазма на младите с дългогодишния опит на по-старите поколения кадри.

* * *

Регистрацията на резервните номенклатурни кадри се извършва от сектор „Кадри" на окръжния комитет. Той разполага с необходимите първични данни за тяхната възраст, произход, образование и политическа принадлежност. Редовно следи за изменения на тези показатели. Такава регистрация се извършва и в градските, общинските и заводските партийни комитети.

Но подборът и регистрацията са началната крачка в работата с кадрите. По-важното е след това как и с какви средства да се помага и следи динамиката на тяхното развитие. В това отношение голямо значение оказва индивидуалната работа, съчетана с конкретна помощ и системен контрол. Партийните комитети и бюра особено много разчитат на колективите, сред които те работят и живеят. Значително по-голямо внимание се отделя за образователното равнище на резервните кадри. От утвърдените 1750 резервни кадри в окръжната партийна организация 290 повишават образованието си във ВУЗ, а други 820 се учат в средни учебни заведения и професионално-учебни центрове към промишлените и селскостопанските предприятия.

В основата на политическите качества на кадрите лежи тяхната марксистко-ленинска подготовка. И нашият опит доказва всеобщото положение, че само ръководител, усвоил марксизма-ленинизма, може да се ориентира в обстановката, да вижда перспективата, да анализира и обобщава практиката, творчески да подхожда при изпълнението на обществено-политическите и стопанските задачи, по-успешно да усвоява научните методи за ръководство и управление. Ето защо окръжният комитет търси високи резултати чрез марксистко-ленинското обучение на всички основни и резервни кадри. Това осъществяваме предимно чрез формите на партийната, комсомолската и профсъюзната система за политическа просвета, лекционната пропаганда, теоретическите семинари и различните курсове в АОНСУ при ЦК на БКП и нейния филиал в Русе.

Освен марксистко-ленинската теория принципно значение за резервните кадри от окръга имат познанията за управление на социалните процеси, за мултипликационния подход, за автоматизираните системи за управление и др. Това наложи да бъдат внесени някои корекции в системата на обучението. Организирани бяха допълнителни курсове за квалификация към Дома за политическа просвета при окръжния комитет и към научно-техническите съюзи. В тях участвуват близо 300 специалисти от състава на резервните кадри на комитета. В обучението се ангажират специалисти от най-отговорните централни ръководства и научни институти. На отделни ръководни дейци възложихме да разработят важни въпроси от развитието на окръга, които по-късно бяха изслушани и обсъдени в бюрото на ОК на БКП. Част от тях се отнасяха до териториалната концентрация и специализация на икономиката на основата на мултипликационния подход, териториалното и селищното устройство, усъвършенстване плановото ръководство на икономиката на основата на инженерните проекти и др. Освен това към Университета по марксизъм-ленинизъм функционират четири факултета, в които се обучават над 3700 основни и резервни кадри. Окръжният комитет направи и първите стъпки за по-ефективно използване на базата и възможностите на филиала на АОНСУ за диференцирано обучение на действуващите кадри на окръжната партийна организация.

Онова, което характеризира работата на партийните органи и организации в нашия окръг по възпитание на кадровия резерв, са постоянните грижи и внимание към тяхното поведение в обществено-политическия живот, сред колективите, където работят, и там, където живеят. Включвайки ги в изборните органи на Партията, в ръководствата на масовите организации, ние имаме добра възможност да наблюдаваме и направляваме тяхната активност. Те се включват в подготовката на пленуми, конференции, в разработката на дадени проблеми, свързани със социално-икономическото и културното развитие на окръга. Всичко това допринася резервните кадри да се изграждат като бъдещи ръководители, с високо чувство за отговорност, ръководители — енергични, с размах и деловитост, нетърпящи застоя и рутината.

За съжаление имаме ръководни кадри, които не държат на оказаното им доверие и злоупотребяват със служебното си положение. „Липсата на взискателност, безотговорността — се казва в Отчета на ЦК на БКП пред Единадесетия партиен конгрес — са главната причина за това, че у нас все още се срещат дейци, които се възгордяват и самозабравят, нарушават партийния морал и законите, злоупотребяват с гласуваното им доверие, с дадените им права, с поверената им власт. Към такива хора не трябва да се проявява никакъв либерализъм, никакво снизхождение. Те следва

Digitized by Google

решително да се отстраняват от ръководни длъжности и това трябва да се върши не само в интерес на работата, но и в интерес на правилното възпитание на кадрите."[1] На тази страна от работата с кадрите особено след Юлския пленум ние обръщаме особено внимание. Нашият стремеж е при ежегодното оценяване на кадровия резерв, както и сега при замяната на членските книжки тази взискателност да се пренесе и в първичните организации и заедно с това да търсим най-ефективни форми и средства за разширяване и усъвършенстване на нейните функции.

* * *

Едновременно с това окръжният комитет си постави и друга цел — да реализира на практика програмната задача за внедряване на конкурсното начало като гаранция за издигане на най-добрите кадри на свободните длъжности. Този метод за издигане на кадрите експериментирахме в Завода за печатни платки в Русе. Тук досега са проведени 3 конкурса за майстори в производството и за началници на смени. В тях се допускат лица, които работят в завода или в други предприятия, притежаващи съответна квалификация, необходимите идейно-политически, морално-волеви и делови качества, умеят да ръководят хората. Какви бяха нашите съображения? Само за две години обемът на производството на този завод се увеличи 7—8 пъти. Приблизително толкова пъти се повишиха и изискванията за знания по специалността и към другите качества на съвременните ръководители. Макар че опитът по внедряването на конкурсното начало при издигането на кадрите да е още недостатъчен, още сега можем да изтъкнем, че той се отразява положително върху дейността на завода: издига се равнището на подбраните с конкурс кадри; способът подтиква към по-задълбочена и системна подготовка и самоподготовка на всички действуващи кадри, за постоянно повишаване на тяхната квалификация; спомага да се издига авторитетът на дадената длъжност; да се засилва доверието на колектива в ръководството; повишава качеството и ефективността от работата на отделните ръководители и колективи. Опитът от този експеримент бе разгледан и вече се пренесе в практиката на партийните организации в завод „Найден Киров", ДМЗ „Георги Димитров", ЗЛКИ Латекс" в Бяла, в селата Караманово, Новград и др.

* * *

Наред с положителните страни, които характеризират нашия опит в подбора, подготовката и възпитанието на резервните кадри, има слабости, има и нерешени въпроси, които са очертани в Решението на Секретариата на ЦК на БКП. Преди всичко редица партийни комитети и организации не вникват достатъчно дълбоко в съдържанието, и равнището на подготовката на резервните си кадри. Не навсякъде има специализирани и диференцирани форми за обучение на тези кадри в зависимост от тяхната степен на подготовка и служебно положение. Все още преобладават масовите, груповите форми за подготовка и възпитание, а се подценява главната форма в кадровата дейност, индивидуалният подход, помощта и взискателността за повишаване личната отговорност и за организиране самостоятелната работа на резервните кадри.

Не винаги обучението се свързва с най-актуалните задачи, с изискванията на мултипликационния подход и новия икономически механизъм, със стратегическия лозунг за висока ефективност и качество. Усилията ни за подготовката и възпитанието на резервните кадри по места не винаги съдействуват в достатъчна степен за усвояване на юлския дух, за създаване атмосфера на висока взискателност и отговорност. Има случаи, когато едни резервни кадри не оправдават възложеното им доверие, носители са на отрицателни прояви, а други трудно се преустройват и не съумяват да овладеят новите изисквания. Не са изключение случаите, в които при подбора на резервните кадри не се отчитат добре прогнозите и плановете за развитието на съответните трудови колективи, нуждите от кадри за определен период, продиктувани от настъпващите изменения в структурата на производството. Не е постигнат необходимият обхват на резервни кадри за всички номенклатурни длъжности, особено за ръководители в областта на строителството, културата, секретари на ППО, на комсомолски дружества и други.

Причините за тези слабости се коренят най-вече в това, че проблемите на работата с резервните кадри не са осъзнати дълбоко от някои партийни комитети и ръководни дейци, особено в народните съвети, стопанските организации, учебните заведения и др. Съществува неправилното разбиране, че подборът, подготовката и възпитанието на резервни кадри е задача само на партийните комитети. Отделни ръководни органи се задоволяват само с тяхното картотекиране, но не полагат настойчивост и последователност в грижите за израстването им.

За разкриване на съществуващите слабости и недостатъци в работата на окръжния комитет на Партията ценна помощ оказа отдел „Организационен" на ЦК на БКП. Извършена бе задълбочена проверка на стила на работа с кадрите в партийните комитети, първичните организации и масовите организации. Анализът и изводите на тази проверка станаха достояние на окръжния партиен и стопански актив и помогнаха да се изяснят причините от субективен и обективен характер, които са пречка за най-ефективното внедряване на комплексната програма за работа с кадрите.

Нов тласък в нашата дейност сега дава Решението на Секретариата на ЦК на БКП от м. декември 1977 година за работата на Русенската окръжна партийна организация по подбора, подготовката и възпитанието на резервните кадри. Бюрото на ОК на БКП, партийните органи и организации разгле-

[1] XI конгрес на БКП, Доклади и решения, Партиздат, с. 70.

Digitized by Google

даха решението и приеха конкретни мерки за неговото изпълнение — за отстраняване слабостите, за разгръщане в дълбочина и ширина положителните страни.

Подготвяме пленум на окръжния комитет, на който ще обсъдим стила на работа на партийните и стопанските кадри. Предстои окръжна теоретико-практическа конференция на тема: „Съвременни изисквания за работа с кадрите".

Партийните комитети и организации върху основата на досегашния опит набелязват мерки за усъвършенстване планирането на работата с резервните кадри. В своите програми те предвиждат изучаването, обсъждането и решаването на повече основни въпроси в това направление. Сега по-задълбочено се преглежда и попълва съставът на резервните кадри за всички длъжности от номенклатурата, като се планира подготовката на не по-малко от 2—3 души за всяка от тях и се предвижда последователно ешелониране на кадрите по подготовка, възраст и специализация.

Под непосредственото ръководство на партийните комитети и организации, държавните, стопанските и обществените органи в съответствие с плана за социално-икономическото развитие на окръга, на отделните колективи разработват планове за бъдещите нужди от резервни кадри и набелязват конкретни мерки за своевременната им подготовка. Окръжният и общинските партийни комитети съвместно с ръководствата на АПК насочват своите грижи за подготовката на местни кадри и за задържане на кадрите, дошли от други райони на окръга и страната.

Ще усилваме ролята и отговорността на първичните организации за подготовката на резервни кадри за секретари на комсомолски дружества и за непосредствени ръководители на производствени звена като добри организатори, зрели политически дейци и възпитатели на трудовите колективи. В това направление ще разширяваме още повече и демократизма при издигането на ръководни кадри, като се взема предвид мнението на организациите и трудовите колективи и ще водим борба срещу всички прояви на субективизъм в кадровата работа.

Предстои замяна на партийните членски книжки. По своята същност тя е своеобразна оценка за практическото осъществяване на ръководната роля на Партията чрез делата на всеки комунист. Чрез прегледа на нашия боен строй ще мобилизираме силите на комунистите, ще издигаме тяхната енергия, инициатива и отговорност. Прегледът ще бъде и отговорна проверка на нашия подход към кадрите, защото по своя замисъл той ще открие широко поле за работа с човека, с отделния комунист. Същевременно ще стане плацдарм на борба на партийната организация, на трудовия колектив, на всички кадри за изпълнение на насрещните планове, за успешното приключване на петилетката.

КООРДИНАТИ НА ЧЕЛНИЯ ОПИТ

Те ни отведоха в градския комитет на Партията. Русенските комунисти, изграждащи социалистическия монумент на революционното безсмъртие на българския дух, заразяват с патоса на вдъхновените си дела.

Ще щрихираме отделни черти на подхода към оценката на хората, които имат според нас значение за предстоящия преглед на партийните сили.

1

СУБЕКТИВНИ РЕЗЕРВИ

Идеята е плод на новия партиен подход. Замисълът бе да се мобилизират всички резерви в ръководния субективен фактор. Това означава — всеки комунист да стане активен политически боец за победата на конгресния курс. Всяко настъпление се предшествува от проверка на силите. А в многохилядния отряд на организацията има отделни комунисти, които наричаме пасивни. Има ги навред. Но разчетите показват, че ако те бъдат изведени на предни позиции, авторитетът и боеспособността на Партията несъмнено ще нараснат.

Ето кое подтиква градския комитет да насочи усилията си към тях. Да изучи явлението „пасивност", да определи неговите измерения, да разкрие причините, личните и обществените фактори, които го обуславят, и да предприеме мерки за преодоляването му.

Очертават се няколко основни задачи: да се изяснят причините за пасивната позиция на отделния комунист, да се анализират конкретните грижи на бюрата и организациите за такива комунисти, да се набележат мерки за индивидуално въздействие към тях.

Digitized by Google

Идеята се нуждае от научна постановка на работата. Комитетът я създава. Разработва методика за изследване на явлението и организация за изпълнение на приетия план. Методиката съдържа критерии и показатели за оценка степента на трудовата, политическата и обществената активност на комунистите. В тях са разчленени уставните изисквания.

Тази методика има двояко значение. Тя ориентира бюрата и отговорниците на групите за подхода към подбора на комунистите, които според дефинираните в методиката изисквания се намират под средното равнище на активността в партийната организация. Съобразно с методиката се водят беседите, съставят се заключенията за активността на хората.

Данните, извлечени и обобщени от нея, са източник на познание за показателите, по които активността спада, за социалните и демографски групи с повече неактивни комунисти, за работата с тях.

Основният метод, който се използва, е индивидуалната беседа. Тя се води от член на градския комитет. В нея участвуват секретарят, отговорникът на групата и неактивният партиен член.

Преди беседата с него отговорникът от комитета се среща с комунисти и безпартийни от непосредственото му обкръжение и внимателно проучва тяхното мнение за неговата трудова, обществена и политическа активност. Съставя свое независимо от другите становище за активността и авторитета на лицето в колектива, по местоживеене и в семейството. Изучава партийни документи, отразяващи неговата позиция, проблемите, които са разглеждани на събрания, обстановката в организацията, грижите на бюрото към отделните хора. Добива цялостна представа за личността и обективните условия, при които тя се развива и проявява.

В тази фаза на изследването комунистът се разглежда като част от партийния колектив. Проследява се как функционира живата връзка: комунистът отговаря за Партията, както Партията е отговорна за всеки комунист.

Всички действия са подчинени на изискването за обективност. Към човека се подхожда като равноправен и равностоен член. Дали той е пасивен и в каква степен е активен е предварителна хипотеза, предположение, което, докато не се докаже и не се осъзнае, няма силата на оценка. Педагогиката в партийната работа решително отхвърля преднамерения подход към личността. Това положение е особено важно сега, при диалога между комунистите и бюрата в процеса на замяната на партийните членски книжки.

При беседата се създава обстановка на взаимно доверие, необходима за конструктивен разговор, за критично обсъждане на условията в партийната организация, за оценка и самооценка на своята позиция и роля в колектива. Отстоява се гледище, препоръки. Партийният секретар съобщава оценката на бюрото за комуниста, препоръките, адресирани към него, и как да ги постигне.

На комуниста се предоставя пълна възможност да оспорва, да противопоставя мнение по отделни факти и оценки, да предявява искания, свързани с претенциите към него. Пълен демократичен диалог. В края на беседата представителят на градския комитет обобщава разговора в основни изводи и заключения с нормативна сила и за отделния комунист и за партийното бюро. Беседата се протоколира.

След беседата представителят на комитета заедно с партийния секретар и отговорника на групата вземат отношение по съображенията на комуниста и уточняват конкретен план за индивидуална работа с него. Беседата придобива значение на метод за познание и самоизменение на партийното ръководство и на пасивния комунист...

След беседите с отделните комунисти градският комитет насочва

Digitized by Google

усилията на партийната организация към следващата задача — да се изгради система за постоянна индивидуална работа с комунистите.

Сега идва ред на третия етап. Предстои в процеса на замяната на членските книжки да се провери какви изменения са настъпили в активността на комунистите, да се оцени ефективността на индивидуалната работа с тях, да се направят необходимите изводи и за стила на градския комитет. Проверка на всичко. В живота няма покой. Активността варира. Позициите се разменят. Обстоятелствата се менят, а заедно с тях и хората. Затоза грижата за активността на комунистите, за жизнената позиция на първостроителите на комунизма ще стои в дневния ред...

2

ПЛЕНУМ НА „ХИЛЯДИТЕ..."

Програмата за него предвижда: разговорът в градската организация да подложи на критическа оценка политическата отговорност и творческата активност на комунистите за реален поврат в борбата за високо качество и ефективност на труда.

От подготовката произтича и целта: с политически средства и методи да се осигури изпълнението на количествените и качествените показатели в плановете на трудовите колективи.

Подходът към целта изисква:

— да се повиши приносът на комунистите за високо качество и ефективност;

— да се усили прякото въздействие на първичните организации върху комунистите, а чрез тях — върху тружениците на колективите;

— да се преустрои стилът на партийните комитети в ръководството на организациите.

Усилията през първия етап на процеса са насочени към задачата за повишаване авангардната роля, политическата отговорност и личния принос на комунистите в борбата за високо качество и ефективност на труда по всичко и навред.

Започва многостранен и всеобхватен политически анализ в организациите, бюрата и партийните групи. Събранията, заседанията и сбирките след самоотчетите утвърждават атестационни оценки на всички комунисти. Политическата оценка се предшествува и съпровожда с идеологически въздействия. Те подготвят партийните членове теоретически и психологически за самоанализ и отчет. Разговорът за уставните изисквания, свързани и актуализирани с текущите задачи на партийната политика и възложените поръчения, създава вътрешна нагласа за критичен размисъл върху собственото поведение. Тези съждения са част от колективната мисъл за отговорността на градската партийна организация. Всеки комунист става съпричастен в едно голямо дело — подготовката на предстоящия пленум. Цялата градска организация е привлечена в решаването на поставената цел.

Каква е технологията на работата през този етап? В какви организационни процедури се изразява тя?

За отразяване на изводите от самоотчета и оценката градският комитет съставя специална „Атестационна книжка на партийния член за изпълнение на уставните задължения и възложените поръчения". В нея за всяка година от петилетката се вписват отделни оценки за трудовата дейност, за участието на партийния член в обществено-политическия живот на трудовия колектив и по местоживеене, оценки за политическата му подготовка и за личните качества. Всяка форма на социалната активност се изразява и измерва с показатели, които диференцират основните уставни задължения на комуниста като политически организатор и възпитател на масите, като личен пример и образец на човека от утрешния ден. Така например критерият за оценката на трудовата активност е приносът на комуниста в разкриване на резервите и в реализацията на основните качествени показатели на ефективността, определени от Единадесетия конгрес и Юлския пленум. Посредством тези конкретизации на самоотчета и оценката се дава определена насока на индивидуалната активност, съзнателно и целенасочено се управлява поведението и развитието на комунистите. Когато един човек предварително знае по кои признаци на неговата социална активност ще бъде обществено оценяван, каква е значимостта на отделните показатели, той своевременно преустройва собственото си поведение. Това е азбучна истина! Творческият момент се изразява в актуализацията на общите и трайни нормативни задължения с изискванията на задачите, които се решават в момента.

Комплексният характер на общата оценка позволява на всеки да види себе си през очите на колектива, да сравни своето мнение с оценката и становището на другите. В атестационната книжка той ще изрази своето съгласие или възражение с колективната оценка. Книжката се съхранява в партийното бюро. Ако настъпят промени, тя се изпраща до организацията, в която партийният член се зачислява.

В каква последователност се извършва атестирането на комунистите?

Всяко партийно бюро разпределя кой за кого, на кое заседание ще докладва предложение за атестационна оценка. На заседанието участвува и оценяваният комунист. Той още тук има възможност да изрази свое отношение за фактите, констатациите

Digitized by Google

и препоръките. След заседанието на бюрото работата се пренася в партийната група, а при малочислените организации на събрания, където комунистът отчита как изпълнява уставните си задължения и партийните поръчения. Отчетът и мотивираната оценка на бюрото заедно се обсъждат. Атестатът е производна от три оценки: на бюрото, на партийната група или организация и на отделния комунист. Тя се вписва в атестационната книжка.

Годишните оценки в атестационна книжка за авангардната роля на комуниста в труда и обществено-политическия живот, за неговата идеологическа и политическа подготовка, за отделни личностни качества, без които не може да изпълнява основните си функции, са отражение и нагледна представа за индивидуалното развитие на личността. Те са основа за качествен анализ на членския състав, за индивидуална работа, за вярна характеристика на първичната организация, ориентация за нейното развитие като ръководно политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на колектива. Ефективен механизъм за контрол и самоконтрол, за възпитание и самовъзпитание. Тези колективно разработени и утвърдени оценки и препоръки сега в процеса на замяната на членските книжки ще бъдат поставени на преоценка. А заедно с тях и ефективността на възприетия способ на въздействие.

През този етап пленумът като процес прониква още по-дълбоко в мислите и делата на комунистите. Чрез отчета и оценката всеки преживява отговорността на частта към цялото. Преди да е официално открит, в биографията на комунистите пленумът оставя неотразим отпечатък. Годишните събрания потвърдиха това. Комунистите разсъждаваха върху своите дела и отговорности, отразени в отчетите, с критериите на пленума за авангардната роля на комунистите в борбата за висока ефективност и качество на труда и производството.

Следващият етап от подготовката на пленума съсредоточава усилията на партийните кадри за решаване на другата цел — да се усили всестранното въздействие на първичните организации върху комунистите и безпартийните. Образно казано, в боя се вкарва следващият ешелон — партийните колективи и ръководните кадри.

На сбирки в групите и на събрания в първичните организации започва дълбок, критичен самоанализ на измененията в стила и методите на работа на бюрата и на кадрите, настъпили след Юлския пленум. Партийните комитети, заводски и учрежденски (а тук две трети от организациите се ръководят от тях) изучават проблематиката на събранията, решенията и начина на тяхното изпълнение, съставляват и утвърждават характеристики на първичните организации. Характеристиките се обсъждат на събрания, бележат се мерки за отстраняване на слабостите, за усилване на конкретното влияние на организациите за изпълнение на плановите качествени и натурални показатели. В характеристиката се отразяват две оценки: на партийния комитет и на членовете на първичната организация за стила на бюрото и ръководните кадри. Ролите на субектите и обектите на оценките и препоръките се сменят. Обектът на атестационната оценка е субект на характеристиката за бюрото и кадрите. Кръгът се затваря. Вътрешнопартийната демокрация и равноправието в дълга и отговорността за реализацията на поставената цел получават пълно проявление. Пленумът се разгръща в ширина и дълбочина.

Третият етап протича в партийните комитети. В тях се обобщават всички резултати. Информацията от отчетите, оценките и характеристиките на комунистите и на първичните организации е основа за самоанализ на партийните комитети, за техния стил на ръководство, за степента на отговорност и конкретна помощ, за реалния им принос в насоките, очертани от конгреса и Юлския пленум на Централния комитет (1976).

Заедно с тази кипяща дейност градският комитет осъществява поредица от спомагателни мероприятия — в това число и научно-практическа конференция, срещи с партийни секретари, групови отговорници, ръководни кадри и др.

Комитетът наблюдава и пряко ръководи разгръщането на процеса, насочва го към решаването на поставените цели. В подготвителните етапи на пленума се решават попътните цели, а заедно с тях част от основната цел. Пленумът започва с отчета на първия комунист как воюва за високо качество и ефективност на труда. Това е движение на хилядите, движение на мисълта, на усилията, родено от една повеля, насочено към една голяма цел.

Проблемът за високо качество и ефективност се разглежда през призмата на авангардната роля на комунистите. И този съвсем правилен подход естествено и неизбежно трансформира проблема за качеството и ефективността в проблем за стила на субективния фактор. Прераства в политически, организационен и идеологически въпрос.

По същото време градският комитет сам изучава два проблема: установява действителната изява на авангардната роля на комунистите като образци в труда и като политически организатори на трудещите се, установява действителните усилия на първичните организации за изграждане на комунистите като политически бойци. Съставя комплексни групи и проверява на място преобладаващата част от организациите. Установява динамиката на процесите, свързани с издигане качеството на членския състав, и стига до извод за боеспособността на този субективен фактор; установява разпределението на партийните сили в решаващите производствени и функционални звена и стига до извод за способността им да оказват всеобхватно партийно влияние върху всички сфери на трудовите колективи; установява проблемността на събранията и оценява

Digitized by Google

степента на тяхното въздействие върху комунистите по основните качествени фактори на ефективността; установява накрая резултатите от партийното ръководство на комитетите. Тази информация в единство с изводите от анализите и самоанализите на партийните организации и комитетите е съвсем достатъчна за безпогрешна „рентгенова снимка" на субективния ръководен фактор в трудовите колективи. Установява се връзката и зависимостта между явленията, които тя отразява, и количествените и качествените данни за реализацията на плановите показатели. Това е едната страна на истината.

Другата страна на истината комитетът установява с оригинално проучване. С помощта на научни работници от АОНСУ е разработена сполучлива програма за изследване на авангардната роля на комунистите в сферата на материалното производство, в което се решават главно въпросите на качеството и ефективността. Какви са количествените и качествените резултати от дейността на комунистите при реализацията на двете техни функции: трудова и обществено-политическа. Обект на изследване са близо 1500 двойки от комунисти и толкова безпартийни в промишлеността, транспорта, строителството, търговията и услугите, подбрани случайно. Сравнителният метод изисква да се определят двойки от комунист и безпартиен по сходни качествени признаци: пол, възраст, образование, квалификация, трудов стаж и др. Използва се еднаква, за всяко лице от двойката, карта от типични качества за личността. Всяко качество се оценява в четири степени: не го притежава; умерено го притежава и рядко го проявява; притежава го, но не винаги го проявява, притежава го в най-голяма степен и винаги го проявява. Всяка степен има цифрово значение, което позволява да се изчислява съответният коефициент.

Интерес представлява методът на оценяването на лицата от всяка двойка. Всеки оценява себе си, оценява съответно и другия, а прекият ръководител, партийният и профгруповият отговорник независимо един от друг оценяват и двамата. За всеки комунист и безпартиен труженик от двойката се получават по пет независими оценки, мнения за степента на качествата, които притежават, и за степента на тяхната проява. Когато цифровите значения на оценките се осреднят, се получават обобщени оценки, по които могат да се сравняват.

Тази информация разкрива състоянието на авангардната роля на комунистите. Без сравнение с безпартийните, без съпоставянето няма друг по верен начин смислово и графически да се разкрие картината: първо, каква е осреднената оценка за характерните качества на комунистите, без които те не могат да реализират авангардната си роля в труда и обществено-политическия живот. Тази информация е основа за изводи относно степента на авангардната роля. Тя съдържа колективна авторитетна оценка и самооценка. Второ, от обобщената информация могат да се видят различията в оценките за качествата на комунистите и безпартийните, къде и доколко оценката на комуниста надвишава тази на безпартийния със сродни качествени признаци, къде и по кои качества тази оценка е по-ниска. Получава се достоверна представа за съотношението между челния отряд и масите. Виждат се в каква степен безпартийните от трудовите колективи по своите качества и начин на живот се доближават до авангарда, а също така къде, по кои показатели те най-силно изостават. Информацията е отражение на състоянието, познание, необходимо за политически оценки, за ориентация на бъдещата работа, за приемане на политика и тактика на градската организация, диференцирана по отрасли на материалното производство.

Тази информация, взета заедно с информацията от самоотчетите и атестационните оценки, хвърля обилна светлина върху истинското състояние и дава втора рентгенова снимка за ролята на субективния фактор, на комунистите, чрез които Партията съединява своята политика с живото творчество на масите. Установява се причинно-следствената връзка между степента на авангардната роля на комунистите и количествените и качествените показатели от изпълнението на плана, на резултатите от борбата за високо качество и ефективност на труда.

Съединявайки първата и втората страна на истината, градският комитет стъпва на здрава основа за верни политически изводи и самооценка на собствения стил на ръководство, за точни и необходими решения, проекции на по-далечни перспективи.

Започнал с отделния комунист, с отделния творец и боец, пресякъл всички страни от битието на градската организация, пленумът дълбоко се врязва в съдбата на комунистите и колективите. С новите си решения той се възвръща отново към тях, за да изтегли веригата на мислите и усилията към следващата спирала на социалния прогрес.

На годишните събрания едни го нарекоха Юлски пленум на градската организация, а други — нашият пленум, пленум на хилядите...

Николай ИВАНОВ

„Партиен живот" разказа част от това, което се мисли и върши в Русенски окръг. Много начинания правят първите си, все още колебливи стъпки. Ще мине време, а времето е проверка, и ние отново ще тръгнем по известните ни координати. Ще видим и едва тогава ще кажем — нищо не е отишло напразно. Идеите, които сега се съвеждат в действие, преобразяват комунистите от Русенския край. И разговорът, прекъснат дотук, отново ще продължи...

Digitized by Google

ПАРТИЙНИЯТ КОМИТЕТ

ПАРТИЙНАТА РАБОТА В МИНИСТЕРСТВОТО

ДИМИТЪР ПЕТКОВ

Отчетно-изборните събрания и конференции в министерствата и централните ведомства имаха важно значение за обобщаването на опита за по-нататъшното издигане ролята на партийните организации в тези важни управленчески звена през двете години, изтекли след Единадесетия конгрес на Партията.

През това време се извърши значително преустройство на централните управленчески органи. Премахнаха се някои междинни звена, които усложняваха управленческите връзки и създаваха ненужно дублиране в управлението. В повечето места се премина към двустепенна връзка — министерство — стопански комбинати и предприятия. С това се целеше да се опрости и приближи управлението до производството. Това измени функциите и на самите министерства, които вече носят пряка отговорност както за развитието на техническата политика в дадения отрасъл, така и за непосредственото направляване на стопанските звена и на цялата икономическа дейност в дадения отрасъл. С цел да се засили комплексността в работата им и по-добре да се организира тя, да се внесе нужната специализация и висока компетентност във всяко звено се преустрои структурата им. Обособи се разработващ блок, чиято функция е да осигури висококачествено комплексно разработване на проблемите на отрасъла и тяхното внедряване в практиката. Основната част от специалистите са обединени в изпълнителски блок, чиято функция е да ръководят оперативно цялата работа на сложния стопански организъм на съответния отрасъл. Контролният блок има задачата да осигури оперативен контрол как се изпълняват партийните решения и решенията на самото министерство. Тази структура вече съществува повече от година и фактически съвпада с периода, който се отчита на тазгодишните отчетно-изборни конференции и събрания. Затова правилно бе на тях да се обобщи опитът от работата на апарата на министерствата при новата структура и новите функции. Още повече, че един от въпросите, който предстои да се решава на Националната партийна конференция, е за социалистическата организация на труда. А за тези партийни организации той преди всичко се отнася до социалистическата организация на труда в самото министерство, за да бъде високоефективно цялото управление.

Digitized by Google

Министерствата и централните ведомства разполагат с висококвалифицирани специалисти. Използването на техните възможности зависи от много фактори. Един от най-важните е какви задачи ще изпълни всеки един от тях, какъв ефект ще се получи от работата му. Но тук става дума за управление на сложна икономическа система и резултатите се определят преди всичко от дейността на управленческия апарат като цяло, като единна система. Затова резултатите на управлението и на отделния специалист или на цялата икономика в най-голяма степен се определят от организацията на труда на целия апарат. Тази организация се отнася най-напред до генералната му структура — разделението му на три функционално различни блокове, след това специализацията му по направления. Твърде важно е как ще се установят съответните връзки между тези звена, как ще се координира дейността им, за да няма разнопосочност в действията, дублиране, несъгласуваност както вътре между направления и блокове, така и между тях и низовите организации и комбинати, които те ръководят. И най-идеалната структура на управлението може да функционира със задръжки, ако не се полагат постоянни грижи да се усъвършенствува дейността на хората, стилът им, да се отстраняват препятствията и недостатъците. В това отношение голяма роля могат да изпълнят партийните комитети и организации.

Тази група въпроси обаче не заеха полагащото им се място в работата на партийните събрания и конференции на комунистите от Министерството на транспорта, на снабдяването и държавните резерви и от Държавния комитет за планиране. Партийните комитети не направиха цялостна оценка на плюсовете и минусите на новата управленческа структура. Вярно е, че засегнаха отделни страни от функционирането на апарата през последните две години. Оцениха работата на някои блокове и направления, дадоха препоръки за отстраняване на посъществени недостатъци.

В двете министерства — на транспорта и снабдяването, които имат различни звена и поделения в страната, повече внимание отделиха на работата на разработващия блок и на производствените връзки на апарата с ръководените поделения. Разработващият блок е допринесъл за по-бързото овладяване на програмно-целевия и комплексен подход в управлението на стопанската дейност, използването на мултипликационния подход. Едновременно самите партийни организации активно са съдействували за овладяването на тези подходи, като неедкократно са разглеждали на партийни събрания предлаганите разработки и са им давали политическа оценка, разисквали са върху организацията на труда и приноса на комунисти и ръководители за усъвършенствуване на управлението. Така с усилията на ръководствата на министерствата от една страна и на политическото въздействие на партийните органи се е получило такова единодействие, което е дало положително отражение върху усъвършенствуването на работата на целия апарат.

Разработващият блок в Министерството на транспорта например е разработил и внедрил 10 целеви програми. Разработена е и се внедрява технологическа специализация, концентрация и управление на целия транспортен комплекс. Укрепнали са направленията вътре в блока. Създадена е по-тясна връзка с научните звена, които са важна съставна част от този блок. Над 780 специалисти имат творчески планове за изясняване на различни проблеми от работата на комплекса. Само за двете години в транспортния комплекс са разработени 184 научни теми и 126 от тях са приложени. Икономическият ефект от това възлиза на повече от 8 милиона лева. Правилното насочване на научното обслужване и тясната връзка с конкретните проблеми на комплекса е помогнало да се повиши ефективността на науката. Ефек-

Digitized by Google

тът от един лев, влаган за тази цел, е порасъл от 2,36 лева преди две години на 4,10 лева през 1977 година.

Средно на повече от 8 партийни събрания в системата на Министерството на снабдяването и държавните резерви партийните организации са разглеждали въпроси на управлението на материалните ресурси. На общо партийно събрание, на което са присъствували и секретарите на партийните организации от окръжните снабдителни организации е разгледано преустройството на управлението и задачите на комунистите. Направена е констатация, че работата на организацията и комунистите не отговаря на изискванията на Партията. В края на миналата година е направена нова крачка за по-добро решаване на важни въпроси за обвързване на материалните ресурси с производствените планове на различните отрасли, за реализиране на по-големи икономии от материали и суровини. Партийната организация е разгледала работата по изпълнението на националната програма за икономии на материали и суровини, за която отговаря министерството.

Като направиха тези общи оценки, събранията в двете министерства разкриха и отделни недостатъци във функционирането на управленията. Бавно се овладяват новите технологии на управление. Не е преодолян още чиновническо-бюрократичният подход в някои звена, особено в снабдяването. „Служителите от окръжните пласментно-снабдителни организации често поради неизяснени задачи, липса на компетентност, проява на чиновническо отношение се отправят от дирекция в дирекция, разкарват се, за да получат желания отговор или необходимите указания. Такива слабости има и във взаимоотношенията между дирекциите в министерството" — изтъкна в доклада си партийният комитет в Министерството на снабдяването и държавните резерви. В транспортния комплекс представителите на разработващия блок малко посещават низовите звена, за да им помагат в работата и да изучават непосредствено проблемите. При значителното подобряване на научното обслужване все още там не е преодоляно дребнотемието и самоцелността в някои разработки, които не обслужват отблизо комплекса. Съществува голяма неритмичност — 80 на сто от научните решения са внедрени през последния месец на годината.

На събранието в Комитета за планиране се констатира, че в някои направления в управленческите звена на този национален институт се допуска ведомствен подход, който не е оправдан дори за работата на специалистите в министерствата, че се изменят програми, показатели и пр. без знанието и участието на специалисти по материалните баланси и др. Едва напоследък след преустройството в научното звено дейността му се свързва по-тясно с работата на комитета.

Тези оценки за функционирането на управленческия апарат при новата структура и новите задачи на министерствата показаха, че партийните комитети и организации не остават без внимание такъв важен въпрос като състоянието и работата на апарата. Но те недостатъчно ярко и смело разкриха по-обстойно успехите и недостатъците в тази област. Повече вникваха в различни елементи и дейности на управленческата структура, а не направиха своя по-голям принос в усъвършенстването на управлението като цяло. Наред с отбелязаните недостатъци във функционирането на службите на значителна част от апарата тегнат досегашните навици и методи на управление. Затова една от най-важните задачи пред партийното ръководство в министерствата сега е по-често, по-дълбоко и системно да вникват в тези проблеми и процеси, да дават своята оценка и с цялата си работа да съдействуват за усъвършенстване както на структурата, така и на стила и методите на самото управление, за да изявят напълно своята ръководна политическа роля в апарата.

Digitized by Google

Централен въпрос на трите събрания беше овладяването на новата технология на планиране като важен лост за усъвършенствуване на субективния фактор и издигане на неговата роля в управлението на икономиката. При разглеждане на този въпрос до голяма степен се откроп доколко е напреднало преустройството в стила на управленческите органи в тези централни ведомства.

Преди всичко бяха изтъкнати големите усилия особено в края на миналата година, които са положили партийните организации в Държавния комитет за планиране, в Министерството на транспорта и Министерството на снабдяването и държавните резерви за по-бързо овладяване на новия подход в планирането. В Държавния комитет за планиране са проведени партийни събрания във всички поделения. Обсъдени са важни задължения на комитета за разработване на нормативна система и нормативи и държавни планови задания. Специално внимание е отделила организацията за по-доброто усвояване на балансовия метод. Специалистите в комитета са били разпределени да помагат на отделни отрасли в разработката на насрещните планове и инженерните проекти.

В Министерството на снабдяването и държавните резерви тези въпроси неведнъж са били предмет на разглеждане на партийни събрания и на общо събрание на всички комунисти от министерството. В резултат на взетите мерки значително по-добре е обвързан народностопанският план с материалните ресурси, разкрити са значителни резерви за икономия на материали. Партийният комитет и организации са насочили вниманието си да помогнат да се организира образцово снабдяване на някои основни предприятия и постепенно да се реши въпросът за висока организация на пласментно снабдителния процес в цялото народно стопанство.

Комунистите оцениха, че са направени първите сполучливи крачки за овладяване на новата технология на планиране, което е дало значителен ефект за народното стопанство — съдействували са за разкриване на сериозни резерви за народното стопанство и тяхното оползотворяване.

Значителна е крачката в овладяването на новия подход в планирането в Транспортния комплекс. Партийните организации там са извършили системна работа, за да помогнат да се усвои наистина делови стил на работа на апарата и партиен подход при решаването на стопанските въпроси, да се повиши отговорността на всеки работник за изпълнение на своите задачи и задачите на цялото министерство. Особен тласък за това е дало указанието на Централния комитет на Партията за участие на апарата в низовите звена, за да им се помогне да разкрият резервите, да разработят инженерни проекти и на тяхна основа да уточнят своите насрещни планове. Комитетът е дал поръчения на отделни комунисти да окажат помощ на много низови звена, което да служи за образец на нов стил в управлението. В процеса на съставянето на насрещните планове с участието на представители на министерството са разработени 1200 инженерни проекта и целеви програми за технически прогрес. Издигната е значително активността на колективите в съставянето на насрещните планове. От тях са постъпили 73 000 предложения. В резултат на това е изработен високоефективен план, който предвижда увеличение на товарите в сравнение с миналата година с 20,4 на сто, на обществената производителност на труда с 11,3 на сто, на печалбата с 26 на сто. Чистата продукция се очаква да нарасне с два пъти по-висок темп, отколкото средното нарастване на националния доход в страната. Комунистите от Министерството на транспорта оцениха, че успешно овладяват новата технология на планиране. Тази оценка бе споделена и от др. Ни-

Digitized by Google

кола Калчев, завеждащ отдел „Промишленост и транспорт“ на ЦК на БКП, който се изказа на събранието.

Извършеното както в транспорта, така и в Комитета за планиране и в областта на пласментно-снабдителната дейност в овладяване на новата технология на планиране показва, че концентрираните усилия на стопанските ръководства и на политическите органи дават известни резултати в усъвършенстване на управлението, в овладяване на по-съвършени методи и лостове за издигане на неговата ефективност.

И на трите събрания обаче имаше значителна критика на допусканите недостатъци. В Министерството на транспорта обаче преобладаващата оценка беше оптимистична, че се извършва успешно прелом в тази насока. Право на партийните организации е да направят точната преценка докъде и доколко са усвоени изискванията на Партията за изменение на стила на управлението. Но смятаме, че сега няма по-опасно и вредно от прибързаното самоуспокояване, че нещата вървят идеално и правилно. В Комитета за планиране и Министерството на снабдяването и държавните резерви нотките бяха по-сдържани. В своите изказвания другарите Кирил Зарев и Сава Дълбоков предупреждаха, че трябва да се счита, че са направени само първите, началните крачки за овладяване на новия подход.

И ако се вникне по-дълбоко в някои от изнесените факти, ще се види, че тяхното предупреждение беше много уместно. Например органите на снабдяването, вместо да изучават потребностите, очакват предложения и заявки. Няма още научнообосновани нормативи, свързани с постиженията на челните страни и с научно-техническия прогрес. Не се работи с достатъчна перспективност. Ето проблеми на управлението, които стоят и като важни задачи пред партийните организации. Не случайно някои комунисти в своето изказване повдигнаха въпроса за обсъждане на разработваните програми в Министерството на снабдяването на общи партийни събрания. Въобще важни въпроси на дневния ред на партийните форуми могат и трябва да бъдат не само качествата и годността на апарата да отговаря на новите задачи, но и доколко той овладява и прилага новите технологии на управленческия процес, научността и перспективността в работата му, деловитостта, организираността, дисциплината и отговорността, доброто конкретизиране и умелото използване на икономическите лостове за въздействие. В досегашната практика съвсем малко са общите събрания на всички комунисти или на комунистите от направленията, които трябва да съгласуват своята дейност. В повечето случаи такива събрания се свикват, за да се информират партийните членове по важни задачи, а не да разискват и решават основни, общи за тях проблеми. Следователно има твърде много неизползвани възможности за подобряване на партийната работа и за издигане ролята на партийното ръководство.

Досегашният метод на планово ръководство протичаше главно по линията на разпределение на плановете централно и тази практика не е още преодоляна. Тя изпъкна още по-ярко в процеса на изработване на насрещните планове. При сложните икономически връзки се насади значително бюрократизъм, ненужен централизъм, чиновничество. Такива факти бяха отчетени и на трите партийни събрания. Следователно място за успокоение няма. Сега министерствата не са чисто управленически звена, те са вече органи, които непосредствено управляват и делово координират работата и носят пряка отговорност за успехите и неуспехите на цели отрасли или комплекси, на цялата икономика. Изменението на стила на управление изисква тези две страни — планиране и оперативна помощ, в разработката и решаването на важ-

Digitized by Google

ни въпроси да се съединят. Като разработват научни проблеми, проблеми на техническия прогрес, нормативи и критерии, тяхната работа е преди всичко да помагат на звената да разработват своите проблеми чрез инженерните проекти и оттам непрекъснато да усъвършенстват планирането. Така тяхната дейност по планиране отгоре ще се слее в един поток с планирането отдолу, ще добие действен характер. Партийните организации и комитети могат да допринесат много да се усвои този стил на управление, да бъде белег на нов подход в работата на апарата. Това изисква обаче още по-дълбоко и с по-висок критерий и взискателност да вникват в тези проблеми и да дават решаващ принос в реализиране на партийните изисквания, особено след Националната партийна конференция.

И досега партийните комитети и организации разполагаха с важни средства за политическо ръководство. Но очевидно с предоставеното им право на контрол тази роля значително нараства. Естествено беше на тези първи събрания и конференции, след като получиха то-то им право на контрол тази роля значително нараства. Естествено овладели това ново оръжие на партийно ръководство, което им дава много по-големи възможности да въздействуват да се издигне ролята на субективния фактор, на апарата. На този въпрос обаче на събранията бе отделено твърде малко място. Правото на контрол се разгледа декларативно, като задача на бъдещето. А доколко има елементи на неговото прилагане досега, може да се съди от отделни факти, изнесени в докладите и изказванията.

В Министерството на транспорта например партийният комитет за две години е разгледал работата на 18 направления и звена. В първичните партийни организации е разглеждана работата на всички направления. Партийният комитет и организациите са контролирали работата на отделни специалисти и ръководители, отговарящи за изпълнението на комплексната програма за подобряване културата на обслужването и на най-важните обекти от капиталното строителство.

Над три четвърти от комунистите в Министерството на снабдяването и държавните резерви са имали партийни поръчения във връзка с изпълнението на определени творчески задачи. В партийните организации на министерството са проведени събрания с участието на най-отговорните ръководители, на които е обсъдена работата на отделни специалисти. Там се е състоял взискателен разговор по ролята на субективния фактор. В резултат на обсъждането на дейността на ръководството на ДСО „Петрол" е освободен от работа директорът, а към заместниците му е отправена сериозна критика.

В доклада на партийния комитет в Министерството на снабдяването и държавните резерви бяха предявени изисквания към отделни заместник-министри.

Значително са използвани в тяхната практика отчетите на отделни комунисти за изпълнение на своите уставни и служебни задължения.

Много събрания са проведени и в Държавния комитет за планиране, където са обсъждали дейността на различни комунисти и ръководители на различни направления. Партийната организация в Комитета за планиране се опира много отблизо на комисиите за народен контрол, които са извършвали проверки за изпълнението на партийни и правителствени решения. Те са помогнали значително да се повишава дисциплината и се издига отговорността на специалистите. Особено полезна е извършената от тях работа по контролирането на обвръзката на балансите с производствените програми по натура, по спазването на одобрената номенклатура по 22-ро постановление на Ми-

Digitized by Google

нистерския съвет, по задграничните командировки и тяхната ефективност, спазването на трудовата дисциплина.

Навсякъде са проведени активни събрания във връзка с Юлския пленум на юнското съвещание през 1977 г. и е повишена взискателността към апарата.

Спазвано е изискването при всички кадрови промени ръководствата на министерствата и централните ведомства да вземат мнението на партийните комитети и организации.

Тези примери показват, че опити за овладяване на това ново оръжие за партийно въздействие в управленческите звена има. Но това са още начални и несистемни стъпки. Не бе направен опит да се оцени доколко се срещат спънки и какви неясноти съществуват. След годишните събрания партийните организации още не знаят добре своите възможности и задачи в това отношение. В изказванията на трите събрания единствено председателят на Държавния комитет за планиране и заместник-председател на Министерския съвет Кирил Зарев отдели внимание на този въпрос и изтъкна, че ръководството на комитета очаква с партийния контрол партийните организации да допринесат значително за усъвършенстване на планирането в духа на новите изисквания на Партията и за издигане качеството на плана.

Очевидно е, че тепърва предстои да се разбере и използва контролът в управленческите звена, като се изучава по-широко и съветският опит. Именно контролът е едно от най-важните средства, чрез което ще се съдействува за издигане на субективния фактор, за усъвършенстване работата на апарата в осъществяване на партийната политика.

Кой е обектът на партийния контрол в министерството? Това е дейността на апарата, в който се включват всички звена и ръководители в министерството. Без да обхваща министъра и колегиума на министерството, партийните организации могат да изказват аналитични мнения и критични преценки и по тяхната работа. Предметът на контрола е как апаратът конкретизира и осъществява партийната политика, организацията и стила на работа на управленческите органи и ръководните кадри, изпълнението на служебните задачи, творческия подход в дейността на направленията и блоковете, координацията на работата, качеството на дейността на апарата при разработката на новите задачи и при оперативната помощ в низовите звена. Особено е наложително да се засилят взискателността и контролът на комунистите специалисти и ръководители, да се извикат те на отчет пред комитета и пред организацията, да се прави оценка на дейността им и се дават препоръки за нейното подобряване.

В съветската практика наред с комисиите и постовете за народен контрол се изграждат групи и комисии към организациите и комитетите, които контролират осъществяването на техническия прогрес, капиталното строителство, разглеждането на жалбите и предложенията. Извършват проверка и правят съдоклад по състоянието на работата. Резултатите от тези проверки се обсъждат от съответните организации, от бюрата и партийните комитети и се приемат решения и се правят по някои най-важни въпроси препоръки пред съответните министри и колегиуми на министерствата.

Очевидно този опит, разказан по-подробно в бр. 3 на сп. „Партийная жизнь“, заслужава да се изучи. Смятаме, че могат да се избират и временни комисии, които да контролират изпълнението на важни задачи и партийни решения. Нужно е да се овладее и с успех да се прилага контролът за по-нататъшно издигане ролята на партийните организации и да се усъвършенствува работата на апарата.

Digitized by Google

В СФЕРАТА НА ТРУДА

„На настоящата конференция можем да доложим, че идеологическата дейност има съществен принос за изпълнение Обещанието пред ЦК на БКП за преизпълнение на плана по всички показатели. Тя се осъществява все повече в тясна връзка със задачите на социалистическото строителство и възпитанието на новия човек. Повишена е действеността и ефективността на механизмите, чрез които се реализира взаимодействието на идеологическата работа с обществената среда."

„...Най-силна и всеобхватна през отчетния период беше идеологическата работа на градската партийна организация и на първичните партийни организации в сферата на труда." Така е записано в доклада на отчетно-изборната конференция в Самоков. Тези мисли прозвучаха в изказванията на много делегати, очертаха в сферата на труда главната тема на конференцията, показаха, че градската партийна организация успешно преустройва своята дейност на вълната на Юлския пленум. Та нали критерий за резултатите от идеологическата работа е степента на активност на трудещите се в обществено-политическия, икономическия и културния живот в града; степента на превръщането на марксистко-ленинските идеи, на политиката на Партията в материална сила. Прилагайки този принцип към конкретните сегашни условия, делегатите търсеха съвременните измерения на ефективността на идеологическата работа в нейния действителен принос за постигането на възможно най-добри резултати при изпълнение на социално-икономическите планове и девиза на окръжната партийна организация „Всеки трудов колектив всеки месец с преизпълнен план", на всички главни задачи на партийната политика като концентриран израз и творческо приложение на принципите на марксизма-ленинизма в етапа на изграждане на развития социализъм у нас. За едно от тези измерения говори Дафинка Караджичкова, многомашинничка в комбинат „Самоковска комуна", изпълнила плана си за седмата петилетка до края на януари т. г. „Трудът за мене е възможността да нося на хората добро, без което е немислим човешкият живот, и в същото време възможността да реализирам себе си. Труд — това са такива като мене работници, в общуването с които минава моят живот, от които аз се уча и които сама уча." Или с други думи идеологическият фронт има територия на действие, посредством която влияе на всички сфери на живота — това е съзнателността, мирогледът, убеждението, — които формират качествата и поведението на човека, мобилизацията и проявленията на трудовия колектив. Мерило за успеха на политическото възпитание са конкретни дела. Комунистическата идейност е сплав от знания, убеждения и практически действия. Убедеността идва при всеки от нас заедно с опита, заедно с възмъжаването, заедно с марксистко-ленинския мироглед, с който ни въоръжава Партията, чрез настойчивото изучаване на марксистко-ленинската теория. И ако възгледите на човека не са станали негова същност, негова натура, негова линия на поведение, рано е да се говори за убеждения. „Убеждението — това е действено определение. За неговата искреност и дълбочина съдят не толкова по думите, колкото по постъпките, по делата, по това, какво участие взема човек в нашия обществен живот, в труда" — така разсъждаваше на конференцията Васил Ботев, председател на комисията за народен контрол, правейки изводи за мястото на идейно-възпитателната работа в борбата против проявите на „малката правда", които се проявяват тук и там.

Digitized by Google

А това е равнозначно на изискването на Юлския пленум равнището на качеството и ефективността на идеологическата работа да се измерва с равнището на съзнателността на хората. Колкото по-резултатно идеологическият фронт съдействува за издигане и реално проявление на социалистическата съзнателност, толкова по-успешно изпълнява своето предназначение като мощно и незаменимо средство за повишаване на качеството и ефективността навсякъде и оттук толкова по-високо ще бъде равнището на неговата ефективност. Всички средства на идеологическо въздействие — пропаганда, агитация, политическа просвета — градската партийна организация в Самоков подчинява на главната цел: повишаване съзнателността на трудещите. И постига тази цел комплексно, органически съчетавайки различните методи и форми на идеологическо въздействие, подчинявайки се на убеждението, че в съвременните условия комплексното решаване на проблемите на възпитанието е единствено правилният път за умножаване ефективността на идеологическата дейност за подобряване на организацията и усъвършенствуване на всички звена на възпитателния процес. Комплексният подход изисква да се осъществява още по-тясно единство както на целите и задачите, така и на средствата за възпитание на хората, да се реализира пълна координация на всички средства и механизми, чрез които се осъществява взаимодействието на идеологическото възпитание и обществената среда. Възпитателното въздействие е ефективно, когато организира и стимулира трудовата дейност, когато създава условия за висока самодисциплина и активност. Задълбоченото изучаване, компетентното разясняване Докладната записка на другаря Тодор Живков за нов подход в планирането и социалистическата организация на труда градската партийна организация превърнала в мощен импулс за разгръщане на творческата активност и инициатива на трудовите колективи. На тази тема посветили първите занятия в звената на партийната просвета, открити партийни събрания... Партийните комитети, първичните партийни организации привлекли не само агитатори, пропагандисти, лектори, но и всички партийни, стопански ръководители, целия свой актив. Те извършили широка разяснителна работа за активизиране на трудовите колективи при разработването на насрещния план. Насочили идейно-политическата работа към повишаване участието на трудещите се в разработването на плана, за да бъде той дело на целия колектив, което значително повишава неговата действеност и ефективност. И не само това: а и да възпитава постоянна вътрешна потребност навсякъде и винаги да действуват и постъпват така, както им повелява съвестта и дългът на комунисти. Да проявяват гражданска, обществена активност е първото изискване на Партията към нейните членове. Социалистическото съревнование, разгоряло се още в процеса на разработването на плана особено в текстилните предприятия, е нагледен резултат от тясното сливане на политическото и трудовото възпитание. Работници, специалисти дават ценни предложения за по-пълно и рационално натоварване на производствените мощности, намаляване материалоемкостта на произвежданите изделия, икономия на енергия и гориво, намаляване на престоите по различни причини. Тези предложения намират място в разработените инженерни проекти. На конференцията с дълбока признателност и любов се говори за израсналите в съревнованието нови хора — орденоносци, ударници, качественици, за които е малко да се каже, че са пример в труда. Повечето от тях са активни общественици, наставници, пример във всяко отношение. Срещата на наставниците от промишлените предприятия, която градският комитет свикал в комбинат „Самоковска комуна“, показала не само ръст на движението на наставниците, но израстването на една нова личност — наставникът, който има високо съзнание за отговорност не само за се-

Digitized by Google

бе си, за своя труд и поведение, а и за онези, които са около него, особено за младите работници.

На конференцията се анализираха масовите форми на идейно-възпитателната работа, подчерта се важността на усъвършенстването на индивидуалната работа с хората. Особено с онези, които малко се интересуват от въпросите на обществено-политическия живот, не са се освободили от еснафството, егоизма, нарушаване нормите на морала. Със всички мерки следва да се поддържа и развива такова действено направление на индивидуалната работа, каквото е наставничеството. Едновременно се подчерта, че наставничеството понякога се ограничава само по линията на чистия професионализъм. Партийните организации трябва да разглеждат това движение като ефективно средство не само за професионалната подготовка, но и за политическо, нравствено възпитание на младата смяна.

За повишаване отговорността на кадрите за идейно-възпитателната работа градският комитет на Партията през отчетния период на свой пленум, на заседания на бюрото редовно е изслушвал отчети от ръководители. Главното в тези отчети е анализът на стила и методите на ръководството на колектива, умението на стопанските дейци да работят с хората, органически да съчетават стопанските и възпитателните функции. Не малка полза донася и практиката градският комитет да свиква срещи с различни групи стопански ръководители (от промишлеността, от строителството), на които се обсъждат конкретни въпроси от техния стил и методи на работа в трудовите колективи, техният морален облик и партийна етика, които оказват непосредствено влияние върху климата в колектива, върху възпитанието на хората, с които работят, които ръководят.

За съдържанието, формите, методите, принципите и целите на идеологическата работа разговаряха комунистите от Самоков — задълбочено, критично, с грижа и отговорност докладваха, анализираха, предлагаха.

* * *

Проблемите на качеството и ефективността, на повишаване обществената производителност на труда като проблеми и на възпитаването на отговорно и на творческо отношение към социалистическия труд, на единство на политическо съзнание и професионална компетентност, на висока морална отговорност и деловитост, бяха тема на разговор, на обсъждане, на критичен анализ и самокритично вглеждане в себе си от комунистите в Кирковски район на столицата. Те се аргументираха убедително с изказаната от другаря Тодор Живков мисъл в Докладната записка, че организацията на труда не е само икономически и организационно-технически проблем — тя има извънредно важни социално-психологически аспекти. В последна сметка човекът е, който осъществява и реализира предимствата на социалистическата организация на труда. Тя трябва да е съобразена с него, да съдействува да се формира у него ново отношение към труда, нова социалистическа дисциплина. Това е обяснимо: колкото по-съвършена е организацията на труда, колкото по-добре са подредени действията на трудовия колектив, толкова по-благоприятни са предпоставките да се укрепва трудовата дисциплина. От друга страна не е възможно да се подреди дейността на колектива ритмично, без конфликти, ако няма съзнателна дисциплина, ако всеки труженик не осъзнае необходимостта да спазва определения ред и да изпълнява пълноценно своите задължения. А това е дело и на идеологическата работа. Разбира се, съзнателността като съществен белег на дисциплината и необходимо усло-

Digitized by Google

вие да функционира социалистическата организация на труда не се постига изведнъж, с един замах. Нужни са много усилия, системна и целенасочена работа, за да се издигнат трудещите се до съзнанието за необходимостта от строго спазване на установения ред във всички области на живота.

На конференцията на Кирковски район се посочиха не един пример, които съвсем убедително доказват, че високата организираност на труда е условие за формиране и поддържане на висока съзнателност у трудовите хора, че там където има безредие и лоша организация, там настъпват и негативни изменения в съзнанието и поведението на хората; появява се недоволство, отслабва дисциплината, немарливо се изпълняват задълженията. Неизпълнението на плана от СМУ „Пътни строежи" и СМУ „Телекомплекс" според районния комитет на Партията се дължи на комплекс от причини. „Основните обаче се коренят в съществуването на множество субективни слабости и грешки на ръководствата. В тяхната дейност липсва задълбочен икономически анализ и стремеж за по-добра организация на работата. Не се използват пълноценно трудовите ресурси и машините, ниска е трудовата дисциплина. Партийната работа недостатъчно е насочена към трудовото възпитание и търсенето на отговорност, тя не воюва срещу опитите да се скриват недостатъците зад „обективни" причини и трудности." Всички тези въпроси е било длъжно да реши стопанското ръководство. Следователно незадоволителната работа в един трудов колектив не може да се обяснява само с недостатъчната ефективност на масово-политическата работа. Наложително е не само идеологическата работа да се свързва с икономическите задачи, а и стопанските кадри да усвояват политическия подход. Това е така, защото не може да се осигури качествено изпълнение на задачите, ако не се организира необходимата политическа работа, за да се убедят хората. Тук е мястото на стопанския ръководител и грижата на партийния комитет за неговото израстване като политически деец. Не може да се приеме днес, дори като изключение, стопански, административен ръководител да вземе необмислени решения, а след това да прехвърля на партийната организация ролята на успокоител на недоволството в колектива. Комунистите обосноваха необходимостта да се засили политическият критерий при оценката на стопанските кадри, при самоотчета им в партийните организации да се взема предвид индивидуалният подход в работата им с хората. Да преодоляват технократизма и административния подход. Срещат се ръководители, които грубо администрират, не проявяват политически подход, стремят се да избягнат партийния контрол; загубват качествата на политически дейци, в резултат на което вече не могат да сплотяват, възпитават и ръководят колектива. Но комунистите анализираха и други факти, които безспорно доказваха, че идейно-възпитателната работа също има своя дял за съществуването на отрицателните явления — бюрократизъм, кариеризъм, безотговорно отношение към служебни и трудови задължения, безстопанственост; влошено качество на ремонтите, квалифицирани работници да напускат, нарушаване отношенията колектив — ръководител. Дори увеличават се звената и участниците по марксистко-ленинска етика и в същите колективи се увеличава броят на неетичните прояви. Явно е, че възпитателната работа в редица трудови колективи все още страда от просветителство, робува на чисто количествения подход към възпитанието, често пъти формален и самоцелен. В партийните организации на НИИС „Геопланпроект", СД „Обществено хранене", МЗ „Аврора" и други е извършена голяма по количество работа за разясняване и изучаване решенията на XI конгрес на Партията и Юлския пленум на ЦК на БКП, за анализ на слабостите в производството и развойно внедрителската дейност. Но ефектът е незначителен. Възпи-

Digitized by Google

тателната работа не е достигнала до всеки член на колективите, не е предизвикала повсеместна промяна в поведението и отношението към труда. И тук просветителският подход си е казал думата, той се основава на илюзията, че участието в повече идеологически „мероприятия“ ще доведе автоматически до положителни резултати. Някои партийни комитети и организации разглеждат идеологическата работа само като пропагандистки проблеми, без да отчитат връзката й с цялостната дейност на хората за изменение на реалните обществени отношения. Това е изявата на формализма, закостенял и още не изтръгнат от нашето всекидневие. Връзката с конкретните задачи се осъществява абстрактно — механично, поради което не мобилизира, не събужда стремеж към високи обществени цели, идейна убеденост, творческо отношение към труда. От друга страна, наличието на недостатъци в организацията на производството ограничава ефективността на идеологическата работа. Големият проблем сега, който стои пред районната партийна организация, е да се превърне организираността в мощен идеологически фактор и да се подчини процесът на въвеждане на научна организация на труда не само на икономическите, но и на възпитателните цели. За да се изяви ролята на организираността, партийните комитети и организации си поставят задачата системно и целенасочено да подобряват идеологическата работа за формиране на социалистическа организация на труда и за осъзнаване на нейното значение като стратегически проблем на нашето движение към зрело социалистическо общество. В резолюцията на отчетно-изборната конференция е предвидено идеологическата работа да се насочи в две направления: да убеждава аргументирано, на конкретен опит трудещите се да участвуват активно при въвеждането на научна организация на труда. Както изтъква др. Тодор Живков, необходими са особени грижи, за да се привличат самите работници активно да участвуват в разработването и внедряването на научната организация на труда при осъществяването на мерки за ефективно използване на работната сила и работното време. И на второ място да съдействува за въвеждането на социалистическата организация на труда и за нейното усъвършенствуване, като води непримирима борба срещу отрицателните явления в тази област.

Това открива големи възможности идеологическата работа да се свърже още по-тясно с живота, с потребностите на изграждането на развитото социалистическо общество. И правилно конференцията определя за основна задача на идеологическата работа създаването на политически условия за преодоляване на очерталото се противоречие между силно нарасналите възможности на нашата икономика и относителното изоставане на субективния фактор от новите потребности и изискванията, за по-нататъшното успешно изпълнение на стратегическия курс на Партията за развитието на страната през седмата петилетка.

* * *

Реално е само онова преустройство на идеологическата работа, което позволява тя да съдействува най-пълно и най-ефективно като един от основните фактори за решаване на главните социално-икономически проблеми и задачи, които поставиха Единадесетият конгрес, Юлският пленум и Докладната записка на др. Тодор Живков за усъвършенствуване на плановото ръководство на икономиката. Тези са сега и най-главните задачи на идеологическата работа. Тук се проявява нейната жизнеспособност и ефективност.

Съдбата на преустройството се решава от промяната в действия-

Digitized by Google

вие да функционира социалистическата организация на труда не се постига изведнъж, с един замах. Нужни са много усилия, системна и целенасочена работа, за да се издигнат трудещите се до съзнанието за необходимостта от строго спазване на установения ред във всички области на живота.

На конференцията на Кирковски район се посочиха не един пример, които съвсем убедително доказват, че високата организираност на труда е условие за формиране и поддържане на висока съзнателност у трудовите хора, че там където има безредие и лоша организация, там настъпват и негативни изменения в съзнанието и поведението на хората; появява се недоволство, отслабва дисциплината, немарливо се изпълняват задълженията. Неизпълнението на плана от СМУ „Пътни строежи" и СМУ „Телекомплекс" според районния комитет на Партията се дължи на комплекс от причини. „Основните обаче се коренят в съществуването на множество субективни слабости и грешки на ръководствата. В тяхната дейност липсва задълбочен икономически анализ и стремеж за по-добра организация на работата. Не се използват пълноценно трудовите ресурси и машините, ниска е трудовата дисциплина. Партийната работа недостатъчно е насочена към трудовото възпитание и търсенето на отговорност, тя не воюва срещу опитите да се скриват недостатъците зад „обективни" причини и трудности." Всички тези въпроси е било длъжно да реши стопанското ръководство. Следователно незадоволителната работа в един трудов колектив не може да се обяснява само с недостатъчната ефективност на масово-политическата работа. Наложително е не само идеологическата работа да се свързва с икономическите задачи, а и стопанските кадри да усвояват политическия подход. Това е така, защото не може да се осигури качествено изпълнение на задачите, ако не се организира необходимата политическа работа, за да се убедят хората. Тук е мястото на стопанския ръководител и грижата на партийния комитет за неговото израстване като политически деец. Не може да се приеме днес, дори като изключение, стопански, административен ръководител да вземе необмислени решения, а след това да прехвърля на партийната организация ролята на успокоител на недоволството в колектива. Комунистите обосноваха необходимостта да се засили политическият критерий при оценката на стопанските кадри, при самоотчета им в партийните организации да се взема предвид индивидуалният подход в работата им с хората. Да преодоляват технократизма и административния подход. Срещат се ръководители, които грубо администрират, не проявяват политически подход, стремят се да избягнат партийния контрол; загубват качествата на политически дейци, в резултат на което вече не могат да сплотяват, възпитават и ръководят колектива. Но комунистите анализираха и други факти, които безспорно доказваха, че идейно-възпитателната работа също има своя дял за съществуването на отрицателните явления — бюрократизъм, кариеризъм, безотговорно отношение към служебни и трудови задължения, безстопанственост; влошено качество на ремонтите, квалифицирани работници да напускат, нарушаване отношенията колектив — ръководител. Дори увеличават се звената и участниците по марксистко-ленинска етика и в същите колективи се увеличава броят на неетичните прояви. Явно е, че възпитателната работа в редица трудови колективи все още страда от просветителство, робува на чисто количествения подход към възпитанието, често пъти формален и самоцелен. В партийните организации на НИИС „Геопланпроект", СД „Обществено хранене", МЗ „Аврора" и други е извършена голяма по количество работа за разясняване и изучаване решенията на XI конгрес на Партията и Юлския пленум на ЦК на БКП, за анализ на слабостите в производството и развойно внедрителската дейност. Но ефектът е незначителен. Възпи-

Digitized by Google

тателната работа не е достигнала до всеки член на колективите, не е предизвикала повсеместна промяна в поведението и отношението към труда. И тук просветителският подход си е казал думата, той се основава на илюзията, че участието в повече идеологически „мероприятия" ще доведе автоматически до положителни резултати. Някои партийни комитети и организации разглеждат идеологическата работа само като пропагандистки проблеми, без да отчитат връзката ѝ с цялостната дейност на хората за изменение на реалните обществени отношения. Това е изявата на формализма, закостенял и още не изтръгнат от нашето всекидневие. Връзката с конкретните задачи се осъществява абстрактно — механично, поради което не мобилизира, не събужда стремеж към високи обществени цели, идейна убеденост, творческо отношение към труда. От друга страна, наличието на недостатъци в организацията на производството ограничава ефективността на идеологическата работа. Големият проблем сега, който стои пред районната партийна организация, е да се превърне организираността в мощен идеологически фактор и да се подчини процесът на въвеждане на научна организация на труда не само на икономическите, но и на възпитателните цели. За да се изяви ролята на организираността, партийните комитети и организации си поставят задачата системно и целенасочено да подобряват идеологическата работа за формиране на социалистическа организация на труда и за осъзнаване на нейното значение като стратегически проблем на нашето движение към зряло социалистическо общество. В резолюцията на отчетно-изборната конференция е предвидено идеологическата работа да се насочи в две направления: да убеждава аргументирано, на конкретен опит трудещите се да участвуват активно при въвеждането на научна организация на труда. Както изтъква др. Тодор Живков, необходими са особени грижи, за да се привличат самите работници активно да участвуват в разработването и внедряването на научната организация на труда при осъществяването на мерки за ефективно използване на работната сила и работното време. И на второ място да съдействува за въвеждането на социалистическата организация на труда и за нейното усъвършенствуване, като води непримирима борба срещу отрицателните явления в тази област.

Това открива големи възможности идеологическата работа да се свърже още по-тясно с живота, с потребностите на изграждането на развитото социалистическо общество. И правилно конференцията определя за основна задача на идеологическата работа създаването на политически условия за преодоляване на очерталото се противоречие между силно нарасналите възможности на нашата икономика и относителното изоставане на субективния фактор от новите потребности и изискванията, за по-нататъшното успешно изпълнение на стратегическия курс на Партията за развитието на страната през седмата петилетка.

* * *

Реално е само онова преустройство на идеологическата работа, което позволява тя да съдействува най-пълно и най-ефективно като един от основните фактори за решаване на главните социално-икономически проблеми и задачи, които поставиха Единадесетият конгрес, Юлският пленум и Докладната записка на др. Тодор Живков за усъвършенствуване на плановото ръководство на икономиката. Тези са сега и най-главните задачи на идеологическата работа. Тук се проявява нейната жизнеспособност и ефективност.

Съдбата на преустройството се решава от промяната в действия-

Digitized by Google

та на партийните органи и кадри, на всички институти и дейци на идеологическия фронт.

Пълното преустройство на идеологическата дейност е възможно само когато изискванията на Централния комитет на Партията станат постоянен критерий на всекидневната работа на партийните комитети, на първичните партийни организации, когато няма да има макар и един комунист, който да счита, че нещата ще се изменят без негово лично участие, без дълбоко вътрешно преустройство и самоусъвършенствуване на всекиго, без критична и самокритична преценка на стари разбирания и шаблонизирани действия. Когато всеки комунист се убеди, че преустройството се отнася и до него — до неговите мисли, действия, поведение, — до неговата гражданска съвест.

Петрана ТРЕНДАФИЛОВА

САМОАНАЛИЗЪТ

Един въпрос, тясно свързан с главното противоречие на съвременния етап — противоречието между субективния фактор и възможностите на социалистическата обществена система е състоянието на стила на работа и ръководство. Не е необходимо да се доказва, че усъвършенстването на стила издига политическото ръководство на по-високо стъпало, до равнището на ръководство — политически зряло, колективно и последователно научно. Не случайно XI конгрес на Партията отново подчерта значението на стила на работа на местните партийни органи, на техния апарат, на кадрите.

В каква степен въпросите на стила са предмет на анализ и оценка в работата на отчетно-изборната конференция? Отговор на този въпрос потърсихме в отчетния доклад и изказванията на делегатите на отчетно-изборната конференция на градската партийна организация в Сливен. Неин гост бе и членът на Политбюро на Централния комитет на БКП и министър на народната отбрана армейският генерал Добри Джуров.

Всеки етап от развитието на Партията и страната има своите проблеми, особености, трудности. Ние казваме, че двегодишният период след Единадесетия конгрес и Юлския пленум е особено динамичен, преломен, защото „основното звено във веригата" се оказа човешкият фактор, комунистите, партийните организации, трудещите се, кадрите. От тяхната политическа съзнателност и отговорност, от тяхната трудова активност и дисциплина в най-голяма степен зависи изпълнението на стратегическия лозунг на петилетката — да се постига максимална степен на ефективност и качество от всяка дейност. Нови измерения пред партийната работа и ръководство издигна Докладната записка на др. Тодор Живков за усъвършенстване на планирането и социалистическата организация на труда. Нейните идеи изискват промяна във формите на организацията на труда като един от пътищата към по-висока ефективност.

Тази особеност на отчетния период, изпълнен с динамизъм в изискванията, критериите, подхода, бе изтъкната както в отчетния доклад, така и в изказванията на делегатите. В своето слово др. Добри Джуров посочи, че главното достойнство на конференцията е, че комунистите преценяват своята дейност от висотата на критериите на Юлския пленум и Единадесетия конгрес, че поставят на обсъждане най-важните задачи, които Партията е поставила пред нашето обществено развитие. Това, което определя духа на тази конференция, е изменението в подхода, в оценките, в критериите за собствената работа. Те бележат възходящия път на социалистическото съзиждане, окрилят творческите сили и възможности, раждат енергия за овладяване на нови върхове, на нови успехи. Но главното внимание се насочва към нереализираните възможности. Същностна черта в позицията на комуниста, проличала твърде ярко във всяко изказване, бе умението делово, спокойно, реалистично да се огледат всички страни на нещата, да се видят както положителните из-

Digitized by Google

менения, така и недостатъците, техните причини и носители.

Конференцията убедително показа, че критериите на Юлския пленум и Единадесетия конгрес, издигнати към кадрите, към комунистите, към субективния фактор, са осъзнати. Те са се превърнали в мярка за собствената дейност, в жалони, които определят бъдещите стъпки, бъдещите действия.

Строително-монтажното управление е едно от звената, което през изминалата година е задържало развитието на икономиката на града. Планът е изпълнен едва 86.6 на сто. Но думите на секретаря на партийния комитет Дойчо Дойчев спечелиха доверието на делегатите. През изтеклата година е извършено твърде много за бъдещите добри резултати. Комунистите са разпределени по бригади така, че да се засилва тяхното въздействие върху колективите. Въпреки трудните условия на строителството е намерен път към по-ефективна индивидуална и масово-политическа работа. По-голям е броят на бригадите, последвали примера на Злобин. Партийните бюра твърде често обсъждат стила на низовите ръководители, търсят форми за по-висока взискателност към тях. Под ръководството на партийния комитет и партийните организации се внедряват нови форми за усъвършенствуване социалистическата организация на труда: технологически екипи, в които се съчетава бригадната организация на труда с поточного строителство на бригадно-стопанска сметка; комплексни бригади по метода на Злобин.

Комунистите от вълненотекстилния комбинат „Г. Димитров" не само преосмислят богатите идеи, които се съдържат в Докладната записка на др. Т. Живков пред Политбюро за усъвършенствуване на планирането и социалистическата организация на труда. Гаранция за деловитостта на техния стил е бързината, с която широко и резултатно прилагат нова организация на труда. Директорът на завода инж. Продан Тодоров анализира противоречието между възможностите на икономическия растеж, производството и технологията, от една страна, и изоставането на субективния фактор в конкретните условия на техния колектив.

Много нови моменти характеризират стила на комунистите от първи тъкачен цех на комбината. Наред с големите успехи партийният секретар К. Райчев не отмина съществуването на потребителски настроения, примиренчество и лоша трудова дисциплина на някои комунисти. Стремежът на партийната организация е всяка подобна постъпка да получава партийна оценка. Партийният член да защищава своята комунистическа чест не само пред партийната организация, но и пред целия колектив. Партийната организация все по-умело намира форми на взискателност към комунистите — навсякъде, където работят, да бъдат носители на добродетелите на комунизма, да правят всичко, което е по силите им за осъществяване на партийната политика.

• • •

Обикновено наричаме отчетно-изборната конференция най-висшият форум на партийната организация. И това не е случайно. Чрез представители в нейната работа участвуват всички комунисти от града, района или окръга. Партията се стреми непрестанно да разширява правата на местните партийни органи. Те носят главната отговорност за реализиране на нейната политика на определена територия. На самата отчетно-изборна конференция на практика се реализира правото на комунистите да формират и контролират работата на ръководните органи, възможността им да участвуват в ръководенето на делата на Партията. Ето защо неотменна част от отчета е не само оценката на държавните и обществените органи и организации, на първичните партийни организации и комунистите, но и работата на самия ръководен орган, неговият стил, стъпките на изменнията и в собствената му дейност.

В Тезисите на ЦК на БКП във връзка с подготовката на Единадесетия конгрес са посочени редица недостатъци в стила на местните партийни комитети: неизживяно дублиране или подмяна на различни стопански и държавни органи, неумение винаги да действуват като политически ръководства, замяната на живата организаторска работа с излишни понякога съвещания, заседания, конференции, анкети и т. н. Това са недостатъци, пряко свързани с партийния стил, и местните органи би трябвало да отчетат на конференциите в каква степен преодоляват тези недостатъци, какви изменения са настъпили, в какво направление ще се насочват бъдещите им усилия.

Каква самооценка на своя стил направи градският комитет на Партията в Сливен?

В доклада се отделч известно внимание на усилията да се издигне равнището на ръководните органи, на взимането на решение и проверката на изпълнението, на намаляването на книжнината, на проблемите на информацията. Но тук особено значение има какъв е подходът на комитета, когато разглежда себе си, своята дейност, каква е степента на самокритиката, доколко наистина дълбоко, всестранно, аналитично прониква в отделните страни на своята работа.

Прави впечатление лаконичността, с която са характеризирани такива важни процеси като отстраняване на дребнотемието, намаляване на заседателщината, утвърждаване на колективността, деловитостта и политическия подход. Такава съществена страна от работата на ръководния орган като вземане на решение е характеризирана повърхностно, бегло, недостатъчно. А проверката на изпълнението, тази характерна черта на партийния стил, посочена в партийните документи като най-слабото звено в организаторската работа, което пречи тя да се издигне до равнището на политическата работа и ръководство, наистина заслужава по-голямо внимание, по-широк анализ, изисква по-точна характеристика, определянето на някаква степен

Digitized by Google

на изменение, което е гаранция да се утвърждават положителните тенденции, да настъпят наистина желаните изменения.

Този повърхностен поглед, с който градският комитет е огледал собствения си стил, се е отразил и на характера на самокритиката. Тя е обща, безадресна, тя никого не засяга. Например „Макар че се допускат и не малко слабости", или „Все още не е достатъчен контролът за бързо реагиране на поставените въпроси". А също и на пръв поглед по-взискателният тон на израза: „Единственото направление, по което не сме направили нито крачка напред, е намаляването на книжнината в нашата работа". И толкова. Тук не става дума за мъртви процеси, протичащи вън и независимо от хората. Те са страни от тяхната дейност и би трябвало да се разкрият техните носители, причините за застоя, намерението за бъдещите изменения.

В своето изказване др. Добри Джуров изтъкна, че в доклада на градския комитет за изминалия период могат да се изброят над 250 цифри и да се открият само няколко имена на хора. Цифрите са се превърнали в лавина, която е заляла територията на целия първи раздел, озаглавен: „Непрекъснато повишаване ефективността и качеството — неотменен белег на ускореното социалистическо развитие на град Сливен". Под тази лавина от цифри и факти е задушен подходът на политическия орган. Най-важните процеси в сливенската промишленост са характеризирани с лаконичния език на цифрите, без достатъчен анализ на тези цифри, без стремеж да се открият, оценят действията, стилът, достойнствата и недостатъците на ръководителите и изпълнителите, които именно трябва да бъдат предмет на анализ и оценка в политическия отчет на ГК.

Конкретните носители на слабостите не могат да се открият дори и в иначе добре разработения раздел за работата с кадрите. В него се посочват някои много съществени страни от стила на партийния орган, които трябва да се изменят в бъдещата му дейност. Като например: „Омаловажаване на допуснати груби грешки и неправилния стил на кадри, поради което, вместо да се извадят категорично от номенклатурата, им се търси и предлага друга ръководна работа". Наистина един съществен недъг, характерен не само за партийните комитети в сливенската организация, който понякога е причина за едни и същи слабости да се говори дълго, без те да могат да се изкоренят. Хубаво е, че градският комитет на Партията насочва вниманието на своите кадри към този недостатък, но тук веднага трябва да изтъкнем необходимостта от по-голяма отговорност, която носи ръководният партиен орган. Главното съдържание на неговата политическата функция, както е известно, се състои в това: правилно да насочва развитието на звеното, отрасъла, учреждението; да се грижи за разпределението и възпитанието на кадрите, да упражнява правото на контрол. Следователно за състоянието на кадрите, за това че дълго се търпят техните недостатъци, че понякога се допуска неправилното им разпределение, отговорност носи ръководният партиен орган. Причините трябва да се търсят и в неговия стил на работа и ръководство, в ефективността на контрола, който той упражнява.

В своя отчет градският комитет насочи вниманието на присъствуващите и към една друга също съществена страна от работата с кадрите. Става дума за необходимостта от по-нататъшно стабилизиране на тяхното положение. През последните пет години 14 завода в Сливен са сменили по трима директори, в три предприятия и учреждения директорите са работили само по 15 месеца. През градския комитет на ДКМС за пет години са преминали 76 щатни работници със средна продължителност на престоя си по 14 месеца. Партийната организация на предприятието за товарни превози към Автокомбината за пет години е имала шестима партийни секретари. Причините за тези явления могат да бъдат най-различни. Много от тях вероятно имат и обективен характер. Фактът, че те се изнасят на отчетно-изборната конференция говори, че градският комитет е насочил вниманието си към тях. Но би трябвало да се направи и следващата стъпка. В тези факти градският комитет да потърси своята отговорност, да разкрие дълбоките причини за съществуването на подобни явления.

Понякога се получава така, че, повлияни от общата атмосфера на взискателност и критичност, ние откриваме недостатъците, слабостите, грешките без обаче винаги да стигаме до конкретните техни носители и още повече до онези, които носят политическата отговорност за тях.

* * *

Доколко стилът на партийния орган е предмет на изказванията на отчетно-изборната конференция? Някой ще каже, дали има основание подобен въпрос. Според нас безспорно има. Отчетно-изборната конференция е най-широкият форум на градската партийна организация. В нея в най-голяма степен се осъществява възможността да се използва колективният ум на комунистите за направляване на общите дела, за конкретното изпълнение на партийната политика. Избраните делегати дори носят със себе си оценките, мненията и предложенията на своите партийни организации, в които много често се обсъждат отчетните доклади и резолюциите на конференциите. Би трябвало да се очаква, че на самите конференции ще стане задълбочен разговор и по работата на ръководния орган за положителните и отрицателните страни на неговия стил, за известни пропуски или недостатъци. По някаква традиция по-голямата част от изказващите се говорят за работата на своя колектив, за своите проблеми, за своя опит. Това, разбира се, е необходимо и важно. Повдигнатият на градската конференция въпрос непременно ще получи по-широка обще-

Digitized by Google

ствена значимост, по-задълбочен отговор. Не, не бива да се забравя и другата потребност — да се поставят общите за градската организация проблеми, да се посочват повтарящи се слабости, да се обсъжда и работата на самия ръководен орган. Какво се получава сега? Много често в изказванията се вижда и делът на комитета за успехите на неговия колектив, а критичните бележки към ръководния партиен орган са малко. А нима няма какво още да се пожелае в многостранната дейност на един градски комитет? Проблемите за усъвършенстване на планирането, за по-съвършена организация на труда стоят със същата и дори с по-голяма сила и пред партийните органи, а не само пред стопанските звена. Разширяването на демократизма при планирането изисква по-широко участие на комунистите при изработването на плана на ръководния орган. А това ще се постигне с по-широко участие на партийните членове в обсъждането на дейността на ръководните органи.

В своето изказване Дойчо Дойчев, секретар на партийния комитет в Строително-монтажния комбинат, изтъкна, че през последните месеци никой от апарата на градския комитет не се е срещал с бригадите, не е посетил обектите, не е разговарял с комунистите и строителите. А нали сред тях се върши истинската политическа работа, а не само в кабинетите на директора и на партийния секретар. Нима този недостатък не се чувствува и в други колективи. Дойчо Дойчев остро постави въпроса и за непрекъснатия поток от сведения и информации, които продължават да се искат от партийния секретар и които буквално отнемат времето му за политическа работа сред хората.

Вероятно след конференцията строителите по-често ще виждат сред себе си политическия работник на градския комитет, резултат дошъл и след повдигнатия критичен въпрос.

Какво се получава на практика сега?

В отчетния доклад вниманието се насочва към пътищата за повишаване ефективността на общественото производство. Но главен обект на анализа са партийните организации, техните партийни или дори главно административно-стопански ръководства, дейността на обществените органи и организации. В изказванията си делегатите поставят центъра на тежестта също върху работата на своя колектив, върху своите проблеми. Естествено възниква въпросът кой е обектът и кой е субектът на анализа на отчетно-изборната конференция. Проблемите на отделните колективи, дейността на техните ръководства имат своите форуми за обсъждане. Като част от градската партийна организация те са и обект в работата на градската партийна конференция, но все пак отчетността като норма на вътрешнопартийната демокрация изисква изборният орган да се отчете за своята работа пред своите избиратели. Разностранната дейност на изборния орган да бъде анализирана, да бъдат посочени нейните положителни страни и недостатъци, което е един от пътищата за усъвършенстването ѝ.

* * *

Някога Маркс нарече колективните органи на Партията „работещи корпорации", противопоставяйки комунистическата деловитост на парадността и празния шум на органите на буржоазната демокрация. В условията на нашата обществена система, в условията на зрелия социализъм съществуват най-благоприятни предпоставки тази деловитост още повече да укрепва, да се умножава.

Лиляна КАНЕВА

Digitized by Google

ВНИМАНИЕ КЪМ КРИТИЧНИТЕ БЕЛЕЖКИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Умен е не този, който не прави грешки, такива хора няма и не може да има. Умен е този, който прави грешки, но умее лесно и бързо да ги поправя.

Ръководейки се от тази постановка, от указанията на Димитровския РК на БКП, заводският партиен комитет в Завода за телефонна и телеграфна техника полага усилия да се разгръща принципна и творческа критика във всекидневната дейност на заводската партийна организация, провежда редица мероприятия за решаването и изпълнението на критичните бележки и предложенията на комунистите и всички трудови хора от заводския колектив.

* * *

На събранията във връзка с решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП, на редица отчетно-изборни събрания се направиха много и различни по характер критични бележки. Заводският партиен комитет взе мерки те да се групират и адресират до ония, до които се отнасят. Техният брой достигна цифрата 146. От тях 62 бяха адресирани до директора и заместник-директорите на завода; 16 — към началници на отдели; 13 — към начелници на цехове; 18 към заводския профкомитет; 8 — към заводския партиен комитет; 15 се отнасяха до бюрата и секретарите на първичните организации, 5 до ДКМС и др. Само 6 критични бележки бяха насочени към РК на БКП, районно управление на МВР, РНС и ЦК на БКП. От горното се вижда, че две трети от критичните бележки се отнасят до административното ръководство на завода, а 46 са адресирани до ръководствата на обществените организации.

На едно от заседанията си заводският партиен комитет направи задълбочен анализ на така обобщените и класифицирани критични бележки и прие план за работа. В него бяха предвидени мероприятия за това, какво следва да се извърши от административното ръководство и какво от заводската партийна организация и обществените организации.

Фактически работата по критичните бележки при нашите условия започна още в процеса на подготовката и провеждането на отчетно-изборните събрания.

Ние предварително знаехме, че голяма част от критичните бележки ще се насочат към техническите и икономическите отдели, към отделите на главния енергетик и механик и инструменталния отдел. Затова при подготовка на графика събранията в тия отдели изтеглихме към края на отчетния период, а в цеховете ги поставихме в началото. След първите 5—6 събрания обобщихме една част от критичните бележки и с ония, които се отнасяха до горните отдели, запознахме съответните партийни бюра и секретари. При изготвяне на докладите си за събранията в подходяща форма те отразяваха и отправените до момента критични бележки към тях от другите първични организации. По такъв начин на своите събрания комунистите имаха възможност да вземат отношение по предявяваните към тях претенции и същевременно даваха отговор на една част от критичните бележки, поставени на предишните събрания.

След провеждането на всички партийни и профсъюзни отчетно-изборни събрания с решение на заводския партиен комитет задължихме партийните секретари да направят собствен анализ на критичните бележки и да набележат мероприятия за решаването на някои въпроси. Към средата на април м. г. извършихме проверка в една част от първичните партийни организации какво са извършили по този въпрос. Установи се, че повечето от тях са провели събрания и са взели отношение. Нещо повече. Много от слабостите, които се отнасят до трудовата и технологичната дисциплина, до опазване на социалистическата собственост, до икономия на суровини и материали са вече решени или са в процеса на решаване.

В това отношение за пример могат да се посочат партийните организации и бюра в цех 200, 300, техническите отдели и др. Характерен е случаят с първичната партийна организация в цех 300, където на отчетно-изборното събрание остро е критикуван старши контрольорът на цеха Роза Икономова, която е проявявала груба недисциплинираност и е станала причина да се пропуска лошокачествена продукция в цеха. След като не си взела бележка от критиката, цеховото ръководство решило да я освободи от тази длъжност и да премине на работа в производството. Комсомолската секретарка на този цех също е критикувана, че често пъти произвежда некачествена продукция. Обещанията й обаче не останали празни приказки. Сега тя е най-добрият юстировач и при организираното състезание в тази професия зае второ място.

При анализа на критичните бележки отчетохме, че най-сериозни са тези към отделите на главния механик и главния енергетик, защото поставяните въпроси се отнасят до жизнени проблеми на целия заводски колектив. Затова съгласно приетия план в оперативен порядък началниците на горните отдели бяха извикани в заводския партиен комитет и бяха запознати с отправените към техните отдели критични бележки. Предложихме им да започнат незабавно работа за решаване на повдигнатите въпроси и през май м. г. чрез страниците на заводския вестник със съответните материали да се отчетат пред целия заводски колектив какво са извършили по критичните бележки. Действително такива

Digitized by Google

материали бяха поместени в нашия вестник. В тях се даваше отговор на една част от поставените въпроси и предложения. Отчете се, че чувствително е подобрена работата по ремонта на машините, което е довело до намаляване на разходите със 17 на сто и е реализиран добър икономически ефект. В отговор на критиката към отдел механичен от цех 620 ръководството на отдела предизвика среща с цеховото ръководство. На тази среща се изясниха всички слабости по поддръжката на машините. Сега се вземат мерки и се работи за изработването на нови вани, необходими за галваничното покритие на детайлите, а всички вани занапред ще се облицоват от вътрешната и от външната страна.

На бележките от цех 260 и за да се отговори на спешните нужди по ЕСК-производство, бригадата за поддържане в ремонт на машините бе увеличена с четири души, като тримата от тях са със средно техническо образование, а четвъртият е един от най-добрите специалисти по пневматичните и хидравличните системи на машините, специализирал в концерна „Сименс" по ЕСК-техника. В следващия брой на заводския вестник излезе друг материал от началника на отдел енергетичен. В него се даде отговор на поставените въпроси за баните, осветлението и аспирационните уредби и пр.

При отчитането на социалистическото съревнование в края на 1976 г. и за първото тримесечие на 1977 г. използвахме събирането на целия партиен, профсъюзен и комсомолски актив, където също отговорихме на част от критичните бележки. Присъствуващите активисти от своя страна дават допълнителни обяснения в цеховете и предават дадените отговори на всички членове на колективите.

Ние считаме, че чрез поставянето, набирането, обобщаването и класифицирането на критичните бележки се извършва не малко партийно-организационна работа, свързана с широка идеологическа дейност — даване отговори на поставените критични бележки, водене разяснителна работа и пр. Това още веднъж потвърждава мисълта, че добри резултати могат да се постигнат, когато заедно с организационната се води и идейно-политическа работа, те да се намират в неразкъсваемо единство.

В плана за работата по критичните бележки предвидихме и проведохме едно важно мероприятие. Организирахме среща на партийното, стопанското и профсъюзното ръководство с целия агитаторски апарат и партийния актив. На нея отново стана дума и се даде отговор на редица критични бележки. Отговорите се даваха от директора на завода, от заместник-директора по икономическите въпроси, от председателя на заводския профкомитет, от началниците на отделите на главния енергетик и главния механик и др. Чрез агитаторския апарат онова, което се говори на събранието, се пренесе в цеховите колективи и чрез формите на масово-политическата работа стигна до всеки отделен човек. Отговорите бяха записани и на магнетофонна лента, което позволи да се организира периодичното им излъчване по заводската радиоуредба. По обратен път получихме информации от цеховите ръководства на обществените организации, че това мероприятие е изиграло много положителна роля не само сред актива, но и сред целия заводски колектив. Дадоха се предписания такива срещи да се организират и в бъдеще.

През май м. г. партийните бюра в отделите на главния енергетик и главния механик обмениха опит как работят с критичните бележки. На тази среща присъствуваха всички секретари и заместник-секретари на останалите първични организации. Нашето мнение е, че и това мероприятие оказа положително въздействие върху присъствуващите другари и то не може да не даде съответно отражение в работата им.

Поради това че голяма част от критичните бележки бяха от социално-битов характер и засягат буквално всеки член от колектива на едно от заседанията си заводският партиен комитет реши през октомври директорът на завода и председателят на заводския профкомитет да внесат информация в комитета за извършената работа по отправените критични бележки във връзка с тези проблеми. Ние и преди това имаме утвърден план за едно масово допитване до работниците и служителите от завода по интересуващите ги въпроси от вътрешнозаводски и международен характер. Окончателно мероприятията по този план ще завършат по-нататък и се предполага, че ще се поставят нови въпроси, бележки и предложения.

За решаването на някои критични въпроси помага и заводската комисия за народен контрол, която не един път е внасяла свои информации в заводския партиен комитет за допуснати слабости във връзка със заплащането на труда и изразходването на фонд „Работна заплата" и др.

В резултат на своевременното реагиране пред съответните ръководства и ръководители голяма част от критичните бележки и предложения са решени. Например вътрешното осветление на завода вече не е проблем на критика, тъй като всички осветителни тела са подменени с нови и по-съвършени. Направиха се редица подобрения в баните. На много критични бележки по обстановката в стола заводското ръководство отговори с решението си там да се извърши основен ремонт, да се въведат редица подобрения в него.

У нас е утвърдено убеждението, че работата по критичните бележки не е и не може да бъде компанийно явление. Както колективът на завода е един жив организъм, който постоянно се развива и изменя, така и неговите потребности се менят. Ръководейки се от това схващане, заводският партиен комитет се стреми непрестанно да усъвършенствува своята работа по критичните бележки и предложенията на комунистите и всички трудещи се в завода.

Драган СОТИРОВ

Digitized by Google

АКТИВНОСТТА НА КОМУНИСТА

СНЕЖАНА ПЕТРУШКОВА

Единадесетият партиен конгрес отчете, че „...със своята вярност към марксизма-ленинизма и пролетарския интернационализъм, със своята творческа теоретическа, организаторска и ръководна дейност, със своята преданост към интересите на народа Българската комунистическа партия още повече се утвърди като ум и движеща сила на общественото развитие"[1]

Принос за това има всеки член на Партията, който със своя всеотдаен труд и поведение укрепва силата и обаянието на гордото име български комунист.

Творческият високо организиран труд е един от критериите за отношението на комуниста към интересите на обществото, т. е. неговата активна жизнена позиция, която именно го извисява. Нейното формиране е основна задача на всяка първична партийна организация, грижа за всеки неин член и особено за изграждането на новоприетия комунист в партийните редове.

Активността изразява степента на проявление на способността на човека, мярката за отдаване на неговите сили, знания и опит за благото на обществото.

Обществената активност се проявява в най-различни форми и дейности: трудова, обществено-политическа, познавателна, творческа, идеологическа, организаторска, възпитателна и др. Изявата ѝ от всеки член е тясно свързана с мястото му в обществото, т. е. „...място, където той съобразно своите заложби и придобитата квалификация би бил най-полезен"[2].

Основен източник и фактор, който определя активността на партийния член, е неговата висока идейност, принципиалност и политическа зрелост. Комунистическата идейност придава на духовния облик на комуниста целенасоченост, развива у него чувство към новото, активна гражданска позиция и нравствени добродетели.

Активността на комуниста е сложно и многостранно понятие. Да бъдеш активен боец на Партията, това значи:

— да бъдеш винаги в първите редици за изпълнение на партийните решения в трудовия колектив, да поставиш обществените интереси пред личните;

— да проявяваш авангардната си роля в производството, в социалистическото съревнование, да бъдеш пример на комунистическо отношение към труда, да поддържаш и съдействуваш за внедряване на новото, прогресивното;

---

[1] Т. Живков, Отчет пред XI конгрес на БКП и предстоящите задачи, Партиздат, с. 105.

[2] Т. Живков, Избрани съчинения, т. 23, с. 471.

Digitized by Google

— строго да спазваш партийната и държавната дисциплина, творчески да изпълняваш партийните поръчения, да проявяваш деловитост и инициатива;

— да бъдеш взискателен към себе си и към другарите си в съответствие с изискванията на партийния устав и морал.

Партията води борба срещу пасивността и равнодушието, които проявяват някои комунисти. „Ако си комунист — изтъква Л. И. Брежнев, — твой дълг е да не се огъваш пред трудностите, да не се поддаваш на назадничави настроения, а да бъдеш съзнателен и активен боец на Партията."[1]

Нашата партия, стремейки се да развива активността и инициативата на комунистите, осигурява на всеки член широки права, отразени в партийния устав. В частност членът на Партията има право да избира и да бъде избиран в партийните органи, да участвува в обсъждането на въпросите на политиката и практическата дейност на Партията, да критикува партийните събрания, конференции и заседания, слабостите и грешките на всеки комунист, да участвува лично, когато се взема решение за неговата дейност, да се обръща с въпроси, към която и да е партийна инстанция.

Широка е сферата за изява активността на комуниста. Главната изява е неговата авангардна роля в производството, в патриотичните почини и начинания, в поддържане на всичко ново, прогресивно, което ражда творческата инициатива на масите, в непримиримостта към изоставането, в укрепване авторитета на Партията.

Най-ярък израз на активността на комуниста в труда е конкретният му принос в изпълнение на личния творчески план, плана на завода, цеха, бригадата, участъка, стопанството, лабораторията и т. н. Изпълнението на плана е резултат от взаимодействието на много фактори — квалификация, производствени умения, грижа за качествено и ефективно използване на производствените мощности, непримиримост към разхищенията, опазване на социалистическата собственост, използване опита на челниците, неизчерпаемия богат опит на КПСС и др.

В борбата за тяхното осъществяване комунистът винаги трябва да показва не само личен пример, но и организаторски способности.

Действена форма за масово и непосредствено участие в управлението на производството, в борбата за висока ефективност и качество, средство за издигане активността на комуниста е социалистическото съревнование. Нека припомним, че В. И. Ленин е разглеждал участието в комунистическите съботници като важен признак за проверка на комунистическата съзнателност, като средство за проверка на предаността към делото на комунизма. Участието в социалистическото съревнование изковава от комуниста високоидейна, етична и нравствена личност. От една страна, той трябва да върви напред, да трасира пътя, а от друга — да помага на другарите си, да предава своя опит и знания, щото те твърдо да го следват, да умножават своите постижения, да вървят дружно напред, да се изяви като организатор в колектива.

Комунистът е обществен деец, активен борец за претворяване в живота политиката на Партията, за утвърждаване и усъвършенствуване на социалистическите обществени отношения.

Многостранността на задачите, които решаваме днес, поставят по нов начин и въпроса за съдържанието, мотивите и формите на проявление на обществено-политическата активност на комуниста.

Обществено-политическата активност — това е съзнателната, доброволна дейност на комуниста в живота на първичната партийна организация, на масовите организации, в политическия живот на колек-

[1] Л. И. Брежнев, XXIV конгрес на КПСС, С., 1971, с. 130.

Digitized by Google

тива, в активната класово-партийна позиция, която той заема при обсъждането на проблемите, в непримиримостта към допусканите слабости и техните носители. Въпросът се касае не за „проста“ реакция на явленията на обществения живот, а за високосъзнателна, политически целеустремена дейност в живота и дейността им.

Обществено-политическата активност се формира под влияние на редица фактори като: материални условия на живот, качеството на възпитателната работа, социално-психическия климат в трудовия колектив и пр.

* * *

Особени грижи проявява Партията за повишаване активността на най-новото си попълнение — на младите комунисти. Тя е натрупала богат опит в изграждането и възпитанието на младите комунисти, непрекъснато се обогатяват формите и методите ѝ на работа с тях.

Главните насоки и дейности на партийните органи и организации с новоприетите комунисти, за повишаване на тяхната активност са: грижа за марксистко-ленинското им образование, запознаване с основни проблеми от теорията на партийното строителство, усвояване на практика ленинските принципи и норми на партиен живот, изграждане на навици за организаторска и политическа дейност с хората.

Формирането на комунистически мироглед е най-важното условие за осигуряване активността на комуниста.

Задълбоченото изучаване на марксизма-ленинизма, на партийните документи позволява на комуниста правилно да разбере и усвои съдържанието на нашето съвремие, закономерностите на общественото развитие, политиката на Партията, а оттук — творчески да подхожда и към решаване на задачите, към проблемите на живота, на практиката.

В своята дейност с младите комунисти редица заводски комитети и първични организации в столицата, като тези в завод „Ернст Телман“, „Витоша“, РПК „Наркооп“ и др., проявяват висока политическа активност, отнасят се с голямо чувство за отговорност за тяхното възпитание, за тяхната марксистко-ленинска закалка.

Съществено значение за усвояване на практика ленинските принципи и норми на партиен живот, за изграждане на организационни навици у младия комунист има активното им включване във вътрешния живот на първичните партийни организации. Тук спадат: участие в подготовката на партийните събрания, в контрола по изпълнение на приетите решения и партийни поръчения, заангажиране в агитационна и пропагандистка дейност в участъка, смяната, звеното, в изучаване и разпространяване на положителен производствен опит и др.

Активното участие на комуниста в обсъждането и решаването на важни въпроси на трудовия колектив му помага по-добре да разбере политиката на Партията, да си изработи по-широк мироглед за своите задължения към малките и големите въпроси.

Първичната организация в леярното производство на КОЦМ „Д. Ганев“ — гара Искър, в подготовката на партийно събрание за разкриване на вътрешните резерви включи и младите комунисти Христо Петров и Тодор Николов — резачи разкройчици. Със своя личен пример за стриктно спазване при рязане на зададената им дължина те са гордост на цеха. „Включването ни в прегледа — споделят те — ни накара да бъдем още по-непримирими към самите себе си, както и към другарите си, своевременно да поставяме на обсъждане в партийната група не само хода на изпълнение поетите лични обещания, но и уставните си задължения.“

Партийните групи оказват съществено въздействие върху младия

Digitized by Google

комунист. Чрез многообразните си форми на работа те имат възможност най-непосредствено да оказват влияние за изграждане у тях на определени организационни навици и умения. В този най-малък партиен колектив най-добре се прилага индивидуалният подход към младия човек, встъпил в редовете на Партията. Партийните групи в 306 първична организация на завод „Витоша" са възприели практиката да прикрепват младите комунисти към комунистите с дългогодишен партиен стаж и житейски опит. Благодарение на това другарките Анета Велкова, Тодорка Николова израснаха като добри организатори и са избрани за секретари на дружествени комитети на ДКМС, а Антоанета Генадиева стана една от постоянните ударнички в цеха и пое да работи на сложен автомат.

За изграждането на организационни навици у младите комунисти, за усвояване на практика ленинските принципи и норми на партиен живот голямо значение има изучаването на Програмата и Устава на Партията.

В столичната партийна организация работят 8 районни школи с новоприетите комунисти, в които те се запознават с основни моменти от историята на Партията, с проблеми на партийното строителство, организират се срещи с ветерани на Партията и др.

Школата за младите комунисти при РК на БКП „В. Левски" в чест на 60-годишнината на Великата октомврийска социалистическа революция и деня на победата над фашизма — 9 май, проведе в Дома на съветската наука и култура викторина, посветена на градовете герои на СССР, която както споделят самите участници, остави дълбоки следи в техните сърца.

Районният комитет на БКП в район „9 септември" организира и проведе научно-практическа конференция с комунистите, приети през последните три години, на тема: „Авангардната роля на комуниста". В периода на подготовката с над 50 на сто от новоприетите се проведоха редица срещи, разговори и беседи от партийните бюра, от представители на РК, от отговорни стопански и административни дейци, от комунисти с по-голям партиен стаж и др. На грижите и вниманието към тях те отговарят с конкретни дела, споделят интересни мисли, правят рационални предложения и самокритично оглеждат своите постъпки и дела. Сред многото предложения е и следното: периодически партийните организации, партийните бюра да организират срещи на младите комунисти с техните поръчители — „Да се оглеждаме в очите на тези, които са ни препоръчали и в това са заложили и голяма вяра и два пъти по-голяма отговорност" — казват младите комунисти.

Тази практика е прекрасна школа както за възпитанието на комуниста, така и за проверка на неговите политически, делови и морални качества.

Опитът на партийните организации показва, че по-голяма обществено-политическа активност проявяват комунистите, на които им са гласували доверие, оказва им се непосредствена, действена помощ и контрол от партийните бюра и секретари и им се прави навременна оценка на извършеното.

Много съществена форма на работа на първичните организации за повишаване активността на младия комунист е партийното поръчение. За младия комунист то е висока чест и проверка на дело предаността му към Партията. Но за да го изпълни, както се изисква, повече от всеки друг път партийното бюро, партийният секретар трябва да проявят строг диференциран подход при възлагането на партийно поръчение, да се съобразяват с редица условия като: общообразователната подготовка на младия комунист, политически, делови и нравствени качества, информираност за ценността на дейността, която трябва

Digitized by Google

да върши; положителното въздействие на личния пример на другарите, с които работи и др. Обобщаващ критерий за възлагането на партийното поръчение е то да съответствува на неговите способности и интереси, да бъде задача по душа и сърце.

Възлагането е само началната крачка, нужна е и опитната близка ръка за помощ на комуниста с по-голям партиен стаж и житейски опит.

В ЗТКИ гр. Нови Искър работят 34 млади комунисти. Осем от тях са избрани за секретари на ДК на ДКМС. На отговорна работа като ръководители са изпратени с партийни поръчения Венцеслав Венков — за секретар на ДК на ДКМС, Емил Сотиров и Станко Александров — за началник смени, Николай Замфиров за началник лаборатория, инж. Полина Ковчегарска — изпитания на специални производства и др.

Под непосредственото и близко ръководство на Н. Боянов, Г. Бонев, Т. Илиев, Н. Соколов младите комунисти Емил Сотиров и Венцеслав Венков разработиха нови рецептури и технологии за замяна на вносни суровини от I и II направление с родни, български суровини и материали.

Практиката потвърждава необходимостта от системен, действен контрол в хода на изпълнение на партийните поръчения. В редица първични организации партийните бюра след 6-месечен партиен стаж провеждат специални срещи разговори с младите комунисти, информират се взаимно за нерешените проблеми, за трудностите, които се срещат в борбата за високо качество и ефективност в дейността.

В дейността на някои партийни организации обаче има стремеж младите комунисти да се заангажират с много поръчения. Така например Лидия Грозданова от с. Челопечене е секретар на ДК в селото, член на партийното бюро (отговорник за идеологическата работа, член на пленума на районното дружество за българо-съветска дружба и общински съветник. Поръченията са високоотговорни, но явно някои от тях ще бъдат изоставени или некачествено изпълнени, а това влияе върху формирането на комуниста.

Голямо значение за повишаване активността на младите комунисти има възприетата през последните години по примера на КПСС практика на отчети и самоотчети пред партийното бюро, партийната група и партийното събрание.

При самоотчетите на младите комунисти партийните организации подхождат строго диференцирано, помагат им по-задълбочено да вникват в своите действия и постъпки.

* * *

Критерии за оценка активността на комуниста служат изменения-та, които настъпват в съзнанието, поведението и действията, за да покаже личен пример в труда, да се изяви като организатор и политически водач на масите. Всеки критерий съдържа редица конкретни показатели, чрез които се изучава, изследва и измерва изявата на комуниста.

Тъй като сферите на изява са многобройни, то и критериите и показателите за оценка на активността на комуниста са многобройни. Условно бихме ги разделили на общи и местни (локални). При тяхното определяне е правилно да се ръководим от ленинската постановка на въпроса: по какви признаци съдим за реалните „помисли и чувства“ на реалните личности — В. И. Ленин отговаря: „Ясно е, че такъв признак може да бъде само един: *действията* на тези личности, а тъй като става дума за обществени „помисли и чувства“, то следва

Digitized by Google

да се добави още: *обществените действия на личностите,* т. е. *социалните факти.*"[1]

Общите критерии за оценка активността на комуниста са отразени в двата основни партийни документа, еднакво задължителни за всички партийни членове — Програмата и Устава.

Тяхното приложение към дейността на младите комунисти изисква опознаването и на такива важни условия като:

— Оценката да е навременна и действена. Комунистът се нуждае от другарско напътствие, критична бележка, непосредствено след гласуваното му доверие. Той трябва да знае на здрава основа ли е стъпил или изостава още в началото.

— При всички случаи и обстоятелства оценката да е обективна. В. И. Ленин рязко се обявяваше против опитите да се ласкае младежта, да се замазват, отминават или замълчават нейните грешки. Ласкателството е вредно, изтъкваше Ленин, защото то поражда възгордяване, безпринципност, главозамайване.

Тези указания имат принципно, методологическо и практическо значение и днес в ръководството и помощта на младите комунисти от страна на партийните организации.

— Оценката да е комплексна. Това предполага да се използват няколко критерия и да се изследват измененията, делата в няколко области на обществения живот. Не бива да се разглежда изпълнението на производствената задача като основен критерий за активността на комуниста, без да се отчитат измененията, настъпили в съзнанието му, мотивите и подбудите за една или друга дейност, творческата самоинициатива на комуниста.

Комплексният подход към политическата оценка изисква отговор на въпроса: осъществява ли комунистът функцията си на организатор и възпитател на масите, образец на човека на утрешния ден? В този аспект комунистът трябва да се вижда в следните основни социални роли: член на трудовия колектив, член на семейно и приятелско обкръжение, член на обществото и неговите организации.

— Оценката трябва в най-голяма степен да е строго индивидуална и диференцирана.

Партийната организация трябва да отчита влиянието на променливите величини — възраст, партиен стаж, образование, социално положение и др. Всичко това благоприятствува външната оценка да съвпада с вътрешната самооценка, която комунистът прави сам за себе си, да спечели неговото доверие, да снеме личностното му напрежение и да създаде благоприятна вътрешна нагласа за преодоляване на допуснатите слабости.

Сега във връзка с подмяната на партийните членски книжки предстои да се направи всестранна оценка на политическите, деловите и моралните качества на всеки комунист. Основен критерий за оценката ще бъде неговият реален принос в осъществяване на партийната политика за високо качество и висока ефективност във всички сфери на живота.

Партийната дисциплина, високото чувство за обществен дълг е основа за активността на всеки партиен член. Тя се формира не само с изучаването на марксизма-ленинизма, но и в практическата работа, т. е. в процеса на самовъзпитанието. Голяма роля за това изграе богатството на вътрешнопартийния живот на първичната партийна организация, социално-психическият климат в трудовия колектив като цяло, информираността му по отделните проблеми, заангажирането на комуниста с конкретна задача и др.

---

[1] В. И. Ленин. Съч., т. 1, с. 428.

Digitized by Google

ВРЪЗКА ЖИВА, НЕПОСРЕДСТВЕНА

Стара е истината, че понякога неуспехът може да бъде по-скъп от победата, че ако искаме да превъзмогнем провала, трябва да си изясним корените му, да потърсим посоките на изхода от него, да вникнем в тенденцията на развитието, която да ни стане опора.

Преди години изложба на бургаски художници е била открита в Нефтохимическия комбинат в присъствието на двайсетина творци и... трима работници. Един случай, който сега в Бургас се сочи като анахронизъм. Защото отдавна вече всяка изложба, всяка премиера, всяки концерт са празници в живота на този град, защото в залите, в салоните, във фоайетата всеки ден ще срещнете респектирани от сериозността на творческите изяви зрители и слушатели, защото тук публиката все по-масово се приобщава към изкуството.

Кои са пътищата на това приобщаване?

С този въпрос се обърнах към завеждащия отдел „Пропаганда и агитация" на окръжния комитет на Партията Иван Бандрамалиев.

Ето неговия отговор:

— Приети са конкретни програми за по-тясна връзка на културната дейност със задачите, които Партията сега решава в икономическата и социалната област, за засилване идеологическата ефективност на отделните творчески изяви, които все по-осезаемо въздействуват върху политическата и творческата активност на трудещите се в окръга. Укрепват първичните партийни организации в културните институти. Все по-плътно е третирана съвременната тема, утвърждаваща социалистическия начин на живот. Непрестанно се разширяват връзките на художествената интелигенция с трудовите колективи.

●

Повишената гражданска отговорност и обществена ангажираност на творците може да бъде доловена и вън от сцената, концертния подиум, изложбената зала. Онзи прилив на художествени творци, за който поетът Недялко Йорданов говори като за един отраден факт („В града направат от трите посоки на страната, защото четвъртата е морето, талантливи кадри") не е само някакъв обем, някакво количество. Най-голям по територия и четвърти по население в страната, окръгът е не само с богати културни традиции, но и синоним на културен разцвет в годините на строителство на социализма, постигнал забележителни резултати в мащабите и съдържанието на културната дейност, организатор на голям брой културни прояви с местно, национално и международно значение. Сега тук работят около 700 културни института (в това число и професионални институти от всички видове изкуства и културни дейности), в които са заети над 2800 творчески, ръководни и изпълнителски кадри.

Но вече казахме, че няма да се интересуваме от обема, от количеството. Ще вникнем в причините, довели до дълбоки и динамични изменения в културното равнище на трудовите колективи, до по-голямо разгръщане на тяхната творческа и социална активност.

Съветите за култура, профсъюзите и Комсомолът разгръщат културна дейност в самите трудови колективи, за приобщаването им към най-добрите постижения на културата и изкуството, за формиране на правилен естетически вкус и критерии.

Бюрата на първичните партийни организации в творческите институти реализират конкретни програми за разширяване и задълбочаване на връзките с трудовите колективи. Наскоро на специална среща на представители на производствени бригади от различни предприятия и ръководители на творчески институти, организирана от градския комитет на Партията и градския съвет за култура, са били отчетени постиженията в тази насока, очертани са били бъдещите тенденции на развитие на тази дейност. Получил се е един твърде задушевен диалог между културни дейци и работници, който спомага да се обогатяват тези връзки.

А в Бургас те не датират от вчера. Тук съществува един богат и съдържателен творчески път, изпълнен с трудности, довели до сериозни качествени стойности.

●

Търсейки начини за подобряване ефективността на творческата дейност, партийните бюра в културните институти сериозно изследват проблема изкуство — публика. Защото задълбоченото вникване в същността на основните процеси, които се извършват в съзнанието на съвременния човек, е немислимо без проследяването на техните причинно-следствени връзки, без реализирането на партийния призив „Повече между народа, по-близо до живота".

Тук се наблюдава едно детайлизиране на нещата. Все още се сключват, отчитат, подновяват и изпълняват договори за сътрудничество между културни институти и производствени предприятия. Характерни в това отношение са връзките на драматичния театър „Адриана Будевска" с колектива на завод „Толбухин"; на Държавната филхармония със завод „Васил Коларов"; на управление „Строителна механизация" с клуба на дейците на културата; на колектива на Бургаската народна опера с Нефтохим на групата на художниците със завод „Г. Димитров", с АПК „Руен", с Горското стопанство и пр.

Формите в това отношение са многообразни: съществуват клубове и кръжоци на приятелите на изкуството, изнасят се бе-

Digitized by Google

седи, популяризиращи дейността или репертоара на различните творчески институти, обсъждат се постановки и изложби, четат се въвеждащи обяснителни бележки пред различни слоеве посетители, предимно пред учащи, организират се посещения на репетиции, непосредствени разговори във фоайетата, в художествените галерии, правят се социологически проучвания за структурния състав на публиката, за нейното отношение към различните изяви на творческите институти. Защото за творците не е без значение какъв е процентът на работниците, идващи в театралната или в изложбената, в концертната зала; какъв е интересът на младежта към предлагания репертоар; какви са тематичните и жанровите предпочитания на тези хора; каква е интензивността на техните посещения и пр. Понятието „нашата публика", „обикновеният зрител", вече се анализира, изучава — търси се конкретното му съдържание. И това не е само информация за квалификацията, възрастта, професията, предварителната осведоменост на зрителя и слушателя за изявите, които ще посети, а верен ориентир за насочване дейността на ръководствата на институтите, за формиране на репертоарната им политика.

За съжаление тези проучвания все още носят белега на несистемност, освен това техните данни не са анализирани своевременно. Така направената през юни 1977 година анкета от информационно-социологическия център на окръжния комитет на Партията сред 1611 ценители на различните видове изкуства все още не е доведена докрай. Не са оценени резултатите, не са предоставени те на различните заинтересовани ръководства, които биха ги ползвали в дейността си, биха ги съпоставили с предишни оценки и тенденции. Данните остаряват, преди да бъдат оползотворени, едно добро намерение девалвира. А междувременно творците интуитивно търсят резонанса на своя труд, мъчат се от събирателното понятие „зрител" да отделят съставките, единиците. И разсъждават в духа на Товстоногов например: „Не, днешното време изисква днешна правда, днешна достоверност. Зрителят се мени. Не може да се каже, че „недоверчивият" днешен зрител има по-малка фантазия, отколкото „доверчивият" зрител да кажем по времето на Шекспир. Но тази фантазия стана по-изострена, по-съвършена, по-фина. Много неща за нас просто загубиха смисъл."

И ако един категорично ведущ режисьор като Товстоногов си задава въпросът „Когато моята оценка не съвпада с оценката на зрителите, кой е прав — аз или те?", това негласно безпокойство непременно ще уловите и в репетиционните, и в гримьорните на бургаските актьори. И те не се спират, те търсят.

●

Докато някои търпеливо възлагат надежди на превъзходните условия за работа, които ще бъдат предоставени след време на творците, след завършването на строящия се в момента модерен театър за драма, опера и балет; докато някои изчакват това добро време, хората от театър „Адриана Будевска" са нетърпеливи. Излизайки от рамките на сега съществуващия стар салон, те са открили още две свои сцени — камерна в театъра и втора сцена в Дома на строителя. Това създава възможност за по-интензивен театрален живот, за по-богата изява на творците, за изграждане на по-динамичен репертоар, за експеримент. Без камерната сцена например публиката така и нямаше да се докосне до вниманието, което един поет оказва на друг поет — режисьорът Недялко Йорданов на бургаския автор Христо Фотев — с реализацията на музикално-поетичното шоу „Словесен пейзаж". Тук си дават среща и хаотични пристрастия, и изблици на топлота, и концентрирана асоциативност, и широта на полета и въображението. Отхвърлени са всякакви задръжки — режисьорът е и композитор на част от песните, у актьорите откриваме неподозирани до тоз миг пориви. Изпълнители и зрители са обаяни от едно чудо — поезията — и тази съпричастност ги прави добри.

Ако трябва да посочим доминантата на ценностната ориентация на колектива на театъра, ще се спрем без колебание на неговия афинитет към съвременната тема. Тук е и главният пункт, в който партийната организация в този институт центрира вниманието си. Както посочи секретарят на организацията Венелин Кръстев, стремежът е не само да се търсят оригинални и интересни съвременни драматургични творби, предварително да се работи с автори на такива произведения, но и да се влага максимум съвременно мислене в художественото изображение с цел да се постига композиционна цялост, стилова издържаност на спектаклите. Отхвърляйки всякаква преднамереност и тезисност в поднасянето на идеите на отделното сценично произведение, творците от театъра се насочват към търсене на активното, действеното начало в нравственото битие на съвременника чрез пресъздаване на неговите неуловими вътрешни състояния, неговата богата душевност. Контрастът между същностното и повърхностното, между реалното и въображаемото, между търсеното и намереното е главният проблем в изказванията на комунистите на партийни събрания и при обсъжданията на отделни постановки. Самоанализите се правят от позицията на сериозни критерии за творчество. Търси се степента на неподправено разкриване нравствените стойности в нашия живот, на моралните и гражданските принципи на нашия съвременник. Тук кадърността на актьора е определяна от степента на неговото сътворчество със зрителя, от осъзнаване отговорността неговият образ да бъде разбран и почувствуван от публиката.

В тази партийна организация твърдо стоят на позицията, че връзките с трудовите колективи играят определяща роля в подобряване качеството на работата в театъра. Колкото и да се усъвършенствува актьорът, залагайки на неминуемо важни-

Digitized by Google

ВРЪЗКА ЖИВА, НЕПОСРЕДСТВЕНА

Стара е истината, че понякога неуспехът може да бъде по-скъп от победата, че ако искаме да превъзмогнем провала, трябва да си изясним корените му, да потърсим посоките на изхода от него, да вникнем в тенденцията на развитието, която да ни стане опора.

Преди години изложба на бургаски художници е била открита в Нефтохимическия комбинат в присъствието на двайсетина творци и... трима работници. Един случай, който сега в Бургас се сочи като анахронизъм. Защото отдавна вече всяка изложба, всяка премиера, всеки концерт са празници в живота на този град, защото в залите, в салоните, във фоайетата всеки ден ще срещнете респектирани от сериозността на творческите изяви зрители и слушатели, защото тук публиката все по-масово се приобщава към изкуството.

Кои са пътищата на това приобщаване?

С този въпрос се обърнах към завеждащия отдел „Пропаганда и агитация" на окръжния комитет на Партията Иван Бандрамалиев.

Ето неговия отговор:

— Приети са конкретни програми за по-тясна връзка на културната дейност със задачите, които Партията сега решава в икономическата и социалната област, за засилване идеологическата ефективност на отделните творчески изяви, които все по-осезаемо въздействуват върху политическата и творческата активност на трудещите се в окръга. Укрепват първичните партийни организации в културните институти. Все по-плътно е третирана съвременната тема, утвърждаваща социалистическия начин на живот. Непрестанно се разширяват връзките на художествената интелигенция с трудовите колективи.

Повишената гражданска отговорност и обществена ангажираност на творците може да бъде доловена и вън от сцената, концертния подиум, изложбената зала. Онзи прилив на художествени творци, за който поетът Недялко Йорданов говори като за един отраден факт („В града напират от трите посоки на страната, защото четвъртата е морето, талантливи кадри") не е само някакъв обем, някакво количество. Най-голям по територия и четвърти по население в страната, окръгът е не само с богати културни традиции, но и синоним на културен разцвет в годините на строителство на социализма, постигнал забележителни резултати в мащабите и съдържанието на културната дейност, организатор на голям брой културни прояви с местно, национално и международно значение. Сега тук работят около 700 културни института (в това число и професионални институти от всички видове изкуства и културни дейности), в които са заети над 2800 творчески, ръководни и изпълнителски кадри.

Но вече казахме, че няма да се интересуваме от обема, от количеството. Ще вникнем в причините, довели до дълбоки и динамични изменения в културното равнище на трудовите колективи, до по-голямо разгръщане на тяхната творческа и социална активност.

Съветите за култура, профсъюзите и Комсомолът разгръщат културна дейност в самите трудови колективи, за приобщаването им към най-добрите постижения на културата и изкуството, за формиране на правилен естетически вкус и критерии.

Бюрата на първичните партийни организации в творческите институти реализират конкретни програми за разширяване и задълбочаване на връзките с трудовите колективи. Неотдавна на специална среща на представители на производствени бригади от различни предприятия и ръководители на творчески институти, организирана от градския комитет на Партията и градския съвет за култура, са били отчетени постиженията в тази насока, очертани са били бъдещите тенденции на развитие на тази дейност. Получил се е един твърде задушевен диалог между културни дейци и работници, който спомага да се обогатяват тези връзки.

А в Бургас те не датират от вчера. Тук съществува един богат и съдържателен творчески път, изпълнен с трудности, довели до сериозни качествени стойности.

Търсейки начини за подобряване ефективността на творческата дейност, партийните бюра в културните институти сериозно изследват проблема изкуство — публика. Защото задълбоченото вникване в същността на основните процеси, които се извършват в съзнанието на съвременния човек, е немислимо без проследяването на техните причинно-следствени връзки, без реализирането на партийния призив „Повече между народа, по-близо до живота".

Тук се наблюдава едно детайлизиране на нещата. Все още се сключват, отчитат, подновяват и изпълняват договори за сътрудничество между културни институти и производствени предприятия. Характерни в това отношение са връзките на драматичния театър „Адриана Будевска" с колектива на завод „Толбухин"; на Държавната филхармония със завод „Васил Коларов"; на управление „Строителна механизация" с клуба на дейците на културата; на колектива на Бургаската народна опера с Нефтохим на групата на художниците със завод „Г. Димитров", с АПК „Руен", с Горското стопанство и пр.

Формите в това отношение са многобройни: съществуват клубове и кръжоци на приятелите на изкуството, изнасят се бе-

Digitized by Google

седи, популяризиращи дейността или репертоара на различните творчески институти, обсъждат се постановки и изложби, четат се въвеждащи обяснителни бележки пред различни слоеве посетители, предимно пред учащи, организират се посещения на репетиции, непосредствени разговори във фоайетата, в художествените галерии, правят се социологически проучвания за структурния състав на публиката, за нейното отношение към различните изяви на творческите институти. Защото за творците не е без значение какъв е процентът на работниците, идващи в театралната или в изложбената, в концертната зала; какъв е интересът на младежта към предлагания репертоар; какви са тематичните и жанровите предпочитания на тези хора; каква е интензивността на техните посещения и пр. Понятието „нашата публика", „обикновеният зрител", вече се анализира, изучава — търси се конкретното му съдържание. И това не е само информация за квалификацията, възрастта, професията, предварителната осведоменост на зрителя и слушателя за изявите, които ще посети, а верен ориентир за насочване дейността на ръководствата на институтите, за формиране на репертоарната им политика.

За съжаление тези проучвания все още носят белега на несистемност, освен това техните данни не са анализирани своевременно. Така направената през юни 1977 година анкета от информационно-социологическия център на окръжния комитет на Партията сред 1611 ценители на различните видове изкуства все още не е доведена докрай. Не са оценени резултатите, не са предоставени те на различните заинтересовани ръководства, които биха ги ползвали в дейността си, биха ги съпоставили с предишни оценки и тенденции. Данните остаряват, преди да бъдат оползотворени, едно добро намерение девалвира. А междувременно творците интуитивно търсят резонанса на своя труд, мъчат се от събирателното понятие „зрител" да отделят съставките, единиците. И разсъждават в духа на Товстоногов например: „Не, днешното време изисква днешна правда, днешна достоверност. Зрителят се мени. Не може да се каже, че „недоверчивият" днешен зрител има по-малка фантазия, отколкото „доверчивият" зрител да кажем по времето на Шекспир. Но тази фантазия стана по-изострена, по-съвършена, по-фина. Много неща за нас просто загубиха смисъл."

И ако един категорично ведущ режисьор като Товстоногов си задава въпросът „Когато моята оценка не съвпада с оценката на зрителите, кой е прав — аз или те?", това негласно безпокойство непременно ще уловите и в репетиционните, и в гримьорните на бургаските актьори. И те не се спират, те търсят.

●

Докато някои търпеливо възлагат надежди на превъзходните условия за работа, които ще бъдат предоставени след време на творците, след завършването на строящия се в момента модерен театър за драма, опера и балет; докато някои изчакват това добро време, хората от театър „Адриана Будевска" са нетърпеливи. Излизайки от рамките на сега съществуващия стар салон, те са открили още две свои сцени — камерна в театъра и втора сцена в Дома на строителя. Това създава възможност за по-интензивен театрален живот, за по-богата изява на творците, за изграждане на по-динамичен репертоар, за експеримент. Без камерната сцена например публиката така и нямаше да се докосне до вниманието, което един поет оказва на друг поет — режисьорът Недялко Йорданов на бургаския автор Христо Фотев — с реализацията на музикално-поетичното шоу „Словесен пейзаж". Тук си дават среща и хаотични пристрастия, и изблици на топлота, и концентрирана асоциативност, и широта на полета и въображението. Отхвърлени са всякакви задръжки — режисьорът е и композитор на част от песните, у актьорите откриваме неподозирани до тоз миг пориви. Изпълнители и зрители са обаяни от едно чудо — поезията — и тази съпричастност ги прави добри.

Ако трябва да посочим доминантата на ценностната ориентация на колектива на театъра, ще се спрем без колебание на неговия афинитет към съвременната тема. Тук е и главният пункт, в който партийната организация в този институт центрира вниманието си. Както посочи секретарят на организацията Венелин Кръстев, стремежът е не само да се търсят оригинални и интересни съвременни драматургични творби, предварително да се работи с автори на такива произведения, но и да се влага максимум съвременно мислене в художественото изображение с цел да се постига композиционна цялост, стилова издържаност на спектаклите. Отхвърляйки всякаква преднамереност и тезисност в поднасянето на идеите на отделното сценично произведение, творците от театъра се насочват към търсене на активното, действеното начало в нравственото битие на съвременника чрез пресъздаване на неговите неуловими вътрешни състояния, неговата богата душевност. Контрастът между същностното и повърхностното, между реалното и въображаемото, между търсеното и намереното е главният проблем в изказванията на комунистите на партийни събрания и при обсъжданията на отделни постановки. Самоанализите се правят от позицията на сериозни критерии за творчество. Търси се степента на неподправено разкриване нравствените стойности в нашия живот, на моралните и гражданските принципи на нашия съвременник. Тук кадърността на актьора е определяна от степента на неговото сътворчество със зрителя, от осъзнаване отговорността неговият образ да бъде разбран и почувствуван от публиката.

В тази партийна организация твърдо стоят на позицията, че връзките с трудовите колективи играят определяща роля в подобряване качеството на работата в театъра. Колкото и да се усъвършенствува актьорът, залагайки на неминуемо важни-

Digitized by Google

те професионални изисквания за сценично самообладание, пластичност, правилен говор, колкото и внимателно да се вглежда той в себе си, подлагайки на остра преценка своите минуси, до ярки сполуки няма да се добере, ако не познава живота, ако страни от конкретните сблъсъци на практиката. Тук вернинят пулс на времето и на човешките стремления е търсен в непосредственото общуване на хората от театъра с работниците от пристанищния комплекс, промишлените предприятия, строителните обекти. Не става дума за някакво формално съществуване на клубове на приятелите на театъра или за епизодична методическа помощ на самодейните състави в предприятията. Нещата имат по-сложни измерения. Те не се свеждат до регистрирането на факти — харесваме или не харесваме постановката, — а до процес, до изграждането на тази постановка. Така „Въпрос на принцип" на Недялко Йорданов е добила реалния си завършек на Нефтокомбината. Започва се от драматургичната основа и се стига до сценичното претворяване на образите. И тук не е важен броят на срещите и разговорите, а оня неуловим импулс, онова зареждане с енергия, чувството на недоволство от постигнатото, което завладяло едни, се прехвърля и върху други.

Комунистите от партийната организация в театъра не оценяват механически връзките си с трудови колективи. Разбира се, това е обемна дейност. Има договори, има протоколи от срещите и обсъжданията — наблюдават се интересни факти и тенденции, но смисълът на цялото това многообразие е един: самоопознаване и самоусъвършенствуване чрез контакти с другите. Защото — необятни са сложностите на човешкото общуване. Проникнвайки в душевността на другите, човек по-пълно анализира собственото си състояние, по-плътно вниква в отделните ситуации, търсейки вярната граница между действително и мнимо.

●

Едно мнение на председателя на градския съвет за култура Стойчо Гоцев добре илюстрира целенасоченото разширяване на взаимодействието между художествено-творческата интелигенция и работническите колективи, довело до извисяване на гражданската отговорност на творците, от една страна, и от друга — до повишаване естетическото възпитание на трудещите се и младежта.

— Издигането на ролята, значението и отговорността на изкуството и културата в обществеото развитие, непрекъснатото усъвършенствуване на ръководството и управлението на културата на принципа на обществено-държавното начало — каза той — създаде реални предпоставки за разгръщане на всенародно движение за естетическо възпитание. Този процес има своите конкретни проявления, едно от които са широките, ефективни, трайни контакти на творците с работническата класа. Много са непревзетите територии в тази област, но онова, което правят редица бригади от бургаските предприятия с разгръщането на движението „Към комунизма — всестранно развити личности", свидетелствува за една конкретност, за действително приобщаване на работниците към изкуството, за засилване на връзките между творци и производственици, за взаимното им обогатяване. Тази инициатива, родила се в машинно-комплексната бригада „Йосиф Галенко", завладя редица колективи.

Както посочи другарят Гоцев, стремежът сега далеч не е да се превръщат в кампания договорите между художествени творци и отделни бригади. Представляваща продължение и детайлизиране на отдавна съществуващите договори за сътрудничество между колективите на културните институти и заводите като цяло, възникнала в самите производствени бригади, идеята за движението „Към комунизма — всестранно развити личности" постепенно намира своите реални поддръжници. Работниците сами избират — ориентират се към творци, познати им от сцената или от изложбената зала, от страниците на харесаната книга или от концертния подиум — творци, с които вече са се срещнали, които са им допаднали. Става дума за сериозно, постепенно и непосредствено изграждано приятелство, а не за някаква мода. За контакти, които действително ще обогатят и творци, и производственици, тъй като в тази дружба партньорите ще са равностойни — всеки от тях ще има и какво да даде, и какво да вземе.

И макар че договорите за сътрудничество си имат и строго определените задължения на двете страни, и ясно маркираните общи положения — вън от тях, като дешифриране на тези само маркирани цели, се разгръща многостранна дейност. В центъра на това общуване са най-изявените творци. Разлиствайки папката с договорите или разговаряйки с партийни секретари и с бригадири от различните предприятия на Бургас, ще срещнете познати на всекиго имена. Имената на народния артист Иван Кондов, на заслужилите артисти Милка Туйкова и Георги Попов, на заслужилия художник Георги Баев, на художниците Тодор Евгениев, Ненко Токмакчиев.

Безспорно тези контакти спомагат да се изпълва с конкретно съдържание движението за естетическо възпитание на трудещите се от една страна, и от друга — за по-плътното овладяване на съвременната тема. Обществената активност, проявена в тази насока от най-добрите творци в окръга, повишава стойността на подетото дело.

И това не би могло да бъде другояче.

Успоредно с това се обогатяват формите на „проникване" на изкуството сред трудещите се, разнообразяват се контактите между изпълнители и публика.

За един спектакъл, състоял се между две смени в едно от сервизните халета на Автокомбината в Бургас, секретарят на ав-

Digitized by Google

токомбинатския партиен комитет Дяко Папазов разказва с удивление и ентусиазъм:

— Това беше подходяща постановка — „Трето няма“ от Азерников. Проблематиката — актуална, абсолютно вълнуваща ни. Тук бяха над 500 души, насядали на пода, на пейки, на каросериите на камионите — слушаха, коментираха...

Фактът не е единичен нито за колектива на театъра, нито пък в практиката на Автокомбината. Подобни „нахлувания“ актьорите правят неедноократно на различни места в окръга. Работниците от това предприятие пък имат договор за сътрудничество с оркестър „Бургас“, където наред с всичко друго фигурира и един пункт за написване на песен за шофьора. В тясно сътрудничество със специалисти от окръжния музей работниците от Автокомбината със свои средства са създали и открили край с. Топчийско в чест на загиналите за народна свобода партизани от отряд „Народен юмрук“ музейна сбирка. В поредицата на прояви от този род съществува и една най-нова. В деня на нашия разговор със секретаря Папазов бригадата на Никола Богойчев се подготвяше за среща с художника Тодор Евгениев, на която щеше да го приеме за свой член.

●

Една от най-многобройните в страната, групата на бургаските художници има и една от най-големите първични партийни организации, ако се броят само организациите в творческите институти. Както посочи партийният секретар Михаил Николов, бургаските художници са търсени от колективите на бригадите в предприятията, защото мнозина от тях вече имат високи постижения. Те участват в естетизирането на производствената среда, в декоративно-монументалното оформление на селищата, те са познати и обичани хора в трудовите колективи. Широката им известност се дължи преди всичко на тяхното авторитетно участие в националните художествени изложби. Освен това само през последните пет години тук са организирани 14 окръжни, 45 самостоятелни и 19 групови изложби в културни институти, предприятия, селища. С творби на бургаски художници са били уредени изложби в Краснодар и Шчечин. Индивидуални изложби в чужбина са имали з. х. Георги Баев в Лондон, Будапеща, Линц и Виена; Ненко Токмакчиев в Будапеща, Дамаск, Алеп и Хомс.

Недоволни от всеопрощаващия и ласкав тон на критиката (тях винаги ги хвалят!), бургаските художници сами развиват своето чувство на недоволство от постигнатото, сами се критикуват. Наскоро бюрото на партийната организация разгледало работата на художествения съвет. Констатацията е, че взискателността на този съвет позволява да се множат успехите на групата. Този своеобразен първи филтър в селекционирането на творби за изложби играе ролята си. Много от работите на художниците са връщани по три и по четири пъти за доработване, а редица от тях изобщо за отхвърляне.

За повишаването на отговорността на творците сериозна роля играе партийното събрание, което ежемесечно третира възлови проблеми от живота на колектива — въпроси на майсторството, на усъвършенстването на художниците, на обществената им активност и пр. Характерна е другарската помощ, която се оказва на младите. Да речем, че някой има някакъв малък успех, че на този „мъничък плацдарм“ той започва дълговременна отбрана. Създадената атмосфера на нетърпимост извежда този творец от това успокоение.

●

И тъй — връзките на бургаските творци с трудовите колективи не са кампания, мода, наложено задължение. Те са продиктувани от растящите потребности на трудовите колективи да общуват с истинското изкуство, да се срещат и опознават със създателите му, както и от естествения стремеж на художествените творци да са в самия поток на събитията.

В центъра на това дело са най-изявените творци.

Една от причините е, че тези хора са познати с оригиналните си изяви на читателя, слушателя, зрителя. Тях работниците ги търсят, „правят заявки“, канят ги в цеховете, избират ги за членове на бригадите.

Само това ли?

Въпросът има и други страни.

Както казва Недялко Йорданов, председател на дружеството на писателите в Бургас, „към голямата тема трябва да пристъпват само големи творци, достойни със своя талант за нея“. И още: „Не може истинският творец на изкуството да не бъде честен и почтен човек в живота. Ако той не е такъв, кой ще повярва на неговото изкуство? Така че творецът на изкуството работи за естетическото възпитание на нацията и чрез личния си живот и личното си поведение, чрез личните си човешки качества. В това аз виждам смисъла на призива, който подехме за членуването ни в бригадите. Не за създаване произведения за самите бригади, а за създаване на естествени човешки контакти и взаимно разбиране между един човек и двайсетина други човека. Този контакт просто ни задължава ние, дейците на изкуството, да преценим някои страни от житейското си поведение, за да не разочароваме тези, които предварително ни идеализират и считат нашето присъствие сред тях за голяма чест.“

Интересни са и констатациите на директора на Бургаската народна опера Живко Данов, който многостранно анализира връзките на творците с трудовите колективи. Певци от операта са се срещнали със строителите на новата сграда за драма, опера и балет. И макар че тези творци неедноократно са гостували и сред рибари, и сред моряци, и сред тъкачки, моментът на напрегнато очакване и от двете страни неизменно присъствувал:

Digitized by Google

(„Какво ли пък може да се случи"); („Като че пеят за първи път"). Специално в строителна барака някои от изпълнителите влизали за пръв път, а за някои строители „недосегаемото" оперно изкуство за пръв път оживявало „на две крачки" от тях.

— Инак — казва директорът — плана си ние изпълняваме, постановките се откупват от колективите, участвуваме в тържествени програми и чествувания, изнасяме лекции сред младежта... Но в партийната организация вече поставихме нещата на друга основа. Това достатъчно ли е? Много ли са, или са малко две представления седмично? И трябва ли да ни задоволява само външното благополучие на нещата? Някои творци са търсени от бригадите. На какво се дължи тяхната популярност? Качествено се измени характерът на партийното поръчение при нас. Критерий за обществена активност е вече връзката с трудови колективи, богатството на тази връзка.

На комунистите от операта никак не им е лесно да се доберат до стриктните стойности на минуса и плюса в тяхната работа. Ако към политическия рецитал „Червеният октомври" е бил проявен подчертан интерес от различни слоеве зрители, ако при посещенията примерно на граничните застави, за да чуят изпълнения на предпочитани арии, слушателите идват от 50—60 километра. В една наскоро направена анкета над 40 на сто от участниците са посочили, че не могат да оценят нивото на изпълненията, тъй като не са посетили нито едно представление на операта.

В търсене на зрителя, в изграждането на художествено възпитана публика със сериозен критерий за това сложно изкуство хората от този творчески институт организират беседи, срещи, концерти от популярни арии, подготвят камерни програми. Проявяват гъвкавост — според случая, според степента на подготовка на зрителя. Както посочи агитпропът на партийното бюро Любен Галинов, стремежът е да синхронизират по-добре дейността си с тази на партийните комитети и бюрата на първичните партийни организации в предприятията, морската база, училищата, агропромишлените комплекси. Гостуванията да не стават инцидентно, да са предварително включени в комплексни програми за културна дейност. Тази предварителна работа ще увеличи шансовете за успех сред различните слоеве публика, ще подобри качеството на изявите.

●

Ако човек разлисти протоколите на първичните партийни организации в театъра и в операта, ако вникне в думите на техните партийни секретари, на председателите на съюзните ръководства, ще види, че усилията на комунистите в тези институти определено са насочени към подобряване качеството на работата, към засилване идейно-художественото и възпитателното въздействие на спектаклите с цел театрите да помагат за изграждането на самостоятелно мислещи личности, на хора творци, съзидатели.

Заемайки ключова позиция и във формирането на репертоарната политика, партийната организация в театър „А. Булевка" проявява висока принципиалност и взискателност в търсенето на съвременни драматургични творби. Налице е един определено здрав вкус. Избягва се всякакво лъжеизкуство, отхвърлят се драматургични имитации, безсъдържателни произведения, не се подменят сложни жизнени конфликти и противоречия с дребни битови колизии.

В това отношение тук има добра традиция, проявявана не само по театралните прегледи, а в делничността.

Разбира се, тук нещата не могат да се измерят стриктно, налице е една сложна дейност. Как бихме определили например доколко волевото начало у положителния герой от сцената се е пренесло в зрителната зала? Та нали е пределно ясно, че разстоянието от емоцията на зрителя до постъпката, която ще извърши под нейно влияние, е неизмеримо. „Впечатленията от спектакъла се сливат с нови впечатления и събития от живота, приближават се и се отдалечават в зависимост от хиляди и хиляди хора, срещи, факти, книги, които намаляват или увеличават силата на главния спектакъл". Както справедливо определя народният артист на СССР Ю. Завадски, опитът сочи, че фактът на художествено, социално и нравствено новаторство се утвърждава в съзнанието на зрителя, в неговия емоционален живот тогава, когато предлаганите сценични обстоятелства съвпадат с обстоятелствата от обществения живот на личността. Тогава художественото откритие се превръща в част от естетическия опит на зрителя. Именно в предлаганите на сцената обстоятелства той разпознава и своя натрупан опит, и своите жизнени проблеми. Това вече е сериозна предпоставка изкуството да го завладее, да го покори, да му въздействува дълбоко, същностно да влияе на жизненото му поведение, на действията му.

●

Реализирайки главните задачи, поставени от Единадесетия партиен конгрес пред културния фронт — овладяването на съвременната тема, извисяване на художественото майсторство, създаване на всенародно движение за естетическо възпитание, първичните партийни организации в бургаските творчески институти насочват вниманието си към обогатяване на формите на работа с трудовите колективи. Помагайки за всестранното развитие на личностите от тези колективи, те все повече извисяват собствената си дейност, непосредствено уйчки се от добродетелите на работническата класа.

Осъществява се процес на взаимно обогатяване: повишава се социално-нравствената значимост на изкуството, заедно с това — нараства гражданската активност на трудещите се.

Милка РАЛЧЕВА

Digitized by Google

ШКОЛА ЗА САМОРАЗВИТИЕ

к. и. н. КОНСТАНТИН ДИЛЧЕВ

Кратък обзор на замените на партийните членски книжки

Замяната на партийните документи е **периодична форма за регулиране състава на Партията,** чрез която се стимулира активността на комунистите и се повишава боеспособността на Партията. Посредством обмяната партийният състав се привежда в още по-пълно съответствие с творческия марксистко-ленински класово-революционен характер на Партията. Организираният авангард на класата изключва от своите редове тези, които са загубили качествата си на комунисти или не могат да се издигнат до височината на политическите задачи, които се решават в настоящия момент.

Основните положения, свързани с членството в Партията, бяха разработени от Маркс и Енгелс при изграждането на „Съюза на комунистите". В. И. Ленин по-нататък задълбочено разработи въпросите, свързани с членството и регулирането на състава. Още на Втория конгрес на РСДРП през 1903 год. той подчерта: „Нашата задача е да пазим твърдостта, издържаността, чистотата на нашата партия. Ние трябва да се стараем да издигнем званието и значението на партийния член по-високо, по-високо и по-високо . . ."[1]

Марксистко-ленинският характер на Партията е отразен в ленинските принципи за членството в Партията, а така също и в задълженията на комунистите. Те се развиват и обогатяват в зависимост от задачите, които Партията решава на съответния етап.

По време на нелегалната борба трудните условия на работа са своеобразен регулатор на нейния състав. Разбира се, и тогава Партията много внимателно проверява всеки желаещ да встъпи в нейните редове. Но, както посочва др. Т. Живков, „свирепият фашистки терор предпазваше" Партията от чужди на нея елементи. В Партията влизаха другари, които съзнаваха трудностите на борбата и жертвите, които борбата изискваше от тях"[2].

---

[1] В. И. Ленин, т. 6, с. 508.
[2] Т. Живков, Избрани съчинения, т. I, с. 116.

Digitized by Google

1

Какъв е опитът на нашата партия в замяната на партийните документи?

За пръв път членски книжки се въвеждат в БРСДП на нейния Втори конгрес през 1895 год.[1] Четвъртият конгрес на БРСДП (1897 г.) записва в Устава нормата, че „всеки партиен член е длъжен да притежава установената партийна карта"[2].

През този период смяната на партийните членски книжки става ежегодно. Значението на ежегодната обмяна на партийните книжки нараства след очистването на Партията от общоделците през 1903 г. На смяната на книжките вече се гледа не като на формален акт, а като на своеобразна форма за заздравяване на партийните редове. Още тогава книжките имат единна номерация за цялата партия. ЦК определя номерата за различните организации, а те в своите отчети изпращат обратно в ЦК сведения за номера на всеки член, така че ЦК има точни сведения не само за числения състав на Партията, но знае и номерата на всички партийни членове.[3] Според указанията на ЦК всички партийни членове, които не са се снабдили в установения срок с членски книжки, се смятат за напуснали Партията.[4]

В условията на нелегалната борба против фашизма механизмите за регулиране състава на Партията са от друг характер. Тогава няма книжки и естествено, не се извършват обмени на партийни документи.

След победата на Девети септември два пъти се извършва замяна на партийните членски книжки.

Първата замяна се провежда през периода 1953—1955 г. Тя е свързана най-вече с преименуването на Партията. Известно е, че от 1919 год. БРСДП (т. с.) се нарича БКП (т. с.). През периода на борбата против монархо-фашизма БКП се обединява с Работническата партия под наименованието БРП, което на Петия конгрес на Партията се измения отново в БКП. След тази първа замяна комунистите получават книжки на членове на Българската комунистическа партия.

През тази, първа след 9. IX. 1944 г. замяна на партийните членски книжки, се осъществяват редица мероприятия за регулиране на състава: временно се спира приемането на служащи и въобще приемането в Партията преди Петия конрес, прочистват се партийните редове след конгреса и пр. Тези мероприятия целят да укрепят Партията и да я освободят от нездравите и чуждите елементи. Както посочва др. Т. Живков, прочистването на Партията от случайни хора, от „мъртви души" предполага внимателно отношение ,грижа към партийните членове — добри производственици, към ударниците и първенците.[5]

Следващата замяна на партийните членски книжки се проведе през периода 1967 — 1969 год. поради изтичане на техния срок. По време тя съвпада с ускореното навлизане на нашата страна по пътя на интензивното развитие, с ускоряването на темповете на обществено-икономическото развитие, с усъвършенстуването на цялостната система на социално управление на обществото.

В центъра на вниманието е поставен въпросът за по-нататъшното издигане авангардната роля на комунистите в решаването на иконо-

---

[1] БКП в документи на централните ръководни органи, т. 1, с. 219.
[2] Пак там, с. 360.
[3] Пак там, т. 3, с. 310.
[4] Пак там, с. 450.
[5] Т. Живков, По въпроса за регулиране състава на Партията и вербовката на кандидат-партийни членове, Избр. съч., т. 1, с. 120—121.

Digitized by Google

мическите и социалните задачи, за внедряването на постиженията на научно-техническата революция, за израстване на комунистите като възпитатели на масите и непоколебими борци против „малката правда“.

Настоящата замяна на партийните членски книжки е третата в условията на строителството на социалистическото общество у нас.

2

Един въпрос, който често се задава, е **по какво обмяната на партийните документи се различава от чистките в Партията.**

Др. Т. Живков подчерта: „Ние не предприемаме чистка. Но при замяната на членските книжки партийните организации трябва решително да се очистят от ония свои членове, които погазват Програмата и Устава на Партията, нарушават партийните принципи и норми, социалистическата законност и с поведението си подкопават политическия и моралния престиж на Българската комунистическа партия.“[1]

Трябва да отбележим, че обмяната на партийните документи и чистките са две различни форми за регулиране състава на Партията, които могат да се използват самостоятелно, но през отделни периоди и при отделни случаи и заедно.

Не всяка чистка може да бъде съпроводена с обмяна на партийните документи, така както не всяка обмяна на документите се предхожда от чистка.

Чистките са форма за регулиране на състава на Партията, за които е характерно, че те се провеждат изключително през преходния период и това е свързано с редица обстоятелства. През преходния период се решава въпросът „кой-кого“, тоест не са унищожени смъкнатите от власт експлоататорски класи. В условията на жестоката борба между революционните сили начело с пролетариата, от една страна, и сваленатa буржоазия, от друга — е възможно в Партията да проникнат капиталистически елементи.

Отрицателно влияние върху Партията може да оказва влизането в нея на значителен брой представители на опортюнистически групировки. Например в първите години след победата на Октомврийската революция в Болшевишката партия влизат повече от 30 хил. представители на различни опортюнистически партии — меншевики, есери и др.[2] Тяхното присъствие пречи за осъществяването на целенасочена дейност в името на коренните интереси на пролетариата.

В началните години на преходния период много често се нарушава индивидуалният подход при приемането в Партията. За това има редица причини — броят на желаещите да влязат в Партията е голям, партийните организации не могат да осъществяват внимателна проверка на всеки желаещ, на някои партийни организации липсва организационен опит и пр. При това положение наред с честните в Партията попадат и хора с нечисти интереси, представители на дребната буржоазия и др. Както е известно, нашата партия в първите години след Девети септември нараства бързо в количествено отношение — от 25 хил. в навечерието на 9. IX. 1944 год. достига 490 хил. в края на 1946 год. Такова бързо нарастване на членския състав винаги е съпроводено с

[1] Т. Живков, Отчет на ЦК на БКП за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи, С., 1976, с. 92.

[2] „Из истории партийного строительства — выпуск I — Организационно-партийная работа“. М., 1969, с. 132.

Digitized by Google

известни пропуски при осъществяването на индивидуалния подбор. Това налага тя да прибягва до по-специфични форми за регулиране своя състав, като установяване на диференциран кандидатски стаж и различен брой препоръки за представителите на различните класи и социални групи при встъпването им в Партията, провеждането на общи или частични чистки или кампании по прочистване на партийните редове и т. н.

През периода 1917 — 1939 год. в КПСС се провеждат три генерални и няколко частични чистки. През преходния период в нашата партия се провеждат няколко кампании по прочистването на партийните редове, което е също разновидност на чистките.

След завършване на преходния период необходимостта от чистките отпада. В резолюцията на XVIII конгрес на ВКП (б), състоял се през 1939 год., се посочва: „Опитът показва, че занапред трябва да се откажем от масовите чистки в Партията по следните причини: ... методът на масовите чистки, въведен в началото на непа в периода на съживяването на капиталистическите елементи, за да се запази Партията от проникване в нейните редове на хора, които се разлагаха поради непа, изгуби почва в днешната обстановка, когато капиталистическите елементи са ликвидирани. Освен това на практика, както показва опитът, методът на масовите чистки изключва възможността за единствено правилен индивидуален подход към партийните членове, като го заменя с всеобщ стандартен подход към партийните членове, „по една мярка“[1].

В условията на изграждане на развито социалистическо общество редица слабости, свързани с приемането в Партията, характерни за преходния период, са вече преодолени. Партийните организации, укрепнали идейно и организационно, осъществяват внимателен индивидуален подбор, като всестранно изучават кандидатите. Това не изключва, но значително намалява възможността в Партията да влязат хора без необходимите качества. В този смисъл замяната на членските книжки в условията на изграждане на развито социалистическо общество не е продиктувана от грешки или нарушения на индивидуалния подбор. Както посочихме по-горе, нейното провеждане се обуславя от новите задачи на социалистическото строителство, които изискват нов подход и ново отношение от страна на всички комунисти, а това означава — решително да се подобрява съставът на Партията в качествено отношение.

Що се касае до разликата във формите, трябва да отбележим, че при прочистването на партийните редове например се изграждат комисии, които в определен смисъл стоят над първичните партийни организации. При замяната на членските книжки не се изграждат такива комисии. Въпросите се решават от първичните партийни организации и това спомага за укрепването на вътрешнопартийната демокрация.

3

В последните години замени на партийните членски книжки бяха извършени в комунистическите партии на някои социалистически страни — в Унгарската социалистическа партия, в Полската обединена работническа партия. Специално внимание заслужава последната обмяна на партийните документи в КПСС, защото това е първата обмяна на партийни документи в условията на изграждането основите на комунизма.

[1] ВКП (б) в резолюции и решения, т. II, с. 930, 931.

Digitized by Google

КПСС отдели голямо внимание на обмяната на партийните документи като на задача, чието успешно решаване в максимална степен съдействува за по-нататъшното укрепване на Партията, за повишаване активността и дисциплината на комунистите.

Подготовката за обмяната и обмяната на партийните документи най-тясно беше свързана с усъвършенстването на цялостната партийна дейност, с активизиране на вътрешнопартийния живот, с усъвършенстването на партийното ръководство на обществените процеси, с повишаване равнището на идейно-възпитателната и организаторската работа с масите. КПСС се обогати с нов опит в организаторската и политическата дейност, укрепи редовете си и затвърди връзките си с масите, още повече нарасна нейната роля като ръководна и направляваща сила на съветското общество в борбата за комунизъм.

От трибуната на XXV конгрес Л. И. Брежнев подчерта, че целите, заради които се извърши подмяната, са постигнати. Тя допринесе за активизиране на комунистите, за повишаване на тяхната взаимна взискателност, за създаване на обстановка на нетърпимост към нарушителите на Устава...[1]

Замяната на партийните членски книжки **е проява на вътрешнопартийната демокрация.** В хода на нейното провеждане ще бъде оценена работата на всеки комунист. Но в тази акция ще получат оценка и отделните партийни органи и организации за своето равнище и своя ръст като партийни органи. Предстоящата замяна е школа за саморазвитие и израстване на Партията, на партийните органи и организации, на комунистите. Тя ще покаже какво е организационно-политическото и идеологическото равнище на отделните първични партийни организации като първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи.

Не трябва да се забравя и това, че отделният комунист е не само обект, но и субект на замяната на членските книжки. Негов дълг е да отдава своите сили за правилното протичане на това важно и отговорно мероприятие, за своевременно отстраняване на евентуални пропуски и грешки при неговото осъществяване.

---

[1] Л. И. Брежнев, Отчет на ЦК на КПСС и предстоящите задачи на Партията във вътрешната и външната политика, С., 1976, с. 89.

Digitized by Google

МЛАДИТЕ КОМУНИСТИ

Броят на членовете на Комунистическата партия на Съветския съюз непрестанно се увеличава и в края на 1977 г. достигна повече от 16 200 000 души, а за цялото следвоенно тридесетилетие партийните редове се утроиха.

Численият състав на КПСС ще продължава да расте и занапред. Такава е обективната тенденция, произтичаща от целия ход на общественото развитие при социализма, от непрестанното нарастване на ръководната роля на Партията в социалистическото общество, от засилването на нейния политически и морален авторитет. Стотици хиляди съветски граждани се стремят да свържат своя живот, своята съдба с ленинската комунистическа партия и идейно-политически, и организационно.

Всеки, който става кандидат-член, а след това и член на КПСС, не само чувствува тържествеността на това събитие — встъпването си в редовете на комунистите, — но и осъзнава високия критерий, според който занапред ще се оценява неговата трудова и обществена дейност, всяка негова постъпка.

Да бъдеш комунист е висока чест. Но едновременно с това — и твърде висока отговорност!

КПСС, както подчерта и XXV конгрес на нашата партия, не форсира разрастването на своя числен състав. Тя приема в своите редове най-добрите представители на народа, активните строители на комунизма.

В работата си по приемането на нови партийни членове, по подготовката им за високата отговорност, която им се възлага, и по всестранното възпитание на младите комунисти КПСС неотклонно се ръководи от ленинските принципи.

1. „НОСИ С ЧЕСТ ВИСОКАТА СИ ОТГОВОРНОСТ!...“

Москва. „Переулок партийний“, дом № 1

Такъв е адресът на Московския електромеханичен завод „В. И. Ленин“. Електродвигателите, които той произвежда, се изпращат в повече от 60 страни. Заводският колектив, ръководен от партийната организация, неведнъж е ставал инициатор на много важни трудови начинания, които след това се подхващат от работниците и в други съветски предприятия. Девизът „На петилетката на качеството — работническа гаранция!“ се роди също в този завод, който с достойнство носи името на Владимир Илич. Началото и на това могъщо движение на нашите дни сложиха комунистите от завода.

През първите години на съветската власт тук неведнъж е идвал лично В. И. Ленин, държал е речи пред работниците. Тук в един от цеховете заедно с бойци от младата Червена армия той е положил своята воинска клетва за вярност на социалистическата родина. В Москворецкия районен комитет на КПСС, към който и досега се числи заводската партийна организация, е бил издаден партийният билет на Ленин.

В заводския Музей на революционните, боевите и трудовите традиции най-грижливо се съхранява един важен и вълнуващ документ. Думата ни е за копието от заявлението на 27 работници от шлосеро-монтажния и стругарския цех от 1924 г. В него четем: „Молим партийната ядка на РКП да бъдем приети във вашата среда — в Комунистическата партия...

След смъртта на нашия скъп вожд Владимир Илич Ленин ние стигнахме до заключение, че всеки съзнателен работник е длъжен да бъде носител на неговите идеи и да провежда в живота заветите му.

Отсега нататък у нас ще изчезнат дребнавостите и предразсъдъците, които по-рано ни пречеха да бъдем членове на Партията.

Затова още сега ние искаме да носим

Статията е написана за сп. „Партиен живот“ чрез АПН.

Digitized by Google

пълна отговорност за делото, започнато от нашия скъп Владимир Илич."

„Да носим пълната отговорност" — в тази избликнала от сърцето формула по работнически е изразено осъзнаването на главното в принадлежността на човека към Партията. КПСС не осигурява на комунистите каквито и да било привилегии. Напротив, тя им поставя по-високи изисквания в сравнение с тези на обикновения гражданин. В първите години на съветската власт, като се обръща към работниците и селяните, влизащи в партийните редове, Ленин пише: „Ние не ви обещаваме изгоди от това, ние ви зовем на трудна работа..."[1]

Лениновите трудове съдържат множество актуални и днес мисли, забележки и указания. В. И. Ленин приемаше като извънредно важно безпартийните на дело да се убеждават, че комунистите имат конкретни задължения и приемат в своите среди нови членове не за да се възползват те от облагите на принадлежността си към ръководящата партия, а за да дават пример на истински комунистически труд.

Владимир Илич Ленин изтъкваше необходимостта правилно да се използват младите комунисти, да се проверяват в практиката, смело да им се възлагат колкото е възможно по-разнообразни задачи, в изпълнението на които те да проявят своите способности и да докажат предаността си към комунизма, да бъдат полезни на народа и Партията. Кандидатският стаж според Ленин трябва да бъде най-сериозно изпитание, а не формалност.

КПСС неотклонно следва тези завети на своя основател и вожд, непрестанно се грижи за възпитанието на партийното попълнение и за приобщаването му към активна обществена дейност, усъвършенствува практиката на приемане на нови членове в своите редове.

Въпросът кой да бъде приет в Партията е един от най-важните за всяка партийна организация. Численият растеж на Партията не е самоцел, той трябва да допринася да се засилва влиянието на комунистите върху широките слоеве на трудещите се, за решаването на стопанските и идейно-възпитателните задачи.

Въпросите на индивидуалния подбор на встъпващите в КПСС, на регулирането на партийните редове продължават да бъдат в центъра на вниманието на Партията. Това съвсем категорично бе изявено и на XXV партиен конгрес. „Колкото по-напред отиваме, толкова по-големи задачи решава Партията — отбеляза Леонид Илич Брежнев, — толкова повече трябва да се грижим да се попълват нейните редици със свежи сили измежду онези, които са заслужили признанието на първичната партийна организация, на целия колектив, които са активни и в производството, и в обществения живот."[2]

Конгресът отчете необходимостта да се повиши значението на кандидатския стаж. При това Леонид Илич Брежнев специално подчерта, че е необходимо с цялата строгост да се подхожда към всестранната проверка на политическите и деловите качества на кандидата за партиен член, на неговото марксистко-ленинско възпитание.

Решаваща роля в изпълнението на тази задача играе първичната партийна организация, тъй като именно в колектива човек е непрекъснато пред очите и контрола на всички, там се проявяват неговите положителни качества и недостатъци. Там, на общото събрание на комунистите, се обсъжда въпросът, достоен ли е той да бъде приет в партийните редове. Младият комунист се формира в партийния колектив.

... Около 50 хиляди комунисти, обединени в триста партийни ядки, наброяваше Московската градска партийна организация, когато почина В. И. Ленин. Сега в съветската столица живеят и се трудят 970 хиляди членове и кандидат-членове на КПСС, организирани в 9 хиляди първични партийни организации. Днес практически във всяко предприятие и учреждение функционира авторитетно и активно партийно ядро.

От онези, които в годината на смъртта на Илич — годината на ленинския набор в Партията — заявиха твърдото си намерение да поемат пълната отговорност, до наши дни се проточва веригата на неразривната идейна и организационна връзка на поколенията комунисти. Синовете и внуците са достойни наследници на бащите и дедите. Те добре знаят: за да поемеш щафетата, да умножаваш успехите в строителството на комунизма, трябва да отговаряш на високите изисквания, предявявани днес към членовете на Партията.

В Московския завод за автомобилни гуми „Ленински комсомол" работи младият комунист Алексей Лобачов. Той постъпил на работа в предприятието след службата си в редовете на Съветската армия и преминал всички стъпала на работническата квалификация — бил монтажник, после електротехник, сега е главен майстор. Едновременно с това той се включва и в активна обществена дейност — ръководи комсомолската организация, член е на цеховия профсъюзен комитет, изявява се и като агитатор. Кое е най-важното в характера на комуниста? На този въпрос Алексей Лобачов отговаря така: „Добросъвестност, стремеж и умение да доведеш започнатото до победен край и преди всичко висока взискателност към себе си".

А ето какво разказва тъкачката от комбинат „Трехгорная мануфактура" Лидия Французова: „Отдавна исках да

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 30, с. 51.
[2] XXV конгрес на КПСС, доклади и решения, С., 1976, с. 84.

Digitized by Google

стана комунистка. Знаех обаче, че за тази крачка, може би една от най-отговорните в живота, е необходима добра подготовка. И затова, едва когато се почувствувах готова, подадох заявление до партийната организация." Биографията и на Французова е типична работническа биография. От другите я отличава особеното трудолюбие, особеното умение да поведе другите след себе си. Не случайно за трети път я избират в Московския градски народен съвет — в онзи съвет, в който преди 60 години работниците на Трехгорка избраха за депутат В. И. Ленин. И ето че неотдавна Лидия Французова беше приета в редовете на КПСС. „Да бъдеш депутат комунист — това е вече двойна отговорност. Аз я разбирам така — да бъдеш винаги начело!" — казва тя.

Съдбите на Алексей Лобачов и Лидия Французова не са изключение. Нарастващият приток на младежка в Партията, както отбеляза XXV конгрес, показва, че нейните жизнени сили са неизчерпаеми, че младото ни поколение е здраво свързано с идеите на комунизма.

2. ВЪЗМЪЖАВАНЕ

През април на юбилейната 1977 година в Москва в обстановка на голям обществено-политически подем се проведоха Дните на София. На големия митинг на съветско-българската дружба, проведен с многохилядния колектив на автомобилния завод „Ленински комсомол", с приветствие към делегацията от българската столица се обърна 29-годишният шлосер Виктор Шашкин. Колективът му възложи да заяви пред скъпите гости, че работниците от завода, както и всички московчани, не ще пожалят сили за по-нататъшното укрепване на братската дружба между нашите народи.

Приятно беше да съзнаваш, че такова отговорно и почетно политическо поръчение е възложен на млад работник. Изборът не случайно пада на Виктор Шашкин.

Той израсна и възмъжа пред очите на колектива и разбира се, с помощта на колектива, под непосредственото възпитателно въздействие на заводската партийна организация.

Виктор също има обикновена биография. Постъпил в завода на шестнадесет години. Бил отличен шлосер монтажник на двигатели, активно участвувал в комсомолската дейност. Забелязали в него призвание за обществена работа, колективът на завода го изпратил за депутат на Върховния съвет на СССР. Получил доверието на избирателите, той достойно изпълнявал високите си държавни задължения. През 1972 г. става комунист и продължава да се труди все така упорито и инициативно. Едновременно продължава да учи. През 1973 г. завършва Автомеханичния техникум. Година след това — ново радостно събитие: за високите си производствени показатели Виктор Шашкин бива удостоен с висока правителствена награда — ордена Ленин. А и нови, още по-високи цели приковават вниманието на работника комунист: той постъпва в задочното отделение на Висшата партийна школа при ЦК на КПСС.

Тази настойчивост и последователност в достигането на поставената цел увеличава уважението на другарите, повишава авторитета на човека. Виктор Шашкин е избран в състава на заводския партиен комитет. Той е член и на районния комитет на КПСС.

Сред четирите хиляди комунисти в автомобилния завод „Ленински комсомол" младите комунисти надхвърлят половината. Всяка година тук се приемат към 150—170 нови кандидат-членове на КПСС и повечето от тях (до 89 на сто според конкретните данни) са под 30 години.

Заедно с тези, които имат немалък партиен стаж и опит в обществената работа, в живота на заводската партийна организация все по-активна роля играят и младите комунисти. През миналата година кандидат-член на КПСС стана младият работник от цеха за мотори Евгений Морозов. А неотдавна, приемайки го вече за член на КПСС, комунистите в партийната организация отбелязаха, че по време на своя кандидатски стаж той не само отлично се е трудил, но и успешно е изпълнявал и задълженията си като политинформатор. Ще мине време и комунистът Морозов ще се издигне на ново стъпало, ще му бъде доверена и по-отговорна, по-сложна работа. Както споделиха с нас, в същия завод длъжностите на секретари на цеховите партийни организации са доверени на младите комунисти Анатолий Михеев и Александър Богомолов.

Но нека наново се обърнем към заводската статистика, която може да изясни някои закономерности на растежа не само на тази многочислена партийна организация.

XXV конгрес на КПСС подчерта важното теоретическо положение, че в условията на развитото социалистическо общество, когато КПСС става Партия на целия съветски народ, тя съвсем не загубва своя класов характер. По своята природа тя беше и си остава Партия на работническата класа. А това на свой ред намира отражение и в нейния състав. Съвсем закономерно 58 на сто от новоприеманите в КПСС сега са работници.

А ето и заводските цифри. През 1970 г. измежду кандидат-членовете в Автомобилния завод работниците бяха 70 на сто, а през последните три години — вече над 76 на сто.

Но този показател не е достатъчен, за да се оцени характерът на растежа на партий-

Digitized by Google

ните редове. Трябва да имаме предвид, че съвременното машиностроително (в конкретния случай — автомобилостроително) производство все повече и повече се нуждае от работници с висока общообразователна и техническа подготовка, с най-висока съзнателност и дисциплинираност. Затова съвсем не е случайно, че измежду приетите през последната година и половина близо 200 работници за кандидат-членове на Партията само 15 са с незавършено още средно образование. А и самите те продължават да се учат!...

Да вземем друг показател — обществено-политическата активност. Сред същите тези 200 кандидат-членове 93 заемат изборни комсомолски длъжности, 5 са депутати в районния съвет, 43 участвуват в групата за народен контрол, в „комсомолски прожектор" и доброволния отряд. Мнозина от тях са и профсъюзни активисти, агитатори, политинформатори, пропагандисти...

Ето какво е равнището на днешното попълнение на партийните редове.

И най-накрая още една интересна група показатели. Към кого новоприеманите се обръщат за препоръка? Характерни изводи в това отношение подсказва направеният от заводския партиен комитет анализ на 200 препоръки, дадени през 1976 г. за приемане на кандидат-членове и членове на КПСС. Сред поръчителите с партиен стаж от 10 до 30 години са 55 процента, а над 30 години — 11 процента. Без да изпаднем в грешка, бихме могли да направим следния извод: думата на опитните партийци, напътствието на ветераните има особена тежест за младото попълнение на КПСС.

3. ДИАЛЕКТИКАТА НА ВЪЗПИТАНИЕТО

Неотдавна комунистите от автотранспортния цех на завода единодушно гласуваха за член на КПСС да бъде приет Александър Евсеев. Разказвайки за това събитие в заводския вестник, секретарят на цеховата партийна организация Пьотър Степаничев уточнява: „Въобще всички у нас наричат Евсеев просто „Саша" — та той е твърде млад. Но на събранието беше отбелязано, че през годината на своя кандидат-членски стаж той като че ли порасна, стана някак си по-солиден. Той и по-рано, да речем, беше добре осведомен по текущите политически въпроси. Но сега се научи не само да разказва за едно или друго събитие, но и да го обяснява, да го оценява от верни партийни позиции. И не случайно той беше избран за заместник-секретар по идеологическите въпроси в бюрото на комсомолската организация."

„Опитни партийни другари поръчителствуваха за приемането на Александър Евсеев в КПСС" — завършва бележката си секретарят на цеховата партийна организация. — „Евсеев отлично, творчески се труди, успешно се учи и инициативно изпълнява партийните си поръчения. Той оправдава високото партийно доверие и напълно заслужава да бъде приет за член на нашата партия" — отбелязваха поръчителите.

Тази бележка на партийния секретар в заводския вестник стана вдъхновяващо напътствие не само за Александър Евсеев.

В практиката на партийните организации в този завод са се утвърдили немалко подобни действени методи за подготовката на новото партийно попълнение, за ефективно възпитателно въздействие върху него, за стимулирането на неговата трудова и обществено-политическа активност. Първото и съвсем неформално средство в тази насока са препоръките. Партийният комитет и бюрата на цеховите организации се стремят в тези документи да се дава пълна характеристика на деловите, политическите и моралните качества на встъпващите в Партията. Както показва и практиката, от голяма полза е всестранното характеризиране на кандидатите не само откъм положителните им черти, но и доброжелателно съсредоточаване на вниманието върху техни слабости и недостатъци, от които следва да се освобождават през кандидатския си стаж и през първите години на членството си в Партията.

Обективност и взискателност. Такива са задължителните изисквания към обсъжданията на предложенията за приемане на нови кандидат-членове и членове на КПСС в първичните партийни организации. А с оглед по-добре да се изслуша мнението за кандидатите и на безпартийните им другари по работа напоследък много първични партийни организации провеждат тези обсъждания на открити партийни събрания — явно пред целия колектив. Тази практика твърде много допринася да се засилват изискванията към новото партийно попълнение и едновременно да расте партийното влияние сред трудещите се.

Но ето че партийното събрание е минало, минали са и заседанията на партийното бюро и на партийния комитет... Идва ред новоприетите да получат първите си партийни книжки. В Автомобилния завод, а и в другите партийни организации на Люблински район се стремят да направят това събитие тържествено и паметно, внасят в него и нещо ново.

... На бюрото на секретаря на районния комитет на КПСС, който връчва кандидатските картони на новоприетите, се намират още два други документа. На корицата на единия от тях четем: „Първо партийно поръчение". А вътре и текста: „Уважаеми другарю! Отсега нататък Вие заедно с милионите комунисти представлявате нашата комунистическа партия, създадена от Владимир Илич Ленин... Без активното изпълнение на партийните поръчения от комунисти-

Digitized by Google

те не е възможна целенасочената дейност на партийната организация за претворяване в живота историческите решения на XXV конгрес на КПСС." Тук именно се вписва каква конкретна обществена работа се възлага на младия комунист.

Това може да бъде изборна работа във ВЛКСМ, в профсъюзната и другите организации, в комисиите за народен контрол, в комисиите по подготовка на събранията и т. н.

Вторият документ е малко по-подробен. След година, когато изтече кандидат-членският стаж на новоприетия и той бъде приет за член на КПСС, този документ ще бъде поставен в личното дело на комуниста. Това е своеобразен формуляр за отчитане на трудовата и обществената дейност на новопристия през времето на неговия кандидат-членски стаж. В него се отбелязва как той е изпълнявал социалистическите си обещания, каква партийна работа му е била възлагана и как той я е изпълнил, резултатите от отчетите на кандидата пред партийните събрания и заседания, становищата на комунистите по неговата работа и т. н.

Тези отчети имат твърде важно значение. Те дават възможност не само да се контролира доколко успешно протича кандидатският стаж, но и своевременно да се подпомага младият комунист.

Диалектиката на възпитанието е такава, че кандидат-членовете не само растат и идейно, и професионално, но от своя страна подбуждат за това и безпартийните.

Ето какво стана например в бюрото на партийната организация в първи монтажен цех, където беше призован да даде отчет кандидат-членът на КПСС шлосерът Иван Борисов. При обсъждането станало дума и за това, че той работи отлично. Но, видите ли, някои от неговите съседи в производствения участък допускат сериозен брак в производството. Партийното бюро възложило на Борисов да поеме ръководството на обществения пост за качеството. Активният обществен контрол довел до добри резултати. Качеството на монтажа значително се подобрило.

За възпитанието на младите комунисти допринася цялата обстановка в партийната организация и в колектива, равнището на активността на комунистите и безпартийните, развитието на делова и принципна критика и самокритика. От голямо значение в това отношение е организацията и провеждането на идеологическата работа.

Ето защо в завода най-сериозно внимание обръщат и на този въпрос. И особено на политическото образование на партийното попълнение. Вече осма година в него успешно работи школата за младия комунист. Занятията в нея се провеждат по един път месечно. Слушателите изучават Устава и Програмата на КПСС, проблеми на партийното строителство и се запознават с правата и задълженията на комуниста. Изучават и перспективите на развитието на предприятието. Партийният комитет привлича опитни преподаватели в нея — лектори от дружеството „Знания", учени и преподаватели от висшите учебни заведения, отговорни партийни и стопански дейци и други.

Заводският партиен комитет държи в центъра на вниманието целия процес на подготовката и възпитанието на новото партийно попълнение. Най-малко три пъти годишно комитетът обсъжда въпросите на растежа на партийната организация на свои заседания. На едно такова заседание неотдавна членовете на комитета отбелязаха, че младите комунисти са авангарда на съревноваващите се за срочно и качествено изпълнение на стопанските задачи.

Формирането на младия комунист като активен и политически зрял боец на Партията не завършва с встъпването му в редовете на КПСС. А и в завода не забравят това. Че и нещо повече, именно с това и оттогава нататък работата на партийните организации с новото попълнение става още по-системна, по-целенасочена и съдържателна. По-нататъшното развитие и усъвършенстване на комуниста става под ръководството и в средата на самата организация.

Като връчва партийните членски книжки на новоприетите, секретарят на районния партиен комитет им напомня Лениновите думи, прозвучали още при раждането на КПСС: „Ние трябва да се стараем да издигаме званието и значението на члена на Комунистическата партия по-високо, по-високо и по-високо!..."[1]

Герман ЛИТВИН

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 6, с. 508.

Digitized by Google

ВСЕНАРОДНО ЧУВСТВО И ДЪРЖАВНА ПОЛИТИКА

Тридесет години от сключването на първия договор за приятелство, взаимопомощ и сътрудничество между Народна република България и Съветския съюз

Много са паметните дати на българо-руската и българо-съветската дружба. Но в летописа на социалистическа България е записана една паметна, изпълнена с дълбок смисъл дата — 18 март 1948 година — подписването в Москва на Договор за приятелство, взаимна помощ и сътрудничество. За него след години Леонид Илич Брежнев ще каже, че той „беше един от първите държавни актове през годините след войната, отразил новите отношения между народите, които тръгнаха по социалистически път, актове, които ознаменуваха най-голямото събитие в историята на човечеството след победата на Великата октомврийска социалистическа революция: появата на световната социалистическа система."

Този първи договор е свидна рожба и закономерен резултат на изстраданата и подкрепена с безпримерната вярност през вековете чиста дружба между двата народа, споена с кръвта на падналите за освобождението ни руски и съветски воини; циментирана с нерушимото единство на Българската комунистическа партия и Комунистическата партия на Съветския съюз. Този първи договор юридически я закрепи.

Под този първи договор от името на Народна република България стои подписът на Георги Димитров. Стои подписът на човека, който неизменно и непоколебимо утвърждаваше, че дружбата със Съветския съюз за българския народ е така жизнено необходима, както слънцето и въздухът за всяко живо същество; че тя е крайъгълен камък на външната политика на нашата народна република. А на Петия конгрес той заяви: „... договорът, който съединява нашите две страни, е израз на нерушимата дружба между нашите народи, той се явява залог за още по-здраво политическо, икономическо и културно развитие на Народна република България. Ние имаме ново потвърждение на правотата и справедливостта на съветската външна политика, усилията на която са насочени към укрепване на световния мир, демокрацията и сигурността на народите..."

Изминалите тридесет години показаха каква велика правда съдържат тези заветни думи. И го доказаха тъкмо с големите резултати,

Digitized by Google

които донесе на нашата страна изпълнението на сключения преди тридесет години договор.

Ако се върнем с тридесет години назад в онези мартенски дни на 1948 г., ще видим: оскъдица и разруха тегнеха още по цялата ни земя, народът ни, едва извоював свободата си, напрягаше мишци в мирен труд. А империалистическите сили и техните агенти у нас не жалеха сили да задушат делото на нашата млада социалистическа революция, да похитят суверенитета и независимостта на родината ни. Опряна на Съветския съюз, на дружбата с великата съветска страна, установената на Девети септември 1944 година народна власт укрепна, сплоти около себе си целия народ и набра неподозирани сили за съзидателна дейност. Утвърдиха се суверенитетът и националната независимост на републиката. Народна република България си завоюва достойно място в международния живот. След възстановяването на народното стопанство се разгърна на широк фронт социалистическото преустройство на цялата наша икономика, култура и обществен живот.

Само една година след сключване на договора Георги Димитров така отчита резултатите: „Опряна на дружбата със Съветския съюз, нашата свободна и независима народна република получи признанието на всички държави, сключи най-изгоден при съществуващите условия мир, установи редовни дипломатически отношения почти с всички страни, с които е имала такива преди войната. Сега тя се бори за правото си да бъде приета в Организацията на обединените народи...“

През годините на социалистическото строителство съветският опит беше неоценимо богатство в развитието на нашата страна. Дружбата между българския и съветския народ стана онзи мощен лост, който позволи да се преобрази страната ни, да се изправи пред света като силна социалистическа държава, със своя развита промишленост, модерно земеделие, висока съвременна култура, здрав обществен демократичен ред, растящо народно благосъстояние. Вдъхновени и окрилени от тази дружба, българските труженици — хора с нов мироглед, с нова социалистическа душевност — разгръщат волно своите сили, издигат все по-мощни заводи, прокарват удобни пътища, строят модерни жилища, училища, културни домове, създават изкуствени езера и изтръгват от родната земя толкова богатства, колкото тя никога в минали векове не е давала.

Много трудности трябваше да преодолеем, за да стигнем дотук, да видим тази преобразена, цъфтяща България, отдалечена от онази бедна и слаба страна, която помним от мартенските дни на 1948 г., дело на ума, труда и таланта на българската работническа класа, селяните кооператори и интелигенцията, на целия наш народ, предвождан от своята комунистическа партия. Но ако ние успешно преодоляхме трудности и изпитания, „ако в своя път не се люшкахме и не залитахме встрани; ако съумяхме да избегнем сътресенията, които преживяха някои други социалистически страни, основната причина за това е — каза др. Тодор Живков — обстоятелството, че ние избрахме пътя на Съветския съюз, ръководехме се от основните принципи на социалистическото строителство в Съветския съюз, черпехме от световноисторическия опит на съветските народи и без колебание, уверено и твърдо вървяхме при всички обстоятелства рамо до рамо и сърце до сърце с нашите съветски другари и братя.“

След Априлския пленум (1956 г.) Българската комунистическа партия пое още по-решителен курс на все по-тясно и все по-пълно сближаване на България със Съветския съюз в областта на идеологическия и обществено-политическия живот, на икономиката, науката, културата, отбраната, във всички области на живота.

Digitized by Google

Много и много са фактите, в които българо-съветската дружба получи и получава своя материален израз. Да вземем икономиката. През годините на народната власт до шестата петилетка с помощта на Съветския съюз по съветски планове, при непосредственото участие на съветски учени, инженери, специалисти у нас бяха изградени около 180 големи заводи и други предприятия, които заемат водещо място в социалистическата промишленост на България. Цифрите говорят, че изградените с помощта на Съветския съюз заводи произвеждат около 95 на сто от цялата продукция на черни метали, 80 на сто от продукцията на нефтопреработвателната и химическата промишленост, 60 на сто от електроенергията и т. н. Българо-съветският договор е въплътен в безброй дела — в грандиозното строителство на Атомната електроцентрала при Козлодуй, Девненския промишлен комплекс, Металургичния комбинат в Кремиковци...

Опирайки се на българо-съветската дружба и на взаимното сътрудничество с другите социалистически страни, ние си поставихме колосална задача — да преминем от екстензивно към интензивно развитие на нашата икономика. Да ускорим научно-техническата революция в страната, за да може в непродължително време България да достигне в техническо и икономическо отношение напредналите държави или да се доближи непосредствено до тях.

Договорът от 1945 г. извърши важно дело в утвърждаването и изграждането на нова България, за което много български поколения ще си спомнят с признателност. През май 1967 г. бе подписан нов договор за дружба, взаимопомощ и сътрудничество — той бе плод на опита и резултатите, постигнати от нашите две страни в строителството на социализма, отразява измененията, настъпили през онзи период в Европа и света. Той доразви съобразно с обстановката основните положения от договора от 1948 година и осигури още по-благоприятни възможности за по-нататъшното разширяване и укрепване на българо-съветската дружба. Той съдействува за по-нататъшното сближаване — политическо, икономическо, научно-техническо, на Народна република България със Съветския съюз. Той е надежден щит за свободата, независимостта и държавния суверенитет на страната ни, на социалистическите завоевания на народа ни срещу всеки опит от посегателство върху тях. Той отговаря на най-съкровените желания на нашия народ и на българските комунисти, на нашите истински национални интереси и интернационални задължения.

Ние сме малка страна и без братската взаимопомощ със Съветския съюз не бихме могли да решим сложните задачи на научно-техническия прогрес, да издигнем нашата икономика на световно равнище, да създадем модерно машиностроене. Възможност за решаване на тези нови и трудни задачи, имащи съдбовно значение за страната ни, създаде тясното сближение на нашата икономика с икономиката на Съветския съюз, взаимното кооперираме и специализиране в рамките на международното социалистическо разделение на труда. Това взаимно сближение ни позволи да съоръжаваме новопостроените наши заводи с най-модерна съветска техника, да осигурим доставки на необходимите суровини от Съветския съюз, да изнасяме нашата продукция на съветския пазар.

Решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП (1976 г.) за основните насоки на всестранното сближение със Съветския съюз в етапа на изграждане на развито социалистическо общество продължават и обогатяват договорните отношения между двата братски народа. Те са ярък израз както на патриотизма на нашата партия, така и на нейната вярност към принципите на пролетарския интернационализъм.

Digitized by Google

„Всестранното сближение — казва др. Тодор Живков — ... открива пред нас необозрими перспективи за бърз и всеобщ подем, създава немислими при други условия възможности да се решават задачите на социалистическото и комунистическото строителство по съвършено нов начин, с нови темпове и мащаби.“ Опитът на нашата партия да строи социализма в тясно единство и сближаване със СССР има и интернационално значение. Издигането на по-висок етап традиционните връзки между нашите партии и държави освен решаващото значение за развитието на България е съществен принос за укрепване единството и мощта на социалистическото семейство, действен пример за социалистически интернационализъм. Курсът за сближаване със Съветския съюз, както подчерта др. Тодор Живков, „е отражение на една обективна необходимост и закономерност при изграждане на зрялото социалистическо общество в нашата страна и за прехода към комунизма“.

Основните насоки на сближаването на Народна република България със Съветския съюз бяха конкретизирани по време на посещението на партийно-правителствената делегация на нашата страна в СССР начело с др. Тодор Живков през май-юни 1977 година. Върху основата на опита от всестранното сътрудничество между двете страни дотогава бяха изработени мерки за сближаване на всички равнища и във всички области. Те предвиждат интензифициране на икономическото и научно-техническото сътрудничество с оглед да се използват най-новите постижения на научно-техническия прогрес, да се осигури простор на концентрацията и специализацията на производството, най-пълно натоварване на производствените мощности. Предвижда се понататъшно усъвършенствуване на съвместната планова дейност и координацията на народностопанските планове, разработка на генерална схема за специализация и кооперирание в отраслите на материалното производство на НРБ и СССР до 1990 година. Разширението на двустранното сътрудничество, тясното единство между нашите страни е част от общото дело на социалистическата икономическа интеграция, на постепенното и всестранното сближение между страните от социалистическата общност. За това допринася и задълбочаването на сътрудничеството в политическата, идеологическата и културната област, във всички сфери на обществения живот.

В цялата история на човешкото общество преди появата на социализма няма и не може да бъде намерен друг такъв пример, когато една огромна, могъща страна така безкористно, братски подпомага една малка страна. Затова никога няма да секне искрената любов и признателност на народа ни към Съветския съюз и неговата Ленинска комунистическа партия. Не ще постигнат нечистата цел клеветническите буржоазни, ревизионистични, антикомунистически глашатаи, които се мъчат да представят всестранното ни сближаване като загуба на националната ни независимост. На тези клеветници целият български народ ще повтори думите на другаря Тодор Живков: „Буржоазната пропаганда от време на време се опитва да играе на честолюбието на нашия народ. България била зависима страна, тя била привързана към Съветския съюз, докато ето на — някои други се били „отвързали“ и провеждали независима политика. Нас на такава въдица не могат да ни хванат. Нашият народ, нашето партийно и държавно ръководство добре знаят, че България стана действително независима държава — независима политически, независима икономически — от ония дни, когато свърза съдбата си със съдбата на Съветския съюз... И ако сега ние си поставяме такива грандиозни задачи за петилетката и за следващите 10—15 години, ние ги поставяме, защото има Съвет за икономическа взаимопомощ, има Съветски съюз, с който ние сме свързани с миналото, настоящето и бъдещето.“

Digitized by Google

Договорът за приятелство, сътрудничество и взаимна помощ между България и Съветския съюз е принос в укрепването на световната социалистическа общност. България е активен член на Съвета за икономическа взаимопомощ (СИВ). Българската комунистическа партия полага всички усилия за задълбочаване международното социалистическо разделение на труда в рамките на СИВ като необходима предпоставка за осъществяването с ускорени темпове на съвременната научно-техническа революция. Народна република България е верен член и на Варшавския договор.

Договорът за дружба, сътрудничество и взаимна помощ между България и Съветския съюз е принос в усилията да се осигурят спокойствието и мирът на Балканите и в Европа, да се утвърждават идеите на дружбата и прогреса в целия свят. Думите на Георги Димитров, казани за договора от 1948 година, важат с пълна сила и до днес. „Това е един договор на равни начала, един договор, основан на принципа: „Вярност за вярност, дружба за дружба!“ и по-нататък: „Съветският съюз, който най-последователно и решително се бори за траен и демократичен мир, не би сключил такъв договор за приятелство, сътрудничество и взаимна помощ с една малка държава като нашата, ако не е уверен, че тази малка държава стои здраво на своите нозе, че нейният народ е взел здраво съдбата си в своите собствени ръце и че този народ е готов искрено и последователно докрай да бъде верен другар и съюзник.“

Такова безгранично доверие към нашия народ, към нашата страна, към нашата партия е налице, то е изразено и въплътено в договорите. То се потвърди и оправда в делата.

Digitized by Google

ВСИЧКИ РЕЗЕРВИ В ДЕЙСТВИЕ

ВЪЛКАН ШОПОВ
зав. отдел „Селскостопански" на ЦК на БКП

Селското стопанство навлезе в 1978 година при високите изисквания за поврат в развитието му, предявени от Тезисите на Политбюро на ЦК на Партията от м. март 1977 година. Същевременно неблагоприятните климатически условия — засушавания, пролетни застудявания, ранни слани и градушки, паднали в редица основни селскостопански райони на страната през миналата година, продължават да оказват своето последействие.

Когато поставяме задачите пред селското стопанство сега, необходимо е отново да обърнем поглед към онова, което направихме преди една година, да оценим постиженията и пропуските си, за да видим откъде идват слабостите и къде трябва да се сложи ударението. Най-общата констатация, която може да се направи, е, че и през изминалия период решаващият фактор е бил субективният, стилът и подходът на партийните и стопанските органи на всички равнища към задачите, които поставя Политбюро на нашата партия. Когато зад средните показатели потърсим мястото на всеки окръг и АПК, отново се вижда, че докато на някои места природните бедствия бяха посрещнати спокойно, гъвкаво и настойчиво се преодоляваха последствията им, на други места те послужиха като мотив за оправдания на всякакъв род пропуски. Сложната климатична обстановка у нас през миналата година на практика показа какво голямо значение имат указанията, дадени от другаря Л. И. Брежнев на съвещанието в Алма Ата на 13. IX. 1976 г.: „Фронтоваците знаят — когато се готви настъпление, се вземат под внимание най-трудните от възможните варианти. Така трябва да се постъпва и в селското стопанство: предварително да се готвим за всякакви капризи на природата . . ."

В резултат на по-енергичната и по-организираната работа на окръжните партийни и държавни ръководства редица окръзи и АПК изпълниха плановете си и произведоха повече селскостопанска продукция. Произведена беше със 145 х. тона повече пшеница от плана. За този успех най-голяма заслуга имат труженците, специалистите и ръководителите от Разградски, Толбухински и Варненски окръг.

Аграрно-промишлените комплекси в Разград, Исперих, Сеново, Толбухин—изток и Шабла получиха по над 540 кг пшеница от декар, а тридесет бригади за промишлено производство главно от Разградски и Толбухински окръг получиха над 600 кг пшеница от декар. За съжаление тия примери не бяха повторени във всички окръзи и при всички земеделски култури.

През миналата година, като изключим пшеницата, в страната е произведено в по-малко от плана фуражно зърно, слънчоглед, ориз, грозде, ябълки и зеленчуци. За някои от тези култури и особено за

Digitized by Google

царевицата и трайните насаждения резултатите са много по-ниски от 1976 година.

Справедливостта изисква да отбележим, че във всички окръзи бяха положени много усилия за компенсиране на загубите от сполетелите ни природни бедствия. Но заедно с това бяха допуснати и много недостатъци от организационен характер, които доведоха до тези лоши стопански резултати през 1977 година.

Да вземем зърненото производство. Както и да обясняваме нещата, вече години наред в много окръзи не се изпълнява едно от основните изисквания при воденето на съвременното земеделие — прилагането на най-новите технологии за производство и спазването на строга технологическа дисциплина. В част от АПК не се изпълнява мероприятието, което лежи в основата на всяка технология — обработка на почвата и преди всичко нейния решаващ момент — дълбоката оран. През есента на 1976 година останаха неизорани стотици хиляди декари земя в такива важни за нашата икономика окръзи, като: Плевенски, Врачански, Михайловградски и Видински. Само някакво чудо при тази лоша агротехника можа да осигури високи добиви. Но както се знае, чудесата в селското стопанство винаги са плод на добре поставена работа.

Въпросът не се свежда само до липсата на разбиране за значението на дълбоката оран, до липсата на кадри и техника за нейното навременно и качествено извършване. Главният проблем тук се свежда до липсата на чувство за отговорност в стопанските кадри и специалистите за съдбата на производството, до липсата на партиен контрол над тяхната работа. Защото, ако условията през есента бяха тежки, то когато настъпи благоприятно време през зимните месеци, машините не бяха натоварени на 2 и 3 смени, така че до края на февруари мероприятието да бъде приключено.

Голяма беда в нашата практика е явлението ежегодно много от площите да се засяват със семена от втора и трета класа, а не са редки случаите семена да се вземат направо от складовете на „Зърнени храни". Само тази немарливост снижава добивите с 15—20 на сто.

Както се вижда, налице е с ница неоправдано подценяване и слаб партиен и държавен контрол върху качеството на дълбоката оран и семената. Като прибавим към това и липсата на вкус и разбиране, които се проявяват към сортовия състав и сеитбооборота на културите, става ясно защо в много АПК и цели окръзи от години се тъпче на едно място. Това с най-голяма сила може да се каже за Видински, Михайловградски, Врачански, Плевенски, Хасковски и Пазарджишки окръг.

Друга причина за застоя на зърненото производство през последните години е лошото използване на голяма част от поливните площи. Без преувеличение може да се каже, че на много места у нас хабят и земята, и водата. В Ямболски окръг 116 х. декара царевица е получила 1,5 поливки и е дала от декар само по 295 кг. Едва ли ще се намери някой да твърди, че при този случай земята и водата са били използвани по предназначението си. В Ловешки окръг само 17 на сто от поливната царевица е била полята.

Не чак толкова тъжна, но аналогична е картината в Плевенски и Великотърновски окръг. През миналата година в Плевенски окръг от 30 „Фрегати" са работили само 6, от 67 „ДДА—100М" са работили 17. В повечето АПК при напояването не се спазва елементарната технология, която изискват отделните култури. Една поливка вместо за 10—12 дни се прави за месец. Първата поливка на царевицата във Врачански окръг е започнала на 5 юли и е приключила на 5 август. В Плевенски окръг първата поливка е започнала на 14 юли и е завършила на 19 август.

Digitized by Google

Окръзи и АПК, които знаят цената на земята и водата — Пловдивски и Пазарджишки, през шестата петилетка и двете години на седмата петилетка получиха по 600—800 кг царевица от декар.

Другата земеделска култура, за която има много разработки за високи добиви и от която години наред получаваме незадоволително производство, е захарното цвекло. През миналата година за тази култура беше осигурено всичко: земя, техника, семена, торове и препарати, но различното отношение даде различни резултати. За да се научим да отглеждаме захарно цвекло, не е нужно да ходим в чужбина. Необходимо е да приложим опита на АПК — Сливо поле, Русенски окръг, получили по 4428 кг захарно цвекло от декар, и на АПК — гр. Левски, Плевенски окръг, получили по 4173 кг от декар.

Тревожно е състоянието и на зеленчукопроизводството. Хубавите решения за поврат в този подотрасъл засега си остават на книга. Няма спор: трудностите при отглеждането на домати са още много. Но тези трудности с доста добър успех през миналата година се преодоляха в Пазарджишки окръг. Преодолени бяха и от АПК — Петрич, Димитровград, Първенец и от други производители. През цялата шеста петилетка средногодишно АПК — Първенец е получил по 6 тона домати от декар. С такива резултати заслужено се гордее и АПК — Петрич. Те не са предел, а само сочат големите възможности за това производство в нашата страна.

Силно намаля производството на зелен фасул, независимо че и за тази земеделска култура не трябва да се ходи за наука в дру[illegible] ни. Достатъчно ще бъде само да се последва примерът на комплекса в Пазарджик, който миналата година произведе 2 х. тона зелен фасул, и този проблем ще бъде решен.

Независимо че има някои причини от икономически характер за връщането назад в зеленчукопроизводството, основата е в бавното внедряване на промишлените технологии, особено при доматите и пипера, втората причина е мудното провеждане в живота на решението на ЦК на Партията за концентрацията и специализацията на зеленчукопроизводството и създаването на промишлени градини. На трето място е слабата технологическа дисциплина при извършването на решаващите агротехнически мероприятия — основно и текущо подравняване на площите, навременната и добре проведена борба с плевелите и другите растителнозащитни мероприятия.

* * *

През 1977 г. АПК проведоха и редица мероприятия за развитието на животновъдството и по-специално за внедряване на типизираното хранене и на нова технология и организация на труда в млечното говедовъдство. Резултатите от тази работа са налице. Средният млеконадой от крава се увеличи с 663 литра и средната носливост от носачка със 7 яйца.

Планът за млякото беше изпълнен и преизпълнен от Варненски окръг 126 на сто, Толбухински — 102,5 на сто, София — 100,7 на сто и други.

Лошото е, че през миналата година окръзи с развито млечно говедовъдство допуснаха голямо неизпълнение на плана за млякото. Така Русенски окръг достигна едва 88 на сто от плана си и намали млеконадоя от крава в сравнение с 1976 година с 241 литра. Търговищки окръг достигна изпълнение на плана си 90 на сто и намали млеконадоя от крава с 250 литра. Подобни са „постиженията" на Михайловградски, Врачански, Видински окръг.

През миналата година планът за яйцата в страната беше изпълнен. Най-голяма заслуга за това имат окръзите: Плевенски, Шуменски, Толбухински, Русенски и Бургаски. Средно от носачка се полу-

Digitized by Google

чиха 196 яйца. Резултатът можеше да бъде много по-добър, ако си бяха изпълнили плана Ямболски, Сливенски, Силистренски и Варненски и някои други окръзи, които миналата година са получили от носачка от 162 до 172 броя яйца. Това беше напълно възможно, защото условията за отглеждането на кокошките носачки във всички окръзи са еднакви.

Както през миналите години, така и през 1977 г. продължи да се увеличава заболеваемостта и безплодието при селскостопанските животни. Особено висока смъртност при говедата се допусна в Михайловградски, Пернишки и Сливенски окръг — над 3 на сто, при свинете в Благоевградски, Видински и Силистренски окръг — над 14 на сто и при птиците във Варненски окръг — 23 на сто. Намаляването на заболеваемостта и смъртността при всички селскостопански животни и птиците е една от главните задачи на партийните органи и организации, на стопанските и административните ръководства в окръзите и аграрно-промишлените комплекси.

Жизнеността и продуктивността на животните зависи от тяхното нормално хранене. На всички са известни многократните указания за преживните животни да се осигури типизирано хранене; да се заделя за всяка крава, даваща 3600 литра мляко годишно, по 3 декара поливна или по 6 декара неполивна земя и за всяка овца по 0,6 декара поливна и по 1,2 декара неполивна земя; да се създадат всички условия за използването на фуражните растения от „корена до върха" и да се изпълнява и преизпълнява планът във всеки окръг и АПК за броя на животните и за тяхната продуктивност.

Тези задачи не могат да бъдат изпълнени, ако продължаваме да работим със сегашната взискателност към отговорниците за производството на фураж. През миналата година само 57 на сто от силажа, 63,5 на сто от сенажа, 33 на сто от люцерновото сено, 36,7 на сто от ливадното сено, 40 на сто от сенното брашно и 56 на сто от сламата са били първо качество. По отношение на използването на карбамида и обработката на сламата с натриева основа може да се каже, че сега се правят първите стъпки — стъпки на колебливи специалисти и ръководители.

* * *

През миналата година планът в селското стопанство не беше изпълнен по качествените показатели. При конкретните условия в селското стопанство трябваше да се постигне едно значително снижение на производствените разходи. За тази цел бяха приети няколко програми за най-ефективното използване на суровините, материалите, енергията и за намаляване себестойността на продукцията. Програмите бяха хубави, но много от хората, които трябваше да ги изпълняват, не ги разбраха и в резултат на това производствените разходи вместо да намаляват, се увеличиха. Така в Ямболски окръг вместо 88,26 лева на 100 лева продукция са изразходени 110,28 лева, в Хасковски вместо 86,00 — 103,8 лева. Подобно е положението и в Старозагорски, Михайловградски и Пернишки окръг.

Тези данни по най-категоричен начин говорят, че през миналата година в селското стопанство девизът на XI конгрес на Партията — „Ефективност и качество, качество и ефективност" не е бил в центъра на вниманието на кадрите от редица окръзи и АПК.

Разбира се, в нашето селско стопанство има не само слабости. Но сега, когато започваме настъпателната работа по изпълнението на плана за 1978 година, ние сме длъжни да ги видим, за да знаем срещу какво трябва да поведем борба така, че не само да изпълним плана за 1978 година, но и да изпълним и това, което не изпълнихме през 1977 година.

Digitized by Google

* * *

Планът за 1978 година е план напрегнат. Общата продукция следва да се увеличи с 5 на сто, а чистата с 13 на сто.

Основната задача, ударният участък си остава зърнечото производство. Всичко трябва да се направи, но зърното да се произведе.

Почти целият ръст на производството през тази година ще трябва да се осигури главно чрез увеличаването на средните добиви при царевицата. Това изисква под контрол да се постави всеки декар поливна и неполивна царевица. Главната задача, с която следва отсега да се заемем, е картотекирането на всички поливни площи, определени за засяване на царевица, да се извърши реконструкция на поливните площи с оглед подаването на оптимално количество вода за нормалното развитие на растенията. Наложително е да се направи по-задълбочен анализ на възможностите за увеличаване на площите за получаване програмирани добиви от царевица и още през тази година техният размер да достигне 1,5 млн. декара.

С най-голяма сериозност ще трябва да се подходи за отглеждането на соята. Окръжните народни съвети и ръководствата на АПК от Северна България да утвърдят и преведат в изпълнение специални програми, които ще гарантират от 1 млн. дка соя високи добиви.

Половината от зърното ще се получи от есенните култури. Това налага и грижите за тях да се увеличават. Да се държи на ежедневен отчет работата по: подхранването, борбата с плевелите и неприятелите — това е наша неотложна задача. За да се осигури решително намаляване на загубите, основна форма на организация при прибиране на реколтата от есенниците във всички окръзи и АПК трябва да станат механизираните отряди.

Планът предвижда през тази година да се произведат 38 на сто повече зеленчуци от миналата. Това изисква навреме да бъдат изяснени и решени въпросите, осигуряващи изпълнението. В почти всички окръзи вече са утвърдени конкретни програми за увеличаване производството на зеленчуци. Основните мероприятия от тези програми следва да бъдат взети на близък контрол от окръжните и общинските партийни комитети. Главната задача през годината следва да бъде увеличаването на производството на домати. Решаващо условие, за да осигурим по-голямо производство, е най-пълното внедряване на препоръчаните и утвърдените от челния опит технологии, строгото спазване на технологическата дисциплина и установяването на оптимално съотношение между разсадните и безразсадните домати. Внедряването на промишлените технологии и повишаването на производителността на труда в производството на домати сега зависи преди всичко от механизацията на процесите. Ние разполагаме с по-голямата част от машините. Задачата е да се комплектуват в технологически линии и да се използват най-рационално.

Няма нерешени въпроси и за осигуряване производството на пипер както по отношение на сортовете, така и по отношение на технологията. Едно от главните условия е още през тази година всички производители на пипер да внедрят опита на АПК — Димитровград. Във всеки окръг ще трябва да се разработят мероприятия, осигуряващи системен контрол при внедряването на промишлените технологии в зеленчукопроизводството, чието изпълнение да бъде под наблюдение на отделите „Селскостопански" на окръжните комитети на Партията.

Пред нас стои голямата задача да извършим прелом в цвеклопроизводството, да произведем повече от планираните 2200 хил. тона цвекло. Този прелом е необходим, първо, защото интересите на страната изискват да задоволим пълно нашите потребности от захар от собствено производство и второ, защото в цвеклопроизводството са съз-

Digitized by Google

дадени добри материално-технически условия — поливни площи, техника, торове, препарати и др., които трябва да се използват пълноценно от всеки АПК.

Концентрацията на захарното цвекло в няколко окръга и на големи масиви създава благоприятни условия за механизиране на всички процеси и за приложението на технологически карти за програмиране на добивите. Тази задача трябва конкретно да се ръководи от специално изградени групи специалисти от ПАК, ПАО и МЗХП, които следва да конкретизират дейността си в производствените единици.

Какво е необходимо, за да се получат високи добиви от захарното цвекло? Почвата добре да се подготви и сеитбата да завърши в най-кратък срок. Да се осигурят всички поливни площи и води за всички поливки за цвеклото — тук е ключът за надхвърляне добива от 4 тона цвекло от декар. Да се овладее и се използва най-производително специализираната техника за отглеждане на цвеклото — най-късият път за повишаване производителността на труда. Да се осигури правилно и навременно торене, добросъвестна борба с плевелите, болестите и неприятелите и провеждането на всички останали мероприятия, които от години са станали правило в работата на героя на социалистическия труд Йосиф Колипатков от АПК — Белене (той в продължение на много години не знае какво е това ниски добиви и нисък рандеман на отглежданото от него захарно цвекло). Това, което прави Йосиф Колипатков, трябва да се прави във всеки АПК, ПАК и бригада и тогава захарно цвекло и захар ще има.

За едролистния тютюн има утвърдени технологии и за да се изпълнят плановете, не е необходимо да се изучава опит в далечни страни. Необходимо е само всички производители на тютюн „Виржиния“ да приложат опита на АПК — Казанлък и планираните количества тютюн и по количество, и по качество ще бъдат получени.

* * *

Планът за 1978 година поставя и доста напрегнати задачи пред животновъдите. Тези задачи се свеждат към следното: въвеждане във всички ферми на новите технологии и организации на труда; повишаване на плодовитостта при всички видове животни; решително намаляване на смъртността и заболеваемостта на животните. Това може да стане, ако във фермите работят повече комунисти, сдружени земеделци, комсомолци и енергични жени.

За да се достигне всичко това, наложително е час по-скоро решително да се премине от думи към дела при използването на грубите фуражи. В страната има над 1000 фуражни кухни и 92 фуражни цеха. Те трябва да преминат на непрекъсната двусменна и тримесенна работа. Въпросът за типизираното храненe, за преработването и изхранването на грубите фуражи има за нашата страна стратегическо значение и неговото решаване ще ни позволи да извършим истински поврат в животновъдството.

Това налага още през тази година да се решат някои задачи. На първо място още по време на жътвата да се осигури качественото прибиране буквално на всичката слама. Отсега да се прегледат фуражните кухни, да се подготвят всички необходими компоненти — меласа, патрнева основа, карбамид, гранул-преси и други съоръжения, и още по средата на тази година сламата да се подава на животните в такъв вид, в какъвто се подават комбинираните фуражи. Постигнем ли това, гарантираме развитието на животновъдството въобще и изпълнението на плана за животинската продукция през 1978 година. И за обработката и използването на грубите фуражи в нашата страна има добър опит. Това е опитът на АПК — Исперих и АПК — Гаврилово, който следва да се приложи във всички АПК.

Digitized by Google

През тази година трябва да се произведат 9 млн. тона силаж и сенажи. За тази цел са осигурени 2360 хил. декара площ за силажна царевица, която трябва да се отгледа добросъвестно и от декар да се получат не по-малко от 2600 кг среден добив зелена маса. За да се осигури нужният на животновъдството силаж, ще трябва всички поливни площи, засети с пшеница и ечемик, да се засеят с царевица и от тях да се получи нормален добив маса за силажиране.

Не може и дума да става за решаването на фуражния проблем и за развитието на животновъдството, ако и в бъдеще продължим пренебрежителното отношение на ръководствата на АПК към люцерната. С тази чудесна култура са засети 2 616 000 дка, от които 980 хиляди на поливни площи. С малки изключения, които могат да се срещнат в Толбухински, Разградски и Русенски окръг, люцерната е в лошо състояние. Това положение трябва да се измени, преди всичко като се преодолее незаинтересоваността или подценяването от страна на партийните комитети. Не може повече да се хабят плодородни земи за 300—400 кг добив на сено, да се прахосва фуражно зърно като компенсатор на люцерново сено в дажбата на преживните животни.

* * *

Задачата е през 1978 година да реализираме 655 млн. лева печалба в селското стопанство. Тази печалба трябва да се постигне изключително от намаляване себестойността на продукцията. С плана е поставена задача да се намали себестойността на 100 лева продукция с 5,74 лв., в т. ч. на материалните разходи с 2,01 лв. спрямо очакваното равнище за 1977 година. Или само от снижение себестойността на продукцията през тази година трябва да се получат 315 млн. лева печалба.

През последните години в резултат на грижите на ЦК на Партията в селското стопанство бяха вложени много средства за развитието на неговата материално-производствена база. Създадоха се производствени фондове за над 6 милиарда лева. Но поради неправилното използване на тези фондове през миналата година от тях не беше реализирана очакваната печалба. **Основните производствени фондове се създават от обществото за обществото и който не е в състояние да ги приведе в служба на обществото, той трябва да се лишава от възможността да управлява производствените фондове.**

Другарят Тодор Живков неведнъж ни е обръщал внимание върху въпроса решително да се увеличи коефициентът на използване на земята. От една част от нея ежегодно да се получава две, а от друга и три реколти на годината. Като че ли е време да се премине от демонстрация по диаграми и схеми към конкретна работа за действително пълно използване на земята. На главен прицел да се вземат поливните площи, като се направи всичко необходимо не на думи, а на дело от тях да се получават по две и три реколти.

Тази задача може да бъде решена само тогава, когато в един впряг тръгнат и Министерството на земеделието и хранителната промишленост, и ДСО „Водно стопанство", и ръководствата на ОНС и АПК; когато с тази задача с всички сили се заемат окръжните комитети на Партията.

Другата задача е използването на селскостопанската техника на две и три смени. И тук се налага думите, разработките, обещанията и увереннята да се заменят с конкретна работа. Иначе ни грози опасността годината да си отиде и да си остане само многото шум за нищо. Главното условие за успешното решаване е създаването на нова организация на труда и осигуряване на необходимите механизаторски кадри. Това може да се направи от ръководствата на АПК, щом у

Digitized by Google

тях има убеденост и ако и над тази им работа бъде осигурен необходимият партиен контрол.

Както отбелязахме и на друго място, за намаляване на себестойността на продукцията от МЗХП и управленията „Земеделие и хранителна промишленост“ при ОНС досега са разработени много програми, но малко са изпълнени. Това налага още отсега под ръководството на окръжните комитети на Партията да се преразгледат всички разходни норми в АПК и техните поделения и производствени единици и да се приведат в съответствие с предвиденото в плана. Намаляването на разходите да стане едно от главните поръчения, по което да се прави оценка за работата на комунистите. Като се има предвид голямата важност на този въпрос, всеки партиен комитет през всяко време на годината се нуждае от точна информация за резултатите от неговото решаване, за да набележи и проведе необходимите мероприятия.

Новата технология на планиране създава всички условия за пълното внедряване на стопанската и вътрешностопанската сметка в АПК и техните поделения. Всички АПК още в началото на годината получиха указания да разпределят плановите задачи за 1978 година по производствените единици, да създадат стимули и увереност за изпълнението и преизпълнението им, да се отнасят с необходимата сериозност към разработките си, да ги направят достояние на изпълнителите, а не да им служат за показване при проверки от по-висши инстанции. Направи ли се това, стопанската сметка действително ще заеме своето място в ръководството на селското стопанство.

Нужна е преди всичко непрестанна организаторска работа с хората, за да се превърне стопанската сметка в действен метод за управление на производствените единици. Да се направи така, че във всяка производствена единица всеки месец да се анализират резултатите и да се бележат и провеждат допълнителни мерки за постигане на висока ефективност на производството.

За да се осигури пълно и правилно внедряване на вътрешностопанската сметка, Министерството на земеделието и хранителната промишленост ще трябва да осигури всички необходими условия за засилване материалния интерес на участниците в производството. Да се опре на утвърдената и проверената в практиката система за свързване на заплащането на труда с крайните производствени и качествени показатели. Още през тази година да се внедрят прогресивни форми на организация и заплащане на труда, като широко се използва акордно-премиалната система, семейно-груповият акорд и други форми.

Искаме само да напомним, че внедряването на вътрешностопанската сметка е задача партийна и тя винаги трябва да бъде пред очите на селскостопанските отдели на окръжните комитети на Партията.

След януарското съвещание, на което другарят Тодор Живков постави пред партийния и стопанския актив на страната задачите за 1978 година, Централният комитет на Партията с обръщение призова комунистите и всички трудещи се към разгръщане на всенародно социалистическо съревнование за изпълнение и преизпълнение на плана за 1978 година, за по-нататъшно осъществяване на стратегическия девиз за висока ефективност и високо качество.

Това обръщение изисква от окръжните и общинските комитети и от партийните организации да направят всичко възможно за преодоляване на формализма по ръководството на социалистическото съревнование и за внедряването на челния опит в селското стопанство. Централно място в работата по ръководството на съревнованието да заеме внедряването на почина на Ловешки окръг и гр. Левски: „Всеки ден, всяка седмица, всеки месец с изпълнен план-график“.

Digitized by Google

ЗАПЛАЩАНЕТО НА ТРУДА

н. с. МИХАИЛ СКЕНДЕРОВ
МИЛЕ МИХАЙЛОВ

През последните години отново се заговори за преминаване от сделно към повременно авансиране на работниците в производствените селскостопански единици, поставени на вътрешностопанска сметка. И това не е случайно. Авансовото отчитане на труда, на основата на извършената работа по трудови норми и тарифни ставки в много случаи води до стремеж у производствениците към преизпълнение на трудовите норми и висока дневна заработка, без да се държи сметка за качеството на извършената работа. Нормите и ставките карат хората да подбират работата било по степен на възнаграждение или физическо натоварване. Недостатъчно обоснованите засега трудови норми също допринасят за нереалното отчитане на качеството на вложения труд.

Поради тези причини преди повече от десет години в нашата страна започнаха да се търсят форми за повременно измерване на вложения труд и заменянето на сделното с повременно авансиране при прилагане на акордно-премиалната система на заплащане на труда. В тази насока са и дадените указания с решенията на Декемврийския пленум на ЦК на БКП от 1972 година и в записката на др. Т. Живков за усъвършенстване на планирането и социалистическата организация на труда.

Акордно-премиалната система на заплащане с повременно авансиране през годината съчетава черти на сделните и повременните системи

Редът за разработване на плановата задача на производствената единица при акордно-премиалната система с повременно авансиране е както при производствените единици, при които трудът се отчита по трудови норми. Въз основа на утвърдените нормативи и показатели се разработва плановата задача и се установяват икономическите показатели. От полагащият се фонд „Работна заплата" се заделят необходимите средства за заплати на ръководителите, специалистите и служителите от бригадата, за доплащанията по Кодекса на труда и други нормативни актове, данък общ доход, за отпуски, за помощ от външни бригади и за резерв не по-малко от 10 на сто. Останалият фонд за основно възнаграждение се разпределя по изпълнители. На всеки работник и тракторист машинист се определя месечна заплата за 25 работни дни според неговата квалификация и трактора, с който работи. При годишна заетост 280 до 320 работни дни се прави разчет за необходимия брой работници и трактористите машинисти по марки трактори.

През течение на годината на всеки участник в бригадата авансово се начислява труд по дневна тарифна ставка за осемчасов работен ден според определената му месечна заплата, независимо от обема и вида на извършената работа.

В края на годината фондът „Работна заплата" се установява в зависимост от получените крайни резултати, според действуващия икономически механизъм. Всеки член от бригадата участвува в разпределението на окончателния фонд „Работна заплата" според своето трудово участие през годината, изразено в начисленото му повременно авансово трудово възнаграждение

Повременното авансиране има редица предимства, които водят до повишаване на материалната заинтересованост на работниците. Всеки работник получава разряд според своята квалификация и авансова заплата според определената му тарифна заплата В резултат на това не се прави избор на работата и ръководителят на производственото звено има възможност да възлага задачите на отделните работници според тяхната квалификация. Намалява се текучеството на механизаторите и работниците, тъй като им е гарантирана постоянна работа и твърдо авансово трудово възнаграждение Повишава се също и маневреността на колектива при изпълнение на производствената програма. Стремежът към висока дневна заработка е заменен със стремеж към обща цел — преизпълнение на производствената програма. Това дава възможност на ръководителя да насочва силите на колектива там, където в момента задачите са най-спешни, да въвежда две или три смени на отделни машини, като прехвърля трактористи от едни трактори на други. Осъществява се взаимозаменяемост на работниците и трактористите машинисти.

Повременното авансиране може да не прояви своите предимства, ако трудовият колектив е силно разнороден по квалификация и морално-психическа нагласа, ако не е изградена цялостна система за контрол на качеството и на извършваните материални и трудови разходи по технологичните карти и няма здраво ръководство с опит и традиции в производството.

* * *

Акордно-премиалната система на заплащане с повременно авансиране труда на работниците масово се прилага в механизираните бригади на някои колхози и совхози на Съветския съюз.

Тази система на заплащане успешно се прилага в бригадите за промишлено производство в селата Обнова, Одърне и Тотлебен към АПК — с. Пордим, Плевенско.

Digitized by Google

Инициатор за нейното въвеждане е Георги Цветков, ръководител на бригадата в с. Обнова.

До края на 1974 г. в тази бригада заплащането на труда е ставало в зависимост от изпълнението на дневните трудови норми и утвърдените тарифни ставки. През 1975 година бригадата преминава към повременно авансиране на всички работници. Получените положителни резултати дават основание на ръководството на АПК да приложи този начин на авансиране в още три бригади за промишлено производство. Крайните икономически резултати за бригадата в с. Обнова през 1976 г. са положителни. Бригадата е произвела обща продукция на стойност 2221 х. лв. при план 1766 х. лв., реализирала е чиста продукция 1688 х. лв. при план 1217 х. лв. и чист доход 1348 х. лв. при план 919 х. лв.

Ръководството и обслужването на бригадата се осъществява от 9 души — един ръководител, един бригадир, трима механици, един счетоводител, един зарядчик на гориво, един пазач, един шофьор на лекотоварна кола „Ниса". В изпълнителския състав на бригадата са включени постоянно 19 общи работници, 24 трактористи машинисти, 4 сменни трактористи, 9 комбайнери, или общо изпълнителите са 60 души, а цялата бригада — 69 души.

Към бригадата са прикрепени два трактора „К—700", пет трактора „ДТ—54" и „ДТ—75", деветнадесет трактора „Беларус", осем зърнокомбайна „СК—4", два зърнокомбайна „СК—6", седем царевични комбайни, един силажокомбайн, една лекотоварна кола „Ниса" и необходимият прикачен инвентар.

Плановият фонд за основно заплащане на бригадата е 286 200 лв. и е разпределен по изпълнители чрез тарифиране на работниците по начин, създаден в самата бригада. За 25 отработени дни трактористите машинисти на тракторите „К—700" получават авансово месечно възнаграждение 220 лв., на „ДТ—54" и „ДТ—75" — 200 лв., на „Беларус" — 210 лв., комбайнери — 210 лв., сменни трактористи — 190 лв., механици — 200 лв., зарядчик на гориво — 135 лв., работници мъже — 180 лв., жени — 160 лв., шофьор — 170 лв., пазач — 100 лв.

Работното време е 8 часа и когато някой работник работи по-малко от регламентираното време, му се начислява по часова тарифна ставка. Ежемесечно се прави анализ на изпълнените мероприятия, съпоставени с планираните по технологическите карти и начисления труд.

Освен в АПК — с. Пордим, Плевенско, повременното авансиране на труда се прилага и в някои бригади и агрегатни групи в зърненото производство, лозарството, овощарството и зеленчукопроизводството на АПК и ПАК в Старозагорски, Благоевградски, Пловдивски, Шуменски, Софийски и други окръзи.

Направеният анализ на акордно-премиалната система с повременно авансиране на труда в селскостопанските организации показва, че е започнал преход от сделно към повременно авансиране на работниците. Този процес има положителен характер и в бъдеще ще продължи да се развива и усъвършенствува.

При прилагане на повременното авансиране обаче се допусна субективизъм. Всяко стопанство по своя преценка тарифира механизаторите и работниците и дава различна тарифна ставка за една и съща категория изпълнители. Това води до големи отклонения в размера на основното възнаграждение и нарушаване на принципа „за равен труд — равна заплата".

Акордно-премиалната система на заплащане труда с повременно авансиране може с успех да се прилага в производствени единици и агрегатни групи в зърненото и фуражното производство, където е въведена комплексна механизация при отглеждането на културите. В зеленчукопроизводството, оранжерийното производство, овощарството и лозарството повременното авансиране може да се прилага в по-малки звена и агрегатни групи за отделни култури или групи култури. Повременното авансиране на работниците може успешно да се приложи и при условията на 5-то постановление на ЦК на БКП, Министерския съвет и ЦС на БПС от 1. II. 1977 година.

За правилното приложение на акордно-премиалната система на заплащане с повременно авансиране на изпълнителите през годината е необходимо да са създадени необходимите условия.

Производствената единица трябва да разполага с необходимата според изискванията на агротехниката система от машини за осигуряване поточност при изпълнението на работните процеси. Структурата на културите трябва да осигурява почти пълна целогодишна заетост на работниците. Трудовият колектив трябва да спазва трудовата и технологичната дисциплина и да проявява нетърпимост към нарушителите на установения трудов ред. Ръководителите на производствените единици да притежават богат практически и организационен опит. Те трябва отлично да познават земята, възможностите на хората, плана, нормативите за материални и трудови разходи. Да водят строг контрол и точна отчетност на уплътняването на работното време, качеството на извършената работа, използването на машините и срочното изпълнение на поставените задачи от всеки работник. За тази цел трябва да е разработена система за контрол, която най-строго да се спазва.

Тарифирането на работниците по професии да става на основата на единна методика, за да не се допусне субективизъм при определяне на месечното възнаграждение на изпълнителите.

На производствените единици трябва да са утвърдени реални планове за: производството, трудовите и материалните разходи. Освен това те трябва да имат разработени реални мероприятия и инженерни проекти, които да осигуряват изпълнението на плана.

Digitized by Google

Коментира КРЪСТЬО ПЕТРОВ

зам.-завеждащ отдел „Селскостопански" на ЦК на БКП

Прилагането на новата технология за планиране, основаваща се на принципите в записката на др. Тодор Живков за усъвършенствуване плановото ръководство и организацията на труда, представлява солидна основа за усъвършенствуване на организацията и заплащането на труда в селското стопанство. Големи възможности в това отношение разкрива акордно-премиалната система на заплащане на труда, а също така и другите системи за обвързване на възнаграждението с ефективността на производството.

Свързването на заплащането на труда в селското стопанство само с количеството на извършената работа, само с изпълнението на нормите в много случаи води до засилване на стремежа да се изпълняват и преизпълняват нормите и по този начин да се осигурява по-високо текущо възнаграждение, без да се държи достатъчно сметка за качеството на работата. Независимо че в много случаи се постига по-висока индивидуална производителност на труда, за да се повишава ефективността на селскостопанското производство е необходимо да се повишава обществената производителност на труда, а тя зависи и намира отражение в крайните резултати от производството, предимно в размера на създадената чиста продукция.

Това налага усъвършенствуването на организацията и заплащането на труда в селското стопанство **да се насочи към прилагането на такива форми и системи, които осигуряват най-тясното обвързване на размера на индивидуалното възнаграждение с размера на произведената натурална продукция, с нейното качество, с ефективността на производството.** Тези форми ще накарат хората да мислят не само за ежедневните задачи, а стратегически, като истински стопани, да осигурят производството на планираната по количество и качество продукция, необходима за задоволяване на обществените потребности. За това на сегашния етап е нужно всемерно да се засилва колективната и личната материална заинтересованост и отговорност за резултатите от производството. **Най-добрите условия за това създават бригадната организация на труда и приложението на вътрешностопанската сметка на основата на нормираното планово задание и акордният наряд.**

Голям интерес в това отношение представлява опитът на бригадата за промишлено производство в с. Обнова, Плевенски окръг, на АПК — гр. Лозница (приложен успешно във всички бригади миналата година) и други.

В какво се състои същността на тази система? В нейната основа е поставено правилното приложение на вътрешностопанската сметка. В началото на годината се определят плановите задачи за размера на производството на натурална продукция, за размера на чистата продукция, за материалните и трудовите разходи за единица натурална продукция по култури и продукти и нормативът на работната заплата за 100 лева чиста продукция. Бригадата се задължава да извърши качествено и навреме целия комплекс от работи по отглеждането на културите, предвидени с технологическите карти, да получи планираната натурална продукция с планово определените ресурси. През годината ежемесечно на всеки участък се начислява повременно възнаграждение. Окончателният размер на ФРЗ на бригадата и размерът на индивидуалното трудово възнаграждение се определят в зависимост от размера на създадения чист доход, от направените икономии на материали и трудови разходи, в крайна сметка от ефективността на производството.

Най-същественото в тази система на заплащане е, че в нейната основа лежи усъвършенствуването на социалистическата организация на труда в селското стопанство, последователното внедряване и развитие на вътрешностопанската сметка. Акордно-премиалната система изисква плановите задачи на производствените единици да се определят при най-пълно отчитане на всички условия и изисквания за организиране на високоефективно производство. Всеки член на колектива да знае какво и колко трябва да се произведе, с какви разходи и какъв ефект следва да се получи и какъв размер трудово възнаграждение ще получи, когато бъдат изпълнени и преизпълнени плановите задачи и когато не ги изпълни. Това изисква прилагането на нов подход както от ръководството на АПК, така и от ръководствата на производствените единици, преодоляването на формалното и бюрократичното отношение към планирането и организацията на производството в бригадите, поставянето му на последователно научни основи.

Какви изводи могат да се направят от приложението на акордно-премиалната система на заплащане на труда в селското стопанство?

● Приложението на тази система показа, че чрез свързването на размера на трудовото възнаграждение на заетите в бригадите с окончателните производствени и икономически резултати и с твърдото повременно авансиране през годината е намерен правилен път за повишаване на колективната и личната материална заинтересованост и отговорност за увеличаване на натуралния обем на производството, за повишаване качеството на продукцията, а също така и за подобряване на показателите, характеризиращи ефективността на производството — увеличаване размера на чистата продукция,

Digitized by Google

повишаване на обществената производителност на труда и намаляване на разходите за производството на единица продукция.

● Повишава се взаимният контрол и взаимната помощ при извършването на отделните мероприятия, засилва се съзнателният стремеж в хората за извършване навреме и качествено на всички мероприятия, предвидени в технологическите карти. В голяма степен отпада необходимостта от извършването на ежедневен контрол върху работата на отделните механизатори за изпълнението на отделните видове работи. Отпада и стремежът за изпълнението на сменните норми за сметка на качеството, не се подбира изпълнението на високоплатени работи.

● Системата съдействува за стабилизирането и задържането на квалифицираната работна сила в селското стопанство, създава стремеж за повишаване на квалификацията и професионалната подготовка, води до по-пълното използване на машините, земята и другите средства за производство.

● Заздравява се технологическата и трудовата дисциплина като неотменна съставна част на социалистическата организация на труда. Съзнанието за общността на интересите на отделния член на бригадата и на целия колектив е здравата основа за непрекъснатото укрепване и развитие на съзнателната трудова дисциплина на селскостопанските труженици, за изграждането им като убедени строители на социалистическото общество.

Основният извод, който трябва да се направи, е ,че внедряването на акордно-премиалната система на заплащане на труда **създава възможности за най-пълното използване на големите резерви, които има в селското стопанство за увеличаване натуралния обем на производството и продукцията и повишаването на ефективността на производството.**

За успешното ѝ внедряване обаче е необходимо да се извърши значителна подготвителна, организаторска и политическа работа в аграрно-промишлените комплекси и в самите производствени единици. Решаващи в това отношение са наличието на писани технологии и организационни технологически карти за всяка култура, подбор на подходяща система машини, на висококвалифицирани механизаторски кадри, широко разясняване на същността.

Нужно е въз основа на натрупания опит по приложението на тази система да се разработи въпросът за нейното усъвършенствуване и най-правилното приложение. **В нея са заложени кълнове на новото отношение към труда и резултатите от труда, които трябва грижливо да се подкрепят.** Едно от основните условия за успешното внедряване на акордно-премиалната система е по-нататъшното усъвършенствуване на приложението на икономическия механизъм в селското стопанство и по-точно, начина на образуване на фонд „Работна заплата" като норматив към чистата продукция.

Не трябва да се счита, че само акордно-премиалната система осигурява висока материална заинтересованост за повишаване на ефективността на селскостопанското производство. Широко следва да се прилагат и малкогруповият и индивидуалният акорд, а също така и сделно-премиалната система на заплащане, като се засилват материалните стимули за икономии на материални средства и други, за високопроизводително използване на техниката, на земята, на целия комплекс от обективни и субективни условия за повишаване на ефективността на производството.

* * *

Внедряването на акордно-премиалната система с повременно авансиране е най-тясно свързано с приложението на социалистическата бригадна организация на труда. Решаването на тази задача, която поставя сега Централният комитет на нашата партия и лично другарят Тодор Живков, ще има не само големи икономически, но и социални последствия. **Колективът на бригадата, поемайки пълна отговорност за съдбата на плана, се издига по същество до субект на управлението.** Възникват нови социалистически отношения, които предстои да се осветлят и обосноват от обществените науки.

Внедряването на системата е въпрос с голямо политическо значение, свързан с интересите на отделния труженик, проявени чрез колектива, а също така свързан с трайните интереси на нашето общество. Тъй като засяга в еднаква степен производственици и низови ръководители, необходимо е да се извърши голяма партийно-политическа работа. Естествено е, че тежестта ще падне върху общинските партийни комитети и първичните организации — най-преките организатори и възпитатели на трудовите колективи. Формите и методите са различни: необходимо ще е да се разяснява и убеждава настойчиво, компетентно, последователно; да се създават организационни и морално-психологически предпоставки.

Когато за първи път ръководителят на бригадата в Обнова решава да пристъпи към експеримента, той внася проектоправилника за обсъждане в партийното бюро на първичната организация при бригадата. След това проектът се разглежда от събранието на организацията и когато ръководителят излиза с него пред целия колектив, той има вече в подкрепа авторитетното мнение на комунистите. Под непосредственото ръководство на партийните комитети и първични организации е експериментирана успешно акордно-премиалната система и в АПК — Лозница. Всичко това доказва още един път, че Партията осъществява своята авангардна роля, когато изпреварва събитията, когато е радетел за формирането на нови производствени отношения с трайни положителни социални последици.

Digitized by Google

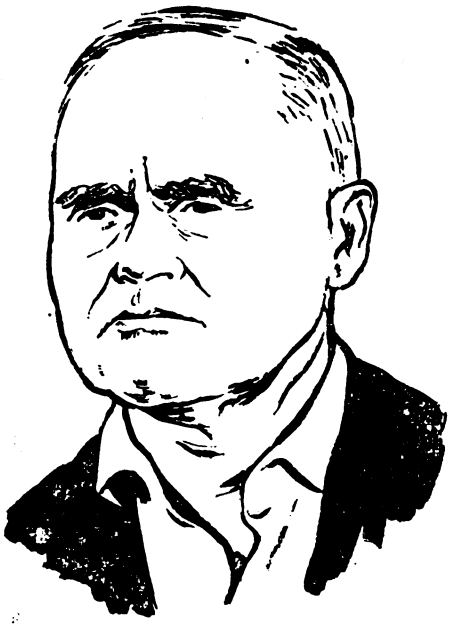

„Скъпи другарю..."

— Роден съм на 26 ноември 1897 година в бедно многодетно семейство. Аз бях най-големият. Още от седемгодишна възраст баща ми започна да ме ценява чирак. Най-напред при Иванчо Господинов — Ораза. През пролетта баща ми ме взе и ме цени пак чирак, преди да е завършила учебната година. Затова го глобиха 12 лева, а тогава за 12 лева можеха да се купят 12 кофи жито. Глобата накара баща ми да ме остави да ходя на училище до четвърто отделение. Ходех чирак до Димитровден и след това тръгвах на училище. Отначало бягах по-слаб, но към пролетта ставах подобър ученик. Бях гол, окъсан, но учителите ме обичаха.

На 3 септември 1916 година ме взеха в 4 допълняща дружина. Зимата изкарахме в Плевен и на 10 май 1917 година заминахме за фронта. Като беден имах намерение след войната да остана на свръхсрочна служба. Но докато бяхме в окопите, при нас докараха възрастни войници... Един от тях, на име Иван Краев от село Качмаларе, Карловска околия, беше социалист. Бързо се увлякох от неговите идеи и намразих службата... Наказаха ме няколко пъти с арест... На 1 февруари 1919 година ни уволниха. В село заварих създадена партийна организация. Поканиха ме да стана член на Партията и аз веднага се съгласих...

●

„Скъпи другарю Дешков... От името на окръжния комитет на Партията най-сърдечно Ви поздравяваме по случай Вашата осемдесетгодишнина..."

В салона на малкото селце Пелишат, скътано в околностите на Плевен, отдавна не бяха се събирали толкова много хора — стари бойни другари, пионери, съселяни на стария комунист. Той стои горе, свит в топлото си тъмно палто, между първите хора на окръга, до свои другари от затвора и слуша думите на първия секретар на Партията в Плевен Пенко Герганов. Долу, някъде в първите редици са близките му, по-нататък гости и пелишатчани са се смесили в салона — рамо до рамо. Човек до човек. И от общото им дихание в салона става още по-топло. „Какво ли си мисли в този момент старият комунист? — се измъчвах през цялото време. — Голяма почит е това, радост — да видиш всички на едно място — с празнични очи и души."

Нищо не каза той тогава, през ноември, от високото, където седеше. Стисна ръка на първия секретар, поставя папката с поздравителния адрес до другата, в която кандидат-членът на Политбюро на ЦК на БКП и заместник-председателят на Държавния съвет Пеко Таков беше поставил указа на Държавния съвет за награждаването на Мичо Дешков Неделчев от село Пелишат, Плевенско, по случай 80-годишнината от рождението му и за активно участие в строителството на социализма с орден Народна република България — първа степен. И така си остана до края на тържествената част — мълчалив, скромен.

Digitized by Google

●

...Седмици след това, вече в родния му дом, го попитах все пак, защо не каза нищо тогава. Дядо Мичо се позасмя, посочи нозете си и каза: „Студено ми е". После показа лявата си ръка — парализирана е. Усмивката му беше хубава — имаше равни зъби. „Изкуствени са — каза, — през 1943 година един ги изби в Плевен при следствието с два бушнака. Тогава ни арестуваха заради партийното събрание в гробищата. Всички ни осъдиха с изключение на един. Името му няма значение. Там ме завари свободата. На седми плевенци разбиха затвора и се прибрахме на село. Сложих си протези. Почнахме да правим ТКЗС. Сто души влязохме в стопанството есента, през пролетта останахме шейсет. Като взеха да прибират кравите, хората се размислиха. И аз имах две. Две крави и осем декара земя. Така започнахме новия живот. А другото ето го описано в папката, много ми станаха годините всичко да помня".

Папката е обикновена, със зелени корици. На първата — на едно бяло листче са написани няколко думи: „Биография на Мичо Дешков". С нанизан почерк от ръката на юбиляра са изписани гъсто шест страници, които са побрали в себе си и цялата биография на партийната организация в селото, и смисъла на един живот. Трябва да видят децата ни и да я показват на своите деца, за да знаят откъде е техният корен и защо са дошли на тая земя.

●

„...Поканиха ме да стана член на Партията и аз веднага се съгласих. Не зная точно колко време Борис Попов стоя секретар на организацията ни, напусна ни и отиде на партийна работа в Пордим. За секретар избрахме Ангел Торнев. Той стоя известно време и отиде на работа в трудовите войски. Тогава бях избран за секретар на организацията аз. През 1919 година събирахме хранителни продукти за гладуващите в Съветския съюз. Към края на същата година стана железничарската стачка. Събирахме хранителни продукти и за семействата на стачкуващите другари железничари... През 1923 година станаха избори за народни представители. БЗНС получи извънредно голямо болшинство. Нашата партия получи 12 гласа..."

Скоро след това земеделските другари се вдигат да защитят своята власт — въоръжени със сопи и вили. — Събират се в двора на Илия Иванов и комунистите от Пелишат и оттам тръгват към згалевското бранище. Двама от тях отиват при Иван Божинов в Пордим да питат какво да правят. Въпреки указанието — да се стои настрана — Мичо Дешков и другарите му отиват в гривишкото землище. Той държи в ръцете си едно дърво: „Това беше цялото ми оръжие — вдига рамене. — Тези, които имаха пушки, бяха отишли напред"...

— На другия ден в селото дойдоха от Плевен „шпицкомандите", арестуваха повидните земеделци и ги откараха в града. Тогава започна Юнското въстание. Есента станаха избори за народни представители. Комунистите и земеделците гласувахме със стари червени и оранжеви бюлетини. Ние в село съществувахме като тройка — Тодор Цветанов, Илия Иванов и Мичо Дешков. Получавахме нелегалния „Работнически вестник" и легалния вестник „Ехо".

През 1927 година в селото дошъл Никола Илиев с още един човек, влезли в кооперативната кръчма и попитали за Мичо Дешков. Но кръчмарят, като не ги познавал, казал, че няма такъв човек. Никола Илиев извадил позиви и рекъл: „Няма ли в това село бивши комунисти?"

Тогава Петър Тинков ги доведе при мене и те ми дадоха бюлетини.

●

Седи в селския салон на трибуната старият комунист Мичо Дешков в скромния си черен балтон — мигар всички тези хора долу са дошли да чествуват него, неговата награда, неговото признание.

Стои и мълчи — те го познават до мозъка на костите му — какво да им разказва сега? Едно вълнение се втурва в мисълта му и я насича на нишки, които трудно се събират в едно. Но там някъде в техния край стои голямата истина. Бивши комунисти никога не е имало и няма да има. 300 души минаха през плевенската „безопасност", когато стана провала след деветнадесетомайския преврат. 300 души, от които бяха задържани над 100. Само от Пелишат те бяха осем, от които осъдиха трима: Тодор Цветанов, Илия Иванов и Мичо Дешков. Последният — на седем и половина години затвор и 125 хиляди лева глоба. Така близо четиридесетгодишен той се среща за пръв път със стените на Плевенския затвор, където лежи до юни 1936 година. След раждането на престолонаследника присъдата е намалена с три години. „Царската милост" няма да помогне на царя, когато трябва да дава сметка пред народа за своите дела. Няма да направи от комунистите — бивши. Още две години след тази „милост" лежи Мичо Дешков в Сливенския затвор — до 15 октомври 1938 година. А през следващата — хитлеристка Германия заграбва Данциг и присъединява към себе си Австроунгария.

Подготвя се Втората световна война. И отново в първите редици на агитиращите и подписалите подписката във връзка със Соболевата акция стои подписът на Мичо Дешков. През 1941 година в селото идва данъчен агент и констатира, че глобата от 125 000 лева, на която е осъден Дешков, не може да бъде изплатена. Отново — зад стените на Плевенския затвор. Тук

Digitized by Google

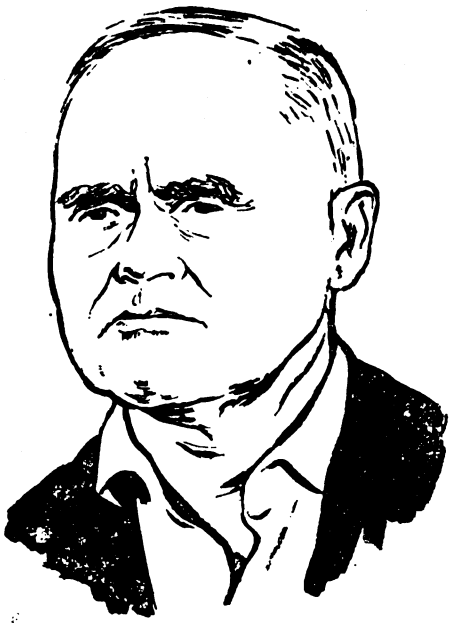

„Скъпи другарю..."

— Роден съм на 26 ноември 1897 година в бедно многодетно семейство. Аз бях най-големият. Още от седемгодишна възраст баща ми започна да ме ценява чирак. Най-напред при Иванчо Господинов — Ораза. През пролетта баща ми ме взе и ме цени пак чирак, преди да е завършила учебната година. Затова го глобиха 12 лева, а тогава за 12 лева можеха да се купят 12 кофи жито. Глобата накара баща ми да ме остави да ходя на училище до четвърто отделение. Ходех чирак до Димитровден и след това тръгвах на училище. Отначало бягах по-слаб, но към пролетта ставах подобър ученик. Бях гол, окъсан, но учителите ме обичаха.

На 3 септември 1916 година ме взеха в 4 допълняща дружина. Зимата изкарахме в Плевен и на 10 май 1917 година заминахме за фронта. Като беден имах намерение след войната да остана на свръхсрочна служба. Но докато бяхме в окопите, при нас докараха възрастни войници... Един от тях, на име Иван Краев от село Качмаларе, Карловска околия, беше социалист. Бързо се увлякох от неговите идеи и намразих службата... Наказаха ме няколко пъти с арест... На 1 февруари 1919 година ни уволниха. В село заварих създадена партийна организация. Поканиха ме да стана член на Партията и аз веднага се съгласих...

●

„Скъпи другарю Дешков... От името на окръжния комитет на Партията най-сърдечно Ви поздравяваме по случай Вашата осемдесетгодишнина..."

В салона на малкото селце Пелишат, скътано в околностите на Плевен, отдавна не бяха се събирали толкова много хора — стари бойни другари, пионери, съселяни на стария комунист. Той стои горе, свит в топлото си тъмно палто, между първите хора на окръга, до свои другари от затвора и слуша думите на първия секретар на Партията в Плевен Пенко Герганов. Долу, някъде в първите редици са близките му, по-нататък гости и пелишатчани са се смесили в салона — рамо до рамо. Човек до човек. И от общото им дихание в салона става още по-топло. „Какво ли си мисли в този момент старият комунист? — се измъчвах през цялото време. — Голяма почит е това, радост — да видиш всички на едно място — с празнични очи и души."

Нищо не каза той тогава, през ноември, от високото, където седеше. Стисна ръка на първия секретар, постави папката с поздравителния адрес до другата, в която кандидат-членът на Политбюро на ЦК на БКП и заместник-председател на Държавния съвет Пеко Таков беше поставил указа на Държавния съвет за награждаването на Мичо Дешков Неделчев от село Пелишат, Плевенско, по случай 80-годишнината от рождението му и за активно участие в строителството на социализма с орден Народна република България — първа степен. И така си остана до края на тържествената част — мълчалив, скромен.

Digitized by Google

●

...Седмици след това, вече в родния му дом, го попитах все пак, защо не каза нищо тогава. Дядо Мичо се позасмя, посочи нозете си и каза: „Студено ми е". После показа лявата си ръка — парализирана е. Усмивката му беше хубава — имаше разни зъби. „Изкуствени са — каза, — през 1943 година един ги изби в Плевен при следствието с два бушнака. Тогава ни арестуваха заради партийното събрание в гробищата. Всички ни осъдиха с изключение на един. Името му няма значение. Там ме завари свободата. На седми плевенци разбиха затвора и се прибрахме на село. Сложих си протези. Почнахме да правим ТКЗС. Сто души влязохме в стопанството есента, през пролетта останахме шейсет. Като взеха да прибират кравите, хората се размислиха. И аз имах две. Две крави и осем декара земя. Така започнахме новия живот. А другото ето го описано в папката, много ми станаха годините всичко да помня".

Папката е обикновена, със зелени корици. На първата — на едно бяло листче са написани няколко думи: „Биография на Мичо Дешков". С нанизан почерк от ръката на юбиляра са изписани гъсто шест страници, които са побрали в себе си и цялата биография на партийната организация в селото, и смисъла на един живот. Трябва да видят децата ни и да я показват на своите деца, за да знаят откъде е техният корен и защо са дошли на тая земя.

●

„...Поканиха ме да стана член на Партията и аз веднага се съгласих. Не зная точно колко време Борис Попов стоя секретар на организацията ни, напусна ни и отиде на партийна работа в Пордим. За секретар избрахме Ангел Торнев. Той стоя известно време и отиде на работа в трудовите войски. Тогава бях избран за секретар на организацията аз. През 1919 година събирахме хранителни продукти за гладуващите в Съветския съюз. Към края на същата година стана железничарската стачка. Събирахме хранителни продукти и за семействата на стачкуващите другари железничари... През 1923 година станаха избори за народни представители. БЗНС получи извънредно голямо болшинство. Нашата партия получи 12 гласа..."

Скоро след това земеделските другари се вдигат да защитят своята власт — въоръжени със сопи и вили. — Събират се в двора на Илия Иванов и комунистите от Пелишат и оттам тръгват към згалевското бранище. Двама от тях отиват при Иван Божинов в Пордим да питат какво да правят. Въпреки указанието — да се стои настрана — Мичо Дешков и другарите му отиват в гривишкото землище. Той държи в ръцете си едно дърво: „Това беше цялото ми оръжие — вдига рамене. — Тези, които имаха пушки, бяха отишли напред"...

— На другия ден в селото дойдоха от Плевен „шпицкомандите", арестуваха повидните земеделци и ги откараха в града. Тогава започна Юнското въстание. Есента станаха избори за народни представители. Комунистите и земеделците гласувахме със стари червени и оранжеви бюлетини. Ние в село съществувахме като тройка — Тодор Цветанов, Илия Иванов и Мичо Дешков. Получавахме нелегалния „Работнически вестник" и легалния вестник „Ехо".

През 1927 година в селото дошъл Никола Илиев с още един човек, влезли в кооперативната кръчма и попитали за Мичо Дешков. Но кръчмарят, като не ги познавал, казал, че няма такъв човек. Никола Илиев извадил позиви и рекъл: „Няма ли в това село бивши комунисти?"

Тогава Петър Тинков ги доведе при мене и те ми дадоха бюлетини.

●

Седи в селския салон на трибуната старият комунист Мичо Дешков в скромния си черен балтон — мигар всички тези хора долу са дошли да чествуват него, неговата награда, неговото признание.

Стои и мълчи — те го познават до мозъка на костите му — какво да им разказва сега? Едно вълнение се втурва в мисълта му и я насича на нишки, които трудно се събират в едно. Но там някъде в техния край стои голямата истина. Бивши комунисти никога не е имало и няма да има. 300 души минаха през плевенската „безопасност", когато стана провала след деветнадесетомайския преврат. 300 души, от които бяха задържани над 100. Само от Пелишат те бяха осем, от които осъдиха трима: Тодор Цветанов, Илия Иванов и Мичо Дешков. Последният — на седем и половина години затвор и 125 хиляди лева глоба. Така близо четиридесетгодишен той се среща за пръв път със стените на Плевенския затвор, където лежи до юни 1936 година. След раждането на престолонаследника присъдата е намалена с три години. „Царската милост" няма да помогне на царя, когато трябва да дава сметка пред народа за своите дела. Няма да направи от комунистите — бивши. Още две години след тази „милост" лежи Мичо Дешков в Сливенския затвор — до 15 октомври 1938 година. А през следващата — хитлеристка Германия заграбва Данциг и присъединява към себе си Австроунгария.

Подготвя се Втората световна война. И отново в първите редици на агитиращите и подписалите подписката във връзка със Соболевата акция стои подписът на Мичо Дешков. През 1941 година в селото идва данъчен агент и констатира, че глобата от 125 000 лева, на която е осъден Дешков, не може да бъде изплатена. Отново — зад стените на Плевенския затвор. Тук

Digitized by Google

той узнава, че фашистка Германия е нападнала Съветския съюз.

В затвора е до 12 ноември. През пролетта на 1942 година от селото преминава в нелегалност Любен Вешков. След известно време минава в нелегалност и Димитър Иванов от Вълчитрън, а след него и Кръстьо Конов. Те често се отбиват в дома на Мичо да предадат някое поръчение или за хляб. В бедната му къщурка идват и Фердинанд Александров (Фердо), Васил Петров Топалски. Влизат за малко, без да нощуват — домът на Дешкови е под постоянно наблюдение.

...Така идва още един страшен ден в живота на немладия вече комунист — 10 декември 1943 година. Малко преди това, през август по нареждане на Васил Топалски и Слави Алексиев се провежда конференция на бойните групи от района, на която се взема решение за образуване на партизанска чета с командир Любен Вешков. Изправен пред военния съд, Христо Кънчев е осъден на смърт и обесен в Плевенския затвор. Задочно на смърт е осъден и Кръстьо Конов. И така на 10 декември отново е арестуван един от активните помагачи на партизаните Мичо Дешков.

●

„...След 25 дни побоища и тормоз бяхме откарани в затвора — е записал в своята биография Дешков. — Съдиха ме и ме осъдиха. На 7 септември беше разбит Плевенският затвор. На 9 септември взехме властта, заедно с няколко земеделци, съставихме Отечественофронтовски комитет и започна управлението на народната власт."

След още две изречения за образуването на стопанството — тази написана биография свършва.

Останалото е отново борба. Борба за утвърждаването на стопанството, за изграждането на човека. Предлагат на опитния комунист да стане първия кмет на новата власт в селото, но освен скромен, той е и предвидлив: „Тук трябват по-учени хора, аз съм само с четвърто отделение". Писар, командир, бригадир в кооперативното стопанство, пчелар... И несменяем общественик — това е определящото, което може да се каже за него и след народната победа.

Показва ни снимка на основателите на стопанството — шестдесет и пет души ни гледат от малкото преснимано табло.

— Докато ме държаха краката, ходех навсякъде, вече не мога. Остаряхме — с нескрита тъга завърши той.

●

... Салонът слушаше думите на Пеко Таков, с които той започна своята дълга повече от час реч за комунистите и за битката за човека: „Събрали сме се тази вечер в героичното село Пелишат, да си спомним за онези години, в които работихме, за нашите бащи, за поколението преди нашето поколение, за онези, които залагаха основите на днешния ден, на днешна България. Един от тези наши другари, с които дълги години имах случай да бъда в затвора, е уважаваният от всички нас, които го познаваме, един от ветераните на нашата партия Мичо Дешков, който освен осемдесет години от своето рождение отбелязва и друг свой юбилей — 60 години комунист. Искам да го поздравя от името на ЦК на БКП, от името на другаря Живков за голямата държавна награда, за всичко онова, което е направил през своя живот. И заедно с това да си спомним и споменем онези другари, другарите, които вече ни напуснаха и вече не мога да ги видя тука..."

Много или малко са осемдесет години от живота на един комунист?

Във всеки случай достатъчно, за да се обърнем към този човек с чиста любов, предавана от деца на внуци, с уважение и преклонност: „Скъпи другарю!"...

Спаска ГАЦЕВА

Digitized by Google

ИЗБАВЛЕНИЕ

Много късно Иван Иванов разбра, че славата наподобява розата — ухае на хубаво, но и бодлите ѝ са остри. Отначало славата на първенец в производството го гъделичкаше приятно и той приемаше всичко с една нескрита, безгласна усмивка. Можеше ли да не се усмихва, когато от фотовитрини, агиттабла, вестници и гигантски фотоси, забучени по кръстовищата, надничаше усмихнатото му лице, сякаш искаше да каже на минувачите: „На почит съм, защото работя мъжката и каквото пипнат ръцете ми, леят го", което осъвременено ще рече: „Работя качествено и ефективно". Славата, колкото и голяма да бе, не го главозамая, каквито случаи се наблюдаваха на други места по белия свят. Както преди, ръцете му пипаха чевръсто и славата му се множеше.

Бедата дойде от другаде. Тя изпълзя от онази дупка, от която най-малко очакваше. Една сутрин при него спря задъхан сътрудникът на профкомитета Мони Монев и викна, за да надделее шума в цеха:

— Идват гости, стегни се!

— Стегнат съм — пошегува се той.

— Сериозно говоря, ще питат, ще оглеждат.

Щом стана дума за оглеждане, Иван Иванов се замисли. Мантата му бе износена, а сутринта забрави да се обръсне. Мони Монев забеляза смущението му, разбра го и в интерес на предстоящото мероприятие съблече своята манта, чиста, изгладена и я метна на раменете му.

Гостите бяха доста. Успя да преброи около двадесет. Първите свиха пръстен около него и почнаха да питат. Един през друг изстрелваха въпросите си, задаваха нови, без да е отговорил на първите . Слушаше и се учудваше. После се убеди, че за тези хора важното бе да питат, ей тъй да създават впечатление, че се интересуват, а останалото бе без значение. Той се въртеше на всички страни и едва успяваше да задоволи любопитството им. За какво ли не го разпитваха. Един се интересуваше с коя ръка работи по-бързо — с лявата или с дясната, друг го задяваше дали е гледал мача в неделя и на кой отбор е привърженик, трети пита по колко пъти в годината ходи в чужбина, играе ли на спорттото и как това се отразява на личния му производствен план. Долавяше празното им любопитство, но го извиняваше с онази добрина, с която възрастният извинява любопитството на децата. Когато гостите се заизнизаха към входа, той успя да попита едно дребно човече, навело се да си връзва обувката, от колко години е заварчик. Човечето се изправи, изпъчи гърди и поясни с достойнство, че през живота си не се е докосвало до оксижен и електрожен, но го включили в групата, тъй като в автобуса се оказали няколко свободни места.

Едва когато тълпата се стопи през големия вход на цеха, Иван Иванов разбра, че бе загубил два часа работно време. Утеши се, че утре или в други ден ще го навакса.

Като всички хора, склонни към лековерие, той се лъжеше. На другия ден пристигна друга група, по-многобройна и попременена. Мони Монев пак му услужи с чистата манта и за този жест той му обеща след работното време да го почерпи малка ракия. Хората бяха много любезни с него, просто невероятно любезни. Всеки от тях по няколко минути друсаше ръката му, почти в лицето му изричаше похвални думи, придружени с продължителни потупвания по рамото. С присъщия му навик да премерва и отброява, Иван Иванов изчисли, че тези ръкостискания и потупвания му отнеха половин час. И той пресметна бързо каква част от дневната му заработка прави този половин час. Но загубата не можеше да го натъжи, защото все още славата го гъделичкаше приятно.

Работата му през деня и през седмицата се накъсваше от тези посещения. Подобно на славата в началото на неговите успехи растяха загубите и колкото да се стараеше да навакса пропуснатото, все не успяваше.

Делегациите по обмяна на опит се точеха към работното му място като декемврийска мъгла. Идваха и отдалече, пътуваха по триста километра, че и повече и той се чудеше откъде взимат толкова пари за пътуване и се питаше не им ли е мило работното време. А може би тези хора не работеха като него. Веднага отхвърляше тази мисъл, защото хората бяха сериозни и повечето си водеха записки на хубави бележници. Хрумна му друго — да им помогне. Вместо да блъскат толкова път, да се катерят по влакове и самолети, да пъшкат в леки коли и автобуси, ще вземе и на един лист ще опише опита си и ще го прати на желаещите. Щеше да похарчи две стотинки за лист, пет стотинки за плик, всичко седем стотинки. Бързо, удобно и на сметка. Всички тези хора, грабнали чанти и командировъчни, не се досещат колко евтино ще им излезе...

Мина време, но славата му на първенец в съревнованието и инициатор продължаваше да привлича нови и нови хора. Идваха, питаха, записваха и се изнизваха към изхода. Понякога го канеха в големия салон и тогава той отсъствуваше половин ден от производството, ако пък го поканеха след разговора и в ресторант, денят се стопяваше, не донесъл никаква полза. Всички групи си приличаха и най-вече с това, че еднакво нарушаваха графика на работата му. Той забеляза и странна промяна у себе си — бързо-бързо доби навик повече да говори и по-малко да работи. Стори му се, че така е по-добре. Но всяка илюзия е кратка. В края на месеца едва успя, така да се каже, да скърпи плана.

Digitized by Google

Както при всяка кърпена работа, така и при него се получи нещо, което му изправи косите. Влоши се качеството на заварките, а по обем на работата едва догонваше треторазрядниците. В края на тримесечието за първи път от толкова години насам Иван Иванов не получи премии. Това го стресна, но не го отчая. Той пак отиваше всяка сутрин на работа в цеха, но вече мечтаеше за старото време, когато работеше сам и любопитни очи не надничаха в ръцете му и никой не го питаше ще направи ли децата си заварчици и ходил ли е на олимпиадата в Монреал.

Нови групи за обмяна на опит чакаха пред входа на завода. Идваха и пионерчета. Бяха много мили, в негова чест, на самото работно място рецитираха стихове, собствено производство. Ала и тяхната любезност, колкото умилението да затваряше очите му, струваше скъпо работно време.

Настъпиха промени и в къщи. Докато се радваха на неговата слава, след като не донесе обичайните премиални, изведнъж се намръщиха. Жена му подмяташе, че славата била много, а парите малко, нещо, с което той упорито не се съгласяваше. Тогава откри, че интересите на жена му, на държавата и на обществото бяха еднакви — да работи и да произвежда повече. Как да работи повече, когато всеки ден губеше по два-три часа.

Към края на годината двама млади заварчици стигнаха неговия рекорд. Бавно посетителите почнаха да го заобикалят и все по-често да се спират при новите рекордьори. „Най-после — въздъхна Иван Иванов — идва и моето избавление. Ще ме оставят на мира и ще си гледам работата спокойно."

Портретите на двамата се появиха по фотовитрините, навсякъде заговориха за тях, но интересно, вместо да се разпъне от завист, Иван Иванов се усмихваше, както преди, потайно и безгласно. Дори когато пред входа на цеха в краката му се заплете стар фотос с неговия лик, той продължи да се усмихва.

Димитър КРАЛЕВ

РЕПЛИКА

ЧАСОВЕ

6 ЧАСА СУТРИНТА

Обичам този ранен час. Чувам първите новини.

Защо обаче говорителят винаги съобщава, че ще ни предаде наученото късно през нощта и в ранните часове на деня, а после говори за събития, които предния ден няколко пъти са съобщавани? Особено във вечерните емисии на Радиото и Телевизията. И когато най-много очаквам новото, не идва. Тръгвам на работа разочарован...

Мисля, че причините за това разочарование могат да се премахнат.

6,30 СУТРИНТА

И този час очаквам с нетърпение. Прави се преглед на печата. Предварително научавам в кой вестник какво интересно има. Обогатява се моята информация.

През деня, разбира се, преглеждам вестниците. Много често ми е правило впечатление, че материалите, които имат голямо идеологическо, организационно или политическо значение, не се споменават. Центърът на тежестта се поставя само върху икономическите задачи на деня. Правилно! Но да вземем прегледа на 26 януари. В „Работническо дело" имаше и голяма, и интересна статия от др. М. Семов за социалистическия начин на живот. Важна тема. Но тя не беше спомената. Този ден го давам като най-пресен пример.

Естествено е на икономическите проблеми да се отрежда предно място. Но качеството и ефективността означават и висока култура, компетентност и организаторски талант на субективния фактор. И да се подценява той е неправилно. Повече трябва да се помисли за комплексния характер на тия утрини предавания на Радиото.

КЪМ 6 ЧАСА ВЕЧЕРТА

Всичко стана на градската отчетно-изборна конференция в гр. Тръстеник, Плевенско. Няколко души станаха и напуснаха конференцията. Членове на Партията. Без да искат разрешение, без да се обадят на някого. Между тях познах стария си приятел Гановски.

После почнаха спорове. Да им се търси ли отговорност? Преобладаваха мнения „да ги оставим, нищо не можем да им направим". Излиза, че тези „другари" се поставили над партийните организации. Правят каквото си искат и никой не може да им търси отговорност. Интересна тръстеника „закономерност"?! Доста стара дата има нейното начало... Но сега, след Великотърновското съвещание, след Юлския пленум, след като се знаят постановките за замяната на членските книжки, прояви от тоя род плътно се доближават до отказ от партийната дисциплина. В Партията има Устав. Той определя правата и задълженията на комунистите. Който ги нарушава, е длъжен да отговаря за своите постъпки. Пред партийното бюро. Пред партийната организация. Но и те трябва да се научат системно да упражняват уставните си права...

Петко РУСЕВ

Digitized by Google

КАКВО ДА СЕ ПРАВИ?

Под това заглавие в кн. 16 от 1977 година на сп. „Партиен живот" бе публикуван материал, в който се критикуваха някои слабости, допуснати в ДСО „Фармахим" и някои негови поделения.

По повод на това в редакцията се получиха писма:

„Публикуваният материал в бр. 16 от 1977 година на списание „Партиен живот" бе разгледан от учрежденския партиен комитет и стопанското ръководство на ДСО „Фармахим" и бяха направени съответни изводи. Приемаме критичните бележки и дължим да Ви уведомим, че сме дали указание на партийните секретари на ДСО „Фармахим" и НИХФИ статията да се разгледа от партийните и административните ръководства, като се преразгледат проведените мероприятия за недопускане в бъдеще такива прецеденти. Взети са мерки за увеличаване на партийния контрол при определянето на целевите премии.

Секретар на УПК при ДСО „Фармахим" (п) Р. Попова"

* * *

„1. Ръководството на ДСО „Фармахим" разгледа много задълбочено и подробно критичния материал, отпечатан в списание „Партиен живот".

2. По време на самата проверка в обединението и проверяваните поделения бяха проведени редица мероприятия за отстраняване на допуснатите нарушения. Веднага след като ни стана известно Решение № 3 от 2. 02. 1977 г. на КДНК, в административното ръководство бяха обсъдени много задълбочено констатациите и решенията. Направиха се необходимите изводи за допуснатите грешки, набелязаха се мерки и се обърна внимание на подведомствените поделения: НИХФИ, Химико-фармацевтичния завод — София и Химико-фармацевтичния завод — гр. Станке Димитров.

3. Проведе се организационно събрание на първичната партийна организация при обединението, на което комунистите бяха запознати с доклада, решенията и наложените наказания от КДНК.

Партийната организация обсъди материалите, изслуша самокритичните изказвания на наказаните другари, направи съответни изводи и им наложи наказания.

Смятаме, че след направените партийни изводи, наложените партийни наказания, взетите административни мерки за строг финансов контрол при раздаване на награди, премии и др. и с помощта на финансово-контролните органи на Министерството на химическата промишленост, са създадени условия за предотвратяване на всякакви възможности за допускане на грешки и нарушения от подобен характер.

С всички набелязани по-горе мерки и проведената възпитателна работа сред колективите от системата на обединението намираме, че се издига ролята и мястото и на обществения контрол, което също така спомага за недопускане на нови нарушения.

За сведение Ви уведомяваме, че генералният директор не е получил никакви суми като награда или премия, свързано с третираните случаи.

Заместник-генералните директори и директорите на обединението бяха получили от 300 до 700 лева, които суми те възстановиха.

Генерален директор на ДСО „Фармахим" (п) инж. В. Велчев"

* * *

„Критичният материал относно някои слабости, допуснати в Научноизследователския химико-фармацевтичен институт, публикуван под заглавие „Какво да се прави?" в брой 16 на списание „Партиен живот", беше обстойно разгледан и обсъден от партийното бюро при НИХФИ. Ръководейки се от решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП, случаят бе разгледан от бюрото на първичната партийна организация и се взеха следните мерки:

— Проведено е организационно събрание, на което са обсъдени допуснатите слабости и е наложено партийно наказание „мъмрене" на др. Ив. Агаин.

Digitized by Google

— Партийното бюро е изискало от административното ръководство да бъдат наказани административно виновните длъжностни лица. Със заповед на директора на НИХФИ са санкционирани двама души.

— Предложено е на административното ръководство да се направи необходимото за подобряване на плановата отчетност по комплексните теми, за да се избягнат каквито и да е пропуски и нарушения в бъдеще.

Считаме, че с взетите мерки, които отговарят на духа и решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП, ще се подобри стилът на работа както на партийното бюро, така и на цялата първична партийна организация.

Партиен секретар в НИХФИ:
(п) Тодорова"

* * *

„Напълно подкрепяме изразеното в материала становище относно отговорността и непримиримостта на комуниста към допусканите нередности. Въпросът има дълбоко принципиално значение особено сега, когато в изпълнение решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП първостепенно изискване към комуниста е да проявява дълбока принципност и безкомпромисност в борбата срещу отрицателните явления.

От страна на ръководството на завода след получаване на заповедта за премирането два пъти беше поставян въпросът пред ДСО „Фармахим" да се огледа внимателно случаят с въпросните премии, тъй като има сигнали, че те или са незаконосъобразни, или ако формално тяхното изплащане се основава на нормативните документи, то фактическият принос не съответствува на посоченото високо премиране. С оглед на това въпреки категоричното разпореждане от ДСО „Фармахим" да се изплатят сумите, същите бяха задържани. От страна на ДСО „Фармахим" и в двата случая ни се отговори, че всичко е законосъобразно. След тази реакция от страна на обединението ръководството на завода отново не предприе раздаването на премиите, а отнесе въпроса лично до министъра на химическата промишленост. И след това обаче от страна на ДСО „Фармахим" не настъпиха никакви преоценки на случая. Във всички ведомства с изключение на ХФЗ—София премиите бяха раздадени и се твърдеше, че това е напълно законосъобразно.

Най-голяма отговорност в случая носи ръководството на ДСО „Фармахим".

При разпределянето на сумите в завода са допуснати две слабости:

а) Премирани са хора от вишестоящата организация, което противоречи на нормативните актове. Това е станало въз основа на писмено разпореждане от ДСО „Фармахим", в което персонално е посочено кои хора от ДСО да бъдат премирани от страна на завода. Наличието на такъв писмен документ обаче не е достатъчно основание да бъде оправдано заводското ръководство. След като се е знаело, че разпореждането противоречи на нормативните документи, не е трябвало да бъде изпълнено.

б) Втората слабост е по разпределението на премиите между отделните лица в завода. Вместо те да се дадат само на онези, които пряко имат отношение към внедряването, ръководителите, които са извършили разпределението, са преценили, че е по-правилно да се премират и онези специалисти, които имат косвен принос за внедряването, като преките участници бъдат най-значително премирани.

От този случай ръководството на завода е направило съответните изводи, подобни слабости след това не е имало и за в бъдеще няма да се допускат.

Химико-фармацевтичен завод — София
секретар на ЗПК: (п) Ив. Грозданов
директор: (п) Ив. Соколарски"

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

ДИАЛЕКТИЧЕСКИ КАТЕГОРИИ

Илия Тасев

В труда се изследва подсистема на категориите на марксистко-ленинската философия. Проследяват се основните стъпала в развитието на философското познание от „мрежата на природните явления" (Ленин) до формирането на категорията „Закон". По-конкретно в книгата се анализират отделно общото и единичното, необходимото и случайното, същността и явлението, законът, както и формирането на тези категории на диалектиката. Анализът е подчинен на намерението всички философски категории да се представят в една цялостна система. На места изследването има дискусионен характер.

СЛОВОТО НА ДИМИТРОВ

Христина Станева

Пламенното слово на Георги Димитров е вдъхновяващ пример за борците от идеологическия фронт на Партията, за партийния актив, за всеки обществен деец. Чрез езиково-стилни анализи авторката проследява процеса на развитие и оформяне на словото на Димитров, на неговото ораторско майсторство, очертава най-ярките му страни и особености, неговите върхове, въздействието му върху умовете и сърцата на трудещите се.

ИДЕОЛОГИЯ И ПОЛИТИКА НА СЪВРЕМЕННАТА СОЦИАЛДЕМОКРАЦИЯ

Януш Голембьовски

Предлаганата на вниманието на българския читател книга „Идеология и политика на съвременната социалдемокрация" (в превод от полски) е от поредицата „Критика на буржоазната идеология и ревизионизма", която се издава съвместно от издателствата на социалистическите страни. На базата на богат фактически материал авторът на настоящия труд анализира от марксистко-ленински позиции идеологията и политиката на съвременната социалдемокрация, програмните документи на някои социалдемократически партии, същността и значението на така наречената „реидеологизация", кризата на антикомунизма и пр. Особено внимание той отделя на еволюцията в политиката на социалдемокрацията в края на 60-те години, на промените в нейния външнополитически курс, както и по отношение на сътрудничеството с комунистите. В заключителната част на своята книга Я. Голембьовски се спира на някои последни тенденции в развитието на социалдемокрацията.

ЕФЕКТИВНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА МАТЕРИАЛНИТЕ РЕСУРСИ

Русин Донев,
Иван Иванов,
Константина Кутинчева

Авторите разглеждат теоретическите и практическите страни на проблема за икономия на материално-енергетични ресурси. Обобщен е опитът на трудещите се от Пловдивски окръг и са посочени най-перспективните направления за ефективно използване на материалните ресурси на регионално равнище.

ОСНОВИ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ЗНАНИЯ

Учебник

За системата на партийната просвета

Учебникът е предназначен за участниците в учебните звена на партийната просвета, както и за всички, които повишават своите икономически знания. В него са разработени само част от въпросите на икономиката, организацията и планирането на стопанските организации и техните отделения, както и някои общоикономически въпроси на страната. За това в учебния процес е необходимо да се използва и друга допълнителна литература, като се отдели особено внимание на изучаване материалите на XI конгрес на БКП и XXV конгрес на КПСС, на Декемврийския пленум на ЦК (1972 г.), на Националната партийна конференция (1974 г.), на речи и доклади на др. Т. Живков, на документи на Партията и Правителството, отнасящи се до икономически проблеми.

Digitized by Google

— Партийното бюро е изискало от административното ръководство да бъдат наказани административно виновните длъжностни лица. Със заповед на директора на НИХФИ са санкционирани двама души.

— Предложено е на административното ръководство да се направи необходимото за подобряване на плановата отчетност по комплексните теми, за да се избягнат каквито и да е пропуски и нарушения в бъдеще.

Считаме, че с взетите мерки, които отговарят на духа и решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП, ще се подобри стилът на работа както на партийното бюро, така и на цялата първична партийна организация.

Партиен секретар в НИХФИ:
(п) Тодорова"

* * *

„Напълно подкрепяме изразеното в материала становище относно отговорността и непримиримостта на комуниста към допусканите нередности. Въпросът има дълбоко принципиално значение особено сега, когато в изпълнение решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП първостепенно изискване към комуниста е да проявява дълбока принципност и безкомпромисност в борбата срещу отрицателните явления.

От страна на ръководството на завода след получаване на заповедта за премирането два пъти беше поставян въпросът пред ДСО „Фармахим" да се огледа внимателно случаят с въпросните премии, тъй като има сигнали, че те или са незаконосъобразни, или ако формално тяхното изплащане се основава на нормативните документи, то фактическият принос не съответствува на посоченото високо премиране. С оглед на това въпреки категоричното разпореждане от ДСО „Фармахим" да се изплатят сумите, същите бяха задържани. От страна на ДСО „Фармахим" и в двата случая ни се отговори, че всичко е законосъобразно. След тази реакция от страна на обединението ръководството на завода отново не предприе раздаването на премиите, а отнесе въпроса лично до министъра на химическата промишленост. И след това обаче от страна на ДСО „Фармахим" не настъпиха никакви преоценки на случая. Във всички ведомства с изключение на ХФЗ—София премиите бяха раздадени и се твърдеше, че това е напълно законосъобразно.

Най-голяма отговорност в случая носи ръководството на ДСО „Фармахим".

При разпределянето на сумите в завода са допуснати две слабости:

а) Премирани са хора от вишестоящата организация, което противоречи на нормативните актове. Това е станало въз основа на писмено разпореждане от ДСО „Фармахим", в което персонално е посочено кои хора от ДСО да бъдат премирани от страна на завода. Наличието на такъв писмен документ обаче не е достатъчно основание да бъде оправдано заводското ръководство. След като се е знаело, че разпореждането противоречи на нормативните документи, не е трябвало да бъде изпълнено.

б) Втората слабост е по разпределението на премиите между отделните лица в завода. Вместо те да се дадат само на онези, които пряко имат отношение към внедряването, ръководителите, които са извършили разпределението, са преценили, че е по-правилно да се премират и онези специалисти, които имат косвен принос за внедряването, като преките участници бъдат най-значително премирани.

От този случай ръководството на завода е направило съответните изводи, подобни слабости след това не е имало и за в бъдеще няма да се допускат.

Химико-фармацевтичен завод — София
секретар на ЗНК: (п) Ив. Грозданов
директор: (п) Ив. Соколарски"

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

ДИАЛЕКТИЧЕСКИ КАТЕГОРИИ

Илия Тасев

В труда се изследва подсистема на категориите на марксистко-ленинската философия. Проследяват се основните стъпала в развитието на философското познание от „мрежата на природните явления" (Ленин) до формирането на категорията „Закон". По-конкретно в книгата се анализират отделно общото и единичното, необходимото и случайното, същността и явлението, законът, както и формирането на тези категории на диалектиката. Анализът е подчинен на намерението всички философски категории да се представят в една цялостна система. На места изследването има дискусионен характер.

СЛОВОТО НА ДИМИТРОВ

Христина Станева

Пламенното слово на Георги Димитров е вдъхновяващ пример за борците от идеологическия фронт на Партията, за партийния актив, за всеки обществен деец. Чрез езиково-стилни анализи авторката проследява процеса на развитие и оформяне на словото на Димитров, на неговото ораторско майсторство, очертава най-ярките му страна и особености, неговите върхове, въздействието му върху умовете и сърцата на трудещите се.

ИДЕОЛОГИЯ И ПОЛИТИКА НА СЪВРЕМЕННАТА СОЦИАЛДЕМОКРАЦИЯ

Яцек Голембьовски

Предлаганата на вниманието на българския читател книга „Идеология и политика на съвременната социалдемокрация" (в превод от полски) е от поредицата „Критика на буржоазната идеология и ревизионизма", която се издава съвместно от издателствата на социалистическите страни. На базата на богат фактически материал авторът на настоящия труд анализира от марксистко-ленински позиции идеологията и политиката на съвременната социалдемокрация, програмните документи на някои социалдемократически партии, същността и значението на така наречената „реидеологизация", кризата на антикомунизма и пр. Особено внимание той отделя на еволюцията в политиката на социалдемокрацията в края на 60-те години, на промените в нейния външнополитически курс, както и по отношение на сътрудничеството с комунистите. В заключителната част на своята книга Я. Голембьовски се спира на някои последни тенденции в развитието на социалдемокрацията.

ЕФЕКТИВНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА МАТЕРИАЛНИТЕ РЕСУРСИ

Русин Донев,
Иван Иванов,
Константина Кутинчева

Авторите разглеждат теоретическите и практическите страни на проблема за икономия на материално-енергетични ресурси. Обобщен е опитът на трудещите се от Пловдивски окръг и са посочени най-перспективните направления за ефективно използване на материалните ресурси на регионално равнище.

ОСНОВИ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ЗНАНИЯ

Учебник

За системата на партийната просвета

Учебникът е предназначен за участниците в учебните звена на партийната просвета, както и за всички, които повишават своите икономически знания. В него са разработени само част от въпросите на икономиката, организацията и планирането на стопанските организации и техните отделения, както и някои общоикономически въпроси на страната. За това в учебния процес е необходимо да се използва и друга допълнителна литература, като се отдели особено внимание на изучаване материалите на XI конгрес на БКП и XXV конгрес на КПСС, на Декемврийския пленум на ЦК (1972 г.), на Националната партийна конференция (1974 г.), на речи и доклади на др. Т. Живков, на документи на Партията и Правителството, отнасящи се до икономически проблеми.

Digitized by Google

ЛЕНИНСКИЯТ СТИЛ

ИЗИСКВАНИЯ В ПАРТИЙНАТА РАБОТА, КАДРОВА ПОЛИТИКА, КРИТИКАТА УЧИ И ВЪЗПИТАВА

Настоящата книга от библиотека „Опитът на КПСС" на Партиздат (в превод от руски) е дело на съветските автори П. А. Родионов, Д. М. Куиин, В. А. Яцков, В. А. Лопатников, С. И. Мезенцев и други. Въпросите, които се разглеждат в сборника, са групирани в три раздела: „Ленинският стил в партийната работа", „Кадровата политика и усъвършенствуване стила на работа на ръководителите" и „Критиката учи, помага, възпитава". Авторът на първия раздел „Ленинският стил в партийната работа" П. А. Родионов, след като изтъква изключително голямото значение, което Партията отдава на овладяването и строгото спазване на ленинските принципи в партийното и държавното ръководство, дава в обобщен вид определението на ленинския стил като категория на партийното строителство. За образец на истински стил на работа и ръководство той сочи дейността на ЦК на КПСС. Този стил, единодушно отбелязан от делегатите на XXV конгрес на КПСС, се отличава с дълбок реализъм и научен подход към решаването на назрелите проблеми от икономиката и политиката, идеологията и организаторската дейност на Партията. Централният комитет винаги е съблюдавал и прилагал в своята дейност колективността — този висш принцип на партийно ръководство, строга взискателност в работата, укрепване на връзките с местните организации, отзивчивост и готовност винаги да им се окаже действена помощ, настойчиво внедряване на всичко ново, което се ражда от колективното творчество на масите, смелост и решителност, широта на възгледите за явленията в живота. В статията се отбелязва, че по примера на Централния комитет местните партийни организации също постоянно усъвършенствуват стила на своята работа. Изяснявайки теоретично същността на ленинския стил, спирайки се на отделните негови черти, авторът илюстрира с живи примери от днешната съветска действителност активното, умело и последователно осъществяване на изискванията на този стил в политическата, стопанската и идеологическата дейност. По въпроса за кадровата политика и усъвършенствуване стила на работата на ръководителите отделни автори излизат със статии за контрола и проверката на изпълнението в кадровата работа на местните партийни комитети, за укрепване на партийната дисциплина на комунистите ръководители, за педагогическия такт на партийния работник и др.

20700

Цена 0,30 лева

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Political zhurnal

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

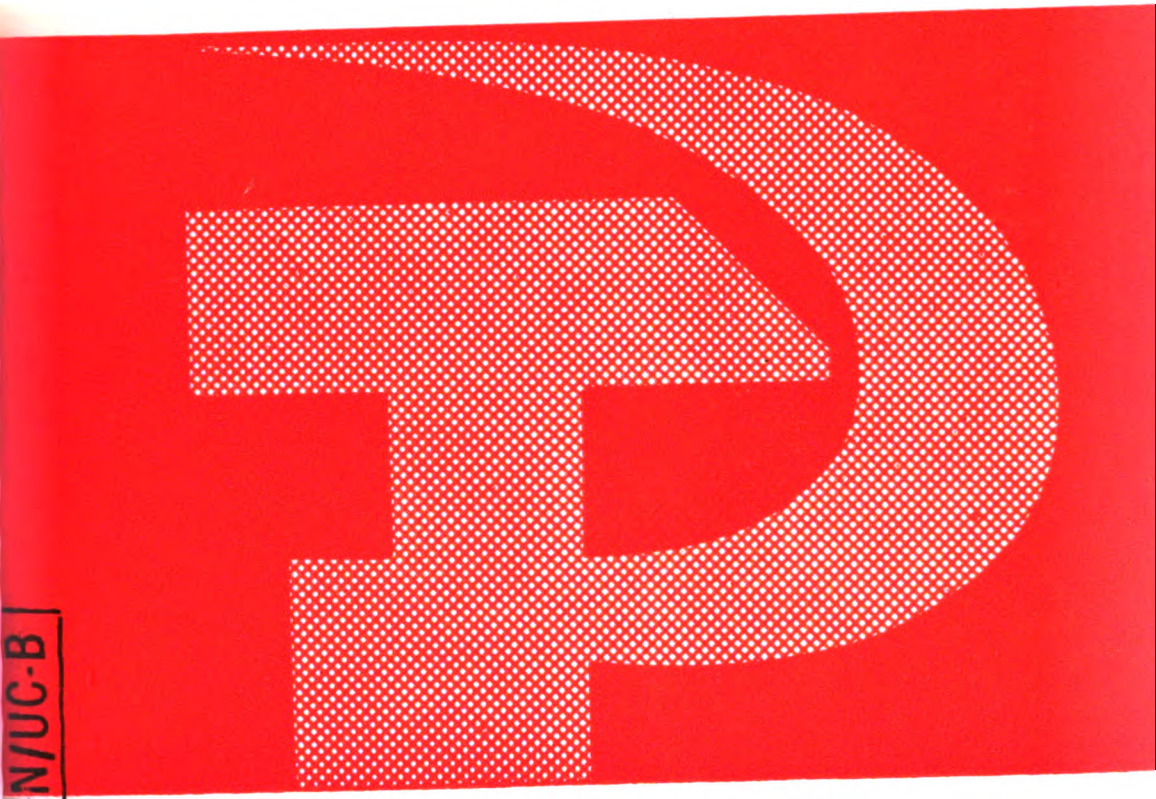

MAIN/UC-B

LIBRARY
AUG 2 1978
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СОФИЯ, АПРИЛ 1978 ГОДИНА 6

Digitized by Google

Digitized by Google

Partiien zhivot

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

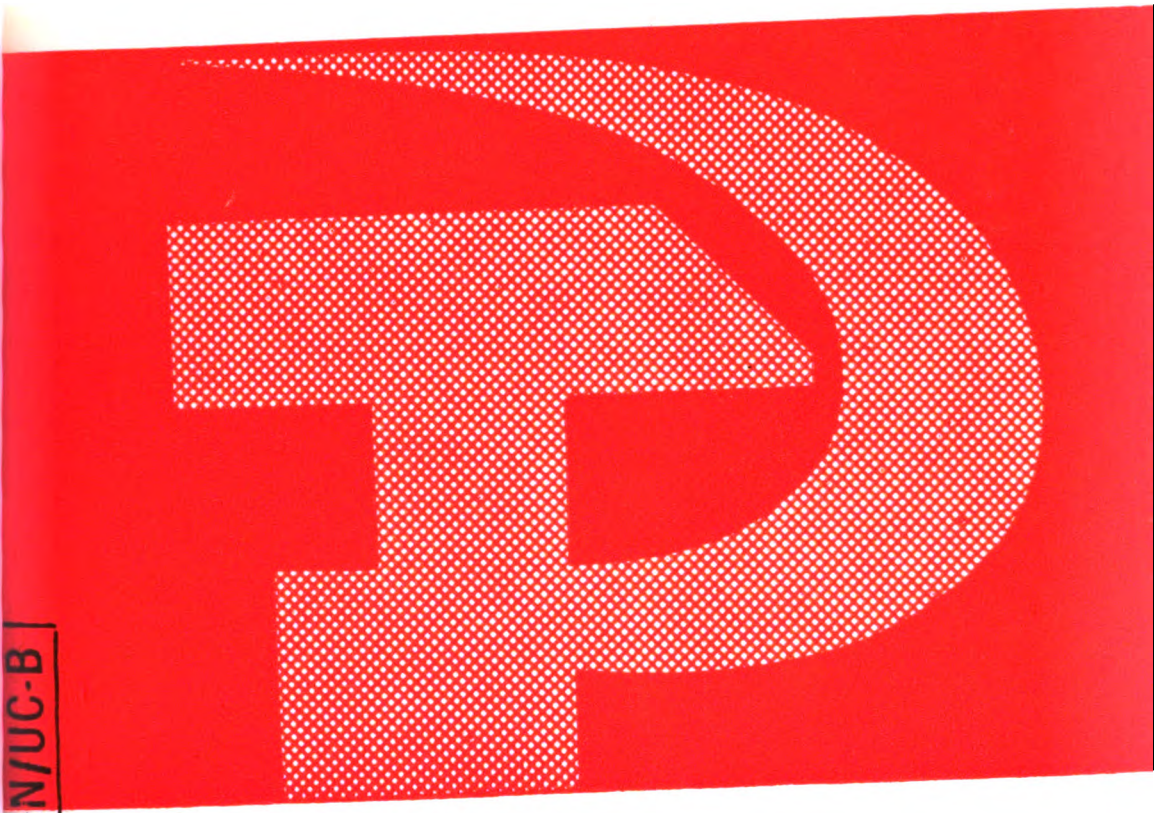

MAIN/UC-B

LIBRARY
AUG 2 1978
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СОФИЯ, АПРИЛ 1978 ГОДИНА 6

Digitized by Google

Digitized by Google

Partiien zhivot

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

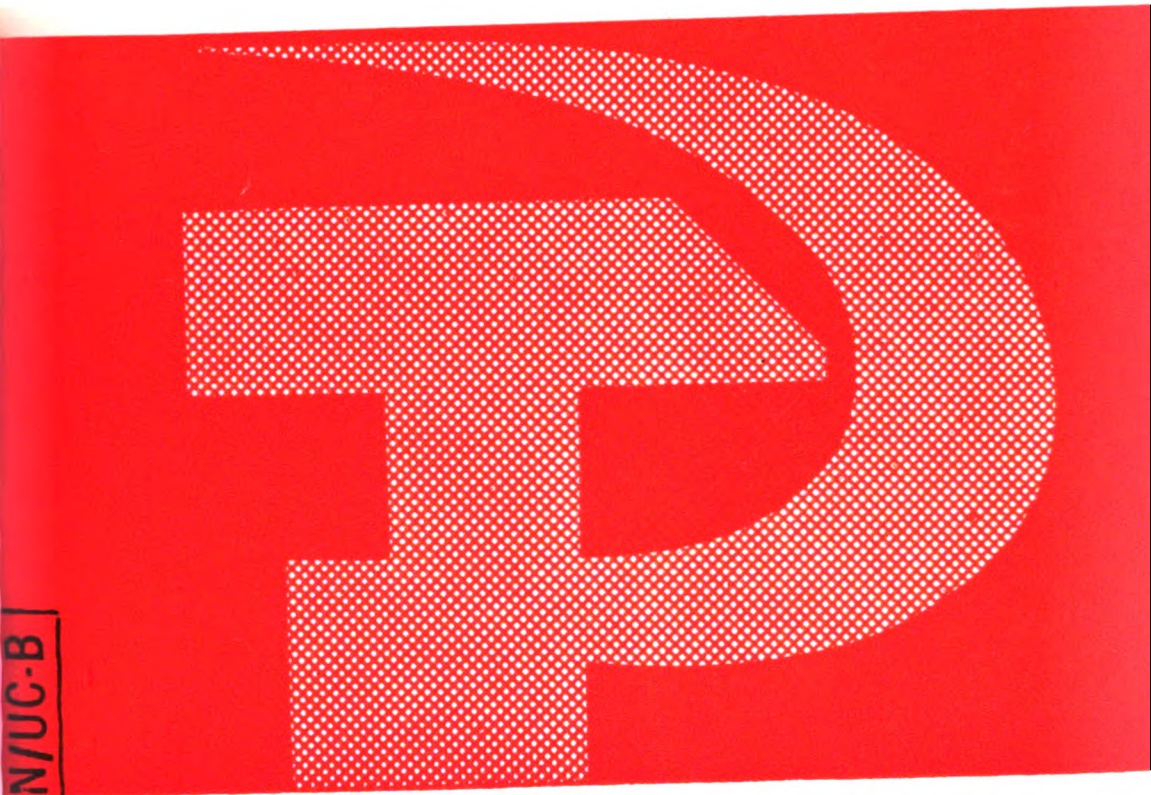

MAIN/UC-B

LIBRARY
AUG 2 1978
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СОФИЯ, АПРИЛ 1978 ГОДИНА 6

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

№ 6
1978
АПРИЛ
☆
година
XXII

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

Уводна — Високи нравствени критерии 3
Й. Хаджиев — Организираността на комуниста ръководител . . 9

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

М. Граменова — Връзките с масите — закономерност в дейността и развитието на Партията 14
А. Димитров — Уставното право на контрол 25
З. Шалаверов — Правилно да се разбират и разграничават функциите 30

Партийният комитет

В. Сотирова — Непрестанни грижи за новото попълнение . . . 37
Б. Георгиев — Трудовата младеж в борбата за високо качество и ефективност 44

Ръководно политическо ядро и първообраз

К. Неделчев — Примерът на комунистите 45

Секретарят — централна фигура

Д. Кралев — И до ден днешен 48
Д. Милева, К. Искров — Диалог с партийния секретар 51

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

О. Обичкин — Ролята на обществените организации 56

В единен ритъм

А. Сюткин, А. Тончев — Като братя 61
Х. Райчев — Неизчерпаем извор на инициатива и творчество . . 66

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

№ 6
1978
АПРИЛ
☆
година
XXII

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

Уводна — Високи нравствени критерии 3
Й. Хаджиев — Организираността на комуниста ръководител . . 9

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

М. Граменова — Връзките с масите — закономерност в дейността и развитието на Партията 14
А. Димитров — Уставното право на контрол 25
З. Шалаверов — Правилно да се разбират и разграничават функциите 30

Партийният комитет

В. Сотирова — Непрестанни грижи за новото попълнение . . . 37
Б. Георгиев — Трудовата младеж в борбата за високо качество и ефективност 44

Ръководно политическо ядро и първообраз

К. Неделчев — Примерът на комунистите 45

Секретарят — централна фигура

Д. Кралев — И до ден днешен 48
Д. Милева, К. Искров — Диалог с партийния секретар 51

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

О. Обичкин — Ролята на обществените организации 56

В единен ритъм

А. Сюткин, А. Тончев — Като братя 61
Х. Райчев — Неизчерпаем извор на инициатива и творчество . . 66

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

№ 6
1978
АПРИЛ
☆
година
XXII

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

Уводна — Високи нравствени критерии 3
Й. Хаджиев — Организираността на комуниста ръководител . . 9

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

М. Граменова — Връзките с масите — закономерност в дейността и развитието на Партията 14
А. Димитров — Уставното право на контрол 25
З. Шалаверов — Правилно да се разбират и разграничават функциите 30

Партийният комитет

В. Сотирова — Непрестанни грижи за новото попълнение . . . 37
Б. Георгиев — Трудовата младеж в борбата за високо качество и ефективност 44

Ръководно политическо ядро и първообраз

К. Неделчев — Примерът на комунистите 45

Секретарят — централна фигура

Д. Кралев — И до ден днешен 48
Д. Милева, К. Искров — Диалог с партийния секретар 51

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

О. Обичкин — Ролята на обществените организации 56

В единен ритъм

А. Сюткин, А. Тончев — Като братя 61
Х. Райчев — Неизчерпаем извор на инициатива и творчество . . 66

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

№ 6
1978
АПРИЛ
☆
година
XXII

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

Уводна — Високи нравствени критерии 3
Й. Хаджиев — Организираността на комуниста ръководител . . 9

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

М. Граменова — Връзките с масите — закономерност в дейността и развитието на Партията 14
А. Димитров — Уставното право на контрол 25
З. Шалаверов — Правилно да се разбират и разграничават функциите 30

Партийният комитет

В. Сотирова — Непрестанни грижи за новото попълнение . . . 37
Б. Георгиев — Трудовата младеж в борбата за високо качество и ефективност 44

Ръководно политическо ядро и първообраз

К. Неделчев — Примерът на комунистите 45

Секретарят — централна фигура

Д. Кралев — И до ден днешен 48
Д. Милева, К. Искров — Диалог с партийния секретар 51

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

О. Обичкин — Ролята на обществените организации 56

В единен ритъм

А. Сюткин, А. Тончев — Като братя 61
Х. Райчев — Неизчерпаем извор на инициатива и творчество . . 66

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

№ 6
1978
АПРИЛ
☆
година
XXII

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

Уводна — Високи нравствени критерии 3
Й. Хаджиев — Организираността на комуниста ръководител . . 9

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

М. Граменова — Връзките с масите — закономерност в дейността и развитието на Партията 14
А. Димитров — Уставното право на контрол 25
З. Шалаверов — Правилно да се разбират и разграничават функциите 30

Партийният комитет

В. Сотирова — Непрестанни грижи за новото попълнение . . . 37
Б. Георгиев — Трудовата младеж в борбата за високо качество и ефективност 44

Ръководно политическо ядро и първообраз

К. Неделчев — Примерът на комунистите 45

Секретарят — централна фигура

Д. Кралев — И до ден днешен 48
Д. Милева, К. Искров — Диалог с партийния секретар 51

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

О. Обичкин — Ролята на обществените организации 56

В единен ритъм

А. Сюткин, А. Тончев — Като братя 61
Х. Райчев — Неизчерпаем извор на инициатива и творчество . . 66

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

№ 6
1978
АПРИЛ
☆
година
XXII

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

Уводна — Високи нравствени критерии 3
Й. Хаджиев — Организираността на комуниста ръководител . . 9

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

М. Граменова — Връзките с масите — закономерност в дейността и развитието на Партията 14
А. Димитров — Уставното право на контрол 25
З. Шалаверов — Правилно да се разбират и разграничават функциите 30

Партийният комитет

В. Сотирова — Непрестанни грижи за новото попълнение . . . 37
Б. Георгиев — Трудовата младеж в борбата за високо качество и ефективност 44

Ръководно политическо ядро и първообраз

К. Неделчев — Примерът на комунистите 45

Секретарят — централна фигура

Д. Кралев — И до ден днешен 48
Д. Милева, К. Искров — Диалог с партийния секретар 51

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

О. Обичкин — Ролята на обществените организации 56

В единен ритъм

А. Сюткин, А. Тончев — Като братя 61
Х. Райчев — Неизчерпаем извор на инициатива и творчество . . 66

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

№ 6
1978
АПРИЛ
☆
година
XXII

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

Уводна — Високи нравствени критерии 3
Й. Хаджиев — Организираността на комуниста ръководител . . 9

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

М. Граменова — Връзките с масите — закономерност в дейността и развитието на Партията 14
А. Димитров — Уставното право на контрол 25
З. Шалаверов — Правилно да се разбират и разграничават функциите 30

Партийният комитет

В. Сотирова — Непрестанни грижи за новото попълнение . . . 37
Б. Георгиев — Трудовата младеж в борбата за високо качество и ефективност 44

Ръководно политическо ядро и първообраз

К. Неделчев — Примерът на комунистите 45

Секретарят — централна фигура

Д. Кралев — И до ден днешен 48
Д. Милева, К. Искров — Диалог с партийния секретар 51

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

О. Обичкин — Ролята на обществените организации 56

В единен ритъм

А. Сюткин, А. Тончев — Като братя 61
Х. Райчев — Неизчерпаем извор на инициатива и творчество . . 66

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

И. Куков — С мисъл за утрешните резултати 70

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

Р. Русинов — В тясна връзка с практиката 75
С. Първанов — Действена и ефективна 79

В ЦЕНТРАЛНАТА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА КОМИСИЯ

• — Защо наказанието бе увеличено? 83

ПАРТИЯТА И ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

50 години от създаването на РМС
Я. Сълева — Наследник на славни традиции 84

Героична летопис
С. Атанасов — Ремсовият секретар 90

КРИТИКА И КНИГОПИС

Д. Станоев — Ленин за първичната партийна организация . . . 93

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Пирончев, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — Тел. номератор 84—01
Годишен абонамент 4,60 лева. — Отделна книжка 0,30 лева.
Пор. 2387. Тираж 52 200 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 26. IV. 1977 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

ВИСОКИ НРАВСТВЕНИ КРИТЕРИИ

Идейно-възпитателната работа на партийните органи и организации в цялата страна се преустройва в духа на основните изисквания на Десетия и Единадесетия конгрес на БКП. Но реално е само онова преустройство на идеологическия фронт, което му позволява да действува най-пълно и най-ефективно като един от основните фактори за решаване на главните социално-икономически проблеми и задачи, които поставиха Единадесетият конгрес, Юлският пленум и Докладната записка на др. Тодор Живков за усъвършенствуване на плановото ръководство на икономиката и които сега изпълнява целият народ. Изискванията и критериите на тези партийни решения и документи разкриват колко още трябва да се работи, за да може процесът на идейно-възпитателната работа на партийните организации да осигури не само пълно и правилно осъзнаване от всички комунисти, ръководители и трудещи се същността, целите и задачите на социалистическите проблеми сега у нас, но и да се мобилизират практическите усилия на трудещите се за постигане на високоефективна и висококачествена дейност и резултати. В определен смисъл само такива резултати от работата на всички и активността, развитието на всеки член на обществото са най-важните критерии, измерители на ефективността от идейно-възпитателната партийна дейност.

Единадесетият конгрес на БКП и Юлският пленум на ЦК (1976 г.) констатираха и по достойнство оцениха огромните успехи, които постигна НР България в своето икономическо и културно развитие, и възможностите, които разкриват тези постижения за още по-бурни темпове на нашия социален възход. Но това успешно развитие рязко повиши изискванията към субективния фактор в обществото. То показа, че е възряло противоречие между огромните, неизчерпаеми възможности и резерви на социалистическия обществен строй и тяхното непълно или нерационално използване от отделни звена на субективния фактор в нашата страна днес. Повишиха се, качествено нови са вече изискванията за професионалната квалификация на специалистите, на работниците и селскостопанските труженици, на учените и учителите, които обучават кадрите, на дейците в сферата на социалното управление, на партийните ръководители. От равнището на тяхната професионална подготовка, делови, трудови, организаторски, интелектуални и психологически качества, от социалистическата им съзнателност, идеологи-

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

И. Куков — С мисъл за утрешните резултати 70

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

Р. Русинов — В тясна връзка с практиката 75
С. Първанов — Действена и ефективна 79

В ЦЕНТРАЛНАТА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА КОМИСИЯ

• — Защо наказанието бе увеличено? 83

ПАРТИЯТА И ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

50 години от създаването на РМС
Я. Сълева — Наследник на славни традиции 84

Героична летопис
С. Атанасов — Ремсовият секретар 90

КРИТИКА И КНИГОПИС

Д. Станоев — Ленин за първичната партийна организация . . . 93

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Пирончев, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — Тел. номератор 84—01
Годишен абонамент 4,60 лева. — Отделна книжка 0,30 лева.
Пор. 2387. Тираж 52 200 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 26. IV. 1977 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

ВИСОКИ НРАВСТВЕНИ КРИТЕРИИ

Идейно-възпитателната работа на партийните органи и организации в цялата страна се преустройва в духа на основните изисквания на Десетия и Единадесетия конгрес на БКП. Но реално е само онова преустройство на идеологическия фронт, което му позволява да действува най-пълно и най-ефективно като един от основните фактори за решаване на главните социално-икономически проблеми и задачи, които поставиха Единадесетият конгрес, Юлският пленум и Докладната записка на др. Тодор Живков за усъвършенствуване на плановото ръководство на икономиката и които сега изпълнява целият народ. Изискванията и критериите на тези партийни решения и документи разкриват колко още трябва да се работи, за да може процесът на идейно-възпитателната работа на партийните организации да осигури не само пълно и правилно осъзнаване от всички комунисти, ръководители и трудещи се същността, целите и задачите на социалистическите проблеми сега у нас, но и да се мобилизират практическите усилия на трудещите се за постигане на високоефективна и висококачествена дейност и резултати. В определен смисъл само такива резултати от работата на всички и активността, развитието на всеки член на обществото са най-важните критерии, измерители на ефективността от идейно-възпитателната партийна дейност.

Единадесетият конгрес на БКП и Юлският пленум на ЦК (1976 г.) констатираха и по достойнство оцениха огромните успехи, които постигна НР България в своето икономическо и културно развитие, и възможностите, които разкриват тези постижения за още по-бурни темпове на нашия социален възход. Но това успешно развитие рязко повиши изискванията към субективния фактор в обществото. То показа, че е съзряло противоречие между огромните, неизчерпаеми възможности и резерви на социалистическия обществен строй и тяхното непълно или нерационално използване от отделни звена на субективния фактор в нашата страна днес. Повишиха се, качествено нови са вече изискванията за професионалната квалификация на специалистите, на работниците и селскостопанските труженици, на учените и учителите, които обучават кадрите, на дейците в сферата на социалното управление, на партийните ръководители. От равнището на тяхната професионална подготовка, делови, трудови, организаторски, интелектуални и психологически качества, от социалистическата им съзнателност, идеологи-

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

И. Куков — С мисъл за утрешните резултати 70

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

Р. Русинов — В тясна връзка с практиката 75
С. Първанов — Действена и ефективна 79

В ЦЕНТРАЛНАТА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА КОМИСИЯ

• — Защо наказанието бе увеличено? 83

ПАРТИЯТА И ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

50 години от създаването на РМС

Я. Сълева — Наследник на славни традиции 84

Героична летопис

С. Атанасов — Ремсовият секретар 90

КРИТИКА И КНИГОПИС

Д. Станоев — Ленин за първичната партийна организация . . . 93

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Пирончев, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — Тел. номератор 84—01
Годишен абонамент 4,60 лева. — Отделна книжка 0,30 лева.
Пор. 2387. Тираж 52 200 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 26. IV. 1977 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

ВИСОКИ НРАВСТВЕНИ КРИТЕРИИ

Идейно-възпитателната работа на партийните органи и организации в цялата страна се преустройва в духа на основните изисквания на Десетия и Единадесетия конгрес на БКП. Но реално е само онова преустройство на идеологическия фронт, което му позволява да действува най-пълно и най-ефективно като един от основните фактори за решаване на главните социално-икономически проблеми и задачи, които поставиха Единадесетият конгрес, Юлският пленум и Докладната записка на др. Тодор Живков за усъвършенствуване на плановото ръководство на икономиката и които сега изпълнява целият народ. Изискванията и критериите на тези партийни решения и документи разкриват колко още трябва да се работи, за да може процесът на идейно-възпитателната работа на партийните организации да осигури не само пълно и правилно осъзнаване от всички комунисти, ръководители и трудещи се същността, целите и задачите на социалистическите проблеми сега у нас, но и да се мобилизират практическите усилия на трудещите се за постигане на високоефективна и висококачествена дейност и резултати. В определен смисъл само такива резултати от работата на всички и активността, развитието на всеки член на обществото са най-важните критерии, измерители на ефективността от идейно-възпитателната партийна дейност.

Единадесетият конгрес на БКП и Юлският пленум на ЦК (1976 г.) констатираха и по достойнство оцениха огромните успехи, които постигна НР България в своето икономическо и културно развитие, и възможностите, които разкриват тези постижения за още по-бурни темпове на нашия социален възход. Но това успешно развитие рязко повиши изискванията към субективния фактор в обществото. То показа, че е съзряло противоречие между огромните, неизчерпаеми възможности и резерви на социалистическия обществен строй и тяхното непълно или нерационално използване от отделни звена на субективния фактор в нашата страна днес. Повишиха се, качествено нови са вече изискванията за професионалната квалификация на специалистите, на работниците и селскостопанските труженици, на учените и учителите, които обучават кадрите, на дейците в сферата на социалното управление, на партийните ръководители. От равнището на тяхната професионална подготовка, делови, трудови, организаторски, интелектуални и психологически качества, от социалистическата им съзнателност, идеологи-

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

И. Куков — С мисъл за утрешните резултати 70

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

Р. Русинов — В тясна връзка с практиката 75
С. Първанов — Действена и ефективна 79

В ЦЕНТРАЛНАТА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА КОМИСИЯ

• — Защо наказанието бе увеличено? 83

ПАРТИЯТА И ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

50 години от създаването на РМС

Я. Сълева — Наследник на славни традиции 84

Героична летопис

С. Атанасов — Ремсовият секретар 90

КРИТИКА И КНИГОПИС

Д. Станоев — Ленин за първичната партийна организация . . . 93

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Пирончев, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — Тел. номератор 84—01
Годишен абонамент 4,60 лева. — Отделна книжка 0,30 лева.
Пор. 2387. Тираж 52 200 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 26. IV. 1977 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

ВИСОКИ НРАВСТВЕНИ КРИТЕРИИ

Идейно-възпитателната работа на партийните органи и организации в цялата страна се преустройва в духа на основните изисквания на Десетия и Единадесетия конгрес на БКП. Но реално е само онова преустройство на идеологическия фронт, което му позволява да действува най-пълно и най-ефективно като един от основните фактори за решаване на главните социално-икономически проблеми и задачи, които поставиха Единадесетият конгрес, Юлският пленум и Докладната записка на др. Тодор Живков за усъвършенствуване на плановото ръководство на икономиката и които сега изпълнява целият народ. Изискванията и критериите на тези партийни решения и документи разкриват колко още трябва да се работи, за да може процесът на идейно-възпитателната работа на партийните организации да осигури не само пълно и правилно осъзнаване от всички комунисти, ръководители и трудещи се същността, целите и задачите на социалистическите проблеми сега у нас, но и да се мобилизират практическите усилия на трудещите се за постигане на високоефективна и висококачествена дейност и резултати. В определен смисъл само такива резултати от работата на всички и активността, развитието на всеки член на обществото са най-важните критерии, измерители на ефективността от идейно-възпитателната партийна дейност.

Единадесетият конгрес на БКП и Юлският пленум на ЦК (1976 г.) констатираха и по достойнство оцениха огромните успехи, които постигна НР България в своето икономическо и културно развитие, и възможностите, които разкриват тези постижения за още по-бурни темпове на нашия социален възход. Но това успешно развитие рязко повиши изискванията към субективния фактор в обществото. То показа, че е възряло противоречие между огромните, неизчерпаеми възможности и резерви на социалистическия обществен строй и тяхното непълно или нерационално използване от отделни звена на субективния фактор в нашата страна днес. Повишиха се, качествено нови са вече изискванията за професионалната квалификация на специалистите, на работниците и селскостопанските труженици, на учените и учителите, които обучават кадрите, на дейците в сферата на социалното управление, на партийните ръководители. От равнището на тяхната професионална подготовка, делови, трудови, организаторски, интелектуални и психологически качества, от социалистическата им съзнателност, идеологи-

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

И. Куков — С мисъл за утрешните резултати 70

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

Р. Русинов — В тясна връзка с практиката 75
С. Първанов — Действена и ефективна 79

В ЦЕНТРАЛНАТА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА КОМИСИЯ

• — Защо наказанието бе увеличено? 83

ПАРТИЯТА И ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

50 години от създаването на РМС

Я. Сълева — Наследник на славни традиции 84

Героична летопис

С. Атанасов — Ремсовият секретар 90

КРИТИКА И КНИГОПИС

Д. Станоев — Ленин за първичната партийна организация . . . 93

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Пирончев, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — Тел. номератор 84—01
Годишен абонамент 4,60 лева. — Отделна книжка 0,30 лева.
Пор. 2387. Тираж 52 200 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 26. IV. 1977 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

ВИСОКИ НРАВСТВЕНИ КРИТЕРИИ

Идейно-възпитателната работа на партийните органи и организации в цялата страна се преустройва в духа на основните изисквания на Десетия и Единадесетия конгрес на БКП. Но реално е само оно-ва преустройство на идеологическия фронт, което му позволява да действува най-пълно и най-ефективно като един от основните фактори за решаване на главните социално-икономически проблеми и задачи, които поставиха Единадесетият конгрес, Юлският пленум и Докладната записка на др. Тодор Живков за усъвършенствуване на плановото ръководство на икономиката и които сега изпълнява целият народ. Изискванията и критериите на тези партийни решения и документи разкриват колко още трябва да се работи, за да може процесът на идейно-възпитателната работа на партийните организации да осигури не само пълно и правилно осъзнаване от всички комунисти, ръководители и трудещи се същността, целите и задачите на социалистическите проблеми сега у нас, но и да се мобилизират практическите усилия на трудещите се за постигане на високоефективна и висококачествена дейност и резултати. В определен смисъл само такива резултати от работата на всички и активността, развитието на всеки член на обществото са най-важните критерии, измерители на ефективността от идейно-възпитателната партийна дейност.

Единадесетият конгрес на БКП и Юлският пленум на ЦК (1976 г.) констатираха и по достойнство оцениха огромните успехи, които постигна НР България в своето икономическо и културно развитие, и възможностите, които разкриват тези постижения за още по-бурни темпове на нашия социален възход. Но това успешно развитие рязко повиши изискванията към субективния фактор в обществото. То показа, че е съзряло противоречие между огромните, неизчерпаеми възможности и резерви на социалистическия обществен строй и тяхното непълно или нерационално използване от отделни звена на субективния фактор в нашата страна днес. Повишиха се, качествено нови са вече изискванията за професионалната квалификация на специалистите, на работниците и селскостопанските труженици, на учените и учителите, които обучават кадрите, на дейците в сферата на социалното управление, на партийните ръководители. От равнището на тяхната професионална подготовка, делови, трудови, организаторски, интелектуални и психологически качества, от социалистическата им съзнателност, идеологи-

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

И. Куков — С мисъл за утрешните резултати 70

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

Р. Русинов — В тясна връзка с практиката 75
С. Първанов — Действена и ефективна 79

В ЦЕНТРАЛНАТА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА КОМИСИЯ

• — Защо наказанието бе увеличено? 83

ПАРТИЯТА И ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

50 години от създаването на РМС

Я. Сълева — Наследник на славни традиции 84

Героична летопис

С. Атанасов — Ремсовият секретар 90

КРИТИКА И КНИГОПИС

Д. Станоев — Ленин за първичната партийна организация . . . 93

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Пирончев, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — Тел. номератор 84—01
Годишен абонамент 4,60 лева. — Отделна книжка 0,30 лева.
Пор. 2387. Тираж 52 200 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 26. IV. 1977 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

ВИСОКИ НРАВСТВЕНИ КРИТЕРИИ

Идейно-възпитателната работа на партийните органи и организации в цялата страна се преустройва в духа на основните изисквания на Десетия и Единадесетия конгрес на БКП. Но реално е само онова преустройство на идеологическия фронт, което му позволява да действува най-пълно и най-ефективно като един от основните фактори за решаване на главните социално-икономически проблеми и задачи, които поставиха Единадесетият конгрес, Юлският пленум и Докладната записка на др. Тодор Живков за усъвършенствуване на плановото ръководство на икономиката и които сега изпълнява целият народ. Изискванията и критериите на тези партийни решения и документи разкриват колко още трябва да се работи, за да може процесът на идейно-възпитателната работа на партийните организации да осигури не само пълно и правилно осъзнаване от всички комунисти, ръководители и трудещи се същността, целите и задачите на социалистическите проблеми сега у нас, но и да се мобилизират практическите усилия на трудещите се за постигане на високоефективна и висококачествена дейност и резултати. В определен смисъл само такива резултати от работата на всички и активността, развитието на всеки член на обществото са най-важните критерии, измерители на ефективността от идейно-възпитателната партийна дейност.

Единадесетият конгрес на БКП и Юлският пленум на ЦК (1976 г.) констатираха и по достойнство оцениха огромните успехи, които постигна НР България в своето икономическо и културно развитие, и възможностите, които разкриват тези постижения за още по-бурни темпове на нашия социален възход. Но това успешно развитие рязко повиши изискванията към субективния фактор в обществото. То показа, че е възникнало противоречие между огромните, неизчерпаеми възможности и резерви на социалистическия обществен строй и тяхното непълно или нерационално използване от отделни звена на субективния фактор в нашата страна днес. Повишиха се, качествено нови са вече изискванията за професионалната квалификация на специалистите, на работниците и селскостопанските труженици, на учените и учителите, които обучават кадрите, на дейците в сферата на социалното управление, на партийните ръководители. От равнището на тяхната професионална подготовка, делови, трудови, организаторски, интелектуални и психологически качества, от социалистическата им съзнателност, идеологи-

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

И. Куков — С мисъл за утрешните резултати 70

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

Р. Русинов — В тясна връзка с практиката 75
С. Първанов — Действена и ефективна 79

В ЦЕНТРАЛНАТА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА КОМИСИЯ

• — Защо наказанието бе увеличено? 83

ПАРТИЯТА И ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

50 години от създаването на РМС

Я. Сълева — Наследник на славни традиции 84

Героична летопис

С. Атанасов — Ремсовият секретар 90

КРИТИКА И КНИГОПИС

Д. Станоев — Ленин за първичната партийна организация . . . 93

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Пирончев, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — Тел. номератор 84—01
Годишен абонамент 4,60 лева. — Отделна книжка 0,30 лева.
Пор. 2387. Тираж 52 200 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 26. IV. 1977 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

ВИСОКИ НРАВСТВЕНИ КРИТЕРИИ

Идейно-възпитателната работа на партийните органи и организации в цялата страна се преустройва в духа на основните изисквания на Десетия и Единадесетия конгрес на БКП. Но реално е само онова преустройство на идеологическия фронт, което му позволява да действува най-пълно и най-ефективно като един от основните фактори за решаване на главните социално-икономически проблеми и задачи, които поставиха Единадесетият конгрес, Юлският пленум и Докладната записка на др. Тодор Живков за усъвършенствуване на плановото ръководство на икономиката и които сега изпълнява целият народ. Изискванията и критериите на тези партийни решения и документи разкриват колко още трябва да се работи, за да може процесът на идейно-възпитателната работа на партийните организации да осигури не само пълно и правилно осъзнаване от всички комунисти, ръководители и трудещи се същността, целите и задачите на социалистическите проблеми сега у нас, но и да се мобилизират практическите усилия на трудещите се за постигане на високоефективна и висококачествена дейност и резултати. В определен смисъл само такива резултати от работата на всички и активността, развитието на всеки член на обществото са най-важните критерии, измерители на ефективността от идейно-възпитателната партийна дейност.

Единадесетият конгрес на БКП и Юлският пленум на ЦК (1976 г.) констатираха и по достойнство оцениха огромните успехи, които постигна НР България в своето икономическо и културно развитие, и възможностите, които разкриват тези постижения за още по-бурни темпове на нашия социален възход. Но това успешно развитие рязко повиши изискванията към субективния фактор в обществото. То показа, че е възряло противоречие между огромните, неизчерпаеми възможности и резерви на социалистическия обществен строй и тяхното непълно или нерационално използване от отделни звена на субективния фактор в нашата страна днес. Повишиха се, качествено нови са вече изискванията за професионалната квалификация на специалистите, на работниците и селскостопанските труженици, на учените и учителите, които обучават кадрите, на дейците в сферата на социалното управление, на партийните ръководители. От равнището на тяхната професионална подготовка, делови, трудови, организаторски, интелектуални и психологически качества, от социалистическата им съзнателност, идеологи-

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

И. Куков — С мисъл за утрешните резултати 70

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

Р. Русинов — В тясна връзка с практиката 75
С. Първанов — Действена и ефективна 79

В ЦЕНТРАЛНАТА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА КОМИСИЯ

* — Защо наказанието бе увеличено? 83

ПАРТИЯТА И ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

50 години от създаването на РМС
Я. Сълева — Наследник на славни традиции 84

Героична летопис
С. Атанасов — Ремсовият секретар 90

КРИТИКА И КНИГОПИС

Д. Станоев — Ленин за първичната партийна организация . . . 93

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Пирончев, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — Тел. номератор 84—01
Годишен абонамент 4,60 лева. — Отделна книжка 0,30 лева.
Пор. 2387. Тираж 52 200 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 26. IV. 1977 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

РЕШЕНИЯТА НА XI КОНГРЕС И ЮЛСКИЯ ПЛЕНУМ — МАТЕРИАЛНА СИЛА И ЖИВИ ДЕЛА

ВИСОКИ НРАВСТВЕНИ КРИТЕРИИ

Идейно-възпитателната работа на партийните органи и организации в цялата страна се преустройва в духа на основните изисквания на Десетия и Единадесетия конгрес на БКП. Но реално е само онова преустройство на идеологическия фронт, което му позволява да действува най-пълно и най-ефективно като един от основните фактори за решаване на главните социално-икономически проблеми и задачи, които поставиха Единадесетият конгрес, Юлският пленум и Докладната записка на др. Тодор Живков за усъвършенствуване на плановото ръководство на икономиката и които сега изпълнява целият народ. Изискванията и критериите на тези партийни решения и документи разкриват колко още трябва да се работи, за да може процесът на идейно-възпитателната работа на партийните организации да осигури не само пълно и правилно осъзнаване от всички комунисти, ръководители и трудещи се същността, целите и задачите на социалистическите проблеми сега у нас, но и да се мобилизират практическите усилия на трудещите се за постигане на високоефективна и висококачествена дейност и резултати. В определен смисъл само такива резултати от работата на всички и активността, развитието на всеки член на обществото са най-важните критерии, измерители на ефективността от идейно-възпитателната партийна дейност.

Единадесетият конгрес на БКП и Юлският пленум на ЦК (1976 г.) констатираха и по достойнство оцениха огромните успехи, които постигна НР България в своето икономическо и културно развитие, и възможностите, които разкриват тези постижения за още по-бурни темпове на нашия социален възход. Но това успешно развитие рязко повиши изискванията към субективния фактор в обществото. То показа, че е възряло противоречие между огромните, неизчерпаеми възможности и резерви на социалистическия обществен строй и тяхното непълно или нерационално използване от отделни звена на субективния фактор в нашата страна днес. Повишиха се, качествено нови са вече изискванията за професионалната квалификация на специалистите, на работниците и селскостопанските труженици, на учените и учителите, които обучават кадрите, на дейците в сферата на социалното управление, на партийните ръководители. От равнището на тяхната професионална подготовка, делови, трудови, организаторски, интелектуални и психологически качества, от социалистическата им съзнателност, идеологи-

Digitized by Google

ческа зрелост изцяло зависи как ще бъдат използвани нарасналите технически и икономически мощности, постиженията на науката и техниката, натрупаният стопански, организаторски, политически, културнотворчески опит за максимален трудов ефект и високо качество на продукцията. Наред с всички други изводи за реализиране на политическата линия на Партията през седмата петилетка, начертана от Единадесетия партиен конгрес, Юлският пленум (1976 г.) разкри и огромното, неоценимо и непрестанно растящо значение на моралните фактори и критерии за постигане на ефект както в идейно-възпитателната работа на партийните организации, така и за изпълнението на грандиозните икономически, строителни, битови, културно-творчески задачи. В битката за реализирането на генералния девиз на седмата петилетка: „Ефективност и качество, качество и ефективност в труда", рязко изпъкна всестранното значение на моралната устойчивост, твърдост и всеотдайност на делото на комунизма, на партийните, стопанските, административните и други кадри, на ръководителите и изпълнителите на сложните, но високо благородни задачи — на строителството на развито социалистическо общество. Извънредно много се повиши стойността на честността и справедливостта в производството и в разпределението на благата. Излязоха на преден план такива нравствени ценности като комунистическото отношение към труда и обществената собственост. Те станаха критерии не само за честност и справедливост, но и за политическата, за идеологическата зрелост на личността. От Единадесетия партиен конгрес и Юлския пленум комунистите, партийните организации започнаха на по-високо равнище битка за по-голямо морално съвършенство на всеки член на обществото, за още по-зряла в морално отношение социална среда и за по-ускорено нравствено комунистическо възпитание на всички трудещи се.

Проблемът за критериите за ефективността на качеството на всяка дейност на партийните организации и на комунистите е един от най-жизнените теоретически и практически проблеми, които поставиха Единадесетият конгрес на БКП и Юлският пленум на ЦК през 1976 г. Сложността и многостранността на партийната дейност изискват критериите за оценка на нейната ефективност да бъдат комплексни. Комплексността на критериите за ефективност в идейно-възпитателната работа на партийните организации е още повече необходима, защото тя зависи не само от съдържанието и силата на идеите, които се творят и пропагандират сред народа, от идеологическото майсторство на научните и културните дейци, но и от политиката и управлението, организацията, контрола и стимулирането на всички други дейности. Ефективността на идейно-възпитателната работа е обективно обусловена от успехите на материалното производство, но и от постиженията на културното творчество, на политиката и социалното развитие. Тезата, че равнището на социалистическото съзнание, на духовните качества на членовете на нашето общество зависи само от идейно-политическата работа на партийните, на масовите организации и на държавните, културните, идеологическите институти е едностранна, недиалектична. Още К. Маркс в своите „Тезиси за Фойербах" теоретически доказа, че хората са продукти на обстоятелството и на възпитанието. . . Това показва, че според духа на марксизма-ленинизма ефектът на идейно-възпитателната работа трябва да се оценява от критерии, които ще се формират и от самите идеи, с които се възпитават хората, и от обективните резултати на взаимодействието на идеологическата със стопанската, производствената, политическата, организаторската, социално-битовата, културната, управленческата дейност на партийните органи и организации. По силата на марксистко-

Digitized by Google

ленинското разбиране на връзката и взаимодействието между общественото битие и общественото съзнание, между обективното и субективното, материалното и духовното в обществения процес критериите за ефективността на идейно-възпитателната работа се формират комплексно от материални, обективни и от духовни елементи. Те са диалектическо единство от съдържанието, от качествата и действеността на идеите, върху които се възпитават хората, и от резултатите, от обективните (материални и духовни) последици на тяхната работа и отношения към нещата. Няма да бъде правилно да вземем за такива критерии само резултатите от материалната или духовната — трудова, творческа, политическа дейност, защото, макар те да са основни, в известен смисъл определящи, няма да ни разкрият духовния ръст, богатството на съзнанието, на качествата на отделните личности, както и характера на интересите, на мотивите, които са ги подтиквали да работят или да действуват по един или друг начин. При социализма все още има хора, които са трудово активни, политически и творчески дейни поради користни интереси и лични индивидуалистически, егоистични мотиви. Тази активност, макар да допринася за повишаване на производството, за успеха на работата, не е свидетелство за социалистическа съзнателност, за възвишени комунистически мотиви, за богата душевност и духовни качества. А нашият идеал за социалистическа личност е човек с високо социалистическо съзнание и комунистическа идейност, с богата душевност, с многостранни духовни качества, социалистически интереси и мотиви на поведение и с практически способности да изпълнява сложните задачи на развитието на новото общество. Този идеал е не само цел на идейно-възпитателната работа на партийните организации, но и един от най-съществените критерии за измерването на нейната ефективност.

Ако структурираме материалните, обективните критерии за измерване на ефективността от идейно-възпитателната дейност на партийните организации на сегашния етап от нашето развитие, безспорно на първо място следва да поставим трудовите резултати за изпълнението на седмата петилетка. Непрекъснатото повишаване на обществената производителност на труда върху основата на широко внедряване на научно-техническите постижения, на нова и по-висока организация на трудовия процес, постигане на голяма ефективност и добро качество във всяка дейност — ето първия материален и обективен духовен критерий за ефективността от идейно-възпитателната работа на партийните организации, ярко формулиран както от Единадесетия конгрес на БКП, така и от Обръщението на ЦК на Партията за разгръщане на всенародно социалистическо съревнование за изпълнение и преизпълнение на плана за 1978 година. Този елемент от комплексния критерий е основен, определящ, но той е неразривно свързан с такива критерии като формирането на професионални способности, качества да се работи енергично, целенасочено, майсторски, да се икономисва труд, материали, време, да се саморазвива индивидуалната култура, социалистическата съзнателност, дисциплината. Този критерий е неделим от критерия трудова и политическа активност, непримиримост към буржоазното влияние и отрицателните явления в живота. Той е неделим и от критерия образованост и културност в работата и в личните и в обществените отношения. Не може да бъде откъснат и от такъв критерий като висока политичност, идейност и моралност в поведението.

Всички тези неосновни, неопределящи производни и допълнителни критерии за ефективността на партийната работа и специално на идейно-възпитателната са не просто свързани с определящия, с основния критерий, но по обратен път, по силата на обратната си диалектичес-

Digitized by Google

ка връзка се проектират в него, обуславят се, допълват и обогатяват съдържанието и действената му сила, защото духовната същност на човека се реализира в делата му, в неговото цялостно поведение. Някои от тези допълнителни, вторични по своя произход елементи на комплексния критерий за ефективност на възпитателната работа на партийните организации днес имат особено голямо значение не само за успешното развитие на кадрите и трудещите се, а и за изпълнението на стопанските, на социално-битовите, културните, политическите задачи. Такова голямо и непрестанно нарастващо значение имат комунистическите нравствени критерии за ефективността на идейно-възпитателната работа на партийните организации.

Нравствените критерии за ефективност във всяка работа при социализма обхващат по съдържание съзнанието и поведението на личността в трудовата, в икономическата, в политическата, в битовата, в културната дейност и отношения. Те се проявяват закономерно в диалектическо единство с трудовите, с икономическите, с производствените, с битовите, с политическите, с културно-творческите критерии за ефективност. Те се образуват от реалните резултати, от практическата роля и значение на ефективността и качеството на труда. В тези резултати е реализирана не само физическата, умствената, психологическата, политическата, нравствената, естетическата енергия на хората. Те са продукт и на физическите, и на умствените, психологическите, политическите, нравствените, естетическите техни способности, качества. Така че нравственият критерий е вътрешно присъщ на трудовия, на производствения, на икономическия, на политическия, на културно-творческия критерий, защото социалистическата дейност е невъзможна без комунистическа честност, справедливост, хуманност, колективизъм, преданост към комунизма, т. е. без своята комунистическа нравствена характеристика. Разбира се, това не означава, че различните други видове критерии изчерпват нравствения. И в самите тях той си има своя специфика. Например при трудовата дейност критериите за висока производителност на труда, за качество на продукцията се допълват от нравствените критерии: работа със съзнание за преданост към комунизма, за доброто на народа, с честност и справедливост, с хуманизъм и колективизъм; работата за висока производителност на труда и качеството на продукцията със съзнание, че се произвежда, твори не само за себе си, но и за доброто на народа и победата на комунизма съществено социално-класово се отличава от работата само за себе си, т. е. от индивидуалистическото нравствено отношение към труда. Партийната идейно-възпитателна дейност при социализма за формиране трудовите качества у личността се гради, както се вижда, не само върху техническите, технологическите, икономическите критерии за висока производителност на труда и качество на продукцията, но и върху нравствените критерии, които изискват колективистично, хуманно, справедливо отношение към труда. Нравствените комунистически критерии в случая помагат да се отграничи социалистическото от несоциалистическото (индивидуалистично, егоистично) отношение към труда. Те служат като идеологическа основа за формиране не само на нравствени, но и на професионални качества у трудещите се, които диалектически ще се съединяват с идеологическите качества.

Спецификата на нравствените критерии за ефективността на идейно-възпитателната работа на партийните организации следва да търсим следователно не в някакви морални изисквания за поведение изобщо, а в изискванията да се спазват всички комунистически морални норми в труда в диалектическо единство с чисто „трудово-техническите, производствените, организационните и други изисквания". Или с други думи казано моралните критерии за ефективност от идейно-въз-

Digitized by Google

питателната работа ще търсим например във високата степен на честно изпълнение на трудовите задачи за производителност на труда, за качество на продукцията, за икономия на труд, време и материали; в ярко изразената преданост към делото на комунизма не на думи, а чрез трудови дела; в проявения колективизъм, другарство и взаимна помощ в работата, в политическата организация, в културно-творческата дейност, в справедливостта при разпределението на благата; в изявения хуманизъм към хората, в съвестното изпълнение на своите партийни и служебни задължения и т. н.

Нравствените критерии за ефективност от идейно-възпитателната работа се отличават от другите видове критерии главно по две неща: а) по изискването ефектът да се свързва винаги, във всяка практическа дейност с уважението на обществените интереси и тяхното съзнателно и доброволно реализиране в личната си дейност; б) по обстоятелството, че този ефект се мери въз основа на комунистическите нравствени норми, прилагани в практиката — производствена, политическа, културно-творческа. Тези критерии разкриват съзнава ли, разбира ли социалният субект (отделният човек, колектив и пр.) комунистическите нравствени принципи и норми и прилага ли ги на дело в работата си, в живота си. Ако идейно-възпитателната работа на партийните организации постигне тези два резултата, това означава, че тя по ефективност отговоря на комунистическите нравствени критерии. Но още един път трябва да подчертаем, че те са относително самостоятелни и се прилагат в диалектическо единство с производствените, трудовите, културно-творческите.

Професионалната реализация като критерий за ефективност на професионално възпитание, професионализацията на личността, както подчертава др. Т. Живков в речта си пред Първата национална среща на наставниците на 26 ноември 1977 г., е главното в образованието и възпитанието на младежта и трудещите се. Тя обаче не противоречи на нравственото, на политическото, на трудовото възпитание, а се съчетава с тях в идейно-възпитателната дейност на партийните организации. Нравствените критерии проверяват социално-класовата насоченост на професионалната квалификация и осигуряват не само нравствените ѝ комунистически основи, но и нравственото ѝ съдържание и значение, в обществения живот. Професионалната квалификация на кадрите и трудещите се, която категорично изисква Единадесетият конгрес на БКП, да се извършва ускорено и върху най-новите постижения на научно-техническата революция, е обективно необходима, но е и ще бъде истински социалистическа, ако се извършва въз основа и в съответствие с нормите и принципите на комунистическия морал. А това означава, тя да се осъществява за всеки отделен член на нашето общество в името и за доброто на българския народ, за укрепване мощта на нашата социалистическа родина и на световната социалистическа общност, за пълната победа на комунизма. Тогава именно тя ще отговаря и на моралните критерии за образование и възпитание. По същия начин комунистическите морални критерии усилват социалистическата същност и характер на социално-битовите, на политическите, правните, културно-естетическите и пр. критерии. Тези критерии (нравствените) преди всичко изискват например политическата дейност да се извършва при социализма на обществени начала, доброволно и всеотдайно да се реализират в нея комунистическите нравствени принципи на преданост към делото на комунизма. Идейно-възпитателната работа на партийните организации ще бъде ефективна при политическото, класово-партийното възпитание на трудещите се, ако твърдо и системно отчита изискванията не само на политическите, но и на нравствените комунистически критерии.

Digitized by Google

Нравствените комунистически критерий в идейно-възпитателната работа на партийните организации проявяват своето относително самостоятелно значение в комплексния критерий както за нравственото развитие на трудещите се, така и за обществения прогрес. Не случайно Ленин казва, че комунизмът ще настъпи тогава, когато трудът стане за хората въпрос на чест и съвест. С тази своя мисъл той разкрива нарастването ролята на нравствените критерии във възпитанието при движението на обществото от социализма към комунизма.

Комунистическите нравствени критерии са обективни както всички други реални критерии за ефективност на идейно-възпитателната работа на партийните организации.

Осъзнаването и спазването на нравствените критерии в етапа на изграждането на развито социалистическо общество се възпитава у отделните членове на обществото от партийните и масовите организации, от държавните органи. Но възпитанието на правилно разбиране и спазване на тези критерии е сложна и трудна задача. То се извършва в процеса на диалектическото организирано и целенасочено взаимодействие на идеологическата, политическата, организаторската работа на Партията с всеки трудещ се и социалната трудова, битова, семейна и пр. среда. На съвременния етап, както посочи Единадесетият партиен конгрес, е нужна не само в достатъчна степен количествено идейно-политическа работа с хората, тясно свързана с непосредствените задачи, които народът изпълнява, с ефективни методи и средства. Нужно е да се сложи ударението на качеството на идеологическото, политическото и организационното партийно въздействие върху всяка личност. Качествените критерии на измерение на идейно-възпитателната дейност на партийните организации сега стават основни, определящи в ефекта. Днес не може да се говори особено за нравствено-възпитателна идеологическа работа без качествените критерии. Но търсенето и определянето на качествените нравствени критерии особено остро, както посочва др. А. Лилов пред съвещанието на софийския актив на 16 декември 1977 год., опират до стила и методите на работа на всички идеологически органи и кадри, до всяко идеологическо начинание. Те се обуславят и от умението на тези органи и кадри идеологически да обобщават най-новата практика и да разясняват най-новите практически задачи, да насочват силите на партийните организации към ефективна и качествена производствена, строителна, социално-битова, културна дейност. Те изискват да се свързва всяко идеологическо въздействие с конкретната среда, в която личността живее и работи, но не пасивно да се възприема тази среда, а революционно, идеологически и политически в критичен дух да се изменя, да се усъвършенствува. Издигането на самата социална среда на равнището на марксистко-ленинската идеология, на партийните решения е важен момент от възпитателната работа на партийните организации. Юлският пленум (1976 г.) изисква от всеки комунист, от всеки член на обществото и нравствено самовъзпитание, самоусъвършенствуване. Развитието на страната, напрегнатите стопански и други задачи не могат ефективно и качествено да се изпълняват без лична отговорност и съвест на всеки за всичко, що се извършва в неговото предприятие или учреждение, селище или квартал, дом. Нравственото възпитание и самовъзпитание са неделими. Тяхното единство въз основа на диалектическата връзка на количествените и качествените морални критерии е една от гаранциите за висок успех не само на възпитателната работа, но и на икономическата, социално-битовата, управленческата партийна дейност.

Digitized by Google

ОРГАНИЗИРАНОСТТА НА КОМУНИСТА РЪКОВОДИТЕЛ

Днес повече от всякога проблемът за организираността излиза на преден план и става глобален, стратегически проблем за Партията и целия народ. Защото в условията на изграждането на развитото социалистическо общество без организираност, съгласуваност, подреденост и последователност в осъществяването на отделните операции, дейности и процеси не може да се разчита на успех, а още по-малко да се очаква умножаване на ефекта от нашата работа — производствена, управленческа, възпитателна и пр. Затова и изискването за стройна, образцова организираност е отправено към всяка дейност, към всеки труженик на нашето социалистическо общество. В най-голяма степен обаче това се отнася за комуниста ръководител, защото той носи лична отговорност пред Партията и народа не само за своята организираност, но и за организираността на трудещите се, които ръководи.

* * *

Организираността на комуниста ръководител (въобще на съвременния социалистически ръководител) е качество, което се изразява в неговия широк кръгозор, в богатите му професионални знания, в творческото, новаторското му отношение към работата. Това означава, че той умее да създава рационална организация на личния си труд, работи ритмично, напрегнато, отделя голямото от малкото, важното от незначителното; впряга в служба на обществото целия арсенал на постиженията на съвременната наука и техника от областта, в която работи; с тънко майсторство и висока култура включва в действие уменията и способностите на хората, които ръководи, за решаването на девиза на седмата петилетка — високо качество и висока ефективност във всичко и навсякъде. Ръководител, който не се е потопил във завоеванията на научно-техническия прогрес, не е прегърнал богатия опит на масите, не може да се похвали с висока организираност, трудно може да разчита на успех. Умението правилно да планира работата, точно да разпределя времето, силите и ресурсите и рационално да ги оползотворява е същностно изискване към организираността на комуниста ръководител. Докладната записка на др. Тодор Живков до Политбюро на Централния комитет на БКП в това отношение е документ с огромно принципно и методологическо значение. От комуниста ръководител се иска да създава такава организация на работа, която да позволява на трудещите се да разгръщат своята творческа инициатива, да се трудят високопроизводително и качествено, да влагат страст и умение, знания и сили за изпълнение на плановете и задачите. Защото няма организираност, ако липсват конкретни прояви на творческо търсене, неуморна активност и безрезервна всеотдайност за благото на социалистическото общество.

Личната организираност на комуниста ръководител обаче не се свежда само до това. Изискванията са много по-големи. От него се

Digitized by Google

иска така да възпита и научи работниците и помощниците, че дори и в негово отсъствие те да проявяват висока организираност, съзнателност и дисциплина.

В стоманолеярния завод „Електрометал“ — София от няколко години директор е инж. Любомир Мирчев — бивш партиен работник, а преди това главен инженер на същия завод. Когато го назначават за директор, едва 50 процента от производствената програма е изпълнявана. Причини много! Запознат добре с производството и с голяма част от работниците, инж. Л. Мирчев съсредоточава вниманието и усилията на ръководството на завода в няколко основни насоки и преди всичко да се стабилизира колективът, да се подобрят условията на работата и охраната на труда, да се решат някои главни технологически въпроси — да се създаде в крайна сметка стройна организация на труда. За целта установява тесни връзки с работниците и своите помощници, изяснява им задачите, запознава се с проблемите, които ги вълнуват и т. н. Още първите месеци новият директор повежда колектива и го изважда от критичната ситуация. Следващата година през февруари той отсъствувал от завода и колективът изостанал с изпълнението на плана. Върнал се и взел мерки за подобряване на работата, цялото си време прекарвал сред работниците, дори пренесъл бюрото си в цеха, при хората. Мобилизирал ги и те показали неподозирани възможности. Разбира се, не това е главното. Защото дошло време инж. Мирчев пак да отсъствува, а нещата вече са съвсем други. Той самият е спокоен и уверен, че хората ще се справят със задачите.

Откъде идва тази увереност?

От обстоятелството, че коренно е изменена организацията на работата. С други думи повишена е компетентността на кадрите, изяснени са им задачите, убедени са, създадени са условия да разгръщат творческите си способности, гласувано им е доверие и в същото време е засилена взискателността към тях, укрепена е дисциплината, търси им се отговорност за пропуските и слабостите в работата им.

Личната организираност на комуниста ръководител е от огромно значение за самия него. Чрез нея той се изявява като творец. Тя е важен фактор за ефективно използване на интелектуалния потенциал, работното време, за постигане на висока ефективност от собствения си труд и дава отражение върху целия производствен процес, върху поведението и организацията на работата на всеки труженик. Практиката показва, че колкото по-добре е организиран трудовият процес, толкова по-висока е ефективността на производството, толкова по-голяма е и заинтересоваността на трудещите се от неговото подобряване. На тази основа се формира и един от най-съществените белези на социалистическата организация на труда — тя самата се превръща във важен възпитателен фактор, осъзнава се нейното социално и личностно значение. Но, за да се изяви организираността като възпитателен фактор, не е достатъчно да се разчита на нейното пряко или автоматично въздействие и отражение. Необходима е системна и целенасочена идейно-възпитателна и организаторска работа. Това означава настойчиво да се формира ново отношение към хората и труда, да се създава съзнателна дисциплина и пр. Факторите за тяхното изграждане и формиране са разнообразни, пътищата за постигането им са сложни.

Ето един пример. На строежа на помпената станция към завода за неизолирани проводници „Д. Благоев“ — София работи монтажната бригада на героя на социалистическия труд Станислав Иванов. Той е и секретар на първичната партийна организация при монтажното управление „Енергомонтажи“. Професията на монтажника е сложна, трудна, отговорна. Тя изисква солидни технически знания, богат практически

Digitized by Google

опит, творческо въображение и съобразителност, физическа издръжливост и духовна устойчивост. Защото не е лесно да се монтират сложни съоръжения, да се центрират отделни детайли с точност до стотни от милиметъра. Да, до стотни от милиметъра! Ако строителят може да си позволи волността да удължи или скъси, да извиси или снижи постамента с 10—20 сантиметра, което за бетонджията или зидаря означава може би една количка бетон или един ред тухли в повече или по-малко, за монтажника това е недопустимо. Прецизността и качеството на изпълнението за него са задължителни условия, азбучни изисквания, иначе едва ли ще се завъртят турбините, едва ли ще забръмчат агрегатите, за да впрегнат в действие други също така сложни машини и съоръжения.

И още нещо. Всеки, който малко или много е запознат със строителството, не рядко се е натъквал на един основен недостатък: в началото на строежа дните се пилеят щедро и от проектанти, и от общи работници. Закъсняват и доставки на съоръжения. Сроковете се скъсяват, графиците се прекройват. В крайна сметка на монтажниците остават броените, фаталните дни до пусковия срок. Тогава започват онези напрегнати дни и часове, които се смесват с нощите, изяждат често почивните дни, за да се спази очакваният пусков срок.

Тези изисквания на самата работа се отразяват и върху поведението и действията на бригадира Станислав Иванов. Едно от неизменните правила в ежедневната му работа е стремежът да формира у машинните монтьори навици за точно изпълнение на проектите, за строго спазване на технологичната дисциплина, за високо качество на всяка извършена операция. Защото от опит знае, че всеки и във всичко до време волно или неволно може да подведе, да заблуди себе си и другите, че всичко е нормално, но когато се опре до 72-та часа изпробване под напрежение, целият майсторлък се показва на повърхността. Своята организираност и дисциплина в труда той се стреми да внуши и на хората, които ръководи.

По какъв начин, с какви средства?

Преди всичко с личния си пример. Щом му възложат някаква задача, не чака крайния срок, а своевременно разпределя задълженията на хората от бригадата според квалификацията, способностите и възможностите им да се справят с една или друга операция и сам се захваща с реализацията на своя дял. Не разчита обаче само на автоматичното въздействие на личния пример. Подкрепя го с грижи към хората, с конкретна помощ и с търсене на отговорност от всеки за поръчаното дело. В бригадата не търпят онези, които обичат да закъсняват, да се отлъчват, да бракоделствуват. Щом ще разчитат на тях, щом от тях ще зависи дали ще устоят на даденото обещание, не им позволяват да си играят на самоотлъчки, да идват и си отиват от работа, когато им скимне, или да вършат, каквото си знаят.

Тази вътрешна организираност, последователна взискателност им дава сили да се нагърбват с големи обещания, които винаги отстояват. В чест на Националната партийна конференция са дали дума 15 дни предсрочно да пуснат помпената станция към Завода за неизолирани проводници „Димитър Благоев" в София, да реализират икономии от материали за 35 000 лв. Монтьорите от бригадата със своето майсторство, организираност спасяват аварийни ситуации в градското енергийно стопанство и пр. Работа, която в нормални условия извършват за цял месец, в критичните моменти с нея се справят за една седмица. Така са постъпили през миналата година при аварията на ТЕЦ „Земляне".

Какъв е изводът! Високата организираност на комуниста ръководител е могъщ фактор за неговото всестранно развитие, за разгръщане

Digitized by Google

на творческите му сили и същевременно за формиране на дееспособни трудови колективи, на активни строители на развитото социалистическо общество. В умелия подход при решаване задачите на организацията, реорганизацията, сплотяването и ръководството на трудовия колектив се крият големи възможности за използване творческия потенциал на трудещите се и разкриване на резервите за повишаване производителността на труда и качеството на продукцията.

* * *

Неорганизираният ръководител каквито и способности да има, колкото и богат опит да притежава, не само че не може да се реализира пълноценно в живота, но оказва отрицателно въздействие върху хората, които ръководи, деформира тяхното съзнание, дезорганизира действията им, формира у тях неверни представи за истинския облик на комуниста ръководител.

Ще си послужа с още един пример. Познавам един бивш директор по социално-битовите въпроси на стопанско обединение. Той нямаше приемни дни, когато се случеше да бъде в обединението, всеки можеше да се срещне с него. Пред кабинета му винаги имаше хора. При него постоянно влизаха и излизаха посетители. Един искаше едно, друг — друго. Внимателно ги изслушваше, потупваше ги по рамото, обещаваше им: „Ще наредя!“, „Ще издам заповед!“, „Ще помогна!“ и т. н., все в този дух. Служебни задължения ме отведоха при него. Покани ме да седна. На вратата се показа дребен, свит в омаслена ватенка шофьор или механик. „Влизай!“ — викна му властно. „Още ли не си се настанил? Ще го уволня!“ — закани се на някой. Вдигна телефонната слушалка, завъртя шайбата. Сигнал не се чу, но след секунди закрещя в мембраната: „Слушай, ако до утре не освободиш стаята за моя човек, ще те натикам в миша дупка. Разбра ли!“ — хлопна слушалката, протегна ръка към посетителя и го отпрати. След два месеца научих, че познатият ми директор е уволнен. После разбрах, че са го преместили в друго ведомство.

Организираността на ръководителя е и честност, искреност към хората. Да разбереш техните болки и стремежи, да вникнеш в същността на въпросите, които ги вълнуват, и да се отнесеш към тях с цялата строгост и отговорност на властта, с която си облечен, без да чакаш влияние или въздействие отвън. Такъв подход повишава авторитета на ръководителя, укрепва вярата на хората в нашия социалистически строй, чувството за сигурност, засилва активността им в труда и обществения живот.

* * *

Качеството организираност като характерен белег на социалистическата личност и важно изискване за всеки ръководител и особено за комуниста ръководител не е неизменно, веднъж завинаги дадено. То се формира, изменя, развива и обогатява. Начините и средствата са разнообразни. Партийните органи и организации имат богат опит. В това отношение голяма роля играят отчетите и самоотчетите в първичните партийни организации. Безспорно силно отражение ще даде и строгият, взискателният, принципиалният разговор, който партийните бюра и организации ще водят с тях във връзка с предстоящата замяна на партийните членски книжки.

Digitized by Google

Незаменими фактори обаче си остават идейно-теоретическата подготовка и политическата закалка, самоконтролът, защото организираността, дисциплината, редът и чувството за отговорност преди всичко са следствие, плод на високата комунистическа идейност и убеденост. Голямо отражение дава и общата култура, грамотността на комуниста ръководител. Високата идейна убеденост е главният подбудител, основният двигател на творческото отношение към всяка работа. Тя е онази спойваща сплав, която ни прави твърди и последователни в борбата с трудностите, подклажда самоотвержеността в изпълнението на дълга пред Партията и народа. Високата идейна убеденост лежи в основата на мислите, волята и действията на комуниста, съединява ги в едно, предопределя дълбокото осмислено спазване на всички програмни и уставни изисквания и задължения. Общата култура и грамотността ни дават възможност да използваме рационално огромния потенциал, натрупан в науката и практиката, да оперираме с богатия арсенал от форми, начини и средства за умножаване на ефекта от нашата производствена, управленческа, ръководна и възпитателна дейност. Оттук и голямото задължение на партийните органи и организации да полагат непрестанни грижи за повишаване идейната закалка, общата култура и професионалната квалификация на комуниста ръководител.

Системата на партийната просвета, широката мрежа от постоянно и периодически действуващи семинари и курсове и пр. в това отношение играят голяма роля. Основно средство, главен път за обогатяване на духовния потенциал обаче си остава самостоятелната работа на комуниста ръководител над себе си. Постоянната, планомерната работа за разширяване и задълбочаване на собствените знания, стремежът да се надникне в дълбочина в идеите на марксизма-ленинизма позволява на комуниста ръководител да формира у себе си дълбока убеденост, съзнателност и потребност от висока организираност и дисциплина, от ред, системност и последователност в работата с колектива и в собствените си действия.

Йордан ХАДЖИЕВ

Digitized by Google

на творческите му сили и същевременно за формиране на дееспособни трудови колективи, на активни строители на развитото социалистическо общество. В умелия подход при решаване задачите на организацията, реорганизацията, сплотяването и ръководството на трудовия колектив се крият големи възможности за използване творческия потенциал на трудещите се и разкриване на резервите за повишаване производителността на труда и качеството на продукцията.

* * *

Неорганизираният ръководител каквито и способности да има, колкото и богат опит да притежава, не само че не може да се реализира пълноценно в живота, но оказва отрицателно въздействие върху хората, които ръководи, деформира тяхното съзнание, дезорганизира действията им, формира у тях неверни представи за истинския облик на комуниста ръководител.

Ще си послужа с още един пример. Познавам един бивш директор по социално-битовите въпроси на стопанско обединение. Той нямаше приемни дни, когато се случеше да бъде в обединението, всеки можеше да се срещне с него. Пред кабинета му винаги имаше хора. При него постоянно влизаха и излизаха посетители. Един искаше едно, друг — друго. Внимателно ги изслушваше, потупваше ги по рамото, обещаваше им: „Ще наредя!“, „Ще издам заповед!“, „Ще помогна!“ и т. н., все в този дух. Служебни задължения ме отведоха при него. Покани ме да седна. На вратата се показа дребен, свит в омаслена ватенка шофьор или механик. „Влизай!“ — викна му властно. „Още ли не си се настанил? Ще го уволня!“ — закани се на някой. Вдигна телефонната слушалка, завъртя шайбата. Сигнал не се чу, но след секунди закрещя в мембраната: „Слушай, ако до утре не освободиш стаята за моя човек, ще те натикам в миша дупка. Разбра ли!“ — хлопна слушалката, протегна ръка към посетителя и го отпрати. След два месеца научих, че познатият ми директор е уволнен. После разбрах, че са го преместили в друго ведомство.

Организираността на ръководителя е и честност, искреност към хората. Да разбереш техните болки и стремежи, да вникнеш в същността на въпросите, които ги вълнуват, и да се отнесеш към тях с цялата строгост и отговорност на властта, с която си облечен, без да чакаш влияние или въздействие отвън. Такъв подход повишава авторитета на ръководителя, укрепва вярата на хората в нашия социалистически строй, чувството за сигурност, засилва активността им в труда и обществения живот.

* * *

Качеството организираност като характерен белег на социалистическата личност и важно изискване за всеки ръководител и особено за комуниста ръководител не е неизменно, веднъж завинаги дадено. То се формира, изменя, развива и обогатява. Начините и средствата са разнообразни. Партийните органи и организации имат богат опит. В това отношение голяма роля играят отчетите и самоотчетите в първичните партийни организации. Безспорно силно отражение ще даде и строгият, взискателният, принципиалният разговор, който партийните бюра и организации ще водят с тях във връзка с предстоящата замяна на партийните членски книжки.

Digitized by Google

Незаменими фактори обаче си остават идейно-теоретическата подготовка и политическата закалка, самоконтролът, защото организираността, дисциплината, редът и чувството за отговорност преди всичко са следствие, плод на високата комунистическа идейност и убеденост. Голямо отражение дава и общата култура, грамотността на комуниста ръководител. Високата идейна убеденост е главният подбудител, основният двигател на творческото отношение към всяка работа. Тя е онази спойваща сплав, която ни прави твърди и последователни в борбата с трудностите, подклажда самоотвержеността в изпълнението на дълга пред Партията и народа. Високата идейна убеденост лежи в основата на мислите, волята и действията на комуниста, съединява ги в едно, предопределя дълбокото осмислено спазване на всички програмни и уставни изисквания и задължения. Общата култура и грамотността ни дават възможност да използваме рационално огромния потенциал, натрупан в науката и практиката, да оперираме с богатия арсенал от форми, начини и средства за умножаване на ефекта от нашата производствена, управленческа, ръководна и възпитателна дейност. Оттук и голямото задължение на партийните органи и организации да полагат непрестанни грижи за повишаване идейната закалка, общата култура и професионалната квалификация на комуниста ръководител.

Системата на партийната просвета, широката мрежа от постоянно и периодически действуващи семинари и курсове и пр. в това отношение играят голяма роля. Основно средство, главен път за обогатяване на духовния потенциал обаче си остава самостоятелната работа на комуниста ръководител над себе си. Постоянната, планомерната работа за разширяване и задълбочаване на собствените знания, стремежът да се надникне в дълбочина в идеите на марксизма-ленинизма позволява на комуниста ръководител да формира у себе си дълбока убеденост, съзнателност и потребност от висока организираност и дисциплина, от ред, системност и последователност в работата с колектива и в собствените си действия.

Йордан ХАДЖИЕВ

Digitized by Google

ВРЪЗКИТЕ С МАСИТЕ — ЗАКОНОМЕРНОСТ В ДЕЙНОСТТА И РАЗВИТИЕТО НА ПАРТИЯТА

МАРИЯ ГРАМЕНОВА

Нашата партия преживява дни на всестранна, отговорна и критична самооценка на изминатия след Единадесетия конгрес път и на задълбочен, творчески размисъл за нерешените проблеми, за бъдещите задачи.

Да се приведе субективният фактор на равнището на възможностите на социалистическата обществена система и на задачите, които Партията е поставила за разрешение — това е сега главното, което занимава, вълнува и тревожи партийната мисъл. То определя духа на изказванията, на хилядите идеи, начинания и предложения, възникнали на партийни събрания и конференции, на разговорите в трудовите колективи.

Националната партийна конференция акумулира мъдростта на Партията, на целия народ и определи пътищата, формите и средствата за достигане на нова, по-висока степен на организираност, за нови завоевания в борбата за висока производителност, икономия на материали и суровини, за качествена и евтина продукция, за подобряване жизненото равнище на народа.

И отново сред народа. Работа — многообразна, упорита и последователна за разширяване и укрепване връзките с масите, за повишаване на тяхната активност и съзнателност! Няма друг път. Това е обективна закономерност в ръководната дейност и в развитието на Партията.

* * *

Обективна необходимост, породена от целия ход на историческото развитие, от решаващата роля на народните маси в историята, връз-

Digitized by Google

ките с работническата класа и трудещите се, в същото време се обуславят и от фактори, произтичащи от самата партия — от нейния характер, цели и задачи, от съдържанието на нейния вътрешен живот. Само тясно свързана с работническата класа, с народа, Партията може да си изработва правилна политическа линия и да организира нейното реализиране в живота. В масите са стаени не само възможностите за един или друг успех в дейността ѝ. Връзките с класата и масите са едно от най-важните условия за самото съществуване на Партията, за съхраняването на нейния характер, за развитието ѝ като партия от марксистко-ленински тип. Боеспособността, качеството на нейния състав, здравината на нейната вътрешна дисциплина, способността ѝ на самоотвержени действия Ленин поставяше в зависимост от това, доколко тя се опира на класата и масите.[1] Ето защо той изисква от Партията „да се свърже, да се сближи, до известна степен, ако искате, да се слее с широката маса на трудещите се, на първо място с пролетариата, но също и с непролетарската трудеща се маса"[2].

Връзките с масите са жизнен проблем за Партията, а не конюнктурна необходимост, въпрос на тактика, на осигуряване по-благоприятни възможности за успешното решаване на една или друга задача. Те са в такова отношение с всички страни от живота и дейността ѝ, което с основание се определя като закономерност на нейното функциониране и развитие. Известно е, че с категорията закономерност се разкрива онази трайна, повтаряща се причинно-следствена връзка между явленията, която засяга тяхната най-дълбока същност. Именно такава — съществена и постоянна е зависимостта между връзките на Партията с масите и нейния вътрешен живот и ръководна дейност. Взаимоотношенията с масите оказват решаващо въздействие върху Партията, явяват се една от главните причини и непременно условие за нормалното изграждане на вътрешнопартийните отношения и особено за ефективното осъществяване на нейните ръководни функции.

Когато разглеждаме връзките на Комунистическата партия с работническата класа и трудещите се маси като закономерност в нейното развитие, имаме предвид връзки от определен, а не от какъв да е порядък. В обществото, както и в природата, действува диалектическият закон за всеобщата връзка между явленията и процесите. Безспорно много нишки свързват пролетариата и неговата партия не само с трудещите се, но и с буржоазията, с нейните партии. Но когато разкриваме връзките на Партията с масите като решаващо условие в нейния живот и дейност, ние ги разглеждаме в смисъл на онова **дълбоко и трайно взаимно доверие между тях, което произтича от единството на интересите и намира израз в единството на политическите им действия.**

Историческият опит на комунистическото движение показва, че връзките с масите се проявяват като закономерност в живота на Партията от момента на нейното създаване. С развитието на революционния процес и на самата партия тази закономерност непрестанно разширява параметрите на своето действие.

В етапа на изграждането на зрелия социализъм съществуват множество обективни фактори, които засилват необходимостта и в същото време създават по-благоприятни условия за разширяване и задълбочаване на връзките на Партията с масите.

Първо, непрестанно нарастващата сложност и мащабност на зада-

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 19, с. 404.
[2] Пак там.

Digitized by Google

ВРЪЗКИТЕ С МАСИТЕ — ЗАКОНОМЕРНОСТ В ДЕЙНОСТТА И РАЗВИТИЕТО НА ПАРТИЯТА

МАРИЯ ГРАМЕНОВА

Нашата партия преживява дни на всестранна, отговорна и критична самооценка на изминатия след Единадесетия конгрес път и на задълбочен, творчески размисъл за нерешените проблеми, за бъдещите задачи.

Да се приведе субективният фактор на равнището на възможностите на социалистическата обществена система и на задачите, които Партията е поставила за разрешение — това е сега главното, което занимава, вълнува и тревожи партийната мисъл. То определя духа на изказванията, на хилядите идеи, начинания и предложения, възникнали на партийни събрания и конференции, на разговорите в трудовите колективи.

Националната партийна конференция акумулира мъдростта на Партията, на целия народ и определи пътищата, формите и средствата за достигане на нова, по-висока степен на организираност, за нови завоевания в борбата за висока производителност, икономия на материали и суровини, за качествена и евтина продукция, за подобряване жизненото равнище на народа.

И отново сред народа. Работа — многообразна, упорита и последователна за разширяване и укрепване връзките с масите, за повишаване на тяхната активност и съзнателност! Няма друг път. Това е обективна закономерност в ръководната дейност и в развитието на Партията.

* * *

Обективна необходимост, породена от целия ход на общественото развитие, от решаващата роля на народните маси в историята, връз-

Digitized by Google

ките с работническата класа и трудещите се, в същото време се обуславят и от фактори, произтичащи от самата партия — от нейния характер, цели и задачи, от съдържанието на нейния вътрешен живот. Само тясно свързана с работническата класа, с народа, Партията може да си изработва правилна политическа линия и да организира нейното реализиране в живота. В масите са стаени не само възможностите за един или друг успех в дейността ѝ. Връзките с класата и масите са едно от най-важните условия за самото съществуване на Партията, за съхраняването на нейния характер, за развитието ѝ като партия от марксистко-ленински тип. Боеспособността, качеството на нейния състав, здравината на нейната вътрешна дисциплина, способността ѝ на самоотвержени действия Ленин поставяше в зависимост от това, доколко тя се опира на класата и масите.[1] Ето защо той изисква от Партията „да се свърже, да се сближи, до известна степен, ако искате, да се слее с широката маса на трудещите се, на първо място с пролетариата, но също и с непролетарската трудеща се маса"[2].

Връзките с масите са жизнен проблем за Партията, а не конюнктурна необходимост, въпрос на тактика, на осигуряване по-благоприятни възможности за успешното решаване на една или друга задача. Те са в такова отношение с всички страни от живота и дейността ѝ, което с основание се определя като закономерност на нейното функциониране и развитие. Известно е, че с категорията закономерност се разкрива онази трайна, повтаряща се причинно-следствена връзка между явленията, която засяга тяхната най-дълбока същност. Именно такава — съществена и постоянна е зависимостта между връзките на Партията с масите и нейния вътрешен живот и ръководна дейност. Взаимоотношенията с масите оказват решаващо въздействие върху Партията, явяват се една от главните причини и непременно условие за нормалното изграждане на вътрешнопартийните отношения и особено за ефективното осъществяване на нейните ръководни функции.

Когато разглеждаме връзките на Комунистическата партия с работническата класа и трудещите се маси като закономерност в нейното развитие, имаме предвид връзки от определен, а не от какъв да е порядък. В обществото, както и в природата, действува диалектическият закон за всеобщата връзка между явленията и процесите. Безспорно много нишки свързват пролетариата и неговата партия не само с трудещите се, но и с буржоазията, с нейните партии. Но когато разкриваме връзките на Партията с масите като решаващо условие в нейния живот и дейност, ние ги разглеждаме в смисъл на онова **дълбоко и трайно взаимно доверие между тях, което произтича от единството на интересите и намира израз в единството на политическите им действия.**

Историческият опит на комунистическото движение показва, че връзките с масите се проявяват като закономерност в живота на Партията от момента на нейното създаване. С развитието на революционния процес и на самата партия тази закономерност непрестанно разширява параметрите на своето действие.

В етапа на изграждането на зрелия социализъм съществуват множество обективни фактори, които засилват необходимостта и в същото време създават по-благоприятни условия за разширяване и задълбочаване на връзките на Партията с масите.

Първо, непрестанно нарастващата сложност и мащабност на зада-

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 19, с. 404.
[2] Пак там.

Digitized by Google

чите, които обществото решава, въвличат нови маси в историческото творчество. Още К. Маркс и Ф. Енгелс посочиха зависимостта между характера на протичащия в обществото преврат и обхвата на хората, които го осъществяват. „Заедно със задълбочаването на историческото действие — пишат те... — расте и обемът на масата, дело на което то се явява."[1] Грандиозните задачи, които поставя нашата партия в своята програма, активизират творческите сили на все по-широк кръг от населението, въвличат нови слоеве работници, селяни, интелигенция в активна съзнателна дейност, сплотяват ги под знамето на партийната политика. При това процесът на увеличаване ролята на масите в изграждането на развития социализъм има и свои качествени измерители. Социалистическият начин на живот създава условия за непрестанно нарастване на научно-техническото ниво, идейно-политическата съзнателност и общата култура на населението, което, както е отбелязано в Доклада на ЦК пред Десетия конгрес на Партията, издига „значението на колективния народен ум и опит в изработването и провеждането на партийната политика, а оттам и на връзките на Партията с масите"[2].

Второ, изменения в икономическата база на обществото водят до такова развитие на социално-класовата структура, което разширява обективната основа за единство между Партия, класи и маси. Количественият ръст, професионалната структура, образованието и политическата съзнателност на работническата класа засилват нейните позиции на ръководна сила в обществото. По характера и условията на труд, по своите интереси, начин на мислене и живот селяните кооператори и народната интелигенция все повече се доближават до работническата класа. С намаляването на класовите различия укрепва морално-политическото единство на обществото около Комунистическата партия. Понятието „трудещи се маси", което марксизмът-ленинизмът разглежда като историческа категория, изменя своето съдържание. То става вече идентично с понятието „народни маси". Закономерната необходимост от връзките на Партията с трудещите се маси става необходимост от връзки на Партията с целия народ.

Трето, нарастването на ръководната роля на Комунистическата партия в изграждането на зрялото социалистическо общество също увеличава необходимостта от разширяване и укрепване на връзките с масите и същевременно създава по-благоприятни условия за това. Тези две закономерности в развитието и дейността на Комунистическата партия се обуславят взаимно и са в най-тясно взаимодействие. Партийното ръководство, независимо от това че е конституционно регламентирано, запазва своя характер на политическо ръководство. То изключва елементите на администриране и разпореждане, основава се изцяло върху авторитета и морално-политическото влияние на Партията над масите, предполага най-тесни връзки с тях. От друга страна нарастването на ръководната роля на Партията укрепва нейните позиции сред народа, прави единството с него дълбоко и трайно.

Четвърто, нарастването и укрепването на връзките на Партията с масите се обуславя също така от измененията, които настъпват вътре в самата партия. Численият ръст, подобряването на качествения състав, творческата активност и съзнателност на комунистите, укрепването на партийната дисциплина засилват възможностите на Партията да влияе върху масите. Тенденцията за нарастване на връзките влиза в тясно взаимодействие с породилата се от новите социално-икономически

---

[1] К. Маркс, Ф. Енгелс, Съч., т. 2, с. 90.

[2] Т. Живков, Отчетен доклад на Централния комитет на Българската комунистическа партия пред Десетия конгрес на Партията, Партиздат, С., 1971, с. 145.

Digitized by Google

условия закономерност на разширяване социалната база и постепенното превръщане на Партията от авангард на работническата класа в марксистко-ленински авангард на народа. Това в най-висша степен олицетворява нарастващото единство между Партия и народ.

Разширяването и задълбочаването на връзките на Партията с масите се съпровожда от изменения и в тяхното съдържание, което на всеки етап на развитието на Партията и обществото се обогатява с нови елементи. В условията на изграждането на зрялото социалистическо общество вече не е достатъчно да се спечели съчувствието на народа към политиката на Партията и да се осигури неговата подкрепа. Главното е да се развива инициативата и съзидателната енергия на всички труженици на социалистическото общество, да се създават най-благоприятни условия от обект на ръководство все по-пълно те да се проявяват като негов субект. Връзки на Партията с масите в етапа на изграждането на развито социалистическо общество, това значи **висока съзнателност и творческо участие на всеки граждании в решаването на многостранните проблеми на общественото развитие.** От това произтичат най-важните изисквания към Партията за условията, които тя трябва да създава, за пътищата, формите и средствата за разширяването и задълбочаването на своите връзки с масите.

* * *

Опитът в изграждането на зрялото социалистическо общество показва, че действителна, тясна, жизнена, закономерно разширяваща и задълбочаваща се връзка на Комунистическата партия с масите може да се осъществява само в условията на реална и постоянно развиваща се социалистическа демокрация.

Българската комунистическа партия полага големи грижи за въвличането на народните маси в управлението на икономическия, политическия и духовния живот на обществото, за обогатяването на социалистическия демократизъм. Разширява се прилагането на държавно-общественото и обществено-държавното начало. Увеличава се прякото и представително участие на работниците и селяните кооператори в управлението на стопанските организации. Общите събрания, събранията на пълномощниците, стопанските комитети, стопанските съвети дават реална възможност за постоянно и активно включване на трудещите се в управлението и повишават отговорността им за изпълнението на задачите. Нова и оригинална форма на пряката демокрация е насрещният план. Особено сега, след Докладната записка на др. Т. Живков в Политбюро за усъвършенствуване на плановото ръководство на икономиката, социалистическата организация и заплащането на труда, чрез тази форма милиони хора непосредствено съдействуват за създаването на по-добра организация на производството, разкриват допълнителни възможности за нарастване на обществената производителност на труда, за икономия на време, суровини, материали и пр.

Разширява се практиката по всички по-важни въпроси партийните органи и организации да се съветват с трудовите колективи, с многоброен актив от безпартийни. Все по-пълно се използва огромният опит, колективният разум, революционната енергия, инициатива и самодейност на масите. Партията изработва своята политическа линия, взема решения по назрелите потребности на обществото, като се опира на онова, което ражда опитът, трудът и творчеството на милионите.

Ефективна форма за въвличането на широките народни маси в управлението е държавният и общественият контрол. Хиляди хора участ-

Digitized by Google

вуват чрез него в борбата срещу закононарушенията, бюрократизма, разхищенията на общественото имущество, дават своя принос за усъвършенствуване работата на органите за социално управление.

Цялата дейност на нашата партия се характеризира с дълбока вяра в творческите възможности на народа и всичките ѝ усилия са насочени към това — тя да ги привлече към още по-активно участие в осъществяването на задачите на седмата петилетка, да ги изведе на равнището на изискванията, които нашето време поставя пред субективния фактор.

Същевременно в битката за масите Партията преодолява заблудите, предразсъдъците, илюзиите, назадничавите настроения на отделни техни слоеве, групи, единици и активно формира тяхното съзнание. Тя е далече от примитивната дребнобуржоазна представа за някаква идилия във взаимоотношенията си с масите, от разбирането, че тези взаимоотношения са лишени обективно от противоречия, проблеми и борба.

Когато обстоятелствата налагат, тя може да вземе непопулярни за масите решения. Но и тогава, когато застава срещу течението, Партията излиза от трудностите с укрепнал авторитет, ако действително всяка нейна стъпка е в интерес на народа и ако активно работи за осъзнаването на това от всички негови слоеве.

Връзките на Комунистическата партия с масите в най-дълбоката им същност марксизмът-ленинизмът разбира като ръководство на масите от страна на Партията. Познаване на интересите и непосредствените нужди на масите, борба за тяхната защита и в същото време непрестанна грижа за издигане на масите до равнището на съзнателност, което има Партията — това са двете страни на връзките на Партията с масите, тяхна същност през всички времена, включително и в етапа на изграждането на зрелия социализъм. Оттук и двете най-важни условия за непрестанното разширяване и укрепване на връзките на Партията с масите — развитие на социалистическата демокрация при непрестанно нарастване на ръководната роля на Партията.

* * *

И в условията на изграждане на развитото социалистическо общество връзки с работническата класа и трудещите се маси Партията установява по два начина: пряко и косвено. Преките връзки се формират върху основата на партийната политика и са резултат от непосредствената идеологическа, политическа и организаторска работа, която извършват сред масите партийните органи, първичните партийни организации и всички комунисти. Косвено Партията се свързва с масите посредством масовите организации на трудещите се и държавните органи в условията на социализма.

Закономерно нарастващата необходимост от връзки с масите предявява определени изисквания както към ръководната ѝ дейност, така и към вътрешнопартийния живот. Поради комплексния характер на закономерността за връзки с масите, **съобразяването с нейните изисквания е един от най-важните задължителни критерии за правилността на всяко действие на партийните органи и организации, на отделния комунист.**

От Партията се изисква преди всичко да изработва правилна политическа линия. Тя може да води народа след себе си само при условие, че вярно определя пътя на развитието не само в смисъл на историческа насока, а като долавя правилно назрелите потребности на

Digitized by Google

всеки етап от развитието. Това, че трудещите се възприемат и вярват в програмните основи на партийната политика, съвсем не означава, че те автоматически следват всяка конкретна крачка на Партията, ако тя не е в хармония с техните интереси или пък не им е понятна. Придобитото веднъж доверие от страна на Партията не е вечно, то непрекъснато трябва да се възобновява.

Всяка стъпка на Партията се основава не на догми, а на дълбоко познаване закономерностите на общественото развитие и на научен анализ на фактите и явленията в живота.

Важно за връзките с масите е оптималното съчетаване в политиката на Партията на далечните, перспективните проблеми с тези на деня. Нито едно поколение не може да бъде заставено в мирни условия да се труди главно за бъдещето. Хората работят, за да се ползват от плодовете на своя труд и масите подкрепят онази политика, която им осигурява непрестанно подобряване начина на живот. Те реагират отрицателно дори при временен застой, а още повече при връщане назад. Важно е също хармоничното съчетание на обществените с груповите и личните интереси на хората. Партията си дава сметка, че освен мероприятията, които се отразяват върху общото състояние и равнище на живот на хората, следва да се държи сметка и за положението и нуждите на отделните социални слоеве, на отделните членове на обществото. Зад средните цифри, с които обикновено се изразява състоянието на нещата в страната, се крият конкретни човешки съдби. Зад тях стоят отделни хора — със свои потребности и нужди, които трябва да се вземат под внимание. Не по-малко важно за връзките на Партията с масите е правилното съчетаване в нейната политика на националните с интернационалните интереси на трудещите се. Нито една социалистическа страна не може да се развива успешно по друг път, освен по пътя на най-тясно единство със световното работническо и комунистическо движение и особено със страните от световната социалистическа система начело със Съветския съюз.

Всички тези изисквания, които предявява към партийната политика закономерността за връзка на Партията с масите, характеризират политиката на БКП за изграждане на развито социалистическо общество. Тази политика се ползва с доверие от страна на народа, защото е насочена към осигуряване на мира, към бурно развитие на икономиката, разцвет на науката, образованието и културата, към бързото и неотклонно подобряване начина на живот на всички труженици на социалистическото общество. Нейният хуманен характер особено ярко е отразен в Декемврийската програма на ЦК на БКП за подобряване жизненото равнище на народа.

За връзките на Партията с масите не е достатъчно политиката ѝ да е научнообоснована, правилна. За това е необходимо още масите да я познават и да се включват в нейното осъществяване. Партията постига това чрез своята идейно-политическа работа и в процеса на организиране труда на масите в социалистическото строителство.

В нашата партия се полагат много усилия за свързването на пропагандата на марксизма-ленинизма с политиката на Партията, със задачите, които трудещите се решават в изграждането на социализма. Към това изцяло е насочена и масово-политическата работа. Полагат се постоянни грижи да се разнообразяват и усъвършенстват нейните форми, да се повишава нейната ефективност. Води се борба срещу прояви на тесногръд практицизъм, администриране и командуване, които поставят стена между Партията и трудещите се.

Най-добре се убеждават масите в правилността на партийната политика в процеса на практическото ѝ осъществяване. Ето защо когато

Digitized by Google

се поставя задачата за по-нататъшно укрепване на връзките на Партията с масите, има се предвид сега **преди всичко ефективната организация на техния труд.** Масите определят отношенията си към една партия не по това, какво тя мисли за себе си, не толкова по нейната идеология, програма, решения, лозунги, изявления и пр., а преди всичко по това, какво тя върши, по практическите резултати от нейната дейност.

Особено важно е да се усъвършенствува организацията на труда в управлението на социалистическото общество. Нашата партия проявява в това отношение непрестанно творчество. Същевременно тя се стреми да се предпазва от модни увлечения, новаторство, лишено от съдържание. Непреходно е значението на Лениновото указание, че всяко изменение в организацията на социалистическото общество трябва да става след всестранно изучаване на практиката, в тясна връзка с масите, че е необходимо приетите мерки да бъдат „обосновани, трайни, солидни, понятни за масите"[1].

Създаването на нови структурни звена в партийните органи и в цялата система на социално управление, утвърждаването на нови управленчески технологии Партията съобразява с необходимостта да се обезпечават още по-благоприятни условия за разширяване и укрепване на връзките с масите. Партията си дава сметка, че високата степен на обобществяване на производството, неговата концентрация и интензификация, централизираното ръководство на големи териториални единици крият възможности за отдалечаване на партийното и стопанското ръководство от хората, от въпросите на техния живот и бит, от това, което ги вълнува.[2] Тя внимателно се вглежда в противоречивостта на тези процеси, полага усилия да бъде предотвратен техният негативен ефект, оценявайки самокритично натрупания опит, направените експерименти. С тази цел бяха възстановени и се укрепват общинските партийни комитети, разкрупняват се някои трудно управляеми стопански системи. Да се въведе навсякъде строг ред и организация, както се подчертава от др. Т. Живков пред Юлския пленум на ЦК на БКП, това означава да се издигне на по-висока степен работата за осъществяване на нашата политическа линия и да се укрепва доверието на трудещите се към Партията. Отрицателните явления, нарушенията на правовия ред, бюрократизмът, чиновническото бездушие, нехайството, формалният подход към работата, разхищенията на обществената собственост и пр., могат да породят недоверие и съмнение в способността на Партията ефективно да осъществява задачите, които животът поставя.

Важна роля в политическата, идеологическата и организаторската работа сред масите, а оттук и за правилното развитие на връзките на Партията с тях имат първичните партийни организации. Партията изисква те „умно и твърдо да упражняват своето право на контрол и се грижат както за трайните, перспективните интереси на обществото, така и за зачитане на правата и нуждите — днешните, обикновените нужди и потребности — на своите трудови колективи, на всеки отделен труженик"[3]. В изпълнение на линията, която даде Централният комитет с провеждането на Националното съвещание през юли 1975 г. във Велико Търново в нашата партия се извършва огромна работа за издигане ролята на първичните партийни организации в трудовите колективи като тяхно ръководно политическо ядро и първообраз на бъде-

---

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 33, с. 146—147.

[2] Т. Живков, Отчет на Централния комитет на БКП за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи, с. 72.

[3] Тези на ЦК на БКП във връзка с подготовката на X конгрес на Партията, Т. Живков, Отчетен доклад на ЦК на БКП пред X конгрес на Партията, с. 147.

Digitized by Google

щото им състояние. А да се развиват те в това отношение значи преди всичко да се укрепват техните връзки с безпартийните, да се поддържа с тях ежедневен контакт, да се търсят и зачитат техните мнения и предложения, да се прилагат в решаването на проблемите, да се издига самочувствието им като стопани в предприятието, комплекса, учреждението, училището, института.

За укрепването и разширяването на връзките на Партията с работническата класа и народните маси голяма е ролята на нейния състав. Партията постоянно попълва своите редове с най-достойните представители на народа въз основа на строг индивидуален подбор. В редовете на БКП членуват сега 812 хил. души, т. е. почти на 10 човека от населението се пада по един комунист. Курсът на преимуществено увеличаване на членовете на Партията за сметка на работниците напълно съответствува на обстоятелството, че те се запазват като нейна главна социална база.

Комунистите са живата връзка на Партията с масите. Чрез тях тя влиза в контакт с хората, узнава настроенията им, тяхното отношение към своята политика, разяснява своите начинания, възпитава, организира, води масите. За Партията хората съдят не само по нейната политика, но и по моралния облик, поведението и дейността на нейните членове, на тези, които са всекидневно сред тях. Затова усилията на партийните организации са насочени към това — да се издига авангардната роля на комунистите. Полагат се грижи за повишаване на тяхното образование, марксистко-ленинската подготовка и обща култура. В изпълнение на линията, дадена от Единадесетия конгрес и Юлския пленум на ЦК, партийните организации повишават взискателността към партийните членове и подобряват индивидуалната работа с тях, разнообразяват и обогатяват формите за личен контакт; засилват контрола, като използват все по-широко практиката на отчет и самоотчет. Индивидуалната работа с комунистите, както се отбелязва в Доклада на ЦК пред Единадесетия конгрес, има изключително значение за укрепване на взаимното доверие и единството на живата верига „ръководители—партия—работническа класа—народ“[1].

Взаимоотношенията на Партията с народа в голяма степен се определят от състоянието на вътрешно партийните отношения. Най-важното изискване на закономерността за укрепване на връзките на Партията с масите на съвременния етап по отношение на нейния вътрешен живот е изискването да се разширява и задълбочава вътрешнопартийната демокрация. Първо, защото без това не може да се развива демокрацията в обществото, а тя, както вече отбелязахме, е важно условие за тясната и неразривна връзка на Партията с масите. Второ, защото цялата информация, която комунистите получават за настроенията, мислите, чувствата и желанията на хората от непосредственото общуване с тях, става достояние на Партията само в обстановката на свободно обсъждане на проблемите на заседания и събрания, без страх от критика и самокритика, при последователно прилагане принципа на колективността в партийното ръководство. Особено важна е ролята на ръководните дейци. Ако в партийното ръководство се появи възгордяване, самоувереност, ако се потиска инициативата и се утвърждават бюрократични методи на работа, комунистите започват да се отнасят пасивно и равнодушно към партийните дела. Ръководните партийни органи се откъсват от партийните членове и механизмът за свързване на Партията с масите се разпада.

---

[1] Т. Живков, Отчет на ЦК на БКП за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи, с. 94

Digitized by Google

Разширяването и задълбочаването на връзките на Партията с масите се осъществява чрез цялата политическа система на нашето общество. Голямо е значението в това отношение на съвместната дейност на двете братски партии — БКП и БЗНС. Връзката между тях все повече се превръща в органическо единство, неразкъсваема сплав от сили, които имат еднакви интереси и служат на общи идеали.

Важна роля за свързване на Партията с народа изпълняват органите на държавната власт и общественото самоуправление. Те отразяват всестранните интереси на хората и се явяват апарат, посредством който, както отбелязва В. И Ленин, „авангардът на угнетената класа може да вдигне, да възпита, да обучи и води след себе си цялата гигантска маса на тези класи, досега стоящи съвършено вън от политическия живот, вън от историята“[1].

Като запазва основните си черти и функции на власт на работническата класа, нашата социалистическа държава постепенно прераства в държавна организация на целия народ. Съобразявайки се с тази обективна тенденция, Партията полага грижи за усъвършенствуване работата на органите на държавната власт. Издига се ролята на народните съвети. Още по-пълно те се поставят в услуга на трудещите се, работят за задоволяване на техните всестранни нужди.

Най-широка база за връзките на Партията с народа са масовите обществени организации и движения, които заемат важно място в политическата система на социалистическото общество. С присъщите си задачи в определеното им за дейност поле, със специфичните си форми и методи на работа те помагат на Партията да се запознава и да се съобразява с интересите, потребностите и настроенията на различните слоеве от населението, да се доближава до ума и сърцето на всички, да утвърждава повсеместно своето организиращо и възпитателно въздействие.

Необходимостта от постоянно укрепване и разширяване връзките на Партията с масите е един от факторите, които обуславят обективната тенденция към нарастване ролята и значението на обществените организации. Тенденция, на която отговаря едно от основните направления в развитието на социалистическата демокрация в условията на изграждането на развития социализъм.

Обществените организации се включват все по-активно в изпълнението на държавни функции. От тях се изисква да изпълват с по-интересно и близко до потребностите на трудещите се съдържание предоставените им нови права и законодателна инициатива: по охрана на труда и масовата оздравителна работа; по квалификацията на трудещите се, организацията на доброволния труд и др. Увеличава се броят на представителите на обществените организации и движения във всички звена на социалното управление. Българските профсъюзи, Отечественият фронт, Димитровският комунистически съюз на младежта подобряват своята работа за масовото и активно включване на трудещите се в обсъждането и решаването на кардиналните проблеми на нашето обществено-икономическо развитие.

* * *

Както вече подчертахме, върху връзките с масите оказват влияние всички страни на вътрешния живот на Партията и на ръководните й функции. Но в разнообразния и сложен комплекс от дейности има

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 26, с. 87.

Digitized by Google

такива форми и средства на работа, главното предназначение на които е да внасят определен ред във взаимоотношенията на Партията с масите. Те са няколко вида.

Първо, това са всички форми и средства на информация от долу на горе, с помощта на които Партията се запознава с отношението на масите към нейната политика, изучава интересите, нуждите, вълненията и настроенията на всички обществени слоеве и на отделните труженици на социалистическото общество. Особено значение за получаването на своевременна и обективна информация от долу на горе имат: различните форми за обобщаване на личните наблюдения на партийните работници и на комунистите в процеса на проверката на място и на личния контакт с хората; социологическите изследвания, статистическите данни; местният печат; писмата на трудещите се; въпросите, които се поставят на събрания и срещи. Цялата тази информация има смисъл само тогава, когато тя действително се използва при изработването на партийните решения и провеждането им в живота.

Във втория вид форми и средства за връзки с масите се включват партийно-политическата информация от горе на долу, а също и масово-политическа работа, с помощта на която Партията оказва активно въздействие върху общественото мнение, запознава масите с политиката на Партията, формира у тях правилно разбиране на задачите, които произтичат от нея. Голяма е ролята в това отношение на откритите партийни събрания, събранията на трудещите се, на които ръководни държавни и др. органи излизат с политически доклади и отчети. С издигането на културното равнище и политическата активност на масите расте необходимостта да бъдат те широко информирани. Партията няма какво да крие от безпартийните. По пътя на социалистическото строителство се срещат трудности, допускат се грешки, които не остават скрити. На доверието народните маси отговарят с още по-голямо доверие и се сплотяват още по-тясно около Партията.

Отнасянето на формите и средствата за връзки към едната или другата линия на взаимодействие между Партията и масите е условно. Много от тях съдържат елементи както от въздействието на масите върху Партията, така и обратно, но в зависимост от преобладаващите ние ги отнасяме към едната или другата група.

Използват се и трета група форми и средства за връзки, които обединяват двата потока на взаимно въздействие.

Тук най-значително място заемат средствата за масова информация. Радиото и Телевизията, вестниците и списанията са най-могъщото средство, чрез което Партията донася до масите своята правда. Освен това те са истинска народна трибуна. През последните години за развитието им в тази насока се прави много. В изпълнение решението на Политбюро на ЦК те отделят широко място на критиката от долу, публикуват интересни читателски писма и отговори, организират прием на граждани. Във времевните приемни, които редакцията на в. „Работническо дело“ организира на място в почти всички окръжни центрове, в големи заводи и предприятия много граждани изляха болката си, изказаха съображенията си по различни страни от политиката на Партията.

Широко разпространени са вечерите на въпроси и отговори и определените постоянни дни в седмицата и месеца за среща на ръководни дейци с трудещите се. Правилно организирани, те дават възможност на партийните органи винаги да чувствуват пулса на масите и в същото време да утвърждават в съзнанието им своята линия на отношение по актуалните въпроси на деня.

Digitized by Google

Разширяването и задълбочаването на връзките на Партията с масите се осъществява чрез цялата политическа система на нашето общество. Голямо е значението в това отношение на съвместната дейност на двете братски партии — БКП и БЗНС. Връзката между тях все повече се превръща в органическо единство, неразкъсваема сплав от сили, които имат еднакви интереси и служат на общи идеали.

Важна роля за свързване на Партията с народа изпълняват органите на държавната власт и общественото самоуправление. Те отразяват всестранните интереси на хората и се явяват апарат, посредством който, както отбелязва В. И Ленин, „авангардът на угнетената класа може да вдигне, да възпита, да обучи и води след себе си цялата гигантска маса на тези класи, досега стоящи съвършено вън от политическия живот, вън от историята“[1].

Като запазва основните си черти и функции на власт на работническата класа, нашата социалистическа държава постепенно прераства в държавна организация на целия народ. Съобразявайки се с тази обективна тенденция, Партията полага грижи за усъвършенствуване работата на органите на държавната власт. Издига се ролята на народните съвети. Още по-пълно те се поставят в услуга на трудещите се, работят за задоволяване на техните всестранни нужди.

Най-широка база за връзките на Партията с народа са масовите обществени организации и движения, които заемат важно място в политическата система на социалистическото общество. С присъщите си задачи в определеното им за дейност поле, със специфичните си форми и методи на работа те помагат на Партията да се запознава и да се съобразява с интересите, потребностите и настроенията на различните слоеве от населението, да се доближава до ума и сърцето на всички, да утвърждава повсеместно своето организиращо и възпитателно въздействие.

Необходимостта от постоянно укрепване и разширяване връзките на Партията с масите е един от факторите, които обуславят обективната тенденция към нарастване ролята и значението на обществените организации. Тенденция, на която отговаря едно от основните направления в развитието на социалистическата демокрация в условията на изграждането на развития социализъм.

Обществените организации се включват все по-активно в изпълнението на държавни функции. От тях се изисква да изпълват с по-интересно и близко до потребностите на трудещите се съдържание предоставените им нови права и законодателна инициатива: по охрана на труда и масовата оздравителна работа; по квалификацията на трудещите се, организацията на доброволния труд и др. Увеличава се броят на представителите на обществените организации и движения във всички звена на социалното управление. Българските профсъюзи, Отечественият фронт, Димитровският комунистически съюз на младежта подобряват своята работа за масовото и активно включване на трудещите се в обсъждането и решаването на кардиналните проблеми на нашето обществено-икономическо развитие.

* * *

Както вече подчертахме, върху връзките с масите оказват влияние всички страни на вътрешния живот на Партията и на ръководните й функции. Но в разнообразния и сложен комплекс от дейности има

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 26, с. 87.

Digitized by Google

такива форми и средства на работа, главното предназначение на които е да внасят определен ред във взаимоотношенията на Партията с масите. Те са няколко вида.

Първо, това са всички форми и средства на информация от долу на горе, с помощта на които Партията се запознава с отношението на масите към нейната политика, изучава интересите, нуждите, вълненията и настроенията на всички обществени слоеве и на отделните труженици на социалистическото общество. Особено значение за получаването на своевременна и обективна информация от долу на горе имат: различните форми за обобщаване на личните наблюдения на партийните работници и на комунистите в процеса на проверката на място и на личния контакт с хората; социологическите изследвания, статистическите данни; местният печат; писмата на трудещите се; въпросите, които се поставят на събрания и срещи. Цялата тази информация има смисъл само тогава, когато тя действително се използва при изработването на партийните решения и провеждането им в живота.

Във втория вид форми и средства за връзки с масите се включват партийно-политическата информация от горе на долу, а също и масово-политическа работа, с помощта на която Партията оказва активно въздействие върху общественото мнение, запознава масите с политиката на Партията, формира у тях правилно разбиране на задачите, които произтичат от нея. Голяма е ролята в това отношение на откритите партийни събрания, събранията на трудещите се, на които ръководни държавни и др. органи излизат с политически доклади и отчети. С издигането на културното равнище и политическата активност на масите расте необходимостта да бъдат те широко информирани. Партията няма какво да крие от безпартийните. По пътя на социалистическото строителство се срещат трудности, допускат се грешки, които не остават скрити. На доверието народните маси отговарят с още по-голямо доверие и се сплотяват още по-тясно около Партията.

Отнасянето на формите и средствата за връзки към едната или другата линия на взаимодействие между Партията и масите е условно. Много от тях съдържат елементи както от въздействието на масите върху Партията, така и обратно, но в зависимост от преобладаващите ние ги отнасяме към едната или другата група.

Използват се и трета група форми и средства за връзки, които обединяват двата потока на взаимно въздействие.

Тук най-значително място заемат средствата за масова информация. Радието и Телевизията, вестниците и списанията са най-могъщото средство, чрез което Партията донася до масите своята правда. Освен това те са истинска народна трибуна. През последните години за развитието им в тази насока се прави много. В изпълнение решението на Политбюро на ЦК те отделят широко място на критиката от долу, публикуват интересни читателски писма и отговори, организират прием на граждани. Във временните приемни, които редакцията на в. „Работническо дело“ организира на място в почти всички окръжни центрове, в големи заводи и предприятия много граждани изляха болката си, изказаха съображенията си по различни страни от политиката на Партията.

Широко разпространени са вечерите на въпроси и отговори и определените постоянни дни в седмицата и месеца за среща на ръководни дейци с трудещите се. Правилно организирани, те дават възможност на партийните органи винаги да чувствуват пулса на масите и в същото време да утвърждават в съзнанието им своята линия на отношение по актуалните въпроси на деня.

Digitized by Google

Разширяването и задълбочаването на връзките на Партията с масите се осъществява чрез цялата политическа система на нашето общество. Голямо е значението в това отношение на съвместната дейност на двете братски партии — БКП и БЗНС. Връзката между тях все повече се превръща в органическо единство, неразкъсваема сплав от сили, които имат еднакви интереси и служат на общи идеали.

Важна роля за свързване на Партията с народа изпълняват органите на държавната власт и общественото самоуправление. Те отразяват всестранните интереси на хората и се явяват апарат, посредством който, както отбелязва В. И Ленин, „авангардът на угнетената класа може да вдигне, да възпита, да обучи и води след себе си цялата гигантска маса на тези класи, досега стоящи съвършено вън от политическия живот, вън от историята“[1].

Като запазва основните си черти и функции на власт на работническата класа, нашата социалистическа държава постепенно прераства в държавна организация на целия народ. Съобразявайки се с тази обективна тенденция, Партията полага грижи за усъвършенствуване работата на органите на държавната власт. Издига се ролята на народните съвети. Още по-пълно те се поставят в услуга на трудещите се, работят за задоволяване на техните всестранни нужди.

Най-широка база за връзките на Партията с народа са масовите обществени организации и движения, които заемат важно място в политическата система на социалистическото общество. С присъщите си задачи в определеното им за дейност поле, със специфичните си форми и методи на работа те помагат на Партията да се запознава и да се съобразява с интересите, потребностите и настроенията на различните слоеве от населението, да се доближава до ума и сърцето на всички, да утвърждава повсеместно своето организиращо и възпитателно въздействие.

Необходимостта от постоянно укрепване и разширяване връзките на Партията с масите е един от факторите, които обуславят обективната тенденция към нарастване ролята и значението на обществените организации. Тенденция, на която отговаря едно от основните направления в развитието на социалистическата демокрация в условията на изграждането на развития социализъм.

Обществените организации се включват все по-активно в изпълнението на държавни функции. От тях се изисква да изпълват с по-интересно и близко до потребностите на трудещите се съдържание предоставените им нови права и законодателна инициатива: по охрана на труда и масовата оздравителна работа; по квалификацията на трудещите се, организацията на доброволния труд и др. Увеличава се броят на представителите на обществените организации и движения във всички звена на социалното управление. Българските профсъюзи, Отечественият фронт, Димитровският комунистически съюз на младежта подобряват своята работа за масовото и активно включване на трудещите се в обсъждането и решаването на кардиналните проблеми на нашето обществено-икономическо развитие.

* * *

Както вече подчертахме, върху връзките с масите оказват влияние всички страни на вътрешния живот на Партията и на ръководните й функции. Но в разнообразния и сложен комплекс от дейности има

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 26, с. 87.

Digitized by Google

такива форми и средства на работа, главното предназначение на които е да внасят определен ред във взаимоотношенията на Партията с масите. Те са няколко вида.

Първо, това са всички форми и средства на информация от долу на горе, с помощта на които Партията се запознава с отношението на масите към нейната политика, изучава интересите, нуждите, вълненията и настроенията на всички обществени слоеве и на отделните труженици на социалистическото общество. Особено значение за получаването на своевременна и обективна информация от долу на горе имат: различните форми за обобщаване на личните наблюдения на партийните работници и на комунистите в процеса на проверката на място и на личния контакт с хората; социологическите изследвания, статистическите данни; местният печат; писмата на трудещите се; въпросите, които се поставят на събрания и срещи. Цялата тази информация има смисъл само тогава, когато тя действително се използва при изработването на партийните решения и провеждането им в живота.

Във втория вид форми и средства за връзки с масите се включват партийно-политическата информация от горе на долу, а също и масово-политическа работа, с помощта на която Партията оказва активно въздействие върху общественото мнение, запознава масите с политиката на Партията, формира у тях правилно разбиране на задачите, които произтичат от нея. Голяма е ролята в това отношение на откритите партийни събрания, събранията на трудещите се, на които ръководни държавни и др. органи излизат с политически доклади и отчети. С издигането на културното равнище и политическата активност на масите расте необходимостта да бъдат те широко информирани. Партията няма какво да крие от безпартийните. По пътя на социалистическото строителство се срещат трудности, допускат се грешки, които не остават скрити. На доверието народните маси отговарят с още по-голямо доверие и се сплотяват още по-тясно около Партията.

Отнасянето на формите и средствата за връзки към едната или другата линия на взаимодействие между Партията и масите е условно. Много от тях съдържат елементи както от въздействието на масите върху Партията, така и обратно, но в зависимост от преобладаващите ние ги отнасяме към едната или другата група.

Използват се и трета група форми и средства за връзки, които обединяват двата потока на взаимно въздействие.

Тук най-значително място заемат средствата за масова информация. Радието и Телевизията, вестниците и списанията са най-могъщото средство, чрез което Партията донася до масите своята правда. Освен това те са истинска народна трибуна. През последните години за развитието им в тази насока се прави много. В изпълнение решението на Политбюро на ЦК те отделят широко място на критиката от долу, публикуват интересни читателски писма и отговори, организират прием на граждани. Във времеинните приемни, които редакцията на в. „Работническо дело“ организира на място в почти всички окръжни центрове, в големи заводи и предприятия много граждани изляха болката си, изказаха съображенията си по различни страни от политиката на Партията.

Широко разпространени са вечерите на въпроси и отговори и определените постоянни дни в седмицата и месеца за среща на ръководни дейци с трудещите се. Правилно организирани, те дават възможност на партийните органи винаги да чувствуват пулса на масите и в същото време да утвърждават в съзнанието им своята линия на отношение по актуалните въпроси на деня.

Digitized by Google

Много важна форма за връзки с масите е работата на партийните комитети и органите за социално управление с писмата, молбите, жалбите, сигналите и предложенията на гражданите. С приетото решение[1] Политбюро на Централния комитет на Партията отново подчерта огромното значение на писмата на трудещите се като непресъхващ извор за информация по най-вълнуващите обществени явления и проблеми и повод за действен диалог на органите на социално управление с отделния труженик на социалистическото общество. Работата с писмата изисква внимателно да се изучават причините за жалбите и да се провеждат профилактични мерки за изкореняване на условията, които ги пораждат; непримиримо да се воюва срещу разтакаването, бюрократизма, задушаването на критиката; да се дава своевременно компетентен отговор и да се решават бързо и законосъобразно поставените въпроси.

Дълбоките изменения, които се извършват в нашето социалистическо общество, в социалния, морално-политическия и духовния облик на трудещите се, в техния начин на живот, изискват от Партията да внася и съответни изменения във формите, средствата и методите на връзките с масите, изискват непрекъснато усъвършенствуване на целия социален и политически механизъм.

* * *

Опитът на социалистическите страни показва, че процесът на разширяване влиянието на комунистическите партии, техните връзки с работническата класа и трудещите се маси върви закономерно, по възходяща линия и е непредотвратим. Но развитието на този процес не става праволинейно. Периодите на подем и засилване на партийното влияние се менят понякога с периоди на спада. Ако се отслаби вниманието и се подцени този въпрос, в резултат на грешки и слабости в политиката, на неправилен стил и метод на работа, на бюрократичен подход към трудещите се и техните организации, може да се стигне на отделни места в отделни моменти до откъсване на Партията от народа.

Ето защо от Партията, от всички нейни органи и организации се изисква да имат винаги реална оценка за състоянието на връзките си с масите. А това се постига чрез конкретен анализ на действителността в дадения момент, а не механически, шаблонно върху фона на общите достижения на социалистическото ни развитие. И още, ако се основава върху съвременни критерии, главните от които са: степента на трудовата активност и творческия подем на масите, тяхната отзивчивост към призивите за преодоляване на трудностите и разкриването на нови резерви; равнището на трудовата дисциплина; устойчивостта на масите спрямо идеологическата диверсия на империализма.

Да се разширяват и укрепват връзките на Партията с масите е първостепенна и постоянна грижа на партийните органи и организации в борбата за преодоляване на противоречието между равнището на субективния фактор и обективните изисквания на нашата обществена система, за успешно изграждане на развитото социалистическо общество у нас.

---

[1] В. „Работническо дело“, бр. 349, 15 декември 1977 г. — „За усъвършенствуване работата с писмата на гражданите до органите на социалното управление“.

Digitized by Google

УСТАВНОТО ПРАВО НА КОНТРОЛ

доц. **АТАНАС ДИМИТРОВ**

Централният комитет на Партията с решението си от 29. VI. 1977 г. предостави на първичните партийни организации в министерствата и другите централни и местни учреждения и ведомства право на контрол върху работата на апарата. Решението издига ролята на първичните организации в тези звена като политически ръководства, повишава тяхната отговорност за изпълнение на партийната политика. Вече няколко месеца партийните органи и организации работят за изпълнение на това решение. В тяхната практическа дейност възникват такива въпроси като спецификата на правото на контрол, границите на неговия обект и субект, взаимоотношенията между парийните организации и административните ръководства и т. н.

Нарастването на ръководната роля на Българската комунистическа партия в живота на страната е непрекъснат, възходящ процес, който се извършва чрез прилагането на много и все по-ефективни средства, форми и методи. Едно от тези средства е уставното право на контрол на първичните партийни организации.

За първи път право на контрол получиха с Устава на БКП, приет на Петия конгрес, първичните партийни организации в промишлеността, строителството и транспорта. В последствие кръгът на първичните партийни организации, на които се предостави това право на контрол, все повече се разширява, за да се стигне до решението на ЦК на БКП от 1977 г., с което се даде такова право и на първичните партийни организации в министерствата, централните ведомства и в народните съвети.

Независимо, че проблемът за уставното право на контрол не е нов, все още някои негови страни не са достатъчно изяснени. Често той се смесва с контрола и проверката на изпълнението. Вярно е, че тяхната цел е една и съща — да съдействуват за изпълнението на партийната политика. Същевременно те се и различават.

Докато контролът и проверката на изпълнението се извършват най-вече върху решенията, които се вземат от самите партийни органи и организации, то уставното право на контрол на първичните партийни организации се осъществява върху дейността на административните и стопанските ръководства. Те обсъждат важни назрели проблеми и вземат съответни решения.

Всяка подсистема, влизаща в системата на социалното управление, която извършва управленческа дейност, неизбежно си служи с контрол и проверка на изпълнението на своите решения. Контрол върху своите решения упражняват министерствата в рамките на своите поделения, стопанските обединения също в рамките на своите структурни звена и т. н.

Контролът е една от формите за реализиране политическата функция на Партията, съставна част от нейната ръководна дейност. Като

Digitized by Google

ръководна и направляваща сила Партията се интересува как и в каква степен всички останали подсистеми в социалното управление изпълняват партийните решения. Тя широко се опира на комунистите, издигнати на отговорна работа в държавния апарат, в обществените и стопанските организации.

Същността на този контрол не е в налагането на наказания и извършването на ревизии, а във възможността да се създадат още по-добри условия за правилното разбиране и практическото приложение на партийната политика в отделните трудови колективи и в този смисъл това право има подчертан политически характер.

* * *

Важен е въпросът за субекта и обекта на уставното право на контрол. Сега в нашата партия се изграждат три типа първични партийни организации.

Най-широко разпространение имат обикновеният тип първични партийни организации, които се изграждат по териториален и производствен принцип при наличието най-малко на трима комунисти. В по-големите предприятия и учреждения се изгражда една първична организация, а в поделенията им — партийни организации, които влизат в рамките на първичната. В по-крупните звена по цехове, бригади, ферми, служби и отдели се учредяват самостоятелни първични партийни организации, обединени и ръководени от партиен комитет.

Всяка една от този тип организации се ползва от уставното право на контрол. Той се осъществява главно на партийно събрание или от партийното бюро, от партийния комитет. Обсегът на прилагането на правото на контрол се определя от мястото, където е изградена съответната партийна организация, и от положението, което заема нейният ръководен орган в организационната структура на първичната партийна организация.

Така например партийна организация, която е изградена в поделенията на едно предприятие или учреждение, не може да упражнява своето право на контрол върху дейността на административните и стопанските ръководства на цялото предприятие или учреждение. Тази дейност се извършва от партийния комитет, а там където има първична партийна организация, в рамките на която са изградени партийни организации — от бюрото или на събрание на всички комунисти.

Растат и задълженията на партийните групи в осъществяването на партийния контрол. Те не само могат да повдигнат назрелите в техния участък проблеми, но и да оказват практическа помощ за решаването им.

Субектът на правото на контрол — първичните партийни организации, а също и нейните ръководни органи сами подбират въпросите и лицата, върху които ще насочат вниманието си. Особено важно е да се намерят онези възлови звена от работата, чрез решаването на които ще се открие път за още по-успешното изпълнение на партийната политика, ще расте авторитетът на партийната организация, на административните и стопанските ръководители.

Обект на уставното право на контрол на първичните партийни организации са отделни части на трудовия колектив. Уставът на Партията изяснява върху кои от тях може да бъде приложено. Докато в министерствата, централните ведомства и народните съвети правото на контрол се простира върху дейността на апарата, във всички останали случаи — първичната партийна организация контролира административните и стопанските ръководства.

Digitized by Google

Фактът, че на едни първични партийни организации се дава право на контрол върху дейността на апарата, а на други върху административните и стопанските ръководства, говори, че неговото приложение не се извършва по един и същи начин в трудовите колективи.

В какво по-конкретно се състои различието в подхода?

Положението на министерствата и централните ведомства в управленческата структура очертава необходимостта от акуратност и безупречност в работата на техния апарат, защото слабостите и недостатъците тук имат изключително дълбоки последствия върху дейността на ръководените от тях поделения в цялата страна. Това е едно от обстоятелствата, което налага правото на контрол на първичната партийна организация да се упражнява върху дейността на апарата, а работата на ръководствата на министерствата и централните ведомства да се направлява и контролира пряко от висшите органи на Партията.

Има още едно обстоятелство, поради което уставното право на контрол на първичните партийни организации тук се упражнява само върху дейността на апарата. Тъй като практическата реализация на извършваната от министерствата и централните ведомства дейност излиза извън обсега на техния апарат, а следователно извън сектора, където са изградени и работят първичните партийни организации, те не са в състояние да я анализират и оценяват. По тази причина правото на контрол, което те получават, е насочено към усъвършенстването на дейността на апарата, към подобряването на стила и методите на неговата работа, към създаването на условия за отстраняване на негативните страни в дейността му. Те водят борба против проявите на бюрократизма и бездушието, против некомпетентността, примитивизма и времеядството; за правилното разпределение на кадрите, укрепване на дисциплината и пр. Основното внимание на първичните партийни организации е насочено към създаването на условия за по-добро и ефективно функциониране на апарата. Много важно е той да е в състояние своевременно и компетентно да разработва съответните материали за вземане на решения и да организира изпълнението им, да оценява работата в подразделенията на министерствата и централните ведомства, да координира изпълнението на взетите решения между отделните министерства и централните ведомства и пр.

Ценна се оказва блоковата система на управление на министерствата. Но нито функциите, нито блоковата система сами по себе си са в състояние да повишат ефективността в работата на апарата, ако максимално не се използват знанията, опитът на хората, ако не се създават условия субективният фактор, както неведнъж посочва др. Тодор Живков, да е в състояние напълно да отговори на обективните потребности на нашето развитие и по-пълно да разкрива възможностите си.

В предприятията и учрежденията, където административните и стопанските ръководства носят непосредствена отговорност за изпълнение на партийната политика, първичните партийни организации контролират дейността на самите административни и стопански ръководства. Това положение внася някои изменения в предмета на правото на контрол в тези организации.

Без да отслабват вниманието си към усъвършенстването на стила и методите на работа, към дисциплината и организацията в управленческата дейност, особено значение придобива усъвършенстването на производството.

В промишлените предприятия първичните партийни организации поставят в центъра на своята контролна дейност изпълнението на пла-

Digitized by Google

новете по всички технико-икономически показатели, усъвършенстването на научната организация на труда и ускорено внедряване на научно-техническите новости, повишаване на качеството на продукцията и максимално използване на производствената база, повишаване производителността на труда и икономично използване на суровинните, валутните, финансовите и човешките ресурси.

И в останалите отрасли на икономиката — строителството, транспорта, търговията — първичните партийни организации имат да решават не малко сложни специфични задачи, за да се осигури непрекъснат подем по общия фронт на социалистическото строителство. Използването на правото на контрол е свързано с познаването и с отчитането на особеностите в характера на работата във всеки от тези отрасли.

В проектантските организации и конструкторските бюра, в научноизследователските институти, във висшите учебни заведения и в училищата се решават въпроси, свързани със създаването на нова, по-съвършена и производителна техника, с нови открития в науката и бързото им внедряване в практиката за формиране на новата социалистическа личност.

Предмет на контрола са усилията на кадрите за създаване на творческа обстановка и висока дисциплина, здрав климат в колективите за овладяване на нови знания, за повишаване на идейно-политическото възпитание на хората.

* * *

Партийната организация сама подбира въпросите и лицата, върху които ще се осъществява контрол, но това става в зависимост от компетенцията, която й е дадена от Устава на Партията. Ако лицето, било то ръководител или от състава на апарата, е безпартиен, той присъствува на събранието или заседанието , докладва, участвува в разискванията, изразява отношението си към оформящото се решение.

Правото на контрол не е в противоречие с принципа на единоначалието, а има за цел още повече да го укрепва и да създава още по-добри условия, за да расте авторитетът и влиянието на административните и стопанските ръководства.

Ползвайки се от принципа на единоначалието, административният или стопанският ръководител може да откаже да изпълни взетото от първичната партийна организация решение. Ако от негова страна при разглеждането на въпроса не е имало възражения, съгласил се е с решението, а не го изпълнява, първичната партийна организация трябва да намери подходящи форми на въздействие. На ръководителите комунисти тя може да потърси отговорност за спазването на Устава и дисциплината в Партията. Съгласието или несъгласието на административния или стопанския ръководител с решението на партийното събрание не е критерий за неговата правилност или неправилност. Ето защо при отказ то да бъде изпълнено се търси съдействието на повишестоящите партийни органи. При всички случаи обаче се налага да се правят изводи за дейността на онези ръководители, които не се съобразяват с препоръките на партийната организация. В крайна сметка целта е да се постигне необходимото взаимодействие между партийната организация и административните ръководства за изпълнението на политиката на Партията.

Формите и средствата за реализиране уставното право на контрол не се различават от тези на контрола и проверката по изпълнение на

Digitized by Google

решенията. Най-често се прибягва до създаването на работни групи, групи за комплексни проверки, натоварват се отделни лица и пр. Когато докладват административните и стопанските дейци, в някои случаи може да се излезе със съдоклад, изготвен от предварително определени лица или специално за целта изградени групи от партийната организация. Добрата подготовка на материалите и направените задълбочени проучвания преди обсъждането е сигурна гаранция за вземането на верни и политически издържани решения.

Тъй като правото на контрол е записано в Устава на Партията, неговото използване не е израз на добро пожелание или на проявено разбиране, а се превръща в уставно задължение за първичните партийни организации. За да се постигнат по-добри резултати при неговото използване, е нужно да се имат предвид следните по-важни изисквания към първичните партийни организации.

Уставното право на контрол е една от формите на контрол от долу. Чрез него се обединяват усилията на комунистите с тези на безпартийните и заедно с административните и стопанските ръководства се търсят най-ефективните средства и методи за подобряване работата на предприятията и учрежденията. Но не всякога първичните партийни организации са напълно в курса на работата с тях. Въпросът опира в значителна степен до източниците на информация. Опитът показва, че когато първичните партийни организации се опират на партийните групи, на масовите организации, на провежданите служебни съвещания от административните и стопанските ръководители, могат по-добре да преценяват по кои от въпросите се налага да се използва уставното право на контрол. Но тъй като не всякога добре е организирана работата с източниците на информация, се допуска предприемането на мерки да става едва тогава, когато настъпят сериозни затруднения или се получат нежелателни резултати. Естествено, това се отразява отрицателно върху превантивния характер на контрола.

Особено важно за ефективността от осъществяването на уставното право на контрол е не само познаването, но и умелото прилагане от страна на първичните партийни организации на ленинските черти на контрола — да бъде той всеобхватен, обективен и действен; да се дава гласност на резултатите от него; да е масов, правилно да се съчетава със самоконтрола и т. н.

Практическото прилагане на ленинските черти на контрола е свързано с утвърждаването на ленинския стил на работа и ръководство.

Уставното право на контрол не може да се осъществява правилно, ако не се полагат системни грижи за развитието на първичните партийни организации като ръководни политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи. Правото на контрол е един от механизмите за реализацията на техните политически функции.

Понякога не се подчертава в необходимата степен политическият характер на правото на контрол, поради което на практика не се отива до разграничаване на функциите на партийните организации от тези на административното и стопанското ръководство. Уставното право на контрол не бива да изземва функциите на административните и стопанските ръководители, да води до грубо вмешателство в тяхната работа. То е едно от средствата за овладяване на верен политически подход, за изпълнение на партийната политика.

Digitized by Google

новете по всички технико-икономически показатели, усъвършенстването на научната организация на труда и ускорено внедряване на научно-техническите новости, повишаване на качеството на продукцията и максимално използване на производствената база, повишаване производителността на труда и икономично използване на суровинните, валутните, финансовите и човешките ресурси.

И в останалите отрасли на икономиката — строителството, транспорта, търговията — първичните партийни организации имат да решават не малко сложни специфични задачи, за да се осигури непрекъснат подем по общия фронт на социалистическото строителство. Използването на правото на контрол е свързано с познаването и с отчитането на особеностите в характера на работата във всеки от тези отрасли.

В проектантските организации и конструкторските бюра, в научноизследователските институти, във висшите учебни заведения и в училищата се решават въпроси, свързани със създаването на нова, по-съвършена и производителна техника, с нови открития в науката и бързото им внедряване в практиката за формиране на новата социалистическа личност.

Предмет на контрола са усилията на кадрите за създаване на творческа обстановка и висока дисциплина, здрав климат в колективите за овладяване на нови знания, за повишаване на идейно-политическото възпитание на хората.

* * *

Партийната организация сама подбира въпросите и лицата, върху които ще се осъществява контрол, но това става в зависимост от компетенцията, която ѝ е дадена от Устава на Партията. Ако лицето, било то ръководител или от състава на апарата, е безпартиен, той присъствува на събранието или заседанието , докладва, участвува в разисканията, изразява отношението си към оформящото се решение.

Правото на контрол не е в противоречие с принципа на единоначалието, а има за цел още повече да го укрепва и да създава още по-добри условия, за да расте авторитетът и влиянието на административните и стопанските ръководства.

Ползвайки се от принципа на единоначалието, административният или стопанският ръководител може да откаже да изпълни взетото от първичната партийна организация решение. Ако от негова страна при разглеждането на въпроса не е имало възражения, съгласил се е с решението, а не го изпълнява, първичната партийна организация трябва да намери подходящи форми на въздействие. На ръководителите комунисти тя може да потърси отговорност за спазването на Устава и дисциплината в Партията. Съгласието или несъгласието на административния или стопанския ръководител с решението на партийното събрание не е критерий за неговата правилност или неправилност. Ето защо при отказ то да бъде изпълнено се търси съдействието на по-вишестоящите партийни органи. При всички случаи обаче се налага да се правят изводи за дейността на онези ръководители, които не се съобразяват с препоръките на партийната организация. В крайна сметка целта е да се постигне необходимото взаимодействие между партийната организация и административните ръководства за изпълнението на политиката на Партията.

Формите и средствата за реализиране уставното право на контрол не се различават от тези на контрола и проверката по изпълнение на

Digitized by Google

решенията. Най-често се прибягва до създаването на работни групи, групи за комплексни проверки, натоварват се отделни лица и пр. Когато докладват административните и стопанските дейци, в някои случаи може да се излезе със съдоклад, изготвен от предварително определени лица или специално за целта изградени групи от партийната организация. Добрата подготовка на материалите и направените задълбочени проучвания преди обсъждането е сигурна гаранция за вземането на верни и политически издържани решения.

Тъй като правото на контрол е записано в Устава на Партията, неговото използване не е израз на добро пожелание или на проявено разбиране, а се превръща в уставно задължение за първичните партийни организации. За да се постигнат по-добри резултати при неговото използване, е нужно да се имат предвид следните по-важни изисквания към първичните партийни организации.

Уставното право на контрол е една от формите на контрол от долу. Чрез него се обединяват усилията на комунистите с тези на безпартийните и заедно с административните и стопанските ръководства се търсят най-ефективните средства и методи за подобряване работата на предприятията и учрежденията. Но не всякога първичните партийни организации са напълно в курса на работата с тях. Въпросът опира в значителна степен до източниците на информация. Опитът показва, че когато първичните партийни организации се опират на партийните групи, на масовите организации, на провежданите служебни съвещания от административните и стопанските ръководители, могат по-добре да преценяват по кои от въпросите се налага да се използва уставното право на контрол. Но тъй като не всякога добре е организирана работата с източниците на информация, се допуска предприемането на мерки да става едва тогава, когато настъпят сериозни затруднения или се получат нежелателни резултати. Естествено, това се отразява отрицателно върху превантивния характер на контрола.

Особено важно за ефективността от осъществяването на уставното право на контрол е не само познаването, но и умелото прилагане от страна на първичните партийни организации на ленинските черти на контрола — да бъде той всеобхватен, обективен и действен; да се дава гласност на резултатите от него; да е масов, правилно да се съчетава със самоконтрола и т. н.

Практическото прилагане на ленинските черти на контрола е свързано с утвърждаването на ленинския стил на работа и ръководство.

Уставното право на контрол не може да се осъществява правилно, ако не се полагат системни грижи за развитието на първичните партийни организации като ръководни политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи. Правото на контрол е един от механизмите за реализацията на техните политически функции.

Понякога не се подчертава в необходимата степен политическият характер на правото на контрол, поради което на практика не се отива до разграничаване на функциите на партийните организации от тези на административното и стопанското ръководство. Уставното право на контрол не бива да изземва функциите на административните и стопанските ръководители, да води до грубо вмешателство в тяхната работа. То е едно от средствата за овладяване на верен политически подход, за изпълнение на партийната политика.

Digitized by Google

ПРАВИЛНО ДА СЕ РАЗБИРАТ И РАЗГРАНИЧАВАТ ФУНКЦИИТЕ

ЗЛАТИ ШАЛАВЕРОВ
инспектор на ЦК на БКП

Партията, нейните организации и ръководни органи, както добре е известно, не управляват непосредствено икономиката, културата и пр. Те направляват тяхното развитие. Своята политика и принципи Партията реализира чрез специалните органи, ведомства и учреждения, които са предназначени непосредствено да управляват различните сфери на живота чрез работещите в тях комунисти, чрез първичните партийни организации. Тази постановка се обуславя от самия характер на Партията, от нейното особено положение в системата на политическата организация на обществото. Тя осъществява политическото ръководство на страната, разработва линията, курса на нейното развитие и организира практическото им осъществяване. Партията е единствената организация, която дава направление на всички други организации, ведомства, учреждения, координира тяхната дейност с оглед всяко звено от управлеческия апарат успешно да изпълнява възложените му обязаности.

Разграничаването на функциите е един от основните ленински принципи на ръководство.

* * *

Разграничаването на функциите между партийните и останалите органи и организации пряко влияе върху усъвършенствуването на стила и на едните, и на другите.

Правилното разграничаване на функциите означава не самоосвобождаване на партийните органи от ръководството на стопанското и културното строителство, не отслабване, а обратно, усилване партийното им ръководство. Като се освобождават от дребнавото опекунство върху държавните и стопанските органи, от грубото вмешателство в тяхната производствена и разпоредителска дейност, партийните организации и техните ръководни органи добиват по-голяма възможност да съсредоточат основното си внимание и сили върху коренните, принципиалните въпроси, които имат решаващо значение за развитието на окръга, града, общината за изпълнение на държавните задания. Така те ще могат и да изпълняват още по-ефективно своите функции на органи на политическото и организационното ръководство и следователно да оказват най-действено влияние върху успешното решаване задачите на социалистическото строителство.

Правилното разграничаване на функциите има огромно значение за издигане ролята на партийните органи и организации като политически ръководства. За ръководно начало тук трябва да служи Лениновото указание: „...Необходимо е да се разграничават много по-точно функциите на Партията... и на съветската власт; да се повишат

Digitized by Google

отговорността и самостоятелността на държавните работници и държавните учреждения, а за Партията да се остави общото ръководство на работата на всички държавни органи заедно, без сегашната твърде честа, безредна, често пъти дребнава намеса"[1].

В доклада си пред Единадесетия конгрес на БКП др. Тодор Живков още един път постави задачата: „...още по-ясно *да се разграничават функциите* на местните партийни органи, особено на окръжните и градските, от функциите на другите органи за социалното управление"[2].

През последните години и особено след Майския пленум на ЦК (1964 г), след Единадесетия конгрес на БКП и Юлския пленум на ЦК (1976 г.) в Партията нараснаха грижите за подобряване работата по разграничаване на функциите. Осъществени бяха редица мероприятия за издигане ролята, компетентността, активността и отговорността на държавните, стопанските и обществените органи и организации. Израз на това е и подобряването на стила и метода на партийното ръководство, засилване научността, разширяването на вътрешнопартийната демокрация, грижата за кадрите, повишаване чувството за отговорност, спазването на партийната и държавната дисциплина, повишаване ефективността на идеологическата дейност.

Положителна в това отношение е работата на окръжния комитет на БКП в Ловеч. Вниманието на партийните органи и организации е насочено към решаване основните проблеми на социално-икономическото развитие на окръга от позициите на политическото ръководство. Те проявяват подчертан стремеж, без да допускат опекунство и дублиране, да развиват творчеството и инициативата, да повишават отговорността на държавните, стопанските и обществените органи и организации при изпълнение на поставените им задачи. Отделят голямо внимание за осигуряване единство и координация в дейността им. Полагат постоянни грижи да изпращат на работа в тези органи и организации кадри с доказани политически и делови качества.

Борбата за изпълнение девиза на Партията за висока ефективност и високо качество в окръга намери през последните години конкретен израз в инициативата на трудовите колективи: „Всеки ден, всяка седмица и всеки месец с изпълнен график и план". Главната задача на партийните кадри, на всички трудещи се е изпълнението на качествените показатели. Окръжният комитет разработи цялостна програма за решителен прелом в изпълнението на тази отговорна политическа и стопанска задача, в която точно се диференцират функциите на партийните и другите органи и организации. Организаторската и възпитателната работа са насочени главно към усъвършенстването на тази инициатива.

Градските и заводските партийни комитети и първичните партийни организации застанаха в центъра на борбата за утвърждаването на нов стил, нов подход в работата на държавните и стопанските ръководства, на профсъюзните и комсомолските организации. Към стопанските дейци се предявява висока взискателност за разпределение на плана така, че той да стигне навреме до отделния работник и което е особено важно, да се осигурява редовно снабдяване на работните места с материали, заготовки, инструменти, да се създава такава организация на труда в производството, при която производственият процес да протича ритмично.

Партийните комитети и организации насочват масово-политическата и организаторската работа така, че да се издига личният принос

---

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 33, с. 247.
[2] Т. Живков, Избрани съчинения, т. 24, стр. 465.

Digitized by Google

на комунистите и комсомолците, на първенците за увличане на целите трудови колективи в благородната надпревара за изпълнение на плана за деня, седмицата, за месеца и годината.

В окръга е създадена обстановка на високо трудово напрежение за изпълнение на плана по всички натурални и качествени показатели.

Определена е ролята на профсъюзните и комсомолските ръководства и организации. Те внасят по-голяма целенасоченост в организацията и ръководството на социалистическото съревнование, по голяма конкретност в целите, критериите и показателите.

Всеки ден колективите на заводите, цеховете, смените и бригадите знаят кой е първенецът за деня, за седмицата, за месеца. Това се вижда и от добре подредените табла, витрини, поставени на видни места в заводите и цеховете. По подобен начин се показват постиженията на първенците и в населените места. Всичко това превръща съревнованието в конкретно живо дело, от което се интересуват работниците, съзнателно участвуват, преживяват успехите или неуспехите, включват се в управлението на производството.

Окръжният комитет на БКП в Габрово съсредоточи вниманието на партийните комитети и организации, на държавните и стопанските кадри към ускорено внедряване на научно-техническите постижения в производството, към провеждането на модернизация и реконструкция на широк фронт. Само през последните две години на изминалата петилетка бяха внедрени 678 нови технологии и усъвършенствувани 506 стари технологии. С малки изключения по пътя на модернизацията със собствени сили, без прекъсване на производството, бяха пуснати в действие 3116 нови машини, голяма част от които са специализирани или са комплексни технологични линии. Модернизацията и реконструкцията в промишлеността внесе качествени изменения в изразходването на капиталните вложения в окръга. Подобри се инвестиционната политика чрез увеличаване дела на средствата за модернизация и реконструкция. През последните години вече се изразходват от 70 до 85 на сто от капиталните вложения за тази цел. В резултат на това настъпиха положителни изменения в основните фондове. В това отношение положителен е подходът на партийния комитет при инструменталния завод „Болшевик". Той подкрепи внедряването на инициативата — максимални икономии от суровини и материали във всички фази на проектирането и производството. Партийното ръководство отчете, че към внедряването на новите прогресивни форми и методи в борбата за икономии може да се пристъпи едва когато те се осъзнаят и станат убеждение за всеки член на колектива и когато партийните, стопанските, профсъюзните, комсомолските ръководства и организации поемат конкретно своя дял. Няколко месеца се разясняваха индивидуално и чрез беседи въпросите за икономии на работното място, за правилно отношение към материалните ресурси и пр. В анкетата за разкриване на резервите за икономии участвуваха почти всички членове на колектива. Постъпиха над 400 предложения за нови конструкции и видове инструменти, за нови технологии и материали и т. н. Стопанското ръководство пое своите функции за осигуряване организационни и икономически условия за пълната изява на това високо ефективно движение на трудовия колектив. Сега и в останалите предприятия от града и окръга резервите за икономии се търсят в зависимост от специфичните особености на тяхното производство, а подходът на заводския партиен комитет в „Болшевик" се ползва и обогатява от всички партийни организации.

Да вземем и друг пример. В цех „Янтра" на комбината „Г. Генев" работят млади хора. От изпълнението на плана на цеха зависи

Digitized by Google

в значителна степен изпълнението на плана на комбината. Партийното ръководство на предприятието проведе разговор с всеки млад работник и специалист в цеха за преминаване към многомашинно обслужване и утвърждаване на колективна норма на заплащане. На основата на тези разговори стопанското ръководство установи и реши редица проблеми, свързани с подобряване условията и организацията на труда. Сега цехът е един от първите в изпълнение на натуралните и качествените показатели. Така се работи и по разширяване и утвърждаване на наставническото движение.

Стремежът за усъвършенствуване на стила и методите на партийното ръководство на икономиката, от страна на посочените окръжни комитети на Партията, е повече от очевиден. Тук се открояват усилията за правилно разпределение на силите на различните органи и организации на социалното управление, за строго съблюдаване изпълнението на определените функции. Вниманието на ръководните и изпълнителските кадри правилно се насочва към решаването на главните въпроси на деня — концентрация и специализация на основата на мултипликационния подход, модернизация и реконструкция, повишаване обществената производителност на труда, ефективно използване на материалните и трудовите ресурси за изпълнение на стратегическата задача — високо качество и ефективност.

Естествено, резултатите са налице. И двата окръга успешно изпълниха основните качествени показатели на плана за двете години на седмата петилетка.

Успехът на партийните комитети и първичните партийни организации, на трудовите колективи по тези основни проблеми се дължи преди всичко на голямата им организаторска и политическа работа, на умението им да поставят в центъра на своето внимание най-главните проблеми.

Тези постижения са и резултат на порасналото политическо съзнание на ръководните кадри, на комунистите, на единството и сплотеността на партийните редици, на правилното разграничаване функциите на партийните ръководства и първичните партийни организации от другите органи и организации на социалното управление. Партийните комитети и в двата окръга гласуват голямо доверие на държавните и стопанските органи, на обществените организации, но същевременно полагат усилия за всестранно подобрение контрола върху тяхната дейност. Разработват се съвместни планове, мероприятия и пр. за по-ефективно използване на материалните и трудовите ресурси, за използване на оборудването, за подобряване на съревнованието, за новите технологии и изделия и т. н. Провеждат се срещи, съвещания и заседания, свързани с изясняване, решаване и изпълнение на задачите. Подчертан е стремежът още при планирането, а и при отчитане на резултатите от работата, различните органи да поемат специфичните си задължения.

Добре обмисленият план позволява да се пести и уплътнява времето, повече да се отделя за анализа на работата, преди да се вземе следващото решение. Ето защо окръжните партийни комитети отделят изключително внимание още в процеса на разработката както на перспективните, така и на оперативните, текущите планове и мероприятия, да се избягва дублирането, да се свеждат до минимум заседанията, съвещанията и други подобни мероприятия.

Все повече се утвърждава като стил на работа отговорни партийни, държавни, стопански и обществени дейци да анализират състоянието на работата на място в завода, комбината, АПК и други и да оказват непосредствена помощ за преодоляване на затрудненията, за

Digitized by Google

мобилизиране силите на трудовите колективи, да помагат всеки орган и организация да осъзнава и правилно да поема и изпълнява своите функции.

* * *

Успехите в окръзите са налице, но те много зависят от равнището на управлението, от това как министерствата и другите централни ведомства на практика провеждат политиката на Партията. Много е важно какви делови контакти те поддържат с местните партийни и държавни органи, как решават конкретните проблеми на материално-техническото снабдяване, кооперираните доставки и други.

Анализирайки взаимоотношенията между различните ведомства и окръжните партийни и държавни органи, се установява често пъти немалко неразбиране или неправилно изпълнение, смесване, изземване на функциите.

Едни обсъждат основните проблеми на развитието на предприятията, поддържат близък контакт с окръжните и други партийни комитети, съветват се с тях, съгласуват всички основни свои решения, които се отнасят до техни производствени предприятия в дадения окръг. Но има и такива, които най-много да се обръщат към партийните органи по текущи задачи и вместо да решават бързо, оперативно въпросите на заводите, с бездействието си се опитват да прехвърлят свои функции на местните партийни органи. Партийните органи в критични моменти се заемат и с несвойствени задължения. Не липсват и курнозни случаи. От Севлиево позвънили на вишестоящ ръководител с молба да помогне за осигуряване на основна суровина за един от заводите в града, тъй като има опасност производството да спре. Вместо необходимата помощ отправян им бил призив: „Борете се, другари, борба е нужна за изпълнението на плана“.

Подобни случаи има и в Ловешки окръг. Ръководител от централно ведомство, вместо да се разпореди да се изпълни уговорената с окръжния комитет на Партията задача, изказва съжаление защо се е заел да помага. Коментар тук не е необходим. Не са редки случаите, когато работници на окръжните, градските комитети на Партията са принудени да се заемат с диспечерски, снабдителски въпроси, за да се решават успешно производствените задачи на окръзите, докато отделни отговорни ведомства бездействуват.

Разбира се, има и не малко партийни комитети и организации, които твърде бавно преустройват работата си, не проявяват достатъчно грижи за правилното разграничаване на функциите... Изпускат от погледа си важни проблеми и задачи, които изискват неотложно решаване, принизяват ролята си на политически ръководства. Има случаи, когато партийни кадри не могат да преодолеят старите методи на работа. Опитват се сами да решават всички въпроси, в една или друга степен продължават да изместват държавни и стопански органи и масовите организации. Занимават се често с несвойствени за политическото ръководство функции, отделят много време и сили за решаване на дребни и текущи стопански и други въпроси, които не са от тяхна компетентност. Такива действия, които външно понякога изглеждат оперативни и практични, нямат нищо общо с правилното разбиране на същността на партийното ръководство. Те отклоняват партийните комитети и организации от преките им задължения, стесняват кръгозора на партийните ръководители, увличат ги в административно-разпоредителска дейност, а в същото време изоставят важни проблеми, които чакат партийно становище и решение.

Разграничаването на функциите е по-незадоволително в редица

Digitized by Google

първични партийни организации. Техните събрания в много случаи се превръщат в производствени съвещания. На тях понякога се говори за всичко друго, но не и за хората, за организаторската и политическата работа, за издигане на социалистическата съзнателност на партийните членове.

Слабости се допускат и в дейността на отделни градски и общински комитети. Не са редки случаите, когато те губят време за решаване на задачи, които са задължение на други органи и особено на народните съвети, изместват ги от преките им задължения, опекунстват.

Подобни минуси намират място и в апарата на окръжните комитети. Докато при планирането, при вземането на решенията почти е ликвидирано дублирането, то в процеса на тяхното изпълнение често пъти секретари, членове на бюрата и работници на отделите се заемат с несвойствена за тях дейност. Това особено се отнася до задачите в селското стопанство и строителството. Не са редки случаите, когато комитетите се нагърбват с някои задачи, които са пряко задължение на други органи. Разбира се, в много случаи това става не от желание да се присвояват чужди права и функции, а главно защото ръководствата на тези органи проявяват мудност и неоперативност, не решават своевременно стоящите пред тях задачи.

Не е изключение, когато изпратените в предприятията представители на партийните комитети да окажат помощ по отделни задачи си присвояват правото те да ги решават, вместо да им помогнат с партийни средства сами да свършат работата си. На много места не се разбира правилно и въпросът за съгласуването в работата на партийните комитети с другите органи и организации. С цел да се застраховат и избягнат от отговорност нерядко се внасят за съгласуване в партийните комитети и най-дребни въпроси, понякога без достатъчно да е мислено за тяхното правилно решаване.

Някои партийни органи и организации се увличат по съвместно разглеждане и решаване на въпросите с други органи и организации — правят съвместни заседания, приемат съвместни мероприятия, планове и др. На пръв поглед в това няма нищо лошо, но на практика в повечето случаи ползата е малка. При правилен стил на ръководство съвместна отговорност не може да има. В повечето случаи такъв подход означава, че партийният комитет или организация доброволно поемат част от работата и отговорността на другите органи.

* * *

Сериозни пропуски в разграничаване на функциите има и по вертикална линия — между партийните ръководства от различните равнища. Така например някои общински и заводски партийни комитети под една или друга форма са си присвоили правото да се занимават с кадрови и други важни въпроси, които са от компетенция на първичните партийни организации. Това се отразява отрицателно върху самочувствието на ръководствата на първичните партийни организации. И с основание понякога комунистите негодуват, че на техните събрания се обсъждат и узаконяват предварително решени въпроси.

Не са изключения и случаите, когато правата на първичните партийни организации от централните селища на общините се накърняват от общинските партийни комитети. Самостоятелността на тези партийни организации в решаването на важни въпроси е чувствително ограничена. В някои случаи подобно нещо се забелязва и в окръжните центрове — някои функции на градските партийни комитети се изземват от окръжните партийни комитети.

Digitized by Google

[illegible] и мнения.
[illegible] на [illegible] за [illegible] на характер на [illegible] на [illegible] на [illegible]

Типичен пример са приетите мероприятия и планове на редица партийни комитети и организации за изпълнение на насрещните планове. Много от мероприятията се записват по няколко пъти, в много случаи не конкретно и без адрес. В резултат на всичко това идва формализмът и голямата инфлация на решения и мероприятия и не се достига главната цел — изпълнение на натуралните и качествените показатели на плана.

Правилното насочване, планирането и проверката на изпълнението, както се вижда, са главното в целия механизъм, чрез който на практика се осигурява разграничаването и съгласуването на функциите, осъществяването на ръководните принципи. Не отделните вещи и цифри, а стилът и методите на работа, подходът са обект на контрола. Само при така определен обект контролът ще бъде ефективно средство за разграничаване на функциите.

* * *

Неотменна задача на партийните органи и организации е в духа на изискванията на Единадесетия конгрес на Партията, на Юлския пленум, на Националната партийна конференция да подобряват стила и методите на работа на всички органи на социалното управление. Своевременно да уточняват възникналите проблеми, точно да ги адресират до органите, компетентни и отговорни за тяхното решаване, е необходима черта в подхода и дейността на партийните ръководства и организации.

ПАРТИЙНИЯТ КОМИТЕТ

НЕПРЕСТАННИ ГРИЖИ ЗА НОВОТО ПОПЪЛНЕНИЕ

ВЕСКА СОТИРОВА

Софийският градски комитет, районните комитети на Партията отчитат, че всеки етап от нашето обществено развитие предявява нови, по-високи изисквания към комунистите. В своята дейност по регулиране на социалния и качественния състав те се ръководят от схващането, че формирането на партийния член не завършва с неговото приемане в редовете на Партията, а този процес по същество сега започва. Такива качества като висока идейна убеденост, принципност, деловитост, организационни навици, почиващи на ленинските принципи и норми, нравствени добродетели на комуниста се създават в процеса на идейно-политическото възпитание и практическата работа по изпълнение на партийните решения и задачи.

* * *

Партийните комитети и първичните партийни организации полагат много грижи и внимание за обучението и възпитанието на новоприетите партийни членове. От 5–6 години в градската организация е съз-

Digitized by Google

мобилизиране силите на трудовите колективи, да помагат всеки орган и организация да осъзнава и правилно да поема и изпълнява своите функции.

* * *

Успехите в окръзите са налице, но те много зависят от равнището на управлението, от това как министерствата и другите централни ведомства на практика провеждат политиката на Партията. Много е важно какви делови контакти те поддържат с местните партийни и държавни органи, как решават конкретните проблеми на материално-техническото снабдяване, кооперираните доставки и други.

Анализирайки взаимоотношенията между различните ведомства и окръжните партийни и държавни органи, се установява често пъти немалко неразбиране или неправилно изпълнение, смесване, изземване на функциите.

Едни обсъждат основните проблеми на развитието на предприятията, поддържат близък контакт с окръжните и други партийни комитети, съветват се с тях, съгласуват всички основни свои решения, които се отнасят до техни производствени предприятия в дадения окръг. Но има и такива, които най-много да се обръщат към партийните органи по текущи задачи и вместо да решават бързо, оперативно въпросите на заводите, с бездействието си се опитват да прехвърлят свои функции на местните партийни органи. Партийните органи в критични моменти се заемат и с несвойствени задължения. Не липсват и куриозни случаи. От Севлиево позвънили на вишестоящ ръководител с молба да помогне за осигуряване на основна суровина за един от заводите в града, тъй като има опасност производството да спре. Вместо необходимата помощ отправян им бил призив: „Борете се, другари, борба е нужна за изпълнението на плана".

Подобни случаи има и в Ловешки окръг. Ръководител от централно ведомство, вместо да се разпореди да се изпълни уговорената с окръжния комитет на Партията задача, изказва съжаление защо се е заел да помага. Коментар тук не е необходим. Не са редки случаите, когато работници на окръжните, градските комитети на Партията са принудени да се заемат с диспечерски, снабдителски въпроси, за да се решават успешно производствените задачи на окръзите, докато отделни отговорни ведомства бездействуват.

Разбира се, има и не малко партийни комитети и организации, които твърде бавно преустройват работата си, не проявяват достатъчно грижи за правилното разграничаване на функциите... Изпускат от погледа си важни проблеми и задачи, които изискват неотложно решаване, принизяват ролята си на политически ръководства. Има случаи, когато партийни кадри не могат да преодолеят старите методи на работа. Опитват се сами да решават всички въпроси, в една или друга степен продължават да изместват държавни и стопански органи и масовите организации. Занимават се често с несвойствени за политическото ръководство функции, отделят много време и сили за решаване на дребни и текущи стопански и други въпроси, които не са от тяхна компетентност. Такива действия, които външно понякога изглеждат оперативни и практични, нямат нищо общо с правилното разбиране на същността на партийното ръководство. Те отклоняват партийните комитети и организации от преките им задължения, стесняват кръгозора на партийните ръководители, увличат ги в административно-разпоредителска дейност, а в същото време изоставят важни проблеми, които чакат партийно становище и решение.

Разграничаването на функциите е по-незадоволително в редица

Digitized by Google

първични партийни организации. Техните събрания в много случаи се превръщат в производствени съвещания. На тях понякога се говори за всичко друго, но не и за хората, за организаторската и политическата работа, за издигане на социалистическата съзнателност на партийните членове.

Слабости се допускат и в дейността на отделни градски и общински комитети. Не са редки случаите, когато те губят време за решаване на задачи, които са задължение на други органи и особено на народните съвети, изместват ги от преките им задължения, опекунствуват.

Подобни минуси намират място и в апарата на окръжните комитети. Докато при планирането, при вземането на решенията почти е ликвидирано дублирането, то в процеса на тяхното изпълнение често пъти секретари, членове на бюрата и работници на отделите се заемат с несвойствена за тях дейност. Това особено се отнася до задачите в селското стопанство и строителството. Не са редки случаите, когато комитетите се нагърбват с някои задачи, които са пряко задължение на други органи. Разбира се, в много случаи това става не от желание да се присвояват чужди права и функции, а главно защото ръководствата на тези органи проявяват мудност и неоперативност, не решават своевременно стоящите пред тях задачи.

Не е изключение, когато изпратените в предприятията представители на партийните комитети да окажат помощ по отделни задачи си присвояват правото те да ги решават, вместо да им помогнат с партийни средства сами да свършат работата си. На много места не се разбира правилно и въпросът за съгласуването в работата на партийните комитети с другите органи и организации. С цел да се застраховат и избягнат от отговорност нерядко се внасят за съгласуване в партийните комитети и най-дребни въпроси, понякога без достатъчно да е мислено за тяхното правилно решаване.

Някои партийни органи и организации се увличат по съвместно разглеждане и решаване на въпросите с други органи и организации — правят съвместни заседания, приемат съвместни мероприятия, планове и др. На пръв поглед в това няма нищо лошо, но на практика в повечето случаи ползата е малка. При правилен стил на ръководство съвместна отговорност не може да има. В повечето случаи такъв подход означава, че партийният комитет или организация доброволно поемат част от работата и отговорността на другите органи.

* * *

Сериозни пропуски в разграничаване на функциите има и по вертикална линия — между партийните ръководства от различните равнища. Така например някои общински и заводски партийни комитети под една или друга форма са си присвоили правото да се занимават с кадрови и други важни въпроси, които са от компетенция на първичните партийни организации. Това се отразява отрицателно върху самочувствието на ръководствата на първичните партийни организации. И с основание понякога комунистите негодуват, че на техните събрания се обсъждат и узаконяват предварително решени въпроси.

Не са изключения и случаите, когато правата на първичните партийни организации от централните селища на общините се накърняват от общинските партийни комитети. Самостоятелността на тези партийни организации в решаването на важни въпроси е чувствително ограничена. В някои случаи подобно нещо се забелязва и в окръжните центрове — някои функции на градските партийни комитети се изземват от окръжните партийни комитети.

Digitized by Google

Прекаленото регламентиране, което се допуска от някои комитети, е също израз на неправилно разбиране на проблема за разграничаване на функциите. То сковава инициативата, нарушава самодейния характер на партийните ръководства и особено на първичните партийни организации. Анализът на данните за провеждане партийни събрания показва, че 30—40 на сто, а понякога и повече от тях са проведени по указания на вишестоящите партийни органи.

Среща се и друга крайност. Под предлог за разграничаване на функциите се правят опити за отстраняване на партийните организации от решаването на стопанските задачи. И тази крайност безспорно е грешна и вредна. Партийните организации и техните ръководни органи в никакъв случай не могат да стоят настрана от стопанските дела. Напротив, те заемат и правилно трябва да заемат първенствуващо място в тяхната дейност. Партийната дейност не може да се откъсва от стопанската, те се намират в неразривно единство. Стратегическият лозунг на VII петилетка за висока ефективност и качество стои с най-голяма сила пред партийните организации. Главно съдържание на дейността на партийните органи и организации за един значителен период ще бъдат задачите, поставени от Националната партийна конференция.

Работата не е в това партийните комитети и организации да се самоотстраняват от стопанските задачи, а в това те да ги решават от партийни, от политически позиции, в тяхното полезрение винаги да се намират главните икономически проблеми, въпросите на подбора и възпитанието на стопанските кадри, проверката на изпълнение на решенията, да помагат да се повишава теоретическата подготовка и умение на кадрите, да изучават и прилагат най-пълно основните изисквания за разграничаване на функциите.

В своята дейност по разграничаване на функциите партийните кадри се ръководят преди всичко от пределно ясното изискване на Единадесетия конгрес на Партията, че задачата на партийните органи и организации е да утвърждават у държавните, стопанските и др. органи чувството за отговорност за състоянието на работата в техните сектори, самочувствието им на ръководители.

Правилното разграничаване на функциите се осъществява в трите основни направления: да се подобрява проблемността и планирането в работата на партийните органи и организации, правилно да се подготвят и вземат решения, да се подобрява контролът и проверката на изпълнението.

През последните години бяха обогатени съдържанието, формите и методите на планирането. Широко приложение намери перспективното планиране. Това позволи работата на партийните комитети и организации да бъде по-целеустремена. Повиши се способността им да определят и степенуват основните задачи, вярно да определят не само текущите, но и перспективните проблеми. Налице е стремеж още с планирането да се разграничават функциите на партийните от другите органи и организации на социалното управление.

Въпреки успехите въпросите за разграничаване на задълженията още при планирането не са решени докрай.

Един от основните недостатъци е все още големият максимализъм и затрупване на партийните органи и организации с дребни, текущи, несъществени въпроси. В дейността на редица партийни комитети и организации информациите, отчетите, оценките по текущите задачи отнемат 80 процента от времето и само около 15—20 процента остават за обсъждане и решаване на основните проблеми.

Digitized by Google

Типичен пример са приетите мероприятия и планове на редица партийни комитети и организации за изпълнение на насрещните планове. Много от мероприятията се записват по няколко пъти, в много случаи не конкретно и без адрес. В резултат на всичко това идва формализмът и голямата инфлация на решения и мероприятия и не се достига главната цел — изпълнение на натуралните и качествените показатели на плана.

Правилното насочване, планирането и проверката на изпълнението, както се вижда, са главното в целия механизъм, чрез който на практика се осигурява разграничаването и съгласуването на функциите, осъществяването на ръководните принципи. Не отделните вещи и цифри, а стилът и методите на работа, подходът са обект на контрола. Само при така определен обект контролът ще бъде ефективно средство за разграничаване на функциите.

* * *

Неотменна задача на партийните органи и организации е в духа на изискванията на Единадесетия конгрес на Партията, на Юлския пленум, на Националната партийна конференция да подобряват стила и методите на работа на всички органи на социалното управление. Своевременно да уточняват възникналите проблеми, точно да ги адресират до органите, компетентни и отговорни за тяхното решаване, е необходима черта в подхода и дейността на партийните ръководства и организации.

ПАРТИЙНИЯТ КОМИТЕТ

НЕПРЕСТАННИ ГРИЖИ ЗА НОВОТО ПОПЪЛНЕНИЕ

ВЕСКА СОТИРОВА

Софийският градски комитет, районните комитети на Партията отчитат, че всеки етап от нашето обществено развитие предявява нови, по-високи изисквания към комунистите. В своята дейност по регулиране на социалния и качествения състав те се ръководят от схващането, че формирането на партийния член не завършва с неговото приемане в редовете на Партията, а този процес по същество сега започва. Такива качества като висока идейна убеденост, принципност, деловитост, организационни навици, почиващи на ленинските принципи и норми, нравствени добродетели на комуниста се създават в процеса на идейно-политическото възпитание и практическата работа по изпълнение на партийните решения и задачи.

* * *

Партийните комитети и първичните партийни организации полагат много грижи и внимание за обучението и възпитанието на новоприетите партийни членове. От 5—6 години в градската организация е съз-

Digitized by Google

дадена цялостна система в това отношение, която всяка година се обогатява и усъвършенствува по форми и съдържание. С тази система се цели да се повиши идейно-политическата и организационната им подготовка.

Към РК на БКП са изградени 8 районни и две градски школи по обучението на младите комунисти. В тях през настоящата учебна година са включени над 1200 новоприети партийни членове. Освен това към по-големите заводски, учрежденски и вузовски партийни комитети работят още 14 местни школи. Значителен опит натрупаха школите към ЗПК „Ворошилов", Инжстрой, Автокомбината, Медицинската академия, Висшия машинно-електротехнически институт „В. И. Ленин", ВИФ „Георги Димитров", завод „Ернст Телман" и др. В местните школи са обхванати близо 250 курсисти.

В школите се изучават предимно проблемите на партийното строителство, история на БКП, някои актуални въпроси от политиката на Партията на настоящия етап и др. Всяка година с помощта на кабинетите по идеологическата и по партийно-организационната работа тематичните планове на школата се усъвършенствуват и актуализират. Така например през миналата и тази година значително място е отделено на някои моменти от решенията на XXV конгрес на КПСС и XI конгрес на БКП. Във всички школи се изнасят лекции по някои основни проблеми в изграждането на Комунистическата партия: демократическият централизъм — основен принцип в строежа и дейността на Партията; партийната дисциплина; ленинските принципи на партийно ръководство и норми на партиен живот; членството в Партията и авангардната роля на комунистите; повишаване ръководната роля на Комунистическата партия в етапа на изграждане на развитото социалистическо общество; първичната партийна организация — политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив и други.

Предизвикват голям интерес и такива теми като: „Юлският пленум на ЦК на БКП и отговорността на всеки комунист", „За социалистическия начин на живот", „Критиката и самокритиката — движеща сила в развитието на нашето общество" и др. Най-отговорните хора в районите — секретарите на РК или председателите на РНС, запознават младите хора с миналото, настоящето и перспективите за развитие на районите.

Тематиката е разработена така, че да спомага у младите комунисти да се формира чувство за висока отговорност и гордост от принадлежността им към непобедимата комунистическа гвардия и заедно с това дълбоко да усвояват принципите и нормите на партийния живот.

По указание на ГК на БКП през миналата и настоящата учебна година в рамките на 4—6 учебни часа се изнесоха лекции за 60-годишнината на Великата октомврийска социалистическа революция и българо-съветската дружба.

През последните години успешно се преодолява просветителският характер на занятията в школите. ГК и РК на БКП отделят по-голямо внимание на активните форми в учебния процес, което даде много положителни резултати. По възловите теми се провеждат събеседвания, семинари и практически занятия. Какви практически занятия например се предвиждат в програмата на школата към Ленински РК на БКП? „Ролята и мястото на младия комунист за изпълнение задачите на VII петилетка в съответствие с изискванията на XI конгрес на БКП и Юлския пленум на ЦК на БКП", „Някои актуални проблеми на идеологическата борба на съвременния етап". Последното ще бъде проведено в музея за революционната бдителност.

Digitized by Google

Ръководно начало за работата на школите е постановката, залегнала в Тезисите на ЦК на БКП, а именно: „Едно от главните направления в дейността на идеологическия фронт... да бъде по-нататъшното развитие и утвърждаване на патриотичното и интернационалното съзнание на личността върху здрава класова партийна основа"[1]. За класово-партийното и патриотичното възпитание на младите комунисти паралелно с лекциите допринасят и провежданите в школите срещи със стари революционни кадри, изтъкнати хора на труда. Многократно пред курсистите са разказвали спомени из героичните борби на Партията и РМС, за дълбоките корени на българо-съветската дружба другарите Борис Копчев, Борис Богданов, героят на Съветския съюз генерал-полковник Захари Захариев, Александър Карастоянов — участник в Сталинградската битка, Анна Заимова, Солунка Илчева — сестра на младежкия герой Александър Димитров — Сашо, и др. Правят се посещения и обсъждания на филми и театрални постановки с революционна тематика като: „Допълнение към закона за защита на държавата", „Бой последен", „Почивка в Арко Ирис", „Завръщане към истината", „По дирята на безследно изчезналите" и др. С голям интерес младите комунисти посещават исторически места и нашите социалистически строежи. Всяка година новоприетите комунисти от завод „Е. Телман" и завод „Г. Димитров" организират походи по стъпките на трънския партизански отряд, от Кремиковци — до паметника на чавдарци. Почти всички райони уреждат за новоприетите комунисти екскурзии до връх Шипка и Бузлуджа. Всяка година школата към Димитровския РК на БКП посвещава едно от занятията на борбите на столичната партийна организация. Курсистите посещават историческите места, свързани със стачните борби и демонстрации, с имената на строителите на нашата партия — Д. Благоев, Г. Кирков, Г. Димитров, В. Коларов и др.

Градският и районните комитети умело използват честването на бележити исторически дати и годишнини за класово-партийното и патриотичното възпитание на новоприетите комунисти. Във връзка с 30-годишнината на социалистическата революция в България се проведе общоградска викторина на тема: „БКП — организатор и ръководител на въоръжената борба на българския народ". Тя се прие много хубаво както от младите комунисти, така също от РК и първичните партийни организации. Такава викторина се проведе и във връзка с XI конгрес на БКП. На базата на този опит се организира и градската лектория по повод 30-годишнината от победата над хитлеристка Германия. За школата към РК на БКП „В. Левски" 9-ти май се превърна в традиционен празник, като се отбелязва с викторина и среща с участници във Великата отечествена война на Съветския съюз и активни борци против капитализма и фашизма. В редица школи и партийни организации се проведоха интересни инициативи, свързани с честването на Великата октомврийска социалистическа революция — като викторини „Вечери на българо-съветската дружба", издирваха се имената на български участници в революцията и тяхната дейност за укрепване на съветската власт и пр.

Характерното и полезното в тези мероприятия е това, че в тях участвуват най-активно и творчески самите млади комунисти. Те самостоятелно си разработват въпросите и изказванията, които четат пред своите другари.

---

[1] Тезиси на ЦК на БКП във връзка с подготовката на Единадесетия конгрес на Партията, С., Партиздат, 1976 г., с. 190.

Digitized by Google

* * *

Голям успех за градската организация е създадената практика за приключване на учебната година в школите. През последните 3—4 години се утвърдиха разнообразни и ефективни методи, които съответстват на общообразователната и идейно-политическата подготовка на новоприетите комунисти и заангажират по-активно вниманието и творческото им мислене. Наред със зачотите, изпитите, обобщителните и семинарните занятия учебната година в школите приключва с научно-практически конференции. Така например в Благоевски район се проведе конференция на тема: „Георги Димитров — строител на Българската комунистическа партия — партия от нов тип". В район „В. Левски" и район „9-ти септември" се организираха конференции за авангардната роля на комунистите, в Кирковски и Благоевски район се проведоха Благоево-Димитровски зачот, в Кремиковци — викторина на тема: „Какво знаем за Българската комунистическа партия — партия от нов тип", в която участвуваха всички курсисти от школата. Освен това една част разработиха писмено въпросите из историята на Партията, като повече от тях бяха високо оценени от комисията, която ги прегледа, а други се явиха на писмен изпит. Много ефективна се оказа като форма за проверка на знанията на младите комунисти разработката и защитата на реферати. Тя се явява стимул за задълбочено и сериозно отношение към учебната работа и спомага да се развива самостоятелното творческо мислене. Примерните теми за реферати се определят още в началото на учебната година. Уточняват се научни ръководители и консултанти — предимно преподаватели по „Основи на марксизма-ленинизма" от ВУЗ и АОНСУ. Те рецензират рефератите, дават оценки, изразяват своето становище писмено или устно на самата защита. Всички участници в школите пишат реферати, които се обсъждат в секциите. Най-добрите реферати се защищават от курсистите в присъствието на целия състав на школата, пред комисия, в която влизат освен научни работници и първият секретар на РК и председателят на РК на активните борци.

През 1977 г. 36 на сто от състава на школата на Ленински РК защитиха реферати.

Районният комитет и комисията дават оценка и излизат с предложение пред съответната първична партийна организация рефератът да се прочете на партийно събрание.

В Благоевски и Димитровски район има новоприети комунисти, които по различни обективни причини не могат да посещават занятията на школите. Те са получили поръчения да разработят реферати и да ги представят на края на учебната година за рецензия и защита.

По указание на ГК на БКП учебната 1977/78 г. ще завърши така, че всеки курсист в школата ще направи писмена разработка или автореферат, с който ще се представи пред своята първична партийна организация.

Отделно от това районите са заплануували и други различни форми теоретични конференции, изпити и пр.

В столичната партийна организация добре се използва научният потенциал от кадри за работа с младите комунисти в школите и като научни ръководители на конференции.

За повишаване равнището на учебната работа в школите голямо значение има това, че по основните теми лекции се изнасят от постоянни преподаватели, които водят семинарите и събеседванията. Това създава условия за по-близък контакт между преподавателите и курсистите, за по-конкретно опознаване на тяхната предварителна подготовка с оглед да се доближава преподаваният материал до възможностите на комунистите и техните интереси.

Digitized by Google

* * *

Успехите на градската партийна организация в школата по обучението на новоприетите комунисти се дължат на близкото и конкретно ръководство от страна на ГК и РК на БКП. Всяка година отдел „Организационен“ на ГК обсъжда тези въпроси съвместно със секретарите и завеждащите отдели на РК. Членовете на отдела и методическият съвет към кабинета по партийно-организационната работа и Институтът за пропаганда на марксизма-ленинизма на ГК правят проверки на място, присъствуват на занятия, оказват теоретическа и методическа помощ; предлагат и съдействуват за организиране на редица инициативи в школите.

Районните комитети на БКП също така следят отблизо работата на школите. Тематичните планове се утвърждават от бюрата. Много непосредствено с работата на школите се занимават отделите „Организационен“ и „Пропаганда и агитация“ на РК. Кабинетите по идеологическата и партийно-организационната работа осъществяват практическото ръководство в работата на школите. Благоевски РК, РК „9-ти септември“ след всяко занятие правят оценка на присъствието, сигнализират секретарите на първичните организации за отсъствия от занятията, търсят отговорност от онези, които идват неподготвени за събеседванията и семинарите.

В помощ на РК на БКП са изградени учебни съвети, които осъществяват организационно-методическо ръководство на школите. Техни председатели в повечето случаи са завеждащите отдели на РК. Включени са и активни борци против фашизма и капитализма, други отговорни сътрудници на комитетите. Широка и многостранна дейност развива учебният съвет към Ленински РК. Сериозен успех е и това, че се внесе по-голяма диференцираност в обучението. В школите са сформирани секции и групи по отрасли. Лекциите и упражненията се водят отделно. По този начин се спазва изискването да се съобразяваме с образованието и равнището на подготовка на различните категории.

В процеса на обучението се утвърди и практиката на самоуправление на отделните групи и секции. Всяка от тях си избира ръководство (съвет) из средата на самите курсисти. Те следят за дисциплината и отсъствията, получават литература, раздават плановете за семинарите и събеседванията, организират културно-масовите инициативи. Фактически те са първите помощници на преподавателите в учебната работа.

Не малка част от комунистите с 1—2-годишен стаж са включени и в системата на партийната учебна година. От наблюденията, които имат ГК и РК и партийните бюра, личи, че те са едни от най-активните участници в семинарите, събеседванията и практическите занятия.

На близък контрол и отчет от страна на ЗПК, УПК и партийните бюра са и тези млади комунисти, които продължават образованието си във висши учебни заведения, техникуми и други училища. Такива в столицата са над 250. Заводските партийни комитети и партийните бюра в „Балканкар“, „Ернст Телман“, Българска кожухарска индустрия и елдепо „Подуяне“ и „Средец“ системно следят как те се представят на изпитите, добрите сочат за пример на останалите.

Съществен момент в работата с младите комунисти е **връчването на партийните членски книжки.** На този акт ГК и РК също отделят много голямо внимание, като се стремят връчването на книжките да стане в такава обстановка и по такъв начин, че да се запомни за цял живот. За тази цел всички районни комитети си разработиха специални ритуали. Връчването на партийните членски книжки става тържест-

Digitized by Google

вено в Музея на революционното движение, в музеите „Д. Благоев", „Г. Димитров", „В. Коларов", на Гарнизонното стрелбище и Музея на българо-съветската дружба. На тържествата присъствуват секретари и членове на бюрата на РК, стари революционни дейци, близки на младите комунисти, често пъти и техните поръчители. Изнасят се подходящи програми — рецитали. Комунисти, активни борци, комсомолци и пионери поднасят приветствия и цветя на младите комунисти, които от своя страна ги оставят в музеите пред ликовете на загиналите. По правило партийните билети се връчват от първите секретари на РК, активни борци и герои на НРБ или герои на социалистическия труд. ГК на БКП в Банкя и РК на БКП „9-ти септември" връчват на младите комунисти Устав и Програма на БКП, други важни партийни документи — Отчетния доклад пред конгреса и др.

Незабравим ще остане за младите комунисти от район „9-ти септември" 31 май 1977 г. Над 60 млади комунисти, придружени от секретарите на първичните партийни организации, техни поръчители и близки се събраха в районния комитет. С огромни букети червени карамфили и венци в ръце те се качват в рейсови коли. В колите звучат наши и съветски революционни песни, свирят акордеони. Рейсовете потеглят из Софийското равно поле. Развълнувани, те спират в с. Кубратово. Тук в музея скривалище на партизаните от бригада „Чавдар" Дончо Витанов, или както всички го наричат бай Дончо, очаква новоприетите комунисти от района. Активен борец, той разкрива историята на партийната организация от този борчески район, говори за събитията, свързани с музея. Младите партийни членове — Мая Гергинова и Емилия Георгиева поднасят букет карамфили пред паметника, издигнат близо до музея. Колите потеглят за с. Локорско. На лобното място на двама партизани, убити в околностите на селото, младите комунисти поставят свежи червени карамфили и застават на почетна стража. Стари революционери от Локорско, близки другари на загиналите, разказват за живота и смелия им подвиг.

В центъра на с. Локорско се издига величествен паметник. Др. Юнаров, секретар на първичната партийна организация в с. Локорско, се обръща с приветствени думи към младите комунисти. На колене с едноминутно мълчание гости и земляци от селото почитат паметта на скъпите жертви. Бойка Найденова и Григор Нушев от името на младите комунисти поднасят венец пред паметника. Внушителната колона от стари революционери, млади комунисти, комсомолци и пионери се отправят към братската могила в красивата борова гора над селото. Първан Генов разказва вълнуващи спомени за участието на комунистите и ремсистите от с. Локорско в антифашистката борба, за смелите народни чеда, чиито кости са събрани в Братската могила. И тук едноминутно мълчание и венец, поднесен от Витан Димитров и Виолета Бораджийска. Надвечер на площада пред паметника на Димитър Тошков — Захари, секретар на нелегалния районен комитет на Партията, се събират много гости от селата и София, бойни другари на героя, негови близки. Тук младите комунисти ще получат партийните си билети. Заедно с тях се вълнуват над три хиляди души. Крум Грозданов, първи секретар на РК на БКП „9-ти септември" открит тържеството. Георги Йорданов, близък другар и съратник на Димитър Тошков, разказа спомени и призова младите комунисти да бъдат верни и всеотдайни на делото на комунизма. Партийните членски книжки бяха връчени от Крум Грозданов, Магда Тошкова — другарка на Димитър Тошков, и генерал Тошков — негов брат. Гаврил Карев — председател на РК на АБПФК — приветствува новото попълнение на Партията по случай получаването на партийните билети. Всеки комунист, получил новия билет, остави червен карамфил пред паметника.

Digitized by Google

Отговор обещание от името на младите комунисти прочете Йорданка Стоянова, а Христина Парцова декламира стихотворението „Комунист". В прекрасната пролетна вечер за възхвала на Партията артисти от театъра на словото изнесоха вълнуваща програма. Тържеството завърши със заря, посветена на Ботев и загиналите за свободата на народа. Йорданка Вандева сполучливо изрази чувствата, които вълнуваха младите хора: „Всичко, което изживях днес, ме кара мислено в себе си да се закълна и да не пожаля сили, да бъда достоен член на БКП и продължител на делото, за което са дали живота си такива прекрасни комунисти – синове на България".

Досегашният опит убедително показа, че тези ритуали са вълнуващ празник не само за новоприетите комунисти, но и за техните семейства, за техните другари по работа и играят изключително голяма роля за класово-партийното възпитание на новоприетите комунисти. Ето защо ГК на БКП поставя задачата тези ритуали все повече да се обогатяват и насищат с идейност и емоционален заряд.

* * *

Градският комитет винаги си е давал сметка, че горепосочените резултатни мероприятия и инициативи, организирани от ГК, РК и партийните комитети по места, имат своята стойност, но решаващо условие за възпитанието и израстването на новоприетите комунисти като достойни членове на Партията има работата на първичните партийни организации с тях. Защото тук те на практика участвуват в реализирането на партийната политика и решения, получават поръчения и се отчитат по изпълнение на уставните си задължения.

Мнозинството новопристи комунисти активно участвуват в живота на първичните партийни организации. Повечето от тях имат постоянни поръчения. Една значителна част са избрани в ръководните органи на ДКМС. Партийното ядро в ръководните комсомолски органи през тази отчетно-изборна кампания е нараснало на 76,8 на сто. Така например 61,7 на сто от секретарите на комсомолските дружества сред трудовата младеж и 28,9 на сто от секретарите сред студентската младеж са комунисти. За секретарите на организации този процент е съответно 84,9 на сто и 83,3 на сто.

Анализът на данните от една анкета в Благоевски район показва, че средно около 70 на сто от младите комунисти са включени в обществено-политическия живот на трудовите колективи с постоянни партийни поръчения. От приетите през 1977 година 45 са избрани в ръководните органи на ДКМС, 9 в профкомитетите, 11 имат други поръчения и 42 имат отговорни временни задачи и поръчения.

Близо 1/3 от младите комунисти във Висшия институт за архитектура и строителство са избрани в ръководните органи на ДКМС, а 75 на сто от членовете на домсъветите към студентските общежития са също членове на БКП.

Голямото мнозинство млади комунисти съзнателно, с чувство за отговорност изпълняват възложените им поръчения, проявяват дисциплинираност и се изявяват в живота на трудовите колективи.

Значителна част от новоприетите комунисти са избрани в ръководните органи на профорганизациите, в комисиите за народен контрол. Значителен е броят на тези, които са заангажирани като пропагандисти. Много конкретно работят с новоприетите партийни членове заводските партийни комитети и първичните партийни организации при завод „Ернст Телман", „8-ми март", „Пролетарий", млекокомбинат „Сердика", ЗТК „Зебра", „Наркооп", „Българска коприна", Софийски телефонни и телеграфни станции, Инжстрой, „6-ти септември" и др.

Градският комитет насочва партийните комитети в партийните бю-

Digitized by Google

ра да се избират повече млади хора, като по този начин ще овладяват партийния подход, ще се учат в практическата работа и ще растат като резервни кадри.

Много партийни бюра следят отблизо как младите комунисти изпълняват възложените им задачи, оказват конкретна помощ в преодоляване на трудностите, насочват ги, търсят начини и форми да дават своевременно оценка за тяхната работа и растеж. Умело в това отношение се използва самоотчетът на младите комунисти.

Много резултатен и с голям възпитателен ефект е опитът на редица партийни организации да възлагат партийни поръчения на изтъкнати производственици и общественици, да предават своя опит на младите комунисти. Стоилка Ранкова, герой на социалистическия труд в „Ернст Телман", е получила поръчение да обучи и предаде опита си на младите комунисти Цв. Домишлярска, Виолета Воденичарова, Екатерина Самокушева, Янка Казакова, които с нейна помощ от норма 1800 вретена преминаха на работа на 2700—3000 вретена. Не случайно цялото предприятие мина на многомашинно обслужване и рапортува за изпълнението на плана си за миналата година на 1. XII. 1977 г.

В разстояние на 1—2 години из средата на младите израснаха такива партийни членове като Елза Попова от „Наркооп", секретар на комсомолско дружество, член на управителния съвет на ЦКС, ръководител на бригада; К. Митанова — шивачка в комбината „Пролетарий", владее 4 вида машини. От произведените 40 000 бройки трикотаж всички са с оценка „К". Такива млади комунисти в столичната партийна организация са стотици.

ТРУДОВАТА МЛАДЕЖ В БОРБАТА ЗА ВИСОКО КАЧЕСТВО И ЕФЕКТИВНОСТ

Този въпрос бе обсъден на разширен пленум на окръжния комитет на БКП в Русе.

В доклада и във встъпителното слово на Николай Ценев, секретар на окръжния комитет на Партията, беше разгледана дейността на партийните комитети и организации за претворяване в дела решенията на Декемврийския пленум на ЦК на БКП от 1967 г. за работата с младежта и Комсомола.

През изминалите 10 години е повишена ролята на Комсомола и младежта в решаването на икономическите, социалните, политическите и културните задачи на окръга. Утвърждава се нов подход към проблемите на трудовата младеж.

В резултат на системните грижи на партийните организации, комсомолските дружества и организации укрепват организационно, задълбочава се развитието на самодейния им характер.

Трудовата младеж по-активно участвува в решаването на социално-икономическото развитие на окръга. Над 20 на сто от заетите в производството работници са младежи до 30-годишна възраст. В някои предприятия, като ДМЗ „Г. Димитров", МЗ „Модул", корабостроителния и кораборемонтен комбинат „Иван Димитров" те се движат между 35 и 40 на сто, и в заводите „Арда" и „Янтра" младежите са над 50 на сто. С активното си участие в социалистическото съревнование младите работници и специалисти допринесоха за предсрочното изпълнение на плана за шестата петилетка, за което бяха наградени с преходното червено знаме на ЦК на ДКМС. През 1975 г. за големия принос на селската младеж в борбата за издигане културата на земеделието Русенската окръжна комсомолска организация бе наградена с орден „Червено знаме на труда" и с преходното червено знаме на Министерството на земеделието и хранителната промишленост.

И сега през годините на седмата петилетка младото поколение внася своята дан в борбата за изпълнението на плана за социално-икономическото развитие на ок-

Digitized by Google

ръга. Съревнованието между младежите се води под девиза: „Младежки труд, учение и творчество — за високо качество и ефективност". През изтеклите две години младежките производствени единици са се увеличили на 427, в които са обхванати над 5500 работници и специалисти. Над 2800 младежи са носители на званието „Млад качественик", а 567 работят със собствен качествен щемпел. Разшири се движението „Да овладеем майсторството и да достигнем резултатите на челниците в труда и ученето". В него участвуват 97 на сто от всички младежи, заети в материалното производство.

Движението на ТНТМ се утвърди като полезна форма за всестранна изява на творческите сили и възможности на младите специалисти и работници. Сега клубовете за ТНТМ са 211 при 100 през 1971 г. и в тях са обхванати над 4000 младежи и девойки. В окръга се осъществяват други инициативи като: „Всеки младеж рационализатор на своето работно място", „За себе си и за оня младеж" и пр. За активно участие в прилагането на инициативата на кремиковските металурзи окръжната комсомолска организация бе наградена с преходното червено знаме на ЦК на ДКМС и вимпела на Ленинския комсомол.

Пленумът прие разгърната програма за подобряване работата на партийните органи и организации с Комсомола.

В нея се предвижда: при разработването на годишните производствени планове да се конкретизират задачите, които ще решават младежките производствени единици; съревнованието да се води под девиза: „Фонд седма петилетка". Ще се изисква партийните организации да оценяват приноса на младежта и Комсомола за изпълнението на насрещния план, за повишаване качеството и ефективността на производството, за постигане максимални икономии на суровини, материали, горива и енергия.

Партийните органи и организации ще оценят състоянието на младежките производствени единици и ще вземат мерки за тяхното укрепване, за повишаване производствената квалификация на младите механизатори и пр. Предвижда се до 1980 година в животновъдството да бъдат изпратени нови 200 младежи и девойки.

Борислав ГЕОРГИЕВ
кореспондент на сп. „Партиен живот"

РЪКОВОДНО ПОЛИТИЧЕСКО ЯДРО И ПЪРВООБРАЗ

ПРИМЕРЪТ НА КОМУНИСТИТЕ

Цехът, в който е изградена нашата първична партийна организация, се нарича „Дообработка". Самото име подсказва и неговите функции. Това е мястото, където, като се използват неограничените възможности на химията, суровината се превръща във влакна. Тук се постигат необходимите качества на влакната: здравина, дебелина, дължина и пр. В такъв вид продукцията тръгва към текстилните предприятия из страната или за износ. Този факт от само себе си определя голямата отговорност, която лежи върху първичната партийна организация. Той предопределя и едно от главните направления на нашата дейност, а именно: да формираме висококвалифициран, дееспособен трудов колектив. За реализирането на тази цел партийното бюро и първичната партийна организация се стремят, на първо място, да повишат образователното равнище на комунистите като база за придобиване на висока квалификация, която е особено необходима за производство като нашето — сложно по своята същност, високоавтоматизирано, наситено с електроника.

Digitized by Google

Какво беше положението преди 3—4 години? При състав на първичната партийна организация около 40 комунисти, 12 от тях бяха с основно образование, а останалите със средно и един с висше образование. Партийното бюро огледа въпроса от много страни и стигна до извода, че е необходимо да се повиши общата подготовка на комунистите и възложи на всички, които бяха с основно образование, да завършат средно образование.

Как постъпихме? Проведохме разговори със заводския партиен комитет и стопанското ръководство. Целта беше да уточним начина, по който хората ще повишават своето образование. Защото организацията за реализация на това наше решение несъмнено щеше да предизвика редица трудности. При нас се работи на непрекъснат трисменен режим. Необходима беше точна съгласуваност и определяне на времето за работа и времето за обучение. От това, доколко правилно щеше да бъде разбран въпросът, зависеше изпълнението на решението. За наша радост заводският партиен комитет и ръководството на комбината подкрепиха тази идея и с тяхна помощ бяха създадени условия за нормално протичане на учебния процес.

Партийното бюро насочи хората към онези професии, които са присъщи на нашето производство. Комунистите проявиха разбиране и днес и дванадесетте притежават дипломи за завършено средно специално и професионално образование. Сега нашата първична партийна организация наброява 50 члена, от които 8 на сто са с висше образование, 4 на сто с полувисше, 32 на сто със средно специално, 48 на сто със средно професионално и само 8 процента с основно образование. С други думи в партийната организация останаха само трима комунисти с основно образование и те са на възраст над 45 години.

С това първичната партийна организация би могла да счита въпроса за приключен. Решението всички комунисти да имат средно образование обаче не беше самоцелно. Ние разбирахме, че 50 комунисти при 311 човека в цеха не ще бъдат в състояние сами да отговорят на високите изисквания. Ето защо на тях ние гледахме като на пример за подражание и не сгрешихме. Последователи на комунистите се намериха. Разбира се, тук голям дял има и широката разяснителна работа на първичната партийна организация и на партийните групи по места, но несъмнено и двете заедно изиграха решаваща роля. Само за две години в професионално-учебния център повишиха образованието си 32 члена на нашия колектив. Стремежът на първичната партийна организация е тази инициатива да се доведе докрай, всеки наш член на възраст под 40 години да получи средно образование.

Тук няма да разказвам за трудностите, за колебанията у някои хора, сблъскали се със сложната химия в учебния процес. Те бяха преодолени с активната намеса и подкрепа на първичната партийна организация и отделните комунисти. Така на практика осъществяваме изискванията на Великотърновското съвещание, Единадесетия партиен конгрес, Тезисите за състоянието и развитието на Българската комунистическа партия и на обществените организации и движения — първичната партийна организация да се превърне в политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив.

Сега пред нас стои друга важна задача. От няколко години интензифицираме труда в цеха. Оборудването подменяме с ново или го реконструираме. Всичко това се извършва със собствени сили, с минимум капиталовложения. Не е лесно наред с тази задача да се решава и постоянната — изпълнението на насрещния план. Първата трудност възникна със започването на монтажа на осма нишкова универсална линия. Това е производствена линия, чийто капацитет надхвърля ка-

Digitized by Google

пацитета на три от старите линии, взети заедно. Възникна въпросът: кои хора да се захванат с монтажа. Разбира се, погледа насочихме към поддържащия персонал. С откъсването от основните му задължения обаче неминуемо щяхме да затрудним останалите работници и цеха като цяло по отношение на неговото поддържане. Тук беше необходима намесата на първичната партийна организация, на всеки комунист, за да може успоредно с монтажа да бъде в изправност и цехът, гарантиращ изпълнението на плана. Това бяха важни моменти, в които пролича съзнателността на всеки комунист, чувството за отговорност, за дълг, за чест пред колектива.

Тази производствена линия вече е предадена на комбината. Пред нас застана нова задача — нейното пускане в експлоатация и достигане на технологичните показатели, а така също да докажем проходимостта на произвежданата от нея продукция в текстилната промишленост. Стои открит и въпросът за създаването на технологии за производството на отделните асортименти. Наскоро тази задача беше поставена пред колектива на нашия цех и сега ние правим всичко необходимо, за да оправдаем доверието на ръководството на комбината. Вече формираме група от специалисти и работници, които ще поемат основните функции и голямата отговорност за решаването на този въпрос. На това ново съоръжение изпратихме най-опитните работници, комунисти, специалисти, като инж. Н. Наумов, инж. Н. Божилов, старите машинисти Т. Драгиев, Б. Анастасов, Ж. Динев и други.

Много са случаите, които мога да посоча за примери, в които наши комунисти показаха своите положителни качества, своето достойнство, организираност, дисциплинираност, всеотдайност.

Спомням си такъв случай, който мисля, точно характеризира същността на комунистите. Поради употребата на заместители вместо оригинални масла една машина се повреди. Това се случи по време, когато планът беше особено напрегнат. Пред нас изникна проблемът дали да спрем съоръжението за ремонт и с това да не изпълним плана по обем или да работим с риск да похабим машината, да произведем и некачествено влакно.

Разгледахме въпроса. Времето за ремонт, посочено от специалистите, беше 30 дни. Този срок беше неприемлив. Обърнахме се към всички комунисти за съвет. Реши се, че ако се работи денонощно, ремонтът ще се съкрати до 15 дни. Начело застанаха комунистите. Всички напрегнаха сили до максимум, за да се компенсира престоят на тази линия. Резултатът изненада и нас самите. Завършихме ремонта за 12 дни и преизпълнихме плана със 116 тона. Анализът, направен по-късно, показа, че този успех е плод на добрата организация, на точния разчет, на високото съзнание, проявено от комунистите и от целия колектив.

Така работим всеки ден, всяка година. Нашият стремеж е първичната партийна организация със своите дела на практика да се изявява като първообраз на трудовия колектив. Засега смятаме, че сме положили началото. Националната партийна конференция ще ни въоръжи с нови идеи и виждания, ще ни посочи конкретни пътища и средства за усъвършенствуване организацията на работата, в резултат на което още повече ще растат нашите успехи.

Койчо НЕДЕЛЧЕВ
секретар на първична партийна организация
при СХК „Димитър Димов" — Ямбол

Digitized by Google

И ДО ДЕН ДНЕШЕН

Много отдавна Минчо Беленозов бе разбрал, че топлата дума към човека, якото рамо на другаря, протегнатата ръка за помощ са скъпоценности над скъпоценностите. Появят ли се те, съмнението, егоизмът, отчуждението се стопяват, както ледът се стопява при първото подухване на южния вятър. Знаеше, че не живее сред безпорочни, нито сред катадневни щастливци, но се радваше, че всеки ден среща хора, които обича и които го обичат. Кой пък не е прекрачвал прага на неговия кабинет. Идват писатели, художници, самодейци, партийни работници, гости на Ямбол. Едни споделяха радости и тревоги, други търсеха съвет или известяваха за ново събитие. Разговаряха развълнувано и откровено. Директорският кабинет се превръщаше в дискусионен клуб, в методически център, в гостоприемна. Идваха по всяко време — работно и извънработно. Но нима за човешките вълнения съществува работно и извънработно време? Тъй неговият път в живота се е успоредявал и се е пресичал с пътищата на много съвременници. Бе срещал бедни мечтатели, заможни недоволници, бързо преуспели парвенюта, посредствени таланти, индивидуалисти, клеветници, любимци на вчерашни властници, ала най-много тъга са натрупвали у него безсърдечните, похитителите на доброто у човека, лишените от сетива да уловят и най-малките трептения на човешката обич. Изначален порив, непрекъснато възпламеняван от партийните идеи и принципи, крепи ръката му, протегната за другарска взаимопомощ, придава ускорение на градивните амбиции у него с единственото желание да стане светът не само по-динамичен, по-механизиран, но и по-добър, с по-малко болка и с повече радости. Така го помнят и така го познават. Неговите думи не разделят хората, а ги събират, притежават силата да споят в съдружие, да стегнат в монолитен колектив. Защото колективът в единение е способен да промени и да разкраси света. Казват за него, че през целия си живот е създавал повече приятели и по-малко врагове. Не че живее дните си в несъпротива на злото, в някакво християнско опрощение. Мнозина му се възхищават за това, че у него хармонично се съчетават стародавните черти на българина — честност, искреност, трудолюбие, с високите нравствени принципи на комуниста. Тази контактност с хората, обаянието на неговата личност не се крепят на либерализма и доброманията, нито на безцеремонното погазване правилата на партийния живот. Като секретар на първичната партийна организация при окръжния съвет за култура в Ямбол и като директор на окръжната библиотека често пъти му се е налагало да наказва и да опрощава. Как да съчетае и да съразмери двете начала — партийното и административното, нареждането с убеждението. Той не забравяше, че за партийния секретар представата за добрия човек, изграден цялостно, включва в себе си борбеността, непримиримостта с консерватизма, с всички отрицателни прояви на личността. Веднъж комунист от партийната организация пиян, бе предизвикал публичен скандал. Случай срамен и недостоен. Някои от организацията бяха склонни към снизхождение. Нали сме хора, разсъждаваха те, познаваме и прошката. Други предлагаха всичко да се уреди тихо, без излишен шум, както се урежда семеен въпрос.

Той, секретарят на първичната партийна организация, следваше да определи своята позиция. И да предприеме мерки. В себе си осъждаше постъпката на комуниста. Не се страхуваше от случайните оценки и разсъждения, единствено се затрудняваше в избора на средствата за въздействие. Тежкото наказание щеше да засили чувството за несправедливост. Беше пил от огорчението на хората, наказани не според тяхното провинение, и познаваше будуващата им неудовлетвореност. Пристрастието с какъвто и знак да бъде белязано, положителен или отрицателен, е винаги осъдително. Да постъпи както го съветваха някои — да махне ръка на случая. Тогава като че ли всички щяха да бъдат доволни. Единствено незачетени щяха да останат принципите. Осемнадесетгодишната практика на секретар на първична партийна организация го беше научила да не оставя без внимание и добрите прояви, и лошата постъпка. Наказанието е също форма на въздействие, но то следва не толкова да възмездява, колкото да помага. Не приобщи ли то човека, не го ли притегли към колектива, не му ли върне вярата в нагласата за съзидателен труд, то било тропане около запустяла къща. Пък и човешката природа така е устроена, по-лесно да възприема похвалите и болезнено наказанието, ако и да е найдребното. Провинилият се комунист беше способен работник, но прекалено самонадеян и със самочувствие, непокрито от ре-

Digitized by Google

алните му възможности. Реши да поговори с него. Непринудено и открито. Терзаеше го едно съмнение: дали разбира вината си. Случаят още не бе отшумял, някои от комунистите се споглеждаха в очакване какво ще предприеме секретарят.

Беше в началото на зимата. Ямбол и цялото поречие на Тунджа бяха притиснати от гъста мъгла. От Бакаджика полето изглеждаше като залято от бяла вода, безкрайна и безтрепетна. От север приближаха патици и цял ден тревожният им грак огласяше града. Дърветата в парка бяха подобни на сенки, внезапно изскачаха от мъглата и внезапно изчезваха. Вървяха и разговаряха. Застигаха ги работници от текстилния комбинат и ги подминаваха с ускорена крачка. Провинилият се омаловажаваше своята постъпка. Предизвикали го. Ако се търси някаква отговорност, нека се потърси от другите. Пък всяко чудо за три дни. Ще пошуми и ще отшуми.

Учудваше го лекомислието на другия. Нима беше забравил, че е комунист и за Партията не е безразлично поведението на комуниста. Или се надява, че към него ще се отнесат по друг начин. Особен начин, който негласно включва в себе си привилегията. Дълбоко в себе си не понасяше хората, чиято самовлюбеност претендираше за особени права, за по-специално отношение. Елитарното мислене, елитарното поведение е нравствената смърт за комуниста. Нима провинилият се мисли, че в тяхната организация членуват два вида комунисти, едните, които притежават само права, а другите — единствено задължения. Тогава у него се оформи решението да занимае със случая партийната организация. Партийното събрание е висш съдник, справедлив съдник. То познава трудни въпроси, но не и неразрешими. Нека то каже властната си дума. Предвижда как ще протече диалогът между партийното събрание и провинилия се. Ще се чуят различни гласове — и много строги, и милосърдни. В едно е сигурен — покъсно събранието потвърди неговото предвиждане — партийният колектив ще спори, ще разсъждава и ще се отнесе справедливо. Тъй е запомнил, отделният комунист може да сгреши, нали не живее между безгрешници, но партийната организация почти никога не греши. Тя е тънко сито, което отсява справедливото от несправедливото, сладкото от горчивото. Събранието на комунистите не познава страстите, присъщи на отделната личност, то се отнася еднакво към всички, подобно на слънцето, което не си избира места, които да огрее и които да държи в сянка. То, събранието, умее да води диалог с най-умния от комунистите, с най-властния, с по-малко образования, способно е да захвърли лъскавите дрипи на възгорделия се.

Стремежът му е всяко събрание в тяхната организация да бъде събитие. С нещо да се запомни. Подготвя събранията старателно. Не счита работата си завършена, ако не събуди интереса на комунистите. Може да се каже, една трета от комунистите участвуват в разискванията на всяко събрание. За него формулата на успеха било в производството, било в духовната област е създаването на активни, дееспособни партийни организации. Силната личност в колектива сътворява част от общото дело, сплотеният, можещият партиен колектив е способен да създаде цялото. И усърдието му на партиен секретар има една цел и една посока — непрекъснато да сплотява комунистите, да изгражда у тях високо чувство за отговорност за възложената работа, да влизат те в сблъсъци със старото, отживяващото, както у другите, така и у себе си. Мъчителна е борбата със себе си. Мъчителна и трудна. Силните духом първи започват борба със собствените недостатъци. При тях самокритиката предхожда критиката, самоглеждането им помага да видят повече, усилва сетивата им за добрите дела на хората. В тяхната партийна организация членуват хора с различни професии, образование, длъжности, събрани са комунисти от 6 културни института и организации. Общият характер на културната дейност, общите цели и задачи ги обединяват, но всеки институт работи по специфични проблеми.

Някои ще се запитат дали е възможно да се обединят усилията на една сборна партийна организация да се нагласи тя към творческо пресъздаване. Той доказа, че е възможно. В годишния план на организацията хармонично са съчетани общите и специфичните задачи, органично споени по време и според възможностите. Комунистите разискват по съществени проблеми от дейността на отделните институти. Обсъждат компетентно, задълбочено и откровено, критично и самокритично. Често пъти той започва пръв. Започва с критичен анализ на своята работа, не колко е свършено, а как е свършено, не толкова за явленията, събитията, фактите, а много повече за тяхната първопричина. Понякога не достига информация за работата на отделните институти. Тогава Беленозов посещава комунистите на работните им места, разговаря с тях, съветва се за предстоящите задачи на организацията. Заедно с информацията за непосредствена работа на институтите, обогатяват се и неговите познания в различните области на културната дейност. В окръжния исторически музей се запознава с плановете за новите разкопки на старинния град Кабиле, в кукления театър присъствува на репетиция, в окръжния държавен архив му разказва за предстояща тематична изложба от автентични документи за установяване на народната власт в Ямболския край. В окръжния съвет за култура сътрудниците са се заели с организацията на предстоящия фестивал на художествената самодейност. Впечатленията го улесняват и още в едно — правилно да състави личните поръчения на комунистите. Някой му бе казал, че умението на партийното бюро, на партийния секретар да ръководят организацията се премерва и с това, какви поръчения възлагат на комунистите. Как, на кого и за какво? В личното поръчение се проявява доверието на организацията, на партийното бюро към отделния комунист. Подходът е известен —

Digitized by Google

според личните способности, според качествата на човека. Тук общата мярка, шаблонът нямат място. Не открие ли партийният секретар онази единствена пътека, която води до съкровения свят на всеки човек, не би подкарал работата си, не би я издигнал до висотата на истинското творчество. Пак опитът на партиен секретар го бе научил да търси тази единствена пътека. И с присъщото му старание работеше над бъдещите поръчения. Желанието му бе всяко от тях да вдъхне вяра, да ентусиазира, да мобилизира. Знаеше, че непосилната задача най-често обезверява и обрича на провал поръчаното дело, отнема способността на волята да преодолява.

От пръв поглед цялата дейност на партийния секретар като че ли се повтаря. Нали всяка година съставя почти еднакви по форма планове на организацията, на партийното бюро. В еднакъв ред вървят поръчения и самоотчети, и пак поръчения. Сякаш липсват взривове, отсъствуват рекордните постижения, големите цифри на мащабността. Но възможно ли е любовта към професията, вярата в делото на Партията, постоянството в работата, всеотдайността в обществената дейност да се измерят в цифри. Или да се заплатят. Защото трудно се заплаща онова, което е безценно ,неговата отплата е единствена — признанието. Обича професията си и гледа на нея с очите на влюбените. Библиотечната дейност е първата му любов. Първа и последна. Близо тридесет и четири години от живота му са преминали сред книгите. Често си спомня с какво радостно чувство в читалището на Чепеларе, родния му град, в началните години на революцията получи първите томове от съчиненията на Ленин, с какво нетърпение разгръщаше новите издания на произведенията на Смирненски и Вапцаров, на Яворов и Маяковски. Читателите тогава бяха малко — полуграмотни работници, ученици, партизани, ремсисти — затова пък техният ентусиазъм, жаждата им за знания, духовната им енергия стигаха да взривят планетата. Сега читателите на окръжната методична библиотека са хиляди. Нека перефразираме римската поговорка — менят се времената, менят се с тях и читателите. Появиха се нови книги, нови професии, нови читатели. Всеки ден окръжната библиотека в Ямбол е своеобразен кръстопът на търсения и познания. Дадени й са званията методична и образцова. Никога Беленозов не говори за своя принос като дългогодишен директор, ала всички, които го познават, споменават с добро неговото име. Великият Карл Маркс казва за книгите, че са паметта на човечеството. Тяхното опазване и предаване от поколение на поколение е наистина забележително човешко дело. И Минчо Беленозов му служи с всеотдайност. Преди двадесетина години му предложиха да премине на друга работа. Щеше да се сдобие с по-голяма власт, а заплатата му се увеличаваше значително. Отначало не повярва, после се учуди на предложението, накрая отказа. Някои, чиито представи за благополучие обхващаха единствено пари и имот, бяха стъписани. Нима е възможно! Двете му деца учат, всяка година растат къщните разходи, не върши ли неблагоразумие. Мислеха така, защото не го разбираха. Не познаваха обичта му към професията, по детски чиста, стигаща до култ към книгите. Забравяха също, че нравствените стойности нямат сребърно покритие. Може ли някой да купи подвига, да плати на вятъра, за да духа в определена посока, и на реката да не се влива в морето? Гордее се със своята професия и тя го изпълва със достойнство. Познаваше много хора от своето време, които сменяха професиите така бързо и така лекомислено, както се захвърля непотребна вещ. И считаха за обида, ако някой някога им напомни за предишните професии. Бързаха, заменяха, не се двоумяха, стига новата работа да им донесеше ново възнаграждение и нова слава. По-късно животът ги оставяше край пътя, просто ги забравяше и с това наказваше тяхната алчност и властолюбие, докато дните на неговия живот се сменяха с еднакъв ритъм, нито много шумни, нито много бляскави — дните на партийния секретар, на директора на окръжната библиотека, на пропагандиста (вече петнадесет години го знаят като несменяем ръководител на просветно звено), на администратора и самодееца, на сътрудника на партийния комитет. За него казват, че ревнува всяко поръчение на Партията и се старае да го изпълни с търпението и филигранността на старите майстори. Той даде живот на една десетгодишна система за организация и развитие на библиотечното дело в Ямболски окръг. По-късно Комитетът за култура я препоръча на всички окръжни съвети в страната. Името му стои под триста публикации по проблеми на читалищната и библиотечната дейност, автор е на два тома библиография за историята на Ямболската окръжна партийна организация. Работата му се услажда и въпреки че наближава шестдесетте, неговият работен ден често пъти завършва с изгасването на електрическата лампа. Като че ли този човек, красиво побелял, но над когото времето няма власт, се стреми да докаже, че човешката енергия е неизчерпаема. И най-сложният труд му се удава непринудено и с лекота. Веднъж стана разговор за това, кое тежи в работата на човека, кое се понася по-леко, кое — по-трудно. Според него най-неприятно е наемничеството, да те наемат да вършиш работата на друг, който не си е изпълнил задълженията, да пренесеш чужд товар. Своят товар не тежи. На раменете му, подобно на мнозина от неговите съвременници, обществото сложи повече товар. Внуши му после, че щастието се състои не в това, което вземаме, а в това, което отдаваме. Директорът и партийният секретар — събрани в едно лице, в един дух, в един порив, сдружени в едно непрекъснато самораздаване. Много по-късно Минчо Беленозов щеше да чуе призивни думи за възраждане на апостолството, за неговите добри традиции и благородство. Той го бе извършил. И го извършва до ден днешен.

Димитър КРАЛЕВ

Digitized by Google

ДИАЛОГ С ПАРТИЙНИЯ СЕКРЕТАР

Визитна карточка: **ДОНКА МИЛЕВА** — *партиен секретар на „Нармаг" — София. Най-голямото търговско предприятие в нашата страна — 4737 работници и служители, 410 комунисти, 850 обекта и стокооборот за 1977 г. 308 000 000 лева.*

— Може би трябва да започнем със спецификата на отрасъла и в тази връзка със своеобразието на партийната работа в него? — подех аз.

— Мисля, че тази специфика ще се открои с разглеждането на най-различни аспекти от целокупната партийна дейност, която ние вършим в нашето предприятие — заговори Донка Милева. — Но още в началото можем да кажем, че в сравнение с много други колективи от различни отрасли, които работят на едно място, нашият е пръснат по цялата територия на милионния град. Това в същата степен се отнася и за комунистите. Неудобствата са големи — трудно се събират, трудно се общува както с тях, така и с всички други търговски работници. А добре ни е известна азбучната истина — партийната работа е работа преди всичко с хората...

— Единадесетият партиен конгрес и Юлският пленум наблегнаха върху ленинската постановка: кадрите решават всичко! Но в случая понятието кадри може да се разгледа и в широк смисъл, т. е. партийният комитет се интересува от всички, работещи в предприятието, работи с тях.

— На практика се получава точно така. Ние държим сметка както за нашия най-голям „капитал", така и за масата работници и служители, които са естествена среда, из която израстват и ръководителите. Освен това за партийния комитет и за мен като негов секретар особено значение има новосъздалата се обстановка в тази област. Доскоро ние приемахме на работа всеки, който пожелаеше. Чак до миналата година една част от младите специалисти, завършващи Търговския техникум, СПТУ по търговия и др., не постъпваха при нас. Сега в предприятието свободни места няма. И то не само защото в резултат на известно съкращение значителен брой административни служители — наши и от други организации — се ориентираха към търговията с промишлени стоки. Партийният комитет, стопанското ръководство съумяха да подобрят съществено своите връзки с учебните заведения. Това е определящото през тази година — всички разпределени да постъпят при нас на работа.

— Този факт вероятно предизвиква допълнителни усилия за приобщаването на новото попълнение... — бе следващият въпрос.

— Работата с него започва още до постъпването му — по време на практиката, която бъдещите продавачи провеждат в магазините. Веднага те се прикрепват към по-стари търговски работници, които преди всичко възпитават у тях любов и умение в търговската професия. Два часа от работното време щатните продавачи преотстъпват местата си на своите бъдещи колеги, наблюдавайки и коригирайки тяхната работа. Може би сте виждали в столицата в магазин „Детмаг" табелки с надпис: „Щанда обслужват ученици от..." Между другото това представлява приложение на челен съветски опит.

— С други думи, сега има възможност за по-добър кадрови подбор — със задоволство констатирам аз. — Но това всъщност е само началото на работата. А партийният комитет и неговият секретар ръководят целокупната дейност, в която има някои твърде отговорни моменти. Например повишаването на квалификацията на тружениците

— Ние приехме целогодишна програма за подбор, обучение и възпитание на кадрите, която се води на отчет в партийния комитет. За нейното изпълнение вземаме навременни мерки. Не е тайна, че в търговията работят много хора с основно образование. Неговото повишаване е твърде продължителен процес. Ние приехме за правилно да тръгнем по пътя на малките, но реални успехи, чието натрупване може да доведе до желаните от нас положителни изменения. За целта ползваме Професионално-учебния център към СД „Търговия". Между другото нашият партиен комитет редовно дава мнение за преимуществата и недостатъците на учебните програ-

Digitized by Google

сп на центъра. Но и той е ограничен по в капацитет. Затова в сегашния момент поставяме ударението на вътрешното обучение. Със свои сили, използвайки нашите специалисти, обучаваме широк кръг работници — стоковеди, районни отговорници, налични и новопостъпили продавачи. Ползата от такава подготовка е несъмнена — придобиват се трайни знания по стокознание, правилата за търгуване и пр.

— Нашата столица е посещавана от много чужденци и това поставя въпроса и за езиковата подготовка...

— Езиковата култура е на почит при нас. Ежегодно ние организираме курсове по руски, френски, немски и английски език. Те завършват с изпити, оценката от които се отразява върху размера на допълнителното възнаграждение.

— Професионалното и езиковото обучение неминуемо се отразяват добре на възпитанието на търговските работници, т. е. трудно може да се замени една от основите на съвременното възпитание — общата и специалната култура.

— Вие засягате всъщност една безбрежна тема — комунистическото възпитание на нашите труженици. Трудно ще ни стигне времето, ако се опитаме да засегнем най-основното от дейността ни по класово-партийното, трудовото, патриотичното и интернационалното възпитание. Тази дейност е наше ежедневие, наша насъщна грижа. Може би ще е правилно да споделя какво ново има при нас в някои от областите на възпитанието. Или пък: на какво най-много държим в тази сфера. За последното не се затруднявам да споделя веднага: вниманието на партийния комитет сега е насочено предимно към нравственото възпитание на търговските работници. Ние се стремим да възпитаваме най-вече любов към търговската професия, вежливост, внимание, учтивост, честност у нашите хора...

— Когато тези нравствени привички се споменават и се отнасят към вътрешната търговия, неизбежно възниква въпросът за сравнително многото нарушения, с които гражданите се срещат по-често, отколкото е присъщо на времето, на нашето социалистическо време. Тази обстановка не може да не тревожи и да не предизвиква реакция, включително и в партийния комитет, у комунистите.

— Партийният комитет на всеки три месеца изслушва доклади от повечето началници на отдели, запознава се с обстановката и настъпилите в нея изменения, взема необходимите мерки. Решенията на комитета намират отзвук в работата на партийните събрания (обикновено открити) за тази тематика. Тук въпросите се поставят персонално, конкретно и затова резултатите се чувствуват буквално на другия ден. Съществена е и помощта на комисиите за народен контрол, които така организират своята работа, че всеки месец правят проверки, всеки месец докладват резултатите в стопанското ръководство. Ролята на партийния комитет и тук е значима — да бъде информиран за всичко, своевременно, правилно да насочва, да контролира...

— Досега говорихме повече за работата на партийния комитет, на първичните партийни организации и като че ли Вашата роля тук, поне засега, не може да изпъкне.

— Ще Ви отговоря направо — аз не виждам себе си, своята работа без членовете на партийния комитет, без партийните секретари, без партийните бюра. И все пак не ще скрия — всички сложни и наглед обикновени въпроси на многостранната дейност на колектива стигат до мен. Но се решават от колективните органи. Защото колективността е висш принцип на партийно ръководство и това не е обикновено положение в Устава на Партията, а е черта на ленинския стил на работа, без който нито един партиен работник не може да бъде пълноценен. Този стил ми помага и тогава, когато има сблъсъци, наболеят проблеми... Тяхното решение не е записано в Устава, в инструкциите. Трябва да решаваш по съвест, на основата на всичко това, което си научил през годините на партийната работа. Само нямаш право да грешиш. И ако това стане, чувствуваш една особена болка, съжаление и не знам още какво. Най-вече защото си като на длан пред хората, които очакват винаги много повече от теб.

— Спасението — пошегувах се аз — **е във връзката със същите тези хора. И преди всичко ония, с които непосредствено работите, на които разчитате.**

— Моята работа е характерна с изключителното облягане на партийните секретари. Без да им се съобщава вече, всеки вторник от 16,00 часа те са в партийния комитет. Провеждаме другарски разговор — отчет на това, което е извършено през седмицата, за това, което не достига и какво ще бъде най-важното през следващите седем дни. Личният контакт без съмнение е решаващ. Тази Ленинова постановка аз тача особено много, макар и да съзнавам добре мащабите на своята работа. Политиката — това е голяма дума и не бива да се злоупотребява с нея!

— Но вие участвувате пълноценно в конкретизацията и реализацията на партийната политика и това вече говори много. Това е дълъг низ от неизброими задачи.

— Партийният секретар е своеобразен „двигател" в целокупната наша работа. За него са характерни творческото неспокойствие, горенето, „гоненето" на задачите,

Digitized by Google

ежедневният контрол. Това ми е добре известно, но доколко то се отнася до мен — да оставим другите да преценят.

— Неусетно ние вече преминахме в организационната сфера. И тук Вие имате, предполагам, значителни проблеми за решаване.

— Нашият партиен комитет вече има право да утвърждава приемането и изключването на партийни членове. Ние оценяваме това като голяма отговорност. Новата обстановка и особено сега, когато настъпваме в период на големия разговор по замяната на партийните членски книжки, ни задължи да повишим своите изисквания към регулирането на количествения и качествения състав на нашата организация. Основното звено за нас е: предварителна работа с бъдещите комунисти и последваща — с новоприетите. Между другото ние изработихме списъци на тези младежи, с които ще работим в бъдеще. Между тях са (държа да подчертая този факт) всички деца, чиито родители са активни борци против фашизма и капитализма. Младите комунисти прикрепваме (чрез поръчения) към техни по-стари, с по-дълъг партиен стаж другари, които умело ги въвеждат в същността на тяхната работа. Това е форма на приобщаване, която при нас вече доказа своя значителен ефект. Младите комунисти обучаваме в школа към Благоевския районен комитет на Партията, но проектираме в бъдеще това да става и на място.

— Формите на приобщаване са разнообразни по характер и значение и се отнасят не само до младите комунисти. Например самоотчетът на комуниста...

— Да, той при нас се използва твърде много. Има хора, които през последните две-три години са се отчели по няколко пъти. Нашата амбиция е да обхванем колкото се може повече комунисти, без да прекрачваме мярата. Това означава, че ние търсим качеството на самоотчета и в еднаква степен — неговия ефект. В противен случай може да се стигне до обезличаване на тази добра форма, която много ни полза в ежедневната работа. Защото всеки се съобразява с обстоятелството, че рано или късно ще застане с лице към другарите си, пред които трябва да има какво да каже. Това че не страхът, а чувството за общност и лична отговорност дава облика на тази полезна форма.

Или да вземем индивидуалната работа, и то само един от нейните многообразни аспекти — производствения. Стоковедите, районните отговорници (повечето от тях са комунисти), членовете на партийните бюра извършват успешно такава дейност. За целта сме приели специални мероприятия, които са под знака на ежедневната връзка с търговските работници — тези, които изпълняват стопанските задачи на колектива. Чрез тази форма ние не само въздействуваме върху хората, но и ако мога так ка да се изразя, създаваме низови ски ръководители. Това са най-добре готвените и в политическо, и в профе нално отношение работещи в преобладащата си част партийни членове. Точно ин дивидуалната работа ни помага да ги откриваме и след това да ги изграждаме търпеливо.

— Всъщност ние ненапразно се спряхме на някои организационни аспекти от Вашата дейност, от работата на партийния комитет. Та нали партийният принцип за единството на политическата и стопанската дейност съдържа в себе си организационен аспект. Но по думите на В. И. Ленин икономиката за нас е най-интересната политика и поне аз имам чувството, че във всичко, което споделяхме досега, се чувствува могъщото присъствие на икономическите проблеми. Най-вече затова защото тяхното успешно решаване е главната предпоставка за все по-пълното и всестранно задоволяване на материалните и духовните потребности на народа. С тази мисъл започват и Тезисите на ЦК за основните насоки на икономическото развитие на НРБ през седмата петилетка и до 1990 г.

— Напълно съм съгласна. И ще се подкрепя с някои факти. Нашият колектив от комунисти, както и безпартийните, все още са развълнувани от проблемите, които постави Докладната записка на др. Тодор Живков пред Политбюро на ЦК. Това ни стимулира и ние да дадем нещо повече и при планирането, и при организацията на труда, и в други области. Докладната записка ние разгледахме на партийни събрания, на които първичните организации приеха свои мерки. Мероприятията на партийния комитет също са ориентирани към новите моменти. Ние вече работим по новия стопански план, изработен на основата на инженерните проекти. Сега непрестанно се грижим да внесем и съответствуващо на новите изисквания усъвършенствуване в системата за социалистическо съревнование. То да бъде непосредствено свързано с едно резултатно атестиране на всички стопански кадри, на всички комунисти. В това отношение особено голяма е отговорността на партийните групи. Основният въпрос, който трябва да намери отговор в оценката, е: какви резерви се разкриват, до каква степен се повишава културата на обслужването...

— Всички тези проблеми в светлината на Националната партийна конференция изискват постоянни грижи както за усъвършенстването на плановата дейност, така и за социалистическата организация на труда, заплащането...

— Нашата материално-техническа база създава нормални условия за правилен търговски процес. Затова партийният комитет на всеки шест месеца изслушва информация от стопанското ръководство. В тях основно място заема модернизацията и ре-

Digitized by Google

конструкцията на търговските обекти, те са главното и в нашите партийни решения. Общо търговската площ, складовете не достигат. А стокооборотът на дребно непрестанно расте. Това е въпрос, поставян от търговските работници. От своя страна ние редовно информираме Благоевския районен комитет на БКП за нашите проблеми в тази област.

— Имате и ново строителство...

— Аз участвувам в решаването на всички въпроси по този повод. Предоставените ни средства винаги се усвояват, може би защото не достигат, малки са за мащаба на предприятието. И понеже новите обекти за една година не надвишават 4—5 на брой, естествено ударението се пренася върху реконструкцията и модернизацията. Да не говорим и за това, че по различни поводи и за различни цели ни се отнемат готови обекти. Недостатъчното ново строителство и паралелното съкращаване на базата се отразява отрицателно върху културата на търговското обслужване.

— Ето един твърде голям и твърде типичен проблем в търговията — културата на обслужването. Ние сме свикнали да го отнасяме повече към сферата на отношенията „клиент—продавач". Но ми се струва, че тук следва да добавим и нещо друго, по което още Декемврийският пленум на ЦК от 1972 година взе отношение. Най-общо тази постановка звучи така: културата на обслужването има за своя основа формите на обслужването, организацията на обслужването. Твърде перспективна насока, като се знае, че една продавачка много мило може да обясни защо липсват едни или други стоки, защо те са некачествени и т. н., но от това на купувача не му става по-добре — все едно той не е задоволил една своя потребност.

— Ние се ръководим от постановките на Декемврийския пленум, но не забравяме и традициите си в областта на културата на обслужването. А при тях влияе изключително много възпитанието на търговските работници. За целта използваме силата на новите почини. Най-новият е този, създаден от три наши комсомолски дружества. Неговият девиз е „Всеки клиент консултиран, всеки посетител информиран". У нас на почит е и починът на кремиковските младежи. Близо 800 комсомолци са прикрепени към 112 наши орденоносци и първенци, които непринудено възпитават с личния си пример, предават всичко, което знаят и което е сърцевината на културата на обслужването. Резултатите от приложението на почина се отчитат редовно на срещи между орденоносците, обучаемите и първенците. Трябва да се отбележи, че в тази ни дейност свое значение имат и моралните награди — връчваме значки „Отличник в подготовката на млади кадри" и „Отличник в обслужването — VII петилетка". Ако прибавим и художествено изработените поздравителни адреси и телеграми до работниците и техните семейства, различните грамоти и т. н., списъкът ще набъбне значително.

— Но да се върнем на Декемврийската постановка за тази сложна област — културата на обслужването.

— Аз бих я свързала с постановките в Докладната записка на др. Т. Живков относно социалистическата организация на труда. Да вземем работното време. При нас то е от 8,00 до 20,30 ч. Ясно е, че част от работниците не могат да бъдат доволни продължително време да не могат да посетят една театрална постановка, една кинопрожекция заедно със своето семейство. Сега предимно работим на две смени, примерно от 8,30 до 16,30 и от 12,30 до 20,30 часа плюс една „разкъсана" смяна от 8,30 до 12,30 и от 16,30 до 20,30 часа. Не винаги обаче това работно време, в смисъл на строго спазване на определената смяна, се спазва от търговските работници. Освен това, когато има сравнително малко работа (на обяд), се събират почти всички продавачи и създават впечатление за пренаситеност с търговски кадри. В действителност е съвсем друго. Тези проблеми партийният комитет вижда добре и се намесва с подходящи партийно-политически средства да помогне за оптимизиране на работното време. А това е белег за правилна организация на труда.

Партийният комитет е наясно по редица проблеми, които поставя развитието на прогресивните форми на търговско обслужване. Те се възприемат положително не само от гражданите, но и от самите търговски работници. Но тук има и някои задържащи фактори. Намират се все още недобросъвестни граждани, които помагат за увеличаването на дефицитите в магазините. Затова някои продавачи са склонни да искат връщането на старите форми. Нужна ни е помощ — от самото гражданство, от средствата за масова информация и преди всичко от Телевизията. Ние разполагаме ежедневно с факти, които могат да се изнесат на показ пред цялото общество. Тогава ще стане много по-ясно до каква степен за липсите са виновни търговските работници. Следователно става дума за двустранен процес — да се възпитават не само търговските работници, но и купувачите. Но каквато и да е обстановката сега, никой не може да спре усилията на партийния комитет, на стопанското ръководство да наложи новото, хубавото, прогресивното. Затова през тази година очакваме значителна част от стокооборота да се реализира именно от обектите, работещи по прогресивните форми.

— Не можем да си представим културата на обслужването без същностната дейност на търговията — продажбата на стоки, изобщо работата по стоковите фондове. Връзката е понятна: просторните магазини, правилно установеното работно

Digitized by Google

време, добре възпитаните търговски работници — всичко това може да загуби своя блясък, ако ние не разполагаме с достатъчно по количество, асортимент и качество стокови фондове.

— Няма да разкрия тайна, ако кажа, че все още някои стоки по различни причини липсват на пазара. Затова нашите усилия са насочени към търсенето на допълнителни източници на стоки, което се отразява благоприятно върху изпълнението на стопанските планове. Но тук има и някои обективни причини. Да се върнем отново на планирането — този така навреме и добре поставен от Партията въпрос. По-миналата година например ДСО „Търговия на едро" — София—град, нашият основен доставчик, имаше план за стокооборота, по-нисък от нашия. Парадоксален факт, но факт! По повод договарянето в Пловдив партийният комитет редовно изслушваше информация от главния директор, зам.-директорите, началниците на отдели, но главното, което си остава и което се отразява неблагоприятно на нашата работа, е, че още на договарянето липсват редица стоки, които ни интересуват. Отново и отново стигаме до планирането. Планиране не само по количество, но и по качество. Защото никой не може да отрече, че в магазините има много стоки, но и никой не може да каже, че тези стоки напълно отговарят на потребителското търсене. А това означава залежаване на стокови фондове с всички икономически последици от този факт.

Всичко това съвсем не означава, че ние гледаме песимистично на нещата. Партийната грижа, оформена в подходящ документ, е гаранция за нашия оптимизъм. Но Докладната записка на др. Живков изисква от нас преди всичко борба за осъществяване на идеите. Затова всеки понеделник, винаги в 14,00 часа аз присъствувам на оперативките по стоковите фондове и другите стопански задачи и когато е необходимо (а това се случва често!), давам и своето мнение по този жизнен за нас въпрос.

— Другарко Милева, ние вече приключваме нашия обширен разговор. Мисля, че изпъкнаха доста релефно проблемите, които Вие и цялата партийна организация решавате в настоящия момент. И все пак — кое е най-главното нещо, без което не може. Основното. Решаващото звено?

— Две неща. Преди всичко работата с хората. Когато казвам това, аз веднага си представям десетките срещи и разговори с търговските труженици. Никой от тях не си прилича с другия. Това е естествено — нужен е индивидуален подход към различните хора, необходими са и различни препоръки, съвети. Тази ми дейност е колкото приятна, толкова и отговорна. Всичките знания в нелеката област на моята професия, концентрирани с времето, трябва да се чувствуват в тези срещи. Защото понякога е много трудно. А винаги, при всички случаи е наложително да бъдеш ясен, разбран, убедителен. Хората да се разделят с тебе окрилени. Без това партийната работа загубва нещо много важно.

На второ място. Контролните функции на партийния комитет и моята роля за тяхното реализиране. Тук аз съм удовлетворена от факта, че и основната личност в нашето предприятие — главният директор — е свикнал да се съобразява с решенията на партийния комитет, в много неща се вслушва, много неща съгласува с нас предварително. Това е от изключителна важност. Но то не изключва случаи, когато ръководители от друг ранг не се съобразяват с този дух, който ние настойчиво подкрепяме в нашия колектив. Разбира се, такива прояви партийният комитет улавя навреме и не са изолирани случаите, когато разглежда стила и методите на такива ръководители. В това отношение ние се вглеждаме и в нашата собствена работа. Неотдавна с наш член на партийния комитет проведохме обширен разговор по подобни въпроси. Или друг случай. Наш партиен член, заместник-директор на предприятието, получи справедлива критика за слабости в организацията на работата в дирекцията, за която отговаря. И още редица случаи са доказателство за атмосферата на действен контрол, която ние укрепваме с всички сили. Следователно: работата с кадрите и контролът сега изпъкват в цялостната си дейност, те са главното в организаторската работа. Но, както сами се убедихте, ние, колкото ни позволяват силите, не забравяме и нашите ръководни и възпитателни функции. В съчетанието на всички тях виждаме и успеха на нашата партийна работа.

Разговорът води
Константин ИСКРОВ

Digitized by Google

РОЛЯТА НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

ОЛЕГ ОБИЧКИН
доктор на историческите науки

Казват, че проверката чрез власт е най-сериозната проверка. Комунистическата партия на Съветския съюз отдавна и много добре издържа тази проверка. Като взе властта през октомври 1917 г., тя спаси страната от национална катастрофа, на ръба на която Русия беше доведена от господството на помешчиците и капиталистите, и оглави строителството на новото общество.

Как стана възможно това? Комунистическата партия винаги е била силна с неразривните си връзки с широките трудещи се маси, винаги вярно е изразявала техните интереси. Народът не може да бъде „ощастливен" от горе, с усилията на единици, каквато бе целта на революционерите от миналото, а като се вдигнат на борба за собствените си интереси самите маси — такъв е методът на стратегията и тактиката на ленинизма, пътят на решаването на всички големи и малки проблеми. Яснотата на програмните постановки и на тактическите лозунги, последователността и гъвкавостта при провеждането им в живота дадоха възможност на болшевиките да завоюват доверието на трудещите се, да ги сплотят около себе си и да ги вдигнат за революционно преустройство на цялото общество. Този метод, обогатен от шестдесетгодишен опит, стои в основата на съзидателната работа на КПСС и в наши дни.

В зората на съветската власт В. И. Ленин отбеляза, че „за нас е важно да привлечем към управлението на държавата поголовно всички трудещи се. Това е гигантски трудна задача. Но социализма не може да го въведе едно малцинство — Партията. Него могат да го въведат десетки милиони, когато се научат да вършат това сами".[1] Ключът за решаването на този проблем е в организацията на масите. За 60 години под ръководството на КПСС в Съветския съюз се създаде и успешно функционира политическата система на зрелия социализъм — съвкупност от взаимно свързани държавни и обществени организации, всяка от които изпълнява своята роля с присъщите й методи в интерес на работническата класа, колхозните селяни и трудовата интелигенция.

I. УМ, ЧЕСТ И СЪВЕСТ НА НАШАТА ЕПОХА...

Ръководната роля в социалистическото общество принадлежи на марксистко-ленинската Комунистическа партия. Създадена като партия на работническата класа в условията на развития социализъм, КПСС се превърна в партия на целия съветски народ.

Разбира се, от това съвсем не следва, че Партията е загубила своята класова природа. Напротив, нейната роля нараства преди всичко в резултат на по-нататъшното повишаване на ролята на работническата класа. През годините на съветската власт работническата класа в СССР значително се увеличи и сега наброява 74 млн. души. Но което е и главното, въпросът не е в количеството, а в нарасналото значение на работническата класа в икономическия, политическия и идейния живот на обществото. Това е свързано преди всичко с по-нататъшното нарастване на ролята на едрото машинно производство, с увеличаването на относителния дял на общонародната социалистическа собственост, с успехите на научно-техническата революция, с повишаването на политическото, общообразователното и културното равнище на съвременния съвет-

Статията е написана за сп. „Партиен живот" чрез АПН.
[1] В. И. Ленин, Соч., т. 27, с. 121.

Digitized by Google

ски работник. „Нашата работническа класа сега това са две трети от населението на страната — отбеляза генералният секретар на ЦК на КПСС Л. И. Брежнев пред Майския пленум (1977 г.) на ЦК на КПСС. — Това са десетки милиони образовани, технически грамотни, политически зрели хора. Техният труд все повече се приближава към труда на инженерно-техническите работници. Значително порасна и обществената активност на работниците, тяхното участие в управлението на държавата."

За 60 години основно се измени цялата социална структура на съветското общество. В резултат на пълната, окончателната победа на социализма в СССР възникнаха нова работническа класа, колхозно селячество и съветска интелигенция. Условията за живот на работническата класа — машинната индустрия, общонародната социалистическа собственост, станаха определящи в живота на колхозниците и интелигенцията, идеологията на работническата класа — марксизмът-ленинизмът — стана и тяхна идеология.

С придвижването на съветското общество към комунизма ръководната роля на Партията все повече нараства. Това се обуславя от ред взаимосвързани фактори. Растежът на мащабите и сложността на задачите на комунистическото строителство изискват по-високо равнище на политическото и организационното ръководство от Партията. Подемът на творческата активност на масите, въвличането на нови милиони трудещи се в управлението на държавата и производството поставят все по-високи изисквания към партийното ръководство. По-нататъшното развитие на социалистическата демокрация, повишаването на ролята на обществените организации, разширяването на правата на съюзните републики и местните организации поставят пред Партията нови, все по-сложни задачи по провеждането на единна линия в дейността на държавните и обществените организации, на централните и местните органи на властта на трудещите се.

За разлика от всички предишни обществено-политически формации комунизмът се строи на основата на научни планове, чрез съзнателния и целеустремен труд на милионите. Това на свой ред също повишава значението на Партията на научния комунизъм, нейната дейност по творческото прилагане и развитие на марксистко-ленинското учение, комунистическото възпитание на трудещите се и борбата срещу остатъците от миналото в съзнанието на хората.

Историческият опит и съвременното развитие нагледно показват, че само Комунистическата партия, която е тясно свързана с масите, ползва се с безграничното доверие на народа и владее законите на общественото развитие, може да осигури правилно ръководство на цялото строителство на комунизма, да му предаде организиран, планомерен, научно-обоснован характер.

Такава именно Партия е КПСС, Партията на великия Ленин. Сега тя наброява повече от 16 200 000 комунисти. В СССР няма предприятие или учреждение без пълнокръвна партийна организация. Стройната разклонена структура на партийните организации дава възможност на Партията да влияе върху всички страни от живота на социалистическото общество.

Ръководната и направляващата роля на КПСС намери признание и в Конституцията на СССР, приета след всенародно обсъждане. В нея се казва, че КПСС е ядро на политическата система на съветското общество, на всички държавни и обществени организации.

II. ДЕМОКРАЦИЯ НА ДЕЛО

„Социализмът и демокрацията са неделими — заяви Леонид Илич Брежнев в речта си пред XVI конгрес на съветските профсъюзи. — Строейки комунизъм, ние все повече ще задълбочаваме демокрацията. Разбира се, става дума за демокрация социалистическа, тоест такава, която обхваща и политическата, и социалната, и икономическата област, за такава демокрация, която преди всичко осигурява социална справедливост и социално равенство."

По-нататъшното повишаване на ролята на масовите обществени организации на трудещите се е изпитан метод на развитието на социалистическата демокрация.

Политическа основа на съветското общество са Съветите на народните депутати. Своеобразие на съветите като органи на власт от нов тип е това, че в своята дейност те съчетават аспекти и на държавните учреждения, от една страна, и на обществените организации, от друга. Депутатите в съветите са представители на народа. Във върховните съвети на съюзните републики 31,6 на сто са работници, 18,9 на сто — колхозници, 49,5 на сто — служещи, а в местните съвети на депутатите на трудещите се работниците са 40,5 на сто, колхозниците — 27,2 на сто, служещите — 32,3 на сто. Както се вижда, мнозинството от депутатите не са професионални политически дейци или административни работници, а продължават да се занимават с работата си, на каквато са били и преди избирането им в съветите.

Най-важното в работата на съветите е тяхната законодателна дейност. През последните години бяха утвърдени основите на трудовото, семейното, поземленото и наказателното право, бяха приети закони за защита на околната среда, на паметниците на историята и културата. Съветите утвърждават плановете за икономическото и социалното развитие на страната, на всички републики, краеве и области, градове и райони както за петилет-

Digitized by Google

ката, така и за всяка година, приемат годишните бюджети.

По инициатива на Партията чувствително се засили дейността на постоянните комисии на съветите. Те участвуват в подготовката и обсъждането на законопроектите, в контрола по спазването на приетите закони. В тяхна компетенция влиза целият спектър на обществените интереси — от въпросите на външната политика до охраната на околната среда. По места — в градските микрорайони, в селата и предприятията, действуват депутатски съвети, постове и групи, без знанието на които не се решава нито един въпрос на икономическото, социалното и културното развитие на колектива, на възпитанието на трудещите се както в производствения колектив, така и по местожителство. Депутатите контролират работата на администрацията, участвуват в разпределянето на материални средства и жилищна площ, в организацията на почивките на трудещите се, в обучението и възпитанието на подрастващите.

Засилването на ролята на съветите на депутатите също е закрепено в новата Конституция на СССР. Превръщането на държавата на диктатурата на пролетариата в общонародна държава намира израз в новото наименование на съветите, които занапред ще се наричат Съвети на народните депутати. „Народът осъществява държавната власт посредством Съветите на народните депутати, които образуват политическата основа на СССР" — се казва в Конституцията на СССР.

Всички други държавни органи са подконтролни и подотчетни на съветите.

Най-масовата обществена организация в СССР са Съветските профсъюзи. Сега те обединяват 113,5 млн. души и имат 700 хиляди първични профорганизации, около половин милион профсъюзни комитети и два и половина милиона профгрупи. Практически всички работници и служители в СССР са членове на профсъюзите. Профсъюзите у нас са школа за управление на производството — основната сфера на творческата изява на човека. Те активно участвуват в разработването и осъществяването на плановете за икономическо и социално развитие, в разпределението на материалните, финансовите и човешките ресурси, по-непосредствено ръководят социалистическото съревнование. Значително нарасна ролята на профсъюзите в решаването на общонародната задача за развитие на селското стопанство. За 5 години броят на членовете на профсъюзите в селата се увеличи от 15 на 18 млн. души, включително и 5,6 млн. колхозници.

Изключително голяма е ролята на профсъюзите в решаването на социално-битовите въпроси. Определянето на размерите и формите на заплащането на труда, контролът по охраната на труда и техниката за безопасност, разпределянето на фондовете за материално стимулиране и социално развитие, материално подпомагане на профсъюзните членове, организацията на културния отдих на трудещите се — във всичко това профсъюзите имат решаващ глас. И при социализма не е отпаднала и такава функция на профсъюзите като отстояването на правата и интересите на трудещите се срещу бюрократизма и формализма, а така също и срещу нарушаването на социалистическата законност.

Социализмът роди различни форми на производствена активност на трудещите се. Под ръководството на профсъюзите активна дейност развиват постоянните производствени съвещания, в които участвуват повече от 5 млн. души, а 65 на сто от тях са работници. Представителният характер на съвещанията, високата компетентност и заинтересованост на участвуващите и големият им опит са в основата на значителния им принос в развитието на икономиката. Само през деветата петилетка в постоянно действуващите производствени съвещания постъпиха 7 млн. предложения за подобряване на стопанската дейност на предприятията.

Нагледно доказателство за ликвидиране на противоположността между умствения и физическия труд е развитието на техническото творчество на трудещите се. И в това отношение голяма роля играе нашата общественост. У нас в СССР действуват 23 отраслови научно-технически организации, Всесъюзното дружество на изобретателите и рационализаторите. В тях са обединени 17 млн. души. Само през годините на деветата петилетка в резултат от дейността на тези организации бяха спестени 16,9 млрд. рубли.

Проверен и действен помощник на Партията е Всесъюзният ленински комунистически младежки съюз — нашият Комсомол. Ако по време на неговото създаване през октомври 1918 г. той наброяваше само 22 100 души, то сега членовете му са повече от 35 милиона. През неговите редове в годините на съветската власт преминаха повече от 130 милиона съветски граждани.

Шефството на Комсомола над ударните комсомолски строежи (сред тях са най-големите в света водноелектрически станции, Байкало-Амурската магистрала, Камският автомобилен завод, трансконтиненталният газопровод Оренбург—Западна граница на СССР), участието на младежите в развитието на Нечерноземната зона на РСФСР, студентските строителни отряди — такъв е далеч непълният списък на трудовите дела на комсомолците и младежите.

Комсомолът с право бе наречен резерв на Партията, ВЛКСМ е единствената организация, на която е предоставено правото да дава препоръки на свои членове при приемането им в КПСС, като препоръката на комитета на ВЛКСМ е равна на препоръката на един партиен член. И Комсомолът успешно изпълнява тази своя роля. Сега повече от една трета от новото партийно попълнение са негови възпитаници.

Демократизмът на политическата система на развитото социалистическо общество

Digitized by Google

намира своя израз в развитата система на масов контрол „от долу", с участието на широките народни маси. Сега в страната действуват повече от 649 хиляди групи и 659 хиляди постове на народния контрол, в които са избрани и дават своя принос над 9 млн. трудещи се. С правото на контрол над дейността на администрацията се ползват първичните партийни организации, контрол за спазването на съветското законодателство осъществяват профсъюзите. Гласността и масовостта са основни ленински принципи на организацията на контрола в условията на социализма.

Обществената самодейност обхваща всички страни от живота на социалистическото общество. Нейната роля все повече се повишава и в областта на идеологическата дейност. Около 3 млн. души обединява всесъюзното дружество „Знание". Сред тях са именити наши учени, видни държавни и обществени дейци, преподаватели във висшите учебни заведения и училищата, журналисти и други. Само през 1975 г. те прочетоха повече от 23 млн. лекции, а дружеството издаде над 100 милиона книги и брошури.

Силата на масовите обществени организации е в тяхната самодейност. Безспорно такова грандиозно дело като ръководството на многомилионното развито социалистическо общество не може без достатъчно мощен апарат от подготвени и опитни специалисти. Той се осланя на масов актив. Така при 2,2 млн. депутати в съветите от всички степени общественият актив към съветите наброява 30 милиона активисти. Това са членове на домсъветите, на уличните и кварталните комитети, на родителските комитети в детските градини и училищата, членове на съветите за работа сред жените и др. Голямо развитие придобиха още и нещатните отдели и инспекторски групи към изпълкомите на местните Съвети на народните депутати.

На обществени начала работят повече от ръководните органи на обществените организации. Например 94 на сто от низовите комитети на профсъюзите нямат щатен апарат. Профсъюзните ръководни органи имат повече от 114 хиляди нещатни отдели, обществени съвети, комисии и инспекции. В тях участвуват над 55 млн. души, т. е. всеки втори профсъюзен член.

Повишаването на активността на обществените организации е една от основните насоки за развитие на политическата система на съветското общество. „Професионалните съюзи, Всесъюзният ленински комунистически съюз на младежта, кооперативните и другите обществени организации съгласно своите уставни задачи участвуват в управлението на държавните и обществените работи, в решаването на политическите, стопанските и социално-културните въпроси" — се казва в член 7 на нашата Конституция.

III. „НЯМА ПРАВА БЕЗ ЗАДЪЛЖЕНИЯ, НЯМА ЗАДЪЛЖЕНИЯ БЕЗ ПРАВА!..."

Социализмът осигурява хармонично съчетаване на интересите на личността и на обществото. Развитието на отделната личност е невъзможно да бъде откъснато от цялото общество, и обратното — всестранното развитие на личността е основа на развитието на обществото.

Тази диалектическа взаимна връзка пронизва всички звена на развитото социалистическо общество. „Социалистическият демократизъм е несъвместим нито с казармено-бюрократичните порядки, нито с анархистичното своеволие спрямо интересите на народа и социалистическия правен ред — заяви секретарят на ЦК на КПСС М. В. Зимянин в доклада си за 107-та годишнина от раждането на Владимир Илич Ленин. — Истинският демократизъм — това е създаване на максимални гаранции за реализирането от всички граждани на техните конституционни права и заедно с това висока гражданска съзнателност, дисциплина и отговорност на всеки човек за своите постъпки, за съобразяването с обществените интереси. Така поставяше тези въпроси Ленин. И именно така подхожда към тях нашата партия и нашата съветска държава."

Растящото участие на обществеността в държавните дела върви ръка за ръка с разширяването на правата на обществените организации на трудещите се. Обществените организации в СССР имат законодателна инициатива, както и правото да поставят пред партийните и държавните органи въпроси, свързани с по-нататъшното развитие на обществото. Предоставени им са и много важни функции на управлението, които преди това бяха компетенция само на държавните органи.

По инициатива на Партията през последните години бяха разширени правата и на местните съвети на народните депутати. Те координират дейността на всички предприятия по жилищното строителство, комуналното стопанство, културното и битовото обслужване на населението и производството на стоки за широко потребление, които се намират на територията им. Те контролират работата на колхозите и совхозите, на предприятията от местната промишленост. Под тяхно пряко ръководство са общообразователните училища.

Още по-широки права предоставя на съветите новата Конституция на СССР. „Върховният съвет на СССР, както се казва в член 106 — заяви Л. И. Брежнев в доклада си за проекта на Конституцията на СССР пред пленума на ЦК на КПСС, състоял се на 24 май 1977 г., — е упълномощен да решава всички въпроси, които се отнасят до ръководството на Съюза на съветската социалистическа република. Местните съвети решават не само всички въпроси от местно значение, но и в пределите на своите права контролират и коор-

Digitized by Google

данират дейността на всички други организации на своята територия. Особено важно е да се подчертае системният характер на контрола от страна на съветите над изпълнителните и разпоредителните органи, над дейността на организациите и длъжностните лица."

Широки и многообразни са правата и на съветските профсъюзи. Те контролират бюджета по Държавното социално застраховане, осъществяват общото ръководство на санаториално-курортното лечение и организацията на отдиха на трудещите се. Само през годините на деветата петилетка в балнеосанаториумите и почивните домове, в профилакториумите и в пионерските лагери са укрепвали здравето си около 230 млн. души.

Особено големи са правата на профсъюзите в областта на защитата на социалните права на трудещите се. Без съгласието на профсъюзния комитет работникът не може нито да бъде уволнен, нито да бъде преместен на друга по-ниско платена работа. Профсъюзните комитети могат да изслушват доклади на ръководителите на предприятията и учрежденията, дори да поставят въпроса за смяната или за наказанието им, когато не изпълняват условията по колективния трудов договор, проявяват бюрократизъм и нарушават трудовото законодателство. Членовете на профкомитета не могат да бъдат премествани на друга работа или наказвани без съгласието на самия комитет.

По-нататъшното повишаване на ролята на обществените организации също намери отражение в новата Конституция на СССР. „Към тях се закрепва правото да участвуват в решаването на политически, стопански и социално-културни въпроси, правото на законодателна инициатива — отбелязва генералният секретар на ЦК на КПСС Л. И. Брежнев в доклада си пред Майския пленум на ЦК на КССС. — Със самото това още веднъж се подчертава, че общонародната държава отчита интересите на всички социални слоеве и групи на населението."

IV. ЯДРО НА ПОЛИТИЧЕСКАТА СИСТЕМА НА СЪВЕТСКОТО ОБЩЕСТВО, НА ВСИЧКИ ДЪРЖАВНИ И ОБЩЕСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ

Сложната разклонена система на политическата организация, на развитото социалистическо общество може да функционира правилно само в условията на непрестанна съгласуваност между всички нейни звена. Необходимото единство, целенасочеността и координирането на работата на държавните и обществените организации се осигурява от партийното ръководство. Как се постига това?

Като набелязва перспективите за развитието на съветското общество, КПСС определя конкретните задачи на обществените организации с оглед осъществяването на общите цели. В решенията на нашата партия през последните години получиха всестранно осветление въпросите за подобряването дейността на съветите, профсъюзите, ВЛКСМ, народния контрол и на другите обществени организации и движения. Особено внимание както в документите на XXV конгрес на КПСС, така и в решенията на Централния комитет на Партията се отделя на необходимостта да се засилва партийното ръководство на масовите организации с оглед на спецификата им.

Голяма е силата на примера на партийните организации в развитието на вътрешнопартийния живот. Дейността на Партията служи за образец при организацията на работата в обществените организации. Такива принципи като признаването на целите на организацията, строгите условия на членуването, на задължителното участие в една от първичните организации и редовното плащане на членския внос, принципът на демократическия централизъм за пръв път възникнаха и бяха проверени в дейността на пролетарската партия от нов тип и едва след това залегнаха в основата на изграждането и вътрешния живот и на профсъюзите, на Комсомола и другите обществени организации в зависимост от особеностите на задачите и личния им членски състав. Дейността на партийните организации е пример за изработване на нормите на комунистическото самоуправление, подобряването на вътрешнопартийната работа — важно средство за по-нататъшното развитие на обществените организации.

Ръководейки масовите съюзи на трудещите се, Партията не ги дублира и не ги подменя. Най-важните решения, определящи главните линии на развитието на обществените организации, вземат самите организации съвместно с партийните органи. Съвместните решения на партийните и обществените организации са средство за мобилизиране на всички сили на обществеността за решаване на текущите икономически и социално-политически задачи. Такава роля играят например съвместните постановления на ЦК на КПСС, Министерския съвет на СССР, ВЦСПС и ЦК на ВЛКСМ за социалистическото съревнование, за резултатите от изпълнението на социалистическите обещания, за подобряването на творческите почини на трудещите се и т. н.

Голяма роля в провеждането на партийната линия в дейността на масовите обществени организации играят техните ръководители. Затова грижата за кадрите в обществените организации е важна съставна част на партийното ръководство. „Мощен лост, чрез който Партията въздействува върху хода на общественото развитие, е нейната кадрова полити-

Digitized by Google

ка"[1] — заяви пред XXV конгрес на КПСС Л. И. Брежнев. Партията издига на работа в обществените организации комунисти, които имат необходимите знания, опит и организационни навици. Само във ВЛКСМ сега има около 1 млн. млади комунисти, които активно провеждат линията на КПСС в тази най-масова младежка организация у нас.

Комунистите в изборните ръководни органи и обществените организации образуват свои партийни групи, които работят под ръководството на съответните партийни комитети. Тези групи предварително обсъждат основните принципни въпроси от дейността на съответния изборен орган и осъществяват съгласувана линия. Те нямат собствени ръководни органи, собствено деловодство и се събират, когато е необходимо. Цялата организационна работа на тези групи се води от партийните комитети, а самата група се оглавява от секретар на партийния комитет — участник в даденото събрание или заседание, делегат на конференцията, член на изборния орган на обществената организация. Отсъствието на какъвто и да е формализъм, живата организаторска работа непосредствено сред самите маси — такъв е стилът на работата на комунистите в обществените организации на трудещите се.

В условията на развитото социалистическо общество, на постепенния преход към комунизма ролята на Комунистическата партия става още по-отговорна, мащабите на нейното направляващо въздействие върху всички страни на живота на обществото и народа още повече нарастват. Съветската действителност нагледно показва, как под ръководството на КПСС се развиват разнообразни форми и приема огромен размах реалното участие на широките народни маси в управлението на държавата и обществото.

* * *

Изпълнявайки решенията на своя XXV конгрес, КПСС неуморно ратува все повече и повече да се засилва и разнообразява дейността и на обществените организации, да се засилва техният принос в строителството на новото общество.

В ЕДИНЕН РИТЪМ

КАТО БРАТЯ...

БЕСЕДА С АЛБЕРТ ФЕОДОРОВИЧ СЮТКИН

секретар на областния комитет на КПСС в Коми АССР

Струва ми се, че много преди да се срещнем, вече добре познавах Алберт Сюткин. През цялото ми пребиваване в Коми слушах за него, мислех за него и не случайно помолих за разговор именно с него. Той е един от първите и най-сърдечни приятели на България в Коми АССР. Името му е пряко свързано с мъжествения щурм на българските строители и дърводобивници в необятната тайга на този далечен съветски край. Знаят го още от 1968 г., когато нашите работници прокарвали пътини в девствения лес и слагали основите на днешното селище Усогорск. За това време често разказва секретарят на партийната организация в Горномезенски район Георги Крънчев:

— Беше цяла епопея — споделя той. — Живакът в термометъра варираше от 40 до 56 градуса под нулата и гостбата се смръзваше, докато я пренесем от кухнята в столовата. Дървените къщи, в които живеехме отначало, едва ни побираха, та спяхме на стажи по шестима. Работата в тайгата бързо уморяваше хората, красивата, но еднообразна природа ги подтискаше, носталгията ерозираше психическата им устойчивост... В тези трудни моменти, ако нямаше хора като другаря Сюткин, едва ли бихме издържали. Въпреки огромната си заетост и високия партиен пост, който заема, той идваше често при нас и с опита на кореняк, израснал в тази страна, ни помагаше да се приспособим към непривичните условия на севера, грижеше се за бита, снабдяването и разнообразяването на живота ни, напътствуваше ни как да изпълним своя интернационален дълг в голямата интеграция със Съветския съюз...

В близо десетгодишния период от времето, за което разказва Георги Крънчев, тук всичко е променено. Сред тайгата е разгърната цяла дърводобивна промишленост. Израснали са три съвременни сели-

[1] XXV конгрес на КПСС, доклади и решения, Партиздат, С., 1976, с. 92.

Digitized by Google

ката, така и за всяка година, приемат годишните бюджети.

По инициатива на Партията чувствително се засили дейността на постоянните комисии на съветите. Те участвуват в подготовката и обсъждането на законопроектите, в контрола по спазването на приетите закони. В тяхна компетенция влиза целият спектър на обществените интереси — от въпросите на външната политика до охраната на околната среда. По места — в градските микрорайони, в селата и предприятията, действуват депутатски съвети, постове и групи, без знанието на които не се решава нито един въпрос на икономическото, социалното и културното развитие на колектива, на възпитанието на трудещите се както в производствения колектив, така и по местожителство. Депутатите контролират работата на администрацията, участвуват в разпределянето на материални средства и жилищна площ, в организацията на почивките на трудещите се, в обучението и възпитанието на подрастващите.

Засилването на ролята на съветите на депутатите също е закрепено в новата Конституция на СССР. Превръщането на държавата на диктатурата на пролетариата в общонародна държава намира израз в новото наименование на съветите, които занапред ще се наричат Съвети на народните депутати. „Народът осъществява държавната власт посредством Съветите на народните депутати, които образуват политическата основа на СССР" — се казва в Конституцията на СССР.

Всички други държавни органи са подконтролни и подотчетни на съветите.

Най-масовата обществена организация в СССР са Съветските профсъюзи. Сега те обединяват 113,5 млн. души и имат 700 хиляди първични профорганизации, около половин милион профсъюзни комитети и два и половина милиона профгрупи. Практически всички работници и служители в СССР са членове на профсъюзите. Профсъюзите у нас са школа за управление на производството — основната сфера на творческата изява на човека. Те активно участвуват в разработването и осъществяването на плановете за икономическо и социално развитие, в разпределението на материалните, финансовите и човешките ресурси, по-непосредствено ръководят социалистическото съревнование. Значително нарасна ролята на профсъюзите в решаването на общонародната задача за развитие на селското стопанство. За 5 години броят на членовете на профсъюзите в селата се увеличи от 15 на 18 млн. души, включително и 5,6 млн. колхозници.

Изключително голяма е ролята на профсъюзите в решаването на социално-битовите въпроси. Определянето на размерите и формите на заплащането на труда, контролът по охраната на труда и техниката за безопасност, разпределянето на фондовете за материално стимулиране и социално развитие, материално подпомагане на профсъюзните членове, организацията на културния отдих на трудещите се — във всичко това профсъюзите имат решаващ глас. И при социализма не е отпаднала и такава функция на профсъюзите като отстояването на правата и интересите на трудещите се срещу бюрократизма и формализма, а така също и срещу нарушаването на социалистическата законност.

Социализмът роди различни форми на производствена активност на трудещите се. Под ръководството на профсъюзите активна дейност развиват постоянните производствени съвещания, в които участвуват повече от 5 млн. души, а 65 на сто от тях са работници. Представителният характер на съвещанията, високата компетентност и заинтересованост на участвуващите и големият им опит са в основата на значителния им принос в развитието на икономиката. Само през деветата петилетка в постоянно действуващите производствени съвещания постъпиха 7 млн. предложения за подобряване на стопанската дейност на предприятията.

Нагледно доказателство за ликвидиране на противоположността между умствения и физическия труд е развитието на техническото творчество на трудещите се. И в това отношение голяма роля играе нашата общественост. У нас в СССР действуват 23 отраслови научно-технически организации, Всесъюзното дружество на изобретателите и рационализаторите. В тях са обединени 17 млн. души. Само през годините на деветата петилетка в резултат от дейността на тези организации бяха спестени 16,9 млрд. рубли.

Проверен и действен помощник на Партията е Всесъюзният ленински комунистически младежки съюз — нашият Комсомол. Ако по време на неговото създаване през октомври 1918 г. той наброяваше само 22 100 души, то сега членовете му са повече от 35 милиона. През неговите редове в годините на съветската власт преминаха повече от 130 милиона съветски граждани.

Шефството на Комсомола над ударните комсомолски строежи (сред тях са най-големите в света водноелектрически станции, Байкало-Амурската магистрала, Камският автомобилен завод, трансконтиненталният газопровод Оренбург—Западна граница на СССР), участието на младежите в развитието на Нечерноземната зона на РСФСР, студентските строителни отряди — такъв е далеч непълният списък на трудовите дела на комсомолците и младежите.

Комсомолът с право бе наречен резерв на Партията, ВЛКСМ е единствената организация, на която е предоставено правото да дава препоръки на свои членове при приемането им в КПСС, като препоръката на комитета на ВЛКСМ е равна на препоръката на един партиен член. И Комсомолът успешно изпълнява тази своя роля. Сега повече от една трета от новото партийно попълнение са негови възпитаници.

Демократизмът на политическата система на развитото социалистическо общество

Digitized by Google

намира своя израз в развитата система на масов контрол „от долу", с участието на широките народни маси. Сега в страната действуват повече от 649 хиляди групи и 659 хиляди постове на народния контрол, в които са избрани и дават своя принос над 9 млн. трудещи се. С правото на контрол над дейността на администрацията се ползват първичните партийни организации, контрол за спазването на съветското законодателство осъществяват профсъюзите. Гласността и масовостта са основни ленински принципи на организацията на контрола в условията на социализма.

Обществената самодейност обхваща всички страни от живота на социалистическото общество. Нейната роля все повече се повишава и в областта на идеологическата дейност. Около 3 млн. души обединява всесъюзното дружество „Знание". Сред тях са именити наши учени, видни държавни и обществени дейци, преподаватели във висшите учебни заведения и училищата, журналисти и други. Само през 1975 г. те прочетоха повече от 23 млн. лекции, а дружеството издаде над 100 милиона книги и брошури.

Силата на масовите обществени организации е в тяхната самодейност. Безспорно такова грандиозно дело като ръководството на многомилионното развито социалистическо общество не може без достатъчно мощен апарат от подготвени и опитни специалисти. Той се осланя на масов актив. Така при 2,2 млн. депутати в съветите от всички степени общественият актив към съветите наброява 30 милнона активисти. Това са членове на домсъветите, на уличните и кварталните комитети, на родителските комитети в детските градини и училищата, членове на съветите за работа сред жените и др. Голямо развитие придобиха още и нещатните отдели и инспекторски групи към изпълкомите на местните Съвети на народните депутати.

На обществени начала работят повече от ръководните органи на обществените организации. Например 94 на сто от низовите комитети на профсъюзите нямат щатен апарат. Профсъюзните ръководни органи имат повече от 114 хиляди нещатни отдели, обществени съвети, комисии и инспекции. В тях участвуват над 55 млн. души, т. е. всеки втори профсъюзен член.

Повишаването на активността на обществените организации е една от основните насоки за развитие на политическата система на съветското общество. „Професионалните съюзи, Всесъюзният ленински комунистически съюз на младежта, кооперативните и другите обществени организации съгласно своите уставни задачи участвуват в управлението на държавните и обществените работи, в решаването на политическите, стопанските и социално-културните въпроси" — се казва в член 7 на нашата Конституция.

III. „НЯМА ПРАВА БЕЗ ЗАДЪЛЖЕНИЯ, НЯМА ЗАДЪЛЖЕНИЯ БЕЗ ПРАВА!..."

Социализмът осигурява хармонично съчетаване на интересите на личността и на обществото. Развитието на отделната личност е невъзможно да бъде откъснато от цялото общество, и обратното — всестранното развитие на личността е основа на развитието на обществото.

Тази диалектическа взаимна връзка пронизва всички звена на развитото социалистическо общество. „Социалистическият демократизъм е несъвместим нито с казармено-бюрократичните порядки, нито с анархистичното своеволие спрямо интересите на народа и социалистическия правен ред — заяви секретарят на ЦК на КПСС М. В. Зимянин в доклада си за 107-та годишнина от раждането на Владимир Илич Ленин. — Истинският демократизъм — това е създаване на максимални гаранции за реализирането от всички граждани на техните конституционни права и заедно с това висока гражданска съзнателност, дисциплина и отговорност на всеки човек за своите постъпки, за съобразяването с обществените интереси. Така поставяше тези въпроси Ленин. И именно така подхожда към тях нашата партия и нашата съветска държава."

Растящото участие на обществеността в държавните дела върви ръка за ръка с разширяването на правата на обществените организации на трудещите се. Обществените организации в СССР имат законодателна инициатива, както и правото да поставят пред партийните и държавните органи въпроси, свързани с по-нататъшното развитие на обществото. Предоставени им са и много важни функции на управлението, които преди това бяха компетенция само на държавните органи.

По инициатива на Партията през последните години бяха разширени правата и на местните съвети на народните депутати. Те координират дейността на всички предприятия по жилищното строителство, комуналното стопанство, културното и битовото обслужване на населението и производството на стоки за широко потребление, които се намират на територията им. Те контролират работата на колхозите и совхозите, на предприятията от местната промишленост. Под тяхно пряко ръководство са общообразователните училища.

Още по-широки права предостави на съветите новата Конституция на СССР. „Върховният съвет на СССР, както се казва в член 106 — заяви Л. И. Брежнев в доклада си за проекта на Конституцията на СССР пред пленума на ЦК на КПСС, състоял се на 24 май 1977 г., — е упълномощен да решава всички въпроси, които се отнасят до ръководството на Съюза на съветската социалистическа република. Местните съвети решават не само всички въпроси от местно значение, но и в пределите на своите права контролират и коор-

Digitized by Google

диниват дейността на всички други организации на своята територия. Особено важно е да се подчертае системният характер на контрола от страна на съветите над изпълнителните и разпоредителните органи, над дейността на организациите и длъжностните лица."

Широки и многообразни са правата и на съветските профсъюзи. Те контролират бюджета по Държавното социално застраховане, осъществяват общото ръководство на санаториално-курортното лечение и организацията на отдиха на трудещите се. Само през годините на деветата петилетка в балнеосанаториумите и почивните домове, в профилакториумите и в пионерските лагери са укрепвали здравето си около 230 млн. души.

Особено големи са правата на профсъюзите в областта на защитата на социалните права на трудещите се. Без съгласието на профсъюзния комитет работникът не може нито да бъде уволнен, нито да бъде преместен на друга по-ниско платена работа. Профсъюзните комитети могат да изслушват доклади на ръководителите на предприятията и учрежденията, дори да поставят въпроса за смяната или за наказанието им, когато не изпълняват условията по колективния трудов договор, проявяват бюрократизъм и нарушават трудовото законодателство. Членовете на профкомитета не могат да бъдат премествани на друга работа или наказвани без съгласието на самия комитет.

По-нататъшното повишаване на ролята на обществените организации също намери отражение в новата Конституция на СССР. „Към тях се закрепва правото да участвуват в решаването на политически, стопански и социално-културни въпроси, правото на законодателна инициатива — отбелязва генералният секретар на ЦК на КПСС Л. И. Брежнев в доклада си пред Майския пленум на ЦК на КССС. — Със самото това още веднъж се подчертава, че общонародната държава отчита интересите на всички социални слоеве и групи на населението."

IV. ЯДРО НА ПОЛИТИЧЕСКАТА СИСТЕМА НА СЪВЕТСКОТО ОБЩЕСТВО, НА ВСИЧКИ ДЪРЖАВНИ И ОБЩЕСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ

Сложната разклонена система на политическата организация, на развитото социалистическо общество може да функционира правилно само в условията на непрестанна съгласуваност между всички нейни звена. Необходимото единство, целенасочеността и координирането на работата на държавните и обществените организации се осигурява от партийното ръководство. Как се постига това?

Като набелязва перспективите за развитието на съветското общество, КПСС определя конкретните задачи на обществените организации с оглед осъществяването на общите цели. В решенията на нашата партия през последните години получиха всестранно осветление въпросите за подобряването дейността на съветите, профсъюзите, ВЛКСМ, народния контрол и на другите обществени организации и движения. Особено внимание както в документите на XXV конгрес на КПСС, така и в решенията на Централния комитет на Партията се отделя на необходимостта да се засилва партийното ръководство на масовите организации с оглед на спецификата им.

Голяма е силата на примера на партийните организации в развитието на вътрешнопартийния живот. Дейността на Партията служи за образец при организацията на работата в обществените организации. Такива принципи като признаването на целите на организацията, строгите условия на членуването, на задължителното участие в една от първичните организации и редовното плащане на членския внос, принципът на демократическия централизъм за пръв път възникнаха и бяха проверени в дейността на пролетарската партия от нов тип и едва след това залегнаха в основата на изграждането и вътрешния живот и на профсъюзите, на Комсомола и другите обществени организации в зависимост от особеностите на задачите и личния им членски състав. Дейността на партийните организации е пример за изработване на нормите на комунистическото самоуправление, подобряването на вътрешнопартийната работа — важно средство за по-нататъшното развитие на обществените организации.

Ръководейки масовите съюзи на трудещите се, Партията не ги дублира и не ги подменя. Най-важните решения, определящи главните линии на развитието на обществените организации, вземат самите организации съвместно с партийните органи. Съвместните решения на партийните и обществените организации са средство за мобилизиране на всички сили на обществеността за решаване на текущите икономически и социално-политически задачи. Такава роля играят например съвместните постановления на ЦК на КПСС, Министерския съвет на СССР, ВЦСПС и ЦК на ВЛКСМ за социалистическото съревнование, за резултатите от изпълнението на социалистическите обещания, за подобряването на творческите почини на трудещите се и т. н.

Голяма роля в провеждането на партийната линия в дейността на масовите обществени организации играят техните ръководители. Затова грижата за кадрите в обществените организации е важна съставна част на партийното ръководство. „Мощен лост, чрез който Партията въздействува върху хода на общественото развитие, е нейната кадрова полити-

Digitized by Google

ка"[1] — заяви пред XXV конгрес на КПСС Л. И. Брежнев. Партията издига на работа в обществените организации комунисти, които имат необходимите знания, опит и организационни навици. Само във ВЛКСМ сега има около 1 млн. млади комунисти, които активно провеждат линията на КПСС в тази най-масова младежка организация у нас.

Комунистите в изборните ръководни органи и обществените организации образуват свои партийни групи, които работят под ръководството на съответните партийни комитети. Тези групи предварително обсъждат основните принципни въпроси от дейността на съответния изборен орган и осъществяват съгласувана линия. Те нямат собствени ръководни органи, собствено деловодство и се събират, когато е необходимо. Цялата организационна работа на тези групи се води от партийните комитети, а самата група се оглавява от секретар на партийния комитет — участник в даденото събрание или заседание, делегат на конференцията, член на изборния орган на обществената организация. Отсъствието на какъвто и да е формализъм, живата организаторска работа непосредствено сред самите маси — такъв е стилът на работата на комунистите в обществените организации на трудещите се.

В условията на развитото социалистическо общество, на постепенния преход към комунизма ролята на Комунистическата партия става още по-отговорна, мащабите на нейното направляващо въздействие върху всички страни на живота на обществото и народа още повече нарастват. Съветската действителност нагледно показва, как под ръководството на КПСС се развиват разнообразни форми и приема огромен размах реалното участие на широките народни маси в управлението на държавата и обществото.

* * *

Изпълнявайки решенията на своя XXV конгрес, КПСС неуморно ратува все повече и повече да се засилва и разнообразява дейността и на обществените организации, да се засилва техният принос в строителството на новото общество.

В ЕДИНЕН РИТЪМ

КАТО БРАТЯ...

БЕСЕДА С АЛБЕРТ ФЕОДОРОВИЧ СЮТКИН

секретар на областния комитет на КПСС в Коми АССР

Струва ми се, че много преди да се срещнем, вече добре познавах Алберт Сюткин. През цялото ми пребиваване в Коми слушах за него, мислех за него и не случайно помолих за разговор именно с него. Той е един от първите и най-сърдечни приятели на България в Коми АССР. Името му е пряко свързано с мъжествения щурм на българските строители и дърводобивници в необятната тайга на този далечен съветски край. Знаят го още от 1968 г., когато нашите работници прокарвали пъртини в девствения лес и слагали основите на днешното селище Усогорск. За това време често разказва секретарят на партийната организация в Горномезенски район Георги Крънчев:

— Беше цяла епопея — споделя той. — Живакът в термометъра вариреше от 40 до 56 градуса под нулата и гостбата се смръзваше, докато я пренесем от кухнята в столовата. Дървените къщи, в които живеехме отначало, едва ни побираха, та спяхме на стажи по шестима. Работата в тайгата бързо уморяваше хората, красивата, но еднообразна природа ги подтискаше, носталгията ерозираше психическата им устойчивост... В тези трудни моменти, ако нямаше хора като другаря Сюткин, едва ли бихме издържали. Въпреки огромната си заетост и високия партиен пост, който заема, той идваше често при нас и с опита на кореняк, израснал в тази страна, ни помагаше да се приспособим към непривичните условия на севера, грижеше се за бита, снабдяването и разнообразяването на живота ни, напътствуваше ни как да изпълним своя интернационален дълг в голямата интеграция със Съветския съюз...

В близо десетгодишния период от времето, за което разказва Георги Крънчев, тук всичко е променено. Сред тайгата е разгърната цяла дърводобивна промишленост. Израснали са три съвременни сели-

[1] XXV конгрес на КПСС, доклади и решения, Партиздат, С., 1976, с. 92.

Digitized by Google

ща — Усогорск, Благоево и Междуреченск, над които редом с аления флаг на Октомври се вее и родният трицвет. Дървените къщи са останали като паметници в един своеобразен музей. Сега във всяко от трите селища издигат снага солидни пететажни сгради от тухли и бетон, с парно отопление, с топла и студена вода, осигурени са всички съвременни условия за живот на новите обитатели на тайгата. В Благоево дори се строят оранжерии за пресни зеленчуци. Освен в столовете ресторанти на всеки обект се поднася топла храна, а в „бочката" на всяка стоянка можеш да си отдъхнеш без шуба и ушанка, да се сгрееш с чай. При тези условия вече и студът не е страшен.

Ала и сега Алберт Сюткин продължава да идва все така често, както преди десет години. Грижите му сега са насочени за подобряване организацията на работата и по-ефективно използване на техниката, за осигуряване пълна безопасност на труда, за комунистическото възпитание на работници и специалисти. Голямата му обич към България и нейните пратеници тук е известна всекиму, почувствувана от всекиго. Затова не се учудих, че ме прие още същия ден, в който поисках среща с него, че бързо превърна разговора ни за сътрудничеството между българските и съветските дърводобивници в топла беседа за дружбата на два братски народа под една звезда, с една съдба, с едно бъдеще . .

— Връзките ни с България са отдавнашни — започна той. — Трудовите хора на Коми винаги са проявявали жив интерес към нея, много от тях са били по слънчевите й брегове и планини, самият аз неведнъж съм се радвал на вашето гостоприемство. Договорът за дружба, сътрудничество и взаимопомощ от 1948 г. откри огромни перспективи за братските взаимоотношения между съветския и българския народ, а подписването на новия договор през 1967 г. ги издигна на качествено по-високо равнище.

Като кръвна част от Съветския съюз и република Коми е съпричастна в тези взаимоотношения. Пряко, активно и системно сътрудничество между нашите републики обаче започна преди десет години, когато у нас пристигна голяма група български строители и дърводобивници. Това бе резултат от зародилите се нови форми на икономическа интеграция, според които български работници и специалисти могат да участвуват непосредствено в изграждането и експлоатацията на редица обекти на съветска земя, от продукцията на които е заинтересована и нашата страна. Така сред тайгата на Коми АССР се разгърна **крупно строителство с внушителни мащаби и неимоверно бързи темпове.** С героичните усилия на многохилядния отряд български труженици, както и с всестранната помощ от съветските партийни и държавни органи, стопански организации и специалисти, в кратко време бяха изградени първокласни дърводобивни предприятия с високо техническо равнище, при съответствуващи условия за труд и живот. Икономическите задачи в това строителство в основни линии вече са изпълнени, добити са повече от десет милиона кубически метра дървесина. Ние сме уверени, че и задачите за по-нататъшното развитие на производството на свой ред ще бъдат успешно решени.

— Алберт Феодорович, какви са впечатленията Ви от конкретните взаимоотношения на българските и съветските дърводобивници в Коми АССР. Как преценявате изпълнението на поставените им съвместни задачи?

— Пратениците на слънчева България се трудят рамо до рамо с работниците, инженерно-техническите кадри и служителите в промишлеността и строителството на република Коми. През изтеклия период се установиха **здрави производствени отношения** както между отделните хора и звена, така между целите колективи. Навсякъде се разгръща широко социалистическо съревнование, сърцевина на което е изпълнението на стратегическата задача, поставена от XXV конгрес на КПСС и XI конгрес на БКП — **висока ефективност, високо качество във всяка трудова и обществена дейност.** Съревнованието се води по **единни критерии и показатели,** стимулира се по единна система, контролът на работата е съвместен, изпълнението на задачите и обещанията се от-

Digitized by Google

чита съвместно. Това непосредствено общуване позволява двете страни непрестанно да обменят своите знания, своя опит. Българските дърводобивници проявяват голям интерес към напредничавите почини в нашите горскопромишлени стопанства, внимателно изучават и бързо усвояват опита на техните новатори и първенци. Например, следвайки почина на героя на социалистическия труд от Тюменския леспромхоз Павел Попов, малочислените бригади на българските дърводобивници от миналата година се обединиха в комплекси. Това позволява по-добре да се организира работата в тях, по-пълно да се използва техниката, а и нарасналите колективи изпълняват по-ефективно функцията си на среда и фактор за възпитание. Успешно се прилага и опитът на Алексей Басов за работа без трудови злополуки.

Нашите природни условия са трудно поносими за южняците: през зимата — студ и сняг, през лятото — вода, комари, блата... Затова полагаме много грижи българските другари да привикнат по-скоро с тези трудности и да влязат в нормалния темп на работа, за да изпълнят мисията, с която са пратени. Те от своя страна проявяват голямо старание и се отнасят много дружелюбно с местното население, с трудещите се в Коми, които ги приемат като истински братя и сестри. Това създава **изключително топла атмосфера,** която стимулира усилията и от двете страни. Искам да подчертая, че ако отначало българските другари изоставаха в производителността на труда, в организацията на работата и в качеството на продукцията поради непривичните за тях условия, поради неусвоената още техника и технология — сега можем да кажем, че те са преодолели този етап, овладели са тази техника и технология и най-добрите им колективи не отстъпват на нашите. Във всички наши предприятия вече е известна бригадата на Милко Стоянов, която умело съчетава високата производителност с отличното качество на труда, а бригадите на Петър Сребров и Васил Джигрев оспорват републиканските ни рекорди.

— Другарю Сюткин, за целия прогресивен свят 1977 година мина под знака на 60-летния юбилей на Октомврийската революция. Какво влияние оказа този юбилей върху цялостния интеграционен процес на българските и съветските дърводобивници в Коми? Как го посрещнаха?

— Влиянието бе огромно и във всички направления! Още веднъж се убедихме, че **за българските братя, както и за нас, няма по-значимо историческо събитие от Октомврийската социалистическа революция,** няма по-голям празник от празника на Октомври. Стремежът за **достойното му посрещане** повиши в максимална степен трудовата и обществената активност на работници, специалисти и колективи, извиси на качествено нов етап социалистическото съревнование, стимулира творческата инициативност на всички. В трудовите колективи бе взето спонтанно решение в чест на юбилея да се проведат 60 ударни седмици, а първенците излязоха с лични обещания за нови, рекордни постижения. Така бригадите на съветските първенци М. И. Мелников и А. К. Борисов и на българските челници Петър Сребров и Васил Джигрев подеха инициативата за предсрочно изпълнение на плана и обещаха в чест на юбилея да добият до края на годината по 100 000 куб. м дървесина при най-високо качество. Бюрото на областния комитет на нашата партия утвърди със специално постановление тази патриотична инициатива, като препоръча на градските и районните комитети на КПСС, на партийните, профсъюзните, комсомолските организации и стопанските ръководства в дърводобивните предприятия да набележат практически мерки за приложението на челния опит на четирите знатни бригади и за широкото му разпространение в цялата република. За българските дърводобивници това е изключителен успех!

Digitized by Google

Ние считаме, че този стремеж за повишаване производителността на труда, качеството на продукцията и ефективността на общественото производство ще продължава с все по-нарастващи темпове както у българските, така и у нашите дърводобивни колективи, защото към това ги насочват решенията на XXV конгрес на КПСС и на XI конгрес на БКП.

— Какъв е конкретният принос в това направление на партийните органи, на профсъюзните организации и комсомолските дружества?

— Във всички сфери и форми на нашето братско сътрудничество **водеща роля имат организациите на КПСС и БКП и техните ръководства.** Нерушимата боева дружба между съветските и българските комунисти, както казва Л. И. Брежнев, е била, е и ще бъде здравото звено на общия фронт на нашите революционни сили, на нашето социалистическо строителство. При това положение съвсем естествено е, че цялата ни съвместна дейност в строителството и дърводобива се направлява от органите и организациите на БКП и КПСС, които работят в най-тесни връзки. На наша територия БКП има районен комитет. Той и партийният комитет при дирекцията на нашето обединение „Мезенлес" съставят и осъществяват **съвместни планове** за организаторската и идеологическата работа в трудовите колективи, заедно обсъждат всички важни проблеми, вземат общи решения, задължителни за комунистите от КПСС и БКП. Големи усилия те полагат за усвояване на прогресивните форми на организация на производството и на съвременните технологии, за формиране на ново отношение към труда, на уважение и грижа към социалистическата собственост. Особено внимание отделят за правилната експлоатация на техниката, за поддържането и опазването ѝ, защото без нея дърводобивът в тайгата е невъзможен. Наред с всичко това широка дейност се разгръща и за **интернационалното възпитание** на комунистите и безпартийните, които работят тук, за повишаване на тяхната култура и осмисляне на отдиха им. Ние се стараем да оказваме системна и конкретна помощ за подобряване на цялостната партийна работа в района, за овладяване на добрия опит и в тази насока. С такава цел организирахме посещение на работници и активисти към районния комитет на БКП в най-добрите наши партийни организации, от които те почерпиха много полезен опит.

На същата база **широка съвместна дейност разгръщат нашите и българските профорганизации.** Те съсредоточават вниманието си предимно върху организацията и ръководството на съревнованието, съдействуват за обмяната на челния опит, грижат се за решаването на социално-битовите въпроси и разбира се, не забравят своята роля на школа за възпитание, школа за комунизъм. **Много полезна е работата и на Комсомола** за повишаване трудовата и обществената активност на младите хора; за изграждането им като патриоти и интернационалисти.

— Какви други сфери обхваща сътрудничеството в Коми?

— Почти всички сфери на живота. Да вземем **здравеопазването.** Българските дърводобивници в Коми имат своя болница и местни пунктове, които са поели цялото им медицинско обслужване, а нашата санитарна авиация бързо им доставя нужните лекарства, пособия и т. н. Най-добрите ни специалисти в медицината посещават българските си колеги и уреждат консултации на място, а български лекари участвуват в нашите медицински конференции и съвещания... Взаимна е грижата ни за **образованието и повишаване знанията** на трудещите се, на техните деца. В Усогорск, Благоево и Междуреченск са открити четири училища, в които се обучават над 1000 български и

Digitized by Google

400 съветски деца, стотици други посещават детски градини, музикални школи, пионерския дом. За възрастните е открито средно професионално-техническо училище, а в учебната година на обществените организации повишават знанията си 6400 души. В трите селища функционират автошколи, в домовете на културата са организирани курсове по руски език.

Особено широко е сътрудничеството ни в областта на **културата и изкуството.** Много културни деятели на Коми АССР като н. а. Иван Иванович Аврамов, Иля Бобраков — главен режисьор на Музикалния театър в Сиктивкар, з. х. на РСФСР Рем Николаевич Ермолин — председател на Съюза на художниците в републиката, посетиха България, установиха делови контакти с българските си колеги, които също им върнаха визитите. В резултат редица творби на наши автори се играха на българска сцена, а театрите в Коми поставиха няколко български пиеси; Р. Н. Ермолин уреди голяма изложба, значителна част от картините в която са посветени на българските строители и дърводобивници; заслужилият деятел на изкуствата в РСФСР и носител на Държавна награда на Коми АССР Яков Перпелица композира по свой текст песен за българите, пребиваващи у нас, която бе включена в репертоара на Националния ни ансамбъл за песни и танци; поетът Алберт Ванеев написа вдъхновени стихове за братската дружба край р. Мезен. Нашите театри и Филхармонията, Ансамбълът за песни и танци, най-добрите колективи на художествената самодейност често гастролират пред българските другари. От своя страна българските самодейци предприемат турнета в Сиктивкар, Ухта, Печора и други селища, участвуват в републиканските ни фестивали и не рядко се класират на първите места. Традиция стана да чествуваме редом с нашите и вашите национални празници — Девети септември, Трети март, 24 май, както и годишнините на големите български синове Христо Ботев, Георги Димитров, Васил Коларов... От няколко години в Усогорск, Благоево и Междуреченск функционира **съвместна лектория.** Само миналата година са изнесени над 400 лекции...

Алберт Сюткин свали бавно очилата си. Пред него лежеше малко тефтерче с данни и някаква сводка, навярно подготвена за случая, но той нито веднъж не ги разгърна. Погледна ме изпитателно с леко присвити очи и изведнъж весело се засмя:

— Виждате ли, темата на нашия разговор е безкрайна, неизчерпаема и човек се чуди какво по-напред да каже. Това е хубаво! Ние можем да се радваме от душа и сърце, че имаме такава братска, безкористна дружба. Можем да се гордеем, че сме изградили такова многостранно, интензивно, социалистическо сътрудничество, изявено с пълна мяра във всички области на живота и труда. Сътрудничество, което съдействува за по-нататъшното осмисляне и разширяване на голямата интеграция между нашите страни, между нашите партии и народи, което ни помага още по-сплотени да крачим в единен ритъм към пълното тържество на социализма и комунизма!

Беседата води

Атанас ТОНЧЕВ

Digitized by Google

НЕИЗЧЕРПАЕМ ИЗВОР НА ИНИЦИАТИВА И ТВОРЧЕСТВО

Градската партийна организация във Варна успешно прилага редица форми на работа, творчески заимствувани от богатия и неизчерпаем съветски опит. Особено близки и дружески са нейните връзки с побратимената Одеска област и Одеската градска организация на КПСС, които непрекъснато се развиват, укрепват и разширяват в духа на братска дружба и сътрудничество между нашите две партии и два народа. Това помага да се обменят прогресивни идеи и положителен пример, да се внедряват и експериментират новости, съдействуващи за повишаване ефективността на партийното ръководство във всички сфери и на всички равнища.

Много са проблемите, при разработването и решаването на които градският комитет, заводските партийни комитети и първичните партийни организации се опират на съветския опит. Последователни и резултатни в това отношение са усилията на партийните и стопанските ръководства от системата на транспорта, където преди три години по инициатива на окръжния комитет на Партията беше поставено началото на комплексното социалистическо съревнование за дружба, сътрудничество и взаимопомощ между транспортните предприятия от града и окръга. Тази нова форма на работа бе мобилизираща, резултатна, защото преди това е имала своя етап на усъвършенствуване от транспортните работници на Одеска област

Главната цел на съревнованието е чрез координация и съгласуваност в работата на отделните звена да се постигне висока ефективност в единния транспортен процес и предсрочно изпълнение на производствените програми. Това да става по пътя на по-рационалното използване на транспортните средства, скоростното обработване на товарите, намаляването на разходите и престоите. Организационна форма за реализирането ѝ е договорът, който ежегодно сключват помежду си всички предприятия от тази система. Той определя конкретните задължения и отговорности, осигуряващи необходимия синхрон и маневреност в работата, поставя общите интереси над тясноведомствените действия на отделните колективи.

Политическото ръководство на комплексното съревнование се осъществява от окръжния комитет на Партията, който периодично обсъжда неговото състояние, полага системни грижи за по-нататъшното му развитие и усъвършенствуване. Като помощен орган е изграден на обществени начала щаб, в който са включени представители на окръжния и градския комитет на Партията, на окръжния съвет на БПС, от партийните, стопанските, профсъюзните и комсомолските ръководства на транспортните предприятия. Щабът има оперативни функции и е упълномощен пряко да ръководи и отчита съревнованието, да следи за изпълнението на договорните задължения, да оказва помощ на стопанските ръководства. По негово искане съответните държавни и други ръководни органи от града и окръга вземат мерки и своевременно се намесват за бързото решаване на възникналите проблеми.

Важно значение за комплексното съревнование имат моралните и материалните стимули. От окръжния комитет на БКП, изпълнителния комитет на ОНС, окръжния съвет на БПС и ръководствата на предприятията са учредени преходни знамена, флагове, паспорти, които се връчват на първенците всяко тримесечие и в края на годината. Организират се изложби за резултатите от задружната работа, вечери на трудовата слава, изпращат се поздравителни писма до семействата на отличилите се работници.

Какво показва досегашният опит?

Да се премине към такава организация на работа не беше лесно. У мнозина се прокрадваше явно или скрито съмнение, че добрите намерения ще си останат само хубави пожелания. Трябваше да се разчупи шаблонът на традицията и рутината. За преодоляването на тези бариери под ръководството на окръжния комитет на Партията партийните организации и стопанските кадри извършиха голяма организаторска и политико-разяснителна работа. Проведени бяха разнообразни мероприятия, с които се целеше новата инициатива да завладее ума и сърцето на всеки транспортен работник, да мобилизира творческите сили и възможности на всеки колектив. В центъра на тази оживена и политически съдържателна дейност бяха комунистите, които показаха личен пример и високо чувство за отговорност.

Сега много от първоначалните трудности са почти напълно изживени, налице са хубави постижения. **Комплексното съревнование помогна да се измени в значителна степен стилът на работа, подходът към задачите и проблемите** на транспортната дейност, създаде обстановка на доверие и нови взаимоотношения между отделните колективи и в самите тях. Несъмнен е неговият принос за превъзмогване на тясно-

Digitized by Google

ведомствените интереси, за намаляване формализма в работата, за повишаване на взаимната отговорност и общата заинтересованост от крайните икономически резултати.

Комплексното съревнование разкри голяма част от неизползваните резерви и възможности на координацията, взаимодействието и взаимопомощта в транспортния процес, създаде по-трайни гаранции за изпълнението и преизпълнението на производствените задачи на колективите. Под ръководството на окръжния комитет на Партията, на градския комитет и партийните организации транспортните предприятия изпълняват успешно производствения план, повишават производителността на труда, намаляват непроизводителните престои на транспортните средства, ускоряват обработката на товарите.

Естествено, добрите стопански успехи не са резултат само на комплексното социалистическо съревнование, но то има съществен дял за тяхното реализиране. По указание на окръжния комитет на БКП и със съдействието на оперативния щаб сега партийните и стопанските ръководства на транспортните предприятия вземат конкретни мерки за неговото по-нататъшно разгръщане и обогатяване. При подновяването на договора в началото на тази година например в съревнованието бяха включени и организациите, извършващи контролна дейност по товарооборота. Съставени са месечни графици със завишени критерии за високоефективните кораби, което внася по-голяма ритмичност и оперативност в работата. Нещо повече — със сключения през март договор между транспортните предприятия от града и окръга и Одеският областен транспортен комплекс съревнованието отбеляза нов, по-висш етап в своето развитие. Сега те се съревновават под девиза „Два конгреса — една цел, за висока ефективност и високо качество".

С особено голяма популярност се ползва опитът на знатния бригадир от пристанище Иличьовск — Анатолий Барановски. По инициатива на районния комитет на БКП — Воден транспорт, със съдействието на Министерството на транспорта и под близкото ръководство на окръжния комитет на Партията, той беше всестранно проучен и внедрен в пристанище Варна. Същността на почина на Барановски се състои в изграждането на уедрени комплексно-технологични бригади, като форма на производствена организация, позволяваща по-ефективно използване на трудовите ресурси и техническите средства в условията на оптимален режим на работа в пристанищата.

Районният комитет на Партията и партийните организации оцениха правилно мястото и ролята на бригадите в дейността на пристанищния колектив и взеха под свое ръководство и контрол тяхното изграждане и организационно укрепване. Проведена беше действена политико-организаторска работа, възложиха се партийни поръчения на ръководните кадри и комунистите, беше оказана непосредствена помощ на стопанските органи и масовите организации. С активното съдействие на Министерството на транспорта на НРБ и министъра на Морския флот на СССР се организираха срещи за обмяна на опит с докерите, специалистите и ръководствата на пристанищата Варна, Бургас, Русе и Лом и инициатори на почина на А. Барановски. Уточнени бяха редица въпроси за повишаване качеството на обработването на товарите по българо-съветската морска линия Варна—Иличьовск и се приеха мероприятия, осигуряващи структурното изграждане и утвърждаване на уедрените комплексни бригади.

Какви резултати бяха постигнати?

Досега във варненския пристанищен комплекс са изградени 6 бригади, работещи по почина на Барановски. Те обединяват 92-ма докери, механизатори и електрокрановици, 52-ма от които владеят по две и три професии. В резултат на тази висока квалификация и съвместяването на професиите сега се осъществява по-голям обем на работа при значително намален състав. Средно денонощната производителност на труда е повишена с 9,7 на сто при обработването на контейнерите и с 31 на сто — на метали, чугун, оборудване и други товари. По-ефективно се използват транспортните средства и участвуващата в претоварната дейност механизация, чувствително е подобрено качеството на работата, намалени са вътрешносменните престои. Създадена е възможност за оперативно преразпределение на работната сила и техниката в зависимост от конкретно възникналата обстановка, за усъвършенствуване управлението на претоварните работи и по-интензивна обработка на корабите.

Несъмнено добрите постижения по внедряването на почина на Барановски във Варненското пристанище се дължат до голяма степен на действеното партийно ръководство, което осъществяват районният комитет на БКП и общопристанищният партиен комитет. За ръководители на шестте бригади са издигнати с партийни поръчения комунисти, повечето от които са бивши секретари и заместник-секретари на първични партийни организации, профсъюзни и комсомолски дейци, обществени активисти и изтъкнати производственици. Двама от бригадирите са членове на партийния комитет. В четири от бригадите са изградени самостоятелни партийни организации, а в две — партийни групи, обединяващи 23-ма комунисти. Мнозинството от тях се челници в труда и производството, владеят по няколко професии, активно участвуват в обществено-политическия живот на бригадите. Особено завладяващ е личният пример на партийните членове В. Зайков, Т. Ставрев, В. Лефтеров, Г. Байрамов, Коста Стоянов, Съби Тодоров и други, които образцово изпълняват своите трудови и служебни задължения.

В края на миналата година районният комитет обобщи постигнатитие резултати и прие конкретни мероприятия за по-широко прилагане опита на бригадите, работещи по метода на Барановски в системата на

Digitized by Google

Водния транспорт. Те показват по безспорен начин пълното съответствие на внедряването на тази прогресивна форма на работа с високите изисквания на Единадесетия партиен конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП, за решително повишаване ефективността на производството и качеството на продукцията. Сега се разгръща активна работа в духа на партийните решения да се подобри още повече индивидуалната работа с хората, правилно да се комплектоват по състав бригадите, да се активизират изградените в тях партийни, профсъюзни и комсомолски групи и организации. Такива бяха и препоръките на съвещанието, организирано от районния комитет на БКП — Воден транспорт, Централния комитет на профсъюза на работниците от транспорта и СО „Воден транспорт". На него беше направена оценка за извършената работа през последните две години по внедряване почина на Барановски и българските пристанища и се обмени опит между пристанищните комплекси във Варна, Бургас, Русе и Лом.

Комплексното съревнование на варненските транспортни работници има и своите нерешени въпроси. В него все още не са включени основната част от предприятията товародатели и товаро получатели, което би помогнало да се постигне по-голяма ритмичност и плановост на товароразтоварните работи, както и да се намали чувствително процентът на транспортните средства в престой. Това неминуемо се отразява на още по-ефективното използване на основните производствени фондове, да се укрепят комплексните смени в пристанището и разтоварищата, които изпълняват важна роля в решаването на общите задачи. То е сигнал, че е необходимо още повече да се засили взискателността на ръководствата и колективите за изпълнението на поетите от тях договорни задължения, да се подобри оперативността в работата и се издигне равнището на контрола. Все още не е решен напълно и въпросът за материалното стимулиране на предприятията първенци. В това отношение съответните вишестоящи стопански организации остават техни длъжници. Не е за отминаване фактът, че в продължение на две години нито едно стопанско обединение не е наградило отличилите се в съревнованието колективи.

* * *

Особено ценен и полезен за градската партийна организация е опитът на Одеския градски комитет на КПСС в работата му с населението по местоживеене. Той беше задълбочено проучен и приложен съобразно нашите условия и стана сърцевина на движението за благоустрояване, озеленяване, хигиенизиране и опазване на околната среда. За неговото разясняване и внедряване на практика под ръководството на градския комитет на Партията бе извършена широка организаторска и политическа работа с партийния и обществения актив, с ръководствата и колективите на стопанските предприятия, учрежденията и учебните заведения, с цялото население на града. Изградени бяха една градска, пет районни и 68 квартални комисии по бита и порядъка, имащи характер на обществено-държавни органи. Обединиха се и се насочиха към една обща цел усилията на партийните организации, Отечествения фронт, Комсомола, БЗНС, градския народен съвет, специализираните органи и предприятия. По такъв начин работата по решаването на социално-икономическите проблеми по местоживеене беше поставена на по-солидна основа и се превърна в отговорно дело на цялата варненска общественост.

Какви са конкретните резултати?

С приложението на одеския почин бяха обогатени и по-добре осмислени формите за привличане на трудещите се в създаването на още по-приветлива и културна обстановка в кварталите и предприятията на града. Измени се до голяма степен отношението на хората към обществено-политическите задачи и проблеми по местоживеене. С помощта на активното съдействие на градския комитет на БКП, районните партийни инструктори и кварталните първични партийни организации, под непосредственото ръководство и участие на отечественофронтовските организации, комисиите по бита и порядъка организират периодично трудови дни, акции по почистването и други целогодишни мероприятия. Само през последните две години над 920 хиляди души положиха общо 1 083 000 трудови дни. С доброволния труд на населението в кварталите „Чайка", „В. Левски", „Победа", „Г. Петлешев", „Владиславово", „Янко Михайлов", „Аспарухово" и други райони на града бяха направени: пешеходни пътеки, изкопи за улично осветление, водопроводи, детски и спортни площадки, алеи, цветни градинки. Осигурена бе допълнителна работна ръка за строителството, почистени и подредени бяха новоизградени детски заведения, училища, жилищни блокове. В това отношение партийните и отечественофронтовските ръководства, гражданите, трудовите колективи и учащите се проявиха голяма активност, съзнателност и ентусиазъм.

Важна съставна част на движението по одеския опит е инициативата на градския комитет на БКП за интегриране усилията и средствата на предприятията с кварталните организации на Отечествения фронт, за решаването на основните социално-икономически и политико-възпитателни задачи по местоживеене. Тези двустранни отношения намират конкретно проявление в сключените над 60 договора за взаимопомощ и сътрудничество между отделни квартали и предприятия. С финансово-материалната помощ на последните са построени: 22 заслона за автоспирки, 14 подвижни търговски павилиони и клетки за плодове и зеленчуци, ремонтирани и художествено са оформени над 20 квартални клуба. В много от кварталите, в които са концентрирани компактни групи, работещи от даден завод или учреж-

Digitized by Google

дение, се организират съвместни акции за благоустрояването и хигиенизирането на района, поддържането на цветните и декоративните насаждения, ремонтирането на жилищни сгради. От своя страна в изпълнение на договорните си задължения, кварталните партийни и отечественофронтовски организации подпомагат предприятията, като насочват на работа в тях трудово незаетите граждани, участвуват с бригади в производството и подреждането на заводските райони, провеждат съвместни масово-политически мероприятия. На такава основа например са изградени и се развиват взаимоотношенията между текстилния комбинат „Първи май" и квартал „Аспарухово" I. Ръководството на комбината финансира с 2000 лева кварталния комитет на Отечествения фронт за обзавеждане клуба на организацията. Съвместно се чествува празникът на текстилния работник, организират се тържества за връчване на ордени и медали на първенци в труда, живеещи в квартала, заедно се провежда новият социалистически ритуал „Сребърна сватба" и др. Добри взаимни връзки са установени също така между строителномонтажния комбинат и квартал „В. Левски", Параходство БМФ и квартал „Приморски" и др.

Заслужава внимание и новата инициатива на партийното и отечественофронтовското ръководство в кв. „Бл. Касабов", където през миналата година беше изграден на обществени начала „Съвет на ръководителите". В него са включени партийни, административни и стопански ръководни дейци, научни и културни работници, живеещи на територията на квартала. Идеята е с тяхна помощ да се организират и провеждат мероприятия, които ще съдействуват за професионалното ориентиране на подрастващите, да се решат някои благоустройствени, търговски и други проблеми.

Опитът на Одеската градска организация на КПСС помогна да се повиши значително ефективността на партийното ръководство по местоживеене, да стане то по-конкретно и оперативно, да се доближи до ежедневните потребности на населението. Принос за това имат изпратените по райони инструктори на градския комитет на БКП и изградените 620 партийни групи извън състава на кварталните партийни организации, в които са обхванати близо 80 на сто от комунистите в града. За дейността на групите е изработен специален статут. Този апарат на място организира и направлява политическата работа с хората, осигурява практическото изпълнение на задачите, съдействува за активното включване на населението в мероприятията и инициативите, провеждани по местоживеене. Сега кварталните партийни организации видимо повишават своята боеспособност, обогатява се по форми и съдържание организационният им живот, засилва се политическото им влияние и въздействие. Под тяхно ръководство Отечественият фронт по-сполучливо преустройва дейността си в духа на съвременните задачи и изисквания, подобрява се идейно-възпитателната работа с хората. Определен дял за тези успехи имат и изградените по указание на градския комитет на БКП съвети на общественици към районните административно-технически бюра, районните инструктори на градските комитети на Отечествения фронт и Комсомола, учредените нови 18 квартални дружества на ДКМС.

Естествено, с тези по-главни моменти от работата на градската партийна организация по приложението на съветския опит не се изчерпва всичко извършено досега. В нейната ежедневна практика намира място положителният пример на съветските комунисти и в редица други направления на партийно-организационната и идеологическата дейност, на партийното ръководство на икономиката. Стремежът е към приложението на опита на КПСС да се подхожда творчески, като се отчитат специфичните условия, възможностите и реалните потребности на партийните комитети и организации. Полагат се усилия тази дейност да се извършва организирано и целенасочено, да не се разпиляват силите по решаването на незначителни задачи. Обръща се особено внимание приложението на съветския опит във всички случаи да служи за развиване инициативата и творческия усет на кадрите и комунистите, за по-нататъшно усъвършенстване и повишаване ефективността и качеството на партийното ръководство.

Христо РАЙЧЕВ
кореспондент на сп. „Партиен живот"

Digitized by Google

С МИСЪЛ ЗА УТРЕШНИТЕ РЕЗУЛТАТИ

На отчетно-изборната конференция на една от общинските партийни организации в окръга преди няколко години стана дума и за това, че населението проявило героизъм — обрало царевицата в най-големите студове... Присъствуващият на конференцията първи секретар на ОК на БКП Димитър Димитров отбеляза с горчивина: „Можем да минем и без героизъм, другари! Защо да не оберем царевицата за един, вместо за два-три месеца? Пък и като я берем през зимата, това не е чиста печалба, а нечиста, която никого не радва..."

За да изчезне необходимостта от „излишния героизъм" (и то далеч не само при брането на царевицата!), помогна преди всичко прилагането на двусменната работа в бригадите за промишлено производство.

... Юли 1977 г. ОК на БКП е приел наскоро специални мероприятия за срочното прибиране на реколтата. Навън е горещо, но съвсем не са по-ниски градусите и на иначе краткото съвещание с окръжния селскостопански актив в Толбухин. Да, мероприятията не са самоцелни, формални — трябва да се изпълняват... Председателят на АПК в Каварна Димитър Панев разказва как са организирали жътвата. Пробива към двусменната работа извършили през есента 1976 г. В началото на юни вече имали план за прибирането на реколтата: кратки срокове — 6 дни за ечемика и 10 дни за пшеницата; двусменна работа; последователно извършване на отделните видове дейности. Много усилия положили за осигуряване на необходимите механизатори за двусменна работа. Търсили ги човек по човек — от администрацията, от предприятията, от техникумите в Толбухин и Каварна. И ги осигурили. Изградили 38 временни партийни групи, връчени били 227 партийни, 60 дружбени и 70 комсомолски поръчения.

Вече на много места в Толбухински окръг двусменната работа има своите убедени привърженици; все повече се гледа на нея не като на поредното „указание" и задача, „спусната от горе", а като на действително голям резерв, който осигурява срочното, качественото (и без излишно напрежение!) изпълнение на селскостопанските мероприятия.

— Хората сами се увериха, че двусменна работа всъщност означава високи добиви — защото единствено двусменната работа ще ти позволи да изореш, да подготвиш площите и да засееш в оптималния срок; пак двусменната работа ще ти помогне не само да прибереш ос-

Digitized by Google

новната продукция, но и да помислиш за допълнителните работи; и само при двусменната работа рязко се увеличава не само натоварването, но и средногодишната използваемост на техниката!

... Така мисли за двусменната работа секретарят на общинския партиен комитет в с. Преселенци Георги Даскалов. А нека отбележим, че двусменната работа в Преселенци се радва не само на убедени привърженици, но и на вече понатрупан конкретен опит по нейното ефективно приложение.

През 1974 г. ОК на БКП поставя задачата да се вземат спешни мерки за силажирането. От своя страна общинският партиен комитет в Преселенци потърсва пътища за бързото решаване на тая задача. Впрочем в случая няма чак толкова много пътища, затова пък има един наистина сигурен — двусменната работа! Като идея — добре, но... не стигат механизатори! Както и да ги броиш, както и да ги претегляш — не стигат и толкова... Заседание на общинския партиен комитет. Има различни предложения. Само няма механизатори за втора смяна... Тревогата се предава на първичната партийна организация в бригадата за промишлено производство.

Издирени са всички любители шофьори — хора, незаети пряко в материалното производство. Събират се 30 души. От тях 18 са комунисти. Те са поканени на разговор в общинския партиен комитет. Разбира се, разговорът с 18-те комунисти е само началото. Някои се отдръпват: как така ще вземат машината на човека? Сред трактористите също се чуват гласове: хората, които им се пращат за смени, са неопитни; така тракторите ще се износят по-бързо, ще се направят повече разходи, навярно няма да се размине и без сериозни повреди...

Но още през същата 1974 г. силажирането на царевицата става при двусменна работа. Изградени са временни партийни групи, връчени са поръчения — партийни, профсъюзни, комсомолски. Сформирана е нощна аварийна група за отстраняване на евентуалните повреди. Секретарят на общинския партиен комитет и ръководителят на бригадата за промишлено производство са постоянно сред механизаторите. „Графикът" на тяхното дежурство е съвсем прост: единият — през нощта, другият — през деня. С малко уточнение — когато не са дежурни, „гонят" преките си задължения. Почивка, сън — в джипа... Така или иначе, стига се дотам, че нощните смени дават повече и по-качествена работа!

През 1975 г. двусменната работа вече не е „гостенка", а съвсем пълноправна „стопанка" в преселенската бригада за промишлено производство. Прибирането на люцерната за сенаж, осигуряването на силажа, брането на царевицата, подготовката на площите, есенната сеитба — всичко става при двусменна организация на работата. И докато други години с големи усилия едва са успявали да засеят до към 20 октомври, сега за първи път приключват със сеитбата цели 5 дни преди тоя срок.

Обсъждайки резултатите от двусменната работа, общинският партиен комитет преценява, че може да се отиде и по-нататък — да се осигурят смени за основните механизатори през цялата година, а не само за върховите моменти, както е било досега. Провеждат се курсове за преквалификация и резервните кадри стават правоспособни трактористи. На общо партийно събрание на общинската партийна организация се разглежда въпросът за механизаторските кадри в района. Не е думата само за едно или две събрания — цялата партийно-политическа дейност е насочена главно към утвърждаването на двусменната организация на труда. В края на съответната кампания механизаторите се отчитат пред колектива за изпълнението на поста-

Digitized by Google

Водния транспорт. Те показват по безспорен начин пълното съответствие на внедряването на тази прогресивна форма на работа с високите изисквания на Единадесетия партиен конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП, за решително повишаване ефективността на производството и качеството на продукцията. Сега се разгръща активна работа в духа на партийните решения да се подобри още повече индивидуалната работа с хората, правилно да се комплектоват по състав бригадите, да се активизират изградените в тях партийни, профсъюзни и комсомолски групи и организации. Такива бяха и препоръките на съвещанието, организирано от районния комитет на БКП — Воден транспорт, Централния комитет на профсъюза на работниците от транспорта и СО „Воден транспорт". На него беше направена оценка за извършената работа през последните две години по внедряване почина на Барановски и българските пристанища и се обмени опит между пристанищните комплекси във Варна, Бургас, Русе и Лом.

Комплексното съревнование на варненските транспортни работници има и своите нерешени въпроси. В него все още не са включени основната част от предприятията товародатели и товаро получатели, което би помогнало да се постигне по-голяма ритмичност и плановост на товароразтоварните работи, както и да се намали чувствително процентът на транспортните средства в престой. Това неминуемо се отразява на още по-ефективното използване на основните производствени фондове, да се укрепят комплексните смени в пристанището и разтоварищата, които изпълняват важна роля в решаването на общите задачи. То е сигнал, че е необходимо още повече да се засили взискателността на ръководствата и колективите за изпълнението на поетите от тях договорни задължения, да се подобри оперативността в работата и се издигне равнището на контрола. Все още не е решен напълно и въпросът за материалното стимулиране на предприятията първенци. В това отношение съответните вишестоящи стопански организации остават техни длъжници. Не е за отминаване фактът, че в продължение на две години нито едно стопанско обединение не е наградило отличилите се в съревнованието колективи.

* * *

Особено ценен и полезен за градската партийна организация е опитът на Одеския градски комитет на КПСС в работата му с населението по местоживеене. Той беше задълбочено проучен и приложен съобразно нашите условия и стана сърцевина на движението за благоустрояване, озеленяване, хигиенизиране и опазване на околната среда. За неговото разясняване и внедряване на практика под ръководството на градския комитет на Партията бе извършена широка организаторска и политическа работа с партийния и обществения актив, с ръководствата и колективите на стопанските предприятия, учрежденията и учебните заведения, с цялото население на града. Изградени бяха една градска, пет районни и 68 квартални комисии по бита и порядъка, имащи характер на обществено-държавни органи. Обединиха се и се насочиха към една обща цел усилията на партийните организации, Отечествения фронт, Комсомола, БЗНС, градския народен съвет, специализираните органи и предприятия. По такъв начин работата по решаването на социално-икономическите проблеми по местоживеене беше поставена на по-солидна основа и се превърна в отговорно дело на цялата варненска общественост.

Какви са конкретните резултати?

С приложението на одеския почин бяха обогатени и по-добре осмислени формите за привличане на трудещите се в създаването на още по-приветлива и културна обстановка в кварталите и предприятията на града. Измени се до голяма степен отношението на хората към обществено-политическите задачи и проблеми по местоживеене. С помощта на активното съдействие на градския комитет на БКП, районните партийни инструктори и кварталните първични партийни организации, под непосредственото ръководство и участие на отечественофронтовските организации, комисиите по бита и порядъка организират периодично трудови дни, акции по почистването и други целогодишни мероприятия. Само през последните две години над 920 хиляди души положиха общо 1 083 000 трудови дни. С доброволния труд на населението в кварталите „Чайка", „В. Левски", „Победа", „Г. Петлешев", „Владиславово", „Янко Михайлов", „Аспарухово" и други райони на града бяха направени: пешеходни пътеки, изкопи за улично осветление, водопроводи, детски и спортни площадки, алеи, цветни градинки. Осигурена бе допълнителна работна ръка за строителството, почистени и подредени бяха новоизградени детски заведения, училища, жилищни блокове. В това отношение партийните и отечественофронтовските ръководства, гражданите, трудовите колективи и учащите се проявиха голяма активност, съзнателност и ентусиазъм.

Важна съставна част на движението по одеския опит е инициативата на градския комитет на БКП за интегриране усилията и средствата на предприятията с кварталните организации на Отечествения фронт, за решаването на основните социално-икономически и политико-възпитателни задачи по местоживеене. Тези двустранни отношения намират конкретно проявление в сключените над 60 договора за взаимо помощ и сътрудничество между отделни квартали и предприятия. С финансово-материалната помощ на последните са построени: 22 заслона за автоспирки, 14 подвижни търговски павилиони и клетки за плодове и зеленчуци, ремонтирани и художествено са оформени над 20 квартални клуба. В много от кварталите, в които са концентрирани компактни групи, работещи от даден завод или учреж-

Digitized by Google

дение, се организират съвместни акции за благоустрояването и хигиенизирането на района, поддържането на цветните и декоративните насаждения, ремонтирането на жилищни сгради. От своя страна в изпълнение на договорните си задължения, кварталните партийни и отечественофронтовски организации подпомагат предприятията, като насочват на работа в тях трудово незаетите граждани, участвуват с бригади в производството и подреждането на заводските райони, провеждат съвместни масово-политически мероприятия. На такава основа например са изградени и се развиват взаимоотношенията между текстилния комбинат „Първи май" и квартал „Аспарухово" I. Ръководството на комбината финансира с 2000 лева кварталния комитет на Отечествения фронт за обзавеждане клуба на организацията. Съвместно се чествува празникът на текстилния работник, организират се тържества за връчване на ордени и медали на първенци в труда, живеещи в квартала, заедно се провежда новият социалистически ритуал „Сребърна сватба" и др. Добри взаимни връзки са установени също така между строителномонтажния комбинат и квартал „В. Левски", Параходство БМФ и квартал „Приморски" и др.

Заслужава внимание и новата инициатива на партийното и отечественофронтовското ръководство в кв. „Бл. Касабов", където през миналата година беше изграден на обществени начала „Съвет на ръководителите". В него са включени партийни, административни и стопански ръководни дейци, научни и културни работници, живеещи на територията на квартала. Идеята е с тяхна помощ да се организират и провеждат мероприятия, които ще съдействуват за професионалното ориентиране на подрастващите, да се решат някои благоустройствени, търговски и други проблеми.

Опитът на Одеската градска организация на КПСС помогна да се повиши значително ефективността на партийното ръководство по местоживеене, да стане то по-конкретно и оперативно, да се доближи до ежедневните потребности на населението. Принос за това имат изпратените по райони инструктори на градския комитет на БКП и изградените 620 партийни групи извън състава на кварталните партийни организации, в които са обхванати близо 80 на сто от комунистите в града. За дейността на групите е изработен специален статут. Този апарат на място организира и направлява политическата работа с хората, осигурява практическото изпълнение на задачите, съдействува за активното включване на населението в мероприятията и инициативите, провеждани по местоживеене. Сега кварталните партийни организации видимо повишават своята боеспособност, обогатява се по форми и съдържание организационният им живот, засилва се политическото им влияние и въздействие. Под тяхно ръководство Отечественият фронт по-сполучливо преустройва дейността си в духа на съвременните задачи и изисквания, подобрява се идейно-възпитателната работа с хората. Определен дял за тези успехи имат и изградените по указание на градския комитет на БКП съвети на обществениците към районните административно-технически бюра, районните инструктори на градските комитети на Отечествения фронт и Комсомола, учредените нови 18 квартални дружества на ДКМС.

Естествено, с тези по-главни моменти от работата на градската партийна организация по приложението на съветския опит не се изчерпва всичко извършено досега. В нейната ежедневна практика намира място положителният пример на съветските комунисти и в редица други направления на партийно-организационната и идеологическата дейност, на партийното ръководство на икономиката. Стремежът е към приложението на опита на КПСС да се подхожда творчески, като се отчитат специфичните условия, възможностите и реалните потребности на партийните комитети и организации. Полагат се усилия тази дейност да се извършва организирано и целенасочено, да не се разпиляват силите по решаването на незначителни задачи. Обръща се особено внимание приложението на съветския опит във всички случаи да служи за развиване инициативата и творческия усет на кадрите и комунистите, за по-нататъшно усъвършенстване и повишаване ефективността и качеството на партийното ръководство.

Христо РАЙЧЕВ
кореспондент на сп. „Партиен живот"

Digitized by Google

С МИСЪЛ ЗА УТРЕШНИТЕ РЕЗУЛТАТИ

На отчетно-изборната конференция на една от общинските партийни организации в окръга преди няколко години стана дума и за това, че населението проявило героизъм — обрало царевицата в най-големите студове... Присъствуващият на конференцията първи секретар на ОК на БКП Димитър Димитров отбеляза с горчивина: „Можем да минем и без героизъм, другари! Защо да не оберем царевицата за един, вместо за два-три месеца? Пък и като я берем през зимата, това не е чиста печалба, а нечиста, която никого не радва..."

За да изчезне необходимостта от „излишния героизъм" (и то далеч не само при брането на царевицата!), помогна преди всичко прилагането на двусменната работа в бригадите за промишлено производство.

... Юли 1977 г. ОК на БКП е приел наскоро специални мероприятия за срочното прибиране на реколтата. Навън е горещо, но съвсем не са по-ниски градусите и на иначе краткото съвещание с окръжния селскостопански актив в Толбухин. Да, мероприятията не са самоцелни, формални — трябва да се изпълняват... Председателят на АПК в Каварна Димитър Панев разказва как са организирали жътвата. Пробива към двусменната работа извършили през есента 1976 г. В началото на юни вече имали план за прибирането на реколтата: кратки срокове — 6 дни за ечемика и 10 дни за пшеницата; двусменна работа; последователно извършване на отделните видове дейности. Много усилия положили за осигуряване на необходимите механизатори за двусменна работа. Търсили ги човек по човек — от администрацията, от предприятията, от техникумите в Толбухин и Каварна. И ги осигурили. Изградили 38 временни партийни групи, връчени били 227 партийни, 60 дружбени и 70 комсомолски поръчения.

Вече на много места в Толбухински окръг двусменната работа има своите убедени привърженици; все повече се гледа на нея не като на поредното „указание" и задача, „спусната от горе", а като на действително голям резерв, който осигурява срочното, качественото (и без излишно напрежение!) изпълнение на селскостопанските мероприятия.

— Хората сами се увериха, че двусменна работа всъщност означава високи добиви — защото единствено двусменната работа ще ти позволи да изореш, да подготвиш площите и да засееш в оптималния срок; пак двусменната работа ще ти помогне не само да прибереш ос-

Digitized by Google

новната продукция, но и да помислиш за допълнителните работи; и само при двусменната работа рязко се увеличава не само натоварването, но и средногодишната използваемост на техниката!

... Така мисли за двусменната работа секретарят на общинския партиен комитет в с. Преселенци Георги Даскалов. А нека отбележим, че двусменната работа в Преселенци се радва не само на убедени привърженици, но и на вече понатрупан конкретен опит по нейното ефективно приложение.

През 1974 г. ОК на БКП поставя задачата да се вземат спешни мерки за силажирането. От своя страна общинският партиен комитет в Преселенци потърсва пътища за бързото решаване на тая задача. Впрочем в случая няма чак толкова много пътища, затова пък има един наистина сигурен — двусменната работа! Като идея — добре, но... не стигат механизатори! Както и да ги броиш, както и да ги претегляш — не стигат и толкова... Заседание на общинския партиен комитет. Има различни предложения. Само няма механизатори за втора смяна... Тревогата се предава на първичната партийна организация в бригадата за промишлено производство.

Издирени са всички любители шофьори — хора, незаети пряко в материалното производство. Събират се 30 души. От тях 18 са комунисти. Те са поканени на разговор в общинския партиен комитет. Разбира се, разговорът с 18-те комунисти е само началото. Някои се отдръпват: как така ще вземат машината на човека? Сред трактористите също се чуват гласове: хората, които им се пращат за смени, са неопитни; така тракторите ще се износят по-бързо, ще се направят повече разходи, навярно няма да се размине и без сериозни повреди...

Но още през същата 1974 г. силажирането на царевицата става при двусменна работа. Изградени са временни партийни групи, връчени са поръчения — партийни, профсъюзни, комсомолски. Сформирана е нощна аварийна група за отстраняване на евентуалните повреди. Секретарят на общинския партиен комитет и ръководителят на бригадата за промишлено производство са постоянно сред механизаторите. „Графикът" на тяхното дежурство е съвсем прост: единият — през нощта, другият — през деня. С малко уточнение — когато не са дежурни, „гонят" преките си задължения. Почивка, сън — в джипа... Така или иначе, стига се дотам, че нощните смени дават повече и по-качествена работа!

През 1975 г. двусменната работа вече не е „гостенка", а съвсем пълноправна „стопанка" в преселенската бригада за промишлено производство. Прибирането на люцерната за сенаж, осигуряването на силажа, брането на царевицата, подготовката на площите, есенната сеитба — всичко става при двусменна организация на работата. И докато други години с големи усилия едва са успявали да засеят до към 20 октомври, сега за първи път приключват със сеитбата цели 5 дни преди тоя срок.

Обсъждайки резултатите от двусменната работа, общинският партиен комитет преценява, че може да се отиде и по-нататък — да се осигурят смени за основните механизатори през цялата година, а не само за върховите моменти, както е било досега. Провеждат се курсове за преквалификация и резервните кадри стават правоспособни трактористи. На общо партийно събрание на общинската партийна организация се разглежда въпросът за механизаторските кадри в района. Не е думата само за едно или две събрания — цялата партийно-политическа дейност е насочена главно към утвърждаването на двусменната организация на труда. В края на съответната кампания механизаторите се отчитат пред колектива за изпълнението на поста-

Digitized by Google

вените им поръчения. Социалистическото съревнование, събрания, предавания по радиоуредбата, нагледната агитация, разговори с отделни механизатори — навсякъде преобладава темата за двусменната работа.

— Нашите механизатори вече опитаха от сладостта на двусменната работа и ако сега я отменим, хората ще реагират! — със задоволство каза секретарят на общинския партиен комитет. — Сега нашият човек в събота или неделя се качва на колата си и отива да се пече на морето — спокоен е, тракторът му върви! Като стане сватба или има мач, не се налага някои машини да стоят в бригадния двор — сменникът пак е „на линия". Само един пример — директорът на училището стана сменен, край него „се запалиха" и другите учители комунисти. Те пък привлякоха учениците... Така професията на механизатора започна да става на почит в общината, много деца вече сами желаят да се запишат в селскостопански техникуми и средни професионално-технически училища. И вече учат там! През лятото си идват на село и с тях сформираме временна средношколска бригада, която върши добра работа — особено при балирането на сламата.

Ръководителят на бригадата за промишлено производство в Преселенци Рачо Стоянов е категоричен: „откакто се помнят", миналата година са получили най-високия добив от пшеницата, по 601 кг от декар — и то благодарение на двусменната работа

— Разполагахме с време за качественото извършване на всички селскостопански мероприятия и това не можеше да не се отрази. Осигурихме 6000 т силаж, прибрахме навреме царевицата, засяхме до 15 октомври, успяхме да приберем и съхраним сламата (ние слама не горим...) и царевичака. Преизпълнихме плана за общата и чистата продукция. А като си помисля — махва с ръка Рачо Стоянов... — в началото и аз самият не бях много убеден, че ни е чак толкова нужна двусменната работа...

Само през първите две години на VII петилетка в Толбухински окръг бяха доставени трактори, комбайни и друга техника на стойност над 37 милиона лева. За разлика обаче от други години никой вече не разчита единствено на количеството, за което недвусмислено говорят и показателите. Ако през 1975 г. коефициентът на сменността при колесните трактори е бил „единица", а през 1977 г. стана 1,2, на верижните — 1,5, на „К — 700" — 2,3, като използваемостта на тракторите се повиши от 0,65 на 0,75. Коефициентът на сменността при комбайните „Колос", „КЦ—2 М" и „Е — 250" също от „единица" за 1975 г. порасна на 2 през 1977 г. С 47 процента се съкрати времето за провеждане на основните селскостопански мероприятия.

ВМЕСТО ИЗОСТАВАНЕ — ПРЕДСРОЧНО ИЗПЪЛНЕНИЕ

На състоялия се в началото на юни 1977 г. пленум на ОК на БКП по говедовъдство отново се акцентира и на партийно-политическата работа в тоя подотрасъл. В доклада, изнесен на пленума, се подчертава: „Изпълнението на високоотговорните задачи, които стоят пред нашето говедовъдство, изисква нов, ефективен поврат и в партийно-политическата работа." Набляга се на необходимостта партийно-политическата работа да се издигне до равнището на новите промишлени технологии и форми на организация; нещо повече — тя трябва да ги изпревари, да подготвя почвата за внедряването им.

На пленума се маркират основните задачи в това отношение — увеличаване на партийното ядро, привличане на млади хора в говедовъдството, разпространяване на челния опит. Към воденето на социалистическото съревнование се предявява изискването да излезе от коловоза на шаблонните форми и методи. Пленумът приема специална програма за развитието на общественото говедовъдство в окръга до 1980 г. Целта е: да се достигне средна млечност от фуражна крава 3650 л (ръст — 21 на сто), от 100 крави да се получат 90 телета, себестойността на 1 л мляко да се снижи с 12 на сто.

Digitized by Google

Посочва се и пътят, по който ще се върви към тая цел — постепенно масово въвеждане на новата организация на труда по опита на Естонска ССР.

Пионери и в това начинание има: колективът на кравекомплекса в Козлодуйци демонстрира на практика новата организация и допринася да се внедри само за 1 година в още 30 ферми на окръга. Над 80 процента от тия ферми изпълниха предсрочно годишната си програма за млякото.

Трябва да се каже, че посочените радващи производствени резултати не са дошли ей така, от само себе си, даром, а са плод на партийно-политическата работа, предшествувала и съпътствуваща внедряването на новата организация на труда.

Секретарят на първичната партийна организация (и ръководител на кравекомплекса) в Козлодуйци Петко Йорданов споделя:

— Смятам, че в основата на всичките ни успехи е дейността на партийната организация. Ние първи в окръга приехме почина на Лейда Пейпс и което е още по-важно — пак сред първите изпълнихме плана си за млякото — 68 дни преди края на годината. При по-трудни моменти се опираме на комунистите, поставяме им задачата да бъдат напред, за да ги следват другите.

През септември 1976 г. трима представители на кравекомплекса в Козлодуйци са включени в една група за обмяна на опит и посещават фермите в Славовица (Плевенско), Якимово и Сливата (Михайловградско), където вече работят по почина на Лейда Пейпс. Уверяват се, че и животновъдите в Козлодуйци ще се справят — техните условия са даже по-добри. След като се връщат, с колектива на кравекомплекса се организира общо събрание. Разяснява се новият начин на работа. Той се приема от всички с желание. „В случая препоръката, дадена ни от ОК на БКП — разказва Петко Йорданов — съвпадаше с един наш „стар мерак": по-рано ние смятахме да преминем от 25 на 35 крави на гледач, във фермата се обсъждаше тоя въпрос, даваха се различни мнения — въобще хората бяха подготвени за една подобна промяна. И ето че дойде починът на Лейда Пейпс, който ни помогна да решим доста от въпросите, които преди това ни смущаваха.

Партийното и стопанското ръководство набелязват конкретни мерки за започването на една по-широка масово-политическа и индивидуална работа сред животновъдите за внедряване „без сътресения" на новия почин, за получаване на повече, по-евтино и качествено мляко. Сериозно внимание се обръща на популяризирането на челния опит, на първенците и дългогодишните работници в професията. Стремежът е при воденето на социалистическото съревнование в неговите показатели и условия първостепенно място да намират усилията на колектива и на отделния труженик за внедряване на новите, прогресивни елементи в производствения процес и в организацията на труда. По-отговорно става отношението към поддържането на нагледните табла и редовното попълване на графиците за водене на съревнованието.

Кравекомплексът в Царичино е един от водещите трудови колективи на балчишкия АПК. Как тук се изпълняват решенията на ОК на БКП по говедовъдството? Тоя въпрос бе поводът за срещата ни с организатора на окръжния партиен комитет за района на АПК в Балчик Петър Киряков, секретаря на общостопанския партиен комитет при АПК Иван Маринов и отговорника на партийната група в царичинския кравекомплекс Антон Митанов. И тримата разказаха интересни неща, засегнаха от различни страни проблема за партийно-политическата работа в кравекомплекса. Но от думите и на тримата личеше едно:

Digitized by Google

днешната организаторска работа не е нещо самоцелно, кампанийно, а се върши с грижовна мисъл за утре, за бъдещите още по-добри резултати. Какво по-конкретно е направено в това отношение?... Първо, събрание на първичната партийна организация, след това — срещи с целия колектив на кравекомплекса, разясняват се предимствата на почина на Лейда Пейпс, разговаря се с всекиго поотделно. И хората полека-лека се убеждават. Вярно, отначало има известен страх, недоверие — като към всяко ново нещо... Някои жени се опънали, боели се, че не ще успеят да се оправят с толкова крави.

— Тук ни помогнаха самите челници — с признателност говори др. Петър Киряков. — Комунистката Мария Нейчева, пък и другите край нея със своя утвърден авторитет убеждаваха останалите, даваха личен пример при внедряването на почина.

Въпросът за партийното ядро в кравекомплекса е поставен с пълната си сериозност още с преминаването към новата организация на работа и продължава да стои на дневен ред.

— От бригадата за промишлено производство взехме четирима механизатори комунисти за кравекомплекса в Царичино — разказва секретарят на общостопанския партиен комитет Иван Маринов. — След пленума на ОК на БКП по говедовъдството пак в кравекомплекса приехме още трима комунисти. Работим по подготовката и приемането и на други партийни членове. Създадохме партийна група.

Антон Митанов от своя страна споделя:

— Да, комунистите от нашата партийна група служат за пример с работата си! Като започна виелицата, някои се свиваха по столовете си в канцеларите, но тракторите бяха навън — боксуваха, но кравите не останаха гладни, торът също се извозваше своевременно. И през лятото механизаторите не се посрамиха — във върховите моменти бригадата за промишлено производство нямаше възможност да отдели хора и машини за извозването на зелената маса от блока за кравекомплекса и трябваше с наши сили да се справяме. Естествено, справихме се!

...Записвам си имената на най-добрите доячки — Мария Нейчева, Пенка Иванова, Станка Стойкова, Пенка Петрова; поправят ме и аз задрасквам думата „доячки“ — въвеждало се ново понятие „операторки по машинно доене“. Добре, а сякаш не е било едва преди година и сякаш не е било в царичинския кравекомплекс някои от жените да се изплашат, че не ще могат сами първо на първо да държат толкова много крави!...

Иван КУКОВ

Digitized by Google

В ТЯСНА ВРЪЗКА С ПРАКТИКАТА

РУСИН РУСИНОВ

Когато говорим за преустройството на идеологическата работа в Пловдивски окръг, иска ми се преди всичко да отбележа, че особено след Единадесетия конгрес партийните комитети и организации измениха подхода към идейно-възпитателната дейност: свързват я по-плътно с основните проблеми, които решават сега Партията и страната; прилагат високоефективни методи на организация и управление на идеологическия процес; превръщат научността в неотменна съставка при изясняването и решаването на възникващите въпроси. Чрез разнообразните си средства и форми тя съдействува за обогатяване знанията и практическия опит на личността, за възпитание и мобилизиране на трудещите се, за повишаване на социалната и трудовата им активност.

Въпросите на плътното свързване на идеологическата работа с проблемите на обществената практика, използването на научния подход в идеологическата дейност, все повече и повече се превръща в стил и метод на работа на редица първични партийни организации, общински, градски и на окръжния комитет на Партията. Важен момент в тази дейност беше окръжната научно-практическа конференция, която изясни теоретическите и методологическите проблеми, набеляза пътищата за тяхната реализация.

Ударението на работата обаче се поставя на изпълнението на стопанските задачи в окръга. Окръжният комитет насочи вниманието към разнообразни идеологически мероприятия, като се започне още от инженерните проекти и поемането на задълженията и се стигне до окончателното им изпълнение.

Приемането на инженерните проекти и обещанията на колективите се съпровожда с огромна политико-разяснителна работа, в която участвуват най-отговорните ръководители на окръга, групите докладчици към партийните комитети и партийните активи на първичните партийни организации. Тези въпроси се разработват и в звената за политическа просвета, в масовата пропаганда на дружество „Г. Кирков", в местния печат и радио.

Но още по-разнообразна дейност се извършва в процеса на изпълнението на поетите обещания. Особено трайни следи остави окръжната научно-практическа конференция на тема „Масово-политическата работа и изпълнението на стопанските задачи", която по разработен от отдел „Пропаганда и агитация" на окръжния комитет план започна с преглед на партийните групи и завърши с окръжни секционни и пленарни заседания. По време на подготовката и провеждането на конференцията се решиха редица практически въпроси, в колективите възникнаха ценни инициативи, които успешно се реализират.

Digitized by Google

Интересно протече и прегледът на нагледната агитация, посветен на проблемите на ефективността и качеството на продукцията. Натрупаният опит от прегледа беше обобщен от отдел „Пропаганда и агитация“ и на тази основа бюрото на окръжния комитет на Партията прие условия за ежегодно организиране на прегледи на нагледната агитация.

За още по-ефективното изпълнение на стопанските задачи окръжният комитет на Партията взе сериозни мерки за повишаване икономическите знания на трудещите се. За целта бюрото на окръжния комитет прие цялостна система и разработи програма за икономическото образование на трудещите се и на кадрите. Според нея до 1980 г. всички работници и служители от окръга ще преминат през икономически курсове, школи, семинари. Сега е в ход научно-практическа конференция за ефективността на икономическото образование. Тя започна през миналата учебна година и се предвижда да завърши до края на 1978 година.

Изучаването на преподавания материал в звената за политическа просвета на Партията и обществените организации също подпомага изпълнението на стопанските задачи. Особено благоприятни за тази цел са практическите знания, посветени на регионални проблеми. Има случаи, когато възникнали идеи по повод на обсъждани въпроси в звената за политическа просвета се разработват и реализират в практиката, което носи значителни икономически резултати. Например в една от учебните форми на железопътния възел в Пловдив възникналата идея на занятие се реализира като инженерен проект с икономически ефект 320 000 лв.

Твърде ефективно се оказва и възлагането на конкретни изследователски поръчения на ръководните кадри, обучаващи се в партийния университет, по определени теми. Сега завършването на учебната година в университета за значителна част от кадрите става със защита на курсова работа. Успешно защитените работи се изнасят като доклади от техния автор най-малко пред две събрания. По такъв начин се увеличават възможностите на дружество „Г. Кирков“.

От гледна точка на повишаване ролята на пропагандата върху изпълнението на стопанските задачи в Пловдивски окръг беше подета съветската инициатива: „Пропагандистът — идеен боец на петилетката“. На тази тема се води разговор на страниците на окръжния вестник „Отечествен глас“, който ще допринесе за повишаване ефективността на подетата инициатива. Отделът „Пропаганда и агитация“ обобщава опита и го разпространява чрез семинарите с пропагандистите.

За свързването на идеологическата работа с живота много допринесе обявеният месец на марксистко-ленинската теория и практика. По време на месеца пред първичните партийни организации, пред трудовите колективи и специализирани аудитории в окръга се изнасят многобройни лекции от различни страни на марксистко-ленинската теория и практика и едновременно с това се решават разнообразни проблеми от живота на колективите. Обект на идеологическо въздействие е цялото население на окръга над 16-годишна възраст. Миналата година на трудовите колективи бяха предоставени 1700 теми от различни отрасли на знанието. Чрез предварително направените заявки и чрез социологическото изследване за равнището на просветното събрание в първичните партийни организации бяха изучени интересите и предпочитанията на трудещите се и на тази основа беше организирана цялостната пропагандна дейност. През месеца на марксистко-ленинската теория и практика в окръга са изнесени около 4000 лекции пред около 32 000 слушатели. По време на месеца се проведоха и семинарите със секретарите и заместник-секретарите на партийните комитети и повечето от семинарите със секретарите и заместник-секретарите на пър-

Digitized by Google

вичните партийни организации. Масовите организации, научните, творческите съюзи и дружества през месеца проведоха свои специализирани мероприятия.

Участие в разпространяване на марксистко-ленинската теория и практика през месеца в Пловдивски окръг вземаха най-отговорни партийни и държавни ръководители: членове и кандидат-членове на Политбюро, секретари и завеждащи отдели на Централния комитет на Партията, заместник-министри, сътрудници от апарата на Централния комитет, от Комитета за култура, писатели, общественици и специалисти, изтъкнати български учени — академици, член-кореспонденти, професори и доценти, доктори и кандидати на науките. Много полезно се оказа колективното участие на специалисти от отделни институти, катедри и пр. като Института по образованието, Центъра за теория и управление на идеологическия процес, Института за международни отношения и социалистическа интеграция; катедрата по политическа икономия при ВИИ „К. Маркс", специалисти по проблемите на партийното строителство от АОНСУ и пр., което даде възможност наред с лекторската дейност да се решат и някои практически задачи, а едновременно с това да се сложи началото на по-трайни контакти със съответните колективи.

Активно участие в месеца взеха специално поканени лектори от СССР, представители на съветското посолство в София и на съветското консулство в Пловдив. Участвуваха също така гости и лектори от други братски социалистически страни.

Изграждането на специализирани аудитории през месеца даде възможност лекциите да преминат на по-високо идейно-теоретическо равнище и едновременно с това да допринесат за повишаване на професионалната подготовка на слушателите.

През този месец се зародиха редица положителни форми на свързването на теорията с практиката. Участието на отговорни партийни и държавни ръководители, изтъкнати дейци на науката и културата, на цели институти, катедри, научни и пропагандни звена, надхвърли рамките на лекционната дейност. Срещите на колективите с висококвалифицирани специалисти по теми, свързани с производствените задачи на тези колективи като въпросите на качеството и ефективността, технологическата дисциплина, икономическия механизъм и още много други, пряко се отразиха върху трудовата им дейност. Потвърди се положителният ефект от установяването и поддържането на близки връзки между трудещите се и научните работници от института и висшите учебни заведения.

Българската комунистическа партия винаги се е старала в своята работа да се опира на науката, да организира собствената си практическа дейност съгласно нейните изисквания, което с особена сила се отнася за идеологическия фронт. Обобщавайки опита от месеца на марксистко-ленинската теория и практика, отделът „Пропаганда и агитация" на окръжния комитет на Партията още веднъж направи обосновани изводи, че:

Силата на партийната идеология се състои в нейната обективност и научност.

Научността в идеологическата работа осигурява нейната действеност и ефективност.

Научният подход в идеологическата работа позволява непрекъснато да се развиват и усъвършенствуват нейните форми и методи.

И още, че:

Научността в партийната работа и в частност в идеологическата дейност на Партията се реализира главно чрез прилагането на програмно-целевия и комплексен подход: моделиране и прогнозиране на

Digitized by Google

идеологическите процеси; програмиране и планиране на идеологическата дейност; избиране на оптимален вариант и вземане на обосновано решение; използване на социалната среда като фактор за въздействие върху трудовата и политическата активност на личността и изобщо върху възпитанието на трудещите се; анализиране и обобщаване на обективните тенденции и процеси, изучаване, разпространяване и внедряване на положителния опит.

Познаването на обективните изисквания на законите на природата и обществото, творческия подход на идеологическите кадри от всички равнища, повишените изисквания към стопанските ръководители като политически дейци окръжният комитет разглежда като предпоставка за дълбоки изменения в съдържанието на идеологическата дейност, за по-нататъшно усъвършенствуване на формите и средствата за въздействие, за повишаване на нейната ефективност. В организацията и оценката на идеологическата работа винаги имаме предвид указанието на другаря Т. Живков, че главният критерий за нейната резултатност „е степента на активност на масите в обществено-политическия, икономическия и културен живот, степента на превръщането на идеите, на политическата линия и решенията на Партията в материална сила".

Постоянна грижа в работата на окръжния комитет на Партията в Пловдив е въвеждането на съвременни високоефективни методи и средства в организацията и ръководството на идеологическата дейност, с което е постигната по-голяма конкретност и целенасоченост на идейно-възпитателния процес, по-голяма ангажираност и участие на партийните, стопанските и административните кадри в идеологическата дейност. Към дома за политическа просвета са създадени нови кабинети — кабинет за идеологическа работа сред младежта и кабинет за прогнозиране и планиране на идеологическата дейност. Отдел „Пропаганда и агитация" премина към петгодишно перспективно планиране. Бюрото на окръжния комитет на Партията прие единна система за обучението на идеологическите кадри от всички равнища. Създаде се школа за идеологическия актив от окръга. Решиха се и редица други въпроси от управлението на идеологическата дейност.

Сега окръжната партийна организация все по-системно насочва идеологическата дейност към отделната личност, за нейното формиране и израстване. Във връзка с това обект на специално внимание е борбата с отрицателните явления. Създаденият координационен съвет в изпълнение приетата комплексна програма на бюрото на окръжния комитет на Партията за борба с отрицателните явления успешно направлява и контролира тази дейност.

Проявява се стремеж за все по-пълно идеологическо покритие на сферата на труда, бита и семейството. Окръжният комитет на Партията утвърди комплексна програма за организиране на свободното време и отдиха на трудещите се. Отделът „Пропаганда и агитация" организира подвижен семинар, посветен на проблемите на идеологическата работа в сферата на бита. Редица партийни комитети съсредоточиха вниманието си върху трудовото възпитание. Градският комитет на Партията в Пловдив проведе специален пленум и разработи цялостна програма за тази дейност. Градският комитет на Партията в Асеновград свика пленум за идеологическата работа по местоживеене.

Усъвършенствуваха се новите трудови и граждански ритуали, което дава положително отражение в борбата с отрицателните явления. Градският комитет на Партията в Пловдив съвместно с изпълнителния комитет на градския народен съвет и бюрото на градския комитет на Отечествения фронт прие цялостна програма за изграждане на подходяща материална база за идеологическата работа по местоживеене.

Digitized by Google

Ефективността на борбата с отрицателните явления е тясно свързана с проблема за индивидуалната работа с хората, защото индивидуалната работа се отразява не само върху изграждането на отделната личност, но и върху живота на трудовите колективи и цялото общество. Ръководейки се от тези съображения, окръжният комитет на Партията провежда специален семинар с идеологическите кадри за партийното ръководство на индивидуалната работа. Градските комитети в Карлово и Хисар свикаха пленуми. Пленум по този въпрос проведе и окръжният комитет на Отечествения фронт.

Положителни изменения настъпиха в отношението на партийните комитети и организации към наставничеството като една от ефективните форми на индивидуална работа с младите хора. Броят на наставниците в окръга бързо нараства. От 120 през 1975 г. сега те са 3512. Създадоха се факултети за обучение на наставниците в Пловдив и Карлово. В предприятията се изградиха 68 методически съвета. 80% от наставниците са първенци в производството, орденоносци и герои на труда. Над 3400 бригади с 86 хиляди участника имат собствен кодекс за образцова, трудова и обществена дисциплина.

Цялата досегашна дейност и натрупан опит са добра основа за подготовката на комплексна програма, която предстои да се приеме от бюрото на окръжния комитет на Партията в Пловдив за утвърждаване принципите и нормите на социалистическия начин на живот в окръга.

ДЕЙСТВЕНА И ЕФЕКТИВНА

Окръжният комитет на Партията в Стара Загора, неговото бюро отдават първостепенно значение на лекционната пропаганда. Мерките, които те предприемат за нейното подобряване, са непрекъснати, системни, всеобхватни, в преобладаващата си част насочени към обогатяване на нейното съдържание. И това е така, защото съдържанието на лекционната пропаганда й придава качествена определеност и целенасоченост, чрез него най-ярко се изразява научният характер на разпространяваните идеи и връзката на пропагандата с живота. В препоръките и мероприятията на отдел „Пропаганда и агитация" главното внимание също е насочено към усъвършенстване съдържанието на лекционната пропаганда, за по-тясното й свързване с актуалните политически, социално-икономически проблеми, които комунистите и всички трудещи се от окръга решават. През последните няколко години лекционната пропаганда, като се придържаше към идеите и решенията на Февруарския пленум на Централния комитет на Партията (1974 г.), активно се включи за мобилизиране на трудещите се в тяхната борба за издигане равнището на обществената производителност на труда; за осъществяване на реконструкция и модернизация, за специализация във всички сектори на стопанската дейност. Решенията на Единадесетия партиен конгрес и Юлския пленум на Централния комитет вляха нова струя, освежиха лекционния поток. За партийните комитети, окръжното дружество за разпространение на научни знания „Г. Кирков", за многочисления лекторски апарат съществено значение придобиха темите, популяризиращи новите изисквания за качество и ефективност на продукцията, за строг режим на икономии на суровини, материали, електроенергия, за рационално използване на трудовите и финансовите ресурси, за по-висока трудова и технологична дисциплина, за даване широк път на мултипликационния подход. Тези високи изисквания и особено проблемите, поставени от Националната партийна конференция, изискваха на преден план да се изведат лекциите с подчертан икономически характер. Окръжният съвет на дружество „Г. Кирков", домът за политическа просвета към окръжния комитет на Партията, научно-техническият съюз предприеха мерки за масово разпространение на икономически знания. Увеличи се броят на лекторите икономисти. Аудиторията — почти всички трудещи се от окръга — се запознаваше със същността на проблемите по планирането, организацията и заплащането на труда, с основните показатели на плана за социално-икономическото развитие на страната и Старозагорски окръг през 1977 г. и за 1978 г. Анализът на лекциите за миналата година показва, че икономическите знания заемат второ място след лекциите с историческо и военнопатриотично съдържание. Това е естествено за една година, наситена с толкова много юбилеи и исторически дати. Бързото внедряване на научно-техническите постижения в практика-

Digitized by Google

та като главен фактор за интензификацията на производството и решителното увеличаване производителността на труда постави нови изисквания пред организаторите на лекционната пропаганда за разпространение на научно-техническите знания, за разширяване на техническата пропаганда. В резултат на съвместната дейност на окръжния съвет на научно-техническите съюзи и дружество „Г. Кирков" научно-техническата пропаганда в окръга е в процес на бързо разширяване. Само през 1976 и 1977 година в окръга бяха проведени 128 научно-технически, теоретически и практически конференции от национален, окръжен и местен мащаб, на които са изнесени 428 доклада, лекции и научни съобщения.

Интересът към техническите знания постоянно расте. Това се наблюдава особено в градовете Стара Загора, Казанлък и Чирпан, където е налице по-добра наситеност с научно-техническа интелигенция, крупни промишлени предприятия и научноизследователски институти. От общо 12 988 лекции, изнесени през 1977 година, техническите знания заемат четвърто място с 1188 лекции. Можем да прибавим и разпространението на селскостопански знания с 997 лекции, знания по математика, физика, химия с 593 лекции и др. Организират се и цикли от лекции, свързани с богатия съветски опит в областта на науката и техниката.

Ние не забравяме, че сърцевината на цялата идеологическа и възпитателна дейност на Партията, в това число и на лекционната пропаганда, е формирането на научен светоглед. Ето защо успоредно със системата за политическа просвета на Партията, на обществените организации и движения лекционната пропаганда съдействува активно за разпространяването на марксистко-ленинските знания сред всички слоеве от населението в окръга, за усвояването на основния понятиен и категориен апарат на трите съставни части на марксизма-ленинизма. Полагат се грижи за обновяване тематиката на лекциите. Включват се актуални проблеми от марксизма-ленинизма. В тематичния план на окръжния съвет на дружество „Г. Кирков" по тези въпроси са предвидени 166 теми.

Особено внимание се отделя на темите, разобличаващи буржоазната идеология и идеологическата диверсия на империализма за идеологическото въздействие в сферата на бита, семейството и свободното време. Повиши се интересът към теорията на социалното управление, към въпросите на партийното и комсомолското строителство, борбата против ревизионизма, догматизма, антисъветизма и маоизма.

На съвременния етап изключително важно значение придобива проблемът за класово-партийното възпитание в дух на социалистически патриотизъм и интернационализъм, в любов и вярност към Съветския съюз, КПСС и другите социалистически страни. Облик на тази дейност през изтеклата година даваха 60-годишнината от Октомврийската революция и 100-годишнината от освобождението на България от османско иго. Темите, които възложихме за разработка още в началото на годината, препоръчителните списъци и библиографските справки, цялостната тематична насоченост на нашата лекционна дейност имаше за задача всестранното разкриване на международното значение на Октомврийската революция; популяризиране на световноисторическия опит на КПСС в създаването на съветската държава и в строителството на социализма и комунизма, решаващия принос на СССР за укрепването на мира и мирното съвместно съществуване между народите; изтъкване ролята на СССР за възникването, развитието и утвърждаването на социалистическата общност; пропагандиране грандиозните успехи в изпълнението на историческите решения на XXV конгрес на КПСС; разкриване влиянието на идеите на Октомври върху развитието на българското революционно движение и решаващата роля на СССР за победата на социалистическата революция у нас; разобличаване на буржоазните, ревизионистичните, антикомунистическите теории, отпор на антисъветизма и клеветите срещу СССР и социалистическата система; разкриване същността на реалния социализъм.

Сега в новия тематичен план на окръжния съвет на дружество „Г. Кирков" и плановете за лекционната дейност на обществените организации се отделя значително място на проблема за социалистическия начин на живот. В светлината на постановките на Юлския пленум за ленинските принципи в социалната политика се разработват и изнасят темите за трудовото, нравственото и естетическото възпитание, за социалистическата законност и морал, за отговорността пред колектива, за дисциплината.

Лекционната пропаганда е призвана, от една страна, да подкрепя и популяризира широко всичко положително в социалистическата обществена среда и от друга, да неутрализира и ограничава отрицателното въздействие на буржоазното влияние и на някои негативни явления сред трудещите се и младежта. На активна борба с такива отрицателни явления като: потребителското отношение към живота, еснафското благополучие, пренебрежението към труда, тенденцията към увеличаване употребата на алкохол и тютюнопушенето, нестабилността на брачните връзки, изяви на буржоазни възгледи и морал, посегателства срещу обществената собственост и др. ни призоваха решенията на XI конгрес на Партията и Юлския пленум на Централния комитет. Своевременно разработихме допълнителна тематика и я включихме към утвърдените вече планове. Възложено бе на лекторите да разработват новите теми и да осъвременят с новите постановки лекциите, с които досега са излизали пред трудещите се.

Наред с грижите за непрекъснато актуализиране на съдържанието на сегашния етап важно значение в лекционната пропаганда придобиха субективният фактор — партийните органи и организации, специализираните органи за разпространение на

Digitized by Google

научни знания, лекторите. Грижата за привеждане на субективния фактор на лекционната пропаганда в съответствие със съдържанието е условие за издигане на нейното идейно-теоретическо равнище, за по-тясното ѝ свързване с живота, за повишаване качеството и ефективността на идеологическата работа като цяло. Ето защо окръжният комитет на Партията отделя изключително голямо внимание на проблема за усъвършенстване организационната структура на органите, които осъществяват лекционната пропаганда, за повишаване деловата квалификация на ръководните кадри в тази област, за издигане равнището на теоретическата и методическата подготовка на лекторите.

Главен организатор, основен субект на лекционната пропаганда в окръга е окръжният комитет на Партията. В последно време се констатира една оптимистична тенденция — в много решения на комитета и в мероприятията за идеологическо обезпечаване на всяко управленческо решение все по-голямо място се отделя на мястото и ролята на живото слово. По-често в заседанията на бюрото на окръжния комитет на Партията и на отдел „Пропаганда и агитация" се разглеждат моменти от този важен аспект на идеологическата работа. Това се отнася и за градски и общински комитети на Партията, за редица партийни бюра. Всичко това дава възможност по съдържание, цели и задачи лекционната пропаганда не само да е в единство, но и активно да съдействува за реализиране целите и задачите на окръжната партийна организация, на отделните трудови колективи.

Конкретната работа по организацията на лекционната дейност е възложена на отдел „Пропаганда и агитация", дома за политическа просвета и окръжния съвет на дружеството за разпространение на научни знания „Г. Кирков". С разпространение на научни знания се занимават и ръководството на клона на съюза на научните работници, окръжният съвет на научно-техническите съюзи и други. Голяма част от дейността по организацията на аудиториите се извършва от ръководствата на обществените, масовите организации и движения.

При тази сравнително сложна система от организации и органи значимостта на партийното ръководство намира израз в координиране усилията, в създаване едноосочност в действията на всички, които извършват лекционна дейност. Окръжният комитет на Партията намира за целесъобразно и препоръчва преобладаващата част от усилията по разпространяване на научни и политически знания да се обединят в органите на дружество „Г. Кирков". Съвместните инициативи, комплексните програми, общите тематични планове подкрепят този стремеж. Преди известно време се проведе съвместен пленум на окръжния съвет на дружество „Г. Кирков" и ръководството на клона на научните работници. Резултатите вече са налице — изградени са първични организации на дружеството в повечето научни институти в окръга. Подобен пленум предстои и с окръжния комитет на Комсомола. Ще се обсъждат два проблема: мястото и ролята на младите лектори; активността на младежката аудитория.

При такава постановка и разбиране от страна на окръжния комитет естествено възниква необходимостта за укрепване органите и организациите на дружество „Г. Кирков". Сега в окръга работят 12 научно-методически съвета (изградени към окръжния съвет на дружеството), 7 градски и 3 общински съвета, 5 първични организации. В тях са включени кадри със значителен опит в лекционната пропаганда, отличаващи се с добри делови и политически качества. Почти всички съвети на дружеството се оглавяват от комунисти, а някои от тях са отговорни работници от идеологическите отдели на окръжния и градските комитети на Партията. В съставите на окръжния и градските съвети на дружество „Г. Кирков" в техните бюра са избрани представители на ръководствата на общинските организации и движения, на творческите съюзи. Това прави органите на дружеството компетентни и дееспособни, с общ поглед върху проблемите на лекционната пропаганда и повишава възможността за решаване на тези проблеми.

Нашата досегашна практика ни убеди, че успешното решаване на проблема за качеството и ефективността на лекционната пропаганда в най-голяма степен зависи от лекторите, от техните качества, подготовка и умение. Проблемът за привличането на нови лектори, за включването на най-подготвените в разпространяване и пропагандиране постиженията на съвременната наука винаги е бил и занапред ще бъде основен белег на партийното ръководство и ще направлява усилията на дейците на лекционната пропаганда в окръга. Сега в дружество „Г. Кирков" членуват и работят 1172 лектори. От тях 73 са с научни степени и звания. По образование останалите лектори се разпределят така: 930 са с висше образование, 118 — с полувисше. Две трети от лекторите членуват в Партията. Тези цифри показват, че в окръга и в количествено, и в качествено отношение е изградена солидна армия от организирани разпространители на научни и политически знания. Голяма част от тях вече са натрупали дългогодишен опит, постоянно обогатяват своите знания, с чувство на висока отговорност подхождат към задълженията си. Те са търсени от колективите, ползват се с уважение от слушателите. Анализът на досегашната работа ни ориентира към по-активното използване на някои групи лектори. Така например научните работници нередовно излизат пред аудиториите. Те съставляват 37 процента от общия брой на лекторите в дружество „Г. Кирков", а изнесените от тях лекции са едва 5,3 на сто от общия брой. Незначителен е броят на лекторите комсомолци.

Непрекъснати са грижите за идейно-теоретическата и методическата подготовка на лекторите. Като се съобразява със системата на Републиканския съвет, окръжното дружество „Г. Кирков" изготвя и реализи-

Digitized by Google

ра програма за подготовката на лекторските кадри. Част от тях се обучават в Междуокръжната партийна школа и Университета по марксизъм-ленинизъм към окръжния комитет на Партията. Особено резултатна форма са теоретическите и научно-практическите конференции, теоретическите семинари, симпозиумите и т. н. Към Университета по марксизъм-ленинизъм е формиран курс за обучение на млади лектори по методика и ораторско изкуство. Предстои разкриването на курс по риторика за студенти от Висшия селскостопански институт по зоотехника и ветеринарна медицина. Разширява се практиката за обсъждане и рецензиране на лекции. Издават се брошури, съставят се библиографски справки в помощ на лекторите.

Повишаваме помощта и контрола на лекторския труд. От две години в окръга се използват специални сведения, които организаторите на аудиторията изпращат след всяка лекция в дружеството. В тях се дава оценка за качествата на лекцията. правят се препоръки. Разработваме система за предварителна информация, с която всеки лектор следва да се сдобие, преди да влезе в аудиторията.

Важно за повишаване качеството на лекционната дейност е стимулирането на лекторския труд. Нашият стремеж е насочен към спазване на правилно съотношение между моралните и материалните стимули на лекторите. Активни и с дългогодишна практика лектори са наградени с ордени, значки и грамоти на Републиканския съвет и окръга. Материални награди са получили 145 лектора (в тях се сключват 10 екскурзии до СССР, Чехословакия, ГДР и Полша).

И все пак най-голяма награда за лектора си остава признанието на неговия труд. През тази година на много от отчетно-изборните събрания на първичните партийни организации беше отделено място за дейността на лекторите. Тя беше отчетена като изпълнение на важно партийно поръчение и отговорна задача на идеологическия фронт. За съжаление тази практика още не е повсеместна. Не навсякъде партийните и административните органи вземат предвид участието в лекционната дейност при оценка на служебната, научната и обществената работа на кадрите. Не се познават редица документи, които регламентират начините на лекторската работа. Така че в окръга има още широко поле за проява на уважение и висока оценка на хората, които чрез живото слово вършат изключително полезна дейност.

* * *

По-нататъшното усъвършенстване на лекционната пропаганда изисква постоянни грижи от страна на партийните комитети и бюра за обогатяването ѝ с нови форми, средства и методи. В окръга, като използваме традиционните форми на пропагандиране, в същото време търсим нови пътища за повишаване силата на въздействието. При нас успешно се утвърди цикълът от лекции по определен проблем пред постоянна аудитория. Ето защо окръжният комитет на Партията изисква от партийните комитети и бюра, от ръководствата на обществените организации и движения да изготвят целогодишни планове за лекциите, които ще изслушат трудовите колективи. В това отношение особено много помага сравнително добре изградената единна система на лекционна пропаганда и твърдите договорни отношения между ръководствата на организациите, предприятията и учрежденията с органите на дружество „Г. Кирков".

Подобно изискване окръжният комитет на Партията предявява и към просветните събрания на първичните партийни организации, профорганизациите и комсомолските дружества. Доколкото те са форма и на лекционна пропаганда ще расте значението на предварително утвърдения план с необходимата последователност и завършеност в тематиката. За 1978 година например основно в тематиката на просветните събрания са проблемите за планирането, организацията и заплащането на труда, характерът на противоречията при социализма и пътищата за тяхното преодоляване.

В окръга се утвърди практиката при разясняване на важни партийни документи, по време на крупни политически събития да се организират лекционни кампании за масирана лекционна пропаганда. Най-често те се провеждат под формата на дни, седмици или десетдневки: дни на правната мисъл по време на обсъждането на новата конституция на СССР, дни на марксистко-ленинската мисъл на тема „Октомври и нашата съвременност". Във връзка с 60-годишнината на съветските въоръжени сили и 100-годишнината от освобождението на България от османско иго с група лектори в окръга гостува Домът на съветската наука и култура в София. Някои от тях в нашия окръг станаха традиционни. Всяка година например през месец май се провежда десетдневка на икономическите знания. Тази година тя е посветена на икономическото учение на Карл Маркс във връзка със 160- годишнината от рождението му.

Предимството на тази форма е, че за кратко време пред почти всички трудови колективи се изнасят лекции, разкриващи различни страни на едни и същи проблеми. Обикновено тези инициативи се организират под прякото ръководство на окръжния комитет на Партията, с активното участие на дружество „Г. Кирков" и обществените организации. По същото време със свои форми и методи се включват и средствата за масова информация, нагледната агитация, културно-масовата работа. Получава се полезен синтез между живото слово, печатното слово и визуалното въздействие.

В грижите на партийните комитети за повишаване качеството и ефективността на лекционната пропаганда влизат и усилията за диференциран подход на лекциите, в зависимост от аудиторията. Сложено е вече начало за още по-тясно профилиране на

Digitized by Google

лекторите за отделни страни и подотрасли, за да се обхванат различните слоеве на населението.

Успоредно с това се създава организация за проучване на познавателните интереси и на различните слоеве от трудещите се. През миналата година в окръга беше проведено изследване по проблемите на марксистко-ленинската подготовка на ръководните кадри и участието им в идеологическата работа на Партията. Сега се подготвя изследване за ролята на политическата просвета и икономическото образование за повишаване на социалната и трудовата активност на хората. На базата на тези изследвания окръжният комитет на Партията ще направи изводи за ефективността на идеологическата работа в това число и на лекционната дейност. Ще отчетем социалните, интелектуалните, психологическите промени в аудиторията и на тази база ще усъвършенстваме формите и средствата за по-ефективно въздействие на лекционната пропаганда.

Симеон ПЪРВАНОВ

зав. отдел „Пропаганда и агитация" на окръжния комитет на БКП — Стара Загора и председател на окръжния съвет на дружество „Г. Кирков"

В ЦЕНТРАЛНАТА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА КОМИСИЯ

ЗАЩО НАКАЗАНИЕТО БЕ УВЕЛИЧЕНО?

Бюрото на Централната контролно-ревизионна комисия на БКП по молба на Тодор Иванов Кунев разгледа случая с наложеното му наказание от флотския партиен комитет — Варна.

Окръжната контролно-ревизионна комисия на Партията във Варна е намалила наказанието му от „строго мъмрене с предупреждение" на „порицание". Сега наказателната санкция бе увеличена в съответствие с приложената мярка от флотския партиен комитет.

Защо?

Флотският партиен комитет санкционира Т. Кунев за проявена безпринципност, непоследователност и едностранчивост в работата като първи помощник капитан на кораб в Български морски флот.

Причините.

Т. Кунев е назначен в Български морски флот, без да има нужната подготовка за заеманата длъжност. Това се отразява върху работата му, дава своя отпечатък и в дейността му като политически ръководител. И не случайно за един период по-малко от четири години той сменя няколко кораба.

Като първи помощник капитан по политическата част и партиен секретар на кораб той е проявявал безпринципност, допускал сериозни грешки, които са уронили авторитета му пред колектива.

На открито партийно събрание между него и друг член на кораба стават остри пререкания и той демонстративно го напуска, макар че е партиен секретар. Събранието е провалено. С постъпката си той се злепоставил пред хората, допуснал да се бие по престижа по първичната партийна организация.

В работата му има и други действия на безпринципност и недисциплинираност. На партийно събрание, където е обсъждан важен въпрос за колектива, в доклада тенденциозно острието било насочено към стила на капитана на кораба. Отминати били слабостите на комунистите, отсъствува самокритичността на партийния секретар.

С отрицателните си действия е допринесъл да се създаде нездрава атмосфера сред колектива. Мнителността надделява и започва да му пречи реално да преценява нещата.

Вместо да извлече поука от наложеното му наказание в бюрото на Централната контролно-ревизионна комисия на БКП, др. Кунев неоснователно обвини партийни органи и отделни ръководни дейци, че се отнасят с безразличие към негови сигнали и предложения и че не проявяват партийна непримиримост към слабостите и недостатъците.

Предвид на горното наказанието му остана „строго мъмрене с предупреждение". С това се цели да му се въздействува възпитателно. Той да осъзнае, че възприетият път е погрешен, вреден.

Digitized by Google

ПАРТИЯТА И ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

50 ГОДИНИ ОТ СЪЗДАВАНЕТО НА РМС

НАСЛЕДНИК НА СЛАВНИ ТРАДИЦИИ

Историята на РМС е история на борбата на младежта срещу фашизма и капитализма, история на подвига, на стоицизма на прогресивната българска младеж. Винаги, когато младото поколение разгърне страници от тази история, то намира в тях извор на вдъхновение, пример за подражание, гордост от причастността си към милионния Димитровски комунистически младежки съюз днес.

Възникнало като част от общопролетарското движение, младежкото революционно движение е свидна рожба на Партията. Няма по-значителна стъпка или събитие в неговия живот, които да не са свързани с нейното име, защото тя винаги е била от онези партии, за които писа Ленин: „Ние сме Партия на новаторите, а след новаторите охотно върви младежта“ . . .

След априлския атентат през 1925 г. в България се развихри фашисткият терор. Българската комунистическа партия премина в дълбока нелегалност. Но и в този труден момент тя съумя да използва ленинското указание „да се сближи, да се слее с трудещите се маси“. През 1927 г. тя създаде легалната класова Работническа партия. В изключително тежката обстановка това бе единствено правилният път за организиране на масите, за влияние върху тях.

Партията реши и Комсомолът, преминал в дълбока нелегалност, да изгради легална класова младежка организация, която да обедини разпокъсаните сили на младежта и да я поведе в борба за защита на нейните интереси, на борба срещу фашизма и капитализма.

На 3 април 1927 г. се създаде работническо младежко дружество в София. В условията на постоянни полицейски репресии започнаха да никнат дружества в Пловдив, Варна, Русе, в други градове и села по цялата страна. Полицейските преследвания налагаха разпокъсаните дружества час по-скоро да се обединят в съюз, който да организира тяхната борба и защита. Чрез своя орган „Младежка искра“ софийското дружество стана инициатор за свикване на учредителна конференция. Тя се състоя на 24 май 1928 година. На нея бяха представени 15 градски дружества и 7 селски. Конференцията избра централно настоятелство, приe Декларацията на РМС и неговия устав.

Така в обстановка на жесток терор, на настъпление на фашизма срещу жизнените интереси на трудещите се се роди РМС — легалното

Digitized by Google

прояляване на Комсомола. По своя характер това беше комунистическа класова младежка организация; по своите цели и задачи тя беше масова, по своите форми и методи на работа — самодейна.

РМС беше школа за марксистко-ленинско, за комунистическо възпитание на младежта.

За шест години — от учредителната му конференция до официалната му забрана през 1934 г., през редиците на РМС минаха повече от 20 000 младежи. РМС беше начело на борбите за защита на икономическите и културно-просветните интереси на младежта. Само през 1931—32 г. той води 13 самостоятелни младежки стачки в редица фабрики, организира чрез марксистко-ленинските кръжоци в училищата 16 ученически стачки с участието на повече от 100 000 учащи се. Ремсистите вземаха дейно участие и във всички стачки и акции на работническата класа през този период.

РМС спечели огромно влияние сред младежта, защото възпитаваше смели, самоотвержени борци. На 9 май 1935 г. във Варненския затвор беше обесен инструкторът на ЦК на Комсомола Йордан Лютибродски. Неговото последно предсмъртно писмо до баща му, разпространено в стотици екземпляри, оказва огромно въздействие върху младежта, защото показва изключителната морална сила на революционера: „За какво ми е нужен моят живот, когато стана зловонен труп, чрез който загиващата реакционна класа ще се опита да всява разложение сред шествуващия победоносен пролетариат и да ме използва, за да отсрочи своята гибел? Не! По-добре мъртъв — но жив за своята класа, отколкото жив, но вонящ политически труп! . . .

Аз бих бил спокоен и радостен, отивайки на бесилката, но само като зная, че нито името на Партията, нито твоето съм опетнил със своя със, но пълен с борба за свобода живот. И с вяже на врата аз извиквам: „Дерзайте, макар със скъпи нам жертви, но победата е наша. Който е готов за жертви — той ще има победата!“

Този „шедьовър на революционното достойнство“, както го нарече видният френски общественик Марсел Вилер, възпитаваше десетки нови борци.

За изграждане на антимилитаристични ядки в казармата на смърт бе осъден и друг прекрасен младежки деец — А. Войков. „Аз ще остана на поста си до моята смърт . . . — пише той в предсмъртното си писмо. — Защото ние, комсомолците, бойците на революционния фронт не сме избрали пътя на хленченето и молбите, ние сме болшевики и имаме само пътя на борбата . . .“

19 май 1934 година. Чрез преврат в България се установява открита монархо-фашистка диктатура. Разпуснато е Народното събрание, погазена е буржоазнодемократичната Търновска конституция. С наредба закон от 14 юли 1934 г. са забранени всички политически организации. Фашизмът идваше на власт с терор и насилие, носеше нова вълна от безправие и безработица, обричаше трудовата младеж на израждане.

С гениална прозорливост генералният секретар на Коминтерна Георги Димитров на Седмия конгрес на Коминтерна посочи изхода в борбата срещу фашизма: обединение на всички антифашистки сили, изграждане на единен антифашистки фронт.

През октомври 1935 г. се състоя и Шестият конгрес на Комунистическия интернационал на младежта (КИМ). Пред комунистическите младежки съюзи се постави задачата за обединението и организирането на цялата нефашистка младеж и на първо място на работническата. Посочени бяха и пътищата за това — създаването на нов тип младежки организации, които ще защитават интересите на младежта и ще

Digitized by Google

я възпитават в класово-пролетарски дух, без да копират формите и методите на Партията.

Димитровският курс вля нови сили в младежкото антифашистко движение в страната. Започна се с възстановяването на разпуснатите ремсови организации. РМС да отива там, където има младежи, където те се борят и мечтаят. Промени се отношението към другите антифашистки организации, търсеха се допирни точки между тях, онова, което ги обединява: общата ненавист към фашизма, който забрани класовите организации на младежта; опасността от война, борбата за защита на Търновската конституция. Първата победа беше изграждането на единния младежки фронт с антифашистките младежки организации, под чиито знамена се нареждат около сто хиляди младежи.

Новият курс на Партията и РМС създаде и нови младежки дейци: сърдечни, общителни, жизнерадостни. Те пееха съветски песни, бяха душата на екскурзиите и излетите, рецитираха стиховете на Ботев и Смирненски, водеха младежите на съветските филми „Тринадесетте", „Трактористи", „Пътният лист за живота", „Тарас Булба" и десетки други, които им разкриваха мигове от живота на мечтаната страна. От ръка на ръка се предаваха, четяха и препрочитаха съветски книги. В този период израснаха любими младежки ръководители ремсистите Адалберт Антонов — Малчика, Йорданка Николова, Лиляна Димитрова, Александър Димитров, Свилен Русев, Емил Шекерджийски и десетки други — всеотдайни и смели, които изгоряха във въоръжената борба с фашизма и останаха безсмъртни в сърцата на поколенията млади борци.

Думите на Ленин, че „на самоотвержена борба първа се вдига младежта", намериха пълно покритие в историята на младежкото революционно движение в България по време на въоръжената борба 1941—44 г. Централният комитет на РМС прие възторжено повелята на Партията и още на първото си заседание набеляза мерки за включването на младежта в решителния двубой с фашизма.

В първия период на борбата най-голяма активност проявяваха създадените бойни групи, организирани от Партията. В тях участвуваха смели и самоотвержени ремсисти. Варненската бойна група с ръководител студентът Георги Григоров и политически ръководител печатарският работник Стоян Добрев заложи адска машина в цистерните с бензин, предназначен за фашистката армия. Това стана на 22 август 1941 г. — два месеца след нападението на Съветския съюз от хитлеристка Германия. Георги Григоров бе обесен на 24 юни 1942 г.

В Русе младият комунист Леон Таджер запали цистерни с бензин, предназначен за Източния фронт. Пред съда той смело заяви: „Аз не можах да позволя от този петрол да се движат фашистки танкове и самолети, които избиват невинни деца в съветската страна". Леон Таджер беше обесен на 15 декември 1941 г.

Само през юли и август 1941 г. в столицата бяха отбелязани 30 акции на бойните и саботажни групи. Десетки бяха и в цялата страна. „Случаен взрив" потопи кораба „Шипка", „неизвестни" опожариха фабриката за шперплат в Троянско, четири пъти ремсистът Петко Кръстев преобръща с взривове влакови композиции край Луковит. Хвърчаха във въздуха влакове и цистерни, горяха сеновали и фабрики, снопи жито на най-богатите селяни. Историята на бойните и саботажните групи е написана буквално с кръвта на стотици ремсисти. Някои от тях загинаха в акции, други бяха заловени и изправени пред фашисткия съд. Нито дума на отчаяние не чуваха от тях палачите. „Обърнете ме към Изток, оттам ще дойде свободата!" — изразява безграничната си вяра в победата ремсистът Георги Григоров.

Digitized by Google

Първи бяха ремсистите и в разгръщащото се партизанско движение. „С радост и гордост приемам званието четник на народоосвободителното движение. Обещавам, че ще изпълнявам боевите заповеди на командирите си и няма да издавам тайни, които да ползват врага...“ — произнасяха с вълнение младежите свещената клетва за вярност пред своя народ.

Големите победи на Съветската армия при Волгоград през 1943 г. дадоха нов тласък на антифашистката борба.

Неизброими са сраженията, които води младата въстаническа армия с фашизма. Две трети от всички партизани в страната бяха ремсисти, 4000 получиха присъди за подпомагане на нелегалната борба и 15 000 бяха изпратени в концлагерите. Неописуеми са жестокостите, с които уплашеният за своето господство фашизъм се разправяше с разрасналото се партизанско движение. Полиция и жандармерия, подкрепена със специални ловни роти, съставени от садисти, претърсваха всяка гора и всяко село; разстрелваха ятаци, разнасяха труповете на избити партизани по площадите. Но мястото на всеки загинал се попълваше от нови борци.

През 1944 г. подготовката на въоръженото въстание стана първостепенна задача на въоръжената борба и главна грижа на Партията, Отечествения фронт и РМС. На 30 март 1944 г. Йорданка Николова проведе последното заседание на ЦК на РМС. Тя донесе разпореждането на Политбюро на ЦК на БКП да се пренесе цялата работа в партизанските отреди. Само след един месец обаятелната ремсова ръководителка, талантлив организатор, безгранично предан и смел борец, е заловена жива в партизанското сражение край Батулия и разстреляна след жестока инквизиция. На 17 май падна прострелян и другият секретар на Централния комитет на РМС — Александър Димитров. Започнал своя път на младежки ръководител от тютюнопаботник, преминал през изпитанията на ремсовата борба, усъвършенствувал се в ленинската школа в Москва, той умееше да печели младежите за делото на Партията със своята неподправена жизненост и оптимизъм. На 11 май в Дупнишкия партизански отряд загина Свилен Русев. Обкръжен от многоброен враг, той се вдига пръв, за да поведе другарите си в атака и пада, покосен от картечен откос. Дванадесет часа води сражение с полицията и Лиляна Димитрова, секретар на окръжния комитет в София и член на ЦК на РМС. Обкръжена от всички страни, тя не пристъпи клетвата, последният куршум остави за себе си. Дълго след като 25-годишната девойка е престанала да стреля, полицаите не смеят да се приближат до малката къща. И мъртва народната героиня ги плаши.

Загиваха. Млади, пълни с жажда за живот, целеустремени към своята голяма любов — комунизма. Умираха, а в сърцата и душите на народа ни оставаха безсмъртни. Умираха в бой с врага като партизани — 9140 младежи; умираха като ятаци — 20 770, загиваха в затворите с примка на шията — 1590.

На 9 септември 1944 г. народът ни с помощта на Съветската армия извоюва свободата. Младото поколение на България навлезе в новия живот вдъхновено и възторжено. РМС излезе от дълбока нелегалност, обвеян от славата и романтиката на смелите борби, които беше водил, с подвига на стотиците си герои. Още в първите дни — все още тревожни и революционни — всички честно и целеустремено застана под неговите знамена. Само за няколко месеца РМС наброяваше вече 460 000 младежи. И когато ги призова: „Всички на фронта, всичко за победата!“ като малки планински ручейчета от всички краища на страната тръгнаха доброволци — думата доброволец извисява

Digitized by Google

моралната сила на човек, поставил всичко лично и най-скъпо — живота си пред олтара на родината.

РМС застана начело и в битката за мирния живот. Навсякъде бяха нужни верни и всеотдайни кадри, новото се раждаше трудно, в непрекъснатата борба с вътрешните врагове, обединени в опозиция. Хиляди ремсисти отиваха там, където бяха нужни — да укрепват армията, да възстановяват стопанството, да овладяват сложните формули в университета. РМС беше начело в изграждането и на младежкото антифашистко единство. Цялата масово-политическа, културно-просветна и трудова дейност се съсредоточи в младежките отечественофронтовски комисии, които бяха координационни органи на различните младежки организации. Благодарение на упоритата и търпелива работа на ремсистите през 1946 г. се създадоха комитетите на демократичната младеж, които бяха една по-широка стъпка към осъществяване на младежкото единство. А през 1947 г. пак по инициатива на РМС се реши да се пристъпи към създаване на единни младежки дружества. На 21 и 22 декември се състоя учредителният конгрес на Съюза на народната младеж. Георги Димитров посочи основните задачи на съюза — комунистическото възпитание на младежта и нейното мобилизиране за отбрана на родината. Новоизградената организация прие идеологическите и организационни принципи на РМС. Така под грижите на Партията бе изградено младежкото единство, с което се пресече възможността младежта да бъде използвана за кариеристичните цели на буржоазните и дребнобуржоазните водачи.

Оттогава до днес — младежта е единна и сплотена под знамето на БКП, готова да изпълни всяка нейна повеля, да даде живот на всеки лозунг, да бъде първа в битките на мирния фронт. За пръв път тази готовност българската младеж изрази, когато към нея бе отправен призив за възстановяване и укрепване на икономиката на ограбената и измъчена страна. На смяна на военните ешелони, които заминаваха за фронта, дойдоха мирните ешелони на синеблузата армия: 3 август 1946 г. те спряха под Хаинбоаз. На родината беше нужен пряк удобен път, който да пресече планината и свърже Северна и Южна България. Под развятото бригадирско знаме се изправиха 3000 ремсисти — бонсисти, млади работници и интелигенти. А бяха повикани 2000! През пролетта на 1947 г. синеблузите ешелони с десетки хиляди младежи се отправиха към ж. п. линиите Перник—Волуяк, Ловеч—Троян, към язовирите „Росстрой“, „Копринка“, към Пасарел, към далекопровода Пазарджик—Курило—Мездра, към Маришкия каменовъглен басейн.

Бригадирското движение не само оказа неоценима помощ по възстановяване на народното стопанство, но възпитаваше младежта в комунистически дух, защото тук най-силно властвуваха бойните революционни традиции на РМС и най-бързо се рушеше старото в душите.

През славното бригадирско движение минаха няколко поколения от възторжени млади строители на социализма. Те създадоха незаменими традиции на любов към труда, на другарство и взаимопомощ, на вярност към Партията, Комсомола, свободата. Жалоните на бригадирското движение са стотици, но над всички се издигат Хаинбоаз, Димитровград, ТЕЦ „Марица—изток“, Девня, АЕЦ „Козлодуй“. Те са летопис на младежката дързост, на комсомолското вдъхновение.

Днес Димитровският комунистически младежки съюз развива най-ценните добродетели и традиции на българското младежко революционно движение. Той има свой принос в утвърждаване априлската линия на Партията, която даде богати плодове за младежта: реални възможности за труд и учение, участие в научно-техническия прогрес, всестран-

Digitized by Google

ни социални придобивки, масово участие на младите в управлението на страната. Най-достойните от редиците на Комсомола се вливат в редовете на Българската комунистическа партия.

Тезисите на др. Тодор Живков и решенията на Декемврийския пленум на ЦК на БКП по работата с младежта и Комсомола (1968 г.) отбелязаха нов етап в развитието на нашия младежки съюз. Те бяха творческо приложение на ленинизма за развитието на младежките съюзи в етапа на изграждане на развитото социалистическо общество.

„. . . Главната задача на Димитровския комсомол е и занапред да се обогатява съдържанието на комсомолската дейност, да се усъвършенстват формите и методите на работа с младите хора, комсомолските организации и дружества да се превръщат в истински привлекателен център за младежите и девойките, в който те ще намерят най-широка изява и защита на своите всестранни интереси.“ Тази постановка на Десетия конгрес разкри нови, по-широки простори за младежкото творчество. Доверието и отговорността, които Партията и народът поставят пред младежта, „ще я вдъхновява, мобилизира и въвлича в активна дейност за изпълнение на партийната програма за строителството на социализма и комунизма в България“[1].

Единадесетият конгрес на БКП и Тринадесетият конгрес на ДКМС конкретизираха тази програмна постановка и посочиха мястото на младежта в изграждане на развитото социалистическо общество у нас. Заслуга на БКП и лично на другаря Тодор Живков е, че много задълбочено разработиха въпросите за превръщане на ДКМС в център за изява и възпитание на всестранните интереси и въжделения на младежта. На тази основа на Комсомола се предоставиха редица права на ръководство и контрол в работата на държавните и обществените органи по проблемите на младежта. Задълбочено бе разработена марксистко-ленинската идея за изпълнение от младежкия съюз ролята на координатор на дейността на спортните, културните и другите организации и институти за работа сред младежта.

ДКМС помага на младия човек да реализира своето демократично право в управлението, да издига качеството на обществената дейност, да разширява знанията, уменията и кръгозора си. Димитровският комсомол се стреми не само да дава по-големи възможности за участие в управлението, но и да организира това участие, да подготви младежите и девойките за него, да им създаде навици за обществена дейност. Димитровският комсомол беше и си остава възпитателна организация, чиито главни функции — да възпитава младежта, да защищава интересите ѝ, да я привлича в управлението — определят ролята и значението му и днес.

Националната партийна конференция постави нови задачи и пред Димитровския комунистически младежки съюз. На нейния призив Комсомолът ще отговори с широката си дейност за организиране младежта за нови трудови дела, за изпълнение с още по-голямо вдъхновение и ентусиазъм Програмата на Българската комунистическа партия.

Янка СЪЛЕВА

---

[1] Програма на БКП, С., 1971, с. 100.

Digitized by Google

Ремсовият секретар

Винаги, когато мислено се пренеса в оная години на жестоката борба, измежду многото образи на мои другари се откроява образът на младежкия ръководител, участник във въоръжената борба Евтим Костов.

Бяхме от една махала. Той беше с няколко години по-малък от мене. Така се случи, че имахме често съвместна работа и можехме да се опознаем добре. Беше среден на ръст, набит, с мургаво лице, с високо чело, мълчалив. В училище се учеше отлично. Математиката беше любимият му предмет. С такава любов към нея започна и смесената гимназия в Левски, но поради липса на средства бе принуден да напусне училището. Подаде заявление да постъпи магазинер в потребителната кооперация. В ръководството й участвуваха предимно прогресивни учители: Стефан Божков Атанасов, Александър Шопов, комунистът Стефан Газдов и др. Те го познаваха добре и го назначиха магазинер.

В кооперацията той работеше безупречно. Магазинът беше винаги чист и добре подреден. Хората с желание влизаха там да купят необходимите им неща, да поговорят с магазинера.

Евтим е роден на 16. IV. 1918 г. в с. Осма-Калугерово, Плевенско. В редовете на РМС постъпи през 1935 година. За да израсне като добър младеж, много му помогна неговият баща, който членуваше в Партията от 1919 година, и брат му Косьо, активен член на РМС. Когато се постави въпросът да навлезем в масовите организации, Евтим бе един от първите, който стана член на читалището, въздържателното дружество и кооперативната група. Заедно със Здравко Иларионов, Иван Калчев, Софка Асенова, Георги Газдов, Йордан Нацев подготвяха пиеси и литературни четения. С неговата скромност и добра обща култура той се ползваше пред младежите и обществеността с име на добър и прилежен младеж.

С нападението на хитлеристка Германия над СССР интересът към вътрешните и международните събития растеше. Новините, които предаваха Радио София и пресата, бяха противоречиви и тенденциозни, а хората искаха да знаят истината. Магазинът, където работеше Евтим, се намираше в западната част на селото. Там живееха по-заможните селяни. Привечер те се събираха пред магазина и често спореха, коментираха събитията. Постоянни гости му бяха членовете на БЗНС Атанас Райков, Борис Божков, Петър Раденков и др. Евтим внимателно ги изслушваше и където беше необходимо, се намесваше. За да отговаря на големия интерес, който хората проявяваха, той слушаше Радио Москва, радиостанция „Христо Ботев", четеше внимателно вестниците, правеше задълбочен анализ на събитията и се стремеше да поднесе новините в подходяща форма. Добра помощ му оказваха ремсистите Гено Борисов, Николай Панчев, Емил Михайлов.

Когато в нашия край се създаде партизанско движение, той още в първите дни се включи активно да го подпомага — излизаше на срещи, събираше помощи, хранителни продукти и оръжие.

Настъпиха тревожни дни. През май и юни 1942 година полицията арестува младежите Богомил Стефанов, Илия Панков, Гено Кинов, Александър Стефанов. Задържан бе и Евтим. Той се държа твърдо пред полицията и отхвърли всички обвинения. След като излезе от „Обществената безопасност" не се уплаши, а напротив заработи още по-активно.

Той често обичаше да казва:

— Дните си минават неусетно, а какво ще стане утре?

И веднага бързаше да си отговори:

— Това зависи от самите нас като част от това общество. Такова, каквото го направим, такова ще бъде!

Digitized by Google

Затова ние ежемесечно си давахме отчет за направеното: с колко хора сме се срещали, на колко души са раздадени книги за прочит. Устройвахме седенки, имении и рождени дни, разпространявахме марки. И всичко това правехме, за да можем ежедневно да се срещаме с хората, да ги убеждаваме в правотата на нашите идеи, да ги печелим на наша страна.

През есента на 1942 година аз минах в нелегалност. На нова година в къщата на Ефросина Желязкова се срещнахме отново. На срещата присъствуваха Евтим Костов, Асен Банчев и Софка Асенова. Разпределихме работата помежду си. Асен стана секретар на РМС, Евтим — касиер и командир на бойната група, със задача да поддържа връзка със съседните села, а Софка — отговорничка за работата с жените. В бойната група, която ръководеше Евтим, влязоха другарите Гено Борисов, Николай Панчев, Иван и Борис Лъженчеви. Под ръководството на Евтим братята Лъженчеви изработиха ключове и клинове за саботаж по железопътната линия.

През пролетта на 1943 година при отиване на среща с другарите от Осма-Калугерово попаднах случайно на човек, който беше говорил против Партията и партизанското движение. Извадих пистолета да стрелям, но той засече. Вечерта се срещнахме с Евтим. Оплаках му се, че само с пистолет партизанлък не се прави. Още на следващата вечер той организира изземването на пушката от воденицата на братя Караденчеви, край река Осъм. За мен това беше важно събитие. Аз вече имах пушка, с която воювах до края на въоръжената борба.

През май 1943 година полицията предприе крути мерки. Правеше всичко възможно да сплаши хората да не участвуват във въоръжената борба. Връзките ни със селото бяха временно прекъснати. Много усилия положихме да се свържем с нашите отечественофронтовци, но без резултат. Дъждът, прииждането на реката, полицейските хайки ни пречеха и правеха тази връзка невъзможна. Най-после чрез Йордан Симеонов се свързахме. Евтим и Асен въпреки трудностите се явиха.

Наскоро след това полицията уби с нож секретаря на РМС в селото Асен Банчев. Евтим застана начело на младежката организация. Трудно беше, но той не се уплаши. Върху неговите плещи легна цялата работа. И въпреки че много активисти вече бяха в затвора, а други напуснаха селото, работата сред младежите стана по-активна. В ръководството на РМС бяха включени Иван Лъженчев, Йордан Лъженчев, Гено Борисов, Николай Панчев и Софка Асенова.

През есента на 1943 година се поде акция за оказване помощ на партизаните. В центъра на тази дейност беше пак Евтим. Под негово ръководство ремсовата организация предаде много чорапи, ръкавици, пуловери, хранителни продукти и други.

Времето, когато Евтим стана секретар на РМС, беше твърде неспокойно, но той умееше от един поглед, от един разговор, от една среща да разбере кой е за установяването на народната власт и кой е враг. По това време и врагът работеше хитро, с умение. Даваше много пари и вербуваше агенти.

Успехът, който ремсовият секретар имаше в работата си, дължеше преди всичко на постоянната връзка, която поддържаше със секретаря на партийната организация и с по-възрастните другари Стефан Газдов, Димитър Линев, както и на голямата любов и вяра в партийната правда, на обичта и умението да разбира хората. Освен това той добре знаеше, че всяка грешка би имала изключително голямо значение за младежката организация и за неговия личен авторитет. Колко нощи през 1943 година е прекарвал с партизаните на поляната, южно от селото, за да обмислят как по-добре да се организира дейността на младежите!

Вглеждал съм се в неговото мургаво лице, в спокойния поглед на кафявите му очи. И сега често отварям албума и се спирам на снимката му. Иска ми се да разбера всичко, което той е притежавал, мислил и желал. А Евтим действително беше твърд, настойчив, непоколебим младеж, устремен към една велика цел. Беше тих и не шумеше около себе си. Със започването на въоръжената борба той някак съвсем естествено се нареди в челните редици на РМС. В акциите, организирани от партийната и ремсовата организация, той беше в центъра на работата. В магазина се събираха хранителни стоки, пари и оръжие за партизаните. Чрез Евтим се осъществяваше връзката със съседните села. На срещите с партизаните той биваше точен и акуратен. Преминаваше през тъмните улици на селото, през засади, прегазваше реката и се явяваше на уреченото място винаги в определеното време. През периода, през който той беше секретар на РМС, селото ни беше една от главните бази на отряд „Христо Кърпачев" и на чета „Христо Ботев" от Горнооряховския отряд.

За последен път се срещнахме с Евтим през втората половина на декември 1943 година. Разговаряхме дълго в студената нощ за работата на РМС. Предаде ни няколко чифта чорапи, пуловери и ръкавици, изработени от девойките. Ние напълнихме раниците и потеглихме. След няколко дни сняг затрупа земята и ние временно прекъснахме връзките си.

През втората половина на януари 1944 година започна зимна блокада.

Беше 23 януари. Мръкваше и отведнъж по шосето забучаха камиони, отиващи към Осма-Калугерово. Спряха пред общината. Полицаи, войници от ловната дружина и началствата наскачаха от колите. Едни влязоха в общината, други на групи хукнаха из селото. Имаше сватба, но хубавото настроение на хората се помрачи. Музиката онемя. Хората бързо напуснаха площа-

Digitized by Google

да, само фашистките лакеи се разхождаха около общината.

Ето какво разказва за този ден сестрата на Евтим Костов Пенка:

— Брат ми почувствува, че настъпват тежки часове. Бяхме заедно с приятелката му Петранка. Той се наведе, сбогува се и тръгнахме с бързи крачки към къщи, без да говорим. Чувствувах, че нещо му тежи. По средата на пътя се обърна към мен и каза: „Не всичко можехме да предвидим. Сега полицията вероятно ще предприеме арести." По улиците беше много тихо. Друг път по това време имаше песни, свирни, а сега всичко бе онемяло. С влизането в двора аз се запътих към къщи, а той се спря до портата. Искаше нещо да направи, но времето беше кратко. Не след дълго полицията нахлу в двора. Чуха се викове: „Горе ръцете! Арестуван си!" Ние излязохме пред къщи. Обхвана ни страх. Те ходиха, търсиха в къщата, в двора, но нищо не намериха. След това се обърнаха към него с въпроса: „Казвай къде е оръжието?" „Нямам никакво оръжие" — бе отговорът му. „Така разправяше и миналата година — побърза да каже местният полицай, — а когато се разтърсихме, намерихме пистолета в дувара. Хайде тръгвай! Всичко ще кажеш там!"

На никого не успя да каже довиждане. Чух само, като ми поръча: „Гледай нашите! Аз пак ще се върна!"

Съседите надничаха през плетищата. Някой се провикна — „Защо арестувате такъв добър човек?"

Когато Евтим влязъл в общината, видял простян на пода човек — секретаря на партийната организация в селото Асен Ангелов Вълев, цял облян в кръв. Трънки преминали през тялото му: за него Вълев е бил най-близък човек, от който се е учил как да се бори за партийното дело, по всички въпроси се отнасял за съвет до него. В другата стая, където го откарали, в единия ъгъл видял Иван Григоров. Кръвта веднага нахлула в главата му — той разбрал кой е предателят: „Значи прави сме били, като го отстранихме от РМС. Бедата е, че не го ликвидирахме."

В продължение на час арестуваха осем ремесници, в това число и сестрата на Евтим, Пенка.

— В началото бяхме прави — разказва Пенка, — с лице към стената. Зад нас стояха полицаи, които не ни даваха да се обръщаме, нито да говорим. Трудно е да се опише това, което преживяхме през тази нощ. То приличаше на ад. Най-напред извикаха Евтим, а след това всички останали. Разпитваха ги още няколко пъти. Биха го с дървета, с юмруци, с каквото намерят. Когато го върнаха при нас, макар и да беше посинял от бой, гледаше спокойно. Това ни окуражи. Той не издаде нищо повече от това, което знаеше полицията. Всичко пое върху себе си. А много хора познаваше той от Левски, Градище, Летница и Крушуна. Последният път го изхвърлиха от стаята за разследване посинял, с подути бузи, почти в безсъзнание. Молеше за малко вода, но никой не му даде. След това агентите, полицейските началници и командирите на ловната дружина напуснаха общината.

Както по-късно стана известно, отишли да пиянствуват в кръчмата на най-големия сговорист. Едва тогава местният полицай му даде малко вода. Мен и Стефка Лалева освободиха към полунощ. Очевидци ни разказаха след това, че след като яли и пили, палачите отново се върнали и започнали инквизиции. Били арестуваните, докато станте почервенели от кръв и кюнците на печката паднали. Евтим всичко пое върху себе си.

Призори още, докато нощната тишина притискала селото, изкарали инквизираните пред общината. Едва се държали на разранените си крака. Придържали се един о друг да не паднат. Студеният зимен вятър ги поободрил. След това ги натоварили на камионите и под силна охрана ги откарали. Те чувствували, че отиват на разстрел, но знаели, че умират за свободата.

Стоварили ги в гората между селата Летница и Горско Сливово. Подредили ги един до друг. Евтим се случил в средата. Отново разпити и заплашване, че ще бъдат разстреляни. Много въпроси били отправени към Евтим, но той все така мълчал, както през нощта.

Чула се команда: „Огън" и тихо зазвучала песен. Секнали последните й звуци.

* * *

Ако посетите село Асеновци и влезете в сградата на читалището, на отсрещната стена наред с портретите на Асен Вълев и Асен Банев ще видите и лика на Евтим Костов, отдал без остатък младостта си, горещата си обич към народа...

Генерал-майор **Стефан АТАНАСОВ**

Digitized by Google

ЛЕНИН ЗА ПЪРВИЧНАТА ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИЯ

Уставът на Партията определя първичната партийна организация като основа на Партията. Това определение произтича от коренните положения на марксистко-ленинското учение за Партията, от идеите на В. И. Ленин за ролята и мястото на партийните ядки. Като се опираше на опита в революционната борба на работническата класа, на опита в партийното строителство на болшевиките, Ленин теоретически разработи и обоснова въпроса за партийните ядки като основа на организационното изграждане на Партията. В концентриран вид тези ленински идеи намериха израз в следните негови думи: „Тия ядки, тясно свързани помежду си и с центъра на Партията, като обменят своя опит, като осъществяват агитационната, пропагандистката, организационната дейност, като се приспособяват към всички без изключение области на обществения живот, към всички без изключение разновидности и слоеве на трудещите се маси, трябва системно да възпитават с тази разностранна работа и сами себе си, и Партията, и класата, и масите"[1].

В първичните партийни организации намира отражение както целият вътрешнопартиен живот, така и цялата многостранна дейност на Партията сред масите. Дейността на първичните организации е един от ключовите въпроси на партийното строителство.

За приноса на великия вожд на пролетариата за идейното и организационното изграждане на ППО като основно ядро на Партията е посветена книгата на Милка Величкова „Ленин за първичната партийна организация".

Своя труд Милка Величкова правилно започва със зората на работническото движение, със създаването на първата марксическа организация, основана в Женева през 1883 г. от Г. В. Плеханов, с цел да се пропагандира марксизмът в Русия. Създадените в страната марксически кръжоци и групи станаха организационна база на социалдемократическата партия. Именно отделните местни социалдемократически групи и кръжоци послужиха на Ленин за изходно, градивно начало при нейното създаване.

Усилена марксическа пропагандна дейност сред работниците и студентите развива и първата марксическа организация „Партия на руските социалдемократи" или както още е известна „Групата на Благоев", създадена от Димитър Благоев през зимата на 1883—1884 г.

Изникват и други марксически организации. Деен член на марксическия кръжок в Казан е младият убеден марксист Ленин. Още тогава той вижда в марксизма могъщо оръжие за революционно преобразуване на света, за освобождение на работническата класа, на трудовите маси от икономическото, политическото и духовното робство на капитала.

Стихийното нарастване на отделните класови битки и социални протести на масите против експлоатацията и подтисниците — естествен резултат от бързото развитие на капитализма в Русия, поставяха на дневен ред въпроса за организираното и класово идейното, политическото осъзнаване на борбите на пролетариата, за революционното им канализиране. Това изискваше да се извърши поврат от пропагандата на марксизма в малките кръжоци на прогресивните работници към широка пропагандно-агитационна и организаторска дейност сред самите работнически слоеве. В редица свои трудове и статии В. И. Ленин, като изтъква необходимостта от създаване на марксическа революционна партия на работническата класа като обществено политическа сила, разработва своето учение за Партията от нов тип и развива

Милка Величкова, Ленин за първичната партийна организация. Партиздат, 1978, с. 184.

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 31, с. 182.

Digitized by Google

концепциите си за мястото и ролята на низовите звена. За пръв път Ленин прилага и на практика своите разбирания за низовите звена като основна единица на Партията в образувания от него петербургски „Съюз за борба за освобождение на работническата класа" (1895 г.). С това „Съюз за борба..." извърши поврат от тясната ограничена пропаганда на марксизма в малките работнически кръжоци към разпространението му сред самите пролетарски маси, към политическа агитация и ръководство на стачните борби.

В книгата е събран, систематизиран и анализиран в исторически план огромният арсенал от идеи на В. И. Ленин, които се отнасят до ролята, задачите на първичните партийни организации. Убедително е показано, че в процеса на своето изграждане ППО са преминали дълъг и сложен път на развитие — ставали са все по-бойки, по-богати и конкретни.

Целият труд на М. Величкова е пронизан от стремеж да се покаже как на дело великият вожд на пролетариата е разработвал и прилагал организационните и идейни принципи за изграждане и дейност на Партията като цяло и на съставните ѝ части, на първичните партийни организации. Правилно авторката отбелязва, че те са висша форма на организация, преден, съзнателен отряд, въплъщаващ и осъществяващ на дело връзката на Партията с масите. Именно Ленциновите организационни принципи, практически реализирани, са основа за творческо развитие на първичните партийни организации.

В своята книга авторката уместно изтъква, че неотклонно следвайки ленинските организационни принципи, Партията навреме и смело се отказва от остарелите форми, заменя ги с по-действени, по-активни. Опитът показва, че изработването на нови форми на партийната организация, търсенето и прилагането на едни или други средства, способи и начини на работа дават най-голям ефект, когато строго се съблюдават редица условия. Като се усъвършенствуват всемерно формите на партийната организация, методите на нейната работа, е необходимо, първо, да се запази нейният „основен тип" като партия на научния комунизъм, неотклонно да се прилагат ленинските принципи на партийно строителство. Второ, изменението на формите на организация, способи и начини на партийната работа е несъвместимо с проявите на субективизъм, фантазьорство, припряност. Трето, усъвършенствуването на формите и методите на организаторската, политическата и идеологическата дейност на Партията трябва органически да се съчетава с грижливото отношение към по-ранишния опит.

Правилно в книгата се подчертава, че партийната работа не може да се разглежда абстрактно, въобще, извън връзките с реалната действителност, с живота, с обективните условия и задачи, които се решават на един или друг етап в развитието на обществото. Нейният успех, ефективност изцяло се определят от това, че Партията в цялата си дейност неизменно се ръководи от такива научни принципи като обективност и конкретност. В това, пише Ленин, се състои и преди всичко методът на Маркс, който изисква от нас „най-точна, обективно проверима преценка на съотношението на класите и на конкретните особености на всеки исторически момент".[1]

Научнообоснованата политика изисква внимателно изучаване на историческия опит и извличането от него на необходимите уроци и изводи.

* * *

Авторката аргументирано, прилагайки конкретноисторическия подход, показва, че Ленциновата концепция за първичните партийни организации като основни клетки на Партията, не изкристализира изведнъж, че това е дълъг процес, свързан със състоянието на руската социалдемокрация, с конкретните исторически условия и характера на решаваните кардинални въпроси на времето. Ленин формира своето учение за Партията от нов тип в борбата за нейното създаване, в борбата срещу всички разновидности на ревизионизма и опортюнизма.

В Ленциновия план, развит в книгата му „Какво да се прави", се разкриват неговите схващания за първичните партийни организации като неделима съставна част от строежа и функциите на Партията, като носител на идейните и организационните принципи, цели и задачи, като техни практически реализатори на територията, където са изградени и действуват.

По-пълно и детайлно обаче Ленин разглежда въпросите за организационния строеж на Партията и основните насоки на нейната дейност, за структурните и функционалните взаимоотношения и зависимости на отделните ѝ звена, по-специално на низовите звена, тяхната работа и вътрешен живот в „Писмо до другар за нашите организационни задачи" (1902 г.). Но и тук все още не се говори за низово звено, самото понятие не е дефинирано, няма специално формулирани норми.

Идеите, схващанията на Ленин за първичните партийни организации като начална градивна единица, в която като във фокус се отразява, пречупва и конкретизира целият живот и дейност на Партията, лежат и в смисъла на спора, разгорял се на втория конгрес на РСДРП (1903 г) по чл. 1 на Устава — за членството в Партията. Ленциновото определение за членството в Партията в най-голяма степен се отнася до низовите звена като основа на Партията, като част от цялото. В партийната организация Ленин вижда всеобща форма за обединение на социалдемократите в първични колективи, здраво споени

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 24, с. 25.

Digitized by Google

организационно и идейно. Чрез тях вишестоящите органи ръководят партийната членска маса и осъществяват над нея действителен контрол.

Относителните свободи, които даде царският манифест от 17. X. 1905 г., налагаха да се вземат всички мерки да се разширят и заздравят силите на революцията, да се извърши реорганизация в Партията, да се приложат форми и методи, които да осигурят дълбокото ѝ проникване в масите, да се масовизират партийните организации, да се използват всички легални възможности. В статията си „По въпроса за реорганизирането на Партията" Ленин разработи широк план за организационното преустройство на Партията. Един от възловите въпроси, върху които акцентира в плана Ленин, бе въпросът за низовите звена, тяхното преустройство, задачи и функции. За пръв път той назова низовото звено „ядка" и го определи като основа на Партията. В това определение по същество е заложена идеята за първичната партийна организация като политическо ядро на трудовия колектив. От гледна точка на системата на Партията ядката е основно структурно звено, от гледна точка на структурата на трудовия колектив тя е негово политическо ядро, което разкрива взаимоотношенията между първичната партийна организация и колектива.

В не един от по-сетнешните си трудове Ленин отново и отново отстоява и развива своето учение за Партията, като се спира и на въпроса за нейната основа — ядките. Дори и след поражението на първата руска революция, по време на Столипинската реакция, този въпрос все повече и повече заема своето заслужено място. Здрава нелегална организация на партийните центрове, отбелязва Ленин, системно нелегално издателско дело и главното, местни и по-специално заводски партийни ядки, ръководени от най-издигнатите измежду самите работници, които живеят в непосредствена връзка с масата — такива е основата, върху която ние изграждахме и изграждаме непоклатимо здравото ядро на революционното и социалдемократическото работническо движение.

Особено място авторката отделя на ролята на Ленин в развитието на руското работническо движение след победата на контрареволюцията и по-специално на решенията на V общоруска конференция на РСДРП (1908 г.). В редица свои статии, написани след конференцията, Ленин очертава следната система от нелегални и легални организации: партийни ядки и мрежа около тях от открити дружества, съюзи и други подобни, с които те са във връзка. Тази връзка не е отношение на обикновено въздействие, а връзка, направляваща живота и дейността на легалните организации за въвличане на масите в класовата борба, за подготовката им за революцията. Партийни ядки във всички безпартийни организации, изтъква Ленин, ръководство в дух на бойните задачи на пролетариата, в дух на революционната класова борба.

По-нататък М. Величкова отбелязва, че огромната дейност, която развиха болшевиките, Ленин, даде възможност Пражката конференция на Партията (1912 г.) да реши въпроса и за организационното освобождение на Партията от опортюнистите, като изключи меншевиките от Партията. Организационното скъсване с опортюнистите откри свободен път и за развитието на низовите партийни звена, за тяхното умножаване и засилване. В резолюцията на конференцията ясно се разкриват характерът и главните насоки на дейността на партийните ядки — да се върви по пътя на създаване на нелегални социалдемократически ядки, обкръжени от възможно по-разклонена мрежа от всякакъв вид легални работнически организации, чиято дейност се ръководи от нелегалните партийни ядки. И отново тук се утвърждава организационният ленински принцип за Партията като висша форма на класова организация. Особено силно се подчертава изискването към първичните партийни организации — ръководство на икономическите борби, сътрудничество с професионалните съюзи. В обстановката на революционния подем партийните ядки укрепваха, увеличаваха своя състав, което наложи да се разделят на цехови групи, което пък от своя страна наложи да се създават комитети във всеки завод и фабрика.

Проследявайки проблема за укрепването и развитието на партийните ядки, авторката, убедително следвайки логиката на развитието, показва, че те се утвърждаваха като основа на нелегалната работническа партия и придобиваха все повече чертите на бъдещите първични партийни организации. Събитията, историята потвърждаваха все повече жизнеността и абсолютната необходимост на партийните ядки. Чрез тях партийните организации укрепваха и това позволяваше на Партията да осъществява на широк фронт своето ръководство на революционната борба.

* * *

На въпроса за развитието на първичните партийни организации след победата на Великата октомврийска социалистическа революция М. Величкова посвещава цялата втора глава на своята книга. С установяването на диктатурата на пролетариата авторката отбелязва, че при новите условия и път на развитие Лениновите концепции изкристализираха с още по-голяма яснота, точност и стройност в уставни норми и положения за издигане ролята на низовите звена в целокупния обществен живот. Ако в дооктомврийския период низовото звено на Партията носеше различни названия — кръжок, група, организация, подкомитет, ядка, то от 1918 г. като най-разпространено наименование се утвърждава ядката. Осмата партийна всеруска конференция (1919 г.) на основата на Лениновите концепции за низовите партийни звена направи цялостна, пълна разработка на проблема за партийните ядки, определи структурата им, главните насоки на тях-

Digitized by Google

ната работа. В Устава (първият приет след резолюцията), се записа извънредно важното ленинско изискване: основна партийна организация е партийната ядка. По такъв начин конференцията я узакони уставно, тя стана норма на партиен живот и дейност. Записаха се и основните задачи на ядката: да провежда партийните лозунги и решения сред масите; да привлича нови членове; да съдействува на местния комитет в неговата организационна и агитационна работа; да участвува активно като партиен орган в икономическия и политическия живот на страната.

Заедно с цялата партия укрепваха и се развиваха и партийните ядки, които извършиха колосална работа по време на гражданската война и чуждестранната военна интервенция, когато основната им ударна задача беше военно-боевото действие. Не по-леки бяха задачите им и при преминаването към мирно социалистическо строителство, когато трябваше да се преодолява стопанската разруха, да се осъществява правилно ръководство на държавното, стопанското и културното строителство. Десетият партиен конгрес (1921 г.), като характеризира ядката като ръководно политическо ядро на трудовия колектив, постави изискването с образцовия личен пример на своите членове да бъде фактор за цялостното възпитание на безпартийните, да защищава интересите на трудещите се. Едновременно с това тя трябва да се грижи за повишаване производителността на труда, да подкрепя инициативите на комунистите и безпартийните за подобряване работата не само в предприятието, но и в района, в града. Важно изискване към ядката стана подготовката на кадри за задоволяване нуждите на партийната и държавната работа.

Всички конгреси, конференции, развивайки въпроса за ядките, решаваха такива проблеми в техния живот като социалния и качествен състав, вътрешнопартийната демокрация, дисциплината, критиката и самокритиката, колективността в работата, решаването на конкретните и местните въпроси и др.

Разработените от Ленин идеи за основното звено на Партията намериха своето приложение и продължение и след неговата смърт. Правилно Милка Величкова отделя място в своята книга и върху творческото осъществяване на тия Ленинови концепции при новите условия. Тя сочи, че важна роля в това отношение е изиграл XVII конгрес на Партията, който, отчитайки големите количествени и качествени изменения в основните звена на Партията — ядките, отбеляза, че по своя състав, функции и задачи в практическата си дейност те надхвърлиха рамките на ядките от стария тип, и реши да се преобразуват в първични партийни организации. В Устава се включиха нови положения, които конкретизират функциите на първичните партийни организации и определят главното в съдържанието им. В центъра на тяхната дейност се поставя осъществяването на авангардната роля на комунистите в производството, във всички участъци на социалистическото строителство.

Авторката завършва своето изследване с XXIV конгрес на КПСС. Лениновите концепции за първичната партийна организация, за низовото звено на Партията и днес важат с пълна сила, звучат съвременно, актуално. Те са в основата на дейността на КПСС, на нашата партия, на всички марксистко-ленински партии, спомагат за тяхното по-нататъшно развитие и усъвършенстване.

Ръководейки се от ленинските идейни и организационни принципи на строителство и дейност на Партията, отчитайки конкретноисторическите условия и задачи, които стоят пред Партията и съветския народ, ЦК на КПСС на всеки нов етап на развитието неотклонно укрепва и повишава ролята на първичните партийни организации. С изграждането на тяхната роля е непосредствено свързан процесът на по-нататъшното организационно и идейно-политическо укрепване на партийните редове, активизирането на вътрешнопартийния живот, усъвършенстването на ръководната дейност на КПСС в условията на развития социализъм. Не случайно XXV конгрес на КПСС направи следния извод: „Първичните партийни организации са на предната линия на икономическото и културното строителство, те действуват непосредствено сред народа. С цялата си работа те активно помагат за съединяването на политиката на Партията с живото творчество на масите, за успешното решаване на стопанско-политическите и идейновъзпитателните задачи.“[1]

Полезно е, че авторката в своето изложение прави и редица съпоставки с развитието на първичните партийни организации в Българската комунистическа партия, за ленинското влияние в това отношение. Нейният труд щеше да спечели още повече, ако в него по-отчетливо беше показан ръстът на първичните организации у нас на съвременния етап, техният стил и формите на работа, както и задачите, които решават те сега, при изграждането на развитото социалистическо общество.

Разбира се, книгата на Милка Величкова има своето място в нашата партийна литература, тя е едно ценно, методологическо пособие не само за партийните секретари и бюра, но и за всички партийни, обществени и стопански дейци. Тя не само въоръжава със знания за историята на КПСС и първичната партийна организация, но помага и за правилното ориентиране в сложната и многостранна дейност на първичните партийни организации.

Димитър СТАНОЕВ

---

[1] Л. И. Брежнев, Отчет на ЦК на КПСС пред XXV конгрес и предстоящите задачи на Партията във вътрешната и външната политика, С., 1976, Партиздат, с. 94.

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

ДЕ Е НАШАТА СИЛА

Христо Кабакчиев

В книгата „Де е нашата сила" от поредицата на Партиздат „Революционна публицистика" са подбрани образци от високоидейното и класово-партийно публицистично творчество на Христо Кабакчиев. Ученик и съратник на Димитър Благоев, Христо Кабакчиев е ярък представител на поколението пролетарски революционери у нас, което още в началото на този век защити и запази чистотата на марксистката идеология от извращенията и фалшификациите на ревизионизма и дребнобуржоазния опортюнизъм. След победата на Великата октомврийска социалистическа революция той беше от първите, които с въодушевление я приветствуваха и поведоха Партията на тесните социалисти и българската работническа класа по ленински път. В неговата темпераментна и огромна по обем публицистика е отразен историческият процес на утвърждаване и укрепване на Българската комунистическа партия като революционен авангард на трудещите се в нашата страна.

ПРОФИЗДАТ

УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕ УПРАВЛЕНИЕТО НА ПРОМИШЛЕНИ СИСТЕМИ

Хр. Калиграров

Д. Иванов

Авторите изследват основните закономерности, тенденции и пътища за усъвършенстване управлението на промишлените предприятия в условията на новия подход за повишаване ефективността на общественото производство. Изложено е новото схващане за промишленото предприятие като многозаводска и многоешелонна промишлена система. Специално внимание е отделено на проблемите, свързани с развитието на производствените структури на предприятията.

ДОХОДИ, СТИМУЛИ, ЗАИНТЕРЕСОВАНОСТ

Димитър Шопов

Монографията разглежда въпросите на диалектическата връзка и взаимната зависимост между потребностите, интересите, стимулите и мотивите като фактори за развитието и усъвършенстуването на производствената и непроизводствената дейност. В изследването е отделено специално внимание на преплитането на интересите в заинтересованост и на съчетаването на различните ѝ форми на проявление в трудовия процес. Проучени са по-конкретно въпросите за същността и управлението на процесите по формирането и използването на различните видове доходи на трудещите се и тяхното въздействие върху материалната заинтересованост от повишаване ефективността на общественото производство. Като централен проблем се откроява функционирането на работната заплата в качеството ѝ на основен личен материален стимул, в това число по-нататъшното усъвършенстуване на нейната цялостна организация.

„ИНДУСТРИАЛНО ОБЩЕСТВО" И СОЦИАЛНА АПОЛОГЕТИКА

Димитър Николов

Подложени са на марксистко-ленински анализ буржоазните икономически и социални теории за социално-класовата структура на съвременния държавно-монополистичен капитализъм и за възпроизводството на работната сила в условията на съвременната научно-техническа революция. Авторът се спира на концепциите на известния американски икономист Джон Голбрейт за „новото индустриално общество" — технологическите трактовки за социално-икономическите промени в живота на съвременния капитализъм, социалните стимули на труда, социалната роля на работническата класа и професионалните съюзи. Доказват се и предимствата на социалистическия обществен строй над капитализма, потвърждава се победата на идеологията на марксизма-ленинизма над буржоазната идеология по редица актуални въпроси на съвременната идеологическа борба.

* * *

Профиздат пусна от печат и следните книги: „Никола Господинов — жизнен път, публицистика, документи, спомени" — сборник; „Генералът с ордена на лъва" от Бохуш Хньоупек; „Борбите на софийските работници против фашизма и капитализма — 1939—1944г." от Берта Калаора и „Борбата на английската работническа класа през 70-те години" от Атанас Гърдев.

Digitized by Google

РУСКОТО РЕВОЛЮЦИОННО ДВИЖЕНИЕ В ИДЕЙНОТО НАСЛЕДСТВО НА ДИМИТЪР БЛАГОЕВ

А. М. Шнитман

Настоящият труд на видния съветски учен проф. Абрам Мойсеевич Шнитман е посветен на една важна страна от живота и дейността на знаменосеца на социалистическото и комунистическото движение в нашата страна — на неговите връзки и взаимодействия с руското революционно движение. Авторът изяснява редица факти по участието на Димитър Благоев в основаването на руската социалдемокрация, като превежда и нови, неизвестни данни за неговата дейност в Русия. В книгата детайлно се разработва историята на отношенията на Д. Благоев и тесните социалисти към Г. В. Плеханов. В нея е изложен изобилен материал за солидарността на Благоев и тесните социалисти с В. И. Ленин и болшевиките по много въпроси. Изследвани са етапите на преминаването на Димитър Благоев от позициите на лявата социалдемокрация на позициите на ленинизма. Показан е големият принос на Дядо във възглавяването на първия етап от болшевизацията на БКП. Книгата на А. М. Шнитман представлява ценен принос в изучаване на историята на руско-българските интернационални връзки, в по-нататъшната разработка на идейното наследство на Димитър Благоев.

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

ЛЕОНИД ИЛЬИЧ БРЕЖНЕВ, краткий биографический очерк, Издание второе, дополненное, Издательство политической литературы, Москва, 1977.

КНИЖКА ПАРТИЙНОГО АКТИВИСТА, составитель А. В. Шумаков, Политиздат, Москва, 1977.

В книгата се дават сведения за ръководните органи на ЦК на КПСС, за числения състав на КПСС. Поместени са статии за външнополитическата дейност на КПСС след XXV конгрес на Партията, за 60-годишния път на Въоръжените сили на СССР, за Ленинския комсомол и др.

Иванов, В. К., ЦЕНТРЫ ПАРТИЙНОЙ ПРОПАГАНДЫ, Политиздат, Москва, 1977 г.

Авторът на брошурата разказва за дейността на домовете и кабинетите за политпросвета като центрове за партийна пропаганда, разкрива практиката в планирането и организацията на тяхната работа.

СПРАВОЧНИК ПРОПАГАНДИСТА — МЕЖДУНАРОДНИКА, Политиздат, Москва, 1977 г.

В този брой се разглежда международното значение на Великата октомврийска социалистическа революция, борбата на Съветския съюз за реализиране на Заключителния акт на Съвещанието за безопасност и сътрудничество в Европа. Отделено е място и на борбата за мир и разоръжаване, за икономиката на капиталистическите страни и борбата на работническата класа за своите права.

Digitized by Google

20 700

Цена 0.30 лева

Start for 67

Digitized by Google

Digitized by Google

Partien Journal

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

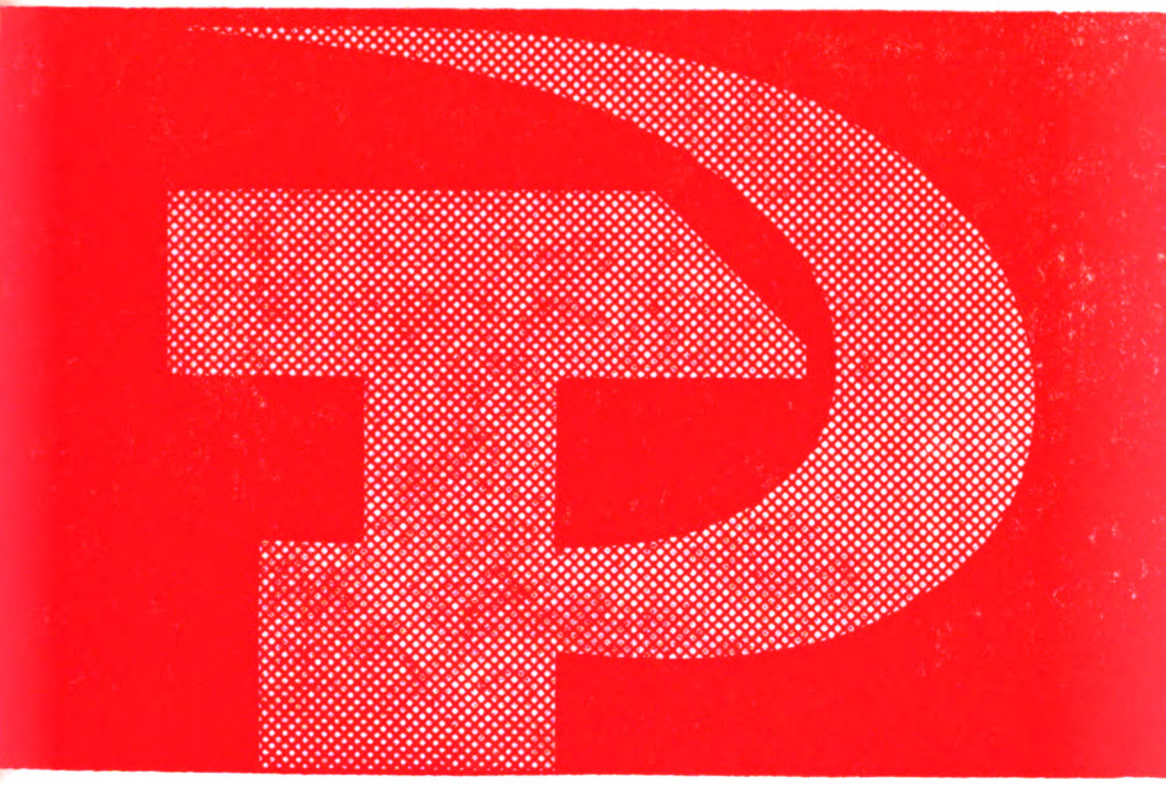

LIBRARY
OCT 25 1978
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
LIBRARY
OCT 25 1978
UNIVERSITY OF CALIFORNIA

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СОФИЯ, ЮНИ 1978 ГОДИНА 8

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

№ 8
1978
ЮНИ
☆
година
XXII

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

ЛИНИЯТА НА ПАРТИЯТА — ДЕЛО НА МИЛИОНИТЕ

Уводна — Повели на Националната конференция 3
М. Марков — Субективният фактор в съвременни измерения . . 11

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

П. Стамов, Д. Кралев, Й. Хаджиев, И. Игнатов — Организацията — мултипликатор на успехите 20

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

* —Образци на ленински стил 45
Д. Ананиев — Взаимодействието между обществените науки и партийното строителство 50
П. Василев — Черти от образа на Георги Димитров 59

Партийният комитет

Т. Замов — Организационният отдел 66
В. Сотирова — Отделът и положителният опит 72

Ръководно политическо ядро и първообраз

Т. Диков — Комунистите в учителския институт 75

Секретарят — централна фигура

Н. Димитров — Ако сте на мое място, какво бихте предприели . . 81

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

М. Горбачев — На новия метод — широк път 83

Digitized by Google

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

П. Трендафилова — Перспективното планиране в производствения колектив 86

СТРАНИ И СЪБИТИЯ, ЗА КОИТО СЕ ГОВОРИ

А. Николаев — Ролята на работническата класа в кривото огледало на маоизма 93

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИ 96

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Пирончев, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП Тел. номератор 84—01
Годишен абонамент 4,60 лева. Отделна книжка 0,30 лева.
Пор. 2438. Тираж 52 200. екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 1. VI. 1977 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

ПОВЕЛИ НА НАЦИОНАЛНАТА КОНФЕРЕНЦИЯ

Цялото политическо и социално-икономическо развитие на страната през следващите години ще протича под решаващото и плодотворното въздействие на решенията на Националната партийна конференция. Ще бъде изпълнено с изучаването, осмислянето и превръщането в реалност постановките в Доклада на др. Тодор Живков, в Тезисите. Те имат методологическо значение за всички органи и организации, за всеки комунист и труженик на социализма, за преустройството на техния стил на работа и ръководство, на поведение, на организираност и дисциплина, за да се получава все по-голям ефект във всички сфери на обществената дейност, за да побеждава стратегическият лозунг на Единадесетия конгрес: „Качество и ефективност, ефективност и качество".

1

Обсъждането както вътре в Партията, така и от народа на въпросите, които бяха изложени в Докладната записка в навечерието на Националната конференция, издигнаха още повече ролята на субективния фактор, най-вече на Партията като ръководна сила, на БЗНС, на профсъюзите, на Комсомола, на народните съвети, на Отечествения фронт и пр. Както отбеляза др. Тодор Живков в своя доклад: **„На Националната партийна конференция ние идваме с колективния ум на комунистите и безпартийните, с ясното съзнание за значението на решенията, които сега съвместно ще обсъдим и ще утвърдим, с волята да ги претворим в живота, да осъществим новите задачи в социално-икономическото развитие на страната".**

Именно подготовката на конференцията показа какви неизползвани резерви се крият и в идеологическата, и организаторската област, какви големи възможности имаме да черпим от мъдростта и дръзновението на комунистите, на масите, за да ги превръщаме във всестранна мобилизация на трудещите се. **Защото не можем да не отбележим един радостен факт — комунисти, сдружени земеделци, безпартийни не само разясняваха, обсъждаха, предлагаха, но и на дело осъществяваха идеите на Докладната записка. На дело създаваха нови реалности в планирането, в социалистическата организация на труда,**

Digitized by Google

Това е много силен момент в дейността на субективния фактор у нас. Той ясно доказва, че субективният фактор е на височината на историческата отговорност, че е от високо качество. Същевременно трезвият анализ на отчетно-изборната кампания в Партията, всенародната активност на народа, разискванията на конференцията разкриха още веднъж трудностите, които стоят пред преустройството на мисленето, на стила, на начина на работа в отделни звена и равнища в партийните органи и организации. Това и занапред ще бъде процес сложен и противоречив, което обуславя и необходимостта партийните комитети и организации да бъдат на мястото си, да го направляват и организират компетентно и правилно, никога да не губят чувството за политическата отговорност, която носят пред Партията и народа.

Повелята сега е: натрупаният опит в разгръщането на колективизма и демократизма при подготовката на конференцията да се развива, за да стане партийното дело общонародно дело, линията на Партията — линия на масите.

2

За да бъдат осъществени Тезисите, е необходимо те да стигнат до всеки човек — в завода, в бригадата, в цеха, на обекта, в селото, в квартала. Там където той се труди и живее. Да станат те негова съдба. Да живее с тях. Да разбере тяхната същина, сложност и значение. Нещата се свеждат до два главни момента:

Пълна мобилизация на всички кадри, на научните институти за компетентно изясняване духа на партийната линия, на понятията, на категориите, за да въоръжаваме постоянно дейците, комунистите, безпартийните със знания, да им даваме верен ориентир. В тази насока трябва да се премахнат решително и смело елементите на откъснатост от живота, още по-тясно да се слее науката, пропагандата и агитацията с потребностите на историческото развитие. В тази насока е наложително и средствата за масова информация, издателствата също да извършат промени, за да осигуряват ежедневно идеите на конференцията да стават идеи на нацията.

Конкретен и творчески подход в организацията и управлението на идеологическата дейност! На всяко работно място! Усилията да бъдат насочени към изясняване на идеологическото и политическото значение на нерешените проблеми. Да не се позволява по вина на хората, на тяхната съзнателност и активност да има престои, лошо качество, ниска производителност. Да не се позволява пак по същите причини в министерствата, във ведомствата да се срещат общите указания, пилеенето на времето, книжността и бюрократизма. Идеологическата работа изцяло да бъде подчинена на целта — висока дисциплина, социална активност и отговорност.

Повелята сега е: идеологическият фронт да премине в настъпление, за да дава знания, за да мобилизира, за да издига активността, организираността на тружениците на социализма.

3

Основната задача след конференцията е да приведем цялата партийна работа — идеологическа и организационна, в съответствие с промените, които настъпват в социалния организъм. Партийните комитети и организации непрестанно да стоят начело на цялата система на социално управление, като сами дават образец на организираност и плановост в своето ръководство и практическа дейност. Това трябва добре

Digitized by Google

да се осъзнае, за да може наистина усъвършенстването на вътрешнопартийните процеси да бъде пример и отправна позиция за обществото. Ако не разрешим този проблем, има опасност да намалява ръководната роля на отделните звена от партийната система, да се забавя цялостното развитие на обществото.

Централните въпроси, които разгледа конференцията, **са социалистическата организация на труда и планирането.** С пълна сила те се отнасят и за Партията, за нейните органи и организации. Разбира се, в Партията те имат някои особености, които тепърва ще се изясняват. Научните партийни и останалите институти ще имат доста работа, за да помогнат на кадрите да умножат своите знания и непрестанно да подобряват своя стил. И в тази област също е наложително да подходим по нов начин. Натрупаният положителен опит вече ни позволява да пристъпим към разрешаването на някои принципиални въпроси.

Организираността в Партията трябва да се разглежда като единство на организацията на труда в ръководния орган (комитет, бюро) и неговия апарат и организацията на дейността на всички ръководени от него звена. Това е ключов проблем. Досега, щом станеше дума за организация на труда в Партията, почти всичко се свеждаше до състоянието и културата на апарата. В тази теза има верни констатации и съждения. Но не бива да се забравя, че от организацията на ръководния орган зависи изключително много и състоянието на апарата и на партийните организации .Ако ръководният орган ги затрупва с книжнина, с докладни записки и пр., те не могат да извършват организаторска работа. И в момента, когато започваме с по-голям опит да усъвършенстваме организацията на труда в собствения си дом, трябва да имаме предвид тази основна направляваща позиция.

На тази основа вече да се отива към изработване на комплексни планове или решения, към такъв ред, който да осигурява съгласуваност между отделите и секторите на партийните органи, да се вижда последователност в дейностите, които да създават условия за по-голяма ефективност, да осигуряват свободно време дейците да бъдат сред масите, да помагат, да обобщават и разпространяват положителния опит.

Планирането в Партията изисква също промени, за да бъде то в единство с промените, които се извършват в сферата на производството. Става дума демократическият централизъм и в него да намери по-цялостно приложение. Партийното планиране трябва да се изгражда от долу на горе, като се имат предвид партийните решения. Между плановете на отделните органи по вертикална линия е наложителна още по-последователна зависимост. Плановете на отделни партийни звена досега често се правят сами за себе си, без да се отчитат напълно назрелите задачи, които вълнуват колективите и партийните организации. Плановете на партийните комитети и организации на територията на окръга, на града, на общината следва да отразяват целите, набелязани в плановете за социално-икономическото развитие и същевременно да бъдат единна система, изградена от долу на горе от онзи дейности, които те трябва да извършват, за да бъдат ръководна, организираща сила. Правилно ще бъде при изработването на плановете да се спазва тяхната целева и комплексна природа, да се предвиждат контролни мероприятия, за да се осигури умножаването на ефекта от дейността на партийния комитет, на партийната организация като цяло. Плановете да бъдат и едно от средствата за създаване на положителен опит и за неговото многократно повторение.

Повелята сега е: и в областта на организацията на труда и на планирането в партийните комитети и организации трябва да се предприемат практически преобразователни мерки, за да отговарят те на новите нужди на общественото развитие.

Digitized by Google

Това е много силен момент в дейността на субективния фактор у нас. Той ясно доказва, че субективният фактор е на висотата на историческата отговорност, че е от високо качество. Същевременно трезвият анализ на отчетно-изборната кампания в Партията, всенародната активност на народа, разискванията на конференцията разкриха още веднъж трудностите, които стоят пред преустройството на мисленето, на стила, на начина на работа в отделни звена и равнища в партийните органи и организации. Това и занапред ще бъде процес сложен и противоречив, което обуславя и необходимостта партийните комитети и организации да бъдат на мястото си, да го направляват и организират компетентно и правилно, никога да не губят чувството за политическата отговорност, която носят пред Партията и народа.

Повелята сега е: натрупаният опит в разгръщането на колективизма и демократизма при подготовката на конференцията да се развива, за да стане партийното дело общонародно дело, линията на Партията — линия на масите.

2

За да бъдат осъществени Тезисите, е необходимо те да стигнат до всеки човек — в завода, в бригадата, в цеха, на обекта, в селото, в квартала. Там където той се труди и живее. Да станат те негова съдба. Да живее с тях. Да разбере тяхната същина, сложност и значение. Нещата се свеждат до два главни момента:

Пълна мобилизация на всички кадри, на научните институти за компетентно изясняване духа на партийната линия, на понятията, на категориите, за да въоръжаваме постоянно дейците, комунистите, безпартийните със знания, да им даваме верен ориентир. В тази насока трябва да се премахнат решително и смело елементите на откъснатост от живота, още по-тясно да се слее науката, пропагандата и агитацията с потребностите на историческото развитие. В тази насока е наложително и средствата за масова информация, издателствата също да извършат промени, за да осигуряват ежедневно идеите на конференцията да стават идеи на нацията.

Конкретен и творчески подход в организацията и управлението на идеологическата дейност! На всяко работно място! Усилията да бъдат насочени към изясняване на идеологическото и политическото значение на нерешените проблеми. Да не се позволява по вина на хората, на тяхната съзнателност и активност да има престои, лошо качество, ниска производителност. Да не се позволява пак по същите причини в министерствата, във ведомствата да се срещат общите указания, пилеенето на времето, книжността и бюрократизма. Идеологическата работа изцяло да бъде подчинена на целта — висока дисциплина, социална активност и отговорност.

Повелята сега е: идеологическият фронт да премине в настъпление, за да дава знания, за да мобилизира, за да издига активността, организираността на тружениците на социализма.

3

Основната задача след конференцията е да приведем цялата партийна работа — идеологическа и организационна, в съответствие с промените, които настъпват в социалния организъм. Партийните комитети и организации непрестанно да стоят начело на цялата система на социално управление, като сами дават образец на организираност и плановост в своето ръководство и практическа дейност. Това трябва добре

Digitized by Google

да се осъзнае, за да може наистина усъвършенствуването на вътрешнопартийните процеси да бъде пример и отправна позиция за обществото. Ако не разрешим този проблем, има опасност да намалява ръководната роля на отделните звена от партийната система, да се забавя цялостното развитие на обществото.

Централните въпроси, които разгледа конференцията, **са социалистическата организация на труда и планирането.** С пълна сила те се отнасят и за Партията, за нейните органи и организации. Разбира се, в Партията те имат някои особености, които тепърва ще се изясняват. Научните партийни и останалите институти ще имат доста работа, за да помогнат на кадрите да умножат своите знания и непрестанно да подобряват своя стил. И в тази област също е наложително да подходим по нов начин. Натрупаният положителен опит вече ни позволява да пристъпим към разрешаването на някои принципиални въпроси.

Организираността в Партията трябва да се разглежда като единство на организацията на труда в ръководния орган (комитет, бюро) и неговия апарат и организацията на дейността на всички ръководени от него звена. Това е ключов проблем. Досега, щом станеше дума за организация на труда в Партията, почти всичко се свеждаше до състоянието и културата на апарата. В тази теза има верни констатации и съждения. Но не бива да се забравя, че от организацията на ръководния орган зависи изключително много и състоянието на апарата и на партийните организации .Ако ръководният орган ги затрупва с книжнина, с докладни записки и пр., те не могат да извършват организаторска работа. И в момента, когато започваме с по-голям опит да усъвършенствуваме организацията на труда в собствения си дом, трябва да имаме предвид тази основна направляваща позиция.

На тази основа вече да се отива към изработване на комплексни планове или решения, към такъв ред, който да осигурява съгласуваност между отделите и секторите на партийните органи, да се вижда последователност в дейностите, които да създават условия за по-голяма ефективност, да осигуряват свободно време дейците да бъдат сред масите, да помагат, да обобщават и разпространяват положителния опит.

Планирането в Партията изисква също промени, за да бъде то в единство с промените, които се извършват в сферата на производството. Става дума демократическият централизъм и в него да намери по-цялостно приложение. Партийното планиране трябва да се изгражда от долу на горе, като се имат предвид партийните решения. Между плановете на отделните органи по вертикална линия е наложителна още по-последователна зависимост. Плановете на отделни партийни звена досега често се правят сами за себе си, без да се отчитат напълно назрелите задачи, които вълнуват колективите и партийните организации. Плановете на партийните комитети и организации на територията на окръга, на града, на общината следва да отразяват целите, набелязани в плановете за социално-икономическото развитие и същевременно да бъдат единна система, изградена от долу на горе от онези дейности, които те трябва да извършват, за да бъдат ръководна, организираща сила. Правилно ще бъде при изработването на плановете да се спазва тяхната целева и комплексна природа, да се предвиждат контролни мероприятия, за да се осигури умножаването на ефекта от дейността на партийния комитет, на партийната организация като цяло. Плановете да бъдат и едно от средствата за създаване на положителен опит и за неговото многократно повторение.

Повелята сега е: и в областта на организацията на труда и на планирането в партийните комитети и организации трябва да се предприемат практически преобразователни мерки, за да отговарят те на новите нужди на общественото развитие.

Digitized by Google

Постигането на набелязаните от конференцията цели се намира в ръцете на партийните кадри. В не един партиен документ е посочено, че **Партията разполага със златен кадров потенциал, който се характеризира с класова, политическа зрелост, с висока култура и сплотеност.** Сега от висотата на успехите Партията отново призовава кадрите да задълбочат процеса на своето преустройство по няколко направления.

По-нататъшно развитие и повсеместно прилагане на политическия подход в ръководството на социалните процеси. Нам ни е необходимо ръководство, способно да предвижда и държи сметка за социалното отражение от решенията, от дейностите сред широките народни маси. Всяка стъпка да води до издигането на тяхната съзнателност и организираност, до разгръщането на активността и самодейността на трудовите колективи. Всеки ръководител, независимо какъв пост заема, е длъжен да знае, че политическата му стойност ще се измерва със способността да сплотява масите около партийната линия, да ги издига до равнището на субективен фактор в социалистическото строителство. „Нека не забравяме — каза на конференцията др. Тодор Живков, — че разгръщането и направляването на социалната активност на трудещите се може и трябва да става върху основата на потребностите и интересите на милионите хора, а това значи върху основата на принципите на социалистическата справедливост.“ Следователно да ръководиш означава да изучаваш потребностите и интересите на хората, да ги защищаваш в името и щастието на човека, в името на благоденствието на нацията, в името на социалистическия хуманизъм. Да установяваш законност, ред, справедлива дума и поведение. Ръководните кадри, комунистите следва постоянно да поддържат и разширяват връзките си с масите, да се опират на тях в своята работа, да бъдат отзивчиви към нуждите и въжделенията им. Степента на социалната активност, на социалистическата справедливост — ето един от критериите, по който ще се преценява политическата зрелост на всеки ръководител и организатор, ще се измерва характерът на неговото ръководство. Това е един проблем, който през следващите години ще стои на предни позиции. Неговото разрешаване ще ни позволи да разгръщаме творчеството на масите в изграждането на развитото социалистическо общество.

Най-пълно усвояване и използване на съвременните научни методи на управление на партийните и обществените дела. Това е също един от решаващите критерии за специалната подготовка, за компетентността на кадрите. Без те да вникнат в същината на целевия и комплексен подход, на метода на умножаващия се ефект и пр., без да ги превърнат в средство за развитието на своя стил, трудно може да се очаква усъвършенстването на социалистическата организация на труда, на планирането. В тази насока съществена промяна трябва да настъпи в обучението и преквалификацията на кадрите в партийните и обществените научни институти, в начина на организирането на теоретичните конференции, семинари и другите форми за повишаване знанията на ръководните дейци, на комунистите, на безпартийните. Партийните комитети и организации следва много добре да анализират съществуващата практика и да вземат необходимите мерки да приведат цялата система на Партията за образование и преквалификация в съответствие с потребностите на живота. И да не свърши всичко с тематичната промяна. По-важното е да се измени **начинът** и **ефективността** на обучението. Ето над какво най-вече трябва да се мисли. Основният враг тука е откъснатостта от действителност-

Digitized by Google

та, безплодната игра с общи, абстрактни и познати формулировки, които измъчват кадрите, убиват техния интерес към научни знания, не подпомагат партийните комитети и организации в практическото разрешаване на проблемите. В тази насока ще се наложи много сериозно да се анализира и обучението, особено в Комсомола и в професионалните съюзи, в народните съвети.

„Ние, комунистите — подчертава др. Тодор Живков, — **не сме като ония гипсови великани, които стоят на фасадите на големите сгради от миналото и ужким ги подпират, а всъщност само ги украсяват. Комунистите са и архитекти, и инженери, и зидари на новото. Те вграждат себе си в темелите на живота на реалния социализъм и на комунизма, който, както казва народът, вече не е зад девет морета и планини.“** Да вградят себе си във всенародното дело на Националната конференция означава **кадрите да бъдат пример в борбата за деловитост и организираност в работата.** Неведнъж е говорено на тая тема. Не са малко и постиженията. И въпреки безспорните завоевания преди всичко в ръководните управленчески звена продължават да съществуват времеядството, излишната книжнина и заседателщината, формализмът и шаблонът. Трудно е на някои хора да излизат от канцеларите, да ходят сред масите, да бъдат апостоли на партийната линия. Трудно им е да си представят живота без дълги заседания и излишни съвещания. Партийният деец е този, който не само е длъжен да се грижи за утвърждаването на апостолството като стил, като същина на организираността и деловитостта, но и да бъде образец на тази славна традиция на нашата революционна партия, на нашето революционно възраждане.

С решение на Централния комитет се даде право на контрол на партийните организации върху дейността на апарата в министерствата и централните ведомства. Негов предмет трябва да стане преди всичко как кадрите растат като дейци, при които има ред и простота, които са пример и вестители на творчеството, на дръзновението и дисциплината и в Партията, и в цялата система на социално управление. Особено трябва да се засили партийният контрол в това отношение над профсъюзите, над Комсомола, над народните съвети, над Отечествения фронт и пр. И там съществуват неизползвани възможности за утвърждаването на по-ефективна организация на труда. Не бива да се забравя предупреждението на Националната конференция — партийни комитети и организаци, които не осъществяват пълноценно контролните си функции, не могат да се развиват като органи на политическо ръководство.

Кадрите са на височината си, когато са носители и организатори на социалистическия морал и социалистическата справедливост в трудовите колективи, първостроители на социалистическия начин на живот. Със своята култура, морал и поведение, със своята съзнателност и начин на живот ръководителят да се развива и като възпитател на трудовия колектив, на подчинените си. Всичко, което изисква от тях, сам той да го притежава. С класова партийност, принципиалност, дисциплина и отговорност, с начина на работата си и с начина си на живот, с простотата и скромността, с моралната чистота, с готовността да поставя партийните и общонародните интереси над всичко, всеотдайността в работата да им показва как следва да се постъпва, как следва да се изграждат взаимоотношенията на единоначалие, на дисциплина, на другарство и сътрудничество. Сам като мандатьор на Партията да им показва как по партийному да се отнасят към критичните бележки, как да създават обстановка на обич и уважение към социалистическата личност, към нейните потребности, законни права и интереси. Комунистическият морал във всичките му страни е нераз-

Digitized by Google

Постигането на набелязаните от конференцията цели се намира в ръцете на партийните кадри. В не един партиен документ е посочено, че **Партията разполага със златен кадров потенциал, който се характеризира с класова, политическа зрелост, с висока култура и сплотеност.** Сега от висотата на успехите Партията отново призовава кадрите да задълбочат процеса на своето преустройство по няколко направления.

По-нататъшно развитие и повсеместно прилагане на политическия подход в ръководството на социалните процеси. Нам ни е необходимо ръководство, способно да предвижда и държи сметка за социалното отражение от решенията, от дейностите сред широките народни маси. Всяка стъпка да води до издигането на тяхната съзнателност и организираност, до разгръщането на активността и самодейността на трудовите колективи. Всеки ръководител, независимо какъв пост заема, е длъжен да знае, че политическата му стойност ще се измерва със способността да сплотява масите около партийната линия, да ги издига до равнището на субективен фактор в социалистическото строителство. „Нека не забравяме — каза на конференцията др. Тодор Живков, — че разгръщането и направляването на социалната активност на трудещите се може и трябва да става върху основата на потребностите и интересите на милионите хора, а това значи върху основата на принципите на социалистическата справедливост.“ Следователно да ръководиш означава да изучаваш потребностите и интересите на хората, да ги защищаваш в името и щастието на човека, в името на благоденствието на нацията, в името на социалистическия хуманизъм. Да установяваш законност, ред, справедлива дума и поведение. Ръководните кадри, комунистите следва постоянно да поддържат и разширяват връзките си с масите, да се опират на тях в своята работа, да бъдат отзивчиви към нуждите и въжделенията им. Степента на социалната активност, на социалистическата справедливост — ето един от критериите, по който ще се преценява политическата зрелост на всеки ръководител и организатор, ще се измерва характерът на неговото ръководство. Това е един проблем, който през следващите години ще стои на предни позиции. Неговото разрешаване ще ни позволи да разгръщаме творчеството на масите в изграждането на развитото социалистическо общество.

Най-пълно усвояване и използване на съвременните научни методи на управление на партийните и обществените дела. Това е също един от решаващите критерии за специалната подготовка, за компетентността на кадрите. Без те да вникнат в същината на целевия и комплексен подход, на метода на умножаващия се ефект и пр., без да ги превърнат в средство за развитието на своя стил, трудно може да се очаква усъвършенстването на социалистическата организация на труда, на планирането. В тази насока съществена промяна трябва да настъпи в обучението и преквалификацията на кадрите в партийните и обществените научни институти, в начина на организирането на теоретичните конференции, семинари и другите форми за повишаване знанията на ръководните дейци, на комунистите, на безпартийните. Партийните комитети и организации следва много добре да анализират съществуващата практика и да вземат необходимите мерки да приведат цялата система на Партията за образование и преквалификация в съответствие с потребностите на живота. И да не свърши всичко с тематичната промяна. По-важното е да се измени **начинът** и **ефективността** на обучението. Ето над какво най-вече трябва да се мисли. Основният враг тука е откъснатостта от действителност-

Digitized by Google

та, безплодната игра с общи, абстрактни и познати формулировки, които измъчват кадрите, убиват техния интерес към научни знания, не подпомагат партийните комитети и организации в практическото разрешаване на проблемите. В тази посока ще се наложи много сериозно да се анализира и обучението, особено в Комсомола и в професионалните съюзи, в народните съвети.

„Ние, комунистите — подчертава др. Тодор Живков, — **не сме като ония гипсови великани, които стоят на фасадите на големите сгради от миналото и ужким ги подпират, а всъщност само ги украсяват. Комунистите са и архитекти, и инженери, и зидари на новото. Те вграждат себе си в темелите на живота на реалния социализъм и на комунизма, който, както казва народът, вече не е зад девет морета и планини.“** Да вградят себе си във всенародното дело на Националната конференция означава **кадрите да бъдат пример в борбата за деловитост и организираност в работата.** Неведнъж е говорено на тая тема. Не са малко и постиженията. И въпреки безспорните завоевания преди всичко в ръководните управленчески звена продължават да съществуват времеядството, излишната книжнина и заседателщината, формализмът и шаблонът. Трудно е на някои хора да излизат от канцеларийте, да ходят сред масите, да бъдат апостоли на партийната линия. Трудно им е да си представят живота без дълги заседания и излишни съвещания. Партийният деец е този, който не само е длъжен да се грижи за утвърждаването на апостолството като стил, като същина на организираността и деловитостта, но и да бъде образец на тази славна традиция на нашата революционна партия, на нашето революционно възраждане.

С решение на Централния комитет се даде право на контрол на партийните организации върху дейността на апарата в министерствата и централните ведомства. Негов предмет трябва да стане преди всичко как кадрите растат като дейци, при които има ред и простота, които са пример и вестители на творчеството, на дръзновението и дисциплината и в Партията, и в цялата система на социално управление. Особено трябва да се засили партийният контрол в това отношение над профсъюзите, над Комсомола, над народните съвети, над Отечествения фронт и пр. И там съществуват неизползвани възможности за утвърждаването на по-ефективна организация на труда. Не бива да се забравя предупреждението на Националната конференция — партийни комитети и организаци, които не осъществяват пълноценно контролните си функции, не могат да се развиват като органи на политическо ръководство.

Кадрите са на височината си, когато са носители и организатори на социалистическия морал и социалистическата справедливост в трудовите колективи, първостроители на социалистическия начин на живот. Със своята култура, морал и поведение, със своята съзнателност и начин на живот ръководителят да се развива и като възпитател на трудовия колектив, на подчинените си. Всичко, което изисква от тях, сам той да го притежава. С класова партийност, принципиалност, дисциплина и отговорност, с начина на работата си и с начина си на живот, с простотата и скромността, с моралната чистота, с готовността да поставя партийните и общонародните интереси над всичко, всеотдайността в работата да им показва как следва да се постъпва, как следва да се изграждат взаимоотношенията на единоначалие, на дисциплина, на другарство и сътрудничество. Сам като мандатьор на Партията да им показва как по партийному да се отнасят към критичните бележки, как да създават обстановка на обич и уважение към социалистическата личност, към нейните потребности, законни права и интереси. Комунистическият морал във всичките му страни е нераз-

Digitized by Google

делна част от организираността, от управленческата дейност на кадрите.

Повелята сега е: с още по-големи усилия да продължаваме и усъвършенствуваме работата с кадрите, да превръщаме политическия подход в сърцевина на партийното ръководство.

5

Както е посочено в документите на Националната партийна конференция, вече се затваря производственият и възпроизводственият цикъл в комбинатите, в обединенията и аграрно-промишлените комплекси, в заводите, като започнем от научните изследвания и стигнем до реализацията на крайния продукт. В тези стопански единици се трудят работническата класа, селяните кооператори, научните дейци, специалистите. Те са, които решават съдбата на партийната линия. Те с достойнство изпълняват дълга си. Вече имаме трудови колективи, които с организацията и заплащането на своя труд надхвърлят изискванията на съществуващите нормативни актове. Показател, който силно говори и доказва преобразователната роля на партийните директиви. Едновременно с това конференцията поставя по-съвършени задачи в социалистическата организация и плановото ръководство, които пряко се отнасят до всяка производствена единица. Доколко и как тя ще осъзнае тия задачи, доколко ще ги превърне в своя практика зависи и преуспяването на решенията на конференцията. Днес ролята и отговорността на трудовия колектив расте и ще расте още повече.

Въпросите, които конференцията набеляза за по-нататъшното задълбочаване и развитие на демократизацията в нашето общество, за издигане социалната роля и активност на трудещите се, на техните колективи, естествено, пораждат и проблеми за засилване ръководната роля на техния боеви политически щаб.

Непосредствен, най-близък политически ръководител и организатор на трудовия колектив е първичната партийна организация, която се развива и като първообраз на неговото бъдещо състояние. Няколкостотин хилядната армия на комунистите, организирани в партийните организации, както потвърди и отчетно-изборната кампания, е отишла много напред в своята отговорност пред Партията и народа. Всичко, което се отчита като успехи в производството, в науката, в управлението, е завоювано благодарение и на огромния апостолски труд на партийните секретари, на членовете на партийните бюра, на партийния актив, на всички комунисти. Те вече израснаха като дееспособни творци на реалния социализъм и възпитатели на новата социалистическа личност. Трябва обаче да се признае, че и в тая област предстои да разрешаваме важни проблеми. Нарастващата роля на колектива, на който сега се дават по-широки права и определя по-висока отговорност, изисква да се предоставят още по-големи възможности за самоинициатива на първичната партийна организация, на комунистите. Освен това решенията на конференцията създават допълнителни благоприятни условия всяка партийна организация да стане на дело политически стопанин в съответния завод, комбинат, селскостопанско предприятие, научен институт и учреждение.

И в тази насока съществуват няколко важни въпроса:

С още по-голяма сила следва да продължават и се задълбочават изменения в ръководството на първичните партийни организации от страна на партийните комитети. Преди всичко е наложително да се намали до необходимия и оправдан минимум **„директивното“** ръководство над партийните организации. Много директиви им се спускат от горе, прекалено се регламентира тяхната дейност и не им се предоставя сво-

Digitized by Google

бодно време да осъществяват присъщите им функции. Близо 70 на сто от събранията се провеждат по „спуснати“ задачи. А същевременно секретари и завеждащи отдели недостатъчно посещават партийни организации, не присъствуват на техни събрания, не им помагат конкретно. **Плановостта и организираността в работата на всеки партиен комитет следва да се измерва и с конкретната помощ към първичните партийни организации.** Изграждането на комбинатите и селищните системи създава предпоставки да се разреши още по-ефикасно и тоя проблем. Решаващото обаче си остава сериозният анализ и самоанализ в това отношение и вземане на практически мерки от всеки партиен комитет. Начело на тези изменения трябва да застанат лично секретарите на партийните комитети.

Особено са наложителни грижите за обогатяване живота на партийните организации. На практика това означава, че те трябва да живеят с болките и тежненията на колектива, бързо да реагират на неговите потребности, навреме да вземат отношение към възникналите въпроси, които изискват партийно становище и действие. На тая основа да се разграничават функциите между партийната организация, административното ръководство, профсъюзите и Комсомола, и то така, че всяка организация и орган да знае своето поле и специфичните методи, които трябва да приложат за постигането на набелязаната цел. Работата за разграничаване и съгласуване на функциите трябва да се пренесе **долу, в колектива,** където се решава съдбата на курса за високо качество и ефективност. Именно там партийните организации не бива да допускат да се сливат с държавните и стопанските органи, да не се обезличават като авангард на класата. Именно там следва още повече да се активизират профсъюзите и Комсомолът, за да расте и социалната активност на масите.

Конкретност и простота в решенията, в планирането и работата на първичните организации. Този въпрос отново е актуален, защото продължават да се срещат явления от тоя род — много общи приказки се приказват на партийни събрания, много се чете морал, вземат се общи решения и т. н. Именно тук, в сърцевината на живота, трябва да се говори открито, конкретно, да се вземат решения с ясно определяне кой какво и докога ще свърши. В тази насока трябва сериозно да се измени организацията и проверката на изпълнението. Вместо да губим времето, да контролираме хубаво ли са написани плановете и мероприятията, да отидем още по-смело към откровен разговор с партийния секретар, с партийните бюра и с актива, да вникнем какво ги вълнува, да им покажем какво и как да го направят, за да се разширяват връзките с хората. Този стил е крайно време още по-успешно и по-последователно да се установява, ако искаме партийната организираност да се превръща в образец за формиране такива качества в трудовия колектив, в останалите органи на социалното управление. Нам ни е необходимо в партийното бюро, в партийното събрание с цялата си дейност да установяваме **работна атмосфера.** Да се занимаваме с работите така, че непременно да получим ефект от тях. Критерият да бъде дали поставените цели са реализирани, и то с най-малък разход на сили и енергия, за най-кратко време. Това е главен въпрос за качеството и ефективността на нашата партийна дейност.

Взаимоотношенията между партийните организации и социалистическите колективи са сложен всекидневен диалог. Тук разстоянията са много къси, дистанции няма, а животът не търпи протакания. Има критически бележки от трудещите се — партийната организация бързо трябва да им отговори в духа на ленинските принципи и норми. Да се отчита пред **комунистите и безпартийните как ги изпълнява.** Това е един от признаците за развитието на Партията от партия на

Digitized by Google

класата в партия на народа. Този признак да стане и характерна черта на стила на профсъюзната и на комсомолската организация, и на народните съвети. Това означава на дело да развиваме партийния и социалистическия демократизъм. **Партийната организация да дава образеца** на създаване на такива взаимоотношения между комунистите, които да бъдат пример за безпартийните. Без критика и самокритика не можем да съществуваме — партийната организация да дава **образеца** на аргументираната, на колегиалната и градивната критика и самокритика, която да я издига като пример за трудещите се, за останалите обществени организации. Комунистът да се развива като първообраз на социалистическата личност. Особено голяма е грижата на партийната организация за постоянното издигане личния пример на комунистите, особено на комунистите ръководители — да бъдат те действени личности, политически бойци, с ярка гражданска позиция. Комунисти, които ратуват за ред и дисциплина, за демокрация, колективност и единоначалие, за боеспособна партийна организация, която да бъде крило за способните, активните, честните и дръзновените дейци. Дейците на разумния творчески риск! Както е наложително партийната организация да бъде ръководител и организатор на борбата против безстопанствеността, против лошата дисциплина и носителите на отрицателните явления, така тя трябва да бъде родна майка на творците новатори, на скромните, но работливи зидари на реалния социализъм.

Тези проблеми следва да заемат все повече централно място в живота на партийните организации, да се обсъждат и оценяват колективно, за да може всеки партиен член системно да узнава партийната дума на своето поведение и отговорност. Тези проблеми също така трябва да бъдат сърцевина на помощта от страна на партийните комитети. Тяхната грижа за обобщаването на положителния, роден и съветски опит в тази насока следва да бъде поставена на още по-солидни начала, за да расте ефектът от дейността на партийната организация както в изпълнението на стопанските задачи, така и във възпитанието на социалистическите труженици.

По този път ще изпълним живота на партийните организации с по-голяма проблемност и актуалност, ще развиваме в по-големи размери тяхната самодейност и активност, ще издигаме отговорността им за изпълнението на решенията на конференцията.

Повелята е: всяка партийна организация — политически стопанин на завода, на предприятието, на учреждението, на института или строителния обект.

* * *

Партийната дейност не е сомоцелна. Нейна цел е осъществяването на стратегическия лозунг на Единадесетия конгрес „Ефективност и качество, качество и ефективност". Нейна цел е по-нататъшно усъвършенстване социалистическата организация на труда и планово ръководство на икономиката.

Идеологическата и организаторската работа, преустройството на кадрите, по-съдържателният живот на партийните организации, социалната активност на масите и пр. трябва да осигуряват на всяко работно място ритмично изпълнение на задачите, които очерта Националната партийна конференция.

Сега предстои само едно — работа, работа, работа!

Думите да стават дела!

Делата да вдъхновяват словата!

Digitized by Google

СУБЕКТИВНИЯТ ФАКТОР В СЪВРЕМЕННИ ИЗМЕРЕНИЯ

проф. МАРКО МАРКОВ
доктор на философските науки

Направим ли „напречен разрез" на документите на Националната партийна конференция, можем да открием една съществена тяхна особеност: в центъра на борбата за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката се поставят масите, човекът, субективният фактор.

Този подход е дълбоко обоснован марксистко-ленински. Изграждането на социалистическото общество е обективен процес, който протича под определящото въздействие на социалните закономерности. Но в условията на социализма повече от всяко друго общество обществените закони се реализират чрез дейността на хората, чрез техните съзнателни и целенасочени действия. Силата и действеността на субективния фактор се изявяват и проверяват в практическото използване на възможностите, които новият обществен строй съдържа, за развитие на икономиката, на духовния живот и на цялостната обществена система.

При това следва да се има предвид извънредно важният теоретически извод на марксизма-ленинизма, че възможностите на една или друга обществена система не са постоянна, а променлива величина. Обществените закони за разлика от природните действуват като закони тенденции. Те лимитират само главната насока на развитие на един или друг социален процес. Как ще се проявяват тези закони, с каква степен ще се използват техните възможности за прогресивно развитие, се увеличават или намаляват в зависимост от зрелостта на субективния фактор.

Взаимодействието обективен закон — субективен фактор в историческия процес е двупосочно, а не еднолинейно. След като се появи върху основата на дадени обективни закономерности, субективният фактор се превръща в решаваща сила. Той има възможности чрез действията си да внесе едни или други своеобразия в историческия процес, да ускори или забави неговото развитие. Тъкмо поради това субективният фактор не може да бъде оневинен, поставен „под закрилата" на обективния закон, тогава когато не е направил необходимото, за да се развива даден социален процес.

Основно условие за издигане равнището на субективния фактор е стратегията на Партията, нейната научна обоснованост и действеност. Колкото по-вярно отражение на обективните потребности е тя, колкото

Digitized by Google

по-ускорено субективният фактор придобива чертите на зрелост, народът се превръща в творец на собствената си история.

Анализираме ли периода след Априлския (1956 г.) пленум на ЦК на БКП, не можем да не открием действието на тази именно закономерност на социалистическото строителство. Ленинската априлска линия на Партията, нейната способност да „улавя" новите проблеми и да ги решава на основата на научния социализъм, бе и си остава основен източник на съзряването на субективния фактор и издигането на неговата роля в изграждането на социализма.

В обективно протичащия процес на изграждане на новото общество винаги има звена и задачи с възлово значение за цялата верига от взаимосвързани проблеми. Да се открият и изтеглят напред тези звена е висше задължение на Партията, основна предпоставка за действеността на нейната социално-икономическа стратегия.

В годините след Априлския (1956 г.) пленум Партията под ръководството на другаря Тодор Живков с дълбоко проникновение е съзирала новите проблеми, разкривала е очертаващите се противоречия и е ставала инициатор те да бъдат решавани така, както повелява обективният ход на историята, потребностите на изграждащия се социализъм. Това е убедителен израз на достойно осъществявана роля на субективния фактор, доказателство за възможностите на ръководителя от ленински тип да въздействува върху историческия процес, да ускорява изграждането на новото общество.

* * *

В последните години икономиката ни навлезе в качествено нов етап, който съответствува на изграждането на развитото социалистическо общество и на постиженията на научно-техническата революция. Именно на тази основа възникна противоречие между новите възможности на икономиката и обществото, от една страна, и старата организация на труда, и използваната досега технология на планиране — от друга. Недостатъците в тези области се превърнаха в пречка при провеждането на курса за висока ефективност, определен от Единадесетия партиен конгрес. Тъкмо поради това, както подчертава др. Тодор Живков, **„изключително голямо, бих казал, решаващо значение за успешното движение напред сега има разкриването и преодоляването на създалото се противоречие между бързо развиващата се икономика, усложняващите се връзки в производствената и извънпроизводствената сфера и обективните изисквания на планомерното, пропорционалното развитие на страната, от една страна, и значителното изоставане в областта на организацията на труда и планирането, от друга"**[1].

Да се издигне субективният фактор до равнището на съвременните изисквания означава преди всичко да се преустрои работата, така че да се преодолее това противоречие и най-пълно да се използват възможностите на утвърдилия се у нас нов социалистически строй.

Субективен фактор са хората. Но има хора и хора. Едни приемат света такъв, какъвто е, живеят без амбиции да го променят, формално изпълняват трудови и обществени задължения. Други, напротив, са творци, борци. Те поемат върху себе си инициативата да се разрешават едни или други въпроси, противопоставят се на старото, не търпят нехайството и немарливостта. Субективен фактор, т. е. действена сила в прогресивния ход на историята са именно те. **Следователно**

[1] Т. Живков, За усъвършенствуване социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, С., 1978, с. 20, Доклад пред Националната партийна конференция, изнесен на 20 април 1978 г.

Digitized by Google

субективен фактор е не човекът изобщо, а мислещият, осъзнаващият социалните потребности и действуващият в съответствие със законите на историята човек.

И още нещо, твърде съществено. Робинзоновци няма, те са само измислица на фантастите. Живите, реалните хора действуват не сами, а в рамките на определени социални организации — обществено-политически, производствени, културни и други. Организациите са умножената мощ на човека. Те възникват в отговор на назрели социални потребности, работят в името на определени цели. В тях личността се изявява като социално същество. С оръжието, наречено организираност, човек се превръща в субект на историята.

Поради това субективен фактор ще наречем преди всичко държавните и недържавните органи и организации, които под ръководството на Партията реализират изискванията на обективните социални закони, активно въздействуват върху обществените процеси, оглавяват масите в борбата за изграждането на зряло социалистическо общество.

Огромната маса от кадри проявяват повишена партийна съзнателност и гражданска отговорност, борят се да се реализира социално-икономическата стратегия на Партията.

Същевременно Националната партийна конференция изрази тревога, че „в редица случаи партийни комитети, държавни и стопански органи и особено някои отговорни дейци изостават от инициативите на масите, спъват социалната активност на трудещите се и понякога дори я задушават“[1].

С усъвършенствуването на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката се създават по-благоприятни предпоставки да се реализира социално-икономическата стратегия на Партията за висока ефективност и високо качество, начертана от Единадесетия конгрес и Юлския пленум. Осъществяването на тази стратегия ще повиши резултатността от действията на субективния фактор.

Да вземем например планирането. И най-упоритите усилия на трудовите колективи остават недостатъчно резултатни тогава, когато планът не е балансово обвързан и производствените задачи не са поставени в съответствие с наличните ресурси от суровини, материали, производствени мощности и работна сила.

Новата технология на планирането, същността на която др. Тодор Живков изясни в своята Докладна записка, а Националната конференция утвърди като задължителна политико-икономическа директива, създава принципно нови възможности за усъвършенствуване на планирането и следователно за издигане равнището на дейността на субективния фактор.

Съществена особеност на новия подход в планирането е, че на трудещите се отрежда роля не само на изпълнители, но и на **съставители на инженерните проекти и плановете за социално-икономическото развитие.** Ако субективният фактор добре изпълни тази първоначална задача — да се състави високоефективен план, неговата следваща дейност — реализацията на плана, става по-ефективна и се осъществява с по-малко трудности.

Особено важно значение тук има установяването на правилно взаимоотношение между различните равнища на субективния фактор. Националната партийна конференция изрично записа в Тезисите, че планиращите и функционалните органи „носят отговорност, когато неиз-

[1] Т. Живков, За усъвършенствуване социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, с. 54—55.

Digitized by Google

пълнението на плана се дължи на допуснати от тях слабости, недостатъци или проявено бездействие"[1].

На Националната партийна конференция героят на социалистическия труд Лиляна Димитрова изказа мисъл, която е ключ, за да се разбере диалектиката на обективното и субективното в развитието на нашето общество: „В нашия отрасъл досега не е постигната необходимата стабилност в елементите на производството. Сериозни слабости се допускат в снабдяването и състава на използваните суровини и материали. Много колективи започват годината, а често и отделни тримесечия вместо с високоорганизирана дейност с поредица от целодневни и вътрешносменни престои, приключват отчетните периоди с щурм и извънредон труд. Причините са много: забавени доставки, недоговорен износ, некачествени суровини и материали. И за всяка от тях специалистите могат да дадат обяснения, да изтъкнат „обективни причини". Наистина обясненията не пречат, но и никому не помагат. **А „обективни" причини са се появили, защото някой някъде не си е свършил работата."**

Да си представим положението на завод, който не може да изпълни плана поради това че предприятието, с което е кооперираи, не му е доставило предвидените по договор доставки. За завода това е обективен факт, причина, която е извън него. Но ако се тръгне по следите на неизпълнените решения, непременно ще се открие, че „обективният факт" е чисто и просто нехайно отношение към по законен път поети задължения.

Разбира се, в живота има по-сложни случаи в сравнение с елементарната верига причина—следствие. Причината (в случая предприятието, недоставило на завода договорените доставки) може да се окаже следствие от слабостите в работата на други хоризонтално или вертикално свързани стопански организации.

За да се разкъса този „омагьосан кръг", трябва добре да се планира и ритмично да се изпълнява планът. Заедно с това следва цялостно да се реализира указанието на Националната партийна конференция, че за недоставени материали и суровини по договора Българската народна банка следва да налага материална санкция в размера на фактически нанесените щети и пропуснати ползи от потребителя. Изпълнението на договорите ще бъде главен критерий и за оценка на кадрите, работещи в системата на снабдяването.

Важно обстоятелство, което определя необходимостта от решително издигане на равнището на субективния фактор, са особеностите на нашата икономика, която има открит характер, тясно свързана с международното разделение на труда? Стойността на външнотърговския стокообмен, отнесена към националния доход през 1977 г., достигна близо 74 на сто. Оттук произтичат две важни задължения на субективния фактор:

Първо. Да изработи такава социално-икономическа стратегия, която да създава възможност търговският обмен и участието на страната в международното разделение на труда да бъдат фактор за нарастване, а не за намаляване на националния доход.

Второ. Да се реализира тази стратегия, да се осигури постигането на определените от XI конгрес качествени и натурални показатели в развитието на народното стопанство.

Тъкмо тук се изявява голямата, изключително важна роля на социалистическата организация на труда. В съвременните условия тя е онзи резерв, с помощта на който, без значителни капитални вложения, може да се постигне бързо увеличаване на обществената производител-

[1] Тезиси. За усъвършенствуване социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, с. 39.

Digitized by Google

ност на труда, с високи и стабилни темпове да расте националният доход, да се създават предпоставки за по-нататъшното осъществяване на социалната програма в етапа на изграждането на зрелия социализъм.

Субективният фактор има трикомпонентна структура: Партията, която е ръководна и направляваща сила, социалистическата държава и обществените организации. На съвременния етап в съответствие с решенията на Националната партийна конференция се създават предпоставки да се издига ролята и на трите съставни части на субективния фактор. Същевременно възникват важни въпроси на синхронизацията и координацията на тяхната работа.

Изключително важно значение за повишаване ролята на субективния фактор имат постановките на Националната партийна конференция за необходимостта от **пълно покриване между правата и задълженията на всеки ръководител, на всяко управленческо звено**. „Щом даден ръководител (или управленческо звено) — подчертава др. Тодор Живков — има определен кръг задължения, той трябва да разполага с всички необходими права, за да може да решава въпросите, за които отговаря. От друга страна не бива занапред да се допуска ръководител или управленческо звено, които носят непосредствена отговорност за решаването на даден въпрос, да прехвърлят неговото решаване на друг ръководител или друго управленческо звено. Недопустимо е ръководител и управленческо звено да изземват функции и задачи, които са от компетенцията на други ръководители и други управленчески звена.“[1]

Тази постановка има важна теоретическа и практическа стойност. Тя обогатява марксистко-ленинската теория за социалното управление. Същевременно конференцията посочи пътя за нейното осъществяване. Предстои значително да се повиши самостоятелността на стопанските комбинати, които са основна форма за организация на народното стопанство при съвременните условия. На тази основа ще се преодолее дребнавото опекунство над едни или други категории ръководители, ще се създаде възможност за творчество и висока ефективност в тяхната работа.

Във връзка с това на Националната партийна конференция с голяма острота бе поставен въпросът за правото на ръководителя на риск при осъществяване на своите функции. „Ръководителят — подчертава др. Тодор Живков — понякога може и да сгреши. Ние няма да поощряваме онези, които непрестанно грешат, но едновременно с това сме длъжни да помним, че греши този, който работи. Няма творческа работа без риск и ние сме за такива ръководители, които поемат разумния риск на творчеството. Разбира се, ние сме против авантюрите и против „рисковете“ на авантюристите.“[2]

Съвременната марксистко-ленинска теория е в състояние да предложи научнообосновани правила за действие на ръководните органи в условията на риск и неопределеност. Тяхното усвояване от ръководните кадри, овладяването на принципите за подготовка и вземане на управленчески решения изобщо сега придобива извънредно голямо значение в работата по подготовката и усъвършенстването на ръководните кадри.

За да действуват творчески и резултатно, ръководителите трябва не само да имат необходимите права и задължения. Извънредно важно значение има укрепването на техния авторитет, строгото спазване на принципите на единоначалието. Поради това не е случаен

[1] Т. Живков, За усъвършенстване социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, с. 40.
[2] Пак там, с. 51.

Digitized by Google

пълнението на плана се дължи на допуснати от тях слабости, недостатъци или проявено бездействие"[1].

На Националната партийна конференция героят на социалистическия труд Лиляна Димитрова изказа мисъл, която е ключ, за да се разбере диалектиката на обективното и субективното в развитието на нашето общество: „В нашия отрасъл досега не е постигната необходимата стабилност в елементите на производството. Сериозни слабости се допускат в снабдяването и състава на използваните суровини и материали. Много колективи започват годината, а често и отделни тримесечия вместо с високоорганизирана дейност с поредица от целодневни и вътрешносменни престои, приключват отчетните периоди с щурм и извънреден труд. Причините са много: забавени доставки, недоговорен износ, некачествени суровини и материали. И за всяка от тях специалистите могат да дадат обяснения, да изтъкнат „обективни причини". Наистина обясненията не пречат, но и никому не помагат. **А „обективни" причини са се появили, защото някой някъде не си е свършил работата."**

Да си представим положението на завод, който не може да изпълни плана поради това че предприятието, с което е кооперираи, не му е доставило предвидените по договор доставки. За завода това е обективен факт, причина, която е извън него. Но ако се тръгне по следите на неизпълнените решения, непременно ще се открие, че „обективният факт" е чисто и просто нехайно отношение към по законен път поети задължения.

Разбира се, в живота има по-сложни случаи в сравнение с елементарната верига причина—следствие. Причината (в случая предприятието, недоставило на завода договорените доставки) може да се окаже следствие от слабостите в работата на други хоризонтално или вертикално свързани стопански организации.

За да се разкъса този „омагьосан кръг", трябва добре да се планира и ритмично да се изпълнява планът. Заедно с това следва цялостно да се реализира указанието на Националната партийна конференция, че за недоставени материали и суровини по договора Българската народна банка следва да налага материална санкция в размера на фактически нанесените щети и пропуснати ползи от потребителя. Изпълнението на договорите ще бъде главен критерий и за оценка на кадрите, работещи в системата на снабдяването.

Важно обстоятелство, което определя необходимостта от решително издигане на равнището на субективния фактор, са особеностите на нашата икономика, която има открит характер, тясно свързана с международното разделение на труда? Стойността на външнотърговския стокообмен, отнесена към националния доход през 1977 г., достигна близо 74 на сто. Оттук произтичат две важни задължения на субективния фактор:

Първо. Да изработи такава социално-икономическа стратегия, която да създава възможност търговският обмен и участието на страната в международното разделение на труда да бъдат фактор за нарастване, а не за намаляване на националния доход.

Второ. Да се реализира тази стратегия, да се осигури постигането на определените от XI конгрес качествени и натурални показатели в развитието на народното стопанство.

Тъкмо тук се изявява голямата, изключително важна роля на социалистическата организация на труда. В съвременните условия тя е онзи резерв, с помощта на който, без значителни капитални вложения, може да се постигне бързо увеличаване на обществената производител-

[1] Тезиси. За усъвършенстване социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, с. 39.

Digitized by Google

ност на труда, с високи и стабилни темпове да расте националният доход, да се създават предпоставки за по-нататъшното осъществяване на социалната програма в етапа на изграждането на зрелия социализъм.

Субективният фактор има трикомпонентна структура: Партията, която е ръководна и направляваща сила, социалистическата държава и обществените организации. На съвременния етап в съответствие с решенията на Националната партийна конференция се създават предпоставки да се издига ролята и на трите съставни части на субективния фактор. Същевременно възникват важни въпроси на синхронизацията и координацията на тяхната работа.

Изключително важно значение за повишаване ролята на субективния фактор имат постановките на Националната партийна конференция за необходимостта от **пълно покриване между правата и задълженията на всеки ръководител, на всяко управленческо звено.** „Щом даден ръководител (или управленческо звено) — подчертава др. Тодор Живков — има определен кръг задължения, той трябва да разполага с всички необходими права, за да може да решава въпросите, за които отговаря. От друга страна не бива занапред да се допуска ръководител или управленческо звено, които носят непосредствена отговорност за решаването на даден въпрос, да прехвърлят неговото решаване на друг ръководител или друго управленческо звено. Недопустимо е ръководител и управленческо звено да изземват функции и задачи, които са от компетенцията на други ръководители и други управленчески звена.“[1]

Тази постановка има важна теоретическа и практическа стойност. Тя обогатява марксистко-ленинската теория за социалното управление. Същевременно конференцията посочи пътя за нейното осъществяване. Предстои значително да се повиши самостоятелността на стопанските комбинати, които са основна форма за организация на народното стопанство при съвременните условия. На тази основа ще се преодолее дребнавото опекунство над едни или други категории ръководители, ще се създаде възможност за творчество и висока ефективност в тяхната работа.

Във връзка с това на Националната партийна конференция с голяма острота бе поставен въпросът за правото на ръководителя на риск при осъществяване на своите функции. „Ръководителят — подчертава др. Тодор Живков — понякога може и да сгреши. Ние няма да поощряваме онези, които непрестанно грешат, но едновременно с това сме длъжни да помним, че греши този, който работи. Няма творческа работа без риск и ние сме за такива ръководители, които поемат разумния риск на творчеството. Разбира се, ние сме против авантюрите и против „рисковете“ на авантюристите.“[2]

Съвременната марксистко-ленинска теория е в състояние да предложи научнообосновани правила за действие на ръководните органи в условията на риск и неопределеност. Тяхното усвояване от ръководните кадри, овладяването на принципите за подготовка и вземане на управленчески решения изобщо сега придобива извънредно голямо значение в работата по подготовката и усъвършенстуването на ръководните кадри.

За да действуват творчески и резултатно, ръководителите трябва не само да имат необходимите права и задължения. Извънредно важно значение има укрепването на техния авторитет, строгото спазване на принципите на единоначалието. Поради това не е случаен

[1] Т. Живков, За усъвършенстуване социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, с. 40.
[2] Пак там, с. 51.

Digitized by Google

фактът, че Националната конференция обърна внимание на задачата партийните органи и организации непрестанно да укрепват авторитета на държавните и стопанските дейци, разбира се, без да се намалява контролът над тяхната дейност. В Българската комунистическа партия всеки деец, голям или малък, е подотчетен, има права, но и носи отговорност за извършваната от него работа.

Националната партийна конференция решително осъди практиката над главите на добри, творчески ръководители да висят по няколко десетки инстанции, всяка една от които да има право не само да ги напътствува и направлява, но и да ги командува, да ги наказва и дори да ги дава под съд. За да се преодолее тази порочна практика, ще бъде необходимо да се преразгледат нормативните актове, с които се регламентира дейността на различните категории ръководители, да се намали броят на контролиращите органи и същевременно да се повиши ефективността на контролната дейност. В съвременните условия, когато растат правата на ръководителите от всички равнища, по-голямо става значението на контрола и необходимостта той да бъде ефективен и резултатен.

Изключително важни от теоретическа и практическа гледна точка са указанията за издигане ролята на партийните органи и организации, за тяхната пълноценна изява като политически ръководители на съответните колективи. Конференцията прие решения, които дават възможност всяка партийна организация на дело да стане политически стопанин в съответния завод, комбинат, научен институт, учреждение. Др. Тодор Живков категорично заяви, че „не бива повече основните проблеми на трудовите колективи да се решават през главата на партийните организации, без тяхното мнение. Нужно е да се създадат всички условия партийните организации активно да въздействуват върху производствения, социалния и духовния живот на трудовите колективи. Дълг на партийните организации е да формират политическата обстановка и атмосфера, да мобилизират силите на тружениците за изпълнение на партийната политика“[1].

Нарасналата роля и отговорност на партийните органи и организации са свързани с по-нататъшното подобряване на тяхната многостранна дейност. Необходимо е още по-добре да осъществяват контролните си функции и да се реализират като политически ръководители на съответните колективи.

Нови измерения придобива и проблемът за преодоляване на дублирането в системата на партийните органи и организации. През последното десетилетие в изпълнение решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП от 1968 г. има определен прогрес в тази насока. Но въпреки това задачата не е решена изцяло. Това води до неефективност и нерационално използване на енергията на социалните организации. Тъкмо поради това др. Тодор Живков отново изтъкна необходимостта партийните органи да разграничат функциите си от държавните и стопанските органи, да не се сливат и отъждествяват с тях, да не се обезличават като представител на авангард на класата. Нужно е да се разбере, че всяко изземване на оперативно-разпоредителни функции от партийните комитети може да доведе до временни и частични успехи, но в сравнение с крайните резултати тези действия не могат да бъдат оправдани.

Тепърва ще осмисляме и ще правим всички необходими изводи от тази постановка на Националната партийна конференция. Критичният анализ и самоанализ ще ни покажат, че не са малко случаите, когато енергията и усилията на политическия авангард са насочени не към

[1] Т. Живков, За усъвършенствуване социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, с. 50.

Digitized by Google

това, да се осигурява с политически средства реализацията на партийната стратегия, а към подмяна на съответни държавни и партийни органи и организации. С такъв „стил“ на работа не само се принизява ролята на партийния орган, но и се оневиняват съответните стопански и държавни дейци за слабостите в своята работа, пречи се те да се развият като ръководители със знания и опит, с творчески ум и горещо сърце, способни трезво да преценяват и смело да поемат риска на новаторските решения и действия.

Социалистическото общество е и трябва да бъде високоорганизирано. То е възложило на съответни органи да планират и програмират действията, да ръководят изграждането на обекти, да решават едни или други социални въпроси. Колкото по-добре те работят, толкова по-широки са възможностите да се ускорява развитието на обществото към висотите на зрелия социализъм. Но диалектиката на социализма е такава, че и при наличието на субект на управление решаваща дума в последна сметка има народът. Ако той не осъзнае новите задачи и изисквания, ако не заработи всеотдайно за решаването им, реален прогрес няма и не може да има.

Социализмът по думите на Ленин е силен със съзнателността на масите. Тъкмо затова Партията чрез своята организаторска и идеологическа работа и със съдействието на обществените организации прави необходимото да приобщи всички към големите проблеми на нашето социално-икономическо развитие — усъвършенстването на плановото ръководство на икономиката и социалистическата организация на труда, последователното прилагане на стратегията на висока ефективност и високо качество. **Така стъпка по стъпка се реализира една присъща на социализма закономерност — народът се превръща в деен субект на социалния живот, в активна сила на неговото възходящо развитие.** Не осъзнае ли народът новите изисквания и задачи, не заработи ли всеотдайно за решаването им, реален прогрес няма и не може да има. В тази връзка възникват редица нови проблеми, с пределна яснота очертани в документите на Националната партийна конференция.

По своята дълбока същност по-съвършената социалистическа организация на труда и новата технология на планирането може и трябва да бъде дело на целия народ. Знаменателни в това отношение са месеците, които предхождаха Националната партийна конференция. Обсъждането на Докладната записка на др. Тодор Живков до Политбюро на събрания на партийните организации, а след това и на страниците на печата, по Радиото и Телевизията бе голяма политическа школа за милиони труженици. Само чрез редакцията на в. „Работническо дело“ до Националната партийна конференция бяха изпратени повече от 10 000 писма с предложения, оценки и препоръки за усъвършенстване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката.

В борбата за висока ефективност имаме едно силно оръжие — новата организация на работната заплата. Напълно правилна, съответствуваща на ленинските принципи на стопанисване, е постановката, че работната заплата и всяко нейно увеличение следва да се заработва с ефективен труд. А ефективен може да бъде само високоорганизираният труд. Затова новата организация на работната заплата ще се прилага в отделните производствени единици комплексно, при определени условия. Сред тях най-важно значение имат: внедряването на утвърдените проекти за усъвършенстване на социалистическата организация на труда; реализиране на допълнителен икономически ефект; образуване на съответен резерв за увеличаване на трудовото възнаграждение. Категорично изискване е внедряването на новата организация да не доведе до необосновано намаляване заплатите на ра-

Digitized by Google

ботниците и служителите. Тъкмо обратното — трябва да растат доходите на заетите в народното стопанство на основата на увеличаване ефективността на общественото производство.

Нарасналата социална, политическа и трудова активност изправя ръководните кадри и органи пред нови отговорности и задачи. Повече от всякога днес е необходимо управленческите решения, плановете за усъвършенстване на организацията на труда и инженерните проекти да се разработят и вземат с активното участие на трудовите колективи. Мненията и предложенията на трудещите се превръщат в един от основните информационни източници на целия процес на управление на икономиката и обществения живот.

Социалната активност на трудовите колективи, както и на отделния трудов човек в решаващата степен зависи от това дали техните обосновани предложения и препоръки се реализират в дейността на ръководните органи и живота. Ако с бюрократическо високомерие те се пренебрегват, ако се създава атмосфера на формален демократизъм, може, а в някои случаи и действително настъпва спадане на трудовата и социалната активност на отделни колективи и труженици. Затова Националната партийна конференция осъди практиката да се коригират по стария маниер плановете на трудовите колективи, в които добросъвестно са включени най-благородни пориви на хиляди хора. Др. Тодор Живков напомни, че трудещите се имат не само право, но и задължение решително да се противопоставят на всички, които създават обстановка на бездушие спрямо нередностите. Това са предимно празнодумци, които са склонни да декламират красиви думи за борба срещу „малката правда", да провъзгласяват нови, уж взискателни критерии, без да правят необходимото всичко това да намира реално покритие в живота.

За да се преодолее това явление, са нужни комплексни икономически, държавноправни и възпитателни мерки. Трябва да се изгради информационна система, която да анализира, обобщава и филтрира предложенията на трудещите се по различни проблеми на социалното управление и на икономическото развитие и да предоставя на ръководните органи информацията.

Във връзка с това още повече нараства ролята на средствата за масова информация и отговорността на държавните органи по изпълнение решението на Политбюро на ЦК на БКП относно усъвършенстването на работата с писмата на гражданите. Нужно е да се предприемат организирани и целенасочени мерки всеки орган и организация своевременно, в установените от закона срокове, да дава отговор на поставените от гражданите проблеми — не формален, бюрократически, а делови отговор, като се решават законосъобразни искания и се вземат необходимите мерки за усъвършенстване на съответната дейност.

В нова светлина изпъква сега и проблемът за нашия социалистически хуманизъм, за правата и достойнството на гражданите. Хуманизмът е органически присъщ на социалистическия обществен строй. Неговата обективна основа са социалистическите производствени отношения, а сигурен гарант — социалистическата политическа система. В нашата страна са създадени необходимите държавноправни, социални и други предпоставки всеки гражданин да се реализира в живота, да се ползва с правата и придобивките на победилия социализъм. Проявите на бюрократизъм и бездушие, допускането на незаконосъобразни решения и други подобни действия сега стават още по-нетърпими. В своя доклад пред конференцията др. Тодор Живков подчерта, че „Закочите у нас не дават никому „правото" да накърнява достойнството на честните хора, да им пречи спокойно да живеят, да се

Digitized by Google

трудят според наклонностите си и да почиват според нуждите си. Но, очевидно, налагат се нови строги мерки за създаване на такава обстановка, която да не допуска никакви прояви на субективизъм, пристрастие и едностранчивост при оценката на дейността на всеки човек. Нужна е атмосфера с още повече партиен озон, за да бъдат трудещите се уверени докрай, че мястото им в обществото ще се определя единствено според личния им принос за благото на обществата"[1].

Тази революционна по своята същност постановка на първия ръководител на Партията и държавата трябва дълбоко да се осмисли от всички органи и организации на социалното управление, да се превърне в стил и дълбоко осъзнат мотив на действие на всички, на които обществото е дало право да решават едни или други социално значими проблеми. По този път все по-пълно ще се изявява хуманизмът на нашия обществен строй, ще се разгръща социалната активност на трудовите колективи и на отделните граждани, по-съвършена ще става цялата система от обществени и междуличностни отношения.

Националната партийна конференция очерта главните пътища и средства за по-нататъшното осъществяване на социално-икономическата стратегия на Партията за изграждане на развито социалистическо общество. Решенията, които тя прие, са научнообосновани, пронизани от творчески марксистко-ленински дух, съобразени са с постиженията на съвременната научно-техническа революция.

Главният проблем сега е да се извърши преход от верните решения към ефективни практически действия. След словото да дойдат дела, да се осъществят целенасочени практически действия. Колкото по-високоорганизирана е дейността на Партията и социалистическата държава, колкото по-добре се осъществяват задачите за усъвършенстване на социалистическата организация на труда, толкова повече ще растат успехите в изграждането на развития социализъм, ще се изявява ролята на народа като творец на новия обществен строй.

На съвременния етап ефективността на труда на всеки и всички в решаваща степен зависи от равнището на организираност на нашите действия. Не са достатъчни само ентусиазмът и високото съзнание за отговорност. Нужно е на всяко работно място и на всички равнища на социален живот да въведем съвременна социалистическа организация на труда. Най-рационално да използваме машините и съоръженията, суровините и материалите. Всяка работна минута, всеки час да бъдат време на трудов ритъм, на ефективно производство. Да ценим онова, което сме създали, и да включим в действие всички наши резерви.

[1] Т. Живков, За усъвършенстване на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, с. 57.

Digitized by Google

ботниците и служителите. Тъкмо обратното — трябва да растат доходите на заетите в народното стопанство на основата на увеличаване ефективността на общественото производство.

Нарасналата социална, политическа и трудова активност изправя ръководните кадри и органи пред нови отговорности и задачи. Повече от всякога днес е необходимо управленческите решения, плановете за усъвършенстване на организацията на труда и инженерните проекти да се разработят и вземат с активното участие на трудовите колективи. Мненията и предложенията на трудещите се превръщат в един от основните информационни източници на целия процес на управление на икономиката и обществения живот.

Социалната активност на трудовите колективи, както и на отделния трудов човек в решаващата степен зависи от това дали техните обосновани предложения и препоръки се реализират в дейността на ръководните органи и живота. Ако с бюрократическо високомерие те се пренебрегват, ако се създава атмосфера на формален демократизъм, може, а в някои случаи и действително настъпва спадане на трудовата и социалната активност на отделни колективи и труженици. Затова Националната партийна конференция осъди практиката да се коригират по стария маниер плановете на трудовите колективи, в които добросъвестно са включени най-благородни пориви на хиляди хора. Др. Тодор Живков напомни, че трудещите се имат не само право, но и задължение решително да се противопоставят на всички, които създават обстановка на бездушие спрямо нередностите. Това са предимно празнодумци, които са склонни да декламират красиви думи за борба срещу „малката правда", да провъзгласяват нови, уж взискателни критерии, без да правят необходимото всичко това да намира реално покритие в живота.

За да се преодолее това явление, са нужни комплексни икономически, държавноправни и възпитателни мерки. Трябва да се изгради информационна система, която да анализира, обобщава и филтрира предложенията на трудещите се по различни проблеми на социалното управление и на икономическото развитие и да предоставя на ръководните органи информацията.

Във връзка с това още повече нараства ролята на средствата за масова информация и отговорността на държавните органи по изпълнение решението на Политбюро на ЦК на БКП относно усъвършенстването на работата с писмата на гражданите. Нужно е да се предприемат организирани и целенасочени мерки всеки орган и организация своевременно, в установените от закона срокове, да дава отговор на поставените от гражданите проблеми — не формален, бюрократически, а делови отговор, като се решават законосъобразни искания и се вземат необходимите мерки за усъвършенстване на съответната дейност.

В нова светлина изпъква сега и проблемът за нашия социалистически хуманизъм, за правата и достойнството на гражданите. Хуманизмът е органически присъщ на социалистическия обществен строй. Негова обективна основа са социалистическите производствени отношения, а сигурен гарант — социалистическата политическа система. В нашата страна са създадени необходимите държавноправни, социални и други предпоставки всеки гражданин да се реализира в живота, да се полза с правата и придобивките на победилия социализъм. Проявите на бюрократизъм и бездушие, допускането на незаконосъобразни решения и други подобни действия сега стават още по-нетърпими. В своя доклад пред конференцията др. Тодор Живков подчерта, че „Законите у нас не дават никому „правото" да накърнява достойнството на честните хора, да им пречи спокойно да живеят, да се

Digitized by Google

трудят според наклонностите си и да почиват според нуждите си. Но, очевидно, налагат се нови строги мерки за създаване на такава обстановка, която да не допуска никакви прояви на субективизъм, пристрастие и едностранчивост при оценката на дейността на всеки човек. Нужна е атмосфера с още повече партиен озон, за да бъдат трудещите се уверени докрай, че мястото им в обществото ще се определя единствено според личния им принос за благото на обществата"[1].

Тази революционна по своята същност постановка на първия ръководител на Партията и държавата трябва дълбоко да се осмисли от всички органи и организации на социалното управление, да се превърне в стил и дълбоко осъзнат мотив на действие на всички, на които обществото е дало право да решават едни или други социално значими проблеми. По този път все по-пълно ще се изявява хуманизмът на нашия обществен строй, ще се разгръща социалната активност на трудовите колективи и на отделните граждани, по-съвършена ще става цялата система от обществени и междуличностни отношения.

Националната партийна конференция очерта главните пътища и средства за по-нататъшното осъществяване на социално-икономическата стратегия на Партията за изграждане на развито социалистическо общество. Решенията, които тя прие, са научнообосновани, пронизани от творчески марксистко-ленински дух, съобразени са с постиженията на съвременната научно-техническа революция.

Главният проблем сега е да се извърши преход от верните решения към ефективни практически действия. След словото да дойдат дела, да се осъществят целенасочени практически действия. Колкото по-високоорганизирана е дейността на Партията и социалистическата държава, колкото по-добре се осъществяват задачите за усъвършенстване на социалистическата организация на труда, толкова повече ще растат успехите в изграждането на развития социализъм, ще се изявява ролята на народа като творец на новия обществен строй.

На съвременния етап ефективността на труда на всеки и всички в решаваща степен зависи от равнището на организираност на нашите действия. Не са достатъчни само ентусиазмът и високото съзнание за отговорност. Нужно е на всяко работно място и на всички равнища на социален живот да въведем съвременна социалистическа организация на труда. Най-рационално да използваме машините и съоръженията, суровините и материалите. Всяка работна минута, всеки час да бъдат време на трудов ритъм, на ефективно производство. Да ценим онова, което сме създали, и да включим в действие всички наши резерви.

[1] Т. Живков. За усъвършенстване на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, с. 57.

Digitized by Google

ОРГАНИЗАЦИЯТА — МУЛТИПЛИКАТОР НА УСПЕХИТЕ

Главната форма на организация на труда, както посочи в доклада пред Националната партийна конференция другарят Тодор Живков, сега е бригадната организация, където се създават многократно по-добри условия да се съчетава квалификацията на трудещите се с изискванията на техниката, да се повишава тяхната работоспособност, творческа активност, взискателност, чувство за отговорност и дисциплина за постигане на общия резултат. С поместените материали се цели да се сложи начало в изясняването не само на най-общата характеристика на колективните форми на организация на труда в селското стопанство, но и да се посочи опитът в партийно-организационната работа, в идеологическата дейност, да се оцени явлението в неговия социален аспект.

УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕ НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА БРИГАДНА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ТРУДА В ЗЕМЕДЕЛИЕТО

- **Нова организация в използването на техниката**
- **Сменност — гаранция за ефективно използване на машините и бърз технически прогрес**
- **Акордната система — пълна отговорност на колектива за производството**

Бригадната организация на труда в селското стопанство е основната форма, която възниква още със създаването на кооперативните стопанства и съпътствува тяхното развитие на всички етапи до днешни дни. За да се разберат обаче ония отличителни черти, които я изпълват с ново съдържание, необходимо е да се направи един, макар и малък преглед на факторите, обуславящи нейното развитие в миналото.

Формирането на бригадите от първите години на кооперативния строй се характеризираше с разчленяване на цялата дейност на стопанствата, така щото кооператорите да бъдат заети ритмично през всички сезони и да може от различните производства да се компенсират евентуалните отрицателни климатични последствия. В това направление се стигаше до случаи, когато се включваха и подотрасли от животновъдството. В периода на обединяването на стопанствата имаше значителен брой такиза бригади и те погрешно се наричаха комплексни.

Digitized by Google

Изкупуването на селскостопанската техника от МТС и нейното усъвършенстване даде своя отпечатък върху организацията и миналото десетилетие бе характерно с реализиране вътрешната специализация в кооперативите, с изграждането на овощарски, зеленчукопроизводни, тютюнопроизводни и др. бригади. Въпреки че наченки на такава специализация имаше и преди това, нека подчертаем, че основният фактор се оказа навлизането, макар и частично, на специализираната техника в селското стопанство. Там където техниката позволи да се затвори кръгът на определено производство, се появиха и първите бригади за комплексна механизация.

Вътрешната организация на бригадите запази принципа, по който те самите се изграждаха. Разделянето им на звена носеше същите мотиви за сезонна натовареност. На тях се зачисляваше от всички култури по малко, равен брой впрегатни животни и инвентар.

За изключително трудоемките култури с ниска степен на механизация се възприе като организационна форма семейният акорд — в тютюнопроизводството, някъде в трайните насаждения и зеленчукопроизводството. Независимо от подчертания индивидуален труд семейният акорд не можеше да се организира вън и независимо от бригадата. Редица операции се извършваха от техниката, а акордът се отнасяше само до някои, макар и твърде съществени ръчни операции. Един пример: след като почвата се изоре, след като се подготви и на нея се засеят с редосеялка дребноплодните краставици, на много места в зеленчукопроизводителните райони и сега разпределят площта за индивидуален акорд. Този акорд съществуваше на много места в доотглеждането на захарното цвекло, но въвеждането на еднокълнови семена, хербициди и прибираща техника постепенно го ликвидират.

Модел за бъдещото състояние на бригадата станаха бригадите за комплексна механизация. За съжаление обаче дълго време след създаването им организацията на труда и работната заплата се подчиняваха на традицията, като старите форми се приспособиха към новите условия. На някои места създадоха звенева организация на техниката и хората, към които прикрепяха всички култури. На други изградиха звена за отглеждането на отделни групи еднородни култури, взаимствувайки нещо от опита на семейния акорд. Независимо че тия звена бяха наричани агрегатни групи, те с нищо не се различаваха от старата организация и по правило възпроизвеждаха в умален вид бригадата, към която се числяха.

Бързата концентрация и специализация и превъоръжаването на селското стопанство с енергонаситена техника показа, че утвърдената от години организация на производството, труда и работната заплата са спънка в по-нататъшното развитие, в интензификацията на производството. Рамките на малкото постоянно производствено звено са тесни за натоварването на трактор „К — 700“, а зачисляването на зърнокомбайна към звеното за отглеждане на есенниците има само условен характер. Така например в клоновото стопанство Морала към АПК — Свищов до въвеждането на шестредовия прибиращ комбайн отглеждането на захарното цвекло е ставало чрез зачисляване площите на отделни механизатори. Новата техника обаче налага голямо съсредоточаване на транспортни ремаркета (комбайнът пълни едно ремарке само за 3 минути) и следователно друг подход при организацията.

Както се вижда, бригадна организация на труда е съществувала винаги в селското стопанство, но да се заговори отново за нея, се налага не от някакво новаторство, а поради факта, че **в момента производителните сили изискват изпълването ѝ с ново съдържание.**

Digitized by Google

* * *

Големите масиви от еднородни култури и промишлените технологии за отглеждането им на базата на високоенергийните машини създадоха предпоставката за нови принципи на организацията на труда. Веднага трябва да добавим, че става дума за усъвършенствуване организацията на живия труд чрез техниката, за организация, която чрез техниката ще доведе до абсолютното му намаляване. За тия условия вече са характерни и новите понятия — **поточно и групово използване на техниката.**

Типичен пример за поточно използване на техниката са прибиращите звена при есенниците и пролетните култури. Поточност може да се види там, където няколко машини извършват поредица операции, за да се получи крайният продукт. Например поточност има, когато редовата жътварка окосява, комбайнът овършава и транспортните средства превозват зърното; или когато обрезвачът обрязва листата на захарното цвекло, след него минава комбайнът и изважда кореноплодите, а точно определен брой ремаркета се движат, за да поемат и извозят продукцията. **Обвързването на няколко агрегата и транспортни средства за извършване на определена работа е характерно за промишлените технологии и с право в редица страни тия формации се наричат технологични линии.**

Груповото използване на техниката е известно отдавна и при него има просто събиране на няколко агрегата за съвместна работа. Групата се формира, като се държи сметка за конфигурацията и размера на площта, за отваряне фронт на следващите операции и оптималното натоварване на агрегатите и т. н.

Типичен пример е групирането при почвообработките. Много често в практиката се среща **групово-поточният метод при използване на техниката.** По същество това е събиране на едно място няколко технологични линии, където предимствата на поточността се съчетават с тия на груповото използване — помощ при авария, по-лесно техническо и битово обслужване и прочие.

ПАРТИЙНИТЕ ГРУПИ И ТЕХНИТЕ ЗАДАЧИ

От началото на тази година ръководството на фуражно-животновъдното стопанство в кв. „Бенковски" — АПК „Средец" в София е организирало двусменна работа в комплексната бригада по растениевъдство. На всяка машина са поставили по двама механизатори. В машинния двор и ремонтната работилница механиците също са преминали на две смени. Всяка смяна се ръководи от началник, технолог и механик. Работното време така е разпределено, че се осигуряват два почивни дни, 18-часова работна седмица и всекидневно използване на машините.

Тази нова организация на работата поставя нови изисквания и към партийните органи и организации. Първичната партийна организация в бригадата, която наброява 38 члена, е изградила две партийни групи — по една в първа и втора смяна. С помощта на тези партийни ядра тя решава партийно-политическите, идейно-възпитателните и производствените задачи. Те съдействуват да се подобрява организацията на производството, помагат да се внедрява и използва рационално техниката, разгръщат социалистическото съревнование, укрепват трудовата и технологичната дисциплина, повишават социалистическата съзнателност на трудещите се. В духа на изискванията на Националното съвещание във Велико Търново, Единадесетия партиен конгрес и Юлския пленум на Централния комитет на БКП и особено сега на Националната партийна конференция партийните групи със своите специфични особености — главната от тях — близостта им до хората, въздействуват върху отделния комунист за израстването му като организатор и възпитател на масите, като личност, която с цялата си дейност и поведение внася партиен дух, класово съзнание и комунистическа нравственост в трудовия колектив, с личния си пример вдъхновява и води безпартийните на всеотдаен труд, учи ги на социалистически начин на живот.

Всичко това показва, че създаването на партийните групи — постоянни и временни — в бригадите, смените, агрегатните групи, механизираните звена и отряди на АПК, клоновите стопанства и пр. е от голямо значе-

Digitized by Google

Независимо че терминологията на новите формации при използването на техниката е твърде разнообразна и дори в някои случаи неотговаряща точно на съдържанието, в основата стоят горните принципи на

НОВА ОРГАНИЗАЦИЯ В ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ТЕХНИКАТА

През последните няколко години тя стана масова практика в Съветския съюз, повече или по-малко се внедрява и у нас. Широко известен е например опитът на Ипатовския район, Ставрополския край, по прибирането на реколтата през миналата година, който намери подкрепа в специално решение на ЦК на КПСС.[1] Пак през миналата година на съвещание в Разградски окръг беше направен преглед на положителния опит по груповото използване на техниката у нас главно в прибиращите кампании.

При прибирането на реколтата на много места се създават такива формации, които излизат от рамките на бригадите както в Русенски окръг, където при прибирането на царевицата създават един или два прибиращи комплекси в рамките на отделен АПК. Всеки един комплекс, както сочи опитът на Ипатовския район, включва по 16—20 комбайна, 20—25 товарни автомобила и необходимото количество трактори и селскостопански машини. Най-често механизираните отряди у нас се разчленяват на звена за покосяване на есениците, звена за овършаване на сваленатa маса и пряко комбайниране, звено за балиране на сламата и звено за дообработка на зърното. В прибиращо транспортните комплекси в Съветския съюз по правило се включват и обслужващи звена: ремонтно и битово.

Предимствата на тия и редица други подобни форми за групово използване на техниката са безспорни. Повишава се натоварването на техниката, като се ликвидират случаите на престои поради липса на превоз, техническото обслужване се извършва на място от подвижна ремонтна работилница, осигурява се транспорт на механизаторите, улеснява се контролът на работата, в това число и на качеството. В крайна сметка бързо се отваря широк фронт за извършването на следващи-

---

ние. Тяхната роля нараства от обстоятелството, че производството е динамично, от година на година неговите мащаби растат, настъпват промени в технологическия процес и стопанските звена; вследствие усъвършенстуването на организацията на труда възникват нови организационни форми, в ръцете на отделни хора се съсредоточават огромни производствени фондове, високопроизводителна техника; сезонността на селскостопанската работа в определени периоди на годината изисква да се групират повече хора, да се съсредоточават машини на едно място, да се организира поточно и групово използване на техниката за прибиране на есениците и пролетните култури. Партийните групи, които стоят най-близко до хората и производството, разполагат с големи възможности, с богат арсенал от форми и средства за упражняване политическо ръководство на всяко начинание, партийно влияние навсякъде за реализиране девиза на седмата петилетка — „Ефективност и качество, качество и ефективност!"

Тези възможности се обуславят от това, че връзките и контактите между комунистите в партийната група са постоянни, което им позволява бързо да се събират, да обсъждат и решават възникналите въпроси, всеки час, всяка минута да си помагат, да виждат в зародиш явленията и процесите, които се развиват в трудовите колективи, и да регулират тяхното развитие.

Партийните групи бързо и лесно се включват в работа за изпълнение решенията на първичната партийна организация, когато точно е определено тяхното място и роля, отбелязано е какво и в какъв срок са длъжни да направят. Не е правилно обаче те да действуват само по указания. Много е важно в зависимост от предварително набелязаните задачи сами да организират и насочват действията на комунистите. За целта партийните групи още в началото на месеца или сезона се запознават с план-графиците на производствения участък, бригада и пр.

В първичната партийна организация при

---

[1] Виж статията „На новия метод — широк път" на стр. 83.

Digitized by Google

те мероприятия, за които особено при есенната сеитба сроковете често са фатално къси.

Съществува мнение, че груповата работа намалява личната отговорност, че контролът за качеството на работата и преди всичко за разпиляването не може да се осъществи. Известна истина има, ако се работи със старите критерии, т. е. ако се оценява работата окомерно, ако се търси отговорност, след като щетите са нанесени. Този въпрос в чужбина се решава успешно и личната отговорност се търси независимо от работата на един парцел. Така например в Чехословашката социалистическа република се експериментира внедряването на индикатор за разпиляното зърно към комбайните. Той се състои от датчици, поставени под сламотръсите, които отчитат броя на падащите зърна на специално табло, монтирано на волана. Комбайнерът по време на работа следи скáлата и нагажда скоростта на комбайна според степента на разпиляване. Ако причината не е в скоростта, тогава ремонтната група търси повредата.

Примерите, посочени дотук, са предимно от кампаниите за прибиране на селскостопанските култури. Фактът, че създаването на поточни линии и груповото използване на техниката се утвърдиха като нов подход именно в най-решителния момент от селскостопанската дейност, показва какъв голям, все още непълно разкрит заряд притежава тази форма. В земеделското производство обаче все повече отделните технологически операции се изравняват по значимост. В миналото, когато се очакваше по 200 кг царевица или по 150 кг пшеница от декар, сроковете за засяването им имаха твърде лабилни граници, които в по-малка степен се отразяваха на добивите. Характерното за високодобивните сортове и хибриди е голямата взискателност към оптималните срокове и условия, нарушаването на които може да даде голямо отклонение в добивите.

Какъв е изводът? **Щом концентрацията е създала големи масиви от хиляди декари еднородни култури и е необходимо в точно определени срокове да се извърши една операция от строго определена технология, то най-добрата форма е груповото използване на техниката.**

район „ДЗС“ на клоновото стопанство АПК — Пазарджик чрез плановете, без да ограничават самодейността и инициативата на партийните групи, насочват и активизират тяхната работа. За да преодолеят например пасивността на някои свои членове, на събрания изслушват информация по определена тематика, която засяга главно ролята на комунистите от партийната група за изпълнението на важни производствени и партийни задачи. Тази информация предварително обсъждат в групата, а след това я внасят в събрание на първичната партийна организация. По този начин помагат на комунистите да израстват като творчески личности, да изявяват и формират у себе си висока съзнателност и чувство за отговорност, да проявяват самоинициатива, да не чакат инструкции и разпореждане, а да постъпват по съвест, по убеждение.

Разбира се, тези качества у тях формират и посредством целенасочено и действено идейно-политическо и морално въздействие и с помощта на разнообразни организационни методи, в това число чрез вземане на обосновани решения и организиране на контрола и проверката на тяхното изпълнение, чрез подбиране и разпределение на кадрите съобразно техните възможности и интереси, чрез изучаване, обобщаване и внедряване на положителния опит и пр. В целия този процес принципиалната позиция на партийната група и нейния отговорник към всеки е от изключително голямо значение. Те активно участвуват в решаването на проблемите на колектива и производството, в най-висока степен разгръщат творческите си способности и безрезервно се включват в борбата за постигане на високо качество и висока ефективност във всяко производство, от всяка дейност.

Право и задължение на партийните групи е не само да насочват комунистите, да им възлагат задачи, да им помагат да израстват като организатори и възпитатели сред масите, но и да им търсят отговорност, когато се разминават със своя дълг. Те участвуват в осъществяването на контрола на първичната партийна организация над дейността на стопанското ръководство, разпростирайки своето влияние върху колектива, в който са изградени. Това позволява контролът да се задълбочава и обхваща всички низови звена. Участвувайки в контрола, партийните групи съдействуват да се

Digitized by Google

Практиката вече стига до този извод: в Съветския съюз тази пролет беше разгърната кампания за пренасяне опита на Ипатовския район и при извършването на пролетните полски работи. Наскоро вестник „Правда“ съобщи, че 80—85 процента от обема на най-важните селскостопански работи тази година в Ставрополския край ще се извършват от механизирани комплекси. Само при сеитбата са действували 950. Това подсказва, че в бъдеще могат да се внедряват в зависимост от степента на механизация технологични линии за обработка на почвата, за сеитбата, за обработка на окопните култури, за растителнозащитните операции и накрая за прибирането. Всеки един от посочените по-горе производствени етапи е важен, той не може да се пренебрегва както по срокове, така и по качество на работата. Само така би могъл да се постигне най-пълно мултипликационният ефект, който ще се пренася чрез оранта, чрез обработките, чрез растителната защита в крайния продукт. Нещо повече — този ефект ще се пренася и в по-следващите операции. Например чистият от плевели посев захарно цвекло може да се прибира с цвеклокомбайн, правите редове при сеитбата на окопните култури ще допринесат да се повиши производителността при гравитачното напояване и прочие. **При специфичното биологично производство, което не дава след всяка операция някакъв продукт, унифицирането на операциите и групирането на техниката е специфичното ешелониране на земеделското производство.**

Следващият въпрос е свързан с организационните форми, които биха разкрили най-пълно предимствата на този подход. **На първо място трябва да се има предвид изискването за съчетаването на живия труд, средствата на труда и предметите на труда и на второ място — различните степени на затваряне цикъла на механизация.** Най-добрата форма е бригадата с оптимални размери както по отношение на възможностите за ръководството й, така също и по отношение възможностите чрез прегрупиране на техниката да се създават технологични линии. Този принцип е най-широко застъпен при полското производство в бригадите за промишленото производство с оптимални размери около 20—25 хиляди дка.

утвърждава в производственото звено, бригадата, смяната или фермата партиен подход към стопанската дейност.

Разнообразни и конкретни са формите на участие на партийните групи в контрола, упражняван от първичната партийна организация. Една от тях например е партийното събрание, където групата внася предложения за подобряване на работата в звеното, в което работи. Те извършват проверки съвместно със специализираните контролни органи. На свои събрания изслушват отчети от началника на смяната, механика и пр. Както отбелязахме, оперативността е отличителна черта на дейността на партийните групи. И естествено е, участвувайки в партийния контрол, да проявяват това свое качество. Комунистите от партийната група добре виждат всички пропуски и слабости в работата на смяната, агрегатната група или механизираното звено. Разкривайки тези недостатъци, комунистите сами участвуват в тяхното преодоляване. Това е и едно от големите им предимства, което първичните партийни организации правилно използват.

Партийните групи, изградени в сменните на бригадата или други производствени звена, имат възможност да съдействуват за израстване авторитета на началника на смяната, технолога, механика, да им оказват помощ и подкрепа за разкриване и пълноценно използване на резервите, за внедряване на прогресивни методи на работа и форми на заплащане, за укрепване на трудовата дисциплина. Те са в състояние да помогнат на ръководителя органически да свързва стопанската и възпитателната дейност, да се опира на колективния опит, да отчита и се съобразява със социално-политическите и възпитателните аспекти на своите действия, да бъде внимателен и отзивчив към хората С други думи, бригадирът, началникът на смяната, механикът и пр. да овладява партиен стил на работа. В това отношение голяма роля играе отговорникът на партийната група. От неговото умение да установи правилни взаимоотношения със стопанския ръководител, от неговата принципиалност и непримиримост към всички недостатъци зависи влиянието на партийната група върху поведението на стопанския ръководител. Това в никакъв случай обаче не означава да изземват и омаловажават функциите му. Напротив! По този начин укрепват единоначалието, издигат му авторитета

Digitized by Google

те мероприятия, за които особено при есенната сеитба сроковете често са фатално къси.

Съществува мнение, че груповата работа намалява личната отговорност, че контролът за качеството на работата и преди всичко за разпиляването не може да се осъществи. Известна истина има, ако се работи със старите критерии, т. е. ако се оценява работата окомерно, ако се търси отговорност, след като щетите са нанесени. Този въпрос в чужбина се решава успешно и личната отговорност се търси независимо от работата на един парцел. Така например в Чехословашката социалистическа република се експериментира внедряването на индикатор за разпиляното зърно към комбайните. Той се състои от датчици, поставени под сламотръсите, които отчитат броя на падащите зърна на специално табло, монтирано на волана. Комбайнерът по време на работа следи скалата и нагажда скоростта на комбайна според степента на разпиляване. Ако причината не е в скоростта, тогава ремонтната група търси повредата.

Примерите, посочени дотук, са предимно от кампаниите за прибиране на селскостопанските култури. Фактът, че създаването на поточни линии и груповото използване на техниката се утвърдиха като нов подход именно в най-решителния момент от селскостопанската дейност, показва какъв голям, все още непълно разкрит заряд притежава тази форма. В земеделското производство обаче все повече отделните технологически операции се изравняват по значимост. В миналото, когато се очакваше по 200 кг царевица или по 150 кг пшеница от декар, сроковете за засяването им имаха твърде лабилни граници, които в по-малка степен се отразяваха на добивите. Характерното за високодобивните сортове и хибриди е голямата взискателност към оптималните срокове и условия, нарушаването на които може да даде голямо отклонение в добивите.

Какъв е изводът? **Щом концентрацията е създала големи масиви от хиляди декари еднородни култури и е необходимо в точно определени срокове да се извърши една операция от строго определена технология, то най-добрата форма е груповото използване на техниката.**

район „ДЗС" на клоновото стопанство АПК — Пазарджик чрез плановете, без да ограничават самодейността и инициативата на партийните групи, насочват и активизират тяхната работа. За да преодолеят например пасивността на някои свои членове, на събрания изслушват информация по определена тематика, която засяга главно ролята на комунистите от партийната група за изпълнението на важни производствени и партийни задачи. Тази информация предварително обсъждат в групата, а след това я внасят в събрание на първичната партийна организация. По този начин помагат на комунистите да израстват като творчески личности, да изявяват и формират у себе си висока съзнателност и чувство за отговорност, да проявяват самоинициатива, да не чакат инструкции и разпореждане, а да постъпват по съвест, по убеждение.

Разбира се, тези качества у тях формират и посредством целенасочено и действено идейно-политическо и морално въздействие и с помощта на разнообразни организационни методи, в това число чрез вземане на обосновани решения и организиране на контрола и проверката на тяхното изпълнение, чрез подбиране и разпределение на кадрите съобразно техните възможности и интереси, чрез изучаване, обобщаване и внедряване на положителния опит и пр. В целия този процес принципиалната позиция на партийната група и нейния отговорник към всеки е от изключително голямо значение. Те активно участвуват в решаването на проблемите на колектива и производството, в най-висока степен разгръщат творческите си способности и безрезервно се включват в борбата за постигане на високо качество и висока ефективност във всяко производство, от всяка дейност.

Право и задължение на партийните групи е не само да насочват комунистите, да им възлагат задачи, да им помагат да израстват като организатори и възпитатели сред масите, но и да им търсят отговорност, когато се разминават със своя дълг. Те участвуват в осъществяването на контрола на първичната партийна организация над дейността на стопанското ръководство, разпростирайки своето влияние върху колектива, в който са изградени. Това позволява контролът да се задълбочава и обхваща всички низови звена. Участвувайки в контрола, партийните групи съдействуват да се

Digitized by Google

Практиката вече стига до този извод: в Съветския съюз тази пролет беше разгърната кампания за пренасяне опита на Ипатовския район и при извършването на пролетните полски работи. Наскоро вестник „Правда“ съобщи, че 80—85 процента от обема на най-важните селскостопански работи тази година в Ставрополския край ще се извършват от механизирани комплекси. Само при сеитбата са действували 950. Това подсказва, че в бъдеще могат да се внедряват в зависимост от степента на механизация технологични линии за обработка на почвата, за сеитбата, за обработка на окопните култури, за растителнозащитните операции и накрая за прибирането. Всеки един от посочените по-горе производствени етапи е важен, той не може да се пренебрегва както по срокове, така и по качество на работата. Само така би могъл да се постигне най-пълно мултипликационният ефект, който ще се пренася чрез оранта, чрез обработките, чрез растителната защита в крайния продукт. Нещо повече — този ефект ще се пренася и в по-следващите операции. Например чистият от плевели посев захарно цвекло може да се прибира с цвеклокомбайн, правите редове при сеитбата на окопните култури ще допринесат да се повиши производителността при гравитачното напояване и прочие. **При специфичното биологично производство, което не дава след всяка операция някакъв продукт, унифицирането на операциите и групирането на техниката е специфичното ешелониране на земеделското производство.**

Следващият въпрос е свързан с организационните форми, които биха разкрили най-пълно предимствата на този подход. **На първо място трябва да се има предвид изискването за съчетаването на живия труд, средствата на труда и предметите на труда и на второ място — различните степени на затваряне цикъла на механизация.** Най-добрата форма е бригадата с оптимални размери както по отношение на възможностите за ръководството ѝ, така също и по отношение възможностите чрез прегрупиране на техниката да се създават технологични линии. Този принцип е най-широко застъпен при полското производство в бригадите за промишленото производство с оптимални размери около 20—25 хиляди дка.

утвърждава в производственото звено, бригадата, смяната или фермата партиен подход към стопанската дейност.

Разнообразни и конкретни са формите на участие на партийните групи в контрола, упражняван от първичната партийна организация. Една от тях например е партийното събрание, където групата внася предложения за подобряване на работата в звеното, в което работи. Те извършват проверки съвместно със специализираните контролни органи. На свои събрания изслушват отчети от началника на смяната, механика и пр. Както отбелязахме, оперативността е отличителна черта на дейността на партийните групи. И естествено е, участвувайки в партийния контрол, да проявяват това свое качество. Комунистите от партийната група добре виждат всички пропуски и слабости в работата на смяната, агрегатната група или механизираното звено. Разкривайки тези недостатъци, комунистите сами участвуват в тяхното преодоляване. Това е и едно от големите им предимства, което първичните партийни организации правилно използват.

Партийните групи, изградени в смените на бригадата или други производствени звена, имат възможност да съдействуват за израстване авторитета на началника на смяната, технолога, механика, да им оказват помощ и подкрепа за разкриване и пълноценно използване на резервите, за внедряване на прогресивни методи на работа и форми на заплащане, за укрепване на трудовата дисциплина. Те са в състояние да помогнат на ръководителя органически да свързва стопанската и възпитателната дейност, да се опира на колективния опит, да отчита и се съобразява със социално-политическите и възпитателните аспекти на своите действия, да бъде внимателен и отзивчив към хората С други думи, бригадирът, началникът на смяната, механикът и пр. да овладява партиен стил на работа. В това отношение голяма роля играе отговорникът на партийната група. От неговото умение да установи правилни взаимоотношения със стопанския ръководител, от неговата принципиалност и непримиримост към всички недостатъци зависи влиянието на партийната група върху поведението на стопанския ръководител. Това в никакъв случай обаче не означава да изземват и омаловажават функциите му. Напротив! По този начин укрепват единоначалието, издигат му авторитета

Digitized by Google

В трайните насаждения и зеленчукопроизводството, където делът на ръчния труд е относително по-голям, особена популярност добиха през последните години **механизираните звена,** или както ги наричат още агрегатни групи. Специализираният трактор с пълен набор от машини става формиращият център, към който се определя площта, която е възможно да обработи самостоятелно. След това за извършване на ръчните операции се определя броят на общите работници. Например в лозарството един тракторист със специализиран набор от машини обработва 500 дка лозя, а към него са придадени и 10 кооператора, които извършват ръчните работи. Названието агрегатна група не е правилно, защото в тия случаи няма групиране на агрегати, а елементарно групиране на една машина с хора, които в много случаи независимо от нея извършват ръчните операции.

В редица случаи обаче механизираните звена и бригадите за промишлено производство се оказват тесни за използването на техниката и тогава се налага да се премине към по-големи временни формации. **Пример за такова „надбригадно" групиране е АПК — Хайредин, където през 1975 г. за първи път в страната бе създадена агрегатна група** за основната обработка на почвата.

Новите организационни форми за използване на техниката, независимо че оказват пряко въздействие върху ефективното ѝ използване, създават предпоставки и за

МНОГОСМЕННО ОБСЛУЖВАНЕ

Сменността също така не е ново понятие и датира от основаването на машинно-тракторните станции. Ако обаче не се видят новите моменти, ако се подходи със старите критерии и разбирания, особена работа в това направление не би могла да се свърши. В какво се състои разликата?

В началните години на кооперативния строй главните механизирани мероприятия бяха почвообработките и жътвата с комбайн. Вярно,

---

и му дават възможност с размах да организира работата, да укрепва дисциплината, да развива и усъвършенствува производството.

Като политически ръководители на трудовия колектив партийните групи насочват дейността на профсъюзните, а там където има, и на комсомолските групи, учат ги да свързват идейно-политическата и културно-масовата работа с трудовото всекидневие на механизаторите и кооператорите, с проблемите на колектива. Съвместно с тях работят за укрепване дисциплината и морално-политическото единство на трудещите се. В низовите звена партийните групи, опирайки се на широк актив, имат възможност да използват голямата сила на социалистическото съревнование за възпитанието на хората в дух на комунистическо отношение към труда, за привличането на селскостопанските труженици в управлението на производството, в духовния живот на колектива.

ДВУСМЕННИЯТ РЕЖИМ НА РАБОТА — ГРИЖА НА ПАРТИЙНИТЕ КОМИТЕТИ И ОРГАНИЗАЦИИ

По решение на партийното и стопанското ръководство на Научно-производствения лозаро-винарски комплекс в гр. Септември от 15 юни 1977 г. частично и от 1 август 1977 г. с цялата селскостопанска техника, заета в растениевъдството, комплексът премина на двусменен режим на работа.

От наличните 381 броя физически трактора 103 броя бяха спрени от работа, събрани в специално подготвен лагер и технически замразени, а 52 броя останаха за резервен фонд.

Предварително беше извършен критичен анализ на съществуващите мощности и организация. В комплекса се създаде работна група с представител на партийното бюро на ППО при управлението, която започна разработването на проблема. В клоновите стопанства под непосредственото ръководство на общинските комитети задействуваха комисии, които уточниха необходимостта от техниката и състоянието на машинно-тракторния парк.

Анализът продължи с разработката за производителността на машините по месеци, като се използва информацията за хидро-метеорологичния коефициент за всеки месец, който изразява отношението на възможните дни за работа на механизаторите, към всички дни на месеца. Определяне-

Digitized by Google

че верижните машини работеха денонощно, но само в дълбоката оран. И толкова. Това означава, че **първият отличителен елемент трябва да се търси в многократното увеличение на механизираните операции, поголямата част от които могат да се извършват със съвременната техника и нощно време.**

Втората отличителна черта е в социалните изменения. Пак от ония години е останало понятието „работа при удължен работен ден". Истина е, че в миналото имаше механизатори, които работеха през летните месеци от тъмно до тъмно, които натоварваха тракторите си и без втора смяна. Движещият мотив беше високата заработка, а от друга страна механизаторите бързаха да наваксат зимния престой, когато нямаше подходяща работа. Кооперативният строй измени не само материално-техническата база, но така също нуждите и психиката на хората. На мястото на бащите, които натискаха педала от тъмно до тъмно, дойдоха синовете, материално обезпечени, с нови къщи и леки коли, хора с нови материални и културни интереси. Съвсем закономерен е стремежът на съвременния механизатор към условия на труд, характерни за промишлеността: осемчасов работен ден, петдневна работна седмица, ритмично натоварване през цялата година, съвременни условия на трудов бит.

Най-важният аргумент за двусменната работа обаче остава пълното натоварване на техниката, свършването на работата с по-малко двигатели в оптималните срокове. Колко важно е в днешно време спазването на оптималните срокове вече беше посочено. Работата на машините при възможност денонощно има и една друга страна. Техниката се използва относително по-малко време, амортизира се физически, а не морално и бързо се подменя с по-съвършена. По-добре е с един трактор да свършим работа през първите пет години, за да даде място на следващия, който ще бъде по-модерен, по-енергонаситен и поради това ще позволи извършването на по-голям брой операции, вместо два трактора да работят десет години. Това показва, че **многосменното обслужване е въпрос от стратегическо значение за нашата иконо-**

то на необходимите трактори и прикачен инвентар за всяка производствена единица стана на базата на средната потребност от трактори за период от 3—5 месеца, а за прикачния инвентар за 1 месец.

В ремонтните работилници също се премина на две смени и на сервизно обслужване, при което механизаторите се освобождават от несвойствени дейности и насочват вниманието си в технологията на производството.

Проведени бяха две обсъждания със секретарите на партийните комитети, когато възникна идеята и при завършване на цялостната разработка. В среща с механизаторите комунисти и първенци в производството беше направена окончателна оценка за положителните и отрицателните страни.

Получените досега резултати показват, че с двусменния режим на работа рязко се увеличава използваемостта на селскостопанската техника. Докато при едносменния режим на работа пръскането на наличните 54 309 дка лозя се извършваше за 7—8 дни, при преминаването на работа на две смени това важно мероприятие се осъществи за 3—4 дни. Въпреки намаления брой трактори есенната сеитба приключи до 5 октомври в най-благоприятния агротехнически срок и при високо качество.

В механизираните отряди, които се запазиха като организационни форми, бяха изградени агитационни кътове. Направиха се диаграми, табла за водене и отчитане на съревнованието, фототабла и др. Всяка сутрин и на пет дни се определят първенците, като се връчва знаме, флагче и парична награда. В съревнованието участвуват трактористите, шофьорите, работниците от ремонтната работилница, от лозарството и полевъдството. Стремежът е да се стигне до всеки човек, като се отчита ежедневно и се държи на качествените показатели. Всички основни кампании започват и приключват с ритуали. Организират се срещи на ръководството на комплекса с комунистите и първенците, участвуващи в тях.

В процеса на работа се срещнаха и някои трудности, които под ръководството на общинските комитети и първичните организации бяха навреме преодолени. Оказа се недостатъчен броят на трактористите, което наложи една част от ремонтните работници да станат трактористи.

Двусменният режим на работа позволи

Digitized by Google

мика. Основните фондове се създават от обществото и поради това обществото не може да бъде безразлично как се използват те, колко народни средства се затварят понякога за мъртва техника. Точно оттук произтича голямото политическо значение на проблема и задачите, които трябва да стоят пред всяка първична организация и партиен комитет.

Многосменното обслужване не е просто поставяне на двама или трима механизатора на един трактор, защото за всяка машина не може да се създаде фронт за денонощна работа през всяка селскостопанска кампания (зимни месеци, растителнозащитни операции и пр.). Пълна възможност за това мероприятие се открива при бригадната организация и главно поради това **многосменността се смята като един от компонентите на съвременната социалистическа бригадна организация.** Тракторът, който през деня балира слама, при многосменното обслужване през нощта може да извършва подметка на стърнищата, а също така да се правят редица подобни комбинации, възможни само в условията на бригадата, там където има широк фронт от разнообразни операции.

Най-важният момент при преминаване към многосменното обслужване е научнообоснованото определяне на операциите по сезони и земеделски култури, които ще се извършват през годината. В разработките на аграрно-промишлените комплекси от Русенски окръг е направен цялостен модел на предстоящите работи, като за всяка петдневка са определени машините, смените и хората, които трябва да извършват определената работа само в оптималните срокове. Оптимизирани са товарните и скоростните режими, без които сменността не може да прояви своите предимства както по отношение на производителността, така също в пестенето на гориво-смазочни материали.

Сменното обслужване на техниката предявява да бъдат взети редица организационни решения и по отношение на обслужването и ръководството. На първо място, това е довеждането докрай принципа за специализацията и разделението на труда. Старите представи за „мой трактор“ и „мой инвентар“ не могат да съжителствуват вече с новите

голяма част от механизаторите да повишат квалификацията си без откъсване от производството! За тази цел партийните организации съвместно с ръководствата на трудовите колективи разпределиха правилно механизаторите в курсовете към комплекса — 160 механизатора участвуваха в курс за бързоходни машини и получаване на II клас.

При създаването на организацията за обслужване и ремонт на машините бяха проведени открити партийни събрания, на които конкретно бяха изяснени задачите. Под контрола на бюрата се извършваха дежурства, даваше се оценка как се осъществява през деня двусменната работа.

Извършиха се ежедневни хронометрични наблюдения на работния ден (I и II смяна) и процентното изпълнение на трудовите норми. От наблюденията се установи, че част от работното време на механизаторите се губеше от закъсняване за работа и преждевременно напускане поради липса на превоз до работните места и обратно. Работното време за първа смяна от 5,00 часа до 13,00 часа и втора смяна от 13,00 часа до 21,00 часа се спазваше за всички практики, при които механизаторът не е зависим от други фактори и климатични условия. При започването на гроздоберната кампания първите наблюдения показаха, че втората смяна приключва работа в 20 часа вместо в 21 часа, като причината за това е, че след 20 ч. няма набрано грозде за товарене и извозване. Въз основа на тези наблюдения се взе решение да се измени организацията на работата в някои клонове, като се увеличи броят на работниците, участвуващи в беритбата на гроздето. От първите наблюдения при сеитба на есенните култури се установи, че единствено в клон Септември машините, участвуващи в сеитбата втора смяна, работят до 19,30 ч. поради липса на осветление на сеялките. Този въпрос веднага се разреши и втора смяна заработи до 21,00 ч.

Сега пред партийните организации и трудовите колективи предстоят за разрешаване въпроси от организационен, възпитателен и психологически характер. Партийните бюра на заседания приеха мероприятия за разясняване предимствата на двусменната работа и нейното утвърждаване в комплекса. Членове на партийните комитети бяха

Digitized by Google

изисквания. Ето защо в най-добрите аграрно-промишлени комплекси от няколко години преминаха към създаването на машинни дворове и постоянни групи за ремонт на инвентара. На второ място, изникна въпросът за ремонтните групи при нощните смени. Ако досега, когато се прибира пшеницата, можеше да се решат въпросите за десетина дни с временни дежурства, при новите изисквания става дума вече не за кампанийни изключения, а за един постоянен ритъм. Подобен е въпросът и за ръководството. Най-характерната практика досега беше през кампаниите да се ангажират партийни и обществени ръководители за оказване на контрол при нощните смени. Работата обаче не опира само до контрол, в много случаи колкото съвестен, толкова и некомпетентен. Новата организация ще предяви изисквания вероятно и към някаква форма за ръководство на смените по примера на промишлените предприятия.

Сменността изисква да се решат бързо и въпросите за квалификацията на кадрите, за овладяването на две и повече специалности. Това е абсолютно необходимо, като се има предвид разнообразието на операциите, които трябва да се изпълняват при дневните и нощните смени. То се налага и от факта, че насочвайки техниката групово и последователно, за да се решат задачите поточно и непрекъснато, всеки механизатор ще се наложи да влезе в различни формации, да застане на няколко работни места ту като комбайнер, ту като транспортен работник и т. н.

Сменното използване на техниката се стимулира и от някои нормативни разпоредби. В последно време например бяха завишени амортизационните отчисления. Те влизат в себестойността на продукцията и оказват все по-голямо влияние върху изпълнението на плана за чистия доход, поради което за колектива не е безразлично с колко броя трактори ще извърши определените му задачи. Така например при изработването на насрещния си план фуражната бригада при производствен участък Самуилово от АПК — Лозница заявява пред ръководството, че три от тракторите стават излишни. Това обаче е резултат и на приложената миналата година

разпределени да присъствуват на срещите с механизаторите на полето. По клоновете се проведоха 10 срещи разговори с механизаторите. Под ръководството на общинските комитети целият партиен актив участвува в разяснителната работа с механизаторите.

От проведените срещи възникнаха много въпроси, които своевременно бяха обработени и с обратна информация чрез партийните бюра разяснени в трудовите колективи.

Имаше съмнения, че няма да се постигнат трудовите норми от една смяна. За правилното разбиране на двусменния режим и разсейване на тези съмнения с някои от механизаторите в клоновете Ветрен, Белово и Виноградец се проведоха и индивидуални разговори. На най-добрите механизатори като Владимир Ваклинов, Костадин Попов — клон Ветрен, Илия Чобалигов, Стефан Джукелов —клон Виноградец, Трайко Мисирков, Атанас Пачев, Георги Клинчев — клон Карабунар и на още 30 механизатора в комплекса са връчени поръчения. Голяма част от механизаторите поеха лични обещания. Проучи се и опитът на механизаторите от клон Виноградец, където най-добре бе организирана и приложена двусменната работа. На проведеното общо събрание механизаторите от клон Карабунар и Виноградец споделиха своя опит. Механизаторите от клон Карабунар обявиха съревнование на всички механизатори в комплекса за изпълнение на трудовите норми при двусменния режим.

Общата равносметка от извършената досега работа показва следното: намаляването броя на тракторите позволи да се намалят амортизационните отчисления. Двусменният режим на работа осигури по-добро агрегатиране на машините с прикачния инвентар. Значително се намаляват разходите по ремонта и издръжката на машините. Транспортирането на механизаторите създава условия за по-добра дисциплина, за по-производителен труд. Решава се проблемът за храненето на механизаторите, за съвременен трудов бит.

Двусменният режим на работа не е кампаниен и сезонен момент в организацията на използване на машините, а постоянен и задължителен елемент, който съпътствува специализацията и концентрацията на селскостопанското производство.

Digitized by Google

По-конкретно става дума за акордна система с повременно авансиране. И тази система има експериментално минало отпреди десетина години в някои ТКЗС на Великотърновски окръг. Някъде се задържа 2—3 години, някъде опитът се провали. Коя беше главната причина? Тази система се приложи в един момент, когато степента на механизация в селското стопанство не беше на необходимата висота, когато специализацията и концентрацията току-що започваха. В големите звена с голямо разнообразие на хората по отношение квалификацията и съзнателността, при положение, че трудът на всеки един беше чисто индивидуален, всеки се стремеше за по-висока индивидуална заработка, в много случаи с нищо независеща от заработката на останалите.

Жизнеността, която проявява акордната система, охотата, с която се приема сега в редица бригади за промишлени методи и механизирани звена в лозарството, се обяснява главно с осъществяване на първите два фактора от бригадната организация: груповото използване на техниката чрез временни формации и сменността, съчетана с взаимозаменяемостта. **Индивидуалният труд става все по-трудно оценяем по отношение на крайния резултат чрез самостоятелна проява, все повече се налага нагаждане на трудовия режим към ритъма на технологичната линия.** Фактът, че при новите организационни условия не може да се работи със старите форми на отчитане труда се подкрепя от многобройните търсения на макар и палиативни практически решения. На много места механизаторите, които работят на една машина, по своя инициатива си разделят заработката независимо от по-ниското натоварване на агрегата през нощта. Там където се утвърждават технологичните линии (при прибиране царевицата, захарното цвекло и др.), заработката на основния агрегат и транспортните машини се сумира и разделя поравно, тъй като не може всеки за себе си да гони преизпълнение на нормите, без трудът да се синхронизира. Тия форми са били преходни например за механизаторите от бригадата за промишлено производство в с. Обнова, Плевенско, за да почувстват те предимството на колективния труд и първи в страната през 1975 г. да преминат без съмнение към акордната система с повременно авансиране.

Както се вижда, за прилагането на тази система има реални организационни и материални предпоставки, но за да разберем нейните предимства, би трябвало да видим недостатъците на досега съществуващата организация на работната заплата.

Вътрешностопанската сметка се прилага в бригадите повече от петнадесет години, но за съжаление тя въпреки предимствата си не можа да разкрие докрай възможностите на трудовите колективи за повишаване ефективността на труда. Трудът на работниците се отчита авансово въз основа на трудовите норми и тарифните ставки. В края на годината фондът „Трудово възнаграждение", формиран от реално получените резултати, се разпределя между участвуралите в производството, пропорционално на тяхната заработка. Неустойчивият характер на селскостопанското производство в значителна степен намалява увереността сред тружениците, че ще получат преизпълнение и оттам доплащане. В такъв случай по-големият обем работа като главна гаранция за по-голямо относително участие в разпределението на крайния продукт става притегателен фокус за отделния труженик. Пътищата за реализиране на тази цел са два: или да се подбират онния видове операции, където има леки норми и високи тарифни ставки, или да се преизпълняват нормите за сметка на качеството. Много интересен е фактът, че единиците недобросъвестни работници могат да заразят целия

Digitized by Google

колектив. Колективът е по-малко заинтересован да ги контролира и тогава започва надпреварата никой да не изостане, защото деветдесет процента от заработката са гарантирани и колкото по-висока е тя, толкова този сигурен процент ще бъде по-висок. В тази надпревара крайният резултат става нещо далечно, нереално, вероятно и във всички случаи по-малко сигурно от месечната заработка, която се изплаща веднага.

В борбата за качество на продукцията и за подобряване качествените показатели на плана работата без съмнение започна от качеството на всяка дейност, на всяка технологична операция. За високоинтензивното земеделие качеството става формиращ фактор и неговата степен на проявление все повече предопределя ефекта от количеството свършена работа. Противоречието обаче веднага се проявява в сделното авансиране, където по същество тия деветдесет процента дадени авансово, се падат на количеството, а само десет процента „се бранят" от качеството. И понеже икономическото въздействие се оказва недостатъчно, търси се компенсанция чрез временните стимули.

Материалните стимули извън основното трудово възнаграждение, формирано от крайния резултат, дойдоха от необходимостта именно да подтикнат качеството (в това понятие включваме и оптималните срокове), което авансовото възнаграждение не винаги осигуряваше. У нас са известни безброй локални премии за навременно разреждане на захарното цвекло, за качествено съхранено сено, за всеки набран килограм домати... та дори и за това, че кооператорът е излязъл на работа. И ако е логично да се стимулира трудът при тежки природни условия, то редно е да се зададе въпросът, доколко е обвързан един трудов колектив с плана, щом като при нормални условия трябва да му се плаща нещо допълнително, за да прибере плода на своя труд!... Не е ли това превръщане на премиите в гарантирана добавка към възнаграждението?

Тия и някои други недостатъци наложиха в другите социалистически страни да се търсят нови форми на обвързване заплащането с крайния резултат. Така например при прибирането на тревните фуражи и пшеницата в Чехословакия широко се практикува часовото заплащане на цялата технологична линия. В Съветския съюз броят на безнарядните звена с повременно авансиране според някои данни вече надхвърля четири хиляди. Резултатите им са повече от насърчителни, а същността на новата форма най-добре обяснява в едно свое изказване звеноводът Юрий Сороткин от Ростовска област: „По-рано аз гледах само напред и виждах, че колкото по-бързо се въртят колелата на трактора, толкова повече пари падат, сега гледам и назад, защото култиваторът реже ли растения, реже направо от възнаграждението..." В Ипатовския район, Ставрополския край, анализът на работата на безнарядните звена е показал, че производителността на труда на механизаторите в тях, измерена чрез общата продукция, е с 30—40 процента по-висока от производителността в традиционните звена и бригади.

Интерес представляват и мотивите за преминаването към тази форма, почувствувани и изразени от някои ръководители в АПК.

Георги Цветков — ръководител на бригадата за промишлено производство в с. Обнова: „Нашата бригада не само че презизпълнява винаги плановете си, но е и на едно от първите места в окръга. Често обаче механизаторите ме питаха защо техните колеги от други бригади, където не си изпълняват плана, получават подобно възнаграждение. Сам съм си задавал въпроса, трябва ли и аз да надписвам, за да издигна авторитета си."

Digitized by Google

Марин Димитров — председател на АПК — Лозница: „Разбрахме, че със старите форми на приложение на вътрешностопанската сметка няма да можем да изпълним постановление № 5 за усъвършенствуване организацията на работната заплата. Започнахме да търсим по-съвършени образци и така стигнахме до опита на бригадата в с. Обнова и звеневата организация в лозарството в АПК — Нови пазар, който приложихме през 1977 г.“

Мотивите приблизително са едни и същи: **оценка на труда чрез крайния продукт**. Докато обаче Георги Цветков отстоява цели три години новаторското си дръзновение срещу „тежките бюрократични похлупаци“, във АПК — Лозница ръководството се нагърбва и внедрява новата система във всички производствени единици. Едногодишната практика защищава смелия експеримент.

Съгласно правилника на АПК — Лозница плановият фонд „Работна заплата“ на бригадите и механизираните звена в лозарството се образува, като се „засича“ финансовата сметка с технологичните карти за отглеждане на земеделските култури. След като се изключват от този фонд сумите за прослужено време, за клас квалификация и за данък общ доход и се отделят 20 процента резерв, остава фондът за основно авансово заплащане на участвуващите в производството. От този фонд се формира авансовото възнаграждение за всеки механизатор и общ работник на базата на марката машина, с която работи, и степента, придобита като производственик след полагането на съответен изпит. Така например трактористите на „К—700“ получават при първа степен 230 лв., втора степен — 220 лв., трета степен — 210 лв., при работа с трактор „Беларус“ авансирането е съответно 210, 200 и 190 лв., за комбайнерите на зърнокомбайните — 220, 210 и 200 лв. и така за всички видове машини и степени.

Повременното авансиране се осигурява при положение, че механизаторът се е явил на работа 25 дни всеки месец. Според правилника бригадният съвет и общото бригадно събрание са властни да преценят естеството на неявяване на работа и да предложат на ръководството съответна санкция за провинилия се.

Акордната система е насочила колективите в АПК — Лозница към два ориентира; първо, да произвеждат повече продукция и второ, да не допуснат резервът от двадесет процента да премине в други бригади, защото едно от главните изисквания на ръководството на комплекса е всички операции да се извършват в оптималните срокове, определени със седмичните задачи. Ако това не се осъществи, с разпореждане се изпраща помощ от други бригади, заплащането на които се дава от споменатия резерв, а известно е на всички, че външните хора работят по-некачествено и гледат предимно на дневната си заработка.

Това стана причина през пролетта, когато се очертава закъснение на сеитбата и ранните пролетници, бригадите да се преустроят бързо без вишестояща намеса, да спрат някои ненужни за момента машини и да сеят на две смени. За първи път миналата година комбайнерите по собствена инициатива са извършили жътва на слънчогледа само срещу наклона на стъблата, без да допуснат разпиляване ръчни операции за обиране на опадалите пити.

Механизираните звена в лозарската бригада са показали предимствата си пред ония, които са работили по системата на сделното авансиране. Две звена с по 10 общи работника отглеждат по 500 дка, които по-рано са обработвани от 50 души. В тях средният добив стига 680 кг грозде от винените сортове, докато в останалите е около 300 кг. Бригадирът Добрин Мирчев казва, че през годината е можело по цяла седмица да не отиде в тия звена, сигурен и спокоен, че няма нуж-

Digitized by Google

да от ежедневен контрол. И още нещо: докато в миналото лозарите са били безразлични дали процесите ще се механизират (тях ги е интересувала дневната заработка), сега те най-много настояват в механизираните звена да се внедряват отклоняващите се секции и други възможни операции, защото фондът „Трудово възнаграждение", един път определен, е в техни ръце.

Настойчивостта на ръководството, голямата партийно-политическа работа в края на годината се увенчават с успех. Той идва не само от това, че навсякъде се получава допълнително възнаграждение (в бригадата в с. Горски извор на всеки сто лева аванс доначисляват по 75 лв.), **а главно от увереността в колективите, че те сами, без излишен контрол, без странична помощ могат както да изпълнят плана, така също да регулират и вътрешнобригадните отношения.** Колективите на оная производствени звена (главно в лозарството и зеленчукопроизводството), които са останали извън акордната система, сами настояват пред ръководството да бъдат включени в нея и през тази година фактически всички без изключение прилагат акордната система с повременното авансиране.

* * *

Бригадната организация е едно сложно понятие и то в никакъв случай не бива да се изчерпва със старото понятие бригада. В много случаи според нас за бригадна организация ще се говори и при липсата на традиционната бригада (при механизираните звена в трудоемките култури или надбригадните групи за дълбока оран, използване на мелиоративните машини, извозването на оборския тор и пр.). **Нейната същност обаче е в цялостното обвързване на техниката, хората и производството, в най-ефективното използване на основните средства, материалите и суровините.** Формацията, която ще се изгражда, ще се подчинява на особеностите на промишлените технологии, на подреждането и ритъма, характерни за индустриалното производство, като се търси умножаване на ефекта по хода на технологичния процес. Именно за това акордната система с повременно авансиране не само допълва другите два елемента (нова технология в използване на техниката и повишена сменност с присъщата ѝ взаимозаменяемост), но се явява икономически отдушник, който снема бариерите и разчупва предразсъдъците за „мой трактор" и висока дневна заработка. Колективът става главен фактор за планирането и изпълнението, понесъл пълната отговорност за съдбата на производството, с което най-ярко изявява качества на социалистически субект на управлението.

Внедряването на бригадната организация на труда сега става един от основните критерии за състоянието на субективния фактор, за зрелостта на стопанските и партийните ръководства. Националната партийна конференция призовава партийните комитети и организации да станат деловите щабове на всички прогресивни почини и движения в това отношение. Опасността обаче идва оттам, че все още има редица ръководители, любители на празния шум и декларативността, които могат да отчетат мероприятието с проведени съвещания и изнесени беседи. Има и една друга категория, които не се нагърбват с отговорност: изчакват, оправдават се, че няма точна инструкция и методика. **Бригадната организация е творчество** и като всяко творчество тя трябва да се пази от бюрокрацията. Положителен, макар и на места частичен опит има във всички сфери на нашия живот. Необходимо е, както беше подчертано на Десетия конгрес на Партията: „Положителният опит, който е в съответствие с партийните принципи и е подходящ за съответни конкретни условия, да се въвежда задължително, като се търси отговорност от онези, които продължават да работят по

Digitized by Google

старому, проявяват консерватизъм и пренебрежително отношение към новото, прогресивното."

Явявайки се динамична форма, новата организация без съмнение ще постави на изпитание умението да се вижда в перспектива, да се намира основното звено във веригата от задачи, да се намират нови форми за изменящите се материални предпоставки. Поради това задачата съвсем не е от кампаниен характер и нейният съпътствуващ характер най-добре може да се разбере, осмислен от указанията на генералния секретар на ЦК на КПСС Л. И. Брежнев: **„Ръководството на икономиката представлява най-сложната и творческа задача. Тук практически няма окончателни решения, които един път завинаги ще ни избавят от грижа. Икономиката е сложен и динамичен организъм, който сам по себе си постоянно ражда нови проблеми."**

НЕПОСРЕДСТВЕНО ПОЛИТИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО

Партийните комитети и бюра, първичните партийни организации и отделните комунисти не са странични наблюдатели, а активни участници в работата за усъвършенствуване на бригадната организация на труда в АПК. Това, разбира се, не означава, че те поемат върху себе си пълномощията и отговорността на стопанските органи. Тяхно задължение е да осъществяват партийната политика за повишаване качеството на продукцията и ефективността на селскостопанското производство, да определят специфичната социална роля на обществените и стопанските органи и организации, да активизират дейността им, за да може всеки член на колектива по-добре да намери своето място, конкретно да определи своето участие в производствения процес, такова място, от което неговият талант, неговите способности биха дали най-добър плод. За постигането на тази цел те действуват преди всичко чрез комунистите, контролират дейността им, повишават тяхната инициатива и отговорност за осъществяване на партийните предначертания. Те участвуват в решаването на селскостопанските задачи посредством идейно-политическото и моралното въздействие, с помощта на широк комплекс от организационни форми и методи. С други думи, партийните органи и организации с партийно-политически средства помагат на механизаторите и кооператорите да осъзнаят необходимостта от усъвършенствуване на бригадната организация на труда, а стопанските ръководства, използвайки натрупания опит, съобразно икономическите изисквания внасят структурни изменения в производството, в неговата технология и организация, в социално-икономическите връзки и отношения между механизаторите и кооператорите, от една страна, и между тях и стопанските органи, от друга страна.

* * *

Как конкретно осъществяват партийно ръководство на работата за усъвършенствуване на бригадната организация на труда в АПК „Иван Хараланов" в гр. Лозница, Разградско?

Внедряването на усъвършенствувана форма на бригадна организация на труда е предшествувано от широка партийно-политическа и стопанско-организаторска дейност, в която са участвували всички партийни, обществени и стопански дейци. Инициативата е дело на стопанското ръководство. То е изучило опита на комплексната бригада на Георги Цветков от с. Обнова, Плевенско, на АПК — Попово и Нови пазар, създало е икономическите, техническите и организационните предпоставки, правилници и разпоредби, в които са намерили отражение организационно-техническите и социално-психическите изисквания за социалистическа бригадна организация на труда. Не можем оба-

Digitized by Google

че преди всичко да не подчертаем приноса на окръжния комитет на БКП в лицето на организатора Иван Георгиев и на сътрудниците от отдел „Селскостопански", на секретаря на окръжния комитет Цоньо Марков.

Участието на организатора на окръжния комитет на БКП е непосредствено в буквалния смисъл на думата. Идеята, споделена с него, е намерила пълна, безрезервна подкрепа. Този момент е от изключително голямо значение. Когато новаторът търси рационална организация на труда, начини и средства за усъвършенстване на производството и неспокойният му дух се лута из лабиринтите на неизвестното, моралната подкрепа, насърчителната дума го окриля. Разбира се, много е важно в същото време да умееш да предпазиш хората от модни увлечения, от излишни шумотевици и безплодни напъни. Организаторът на окръжния комитет на БКП Иван Георгиев добре е схванал и този момент. Селотделът на окръжния комитет — също. Разбрали същността на инициативата, те участвуват в етапите на нейното осмисляне и прилагане, без да изземват функциите на стопанските ръководители на АПК и на местните партийни органи и организации. Със своята висока компетентност и политическа зрелост са им помогнали да намерят верния път към успеха, да използват изпитани форми и методи на работа, да действуват като зрели политически дейци.

Какво означава това?

Понякога, като кажем, че стопанският ръководител е и политически деец, имаме предвид само дали се занимава с пропагандна дейност сред хората, които ръководи, и с това изчерпваме неговата политическа работа. Такова разбиране е неточно, бихме казали, опростенческо. Да се просвещават подчинените е много важно. Но това може да бъде налице и все пак стопанският ръководител да бъде чист, „рафиниран" администратор. За да бъде той политически деец, това означава да поддържа тесни връзки с масите, да живее с проблемите, които ги вълнуват, да знае настроенията на хората, да ги разбира, да печели доверието и безрезервната им подкрепа; да формира у тях готовност за претворяване на партийната политика, вкус към новото, прогресивното; да ги учи на ред и дисциплина.

Председателят на АПК „Иван Хараланов" Марин Димитров и неговите помощници, преди да пристъпят към внедряването на усъвършенстваната бригадна организация на труда, са водили широк разговор с хората. Пред тях са изяснили икономическата същност на инициативата, материалното отражение, ползата от нея за обществото и за самите механизатори и кооператори. В резултат на тази конкретна разяснителна работа се е получило нещо, което е характерно за политическия подход: хората са разбрали какво обществото иска от тях и какво ще получат самите те. Обикновеният труженик не винаги е добре образован, но винаги чувствува кога ще му дадеш възможност да изяви творческите си способности, за да допринесе полза за себе си и за обществото, вярно усеща недомислените авантюристични „нововъведения". Механизаторите и кооператорите са стигнали до заключение, че от тях зависи успехът.

Това е едната страна на въпроса. От друга страна, ръководството на АПК създава условия хората да реализират своите възможности. например през есенно-зимния сезон, когато напреженето е по-слабо, организират курсове за квалификация, повишават професионалните знания и общата култура на механизаторите и кооператорите. Накрая провеждат изпити и на основата на показаните знания определят и степента на възнаграждението. И още нещо, което е укрепило вярата на хората: ръководството на АПК е устояло на дадената дума —

Digitized by Google

старому, проявяват консерватизъм и пренебрежително отношение към новото, прогресивното."

Явявайки се динамична форма, новата организация без съмнение ще постави на изпитание умението да се вижда в перспектива, да се намира основното звено във веригата от задачи, да се намират нови форми за изменящите се материални предпоставки. Поради това задачата съвсем не е от кампаниен характер и нейният съпътствуващ характер най-добре може да се разбере, осмислен от указанията на генералния секретар на ЦК на КПСС Л. И. Брежнев: **„Ръководството на икономиката представлява най-сложната и творческа задача. Тук практически няма окончателни решения, които един път завинаги ще ни избавят от грижа. Икономиката е сложен и динамичен организъм, който сам по себе си постоянно ражда нови проблеми."**

НЕПОСРЕДСТВЕНО ПОЛИТИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО

Партийните комитети и бюра, първичните партийни организации и отделните комунисти не са странични наблюдатели, а активни участници в работата за усъвършенствуване на бригадната организация на труда в АПК. Това, разбира се, не означава, че те поемат върху себе си пълномощията и отговорността на стопанските органи. Тяхно задължение е да осъществяват партийната политика за повишаване качеството на продукцията и ефективността на селскостопанското производство, да определят специфичната социална роля на обществените и стопанските органи и организации, да активизират дейността им, за да може всеки член на колектива по-добре да намери своето място, конкретно да определи своето участие в производствения процес, такова място, от което неговият талант, неговите способности биха дали най-добър плод. За постигането на тази цел те действуват преди всичко чрез комунистите, контролират дейността им, повишават тяхната инициатива и отговорност за осъществяване на партийните предначертания. Те участвуват в решаването на селскостопанските задачи посредством идейно-политическото и моралното въздействие, с помощта на широк комплекс от организационни форми и методи. С други думи, партийните органи и организации с партийно-политически средства помагат на механизаторите и кооператорите да осъзнаят необходимостта от усъвършенствуване на бригадната организация на труда, а стопанските ръководства, използвайки натрупания опит, съобразно икономическите изисквания внасят структурни изменения в производството, в неговата технология и организация, в социално-икономическите връзки и отношения между механизаторите и кооператорите, от една страна, и между тях и стопанските органи, от друга страна.

* * *

Как конкретно осъществяват партийно ръководство на работата за усъвършенствуване на бригадната организация на труда в АПК „Иван Хараланов" в гр. Лозница, Разградско?

Внедряването на усъвършенствувана форма на бригадна организация на труда е предшествувано от широка партийно-политическа и стопанско-организаторска дейност, в която са участвували всички партийни, обществени и стопански дейци. Инициативата е дело на стопанското ръководство. То е изучило опита на комплексната бригада на Георги Цветков от с. Обнова, Плевенско, на АПК — Попово и Нови пазар, създало е икономическите, техническите и организационните предпоставки, правилници и разпоредби, в които са намерили отражение организационно-техническите и социално-психическите изисквания за социалистическа бригадна организация на труда. Не можем оба-

Digitized by Google

че преди всичко да не подчертаем приноса на окръжния комитет на БКП в лицето на организатора Иван Георгиев и на сътрудниците от отдел „Селокостопански", на секретаря на окръжния комитет Цоньо Марков.

Участието на организатора на окръжния комитет на БКП е непосредствено в буквалния смисъл на думата. Идеята, споделена с него, е намерила пълна, безрезервна подкрепа. Този момент е от изключително голямо значение. Когато новаторът търси рационална организация на труда, начини и средства за усъвършенстване на производството и неспокойният му дух се лута из лабиринтите на неизвестното, моралната подкрепа, насърчителната дума го окриля. Разбира се, много е важно в същото време да умееш да предпазиш хората от модни увлечения, от излишни шумотевици и безплодни напъни. Организаторът на окръжния комитет на БКП Иван Георгиев добре е схванал и този момент. Селотделът на окръжния комитет — също. Разбрали същността на инициативата, те участвуват в етапите на нейното осмисляне и прилагане, без да изземват функциите на стопанските ръководители на АПК и на местните партийни органи и организации. Със своята висока компетентност и политическа зрелост са им помогнали да намерят верния път към успеха, да използват изпитани форми и методи на работа, да действуват като зрели политически дейци.

Какво означава това?

Понякога, като кажем, че стопанският ръководител е и политически деец, имаме предвид само дали се занимава с пропагандна дейност сред хората, които ръководи, и с това изчерпваме неговата политическа работа. Такова разбиране е неточно, бихме казали, опростенческо. Да се просвещават подчинените е много важно. Но това може да бъде налице и все пак стопанският ръководител да бъде чист, „рафиниран" администратор. За да бъде той политически деец, това означава да поддържа тесни връзки с масите, да живее с проблемите, които ги вълнуват, да знае настроенията на хората, да ги разбира, да печели доверието и безрезервната им подкрепа; да формира у тях готовност за претворяване на партийната политика, вкус към новото, прогресивното; да ги учи на ред и дисциплина.

Председателят на АПК „Иван Хараланов" Марин Димитров и неговите помощници, преди да пристъпят към внедряването на усъвършенстваната бригадна организация на труда, са водили широк разговор с хората. Пред тях са изяснили икономическата същност на инициативата, материалното отражение, ползата от нея за обществото и за самите механизатори и кооператори. В резултат на тази конкретна разяснителна работа се е получило нещо, което е характерно за политическия подход: хората са разбрали какво обществото иска от тях и какво ще получат самите те. Обикновеният труженик не винаги е добре образован, но винаги чувствува кога ще му дадеш възможност да изяви творческите си способности, за да допринесе полза за себе си и за обществото, вярно усеща недомислените авантюристични „нововъведения". Механизаторите и кооператорите са стигнали до заключение, че от тях зависи успехът.

Това е едната страна на въпроса. От друга страна, ръководството на АПК създава условия хората да реализират своите възможности. например през есенно-зимния сезон, когато напрежението е по-слабо, организират курсове за квалификация, повишават професионалните знания и общата култура на механизаторите и кооператорите. Накрая провеждат изпити и на основата на показаните знания определят и степента на възнаграждението. И още нещо, което е укрепило вярата на хората: ръководството на АПК е устояло на дадената дума —

Digitized by Google

разплатило се е с тях така, както са се договорили. Това също е черта на политическия подход. Няма кой да ти вярва и да те подкрепя, ако едно говориш, а друго вършиш.

Наред с масово-политическата работа оперативното бюро на АПК завежда на близък отчет прилагането на усъвършенствуваната организация на труда, системно анализира хода на нейното внедряване и там където се появят пукнатини, своевременно се намесва и отстранява слабостите и недостатъците. На няколко пъти проверява как се прилага. Организира и срещи за обмяна на опит. Такава среща е направена в Гороцвет, на която главният инженер на производствения участък Йордан Петров е запознал участниците с резултатите при тях.

* * *

Делът на общинските партийни комитети и първичните партийни организации в работата за усъвършенствуване на бригадната организация на труда, приносът им са конкретни. Общинските партийни комитети са създали здрави партийни ядра в бригадите и производствените участъци с цел комунистите да бъдат главните организатори и реализатори на инициативата. Например в бригадата за промишлено производство в Лозница е изградена първична партийна организация, а в други бригади са формирани партийни групи. И не само това. Самите те са подчинили своята дейност на реализацията на тази инициатива.

Общинският партиен комитет в Гороцвет например в заседание изслушал информация от председателя на производствения участък Сабри Хатибов за същността на инициативата и решил да я подкрепи, да се свикат открити партийни събрания във всички първични партийни организации и да запознаят трудещите се с нея; да се подобри дисциплината и да се засили отговорността на стопанските кадри; системно с комунистите да се водят разговори за изясняване на проблемите, които възникват при внедряването.

Ето какво сподели секретарят на общинския партиен комитет в Гороцвет Антон Илиев: „В бригадата за промишлено производство много от комунистите не искаха да внедряваме новата бригадна организация, страхуваха се, че с твърдото повременно заплащане механизаторите ще ни напуснат. Решихме с всички комунисти да проведем индивидуални разговори, да им изясним същността на това, което предприемаме. Разбира се, не се задоволихме само с пропагандна дейност. Възложихме им конкретни задачи. Например на Харун Шукриев, механик, член на общинския партиен комитет, и на Адем Мустафов, ръководител на бригадата за промишлено производство, член на партийното бюро на първичната партийна организация в същата бригада, възложихме да издирят и посочат онези механизатори, които са в състояние на практика да покажат как да се работи. От най-добрите механизатори искахме да натоварят максимално машините, с които работят. Те направиха това, в резултат на което не само осигуриха производство, което да покрие твърдото авансово възнаграждение, но и послужиха за пример на останалите механизатори.

В заседание на общинския партиен комитет обсъдихме как се осъществява инициативата. Председателят на производствения участък Сабри Хатибов и секретарят на първичната партийна организация М. Емурлов докладваха.

Какви изводи направихме?

На първо място, че една част от хората продължават да се съмняват в предимствата на усъвършенствуваната бригадна организация на труда. Като главна задача си поставихме да подобрим масово-по-

Digitized by Google

литическата работа, за да се преодолее докрай психическата бариера. За целта решихме и отидохме на индивидуални беседи и разговори с всички механизатори. Всеки ден преди започване на работа бяхме при тях, на работните места, особено при прибирането на соята. Разговорите ни бяха откровени, прями, без разкрасяване на нещата. Изяснихме им ползата от усъвършенствуваната бригадна организация на труда, но не скрихме и трудностите, които биха могли да възникнат, и че преодоляването им зависи единствено от тях. Разказахме им за опита на бригадата на Георги Цветков от Обнова, на поповските и новопазарските механизатори и кооператори. Благодарение на този подход психическата бариера беше преодоляна, успяхме да убедим хората в предимствата на новото. Всички разбраха, че от тях зависи какви резултати ще постигнат и на тази основа какво възнаграждение ще получат. И ако преди години през летните кампании не достигаха механизаторски кадри, а местенето от една на друга машина внасяше у тях известна несигурност, миналата година нямахме такива трудности. Механизаторите не поставяха въпроса какво ще получат, а работеха съвестно. Задоволяваше ги това, което изкарваха. Постоянното прехвърляне от машина на машина не ги стресна. Комунистите дадоха пример. Това беше голямо постижение. Защото един механизатор, който е свикнал да работи само на една машина и е взимал високо възнаграждение благодарение на това, че е изкарвал по няколко норми, без да се интересува накрая какво ще излезе от труда му, да го накараш да забрави нормата и да се грижи за крайния резултат, не е лесно. Постигнахме го с активна, целенасочена, действена политическа и организаторска работа.

Какво всъщност са направили?

Отчетите и самоотчетите в първичните партийни организации са ги подчинили на тази дейност. Отишли са на по-широка основа, оценявали са не само изпълнението на партийните поръчения, но и цялостната им работа. Започнали са с ръководителите и са стигнали до обикновения селскостопански труженик. В това отношение първичните партийни организации и партийните бюра много са помогнали, изявили са се като пълноценни политически ядра.

* * *

Какъв извод можем да направим от споделеното дотук?

Общинският партиен комитет правилно е определил задачите на първичните партийни организации и на отделните комунисти, избрал е верния, политическия подход за тяхното решаване. Без да се изясни същността на процесите и явленията, те не могат да се овладяват и изменят. Без да се подготвят хората, не могат да се включат активно в решаването на сложни и отговорни задачи. След определянето на целта — усъвършенствуване на бригадната организация на труда, общинският партиен комитет е прехвърлил тежестта върху организаторската работа в първичните партийни организации. Това има изключително голямо значение. Защо?

Първичните партийни организации действуват непосредствено в трудовите колективи, където се създават материалните блага, практически влияят върху производствения процес, всекидневно упражняват възпитателно въздействие върху механизаторите и кооператорите. Комунистите дават личен пример в труда и същевременно извършват конкретна организаторска и възпитателна работа.

Сега, когато пред нас са решенията на Националната партийна конференция и тезисите „За усъвършенствуване социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката“, необ-

Digitized by Google

ходимостта от въздействие върху трудовите колективи за въвличането им в творчески, градивен труд многократно нараства. Ролята на първичните партийни организации в това отношение е извънредно голяма. Те са факторът, който е в състояние да създаде условия за понататъшното развитие на социалистическия колективизъм, за разширяване участието на трудещите се в управлението на производството. Комунистите със своите качества на политически и обществени дейци, като висококвалифицирани механизатори и специалисти, с комунистическите си нравствени добродетели служат не само за пример на безпартийните, но ги убеждават в правилността на партийната политика, мобилизират ги за изпълнението на партийните решения. Те помагат на трудовия колектив все повече да издига своята роля на най-важна непосредствена среда на личността, която способствува за нейното многостранно развитие.

Първичните партийни организации, използвайки правото си на контрол над дейността на стопанските ръководства, създават предпоставки да се повишава отговорността на всеки във всичко и най-вече на трудовите колективи в процеса на производството и едновременно с това да се усъвършенствува единоначалието. Когато една първична партийна организация дава точен и справедлив отговор на въпросите, които вълнуват механизаторите и кооператорите, тя укрепва взаимоотношенията помежду им, пресича пътищата на нарушенията. По този начин учи трудещите се да проявяват по-голяма взискателност спрямо себе си, да се самоконтролират. А това е много важно. Да научиш хората да контролират поведението и действията си, това означава да извършиш най-важната стъпка за издигане на тяхната съзнателност и дисциплина, да отвориш пътя на самоинициативата, активността, творчеството в работата.

* * *

Партийните комитети и първичните партийни организации от района на АПК „Иван Хараланов" в Лозница различно са се отнесли към инициативата на стопанското ръководство. Онези от тях, които отблизо и с разбиране са подхванали задачите, проявили са находчивост, постоянство и последователност в своята партийно-организаторска и масово-политическа работа, успешно внедряват инициативата и постигат добри резултати.

СОЦИАЛНИЯТ ИМПУЛС

Бригадната организация на труда в селското стопанство не е от вчера, познаваме нейната история и предистория. Докато някои се съмняваха дали тя вече не е стигнала своя предел, дали не е изчерпала възможностите си и едва ли не ѝ отреждаха място при отминалите ценности в град Лозница, селскостопанските труженици се заеха с нейното по-нататъшно развитие и обогатяване. Към усъвършенствуване, а не към отричане. Спряха с на опита от с. Обнова, отсяха най-доброто от досегашната си практика. Преживяха и съмнения, но кое ли ново явление е било прието с първото почукване. Някои от комунистите механизатори от началото се поколебаха, дори срещнаха новата организация на труда било с мълчаливо несъгласие, било с подозрително любопитство. Бюрата на първичните партийни организации разговаряха с тези комунисти, убеждаваха ги, разясняваха предимствата. Проведоха широка индивидуална работа и с безпартийните. Много скоро съмнението отстъпи на вярата, на убеждението. Сега в представите на комунистите и на безпартийните, на ръководителите на

Digitized by Google

аграрно-промишления комплекс в Лозница, на всички, които са се запознали с резултатите, вникнали са в същността на днешната бригадна организация, са останали и остават трайни впечатления за една по-съвършена организационно-икономическа структура. И нейната изключителност, неповторимост се проявява в това, че тя много по-силно притегли човека към труда, към производството; предизвика у него размисъл и тревога за съдбата на селското стопанство.

Във всички времена човекът е произвеждал, за да живее, и ще произвежда, за да живее, но винаги от съществено значение е била нагласата на човека за труд и отношението му към създаваните материални и духовни ценности. У някои селскостопански труженици се бе създало неправилното мислене, че не работят за себе си, а за бригадата, за производствения участък, че със своя труд едва ли не правят милост на стопанството. Новата организация е на път да изправи това деформирано мислене за труда и за резултатите от него. Изчезва питането: колко работа, каква работа, колко ще ми платите, а се налага властно единственият въпрос: къде е работата. Христо Атанасов, директор на производствения участък в Самуил, разказва: „Всяка година подхранваме есенниците. Механизаторите бяха навикнали да излизат късно, тъй като знаят, че за кратко време ще изпълнят нормите си, и не им бе грижа кога ще бъдат наторени всички площи. Така мислеха до миналата година. Новата организация на труда и заплащането измени тяхното мислене. Тази пролет те бяха разтревожени единствено дали торовете ще бъдат докарани в ранните часове на деня, за да започнат навреме подхранването. Невероятно, ви казвам, никога не се е случвало."

Промяната е почувствувал и бригадирът на лозаро-овощарската бригада в Лозница Добрин Мирчев. Докато заплащали на норма, хората били вторачени в нормите, а не в качеството на работата. Променили заплащането, от ясно по-ясно вътрешностопанската сметка на бригадата очертавала и делът на всеки в общия труд, и крайното, годишното заплащане, обвързано с годишните резултати. Не само че не се нарушил социалистическият принцип: според труда и заплащането, но този принцип получил ново, по-ярко обогатяване. Великата съзидателна сила на принципите се изявява, когато те не се нарушават, а непрекъснато се прилагат и усъвършенствуват, за да удвояват и утрояват енергията на масите. Добрин Мирчев не успява да прикрие своя оптимизъм. Тази пролет резитбата на лозята е извършена с два пъти по-малко работници. И качеството е по-добро. Според него бригадата сега е като жив организъм, в който всички клетки и системи пулсират еднакво.

Пулсира животът на малкия социален организъм, наречен бригада, агрегатна група или по някакъв друг начин. Ако приемем, че отделната личност, трудовият колектив са затворени системи, които получават вътрешно движение, развитие, усилват се социалните им импулси при докосването с големи идеи, при ярки явления, при неотразими обществени факти, то новата бригадна организация на труда за кратко време успя да предизвика истински възбуждащ ефект. Именно възбуждащ ефект. Небето над Лозница и Трапище, Самуил и Гороцвет синее с предишната примамливост, а нещо се променило. Някой ще го нарече оптимизъм, други — увереност и стабилност, трети — самочувствие, — четвърти — усилена другарска взаимопомощ. А то е всичко, взето заедно, то е социалният опитимизъм на личността и колектива, то е възбуждане на градивните начала у човека.

Когато Добрин Мирчев доволствува, че сега неговият контрол като бригадир е подменен от самоконтрола на производствениците, той открива една голяма истина. Създаде ли се условие, нагласа за добър контрол, постигнали сме много, създаде ли се самоконтрол, честно вглеж-

Digitized by Google

ходимостта от въздействие върху трудовите колективи за въвличането им в творчески, градивен труд многократно нараства. Ролята на първичните партийни организации в това отношение е извънредно голяма. Те са факторът, който е в състояние да създаде условия за понататъшното развитие на социалистическия колективизъм, за разширяване участието на трудещите се в управлението на производството. Комунистите със своите качества на политически и обществени деятели, като висококвалифицирани механизатори и специалисти, с комунистическите си нравствени добродетели служат не само за пример на безпартийните, но ги убеждават в правилността на партийната политика, мобилизират ги за изпълнението на партийните решения. Те помагат на трудовия колектив все повече да издига своята роля на най-важна непосредствена среда на личността, която способствува за нейното многостранно развитие.

Първичните партийни организации, използвайки правото си на контрол над дейността на стопанските ръководства, създават предпоставки да се повишава отговорността на всеки във всичко и най-вече на трудовите колективи в процеса на производството и едновременно с това да се усъвършенствува единоначалието. Когато една първична партийна организация дава точен и справедлив отговор на въпросите, които вълнуват механизаторите и кооператорите, тя укрепва взаимоотношенията помежду им, пресича пътищата на нарушенията. По този начин учи трудещите се да проявяват по-голяма взискателност спрямо себе си, да се самоконтролират. А това е много важно. Да научиш хората да контролират поведението и действията си, това означава да извършиш най-важната стъпка за издигане на тяхната съзнателност и дисциплина, да отвориш пътя на самоинициативата, активността, творчеството в работата.

* * *

Партийните комитети и първичните партийни организации от района на АПК „Иван Хараланов“ в Лозница различно са се отнесли към инициативата на стопанското ръководство. Онези от тях, които отблизо и с разбиране са подхванали задачите, проявили са находчивост, постоянство и последователност в своята партийно-организаторска и масово-политическа работа, успешно внедряват инициативата и постигат добри резултати.

СОЦИАЛНИЯТ ИМПУЛС

Бригадната организация на труда в селското стопанство не е от вчера, познаваме нейната история и предистория. Докато някои се съмняваха дали тя вече не е стигнала своя предел, дали не е изчерпала възможностите си и едва ли не ѝ отреждаха място при отминалите ценности в град Лозница, селскостопанските труженици се заеха с нейното по-нататъшно развитие и обогатяване. Към усъвършенствуване, а не към отричане. Спряха с на опита от с. Обнова, отсяха най-доброто от досегашната си практика. Преживяха и съмнения, но кое ли ново явление е било прието с първото почукване. Някои от комунистите механизатори от началото се поколебаха, дори срещнаха новата организация на труда било с мълчаливо несъгласие, било с подозрително любопитство. Бюрата на първичните партийни организации разговаряха с тези комунисти, убеждаваха ги, разясняваха предимствата. Проведоха широка индивидуална работа и с безпартийните. Много скоро съмнението отстъпи на вярата, на убеждението. Сега в представите на комунистите и на безпартийните, на ръководителите на

Digitized by Google

аграрно-промишления комплекс в Лозница, на всички, които са се запознали с резултатите, вникнали са в същността на днешната бригадна организация, са останали и остават трайни впечатления за една по-съвършена организационно-икономическа структура. И нейната изключителност, неповторимост се проявява в това, че тя много по-силно притегли човека към труда, към производството; предизвика у него размисъл и тревога за съдбата на селското стопанство.

Във всички времена човекът е произвеждал, за да живее, и ще произвежда, за да живее, но винаги от съществено значение е била нагласата на човека за труд и отношението му към създаваните материални и духовни ценности. У някои селскостопански труженици се бе създало неправилното мислене, че не работят за себе си, а за бригадата, за производствения участък, че със своя труд едва ли не правят милост на стопанството. Новата организация е на път да изправи това деформирано мислене за труда и за резултатите от него. Изчезва питането: колко работа, каква работа, колко ще ми платите, а се налага властно единственият въпрос: къде е работата. Христо Атанасов, директор на производствения участък в Самуил, разказва: „Всяка година подхранваме есенниците. Механизаторите бяха навикнали да излизат късно, тъй като знаят, че за кратко време ще изпълнят нормите си, и не им бе грижа кога ще бъдат наторени всички площи. Така мислеха до миналата година. Новата организация на труда и заплащането измени тяхното мислене. Тази пролет те бяха разтревожени единствено дали торовете ще бъдат докарани в ранните часове на деня, за да започнат навреме подхранването. Невероятно, ви казвам, никога не се е случвало."

Промяната е почувствувал и бригадирът на лозаро-овощарската бригада в Лозница Добрин Мирчев. Докато заплащали на норма, хората били вторачени в нормите, а не в качеството на работата. Променили заплащането, от ясно по-ясно вътрешностопанската сметка на бригадата очертавала и делът на всеки в общия труд, и крайното, годишното заплащане, обвързано с годишните резултати. Не само че не се нарушил социалистическият принцип: според труда и заплащането, но този принцип получил ново, по-ярко обогатяване. Великата съзидателна сила на принципите се изявява, когато те не се нарушават, а непрекъснато се прилагат и усъвършенствуват, за да удвояват и утрояват енергията на масите. Добрин Мирчев не успява да прикрие своя оптимизъм. Тази пролет резитбата на лозята е извършена с два пъти по-малко работници. И качеството е по-добро. Според него бригадата сега е като жив организъм, в който всички клетки и системи пулсират еднакво.

Пулсира животът на малкия социален организъм, наречен бригада, агрегатна група или по някакъв друг начин. Ако приемем, че отделната личност, трудовият колектив са затворени системи, които получават вътрешно движение, развитие, усилват се социалните им импулси при докосването с големи идеи, при ярки явления, при неотразими обществени факти, то новата бригадна организация на труда за кратко време успя да предизвика истински възбуждащ ефект. Именно възбуждащ ефект. Небето над Лозница и Трапище, Самуил и Гороцвет синее с предишната примамливост, а нещо се променило. Някой ще го нарече оптимизъм, други — увереност и стабилност, трети — самочувствие, — четвърти — усилена другарска взаимопомощ. А то е всичко, взето заедно, то е социалният опитимизъм на личността и колектива, то е възбуждане на градивните начала у човека.

Когато Добрин Мирчев доволствува, че сега неговият контрол като бригадир е подменен от самоконтрола на производствениците, той открива една голяма истина. Създаде ли се условие, нагласа за добър контрол, постигнали сме много, създаде ли се самоконтрол, честно вглеж-

Digitized by Google

дане в собствените достойнства и недостатъци — постигнали сме всичко. В бригадите и в агрегатните групи самоконтролът е овладял значителна територия. Нараснала е отговорността за поверената работа, за опазване на машините и селскостопанската продукция. В Лозница, Трапище, Самуил, Гороцвет, в клоновото стопанство в Разград хората излизат на работа без досегашните подканяния на звеновода, на бригадира, без едни или други уговорки. Стремежът е да се свърши определен обем работа, да се свърши качествено. В селското стопанство проблемът за качеството често пъти взима характер на навременно, на сезонно свършване на определен вид работа. От засяването или окопаването в определени дни понякога зависи годишният добив. А нали годишният добив е органично втъкан с годишното заплащане. И хората бързат и се стремят да засеят или да прекопаят за един ден, за една седмица това, което преди са вършили за два дни, за две седмици. Нали Добрин Мирчев разказа, че тази пролет са свършили резитбата качествено и с два пъти по-малко хора. И в неговата бригада почти са ликвидирани отсъствията и закъсненията. Новата бригадна организация оздрави и много рани в досегашното производство, които смятахме за неизлечими. Тя направи самоконтролът властен санитар. Хората почти не закъсняват, почти не отсъствуват от работа. В лозарската бригада в квартал „Гецово" — клоново стопанство в Разград, е приет норматив за месеца 25 работни дни. Хората изпълняват норматива, а на някои се набират 27—28 работни дни. По този начин постигат две неща: помагат да се свърши повече работа за кратко време и увеличават възнаграждението си. Кольо Маринов, дългогодишен селскостопански работник, агроном по лозарство, се удивлява, че за тези две години, откакто прилагат новата организация на труда и заплащането, всички видове работи в лозарската бригада се свършват в агротехническите срокове. В бригадата работят предимно възрастни хора, ала трудолюбието им не е неуморно. Изградили са по свой начин вътрешния ред, сами контролират качеството на работата и почти не създават грижи на ръководството. Тодорка Йотова, секретарка на партийния комитет в клоновото стопанство в Разград, прави сравнение между работата на звената в същата лозарска бригада. Едното от тях се занимава с междините култури — сее малко фасул, грижи се за неголяма овощна градина. Работят по стария начин, на норма. При тях: отсъствия, закъснения, неритмичност, влошено качество на работа. И парадоксално: изпълнили са си нормите, получили са възнагражденията, а работата не свършена. При звената, които работят по новия начин, тези злини отсъствуват.

Възбуждащият ефект на новата организация на труда, стъпила върху яката основа на стопанската сметка, издига самоконтрола на по-висш етап, придава му качествено нови отлики. Самоконтролът на тружениците от Лозница е обективиран в смели и разумни действия, в самоинициативи, в непрекъснато преодоляване на отрицателните явления. Личността и колективът са в непрекъснато трудово движение. Сринатa е границата между лична работа, работа на бригадата, задължение на стопанството. Всичко доби едно наименование — моя работа, наши задължения. Щом през деня трактористите привършват оранта на едно място, а е рано, заемат се с прибирането на сламата или с друг вид работа, на която досега са гледали с пренебрежение. Новото чувство да се усети общата работа като моя работа извежда механизатора на друг меридиан, отдалечава го от егоистичното отношение към някои видове дейности, от това да ги подбира и да ги извършва, ако са високо платени. Сега най-често се случва за един ден механизаторите да сменят тежката машина с по-лека или с транспортна машина, щом това се налага от потребностите на производството.

Digitized by Google

В Самуил вече четири-пет години торят със самолети. Механизаторите отвикнали от торенето и отдавна не са ползвали тороразпръсквачките. Тази година самолетите на селскостопанската авиация закъснели. Всеки изминат ден скъсявал сроковете за предсеитбеното торене на пролетните култури. Ненаторили — все едно неотгледали добре слънчогледа, царевицата, цвеклото — неполучили в края на годината предвиденото възнаграждение. Механизаторите били разтревожени от закъснението. Събират се и сами предлагат, без да се губи време, да започнат наторяване с машините. Ала се оказало, че тороразпръсквачките са повредени. Без някой да им възлага, без да чакат подкана, заемат се по мъжки и за кратко време ремонтирали девет тороразпръсквачки. С тях извършили предсеитбеното торене на всички площи. Почвата била подготвена за следващия цикъл — сеитбата, и тя започнала навреме. Ръководството на клоновото стопанство в Самуил е убедено, че средните добиви при тях ще бъдат около средните за окръга, а при някои култури и в някои участъци и над средните. Увереността им идва от обстоятелството, че всички селскостопански работи са извършени в предвидените от науката срокове, климатични условия и технологии.

Самоконтрол и самовзискателност, могъщ лост, който ще отвори рога на изобилието. Личността се очиства от своите недостатъци, укрепват у нея, получават по-нататъшно развитие чувствата за стопанственост, за трудова дисциплина, за опазване на придобитото, за високо качество на работата. В лозарската бригада на производствения участък в Гецово, Разградско, в миналото срещали най-големи трудности при прашенето на лозята със сяра, което се извършва нощем, след полунощ. Мнозина обещавали през деня, а през нощта почти никой не идвал в лозята и тази работа или не се извършвала, или се извършвала некачествено и ненавреме. Новата бригадна организация и тук преобразила нещата. Вече две години цялата бригада излиза нощем и пръска лозята със сяра, без да се чуят одумки.

Възбуждащият ефект на новата бригадна организация предизвика своеобразен стрес в социалното равновесие на колектива и на личността. Основният производствен колектив — бригадата, агрегатната група, придобиха по-голямо самочувствие в организацията на селскостопанското производство. Укрепва колективното чувство и отговорността за съдбата на поверената работа. По-бързи са реакциите към всички отрицателни явления и преди всичко към нарушенията на трудовата дисциплина, влошеното качество на работата, към лентяите, сметкаджиите, хитреците. Механизатор в една от бригадите в Лозница системно се напива и ту закъснява, ту отсъствува, ако пък отиде на блока, работи вяло, некачествено. Предупреждават го веднъж, но той продължава по същия път, като пренебрежително минава край подадената му ръка за помощ. Пък и не го е страх, веднъж ли—два пъти ли са го предупреждавали, добри хора са, ще му простят. Този път не му прощават. Бригадното събрание е категорично — пияният да се отстрани от бригадата. Решението на бригадното събрание съдържа високи нравствени критерии и преди всичко да не се позволи на безделниците, на ленивите, на недисциплинираните да получават за сметка на колектива, на обществото.

С новата бригадна организация значително се повиши и ролята на бригадното събрание, то беше извадено от досегашната монотонност и дребнотемие. Главна тема за коментар на събранието стана стопанската програма, проблемите на съревнованието, личното участие на всеки в производството. Партийните комитети в Гороцвет, в Самуил, градският комитет на Партията в Лозница поощриха динамичните процеси и изменения в бригадното събрание. Според Антон Илиев, секретар на общинския партиен комитет в Гороцвет, сегашното бригадно

Digitized by Google

събрание се утвърждава като висша проява на социалистическата демокрация, висока трибуна на комунисти, сдружени земеделци, безпартийни, действен орган за управление и самоуправление. Комунистите от лозарската бригада в квартал „Гецово" обсъждат предварително дневния ред на всяко бригадно събрание, за да се насочи то към основните проблеми на организацията на труда и на производството. Бригадното събрание в аграрно-промишления комплкс в Лозница дава възможност на хората, заети в селскостопанското производство, много по-активно да участвуват в управлението на това производство. Най-често се разискват въпроси на планирането на трудовата дисциплина, на квалификацията, на качеството на работата, на заплащането на труда. По този начин колективният форум на бригадата се превръща във важен момент, в работен цикъл от общия трудов процес. Съвсем правилно бюрата на първичните партийни организации предприемат мерки за по-нататъшно издигане ролята и авторитета на бригадното събрание като важна форма на управление и самоуправление, на контрол и самоконтрол.

Мнозина са на мнение, че и критиката е придобила по-конструктивен характер. Бригадното събрание познаваше критика изобщо, безадресна или подбудена от недобри чувства. Сега нейното острие е опряло в най-чувствителните места. Цялото събрание води диалог с отделния механизатор, спокоен диалог, с единствено желание да се помогне. Едва когато критиката не окаже нужното въздействие, тогава се предприемат икономически санкции и по-строги дисциплинарни мерки, включително до отстраняване от бригадата.

Бригадният колектив се заема, макар и все още нерешително, с една нова функция — да стане селекционер на способните, на можещите, на работливите, на качествениците. В миналото бригадата търпеше в своя състав и най-непохватните механизатори и общи работници. Търпеше ги, защото всички бяха на норми и всеки получаваше това, което изработваше през месеца или през годината. Сега обаче общият обем работа, опрян на стопанската сметка, възбуди критичния подход към приноса на всеки. В лозарската бригада в квартал „Гецово" бригадното събрание обсъжда състава на агрегатните групи. Правят отводи на недисциплинираните, на недобрите качественици. Събранието гласува и ги изключва от своя състав. Мнението, волята на болшинството при тях е неписан закон — неработоспособният, недисциплинираният се отстранява от агрегатната група и се изпраща на работа, която не изисква висока професионална квалификация. Всичко се върши в името на добрата организация на производството. Съществуват случаи, когато ръководството на бригадата проявява по-голяма търпимост, отколкото целия колектив. И тази непримиримост на колективите идва от порасналите отговорности и задължения, от новия начин на стимулиране. Щом колективът приеме годишната производствена програма, той вече разчита на всеки човек, на неговата квалификация, умение, трудови навици, защото стародавна истина е, че планът се изпълнява с действия, а не с бездействия. За онези, които биха помислили, че в случая егоизмът на индивида е прераснал в егоизъм на колектива, ще посочим множество факти на усилие на другарска взаимопомощ. Механизаторите сега овладяват допълнителни професии, за да си помагат във върховите моменти, каквито са жътвата, сеитбата и др. Двусменната и трисменната работа скъси разстоянията между хората. Механизаторът от първа смяна се старае да предаде на следващата смяна изправна, годна за работа машина. Защото задачата е обща, тя е на голямото семейство, наречено агрегатна група, бригада, защото от добрия край зависи и доброто възнаграждение. Чувството за съдружие и взаимопомощ на лозарите от производствения участък — квартал „Гецово" ги е подтикнало към интересна иниция-

Digitized by Google

тива. През свободното си време работят задружно в личните си стопанства. Помагат си по своя воля и по свое желание. И никой не се учудва, че започват всяка нова седмица, без някой да отсъствува от работа. По този начин интересите на личното стопанство и на общественото са се сближили, намерили са движение в една посока.

Социалната активност на колективите, възбудена от новата бригадна организация, придаде ускорение на съревнованието. Съревноват се всички, заети с трудова дейност. В аграрно-промишления комплекс се усъвършенствува системата за неговото организиране и отчитане, ала и от пръв поглед се забелязва едно по-плътно проявление на основните принципи на социалистическото съревнование. Организира се с широка гласност. Всяка агрегатна група, всеки механизатор получават определен обем работа за деня и за седмицата. Освен своите задачи механизаторът и колективът са осведомени за работата на останалите механизатори. Контролът и отчетът върви, така да се каже, по топлите следи на свършеното. Отчитат съревнованието в края на деня, в края на седмицата. Резултатите се обявяват на табло, поставено в бригадния стан. Основната цел на съревнованието е осъзната от всички — така да се работи, че да не се наруши ритъмът в селскостопанското производство. Според Марин Димитров, председател на аграрно-промишления комплекс в Лозница, новата бригадна организация е осигурила постоянен стабилен ритъм във всички видове работи. Ръководствата на производствените участъци, бригадирите разполагат с пълна информация кой, къде, какво работи, какво е свършено през деня и през седмицата, в кои участъци, на кои площи и на кои култури следва да се съсредоточат повече сили. Ритъм в работата на всички звена — на бригадното ръководство, на отделната агрегатна група, на производственика. Именно ритмичността, бихме я нарекли еднаквостта на приложение на всички принципи на производството, приучи хората на всекидневно трудополагане и се оказа едно от най-важните условия за укрепване на трудовата дисциплина. Ритмичността, възможна благодарение на добрата организация на труда, стабилността на вътрешната стопанска сметка укрепиха още повече доверието в партийното и стопанското ръководство. Хората вярват в реалното изпълнение на задачите и още, че за определен труд ще получат и определено възнаграждение. Миналата година в Самуил и в Лозница добивите от зърнените култури и от лозята бяха по-ниски от очакваните. За неблагополучието хората нямаха вина, те бяха положили всички грижи, стараха се като истински стопани, но бяха безсилни срещу неблагоприятните климатични условия. Ръководството реши да не намалява възнаграждението им. Това решение укрепи още повече вярата им. Доверието не е еднопосочно, то е взаимно, то върви от хората към ръководството и обратно. Доверието заедно с останалите фактори, породени от новата бригадна организация на труда, стоят в основата на социалната активност на личността. Безспорен е фактът, че днес селскостопанският труженик, механизатор, специалист, ръководител е по-добър стопанин от вчера. Ограниченото мислене, чиновническите предразсъдъци са преодолени от извисеното стопанско отношение към възложената работа .Значително порасна авторитетът на квалифицирания селскостопански работник. Укрепна неговият престиж в производството, неговото самочувствие в обществото. Мнозина от механизаторите в Лозница повишават квалификацията си, за да се подготвят за новите сложни и отговорни задачи на производството. Усвояват по няколко професии в курсовете, организирани от аграрно-промишления комплекс. По-добрата ритмичност в работата, стабилността на организацията на икономическите процеси, порасналото доверие към ръководството увеличиха броя на инициаторите, активизираха участието на личността в такива колективни форуми като бригадного съб-

Digitized by Google

рание, в живота на партийните организации, на профорганизациите, създават се активни личности в активни колективи.

ПРЕДПОСТАВКИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ЗАДАЧИТЕ

Първо. Социалистическата бригадна организация на труда не е схема за разпределение на хора и техника, която сама по себе си ще реши всички проблеми. Това е качествено нова производствено-социална единица, която може и пълноценно ще функционира само при съответствуващи планово-икономически и материални предпоставки. В доклада пред Националната партийна конференция другарят Тодор Живков подчерта: „Комплексното усъвършенствуване на социалистическата организация на труда изисква последователно да се прилага ленинският принцип на демократическия централизъм при планирането". И по-нататък, като разкрива огромната роля на трудовия колектив във формирането на плана, посочва, че ако се работи по необвързан балансов план, това би означавало да се работи без план. Ако се забравят тия постановки при изграждането и усъвършенствуването на бригадната организация, това би означавало още един път, като се декларират добри намерения и пренебрегне комплексният подход, да се обрече задачата на провал. Защото целта е да се издига и развива социалната активност на трудещите се, което не може да стане с грубо администриране, нестабилност на нормативните актове и опекунство.

Второ. Естонският научноизследователски институт по животновъдство и ветеринария разработи промишлена технология за млечного говедовъдство, удостоена с държавна награда на СССР. На базата на тази технология се развиха починът на знатната доячка Лейда Пейпс за високопроизводително използване на доилната техника. Институтът по механизация и електрификация на селското стопанство в Зерноград, Ростовска област, разработи технология за прибирането на реколтата, на базата на която се формира опитът на Ипатовски район през миналата година. Това е големият пример за възбуждащия ефект на науката, който не е усвоен от научните институти у нас. Нещо повече, ценни почини като този на механизаторите от АПК — Хайредин, Врачански окръг, за групово използване на техниката и на бригадата от с. Обнова, Плевенски окръг, за приложение на вътрешностопанската сметка не намериха своевременна научна обосновка и научно доразвитие. Точно тук трябва да видят своята голяма отговорност сега Министерството на земеделието и хранителната промишленост и ръководените от него научни звена.

Трето. Съвременната социалистическа организация на труда предявява нови изисквания и към социалистическото съревнование. Оказва се, че там където се прилага поточното и груповото използване на техниката, няма индивидуални рекордьори, но за сметка на това общата производителност е много по-голяма. В технологичната линия изявата на отделния труженик може да стане само чрез колектива и точно в това направление трябва да се търсят формите, критериите и показателите на социалистическото съревнование. Само така при новите условия то ще може да изиграе отговорната си роля за повдигане обществената производителност на труда и усъвършенствуване на социалните отношения.

Материалите за комплексната разработка „Организацията — мултипликатор на успехите" са написани от **Петко СТАМОВ, Димитър КРАЛЕВ** и **Йордан ХАДЖИЕВ** от списание „Партиен живот" и **Иван ИГНАТОВ** — партиен организатор на ОК на БКП — Пазарджик за района на гр. Септември.

Digitized by Google

ОБРАЗЦИ НА ЛЕНИНСКИ СТИЛ

След мемоарите за безпримерните подвизи на съветските хора на „Малката земя" по време на Великата отечествена война нашият читател вече може да се запознае с още един интересен и завладяващ труд на Леонид Илич Брежнев „Възраждане". Новата книга на генералния секретар на ЦК на КПСС и председател на президиума на Върховния съвет на СССР пресъздава в цялото им величие онези първи следвоенни години, когато съветските хора, бившите бойци, още не свалили войнишките шинели, възраждаха своята земя от руините и пепелищата на най-жестоката война, която им наложи фашистка Германия. Героизмът на фронта, когато те отстояваха съдбата на родината и завоеванията на социалистическата революция, продължава на фронта на труда. Страница след страница се разлиства онова, наложено от варварството на фашистките завоеватели следвоенно ежедневие на съветските хора, когато те отново изумиха света със своята дързост и размах, с чудесата на своя творчески и градивен гений. Пророчествата на фашистите, че ще са потребни 25 години, за да се заличат раните от войната, както и предвижданията на буржоазни специалисти, че е невъзможно да се възстанови на същото място един от първенците на съветската металургия „Запорожстал", показват колко късогледи са, колко далеч стоят от реалните възможности на народа и социализма представителите на стария строй. Възстановяването на страната завърши само за една петилетка. „Запорожстал" влезе в строя само за една година.

Нашият партиен читател вижда в описаните събития от тези години две вечно актуални истини — какви огромни творчески сили се таят в народа и как той може да направи възможно и от невъзможното, когато добре съзнава своите исторически цели и задачи. В този съзидателен мирен труд изпъква не по-малко, отколкото на фронта, на малката земя, ролята на главния мотор на тези победи, огромната направляваща и организаторска функция на Партията, на нейните дейци. Другарят Брежнев е показал **неувяхващи образци на приложението на ленинския стил на партийно ръководство, на творческото овладяване и майсторското реализиране на политическия подход в дейността на партийните кадри и органи в ръководството на икономиката, разкрил е изключителен размах и такт в работата с кадрите, силата на живия и непосредствен контакт с хората.** Тези образци — **уроци по ленинизъм** — са показани така непосредствено човешки, ярко, образно и завладяващо и са съпроводени с такива силни тео-

Digitized by Google

[illegible] обобщения на вече „Зелинядина“ [illegible] партия [illegible] [illegible] [illegible]

работа ще се подобри. Тъй като няма такава заповед за комуниста, която да е по-силна от заповедта на Партията."

Колко актуално звучат тези думи за нас сега, когато се заемаме с изпълнението на решенията на Националната партийна конференция. Не случайно другарят Тодор Живков, като очерта сложните въпроси на усъвършенстването на социалистическата организация на труда и плановото ръководство, дебело подчерта, че партийните органи и организации трябва да станат политически щабове за тяхното реализиране. Другарят Брежнев ни насочва: **трябва да се започне с усъвършенстването на вътрешнопартийната работа, със създаването на образцова организация, ред и дисциплина в партийните организации.** Постигнем ли това, ще създадем ред, организираност и отговорност и във всички сфери на обществения живот.

II

Особено силно във „Възраждане" е показан **характерът на политическото ръководство.**

„В партийната работа е нужен преди всичко политически анализ на обстановката. Тогава ще имаме подход и към стопанските въпроси". Това обобщение последва размишленията за мястото на секретаря на районния комитет — иначе добър и инициативен работник, но затънал до гуша в стопанските въпроси. Секретарят е крупен политически деец, представител на Централния комитет. Партийният работник не бива да измества съответните стопански органи, да се заема с тяхната текуща организаторска работа, с техните функции, не бива да ограничава отговорността им. Като разграничат функциите си със стопанските ръководства, партийните органи и организации същевременно съгласуват дейността си с тях, координирано, но с различни и специфични средства подхождат към изпълнението на едни и същи задачи. Не бива в нетърпящи отлагане грижи и спорове да се губи главното, политическата линия, перспективата. Без това няма успех.

Като червена нишка чрез цялата книга е показана **сърцевината на политическия подход — работата с хората.** Когато се изгражда язовирната стена на Днепрострой, много партийни дейци се заемат със снабдяване с материали, от което и сега не малко наши партийни работници се увличат. Първият секретар на областния комитет им изяснява, че значително по-важно е човекът, който издига язовирната стена, да разбере защо трябва да излива и трамбова бетон при двадесет градуса под нулата на височина четиридесет метра. Другата грижа е от масата хора да се създаде дружен колектив с висока целеустременост и непоклатима вяра в силите си. И с това насочва вниманието към сърцевината на партийния подход. Това е политическата и организаторската работа с хората, разясняването на политическата линия, убеждаването им в нейната правота и мобилизирането им за нейното реализиране. Тогава и циментът, и всичко останало ще се доставя по-бързо и работата ще върви значително по-добре. Сам авторът добре илюстрира със своите действия този подход. Той избягва да се вмесва в дребнави спорове, в малки текущи недостатъци. В един случай дори не дава заключение на горещите спорове, а добавя: разбрахте си задачата, отивайте и я изпълнявайте. Той насочва вниманието си към организационната и политическата работа, към състоянието на дисциплината, критиката и самокритиката, към съревнованието, което дава богати възможности за работа с хората, за мобилизиране на техните творчески сили. И сам показва как непосредствено да се общува с хората на работните им места, защото знае, че в такава обстановка може най-добре да ги опознае и да научи какво мислят и предлагат. В напрегнатите моменти цялата политическа работа трябва да се пренесе

Digitized by Google

ретически обобщения, че във „Възраждане“ всеки партиен и стопански ръководител може да намери богати изводи по много въпроси, които го вълнуват в многообразната му практика и са нагледни примери как да постъпва при различни жизнени ситуации.

I

В нашия печат трудът на другаря Леонид Илич Брежнев бе публикуван в момента, когато бяха отпечатани материалите на Националната партийна конференция за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката. Още началните страници сякаш дават картинно отговори на важните актуални въпроси, които нашата партия поставя сега в центъра на своето внимание. Другарят Брежнев ни запознава с първите свои стъпки на възстановяването на огромния металургически завод в Запорожие, където работят десетки хиляди хора, десетки организации. И още в началото пред него възниква **въпросът за организацията на работата, за организираността.**

„Умението да се намерят тези конкретни задачи, където с минимални разходи може да се постигне възможно най-големият и бърз ефект, умението да се пристъпи към решаването на всяка задача от гледна точка на крайния резултат — именно това е изкуството на планирането и изобщо на стопанското ръководство“ — обобщава своя опит от тези първи следвоенни мирни години авторът. Той, крупният политически ръководител, и партийният комитет стават политически щаб за усъвършенствуване на организацията на труда на огромния строителен обект, за въвеждане ред и съгласуваност в работата на многото заети в строежа организации.

„Ако няма график... ако нямаме в ръцете си средство, с чиято помощ да контролираме, да изискваме, да поощряваме, а ако се наложи и да наказваме, тогава не можем дори и да мислим за някакво рязко напредване в работата“ — казва той и по-нататък добавя: „Строгият денонощен график обединяваше работите, които се извършваха от различни управления, помагаше да се спазват твърдо определените срокове за пускане на обекта. Това беше наша обща победа.“ Тези графици са раздадени не само на всички ръководители, но и на майсторите, на отговорниците, партийните, профсъюзните и комсомолските работници, дори на журналистите, за да се създаде широка гласност на предстоящите задачи. „Едно е, когато човек само човърка из своя участък, без да подозира какво става наоколо, съвсем друго е, когато е осведомен за всичко, което става на строежа, и оценява ролята си в общия строй... Но, разбира се, работата не се изчерпва с въвеждането на графика. Трябваше да се постигне ежедневен контрол на спазването му и още веднъж широка и открита отчетност.“

В тези малко думи се крият прости, но много необходими обобщения, изходни позиции за всеки ръководен деец. Как и откъде да започне, как да организира работата, за да въведе строг ред, организираност, съгласуваност между много зависими звена, как да се избере главното направление, как да се съберат силите в „ударен юмрук“, за да се постигне успех.

Цялата тази мъдрост др. Брежнев е извлякъл като изводи за себе си и за другите, за да служат на сегашната ни работа. И най-вече умело в този сложен лабиринт от задачи той е съумял да покаже незаменимото място на Партията в тяхното решаване.

„Всеки от нас знае, че когато Партията иска да разреши някакъв сложен въпрос, тя засилва вътрешнопартийната работа. Ако на строежа има строга партийна дисциплина, то ние ще въведем ред и цялата

Digitized by Google

работа ще се подобри. Тъй като няма такава заповед за комуниста, която да е по-силна от заповедта на Партията."

Колко актуално звучат тези думи за нас сега, когато се заемаме с изпълнението на решенията на Националната партийна конференция. Не случайно другарят Тодор Живков, като очерта сложните въпроси на усъвършенстването на социалистическата организация на труда и плановото ръководство, дебело подчерта, че партийните органи и организации трябва да станат политически щабове за тяхното реализиране. Другарят Брежнев ни насочва: **трябва да се започне с усъвършенстването на вътрешнопартийната работа, със създаването на образцова организация, ред и дисциплина в партийните организации.** Постигнем ли това, ще създадем ред, организираност и отговорност и във всички сфери на обществения живот.

II

Особено силно във „Възраждане" е показан **характерът на политическото ръководство.**

„В партийната работа е нужен преди всичко политически анализ на обстановката. Тогава ще имаме подход и към стопанските въпроси". Това обобщение последва размишленията за мястото на секретаря на районния комитет — иначе добър и инициативен работник, но затънал до гуша в стопанските въпроси. Секретарят е крупен политически деец, представител на Централния комитет. Партийният работник не бива да измества съответните стопански органи, да се заема с тяхната текуща организаторска работа, с техните функции, не бива да ограничава отговорността им. Като разграничат функциите си със стопанските ръководства, партийните органи и организации същевременно съгласуват дейността си с тях, координирано, но с различни и специфични средства подхождат към изпълнението на едни и същи задачи. Не бива в нетърпящи отлагане грижи и спорове да се губи главното, политическата линия, перспективата. Без това няма успех.

Като червена нишка чрез цялата книга е показана **сърцевината на политическия подход — работата с хората.** Когато се изгражда язовирната стена на Днепрострой, много партийни дейци се заемат със снабдяване с материали, от което и сега не малко наши партийни работници се увличат. Първият секретар на областния комитет им изяснява, че значително по-важно е човекът, който издига язовирната стена, да разбере защо трябва да излива и трамбова бетон при двадесет градуса под нулата на височина четиридесет метра. Другата грижа е от масата хора да се създаде дружен колектив с висока целеустременост и непоклатима вяра в силите си. И с това насочва вниманието към сърцевината на партийния подход. Това е политическата и организаторската работа с хората, разясняването на политическата линия, убеждаването им в нейната правота и мобилизирането им за нейното реализиране. Тогава и циментът, и всичко останало ще се доставя по-бързо и работата ще върви значително по-добре. Сам авторът добре илюстрира със своите действия този подход. Той избягва да се вмесва в дребнави спорове, в малки текущи недостатъци. В един случай дори не дава заключение на горещите спорове, а добавя: разбрахте си задачата, отивайте и я изпълнявайте. Той насочва вниманието си към организационната и политическата работа, към състоянието на дисциплината, критиката и самокритиката, към съревнованието, което дава богати възможности за работа с хората, за мобилизиране на техните творчески сили. И сам показва как непосредствено да се общува с хората на работните им места, защото знае, че в такава обстановка може най-добре да ги опознае и да научи какво мислят и предлагат. В напрегнатите моменти цялата политическа работа трябва да се пренесе

Digitized by Google

на обектите. Този болшевишки стил се разкрива страница след страница все по-ярко и по-ярко. Ние виждаме отговорният партиен ръководител, когато пристига в завода, да отива най-напред на площадката при работниците вместо в канцеларията, където го чакат.

„Ще поговоря с една бригада, с друга, ще се срещна с пещарите, стоманолеярите, прокатчиците, ще обядвам с тях в заводския стол и те ще ми кажат с пълна откровеност това, което не биха ми казали в официална обстановка."

Разкрита е една изключителна ленинска мъдрост, черта на ленинския стил. Когато хората видят, че партийният работник общува с тях, че интересът му към тяхната работа не е престорен, че той получава удоволствие от такива срещи, работниците си разтварят душата. **Няма по-силно средство за партийно въздействие от индивидуалната работа с хората, от личния контакт с тях.** Това е едно от най-важните средства за засилване връзките на Партията с масите, да се почерпят идеи от народния ум и да им се въздействува да разберат и прегърнат партийната правда и да я реализират с максимално напрежение на своето творчество и сили.

III

Политическото ръководство се представя твърде богато и с още една съществена страна — **работата с кадрите.**

„Въпросът за ръководството — това е въпросът за кадрите — ето принципа, който ни ръководеше в работата" — казва Леонид Илич. И дава най-ярки образци на ленински подход към златния капитал на Партията, при който не се подменят или изместват кадрите, не се създава около тях обстановка на страх, а се ограждат от доброжелателство, окрилят се мислещите и творците, новаторите, поощряват се смелите, дръзновените хора, проявява се взискателност. „Ние не трябваше да сковаваме, а напротив, да поддържаме широката инициатива. В тези напрегнати условия без новаторство, без активни търсения ние нищо не бихме постигнали." Когато на творците е даден широк път, когато намерят подкрепа и защита, те не се страхуват да предприемат и обмислен, но оправдан риск. В такава обстановка се решават успешно толкова сложни въпроси, които наглед са немислими, какъвто е случаят с изправянето на наклонената доменна пещ, без тя да се разрушава и строи отново. Работата, която изисква два месеца, е свършена за пет и половина часа и на държавата са спестени повече от един милион рубли.

Особено силно е показано тактичното, внимателно отношение към кадрите, старанието да не се оскърбят, да не се накърни човешкото им достойнство. „Даже когато си в противоречие с някого по принципен въпрос, по човешки трябва да се стараеш да не го поставиш на тясно и да не го унижиш...Аз разбрах, че емоциите трябва да се сдържат, че на поста, на който ме е издигнала Партията, нямам право на необмислени думи. Когато събирах хората на съвещание, действително се съветвах с тях, давах възможност на всекиго да изкаже мнението си и не бързах да кажа моето. Защото има и такива другари — уловят „началническата" гледна точка и край, друго мнение вече не можеш да чуеш." Колко много въпроси са решени с изключителен такт — и осигуряването на транспорт в помощ на селското стопанство, и построяването на закрити хармани, и производството на квас, и преодоляването на порочното мнение да се хабят средствата за строеж на примитивни евтини жилища. Партийният ръководител не ругае, той убеждава умно, възпитава, ако е нужно, ще заведе хората да видят, да се поучат, знаейки, че е много по-силно веднъж да видиш, отколкото сто пъти да чуеш.

Digitized by Google

„Партийният ръководител трябва да приема другарите си по работа такива, каквито са. Той трябва да познава обезателно техните слабости, но трябва да вижда и насочва в полза на работата положителните им страни... Ако човек познава работата си и е предан на нея, ако работи за общото благо, той трябва да бъде подкрепен. Целта е една: да се поправя, да се коригира, да се възпитава работникът, а не да се сломи."

Този извод е направен въз основа на конкретни жизнени ситуации, когато се налага на първия секретар да работи с опитни, но понякога губещи чувство за реалност, груби и надменни кадри.

За работата с кадрите нашите партийни дейци могат да намерят в книгата наистина богат материал за размишления, за осмисляне на своя подход. Те ще се научат на умение как по ленински да се грижат за кадрите, как да ги подкрепят и да проявяват взискателност, как да вникват в секрета на работата им и да направят всичко след това опитът им да не остане тайна, а да се разпространи най-широко.

IV

Другарят Брежнев не е отминал без внимание и един такъв кардинален въпрос като **ролята на критиката и отношението към нея.** Известно е, че Единадесетият конгрес на нашата партия отдели изключително място на критиката като на една от закономерностите на нашето развитие. В труда на другаря Брежнев тази роля е показана не помпозно, не абстрактно, а с най-обикновени думи и в нейната най-непосредствена жизнена роля.

„Ако днес ние се стремим да постигнем висока, бих казал изключително висока организираност — ако искаме да заздравим дисциплината на всички равнища — трудовата дисциплина, технологическата дисциплина, плановата дисциплина, то на нас ни е необходим заинтересован, внимателен, критичен поглед върху състоянието на нещата. Той ще ни помогне да осигурим необходимия обществено-политически климат. Климат, който да поражда стремежа да се работи по-ефективно, по-производително, по-добре, който създава обстановка на нетърпимост към лентяите и онези, които безпричинно не се явяват на работа, към всяка проява на нехайство и безстопанственост, на хвърляне прах в очите и лъжливо отчитане."

По-ясно, по-точно и по-разбрано едва ли би могла да се покаже многостранната роля на критиката.

И веднага този извод е преведен на езика на партийната работа: как да посрещаме, как да се отнасяме към критиката, как да я използваме за подобряване на работата.

„Ще ви кажа честно — с изключителна откровеност споделя авторът, — възприемах я тежко, но сигурно другояче не може и да бъде. Критиката не е шоколад, та да я обичаме. Само лекомисленият, празният човек може да слуша упреци, да се подсмива и веднага да ги изхвърля от главата си."

От тази откровена изповед авторът прави голямото обобщение — че „критиката създава у истинските болшевики настойчивост, поражда разпаленост, стремеж да се работи по-добре", че „да се пази ръководителят от критика, значи да се погуби. Онзи, който престава да възприема критиката, е загубен за делото".

Изобилието на критични бележки не е белег, че състоянието на работата е лошо, а тъкмо обратното, колкото по-голяма е откритата явна критика, толкова по-добре върви работата. Важното е да се даде простор на критиката. Тя може да бъде и остра, но което е особено важно, след това отношенията между хората, между кадрите трябва

Digitized by Google

да се запазят такива, каквито са си били, да не се изменя отношението към онези, които критикуват. Когато се критикува, да се изтъква не само лошото у критикувания, но и онова, за което го ценим. Същевременно да се взима определено отношение към онези, които потискат критиката.

Само такова отношение към критиката може да служи на делото. Само така тя ще поражда неспокойство, а то ще се преражда в инициатива. Само така критиката ще бъде действително реална движеща сила в нашето развитие напред.

— — — —

Книгата на другаря Брежнев „Възраждане" можем да наречем просто — **нагледна наука за политическо ръководство.** В нея спомените сякаш са само градивният елемент, за да се направят големите изводи и заключения за мястото и ролята на политическия ръководен деец. В завладяващите със своята непосредственост и с патоса на следвоенните години спомени нашият партиен ръководител ще намери преди всичко отговор на това, какво представлява сложното изкуство да се ръководи и как, преведено на обикновения език на практиката, да се овладее и прилага то. В тях са осмислени и продължени славните традиции на Ленинската партия да дава прости и ясни отговори и на най-сложните въпроси на партийната работа, да я обогатява с нови и нови изводи, да реализира още по-добре ръководната роля на Партията в живота.

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО МЕЖДУ ОБЩЕСТВЕНИТЕ НАУКИ И ПАРТИЙНОТО СТРОИТЕЛСТВО

к. и. н. ДИМИТЪР АНАНИЕВ

Партийното строителство е обществена наука, която функционира и се развива в неразделна връзка и единство с останалите клонове и раздели на обществознанието. Тази връзка и единство беше още веднъж подчертана в Решението на Политбюро на ЦК на БКП за подобряване на работата в областта на партийното строителство, което задължава „в научноизследователската работа по партийно строителство да се използват най-пълно постиженията и методите на другите науки и особено на марксистко-ленинската философия, политическата икономия, научния комунизъм, историята на БКП, на КПСС и на международното комунистическо и работническо движение, социологията, психологията, педагогиката, на теорията на управлението и пр."[1]

В сложния комплекс от взаимни връзки и взаимодействия особено място заемат взаимоотношенията между партийното строителство и философията, политическата икономия, научния комунизъм и историята на Партията. Това обосновава предмета и конкретното съдържание

[1] Сп. „Партиен живот", кн. 8, 1975, с. 7.

Digitized by Google

на настоящата статия. Ние ограничаваме изследването само в рамките на правите и обратните връзки между тези науки на равнището на законите и категориите, без да засягаме проблемите на взаимодействието, свързани с предметите, методите и практиката.

Връзките и взаимодействието между трите съставни части на марксизма-ленинизма, историята на Партията и партийното строителство имат сложен и многостранен характер. Те не бива да се разглеждат опростено и еднолинейно. Марксизмът-ленинизмът дава на партийното строителство общотеоретически и общометодологически знания, научни категории и методи, които му позволяват да прави анализ и да осмисля партийната практика, да уточнява, обогатява и развива своята проблематика и категориен апарат, да проверява качеството и ефективността на използваните познавателни методи. Трите съставни части на марксизма-ленинизма служат за философско, икономическо и социално-политическо обосноваване на предмета на партийното строителство като наука. В това си качество те са негова най-дълбока и най-широка общотеоретическа, общометодологическа и мирогледна основа. Като осмисля теоретически обществените явления и процеси, тенденциите на тяхното развитие, марксизмът-ленинизмът въоръжава партийното строителство с идеи, постановки и изводи, които способствуват то да прониква все по-дълбоко в закономерностите на ръководната дейност и вътрешния живот на Партията, в механизма на тяхното проявление, действие и практическо използване.

От друга страна партийното строителство допълва и задълбочава познанията за общата картина на обществения живот, която разкриват марксистко-ленинската философия, политическата икономия и научният комунизъм. Неговите научни изводи, основни положения и категории за Партията допринасят марксизмът-ленинизмът все по-пълно и всестранно да отразява живота на обществото, теоретически да осмисля цялостния механизъм на неговото функциониране и развитие, да обогатява философските, икономическите и социално-политическите си възгледи. Това е напълно обяснимо, като се има предвид, че партийното строителство изучава закономерностите на развитието и функционирането на Партията, т. е. на съединението на марксизма-ленинизма с работническото движение.

1. ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО И ФИЛОСОФИЯ

Връзките и взаимодействието между партийното строителство и философията са двустранни. Те се реализират по пътя на прякото използване на резултатите от философското познание в изследванията по партийно строителство. Тази страна на връзките и взаимодействието е по-развита и по-лесно осъществима. И това е естествено, като се има предвид ролята на марксистко-ленинската философия в процеса на познанието. За всички частни науки тя има методологически функции, т. е. тя е всеобщ и универсален метод на познание. Такава роля тя изпълнява и по отношение на науката партийно строителство. Марксистко-ленинската философия дава на партийното строителство научни знания и характеристики на общите закономерности на общественото развитие, които позволяват да се проникне в същността на партийните явления, да се определи предметът на партийното строителство, съдържанието на категориите му. С нейна помощ се разкрива материалистическата същност на Партията като конкретно проявление на социалната форма на движение на материята, изясняват се основните функции и роля на партийното строителство, поставя се системата, структурата и логиката на нейния познавателен процес в съответ-

Digitized by Google

ствие с диалектико-материалистическите закони, обяснява се характерът на най-общите му връзки с другите науки.

Приложението на диалектическите научни закони в партийното строителство позволява Партията да се разглежда като закономерно изменящо се явление, което се саморазвива върху основата на разрешаването на вътрешни противоречия. Измененията в ръководната дейност и вътрешния живот на Партията се разкриват като непрекъснат и възходящ процес на усъвършенствуване и развитие, на постепенно отмиране на старите и възникване на нови форми и методи на дейност. Марксистко-ленинската диалектика дава възможност на партийното строителство критично да анализира натрупания партиен опит, да го използва творчески и държи строга сметка за изменилите се условия и новите задачи.

Категориите на философията „съзнание и битие", „единично и общо", „съдържание и форма", „същност и явление"; „причина и следствие", „необходимост и случайност", „възможност и действителност" позволяват на партийното строителство по-пълно да отрази и разкрие обективните общи черти и връзки, страни и свойства на партийното ръководство и вътрешнопартиен живот, да определи взаимозависимостите и закономерностите на тяхното развитие, да очертае мястото и ролята на сложната мрежа от явления в обществото.

Най-общите закони на общественото развитие, открити от историческия материализъм, като: определящата роля на производителните сили по отношение на производствените отношения, активната роля на производствените отношения по отношение на производителните сили, определящата роля на общественото битие спрямо общественото съзнание, активното въздействие на общественото съзнание върху общественото битие, определящата роля на базата спрямо надстройката, определящата роля на начина на производството в развитието на обществото, решаващата при определени обективни условия роля на прогресивния субективен фактор в развитието на обществото и други се използват от партийното строителство, за да обоснове, че Партията има обективна логика на развитие и е продукт на разгръщащата се класова борба на работническата класа, в която изпълнява ролята на политически представител, изразител и защитник на нейните коренни интереси, челен, съзнателен и организиран отряд, висша форма на класова организация, въплощение на интернационализма.

Изводите на историческия материализъм служат за философско обосноваване на нарастващата ръководна и направляваща роля на Комунистическата партия в изграждането на социализма и комунизма. Само върху основата на закономерността за решаващата роля на народните маси в общественото развитие могат правилно и цялостно да бъдат разкрити същността и функциите на организаторската и идеологическата дейност на Партията, постоянно да се укрепват и развиват нейните връзки с масите, да се развива активността и привличат трудещите се в управлението на обществото, непрекъснато да се разширява вътрешнопартийната и социалистическата демокрация. Учението на историческия материализъм за ролята на личността в историята е ключ към научното разбиране и определяне на закономерностите за членството в Партията и за дейността ѝ по подбора, обучението и възпитанието на ръководните кадри. Закономерностите на взаимодействие между общественото битие и общественото съзнание са теоретическата основа за обяснение на активната роля на идеологическата работа на Партията в развитието на обществото и на връзките между обществена среда и идеологическа дейност.

Партийното строителство не само изпитва мощното и все по-на-

Digitized by Google

растващо влияние на философията. На свой ред неговите частнонаучни изследвания оказват определено положително въздействие върху философията. Разбира се, то не е така ярко и забележимо, но макар опосредствувано и свързано с други фактори, съществува. Вън от съмнение е, че отразената от партийното строителство диалектика на развитие на комунистическите партии, теоретически осмисленият им богат и разнообразен живот способствуват за разширяване конкретното съдържание на законите и категориите на философията, поставят нови проблеми за изучаване диалектиката на съвременното социално развитие. Конкретните обобщения на партийното строителство за ръководната дейност на Партията и нейния вътрешен живот са богат фактически материал, от който философията може да прави нови теоретически изводи, да уточнява специфичното проявление на закономерностите на общественото развитие и особено на техните социално-икономически и политически механизми на действие. Влиянието на партийното строителство върху философията ще нараства заедно с неговото укрепване и развитие като частна теоретическа обществена наука. Това налага да се укрепва и разширява сътрудничеството между научните работници за още по-дълбоко философско обосноваване на партийните явления.

2. ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО И ПОЛИТИЧЕСКА ИКОНОМИЯ

Марксистко-ленинската политическа икономия е най-дълбоката политико-икономическа обосновка на партийното строителство. Без да се опира на икономическите закономерности в общественото развитие, партийното строителство не би могло напълно да разкрие пружините и мотивите на партийната дейност.

Взаимодействието между тези науки е отражение на взаимовръзката между техните обекти на изследване. Партията е най-тясно и непосредствено свързана с икономическите отношения. Нейната политика и ръководна дейност са концентриран израз на икономиката. Още В. И. Ленин изискваше „да изследваме икономическите, класовите основи на партиите, да изучаваме обективната политическа обстановка, която ще предреши значението и изхода на тяхната политическа дейност“[1]. Оттук необходимостта партийното строителство да отчита и да се опира върху знанията за закономерностите, които дава политическата икономия, за да изяснява по-пълно диалектическото взаимодействие между Партията като субект и икономиката като обект на партийното ръководство.

Законите и категориите на политическата икономия на капитализма, които разкриват и отразяват буржоазните производствени отношения и механизма на капиталистическата експлоатация, позволяват на партийното строителство да обоснове ролята, мястото и тенденциите на развитие на главната социална база на Партията — работническата класа и свързаните с това проблеми за членството в Партията. Политико-икономическият анализ дава на партийното строителство доказателства за икономическите предпоставки на организираността, дисциплинираността, колективизма на работническата класа.

От особено значение за партийното строителство са теоретическите положения на политическата икономия на социализма. В социалистическото общество ръководната роля на Партията е най-важният фактор за правилно и възходящо икономическо развитие. С превръ-

[1] В. И. Ленин. Съч., т. 10, с. 217.

Digitized by Google

щането на средствата за производство в собственост на народа основната дейност на Партията се насочва към развитието на производителните сили и усъвършенствуване на производствените отношения, към създаването на материално-техническата база на социализма и комунизма, към все по-пълно задоволяване на материалните и духовните потребности на трудещите се. Затова приложението на знанията, които политическата икономия на социализма дава за системата от общи и специфични икономически закони на социализма, за тяхната природа, действие и взаимодействие се превръщат в необходимо условие за високото научно равнище на партийното ръководство на икономиката и за обосноваността на икономическата политика на Партията. Политическата икономия на социализма помага на партийното строителство да разглежда използването на икономическите закони в неразделна връзка с мобилизирането на трудовата и политическата активност на народните маси. Тя способствува на партийното ръководство да избира и привежда в действие всички лостове, необходими за планомерния и непрекъснат процес на разширеното социалистическо възпроизводство, за повишаване на неговата ефективност върху основата на максимални икономии на трудови, материални и финансови ресурси.

От своя страна системата от знания, които дава партийното строителство, обогатява редица страни от законите и категориите на политическата икономия. Преди всичко партийното строителство въоръжава политическата икономия със знания за ролята на Партията във възпроизводствения процес и за механизма на партийното въздействие за изменение на икономическите отношения. Чрез изучаването на основните принципи на партийното ръководство на икономиката, които отразяват изискванията на обективните социологически и икономически закони, партийното строителство способствува тяхното последователно прилагане, предпазва от прояви на субективизъм, волунтаризъм и прибързаност в ръководството на икономиката.

3. ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО И НАУЧЕН КОМУНИЗЪМ

Между партийното строителство и научния комунизъм съществуват тесни и разностранни връзки. Те отразяват тясната взаимозависимост, която съществува между предметите на техните изследвания. Като наука за социално-политическите закономерности на класовата борба на пролетариата и социалистическата революция, за построяването на социализма и комунизма, научният комунизъм въоръжава партийното строителство със социално-политическо верую и с политическите цели и идеали на марксизма-ленинизма. Закономерностите и принципите, изучавани от научния комунизъм, са непосредствената научна основа на партийното строителство. Партийното строителство е по-нататъшна конкретизация, допълване и задълбочаване на учението за Партията, за международното комунистическо движение, за ръководната роля на Партията в системата на диктатурата на пролетариата и в политическата организация на социалистическото общество. Научният комунизъм обобщава най-съществените общозначими и главни черти, функции и характеристики на Партията като национален отряд в интернационалното комунистическо движение и като ръководна сила на субективния фактор, чието историческо призвание е да изгради безкласовото комунистическо общество.

Научният комунизъм разглежда Партията като средство, инструмент или оръдие за извършване на социалистическата революция и за построяването на комунизма, обосновава нейното обективно място и

Digitized by Google

роля в подготовката и организацията на социалните сили и политическата армия, които ще извършат това. Като изхожда от тази социално-политическа обосновка, партийното строителство съсредоточава своето внимание към изучаване на закономерностите на ръководната дейност и самоуправлението на вътрешния живот на Партията, към разкриване на цялостния механизъм, с помощта на който самата Партия поддържа и възпроизвежда своята боеготовност на високо равнище и осъществява ръководната си роля в държавата и обществото. Следователно партийното строителство изследва специфичните закономерности на развитие на една сравнително ограничена сфера от социалния живот — партийния живот и ръководство. То съзнателно отделя от целокупния обществен живот една нетова особено важна страна — партийния живот и ръководство, и я изучава в относителна изолация от другите страни, които в даденя случай са или несъществени, или се намират по-далече по отношение на отделната страна. В този смисъл може да се каже, че партийното строителство изучава онзи „етаж" от общественото здание и от политическата надстройка, който се намира най-близо и непосредствено до икономическата база.[1] При това то изучава закономерностите на развитие и функциониране на Партията в тясна връзка с най-общите закони на целокупното обществено развитие, действуващи във всички обществено-икономически формации и опознавани от историческия материализъм, както и с тези специфични закономерности на възникване, изграждане и развитие на комунистическата формация, които са предмет на изследване от научния комунизъм.

Натрупаните върху основата на осмисляне и обобщаване на партийната практика знания от партийното строителство помагат на научния комунизъм да разширява и задълбочава социално-политическите си възгледи за Партията, да определя нейното място и роля за решаване на най-важните и актуални проблеми на социалистическото и комунистическото строителство. По-високата степен на конкретност на знанията за Партията, които дава партийното строителство, са необходима предпоставка за развитие на научния комунизъм.

4. ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО И ИСТОРИЯ НА ПАРТИЯТА

За определяне на мястото и ролята на партийното строителство сред обществените науки особен интерес представлява разкриването на връзките и взаимоотношението му с историята на Партията. Това се обяснява отчасти с наличието на много нерешени въпроси във взаимоотношенията между тези две науки, които още повече се усложняват от непреодоленя стремеж, от една страна, да се подмени партийното строителство с историята на Партията, а от друга страна, да се слеят историята на Партията с партийното строителство. Правят се опити в името на близостта и единството на тези науки да се прикрие качествената разлика между тях като две различни форми на научно познание.

Последователното научно решение за взаимоотношенията между партийно строителство и история на Партията е възможно върху базата на марксистко-ленинското учение за диалектическото единство на логическата и историческа форма на познанието. Въпросът се свежда до характера на науката партийно строителство: теоретическа или историческа наука е тя? Отговорът на този въпрос има първостепенно

[1] Б. М. Кедров, История и социология, М., 1964, стр. 110—111.

Digitized by Google

значение за по-нататъшното развитие и утвърждаване на партийното строителство като самостоятелна наука и за разгръщане на по-активна научноизследователска работа в тази област.

Разглеждането на взаимоотношенията между партийно строителство и история на Партията трябва да започне с разкриване на техните допирни точки и сходни черти. Преди всичко заслужава внимание фактът на пълно съвпадение на техните обекти на изследване. И двете науки изследват процеса на функциониране и развитие на Партията, протичането на партийната дейност и ръководство. Те изучават закономерностите на развитие на Партията, които са израз на материалната същност на партийния живот. Това е най-дълбоката обективна основа на тяхната общност и единство.

Исторически нещата се сложиха така, че партийното строителство се разви в лоното на партийната история и там получи разработване на основните си понятия и категории. Това, естествено, укрепи единството между тях и способствува за натрупването на необходимите знания за отделянето на партийното строителство като самостоятелна наука. И сега в историята на Партията партийното строителство намира фактически материал, обобщения и наблюдения, без които е невъзможно да се обосноват закономерностите на развитие и функциониране на Партията. В същото време знанията, които дава партийното строителство, са необходими на историята на Партията, за да си изясни същността на закономерностите на развитието на Партията, теоретическия модел на тяхното действие и проявление, материалните фактори и обективните изисквания на партийната дейност и ръководство. Историята на Партията, като се опира на теоретическите изводи на партийното строителство, разкрива тяхното конкретно приложение в различните периоди от развитието на Партията.

Тясната връзка между историята на Партията и партийното строителство не може да заличи и не заличава качествената разлика между тях. Те са специфични и относително самостоятелни науки, които се диференцират както по своя предмет, така и по методите на изследване. Това не бива да се премълчава, нито пък да се преувеличава. Първата съществена разлика между тях е, че при наличието на един и същ обект те имат нееднакви предмети на изследване. А това на свой ред е следствие от това, че те са две форми на научно познание на закономерностите на развитие и функциониране на Партията. Известно е, че диалектиката на социалния процес има както своя логика на развитие, така и своя конкретна история.[1] Отразяването и духовното усвояване на тази диалектика може да се извърши чрез две форми на научно познание, теоретическа и историческа. Това означава, че всяко обективно-реално обществено явление може и трябва да бъде изучено и представено двояко: първо, в неговия „абстрактен", „идеално-среден" и „чист" от случайни форми на проявление вид и второ, в неговото конкретно-хронологично протичане.[2] Така е и с Партията. Нейният живот и ръководна дейност имат своя вътрешна логика на развитие и конкретно-хронологически ред на протичане. Когато закономерностите на развитие и функциониране на Партията са представени в „чист", „абстрактен" и „идеално-среден" вид, получаваме теоретическа форма на научно познание за Партията. Когато те се изучават и представят в своята хронология и конкретност, се получава историческа форма на научно познание за Партията.

---

[1] К. Маркс и Ф. Енгелс, Съч., т. 13, с. 449; В. И. Ленин, Съч., т. 4, с. 69—80, т. 28, с. 233—250.

[2] Н. Стефанов, Въпроси на методологията на историческата наука, С., 1962, с. 14; В. Добрянов, Теория и история, С., 1965, с. 24; Н. Яхиел, Социология и наука С., 1975, с. 357.

Digitized by Google

Партийното строителство е частна теоретическа наука, която отразява закономерностите на партийния живот и партийното ръководство на обществото в техния „чист", „абстрактен" и „идеално-среден" вид. Тя дава теоретическо познание за явленията и процесите в Партията и за взаимоотношенията ѝ с обществото, изобразява ги в освободена от случайностите форма,[1] набелязва в тях само „основното, общото"[2], извършва „коригирано отражение"[3] на партийната действителност. Съдържанието на това познание се разкрива чрез абстрактни понятия и категории, които въплъщават богатството на същественото и общото, както и на конкретното, единичното и особеното от характеристиката на партийните явления и процеси, свеждат ги до техния „най-общ мисловен израз"[4]. Това не е абстрактно теоретизиране, оставящо вън от погледа си практическите въпроси от вътрешния живот и ръководната дейност на Партията, а сериозно и дълбоко обобщаване на партийната практика, осмисляне на фактите, доказателственото им обяснение и систематизиране.

Историята на Партията в отличие от партийното строителство има работа със закономерностите на развитие и функциониране на Партията не в техния „чист" логико-абстрактен вид, а в тяхното хронологическо, конкретно-историческо проявление и протичане за отделни епохи и периоди, за отделни направления от партийната дейност и ръководство. Предмет на тази наука не са нито само обективните закономерности на развитието, нито само явленията и формите на проявление на закономерностите, а обективният закономерен ход на историческото развитие в конкретно-хронологическа форма.[5] Историята на Партията разкрива действието на обективните закономерности на развитието и функционирането на Партията по такъв начин и в такъв вид, че се запазва конкретно-хронологическата форма на закономерния им ход. На равнището на историческия синтез историята на Партията се изучава, описва и обяснява така, че в отделните факти се разкрива общото и закономерното, а самите факти като явления на историческия процес са израз и проявление на обективните закономерности.[6]

От първото отличие непосредствено произтича и второто. Партийното строителство и историята на Партията имат различен характер и степен на обобщение. Първото използва преимуществено логико-абстрактната степен на обобщение, а втората — конкретно-историческата. От това не могат да се правят заключения, че историята на Партията е на емпирическо равнище на познанието, а партийното строителство на абстрактно равнище. Подобни опити са лишени от всякакво научно основание и противоречат на обективната истина. Историята на Партията не е просто емпирично описание и обяснение на хронологията на развитието. Тя разкрива същността на историческия процес и неговите закономерности в конкретно-историческа форма. Тази форма на познание няма нищо общо с илюстративността и посредственото коментиране на фактите. В същото време партийното строителство не е и не може да бъде абстрактна умозрителна теория, която отразява някаква нереална логика, стояща вън и независимо от конкретните събития и факти. То е най-дълбоко отражение на логиката на самата конкретна история на Партията. Партийното строителство

---

[1] К. Маркс и Ф. Енгелс, Съч., т. 23, с. 8.
[2] В. И. Ленин, Съч., т. 24, с. 27—28.
[3] К. Маркс и Ф. Енгелс, Съч., т. 13, с. 499.
[4] Пак там, с. 178.
[5] Н. Стефанов, Въпроси на методологията на историческата наука, С., 1962, с. 26.
[6] Методологические проблемы историко-партийной науки, К., 1976, с. 30.

Digitized by Google

изучава историческите факти, събития и обобщения не сами за себе си, а като форма на проявление на закономерностите в различни периоди от историята на Партията.

На трето място партийното строителство и историята на Партията се отличават и по мащабите на опита, който обобщават и осмислят. Историята на Партията е непосредствено обобщение на историята и практиката на една партия в отделни периоди от историческото ѝ развитие. Партийното строителство осмисля опита на всички партии от комунистическото и работническото движение. Няма и не може да има национални партийни строителства. По своята същност и значение то е универсално и интернационално. Същевременно конкретните истории на всички партии са различни по своята своеобразност и специфичност, което е предпоставка те да са толкова, колкото са комунистическите партии в света. Интернационалният характер на партийното строителство създава условия в отделните истории на марксистко-ленинските партии да преобладават интернационално общите черти наред с националноспецифичните. В това отношение историята на Комунистическата партия на Съветския съюз е най-пълното въплъщение и образец на приложение на общите закономерности на развитие и функциониране на партиите от марксистко-ленински тип. Затова и главното съдържание от историческия опит на Комунистическата партия на Съветския съюз са интернационално общите черти, които неизбежно се повтарят в историите на другите братски партии.

Четвърто отличие между партийното строителство и историята на Партията е, че основното и централното в едното е съвременността, а в другото миналото. Партийното строителство отделя най-голямо внимание за обосноваване на основните съвременни тенденции и за прогнозиране на перспективите в развитието и функционирането на Партията. На свой ред историята на Партията описва, обяснява и анализира миналото на Партията, разбира се, от съвременни позиции и с оглед на перспективите на развитие. Разбира се, че това деление е условно, защото и в едната, и в другата наука има минало, съвременност и бъдеще, но тук се касае до това, какво преобладава и господствува в тях.

* * *

Направеният анализ на мястото на партийното строителство сред трите съставни части на марксизма-ленинизма и историята на Партията дава нагледна представа за основателността на борбата на БКП да се преодолее изоставането на партийното строителство от другите обществени науки и да се издигне неговото идейно-теоретическо равнище. Оформянето и развитието на този клон от обществознанието не е породено от субективистични желания и стремежи, а отразява определени практически потребности. Тези процеси са отражение на голямото значение, което имат теоретическите знания за развитието и функционирането на Партията в живота на социалистическото общество, за неговото постъпателно развитие по посока към комунизма.

Digitized by Google

ЧЕРТИ ОТ ОБРАЗА НА ГЕОРГИ ДИМИТРОВ

96 години
от неговото рождение

Нашата партия десетилетия е изковавала у комунистите ценни революционни добродетели, които са наш огромен капитал. Един от титаните на Партията, изграден като цялостна комунистическа личност, е Георги Димитров.

С цел да посочим онези черти от личността на Димитров, които имат изключително значение за възпитанието на комунистите и особено на кадрите днес, направихме извадки от двутомното издание спомени за Георги Димитров.[1]

„Рядко съм срещал комунист, чиято мисъл докрай да е била така силно проникната от висш идеализъм (в морален, а не във философски смисъл). За него целите на работническото движение бяха тясно свързани с великите идеали, които са вълнували големите мислители на човечеството... В същото време той проявяваше неподкупен реализъм в оценките и в отношението си както към нещата, така и към хората" (проф. Алфред Курела, т. II, с. 39).

Особено характерно за Георги Димитров е „твърдата увереност в победата на работническата класа... непоколебимата идейна убеденост... страстната революционна активност.. непримиримата принципиалност и политическа гъвкавост... прекрасното съчетаване качествата на последователен пролетарски интернационалист и на страстен патриот на своята страна" (Ото Куусинен, т. II, с. 108, 109 и 115).

Много са изказванията за нравствените качества на Г. Димитров, за неговата изключителна тактичност, учтивост, обич към хората на труда, честност, правдивост, скромност.

„Той беше образец на истински масовик, на борец, тясно свързан с масите. Той беше извънредно достъпен за всички работници, за всички утрудени и оненправдани. Със своята безкрайна отзивчивост към всички ония, които се обръщаха за съвет и помощ, със своето умение да напипва болките им, да формулира най-жизнелите им интереси, най-животрептящите въпроси, да издига най-конкретните искания и лозунги... Беше образец на партийна и бойна дисциплина" (Антон Недялков, т. I, с. 212 и 213). „Ние, австрийските комунисти, го уважавахме и обичахме не само като велик революционер, а и като приятел и човек с горещо сърце" (Йохан Копленинг, т. I, с. 284).

„Когато го видях, той беше не такъв, какъвто го очаквах, а съвсем обикновен, отворен, непринуден, весел, веднага стана център на внимание... Неговата личност излъчваше обаяние..." (Франц Давид, т. I, с. 292), „Той участвуваше в демонстрации, за да почувствува на място силата и настроението на масите... при това... биваше много любезен и учтив" (Маргрете Фукс—Кайзлон, т. I, с. 335, 336 и 337). „В отношенията си към другарите беше самата противоположност на високомерието. Напротив, той беше най-дружелюбният човек" (Робин Пейдж Арнот, т. I, с. 349).

„Искам да подчертая едно качество на Г. Димитров, което на нашия партиен език се нарича отношение към кадрите. Под това раз-

[1] Спомени за Георги Димитров под ред. Р. Аврамов, Партиздат, т. I и II, 1971 г.

Digitized by Google

бирам изкуството да общуваш с хората и да ги ръководиш. Не всеки го притежава. Често трябваше да недоумявам как не един ръководен другар от братски партии е съчетавал най-големи теоретически и политически знания с удивителна неспособност да общува с хората. При своите темпераментни избухвания... Димитров никога не се увличаше в оскърбяващи изрази. Най-силната му дума беше „нечувано"... беше във всичко скромен, чист и естествен" (Фридрих Хексман, т. I, с. 356).

„Сърдечната простота в отношенията към другарите, искрената грижа за тях и изключителното умение да се владее бяха неотменими качества на Г. Михайлович" (Варвара Мануилская, т. II, с. 81). „Той имаше необикновена скромност, характерна за хората, които са наистина велики" (проф. Тадеуш Данишевски, т. II, с. 89). „Практическото му чувство в революционната работа беше безпогрешно. А от друга страна той винаги беше внимателен, винаги загрижен за условията на работа, за материалното и моралното състояние на всеки" (Морис Торез, т. II, с. 126). Целият му живот е пример на скромен, дисциплиниран, с комунистическо благородство ръководител, прегърнал с любов революционната борба на комунистите" (Хосе Гонсалес, т. II, с. 149—150). „Той беше изключителен другар, който внушаваше респект у всички и същевременно се държеше съвсем просто и любезно дори с такива обикновени другари като мен" (Джулио Черети, т. II, с. 161).

„Някаква особена, свойствена на малцина способност изведнъж да предразполага събеседника, да буди у него доверие, да предизвиква откровеност — ето кое бе характерно за него при общуване с хората. При първата среща той обгръщаше събеседника си със своята димитровска топлота, която се предаваше не само от усмивката и блясъка на очите, насочени към събеседника, но и от силното ръкостискане. Внимателно, бих казал, жадно слушаше събеседника, прекъсваше го рядко, незабелязано с отделни реплики, насочваше мислите му" (Григорий Соркин, т. II, с. 169).

„Г. Михайлович беше много мъжествен и волеви, но наред с това и много скромен човек". „Не търпеше администрирането, отнасяше се отрицателно към вземането на еднолични решения. Беше му присъщ колективният метод на работа... Той умееше да изслуша събеседника си, да отдели и развие правилните мисли, навреме да подкрепи човека, да го накара да повярва в силите си. Той имаше органическа потребност да се грижи постоянно за обкръжаващите го хора" (Наум Слуцкер, т. II, с. 183—184). „Обичаше хората, умееше да ги цени, беше взискателен, не понасяше еснафщината във всичките ѝ прояви, не обичаше подмазването, неуместните възторзи, беше много отзивчив" (Анна Разумова, т. II, с. 195).

Тези качества на нравствената насоченост на Георги Димитров разкриват едно от основните изисквания към ръководителите, посочено в Тезисите за развитието на Партията: „...да владеят изкуството да работят с трудовите колективи, да познават техните нужди и интереси, да възпитават у тях качествата на социалистически труженици, да регулират поведението им, да създават творческа обстановка и благоприятен социално-психически климат за изява на хората".[1]

Съвременниците разкриват качества и свойства на Г. Димитров, които имат важно значение за осъществяване на партийно-организаторската и на ръководната дейност.

Ето само няколко точни определения за неговото мислене:
„Съсредоточие на мощен интелект. Беше удоволствие човек да наблю-

[1] Тезиси на ЦК на БКП за състоянието и развитието на Партията и на обществените организации и движения, Партиздат, 1976, с. 172.

Digitized by Google

дава силата и простотата на мисловната му дейност, солидния и здрав разум... С дълбочината и широтата на културата си, която му позволяваше да се позовава на такъв обхват от литературата от Шекспир до Гьоте и от Шилер до Пушкин, Димитров използваше казаното от велики умове на човечеството" (Робин Пейдж Арнот, т. I, с. 346).

„Бях изненадан и поразен от политическата прозорливост на Г. Димитров" (Фридрих Хексман, т. I, с. 353). „Неговият пример се състои преди всичко в разума, във внимателната оценка на събитията" (Палмиро Толиати, т. II, с. 119). „Този човек с голям ум винаги проявяваше голям интерес към подробностите в революционната дейност в различни страни" (Морис Торез, т. II, с. 126). „Той беше майстор на строго и последователно логично мислене" (Григорий Соркин, т. II, с. 174). „Винаги съм се възхищавал от неговата зряла, кристално ясна и творческа мисъл" (Т. Павлов, т. II, с. 384).

Както се вижда, Г. Димитров е притежавал едни от най-важните качества на ума и мисленето: широта, дълбочина, логичност и последователност, самостоятелност, критичност и самокритичност, които имат изключително значение във всяка ръководна дейност.

Интересни са разсъжденията на Г. Караславов за паметта на Г. Димитров. Димитров написал предизборна реч за Варна. Написал я и я оставил у Г. Караславов. На трибуната се изправил без написания текст. И Караславов се изумил: „Не сбърка да промени нито едно изречение, дори нито една дума... Така в продължение на час и четиридесет минути бях свидетел на една феноменална памет, непозната, доколкото знам, в историята на човечеството. И това не беше памет „механическа", „зубраческа", това беше памет, която се опираше на огромен, изживян, усвоен органически, изстрадан, жизнен и идейно-политически опит." Безспорно, Димитров е имал силна памет, съвършено прав е Г. Караславов, че тази памет е формирано качество на психиката в процеса на дългия житейски, революционен, организаторски, политически опит.

Професор Алфред Курела казва за въображението на Г. Димитров, че „с изключение на Ленин малцина имаха способността като големия българин да предвиждат невидимите пътища на събитията, да ги проследяват в неизвестното бъдеще и да извличат оттам поуки за настоящата дейност. Ленин наричаше това „способност да мечтаеш", но не, разбира се, обломовски бълнувания. Тази способност може би трябва да се нарече единство между стратегическото и тактическото мислене. Димитров напълно притежаваше това" (т. II, с. 38). Тази здрава реалистичност на мисленето и въображението на Г. Димитров подчертават и други, като я обясняват с голямата му култура и житейски опит. „Днес редица от изказаните мисли тогава — пише Тадеуш Данишевски, имайки предвид VII конгрес на Коминтерна — могат да изглеждат очевидна истина, но тогава те бяха нещо ново за целия комунистически свят. Ето, помислих си, класически пример за творческо приложение на принципите на марксизма-ленинизма" (т. II, с. 89). „Поразяваше ме спокойствието му в споровете... и увереността на неговите преценки... Във всичко се чувствуваше неговата здрава пролетарска закалка, неговият голям опит в революционното профсъюзно движение" (Морис Торез, т. II, с. 126).

За това, че е необходимо да се формират у младите ръководни дейци качества за творческо изучаване и прилагане на марксизма-ленинизма говори сам Г. Димитров. „Младите хора са със жив ум, жадни за знания, но те не трябва да се стремят техните глави да представляват универсален магазин с огромно количество най-разнообразни, несвързани помежду си знания. Всички познания трябва да са свързани в една система, да представляват цялостен мироглед, ръковод-

Digitized by Google

ство за действие... Нашият деец може да не знае всичко в подробности, макар това да е желателно, но той трябва да знае това, което е необходимо, за да ръководи, да решава задачи, да има **способност да предвиди** накъде трябва да върви... Трябва да се научим да мислим, да се задълбочаваме над всеки въпрос. Затова се иска напрежение и тренировка. Нам ни е необходима **тренировка на мозъка, на ума и критично и самокритично** отнасяне! Когато вечер си ляга човек, добре е да помисли какво е научил през деня, какво е добил ново и да си направи равносметка, да си извади урок за следващия ден."[1]

Особено се изтъкват качествата на волята на Георги Димитров, „Неустрашимост, себеотрицание, издръжливост, дисциплина... твърдост и мъжество" (Йордан Милев, т. I, с. 50—51), „твърда воля... безкрайна смелост" (Илия Янкулов, т. I, с. 55 и 57) „учудващо спокойствие" (Соломон Исаков, т. I, с. 80) „колосална работоспособност... настойчивост и твърдост" (Стефан Бъчваров, т. I, с. 104).

„Невъзможно бе да не се оцени — пише Изабела Браун — ефектът от смелостта на Димитров в Лайпциг, особено двубоят му с Гьоринг, който беше принизен до ломотещ идиот от твърдото, умело настъпление на Димитров... Това беше наистина герой!" (Изабела Браун, т. I, с. 420).

Сам Г. Димитров съветва младежта и младежките ръководители да изковават у себе си силни волеви качества, като разказва как той упорито и целенасочено е самовъзпитавал у себе си тези качества. „Аз си поставих за цел да бъда твърд, издържлив, неустрашим, самоотвержен, да закалявам волята и характера си в борбата с трудностите и лишенията, да подчиняваме личния си живот на интересите на великото дело на работническата класа".[2]

За проявените волеви качества на Димитров в отделни политически акции разказват редица негови съвременници. Ето само някои от тях. Спомняйки си за паметното сблъскване с полицията на 27 юли 1919 г. в София, Йордан Милев подчертава, че когато на бул. „Сливница" били струпани 100 души кавалерия и полицията предупреждавала, че ще стреля, Г. Димитров казал на изпратените полицаи: „Върнете се и кажете на господина полковник, че няма да спрем" (т. I, с. 52). За проявено спокойствие и смелост разказва и Нисим Капон. На публично събрание в Лом 1919 г. в кино „Сплендид" говорил Г. Димитров. Полицията се опитала да влезе в претъпкания салон, но охраняващите салона работници обезоръжили няколко полицаи и не ги пуснали в салона. „Десет-петнадесет минути след този инцидент се появи комендантът на града с няколко войници. Той се разкрещя Г. Димитров да спре да говори и хората да се разотидат... На крясъците на коменданта Димитров не обърна внимание и продължаваше да говори. Разгневеният комендант нареди на войниците да стрелят, за да го уплашат и да се създаде смут на събранието. Виждайки, че първоначално не постига това, което искаше, той повторно заповяда да стрелят. Изведнъж се чу глас: „Георги, пази се, стрелят!" Това беше гласът на Любица. Г. Димитров не само че не мръдна от мястото си, но се обърна към другарите, които стояха до прозореца, с думите: „Хванете го и го вкарайте вътре". Другарите това и чакаха, хванаха коменданта и го вмъкнаха в салона. „Дайте на господина полковника стол да седне и да слуша, след събранието с него ще се разберем" — каза спокойно Г. Димитров. След този инцидент Г. Димитров продължи да говори с по-голям жар... Когато завърши, той се обърна към коменданта: „Господин полковник, Вие

[1] Г. Димитров, За младежта, изд. „Народна младеж", 1948, с. 45—46.
[2] Пак там, с. 4.

Digitized by Google

изслушахте моята реч, чухте какво искаме, сега сте свободен". Без да проговори, комендантът стана и излезе" (т. I, с. 110).

Много е впечатлявала съвременниците речта на Димитров. Известно е, че той е бил изключително добър оратор.

„Бях поразена — пише Изабела Браун — от неговото красноречие" (т. I, с. 418). „Той беше сам най-добър илюстратор на своето изискване да се говори просто, конкретно, с близки и понятни за масите образи. Той не ораторствуваше, по никакъв начин не търсеше ефекти, а говореше много просто, праволинейно, масивно, но винаги ясно и конкретно" (Фридрих Волф, т. II, с. 102). „Научихме се от него да говорим на общодостъпен език и не само по форма, но и по съдържание" (Палмиро Толиати, т. II, с. 119). „Той говореше бавно и спокойно... речта му бе образец на яснота и простота" (Морис Торез, т. II, с. 125).

От неговите речи може да се учи и днес всеки партиен деец. Характерно за Г. Димитров е умението да общува с хората. То е абсолютно необходимо в партийно-организаторската работа и особено от гледна точка на индивидуалната работа с хората.

„Когато забелязваше у другарите заложби на някакви способности, той се стараеше да им помогне да ги развият. Той не забравяше другарите, които бяха работили с него. След 1945 година той ме помоли няколко пъти да издиря такива хора и когато успявах, изпращаше им чрез мен колети с хранителни продукти и лакомства" (Маргрете Фукс—Кайзлон, т. I, с. 338).

Интересен случай разказва Фридрих Хексман. „Случайно стана така, че трябваше една след друга да се обсъдят политиката на една малка и политиката на една голяма комунистическа партия. Насаме упрекнаха Димитров, че малката партия, която бе допуснала несравнимо повече и по-тежки грешки, се е отървала лесно (критиката имаше по-скоро формата на напътствуващи препоръки), а голямата партия, която бе допуснала само някакви малки тактически недостатъци, бе критикувана много по-остро. Г. Димитров заяви: „На малките трябва да се помага, те трябва да бъдат окуражавани, а големите понасят повече, освен това техните грешки се отразяват в по-големи мащаби" (т. I, с. 355).

Леон Мусинак разказва случай, който му направил много силно впечатление на проявена дълбока човечност. Той дал нелегална квартира на Димитров в Париж през 1932 г. „Един ден моята племенничка Сабина Лодс, която беше дошла да види жена ми, неочаквано влезе в моя кабинет. Нашият гост работеше пред мойта библиотека с вечната си пура в устата. Успях да уловя момиченцето за роклята, за да го отдръпна, но нашият другар се беше вече завтекъл към него и го беше вдигнал нависоко в ръцете си, а лицето му с така острите черти се беше отпуснало в радостна, пълна с нежност усмивка. Тази усмивка и този поглед, които издаваха дълбока човечност, и досега са живи в паметта ми" (т. I, с. 394). „Макар че не съм го виждала много пъти, добре си спомням завладяващата индивидуалност на Димитров, неговия любезен и много непосредствен начин на контакт с другарите. Той се интересуваше от работата им" (Ирен Комят, т. I, с. 396).

Хенрих Лишвиц разказва как като кореспондент е трябвало да вземе интервю от Г. Димитров през април 1934 година и колко се удивил на неговата вежливост, общителност и коректност. „След 10—15 минути Г. Димитров влезе, седна зад масата и заяви, че е готов. И тогава, вместо последователно да задам въпросите си, аз от неопитност изтърсих всичко, което предварително бях обмислил. Незабелязано беседата премина изцяло в ръцете на Георги Михайлович. Той формулира някои от въпросите, други промени, предложи нови и за-

Digitized by Google

почна сам да ги задава и да отговаря... Когато се сбогувахме, Димитров ми каза, че след някой и друг час ще трябва да отива в Москва и ми предложи да ме вземе с колата си. Бях трогнат от вниманието" (т. II, с. 25 и 27). Григорий Соркин дълги години е работил с Димитров. „Много често по едно или друго поръчение той викаше непосредствени изпълнители, изслушваше ги, интересуваше се как са разбрали поставената им задача, какъв план са си набелязали, какво е направено вече, с какви трудности са се сблъсквали, а в заключителната част от разговора определяше политическото значение на възложената работа, даваше съвети и указания — и всичко това в доброжелателна форма, като се стремеше да убеди сътрудника във важността на поръчението, да му помогне да види всички аспекти и да намери верен правилен път за решаване на поставената задача" (т. II, с. 171 и 173).

За тази ценна привичка у Димитров разказват мнозина. „Георги Димитров привличаше с външния си вид и с маниера да говори, да убеждава, бих казал, с умението да внушава огромно доверие към себе си... Димитров умееше да убеждава, обладаваше изключителна способност да внушава на хората вяра в силите им, винаги намираше за това необходимите думи... оказваше всестранна подкрепа и помощ на онези сътрудници, които в работата си се проявяваха като скромни, трудолюбиви, любознателни и принципни, предани на делото на Комунистическата партия. Той не обичаше хора, които едно говорят, а друго вършат, органически не понасяше разпуснатост в работата и бъбривост и се отнасяше с пълна нетърпимост към проявите на възгордяване и кариеризъм... Беше му дълбоко присъщ колективният метод на работа; колективното обсъждане и колективното вземане на решения... Г. Михайлович беше много достъпен човек. Всеки от сътрудниците на апарата можеше свободно да разговаря с него за всичко, което го вълнува... Той умееше да изслуша събеседника си, да отдели и развие правилните мисли, навреме да подкрепи човека, да го накара да повярва в силите си. Не обичаше безделниците, но не жалеше сили и време да помогне на онези, които искат да работят. Той имаше някаква **органическа потребност да се грижи постоянно за обкръжаващите го хора"** (Наум Слуцкер, т. II, с. 184).

„Димитров, когото мнозина знаеха като човек затворен, съсредоточен в себе си, умееше да се смее заразително и да парира остротите не по-лошо от Мануилски... Георги Михайлович обичаше хората, умееше да ги цени. Беше взискателен, не понасяше еснафщината във всичките ѝ прояви, не обичаше подмазването, неуместни възторзи, беше много отзивчив" (Анна Разумова, т. II, с. 195).

„Прекрасна беше простотата, с която Димитров разглеждаше най-трудни и сложни политически проблеми, при което винаги проличаваше неговият интерес и грижа за другарите. Това създаваше на срещите и разговорите с него атмосфера на доверие и истинско другарство. Говорейки с Димитров, човек не се чувствуваше като пред учител, който дава наставления, а като пред другар, който сърдечно и приятелски изказва своето мнение и съвети" (Енрике Листер, т. II, с. 201).

„В паметта ми се е запазил — пише Елена Голубаева, секретарка на Димитров в Коминтерна — образът на Димитров като човек спокоен, поне външно, сдържан и без да повишава тон по отношение на хората, с които работеше. Струва ми се, че неговата сдържаност и спокойният му, но твърд тон са действували положително върху хората. Всички го обичаха и уважаваха... Димитров се отнасяше крайно внимателно и грижливо към хората, към сътрудниците от апарата

Digitized by Google

и проявяваше изключително внимание към техните деца“ (т. II, с. 213 и 214).

Маруся Тодорова разказва с огромно вълнение как, попаднала в болницата, била приятно изненадана от посещението на Д. Полянов, който бил изпратен от Г. Димитров да я посети. „Бях поразена от този израз на внимание. Учудих се, че Г. Димитров, който беше толкова много зает с хилядите трудности, които се изпречваха пред нашата млада държава, се сети за мен, младата тъкачка от Варна, и прати да ме видят... По-късно се уверих, че това е една от отличителните черти на Г. Димитров — бащински да се грижи за хората“ (т. II, с. 625).

„За Георги Димитров — пише Пеко Таков — уважението към човека не беше една етична норма, спазвана по силата на нейната задължителност. Не, той просто обичаше хората. Цялото внимание, топлота и грижи, с които ги обграждаше, извираха направо от сърцето му... Той лично четеше всяка жалба, адресирана до него. И неведнъж напомняше, че внимателното отношение към жалбите е едно от нашите най-важни задължения.

„Зад хартията стои болката на една човешка душа, една съдба. Трябва да вникнем в нея, да я разберем и да се стремим да помогнем на хората, а не да ги отблъскваме“. Така неведнъж бях слушал да говори Георги Димитров“ (т. II, с. 640—641).

Мнозина са хората, запазили в спомените си онази огромна димитровска човечност, топлота, сърдечност и уважение към хората, към трудещите се, към тружениците и борците, неговия огромен талант на масовик, на човек, който има не само умението да общува и работи с хората, но и потребността и привичката да уважава и разбира хората, да се грижи за тях, да се отзовава на нуждите и болките им, да търси начини и средства да им помогне.

Тези качества на Димитров са днес в пълно съзвучие с изискванията, които Партията предявява към всеки комунист, към всеки партиен работник, към всеки функционер, където и да бъде, където и да работи.

Георги Димитров е една цялостна личност на борец комунист, на партиен и държавен ръководител, който може да служи като пример за подражание на всеки съвременен комунист, на всеки ръководител. „Г. Димитров беше за мен велик учител. С изключение на Ленин нямаше нито един, който да обединяваше като Димитров най-различни и най-значителни заложби и способности“ (проф. Алфред Курела, т. II, с. 38), „Той беше цялостен човек, скромен, чист, естествен, но велик“ (Фридрих Хексман, т. I, с. 356). „Г. Димитров беше цялостна оформена личност на един истински революционер“ (ген. Иван Кинов, т. I, с. 127).

„Въплътил в себе си най-добрите качества на българските комунисти, Георги Димитров израсна като един от големите ръководни дейци на международното комунистическо и работническо движение. Непоклатимата убеденост в справедливата борба на световния пролетариат, предаността към идеите на комунизма, дълбоката обич към Съветския съюз — отечеството на работниците и селяните, гордото безстрашие пред лицето на класовия враг, продемонстрирани от великия син на българския народ по време на Лайпцигския процес, откроиха с изключителна сила неговата колосална фигура, направиха неговото име символ и знаме на борбата против фашизма по всички континенти“ (Т. Живков, т. I, с. 13—14).

Георги Димитров е наш национален капитал. По неговия пример ще се учат и растат поколения комунисти.

доц. к. п. н. **Петър ВАСИЛЕВ**

Digitized by Google

ОРГАНИЗАЦИОННИЯТ ОТДЕЛ

В апарата на окръжния комитет на БКП в Ямбол важно място заема организационният отдел. Той е помощен орган на бюрото. Предмет на неговата дейност са вътрешноорганизационните проблеми и работата на партийните комитети и организации в окръга, изучаването, обобщаването и разработването на въпросите на партийно-организационната дейност.

Бюрото на окръжния комитет на Партията полага непрестанни грижи за укрепване на организационния отдел, за комплектуването му с кадри, които имат широка обща култура, професионална подготовка и богат организационен опит, умеят да работят с хората. Близо 80 на сто от сътрудниците са с висше образование. Структурата на отдела осигурява пълен обхват на партийните органи и организации по цялата територия на окръга. Съобразена е и с предоставените му функции. Успоредно с това се полагат усилия за повишаване квалификацията и обучението на всички сътрудници. Изграден е семинар за изучаване на партийното строителство. Провеждат се теоретически разговори и дискусии по различни страни на партийно-организационната работа. Изучава се и положителният опит, изнесен на страниците на списание „Партиен живот“ и „Партийная жизнь“.

За създаване на правилна организация и висока култура на труда съобразно изискванията на Централния комитет на БКП е разработен правилник. В него са отразени основните функции и задачи, структурата, длъжностните характеристики и организацията на работата на отдела.

Своята дейност организационният отдел гради на основата на плановете и решенията на окръжния комитет на Партията и правилника за работа на неговия апарат. Той осъществява контрол и оказва помощ на градските, общинските, заводските и учрежденските партийни комитети, на първичните партийни организации и ръководствата на масовите и обществените организации в рамките на функциите му и в съответствие с решенията на бюрото и на окръжния комитет на БКП. Голямо място в дейността на отдела заемат проблемите за разпределението и обучението на кадрите, за подобряване стила и методите на работа и научната организация на труда, за издигане ролята, авторитета и боеспособността на партийните комитети и първичните партийни организации, за подобряване на техния състав, запазване на тяхната чистота и единство, за издигане личния пример и авангардната роля на комунистите. Той осъществява контрол за строго съблюдаване и прилагане на ленинските организационни принципи в партийната работа и ръководство.

Практиката многократно потвърждава, че **важно условие за правилната организация на работата е усъвършенстването на планирането.** В това отношение докладът на др. Тодор Живков пред Националната партийна конференция за нас има методологическо значение. Главното, което характеризира плана на окръжния комитет на БКП, е засиленият целеви характер. Набелязването на научнообосновани цели все повече се утвърждава като важна черта на стила, като един от

Digitized by Google

критериите за научна организация в партийната работа. Отдел „Организационен“ разработва оперативен план, плод на задълбочени проучвания, съобразен с плана на бюрото на окръжния комитет на БКП. В него са залегнали следните главни раздели: основни задачи; подготовка на материали за пленуми на окръжния комитет и за окръжни съвещания; подготовка на материали за заседания на бюрото на окръжния комитет; заседания на отдел „Организационен“; комплексни проверки, изучаване и внедряване на положителния опит и др.

Съществен момент, който внася ред и организираност в работата на организационния отдел, са неговите заседания и организираните престои на работниците в окръжния комитет на БКП. Заседанията се планират по месеци. На тях се разглежда работата на отделни сектори, организатори и сътрудници; изслушват се информации и оценки за работата на партийни комитети по различни проблеми на партийно-организационната дейност.

Първата седмица от месеца се провежда организиран престой на всички работници от отдела в окръжния комитет на БКП. За тези престои съставяме план. През това време сътрудниците на отдела участвуват в комисии и работни групи за обобщаване на информации и подготвяне на материали, които ще внасяме в бюрото на окръжния комитет и за окръжни, районни съвещания; за разработване на методически, теоретико-практически документи и указания. През тези дни се провеждат заседания на отдела, на които се прави отчет на работата на отделни сътрудници и се възлагат нови задачи. Проучват се решения на бюрото на окръжния комитет, свикват се събрания на първичната партийна организация, семинари и др.

Всеки понеделник в отдела свикваме оперативки, на които отчитаме изпълнението на задачите през изминалата седмица и поставяме нови задачи.

Всеки сътрудник на отдела изготвя месечен план за своята работа и определя седмичните си задачи. Командировките се организират така, че всеки завеждащ сектор да прекарва 10 дни от месеца в партийните комитети и първичните организации, а всеки инструктор най-малко 18 дни.

За ленинския стил на ръководство е характерно съчетаването на революционния размах и деловитост с революционната перспектива. Ленин имаше редкия дар да предвижда бъдещето. На него бе свойствен полетът на революционната мисъл. Максим Горки писа, че Ленин с половината на своята велика душа живееше в бъдещето. Учейки се от Ленин, окръжният комитет възпитава своите работници в дух на творчески, новаторски подход в работата, на войнствуваща непримиримост към застоя и консерватизма, към шаблона и формализма, към всичко онова, което задържа нашето движение напред. Все повече кадрите, работещи в отдел „Организационен“, тръгват по пътя на научното търсене и творческата инициатива. Почти на всички е възложено да обогатяват различни форми, средства, образци по партийно-организационната работа в отделни партийни комитети и първични партийни организации. Участвуват в разработването на материалите, които се внасят за обсъждане в бюрото. Тук особено място заема проблемът за яснотата на задачите. Това се постига още с поставянето им. Секретарят на окръжния комитет и завеждащият отдела дават насоки и указания за структурата и съдържанието на материалите, които ще се изготвят. Обикновено за подготовката на материалите се формират групи и комисии, които работят по отделни проблеми. Стремежът на ръководството на отдела е да се развива повече самостоятелността на работниците, да им се предоставят повече права. Създадени са реални условия за творческа изява и инициатива. Същевременно ръководството на отдела провежда мероприятия за повишаване

Digitized by Google

умението на работниците, помага им да овладеят методите на критичния анализ и обобщението, стреми се да повишава интелектуалния характер на техния труд. Често явление е редица материали, които ще бъдат разглеждани в партийните комитети и организации, да се изработват и обсъждат в отдела. Оценки и информации, които се внасят от отделни партийни комитети в бюрото на окръжния комитет, предварително се обсъждат в отдела и се оказва помощ за тяхното подобряване. Това улеснява бюрото на окръжния комитет за вземане на оптимални решения. В този смисъл отдел „Организационен" все повече се превръща в творческа лаборатория.

* * *

По кои главни проблеми е работил и работи отдел „Организационен".

Чрез кабинета по партийно-организационните въпроси **отделът разработи и внесе в бюрото на окръжния комитет на БКП за утвърждаване редица методически разработки и указания като:** методика по планирането; методика за подготовката и провеждането на партийни събрания; методика за подготовка, приемане и изпълнение на партийните решения; методически указания за организация и провеждане отчета и самоотчета на комунистите; методически указания за изучаване и внедряване на положителния опит в партийно-организационната работа.

Всички тези методически разработки и указания са предоставени на партийните комитети и първичните партийни организации да ги използват в своята практическа дейност. Те помогнаха в значителна степен за издигане равнището на партийно-организационната работа в цялата окръжна партийна организация.

Отдел „Организационен" оказва методическа и практическа помощ на партийните комитети и организации в планирането на тяхната дейност. Утвърдена е практиката партийните комитети да разработват две и тригодишни перспективни и шестмесечни оперативни планове, а първичните партийни организации — едногодишни перспективни и тримесечни оперативни планове. По инициатива на отдела се извърши проверка и се направи оценка какви проблеми са залегнали в плановете за пленарните заседания на градските комитети на БКП и за общите събрания на комунистите от общинските и заводските партийни организации. С резултата от тази проверка бяха запознати всички секретари на партийни комитети и бяха набелязани практически мерки за подобряване на планирането. Това доведе да се преодолее дребнотемието и увлечението по текущи задачи, подобри се проблемността и актуалността. В плановете на партийните комитети и организации все по-голямо място намират главните проблеми, произтичащи от решенията на Единадесетия партиен конгрес и пленумите на ЦК на БКП.

Друг важен момент в дейността на отдела е **стремежът за усъвършенствуване на стила на работа на партийните комитети и първичните партийни организации.** Особено ефективно мероприятие в това отношение бе организираният през 1976—77 година разговор в цялата окръжна партийна организация по проблемите на партийния стил, който започна в първичните партийни организации, премина през партийните комитети и завърши с пленум на окръжния комитет на БКП. Значителен беше приносът на отдела в организирането и провеждането на това важно мероприятие. Той разработи плана, изготви методическите указания, организира и направи проверки в партийните комитети и първичните организации, оказа практическа помощ при организирането и провеждането на разговора. Отделът своевременно анализираше и обобщаваше резултатите и оказваше практическа помощ за издигане равнището на разговорите.

Digitized by Google

През тази година преди отчетно-изборните конференции по указание на ЦК на БКП във всички партийни комитети също се състояха разговори за стила на работа. Тези проблеми бяха задълбочено, компетентно, комплексно разработени и в отчетните доклади на годишните събрания и конференции.

В резултат на всичко това настъпиха положителни изменения в стила и методите на работа на партийните комитети и първичните партийни организации. Все по-успешно се прилага научният и политическият подход. Подобрява се колективността в работата, засилва се деловитостта, оперативността и творчеството. Усъвършенствува се работата по приемането и изпълнението на партийните решения, подобрява се организацията и ефективността на контрола и проверката на изпълнението и пр.

Особено място в работата на отдел „Организационен" заемат проблемите за **ръководството, контрола и помощта на партийните комитети и първичните партийни организации за издигане на техния авторитет и роля като дееспособни политически ръководства.** Важно мероприятие в това отношение бе проведеният пленум на окръжния комитет на БКП за издигане самодейния характер и инициативата на първичните партийни организации, както и пленумът за усъвършенствуване работата на общинските партийни комитети. В процеса на подготовката и провеждането на тези пленуми отдел „Организационен" извърши голяма организаторска и политическа работа. Проведени бяха социологически изследвания, комплексни проверки, научно-теоретически конференции, посветени на проблема за първичната партийна организация и трудовия колектив. Организираха се разговори „Партийният член — права, задължения и дела", „Комунистът — организатор, възпитател, образец на човека от утрешния ден". Усъвършенствува се работата на партийните комитети и първичните организации по поставянето и отчитането на партийните поръчения. Въведоха се в практиката им периодическите отчети и самоотчети на комунистите. Това бяха цял комплекс от мероприятия, които помогнаха да се издигне ролята и авторитетът на партийните комитети и организации. Процесът на израстването и утвърждаването на първичните партийни организации като ръководни политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи се оглавява, насочва и организира от окръжния комитет, от неговия организационен отдел.

Отдел „Организационен" оказа действена помощ на първичните партийни организации да засилват своето въздействие върху развитието и регулирането на трудовите, социалните и възпитателните функции на колективите. Те все по-успешно овладяват новия подход на ЦК на БКП за повсеместна интензификация на икономиката, за постигане поврат в изпълнение на стратегическия девиз на седмата петилетка за високо качество и ефективност. Засили се въздействието им върху организацията и хода на производствения процес. Голяма част от тях се превърнаха в боеви щабове за мобилизиране на трудовите колективи в борбата за изпълнение на социално-икономическите планове. С разнообразни политически форми и средства обезпечават изпълнението на стопанските задачи.

Отделът отблизо **следи и изучава вътрешноорганизационния живот на първичните партийни организации и регулира вътрешноорганизационните процеси.** Системно анализира социалния и числения им състав, периодически информира бюрото на окръжния комитет за измененията, които настъпват в качествения им състав. Чрез системата на вътрешнопартийната информация, чрез комплексни проверки и посещения по места следи работата на партийните комитети, анализира и обобщава резултатите от проведените партийни събрания; запознава бюрото на

Digitized by Google

умението на работниците, помага им да овладеят методите на критичния анализ и обобщението, стреми се да повишава интелектуалния характер на техния труд. Често явление е редица материали, които ще бъдат разглеждани в партийните комитети и организации, да се изработват и обсъждат в отдела. Оценки и информации, които се внасят от отделни партийни комитети в бюрото на окръжния комитет, предварително се обсъждат в отдела и се оказва помощ за тяхното подобряване. Това улеснява бюрото на окръжния комитет за вземане на оптимални решения. В този смисъл отдел „Организационен" все повече се превръща в творческа лаборатория.

* * *

По кои главни проблеми е работил и работи отдел „Организационен".

Чрез кабинета по партийно-организационните въпроси **отделът разработи и внесе в бюрото на окръжния комитет на БКП за утвърждаване редица методически разработки и указания като:** методика по планирането; методика за подготовката и провеждането на партийни събрания; методика за подготовка, приемане и изпълнение на партийните решения; методически указания за организация и провеждане отчета и самоотчета на комунистите; методически указания за изучаване и внедряване на положителния опит в партийно-организационната работа.

Всички тези методически разработки и указания са предоставени на партийните комитети и първичните партийни организации да ги използват в своята практическа дейност. Те помогнаха в значителна степен за издигане равнището на партийно-организационната работа в цялата окръжна партийна организация.

Отдел „Организационен" оказва методическа и практическа помощ на партийните комитети и организации в планирането на тяхната дейност. Утвърдена е практиката партийните комитети да разработват две и тригодишни перспективни и шестмесечни оперативни планове, а първичните партийни организации — едногодишни перспективни и тримесечни оперативни планове. По инициатива на отдела се извърши проверка и се направи оценка какви проблеми са залегнали в плановете за пленарните заседания на градските комитети на БКП и за общите събрания на комунистите от общинските и заводските партийни организации. С резултата от тази проверка бяха запознати всички секретари на партийни комитети и бяха набелязани практически мерки за подобряване на планирането. Това доведе да се преодолее дребнотемието и увлечението по текущи задачи, подобри се проблемността и актуалността. В плановете на партийните комитети и организации все по-голямо място намират главните проблеми, произтичащи от решенията на Единадесетия партиен конгрес и пленумите на ЦК на БКП.

Друг важен момент в дейността на отдела е **стремежът за усъвършенстване на стила на работа на партийните комитети и първичните партийни организации.** Особено ефективно мероприятие в това отношение бе организираният през 1976—77 година разговор в цялата окръжна партийна организация по проблемите на партийния стил, който започна в първичните партийни организации, премина през партийните комитети и завърши с пленум на окръжния комитет на БКП. Значителен беше приносът на отдела в организирането и провеждането на това важно мероприятие. Той разработи плана, изготви методическите указания, организира и направи проверки в партийните комитети и първичните организации, оказа практическа помощ при организирането и провеждането на разговора. Отделът своевременно анализираше и обобщаваше резултатите и оказваше практическа помощ за издигане равнището на разговорите.

Digitized by Google

През тази година преди отчетно-изборните конференции по указание на ЦК на БКП във всички партийни комитети също се състояха разговори за стила на работа. Тези проблеми бяха задълбочено, компетентно, комплексно разработени и в отчетните доклади на годишните събрания и конференции.

В резултат на всичко това настъпиха положителни изменения в стила и методите на работа на партийните комитети и първичните партийни организации. Все по-успешно се прилага научният и политическият подход. Подобрява се колективността в работата, засилва се деловитостта, оперативността и творчеството. Усъвършенствува се работата по приемането и изпълнението на партийните решения, подобрява се организацията и ефективността на контрола и проверката на изпълнението и пр.

Особено място в работата на отдел „Организационен" заемат проблемите за **ръководството, контрола и помощта на партийните комитети и първичните партийни организации за издигане на техния авторитет и роля като дееспособни политически ръководства.** Важно мероприятие в това отношение бе проведеният пленум на окръжния комитет на БКП за издигане самодейния характер и инициативата на първичните партийни организации, както и пленумът за усъвършенствуване работата на общинските партийни комитети. В процеса на подготовката и провеждането на тези пленуми отдел „Организационен" извърши голяма организаторска и политическа работа. Проведени бяха социологически изследвания, комплексни проверки, научно-теоретически конференции, посветени на проблема за първичната партийна организация и трудовия колектив. Организираха се разговори „Партийният член — права, задължения и дела", „Комунистът — организатор, възпитател, образец на човека от утрешния ден". Усъвършенствува се работата на партийните комитети и първичните организации по поставянето и отчитането на партийните поръчения. Въведоха се в практиката им периодическите отчети и самоотчети на комунистите. Това бяха цял комплекс от мероприятия, които помогнаха да се издигне ролята и авторитетът на партийните комитети и организации. Процесът на израстването и утвърждаването на първичните партийни организации като ръководни политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи се оглавява, насочва и организира от окръжния комитет, от неговия организационен отдел.

Отдел „Организационен" оказа действена помощ на първичните партийни организации да засилват своето въздействие върху развитието и регулирането на трудовите, социалните и възпитателните функции на колективите. Те все по-успешно овладяват новия подход на ЦК на БКП за повсеместна интензификация на икономиката, за постигане поврат в изпълнение на стратегическия девиз на седмата петилетка за високо качество и ефективност. Засили се въздействието им върху организацията и хода на производствения процес. Голяма част от тях се превърнаха в боеви щабове за мобилизиране на трудовите колективи в борбата за изпълнение на социално-икономическите планове. С разнообразни политически форми и средства обезпечават изпълнението на стопанските задачи.

Отделът отблизо **следи и изучава вътрешноорганизационния живот на първичните партийни организации и регулира вътрешноорганизационните процеси.** Системно анализира социалния и числения им състав, периодически информира бюрото на окръжния комитет за изменения, които настъпват в качествения им състав. Чрез системата на вътрешнопартийната информация, чрез комплексни проверки и посещения по места следи работата на партийните комитети, анализира и обобщава резултатите от проведените партийни събрания; запознава бюрото на

Digitized by Google

окръжния комитет със състоянието на вътрешноорганизационния живот и работа на отделни партийни комитети и организации. С една дума отдел „Организационен“ следи техния пулс, предлага и предприема практически мерки за правилното регулиране на вътрешноорганизационните процеси.

След Националното съвещание във В. Търново отделът разработи и внесе в бюрото на комитета мероприятия за издигане ролята и авторитета на първичните партийни организации като първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи. Оказа им практическа помощ да разработят и осъществят редица ефективни мероприятия и инициативи за формиране на характерните за тях черти, ярко посочени в речта на др. Тодор Живков. В резултат на това значителна част от първичните партийни организации успешно осъществяват своите функции на ръководни политически ядра. Сега те по-задълбочено и компетентно се занимават с най-важните въпроси на производството и социалния живот на колективите. Съществени изменения настъпват във вътрешноорганизационния им живот, укрепва единството, разширяват се връзките им с трудовите колективи, все повече се издига ролята и равнището на партийното събрание, подобрява се проблемността, актуалността и ефективността в тяхната работа. Укрепва партийната дисциплина. Критиката и самокритиката получиха нов размах особено след Юлския пленум на ЦК. Все още обаче има отделни първични партийни организации, в които вътрешноорганизационният живот протича на ниско равнище. Не са овладени научният и политическият подход, не е създадена добра организация за изпълнението на решенията.

Отдел „Организационен“ полага **грижи за подобряване състава на партийните бюра и секретарите на първичните партийни организации, организира тяхното обучение.** Над 100 секретари годишно завършват курсовете в междуокръжната партийна школа. Сега 18,5 на сто от секретарите на първичните организации са с висше образование, 10,9 на сто с полувисше, 45,74 на сто със средно специално и 15,14 на сто със средно образование, а с основно — 10,57 на сто. До 30-годишна възраст са 11,20 на сто, от 31 до 40 г. — 45,11 на сто, от 41 до 50 г. — 33,23 на сто, над 50 години — 10,41 на сто, 31,23 на сто са жени.

Отделът разработи и внесе за утвърждаване в бюрото на окръжния комитет на БКП **статут за материално и морално стимулиране на секретарите.** Организира с тях окръжно съвещание, на което 26 секретари бяха наградени с правителствени награди, 45 бяха изпратени на екскурзии в СССР и 123 наградени с парични и предметни награди. За секретарите на първичните организации са осигурени стаи, подходящо обзаведени за извършване на партийната работа и съхранение на документацията.

Всички тези инициативи и мероприятия спомогнаха да се издигне ролята и авторитетът на секретаря на първичната партийна организация като централна фигура в Партията.

Отдел „Организационен“ в последно време по-системно се занимава с проблемите на **контрола и проверката на изпълнението.** Все още обаче това е едно от най-слабите звена в работата на партийните комитети и организации. Този проблем намира широко място в лекциите и беседите при обучението на кадрите. В методиката за приемането и изпълнението на решенията са посочени и най-важните форми и средства на контрол и проверка на изпълнението. Широко се използват известните досега форми на контрол — докладване пред бюрото на окръжния комитет на БКП и пред градските, общинските, заводските партийни комитети, комплексни проверки, отчети и самоотчети, картотекиране на партийните решения, периодически отчет на изпълнението на същите.

Digitized by Google

Все още обаче в окръжната партийна организация не е изградена действена, ефективна система на контрол и проверка на изпълнението на решенията, която да функционира през целия управленчески цикъл. Все още такива черти и изисквания към партийния контрол като системност, комплексност, превантивност и ефективност не са станали неотменна черта в стила на някои партийни комитети и организации. А те имат голямо значение, превантивният контрол предотвратява нарушенията, не допуща настъпването на вредните последици. Сега подготвяме пленум на окръжния комитет на БКП, посветен на проблемите на контрола и проверката на изпълнението, който считаме ще спомогне на окръжната партийна организация да издигне на нова, по-голяма висота контролната дейност.

* * *

Един от важните проблеми, който стои пред отдел „Организационен", е **по-нататъшното задълбочаване и усъвършенствуване на съвместната работа с другите отдели на комитета.** Научността в работата на апарата на окръжния комитет предполага точно разпределение на функциите, строга специализация на различните органи на апарата. Същевременно научният подход изисква най-последователна съгласуваност и координация, борба срещу дублирането на функциите, премахване на всякакви междинни звена.

Подходящи форми на съвместна съгласувана работа между отдел „Организационен" и другите отдели са комлексните проверки на дейността на партийните комитети и организации. През 1977 година организационният отдел с помощта на другите отдели извърши комплексни проверки на състоянието на партийно-политическата и организаторската работа по изпълнение решенията на Единадесетия конгрес и социално-икономическите планове в общинските партийни организации от района на АПК — Стралджа. Проверки извършихме и в първичните партийни организации от общините в Тенево, Маломир, Ботево, Иречково и др.

В последно време за изпълнението на някои особено важни решения на пленумите и бюрото на окръжния комитет се разработват планове. В тях са предвидени всички съвместни инициативи и мероприятия, които отделите ще проведат. Така се избягва дублирането, съсредоточаването на повече сили, отколкото са необходими за изпълнение на решенията или задачите. Отдел „Организационен" съвместно с другите отдели извършва предварителния подбор на секретарите на първичните партийни организации, с тях изготвя оценките на номенклатурните кадри, уточнява резервните кадри и други. Заедно с другите отдели участвува в разясняване решенията на XI конгрес и пленумите на Централния комитет, в разработването и осъществяването на комплексната програма за повишаване ефективността в зърнопроизводството. Партийната практика дава все повече и повече доказателства за плодотворността на системния и комплексен подход при решаване на задачите.

* * *

Няма съмнение, че новите задачи, поставени в доклада на др. Т. Живков и в Тезисите на Националната партийна конференция, адресират новите изисквания и към работата на отдел „Организационен". Те предизвикват размисли и творчески търсения за усъвършенствуване организацията и повишаване културата на труда на работниците от отдела.

Ташо ЗАМОВ
зав. отдел „Организационен" на ОК на БКП — Ямбол

Digitized by Google

ОТДЕЛЪТ И ПОЛОЖИТЕЛНИЯТ ОПИТ

Изучаването, анализирането, популяризирането и внедряването на положителния опит е възлов проблем, една от най-важните черти на партийния стил. Софийският градски комитет на БКП отделя голямо внимание на този въпрос. Ръководно негово начало в това направление е изискването на Десетия конгрес на БКП, че „неотменим принцип на партийните органи и организации трябва да бъде ленинската постановка — положителният опит, който е в съответствие с партийните принципи и е подходящ за съответни конкретни условия, да се въвежда задължително"[1]. Както в перспективния план на комитета, така и в плановете на отделите тези въпроси заемат важно място, като предварително се планира какъв положителен опит, по кои въпроси и на какво равнище ще се изучава, обобщава, експериментира и утвърждава. Този стил се пренася и в работата на районните, заводските, учрежденските, вузовските комитети и първичните партийни организации.

В началото на всяка година отдел „Организационен" на ГК на БКП разработва специален план за работа със секретарите по организационните въпроси и завеждащите отдели „Организационен" на РК на БКП. В него се предвижда какви съвещания и срещи ще се проведат, какъв опит ще се обменя и кои райони ще докладват. Планът се изготвя на основата на наблюденията на сътрудниците на отдела на градския комитет, предложенията на районите в съответствие с изискванията на ГК за създаване и експериментиране на собствени образци в партийната работа и ръководство. Така подготвеният проектоплан се обсъжда на съвместно заседание на отдел „Организационен" на градския комитет и секретарите по организационните въпроси и завеждащите отдели „Организационен" на районните комитети. След окончателното му уточняване той става неразделна част от плана на отдела. Този план се осъществява под най-близкото ръководство и контрол на секретаря по организационните въпроси.

С предварителното планиране на съвещанията за обмяна на опит отдел „Организационен" на ГК на БКП постига следните положителни моменти: първо, ориентира отделите на съответните райони към кои въпроси за даден период от време да насочат вниманието си и да изведат даден проблем на предни позиции; второ, насочва отделите от другите райони в кои райони се създава или е създаден вече по определени въпроси положителен опит и те могат да го изучат и ползват в своята работа; трето, позволява ГК по-планомерно и на по-широка основа да създава положителен опит, като утвърждава и поощрява идеите на отделните райони по различни въпроси и четвърто, отделите към РК се ориентират кои въпроси по-целенасочено и конкретно ще се контролират от страна на градския комитет.

Всяка година се организират средно по 8—10 срещи за обмяна на опит. Предмет на обсъждане и обмяна са били такива въпроси: изучаването, обобщаването и създаването на собствен опит по проблемите на партийно-организационната работа в Благоевски район; съдържание, форми и средства за ръководство на комисиите за народен контрол в Ленински район; работата на партийните организации по изучаването, обобщаването, решаването и отговор на критичните бележ-

[1] Т. Живков, Отчетен доклад на ЦК на БКП пред Десетия конгрес на Партията, Партиздат, 1971 г., с. 140.

Digitized by Google

ки на комунистите и трудещите се в район „Васил Левски"; работата на първичните партийни организации по местоживеене в Благоевски и Ленински район и др., като материалите от това съвещание бяха публикувани в бюлетина на ГК на БКП „Партиен опит". Начинът на провеждането на тези срещи също така се усъвършенствува. Някои от тях се провеждат в самите районни комитети, чийто опит се обменя. Така отдел „Организационен" на ГК, секретарите и завеждащите отдели на РК гостуваха на Коларовски район, когато се обсъждаше опитът на отдел „Организационен" на РК. Др. Костадинка Шишкова изнесе доклад за организацията на работата в отдела. В Кремиковски район участниците в поредната среща се запознаха с дейността на РК, заводските комитети и партийните бюра по ръководството на партийните групи, а в район „В. Левски" — как РК организира и провежда прегледа по издигане ролята, боеспособността и самоинициативата на първичните партийни организации. Положително в тези срещи на място в районните комитети е и това, че в тях участвуват и се запознават с работата и първите секретари на съответния район, всички сътрудници на организационните отдели и някои от другите работници на комитета.

През 1977 година беше направен и друг успешен опит по организиране на срещите за обмяна на опит, който даде положителни резултати. В какво се изразява той? Районните комитети, които ще докладват, представят своите доклади в градския комитет 10 дни преди срещата в писмен вид. Отделът на ГК ги размножава и изпраща във всички райони. От своя страна завеждащите отдели на РК запознават своите сътрудници с докладите на районите, чийто опит ще се обменя. По този начин опитът на тези райони става достояние на сътрудниците на всички организационни отдели. Въз основа на направените анализи и предложения секретарите и завеждащите отдели изготвят своите изказвания за поредната среща. Такъв именно беше подходът на отдела на градския комитет на последните съвещания от 1977 година, на които се обсъдиха докладите на РК в Димитровски район и район „9-и септември" как районният комитет, партийните комитети и първичните партийни организации работят за по-нататъшното развитие на вътрешнопартийната демокрация; на Коларовски РК — по усъвършенствуване планирането в първичните партийни организации; на Ленински и Благоевски район — по обучението и възпитанието на младите комунисти и включването им в обществено-политическия живот. Единодушно е мнението, че бъдещите срещи така именно следва да се организират — на основата на предварително раздадени и обсъдени писмени материали. Това помага с докладите, с обменения опит да се запознават повече хора, срещите да бъдат по-кратки и делови.

Възниква въпросът, допустимо ли е по някои въпроси да се обменя опит всяка година? Практиката показва, че е допустимо и полезно. Такива са проблемите по регулиране на социалния и качествения състав на партийните организации и възпитанието на новоприетите комунисти. Те са обект на непрекъснат контрол и ръководство от страна на отдела на ГК и всяка година фигурират в плановете за обмяна на опит, като се сменят само основните докладчици. До известна степен на такива позиции са и първичните партийни организации, като се обсъждат различни страни от техния живот и дейност: партийното събрание, работата на партийните бюра, ръководството на масовите организации и др.

Интерес представлява и подходът на отдел „Организационен" на ГК на БКП към подготовката на тези съвещания. Общите инструктори оказват помощ и контрол на съответните РК по подготовката на

Digitized by Google

докладите. В повечето случаи се сформират групи от сътрудници на отдела и членове на секцията към методическия съвет на кабинета по партийно-организационната работа, които извършват предварително проверки в районните партийни организации, запознават се с натрупания положителен опит. Така събраната информация се предоставя на група, оглавявана от инструктора, който отговаря за района, който ще се представи с основния доклад. В нея се привличат и някои от сътрудниците към кабинета и другарят, който съгласно вътрешното разпределение в отдела се специализира и работи в дадено направление на партийно-организационната дейност. Тази група обобщава материалите от проверките и прави оценка, която се споделя на съвещанието. Много полезно е и това, че в етапа на подготовката на тези срещи секциите на методическия съвет към кабинета оказват помощ на място на първичните партийни организации да създават и извеждат нови образци положителен опит, чиито резултати да се популяризират. Така например в процеса на подготовката на срещата за обмяна на опит по планиране дейността на първичните партийни организации секцията по планиране проведе специални консултации с партийните бюра в електрокарния комбинат „6-и септември", в Завода за металорежещи машини и в ГК на БКП — Нови Искър. Там на основата на задълбочен предварителен анализ на техните планове членове на секцията и сътрудници от Центъра по партийно строителство при АОНСУ дадоха конкретни препоръки по структурата на плановете на първичните партийни организации, по проблемите, които следва да обхващат, по подхода при тяхното изготвяне и пр.

Често поставените на тези срещи за обмяна на опит въпроси предизвикват низ от други допълнителни мероприятия за усъвършенстване на работата в дадена насока. След срещата по планиране работата в първичните организации изникна проблемът да се проведе такава среща и със завеждащите кабинетите по партийно-организационната работа при РК и 30 секретари на първични организации с цел да се експериментира опит по различни видове планове. Тези партийни организации разработиха много сполучливи планове за 1978 година и служат като база за обмяна на опит на първичните организации в столицата. На тези срещи за обмяна на опит понякога освен секретарите и завеждащите отдели присъствуват и други сътрудници като завеждащите кабинетите по партийно-организационната работа, инструкторите за работата на първичните организации в кварталите и др. според въпросите, които се обсъждат. В началото на 1978 година, след като бе анализирана досегашната практика, ръководството на отдел „Организационен" на ГК на БКП счете за необходимо да се намали броят на срещите за обмяна на опит, като същите се сведат до 4—5 за годината, но за сметка на това да се предявят по-големи изисквания към тяхното теоретическо равнище. Предвижда се секретарите и завеждащите отдели да се запознават с предварително посочена литература и партийни документи, на базата на което по-задълбочено да осмислят натрупания опит и да правят обобщения и изводи за своята бъдеща дейност. За тази цел ще се установи още по-тясно сътрудничество с Центъра по партийно строителство при АОНСУ и със сп. „Партиен живот". Планираните въпроси са плътно обвързани със задачите на партийните комитети и организации по изпълнение решението на Единадесетия конгрес, Юлския пленум на ЦК на БКП и Националната партийна конференция.

Ще се проведе обстоен разговор и ще се обмени опит по повишаване авангардната роля на комунистите в трудовия колектив; по понататъшното усъвършенстване индивидуалната работа с комунистите за изпълнение решенията на XI конгрес, Юлския пленум на ЦК

Digitized by Google

на БКП и Националната партийна конференция; по подготовката за замяна на партийните членски книжки; по подбора, обучението и възпитанието на кадрите; партийните комитети и ръководствата на първичните партийни организации. Така набелязаните въпроси намират широко място в плана на кабинетите по партийно-организационната работа, които с редица свои инициативи — проучвания, наблюдения, осигуряване на справки, документи, литература, консултации, методически указания и пр., ще помагат на отделите в подготовката и организирането на срещите за обмяна на опит, а и чрез бюлетина „Партиен опит" ще се популяризират постиженията. С конкретни задачи във връзка с тези срещи се заангажирват почти всички сътрудници на отделите. Имайки предвид досегашната практика, тези срещи през настоящата година се очакват с интерес, защото ползата от тях е голяма.

Веска СОТИРОВА

РЪКОВОДНО ПОЛИТИЧЕСКО ЯДРО И ПЪРВООБРАЗ

КОМУНИСТИТЕ В УЧИТЕЛСКИЯ ИНСТИТУТ

Специфичността на цялостната дейност в учебните заведения сега, когато започват да се реализират постановките и решенията на Националната партийна конференция, изискват с въпросите на дългосрочното и програмно-целевото планиране на учебно-възпитателната работа да се заемат непосредствено първичните партийни организации.

Предоставеното право на партиен контрол и позицията им на политически щабове в учебните заведения, какъвто е и полувисшият институт за подготовка на детски и начални учители в Плевен, създават възможност за действено и комплексно планиране от долу на горе на цялостната дейност и на това важно равнище.

Неотдавна комисията за народен контрол извърши основна проверка на състоянието на планирането в нашия институт. По препоръка на партийното бюро бяха определени няколко групи преподаватели и членове на факултетния комитет на ДКМС, които в светлината на Докладната записка до Политбюро на ЦК на БКП и Тезисите на Националната партийна конференция задълбочено изучиха фактическото положение и разкриха съществени пропуски и някои недостатъци в плановостта. С констатациите от проверката бяха запознати най-напред членовете на партийното бюро, а след това и всички комунисти (в т. ч. и студентите—членове на БКП), като се приеха съответните препоръки и изводи за подобряване на цялостното планиране (и в първичната и комсомолската организация, и в ръководно-плановата и контролна дейност на института).

ОТПРАВНО НАЧАЛО — РЕАЛНОТО ПЛАНИРАНЕ

На партийно събрание се подчерта с особена острота необходимостта от по-реално планиране в института, разбирано в широкия смисъл на това понятие. „Ние — заяви в заключение председателката на комисията за народен контрол Дора Иванова, член на бюрото — се намираме на такъв етап, когато планирането на разнообразните и сложни процеси, каквито са обучението и възпитанието, трябва да се основава на съвременни научни методи и средства, за да се приведе в съответствие с новите тенденции и технологии на планиране в икономиката и другите сфери на обществото." Особено внимание бе отделено от партийното бюро, а след това и от събранието на два съществени въпроса, от които се ръководим сега в предстоящата ни работа.

Първо, засилването на **целевия характер** на планиране, тъй като се ръководим от разбирането, че образованието е своеобраз-

Digitized by Google

на система на изграждане на младата личност и нейното съзнание, именно затова всяко мероприятие, всички дейности следва да бъдат подчинени на определена и конкретна цел. Сега поставяме на принципно нова основа работата по определянето на целите, както и изграждането на система от цели.

Второ, засилването на **комплексния характер** в планирането. Тук се стремим да отчетем две важни страни: едната се отнася до необходимостта да се вземат предвид всички възможни аспекти на процесите — организационни, педагогически, нравствено-психологически, управленски и др., като в тази връзка се осигурява и проявлението на съответните фактори за реализиране на набелязаните цели.

Вярно е, че партийното бюро и административното ръководство в института още в подготвителния период към Националната партийна конференция вече натрупаха известен опит в подобряването на планирането на учебно-възпитателния процес. в това число и в нашето сътрудничество и взаимодействие с базовите училища в града. В резултат на това настъпи забележимо подобрение в координирането на дейностите на социалните фактори в учебно-възпитателния процес. И до голяма степен вече се ограничи претрупаността, както и самоцелният характер в някои от дейностите. Нещо повече: по-добре се контролира и оценява проявлението на отделните фактори (в т. ч. и социалните); по-перспективно се виждат и поставят основните задачи, а оттук и по-ефективна става дейността за тяхното осъществяване. Като изтъкваме тези позитивни моменти, далече сме от мисълта да премълчим някои непреодолени трудности и неотстранени слабости, особено най-важната, че в този им вид нашите планове още не могат да осигурят пълното затваряне на цикъла „знание — усвояване — приложение". Или ако се позовем на казаното от един от членовете на факултетния комитет на ДКМС: „Нашият насрещен план е издигането на равнището на подготовката ни по всички посоки: и като педагози, и като личности с високи морални качества. Този план изисква комсомолското дружество да насочи всички сили за повишаване на успеха, за засилване на обществено-политическата активност на всеки член на младежкия колектив. Затова и в студентската група, и във факултета правим сполучлив опит да планираме своята работа от долу на горе. Но това предполага още по-дълбоко да преосмислим личните си комплексни планове, да ги съобразяваме с конкретните възможности и желания, интереси, за да постигнем очаквания резултат. До неотдавна имаше диспропорция — между спусканите от горе мероприятия и задачи, от една страна, и реалните възможности, от друга — т. е. липсваше научнообоснована организация на комсомолската ни дейност, което често пъти водеше до формализъм".

Планирането в института за подготовка на детски и начални учители все повече става единно и комплексно, като обединява всички действуващи фактори при изпълнение на целите и задачите. Тук отдавна се утвърди полезната практика: да се планира, както и да се осъществяват плановите задания по линията на партийната организация в тясно взаимодействие със съюзната профорганизация и Комсомола. Съвместно с преподавателския съвет и административното ръководство и с активното сътрудничество на обществените органи успяхме да избегнем излишното напрежение и претовареност, дублирането на мероприятията в цялостния живот на института, създадоха се условия за по-рационално разпределение на времето както за преподавателите, така и за студентите.

Партийното бюро се ръководеше от разбирането за голяма роля и съществено значение на правилния подбор, преподготовката и целесъобразното преразпределение на преподавателските кадри и особено на партийния актив. Ето защо наред с грижите за подобряване на материално-техническото съоръжаване на учебно-възпитателния процес този проблем се поставя, а сега с по-голяма сила в основата на планирането и организацията на педагогическия процес, в работата на всеки преподавател, в личния му творчески план. Успоредно с това се стремим: да се подобри (съобразно сегашните условия) **нормирането, отчитането и контрола** на педагогическия труд; да издигаме постоянно културата на труда на преподавателя комунист (отчитайки силата на примера, образеца като фактор не само за единение и сплотяване на колектива, но и за формиране на ново отношение към труда и за съзнателната дисциплина, като нравствено-мобилизиращо начало); да се осъществи диференциран подход при организацията на бюджета на времето за всеки преподавател с оглед специализацията и сложността на съдържанието на учебния материал, за участието му в извънаудиторните форми на работа със студентите и обществената заетост. Така че мероприятията в нашите планове придобиват целеви характер, тъй като всяко от тях е насочено към определена конкретна цел, чието изпълнение следва да доведе до предвидените резултати.

Основният план — годишният — за учебно-възпитателната дейност в института поставя главните задачи, чието изпълнение се предвижда в съответните раздели: подготовката и провеждането на конкурсните изпити за приема на студентите; учебно-възпитателната дейност на преподавателите; учебната педагогическа практика; квалификацията или преподготовката на преподавателите; подобряване на учебно-материалната база и др. В този план се формулират и основните задачи, които предстои да се изпълняват от всеки преподавател. Сега по-правилно се планират и заседанията на педагогическия съвет, както и тематичната насоченост на въпросите, обсъждани на тях.

Планирането на преподавателската дейност още в самото начало на учебната година, и то по дисциплини, има своето по-

Digitized by Google

ложително значение. Тук се предполага и е необходимо отчасти научно изследване, голямо творчество и оперативност във връзка с използването на учебно-техническите средства, самостоятелната работа на студентите — нейната организация и контрол, провеждането на семинарните упражнения и т. н. Това е свързано и с набавянето на материали и др. пособия, някои от които още са дефицитни. Планирането на извънаудиторните форми на работа със студентите допринася да се повишава техният интерес към педагогическата теория и практика например в кръжоците и факултативните групи се включват над 50 на сто от второкурсниците. В годишния план се предвиждат чествувания на бележити годишнини, събития, посещения на музеи, художествени изложби, концерти, оперни и театрални представления и др. Планира се методическата работа, както и повишаването квалификацията на преподавателите — теоретични конференции, обмяна на опит в института и между сродните нему, съвместна работа с базовите учители, срещи с научни работници, следдипломната квалификация и т. н.

ЛИЧНИТЕ И КОЛЕКТИВНИТЕ ТВОРЧЕСКИ ПЛАНОВЕ

Партийното бюро и преди, но особено сега се ръководи от разбирането, че плановото начало в самообразованието е основна форма за непрекъснато издигане квалификацията на преподавателите, намиращо израз в личните и колективните, комплексни планове. Самообразованието на преподавателите изисква определена система на работа и ръководство, включваща текущото и перспективното планиране — правилният избор на рационални форми и способи за творческо усвояване на материала, овладяването на методиката на анализа и синтеза, способите на обобщаването на своя и на колективния педагогически опит, последователното прилагане на методи от изследователски и експериментален характер. С това се стремим да създадем предпоставки за прилагане елементите на социалистическата организация на педагогическия труд в института.

Особено внимание при планирането на самообразованието се отделя сега на взаимовръзката на политическата и педагогическата самоподготовка с творческия труд на преподавателите, който до известна степен има характер и на научно изследване. И като всеки творчески процес научното изследване понякога не може пряко да бъде обхванато в рамките на планирането, а и не винаги има критерии за определяне на ефективността и неговата значимост. Но същевременно като всеки труд научно-творческата дейност следва да се планира, а оттук и да се управлява. И тази специфика партийното бюро се стреми винаги да я отчита, като прави всичко зависещо от него за създаване на оптимални условия и за стимулиране на развитието на самообразователния творчески процес, а оттук и за усилване влиянието му върху качеството на учебно-възпитателната дейност на преподавателите. Ето защо планирането на политическото и педагогическото самообразование позволява органично да се съчетае с творческия труд и да се създадат определени условия, на чиято основа може да се изгражда научното осигуряване организацията на труда на преподавателите, а чрез тях и на студентите. Върху тази основа могат и ние се стремим да реализираме по-високи изисквания към преподавателя и студента в съответствие с документите на Националната партийна конференция.

Самообразованието и задоволяването на културните интереси и други духовни потребности на преподавателите са в зависимост от свободното им време и неговото рационално използване. Ето защо в плановете — текущи и перспективни, винаги се отделя необходимото внимание на този въпрос, като един ден в седмицата преподавателите са заети с провеждането на административни, партийни, комсомолски, профсъюзни мероприятия, така че за всеки от тях се осигурява достатъчно време за политическо и педагогическо самообразование.

Основните направления в планирането на самообразованието на преподавателите в института са следните: важност и актуалност на проблемите; съответствие на темите и насоченост на самообразованието съобразно с конкретните условия на работа; съобразяване с интересите на преподавателя. Посочва се необходимата и допълнителната литература, определят се конкретните форми на самообразование, както и сроковете за приключване, а също така и предполагаемите резултати, изразяващи се в подготовката на доклади, изказвания или съобщения в педагогическия съвет, изнасяне на лекции, описание на педагогически опит и т. н., така че партийното бюро отчита и социално-психологическата особеност на преподавателите.

Обикновено планът за самообразование на преподавателя има примерно такива основни раздели: марксистко-ленинска подготовка; самообразование по педагогика и психология, по специалността, теоретично-методологическо равнище. От своя страна преподавателите системно и индивидуално работят за създаването у студентите на знания и умения за планиране на тяхното самообразование. Но заедно с това пред всеки преподавател се поставя задачата да подпомага и насочва научната организация на учебно-изследователския труд на студента. Този въпрос обаче засега още не е намерил нужното отражение в нашата педагогическа литература и вузовската педагогика.

Решаваща е ролята на научната организация за повишаване качеството и ефективността на обучението и възпитанието на студентите, за овладяване от тях на елементите на културата на труда, така необходима в работата им като бъдещи възпитатели. А известно е, че от степента на възпитаност на самите възпитатели зависи равнището на нравствената зрелост на младото поколение, а оттук и на обще-

Digitized by Google

ството. В това отношение много е важно да се осигури научна организация в дейността на катедрите, като се планира по-целенасочена работа със студентите.

ПРИНОСЪТ НА КАТЕДРИТЕ

Техните планове са насочени за формиране у студентите на такива качества: марксистко-ленински светоглед, комунистическа съзнателност, социалистически патриотизъм и интернационализъм, висок хуманизъм, комунистически морал и активна жизнена позиция, естетически вкус — като единство на знания и убеждения, културата на речта, специалната подготовка, придобиване на обществена професия — пропагандист, лектор, организатор на културно-масова работа, пионерски ръководител и др. Така бъдещите педагози натрупват допълнителни навици и умения, които ще допринесат трудът им на учителското поприще да стане още по-ефективен. Днес те ръководят успешно комсомолските инициативи на състудентите си, а утре, когато се реализират в живота, ще се включат пълноценно в обществено-политическия живот на учителските , ученическите и трудовите колективи, с които се поддържат интеграционни връзки.

Възпитанието на социална и трудова активност у нашите студенти е израз на комунистическата им насоченост, която се изявява в тяхното активно участие в обществено-политическата дейност в института и в базовите училища. Преподаването на обществените науки допринася да се развие у нашите възпитаници диалектическо мислене, самостоятелно да правят анализ и изводи, като вникват в същността на явленията и процесите, да придобият умението да разкриват причинно-следствените връзки, да водят спорове и участвуват в научни дискусии.

На бъдещите учители са нужни не само сбор от социално-икономически и политически знания, предвидени в учебните програми, а трайни убеждения, които да ги подбуждат към комунистически дела. Важен критерий за ефективността от преподаването на обществените науки е превръщането на знанията в активен фактор за повишаване степента на индивидуалното съзнание, за изработването на дълбоко лично убеждение, което се превръща в стимул на поведението и дейността на студентите.

Цялата тази многостранна дейност се обуславя от правилната постановка на лекциите като основна форма и метод на преподаване. В тях се стремим да има не само проблемно-ситуационно изложение на материала, но да се осветлява той строго научно и в съответствие с уровена на съвременните постижения, да се приучат слушателите към разкриване методологията на изследването и същността на фактите, а цифровите и другите данни да се придружават от обобщения, които придават на лекцията строго научна убедителност и логическа доказаност.

За естетическото възпитание на студентите и неговото осъществяване от тях в бъдещата им работа като учители е необходимо да овладеят основите на марксистко-ленинската естетика и историята на развитието на различните видове изкуства, да усвояват критериите за оценка на многообразните естетически явления в живота и изкуството, както и един от различните видове художествено-творчески дейности: изразително четене, рисуване, апликиране и моделиране, пеене, музика и др. Те следва да овладеят съвременните методи и прийоми на естетическото възпитание в урока и занятието в детската градина, работи с учениците в извънучебно време и др.

За изпълнението на тези разнообразни задачи изключително много допринася годишният план за работа на катедрите и особено за педагогика. За учебната 1977/78 г. дейността на тази катедра бе насочена за изпълнение решенията на XI партиен конгрес и Юлския пленум на ЦК на БКП в областта на образованието, чествуване 60-годишнината на Великия октомври и 100-годишнината от освобождението на България от османско иго. Реализираха се следните основни задачи: формиране на марксистко-ленински светоглед и повишаване равнището на комунистическото възпитание у студентите; повишаване качеството и ефективността на учебно-възпитателната работа по педагогическите дисциплини, различните видове педагогически практики и наблюдения; засилване на обичта и привързаността на студентите към учителската професия; провеждането на научно-теоретична конференция с преподавателите и на научна сесия със студентите на тема: „Свързване на обучението с труда“.

Този план непрекъснато се обогатява и изменя с нови задачи и проблеми, които възникват през учебната година. Така например през месец февруари т. г. излезе указание на Министерството на народната просвета и ЦК на Съюза на българските учители за подготовката и провеждането на десетите национални педагогически четения. Това наложи към съществуващите годишни планове на катедрите и общоинститутския план за годината да се включат нови задачи и мероприятия във връзка с четенията, които ще се проведат през 1981 г. Предстои приемането на перспективен план за четенията, в който ще се отрази обобщаването на челен опит с висока научна и педагогическа стойност.

В личните и колективните творчески планове е отразено участието на преподавателите в подетия из цялата страна разговор за професионалния и гражданския дълг на учителя. Значителна част от преподавателите са и лектори в дружеството за разпространение на научни знания „Георги Кирков“ по основните теми на този проблем, който също беше допълнително включен в личните и колективните творчески планове на преподавателите. Разговорът създаде творческа обстановка сред преподавателите за утвърждаване принципите и нормите на социалистическия начин на живот в колектива. Личните и колективни-

Digitized by Google

те творчески планове имат комплексен характер и са неразделна част от общото планиране на института. Тяхното изпълнение се контролира от завеждащите катедри, административното и партийното ръководство.

КОМПЛЕКСНОСТ И НЕПРЕКЪСНАТОСТ НА ПЛАНИРАНЕТО

Изключително значение за правилното планиране имат резолюциите, приети от годишните отчетно-изборни събрания. В една или друга степен те са с програмен характер, тъй като са валидни за едногодишен период. При това положение се улеснява изработването на перспективен план, с което се засилва оперативността и се намалява книжнината.

Непрекъснатото допълване плана на организацията, широкото му и основно обсъждане дава възможност всички партийни членове да вземат участие, като проявят активно и критично отношение при съставянето му. Тези предложения и критичните бележки изразяват интересите на целия преподавателски и студентски колектив. По този начин планът става по-реален и действително отразява интересите на колектива в осъществяване на задачите, поставени от Партията в областта на образованието. По предложение на комунистите планирахме да се разгледа състоянието на квалификацията на преподавателите, а също така научноизследователската работа и публицистичната им дейност. И насърчителното е, както вече се отбеляза, че в това отношение през последната учебна година са постигнати значителни успехи от преподавателския колектив.

Периодично се отчита изпълнението на резолюцията от годишното отчетно-изборно събрание и отразяването в годишния и тримесечния план за работа на първичната партийна организация.

С плана на първичната партийна организация е необходимо да се съобразяват по-горните партийни комитети, когато планират дейността. Създаването на плана от долу на горе повишава неговата ефективност и разширява партийната демокрация. А при нас от особена важност е перспективността и проблемността в планирането. Проблемността допринася за правилното степенуване на задачите по важност и значение, а наред с това и да се проектира, да се прогнозира дейността. Предварителното всестранно обсъждане на плана допринася за неговата по-голяма комплексност и действеност. Колкото по-малко планове съществуват в института, толкова по-действено и оперативно е планирането и същевременно се допринася за неговото осъществяване. Многоплановостта води до дублиране и подценяване на основните задачи и проблеми за решаване. При нашата работа то води до многотемие, при което се губи основното и важното в работата.

Важен момент в планиране работата на първичната ни организация е самооценяването на партийните членове. То предполага високо комунистическо съзнание и критично отношение към себе си и околните. Самооценяването е във взаимна връзка със самовъзпитанието, създаване на положителни качества при формиране на личността на отделния комунист. То трябва да отрази не само положителните и отрицателните страни в дейността на комуниста, но и да се планира, прогнозира и проектира изграждането на комунистически добродетели и усъвършенствуване на съществуващите, които характеризират комуниста в условията на развитото социалистическо общество. Самооценяването на комуниста допринася за повишаване на неговата авангардна роля и служи като пример за подражание.

АКТИВНА ЖИЗНЕНА ПОЗИЦИЯ

Перспективното и текущото планиране допринасят за повишаване активността на преподавателите. Социалната активност на членовете на Партията има отличителни черти от тази на безпартийните. Тя е продиктувана от специфичността на положението, в което се намират комунистите сред членовете на преподавателския колектив. Комунистите са призвани да бъдат в авангарда на трудовата и обществената дейност на колектива, да мобилизират, увличат и организират безпартийните за успешно изпълнение на плановете. Активна е тази дейност на комуниста, която допринася за повишаване боеспособността на първичната партийна организация, като решаващо условие за засилване на партийното влияние в цялостната педагогическа дейност и живота на преподавателския колектив. За да осъществява своята авангардна роля на основата на Устава и Програмата на БКП, комунистът е призван да бъде преди всичко организатор, да оказва влияние на тези, които работят с него заедно.

Все още не сме намерили най-добър начин за оценка на кадрите, който да се използва при изслушването на отчети, при провеждането на атестации, при обобщаването на резултатите от извършена общественополезна или служебна дейност и др. Засега се характеризират само отделни страни на оценяваните, а недостатъчно дълбоко се разкриват политическите и морално-етическите им качества. Дейността на комуниста трябва да се оценява всестранно. Необходимо е да се изясни в каква степен постановките на XI конгрес на БКП са станали практическа програма за дейността на всеки комунист, което обуславя неговото поведение като личност, изразява специфичното за комуниста и позволява да го отличаваме от безпартийните.

За да се разкрият факторите, от които зависи развитието на активността на комунистите, е необходимо преди всичко да се изучават социално-икономическите политическите и морално-психологическите условия, сред които протича тяхната трудово-педагогическа дейност, а също така да се опознаят добре политическите и деловите им качества, характерът и съдържанието

Digitized by Google

на тяхната работа, както и непосредственото влияние на колектива, на ръководителите, равнището на вътрешнопартийните отношения и боеспособността на първичната партийна организация.

За възпитанието на активност у комунистите от голямо значение е разпределението на партийните поръчения и осъществяването на системен контрол за изпълнението им. Това допринася за мобилизиране на силите на комунистите, изостря чувството им за отговорност в изпълнение на поставените задачи. Партийните поръчения развиват творческата инициатива на комунистите не само при изпълнението на служебните задължения, но и преди всичко в тяхната партийно-политическа работа с хората. За това правилното и ритмично даване на партийните поръчения и тяхното отчитане заема важно място в плановостта на първичната партийна организация. Системното възлагане и отчитане на партийните поръчения съдействува за обогатяване съдържанието на работата на партийната организация, допринася за действеното упражняване на контрол върху цялостната дейност на учебното заведение.

Постоянна грижа на партийната организация е правилното формиране и изграждане облика на бъдещия учител, възпитаването у студентите на любов към тази благородна и високоотговорна професия. Комунистическото им възпитание е неотделимо от теоретическата и практическата подготовка на студентите. В това отношение първичната партийна организация търси най-ефективни пътища за внедряване и разясняване основните задачи, които стоят пред студентите — особено от втори курс, за дълбокото съзнаване на бъдещия техен професионален и граждански дълг като млади учители. Тук преподавателите комунисти извършват огромна, разнообразна и съдържателна дейност. Заедно с безпартийните преподаватели комунистите участвуват активно в работата по преустройството на образователното дело и не само в подготовката на бъдещите учители, но и чрез провеждането на различни курсове за повишаването на квалификацията и за преквалификацията на началните и детските учители. Нещо повече, те оказват действена помощ на различните видове и степени училища от окръга при разглеждането на актуални педагогически проблеми, по които работят учителските колективи. За пример може да се посочи извършената работа по проблема „Обучение, възпитание и развитие", за което допринесоха мнозина учители от Плевенски окръг през учебната 1976/77 г., включително и преподаватели от нашия институт като консултанти и лектори.

ЗА НАУЧНО ОСИГУРЯВАНЕ НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИЯ ТРУД

Ключовият проблем — създаването на социалистическа организация на педагогическия труд — вече си изясняваме на семинарни занятия с преподаватели и комсомолския актив, а в близки дни предстои да се декомпозира тази важна цел и да посочим специфичните задачи, които ще се изпълняват от съюзната и комсомолската организация, от административно-педагогическото ръководство. Въз основа на тясно координиране и съсредоточаване на усилията си, ние се стремим да обьръжем в единно цяло: вътрешнометодическата работа; повишаването на качеството и ефективността на учебно-възпитателния процес със студентите; усъвършенстването на квалификацията и педагогическото майсторство на преподавателите; с постепенното внедряване на основните принципи и постиженията на социалистическата организация на педагогическия труд в сродните институти у нас и в братските социалистически страни, особено в СССР. Друг основен момент, който заляга тук, са интеграционните връзки с базовите училища и особено педагогическите практики, а заедно с това да се утвърждават нови представи за **работното място на** преподавателя и студента при различни условия и режими на учебната и производствено-педагогическата работа.

Под ръководството на първичната партийна организация ще усъвършенствуваме системата за управление на учебно-възпитателния процес на институтско равнище, за да се засилят **функциите на съюзната и комсомолската организация** като истински стопани и активна страна в управленческия процес, което да намери израз в изработката на насрещния план за новата учебна година, в подобряване на ритмичността и контрола особено на експериментално-внедрителската ни дейност, която вече предприемаме.

Очевидно е, че ни предстои голяма и сериозна работа занапред, която обаче сега надхвърля нашите възможности и стремежи, тъй като перманентното усъвършенствуване и развитие на социалистическата организация на педагогическия труд следва да се подеме и върши на всички равнища и от всички органи в системата на образованието, а също така и като основен принцип, за да не се превърне в своя антипод — кампанийната задача.

Ето защо се обръщаме за помощ към Научния център по образованието в София и методическия съвет, които да предприемат съответни изменения и усъвършенствувания в учебната документация, в съдържанието и методиката на преподаването. От своя страна МНП би следвало по-скоро да изясни и теоретически, и практически какви да бъдат основните изисквания за постепенното утвърждаване на социалистическата организация на преподавателя, учителя и ръководните педагогически кадри; на студента и ученика; да се разработи нова система за управление на учебно-възпитателния процес на всички равнища; да се подобри научното обслужване на образователната система и по-специално да се актуализира научноизследователската педагогическа дейност с новите проблеми и за-

Digitized by Google

дачи, произтичащи от документите на Националната партийна конференция.

От критичния ни анализ на системата за подготовката, квалификацията и преквалификацията на ръководните педагогически и научно-педагогически кадри, на преподавателите и учителите, която функционира сега, стигаме до извода, че е належащо да се разработи нов, функционален модел на системата за подготовка и преподготовка на педагогически кадри.

Целесъобразно би било ЦК на СБУ да даде насока за прерастване на водения разговор „За гражданския и професионалния дълг на учителя" в разгръщането на приложно-експериментална дейност под девиза „За усъвършенстване на социалистическата организация на педагогическия труд".

За предстоящите десети национални педагогически четения ще бъде полезно да функционира и самостоятелна секция — „За социалистическата организация на педагогическия труд", а също така да се започне в близко време публикуването в периодичния педагогически печат на статии, осветляващи постиженията в научното осигуряване на дейността по усъвършенстването на социалистическата организация на педагогическия труд.

к. п. н. Теофан ДИКОВ

СЕКРЕТАРЯТ — ЦЕНТРАЛНА ФИГУРА

АКО СТЕ НА МОЕ МЯСТО, КАКВО БИХТЕ ПРЕДПРИЕЛИ

Преподавателят в окръжната партийна школа в Бургас

НИКОЛА ДИМИТРОВ *ни пише:*

На теоретически семинар един партиен секретар сподели следните мисли и вълнения:

..... Нашето предприятие е малко — 400 души персонал. Партийната ни организация брои 42 души. Аз съм партиен секретар вече 5 години, но много ми се иска да ме освободят — да не бъда вече секретар, макар че в ГК хвалят и мен, и нашата организация. Директорът също така е доволен от моята работа и е заявявал неведнъж, че докато той е директор, няма да се съгласи да ме сменят от партийното секретарство.

На съвещанията ГК ни изтъква особено за това, че добре е разпределена и организирана работата в партийното бюро, че правилно разграничаваме функциите и издигаме ролята на стопанския ръководител като политически деец. Сочат ни за положителен пример. Дали е така, не знаем, напоследък започнах нещо да се разколебавам. Някои работи както ги правим, изглеждат правилни, принципни, а чувствувам, че не е както трябва, нещо ме тревожи и вълнува, съвестно ми е.

Изключихме от Партията един много добър работник. Умно и хубаво момче. Недко се казваше. Преди две години го приехме и се казаха много добри думи за него при приемането му, а вчера го изключихме по настояване на директора. Разбира се, повечето партийни членове гласуваха за изключването му и аз гласувах, но след събранието с много от другарите виновно се споглеждахме. Имам чувството, че не сме постъпили според партийната си съвест.

Недко се беше скарал нещо с директора. Защото искаше да пътува с корабите, а той не го пускаше. Отдавна мислеше за тях не заради лека работа. Там, на риболовен кораб, работата е много тежка, но го влече морето. Пък и повече пари дават. Млад човек, нали трябва дом да си направи. А тук при нас беше на такава длъжност, че не можеше много да се изкарва, а и нямаше близки перспективи да се подобри заплащането му. И не беше кой знае каква дефицитна длъжност — шлосер V разряд. Но директорът като каза не, та не — не го освобождава. Нужен бил на предприятието. Мина необходимият срок след подаване на заявлението. Казва му: „Ти си партиен член, трябва партийната организация да си каже думата." А в партийното бюро наложи своето мнение да не му разрешаваме да напусне предприятието. Въпреки това той напусна. Отиде на корабите, сега пътува из океаните, а ние го изключихме от Партията.

Но това е само един случай. Аз премислям сега цялата наша работа през тези години. Засилват се колебанията у мен. Получава се нерядко така, че за всички успехи на предприятието и за добрата работа на партийната организация заслуги-

Digitized by Google

те са на директора. За неуспехите и слабостите упреците са върху мен.

Плана си изпълняваме. Миналото тримесечие беше застрашен, но работихме извънредно и в празнични дни и го вързахме. Похвалиха ни, и мен, разбира се, но най-вече директора. Не мога да отрека, че неговият дял и в стопанската, и в партийната работа е най-голям. Директорът взема най-дейно участие в просветните мероприятия. Той е и пропагандист, и на комсомолски, и на профсъюзни събрания изнася лекции и доклади. Всяко решение, което ще вземем в първичната партийна организация, до най-малката подробност съгласуваме с него. Редактира се, уточнява се от него и благодарение на това нашите решения са правилни и издържани от всяка една страна.

Когато възникне някоя трудност, той ме вика и казва: „Трябва да разгледаме поведението на този и този работник — партиен член — и да го накажем." Изобщо нищо не предприемаме без директора. И благодарение на това, че е инициативен и разпоредителен — работата върви.

Строг е, има здрава ръка, затова има дисциплина в предприятието и в организацията. Но струва ми се, че прекалява с отношението си към комунистите. На един работник беше казал: „Внимавай, защото ще получиш партийно наказание." Оня му отговорил: „Че ти ли ги налагаш партийните наказания, другарю директор?" Този другар по-късно получи „мъмрене с последно предупреждение" за лоша трудова дисциплина и неизпълнение на авангардната си роля.

Забелязал съм, когато директорът е на събрание, винаги пръв се изказва за разлика от някои, които последни вземат думата. Дава тон на изказванията и активността на комунистите е добра. Обикновено всички подкрепят неговите предложения. Случва се да отсъствува от събрание и тогава сме пасивни или се отплесваме по несъществени неща и не можем да вземем свястно решение.

Моите отношения с директора са добри. Той не пропуска да подчертае, че ми е осигурил свободно време и условия да се занимавам с партийна работа. На такава длъжност ме е назначил, че постоянно съм между хората, наредил част от работата ми да се вземе от колегите. Отдели ми самостоятелна стая — канцелария на партийния секретар. И все пак аз чувствувам известна неудовлетвореност — че нещо не е както трябва. А някои другари подхвърлят: „Какъв си партиен секретар, като не можеш да възразиш и пръста си не можеш да помръднеш без директора". Е, не е точно така. Аз понякога съм му възразявал, но получава се, че наистина той е правият. Забравих да кажа, че в партийното бюро от миналата година директорът отговаря за идеологическата работа на организацията, а за стопанската работа сме натоварили да отговаря друг член на бюрото — обикновен работник. Опитах се да възразя тогава, да кажа, че не бива така, че е по-добре той да отговаря в бюрото за стопанската дейност, тъй като най-добре познава тази работа. Но ми се отговори, че стопанският ръководител трябва да е и политически деец. „Аз съм не само стопански, но и политически ръководител" — каза директорът. Даже ми даде да прочета една статия, където се препоръчвало в партийното бюро стопанският ръководител да отговаря за идеологическата работа, а може и да е заместник-секретар. Аз се съгласих, разбира се. Виждам, че правилно сме разпределили работата в бюрото, че всичко е изобщо правилно в нашата първична партийна организация. Но нещо, както казах, ме тормози, нещо ме гложди отвътре и не ми дава мира. Виждам, че и някои други комунисти не са доволни от тази привидно добра работа на партийната организация. И какво да правя — не зная.

Как преценявате Вие положението в нашата първична организация. Какво бихте ме посъветвали? Какво бихте предприели, ако сте на мое място?"

Редакцията се обръща към своите читатели — партийни секретари и стопански дейци, да се отзоват на мислите и тревогите на секретаря, да споделят собствен опит как при техните условия изграждат принципиални, комунистически взаимоотношения с ръководителите на съответните предприятия, учреждения и пр., как бюрата и първичните организации упражняват предоставеното им право на контрол, как способствуват да се укрепва единоначалието, да се издига ролята на административния и стопанския ръководител като политически деец и същевременно да се издига ролята на първичната организация като боеви политически щаб на колектива и т. н. Чакаме Вашето мнение!

Digitized by Google

НА НОВИЯ МЕТОД — ШИРОК ПЪТ

През юли миналата година ЦК на КПСС прие решение, с което одобри опита на Ипатовската районна партийна организация — Ставрополски край, в прибирането на реколтата и препоръча на партийните комитети широко да го използват. Този опит дава най-точен отговор на въпроса — какво може да се направи, за да се реализира едно от изискванията, съдържащо се в Тезисите на Националната партийна конференция: „Усъвършенстването на социалистическата организация на труда трябва да създаде всички необходими условия за най-пълно използване на действуващите производствени мощности". Под горното заглавие във вестник „Икономическая газета", бр. 9 бе поместена статията на първия секретар на Ставрополския краеви комитет на КПСС М. С. ГОРБАЧЕВ, която препечатваме с малки съкращения.

В КАКВО Е СЪЩНОСТТА НА НОВИЯ МЕТОД?

Същността на новия метод, приложен от ипатовските земеделци в прибирането на реколтата и при другите селскостопански работи, е в това, че те намериха такава форма на организация за използването на техниката, която позволи рязко да се съкрати срокът за провеждане на полските работи и по-специално за жътвата.

Прибирането на реколтата е бърза работа. Държи се сметка за всеки ден, за всеки час, даже за всяка минута. Загубиш ли време — не ще избегнеш загуби от реколтата. Но как да се проведе при високо качество прибирането на реколтата бързо и в най-благоприятните агротехнически срокове? Много научихме по този въпрос от ростовските механизатори, с които се съревновавахме. Те имаха вече известен опит в организацията на жътвено-транспортните комплекси.

Ние внимателно го изучавахме, като проведохме семинар в Общоруския научноизследователски и проектно-технологически институт по механизация и електрификация на селското стопанство в Зерноград, обмислихме задълбочено как да приложим тази новост, като се съобразихме с особеностите на Ставрополския край. И тук следва да се отбележи приносът на ипатовските комунисти. Районният комитет на Партията не само заимствува новото (създаването на жътвено-транспортни комплекси), а отиде по̀ далече. С широкото участие на специалистите и селскостопанския актив разработи подробен комплексен план за прибирането на реколтата, предвиждащ концентрация на техниката и най-ефективното използване на трудовите и материално-техническите ресурси в мащаба на всички стопанства в района. По такъв начин същността на ипатовския метод се състои в организацията на работата на жътвено-транспортни отряди не само в отделните стопанства, а в мащабите на целия район.

Бяха създадени 54 жътвено-транспортни отряда (комплекса). В състава на всеки от тях се включваха определен брой комбайни, камиони, звена за техническото и битовото обслужване. Работещите в стопанствата жътвено-транспортни отряди комплексно и на основата на конвейерната система извършиха целия цикъл от технологически операции по прибирането и извозването на реколтата, по очистването на площите от сламата и подмятането на стърнищата.

Digitized by Google

Тази концентрация на техниката и в същото време разделението на труда по технологическите операции, широкото маневриране с материалните и трудовите ресурси не само в пределите на стопанствата, но и в района, изискваха квалифицирано и оперативно ръководство. За тази цел в Ипатовския район се сформира щаб начело с първия секретар на районния комитет на Партията В. В. Калягин. В състава на щаба влязоха отговорни сътрудници от партийния апарат и съветите, стопански ръководители, които застанаха начело на дванадесет оперативни групи: по подготовка на техниката за ефективното ѝ използване; организацията на прибирането на реколтата; контрола на качеството на ожънатото зърно и неговото съхраняване; организацията на жътвата и запасяването с твърдата пшеница; ръководството на транспорта и организирането на диспечерската служба; строителството и ремонта на обектите на полските лагери (станове) и площадки за овършаване на зърното; по електротехническото осигуряване на стопанствата; охраната на труда и техническата безопасност; битовото и търговското обслужване; подготвянето на фуража; ръководството на животновъдството; по организацията на масово-политическата работа и за социалистическото съревнование.

Районният щаб чрез оперативните групи осигуряваше правилното разпределение на силите, осъществяваше маневрирането на техниката, грижеше се за техническото обслужване на машините, организираше културно-битовото обслужване на участниците в жътвата.

Голямо внимание беше отделено за идеологическото осигуряване на прибирането на реколтата. Лекторите, политинформаторите и агитаторите, дейците на културно-просветните учреждения активизираха своята работа. Социалистическото съревнование във връзка с прибирането на реколтата редовно се осветляваше в районния вестник „За комунистически труд" и в радиопредаванията.

Използването на жътвено-транспортни отряди в мащаба на района оказаха психическо въздействие на всички участвуващи в прибирането на реколтата. За тях зърнените площи на всяко от стопанствата бяха като свои.

НОВИЯТ МЕТОД ВЪВ ВСИЧКИ ЗВЕНА НА КОНВЕЙЕРА ЗА ПРИБИРАНЕ НА РЕКОЛТАТА

На новия метод в използването на машините трябва да отговаря съответната организация на работата във всички служби. Включването в състава на жътвено-транспортните отряди специализирани звена по техническото обслужване, снабдени с подвижни ремонтни работилници и заваръчни агрегати, автоцистерни и необходимия комплект от запасни части, позволи бързо да се отстраняват възникналите повреди на полето и да се съкратят до минимум престоите поради аварии.

Организацията на битовото обслужване чрез специалните звена позволи бързо да се решат комплексно всички въпроси, да се проявят всестранни грижи за механизаторите. Стана възможно да се подобри режимът на работното време и да се въведат сменни дежурства.

Новите методи осигуриха и най-висока ефективност. Средната денонощна изработка на редова жътварка възлезе на 600 дка, на комбайн — над 160 дка, което е много повече от предишните постижения. Повиши се не само използването на техниката, но и ефективността от цялото зърнопроизводство. Загубите се сведоха до минимум, повишиха се добивите на зърно.

За разлика от миналите години високите показатели станаха постижение не на отделни механизатори, а на целите колективи. В Ипатовски район не се установиха небивали рекорди, но затова пък средното денонощно овършано зърно на комбайн възлезе на 36 т при норма 22 т. Всеки екипаж от жънещо-прибиращ агрегат в продължение на деветте дни, т. е. този срок, през който завърши овършаването на зърното, изпълни нормата си средно 160 и повече процента.

Постиженията на отделните първенци имат голямо възпитателно значение. Те демонстрират възможностите за използване на техниката и разкриват резервите. Затова им се отдава чест и слава. Но в същото време отделните рекорди не могат съществено да повлияят за общото повишаване на производителността на труда. Масовото прилагане на челна технология позволява да се направи качествена стъпка напред в нарастването на производителността на труда, осигурява значително повишаване на ефективността на цялото зърнопроизводство.

Успехът на селскостопанските труженици от Ипатовски район не дойде от само себе си. Той стана възможен в резултат на усърдната и целенасочена работа на партийните организации в колхозите и совхозите начело с районния комитет на Партията, беше логически завършек на голямата подготвителна работа.

Опитът на ипатовци показва, че огромните технически възможности на колхозите и совхозите могат да бъдат най-ефективно използвани само въз основа на прилагането на новата, по-прогресивна организация на труда. В стопанствата на района съкращаването на сроковете за прибирането на зърнената реколта според изчисленията на специалистите позволи да се намалят загубите средно с 15 кг на декар.

Повиши се и качеството на зърното, в резултат на което стопанствата получиха допълнително около 2,5 млн. рубли. Като цяло икономията на средства от приложението на новата технология и усъвършен-

Digitized by Google

ствуването на организацията на труда в района възлезе на повече от четири милиона рубли. Тук не се взема под внимание онзи факт, който неизбежно ще се отрази върху бъдещите добиви, тъй като бързото прибиране на реколтата даде възможност да се проведат в оптимални срокове съпътстващите работи и есенната сеитба.

КОМПЛЕКСНИЯТ МЕТОД — В ДРУГИТЕ РАБОТИ

Като се ръководи от постановлението на ЦК на КПСС, краевият комитет на Партията насочва партийните, държавните и стопанските органи към внедряване на комплексното използване на техниката и в другите видове селскостопански работи. По поръчение на краевия комитет на Партията специалистите от управление „Селско стопанство" и от обединението „Селхозтехника" съвместно с научните работници разработиха оптимални вариати за комплексите по приготвянето на фуража, прибирането на царевичното зърно, захарното цвекло, дълбоката оран и есенната сеитба.

Използването на прибиращи транспортни комплекси, например при силажирането на царевицата, показа както и при прибирането на зърнените култури твърде висока ефективност. Известно е, че закъснението в прибирането на силажната царевица с всеки изминат ден е свързано с големи загуби на зелена маса и намаление на хранителната ѝ стойност. Използвайки основната част от комбайните и транспортните средства в прибиращи отряди за приготвянето на силажа, през миналата година само за един ден в Ставрополския край се приготвяше средно около 200 хиляди тона зелена маса, а в предишните години едва се достигаха по 100 хиляди т при наличието на същата механизация. Това позволи да се осигури почти 7 млн. т зелена маса за силаж. Такова качество порано никога не сме приготвяли.

Широкото приложение на новата форма на организация на труда и използването на техниката в комплекси позволи с около месец по-рано да приключи прибирането на реколтата и да се проведе есенната сеитба в най-добри агротехнически срокове, да се подготви добра основа за високи добиви през третата година на текущата петилетка.

Ипатовският метод е ценен още и с това, че той е насочен против тясната ведомственост и местническите интереси: против онези, които считат за чуждо полето на съседа си. Всички трудови и технически ресурси се използват в името на общите интереси: за най-бързото завършване на този или онзи вид работи в селскостопанското производство.

ЗА УСПЕШНОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАДАЧИТЕ ПРЕЗ 1978 ГОДИНА

Неправилно би било да се твърди, че внедряването на новата организация в използването на техниката е проста работа. Някои, като решиха бързо да реагират на „модната" новост, обявиха обикновеното групово използване на селскостопанските машини за комплексен, поточен метод. Ръководителите на редица стопанства комплектуваха жътвено-транспортни звена с нискоквалифицирани кадри.

Ролята на звената за техническо обслужване не беше веднага оценена, затова в редица райони тях не ги комплектуваха с опитни механизатори и водачи на моторни превозни средства, не се погрижиха да осигурят набор от запасни части, поради което излезлите от строя комбайни продължително време се ремонтираха.

Несъответствия имаше и в работата на транспорта. По някой път шофьорите пристигаха със закъснение на местоназначението си, пък и контролът за изпълнението на предписания им маршрут не беше постоянен и строг. Случваше се, че комбайните често спираха в очакване да бъдат разтоварени. Разкриха се недостатъци и в работата на звената за прибирането на сламата, за подготовката на почвата. Не навсякъде се отделяше необходимото внимание за създаване на нормални културнобитови условия.

Трудно се постигаше желаната психическа нагласа на хората от механизатора до ръководителя на стопанството. Имаше случай: комбайнерът не искаше да премине на резервния комбайн, когато неговият излезеше от строя. Ето защо в хода на внедряването на прогресивната технология е необходимо да се възпитава чувството за колективизъм и взаимопомощ не само в рамките на звеното, бригадата, но и в целия район.

Сега вниманието на трудовите колективи, на комунистите в Ставрополския край е съсредоточено върху решаването на задачите през 1978 г. — годината на ударния труд. При това особени грижи се отделят за производителното използване на техниката. Ние сме уверени, че през третата година от петилетката въз основа на челния опит селскостопанските труженици от Ставрополския край ще постигнат нови забележителни успехи.

Digitized by Google

ПЕРСПЕКТИВНОТО ПЛАНИРАНЕ В ПРОИЗВОДСТВЕНИЯ КОЛЕКТИВ

ПЕТРАНА ТРЕНДАФИЛОВА

Комплексното решаване на задачите на идейно-възпитателната работа започва преди всичко с перспективното и текущото планиране. „Едно от важните условия за по-нататъшното подобряване на организацията и управлението на идеологическата дейност сега е значително да се издигне ролята и равнището на нейното планиране и прогнозиране... Планирането и прогнозирането трябва да станат постоянни методи за ръководство на всички равнища и във всички области на идеологическата дейност." Това изискване на Февруарския пленум на ЦК, конкретизирано в Тезисите за развитието на Партията за първичните партийни организации, гласи: „Плановете в първичните партийни организации следва да обхващат основните проблеми, да се отличават с максимална конкретност и простота; те да направляват взаимоотношенията между партийните организации, трудовите колективи и обществените организации. Да способствуват за повишаването на ръководната роля на първичните партийни организации и на влиянието им сред трудовия колектив."

Проблемът за перспективното планиране на комунистическото възпитание в производствените колективи е твърде актуален, защото, както се подчерта на Националната партийна конференция, социалистическата организация за труда и плановото ръководство на икономиката повеляват трудовият колектив все повече да издига своята роля на най-важна непосредствена социална среда на личността, да съдействува за нейното многостранно развитие в процеса на активизиране на трудовата, обществената и идейно-възпитателната дейност. Именно дълбоко осмисленият план позволява всестранно да се отчетат всички аспекти на проблема, всички особености на трудовия колектив, да се обединят в единен комплекс всички направления, форми, средства и методи на комунистическо възпитание, усилията на партийните и другите обществени организации за създаване на единна система на възпитание, насочена към формиране у членовете на трудовите колективи марксистко-ленински мироглед и високи нравствени качества, към развитие на тяхната трудова и обществено-политическа активност.

Принципът за комплексен подход към планирането на идеологическата работа в производствения колектив включва:

— конкретизиране на общите цели в областта на комунистическото възпитание и идейно-политическите постановки на Партията в практическите задачи на партийните организации и колективи съобразно с реалните условия и особености на тяхната работа;

Digitized by Google

— рационален подбор на средствата и формите на идеологическата работа, необходими и достатъчни за разпространение на комунистическите идеи и лозунгите на Партията, за тяхното дълбоко усвояване от членовете на колектива и „материализиране“ на идеите в социални действия на колектива;

— оптимално взаимодействие на социалните, икономическите, културно-идеологическите фактори в процеса на формирането на нов тип личност;

— обхват в единно идейно-възпитателно въздействие на всички членове на колектива с оглед на социално-демографските, професионалните, образователните и други особености;

— осигуряване с кадри всички страни на идеологическата дейност;

— координиране действията на всички органи и организации с цел да се уточнят функциите, съдържанието и методите на работа на всеки от тях за достигане на общите цели; пропаганда на най-добрия опит в идеологическата работа;

— постоянно отчитане реално достигнатото равнище на образование и култура на членовете на колектива, ръста на духовните потребности и т. н.

Общият смисъл на изложените изисквания към планирането на идеологическата работа се състои в това — да се проектира процесът на внасянето на комунистическите идеи и лозунгите на Партията в съзнанието на трудещите се в съответствие с основните цели на идейно-политическото възпитание, поставени от Партията съобразно с особеностите на съвременния етап, със специфичните условия на работа на една или друга организация и с вътрешните закономерности на самия идеологически процес.

Перспективните планове самостоятелни или като раздели от общия план са конкретна програма за действие на партийните, профсъюзните и комсомолските организации, позволяват целево да решат задачите за възпитанието на трудещите се, по-обемно да поставят възловите проблеми, отчитайки както най-близките цели, така и по-отдалечените.

Анализът на практиката показва, че след Февруарския пленум (1974 г.) все повече партийни комитети и първични партийни организации прилагат перспективните планове и постигат по-високо равнище на идейно-възпитателно въздействие, осигуряват координираност на всички сили и средства на пропаганда и агитация — в това число и на масовите организации за решаването на социално-икономическите задачи, за формирането на новия човек. Разработват се комплексни планове за продължителен период за цялостната идеологическа дейност или за нейни отделни сектори: перспективни програми за марксистко-ленинската просвета на комунистите през седмата петилетка, за повишаване икономическите знания на ръководните и изпълнителските кадри, единни тематични планове за лекционна пропаганда, за индивидуалната политическа работа.

Обикновено комплексните планове се разработват за срок, съответствуващ на пълномощията на ръководния партиен орган (партийното бюро или партийния комитет) или на основата на плановете за социално-икономическото развитие на трудовите колективи — разчитани като правило на пет години.

Но все още най-слабо се разработват перспективните планове на равнище на първичната партийна организация. Не всички партийни бюра умеят да съставят перспективни планове за идейно-възпитателната работа, които напълно да съответствуват на изискванията на комплексния подход. В редица случаи плановете страдат от несъвършенство в съдържанието, недостатъчно пълна оценка на обстановката

Digitized by Google

в колектива, неумение да отделят главното най-същественото в идеологическата работа на дадения етап. Някой партийни бюра, вместо да определят целите, които е необходимо да достигнат за определен период от време, главните направления в работата и възможностите да обхванат в нея всички категории трудещи се, планират най-различни конкретни мероприятия. Недостатъчно ясно се определят задачите на обществените организации в идейното възпитание на колектива, не винаги се разграничават техните функции, не се съгласуват техните действия, недостатъчно се отчитат техните особености и при избора на форми и средства за идейно въздействие. Планирането на идеологическата работа често изостава от бързо изменящата се информационна обстановка в колектива, от нарасналите възможности и опит на кадрите. В някои партийни организации плановете не отразяват многообразието на реалните идеологически процеси и тенденции, богатството на практическия опит на идеологическата работа в трудовия колектив.

Освен всичко това в една част от партийните организации се прилага само текущото планиране на идеологическата работа.

Все още голям опит в перспективното планиране на идеологическата работа в производствения колектив няма. Няма още и единна методика за съставяне на такива планове. Тук ще се спрем на някои въпроси, отнасящи се предимно до тяхното съдържание.

Разбира се, да се предложи методика, пригодна за всички случаи в живота на всеки трудов колектив, е невъзможно. Всеки колектив има своя специфика, особености, определящи се от профила на производството, от състава на работниците, от възможностите на идеологическия актив и от други фактори.

Да се изработи единен план за идеологическата работа, който да представлява не сума от разнокъсани мероприятия, а взаимосвързан и взаимообусловен комплекс от мерки, осигуряващи достигането на конкретни цели, се изисква точно да се знае как въздействува една или друга форма на работа върху съзнанието на хората, строго отчитане идеологическата обстановка в колектива и възможните тенденции за нейното изменение, наличието на обективните и субективните възможности за успешното осъществяване на планираните мероприятия. Или постановката на Националната партийна конференция да се повишава научното равнище на системата за планиране важи с пълна сила и тук. Изискването на конференцията плановете да се изграждат върху основата на по-точно определяне на обществените потребности, всестранния анализ на съществуващите тенденции, върху оценката на различни варианти решения и техните непосредствени и далечни последици; в основата на плана да стоят реални резерви и възможности; той следва да се изгражда на базата на системен анализ на целите и основните насоки на развитие на народното стопанство и пътищата и средствата за постигане, следва да станат база и за планирането на идейно-възпитателната работа в колектива.

По-нататъшното усъвършенствуване на планирането на идеологическата работа да върви по пътя на задълбочаване взаимната съгласуваност на мерките, определяни от партийния комитет или бюро за реализиране на поставените задачи. Самият процес на планиране все повече да се опира на изучаване и отчитане всички страни на живота на колектива. За да се сведе до минимум дублирането с комплексните планове за социално-икономическото развитие на колектива, възниква необходимостта да се уточни структурата на плановете за идеологическа работа на партийните организации.

В комбината за обработка на цветни метали „Димитър Ганев" на основата на изработената програма на трудовия колектив за завоюване званието „Образцово социалистическо предприятие" и комплексна система за управление на качеството, на анализ и обобщаване опита

Digitized by Google

на различните форми и средства на партийната идейно-възпитателна работа с цел да си изясни докъде е доведено преустройството й, на анкета за морално-психологическата атмосфера в колектива, на изучаване общественото мнение и равнището на информиране на членовете му по актуални въпроси, които ги вълнуват, партийният комитет е изработил перспективен план за идеологическата работа. В него той се е стремил да намери най-рационално съчетаване на въпросите, формите и методите на работа, вече станали традиционни за определени периоди от време и въпроси, обусловени от новите изисквания на развитието на колектива, а също от нарасналите организационно-технически възможности на партийната организация. Той обхваща основните направления на агитационната, пропагандистката, масово-политическата работа, в него намират отражение задачите за по-ефективно използване на всички средства за идейно въздействие върху колектива (наглядна агитация, местен печат, радиоуредба), за повишаване равнището на ръководството от страна на партийния комитет. Съставните части на плана са: общи цели и задачи (перспективни, обобщени); конкретни мероприятия (посочени са сроковете за тяхното осъществяване и отговарящите); конкретни въпроси за изучаване, изследване и разглеждане в партийния комитет.

В перспективния план за идеологическата работа на партийната организация в Комбината за полуцелулоза и картон в столицата (за 1977—1980 г.) са формулирани ясно целите и основните направления. **Цел:** довеждане докрай преустройството на идеологическата работа. **Направления** — обезпечаване с идеологически средства реализирането стратегическия лозунг на седмата петилетка — ефективност и качество, качество и ефективност; разясняване плана за социално-икономическо развитие на комбината — мобилизиране колектива за разкриване на резерви, икономии, формиране на марксистко-ленински мироглед; класово-партийно, патриотично и интернационално възпитание и засилване любовта към КПСС и СССР; трудово възпитание — дисциплина, отговорност; нравствено възпитание; пропагандиране и утвърждаване на социалистическия начин на живот, борба срещу отрицателните явления; разясняване актуални проблеми на международното положение и международното комунистическо и работническо движение; борба срещу буржоазната идеология, срещу десния и „левия" ревизионизъм и особено срещу маоизма и антисъветизма.

По всяко от тези направления са набелязани конкретни идеологически мероприятия. Например:

„Социалистическият начин на живот — особено важен обект на идеологическа работа".

— Да се организира научно-практическа конференция за съвременните научни схващания за социалистическия начин на живот.

Срок: четвъртото тримесечие на 1979 г. — отг. агитпропът

— Да се разшири и задълбочи изучаването и приложението опита на московските челни предприятия, борещи се за званието „Образцово предприятие"

Срок: четвъртото тримесечие на 1977 г. — отг. профпредседателят

— Да се организира широка разяснителна работа на тема „Човекът и законът", която да завърши с научно-практическа конференция.

Срок третото тримесечие на 1979 г. — отг. парт. секретар

Всеки раздел от плана представлява комплекс от относително самостоятелни, но органически свързани, взаимопроникващи се направления, форми и методи на идеологическа работа, осигуряващи нормалното функциониране на нейната съставна част. Такава структура отразява единството на идейно-политическата, идейно-възпитателната и организаторската дейност на комбинатската партийна организация, дава възможност да се регулира съдържанието на идеологическата работа. Тя позволява при определяне пътищата и методите на решаване на поставените задачи да се отчита общото и особеното във всеки цех, бригада, смяна, максимално да се използват потенциалните възмож-

Digitized by Google

ности на всяка форма на идеологическа работа, повишава организиращата роля и значение на плана като партиен документ, уточнява контрола за неговото изпълнение.

Естествено, тази структура може да се видоизменя, да се попълва с други раздели, когато животът диктува такава необходимост. Но положително явление е, че се усъвършенствува съдържанието на перспективните планове в различни производствени колективи. Те като правило включват всички направления на идеологическата дейност — идейно-политическо, трудово, нравствено възпитание, обучение на идеологическия актив, организационни въпроси, укрепване на материалната база. В тях се отчита нарасналото равнище на образованието, съзнанието и информираността на хората. Набелязват се не само основните направления, но и формите и средствата, които ще се използват при организацията на идейно-възпитателната работа. В раздела „Идейно-политическо възпитание на колектива" на комплексния перспективен план на партийния комитет в текстилна фабрика „Вратица" във Враца са намерили отражение основните средства, форми и методи за осъществяване на задачата; пропагандиране на марксистко-ленинската теория, формиране на научен мироглед у работниците, изучаване решенията и материалите на XI конгрес на Партията и Юлския пленум на ЦК на БКП. Изхождайки от достигнатото равнище, отчитайки негативните страни на този процес, в плана са формулирани задачите по това направление за седмата петилетка в светлината на решенията на XI конгрес на Партията. В раздела са разработени комплекс от мерки по реализирането на тези общи задачи, определени са конкретните задачи за дейността на първичните партийни организации; предвидено е изучаването и обсъждането на актуални въпроси на идейно-политическото възпитание като: комплексно използване на идеологическите средства за възпитаване на колектива в светлината на изискванията на XI конгрес на Партията и Юлския пленум; по-нататъшното повишаване ефективността на марксистко-ленинското образование; разработени са пътищата и формите за обучението на идеологическите кадри и каква методическа помощ ще им се окаже — социологическо изследване, научно-практическа конференция; посочени са сроковете за най-важните мероприятия, хората, които ще отговарят за тях. Характерно за този план е, че в него са отразени не само системата от общи цели за комунистическото възпитание, комплекс от мерки по тяхното реализиране, основани на анализа на взаимодействието на всички фактори за възпитание и предвиждане на социалните последици от осъществяваните мерки, отчитане възможните варианти за решаването на едни или други проблеми, но са определени и целите и задачите по всяко направление, най-важните мероприятия, посочва се диференцирано за каква аудитория са предназначени, кой ги организира (коя организация — профорганизация, Комсомола, като се посочва и отговарящият от първичната партийна организация). Положително е, че са посочени и мерки по осигуряване обхвата от идеологически мероприятия на различни групи трудещи се в комбината, като се има предвид, че голяма част от хората живеят в селата и пътуват, че множина са с ниско общо образование, че трудовият процес протича на смени, че повече са жени. Определени са механизмите за координиране дейността на всички обществени организации в комбината, занимаващи се с идейно-възпитателна работа.

В раздела „Усъвършенствуване на средствата, формите и методите на идеологическата работа" са включени организационни въпроси, обучение на идеологическия актив; агитационно-пропагандистко осигуряване изпълнението на насрещния план, използване материали на нагледната агитация, предвидени са въпросите, които ще се поставят на партийни събрания, на съвещания на партийния актив, на заседа-

Digitized by Google

ния на бюрото, мерки, които ще бъдат осъществени за укрепване на материално-техническата база на идеологическата работа; мероприятия по изучаване и разпространяване на челния опит в идеологическата работа; форми и методи на контрол за изпълнение на набелязаното; мероприятия по организацията на изучаването на марксистко-ленинската теория; патриотичното и интернационалното възпитание, трудовото, нравственото, естетическото възпитание, организация на отдиха, повишаване общообразователното равнище.

Запознавайки се с плана, човек може да си представи не само обема на работата, направленията по които тя ще се води, мерките за реализирането и контрола, за да се извърши набелязаното и се даде програмираният резултат. Личи, че онези, които са съставяли плана, добре знаят какво искат да постигнат, по какви пътища следва да вървят към целта, мислят конкретно, отчитат интересите, възможностите на различните категории от трудещите се в колектива. Съставен е план без прекомерна детайлизация, но не и абстрактен.

Характерно пък за плана на завод „Маршал Толбухин" в София е, че освен вече посочените раздели са посочени мерки по ръководството на социалистическото съревнование, по развитието на трудовите традиции. Прави впечатление стремежът на партийното бюро да издигне на по-високо равнище дейността на обществените организации по създаването във всеки цех и бригада морално-психически климат, който максимално да способствува за по-нататъшното повишаване творческата активност на членовете на производствения колектив.

Разнообразието в перспективните планове за идеологическата работа в производствените колективи е показател, че в тях има много общи и много специфични черти и това е естествено — животът е многолик, многообразен, в рамки не може да се ограничи. Важното е да се определят точно главните задачи на идейно-възпитателната работа в колектива за планирания период, да се обозначат основните направления и форми, мястото и ролята на обществените организации, организационно-техническите и контролните мерки за осъществяване на планираното.

Комплексните перспективни планове по идеологическата работа позволяват и всестранно да се оценява и онова, което е вече направено, и онова, което предстои да се направи. Дават възможност в разнообразието от много текущи въпроси да не се изпускат важни аспекти на възпитателната дейност. Тази е една от причините те все по-широко да се внедряват в практиката на партийните организации като действено средство, което дава възможност този важен сектор от партийната работа да се осъществява във все по-пълно съответствие с изискванията на Февруарския пленум, на XI конгрес и в духа на Юлския пленум на Централния комитет на Партията.

Градските, общинските, заводските партийни комитети предстои да изучат и обобщят положителното, което се е родило и си пробива път в перспективното планиране на идеологическата работа и да го направят достояние на всички, които имат отношение към нейната организация и реализиране в трудовите колективи.

Перспективното планиране винаги е имало място в практическата дейност на партийните организации, но сериозни научни търсения в това отношение се правят едва след Февруарския пленум (1974 г.), който подчерта острата необходимост от внедряването на научни основи на управление в практиката на партийната работа. Заедно с това възниква потребността от усъвършенствуване и на текущото планиране.

Животът показва, че партийните организации пристъпват към перспективното планиране на идейно-възпитателната работа, като вземат за основа плановете за социално-икономическото развитие, в които в сбита форма са изложени основните проблеми. От своя страна

Digitized by Google

перспективните планове, които не могат и не трябва да са твърде детайлизирани, се използват за основа на текущото планиране. На базата на перспективните планове за идеологическата работа се съставят краткосрочните планове. В тях се включват най-актуалните, злободневните за даден етап проблеми, мероприятия по такива въпроси, които партийните комитети и бюра последователно решават за сравнително неголеми промеждутъци от време. Текущото и перспективното планиране са в единство, текущото допълва, детайлизира, конкретизира перспективното, общите цели, зафиксирани в перспективния план, и изработва способи за тяхното най-рационално решаване. Именно в текущите планове се отразява трансформацията на общите цели и идейно-политически постановки в деловия ритъм на конкретните партийни организации.

Заедно с това текущото планиране е и отчитане на новите задачи, поставени от живота, и коригиране на по-рано определените мерки по реализирането на целите върху основата на сегашните изменения във всички сфери на живота на колектива и на нашето общество като цяло и привеждане формите и методите на работа в съответствие с реалната обстановка и опит на трудещите се.

Необходимо условие (и методологическо изискване) за успешното текущо планиране е отчитането на измененията в практиката на комунистическото строителство (както планирани, така и непредвидени по-рано) и определяне на тази база „основното звено", обезпечаващо неотклонното предвиждане към изпълнение на поставените цели.

Свързващо звено на всички видове идеологическо планиране е планирането на работата с идеологическите кадри, това е централният проблем на партийното ръководство, а значи и на организаторската дейност. Нашата партия е изградила стройна система за работа с идеологическите кадри, натрупан е значителен опит в тяхната подготовка и преподготовка. Обаче изискванията към идеологическите кадри в съвременните условия неизмеримо нарастват. Преустройството в организацията на труда изисква преди всичко преустройство в мисленето и в действията на кадрите. Те трябва бързо да реагират на новите явления и тенденции, да проявяват инициатива и да поемат отговорност, последователно да прилагат съвременни методи на ръководство и управление, да бъдат непримиримо към бюрократизма, бездушието и безотговорността. Практиката на партийните организации показва, че при планирането на работата с идеологическите кадри особено внимание следва да се обръща на: избора на форми и методи на специализирана подготовка — определяне периодичността на обновяването на професионално-идеологическите им знания; установяване оптимално съотношение на теоретическите и методическите въпроси в учебните планове; методи на обобщаване и разпространяване на челния опит на пропагандата на агитацията и оценка на тяхната ефективност; форми за стимулиране работата на кадрите; прогнози за потребност от идеологически кадри.

Планирането на идеологическата работа в производствените колективи е необходимо условие за по-нататъшно повишаване ефективността на този важен сектор от партийната дейност, за реализиране повелята на Националната партийна конференция: усъвършенстуването на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката да бъде в центъра на цялата политико-възпитателна и организаторска работа на Партията, да стане нейно основно съдържание.

Digitized by Google

РОЛЯТА НА РАБОТНИЧЕСКАТА КЛАСА В КРИВОТО ОГЛЕДАЛО НА МАОИЗМА

А. П. НИКОЛАЕВ

I. МАРКСИЗМЪТ-ЛЕНИНИЗМЪТ ЗА РОЛЯТА НА РАБОТНИЧЕСКАТА КЛАСА

Работническата класа — класата, която е основната сила в производството на материални блага, едновременно е и най-революционната класа на нашето време. Нейна историческа мисия е да унищожи капитализма и заедно с него всяка експлоатация на човек от човека, да построи безкласовото, комунистическото общество.

„Съвременният работник, пролетарият — пише Ф. Енгелс, — е продукт на великата промишлена революция, която именно през последните сто години извърши във всички цивилизовани страни пълен преврат в целия начин на производство, отначало в промишлеността, а след това и в земеделието . . .“[1]

Карл Маркс и Фридрих Енгелс подчертаваха: „Пролетариатът ще използва своето политическо господство, за да изтръгне постепенно от буржоазията целия капитал, да централизира всички средства за производство в ръцете на държавата, т. е. на организирания като господствуваща класа пролетариат, и колкото може по-бързо да увеличи масата на производителните сили“[2].

Продукт на развитието на едрата промишленост, работническата класа непрестанно се увеличава и се утвърждава като основна производителна сила в съвременното общество. Това предопределя и нейното положение, нейната роля в обществото. Владимир Илич Ленин посочи, че „пролетариатът икономически господствува над центъра и нерва на цялата стопанска система на капитализма . . .“[3] Той подчерта още, че „само определена класа, именно градските и изобщо фабрично-заводските, промишлените работници са в състояние да ръководят цялата маса на трудещите се и експлоатираните в борбата им за събаряне игото на капитала, в хода на самото събаряне, в борбата за задържането и укрепването на победата, в изграждането на нов социалистически обществен строй, в цялата борба за пълно унищожение на класите“[4].

„От всички класи, които днес противостоят на буржоазията — писаха Карл Маркс и Фридрих Енгелс, — само пролетариатът е действително революционна класа. Останалите класи се разкапват и загиват с развитието на едрата индустрия, а пролетариатът е неин собствен продукт“[5].

II. РАБОТНИЧЕСКАТА КЛАСА В ТЕОРИЯТА НА МАОИЗМА

В противоположност на марксистко-ленинското учение Мао Цзе-дун „обяснява“ революционната активност на пролетариата с това, че „неговото икономическо положение е ниско. Лишен от оръдия за производство, той е останал с голи ръце и без никаква надежда за обогатяване.“[6] В тази мисъл на Мао Цзе-дун революционната активност на пролетариата се раз-

* Статията е написана за сп. „Партиен живот“ чрез АПН.

[1] К. Маркс и Ф. Енгелс, Съч., т. 16, с. 69.

[2] Пак там, т. 4, с. 445.

[3] В. И. Ленин, Съч., т. 30, с. 272.

[4] В. И. Ленин, Съч., т. 29, с. 414.

[5] К. Маркс и Ф. Енгелс. Съч., т. 4, с. 433.

[6] Мао Цзе-дун, Анализ на класите в китайското общество, сп. „Чжунго нумин“, кн. 2/1926 г.

Digitized by Google

глежда не като проява на класово осъзнаване, а като стремеж за обогатяване. Затова съвсем не случайно „великият кормчия" казва, че „... шестстотинмилионното население на Китай чувствително се отличава със своята бедност и изостаналост. Това на пръв поглед е лошо, а фактически е добро. Бедността подбужда към промени, заставя да се действува, да се извършва революция." [1]

Да се игнорира бедността, подбуждаща към революционни действия, не е възможно и не е правилно. Но да се абсолютизира това нейно значение, както прави Мао Цзе-дун, е неправилно!

Едно от основните извращения на марксистко-ленинската теория от Мао Цзе-дун по този въпрос се състои в това, че той **разтваря работническата класа в народа, в нацията.** Във всички свои изказвания Мао говори за победа на китайската нация въобще, като с това замъглява социално-класовата същност на борбите на китайските трудещи се и **пренебрегва решаващата роля на работническата класа.** Не безинтересно е да отбележим и това, че към пролетариата освен промишлените работници Мао Цзе-дун отнася и **лумпенпролетариите,** които според него са способни на „героична борба". „А под опитно ръководство , лумпенпролетариите — заявява той — могат да се превърнат в революционна сила" [2]

Съвсем другояче оценяват тази социална група Карл Маркс и Фридрих Енгелс. „Лумпенпролетариатът, този пасивен продукт на загниването на най-низшите слоеве на старото общество — писаха те още в „Манифест на Комунистическата партия", — при една пролетарска революция може да бъде въвлечен в движението, но по силата на цялото си жизнено положение той е много по-склонен да се продава за реакционни машинации" [3].

В политическия отчет пред XI конгрес на ККП (1977 г.) Хуа Го-фън, като се спира на съвременното положение в КНР, цитира разсъжденията на Мао Цзе-дун за класовата борба и пита: „Между какви класи се води борбата?" И отговаря: „Борбата се води между пролетариата и ръководения от него трудов народ, от една страна, и буржоазията, от друга" [4]. А ако това е така, остава съвсем неясно защо конгресът не прие никакви конкретни решения, които да насочват борбата на работническата класа и трудещите се. И защо всички дебати по този въпрос се ограничаваха само с разчистването на сметките с „агентите на буржоазията Лю Шао-ци, Чен Бо-да, Лин Бяо" и особено срещу „четворката". Никакъв отговор не се даде и на въпроса защо китайската буржоазия е поставена в привилегировано положение, като дори получава „фиксиран процент", т. е. експлоататорски доход.

III. РАБОТНИЧЕСКАТА КЛАСА В ПОЛИТИКАТА НА МАОИЗМА

На думи маоизмът все пак признава ръководната роля на работническата класа. Така пред IX конгрес на ККП (1969 г.) Лин Бяо припомни думите на Мао Цзе-дун, че „работническата класа трябва да ръководи всичко" [5].

Но всичко това са само празни думи. На дело маоистите се стремят да използват работническата класа като оръдие за укрепване на военно-бюрократичната диктатура и за осъществяване на своите великодържавни и хегемонистични цели.

„Китайската работническа класа — писа в. „Женмин жибао" — повече от всички обича великия вожд, председателя Мао, повече от всички се вслушва в неговите съвети, повече от всички е близка на председателя Мао и повече от всички е предана на председателя Мао. Тя постъпва така, както й казва председателят Мао." [6] „Работническата класа на нашата страна — подчертава също в „Женмин жибао" — е длъжна образцово да осъществява пролетарската революционна линия на председателя Мао Цзе-дун."

Това е словесен параван. В действителност **„ръководната роля на китайската работническа клаѣа" се свежда само до сляпо възприемане и изпълнение на постановките на Мао Цзе-дун.** При това, както вече е добре известно, самият Мао неведнъж изтъкваше ръководната роля в страната не на работническата класа, а на армията. „Председателят Мао Цзе-дун — се казва в материалите на IX конгрес на ККП — неведнъж посочваше, че от гледна точка на марксизма армията е главната съставна част на държавата." [7] „Цялата страна — подчертаваше председателят Мао — трябва да се учи от народноосвободителната армия." [8]

Така опортюнистично **маоистите на дело извращават марксистко-ленинското учение за ръководната роля на работническата класа в китайското общество** и я свеждат до оръдие за своите користни националистически цели.

---

[1] Сп. „Китай", кн. 3/1968 г.

[2] Мао Цзе-дун, Анализ на класите в китайското общество, сп. „Чжунго нумин", кн. 2/1926 г.

[3] К. Маркс и Ф. Енгелс, Съч., т. 4, с. 433—434.

[4] Политически отчет на Хуа Го-фън пред XI конгрес на ККП; в. „Женмин жибао" от 23. 8. 1977 г.

[5] Отчетен доклад пред IX всекитайски конгрес на ККП, Пекин, 1969г., с. 47.

[6] В. „Женмин жибао" от 5. 9. 1968 г.

[7] Отчетен доклад пред IX всекитайски конгрес на ККП, Пекин, 1969, с. 45.

[8] Сп. „Китай", кн. 5/1972 г., с. 33.

Digitized by Google

IV. РАБОТНИЧЕСКАТА КЛАСА В ИКОНОМИЧЕСКАТА ПОЛИТИКА НА МАОИЗМА

Китайското ръководство разглежда работническата класа като спомагателна сила в решаването на своята основна стратегическа задача — установяването на световното господство на Пекин. Работническата класа според възгледите и практиката на маоизма, е длъжна преди всичко със своя труд да осигурява провеждането на маоисткия курс за **милитаризиране** на всички страни на живота в китайското общество. Това съвсем конкретно и ясно се потвърждава примерно в две новогодишни уводни статии на вестник „Женмин жибао".

„Да се провежда революцията, да се стимулира подготовката за евентуална война"[1] „Председателят Мао Цзе-дун даде указание: „Да се копаят дълбоки скривалища, повсеместно да се запасяваме със зърно ... да претворяваме по-нататък в живота разработения от председателя Мао Цзе-дун велик стратегически курс — да се готвим за евентуална война, да се готвим за евентуални стихийни бедствия, всичко за народа."[2]

Така от година на година се повтарят призиви като: „Да се готвим за война!", „Да копаем подземия и тунели!", „Повсеместно да се запасяваме със зърно!" и т. н. И макар тези призиви да се съпровождат с думи като: „Да се стимулира производството", „Да се стимулира работата", това никак не променя нещата! Да се стимулира! — Да! Но с каква цел да става това?! ... От казаното дотук става ясно, че всичко това е в името на една цел — **подготовката за война.** Прибавката „в името на народа" всъщност има съвсем формален и дори чисто демагогски характер, тъй като тя никого с нищо не задължава. Още повече, че **маоизмът и във възгледите си, и в практиката си няма никакъв реален конкретен план за повишаване жизненото равнище на народа.**

Жизненото равнище на китайските трудещи се, включително и на работническата класа, е замразено на твърде ниско равнище. И макар че китайският печат вече започна да споменава и за подобряване живота на народа, той преследва само най-общи пропагандни цели. До такова заключение водят твърденията на в. „Гуанмин жибао": „Грижата за живота на масите няма нищо общо с материалното стимулиране, а има предвид ударение върху политиката като на командна сила"[3].

В Конституцията на КНР, приета от Всекитайското събрание на народните представители на 17 януари 1975 г., се казва: „Работническата класа осъществява ръководството на държавата чрез своя авангард — Китайската комунистическа партия"[4]. Освен тази обща декларация в нея няма нито едно друго положение, което реално да осигурява ролята на работническата класа в КНР като господствуваща класа.

V. МАОИЗМЪТ И МЕЖДУНАРОДНОТО РАБОТНИЧЕСКО ДВИЖЕНИЕ

Маоизмът проглуши света да се представя и възвеличава като най-революционна сила на нашето време, а едновременно с това на дело скъса връзките си и се противопостави на световното работническо и комунистическо движение, даде и дава гръб на революционерите от всички краища на планетата. Безпрецедентна в това отношение е маоистката подкрепа на фашистките изстъпления на Пиночет още в дните, когато селата и градовете на революционно Чили се обливаха в кръвта на революционните синове и дъщери на тази героична, тежко страдаща и бореща се страна.

Най-велико завоевание на международната работническа класа в нейната борба с буржоазията е раждането, утвърждаването и развитието на световната социалистическа система. Именно тази мисъл дебело подчертава и основният документ на Международното съвещание на комунистическите и работническите партии в Москва (юни 1969 г.), като записа дословно следното: **„Световната социалистическа система е решаваща сила в антиимпериалистическата борба"**[5]. Същата идея се изразява и чрез друга важна формулировка на този документ: **„Основният път на развитие на човечеството се определя от световната социалистическа система, международната работническа класа и всички революционни сили"**[6].

Маоистките идеолози обаче зачеркват това завоевание на международната работническа класа. Ръководителят на китайската делегация на извънредната сесия на ООН на 10 април 1974 г. заяви: „Социалистическият лагер, който съществуваше известно време след Втората световна война, повече не съществува"[7] Този фалшив тезис беше повторен и от сегашния първи китайски ръководител Хуа Го-фън, който също заяви: „Социалистическият лагер повече не съществува"[8].

Маоизмът пренебрегва и отрича ръководната роля на работническата класа в

---

[1] В. „Женмин жибао" от 1. I. 1970 г.
[2] Пак там, 1. I. 1973 г.
[3] В. „Гуанмин жибао" от 9. II. 1977 г.
[4] В. „Женмин жибао" от 18. I. 1975 г.
[5] Международно съвещание на комунистическите и работнически партии в Москва, 1969 г., С., Издателство на БКП, 1969, с. 22.
[6] Пак там, с. 13.
[7] Сп. „Хунци", кн. 5/1974 г., с. 46.
[8] Пак там, кн. 5/1977 г., с. 17.

Digitized by Google

международното революционно движение. Така още на първата сесия на Четвъртото всекитайско събрание на народните представители в своя доклад тогавашният председател на Държавния съвет Чжоу Енлай заяви: „Третият свят е главна сила в борбата против колониализма, империализма и хегемонизма"[1]. А нали и на китайските ръководители е добре известно, че „третият свят" сам по себе си е разнокласово общество, което включва и експлоататори, и експлоатирани! Затова такъв подход е лишен от класовост, в него класовите противоречия в тези страни се замъглява и на една плоскост се поставят работническата класа, буржоазията, селяните и феодалите.

В основния документ, приет от Международното съвещание на комунистическите и работнически партии в Москва през 1969 г., се казва: **„В цитаделите на капитализма, работническата класа, както това отново потвърдиха събитията от последно време, е главната движеща и мобилизираща сила на революционната борба, на цялото демократично антиимпериалистическо движение"[2].**

* * *

Маоизмът спъва и преграждa пътя на развитието на работническата класа в Китай, затруднява разгръщането на нейните революционни сили и възможности, намалява активността й. По да се спре напълно и завинаги развитието и борбата на работническата класа е невъзможно.

Ходът на историческото развитие сам по себе си чувствително допринася да се увеличава броят на китайската работническа класа, да укрепват и да се развиват нейните редици. Тя се ползва от солидарността и подкрепата на световната работническа класа, на трудещите се от страните на световната социалистическа система.

А всичко това в края на краищата приближава деня, когато китайската работническа класа ще заеме своето ръководно място в китайското общество, ще внесе своя принос в реалната борба на народите против империализма, за мир, демокрация и социализъм.

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИ

— Преценките на комунистите във връзка със замяната на документите им в писмена или в устна форма ще се правят?

— Преценките на партийните членове — на заседания на бюрата и на събрания на партийните организации, които ще се правят въз основа на лични впечатления, разговори с комунисти и безпартийни, писмени материали и др., ще бъдат главно в устна форма. За онези комунисти, чиито прояви и поведение налагат да се образуват преписки, ще се докладва в писмена форма. Има се предвид, че някои ще бъдат наказани, в това число и изключени от Партията, други ще бъдат снети от отчет като отпаднали от партийните редове и т. н.

— Подлежат ли на преценка по общия ред новите партийни членове, които ще бъдат приети през периода, когато няма да се издават партийни членски книжки?

— Новите членове, които ще бъдат приети от 1 юни до 31 август тази година, не подлежат на задължителна преценка. За онези от тях обаче, за които изникнат сигнали около произхода, обкръжението и развитието им, ще трябва да се установи истината и да се вземе отношение. Това ще бъдат хора, чието проучване при приемането им в Партията не е било пълно и задълбочено, допуснато е нарушение на съответната инструкция на ЦК на БКП.

---

[1] Сп. „Хунци" кн. 2/1975 г., с. 25.

[2] Международно съвещание на комунистическите и работнически партии в Москва, 1969 г., С., Издателство на БКП, 1969, с. 26.

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

ГЕОРГИ ДИМИТРОВ В ОГЪНЯ НА БИТКИТЕ

Публицистика

Публицистичните творби на безсмъртния вожд и учител на българския народ Георги Димитров ярко отразяват основните политически събития и процеси в България в продължение на близо половин век. Те се явяват като програмни документи за борбата на нашата партия и народ против капитализма и фашизма. Статиите на Георги Димитров са жалони, които показват пътя на социалистическото строителство в България. Димитровата публицистика заема изключително важно място в съкровищницата на българската култура. Настоящият сборник представя на читателя най-забележителното от това ценно богатство.

От поредицата „Революционна публицистика", от която е и горната книга, през 1979 и следващите години Партиздат ще пусне от печат нови издания с публицистични творби от Георги Кирков, Гаврил Георгиев, Васил Коларов, Тодор Живков, Гео Милев, Станке Димитров.

ЛУИС КОРВАЛАН ЧИЛИ

1970 — 1973

Инициативата да се издаде на български език тази книга с речи, доклади, изказвания, писма и пр. на генералния секретар на Чилийската комунистическа партия, пламенния комунист — патриот и интернационалист Луис Корвалан представлява важен и ценен принос за запознаване на българския читател с чилийския революционен процес през периода от 1970—1973 година. Публикуваните в книгата документи дават възможност да се видят и анализират успехите и грешките, сполуките и недостатъците на правителството на президента Алиенде, на Блока на народното единство и на самата Чилийска комунистическа партия, да се извлекат съответните поуки. Те спомагат да се направи преглед на цялостния период на чилийската революция и специално на политиката на Чилийската комунистическа партия.

МАФИЯТА — КОНЦЕРН НА ПРЕСТЪПНИЦИ

Л. Колосов

Мафията... Тя се е зародила в Сицилия преди много векове като протест против чуждите завоеватели. Но след време мафията се превръща от средство за защита на потиснатите, в оръдие на господстващите класи, в организация, която живее и действува съгласно специфичните закони на престъпния свят. Сегашната мафия е типичен продукт на капиталистическото общество. Авторът, съветски журналист — международник, разказва историята на възникването на мафията, на превръщането ѝ в оръдие на експлоататорите, за методите на дейността ѝ в Апенините и в САЩ, за използването на тази терористична организация от империалистическите разузнавания, представителите на големия бизнес и крайно десните кръгове.

ДИ «НАУКА И ИЗКУСТВО»

СОЦИАЛНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Марко Марков

Зрелият социализъм, който изграждаме, се нуждае от цялостна марксистко-ленинска концепция за социалиите организации, за тяхната същност, принципите за изграждането и усъвършенствуването им, за рационализиране и повишаване ефективността на тяхното управление. В настоящия труд се дава отговор на тези толкова актуални и трудни за решение проблеми. Той е изведен на базата на марксизма-ленинизма и постиженията на съвременното научно познание и чрез обстоен анализ на опита в изграждането и функционирането на социалните организации у нас и в други социалистически страни. Авторът си е поставил задачата не само да формулира принципите на теорията на организацията, но и да ги трансформира в конкретно приложни изводи и препоръки за действие.

Digitized by Google

международното революционно движение. Така още на първата сесия на Четвъртото всекитайско събрание на народните представители в своя доклад тогавашният председател на Държавния съвет Чжоу Енлай заяви: „Третият свят е главна сила в борбата против колониализма, империализма и хегемонизма“[1]. А нали и на китайските ръководители е добре известно, че „третият свят“ сам по себе си е разнокласово общество, което включва и експлоататори, и експлоатирани! Затова такъв подход е лишен от класовост, в него класовите противоречия в тези страни се замъглява и на една плоскост се поставят работническата класа, буржоазията, селяните и феодалите.

В основния документ, приет от Международното съвещание на комунистическите и работнически партии в Москва през 1969 г., се казва: **„В цитаделите на капитализма, работническата класа, както това отново потвърдиха събитията от последно време, е главната движеща и мобилизираща сила на революционната борба, на цялото демократично антиимпериалистическо движение“[2].**

* * *

Маоизмът спъва и преграждa пътя на развитието на работническата класа в Китай, затруднява разгръщането на нейните революционни сили и възможности, намалява активността ѝ. Но да се спре напълно и завинаги развитието и борбата на работническата класа е невъзможно.

Ходът на историческото развитие сам по себе си чувствително допринася да се увеличава броят на китайската работническа класа, да укрепват и да се развиват нейните редици. Тя се ползва от солидарността и подкрепата на световната работническа класа, на трудещите се от страните на световната социалистическа система.

А всичко това в края на краищата приближава деня, когато китайската работническа класа ще заеме своето ръководно място в китайското общество, ще внесе своя принос в реалната борба на народите против империализма, за мир, демокрация и социализъм.

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИ

— Преценките на комунистите във връзка със замяната на документите им в писмена или в устна форма ще се правят?

— Преценките на партийните членове — на заседания на бюрата и на събрания на партийните организации, които ще се правят въз основа на лични впечатления, разговори с комунисти и безпартийни, писмени материали и др., ще бъдат главно в устна форма. За онези комунисти, чиито прояви и поведение налагат да се образуват преписки, ще се докладва в писмена форма. Има се предвид, че някои ще бъдат наказани, в това число и изключени от Партията, други ще бъдат снети от отчет като отпаднали от партийните редове и т. н.

— Подлежат ли на преценка по общия ред новите партийни членове, които ще бъдат приети през периода, когато няма да се издават партийни членски книжки?

— Новите членове, които ще бъдат приети от 1 юни до 31 август тази година, не подлежат на задължителна преценка. За онези от тях обаче, за които изникнат сигнали около произхода, обкръжението и развитието им, ще трябва да се установи истината и да се вземе отношение. Това ще бъдат хора, чието проучване при приемането им в Партията не е било пълно и задълбочено, допуснато е нарушение на съответната инструкция на ЦК на БКП.

---

[1] Сп. „Хунци“ кн. 2/1975 г., с. 25.

[2] Международно съвещание на комунистическите и работнически партии в Москва, 1969 г., С., Издателство на БКП, 1969, с. 26.

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

ГЕОРГИ ДИМИТРОВ В ОГЪНЯ НА БИТКИТЕ

Публицистика

Публицистичните творби на безсмъртния вожд и учител на българския народ Георги Димитров ярко отразяват основните политически събития и процеси в България в продължение на близо половин век. Те се явяват като програмни документи за борбата на нашата партия и народ против капитализма и фашизма. Статиите на Георги Димитров са жалони, които показват пътя на социалистическото строителство в България. Димитровата публицистика заема изключително важно място в съкровищницата на българската култура. Настоящият сборник представя на читателя най-забележителното от това ценно богатство.

От поредицата „Революционна публицистика", от която е и гориата книга, през 1979 и следващите години Партиздат ще пусне от печат нови издания с публицистични творби от Георги Кирков, Гаврил Георгиев, Васил Коларов, Тодор Живков, Гео Милев, Станке Димитров.

ЛУИС КОРВАЛАН ЧИЛИ

1970 — 1973

Инициативата да се издаде на български език тази книга с речи, доклади, изказвания, писма и пр. на генералния секретар на Чилийската комунистическа партия, пламенния комунист — патриот и интернационалист Луис Корвалан представлява важен и ценен принос за запознаване на българския читател с чилийския революционен процес през периода от 1970—1973 година. Публикуваните в книгата документи дават възможност да се видят и анализират успехите и грешките, сполуките и недостатъците на правителството на президента Алиенде, на Блока на народното единство и на самата Чилийска комунистическа партия, да се извлекат съответните поуки. Те спомагат да се направи преглед на цялостния период на чилийската революция и специално на политиката на Чилийската комунистическа партия.

МАФИЯТА — КОНЦЕРН НА ПРЕСТЪПНИЦИ

Л. Колосов

Мафията... Тя се е зародила в Сицилия преди много векове като протест против чуждите завоеватели. Но след време мафията се превръща от средство за защита на потиснатите, в оръдие на господствуващите класи, в организация, която живее и действува съгласно специфичните закони на престъпния свят. Сегашната мафия е типичен продукт на капиталистическото общество. Авторът, съветски журналист — международник, разказва историята на възникването на мафията, на превръщането ѝ в оръдие на експлоататорите, за методите на дейността ѝ в Апенините и в САЩ, за използването на тази терористична организация от империалистическите разузнавания, представителите на големия бизнес и крайно десните кръгове.

ДИ «НАУКА И ИЗКУСТВО»

СОЦИАЛНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Марко Марков

Зрелият социализъм, който изграждаме, се нуждае от цялостна марксистко-ленинска концепция за социалните организации, за тяхната същност, принципите за изграждането и усъвършенстването им, за рационализиране и повишаване ефективността на тяхното управление. В настоящия труд се дава отговор на тези толкова актуални и трудни за решение проблеми. Той е изведен на базата на марксизма-ленинизма и постиженията на съвременното научно познание и чрез обстоен анализ на опита в изграждането и функционирането на социалните организации у нас и в други социалистически страни. Авторът си е поставил задачата не само да формулира принципите на теорията на организацията, но и да ги трансформира в конкретно приложни изводи и препоръки за действие.

Digitized by Google

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

● **МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЕЖЕГОДНИК. ПОЛИТИКА И ЭКОНОМИКА,** Политиздат, Москва, 1977 г.

Справочно издание, в което читателят ще намери отговор на много въпроси из областта на световната икономика и политика. Ежегодникът представлява интерес за пропагандисти, агитатори, преподаватели по обществените дисциплини, за работниците по печата, в Радиото и Телевизията, за лектори и докладчици по международни проблеми.

● **Румянцев, А. М., СОЦИАЛЬНЫЕ И ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ СОВРЕМЕННОСТИ,** Изд. „Наука", Москва, 1977.

В предложения труд се разглеждат актуални проблеми из областта на икономическата теория, на световното социалистическо и капиталистическо стопанство. Голямо внимание се отделя на изследванията върху общите закономерности на международните социалистически производствени отношения, на превръщането на световната социалистическа система в решаващ фактор на общественото развитие.

● **Наумов, В. К., КОММУНИСТЫ ИТАЛИИ,** Изд. „Международные отношения", Москва, 1977.

Книгата съдържа научен анализ на основните положения в програмата за борба на Италианската комунистическа партия за демокрация и социализъм, нейните позиции в борбата за мирно съществуване, разведряване и сътрудничество в Европа и в целия свят.

● **Авторски коллектив, КИТАЙСКАЯ НАРОДНАЯ РЕСПУБЛИКА в 1974 г.** — Политика, экономика, идеология, Изд. „Наука", Москва, 1977.

Авторите правят анализ на най-важните процеси в обществения живот на страната. В книгата се дават и основни информационно-справочни сведения за политическия и икономическия характер на КНР.

● **Сапожников, Б. Г., КИТАЙ В ОГНЕ ВОЙНЫ** (1931—1950), Изд. „Наука", Москва, 1977.

Изданието е посветено на 20-годишната борба на китайския народ против чанкайшисткия гоминдан и японския империализъм. Особено внимание е отделено на периода през Втората световна война.

● **Авторски коллектив, ИДЕЙНО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ МАОИЗМА.** Изд. „Наука", Москва, 1977.

От позициите на марксистко-ленинската методология на научна критика се подлага маоизмът като обществено-политическо течение. Разкриват се етапите на неговата националистическа еволюция, социалните му корени и идейни извори. Показва се антимарксистката същност на теорията и практиката на маоизма.

● **Чижов, Ю. А., МОДЕЛЬ ЭКОНОМИКИ США.** Изд. „Наука", Новосибирск, 1977.

● **Авторски коллектив, СОВРЕМЕННАЯ ПРОГРЕСИВНАЯ ФИЛОСОФСКАЯ МЫСЛЬ В САШ,** (Сборник переводов с английского), Изд. „Прогресс", Москва, 1977.

● **Писарев, В. С., США И МИРОВОЙ ОКЕАН.** Экономико-политические тенденции освоения, Изд. „Наука", Москва, 1977.

20700

Цена 0,30 лева

Digitized by Google

Partien zhivot

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

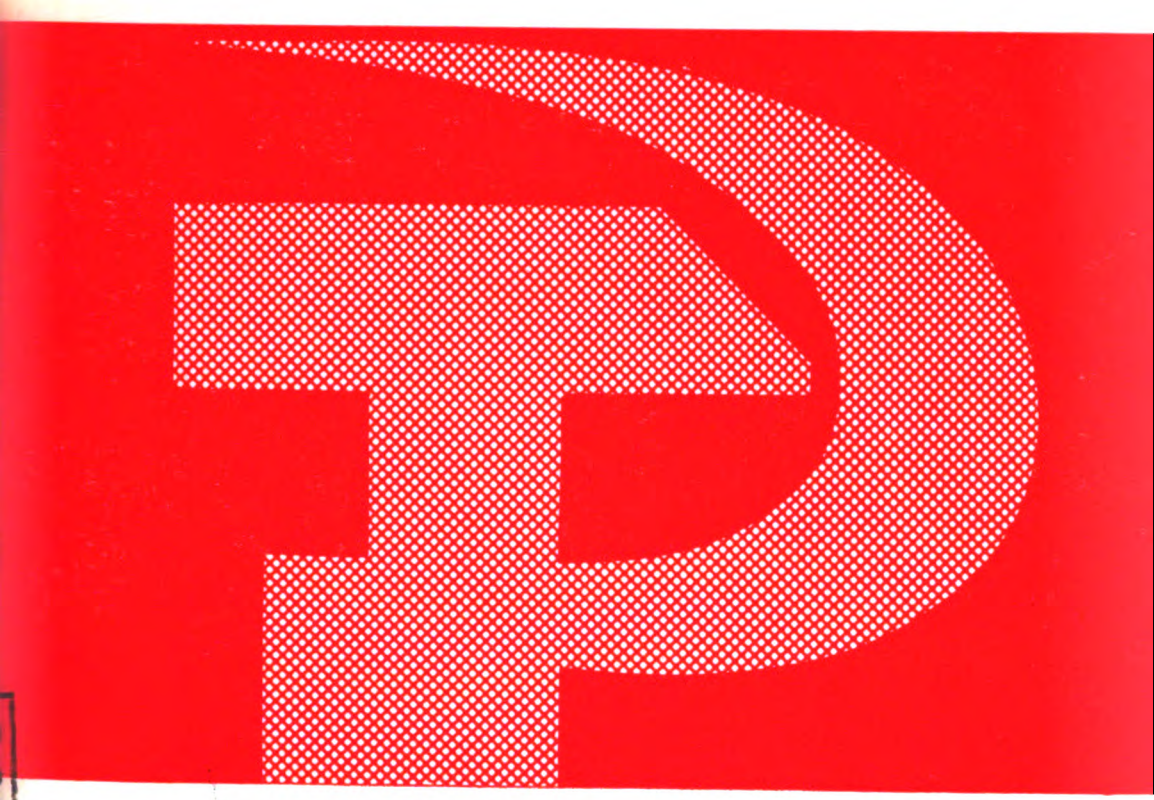

SEP 25 1978
UNIVERSITY OF CALIFORNIA

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СОФИЯ, ЮНИ 1978 ГОДИНА 9

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

№ 9
1978
ЮНИ
☆
година
XXII

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

ЛИНИЯТА НА ПАРТИЯТА — ДЕЛО НА МИЛИОНИТЕ

Уводна — „Организацията удесеторява силите". 3

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

Повеля на деня

Х. Даков — Качеството 8
И. Мичев — Всекидневна трудова надпревара 13
К. Димов — Комплексността 20
Т. Симеонов — Пътят към високите успехи 27
Д. Тодорова — Осъзната отговорност 31

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

Решение на ЦК на БКП:

За усъвършенстване на структурата и координацията на работата на партийните органи и организации в някои стопански звена и в селата. 37

Н. Колев — Към по-съвършена структура на партийните организации 40

Из опита на КПСС

В. Красилников, В. Бараев — Съветът на секретарите 47

Партийният комитет

Д. Кръстев — Подобряват методите на работа 51
Д. Динков — Отговорността на общинските партийни комитети . 52
Б. Ангелов — Грижи за индивидуалната работа с комунистите . 54
А. Кудинов — Членът на окръжния комитет 55

Ръководно политическо ядро и първообраз

И. Панков — Партийните групи в квартала 57
Х. Райчев — Действени партийни звена 62

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

Д. Дичев — Вярност 64

Digitized by Google

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

И. Захариев — Актуална задача пред агитатори и пропагандисти. . 67
М. Ралчева — Отговорност, творчество 73

„Партиен живот" в Коларовски район

Ц. Стаменова — По-ефективно управление на пропагандата . . . 78
Т. Трифонов — В тясна връзка с практиката 84
Н. Йотовски — Организирано и целенасочено 85
Д. Свиленов — Икономическото образование 87

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

Д. Станоев — В Пензенска област 89

ПРЕГЛЕД НА ПЕЧАТА

Г. Матев — По-голяма взискателност към печатното слово. . . . 92

В ЦЕНТРАЛНАТА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА КОМИСИЯ 95

ПО СЛЕДИТЕ НА НАШАТА КРИТИКА

* — „Защо конструирането на бюрото се протака?" 96

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Пирончев, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — **Тел. номератор 84—01**
Годишен абонамент 4,60 лева. — **Отделна книжка 0,30 лева.**
Пор. 2465. Тираж 52 200 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 23. VI. 1978 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

«ОРГАНИЗАЦИЯТА УДЕСЕТОРЯВА СИЛИТЕ»

Големият теоретически и практически смисъл на Националната партийна конференция е, че тя обоснова ролята на организацията на труда за по-нататъшното развитие на зрелия социализъм, разкри целия комплекс от политически, организационни и идеологически средства, които ще доведат до образцова социалистическа организация на труда във всички сфери на обществения живот. Още по-предни позиции в направляването на обществените процеси заема комплексният подход. Новото, по-високо равнище на организацията на труда ще дойде от по-пълното единство между трите елемента на трудовия процес; дейността на хората, предметите на труда и средствата на труда. Ефектът от общественото производство ще расте само когато „организацията се изгражда всеобхватно във всички сфери и дейности, във всички етапи на възпроизводствения процес, в мащабите на цялото народно стопанство, на всички равнища". Създават се още по-благоприятни условия за постигане на мултипликационен ефект в трите негови аспекта — отраслов, териториален и възбуждащ. По-нататъшно развитие получава основният организационен принцип в Партията — демократическият централизъм. Единство в действията, дисциплината, отговорността са в ново съотношение с широкото участие на всички трудещи се в управлението с тяхната социална активност, инициатива и творчество.

Няма да бъде пресилено, ако отбележим, че Националната партийна конференция обогати средствата и методите на ръководната дейност, даде нови оръжия в ръцете на комунистите, на партийните органи и организации и същевременно издигна по-високи критерии, по-високи изисквания към тяхната практическа дейност.

Изпълнението на решенията на конференцията, нейното отражение върху обществената практика сега в решаваща степен ще зависи от това, как ще се преустроят партийните органи и организации в новите условия, доколко ще овладеят и прилагат новите изисквания в своята работа. Приложението на една вярна политическа линия в конкретните условия на окръга, града, колектива изисква отлично познаване на процесите, реализъм в оценката, деловитост в организацията и творчество в избора на най-подходящите пътища за постигане на поставената задача. Сега програмно-целевият и комплексен подход може да намери широко приложение. Ако на отделни места вярната политическа линия, горещо одобрена от всички комунисти и трудещи се, недостатъчно се претворява в живота, то е, защото в процеса на нейното реализиране не се получава пълно единство между целта и ре-

Digitized by Google

зултата, между замисъла и конкретното изменение на практическата дейност.

С други думи необходимо е още по-пълно единство между политическата и организаторската функция на Партията, между решенията на партийните организации и тяхното изпълнение, между думите и делата на комунистите.

* * *

Националната партийна конференция определи като непосредствена политическа задача на партийните органи и организации усъвършенстването на социалистическата организация на труда във всички сфери на обществения живот. Под тяхно ръководство ще се реализират нейните решения, ще се превърнат в дела. А за това те самите трябва да бъдат образец на организираност.

Знаем какво значение е придавал Ленин на организацията: „Организацията удесеторява силите", „Без организация на масите пролетариатът е нищо, организиран — той е всичко." За него организацията не е само синоним на партия, а е и организираност на нейните редове, вътрешна монолитност и сплотеност в действията на комунистите в името на една историческа цел, на една политическа задача.

Организираността е същностна черта на Комунистическата партия. Тя произтича от един от организационните принципи — авангардът е организиран отряд на работническата класа. Тази черта не губи своята значимост във всички периоди на нейното съществуване. Ако до завземането на политическата власт пролетариатът воюва със силния противник с оръжието на организацията, то в периода на построяването на социализма ръководните функции на Партията изискват да расте организираността, съгласуваността и координацията между всички сфери на обществения живот, изисква пълен синхрон във функционирането и усъвършенстването на социалните дейности.

Пред Партията като ръководен фактор в обществото с еднаква сила действува необходимостта от по-висока организираност на собствените ѝ редове, на своите органи и организации и от друга страна — от по-висока организираност в цялата обществена система, на всички звена, дейности и процеси, на всички труженици.

* * *

От какво зависи по-пълната проява на организираността на партийните организации на съвременния етап?

Като вътрешно присъща черта на Комунистическата партия организираността е най-висша класова дисциплина и единство в практическото действие. Първото условие за проява на тази нейна същностна черта е Партията да гради своята дейност върху гранитните основи на демократическия централизъм. Само демократическият централизъм съчетава единството на волята и действието, партийната дисциплина с най-широк демократизъм на вътрешнопартийния живот. Пътищата към по-висока социалистическа организация на труда, които Националната партийна конференция очерта, изискват още по-пълно да се съчетават двете тенденции — демократизиране на целия обществен живот, развитие на вътрешнопартийната демокрация и същевременно още по-пълно разгръщане на организираността и дисциплината. Тук става дума за творческо съчетаване на демократичните и централистичните начала на този принцип в конкретните условия на съвременния етап.

В ново съотношение се намират правата и отговорностите на първичните партийни организации. Те са политически щабове за усъвър-

Digitized by Google

шенствуване на социалистическата организация на труда в колективите. Под тяхно ръководство трябва да настъпят измененията, които сега изискват решенията на Националната конференция. Всички фактори, от които зависи комплексното усъвършенствуване на организацията на труда, действуват на равнището на трудовия колектив: пълното използване на производствените мощности, преминаването към дву- и трисменен режим, икономията на суровини, материали, енергия и горива, многомашинното обслужване, бригадната организация.

Настоящият етап от нашето развитие разширява още повече правата на първичните партийни организации в ръководството на трудовите колективи, повишава отговорността им за осъществяване политиката на Партията.

Реалното съдържание на по-широките права на първичните организации, естествено, зависят от състоянието на техния вътрешен живот, от тяхната компетентност и боеспособност. Но не по-малка е ролята на заводските, районните, градските комитети за укрепване на техния политически авторитет, за издигане тяхната политическа роля. Не случайно Националната партийна конференция посочи необходимостта от ограничаване на регламентирането в дейността им, посочи съществуващата опасност да се изземват техни функции от други органи, да се решават техни въпроси на други равнища. Не са единични случаите, когато заводски партийни комитети предрешават въпросите на партийните организации, а на тях предоставят ролята само на изпълнители на определени решения.

Организиращата роля на партийните колективи ще расте само когато те реално осъществяват широките права, които обективното развитие на нашата обществена система им предоставя, правилно определят отговорностите, координират действията на стопанските и административните ръководства, на профсъюзите и Комсомола за осъществяване на партийната политика, за изпълнение на партийните решения. Партийното ръководство на масовите организации също трябва да доведе до по-голямо единство и съгласуваност в действията, до по-правилно разпределение на отговорностите при осъществяване на социалистическата организация на труда.

Окрупняването на първичните партийни организации е процес, непосредствено свързан с разширяването на техните права и функции, с по-голямото им организиращо въздействие върху колективите. Създават се още по-добри възможности всички комунисти, а и партийните организации като цяло да направляват по-резултатно трудовите, възпитателните и социалните функции на колективите.

* * *

Организираността в цялата обществена система, усъвършенствуването на дейността на всички звена зависи до голяма степен от организацията на труда на партийните комитети и колективните органи. В бюрата, в изборните партийни органи трябва да се създават образци на организираност, на колективност, на лична отговорност, на правилно разпределение на функциите и отговорностите. Единството между политическата и организаторската, между идеологическата и организационната дейност не бива да бъдат само познати за всички принципи, а все повече онази основа, върху която да се изгражда работата на отделите, отговорностите на партийните работници. В оптимизирането на партийния труд по-смело може да се прилага програмно-целевият и комплексен подход, да се търсят пътища за получаване на мултипликационен ефект.

Сега още повече нараства ролята на партийните комитети като организиращ фактор в социалистическата обществена система. Те направляват всички органи и организации на определена територия.

Digitized by Google

Те именно внасят координираност и съгласуваност, те разпределят отговорностите между тях. Именно разграничаването и координирането на дейностите на всички държавни, стопански и обществени органи и организации води до по-висока съзнателност и организираност в цялата обществена система.

Не случайно Националната партийна конференция отново насочи вниманието на комунистите към пълно овладяване на политическия подход, към разграничаване и съгласуване на функциите. Проявите на дребнава намеса, опекунство, недостатъчна компетентност, поемането на разпоредителни функции не само че не помага, но дезорганизира дейността на различните звена. Склонността към технократизъм, администриране и командуване стеснява инициативата и творчеството на кадрите, води до дублиране на дейности.

Усвояването на политическия подход сега е едно от най-важните условия за по-висока организираност в дейността на всички органи и организации, за творческо изпълнение решенията на Националната партийна конференция.

Организираността в партийните организации във всички звена на социалната система най-тясно е свързана с дисциплината. Дисциплината е неотменна нейна съставна част, еднакво нужна във всички етапи от развитието на Партията и страната. Сега обаче тя е „ключов въпрос на борбата за усъвършенствуване социалистическата организация на труда". В Доклада пред Националната партийна конференция се посочва: „... върху основата на последователното прилагане на демократическия централизъм трябва органически да се съединява социалистическият демократизъм със съзнателната дисциплина".

Организиращ фактор в изграждането на зрялото социалистическо общество може да бъде само съзнателната дисциплина. Тя притежава онзи заряд, благодарение на който единството на действията се гради върху убеждението, върху вътрешната потребност да се действува в интерес на работническата класа, да се постъпва така, че да се получи най-висок социален резултат от партийната политика, от партийните решения. Съзнателната дисциплина ще накара всеки комунист да открие своя дял в усъвършенствуването на социалистическата организация на труда във всички сфери на обществения живот.

* * *

Организираността е черта не само на Партията, на партийните организации и комунистите. В Тезисите на Националната партийна конференция ясно е записано: „Да се повишава организираността, творчеството и самоинициативата на всички социалистически труженици".

Особен смисъл днес придобива социалната активност на трудещите се, тази своеобразна нагласа на личността в своето поведение да съчетава личния и обществения интерес, готовност да изпълнява с най-голям ефект своя дълг към обществото. Днес активността на трудещите се, творческото им участие в изпълнението на партийната политика, в управлението на производството е условие за обединяване на техните усилия, за организираност на техните действия. Тя е основа и гаранция за усъвършенствуване социалистическата организация на труда. Без активното, творческото участие на трудещите се и най-добрата политическа линия е обречена на провал.

Социалната активност на масите е една реалност. Хиляди труженици участвуват със свои мнения, предложения, препоръки в обсъждането на актуалните проблеми на съвременното ни развитие. По-висока е тяхната съзнателност и отговорност, ярко проявяваща се в борбата за отстраняване на недостатъците в различните сфери на обществения живот. Партията изисква сега от партийните организации да направ-

Digitized by Google

ляват и ръководят по-непосредствено проявите на социалната активност, а това преди всичко означава да се създават онези най-благоприятни условия, в които активността на трудещите се ще намери широко поле за развитие. Не бива да се отминават с мълчание и равнодушие проявите, които задържат, вместо да актививират действията на хората. Партийните организации по-смело трябва да се противопоставят на всички, които проявяват бездушие към недостатъците, на тези, които не поощряват достатъчно честните и добросъвестни работници, не уважават критиката и достойнството на социалистическия труженик.

„Тежките бюрократични похлупаци" не са напълно изчезнали от някои централни ведомства, бюрократизмът продължава да разтакава обикновения гражданин. Ето защо важната задача да се възглави, ръководи и направлява социалната активност на трудещите се означава преди всичко субективният фактор да създава всички условия, които благоприятствуват активното участие на трудещите се в трудовата и обществената дейност.

Дълбок смисъл и съдържание има изискването предприятието да бъде втори дом на социалистическия труженик. Той да бъде стопанин, защитник на социалистическата собственост. Атмосферата в колектива да носи нещо от духа на българския дом — топлина, справедливост, загриженост. Този дом да бъде крепост на правата на социалистическия човек и гражданин.

Формирането на активна жизнена позиция не може да става само с призиви и агитация, а върху дълбоките основи на диалектическото обвързване на личните, колективните и обществените интереси. Не са необходими особени доказателства за това, че цялата политика на Партията, нейната десетилетна дейност като ръководна сила е в интерес на трудещите се, грижа за тяхното настояще и бъдеще. По-важно е сега на равнището на колектива, в ежедневната трудова дейност, в своя житейски кръг всеки труженик да почувствува, да разбере, да се убеди, че неговият личен интерес зависи от високите резултати на неговото звено, от активността му в трудовата и обществената дейност. Още по-ярко е нужно да се проявява грижата на партийната организация като защитник на отделния труженик. Тук чрез топла другарска грижа и взискателност партийните организации и комунистите да формират не потребителство и еснафщина, а хармония в потребностите на личността, отговорност към общата работа, дълг.

Добрите условия, уважението и грижата сами по себе си няма да повишат социалната активност на личността, ако не се съчетаят с висока взискателност, с дисциплинираност, с отговорност, с най-правилно съотношение на правата и отговорностите.

Социализмът е отърсил от себе си тежката язва на безработицата. Той осигурява на своите членове творческа, отговаряща на квалификацията и способностите им работа. Но това общество, което създава всичко за своите членове, има право да търси отговорност от тези, които не се трудят в съответствие с неговите норми.

* * *

Националната партийна конференция недвусмислено посочи, че посъвършената организация на труда е път към по-висока ефективност и качество, към още по-пълно реализиране решенията на Единадесетия конгрес и Юлския пленум. А това определя ролята ѝ на фактор, който ще допринесе за по-пълно единство между политическата и организаторската ѝ функция, между замислите и тяхната реализация, между решенията и онова изменение, което трябва да настъпи в обществената практика.

Digitized by Google

ПОВЕЛЯ НА ДЕНЯ

МАТЕРИАЛИТЕ, КОИТО ПРЕДЛАГАМЕ В НАСТОЯЩИЯ БРОЙ, ПО УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕТО НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ТРУДА, РАЗКРИВАТ ТВЪРДЕ ЦЕННИЯ, ПОЛОЖИТЕЛЕН ОПИТ НА ПАРТИЙНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И СТОПАНСКИТЕ РЪКОВОДСТВА ОТ ГР. ЛЕВСКИ, ЗАВОДА ЗА ЕЛЕКТРОННОПРЕОБРАЗОВАТЕЛНИ ЕЛЕМЕНТИ В СОФИЯ, ОТ ГАБРОВСКАТА ОКРЪЖНА ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИЯ, ВТК „ГЕОРГИ ДИМИТРОВ" — СЛИВЕН, ЗАВОД „ПИОНЕР" — БЯЛА СЛАТИНА. ТЕ ОТРАЗЯВАТ УСИЛИЯТА ИМ ДА НАПРАВЯТ ТРУДА НА ХОРАТА ПО-ВИСОКО ОРГАНИЗИРАН, ПО-ЕФЕКТИВЕН.

„Да се осигури активно участие на всички комунисти, на всички труженици, на целия народ в борбата за висока ефективност и високо качество във всички сфери на обществото".

Из Тезисите на Националната партийна конференция

КАЧЕСТВОТО

ХРИСТО ДАКОВ
секретар на ОК на БКП — Габрово

Трудещите се от Габровски окръг работят неуморно за изпълнение стратегическия девиз на седмата петилетка. Социалистическата организация на труда е насочена преди всичко към повишаване на техническото равнище и качеството на промишлената продукция.

В своята многостранна дейност окръжният комитет на БКП, партийните комитети и организации използват богат арсенал от политически, идеологически и икономически средства за повишаване социалната активност на всеки производствен колектив, на отделния труженик.

За успешното решаване на въпроса за качеството съществена роля играят цял комплекс от фактори: осигуряването и поддържането на отговаряща на съвременните изисквания материално-техническа база, възпитанието и професионалната подготовка на изпълнителските

Digitized by Google

кадри; издигането равнището на научноизследователската, развойната и внедрителската дейност и редица други.

Определено трябва да се посочи, че трудовите колективи постигнаха добри резултати. В промишлеността относителният дял на изделията с оценка „К“ е 3,64 на сто и на тези с оценка „1“ — 40,46 на сто. От анализа на нашата работа по качеството се вижда, че то не е само фактор за повишаване рентабилността на производството, но и създава благоприятни условия за значително увеличение на експорта по първо и по второ направление. Сега окръгът изнася 24 на сто от промишлената продукция в 60 страни. На външния пазар се наложиха и са търсени електротелферите и инструментите, трикотажните изделия, обувките и др. Независимо от успехите окръжният комитет възпитава чувство на неудовлетвореност сред партийните и стопанските кадри, тъй като възможностите на промишлената база, на трудовите колективи и инженерно-техническите кадри са значително по-големи.

Какви са характерните черти на стила и методите на работа в окръжната партийна организация за превръщане на проблема за техническото ниво и качеството на изделията в неделима част от борбата за висока ефективност?

Още през VI петилетка окръжният комитет се насочи към извършване на реконструкция и модернизация на производството. Това беше обективна потребност, тъй като е немислимо да се произвежда висококачествена продукция без съвременна техническа база. На основата на комплексна програма се проведе на широк фронт модернизация.

Завърши реконструкцията на редица заводи, в които беше монтирано високопроизводително оборудване, внедриха се нови технологии. В завод „Росица“ се създаде съвременна организация на производството, напълно се автоматизираха производствените процеси в завод „Капитан дядо Никола“ и т. н. В резултат на това решително се намалиха нарушенията в технологията и предприятията вече произвеждат по-голяма част от изделията с оценка „К“. Съвсем закономерно обновяването на активната част на основните производствени фондове създаде условия за непрекъснато повишаване техническото равнище на промишлената продукция. За тази цел всяка година се приема **окръжна комплексна програма за подобряване на качеството.**

Как става нейното съставяне?

Към окръжния комитет се сформират работни групи от членове на окръжния и градските комитети, отговорни стопански ръководители и специалисти. Тяхното задължение е да разработят задачите на трудовите колективи в стратегическите за окръга отрасли — машиностроенето, металообработването, за текстила и трикотажа от леката промишленост и др. Във всяко промишлено предприятие също се съставят подобни групи, които изясняват и обобщават конкретните задължения на специалистите и трудовите колективи. Включват се и идейно-възпитателните мероприятия на заводските партийни комитети, на профсъюзите и Комсомола. След обстоен анализ и отчитане на реалните възможности окръжният комитет утвърждава комплексната програма за качеството и техническото равнище на промишлените изделия.

Една от главните цели, която се решава с комплексната програма, е да се създава оптимална социално-психическа обстановка в трудовите колективи. Ето някои от насоките и формите на работа.

В центъра на политическата работа се поставят въпросите за възпитанието на трудовите хора, за съзнателното им и активно участие в производствения процес. Състоя се заседание на окръжния комитет, което

Digitized by Google

обсъди всестранно проблемите за техническото равнище и качеството на промишлените изделия. Те бяха анализирани като важен политически и идеологически фактор в борбата за висока ефективност. След пленума в заводските партийни организации се обърна особено внимание на личната отговорност на всеки работник, специалист и ръководител за качеството на неговия труд. Разяснителната работа премина под девиза „Както работим днес — така ще живеем утре". В заводите „Подем", „Стоян Бъчваров", „Буря" и др. на открити партийни събрания се проведоха разговори и дискусии, които разкриха пред работниците в нова светлина проблемите на качеството. Възпитателната и организаторската дейност помогнаха да се преодолее решително вредната практика да се използват само количествените оценки при излъчване на първенците. В заводите „Росица", „Капитан дядо Никола", в комбината „Васил Коларов" с голям успех се използват духовните и материалните стимули. По опита на Могильовска област в СССР в тях се изгради стройна система за духовно стимулиране. Тя отразява реалния принос на отделния работник, специалист, ръководител и колектив за повишаване качеството на продукцията.

Укрепнаха и се развиха институтите и развойните звена. Редица изделия, конструирани от тях, получиха оценка „К".

Какво конкретно беше извършено? В края на всяка година в базите и институтите на открити партийни събрания се обсъждат задачите на колективите в научно-техническата област, проблемите по проектирането на новите изделия. Сега най-важният критерий, по който се оценява работата им, е качеството на конструктивните решения и тяхната оценка в производството. За целта при всяка нова изработка винаги се осигурява информация за световните стандарти.

Конкретен израз на партийната грижа в развойните звена е стремежът за осигуряване на възможно най-добри условия за труд. Да се вниква в грижите, радостите, вълненията на отделния човек като специалист и гражданин. По предложение и със съдействието на партийните организации се решават и редица техни социално-битови въпроси.

Опитът показва, че борбата за високо качество на продукцията е тясно свързана с отношението на партийните и стопанските ръководства към работата на моделиерите, десенаторите, художниците. Ние се гордеем с успехите на тези кадри в комбинатите „Васил Коларов" и „Георги Генев", заводите „Росица", „Добри Карталов" и „Сърп и чук". Те създадоха изделия, които задоволяват високите изисквания на потребителите от вътрешния и външния пазар. Особено голяма е тяхната роля за обновяване асортимента на изделията в леката промишленост. През тази година то трябва да достигне 26 на сто. Този път е труден, но и най-резултатен, довежда до добро качество и бърза реализация на продукцията.

Внедряването на нова техника, усвояването на нови технологии изисква висококвалифицирани кадри, които са в състояние бързо да овладеят машините и да произвеждат качествена продукция. От друга страна динамиката на производството изисква постоянни грижи за повишаване на тяхната квалификация. Към това е насочена и специалната програма на окръжния комитет на Партията, в която се предвижда през VII петилетка чувствително да се повиши процентът на работниците със средна и висока квалификация. Но независимо от постиженията ние считаме, че този проблем все още не е решен.

Напоследък се забелязва, че все повече инженери заемат длъжности като непосредствени ръководители на производството — началници на цехове, майстори. Първи дадоха пример специалистите на завод „Болшевик". В окръга се говори за създаване на движение в тази

Digitized by Google

насока. То се отразява благоприятно върху организацията на производството и възпитанието в трудовите колективи.

Изпълнението на програмата на окръжния комитет по повишаване качеството на промишлената продукция е своеобразно изпитание за политическата зрелост на заводските партийни комитети и партийните организации, за умението им да прилагат новите критерии и изисквания на Националната партийна конференция при оценката на резултатите. Под тяхно ръководство с помощта на широк кръг специалисти се определя каква система за управление на качеството е приложима в съответното предприятие, цех, участък. Това помогна да се види, че повечето от трудностите при прилагане на Саратовската система идваха от това, че не винаги се отчитат обективните предпоставки и се пренебрегва готовността и психическата нагласа на работниците. Когато беше поставен въпросът за прилагане на Лвовската система за управление на качеството, окръжният комитет успя чрез организационни и политически мерки да съсредоточи усилията в основните заводски партийни организации. Беше извършен анализ на състоянието на оборудването, на възможностите на трудовия колектив и на материално-техническото снабдяване.

Този метод на работа даде възможност реално да се оцени къде има най-добри условия за Лвовската система. Разработиха се и необходимите нормали и стандарти. Тази предварителна дейност предпазва от стихийност и празен шум и насочва кадрите към конкретна делова работа. Успехите потвърдиха правилността на нашите действия.

Положителните резултати бяха повлияни и от срещите и разговорите, които проведохме с партийните и стопанските ръководители от град Лвов. Дружбата ни с тях ни обогати с нови знания, получихме конкретни съвети как да внедрим системата за управление на качеството.

Анализът на действията на окръжния комитет при внедряването на системата по качеството ни насочва към следните основни изводи: успешното ѝ прилагане зависи най-много от подготовката на кадрите и тяхното умение да провеждат целева идейно-възпитателна работа с трудовите колективи; системата действува ефикасно, ако обхваща целия производствен цикъл — от проектирането до експлоатацията на промишленото изделие; ефективността се базира не само на усъвършенстване на контрола и отстраняването на дефектите на продукцията, а преди всичко в създаване на условия, изключващи производството на нестандартна продукция. Затова при утвърдените инженерни проекти бяха отчетени възможностите и определени срокове кога трудовите колективи трябва изцяло да преминат към внедряването на Лвовската система.

Друг резерв за подобряване качеството на продукцията е ускоряване на концентрацията и специализацията на производството на основата на мултипликационния подход. Първите решителни стъпки се направиха с изграждането на комбинатите по телферостроене, инструментална промишленост, санитарно-битова арматура и точно машиностроене. В тях вече се формираха цехове и предприятия за производство на определени възли и детайли. Концентрира се инструменталното стопанство и ремонтът. Вземат се мерки за управлението на заводите. Налице са и първите резултати. Произвежданите възли, детайли и готова продукция са със значително по-високо качество. Решаващо се оказа подобреното качество в предприятията, влизащи в комбинатите. Нестандартните възли и детайли не се приемат от входящия контрол на основните заводи. Това задължава техните ръководства много по-бързо да вземат необходимите мерки. Внед-

Digitized by Google

обсъди всестранно проблемите за техническото равнище и качеството на промишлените изделия. Те бяха анализирани като важен политически и идеологически фактор в борбата за висока ефективност. След пленума в заводските партийни организации се обърна особено внимание на личната отговорност на всеки работник, специалист и ръководител за качеството на неговия труд. Разяснителната работа премина под девиза „Както работим днес — така ще живеем утре". В заводите „Подем", „Стоян Бъчваров", „Буря" и др. на открити партийни събрания се проведоха разговори и дискусии, които разкриха пред работниците в нова светлина проблемите на качеството. Възпитателната и организаторската дейност помогнаха да се преодолее решително вредната практика да се използват само количествените оценки при излъчване на първенците. В заводите „Росица", „Капитан дядо Никола", в комбината „Васил Коларов" с голям успех се използват духовните и материалните стимули. По опита на Могильовска област в СССР в тях се изгради стройна система за духовно стимулиране. Тя отразява реалния принос на отделния работник, специалист, ръководител и колектив за повишаване качеството на продукцията.

Укрепнаха и се развиха институтите и развойните звена. Редица изделия, конструирани от тях, получиха оценка „К".

Какво конкретно беше извършено? В края на всяка година в базите и институтите на открити партийни събрания се обсъждат задачите на колективите в научно-техническата област, проблемите по проектирането на новите изделия. Сега най-важният критерий, по който се оценява работата им, е качеството на конструктивните решения и тяхната оценка в производството. За целта при всяка нова изработка винаги се осигурява информация за световните стандарти.

Конкретен израз на партийната грижа в развойните звена с стремежът за осигуряване на възможно най-добри условия за труд. Да се вниква в грижите, радостите, вълненията на отделния човек като специалист и гражданин. По предложение и със съдействието на партийните организации се решават и редица техни социално-битови въпроси.

Опитът показва, че борбата за високо качество на продукцията е тясно свързана с отношението на партийните и стопанските ръководства към работата на моделиерите, десенаторите, художниците. Ние се гордеем с успехите на тези кадри в комбинатите „Васил Коларов" и „Георги Генев", заводите „Росица", „Добри Карталов" и „Сърп и чук". Те създадоха изделия, които задоволяват високите изисквания на потребителите от вътрешния и външния пазар. Особено голяма е тяхната роля за обновяване асортимента на изделията в леката промишленост. През тази година то трябва да достигне 26 на сто. Този път е труден, но и най-резултатен, довежда до добро качество и бърза реализация на продукцията.

Внедряването на нова техника, усвояването на нови технологии изисква висококвалифицирани кадри, които са в състояние бързо да овладеят машините и да произвеждат качествена продукция. От друга страна динамиката на производството изисква постоянни грижи за повишаване на тяхната квалификация. Към това е насочена и специалната програма на окръжния комитет на Партията, в която се предвижда през VII петилетка чувствително да се повиши процентът на работниците със средна и висока квалификация. Но независимо от постиженията ние считаме, че този проблем все още не е решен.

Напоследък се забелязва, че все повече инженери заемат длъжности като непосредствени ръководители на производството — началници на цехове, майстори. Първи дадоха пример специалистите на завод „Болшевик". В окръга се говори за създаване на движение в тази

Digitized by Google

насока. То се отразява благоприятно върху организацията на производството и възпитанието в трудовите колективи.

Изпълнението на програмата на окръжния комитет по повишаване качеството на промишлената продукция е своеобразно изпитание за политическата зрелост на заводските партийни комитети и партийните организации, за умението им да прилагат новите критерии и изисквания на Националната партийна конференция при оценката на резултатите. Под тяхно ръководство с помощта на широк кръг специалисти се определя каква система за управление на качеството е приложима в съответното предприятие, цех, участък. Това помогна да се види, че повечето от трудностите при прилагане на Саратовската система идваха от това, че не винаги се отчитат обективните предпоставки и се пренебрегва готовността и психическата нагласа на работниците. Когато беше поставен въпросът за прилагане на Лвовската система за управление на качеството, окръжният комитет успя чрез организационни и политически мерки да съсредоточи усилията в основните заводски партийни организации. Беше извършен анализ на състоянието на оборудването, на възможностите на трудовия колектив и на материално-техническото снабдяване.

Този метод на работа даде възможност реално да се оцени къде има най-добри условия за Лвовската система. Разработиха се и необходимите нормали и стандарти. Тази предварителна дейност предпазва от стихийност и празен шум и насочва кадрите към конкретна делова работа. Успехите потвърдиха правилността на нашите действия.

Положителните резултати бяха повлияни и от срещите и разговорите, които проведохме с партийните и стопанските ръководители от град Лвов. Дружбата ни с тях ни обогати с нови знания, получихме конкретни съвети как да внедрим системата за управление на качеството.

Анализът на действията на окръжния комитет при внедряването на системата по качеството ни насочва към следните основни изводи: успешното ѝ прилагане зависи най-много от подготовката на кадрите и тяхното умение да провеждат целева идейно-възпитателна работа с трудовите колективи; системата действува ефикасно, ако обхваща целия производствен цикъл — от проектирането до експлоатацията на промишленото изделие; ефективността се базира не само на усъвършенствуване на контрола и отстраняването на дефектите на продукцията, а преди всичко в създаване на условия, изключващи производството на нестандартна продукция. Затова при утвърдените инженерни проекти бяха отчетени възможностите и определени срокове кога трудовите колективи трябва изцяло да преминат към внедряването на Лвовската система.

Друг резерв за подобряване качеството на продукцията е ускоряване на концентрацията и специализацията на производството на основата на мултипликационния подход. Първите решителни стъпки се направиха с изграждането на комбинатите по телферостроене, инструментална промишленост, санитарно-битова арматура и точно машиностроене. В тях вече се формираха цехове и предприятия за производство на определени възли и детайли. Концентрира се инструменталното стопанство и ремонтът. Вземат се мерки за управлението на заводите. Налице са и първите резултати. Произвежданите възли, детайли и готова продукция са със значително по-високо качество. Решаващо се оказа подобреното качество в предприятията, влизащи в комбинатите. Нестандартните възли и детайли не се приемат от входящия контрол на основните заводи. Това задължава техните ръководства много по-бързо да вземат необходимите мерки. Внед-

Digitized by Google

обсъди всестранно проблемите за техническото равнище и качеството на промишлените изделия. Те бяха анализирани като важен политически и идеологически фактор в борбата за висока ефективност. След пленума в заводските партийни организации се обърна особено внимание на личната отговорност на всеки работник, специалист и ръководител за качеството на неговия труд. Разяснителната работа премина под девиза „Както работим днес — така ще живеем утре". В заводите „Подем", „Стоян Бъчваров", „Буря" и др. на открити партийни събрания се проведоха разговори и дискусии, които разкриха пред работниците в нова светлина проблемите на качеството. Възпитателната и организаторската дейност помогнаха да се преодолее решително вредната практика да се използват само количествените оценки при излъчване на първенците. В заводите „Росица", „Капитан дядо Никола", в комбината „Васил Коларов" с голям успех се използват духовните и материалните стимули. По опита на Могильовска област в СССР в тях се изгради стройна система за духовно стимулиране. Тя отразява реалния принос на отделния работник, специалист, ръководител и колектив за повишаване качеството на продукцията.

Укрепнаха и се развиха институтите и развойните звена. Редица изделия, конструирани от тях, получиха оценка „К".

Какво конкретно беше извършено? В края на всяка година в базите и институтите на открити партийни събрания се обсъждат задачите на колективите в научно-техническата област, проблемите по проектирането на новите изделия. Сега най-важният критерий, по който се оценява работата им, е качеството на конструктивните решения и тяхната оценка в производството. За целта при всяка нова изработка винаги се осигурява информация за световните стандарти.

Конкретен израз на партийната грижа в развойните звена с стремежът за осигуряване на възможно най-добри условия за труд. Да се вниква в грижите, радостите, вълненията на отделния човек като специалист и гражданин. По предложение и със съдействието на партийните организации се решават и редица техни социално-битови въпроси.

Опитът показва, че борбата за високо качество на продукцията е тясно свързана с отношението на партийните и стопанските ръководства към работата на моделиерите, десенаторите, художниците. Ние се гордеем с успехите на тези кадри в комбинатите „Васил Коларов" и „Георги Генев", заводите „Росица", „Добри Карталов" и „Сърп и чук". Те създадоха изделия, които задоволяват високите изисквания на потребителите от вътрешния и външния пазар. Особено голяма е тяхната роля за обновяване асортимента на изделията в леката промишленост. През тази година то трябва да достигне 26 на сто. Този път е труден, но и най-резултатен, довежда до добро качество и бърза реализация на продукцията.

Внедряването на нова техника, усвояването на нови технологии изисква висококвалифицирани кадри, които са в състояние бързо да овладеят машините и да произвеждат качествена продукция. От друга страна динамиката на производството изисква постоянни грижи за повишаване на тяхната квалификация. Към това е насочена и специалната програма на окръжния комитет на Партията, в която се предвижда през VII петилетка чувствително да се повиши процентът на работниците със средна и висока квалификация. Но независимо от постиженията ние считаме, че този проблем все още не е решен.

Напоследък се забелязва, че все повече инженери заемат длъжности като непосредствени ръководители на производството — началници на цехове, майстори. Първи дадоха пример специалистите на завод „Болшевик". В окръга се говори за създаване на движение в тази

Digitized by Google

насока. То се отразява благоприятно върху организацията на производството и възпитанието в трудовите колективи.

Изпълнението на програмата на окръжния комитет по повишаване качеството на промишлената продукция е своеобразно изпитание за политическата зрелост на заводските партийни комитети и партийните организации, за умението им да прилагат новите критерии и изисквания на Националната партийна конференция при оценката на резултатите. Под тяхно ръководство с помощта на широк кръг специалисти се определя каква система за управление на качеството е приложима в съответното предприятие, цех, участък. Това помогна да се види, че повечето от трудностите при прилагане на Саратовската система идваха от това, че не винаги се отчитат обективните предпоставки и се пренебрегва готовността и психическата нагласа на работниците. Когато беше поставен въпросът за прилагане на Лвовската система за управление на качеството, окръжният комитет успя чрез организационни и политически мерки да съсредоточи усилията в основните заводски партийни организации. Беше извършен анализ на състоянието на оборудването, на възможностите на трудовия колектив и на материално-техническото снабдяване.

Този метод на работа даде възможност реално да се оцени къде има най-добри условия за Лвовската система. Разработиха се и необходимите нормали и стандарти. Тази предварителна дейност предпазва от стихийност и празен шум и насочва кадрите към конкретна делова работа. Успехите потвърдиха правилността на нашите действия.

Положителните резултати бяха повлияни и от срещите и разговорите, които проведохме с партийните и стопанските ръководители от град Лвов. Дружбата ни с тях ни обогати с нови знания, получихме конкретни съвети как да внедрим системата за управление на качеството.

Анализът на действията на окръжния комитет при внедряването на системата по качеството ни насочва към следните основни изводи: успешното ѝ прилагане зависи най-много от подготовката на кадрите и тяхното умение да провеждат целева идейно-възпитателна работа с трудовите колективи; системата действува ефикасно, ако обхваща целия производствен цикъл — от проектирането до експлоатацията на промишленото изделие; ефективността се базира не само на усъвършенстване на контрола и отстраняването на дефектите на продукцията, а преди всичко в създаване на условия, изключващи производството на нестандартна продукция. Затова при утвърдените инженерни проекти бяха отчетени възможностите и определени срокове кога трудовите колективи трябва изцяло да преминат към внедряването на Лвовската система.

Друг резерв за подобряване качеството на продукцията е ускоряване на концентрацията и специализацията на производството на основата на мултипликационния подход. Първите решителни стъпки се направиха с изграждането на комбинатите по телферостроене, инструментална промишленост, санитарно-битова арматура и точно машиностроене. В тях вече се формираха цехове и предприятия за производство на определени възли и детайли. Концентрира се инструменталното стопанство и ремонтът. Вземат се мерки за управлението на заводите. Налице са и първите резултати. Произвежданите възли, детайли и готова продукция са със значително по-високо качество. Решаващо се оказа подобреното качество в предприятията, влизащи в комбинатите. Нестандартните възли и детайли не се приемат от входящия контрол на основните заводи. Това задължава техните ръководства много по-бързо да вземат необходимите мерки. Внед-

Digitized by Google

ряването на държавно приемане на продукцията в заводите „Капитан дядо Никола“, „Димитър Благоев“ е мероприятие, което също се отрази благоприятно за решително подобряване на качеството на продукцията.

Особено полезна е работата на заводските партийни комитети и партийни организации с отделите за технически и качествен контрол. В тях се осигурява здраво партийно ядро, като се изпращат с поръчения изявени специалисти. Те добросъвестно изпълняват своите задължения и издигат отговорността на работниците и преките ръководители в производството.

Борбата на партийните органи за високо качество на промишлената продукция е немислима без проверка на изпълнението. Бюрото на окръжния комитет редовно на свои заседания изслушва информации на партийните секретари и директори на заводите как се изпълнява програмата за техническия уровен и качеството на производството. Този стил на работа се пренесе във всички партийни комитети в най-важните отрасли на промишлеността. Утвърди се също практиката заедно с Дирекцията по стандартизацията и метрологията в окръжния комитет да се отчитат ръководствата на предприятията как изпълняват приетата на пленума програма. Тези срещи имат контролен характер, но се оказва и конкретна помощ на ръководствата в тяхната непосредствена работа.

Подобряването на качеството не може да бъде постигнато само в отделното предприятие. Въпреки положителните усилия все още трикотажните предприятия получават лошокачествени полиамидни влакна от Химическите заводи в гр. Видин, лошокачествени са и отливките за ЕТЗ „Подем“, произведени в завод „Веслец“ — Враца. Не отговаря на изискванията качеството и разцветките на преждата от заводите „Мунтана“ — Михайловград, „Велбъжд“ — Кюстендил и т. н. Такива примери могат да се посочат още много. Борбата за високо качество на продукцията трябва да стане наистина общонародно дело.

* * *

След обстоен анализ бюрото на ОК на БКП установи, че още през тази година могат да бъдат заложени много по-високи показатели по техническото равнище и качеството на продукцията. В утвърдените инженерни проекти и насрещни планове всички трудови колективи посочиха нови по-високи показатели.

В обобщен вид за цялата промишленост на Габровски окръг се предвижда относителният дял на изделията със знак „К“ от 3,64 на сто през м. г. да нарасне на 5,4 на сто, със знак „1“ съответно от 40 на сто на 40,46 на сто.

Борбата за високо качество е неделима от усъвършенстването на социалистическата организация на труда. Изпълнението на предначертанията на Националната партийна конференция трудовите колективи от окръга все по-тясно свързват с подобряване качеството на продукцията.

Digitized by Google

„Да се преодолее щурмовщината и да се гарантира равномерно изпълнение на плановете по дни, десетдневки, месеци и тримесечия."

Из Тезисите на Националната
партийна конференция

ВСЕКИДНЕВНА ТРУДОВА НАДПРЕВАРА

Ако трябва да определим кое е главното в стила на градския комитет в гр. Левски, бихме казали — упоритата, делнична, конкретна и делова работа без празнословие и ненужен шум. Довеждане делото до край. Защото сме свидетели на участта на почини и инициативи, които спират до подножието, избледнели и задъхани. А техните автори провъзгласили още „по-оригинални" идеи, са навели глави за незаслужените лаври.

По пътя си мислех: „Ще бъда делови и организиран. Прочитам информацията и решенията на бюрото по този въпрос и главно на основата на документите написвам материала". Но в градския комитет се оказа, че такива документи няма. Интересен стил! Вместо да пишат информации и отчети, те се захванали с конкретна делова работа. Вместо да си губят времето с представителен, хвалебствен шум, те години наред упорито устояват на дадената пред Партията дума.

Окръжният комитет на Партията също не е изисквал писмени информации. Просто не се е налагало.

Опитах се да си изясня как те назовават своя опит — инициатива, почин, система и т. н. Втори неуспех. „Този въпрос не ни занимава. Нашата цел е да полагаме всички усилия и да спазваме поетите от нас още през 1975 година задължения, да изпълняваме и преизпълняваме ритмично плана по всички показатели от всеки работник, производствено звено и колектив". След тези пояснения на първия секретар на градския комитет Минчо Петков беше трудно да се зададе някакъв въпрос. Очевидно общите думи бяха безполезни.

Не е правилно да се започва с изводи, но в случая това се налага. **Източникът на успехите на градската партийна организация е в подобрения стил на работа. Във всекидневната организаторска дейност, насочена към постигане на ефективен и качествен труд на всяко работно място, работен участък и трудов колектив.** Не случайно на много места в града се среща крилатата мисъл на Максим Горки: „Именно в труда и само в труда човекът е велик и колкото по-гореща е неговата любов към труда, толкова по-величав е самият той, толкова по-благородни и красиви са неговите дела".

Но за да разберем уменето на градския комитет да довежда работата до своя край, би трябвало да се започне отпреди няколко години. Посочиха ни хиляда деветстотин седемдесет и пета, която се смята за преломна в стила. За пръв път от редица години тогава планът се преизпълнява с 30 дни предсрочно. Не без основание, като разказват за дейността си стопаните на гр. Левски, започват с далечния побратимен град Новочеркаск. Съветският опит „за работа без изо-

Digitized by Google

ставащи предприятия“ става основа за благородната амбиция на ръководствата и трудещите се от гр. Левски, за повтаряне на успехите.

Характерно за дейността на партийното и стопанското ръководство е, че те не си поставят за цел наведнъж да решат всички въпроси. Търпеливо и последователно доказват, че умеят да изменят положително обстановката около себе си. Тяхното първо завоевание тогава е било

РИТМИЧНО

изпълнение на плана във всяко производствено звено, участък и работно място. Щурмовщината се обявява за враг номер едно. На нейната съвест те приписват ниското качество, бракът, оскъпяването на продукцията... Но не само това. Тя поражда и много социални злини — безотговорност, разпуснатост, убива вярата в строгия порядък и държавната дисциплина.

Началото се поставя през първите дни на януари 1975 г. с разговор на апарата на градския комитет с партийните секретари и директорите на всички предприятия. Обсъжда се въпросът — как да се изпълни планът за месеца без изоставащи. Обикновен делничен разговор за трудностите, за възможните решения. Неочаквано той се оказва високоефективен. Постигнат е първият значителен успех. Производствената програма за януари е преизпълнена. Започва битката за тримесечието. В атаката изцяло са включени партийните и стопанските ръководства. Благородната амбиция завладява трудовите колективи. Идва и сигурността, че планът е изпълним всеки ден и на всяко работно място, че трудностите са преодолими, ако се проявява взискателност към всички членове на колектива. А също — да не се напуска работното място, ако планът за деня не е гарантиран. Неписаният девиз е — не оставяй днешната работа за утре!

Годината завършва без изоставащи предприятия. Следващата задача е да се „увеличи скоростта“, да се умножат успехите. Но досега силите са насочени главно към количествените показатели. Затова през 1976 г. се поставя целта за

КОМПЛЕКСНО И ПРЕДСРОЧНО

изпълнение на плана от всеки колектив, производствено звено и работно място — всеки ден, десетдневка, месец, година. Заемат се най-напред с усъвършенстване на плановата дейност. Разбира се, не става дума за някакви сложни разработки с участието на научни институти и т. н.

Характерно е, че те започват да усъвършенстват плановете на трудовите колективи след спускането на държавния план. На разговор с партийните и стопанските кадри в градския комитет се взема решение да се разработят по същество нови планови задания и дневни графици на всяко работно място. Тръгва се от работното място, за да се достигне до цялостния план. Особени затруднения възникват пред плановите служби, които се натоварват с допълнителни задължения. Радостно е, че болшинството от кадрите, показали политическа зрелост, увлекли след себе си „неверниците“. Започва, както го наричат в градския комитет, „благороден конфликт“ между работници и ръководители, който се проявява при уточняване на плановите задачи.

Най-напред стопанските органи разбиват държавния план по тримесечия, месеци, десетдневка и за работен ден. Или те извършват така нареченото календарно планиране от горе на долу. Започва обратният процес за съставянето на насрещния план. Думата се дава на работниците, на трудовите колективи. На всяко работно място, с всеки

Digitized by Google

производственик се провежда обсъждане на плановото му задание. Явяват се неподозирани резерви. Оказва се, че работниците в много неща превишават ръководителите по познания и идеи за усъвършенствуване на организацията на труда на своето работно място. Същевременно те предявяват към тях редица изисквания. Тези „благородни конфликти“ завършват с уточняване на единно становище по спорните въпроси. След съставянето на плана на работното място по-нататък не е трудно да се сумира той за участъка, за цеха, предприятието — по десетдневки, за месеца, за годината.

Резултатите звучат необикновено. Първото обещание след получаване на държавния план е 650 000 лв. След насрещния план цифрата нараства на 7 млн. лв. Бързаме да съобщим, че на края на годината са отчетени 9 млн. лв. преизпълнение.

Ето и някои от предимствата на новия подход при планирането:

● Производствените задължения се превръщат в лични задължения за всеки работник. Повишава се активността и творчеството.

● Работниците масово участвуват в планирането и ръководството на производствения процес. Еднопосочността на интересите е налице. Самоанализът на организацията на труда приучва производствениците към държавническо мислене. Те не икономисват, а разкриват резервите на работното си място.

● Гарантира се ритмичността в производството още в началото на годината за всеки ден, десетдневка, месец. И ръководители, и работници имат конкретна представа за своите задължения.

● Планирането е съпроводено с широка политическа работа. При индивидуалните срещи и разговори се решават редица социално-битови въпроси.

● Партийното ръководство на икономическите процеси се очиства от общия и понякога формален характер. Партийните организации поставят конкретни и реални поръчения на комунистите. Засилва се контролът и проверката на изпълнението.

Всеки план може да остане само една хубава идея, ако не последва **стройна организация — ежедневно, динамично управление на производствения процес.** Новият подход към планирането предполага и съответните изменения в движението на икономическата информация. И всичко необходимо за това се осигурява. Всяка сутрин се знае изпълнението на плана за всяко работно място през миналия ден. Изменя се и стилът на ръководителя. Отпада изискването, преди да отиде в канцеларията, да обиколи работните места. Сега той най-напред се запознава с данните за изпълнението на плана, който заварва на бюрото си. Оценява обстановката и взема съответното решение. Не е трудно да се ориентира в производствената ситуация.

Едно от най-важните предимства на ежедневното отчитане на плана е, че не се позволява да се натрупват нерешените въпроси. Ръководителят за кратко време преценява накъде отива участъкът, цехът, заводът, къде се пропуква работата, у кого е вината. Увеличава се бързината при вземане на решения. Ежедневните управленчески мерки довеждат до едно динамично и оперативно ръководство. Работниците навреме чувствуват благотворното влияние на решенията на ръководителите от всички нива.

По-целенасочена и конкретна става и партийната работа. Партийното бюро, секретарят на партийната организация имат възможност да следят трудовото участие на всеки комунист. Съобразно това насочват и индивидуалната си работа. Негласно е въведен следният ред: ако комунистът не изпълни производствените си задачи на десетдневката, се явява на отчет пред партийното бюро; при месечно изоставане — отговаря пред партийното събрание. Разбира се, засега това са

Digitized by Google

редки явления. Години наред комунистите от гр. Левски успешно изпълняват трудовите си задължения.

Ежедневната оперативна отчетност се отразява положително и върху работата на партийните групи. Техните разговори са делови, по същество и ефективни. Партийното ръководство на икономическите процеси става по-осезаемо, тъй като всеки ден се знае кой и къде изостава. Подобрява се и партийният контрол над работата на стопанското ръководство. Стилът на работа на партийните звена се предава и на обществените организации.

За успехите на градската партийна организация голям е делът и на **социалистическото съревнование.** То е в центъра на масово-политическата работа. Кое е най-главното?

Съревнованието се води и отчита на три нива: за всяко работно място, производствена единица и за целия трудов колектив. Изградено е на договорната система на основата на оперативното ежедневно отчитане и регулиране изпълнението на насрещния план.

На работното място тенденцията е трудовата надпревара да се разгаря вътре в самия производствен участък. Съревноваващите се да са от съседни работни места. През целия ден те се наблюдават и си въздействуват. Ленинските принципи за гласност, сравнимост и повтаряемост на опита въздействуват непосредствено. Първенците се знаят за всеки ден, десетдневка и месец посредством отчетните табла, които се водят за всяко работно място. В Завода за пластмаси при отчитането на плана си служат с три цвята жетони: червен — за преизпълнен план; син — за стопроцентово изпълнение и черен — за неизпълнение. Веднага се виждат първенците и изоставащите. Отпадат сбирките за отчитане на съревнованието. Челниците израстват пред погледа на всички и няма основание за конфликти. Самоанализът на трудовото участие засилва амбицията и активността.

В производствените звена договорите се сключват между бригади от близки производства и работни условия. И то от същото предприятие. Отчитането е всекидневно със специални табла. Оказва се, че работниците при изоставане сами извършват нерегулиран вътрешен контрол. На входа на всяко предприятие е окачено табло за изпълнението на плана по дни. То дава отговор на много въпроси за хода на производството. Отчетът за социалистическото съревнование напълно съвпада със счетоводните данни. Но същевременно той е и по-богат. В него се включват и редица социални показатели — съзнателност, дисциплина, обществена дейност и т. н. Ликвидирана е практиката по едни данни да се отчита съревнованието, а по други да се изплащат трудовите възнаграждения. Централна фигура във воденето на съревнованието сега е низовият ръководител. Отминало е времето, когато той гонел изпълнението на плана и не се интересувал от благородната надпревара.

Успехите идват като закономерен резултат. Изковани са ден след ден. Годината (1976 г.) за производството настъпва 47 дена по-рано. Няма изоставащи предприятия. В градския комитет са направени следните по-важни изводи:

● Независимо от продължителността на производствения цикъл работата може да се отчита за всеки ден (в отделни случаи на десетдневка), чрез различни измерители — нормочас, бройки, обем, степен на готовност и др. Стимулиращо е също да се съобщава и размерът на дневното възнаграждение на работниците.

● Ежедневното протичане на икономическата информация от работника до директора и обратно разкрива ярко и точно състоянието на производството и помага задачите да се решават в рамките на критичните срокове.

Digitized by Google

● Движението да няма изоставащи довежда до засилване сътрудничеството, дружбата и взаимопомощта между различните производствени звена на територията на градския комитет. Помощта бива организационна, материална, морална.

● Социалистическото съревнование става действен метод на стопанско ръководство. Във воденето и отчитането му са заинтересовани и се включват ръководителите от всички нива. Те не само разясняват плана, но и помагат за поемане на обещанията и определянето на първенците.

● Този стил на партийно ръководство на икономическите процеси засилва всестранния контрол над дейността на всяко предприятие. Навреме и оперативно се разпространява положителният опит и се създават условия за устойчива производствена дейност. Комплексният характер се определя от възможността да се въздействува едновременно с организационни, идеологически и технически мерки.

Творческият подем не стихва. Опитът непрестанно се обогатява. Политическата и организаторската дейност в градската партийна организация през 1977 г. се съсредоточава към

ЛИЧНИТЕ ТВОРЧЕСКИ ПЛАНОВЕ

Началото на годината. Партийните комитети и организации, държавните ръководства обобщават опита, чертаят пътищата за усъвършенствуване на своя стил. Но шлайфистката Лиляна Рачкова от Авторемонтния завод изпреварва всички. Научава от плановия отдел своя петилетен план и като знае всекидневната норма, взема молива и изработва своя петилетен график, разпределен по години и месеци. Да посочим някои редове: „Петилетният план ще изпълня за четири години . .“, „. . . в чест на 60-годишнината на ВОСР ще изпълня производствената си програма за 1977 година до 7 ноември . . .“, „. . . до края на петилетката ще спестявам за народното стопанство валута на стойност 150 000 лв.“, „. . . Всичко това ще постигна, като внедря опита на многомашинничките от завод „Асен Халачев“ — Плевен и премина от една на четири машини . . .“, „като наставник ще работя за възпитанието и повишаването на квалификацията най-малко на трима младежи“. Следват мерки за повишаване на личната квалификация, за участие в обществено-политическия живот и т. н.

Своята разработка Лиляна Рачкова предлага на градския комитет. Оценката е висока. Това е сполучлив комплексен план за едно работно място. По-нататък проличава уменето на градския комитет да вижда новото и способността му да го отглежда и разпространява. Способността да се съчетават идеите на трудещите се със задачите на партийното ръководство. Личните творчески планове стават основа за икономическата и политическата работа през цялата година. Разпространяват се във всички предприятия. Спомагат за повишаване на производителността на труда на всяко работно място, и то с най-активното участие на работниците. Явяват се база за съставянето на насрещните планове, както и за воденето на социалистическото съревнование.

Ето и откъс от обществената и трудовата биография на Лиляна Рачкова. Участник в Отечествената война. Първата жена трактористка в района и бригадирка на тракторна девическа бригада. По партийно поръчение телчарка и след това работничка в Авторемонтния завод. Винаги вярна на себе си, Партията и народа. Сега тя е известна в целия окръг. Нейният опит е записан в решенията на окръжната отчетно-изборна конференция и препоръчан на трудовите колективи. Хиляди стават последователите ѝ. Времето доказва реалността на личния ѝ творчески план за 1977 година. Но в процеса на работата тя разкрива допълнителни резерви и той е изпълнен още през месец

Digitized by Google

редки явления. Години наред комунистите от гр. Левски успешно изпълняват трудовите си задължения.

Ежедневната оперативна отчетност се отразява положително и върху работата на партийните групи. Техните разговори са делови, по същество и ефективни. Партийното ръководство на икономическите процеси става по-осезаемо, тъй като всеки ден се знае кой и къде изостава. Подобрява се и партийният контрол над работата на стопанското ръководство. Стилът на работа на партийните звена се предава и на обществените организации.

За успехите на градската партийна организация голям е делът и на **социалистическото съревнование.** То е в центъра на масово-политическата работа. Кое е най-главното?

Съревнованието се води и отчита на три нива: за всяко работно място, производствена единица и за целия трудов колектив. Изградено е на договорната система на основата на оперативното ежедневно отчитане и регулиране изпълнението на насрещния план.

На работното място тенденцията е трудовата надпревара да се разгаря вътре в самия производствен участък. Съревноваващите се да са от съседни работни места. През целия ден те се наблюдават и си въздействуват. Ленинските принципи за гласност, сравнимост и повтаряемост на опита въздействуват непосредствено. Първенците се знаят за всеки ден, десетдневка и месец посредством отчетните табла, които се водят за всяко работно място. В Завода за пластмаси при отчитането на плана си служат с три цвята жетони: червен — за преизпълнен план; син — за стопроцентово изпълнение и черен — за неизпълнение. Веднага се виждат първенците и изоставащите. Отпадат сбирките за отчитане на съревнованието. Челниците израстват пред погледа на всички и няма основание за конфликти. Самоанализът на трудовото участие засилва амбицията и активността.

В производствените звена договорите се сключват между бригади от близки производства и работни условия. И то от същото предприятие. Отчитането е всекидневно със специални табла. Оказва се, че работниците при изоставане сами извършват нерегулиран вътрешен контрол. На входа на всяко предприятие е окачено табло за изпълнението на плана по дни. То дава отговор на много въпроси за хода на производството. Отчетът за социалистическото съревнование напълно съвпада със счетоводните данни. Но същевременно той е и по-богат. В него се включват и редица социални показатели — съзнателност, дисциплина, обществена дейност и т. н. Ликвидирана е практиката по едни данни да се отчита съревнованието, а по други да се изплащат трудовите възнаграждения. Централна фигура във воденето на съревнованието сега е низовият ръководител. Отминало е времето, когато той гонел изпълнението на плана и не се интересувал от благородната надпревара.

Успехите идват като закономерен резултат. Изковани са ден след ден. Годината (1976 г.) за производството настъпва 47 дена по-рано. Няма изоставащи предприятия. В градския комитет са направени следните по-важни изводи:

● Независимо от продължителността на производствения цикъл работата може да се отчита за всеки ден (в отделни случаи на десетдневка), чрез различни измерители — нормочас, бройки, обем, степен на готовност и др. Стимулиращо е също да се съобщава и размерът на дневното възнаграждение на работниците.

● Ежедневното протичане на икономическата информация от работника до директора и обратно разкрива ярко и точно състоянието на производството и помага задачите да се решават в рамките на критичните срокове.

Digitized by Google

● Движението да няма изоставащи довежда до засилване сътрудничеството, дружбата и взаимопомощта между различните производствени звена на територията на градския комитет. Помощта бива организационна, материална, морална.

● Социалистическото съревнование става действен метод на стопанско ръководство. Във воденето и отчитането му са заинтересовани и се включват ръководителите от всички нива. Те не само разясняват плана, но и помагат за поемане на обещанията и определянето на първенците.

● Този стил на партийно ръководство на икономическите процеси засилва всестранния контрол над дейността на всяко предприятие. Навреме и оперативно се разпространява положителният опит и се създават условия за устойчива производствена дейност. Комплексният характер се определя от възможността да се въздействува едновременно с организационни, идеологически и технически мерки.

Творческият подем не стихва. Опитът непрестанно се обогатява. Политическата и организаторската дейност в градската партийна организация през 1977 г. се съсредоточава към

ЛИЧНИТЕ ТВОРЧЕСКИ ПЛАНОВЕ

Началото на годината. Партийните комитети и организации, държавните ръководства обобщават опита, чертаят пътищата за усъвършенствуване на своя стил. Но шлайфистката Лиляна Рачкова от Авторемонтния завод изпреварва всички. Научава от плановия отдел своя петилетен план и като знае всекидневната норма, взема молива и изработва своя петилетен график, разпределен по години и месеци. Да посочим някои редове: „Петилетният план ще изпълня за четири години. .“, „...в чест на 60-годишнината на ВОСР ще изпълня производствената си програма за 1977 година до 7 ноември...“, „... до края на петилетката ще спестявам за народното стопанство валута на стойност 150 000 лв.“, „...Всичко това ще постигна, като внедря опита на многомашинничките от завод „Асен Халачев“ — Плевен и премина от една на четири машини...“, „като наставник ще работя за възпитанието и повишаването на квалификацията най-малко на трима младежи“. Следват мерки за повишаване на личната квалификация, за участие в обществено-политическия живот и т. н.

Своята разработка Лиляна Рачкова предлага на градския комитет. Оценката е висока. Това е сполучлив комплексен план за едно работно място. По-нататък проличава уменето на градския комитет да вижда новото и способността му да го отглежда и разпространява. Способността да се съчетават идеите на трудещите се със задачите на партийното ръководство. Личните творчески планове стават основа за икономическата и политическата работа през цялата година. Разпространяват се във всички предприятия. Спомагат за повишаване на производителността на труда на всяко работно място, и то с най-активното участие на работниците. Явяват се база за съставянето на насрещните планове, както и за воденето на социалистическото съревнование.

Ето и откъс от обществената и трудовата биография на Лиляна Рачкова. Участник в Отечествената война. Първата жена трактористка в района и бригадирка на тракторна девическа бригада. По партийно поръчение телчарка и след това работничка в Авторемонтния завод. Винаги вярна на себе си, Партията и народа. Сега тя е известна в целия окръг. Нейният опит е записан в решенията на окръжната отчетно-изборна конференция и препоръчан на трудовите колективи. Хиляди стават последователите ѝ. Времето доказва реалността на личния ѝ творчески план за 1977 година. Но в процеса на работата тя разкрива допълнителни резерви и той е изпълнен още през месец

Digitized by Google

редки явления. Години наред комунистите от гр. Левски успешно изпълняват трудовите си задължения.

Ежедневната оперативна отчетност се отразява положително и върху работата на партийните групи. Техните разговори са делови, по същество и ефективни. Партийното ръководство на икономическите процеси става по-осезаемо, тъй като всеки ден се знае кой и къде изостава. Подобрява се и партийният контрол над работата на стопанското ръководство. Стилът на работа на партийните звена се предава и на обществените организации.

За успехите на градската партийна организация голям е делът и на социалистическото съревнование. То е в центъра на масово-политическата работа. Кое е най-главното?

Съревнованието се води и отчита на три нива: за всяко работно място, производствена единица и за целия трудов колектив. Изградено е на договорната система на основата на оперативното ежедневно отчитане и регулиране изпълнението на насрещния план.

На работното място тенденцията е трудовата надпревара да се разгаря вътре в самия производствен участък. Съревноваващите се да са от съседни работни места. През целия ден те се наблюдават и си въздействуват. Ленинските принципи за гласност, сравнимост и повтаряемост на опита въздействуват непосредствено. Първенците се знаят за всеки ден, десетдневка и месец посредством отчетните табла, които се водят за всяко работно място. В Завода за пластмаси при отчитането на плана си служат с три цвята жетони: червен — за преизпълнен план; син — за стопроцентово изпълнение и черен — за неизпълнение. Веднага се виждат първенците и изоставащите. Отпадат сбирките за отчитане на съревнованието. Челниците израстват пред погледа на всички и няма основание за конфликти. Самоанализът на трудовото участие засилва амбицията и активността.

В производствените звена договорите се сключват между бригади от близки производства и работни условия. И то от същото предприятие. Отчитането е всекидневно със специални табла. Оказва се, че работниците при изоставане сами извършват нерегулиран вътрешен контрол. На входа на всяко предприятие е окачено табло за изпълнението на плана по дни. То дава отговор на много въпроси за хода на производството. Отчетът за социалистическото съревнование напълно съвпада със счетоводните данни. Но същевременно той е и по-богат. В него се включват и редица социални показатели — съзнателност, дисциплина, обществена дейност и т. н. Ликвидирана е практиката по едни данни да се отчита съревнованието, а по други да се изплащат трудовите възнаграждения. Централна фигура във воденето на съревнованието сега е низовият ръководител. Отминало е времето, когато той гонел изпълнението на плана и не се интересувал от благородната надпревара.

Успехите идват като закономерен резултат. Изковани са ден след ден. Годината (1976 г.) за производството настъпва 47 дена по-рано. Няма изоставащи предприятия. В градския комитет са направени следните по-важни изводи:

● Независимо от продължителността на производствения цикъл работата може да се отчита за всеки ден (в отделни случаи на десетдневка), чрез различни измерители — нормочас, бройки, обем, степен на готовност и др. Стимулиращо е също да се съобщава и размерът на дневното възнаграждение на работниците.

● Ежедневното протичане на икономическата информация от работника до директора и обратно разкрива ярко и точно състоянието на производството и помага задачите да се решават в рамките на критичните срокове.

Digitized by Google

● Движението да няма изоставащи довежда до засилване сътрудничеството, дружбата и взаимопомощта между различните производствени звена на територията на градския комитет. Помощта бива организационна, материална, морална.

● Социалистическото съревнование става действен метод на стопанско ръководство. Във воденето и отчитането му са заинтересовани и се включват ръководителите от всички нива. Те не само разясняват плана, но и помагат за поемане на обещанията и определянето на първенците.

● Този стил на партийно ръководство на икономическите процеси засилва всестранния контрол над дейността на всяко предприятие. Навреме и оперативно се разпространява положителният опит и се създават условия за устойчива производствена дейност. Комплексният характер се определя от възможността да се въздействува едновременно с организационни, идеологически и технически мерки.

Творческият подем не стихва. Опитът непрестанно се обогатява. Политическата и организаторската дейност в градската партийна организация през 1977 г. се съсредоточава към

ЛИЧНИТЕ ТВОРЧЕСКИ ПЛАНОВЕ

Началото на годината. Партийните комитети и организации, държавните ръководства обобщават опита, чертаят пътищата за усъвършенствуване на своя стил. Но шлайфистката Лиляна Рачкова от Авторемонтния завод изпреварва всички. Научава от плановия отдел своя петилетен план и като знае всекидневната норма, взема молива и изработва своя петилетен график, разпределен по години и месеци. Да посочим някои редове: „Петилетният план ще изпълня за четири години . .“, „. . . в чест на 60-годишнината на ВОСР ще изпълня производствената си програма за 1977 година до 7 ноември . . .“, „. . . до края на петилетката ще спестявам за народното стопанство валута на стойност 150 000 лв.“, „. . . Всичко това ще постигна, като внедря опита на многомашиничките от завод „Асен Халачев“ — Плевен и премина от една на четири машини . . .“, „като наставник ще работя за възпитанието и повишаването на квалификацията най-малко на трима младежи“. Следват мерки за повишаване на личната квалификация, за участие в обществено-политическия живот и т. н.

Своята разработка Лиляна Рачкова предлага на градския комитет. Оценката е висока. Това е сполучлив комплексен план за едно работно място. По-нататък проличава умението на градския комитет да вижда новото и способността му да го отглежда и разпространява. Способността да се съчетават идеите на трудещите се със задачите на партийното ръководство. Личните творчески планове стават основа за икономическата и политическата работа през цялата година. Разпространяват се във всички предприятия. Спомагат за повишаване на производителността на труда на всяко работно място, и то с най-активното участие на работниците. Явяват се база за съставянето на насрещните планове, както и за воденето на социалистическото съревнование.

Ето и откъс от обществената и трудовата биография на Лиляна Рачкова. Участник в Отечествената война. Първата жена трактористка в района и бригадирка на тракторна девическа бригада. По партийно поръчение телчарка и след това работничка в Авторемонтния завод. Винаги вярна на себе си, Партията и народа. Сега тя е известна в целия окръг. Нейният опит е записан в решенията на окръжната отчетно-изборна конференция и препоръчан на трудовите колективи. Хиляди стават последователите ѝ. Времето доказва реалността на личния ѝ творчески план за 1977 година. Но в процеса на работата тя разкрива допълнителни резерви и той е изпълнен още през месец

Digitized by Google

юли. До края на годината тя завършва и трудовите си задължения за 1978 година. Сега работи за 1979 г. и гарантира, че за три години ще изпълни петилетния си план. Истински трудов подвиг! Повторен многократно от хиляди работници в града и окръга. Производственият резултат е: годишният план на гр. Левски е преизпълнен. Отново няма изоставащи звена.

През настоящата година политическата, идеологическата и организаторската дейност на партийните и държавните органи и организации се обогатява с

ТРУДОВИЯ ПАСПОРТ

В себе си той конкретизира всичко положително от миналите години в ръководството на икономиката и е едно обогатяване на личните творчески планове. Предварително трябва да се каже, че и сега се залага не на формата, а на съдържанието, не на ефекта, а на ефективността. Преобладава обмислената и търпелива работа в трудовия колектив. И този път организаторската работа достига до всяко работно място, до всеки човек.

Какво съдържа трудовият паспорт?

Най-общо казано, той е документ, в който са вписани комплекс от изисквания за трудовата, обществената и политическата активност на трудещите се. В началото прави впечатление прекрасната мисъл на Ленин: „Най-трудовият героизъм, това е героизмът на всекидневната делнична работа", с която започва призивът на градския комитет, обществените и държавните органи и организации. Следват условия за завоюване на грамоти, значки, почетни звания и отличия. Навсякъде присъствува задължението за ефективен и качествен труд на отделното работно място, за ритмично, комплексно и предсрочно изпълнение на плана от всеки работник, от всеки комунист. Има и графа за трудовите резултати, които се използват за отчитане на социалистическото съревнование. Данните от нея са източник и за ежедневна икономическа информация, за анализ и динамично управление на производството.

В трудовия паспорт се включват и различни условия, които утвърждават социалистическия начин на живот в колектива, в квартала и семейството. Спомагат за духовното и физическото израстване на личността. Всеки работник поема и конкретни обещания за своята обществена дейност.

Утвърждаването на задълженията става след съставянето на насрещните планове на работнически събрания. Всеки защищава трудовия си паспорт пред колектива. Работниците преценяват дали поетите обещания са достатъчни и изпълними. По такъв начин всеки получава обществена оценка за своите лични и трудови задължения. И на края на годината тя се вписва на специална страница.

Съставя се и колективен трудов паспорт, в който се вписват социално-икономическите задължения на отделното предприятие. Накрая се разработва трудовият паспорт на градската партийна организация. Фактически това ще бъде рапорт обещание на трудещите се от град Левски пред окръжния комитет на БКП.

Разбира се, не всичко около съставянето на трудовия паспорт е изяснено. В градския комитет говорят все още за него като за експеримент. В заводите, които посетихме, се изясни, че инициативата е възприета от работниците. Партийните и обществените организации извършват конкретна делова работа за уточняване на личните изисквания и задължения. Докладната записка на др. Тодор Живков разширява кръгозора и увереността в експеримента. Сега трудовият паспорт се обогатява с материалите на Националната партийна конференция.

Digitized by Google

• • •

Това, което видяхме в гр. Левски, обхваща стила на градския комитет, който се характеризира с по-правилен подход в партийното ръководство на икономиката. Радостно е, че много неща в работата на партийните органи преди Националната партийна конференция звучат и сега актуално. Но това е естествено. Успехите в цялата партия не идват изведнъж. Те се натрупват елемент по елемент и постепенно прерастват в качествени изменения.

Погледнато най-общо, в работата на градския комитет не се вижда нищо съвсем различно от другаде. Може би разликата е в съдържанието на дейността и особено в умението да се довежда тя до край. Това умение най-добре проличава в общоградския щаб по ръководството на икономиката. Оперативен орган, който се ръководи от първия секретар на градския комитет. Неговата намеса е навременна, гъвкава и действена. Авторемонтният завод закъсва за метал. Вишестоящите ръководства вдигат рамене. Ритмичността е застрашена. А борбата е за ежедневно изпълнение на производствения график. Щабът намира изход. Металът се набавя от съседните предприятия, докато централните ръководства задействуват „тежкия" си апарат и осигурят ритмично снабдяване. С риск на отклонение ще направим извода, че големите трудности на повече от предприятията идват от неритмичното снабдяване и неспазването на договорните доставки. Ритмичността в повечето случаи се застрашава от външни фактори. Тези слабости намаляват ефективността на организаторската и политическата работа на партийните и държавните органи и звена. Когато посетихме работното място на знатната шлайфистка Лиляна Рачкова, тя трудно се виждаше между грамадите от цилиндрови втулки. Обясниха ни, че не са получени навреме сигменти за тях. И ако се забавят още няколко дни, тя не ще може да изпълни дадената пред Партията дума. А такива примери не са малко и в другите заводи. Разбира се, предприятията доставчици също се ръководят от комунисти, но без необходимата отговорност за осигуряване на синхронност в цялото народно стопанство. А при съвременното кооперирание на производството организираността и дисциплината трябва да обхванат непременно всички звена, ако искаме да има ефективност.

Заседанията на бюрото на градския комитет не се провеждат по общоизвестната схема — подготовка на материалите, разглеждане в заседателната зала, вземане на решения и след това организиране на изпълнението. Всички тези етапи особено по въпросите за ръководството на икономиката вървят успоредно. Пример. Предстои да се разгледа работата на партийното и стопанското ръководство в металообработващото предприятие. Започва се с комплексна проверка, с хора от всички отдели и някои специалисти. Изготвя се всестранен анализ. Същевременно секретарят на градския комитет, председателят на съвета и други ръководители на градски звена отиват в завода и обявяват приемен ден. Много от повдигнатите въпроси се решават веднага, а другите се подреждат по компетентност на съответните органи, които не са на територията на градския комитет. След това се провеждат съвместни заседания на бюрото и заводския партиен комитет. Набелязват се съответните мерки. Свиква се общоработническо събрание и секретарят на градския комитет запознава трудовия колектив с хубавите и лошите страни от работата на завода. Дава се отговор на повдигнатите въпроси. Работниците и ръководителите се запознават с оценката и решенията на бюрото и имат възможност да споделят и своите становища. Така партийните мерки веднага получават обществена оценка. Практиката е най-верният техен съдник. След такава проверка решенията стават по-целесъобразни и по-действени.

Digitized by Google

Измененията в партийното ръководство на икономиката дават отражение в цялостния живот на обществеността в град Левски. Ето и един отрязък от културния живот... „Салонът е препълнен с хора и празнично настроение. На главната улица след музиката крачат бодро първенците в труда. Отстрани те са притиснати от кордона на тези, които не са успели да заемат места в салона. Първенците навеждат трудовите знамена и влизат в културния дом. Започва ритуалът за връчване на трудовите награди. Впрочем наградите не са само за трудови успехи. В условията на съревнованието има изискване за първенство в обществената и политическата дейност.

Бихме го назовали ден на годината, отреден за първенците. Не е лесно да стане твой този ден. Толкова много други делнични дни трябва да изпълняваш най-добре от всички производствените, личните и обществените си задължения. Но трудно завоюваното щастие е най-истинското. Погледнете лицата на първенците и ще се убедите."

Сега комунистите от гр. Левски задълбочено изучават решенията на Националната партийната конференция и дообогатяват своя трудов и организационен опит. Да им пожелаем все така успешно да множат успехите си.

Иван МИЧЕВ

„... Сега поставяме въпросите за социалистическата организация на труда комплексно, като диалектическо единство на трите елемента на трудовия процес — целесъобразната дейност на човека или самият труд, предметите на труда, средствата на труда."

Тодор ЖИВКОВ

КОМПЛЕКСНОСТТА

Заговори ли човек с директора на Завода за електроннопреобразователни елементи (ЗЕПЕ) инж. Янко Дюлгеров, с партийния секретар Савов, с конструкторите, бригадирите, производствениците, се среща с тяхната кръвна заинтересованост решенията на Националната партийната конференция да се превърнат в часове на още по-съзидателен труд — всеки ден, всяка седмица, всеки месец. Да се отразят в по-високи икономически и социални резултати през останалото време от седмото петилетие. Измеренията? Продукцията — на съвременно техническо равнище, с високо качество. Самочувствието — самочувствие на стопани на предприятието. Инициалите на завода — ЗЕПЕ вече се превърнаха в синоним на новаторство, на творчество и инициатива в работата.

Какви са главните направления за успехите на трудовия колектив, с какъв подход, форми, средства и методи са постигнати те?

Най-синтезирано дешифровката на „тайната" гласи — комплексност при организацията на труда, комплексност в подхода към решаването на проблемите. И разбира се, неразривно свързаните с това проблемност в работата, отговорност.

— Успехът сега зависи — заговори инж. Янко Георгиев, главен директор на завода — от това, доколко ще съумеем едновременно във всички звена, на всички работни места, през всички етапи на произ-

Digitized by Google

водството да внедряваме образцова социалистическа организация на труда.

От по-сетнешния ни разговор се убедих, че този ключов проблем в условията на завода се решава успешно.

Как?

В разговора ми с Павел Захариев, зам.-директор на завода по производствените въпроси, се очертаха няколко основни направления от досегашния им опит.

—Усъвършенстването на социалистическата организация на труда — поде той — има общи принципи и закономерности, обективно съществуващи, действуващи в условията на всяко производство. Но в същото време в живота на различните трудови колективи са налице и редица специфични особености, явления, процеси — с временен или траен характер. Ето защо при нас и партийното, и стопанското ръководство се стремят задълбочено да ги изучават, творчески да ги решават... И той имаше право.

Нима е маловажен въпросът, че средната възраст на 1200-те души тук е 26—28 години. Че на всеки четвърти един е със средно специално или висше образование. Каже ли се ЗЕПЕ, това означава — завод за изключително сложно производство. Атестатът за неговото качество идва от страните в света с най-развита електроника — 87 на сто от продукцията се реализира на международния пазар...

Да, това са факторите, определящи насоката, характера на производствено-технологическата организация в завода, изискващи съответствуващи форми, стил, методи на работа на различните субекти на управление.

* * *

Под ръководството на партийната организация и партийното бюро в завода е създадена атмосфера, убеденост, че усъвършенстването на социалистическата организация на труда, на планирането е тясно свързано и изцяло зависи от постоянната грижа и внимание към непосредствените творци на блага. Да им бъдат създадени отговарящи на най-съвременните изисквания условия на труд. В нито един миг, при организацията и провеждането на каквито и да е мероприятия — производствени, обществено-политически, културно-масови — те да не бъдат поставяни в положението на пасивен обект на въздействие. Напротив! И при обществения преглед на производителността на труда, и в процеса на разработването на инженерния проект, на насрещния план, на реконструкцията и модернизацията те да бъдат активен субект на управление.

Тази грижа започва още с приемането на кандидатите за работа. С молбата на всеки от тях предварително лично директорът или някой от неговите заместници се запознава. После на всяка цена идва и лична среща. Това е дълбоко впечатляващ момент за новопостъпващия. Разговорът: да се разбере на какво се дължи желанието му да работи в завода; има ли семейство и къде живее, какъв транспорт ще ползва; какви перспективи според квалификацията си той вижда в предприятието, към какво има влечение, към какво се стреми — дали иска да е служител заради по-лека работа или е с надежда да стане специалист. Така започва грижата към бъдещия член на колектива. И в същото време се извършва компетентна преценка — в кой цех той ще е най-полезен, ще бъде ли възможно да работи на три смени...

— Тук идват изключително млади хора — заговори секретарят на партийната организация Савов. — В цеха за часовникови резонатори средната възраст е 18,5 години. Тези момци и девойки прекрачват прага направо от училищната скамейка. Нямат трудови навици. Някои от тях си представят пребиваването в завода като временно събитие. Затова едно от първите ни задължения е да разкрием красотата и трудностите на нашата професия. Да създадем представа за сегашните ни успехи, за нерешените проблеми. Полезно е, много е полезно младият работник още с първите си крачки в завода да види, почувствува другарското отношение към него. Своята перспектива. Да добие увереност.

Всеки инженер, постъпващ на работа в завода, преминава през различните производства от операция на операция като редови работник. Докато доловим нормите на работниците и добие опита да управлява, ремонтира обслужваната машина. А това е от изключителна важност. „За какво ни е инженер, който всичко знае, но се плаши от машината и не смее да я пусне“ — заяви Янко Дюлгеров.

Digitized by Google

Сега тук всеки инженер, овладял пълния производствено-технологичен цикъл, проникнал в психологията на труда, е пълноценен творец на блага. Обогатил своите знания, съединил ги с умения, без които не може съвременният творец на научно-техническа революция, той носи отговорност за технологията, в състояние е, когато силите на средните кадри не достигат, да ремонтира машината. При тези условия той престава да бъде вече инженер въобще. Превръща се в творец, в боец за осъществяване партийната политика на дело.

Едва след като отговори на всички тези изисквания, новопостъпилият на работа инженер в завода се удостоява да бъде конструктор, технолог, планов инженер (наименованието е условно) — според способностите, които е изявил през първите пет-шест месеца.

С такъв подход към младите след това под ръководството на партийната организация продължават да работят и комсомолската, и профсъюзната организация. Помагат им бързо да се адаптират към живота на колектива, към производствената атмосфера. Осигуряват им условия за непрестанно повишаване на квалификацията... По-нататък всичко това се формира в процес на работническо самочувствие, на нов начин на мислене, на любов към предприятието и професията. Отразява се в провишаването на производителността на труда, на качеството на продукцията.

* * *

Безкрайни са периметрите на усъвършенстването на социалистическата организация на труда. И който сметне, че нейните елементи имат само глобален характер, който не обръща внимание на „дребните" неща, все едно той става жертва на едностранчивостта. Не ще повярва например, че в цех „Селенови елементи" на ЗЕПЕ младите, най-младите, 18—19-годишните, виждат своята социална роля и самочувствие да мерят сили в съревнованието с най-опитните. И да не се предават.

Самочувствие.

Отде иде то? Вродено ли е или се изгражда?

Изгражда се! — това е позицията на партийната организация, на заводското ръководство.

Как?

— Като водим битка за създаване на такава организация и такава култура на труда, която да формира оптимистично начало в трудовия колектив — заяви инж. Дюлгеров. — Какво направихме? Преди всичко съобразихме всяко работно място със съвременните изисквания. Не е пресилено да се каже, че сме осигурили вече просто комфортни условия.

Сетне в бележника си записах: „Работните места са обикновени бюра, но са пригодени съобразно с това, кой какво върши. Столовете край тях са от тръби, регулиращи се според желанието на производственика. За онези пък, които се трудят цял ден с разперени лакти, са направени специални облегалки на ръцете. „Дреболия?!" Не. Тя позволява човекът да работи максимално производително, без никакво напрежение на тялото. И още: на някои места, където при запойка има изпарения, направили малки аспирационни уредби, които поглъщат всичко. На някои работници пък се налагало през десетина минути да отиват при камината за някаква киселина и пак да се връщат. За тях били конструирани малки каминки до самите работни места ..

Без усъвършенстването на работното място, без тези „дреболии" не е възможно да се усъвършенствува социалистическата организация на труда.

С помощта на група художници, дизайнери и други специалисти тук е изработен цялостен проект за боядисването на заводските помещения: таваните — жълти, стените — бели. А ефектът? Поразителен! Коридорите сякаш станали по-светли! Високите — занизглеждали по-ниски. Таваните на „топлите помещения" били боядисани като небето, а стените — в бяло. И горещината вече не се чувствувала, макар че термометърът показвал същото, както преди. Други места били оцве-

Digitized by Google

тени в сиво. Сложили по-ярки „петна“ — червено на асансьорните врати, на редица табла и други места. Да, в съответствие с най-съвременните потребности бил изменен обликът на работните помещения. Всичко станало по-стилно, по-естетично — кореспондиращо на изискването за автоматизиране на производството и високопроизводителен труд.

* * *

Проблемът за усъвършенстването на социалистическата организация на труда, разбира се, е комплексен проблем. Неговите трасиращи координати имат и други измерения.

— От решаващо значение за нас е проблемът за управлението на инженерния труд! — продължи да разказва Павел Захариев.

За условията и характера на работата в завода това може би е един от кардиналните, решаващите, със стратегическо значение моменти. Опитът тук недвусмислено показва, че чрез осигуряване идеални условия на работа на всеки производственик е възможно да се осигури ръст на производителността на труда 15—20—30 на сто. При създаване необходимите условия на работа, предявяване на съответствуващи високи изисквания за най-пълноценно използване на инженерния труд, за постоянно умножаващ се ефект от дейността на тези висококвалифицирани кадри, по пътя на инженерни, на конструктивни, на нови технологични решения е възможно не процентно повишаване на производителността на труда, а нейното удвояване, утрояване.

... И нашето дълбоко убеждение е, че това е единствено правилният път за постигане техническо равнище и качество на продукцията от световна величина – откровено сподели Павел Захариев.

Това е свързано и с едно от главните изисквания на Националната партийна конференция — да се осъществява комплекс от мероприятия за най-пълно използване на основните фондове по мощност и по време. Главен път за развитие и интензификация да бъде тяхната модернизация, реконструкция и разширение на най-съвременно техническо и технологическо равнище.

Как се решават тези важни проблеми в завода за електроннопреобразователни елементи? Не ще е преувеличено да се каже, че всеки ден от кратката летопис на предприятието е битка, неукротима борба за изучаване и своевременно внедряване на най-новите постижения на научно-техническия прогрес, за най-пълно използване на производствените мощности. Това е неизменният курс в работата на партийната организация, критерий за оценка дейността на стопанското ръководство, на профсъюзната и комсомолската организация.

— Завод, чийто кадри не осмислят и не разбират, че алфата и омегата за изпълнението девиза на петилетката е своевременното изучаване, овладяване и пълно прилагане на новите постижения на техническия прогрес — такъв завод не може да разчита на трайни и постоянно повишаващи се резултати — разпалено заговори директорът на завода. — Необходимо е ново, съвременно оборудване. Необходими са машини на световно равнище, но необходимо е на световно ниво да бъде и организацията на трудовата дейност на колектива.

Ето защо основата на реконструкцията и модернизацията, на всяко близко и по̀ далечно обновление е заложено в новия подход, в комплексния подход, осъществяван в партийното и стопанското ръководство на завода. Не се робува на самоцелност, а на строго разчетени, научнообосновани крачки, водещи към все по-висока и по-висока ефективност и качество на производството.

Интересен беше разговорът ми със секретаря на партийната организация Савов.

— Немислимо е днес успешно да се решава целият комплекс от задачи, свързани с все по-пълното, интензивно използване на средствата на труда, без да се осъществява ежедневна, бойка, настъпателна партийно-политическа работа в трудовия колектив. Без мотора, двигателя за правилно протичане на всички процеси и явления да бъде партийното бюро и партийната организация. Да вземем само примера, че тук ден из ден се осъществява обновление, без да спира и най-малко да

Digitized by Google

се отслабва ритъмът на работата в текущото производство. Това не е в резултат само на строго изграждана, научно съставена производствено-технологична схема. Една от най-важните предпоставки за това е успешното мобилизиране на всички фактори, утвърждаването във всички звена, сред всички кадри неотменното изискване за висока социалистическа дисциплина, за творчество и инициатива в работата. Никой да не се крие зад гърба на другия, всеки да поеме своя дял от задачите, своята отговорност. С един подход, отговарящ на новите изисквания, да осигурява тяхното решаване. Да води непрестанна борба за принципно ново отношение към използването и усъвършенстуването на средствата на труда и на тази основа да се постига по-висока ефективност и качество в своята работа.

Разлиствам комплексната програма за реконструкцията и модернизацията в завода със собствени сили, приета от партийната организация, от целия трудов колектив, и се срещам с многообразното богатство на идеите, мероприятията, задачите, набелязани в нея. Ясно са очертани главните направления, цели, етапи на дейността. Не с общи формулировки, а точно са посочени по време и начин на действие задачите на различните фактори — стопанско ръководство, профсъюзна и комсомолска организация, научно-техническо дружество — за формирането на съответствуващата на новите изисквания нагласа в дейността на всички кадри, за повишаване на социалистическата съзнателност и социалната им активност. Да знаят и чувствуват те, че не са просто производственици, а творци на научно-техническата революция, активни строители за развитото социалистическо общество. Че мощностите, съвременната техника, която има заводът, не е непроменяема даденост, а съдържа в себе си още значителни възможности и резерви за интензификация, за издигане техническото равнище на изделията, за повишаване на тяхната ефективност и качество. Затова може да се каже, че приетата и постоянно усъвършенствувана заводска програма за реконструкция и модернизация е мобилизиращ всички сили фактор.

Записвах си различни неща от програмата, а партийният секретар Савов ми обясняваше:

— Разбира се, разработката на тази програма от специално създадена група, заседанията ни за нейното обсъждане и приемане е само начален етап, когато се преценява обстановката, вземат се решения, възлагат се задачи. А като че ли същинската партийна работа започва след това. Намира отражение в широката, бойка, настъпателна организаторска и политическа работа в партийните групи, в цеховете и участъците — там, където се решава съдбата на всяка идея, решение.

И именно на тая всеобхватност и конкретност в работата, жива непосредствена връзка с хората се дължи голямата близост и другарство между членовете на партийното бюро — разпределени да отговарят за определени задачи в точно определени звена и участъци — и редовите комунисти, между партийния секретар и кадрите на завода. Така бързо се преодолява неразбирането, консерватизмът, неверието, проявявани в различни случаи от отделни производственици, технически ръководители, дори от някои комунисти. Във всички такива моменти най-силно въздействуващо оръжие се е оказвала индивидуалната работа с хората, възлагането конкретни поръчения на комунистите, техните самоотчети и пр. Вече няколко пъти на даден етап от осъществяването на програмата на заседание на партийното бюро, а после пред събрание на цялата партийна организация с преценка излиза главният директор на завода. Впрочем голяма е неговата заслуга като комунист за утвърждаването на действен стил в техния живот и работа. Способен инженер, добил солидна закалка на политически ръководител още като секретар на районен комитет на Комсомола, той сега високо цени дейността на партийното бюро. Убеден е, че без личния пример на комунистите и подкрепата на партийната организация много от нещата, които предприема, за които се иска увереност и поемане на творчески риск, не би лесно осъществил.

В резултат на всичко това при минимално увеличаване на промишлено производствения персонал всяка година обемът на промишлената продукция, нейното качество нарастват неизмеримо много. Ето какво разказва лаконичният език на цифрите от пулсиращото светлинно табло в ЗЕПЕ: ако през 1975 година общата промишлена продукция е била 100 процента, то през 1976 г. тя нараства на 168,1 на сто, 1977 г. — 225,3, 1978 г. — 289,1 на сто. После програмата за 1979 г. е тя да нарасне на 330 процента, а през 1980 г. — 385,4 на сто. Дешифрирана, само производствената програма за 1978 г. показва изграждане и пускане в действие на цех за производство на синтетични кварцови кристали, удвояване на производството на кварцови филтри, утрояване на производството на TVK, удвояване продукцията на телефонните диоди, увеличаване с 50 на сто кварцовите резонатори, усвояване производството на силициева каскада.

Digitized by Google

По машините, колкото и модерни да бъдат те, с каквито и програмни устройства да са, без умелото им използване от творците на блага ще бъдат една мъртва техника. Ето защо многопосочна, изключително важна е дейността на партийното бюро и партийната организация за подготовката на кадрите, за непрекъснатото повишаване на тяхната компетентност. А това е битката за човека, за постоянно повишаване квалификацията на творците на блага, за постоянно растяща социалистическа съзнателност, отговорност, за оптимално спазване режимите на работа, за своевременно и качествено извършване на ремонтите. Цялата тази дейност има своите икономически, инженерни, технически параметри. Но неделимо втъкан в нея е и социалният аспект, защото всичко това зависи именно от квалификацията на работника, от неговата душевна нагласа и физическо състояние, дали той творчески ще подхожда към своята работа.

Проблемът за квалификацията на кадрите в предприятието е взет на партиен отчет. И сега в новите условия на работа, за да се отговори на по-високите изисквания, партийното бюро го подложи на задълбочен критичен анализ. В подготовката на заседанието специална комисия направи обстоен преглед и преценка на ефективността на практикуваните различни форми. Конкретно бе посочено къде се допуска формализъм, какво не достига в програмите на промишлено-учебния център, кои са причините някои ръководители и специалисти да не се захващат с конкретни мероприятия в това отношение. След заседанието на партийното бюро обсъждането на важния проблем продължило в партийната организация. На събранието бе обсъдена и приета специално изградена система за повишаване на квалификацията.

* * *

Досегашните резултати дават морално право на ръководството на завода, на целия трудов колектив да каже — трудихме се съзнателно, отговорно, творчески. Постигнахме радващи резултати. Но новите принципи и изисквания за усъвършенстване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката, разработени с голяма далновидност и дълбочина от др. Тодор Живков в неговата Докладна записка до Политбюро на ЦК на БКП и в Доклада пред Националната партийна конференция, в нейните Тезиси, повеляват за равносметка. Изискват се комплексен анализ и отговорност да се разкрият още значителните резерви в завода, за които лично първият ръководител на Партията говори от трибуната на конференцията да се достигнат световните образци по техническо равнище и качество на продукцията.

Ето защо дните след Националната партийна конференция бяха изключително плодотворни, напрегнати за партийната организация, стопанското ръководство, за целия трудов колектив. Състоя се открито партийно събрание, на което бяха обсъдени и приети важни решения за осъществяване изискванията на конференцията. Така бе допълнена комплексната програма, с точно определени срокове и отговорници за отделните мероприятия и задачи, която ще осигури по-нататъшното умножаване на успехите. В нея четем:

● Още през месец май под ръководството на началниците на цехове и отдели да се проведе критичен анализ за организацията на труда на всяко работно място, натовареността на машините и съоръженията. Ръководството на завода пък да прецени натовареността на онези от тях, които вече са приведени на трисменен режим на работа и 6—7-дневен режим на използване в условията на петдневна работна седмица.

● През месец юни на заседание на стопанския комитет да се направи преценка на поддържането на машините и съоръженията и за техния ремонт. През това време профкомитетът и заводският комитет на Комсомола да обогатят мероприятията за дейността сред работниците и служителите по тяхното социалистическо стопанисване.

● До средата на месец юли да се проведе преглед на всички разходни норми на суровини и материали, да се осигури намаляване материалоемкостта на някои изделия.

Digitized by Google

се отслабва ритъмът на работата в текущото производство. Това не е в резултат само на строго изграждана, научно съставна производствено-технологична схема. Една от най-важните предпоставки за това е успешното мобилизиране на всички фактори, утвърждаването във всички звена, сред всички кадри неотменното изискване за висока социалистическа дисциплина, за творчество и инициатива в работата. Никой да не се крие зад гърба на другия, всеки да поеме своя дял от задачите, своята отговорност. С един подход, отговарящ на новите изисквания, да осигурява тяхното решаване. Да води не тъпина борба за принципно ново отношение към използването и усъвършенстуването на средствата на труда и на тази основа да се постига по-висока ефективност и качество в своята работа.

Разлиствам комплексната програма за реконструкцията и модернизацията в завода със собствени сили, приета от партийната организация, от целия трудов колектив, и се срещам с многообразното богатство на идеите, мероприятията, задачите, набелязани в нея. Ясно са очертани главните направления, цели, етапи на дейността. Не с общи формулировки, а точно са посочени по време и начин на действие задачите на различните фактори — стопанско ръководство, профсъюзна и комсомолска организация, научно-техническо дружество — за формирането на съответствуващата на новите изисквания нагласа в дейността на всички кадри, за повишаване на социалистическата съзнателност и социалната им активност. Да знаят и чувствуват те, че не са просто производственици, а творци на научно-техническата революция, активни строители за развитото социалистическо общество. Че мощностите, съвременната техника, която има заводът, не е непроменяема даденост, а съдържа в себе си още значителни възможности и резерви за интензификация, за издигане техническото равнище на изделията, за повишаване на тяхната ефективност и качество. Затова може да се каже, че приетата и постоянно усъвършенствувана заводска програма за реконструкция и модернизация е мобилизиращ всички сили фактор.

Записвах си различни неща от програмата, а партийният секретар Савов ми обясняваше:

— Разбира се, разработката на тази програма от специално създадена група, заседанията ни за нейното обсъждане и приемане е само начален етап, когато се преценява обстановката, вземат се решения, възлагат се задачи. А като че ли същинската партийна работа започва след това. Намира отражение в широката, бойка, настъпателна организаторска и политическа работа в партийните групи, в цеховете и участъците — там, където се решава съдбата на всяка идея, решение.

И именно на тая всеобхватност и конкретност в работата, жива непосредствена връзка с хората се дължи голямата близост и другарство между членовете на партийното бюро — разпределени да отговарят за определени задачи в точно определени звена и участъци — и редовите комунисти, между партийния секретар и кадрите на завода. Така бързо се преодолява неразбирането, консерватизмът, неверието, проявявани в различни случаи от отделни производственици, технически ръководители, дори от някои комунисти. Във всички такива моменти най-силно въздействуващо оръжие се е оказвала индивидуалната работа с хората, възлагането конкретни поръчения на комунистите, техните самоотчети и пр. Вече няколко пъти на даден етап от осъществяването на програмата на заседание на партийното бюро, а после пред събрание на цялата партийна организация с преценка излиза главният директор на завода. Впрочем голяма е неговата заслуга като комунист за утвърждаването на действен стил в техния живот и работа. Способен инженер, добил солидна закалка на политически ръководител още като секретар на районен комитет на Комсомола, той сега високо цени дейността на партийното бюро. Убеден е, че без личния пример на комунистите и подкрепата на партийната организация много от нещата, които предприема, за които се иска увереност и поемане на творчески риск, не би лесно осъществял.

В резултат на всичко това при минимално увеличаване на промишлено производствения персонал всяка година обемът на промишлената продукция, нейното качество нарастват неизмеримо много. Ето какво разказва лаконичният език на цифрите от пулсиращото светлинно табло в ЗЕПЕ: ако през 1975 година общата промишлена продукция е била 100 процента, то през 1976 г. тя нараства на 168,1 на сто, 1977 г. — 225,3, 1978 г. — 289,1 на сто. После програмата за 1979 г. е тя да нарасне на 330 процента, а през 1980 г. — 385,4 на сто. Дешифрирана, само производствената програма за 1978 г. показва изграждане и пускане в действие на цех за производство на синтетични кварцови кристали, удвояване на производството на кварцови филтри, утрояване на производството на ТУК, удвояване продукцията на телефонните апарати, увеличаване с 50 на сто кварцовите резонатори, усвояване производството на силициева каскада.

Digitized by Google

По машините, колкото и модерни да бъдат те, с каквито и програмни устройства да са, без умелото им използване от творците на блага ще бъдат една мъртва техника. Ето защо многопосочна, изключително важна е дейността на партийното бюро и партийната организация за подготовката на кадрите, за непрекъснатото повишаване на тяхната компетентност. А това е битката за човека, за постоянно повишаване квалификацията на творците на блага, за постоянно растяща социалистическа съзнателност, отговорност, за оптимално спазване режимите на работа, за своевременно и качествено извършване на ремонтите. Цялата тази дейност има своите икономически, инженерни, технически параметри. Но неделимо втъкан в нея е и социалният аспект, защото всичко това зависи именно от квалификацията на работника, от неговата душевна нагласа и физическо състояние, дали той творчески ще подхожда към своята работа.

Проблемът за квалификацията на кадрите в предприятието е взет на партиен отчет. И сега в новите условия на работа, за да се отговори на по-високите изисквания, партийното бюро го подложи на задълбочен критичен анализ. В подготовката на заседанието специална комисия направи обстоен преглед и преценка на ефективността на практикуваните различни форми. Конкретно бе посочено къде се допуска формализъм, какво не достига в програмите на промишлено-учебния център, кои са причините някои ръководители и специалисти да не се захващат с конкретни мероприятия в това отношение. След заседанието на партийното бюро обсъждането на важния проблем продължило в партийната организация. На събранието бе обсъдена и приета специално изградена система за повишаване на квалификацията.

* * *

Досегашните резултати дават морално право на ръководството на завода, на целия трудов колектив да каже — трудихме се съзнателно, отговорно, творчески. Постигнахме радващи резултати. Но новите принципи и изисквания за усъвършенстване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката, разработени с голяма далновидност и дълбочина от др. Тодор Живков в неговата Докладна записка до Политбюро на ЦК на БКП и в Доклада пред Националната партийна конференция, в нейните Тезиси, повеляват за равносметка. Изискват се комплексен анализ и отговорност да се разкрият още значителните резерви в завода, за които лично първият ръководител на Партията говори от трибуната на конференцията да се достигнат световните образци по техническо равнище и качество на продукцията.

Ето защо дните след Националната партийна конференция бяха изключително плодотворни, напрегнати за партийната организация, стопанското ръководство, за целия трудов колектив. Състоя се открито партийно събрание, на което бяха обсъдени и приети важни решения за осъществяване изискванията на конференцията. Така бе допълнена комплексната програма, с точно определени срокове и отговорници за отделните мероприятия и задачи, която ще осигури по-нататъшното умножаване на успехите. В нея четем:

● Още през месец май под ръководството на началниците на цехове и отдели да се проведе критичен анализ за организацията на труда на всяко работно място, натовареността на машините и съоръженията. Ръководството на завода пък да прецени натовареността на онези от тях, които вече са приведени на трисменен режим на работа и 6—7-дневен режим на използване в условията на петдневна работна седмица.

● През месец юни на заседание на стопанския комитет да се направи преценка на поддържането на машините и съоръженията и за техния ремонт. През това време профкомитетът и заводският комитет на Комсомола да обогатят мероприятията за дейността сред работниците и служителите по тяхното социалистическо стопанисване.

● До средата на месец юли да се проведе преглед на всички разходни норми на суровини и материали, да се осигури намаляване материалоемкостта на някои изделия.

Digitized by Google

● Следващият месец да се направи преценка на досега съществуващите норми за технологичния брак на всички операции и на всяко изделие, като се постигне съответствуващо на най-добрите световни постижения намаляване.

● До 1 септември БРВ и техническите отдели да потърсят възможност за замяна на някои вносни суровини и материали с местни.

● И по-нататък кой от стопанските звена, от обществените организации в какъв срок да осъществят съответни дейности по внедряването: на бригадната организация на работа и бригадната стопанска сметка; за разширяването на многомашинното обслужване; за наставничеството. Профкомитетът и ЗК на Комсомола да преоценят дейността си и предприемат практически мерки за по-нататъшно разгръщане движението „Със собствен кодекс за образцова социалистическа дисциплина".

● За да се обхване и отрази новият подход в работата след Националната партийна конференция, до края на месец юни да се утвърди усъвършенстваната сега съобразно новите изисквания система за социалистическо съревнование. До 15 май да се дадат конкретни поръчения на всички комунисти за изпълнение на тези решения. С личния си пример те да осигуряват тяхното осъществяване. Всеки един да бъде възторжен, деен организатор, борец за усъвършенстване на социалистическата организация на труда. През целия процес на разработката на новия инженерен проект и съставянето на насрещния план за 1979 година да внасят личен принос и осигурят активно участие буквално на всеки един за най-рационално използване на живия труд, на средствата на труда и предметите на труда. Комунистите ръководители да утвърдят като неизменен принцип при реконструкцията и модернизацията въвеждането само на високо производителни машини и съоръжения, а технологията да осигурява производството на изделия на световно и над световно равнище.

• • • • •

● И накрая: през месец септември на открито партийно събрание да се направи преценка за изпълнението на тези решения.

Опитът на ЗЕПЕ заслужава да се изучава. Да се види какво се прави, за да се използва пълният капацитет на научния потенциал — как се осъществява постоянната връзка с всички институти, които имат отношение към работата на завода. Защо има неукротим стремеж за постоянно усъвършенстване структурата във всички производствени звена и в завода като цяло — какво е извършено и предстои да се осъществи. В повечето звена вече успешно се прилага нов начин на организация и ръководство. Така се дойде и до идеята в цех „Селенов" да бъдат назначени „планови инженери". Самото име показва, че те се занимават с плана, но като притежават сериозни знания, в състояние са да носят отговорност за конкретни технологии, машини. Като осъществява действено политическо ръководство над всички субекти на управление, партийната организация сега активно подпомага стопанското ръководство, цялата развойна, внедрителска, пласментна дейност да бъде концентрирана, целенасочена. А като се има предвид, че заводът непрестанно ще се разширява, естествено е усъвършенстването на организацията да се превръща в непрестанен процес. В тази обективна необходимост убеждава и само фактът, че над 1000 елемента преминават през ръцете на работниците. Оттук е и неизменното изискване да се осигури пълен синхрон във всички операции, ритмичност в производството.

Проблеми, проблеми...

Всеки един органически свързан с другия. И никой тук не си прави илюзия, че без непрестанното овладяване и умелото прилагане на програмно-целевия и комплексен подход, на метода на умножаващия се ефект ще се отговори на новите изисквания. Именно така в нито един миг не се изпуска в жизнено важната потребност всеки работник да овладее най-малко две операции — в завода да бъде изградена цяла стройна система за подготовката на новопостъпващите. И ако се анализира само това направление на работата, ще се види как като главни проблеми тук постоянно се поддържат и движението на наставничеството, и изискването за усъвършенстване дейността на преките ръководители в производството. Провеждат се конкур-

Digitized by Google

си, викторини, състезания... Един цял процес, който формира и нова социалистическа съзнателност, и уменето, по-високата компетентност буквално на всеки един. Прави възможност и в работата на комсомолската, на профсъюзната организация да има проблемност, перспективност. Затова, когато човек заговори със секретарката на Комсомола, тя не се увлича да разказва само за отделни младежки инициативи, а вниква в същността на проблемите, анализира ги и никак не бе чудно, когато заяви:

— Всичко, което засяга нашата работа, започва от организираността на отделния работник и стига до организаторското умение на ръководството. Всичко да е премислено, всичко да е по план, взаимосвързано, взаимообусловено — комплексно.

Много са факторите, влияещи за постигането на високите успехи в Завода за електроннопреобразователни елементи. Но сигурен съм, един от най-важните е постигнатото взаимодействие и взаимосъгласуваност в работата на всички субекти на управление. Това е комплексността, която се използва при решаването на всички проблеми.

Коста ДИМОВ

„Няма творческа работа без риск и ние сме за такива ръководители, които поемат разумния риск на творчеството".

Из доклада на др. Т. Живков пред Националната партийна конференция

ПЪТЯТ КЪМ ВИСОКИТЕ УСПЕХИ

Данните звучат невероятно. В завод „Пионер" — гр. Бяла Слатина само чрез нова организация на производството при ушиването на панталони натуралната производителност е завишена със 79, а при саката с 44 процента. По разход на труд предприятието плътно се доближава до най-добрите световни постижения.

За изминатия сложен път на трудовия колектив към високите постижения ще разкаже ТОМО СИМЕОНОВ — секретар на заводския партиен комитет.

Характерна черта за социалистическата икономика е непрекъснатото и все по-интензивно механизиране и автоматизиране на производството. Такова е положението и в завод „Пионер". През последните години бяха внедрени голям брой автоматични и специализирани шевни накатавачни машини, високопроизводителни технологични линии за изглаждане на облеклата. Това значително повиши техническото и технологичното равнище на производството. Но се оказа, че то не е достатъчно.

Какво показваше икономическият анализ?

Независимо, че съкратихме дистанцията между нас и предприятията от високо развитите страни в оборудването, нашите постижения за разход на труд за едно изделие бяха далеч назад от най-добрите световни постижения.

Къде трябваше да се търсят резервите? Очевидно те не бяха в техническите възможности. Би могло да се търсят в квалификацията на колектива. И тази насока не беше най-вярната. Заводът е един от най-старите в шивашката промишленост и е с богат опит в производството на връхно детско-юношеско облекло. В неговия колектив рабо-

Digitized by Google

тят стотици опитни шивачи с трудов стаж 20 и повече години. Единствено причините можеше да се търсят в организацията на производството. Изследванията потвърдиха правилността на нашите търсения и големите резерви, които се крият в тази насока. Крайните резултати бяха толкова респектиращи, че напълно разсеяха скептицизма в някои ръководители по въпроса за възможностите на този път за решаване проблемите на производството. Освен това пътят за повишаване производителността чрез коренни изменения в организацията се оказа и значително по-евтин поради това, че не е свързан с допълнителни капитали.

С такова разбиране на проблемите заводският партиен комитет и стопанското ръководство посрещнаха със задоволство решението на Министерството на леката промишленост и на СК „Рила" за внедряване в завода на нова организация на производството. В проектите беше разчетено на базата на съществуващото оборудване чрез внедряване на технологични промени в производствения процес и осъществяване на организационно-технически мероприятия да се постигне завишаване на натуралната производителност при саката с 36, а на панталоните с 35 процента.

Но подобно мероприятие, разбира се, не става нито лесно, нито бързо. Внедряването се извърши в продължение на пет месеца и бе свързано с преодоляването на редица затруднения и решаването на голям брой проблеми. Повечето от тях имаха социално-психически характер, поради което се оказаха много сложни. За да се решат те рационално, се изискваше да се мобилизират усилията на целия производствен колектив.

Тези трудности и проблеми определяха основното съдържание и насоки на политическата работа, извършвана от заводската партийна организация. Най-напред партийният комитет организира задълбоченото изучаване на условията по договора, както и запознаването с отделните елементи на новата организация и етапите на подготвителната работа. Изградени бяха съответни работни групи. След това конкретизирахме задачите на съответните органи и отдели, ангажирани за внедряването. Разясняване извършихме и в техническите отдели, с производствените ръководители на завода от всякакъв ранг, със съставите на отделите „Технологичен" и ТРЗ, в моделиерната. По-нататък разяснителната работа продължи в производствените участъци. Извършваше се главно от партийните организации, като използвахме и звената на партийната, профсъюзната и комсомолската учебна година. Така улеснихме практическата насоченост на идеологическата просвета.

Сериозен проблем при внедряването на новата организация беше техническата реорганизация на производствените зали. Налагаше се да се изнесат машините, рафтовете, масите и другите приспособления, да се преработи захранването с пара, електрическа енергия и въздух, накрая да се подредят машините по новоразработения технологичен проект. За тази операция бяха определени два дена, и то без спиране на производствения процес.

За целта беше съставен специален план, с който детайлно бяха запознати всички заангажирани пряко с разместването на машините и съоръженията. Заводският партиен комитет прецени, че това не е достатъчно и организира запознаването с плана на целите колективи. На работниците бяха поставени и конкретни задачи главно по съхраняване на намиращите се по машините детайли, тяхното маркиране и връщане по работните места.

Резултатите бяха изненадващи. Реорганизацията извършихме само за две денонощия без загуба на нито един работен час. Успехът се дължеше главно на отличната мобилизация на силите на целия заводски колектив.

Digitized by Google

От началото на месец април 1977 година започнахме да въвеждаме и отделните елементи на новата организация в производството. В най-общи черти работата се свеждаше до следното:

— окрупняване на участъците и пълно натоварване на автоматичните и специализираните машини;

— внедряване на агрегатно-групова организация на производството, по-нататъшна детайлизация на видовете работа, замяна на ръчни операции с машинни, отпадане на някои операции;

— редица промени в технологията на шиене;

— по-рационално решаване на въпроса за вътрешнозаводския транспорт и зареждане на работните места;

— подобряване организацията на работните места, като се възприе приемственият начин на работа;

— внедряване на система за следене и контрол на производствения процес на всеки два часа.

Настъпи критичният момент. Последваха характерните за такива случаи трудности. Те са свързани предимно с хората. Изискваше се пълна мобилизация на усилията на всички органи и организации в предприятието. Такава мобилизация е способна да извърши само партийната организация и партийният комитет добре разбираше това.

Какви бяха тези затруднения?

На първо място това е недоверието на някои работници. Отличието в нашия случай е това, че новата организация обхваща всички страни на производствения процес и засяга пряко или косвено целия трудов колектив. Освен това колебанието се усилваше и от предвиденото в началния период на внедряването неизбежно снижение на производителността на труда и на заплащането. Недоверието се изразяваше във влошаване на производствената и технологичната дисциплина, появиха се искания за освобождаване от работа...

На второ място затрудненията идваха от значителните промени в технологията на производството, в условията и начина на работа на по-голямата част от колективите. Пряко трябваше да бъдат обучени над 360 работника, а косвено почти всички. Обучението и преквалификацията имаха две страни — техническа и психическа. Първата съставлява основното съдържание на този процес. Но в нашия случай втората страна ни създаваше по-големите затруднения. Налагаше се да изменяме навици и начин на работа в хората, формирани в един продължителен срок от време. Не на последно място трябваше да разсейваме и страха у някои работници, че ще останат без работа.

В резултат на разрушаването на традиционните организационни форми, в рамките на които дотогава се осъществяваха връзките и взаимоотношенията между хората, се появиха отрицателни страни в социално-психическия климат на колектива. Започнаха да постъпват и оплаквания от такова естество: „Не мога да работя в новия участък, където никого не познавам". „Аз съм свикнала с приятелките си и не искам да бъда отделяна от тях" и др. Имаше случаи, когато вечер се изнасяше дадена машина от цеха, а на следващата сутрин работникът я внасяше и слагаше до своя приятел.

На следващо място срещнахме затруднения при въвеждането на приемствения начин на работа. По стария метод всеки работник, когато напуска работното си място, запазва недовършените детайли за следващата смяна. Неговият сменник взема нови детайли. Новата организация изискваше непрекъснатост на операциите по смени. Това доведе до спадане на техническата дисциплина и до понижение на качеството. Забави се и ритъмът на производството.

Работата на заводската партийна организация през този период беше насочена именно към преодоляване на тези затруднения. Необ-

Digitized by Google

ходимо бе много по-широка и задълбочена разяснителна работа. На всички комунисти, работещи в участъците, където се внедряваше новата организация, бяха възложени партийни поръчения. Те включваха както задачите за личен принос, така и задачи по подобряване на трудовата и технологичната дисциплина. В първичните партийни организации се проведе разговор на тема: „Партийната дисциплина и авангардната роля на комуниста", където се отчете, че комунистите успешно изпълняват възложените им поръчения и задачи. За верността на тази оценка говори и фактът, че винаги след обсъждане проблемите на новата организация в съответните участъци настъпваха положителни изменения.

Сполучливо използвахме и наставническото движение. Общо в завода работят 130 наставници, които освен за обучението на своите ученици отговарят и за тяхното поведение и дисциплина.

Постепенно ние се убеждавахме, че не е достатъчно да запознаваме работниците само с най-общите положения на организацията. Те се интересуваха детайлно за отделните елементи, искаха точен анализ за ръста на производителността на труда за последните няколко години, интересуваха се от ефекта, от това, какви социални промени ще настъпят и пр. Те просто искаха да бъдат пълноценни внедрители, а не само изпълнители. С тези неща трябваше да се съобразява и нашата разяснителна работа.

Трябва да признаем, че имаше моменти, когато разяснителната работа в колективите нямаше нужния ефект. Анализът на причините показа, че разясняването неправилно се провежда на общи събрания, където не може да се извърши задълбочен анализ, да се посочат грешките и да се вземат съответни решения. На тях някои работници, чийто обзор не отива по-далеч от техните материални интереси, много лесно успяваха да създават отрицателни настроения сред колективите.

Отчитайки тези обстоятелства, заводският партиен комитет реши да преустрои своята разяснителна и политическа дейност, като активизира индивидуалната политическа работа. Но съответните активи се оказаха недостатъчни за момента. Това наложи да се използва по-рационално апаратът на низовите производствени ръководители, технолозите внедрители, профсъюзния и комсомолския актив. Усилията се насочиха главно към убеждаване на работниците в необходимостта от усвояване на новите технологии и начина на работа, към убеждаване на разколебалите се, към издигане равнището на технологичната дисциплина. Индивидуалните разговори се съчетаваха и с други средства за въздействие като например показното извършване на съответния трудов процес от активиста. На практика той съпоставяше времето за изпълнение на дадена операция при стария начин и по новия. Към заводския партиен комитет беше изградена и група за водене на индивидуална работа, която провеждаше разговори с онези работници, които съответните активисти не бяха успели да убедят. Тя също отблизо следеше намаляването на възнаграждението и се стремеше да регулира този процес и максимално да притъпи неговото отрицателно въздействие.

Внедряването на новата организация се обсъждаше системно и в партийните бюра, партийните организации и заводския комитет. Те се стремяха да определят основните проблеми в даден момент и да концентрират усилията на съответните органи и организации за решаването им. Така например при обсъждането в партийния комитет през месец май като най-належаща задача беше определена необходимостта от преустройство на контролната работа по качеството в съответните участъци и бързото уточняване на разходните норми за труд. Тези проблеми бяха основната причина за влошаване на дис-

Digitized by Google

циплината, за понижаване желанието за работа, за падане на производителността на труда. Отстраняването им в кратък срок беше много наложително. Партийният комитет взе съответни решения и проследи отблизо тяхното изпълнение и изменението на обстановката. Затрудненията бяха отстранени в къс срок.

* * *

Политическата и организаторската работа даде положителни резултати. Те са плод на задълбочената работа и големите усилия на специалистите и работниците за внедряване на новата организация.

През месеците след доказване на ефекта нашите усилия бяха насочени към утвърждаване на резултатите. Тази цел също беше постигната. Те не само бяха потвърдени, но и значително надминати. Сега нашите постижения за разход на труд са съвсем близо до най-добрите в света. Повиши се значително и средната работна заплата. Укрепна вярата на колектива в новата организация.

Своите усилия ние насочваме към разпространяване на новата организация и в другите участъци. Ефектът трябва многократно да се повтори от всички производствени звена. Така както повеляват решенията на Националната партийна конференция.

„Бригадната и другите колективни форми на организация на труда да се утвърждават като основни и да се изграждат на вътрешностопанска сметка".

Из Тезисите на Националната партийна конференция

ОСЪЗНАТА ОТГОВОРНОСТ

Главната задача сега е усъвършенстването на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката. Но имаме ли право непосредствено след Националната партийна конференция да говорим за първи резултати? — Да! И когато отваряме дума за тях, ние имаме предвид, че проблемите, които се разискваха на партийния форум, бяха на всенародно обсъждане повече от шест месеца. Че през всичкото това време комунистите, партийните органи и организации търсеха пътища за преодоляване на слабостите, за най-сполучливо решаване на стопанските задачи. По този начин те станаха сътворители на програмните документи на Националната партийна конференция. И отново доказаха, че у тях е извисено чувството за отговорност за съдбата на социалистическа България.

ТВОРЦИ НА НОВОТО

Така можем да назовем комунистите, трудовия колектив на ВТК „Георги Димитров" в Сливен. Те заслужават това име. Защото тук са живи революционните традиции на сливенския пролетариат. Защото колективът е бил винаги в челните редици на борбата за изграждане на зрялото социалистическо общество. Защото в този 4-хиляден трудов колектив са се раждали много прогресивни почини и инициативи с цената на всичко се е защищавала славата на сливенските текстилци.

И сега добър път са намерили комунистите за реализиране на решенията на Националната партийна конференция. Този път е по-нататъшното усъвършенстване на бригадната организация на труда. Говорим за по-нататъшното ѝ усъвършенстване, тъй като в комбината

Digitized by Google

тя е въведена още преди година, но с индивидуално заплащане. Или с други думи обща работа, но не с ярко изявен колективен труд.

— През 1977 г. експериментирахме бригадната организация на труда — сподели инж. Продан Тодоров, директор на комбината. — Всяка секция се оформи като отделна бригада с един секционен майстор. В тях нашироко се разгърна другарската взаимопомощ, укрепна трудовата дисциплина, повиши се квалификацията на работниците. Всичко това стана една добра основа за намиране на по-висша форма за организиране на производството.

Усъвършенстването на бригадната организация на труда във комбината започна едва след като многомашинното обслужване е реален факт и носи определени успехи. Но оценката на партийния комитет е категорична. Тази форма на организация не е оптимална. При нея не може да се използва пълният капацитет на машините. Трябваше да се отиде по̀ напред, където наред с многомашинното обслужване ще се осигури пълна взаимна заменяемост на работниците и в производствения процес по-активно ще участвуват всички работници.

Голямата отговорност, която носят комунистите за съдбата на комбината, намери израз и в инициативата „За образцов социалистически колектив", родила се на отчетно-изборната конференция на заводската партийна организация. Какво означаваше тя? Дали не е израз на парадност? Дали не се е тръгнало по лекия път — да се поемат нови инициативи, вместо да се обогатяват вече съществуващите? — Твърдо не! Ако по-подробно се анализира инициативата на комунистите, по-късно прегърната от всички труженици, се вижда, че това е борба за изграждане на ново отношение към труда, борба за образцова бригада, цех, комбинат. А когато един колектив стане образцов, той най-напред изрядно ще изпълни производствената си програма.

Заводският партиен комитет целенасочено ръководи борбата за усъвършенстване на бригадната организация на труда, за преодоляване на тесните места в производството. Така например през ноември той обсъди работата на стопанското ръководство и констатира, че все още не са създадени добри условия за нейното усъвършенстване. Приети са решения и са дадени съответните поръчения на комунистите.

— Ние виждахме, че малките бригади нямат възможност да използват рационално силите на работниците и техниците — сподели директорът на комбината. — Така например, ако някоя тъкачка отсъствува, нейните машини се обслужват от колежките и майсторите. Има обаче и случаи, когато отсъствува работничка и нейните машини нерационално се уплътняват, а в съседната бригада някои от становете са развалени и там тъкачките бездействуват. Затова ние се заехме с окрупняването на бригадите. Така разпределението на машините е по-рационално, а и обслужването на техниката е по-качествено.

Секретарят на заводския партиен комитет др. Стоян Тенев посочи още едно главно условие при въвеждане на бригадната организация:

— Преди да вземем решение, дълго мислихме дали тази форма е най-сполучливата. Съобразихме се и с условието, че не биваше да се намали заплащането на работниците и техниците, което би се отразило отрицателно на производителността на труда. Именно това ни накара да извършим прецизна предварителна подготовка. Изградихме работни групи, направихме необходимите изчисления и разработки.

Какво представлява

МОДЕЛЪТ НА БРИГАДНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

Бригадата се състои от 28—30 човека. Бригадирът се избира от всички нейни членове. В съставения модел е предвидено най-напред по какъв начин се изчислява часовата тарифна сметка, часовият тарифен фонд „Работна заплата", коефициентът на образуване на планова-

Digitized by Google

та заплата, брутният часов тарифен фонд „Работна заплата“, както и коефициентът за трудово участие. По-нататък се отбелязват отчетните форми, чрез които всеки ден се посочва изработката на всеки член от бригадата. Кои са тези форми? На първо място — това е бригадният отчет. На него срещу името на всеки тъкач е отбелязано машините, които е обслужил, артикулът, който е изработил, неговото количество. Посочват се и престоите на машините. Попълненият бригаден отчет се обработва от изчислителя по труда, който нанася каква продукция е изработена. В зависимост от нейното качество се изчислява коефициентът на трудовото участие. При 100-процентова качествена продукция той се увеличава, а при производство на второкачествена продукция се намалява. В бригадния отчет се записват имената на секционните майстори, на шпулачките, на раздавача на вътък, като се отбелязва тяхното трудово участие за деня. Освен това се води и специален отчет за изработената сума, за изпълнение на плановото задание, за реализиране на качеството. Личната сметка на бригадата е третата форма за отчетност. На последно място идва протоколът, който се прави в края на месеца. В него се отбелязва приносът на всеки за изпълнение на трудовото задание и се взема решение за разпределение на работната заплата.

— Нашата цел с този модел на бригадна организация на труда е да се повиши производителността на труда, да се подобри качеството на продукцията, да се разшири фронтът на обслужване, да се издигне на висота колективизмът в работата, да се засили взаимният контрол и заменяемостта в процесите на труда — отбеляза Петър Келеведжиев, заместник-директор по икономическите въпроси. — В същото време ние сме уверени, че този модел не е най-съвършеният. Някои неща в него смятаме, че ще се коригират в процеса на работа. Но най-главното, което сме постигнали сега, е, че всички са обвързани в производството, с резултата от него. От преизпълнението на плана са материално-заинтересовани и бригадирът, и техниците, и тъкачките, и шпулачките, и раздавачът на вътък.

Преминаването на окрупнените бригади към бригадна стопанска сметка не е постигнато леко. Това е наложило заводският партиен комитет, първичните партийни организации да проведат широка масово-политическа работа сред колектива. Да убедят хората, че се преминава към по-прогресивна форма на колективен труд, който ще повиши производителността на труда, ще допринесе да се преизпълни производствената програма. Разяснителната работа се води методично, целенасочено, диференцирано. Тя помага на хората да разберат, че обслужването на пет машини вместо четири е напълно възможно. Сега всички са многомашинници.

Никак не е било лесно да се убедят всички тъкачки да преминат на повече машини, особено тези, с по-малък трудов стаж. Те е трябвало да осъзнаят, че натоварването няма да се увеличи, че обслужването на повече машини ще стане с помощта и на спомагателните работници, на техниците. На помощ идват другарството и взаимопомощта, неотменни компоненти на колективния труд.

— Трудности имахме и при избирането на бригадирите — допълни Йордан Енев, секретар на първичната партийна организация на II тъкачен цех. — Във всяка бригада влязоха по три секции с трима майстори. Единият от тях трябваше да се избере за ръководител. В първите разговори стана ясно, че те не искат да има ръководител, като изтъкваха, че могат да разпределят работата общо. Но такова положение не можеше да се приеме. Необходимо бе единият от тях да ръководи и да носи отговорност за общата работа. Наложило се да се водят разговори с техниците, с комунистите, с тъкачките. Заедно да се обмисли кой ще бъде най-подходящ за ръководител на бригадите. За-

Digitized by Google

водският партиен комитет съобщава и своите съображения, като ги подкрепя с аргументирани доводи. За ръководител работниците следва да изберат най-добрия майстор, с голям производствен стаж, с извисено чувство за справедливост и отговорност. И такъв, който да има организаторски способности, да умее да работи с хората, да се бори за техните интереси. След това нещата по избора на бригадирите стават по-лесни. Някои от техниците с по-малък стаж предлагат сами за ръководител по-опитния. И на общо събрание работниците единодушно избират своите ръководители. Изборността на ръководителя е нов етап в живота на колектива, тя е зачатък, отличителна черта на комунистическия труд. По този начин бригадата носи отговорност за своя ръководител, тя има право, ако той не работи добре, да се откаже от него, дори да го извади от състава си. Заводският партиен комитет внимателно следи и изисква всички от бригадата добре да осъзнаят това и внимателно да обмислят кандидатурата.

ДРЪЗНОВЕНИЕТО И УСПЕХИТЕ ВЪРВЯТ РЪКА ЗА РЪКА

Извършената предварителна работа за усъвършенствуване на бригадната организация на труда може да се оцени като важен момент в развитието на заводската партийна организация, на трудовия колектив. Потребността от издигане на по-високо ниво производствения процес активизира усилията на специалистите, за да се намери най-добрият път за решаване на стратегическата задача на петилетката. Масово-разяснителната работа спомага да се изживеят някои собственически настроения, да се извиси другарството в труда и колективизмът да получи нови измерения. Сега за изпълнението на плана се трудят всички, с максимални сили и възможности. Може да се каже, че в душевността на работниците са станали промени, които дават своето положително отражение върху производителността на труда.

Малко време е изминало от експеримента и вече можем да говорим за положителна равносметка. Да, сега можем смело да отговорим на въпросите. Новата организация на труда прогресивна ли е? С какво тя допринесе за изпълнението на плана? И какво отражение даде тя върху останалите бригади?

Производителността на труда чувствително е нараснала, престоите на машините са намалени. Сега, щом като някоя машина се повреди, аварията по-бързо се отстранява. А при отсъствие на някоя тъкачка заменяемостта по-бързо се осъществява. Не на последно място можем да посочим, че взаимният контрол е по-действен и това дава положително отражение върху дисциплината. Има още нещо, което е съществено в развитието на колектива. Сега в процеса на производството работниците се убеждават, че с колкото по-малко хора се произвежда, толкова по-високо ще бъде заплащането и по-ниска себестойността. Така че сега в бригадите не се търпят онези, които не работят, или такива, без които може да се изработи продукция. По този път бяха съкратени някои спомагателни работници, които при по-големия фронт на работа в уедрените бригади са излишни. Самите работници разкриха резерви за повишаване производителността на труда.

И все пак, за да разберем как са работили новаторите, посетихме бригада „Васил Левски". Ето какво сподели бригадирът Стефан Петров:

— С колегите техници се разбираме добре и правим всичко необходимо за поддържане на техниката. Престоите на машините поради аварии се намалиха. Но наред с това престои имаше по вина на нередовното снабдяване с материали. Поради недостиг на прежда около 10 дни не работиха около 6—7 стана. За да бъде ефективна нашата форма на организация, необходимо е да се решават комплексно всички

Digitized by Google

проблеми на завода. Интересите на нашата бригада по-тясно да се обвържат с интересите на целия завод. Нашата цел е в бъдеще да въведем цехова стопанска сметка. Тогава организацията на работа ще се усъвършенствува и ще се получи пълен синхрон между производството и ритмичното снабдяване на бригадите. И това несъмнено ще даде положително отражение върху качеството на продукцията, върху преизпълнението на плана.

Цвета Ганева, тъкачка:

— Новата бригадна организация е по-добра. Почувствувах го още през първите дни. Щом някоя машина се развали, майсторите бързо отстраняваха повредата. Не е като преди, да чакаш дълго, докато майсторът дойде от работилницата. И в нашите взаимоотношения настъпиха промени. Сега повече си помагаме — нали трудът ни е общ.

Керанка Маринчева, тъкачка:

— Сега взаимопомощта между членовете на бригадата е по-голяма. Аз съм дългогодишна работничка и не жаля силите си да уча младите. Защото от по-бързото повишаване на тяхната квалификация ще спечелим всички. И още нещо. Забелязах, че всички сега се стараем да работим по-добре отпреди. Смятам, че това е така, защото нашата продукция е пред строгите очи на колектива.

И ръководителите, и работниците потвърдиха и доказаха, че новата бригадна организация на труда е по-съвършена, че тя донесе повече производствени сполуки. Въпреки трудностите новаторите са успели да се справят със задачите и да докажат, че колективният труд, творчеството в работата, плановостта са разкрили нови резерви за повишаване производителността на труда и качеството.

* * *

Пред заводския партиен комитет, пред комунистите стоят отговорни задачи. Затова сега в комбината се води разяснителна работа, организират се открити партийни събрания, дават се поръчения на комунистите, издига се равнището на нагледната агитация. Дейността на партийните организации допринася колективът на ВТК „Георги Димитров“ в Сливен с решимост да тръгне по нов път, да вложи всичките си сили, цялото си умение, творческия си заряд, неизчерпаемото си дръзновение и да влезе в бой със застоя, примиренчеството. Да издигне знамето на творчеството, да подобри управлението на производствения процес. И по този начин да създаде активна съзидателна атмосфера за разгръщане устрема на тружениците за изпълнение на решенията на Единадесетия партиен конгрес, на Националната партийна конференция.

Димитрина ТОДОРОВА

* * *

Още е толкова силно въздействието от Доклада на др. Тодор Живков пред Националната партийна конференция, от неговата Докладна записка до Политбюро на ЦК на БКП, от решенията на конференцията, та размисълът, анализът, самооценките в първичните партийни организации и трудовите колективи се превръщат в един процес, в постоянна битка за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда.

Естествено е, че за успешното постигане на новите критерии и изисквания изключително ценен е вече придобитият в редица предприятия от много трудови колективи опит. В него се съдържат, отразяват отделните елементи, страни, черти на усъвършенстването на социалистическата организация на труда. Това е едно богатство, даващо и идеи, и конкретни организационно-технически форми, социално-психологически, морално-етични измерения, които могат да бъдат обект на изучаване от партийните комитети и организации, от стопанските ръководства. В тяхната съвкупност се отразява повелята на конференцията за съединяване в диалектическо единство на живия труд, средствата на труда и предметите на труда.

Какви по-важни изводи могат да се направят, какви задачи да се очертаят от анализирания опит в настоящата книжка на списанието?

Digitized by Google

● Усъвършенстването на социалистическата организация на труда не е само производствено-технологичен проблем. Тя засяга всички страни от живота и дейността на творците на блага, на кадрите. Органически е свързана с цялата политическа, идеологическа, организационна, социална дейност, която се провежда в трудовите колективи. Тя е фокусът на ефективността в работата на партийните комитети, за боеспособността на първичните партийни организации, за силата и въздействието на личния пример на комунистите. За политическата отговорност, зрелост, компетентност на пратениците на Партията на стопанския фронт.

● Синтезът от опита, който анализираме, показва, че новите критерии и изисквания на Националната партийна конференция могат да се осъществят само с научнообосновани решения, с целенасочена и ефективна работа във всяко звено, на всеки производственик. Най-опасният враг би било сега самоуспокоението от достигнатото.

● Задачата сега е да се постигне висока организираност в работата на всяко разработващо, управленческо, научно, контролиращо звено. Да се осигури усъвършенстване на дейността по цялата верига на възпроизводствения процес — като се започне от отделното работно място, от бригадата, участъка, цеха и се стигне до стопанската организация, отрасъла, комплекса — цялото народно стопанство.

● Особено внимание е наложително да се обърне на изключително важните, решаващите етапи на организацията на труда и планирането. Да се изпълни с ново съдържание общественият преглед на производителността на труда, разработването на инженерните проекти и съставянето на насрещните планове. Като се води остра борба против формализма, рутинерството, шаблона, като се привличат в това важно дело целите трудови колективи, да се постигнат принципно нови решения, да се внедрява най-съвременната техника, най-прогресивните производствени образци.

Действителният критерий за правилността, за ефективността на този подход да бъде: намаляване допълнително материалните разходи на единица продукция, осигуряване максимално използване на производствените мощности, допълнителното повишаване на обществената производителност на труда.

● За да се решат тези въпроси, решаваща е ролята на партийните комитети, на първичните партийни организации. Повелята сега е те да бъдат политически щабове, под ръководството на които всичко най-ново, най-прогресивно в досегашната организация на труда се обогатява и разширява. Но в същото време да се поведе неотстъпна борба против съществуващите слабости. С постоянно нарастваща политическа мобилизираност, взискателност, със системен и действен партиен контрол да се създава атмосфера на нетърпимост против рутинерството в работата, застоя. Буквално всеки да се проникне от повелята на Националната конференция за задълбочено, творческо овладяване на научните методи на ръководство, на програмно-целевия и комплексен подход, на метода на умножаващия се ефект. Кадрите да бъдат обладани от реалистично мислене — какво може в съответствие с най-съвременните постижения в организацията на производството да се направи и какво не може. От отговорност — да се привеждат навреме стилът, подходът, методите в съответствие със съществуващите обективни възможности. Да се възпитават те да подреждат задачите по важност — главните усилия, средства да бъдат съсредоточавани в решаващите за крайния успех направления. Да се търси отговорност от оня субективен фактор, който при реалните условия и възможности не си изпълнява задачите, оправдава се с „обективни" причини.

Първичната партийна организация — непосредствен политически щаб и най-близък ръководител на трудовия колектив! Анализираният опит недвусмислено сочи, че това означава под нейно ръководство да бъдат създадени всички необходими условия за повишаване на инициативата, на социалната активност на отделната личност в колектива — от създаването на плана до неговото реализиране. Много от производствените въпроси, проблеми да се поставят на обществена основа, да се обсъждат в бригадите.

● Анализираният на страниците на списанието опит потвърждава жизнено важното изискване на Националната конференция към партийните комитети и първичните партийни организации — да се укрепва доверието на комунистите към ръководните кадри, да се утвърждава единоначалието, отговорността, дисциплината. Когато говорим за диалектическо единство на двете страни на производствената програма — висока ефективност и високо качество в работата и грижи за социалното развитие на трудовия колектив, да се знае, че то е изискване за свързване в диалектическо единство правата и придобивките със задълженията и отговорностите.

Неотменното изискване сега е партийните комитети, първичните партийни организации да застанат начело на решаването на тия задачи в практиката.

Digitized by Google

РЕШЕНИЕ НА ЦК НА БКП:

ЗА УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕ НА СТРУКТУРАТА И КООРДИНАЦИЯТА НА РАБОТАТА НА ПАРТИЙНИТЕ ОРГАНИ И ОРГАНИЗАЦИИ В НЯКОИ СТОПАНСКИ ЗВЕНА И В СЕЛАТА

В началото на май т. г. Секретариатът на ЦК на БКП обстойно се занима с проблема за усъвършенствуване на структурата и координацията на работата на партийните органи и организации в някои стопански звена и в селата. Във взетото решение се изтъква, че новият подход и високите критерии в управлението на икономиката, определени от Единадесетия партиен конгрес, Юлския пленум (1976 г.) на ЦК на БКП и Националната партийна конференция, изискват решително да се подобрява и преустройва работата на ръководните партийни, държавни и стопански органи, да се издигне тяхната роля и отговорност за решаване на главните задачи на нашето развитие. В този процес на преустройство и мобилизация на силите на субективния фактор изключително много нараства отговорността на партийните органи и организации. От тяхната политическа и организаторска работа, от способността им да възглавят комунистите и трудещите се в борбата за високо качество и ефективност зависи осъществяването на стратегическата линия на Партията при новите условия.

В решението се подчертава също така, че в хода на извършващата се концентрация и специализация на производството се изменят изискванията към работата на партийните органи и организации в крупните стопански комбинати (обединения) и селищните системи. Създалото се несъответствие между партийната и стопанската структура затруднява осъществяването на ръководните функции на партийните органи. Разширяването и усложняването на производствено-стопанските връзки в териториалните и отрасловите комплекси засилва необходимостта от по-стройна организация и координация на действията на партийните комитети и организации. Увеличава се тяхната роля и отговорност за повишаване равнището и ефективността на работата на административно-стопанските ръководства и кадрите в предприятията, стопанствата и техните звена, от което зависят общите резултати на крупните стопански единици.

Тези нови условия, както посочи др. Т. Живков в Доклада си пред Националната партийна конференция, налагат да се внесат целесъобразни изменения в структурата на партийните органи и организации, да се усъвършенствуват техният стил и методи на работа, да се пови-

Digitized by Google

шава тяхната роля като органи за политическо ръководство в новите стопански и териториални структури.

За да се укрепи партийното ръководство и да се засилят ролята и функциите на партийните органи и организации в крупните стопански комбинати (обединения) и селищните системи, Секретариатът на ЦК на БКП смята за целесъобразно окръжните комитети на Партията да внасят необходимите изменения в организационния строеж на партийните органи и организации, като отчитат конкретните условия.

Тези изменения да се предприемат в съответствие с Устава на Партията, съгласувано с отдел „Организационен" на ЦК на БКП, само върху основата на трайни и перспективно установени структури на стопанските организации и селищните системи.

Усъвършенстването на организационния строеж на партийните органи и организации да се осъществява в зависимост от мащабите и спецификата на стопанските организации и селищните системи, от териториалното разположение на техните предприятия и звена, от характера на производствено-стопанските връзки между тях. В решенията на Секретариата се предвижда измененията в структурата да се извършват в следните основни насоки:

а) Окрупняване на партийните организации и създаване на по-големи първични партийни организации в заводите, предприятията и селищата, като в цеховете, бригадите, отделите, производствените участъци, фермите, училищата и др. се изграждат партийни организации и партийни групи в състава на първичните партийни организации, в съответствие с чл. 46 на Устава на БКП.

б) Изграждане на общи партийни организации начело с партиен комитет в комбинатите (обединенията), при запазване самостоятелността на първичните партийни организации в отделните предприятия, разположени на територията на един град или един и повече райони в него (в София и Пловдив). Комунистите да се водят на отчет в градския или в районния комитет, където се намира основното предприятие на комбината (обединението).

в) Създаване на съвети на партийните секретари, които да осигуряват координация и единодействие в работата на партийните комитети и организации в комбинатите (обединенията) и в селищните системи.

Основната функция на съветите на партийните секретари е да осъществяват координация и единодействие в работата на партийните организации при решаване на най-важните икономически, социални, политически и културни задачи в комбинатите и селищните системи; да направляват и координират цялостната организаторска и идейно-възпитателна работа на партийните организации и комитетите, на обществените организации, на трудовите колективи.

Съвети на партийните секретари в комбинатите (обединенията) да се създават, когато предприятията или филиалите на отделни по-големи заводи са разположени в различни градове и окръзи. Партийните организации в тези предприятия и филиали запазват своята самостоятелност и се ръководят от съответните местни партийни комитети.

Съветите на партийните секретари в селищните системи обхващат секретарите на общинските (градските) и други партийни комитети.

Съветите на партийните секретари се създават с решение на окръжния комитет на БКП, на чиято територия се намира управлението на стопанската организация или селищната система.

За председател на съвета в комбинатите (обединенията) се утвърждава партийният секретар от основното предприятие или управлението на комбината (обединението). За председател на съвета в селищните системи се определя първият секретар на градския комитет на Пар-

Digitized by Google

тията (секретарят на общинския партиен комитет) в центъра на селищната система.

Секретарят на ЦК отбелязва по-нататък, че окръжните комитети на Партията, съгласувано с отдел „Организационен" на ЦК на БКП, в отделни случаи могат да предоставят права на градските (общинските) партийни комитети в центровете на селищните системи да ръководят пряко партийните комитети и организации на цялата им територия, както и да осъществяват партийно ръководство на съответните държавни, стопански и други органи за социално управление.

С по-широка инициатива и размах да се търсят и използват различни форми и средства на партийната работа, които могат да съдействуват за засилване на колективността в ръководството и за разширяване на вътрешнопартийната и социалистическата демокрация в условията на крупните стопански организации и селищните системи.

Секретариатът на ЦК на БКП намира за необходимо по-системно да се свикват партийните и стопанските активи на съвещания и срещи за обмяна на опит по главните задачи за повишаване ефективността на производството и управлението, за развитие на научно-техническия прогрес, за укрепване на дисциплината и отговорността на кадрите, за повишаване на активността и творческата инициатива на трудещите се и др.

Решението задължава окръжните, градските и районните комитети на Партията да предприемат конкретни мерки за кадровото укрепване на ръководствата на партийните комитети и организации в комбинатите (обединенията) и селищните системи, да проявяват неотслабващо внимание към работата на кадрите в тях. Секретарите на партийните комитети на общите партийни организации и на уедрените първични партийни организации, както и председателите на съветите на секретарите трябва да притежават високи политически, делови и нравствени качества, съвременни знания и богат опит, чувство за новото, прогресивното, да умеят да претворяват в живота партийните решения.

В Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП да се организират курсове за обучение на секретари на партийните комитети и председатели на съвети на секретарите в стопанските комбинати (обединения) и селищните системи.

Препоръчва се на окръжните, градските и районните комитети на Партията да засилят вниманието си върху подобряването на многостранната дейност и укрепването на ръководните функции на първичните партийни организации в различните поделения на стопанските комбинати (обединения) и на селищните системи; да положат конкретни грижи за издигане ролята на партийните организации и групи в цеховете, в производствените участъци, във фермите и др.

Секретариатът на ЦК на БКП намира за необходимо да се предприемат всестранни мерки за усъвършенствуване стила и методите на работа на партийните ръководства и на кадрите, за решително издигане равнището на тяхната ръководна дейност в борбата за висока ефективност и високо качество на производството и управлението, за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката в стопанските комбинати и селищните системи; да се изучава и обобщава системно опитът на партийните организации и комитети, да се дава път за широко разпространение на новите инициативи в тяхната дейност.

За да се осигурява по-непосредствено партийно ръководство на масовите организации в стопанските комбинати и селищните системи, в решението се отбелязва, че тяхната структура следва да съответствува на структурата на партийните организации, като се отчита спецификата им. Необходимо е още повече да се засилва ролята на професионалните съюзи, Комсомола, Отечествения фронт и другите масови ор-

Digitized by Google

ганизации и движения за пълнокръвна изява на социалните им функции при новите условия.

Главното внимание на партийните органи и първичните партийни организации, на ръководствата на масовите организации на сегашния етап следва да се насочва към мобилизиране силите на комунистите и трудовите колективи за максимално използване на производствените мощности и капиталните вложения, за изпълнение на програмите за самозадоволяване на населението с основни селскостопански продукти, за най-пълно оползотворяване на материалните и трудовите ресурси при решаване задачите на социално-икономическото развитие на страната и в мащабите на отделните комбинати и селищните системи.

Партийните комитети и първичните партийни организации, всички комунисти са призвани активно да подпомагат държавните, стопанските и другите органи за изпълнение на техните функции; да допринасят за правилното съчетаване на общодържавните интереси с интересите на трудещите се от населените места, от стопанските комбинати и обединения; да работят за утвърждаване на социалистическия начин на живот; да се борят срещу всякакви опити и прояви на местничество, консерватизъм и други отрицателни явления.

Секретариатът на ЦК на БКП призовава да се утвърждава обстановка за принципно и трайно решаване на основните въпроси в стопанските организации и селищните системи, да се провежда единна и последователна линия за хармоничното им и пълно изграждане като качествено нов тип социални организми.

КЪМ ПО-СЪВЪРШЕНА СТРУКТУРА НА ПАРТИЙНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

В икономическата стратегия на Българската комунистическа партия важно място заемат усъвършенстването на структурата на общественото производство и пропорционалното развитие на икономиката. Централният комитет на Партията разработи и последователно утвърждава нов подход към осъществяването на концентрацията и специализацията на производството, който осигурява възможности цялостно и перспективно да се решава стратегическата задача за повишаване на икономическата ефективност и качеството на продукцията.

Растат изискванията решително да се подобрява работата на ръководните партийни, държавни и стопански органи, да се издига равнището на партийното ръководство в условията на отрасловата и териториалната концентрация и специализация на производството.

Digitized by Google

Уедряването на стопанските единици и затварянето в тях, напълно или в голяма степен, на производствения цикъл, обединяването на свързаните с основната им дейност научно-приложна, развойна, снабдително-пласментна, спомагателна и други дейности в единна система изискват по-силна централизация в управлението, еднопосочност и синхронност в работата на производствените поделения и звена. Това от своя страна налага единодействие, пълна съгласуваност и координация в работата на партийните, профсъюзните и комсомолските организации в тях за получаване на високи производствено стопански резултати и за осъществяване на социалните програми на колективите.

Развитието на териториалната концентрация и специализация на производството в условията на формирането на селищните системи поставя в нов план редица задачи за усъвършенстване управлението на икономиката и преди всичко въпроси, свързани с по-пълната изява на ръководните функции на местните партийни и държавни органи в комплексното решаване на икономическите, социалните и културно-възпитателните задачи. Засилва се още повече необходимостта от координация в работата на тези органи, от укрепване на политическото ръководство за развитие на новите социални организми. В този процес особено важна и отговорна е ролята на градските и общинските партийни комитети в центровете на селищните системи.

Преходът от многозвенна към двузвенна и тризвенна система на управление в икономиката дава възможност да се премахнат дублиращите се звена по вертикална и хоризонтална линия, да се опростят взаимоотношенията между ръководните органи и да се засили ефективността от тяхната работа. В тези условия съществуват възможности за усъвършенстване структурата на партийните органи в новите условия за намаляване на техните звена, които да се доближават все повече до първичните партийни организации.

Концентрацията и специализацията на производството, усъвършенстването на неговата технико-производствена база измени организационната и функционалната структура на първичните колективи в производствените единици, което, естествено, следва да се отрази и на тяхната обществено-организационна структура, т. е. в строежа на партийните, профсъюзните и комсомолските организации.

Засилването на централизма в управлението на стопанските организации, което се съпътствува с разширяване на демократизма, изисква от партийните органи да издигат авторитета на стопанските ръководства и кадри, да утвърждават ленински стил и методи в тяхната управленческа дейност. От своя страна това налага да се усъвършенствува работата на самите партийни органи, да се издига равнището на тяхното политическо ръководство. Крупните мащаби на работа и сложните производствено-стопански връзки в новите условия изискват от кадрите мащабно виждане и размах, творчество, компетентност и деловитост. Една от важните задачи на партийните организации и комитети е да се грижат за изграждане на тези качества у ръководните дейци, да ги подпомагат в развитието им и в утвърждаването им като черти на техния стил.

Решението на Секретариата на ЦК на БКП за усъвършенстване на структурата и координацията на работата на партийните органи и организации в някои стопански звена и в селата своевременно отговаря на възникналите обективни потребности и на изискванията на Националната конференция за подобряване на партийната работа и ръководство. В Решението се определят насоките и формите за това, като се дава възможност на местните партийни органи да приложат онези варианти, които най-пълно съответствуват на техните условия.

Digitized by Google

Първото направление, в което сега предстои да се предприемат практически мерки, е

ДА СЕ УСЪВЪРШЕНСТВУВА СТРУКТУРАТА НА ПАРТИЙНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Сегашният строеж на партийните организации в голяма част от стопанските комбинати, производствено-стопанските и другите обединения и в селищните системи не отразява настъпилите изменения в стопанско-отрасловите и териториалните структури, не осигурява пълни възможности за единно политическо ръководство на производствените колективи и на трудещите се по местоживеене.

В Доклада пред Националната партийна конференция др. Т. Живков посочи, че в условията на концентрацията и специализацията проблемите на управлението на икономиката се съсредоточават в по-крупните икономически единици. Това обективно ограничава възможностите на първичните партийни организации в бригадите, цеховете и др. низови звена да се изявяват напълно като политически ядра на колективите. Възниква потребност те да се окрупнят, да се изграждат единни и мощни партийни организации. Без да се извърши това, те не могат да изпълняват пълноценно своите функции, техният вътрешен живот и дейност не ще съответствуват по своето съдържание и динамика на новите изисквания.

Уставът на БКП определя, че „в предприятията, учрежденията, ТКЗС, ДЗС и др. в състава на първичната партийна организация, която обхваща комунистите от цялото предприятие, учреждение и др., могат да бъдат създадени организации по цехове, участъци, отдели, бригади, ферми и пр. с разрешение на комитета, който непосредствено ръководи първичната организация“ (чл. 46). В съответствие с Устава и с публикуваното Решение на Секретариата на ЦК на БКП следва да се пристъпи към уедряване на първичните партийни организации в заводите, предприятията и селищата, като в цеховете, бригадите, производствените участъци, фермите, училищата и пр. се изграждат партийни организации и групи в състава на първичните партийни организации. Практическото решаване на тази задача налага да се преодолее по-бързо вкорененото у някои партийни кадри убеждение, че изграждането на първичните партийни организации в малките звена създава възможност по-пълно да се отчита спецификата на тяхната работа, да оказват по-конкретно партийно въздействие. Очевидно, ще бъде необходимо да се измени и отношението на някои административни и стопански ръководители, които са свикнали да гледат отвисоко или отстрани на дейността на първичната партийна организация.

„Няма съмнение — посочва др. Тодор Живков, — че едно такова решение ще обогати и изпълни с ново съдържание работата на партийните организации“[1]. Ще се укрепят техните ръководни функции, ще нарасне тяхната сила като бойки политически щабове, които са призвани да организират и мобилизират трудещите се за изпълнение на задачите.

В Решението на Секретариата на ЦК на БКП се подкрепя инициативата за изграждане на общи партийни организации в онези комбинати и обединения, чиито предприятия са разположени на терито-

[1] Т. Живков, За усъвършенстване на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката — доклад пред Националната партийна конференция, Партиздат, С., 1978, с. 54.

Digitized by Google

рията на един град или на един и повече райони (София и Пловдив). Тази структура не е нова. В редица комбинати тя успешно функционира още от тяхното създаване (в металургичния комбинат „Кремиковци" в София, Нефтохимическия комбинат в Бургас, Химическия комбинат във Видин и др.), но сега придобива много по-широко значение, тъй като стопанските комбинати стават най-разпространената структурна единица в икономиката и както се посочи на Националната партийна конференция, най-сполучливата форма на организация на производството.

Практиката потвърждава, че изграждането на единни, големи партийни организации е целесъобразно в тези крупни стопански единици, които функционират на единна територия и техните поделения са свързани от единен технологически процес, комплексна преработка на суровините и т. н. Различията в мащабите и териториалното разположение на поделенията на комбинатите, в начините на комбиниране на производството и в стопанско-организационната структура налагат да се търсят различни варианти за изграждане и ръководство на партийните организации.

Например специфичните условия и особености в производството на МК „Кремиковци" и СХК „Девня" са наложили и съответни конкретни решения за партийната структура и ръководството на партийните организации. Докато в МК „Кремиковци" е изградена единна партийна организация и тя се ръководи от комбинатски комитет, в СХК „Девня" няма обща партийна организация на комбината. Тук заводските партийни комитети в отделните предприятия на комбината се ръководят пряко от градския комитет на Партията, който освен тях ръководи още редица други партийни комитети и организации извън комбината. Обстоятелството, че няма комбинатски партиен комитет не се отразява неблагоприятно върху работата на партийните организации. Напротив, при прякото ръководство на заводските партийни организации от градския комитет на Партията има възможност да се отчитат по-пълно техните взаимни връзки с партийните организации извън комбината, да се решават по-добре и по-оперативно много въпроси на производствените връзки, транспортното, търговското и битовото обслужване и други. Естествено, тези различия в структурата и ръководството на партийните организации в двата комбината са обусловени от различните условия и форми на комбиниране на производството, от характера и организацията на производствения процес и др.

Общото и в двата комбината е, че повечето първични партийни организации се ръководят чрез заводски партийни комитети, т. е. налице е тризвенна система, която се налага от мащабите на стопанските единици, от броя на първичните партийни организации и на комунистите.

В комбинатите с по-малки мащаби и с по-слабо разклонена стопанска структура ръководството на първичните партийни организации се осъществява пряко от комбинатските партийни комитети. Това го прави по-оперативно и по-резултатно. В ДСК „Елпром-енерго" — София партийният комитет ръководи непосредствено първичните партийни организации в управлението, заводите и базата за развитие и внедряване, които са разположени в столицата. Подобна организационна структура има и в машиностроителния комбинат „Н. Й. Вапцаров" в Плевен, където комбинатският партиен комитет ръководи пряко първичните партийни организации от заводите, научноизследователския и проектноконструкторски институт и средното професионално-техническо училище, разположени в Плевен. И в двата случая общите комбинатски партийни организации обхващат само първичните организации в управленията и предприятията, които се намират на единна територия.

Digitized by Google

Партийните организации в поделенията на комбинатите, намиращи се в други населени места, се ръководят от съответните местни партийни органи. Тази организационна структура отразява териториално-производствените особености на комбинатите и позволява да се обединяват усилията на основните партийни организации и колективи.

Както показва досегашната практика у нас, а също така опитът на КПСС, изграждането на общи партийни организации, които обхващат всички или основната част от първичните партийни организации в крупните стопански единици, засилва тяхната роля, укрепва партийното ръководство на производствено-стопанската дейност. Те по-ефективно съдействуват да се обединяват и съсредоточават усилията на комунистите и трудовите колективи в решаването на общите и главните задачи на производството и научно-техническия прогрес в мащабите на целите стопански организации. Осъществяването на единното партийно ръководство съдействува да се свързват по-тясно организаторската и политическата работа на партийните организации с общите цели и крайните резултати в стопанската дейност, което има изключително важно значение за повишаване на нейната ефективност. В тези условия има несравнимо по-големи възможности да се провежда единна кадрова политика и работа за усъвършенствуване и възпитание на кадрите, за по-ефективен партиен контрол над дейността на стопанските ръководства. В този смисъл може да се каже, че създаването на общи партийни организации в стопанските комбинати е предпоставка, която създава нови възможности за обогатяване на вътрешния живот на партийните организации, за засилване и укрепване на политическото ръководство на трудовите колективи.

Следва да се подчертае, както това се отбелязва в Решението на Секретариата на ЦК на БКП, че при изграждането на общи партийни организации в новосъздадените крупни стопански единици трябва пълно да се отчитат конкретните условия. Не бива да се извършва самоцелно уедряване на партийните организации, да се откъсват от местните партийни организации големи отряди от комунисти, които определят техния облик и сила, и по такъв начин да се нарушава целокупността им, да се намалява тяхното политическо влияние сред населението. И при новите условия, създавани от концентрацията и специализацията на производството, местните партийни органи ръководят и носят пълна отговорност за състоянието на работите на тяхната територия. Комплексното решаване на проблемите на труда, бита и отдиха на трудещите се е невъзможно без активното участие на комунистите и партийните организации в населените места, без единна политика и единно ръководство на техните усилия. Неизбежно „откъсването“ на партийните организации от териториалното ръководство, „отделянето“ на комунистите от социалния и политическия живот по местоживеене може да доведе до неблагоприятни отражения както в работата на местните, така и на общите партийни организации в комбинатите. Тези обстоятелства трябва да се вземат под внимание, когато се пристъпва към структурни изменения в партийните организации.

Повечето от стопанските комбинати и особено производствено-стопанските и научно-производствените обединения са разположени в различни населени места и окръзи. В тези условия не е възможно да се изгражда единна партийна структура и партийните организации в техните поделения запазват своята самостоятелност и се ръководят от местните партийни комитети, но

Digitized by Google

е от особено важно значение. Всъщност става дума за определяне на единни насоки и цели в политическото осигуряване на борбата за ефективност и високо качество, използване на организационни форми, които водят до по-широко проявление на вътрешнопартийната и социалистическата демокрация и до обединяване усилията на трудещите се при изпълнение на задачите в мащабите на цялата стопанска организация или селищна система.

През последните години в практиката на КПСС се утвърждават различни форми за координация на партийната работа в производствените обединения. Някои от тези форми се прилагат и у нас, но все още това става твърде ограничено. При новите условия е назряла необходимостта те по-широко да се използват в зависимост от конкретните условия и характера на задачите.

Най-подходяща форма за координация на работата на партийните организации в стопанските комбинати и обединения, чиито поделения са разположени в различни населени места и окръзи, е съветът на партийните секретари. Какви са нейните предимства? Те създават възможности редовно и оперативно да се обсъждат основни въпроси при авторитетно представителство на партийните организации. Макар съветът на партийните секретари да не е изборен колективен орган, неговото изграждане и методи на работа се основават на принципа на колективността. В състава му освен секретарите на партийните комитети от предприятията на стопанската организация може да се включат и някои секретари на по-големи първични партийни организации. Решението на Секретариата на ЦК на БКП определя реда за изграждането и основните функции на съветите на партийните секретари.

Определящото начало в работата на съветите на партийните секретари е съгласуването на усилията на партийните организации при решаване на общите задачи в стопанските комбинати и обединения. Неправилно ще бъде обаче, ако съветът на партийните секретари се разглежда само като съвещателен орган. Приеманите от него препоръки по обсъжданите въпроси имат насочващо значение за съответните партийни и стопански органи. Обстоятелството, че той включва отговорни представители на партийните организации (техните секретари) придава определена сила на тези препоръки. Но, естествено, тя се ограничава поради това, че се запазва самостоятелността на партийните организации и тяхната подчиненост на местните партийни органи, от една страна, и от друга, съставът на съвета не е непосредствено избран от партийните организации като колективен орган, а е утвърден от вишестоящия партиен комитет. При това положение неговите оценки, мнения и препоръки не могат да имат задължителна сила, но те не могат да бъдат и пренебрегвани, незачитани. Изхождайки от тях и под ръководството на местните партийни органи, партийните организации приемат конкретни решения и мерки и работят за последователното им осъществяване.

Съветът на партийните секретари има право да свиква партийния актив, а съвместно със стопанското ръководство — партийния и стопанския актив, да организира срещи и съвещания, общи мероприятия за обучението на ръководните кадри и т. н. В това се изразяват неговите преки организаторски функции, които се реализират с активното участие на партийните и другите ръководни органи.

Чрез съвета на секретарите получава в определена степен изява (по отделни страни на работата или за отделни ръководни звена и

Digitized by Google

кадри) правото на контрол на партийните организации над дейността на стопанските ръководства. Трябва обаче да се уточни, че съветът на секретарите няма и не може да получи това право, а чрез него се изявява само правото на партийните организации.

При сегашните условия съветът на партийните секретари е най-подходящата организационна форма за координиране дейността на партийните органи и организации в селищните системи. В сравнение със съвета на секретарите в стопанските комбинати и обединения тук той има по-широк обхват на дейност и някои особености в съдържанието на неговата работа, свързани с партийното ръководство на социалните процеси и цялостния живот на селищата, а също така с характера и организацията на различните стопански дейности в селищната система. Това налага в него да има по-пълно представителство на партийните организации и да се обсъждат по-широк кръг от въпроси, които засягат различни страни на производствено-стопанската дейност, социално-битовото обслужване, обществено-политическия и културния живот в селищата. Някои трудности, които могат да се появят от несъвпадението на аграрно-промишлените комплекси и селищните системи, следва да се решават конкретно, на основата на съществуващите стопански структури. Не бива да отслабват вниманието и грижите за укрепване на градските и общинските партийни комитети, за засилване на техните ръководни политически функции.

В отделни случаи, както се посочва в Решението на Секретариата на ЦК на БКП, могат да се предоставят права на градските (общинските) партийни комитети в центровете на селищните системи да ръководят пряко партийните комитети и организации на цялата им територия, както и да осъществяват партийно ръководство на съответните държавни, стопански и други органи за социално управление. Към това обаче не бива да се пристъпва прибързано, а да се имат предвид редица фактори и особености, които са от съществено значение за приемането на такава форма на ръководство: степен на развитие на селищната система, състояние и перспектива на териториалната концентрация на производството, организационна структура на производствено-стопанските и обслужващите дейности и други.

* * *

Усъвършенстването на структурата на партийните организации и засилването на координацията в тяхната работа чрез съветите на партийните секретари може да се разглежда само като основа за по-дълбоко преустройство на партийната работа в условията на крупните стопански организации и селищните системи. Решаващият момент в това преустройство е усъвършенстването на стила на партийните органи, издигане на равнището на тяхната работа и ръководство.

Привеждането на субективния фактор в съответствие с новите условия и възможности, които нашето развитие създава, в най-голяма степен зависи от способността на партийните органи и организации да сплотят комунистите и трудещите се, да организират и насочат техните усилия и активност към практическа и конкретна работа за изпълнение на партийните решения. Конкретните измерения на резултатите от тяхната дейност не може да се търсят другаде, освен на полето на практическото действие и да се оценяват другояче, освен според приноса им в осъществяването на стратегическия девиз на Партията за висока ефективност и високо качество.

Николай КОЛЕВ

Digitized by Google

СЪВЕТЪТ НА СЕКРЕТАРИТЕ

Из опита на партийната дейност в производственото обединение

Неотдавна в Дворца на културата на Московския автомобилен завод „Лихачов" („ЗИЛ", както накратко се казва и пише) в Москва се състоя съвещание, което непосветен в същността на работата човек би могъл да приеме за всесъюзен сбор или семинар. В работата на това съвещание взеха участие представители не само на четири московски предприятия, но и сибиряци, уралци, пратеници от Рязан, Мценск, Рославл и други градове. Но независимо от това съвещанието не беше нито всесъюзно, нито републиканско. В него се събраха пратеници на 15 завода в 8 области от цялата страна — заводите, които влизат в състава на крупното производствено обединение ЗИЛ, създадено преди десетина години.

В съответствие с решенията на XXIV и XXV конгрес на КПСС за по-нататъшно усъвършенстване на управлението на икономиката в СССР се осъществява **курс на създаването на производствени и научно-производствени обединения в различните отрасли на народното стопанство,** които за в бъдеще е отредено да станат основните звена на стопанска сметка в нашето обществено производство. Броят им вече надхвърли три хиляди. Те вече дават повече от 40 на сто от обема на реализираната в страната продукция.

Едно от тези обединения е и автомобилният завод „Лихачов" (ЗИЛ). Много голяма роля в създаването и организирането на това производствено обединение, в реконструкцията и съоръжаването на новите заводи, влизащи в неговия състав, играха и играят партийните организации в него. **Какви са особеностите на партийната работа при новите условия, какви проблеми решават комунистите от обединението сега** — за всичко това се обърнахме да ни разкаже секретарят на партийния комитет на ЗИЛ и едновременно председател на съвета на секретарите на партийните организации в обединението другарят **В. А. КРАСИЛНИКОВ.**

Виктор Алексеевич е започнал трудовия си живот в ЗИЛ като обикновен работник. Без откъсване от производството той е завършил Автомеханическия институт, а след това и икономическия факултет на Висшето техническо училище в ЗИЛ. Работил е като майстор, началник на отдел в леярния цех и директор на филиала в Арцевск. Бил е секретар на заводския комсомолски комитет в ЗИЛ, секретар на цехова партийна организация и заместник-секретар на партийния комитет в завода. От 1975 г. Красилников е секретар на партийния комитет в основното предприятие на обединението.

— Кажете ни, другарю Красилников, какви проблеми възникнаха пред партийната организация на ЗИЛ след създаването на производственото обединение?

— Основният проблем пред комунистите и партийните организации в обединението още с неговото създаване стана необходимостта да се утвърждава системна съвместна партийна дейност, насочена към решаването на общите задачи. Едно е да се осигурява партийното ръководство на един, макар и голям производствен колектив, а съвсем друго, когато общи производствени задачи стоят пред петнадесет предприятия, разпръснати из цялата страна.

Ние се отказахме от създаването на единна партийна организация в обединението. Основните причини за това ни становище са две: териториалната раздалеченост и значимостта на партийните организации във филиалите за живота и икономиката на градовете, в които те се намират.

Затова нашият партиен комитет насочи усилията си към **координирането на работата на партийните организации в основния завод и във филиалите,** към изработването на **единна линия в осъществяването на партийното ръководство** на производството, на социалистическото съревнование в цялото обединение и във всички негови поделения. В началото партийните комитети **само разменяха своите планове помежду си,** провеждаха **съвместни срещи** на партийно-стопанските си активи, на които се обсъждаха основни въпроси на създаването и развитието на обединението. Обаче животът ни показа необходимостта **да създадем и постоянно действуващ орган за системно координиране на партийната работа.** Като такъв именно орган от 1970 г. стана **съветът на секретарите на партий-**

Материалът е написан за сп. „Партиен живот" чрез АПН.

Digitized by Google

ните организации в основния завод и във филиалите на ЗИЛ.

— Съветът на секретарите е нова организационна форма, която изразява по-високото съвременно равнище на партийното строителство в СССР. Каква е структурата и какви задачи стоят пред съвета на секретарите на партийните организации във вашето обединение?

— В състава на нашия съвет на секретарите влизат секретарите на партийните комитети и на партийните бюра в заводите, филиали на обединението. За председател на съвета се утвърждава секретарят на партийния комитет в главното предприятие. Съставът на съвета се съгласува с местните партийни органи на териториите, където се намират филиалите, а в Москва се утвърждава от Московския градски комитет на КПСС.

Заседанията на съвета се провеждат всяко тримесечие по предварително приет план. Стараем се да ги провеждаме по същото време, когато се провеждат заседанията и на съвета на директорите, в които участвуват и партийните секретари. За обсъждане в съвета на секретарите поставяме **най-важни основни въпроси**, решаването на които изисква активното участие на всички партийни организации, на всички комунисти и на всички работници и служители в обединението.

— Трябваше ли да се направят някакви изменения в характера и методите на партийната работа след създаването на производственото обединение?

— Създаването на съвета на партийните секретари не е единствената новост в нашата работа. Освен него към партийния комитет в ЗИЛ **създадохме още три съвета:** по организационно-партийната работа; по идеологическата и по производствената. Работата на тези три съвета се ръководи от заместник-секретари на партийния комитет в нашия основен завод. Всеки от тези съвети има свои постоянно действуващи комисии и нещатни секретари, които системно проучват, анализират и направляват работата в партийните организации. Комисиите, които се ръководят от членовете на нашия заводски партиен комитет, поеха под своя контрол основните проблеми на стопанската дейност — реконструирането на цеховете и изграждането на нови, внедряването на автоматични системи на управлението на производството, както и на другите постижения на науката и техниката. Подобни комисии са създадени и във всички филиали.

— Бихте ли могли да ни посочите и някои примери на ефективна партийна работа при новите условия?

— Разбира се. Дълго време ние изоставахме в **механизацията на транспортно-складовите операции.** С товаренето, доставянето, разтоварването бяха заети твърде много хора. Това оскъпяваше продукцията и твърде много затрудняваше основните производствени процеси. През 1976 г. по инициатива на съвета на секретарите създадохме **комисия по подобряването на транспортно-складовите операции.** В помощ на комисията привлякохме и различните щабове, групи и постове на контрола, както и други активисти, които сигнализираха за забелязани слабости и оказваха действена конкретна помощ в изясняването и решаването на въпросите. В резултат от тези задружни усилия транспортно-складовите операции в обединението сега са механизирани до 92 на сто, освободи се значителна работна ръка и общо трудът на хората стана по-ефективен.

Друг характерен пример на реална и действена помощ от страна на съвета на секретарите в решаването на важни производствени въпроси **е изграждането на нов автомонтажен корпус** — един от най-крупните в света. Съветът на секретарите проведе значителна дейност по мобилизирането на силите и средствата за неговото срочно и качествено изграждане. На строителството на този корпус бяха прехвърлени едни от най-добрите комунисти, комсомолци и първенци в производството. **Съветът на секретарите стана истински боеви щаб за координиране работата на партийните комитети и на бюрата на първичните партийни организации** в основния завод и от филиалите в това трудно и много важно строителство, в контрола по правилното организиране на материално-техническото снабдяване на строителството и най-строгото спазване на сроковете. Не малко внимание отделихме и на по-доброто организиране на социалистическото съревнование на обекта. Та именно на строителството на този автомонтажен корпус се роди **и движението „За петилетката на ефективността и качеството — ентусиазмът и творчеството на младите“.**

Опитът в строителството на автомонтажния цех, в процеса на което много въпроси се решаваха с усилията на десетки колективи — проектанти и строители, конструктори и технолози — твърде много допринесе за укрепването на авторитета на съвета на партийните секретари. А и самите членове на съвета в този опит **придобихме и формирахме необходимите ни навици в ръководството и координирането на партийната работа във всички звена на производственото обединение.**

— А как партийните организации в обединението претворяват в живота решенията и препоръките на съвета на партийните секретари?

— Заводските партийни комитети и бюрата на първичните партийни организации във филиалите, като получат указанията или препоръките за подобряването на работата в предприятията и службите, незабавно изясняват въпросите за себе си и приемат свои решения, а когато това е необходимо, настояват и пред стопанските и административните ръководства и те да излязат с необходимите разпореждания и заповеди. Практиката убедително показва, че успехи се постигат само тогава, когато всички партийни организации и органи по-

Digitized by Google

следователно провеждат в живота съвместно разработените мероприятия. С оглед на това ние настойчиво се стремим **да се повишава ролята на цеховите партийни организации и отговорността на комунистите, които работят в управленческия апарат,** за развитието на цялото обединение, за оперативното решаване на производствените задачи както в основния завод, така и във филиалите. Особено внимание отделяме на **анализа на критичните бележки и предложенията,** направени на отчетно-изборните и другите партийни събрания и съвещания на производствените колективи и се стремим във връзка с тях да се приемат действени и резултатни мерки.

Заводските партийни комитети и бюрата на първичните партийни организации във филиалите, като отчитат препоръките на съвета на партийните секретари и мнението на цеховите партийни организации, постоянно контролират дейността на ръководните кадри и главните специалисти, стремят се да се повишава тяхната роля особено в решаването на въпросите на реконструкцията и новото строителство във филиалите, на техническото им превъоръжаване и съвременното им материално-техническо снабдяване...

— Как съветът на партийните секретари взаимодействува с другите обществени организации и техните ръководства в обединението?

— Съветът на секретарите на партийните организации е **действен и делови фактор за осъществяването на партийното влияние при решаването на главните проблеми на развитието на обединението.** Съвсем естествено **в тази многостранна работа активно се привличат също комсомолските и профсъюзните организации, групите за народен контрол.** Опирайки се на непосредствената помощ на съвета на секретарите на партийните организации, също така активно работят и създадените в обединението съвет на секретарите на комсомолските организации, съвет на профсъюзните председатели и съвет на председателите на групите за народен контрол. **Съветът на партийните секретари всестранно се опира на самоинициативата и самодейността на тези три съвета.** Те също координират действията на съответните органи и организации както в основното предприятие, така и във филиалите и играят твърде голяма роля в развитието на производствената и обществено-политическата активност на социалистическите труженици. Съветът на секретарите на партийните организации отделя голямо внимание на работата на профсъюзните организации, които, както и другаде в СССР, активно се занимават с организирането на социалистическото съревнование, разпространението на челен опит и решаването на жилищните и културно-битовите въпроси.

Много важно средство за непрестанното подобряване на взаимодействието с обществените организации според опита на нашия партиен комитет и на нашия съвет на секретарите на партийните организации, е не само помощта, но и **партийното ръководство и контролът на тяхната работа.** През последно време под особен контрол са: изпълнението на плановете за социално-икономическото развитие; внедряването на последната дума на науката и техниката в производството; процесът на изпълнението на основните задачи на десетата петилетка, включително и приносът на всички обществени организации в решаването на тези важни задачи на нашето съвременно развитие. Следва да отбележим още, че под контрола на партийните организации е и подборът и разпределението на кадрите. Назначаването на отговорна работа, започвайки с началник на бюро във водещите служби, задължително се съгласува с партийния комитет и се утвърждава на следващото негово заседание.

Партийните организации насочват и координират работата на всички форми на контрол, като залягат да се повишава тяхната действеност и ефективността от работата им, всичките максимално да допринасят да се повишава дисциплината във всяко начинание и във всяко отношение, да се повишава чувството за отговорност за работата на цялото производствено обединение у всички работници и служители, особено у инженерно-техническите работници.

— Какви проблеми решава партийният комитет на ЗИЛ сега?

— Въвеждането в експлоатация на автомонтажния корпус, по-нататъшната специализация на другите цехове на главния завод ни дава възможност сега да отделяме **по-голямо внимание на ускореното развитие и специализирането на филиалите.** Това сега е главното в нашата работа. Разбира се, такава работа провеждахме и по-рано, но сега тя все повече застава в центъра на нашето внимание. У нас е станало практика на всеки етап да определяме **главното звено** в нашата дейност.

Тъй като в условията на Москва, където отсъствуват свободни трудови ресурси, нарастването на производствените мощности е много сложно и се натъква на известни затруднения, ние **взехме под особен партиен контрол въпросите на развитието на филиалите.**

Второто основно направление на нашата сегашна работа е вниманието на **непрестанното повишаване на техническата въоръженост на всички заводи в обединението.** Тъй че сега в Рязанския автоагрегатен завод е добре устроено непрекъснатото производство на ковани детайли, Мценският завод изцяло задоволява потребностите на обединението с алуминиеви отливки, Рославлският завод — с нормали. За всичко това несъмнено твърде голяма е заслугата и на нашия партиен комитет, на нашия съвет на секретарите на партийните организации, на партийните организации, както и на комунистите в обединението, отговорно работещи във всички и най-вече в решаваните производствени участъци и водени след себе си всички работници и служители.

Digitized by Google

водският партиен комитет съобщава и своите съображения, като ги подкрепя с аргументирани доводи. За ръководител работниците следва да изберат най-добрия майстор, с голям производствен стаж, с извисено чувство за справедливост и отговорност. И такъв, който да има организаторски способности, да умее да работи с хората, да се бори за техните интереси. След това нещата по избора на бригадирите стават по-лесни. Някои от техниците с по-малък стаж предлагат сами за ръководител по-опитния. И на общо събрание работниците единодушно избират своите ръководители. Изборността на ръководителя е нов етап в живота на колектива, тя е зачатък, отличителна черта на комунистическия труд. По този начин бригадата носи отговорност за своя ръководител, тя има право, ако той не работи добре, да се откаже от него, дори да го извади от състава си. Заводският партиен комитет внимателно следи и изисква всички от бригадата добре да осъзнаят това и внимателно да обмислят кандидатурата.

ДРЪЗНОВЕНИЕТО И УСПЕХИТЕ ВЪРВЯТ РЪКА ЗА РЪКА

Извършената предварителна работа за усъвършенствуване на бригадната организация на труда може да се оцени като важен момент в развитието на заводската партийна организация, на трудовия колектив. Потребността от издигане на по-високо ниво производствения процес активизира усилията на специалистите, за да се намери най-добрият път за решаване на стратегическата задача на петилетката. Масово-разяснителната работа спомага да се изживеят някои собственически настроения, да се извиси другарството в труда и колективизмът да получи нови измерения. Сега за изпълнението на плана се трудят всички, с максимални сили и възможности. Може да се каже, че в душевността на работниците са станали промени, които дават своето положително отражение върху производителността на труда.

Малко време е изминало от експеримента и вече можем да говорим за положителна равносметка. Да, сега можем смело да отговорим на въпросите. Новата организация на труда прогресивна ли е? С какво тя допринесе за изпълнението на плана? И какво отражение даде тя върху останалите бригади?

Производителността на труда чувствително е нараснала, престоите на машините са намалени. Сега, щом като някоя машина се повреди, аварията по-бързо се отстранява. А при отсъствие на някоя тъкачка заменяемостта по-бързо се осъществява. Не на последно място можем да посочим, че взаимният контрол е по-действен и това дава положително отражение върху дисциплината. Има още нещо, което е съществено в развитието на колектива. Сега в процеса на производството работниците се убеждават, че с колкото по-малко хора се произвежда, толкова по-високо ще бъде заплащането и по-ниска себестойността. Така че сега в бригадите не се търпят онези, които не работят, или такива, без които може да се изработи продукция. По този път бяха съкратени някои спомагателни работници, които при по-големия фронт на работа в уедрените бригади са излишни. Самите работници разкриха резерви за повишаване производителността на труда.

И все пак, за да разберем как са работили новаторите, посетихме бригада „Васил Левски". Ето какво сподели бригадирът Стефан Петров:

— С колегите техници се разбираме добре и правим всичко необходимо за поддържане на техниката. Престоите на машините поради аварии се намалиха. Но наред с това престои имаше по вина на нередовното снабдяване с материали. Поради недостиг на прежда около 10 дни не работиха около 6—7 стана. За да бъде ефективна нашата форма на организация, необходимо е да се решават комплексно всички

Digitized by Google

проблеми на завода. Интересите на нашата бригада по-тясно да се обвържат с интересите на целия завод. Нашата цел е в бъдеще да въведем цехова стопанска сметка. Тогава организацията на работа ще се усъвършенствува и ще се получи пълен синхрон между производството и ритмичното снабдяване на бригадите. И това несъмнено ще даде положително отражение върху качеството на продукцията, върху преизпълнението на плана.

Цвета Ганева, тъкачка:

— Новата бригадна организация е по-добра. Почувствувах го още през първите дни. Щом някоя машина се развали, майсторите бързо отстраняваха повредата. Не е като преди, да чакаш дълго, докато майсторът дойде от работилницата. И в нашите взаимоотношения настъпиха промени. Сега повече си помагаме — нали трудът ни е общ.

Керанка Маринчева, тъкачка:

— Сега взаимопомощта между членовете на бригадата е по-голяма. Аз съм дългогодишна работничка и не жаля силите си да уча младите. Защото от по-бързото повишаване на тяхната квалификация ще спечелим всички. И още нещо. Забелязах, че всички сега се стараем да работим по-добре отпреди. Смятам, че това е така, защото нашата продукция е пред строгите очи на колектива.

И ръководителите, и работниците потвърдиха и доказаха, че новата бригадна организация на труда е по-съвършена, че тя донесе повече производствени сполуки. Въпреки трудностите новаторите са успели да се справят със задачите и да докажат, че колективният труд, творчеството в работата, плановостта са разкрили нови резерви за повишаване производителността на труда и качеството.

* * *

Пред заводския партиен комитет, пред комунистите стоят отговорни задачи. Затова сега в комбината се води разяснителна работа, организират се открити партийни събрания, дават се поръчения на комунистите, издига се равнището на нагледната агитация. Дейността на партийните организации допринася колективът на ВТК „Георги Димитров" в Сливен с решимост да тръгне по нов път, да вложи всичките си сили, цялото си умение, творческия си заряд, неизчерпаемото си дръзновение и да влезе в бой със застоя, примиренчеството. Да издигне знамето на творчеството, да подобри управлението на производствения процес. И по този начин да създаде активна съзидателна атмосфера за разгръщане устрема на тружениците за изпълнение на решенията на Единадесетия партиен конгрес, на Националната партийна конференция.

Димитрина ТОДОРОВА

* * *

Още е толкова силно въздействието от Доклада на др. Тодор Живков пред Националната партийна конференция, от неговата Докладна записка до Политбюро на ЦК на БКП, от решенията на конференцията, та размисълът, анализът, самооценките в първичните партийни организации и трудовите колективи се превръщат в един процес, в постоянна битка за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда.

Естествено е, че за успешното постигане на новите критерии и изисквания изключително ценен е вече придобитият в редица предприятия от много трудови колективи опит. В него се съдържат, отразяват отделните елементи, страни, черти на усъвършенстването на социалистическата организация на труда. Това е едно богатство, даващо и идеи, и конкретни организационно-технически форми, социално-психологически, морално-етични измерения, които могат да бъдат обект на изучаване от партийните комитети и организации, от стопанските ръководства. В тяхната съвкупност се отразява повелята на конференцията за съединяване в диалектическо единство на живия труд, средствата на труда и предметите на труда.

Какви по-важни изводи могат да се направят, какви задачи да се очертаят от анализирания опит в настоящата книжка на списанието?

Digitized by Google

● Усъвършенстването на социалистическата организация на труда не е само производствено-технологичен проблем. Тя засяга всички страни от живота и дейността на творците на блага, на кадрите. Органически е свързана с цялата политическа, идеологическа, организационна, социална дейност, която се провежда в трудовите колективи. Тя е фокусът на ефективността в работата на партийните комитети, за боеспособността на първичните партийни организации, за силата и въздействието на личния пример на комунистите. За политическата отговорност, зрелост, компетентност на пратениците на Партията на стопанския фронт.

● Синтезът от опита, който анализираме, показва, че новите критерии и изисквания на Националната партийна конференция могат да се осъществят само с научнообосновани решения, с целенасочена и ефективна работа във всяко звено, на всеки производственик. Най-опасният враг би било сега самоуспокоението от достигнатото.

● Задачата сега е да се постигне висока организираност в работата на всяко разработващо, управленческо, научно, контролиращо звено. Да се осигури усъвършенстване на дейността по цялата верига на възпроизводствения процес — като се започне от отделното работно място, от бригадата, участъка, цеха и се стигне до стопанската организация, отрасъла, комплекса — цялото народно стопанство.

● Особено внимание е наложително да се обърне на изключително важните, решаващите етапи на организацията на труда и планирането. Да се изпълни с ново съдържание общественият преглед на производителността на труда, разработването на инженерните проекти и съставянето на насрещните планове. Като се води остра борба против формализма, рутинерството, шаблона, като се привличат в това важно дело целите трудови колективи, да се постигнат принципно нови решения, да се внедрява най-съвременната техника, най-прогресивните производствени образци.

Действителният критерий за правилността, за ефективността на този подход да бъде: намаляване допълнително материалните разходи на единица продукция, осигуряване максимално използване на производствените мощности, допълнителното повишаване на обществената производителност на труда.

● За да се решат тези въпроси, решаваща е ролята на партийните комитети, на първичните партийни организации. Повелята сега е те да бъдат политически щабове, под ръководството на които всичко най-ново, най-прогресивно в досегашната организация на труда се обогатява и разширява. Но в същото време да се поведе неотстъпна борба против съществуващите слабости. С постоянно нарастваща политическа мобилизираност, взискателност, със системен и действен партиен контрол да се създава атмосфера на нетърпимост против рутинерството в работата, застоя. Буквално всеки да се проникне от повелята на Националната конференция за задълбочено, творческо овладяване на научните методи на ръководство, на програмно-целевия и комплексен подход, на метода на умножаващия се ефект. Кадрите да бъдат обладани от реалистично мислене — какво може в съответствие с най-съвременните постижения в организацията на производството да се направи и какво не може. От отговорност — да се привеждат навреме стилът, подходът, методите в съответствие със съществуващите обективни възможности. Да се възпитават те да подреждат задачите по важност — главните усилия, средства да бъдат съсредоточавани в решаващите за крайния успех направления. Да се търси отговорност от оня субективен фактор, който при реалните условия и възможности не си изпълнява задачите, оправдава се с „обективни" причини.

Първичната партийна организация — непосредствен политически щаб и най-близък ръководител на трудовия колектив! Анализираният опит недвусмислено сочи, че това означава под нейно ръководство да бъдат създадени всички необходими условия за повишаване на инициативата, на социалната активност на отделната личност в колектива — от създаването на плана до неговото реализиране. Много от производствените въпроси, проблеми да се поставят на обществена основа, да се обсъждат в бригадите.

● Анализираният на страниците на списанието опит потвърждава жизнено важното изискване на Националната конференция към партийните комитети и първичните партийни организации — да се укрепва доверието на комунистите към ръководните кадри, да се утвърждава единоначалието, отговорността, дисциплината. Когато говорим за диалектическо единство на двете страни на производствената програма — висока ефективност и високо качество в работата и грижи за социалното развитие на трудовия колектив, да се знае, че то е изискване за свързване в диалектическо единство правата и придобивките със задълженията и отговорностите.

Неотменното изискване сега е партийните комитети, първичните партийни организации да застанат начело на решаването на тия задачи в практиката.

Digitized by Google

РЕШЕНИЕ НА ЦК НА БКП:

ЗА УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕ НА СТРУКТУРАТА И КООРДИНАЦИЯТА НА РАБОТАТА НА ПАРТИЙНИТЕ ОРГАНИ И ОРГАНИЗАЦИИ В НЯКОИ СТОПАНСКИ ЗВЕНА И В СЕЛАТА

В началото на май т. г. Секретариатът на ЦК на БКП обстойно се занима с проблема за усъвършенствуване на структурата и координацията на работата на партийните органи и организации в някои стопански звена и в селата. Във взетото решение се изтъква, че новият подход и високите критерии в управлението на икономиката, определени от Единадесетия партиен конгрес, Юлския пленум (1976 г.) на ЦК на БКП и Националната партийна конференция, изискват решително да се подобрява и преустройва работата на ръководните партийни, държавни и стопански органи, да се издигне тяхната роля и отговорност за решаване на главните задачи на нашето развитие. В този процес на преустройство и мобилизация на силите на субективния фактор изключително много нараства отговорността на партийните органи и организации. От тяхната политическа и организаторска работа, от способността им да възглавят комунистите и трудещите се в борбата за високо качество и ефективност зависи осъществяването на стратегическата линия на Партията при новите условия.

В решението се подчертава също така, че в хода на извършващата се концентрация и специализация на производството се изменят изискванията към работата на партийните органи и организации в крупните стопански комбинати (обединения) и селищните системи. Създалото се несъответствие между партийната и стопанската структура затруднява осъществяването на ръководните функции на партийните органи. Разширяването и усложняването на производствено-стопанските връзки в териториалните и отрасловите комплекси засилва необходимостта от по-стройна организация и координация на действията на партийните комитети и организации. Увеличава се тяхната роля и отговорност за повишаване равнището и ефективността на работата на административно-стопанските ръководства и кадрите в предприятията, стопанствата и техните звена, от което зависят общите резултати на крупните стопански единици.

Тези нови условия, както посочи др. Т. Живков в Доклада си пред Националната партийна конференция, налагат да се внесат целесъобразни изменения в структурата на партийните органи и организации, да се усъвършенстват техният стил и методи на работа, да се пови-

Digitized by Google

шава тяхната роля като органи за политическо ръководство в новите стопански и териториални структури.

За да се укрепи партийното ръководство и да се засилят ролята и функциите на партийните органи и организации в крупните стопански комбинати (обединения) и селищните системи, Секретариатът на ЦК на БКП смята за целесъобразно окръжните комитети на Партията да внасят необходимите изменения в организационния строеж на партийните органи и организации, като отчитат конкретните условия.

Тези изменения да се предприемат в съответствие с Устава на Партията, съгласувано с отдел „Организационен" на ЦК на БКП, само върху основата на трайни и перспективно установени структури на стопанските организации и селищните системи.

Усъвършенстването на организационния строеж на партийните органи и организации да се осъществява в зависимост от мащабите и спецификата на стопанските организации и селищните системи, от териториалното разположение на техните предприятия и звена, от характера на производствено-стопанските връзки между тях. В решенията на Секретариата се предвижда измененията в структурата да се извършват в следните основни насоки:

а) Окрупняване на партийните организации и създаване на по-големи първични партийни организации в заводите, предприятията и селищата, като в цеховете, бригадите, отделите, производствените участъци, фермите, училищата и др. се изграждат партийни организации и партийни групи в състава на първичните партийни организации, в съответствие с чл. 46 на Устава на БКП.

б) Изграждане на общи партийни организации начело с партиен комитет в комбинатите (обединенията), при запазване самостоятелността на първичните партийни организации в отделните предприятия, разположени на територията на един град или един и повече райони в него (в София и Пловдив). Комунистите да се водят на отчет в градския или в районния комитет, където се намира основното предприятие на комбината (обединението).

в) Създаване на съвети на партийните секретари, които да осигуряват координация и единодействие в работата на партийните комитети и организации в комбинатите (обединенията) и в селищните системи.

Основната функция на съветите на партийните секретари е да осъществяват координация и единодействие в работата на партийните организации при решаване на най-важните икономически, социални, политически и културни задачи в комбинатите и селищните системи; да направляват и координират цялостната организаторска и идейно-възпитателна работа на партийните организации и комитетите, на обществените организации, на трудовите колективи.

Съвети на партийните секретари в комбинатите (обединенията) да се създават, когато предприятията или филиалите на отделни по-големи заводи са разположени в различни градове и окръзи. Партийните организации в тези предприятия и филиали запазват своята самостоятелност и се ръководят от съответните местни партийни комитети.

Съветите на партийните секретари в селищните системи обхващат секретарите на общинските (градските) и други партийни комитети.

Съветите на партийните секретари се създават с решение на окръжния комитет на БКП, на чиято територия се намира управлението на стопанската организация или селищната система.

За председател на съвета в комбинатите (обединенията) се утвърждава партийният секретар от основното предприятие или управлението на комбината (обединението). За председател на съвета в селищните системи се определя първият секретар на градския комитет на Пар-

Digitized by Google

тията (секретарят на общинския партиен комитет) в центъра на селищната система.

Секретарят на ЦК отбелязва по-нататък, че окръжните комитети на Партията, съгласувано с отдел „Организационен" на ЦК на БКП, в отделни случаи могат да предоставят права на градските (общинските) партийни комитети в центровете на селищните системи да ръководят пряко партийните комитети и организации на цялата им територия, както и да осъществяват партийно ръководство на съответните държавни, стопански и други органи за социално управление.

С по-широка инициатива и размах да се търсят и използват различни форми и средства на партийната работа, които могат да съдействуват за засилване на колективността в ръководството и за разширяване на вътрешнопартийната и социалистическата демокрация в условията на крупните стопански организации и селищните системи.

Секретариатът на ЦК на БКП намира за необходимо по-системно да се свикват партийните и стопанските активи на съвещания и срещи за обмяна на опит по главните задачи за повишаване ефективността на производството и управлението, за развитие на научно-техническия прогрес, за укрепване на дисциплината и отговорността на кадрите, за повишаване на активността и творческата инициатива на трудещите се и др.

Решението задължава окръжните, градските и районните комитети на Партията да предприемат конкретни мерки за кадровото укрепване на ръководствата на партийните комитети и организации в комбинатите (обединенията) и селищните системи, да проявяват неотслабващо внимание към работата на кадрите в тях. Секретарите на партийните комитети на общите партийни организации и на уедрените първични партийни организации, както и председателите на съветите на секретарите трябва да притежават високи политически, делови и нравствени качества, съвременни знания и богат опит, чувство за новото, прогресивното, да умеят да претворяват в живота партийните решения.

В Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП да се организират курсове за обучение на секретари на партийните комитети и председатели на съвети на секретарите в стопанските комбинати (обединения) и селищните системи.

Препоръчва се на окръжните, градските и районните комитети на Партията да засилят вниманието си върху подобряването на многостранната дейност и укрепването на ръководните функции на първичните партийни организации в различните поделения на стопанските комбинати (обединения) и на селищните системи; да положат конкретни грижи за издигане ролята на партийните организации и групи в цеховете, в производствените участъци, във фермите и др.

Секретариатът на ЦК на БКП намира за необходимо да се предприемат всестранни мерки за усъвършенствуване стила и методите на работа на партийните ръководства и на кадрите, за решително издигане равнището на тяхната ръководна дейност в борбата за висока ефективност и високо качество на производството и управлението, за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката в стопанските комбинати и селищните системи; да се изучава и обобщава системно опитът на партийните организации и комитети, да се дава път за широко разпространение на новите инициативи в тяхната дейност.

За да се осигурява по-непосредствено партийно ръководство на масовите организации в стопанските комбинати и селищните системи, в решението се отбелязва, че тяхната структура следва да съответствува на структурата на партийните организации, като се отчита спецификата им. Необходимо е още повече да се засилва ролята на професионалните съюзи, Комсомола, Отечествения фронт и другите масови ор-

Digitized by Google

ганизации и движения за пълнокръвна изява на социалните им функции при новите условия.

Главното внимание на партийните органи и първичните партийни организации, на ръководствата на масовите организации на сегашния етап следва да се насочва към мобилизиране силите на комунистите и трудовите колективи за максимално използване на производствените мощности и капиталните вложения, за изпълнение на програмите за самозадоволяване на населението с основни селскостопански продукти, за най-пълно оползотворяване на материалните и трудовите ресурси при решаване задачите на социално-икономическото развитие на страната и в мащабите на отделните комбинати и селищните системи.

Партийните комитети и първичните партийни организации, всички комунисти са призвани активно да подпомагат държавните, стопанските и другите органи за изпълнение на техните функции; да допринасят за правилното съчетаване на общодържавните интереси с интересите на трудещите се от населените места, от стопанските комбинати и обединения; да работят за утвърждаване на социалистическия начин на живот; да се борят срещу всякакви опити и прояви на местничество, консерватизъм и други отрицателни явления.

Секретариатът на ЦК на БКП призовава да се утвърждава обстановка за принципно и трайно решаване на основните въпроси в стопанските организации и селищните системи, да се провежда единна и последователна линия за хармоничното им и пълно изграждане като качествено нов тип социални организми.

КЪМ ПО-СЪВЪРШЕНА СТРУКТУРА НА ПАРТИЙНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

В икономическата стратегия на Българската комунистическа партия важно място заемат усъвършенстването на структурата на общественото производство и пропорционалното развитие на икономиката. Централният комитет на Партията разработи и последователно утвърждава нов подход към осъществяването на концентрацията и специализацията на производството, който осигурява възможности цялостно и перспективно да се решава стратегическата задача за повишаване на икономическата ефективност и качеството на продукцията.

Растат изискванията решително да се подобрява работата на ръководните партийни, държавни и стопански органи, да се издига равнището на партийното ръководство в условията на отрасловата и териториалната концентрация и специализация на производството.

Digitized by Google

Уедряването на стопанските единици и затварянето в тях, напълно или в голяма степен, на производствения цикъл, обединяването на свързаните с основната им дейност научно-приложна, развойна, снабдително-пласментна, спомагателна и други дейности в единна система изискват по-силна централизация в управлението, еднопосочност и синхронност в работата на производствените поделения и звена. Това от своя страна налага единодействие, пълна съгласуваност и координация в работата на партийните, профсъюзните и комсомолските организации в тях за получаване на високи производствено стопански резултати и за осъществяване на социалните програми на колективите.

Развитието на териториалната концентрация и специализация на производството в условията на формирането на селищните системи поставя в нов план редица задачи за усъвършенстване управлението на икономиката и преди всичко въпроси, свързани с по-пълната изява на ръководните функции на местните партийни и държавни органи в комплексното решаване на икономическите, социалните и културно-възпитателните задачи. Засилва се още повече необходимостта от координация в работата на тези органи, от укрепване на политическото ръководство за развитие на новите социални организми. В този процес особено важна и отговорна е ролята на градските и общинските партийни комитети в центровете на селищните системи.

Преходът от многозвенна към двузвенна и тризвенна система на управление в икономиката дава възможност да се премахнат дублиращите се звена по вертикална и хоризонтална линия, да се опростят взаимоотношенията между ръководните органи и да се засили ефективността от тяхната работа. В тези условия съществуват възможности за усъвършенстване структурата на партийните органи в новите условия за намаляване на техните звена, които да се доближават все повече до първичните партийни организации.

Концентрацията и специализацията на производството, усъвършенстването на неговата технико-производствена база измени организационната и функционалната структура на първичните колективи в производствените единици, което, естествено, следва да се отрази и на тяхната обществено-организационна структура, т. е. в строежа на партийните, профсъюзните и комсомолските организации.

Засилването на централизма в управлението на стопанските организации, което се съпътствува с разширяване на демократизма, изисква от партийните органи да издигат авторитета на стопанските ръководства и кадри, да утвърждават ленински стил и методи в тяхната управленческа дейност. От своя страна това налага да се усъвършенствува работата на самите партийни органи, да се издига равнището на тяхното политическо ръководство. Крупните мащаби на работа и сложните производствено-стопански връзки в новите условия изискват от кадрите мащабно виждане и размах, творчество, компетентност и деловитост. Една от важните задачи на партийните организации и комитети е да се грижат за изграждане на тези качества у ръководните дейци, да ги подпомагат в развитието им и в утвърждаването им като черти на техния стил.

Решението на Секретариата на ЦК на БКП за усъвършенстване на структурата и координацията на работата на партийните органи и организации в някои стопански звена и в селата своевременно отговаря на възникналите обективни потребности и на изискванията на Националната конференция за подобряване на партийната работа и ръководство. В Решението се определят насоките и формите за това, като се дава възможност на местните партийни органи да приложат определени варианти, които най-пълно съответствуват на техните условия.

Digitized by Google

Първото направление, в което сега предстои да се предприемат практически мерки, е

ДА СЕ УСЪВЪРШЕНСТВУВА СТРУКТУРАТА НА ПАРТИЙНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Сегашният строеж на партийните организации в голяма част от стопанските комбинати, производствено-стопанските и другите обединения и в селищните системи не отразява настъпилите изменения в стопанско-отрасловите и териториалните структури, не осигурява пълни възможности за единно политическо ръководство на производствените колективи и на трудещите се по местоживеене.

В Доклада пред Националната партийна конференция др. Т. Живков посочи, че в условията на концентрацията и специализацията проблемите на управлението на икономиката се съсредоточават в по-крупните икономически единици. Това обективно ограничава възможностите на първичните партийни организации в бригадите, цеховете и др. низови звена да се изявяват напълно като политически ядра на колективите. Възниква потребност те да се окрупнят, да се изграждат единни и мощни партийни организации. Без да се извърши това, те не могат да изпълняват пълноценно своите функции, техният вътрешен живот и дейност не ще съответствуват по своето съдържание и динамика на новите изисквания.

Уставът на БКП определя, че „в предприятията, учрежденията, ТКЗС, ДЗС и др. в състава на първичната партийна организация, която обхваща комунистите от цялото предприятие, учреждение и др., могат да бъдат създадени организации по цехове, участъци, отдели, бригади, ферми и пр. с разрешение на комитета, който непосредствено ръководи първичната организация“ (чл. 46). В съответствие с Устава и с публикуваното Решение на Секретариата на ЦК на БКП следва да се пристъпи към уедряване на първичните партийни организации в заводите, предприятията и селищата, като в цеховете, бригадите, производствените участъци, фермите, училищата и пр. се изграждат партийни организации и групи в състава на първичните партийни организации. Практическото решаване на тази задача налага да се преодолее по-бързо вкорененото у някои партийни кадри убеждение, че изграждането на първичните партийни организации в малките звена създава възможност по-пълно да се отчита спецификата на тяхната работа, да оказват по-конкретно партийно въздействие. Очевидно, ще бъде необходимо да се измени и отношението на някои административни и стопански ръководители, които са свикнали да гледат отвисоко или отстрани на дейността на първичната партийна организация.

„Няма съмнение — посочва др. Тодор Живков, — че едно такова решение ще обогати и изпълни с ново съдържание работата на партийните организации“[1]. Ще се укрепят техните ръководни функции, ще нарасне тяхната сила като бойки политически щабове, които са призвани да организират и мобилизират трудещите се за изпълнение на задачите.

В Решението на Секретариата на ЦК на БКП се подкрепя инициативата за изграждане на общи партийни организации в онези комбинати и обединения, чиито предприятия са разположени на терито-

[1] Т. Живков, За усъвършенстване на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката — доклад пред Националната партийна конференция, Партиздат, С., 1978, с. 54.

Digitized by Google

рията на един град или на един и повече райони (София и Пловдив). Тази структура не е нова. В редица комбинати тя успешно функционира още от тяхното създаване (в металургичния комбинат „Кремиковци" в София, Нефтохимическия комбинат в Бургас, Химическия комбинат във Видин и др.), но сега придобива много по-широко значение, тъй като стопанските комбинати стават най-разпространената структурна единица в икономиката и както се посочи на Националната партийна конференция, най-сполучливата форма на организация на производството.

Практиката потвърждава, че изграждането на единни, големи партийни организации е целесъобразно в тези крупни стопански единици, които функционират на единна територия и техните поделения са свързани от единен технологически процес, комплексна преработка на суровините и т. н. Различията в мащабите и териториалното разположение на поделенията на комбинатите, в начините на комбиниране на производството и в стопанско-организационната структура налагат да се търсят различни варианти за изграждане и ръководство на партийните организации.

Например специфичните условия и особености в производството на МК „Кремиковци" и СХК „Девня" са наложили и съответни конкретни решения за партийната структура и ръководството на партийните организации. Докато в МК „Кремиковци" е изградена единна партийна организация и тя се ръководи от комбинатски комитет, в СХК „Девня" няма обща партийна организация на комбината. Тук заводските партийни комитети в отделните предприятия на комбината се ръководят пряко от градския комитет на Партията, който освен тях ръководи още редица други партийни комитети и организации извън комбината. Обстоятелството, че няма комбинатски партиен комитет не се отразява неблагоприятно върху работата на партийните организации. Напротив, при прякото ръководство на заводските партийни организации от градския комитет на Партията има възможност да се отчитат по-пълно техните взаимни връзки с партийните организации извън комбината, да се решават по-добре и по-оперативно много въпроси на производствените връзки, транспортното, търговското и битовото обслужване и други. Естествено, тези различия в структурата и ръководството на партийните организации в двата комбината са обусловени от различните условия и форми на комбиниране на производството, от характера и организацията на производствения процес и др.

Общото и в двата комбината е, че повечето първични партийни организации се ръководят чрез заводски партийни комитети, т. е. налице е тризвенна система, която се налага от мащабите на стопанските единици, от броя на първичните партийни организации и на комунистите.

В комбинатите с по-малки мащаби и с по-слабо разклонена стопанска структура ръководството на първичните партийни организации се осъществява пряко от комбинатските партийни комитети. Това го прави по-оперативно и по-резултатно. В ДСК „Елпром-енерго" — София партийният комитет ръководи непосредствено първичните партийни организации в управлението, заводите и базата за развитие и внедряване, които са разположени в столицата. Подобна организационна структура има и в машиностроителния комбинат „Н. Й. Вапцаров" в Плевен, където комбинатският партиен комитет ръководи пряко първичните партийни организации от заводите, научноизследователския и проектноконструкторски институт и средното професионално-техническо училище, разположени в Плевен. И в двата случая общите комбинатски партийни организации обхващат само първичните организации в управленията и предприятията, които се намират на единна територия.

Digitized by Google

Партийните организации в поделенията на комбинатите, намиращи се в други населени места, се ръководят от съответните местни партийни органи. Тази организационна структура отразява териториално-производствените особености на комбинатите и позволява да се обединяват усилията на основните партийни организации и колективи.

Както показва досегашната практика у нас, а също така опитът на КПСС, изграждането на общи партийни организации, които обхващат всички или основната част от първичните партийни организации в крупните стопански единици, засилва тяхната роля, укрепва партийното ръководство на производствено-стопанската дейност. Те по-ефективно съдействуват да се обединяват и съсредоточават усилията на комунистите и трудовите колективи в решаването на общите и главните задачи на производството и научно-техническия прогрес в мащабите на целите стопански организации. Осъществяването на единното партийно ръководство съдействува да се свързват по-тясно организаторската и политическата работа на партийните организации с общите цели и крайните резултати в стопанската дейност, което има изключително важно значение за повишаване на нейната ефективност. В тези условия има несравнимо по-големи възможности да се провежда единна кадрова политика и работа за усъвършенствуване и възпитание на кадрите, за по-ефективен партиен контрол над дейността на стопанските ръководства. В този смисъл може да се каже, че създаването на общи партийни организации в стопанските комбинати е предпоставка, която създава нови възможности за обогатяване на вътрешния живот на партийните организации, за засилване и укрепване на политическото ръководство на трудовите колективи.

Следва да се подчертае, както това се отбелязва в Решението на Секретариата на ЦК на БКП, че при изграждането на общи партийни организации в новосъздадените крупни стопански единици трябва пълно да се отчитат конкретните условия. Не бива да се извършва самоцелно уедряване на партийните организации, да се откъсват от местните партийни организации големи отряди от комунисти, които определят техния облик и сила, и по такъв начин да се нарушава целокупността им, да се намалява тяхното политическо влияние сред населението. И при новите условия, създавани от концентрацията и специализацията на производството, местните партийни органи ръководят и носят пълна отговорност за състоянието на работите на тяхната територия. Комплексното решаване на проблемите на труда, бита и отдиха на трудещите се е невъзможно без активното участие на комунистите и партийните организации в населените места, без единна политика и единно ръководство на техните усилия. Неизбежно „откъсването“ на партийните организации от територималното ръководство, „отделянето“ на комунистите от социалния и политическия живот по местоживеене може да доведе до неблагоприятни отражения както в работата на местните, така и на общите партийни организации в комбинатите. Тези обстоятелства трябва да се вземат под внимание, когато се пристъпва към структурни изменения в партийните организации.

Повечето от стопанските комбинати и особено производствено-стопанските и научно-производствените обединения са разположени в различни населени места и окръзи. В тези условия не е възможно да се изгражда единна партийна структура и партийните организации в техните поделения запазват своята самостоятелност и се ръководят от местните партийни комитети, но

Digitized by Google

е от особено важно значение. Всъщност става дума за определяне на единни насоки и цели в политическото осигуряване на борбата за ефективност и високо качество, използване на организационни форми, които водят до по-широко проявление на вътрешнопартийната и социалистическата демокрация и до обединяване усилията на трудещите се при изпълнение на задачите в мащабите на цялата стопанска организация или селищна система.

През последните години в практиката на КПСС се утвърждават различни форми за координация на партийната работа в производствените обединения. Някои от тези форми се прилагат и у нас, но все още това става твърде ограничено. При новите условия е назряла необходимостта те по-широко да се използват в зависимост от конкретните условия и характера на задачите.

Най-подходяща форма за координация на работата на партийните организации в стопанските комбинати и обединения, чиито поделения са разположени в различни населени места и окръзи, е съветът на партийните секретари. Какви са нейните предимства? Те създават възможности редовно и оперативно да се обсъждат основни въпроси при авторитетно представителство на партийните организации. Макар съветът на партийните секретари да не е изборен колективен орган, неговото изграждане и методи на работа се основават на принципа на колективността. В състава му освен секретарите на партийните комитети от предприятията на стопанската организация може да се включат и някои секретари на по-големи първични партийни организации. Решението на Секретариата на ЦК на БКП определя реда за изграждането и основните функции на съветите на партийните секретари.

Определящото начало в работата на съветите на партийните секретари е съгласуването на усилията на партийните организации при решаване на общите задачи в стопанските комбинати и обединения. Неправилно ще бъде обаче, ако съветът на партийните секретари се разглежда само като съвещателен орган. Приеманите от него препоръки по обсъжданите въпроси имат насочващо значение за съответните партийни и стопански органи. Обстоятелството, че той включва отговорни представители на партийните организации (техните секретари) придава определена сила на тези препоръки. Но, естествено, тя се ограничава поради това, че се запазва самостоятелността на партийните организации и тяхната подчиненост на местните партийни органи, от една страна, и от друга, съставът на съвета не е непосредствено избран от партийните организации като колективен орган, а е утвърден от вишестоящия партиен комитет. При това положение неговите оценки, мнения и препоръки не могат да имат задължителна сила, но те не могат да бъдат и пренебрегвани, незачитани. Изхождайки от тях и под ръководството на местните партийни органи, партийните организации приемат конкретни решения и мерки и работят за последователното им осъществяване.

Съветът на партийните секретари има право да свиква партийния актив, а съвместно със стопанското ръководство — партийния и стопанския актив, да организира срещи и съвещания, общи мероприятия за обучението на ръководните кадри и т. н. В това се изразяват неговите преки организаторски функции, които се реализират с активното участие на партийните и другите ръководни органи.

Чрез съвета на секретарите получава в определена степен изява (по отделни страни на работата или за отделни ръководни звена и

Digitized by Google

кадри) правото на контрол на партийните организации над дейността на стопанските ръководства. Трябва обаче да се уточни, че съветът на секретарите няма и не може да получи това право, а чрез него се изявява само правото на партийните организации.

При сегашните условия съветът на партийните секретари е най-подходящата организационна форма за координиране дейността на партийните органи и организации в селищните системи. В сравнение със съвета на секретарите в стопанските комбинати и обединения тук той има по-широк обхват на дейност и някои особености в съдържанието на неговата работа, свързани с партийното ръководство на социалните процеси и цялостния живот на селищата, а също така с характера и организацията на различните стопански дейности в селищната система. Това налага в него да има по-пълно представителство на партийните организации и да се обсъждат по-широк кръг от въпроси, които засягат различни страни на производствено-стопанската дейност, социално-битовото обслужване, обществено-политическия и културния живот в селищата. Някои трудности, които могат да се появят от несъвпадението на аграрно-промишлените комплекси и селищните системи, следва да се решават конкретно, на основата на съществуващите стопански структури. Не бива да отслабват вниманието и грижите за укрепване на градските и общинските партийни комитети, за засилване на техните ръководни политически функции.

В отделни случаи, както се посочва в Решението на Секретариата на ЦК на БКП, могат да се предоставят права на градските (общинските) партийни комитети в центровете на селищните системи да ръководят пряко партийните комитети и организации на цялата им територия, както и да осъществяват партийно ръководство на съответните държавни, стопански и други органи за социално управление. Към това обаче не бива да се пристъпва прибързано, а да се имат предвид редица фактори и особености, които са от съществено значение за приемането на такава форма на ръководство: степен на развитие на селищната система, състояние и перспектива на териториалната концентрация на производството, организационна структура на производствено-стопанските и обслужващите дейности и други.

* * *

Усъвършенстването на структурата на партийните организации и засилването на координацията в тяхната работа чрез съветите на партийните секретари може да се разглежда само като основа за по-дълбоко преустройство на партийната работа в условията на крупните стопански организации и селищните системи. Решаващият момент в това преустройство е усъвършенстването на стила на партийните органи, издигане на равнището на тяхната работа и ръководство.

Привеждането на субективния фактор в съответствие с новите условия и възможности, които нашето развитие създава, в най-голяма степен зависи от способността на партийните органи и организации да сплотят комунистите и трудещите се, да организират и насочат техните усилия и активност към практическа и конкретна работа за изпълнение на партийните решения. Конкретните измерения на резултатите от тяхната дейност не може да се търсят другаде, освен на полето на практическото действие и да се оценяват другояче, освен според приноса им в осъществяването на стратегическия девиз на Партията за висока ефективност и високо качество.

Николай КОЛЕВ

Digitized by Google

СЪВЕТЪТ НА СЕКРЕТАРИТЕ

Из опита на партийната дейност в производственото обединение

Неотдавна в Дворца на културата на Московския автомобилен завод „Лихачов" („ЗИЛ", както накратко се казва и пише) в Москва се състоя съвещание, което непосветен в същността на работата човек би могъл да приеме за всесъюзен сбор или семинар. В работата на това съвещание взеха участие представители не само на четири московски предприятия, но и сибиряци, уралци, пратеници от Рязан, Мценск, Рославл и други градове. Но независимо от това съвещанието не беше нито всесъюзно, нито републиканско. В него се събраха пратеници на 15 завода в 8 области от цялата страна — заводите, които влизат в състава на крупното производствено обединение ЗИЛ, създадено преди десетина години.

В съответствие с решенията на XXIV и XXV конгрес на КПСС за по-нататъшно усъвършенстване на управлението на икономиката в СССР се осъществява **курс на създаването на производствени и научно-производствени обединения в различните отрасли на народното стопанство,** които за в бъдеше е отредено да станат основните звена на стопанска сметка в нашето обществено производство. Броят им вече надхвърли три хиляди. Те вече дават повече от 40 на сто от обема на реализираната в страната продукция.

Едно от тези обединения е и автомобилният завод „Лихачов" (ЗИЛ). Много голяма роля в създаването и организирането на това производствено обединение, в реконструкцията и съоръжаването на новите заводи, влизащи в неговия състав, играха и играят партийните организации в него. **Какви са особеностите на партийната работа при новите условия, какви проблеми решават комунистите от обединението сега** — за всичко това се обърнахме да ни разкаже секретарят на партийния комитет на ЗИЛ и едновременно председател на съвета на секретарите на партийните организации в обединението другарят **В. А. КРАСИЛНИКОВ.**

Виктор Алексеевич е започнал трудовия си живот в ЗИЛ като обикновен работник. Без откъсване от производството той е завършил Автомеханическия институт, а след това и икономическия факултет на Висшето техническо училище в ЗИЛ. Работил е като майстор, началник на отдел в леярния цех и директор на филиала в Арцевск. Бил е секретар на заводския комсомолски комитет в ЗИЛ, секретар на цехова партийна организация и заместник-секретар на партийния комитет в завода. От 1975 г. Красилников е секретар на партийния комитет в основното предприятие на обединението.

— Кажете ни, другарю Красилников, какви проблеми възникнаха пред партийната организация на ЗИЛ след създаването на производственото обединение?

— Основният проблем пред комунистите и партийните организации в обединението още с неговото създаване стана необходимостта да се утвърждава системна съвместна партийна дейност, насочена към решаването на общите задачи. Едно е да се осигурява партийното ръководство на един, макар и голям производствен колектив, а съвсем друго, когато общи производствени задачи стоят пред петнадесет предприятия, разпръснати из цялата страна.

Ние се отказахме от създаването на единна партийна организация в обединението. Основните причини за това ни становище са две: териториалната раздалеченост и значимостта на партийните организации във филиалите за живота и икономиката на градовете, в които те се намират.

Затова нашият партиен комитет насочи усилията си към **координирането на работата на партийните организации в основния завод и във филиалите,** към изработването на **единна линия в осъществяването на партийното ръководство** на производството, на социалистическото съревнование в цялото обединение и във всички негови поделения. В началото партийните комитети **само разменяха своите планове помежду си,** провеждаха **съвместни срещи** на партийно-стопанските си активи, на които се обсъждаха основни въпроси на създаването и развитието на обединението. Обаче животът ни показа необходимостта **да създадем и постоянно действуващ орган за системно координиране на партийната работа.** Като такъв именно орган от 1970 г. стана **съветът на секретарите на партий-**

Материалът е написан за сп. „Партиен живот" чрез АПН.

Digitized by Google

ните организации в основния завод и във филиалите на ЗИЛ.

— Съветът на секретарите е нова организационна форма, която изразява по-високото съвременно равнище на партийното строителство в СССР. Каква е структурата и какви задачи стоят пред съвета на секретарите на партийните организации във вашето обединение?

— В състава на нашия съвет на секретарите влизат секретарите на партийните комитети и на партийните бюра в заводите, филиали на обединението. За председател на съвета се утвърждава секретарят на партийния комитет в главното предприятие. Съставът на съвета се съгласува с местните партийни органи на териториите, където се намират филиалите, а в Москва се утвърждава от Московския градски комитет на КПСС.

Заседанията на съвета се провеждат всяко тримесечие по предварително приет план. Стараем се да ги провеждаме по същото време, когато се провеждат заседанията и на съвета на директорите, в които участвуват и партийните секретари. За обсъждане в съвета на секретарите поставяме **най-важни основни въпроси**, решаването на които изисква активното участие на всички партийни организации, на всички комунисти и на всички работници и служители в обединението.

— Трябваше ли да се направят някакви изменения в характера и методите на партийната работа след създаването на производственото обединение?

— Създаването на съвета на партийните секретари не е единствената новост в нашата работа. Освен него към партийния комитет в ЗИЛ **създадохме още три съвета:** по организационно-партийната работа; по идеологическата и по производствената. Работата на тези три съвета се ръководи от заместник-секретари на партийния комитет в нашия основен завод. Всеки от тези съвети има свои постоянно действуващи комисии и нещатни секретари, които системно проучват, анализират и направляват работата в партийните организации. Комисиите, които се ръководят от членовете на нашия заводски партиен комитет, поеха под своя контрол основните проблеми на стопанската дейност — реконструирането на цеховете и изграждането на нови, внедряването на автоматични системи на управлението на производството, както и на другите постижения на науката и техниката. Подобни комисии са създадени и във всички филиали.

— Бихте ли могли да ни посочите и някои примери на ефективна партийна работа при новите условия?

— Разбира се. Дълго време ние изоставахме в **механизацията на транспортно-складовите операции.** С товаренето, доставянето, разтоварването бяха заети твърде много хора. Това оскъпяваше продукцията и твърде много затрудняваше основните производствени процеси. През 1976 г. по инициатива на съвета на секретарите създадохме **комисия по подобряването на транспортно-складовите операции.** В помощ на комисията привлякохме и различните щабове, групи и постове на контрола, както и други активисти, които сигнализираха за забелязани слабости и оказваха действена конкретна помощ в изясняването и решаването на въпросите. В резултат от тези задружни усилия транспортно-складовите операции в обединението сега са механизирани до 92 на сто, освободи се значителна работна ръка и общо трудът на хората стана по-ефективен.

Друг характерен пример на реална и действена помощ от страна на съвета на секретарите в решаването на важни производствени въпроси е **изграждането на нов автомонтажен корпус** — един от най-крупните в света. Съветът на секретарите проведе значителна дейност по мобилизирането на силите и средствата за неговото срочно и качествено изграждане. На строителството на този корпус бяха прехвърлени едни от най-добрите комунисти, комсомолци и първенци в производството. **Съветът на секретарите стана истински боеви щаб за координиране работата на партийните комитети и на бюрата на първичните партийни организации** в основния завод и от филиалите в това трудно и много важно строителство, в контрола по правилното организиране на материално-техническото снабдяване на строителството и най-строгото спазване на сроковете. Не малко внимание отделихме и на по-доброто организиране на социалистическото съревнование на обекта. Та именно на строителството на този автомонтажен корпус се роди и **движението „За петилетката на ефективността и качеството — ентусиазмът и творчеството на младите“.**

Опитът в строителството на автомонтажния цех, в процеса на което много въпроси се решаваха с усилията на десетки колективи — проектанти и строители, конструктори и технолози — твърде много допринесе за укрепването на авторитета на съвета на партийните секретари. А и самите членове на съвета в този опит **придобихме и формирахме необходимите ни навици в ръководството и координирането на партийната работа във всички звена на производственото обединение.**

— А как партийните организации в обединението претворяват в живота решенията и препоръките на съвета на партийните секретари?

— Заводските партийни комитети и бюрата на първичните партийни организации във филиалите, като получат указанията или препоръките за подобряването на работата в предприятията и службите, незабавно изясняват въпросите за себе си и приемат свои решения, а когато това е необходимо, настояват и пред стопанските и административните ръководства и те да излязат с необходимите разпореждания и заповеди. Практиката убедително показва, че успехи се постигат само тогава, когато всички партийни организации и органи по-

Digitized by Google

следователно провеждат в живота съвместно разработените мероприятия. С оглед на това ние настойчиво се стремим **да се повишава ролята на цеховите партийни организации и отговорността на комунистите, които работят в управленческия апарат,** за развитието на цялото обединение, за оперативното решаване на производствените задачи както в основния завод, така и във филиалите. Особено внимание отделяме на **анализа на критичните бележки и предложенията,** направени на отчетно-изборните и другите партийни събрания и съвещания на производствените колективи и се стремим във връзка с тях да се приемат действени и резултатни мерки.

Заводските партийни комитети и бюрата на първичните партийни организации във филиалите, като отчитат препоръките на съвета на партийните секретари и мнението на цеховите партийни организации, постоянно контролират дейността на ръководните кадри и главните специалисти, стремят се да се повишава тяхната роля особено в решаването на въпросите на реконструкцията и новото строителство във филиалите, на техническото им превъоръжаване и съвременното им материално-техническо снабдяване...

— Как съветът на партийните секретари взаимодействува с другите обществени организации и техните ръководства в обединението?

— Съветът на секретарите на партийните организации е **действен и делови фактор за осъществяването на партийното влияние при решаването на главните проблеми на развитието на обединението.** Съвсем естествено **в тази многостранна работа активно се привличат също комсомолските и профсъюзните организации, групите за народен контрол.** Опирайки се на непосредствената помощ на съвета на секретарите на партийните организации, също така активно работят и създадените в обединението съвет на секретарите на комсомолските организации, съвет на профсъюзните председатели и съвет на председателите на групите за народен контрол. **Съветът на партийните секретари всестранно се опира на самоинициативата и самодейността на тези три съвета.** Те също координират действията на съответните органи и организации както в основното предприятие, така и във филиалите и играят твърде голяма роля в развитието на производствената и обществено-политическата активност на социалистическите труженици. Съветът на секретарите на партийните организации отделя голямо внимание на работата на профсъюзните организации, които, както и другаде в СССР, активно се занимават с организирането на социалистическото съревнование, разпространението на челен опит и решаването на жилищните и културно-битовите въпроси.

Много важно средство за непрестанното подобряване на взаимодействието с обществените организации според опита на нашия партиен комитет и на нашия съвет на секретарите на партийните организации, е не само помощта, но **и партийното ръководство и контролът на тяхната работа.** През последно време под особен контрол са: изпълнението на плановете за социално-икономическото развитие; внедряването на последната дума на науката и техниката в производството; процесът на изпълнението на основните задачи на десетата петилетка, включително и приносът на всички обществени организации в решаването на тези важни задачи на нашето съвременно развитие. Следва да отбележим още, че под контрола на партийните организации е и подборът и разпределението на кадрите. Назначаването на отговорна работа, започвайки с началник на бюро във ведущите служби, задължително се съгласува с партийния комитет и се утвърждава на следващото негово заседание.

Партийните организации насочват и координират работата на всички форми на контрол, като залягат да се повишава тяхната действеност и ефективността от работата им, всичките максимално да допринасят да се повишава дисциплината във всяко начинание и във всяко отношение, да се повишава чувството за отговорност за работата на цялото производствено обединение у всички работници и служители, особено у инженерно-техническите работници.

— Какви проблеми решава партийният комитет на ЗИЛ сега?

— Въвеждането в експлоатация на автомонтажния корпус, по-нататъшната специализация на другите цехове на главния завод ни дава възможност сега да отделяме **по-голямо внимание на ускореното развитие и специализирането на филиалите.** Това сега е главното в нашата работа. Разбира се, такава работа провеждахме и по-рано, но сега тя все повече застава в центъра на нашето внимание. У нас е станало практика на всеки етап да определяме **главното звено** в нашата дейност.

Тъй като в условията на Москва, където отсъствуват свободни трудови ресурси, нарастването на производствените мощности е много сложно и се натъква на известни затруднения, ние **взехме под особен партиен контрол въпросите на развитието на филиалите.**

Второто основно направление на нашата сегашна работа е вниманието на **непрестанното повишаване на техническата въоръженост на всички заводи в обединението.** Тъй че сега в Рязанския автоагрегатен завод е добре устроено непрекъснатото производство на ковани детайли, Мценският завод изцяло задоволява потребностите на обединението с алуминиеви отливки, Рославлският завод — с нормали. За всичко това несъмнено твърде голяма е заслугата и на нашия партиен комитет, на нашия съвет на секретарите на партийните организации, на партийните организации, както и на комунистите в обединението, отговорно работещи във всички и най-вече в решаващите производствени участъци и водещи след себе си всички работници и служители.

Digitized by Google

Не по-малко важна, както и досега, считаме системната работа по подобряването на качеството на продукцията. Така от 1971 г., когато заводът беше удостоен с държавния Знак за качество, в нашето производство са въведени повече от двеста нови усъвършенствувания. Това значително повиши възможностите и сигурността на произвежданите в обединението автомобили, а от 1976 г. тяхната товароподемност се увеличи от пет на шест тона. Всичко това осигури и несъмнено голям икономически ефект. В продължение на много години ние водихме борба да достигнем до 200 хиляди автомобила годишно. А през 1976 г. осъществихме и тази голяма наша задача и през миналата 1977 г. затвърдихме това си постижение. През деветата петилетка обемът на нашето производство се увеличи с 42 на сто. При това целият прираст на продукцията беше постигнат за сметка на повишаването на производителността на труда. Относителният дял на изделията от най-високо качество се увеличи на 70 на сто от общия обем на нашата продукция.

— Има ли в работата на партийните организации в обединението още нерешени актуални проблеми и какви са те?

— Да, има. Та животът не стои на едно място и всякога предявява нови изисквания към всеки от нас, към всяка партийна организация и всяко партийно ръководство, към всеки комунист и всеки гражданин на нашата съветска родина.

А и по-конкретно за самите нас главната ни трудност сега е в това, че градските и районните партийни комитети в онези места, където се намират филиалите на обединението, в редица случаи още твърде недостатъчно влияят на тяхната производствена дейност, не им оказват необходимата своевременна и действена помощ.

Продукцията на нашите филиали например не се включва в отчетността на икономическите райони, където те се намират, и това именно дава отражение за по-слабото внимание на някои градски и районни партийни комитети към работата на партийните организации и ръководствата в тези филиали, към препоръките и предложенията на нашия съвет на партийните секретари. Но това съвсем не означава, че ние сме лишени от подкрепата на съответните партийни ръководства, особено на по-горните от тях. Особено действена и всекидневна помощ ни оказват Московският градски комитет на КПСС и Пролетарският районен партиен комитет в Москва. За укрепването и развитието на обединението твърде много допринесе и изключително актуалното постановление на ЦК на КПСС за работата на партийните организации в производствените обединения, постоянната грижа и внимание лично на генералния секретар на Централния комитет на нашата партия другаря Л. И. Брежнев към тези проблеми. Незабравимо събитие за всички нас стана неговото посещение и вдъхновеното му изказване пред нашия заводски колектив през 1976 г., когато той с нова сила подчерта задачите за по-нататъшното укрепване и развитие на ЗИЛ. Задачата за практическото осъществяване на неговите препоръки стана и е основа на цялата наша производствена и организаторска дейност сега.

— А какви са основните задачи по десетата петилетка, които работниците и служителите в ЗИЛ начело с комунистите решават сега?

— През настоящата трета година на десетата петилетка петнадесетхилядният отряд на комунистите от ЗИЛ изяви решимостта си годишният план да бъде изпълнен предсрочно, а челните работници и пак преди всичко комунистите сред тях се задължиха да изпълнят личните си производствени планове до 7 ноември т. г., когато ще бъде отбелязана шестдесет и първата годишнина от нашия победен Октомври. Във всички предприятия на обединението съревнованието за предсрочното изпълнение на годишния план се подхвана още от първите дни на годината. Важна мобилизираща роля в това отношение изиграха решенията на Декемврийския (1977 г.) пленум на ЦК на КПСС, както и писмото на Централния комитет на КПСС и на Министерския съвет на СССР, на ВЦСПС и ЦК на ВЛКСМ за разгръщането на социалистическото съревнование за изпълнение и преизпълнение на плана за 1978 г. Развивайки благородната социалистическа надпревара помежду си, цяла редица комунисти от нашето обединение излязоха с нова смела инициатива под дръзновения призив: „Петгодишните задачи — до 110-годишнината от рождението на Владимир Илич Ленин!“ (22 април 1980 г.). Решаването на тези смели предначертания е възможно само по пътя на по-нататъшното повишаване на производителността на труда, намаляването на себестойността на продукцията и борба за строг режим на икономия, за висока планова, производствена и трудова дисциплина.

Леонид Илич Брежнев неднократно е спирал вниманието ни, че за успешното осигуряване на съвременното партийно ръководство на стопанската дейност е необходимо всички звена на Партията, всички комунисти да работят задружно, активно и целеустремено.

Що се отнася до нас, ние, комунистите, партийните организации и ръководства, нашият партиен комитет и нашият съвет на секретарите на партийните организации неотклонно се ръководим от тези указания на другаря Брежнев. Затова и сега влагаме душа и сърце, ум и сили за утвърждаването на делови и творчески стил във всички звена на нашата заводска партийна организация, на цялия ни сложен производствен колектив. Това е и най-сигурната гаранция, че зиловци и сега с чест ще осъществят високите си задължения.

Беседата водя журналистът

Владимир БАРАЕВ

Digitized by Google

ПОДОБРЯВАТ МЕТОДИТЕ НА РАБОТА

Градският комитет на БКП — Бойчиновци е един от новите комитети в Михайловградски окръг. Неговата дейност се характеризира със стремеж за системна работа за утвърждаването си като политически ръководител на цялостната дейност в градската община в духа на изискванията на решенията на Единадесетия конгрес на Партията. Подчертана е неговата насоченост да се усъвършенстват стилът и методите на работа и ръководство, похвални са усилията на неговия първи секретар Дончо Николов.

Настъпиха сериозни изменения преди всичко в планирането на дейността на ГК, в прилагането на програмно-целевия метод и проблемно-функционалния подход. Дейността на комитета се планира за един период между двете отчетно-изборни партийни конференции. В подготовката и разработването на перспективния план участват всички членове на комитета. Записаните в проектоплана проблеми и основни мероприятия за тяхното реализиране предварително се обсъждат в срещи с партийните бюра, а след това и в събрания на първичните партийни организации. При това положение се вземат всички целесъобразни предложения, направени от комунистите. Планирането на партийната работа е станало действително колективно дело, което повишава организиращата и мобилизиращата роля на плана на ГК на БКП. В перспективните планове се поставят за решение най-важните проблеми на партийната, стопанската и културната дейност на града, а за тяхното осъществяване се набелязват целенасочени конкретни мероприятия.

Усъвършенстването на планирането се отразява положително и върху деловитостта на комитета. Той провежда по едно заседание в месеца и разглежда само въпроси, които изискват партийна намеса и решение. Особено внимание се обръща на разработката на материалите, което способствува заседанията да бъдат кратки. На вниманието на комитета стоят преди всичко въпросите, свързани с осигуряване изпълнението на производствените планове на трудовите колективи, като се води упорита борба за повишаване на ефективността и качеството на продукцията. Често на заседанията на ГК се разглеждат оценки за ефективността на дейността на партийните организации, за повишаване авангардната роля на комунистите, като обикновено докладват партийните секретари. Разглеждат се проблемите, свързани с дейността на обществените и масовите организации. Всички обсъждани в заседанията на комитета въпроси са тясно свързани с обществено-политическото, икономическото и културното развитие на градската община.

Един от основните въпроси на плана е въпросът за кадрите. Като секретари на ГК работят млади комунисти с висше образование, които отделят голямо внимание на въпросите за подобряване работата с кадрите в градската община. В резултат на това в някои предприятия бяха издигнати за ръководители млади специалисти, с добри делови и политически качества. Настъпва обновление и в състава на членовете на партийните бюра и партийните секретари.

Денят на партийния секретар е превърнат в истинска школа за повишаване знанията на голяма част от кадрите по проблемите на партийното строителство, за обобщаване на партийната практика, за широка обмяна на положителния опит. Това помага на партийните секретари да работят успешно за утвърждаване на първичните партийни организации като ръководни политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи.

В работата с кадрите особено допринася утвърдената практика всеки месец да се правят срещи на комитета с ръководителите, специалистите и партийните бюра в предприятията, които се провеждат в самите предприятия. Разглеждат се предимно въпросите на реконструкцията и модернизацията на производствените мощности, внедряването на нова техника и технологии в промишлените предприятия, изпълнението на комплексната програма за повишаване на културата на обслужване от страна на търговските предприятия, здравеопазването и ГНС. Голямо внимание се отделя на проблемите на завършващите училищата младежи, за усъвършенстването на организацията и управлението на социалистическото съревнование и др.

На тези срещи не само се обсъждат отделни страни, проблеми в насоката на съответното предприятие, но се обменя и опит в работата на ръководители и специалисти, на партийните секретари. Това влияе положително за преустройството в техния подход, мислене и действия. В това отношение допринася и практиката на ГК да организира изучаването и разясняването на всички решения и материали на ЦК на БКП, на Правителството, на ОК на БКП и окръжните ръководства от партийния, стопанския и обществения актив.

Голяма помощ на кадрите оказва и добре организираната партийна информация за вътрешното усъвършенстване на своята собствена и на партийните организации дейност, за изучаване на тяхната работа и вземане своевременни мерки за издигане на по-високо равнище вътрешнопар-

Digitized by Google

тийния им живот в духа на Единадесетия конгрес на БКП и Юлския пленум на ЦК.

Още с перспективния план се решава и въпросът за повишаване ефективността на контрола и проверката на изпълнението на решенията. В него точно е указано кои ръководители — партийни и на масовите организации, по какви проблеми, кога ще се отчитат. Това им дава възможност и ги задължава да подобрят работата си, подобре да подготвят и отчета си. ГК на БКП взисква в отчетите да се отделя повече внимание на извършеното за усъвършенстване стила и методите на ръководителите в работата им с трудовите колективи за решаване проблемите на производството и социалното им развитие. На тази основа е подобрена и работата на първичните партийни организации по прилагане правото си на партиен контрол.

Градският комитет на БКП е създал добър ред в организацията на контрола и проверката на изпълнението. Решенията своевременно се изпращат на партийните организации и органите, до които се отнасят. Те се картотекират и се следи за изпълнението им.

На отчет и оценка ГК е завел работата на всички членове на комитета за изпълнението на възложените им задачи. От членовете на ГК се изисква определено време да прекарват сред трудовите колективи и първичните партийни организации, да им оказват конкретна помощ и да упражняват контрол върху тяхната дейност, да участвуват в техни заседания, събрания и други мероприятия. Периодическата оценка на работата в това отношение активизира членовете на комитета, способствува комитетът да се превръща в действително работещ колективен орган.

Системно работи комитетът и за създаването на правилни взаимоотношения с градските ръководства на обществените организации, грижи се за избирането в тях на добре подготвени комунисти и безпартийни. На свои заседания обсъжда редица техни проблеми, дава политически оценки и насоки за работата им. Редовно разглежда отчети за дейността на комунистите в масовите организации, непрекъснато повишава взискателността си в това отношение.

Работата на ГК на БКП — Бойчиновци за усъвършенстване на своя стил и методи, за утвърждаването му като политически ръководител се натъква и на някои трудности.

Предприятията на територията на Бойчиновци, на които той осигурява политическо ръководство, като консервния завод „Гаврил Генов", Макаронения цех, Търговската мелница, маслодобивното предприятие „Бетуня" се ръководят пряко от окръжни предприятия. Те не осигуряват на ГК информация за изпълнението на натуралните и качествените показатели на плана, което затруднява неговата работа да упражнява партийно ръководство, което още повече се налага, защото ръководствата са отдалечени и до известна степен откъснати от проблемите на колективите.

Няма нужната съгласуваност на окръжните предприятия с ГК на БКП по въпросите на подбора и разпределението на кадрите. По тях не всякога се взема мнението на комитета, а кадрите работят в колективите на територията на градската партийна организация и членуват в нея.

Не са изяснени пълно взаимоотношенията по тези проблеми между ГК и ръководството на АПК — Бойчиновци и главно по вземането на отношение към някои кадри, които членуват в градската партийна организация, по въпроси, свързани с осигуряването на партийно ръководство на дейността на клоновото земеделско стопанство и др.

Тези факти затрудняват дейността на комитета за решаването на такива проблеми като реконструкцията и модернизацията на производствените мощности в консервния завод „Гаврил Генов", за пълното използване на производствените фондове и техниката в земеделското стопанство. В тези случаи се понижава ролята на ГК на БКП като политически ръководител на цялостната дейност върху територията на градската община.

Димитър КРЪСТЕВ
кореспондент на сп. „Партиен живот"

ОТГОВОРНОСТТА НА ОБЩИНСКИТЕ ПАРТИЙНИ КОМИТЕТИ

Така може да се нарече срещата, която проведе в началото на април окръжният комитет на Партията в Пловдив със секретарите на общинските комитети. От една страна, тази отговорност идва от факта, че навечерието на Националната партийна конференция съвпада с разгара на селскостопанските работи за условията на Пловдивски окръг и те трябваше да се подемат с нови критерии. От друга страна, израз на доверие и същевременно на голяма отговорност е фактът, че окръжният комитет на Партията постави в тяхната номенклатура директорите и всички селскостопански ръководители и специалисти от специализираните териториални предприятия. Налице са обективни условия общинските комитети непосредствено да разработят, направляват и ръководят процесите в селското стопанство, да вземат мерки за оперативното изпълнение на задачите, да влияят за развитието на АПК.

В доклада на секретаря на ОК на БКП Иван Кузманов не се поставяха кампанийни задачи, а се даде насока за преосмисляне на действията, за търсене действително на нов подход. Пловдивски окръг на този етап осигурява 8,2 процента от сел-

Digitized by Google

скостопанската продукция на страната. В окръга е съсредоточена солидна материална база, има благоприятни климатични условия. Цялата сложност на въпроса е как да се извлече повече от основните фондове. В това отношение с постоянна актуалност е задачата, която постави миналата година на съвещанието в Ловеч другарят Тодор Живков, за получаване на повече продукция от всеки декар земя. Тук става дума за осигуряване на оптималния брой растения на единица площ, за получаването на две и повече реколти през годината. Окръжният комитет винаги е обръщал внимание, че в борбата за изпълнение на тази задача не бива да се разчита единствено на плодородните равнини, но и на използването на наклонените терени и нископродуктивни земи като изкуствени пасища.

На второ място идва въпросът за пълноценното използване на техниката. Поставен именно през пролетната кампания, той има голямо значение, защото идва да ликвидира някои все още неизживени предубеждения, че многосменното обслужване е едва ли не мероприятие, характерно за жътвата и дълбоката оран. А производствената структура на окръга е сложна, повечето от културите нямат затворен кръг на механизацията, двусменното обслужване трябва да се съчетава с двусменна работа и на кооператорите, което поражда специфични условия и изисква специфичен подход.

И на трето място ударението беше поставено върху повишаване продуктивността от животните. Голямата наситеност с технически и зеленчукови култури създава затруднения в изхранването им, но успоредно с това не се използват докрай възможностите за преработката на грубите фуражи.

Всички тия задачи бяха разгледани в доклада през призмата на изискванията за издигане ролята на субективния фактор, от позицията на неудовлетвореността от постигнатите резултати. В действителност през миналата година незапомнени природни стихии нанесоха големи поражения на селското стопанство, но те в никакъв случай не могат да послужат за прикриване на някои пропуски в икономическата, организационната и масово-политическата работа. В доклада ясно беше посочено, че дори зад високите средни показатели може да се видят пропуски, нехайство, мудност и неразбиране на задачите.

Да вземем например двусменната работа. В окръга е приета програма през тази година да премина на две смени 2813 трактора, от които до 25 март са преминали 1369 трактора. Това не е лошо, но анализът сочи интересни факти. Добрият темп се дължи на онія, които изяло са поставили техниката си на многосменно обслужване — районите на АПК — Пловдив и Асеновград. Успоредно с това работата върви по-мудно в районите на АПК — Първомай и Хисар, където се говори твърде много за преодоляване на психическите барнери сред механизаторите. Проверките обаче показват, че общинските комитети от тия райони не са преодолели барнерите в съзнанието на някои ръководни кадри и специалисти.

От години се знае, че в окръга не достига сламата, но това ли е единствената причина за лошото снабдяване на някои ферми? В с. Бенковски се засяват 19 хиляди декара ориз. Там се намира и кравефермата. Съвсем логично е партийният комитет да се интересува как ще се използват всички налични резерви, да изисква от стопанските ръководители да изпълнят указанията за оползотворяването на всичко, което ражда земята — „от корена до върха". Нищо подобно: грубият фураж беше разпилян и през зимата фермата се снабдяваше със слама и силаж от други райони на АПК.

Какво значение има масово-политическата и партийно-организационната работа при решаването на стопанските задачи сочи следният факт. Най-механизираната ферма в окръга, с най-добри условия за труд е тази в с. Ягода. Въпреки постоянните задачи обаче общинският комитет и първичните организации в това село са успели досега да привлекат на работа само петима младежи. Животновъдните обекти в района на ОПК — с. Цалапица не са реконструирани и модернизирани все още в такава степен, но там е създадено комсомолско дружество от 25 млади животновъди. Сравнението е учудващо, но не и причините. В с. Цалапица от 200 души, работещи в животновъдството, 48 са комунисти. Ето защо тук се внедряват нови форми на организацията на труда, нещо естествено е плановете да се преизпълняват. Общинският партиен комитет е успял от редица години да реализира на своя участък това, което другарят Тодор Живков заяви на Националната партийна конференция: „Комунистите са и архитекти, и инженери, и зидари на новото. Те вграждат себе си в темелите на живота . . ."

В заключение докладчикът подчерта, че ежедневната, делнична работа за изпълнението на плановете трябва да се свърже с непрекъснатото разкриване на резервите на базата на инженерните проекти. Грижата за изпълнението на обемните и качествените показатели, на валутния план (който е от особено значение в програмата на окръга) трябва да минат на ежемесечен отчет пред трудовите колективи, така както става в промишлеността.

В рамките на два часа докладът и изказванията на някои секретари на общински партийни комитети показаха умението да се напипат основните звена в задачите, да се говори конкретно и делово да се определят целта и пътят за реализирането ѝ.

Димитър ДУНКОВ
кореспондент на сп. „Партиен живот"

Digitized by Google

ГРИЖИ ЗА ИНДИВИДУАЛНАТА РАБОТА С КОМУНИСТИТЕ

Решенията на пленума на окръжния комитет на БКП в Благоевград от февруари 1978 година поставиха задача решително да се подобри индивидуалната работа с комунистите при замяната на партийните членски книжки.

В отдел „Организационен" на окръжния комитет на БКП се утвърждава практика да се обсъждат цялостно или отделни страни от дейността на партийните комитети и организации по този въпрос. През 1977 година беше проучена и на заседание на отдела бе разгледана работата на ГК на БКП — Белица и общинските партийни комитети в Струмяни и Цапарево. С това се обобщи положителният им опит и се оказа конкретна помощ за повишаване ефективността на индивидуалната работа в съответствие с новите задачи.

В помощ на партийните комитети и организации се предоставиха примерни методически указания за основните форми на индивидуалната дейност с комунистите. Към кабинета по партийно-организационната работа се изгради проблемна секция „Индивидуалната работа с комунистите", която ще изучава и обобщава положителния опит, ще оказва методическа помощ на първичните организации.

Градският комитет на БКП в Сандански и Гоце Делчев имат пленуми, посветени на индивидуалната работа с комунистите. Преди това по тези въпроси се водят разговори в партийните групи, на събрания на първичните организации, на заседания на партийните бюра и заводските комитети на БКП. Това дава възможност да се прецени досегашната работа с комунистите, да се видят конкретните дела и авторитетът на всеки партиен член.

В градската партийна организация в Белица има положителен опит за близък контакт между партийното ръководство и комунистите. Тук системно се водят лични разговори по въпросите: как се изпълняват партийните поръчения; правилно ли се обхващат правата и задълженията на комунистите; личният пример на комунистите в социалистическото съревнование; изпълнението на личните обещания; приноса на партийните членове в борбата за високо качество и висока ефективност в труда и др. На партийните събрания се разговаря: „Познаваш ли своя завод, предприятие, познаваш ли своята професия?", „Заводът е наш — стопани сме ние!", „Боец ли си или свидетел в предприятието, учреждението, където работиш?".

Ето още какви форми се използват в някои партийни комитети.

Общинският комитет на БКП в Цапарево през 1977 година системно се допитваше до комунистите преди вземане на по-важни решения. Това е помогнало да се организира допълнително засаждане от всяко семейство от 0,5 до 2 декара тютюн. Този подход допринася за създаването на вътрешно удовлетворение у комунистите от непосредственото им участие в решаването на важни стопански и политически задачи.

Общинският комитет на Партията в Струмяни въз основа на опита на КПСС умело прилага дневник на комуниста. В него поръченията се завеждат на отчет. Те се определят в съответствие с конкретните задачи, съобразно интересите и опита на партийните членове. Дневникът на комуниста съдържа: характера на поръчението; дата на възлагане; кой дава поръчението; срок на изпълнение; оценка за изпълнение на поръченията.

В партийната практика широко приложение намериха — самоотчетът, личният творчески план, оценката, индивидуалните морални стимули. По опита на КПСС популярност получава наставничеството. Тази форма се използва и при поръчителството при приемане на членове на БКП.

За нарасналия интерес към въпросите на индивидуалната работа с комунистите е показателно извършеното от партийните комитети в Мелник, Склаве, Дамяница, Струмяни, Гара Пирин, Цапарево, Игралище, Катунци, Петрово, Добринище и други. Там чрез подходящи форми — курсове за обучение на актива, деня на партийния секретар, съвещания за обмяна на положителен опит и пр., се организира изучаването на подхода, съдържанието, задачите и изискванията в приложението на основните форми на индивидуалната работа с комунистите.

Положителните процеси, с които се отличава дейността на по-голямата част от партийните организации, ще доведат до по-голямо богатство на съдържание и по-ефективни форми на индивидуалната дейност с комунистите.

Борис АНГЕЛОВ
кореспондент на сп. „Партиен живот"

Digitized by Google

ЧЛЕНЪТ НА ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ

Оценявайки голямата роля на изборните партийни органи за реализиране на партийната политика, окръжният комитет на Партията в Силистра провежда конкретна и задълбочена работа да се утвърждава ролята и мястото на неговите членове за изпълнение решенията на Централния комитет на Партията и на своите, приети на пленарни заседания.

Ръководейки се от задачите, които произтичат от конгресните решения и Програмата на Партията, на пленум бяха утвърдени основни положения за усъвършенствуване дейността на окръжния комитет.

В светлината на изискванията на XI партиен конгрес се въведе практика да се прави оценка за участието на членовете на окръжния комитет и приносът им за изпълнение на партийните решения. В приетите мероприятия са конкретизирани изискванията.

На пленарно заседание на комитета през миналата година бе направена оценка как членовете на комитета изпълняват решенията на XI партиен конгрес и Юлския пленум (1976 г.) за социално-икономическото развитие на окръга.

Утвърдените основни насоки за изпълнение конгресните решения за периода до 1980 година и перспективния план за окръга очертават главните направления в дейността на окръжната партийна организация. Вниманието е насочено преди всичко към решаването на ония проблеми, от които в най-голяма степен зависи реализирането на стратегическата задача — повишаване ефективността и качеството на производството.

В центъра на вниманието на окръжния комитет, на партийните комитети и първичните организации сега стои приложението на мултипликационния подход в развитието на окръга. Създават се условия за по-нататъшното усъвършествуване на дейността и издигане ролята на държавните, стопанските и обществените органи и организации, за повишаване на тяхната самодейност, инициатива и творчество в решаването на задачите на стопанското и културното строителство в окръга.

Непрекъснатото утвърждаване на окръжния партиен комитет като орган на колективно ръководство съвсем не понижава отговорността на всеки негов член за резултатите от партийната дейност. Положителни изменения има в състава на членовете на окръжния комитет. Чувствително нарасна броят на заетите непосредствено в материалното производство, по-голям е относителният дял на членовете с висше, полувисше и средно образование. Има и такива, които повишават своето образование по редовен и задочен път във висшите учебни заведения и в средните училища. Те работят в различни области на икономическия, социалния и политическия живот на окръга. Стремежът у всички е да бъдат в челните редици на борбата за изпълнението на задачите. Със своя личен пример те увличат след себе си и останалите трудещи се.

При решаването на големи партийни и правителствени задачи членовете на окръжния комитет на Партията, работещи в промишлеността, строителството и селското стопанство, поемат лични обещания за изпълнение и преизпълнение на годишната си производствена програма. Много от тях са инициатори на почини и обещания за предсрочно изпълнение на плана за петилетката, за постигане на по-високи резултати в изпълнение на решенията на Националната партийна конференция. Те са в авангарда на борбата за изпълнение на насрещните планове по всички показатели и с личен пример увличат и останалите. Критерии за тяхната работа е не само присъствието им на пленумите, а преди всичко тяхното участие в изпълнение на плана за социално-икономическото развитие на окръга, приносът им в трудовия колектив за мобилизиране на трудещите се. Членът на окръжния комитет Димитър Дяков — стругар в МЗ „Стомана", редовно преизпълнява трудовата си норма 180 процента. Павел Гайдаров — шлосер матричар в завод „Хром", преизпълнява личния си план и участвува активно във внедряването на редица приспособления за качествено изпитване на съдовете за херметичност с икономически ефект от 80 хил. лв., а Мария Добрева от с. Айдемир преизпълнява плана за краве мляко и е в челната колона на клуба на четирихилядниците.

За издигане ролята на членовете на окръжния комитет на Партията се прилагат по-ефективни форми и средства на работа за повишаване активността им в решаването на основните проблеми на окръга. На пленарно заседание се утвърдиха съвети, комисии, във всяка от които са включени отделни членове на комитета.

В изпълнение решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП към бюрото на окръжния комитет на Партията са изградени 10 работни групи, които участвуваха в разработването на програми по основните проблеми, поставени от пленума. В състава им освен членове на окръжния комитет бяха включени партийни, държавни, стопански и обществени ръководители, работници, специалисти. Те активно уча-

Digitized by Google

ствуваха в разработването на програмата за развитието на силистренския производствено-териториален комплекс. С тяхната помощ се направиха ценни предложения за усъвършенстване управлението и намаляване на административно-управленческия апарат, за снижаване себестойността на селскостопанската продукция, за изграждането на напоителни площи в окръга и др. За оказване конкретна помощ за изпълнението на плана за седмата петилетка и насрещните планове отделни работни групи работят непосредствено с ръководствата на дадени предприятия и клонови стопанства. Периодически те се отчитат пред пленума за извършеното.

Полезно се оказа влючването на членове и кандидат-членове на окръжния комитет в групите за проучване и разработване на материалите за пленарните заседания, за научно-практически конференции, за заседанията на бюрото и др. По този начин чувствително се повиши тяхната помощ на място, тя стана по-действена, конкретна и съдействува за отстраняване на слабостите, за усъвършенстване стила и методите на работа у кадрите.

В утвърдените мероприятия за издигане ролята и мястото на членовете на окръжния комитет на Партията е направено разпределение кой на коя първична партийна организация ще оказва помощ. Това дава възможност да се вниква по-задълбочено в работата на организациите. Тези другари по-системно участвуват в подготовката и провеждането на заседанията на партийните бюра и на събранията на първичните партийни организации и при провеждането на други мероприятия. Те оказват ценна помощ на бюрата и на секретарите при подготовката и провеждането на годишните отчетни събрания.

В окръжния комитет на Партията се картотекират критичните бележки и предложенията, отправени на партийни събрания от комунистите. В зависимост от това какъв проблем засягат, те се дават на съответните отдели, за да осигурят контрол за тяхното реализиране и в подходяща форма да информират бюрото за изпълнението им. Състоянието на първичните партийни организации, тяхната боеспособност и авторитет се считат като един от критериите за активността на членовете на окръжния комитет.

Непосредствено след пленумите на Централния комитет на Партията или след публикуването на важни партийни и правителствени документи членовете на окръжния комитет се включват в активна разяснителна работа и пряко участвуват в организацията на изпълнението им от партийните комитети, първичните партийни организации и трудовите колективи. На много места градските и заводските партийни комитети след договаряне включват членовете и кандидат-членовете на окръжния комитет на Партията в мероприятията, които те провеждат, канят ги на тържествени събрания, срещи, посещения и делегации, при връчването на награди в колективите и други.

Използват се подходящи форми и за отчитане дейността на членовете и кандидат-членовете на окръжния комитет на Партията. Утвърждава се практиката на пленарни заседания те да правят отчети за изпълнение на възложените им поръчения, изнасят доклади по отделни въпроси. През последните години те докладват как изпълняват решенията на комитета, на отчетната конференция и пр. Миналата година по решение на пленума всеки негов член информира комунистите в съответната първична партийна организация, където той членува, как изпълнява партийното си поръчение и възложената му обществена и служебна работа. По такъв начин комунистите, избрани в окръжния комитет на Партията, чувствуват постоянно контрола за изпълнение на задачите, повишава се тяхната отговорност за общото състояние на работата.

За членовете на окръжния комитет на Партията се полагат системни грижи за повишаване на тяхната компетентност, образование и квалификация. Те участвуват в семинари, школи, теоретични конференции и други форми на обучение, които бюрото организира с тях, участвуват и в окръжни съвещания и други мероприятия, на които се разясняват партийни и правителствени решения, обсъждат се планове за социално-икономическото развитие на окръга, актуални проблеми на международното положение и др. Това им помага да са добре информирани, да са в курса на делата в окръга и страната.

Едновременно с постигнатото предстои да се работи още много за по-нататъшното издигане ролята на окръжния комитет на Партията за изпълнението на задачите, поставени от XI партиен конгрес, Юлския пленум на ЦК и Националната партийна конференция. Особено е нужна по-конкретна работа с онези членове, които не участвуват активно в живота и дейността на комитета, на първичните партийни организации.

Алекси КУДИНОВ
кореспондент на сл. „Партиен живот"

Digitized by Google

РЪКОВОДНО ПОЛИТИЧЕСКО ЯДРО И ПЪРВООБРАЗ

ПАРТИЙНИТЕ ГРУПИ В КВАРТАЛА

Ръководейки се от указанията на ЦК на БКП за работата на партийните групи, ясно и конкретно отчитайки условията за тяхната дейност, втора първична партийна организация при VII квартал „Мизия" — Плевен години наред се стреми да оказва ръководно въздействие за по-нататъшното укрепване и издигане ролята на Отечествения фронт и главно на неговите низови организации и домсъветите. Особено внимание в това отношение се отделя на партийните групи, изградени на тяхна територия

На партийно събрание още в началото на 1975 г. бяха приети мероприятия за подобряване работата на партийните групи. Тяхното внимание се насочи преди всичко към низовите организации на Отечествения фронт и най-вече към техните ръководства, с които поддържат най-близка връзка. В изпълнение на тези мероприятия, с изключение на три низови организации от общо осемнадесет, на територията на всяка от тях бяха изградени партийни групи. На всеки отговорник на партийна група бе даден дневник, в който отразява дейността на групата. Една от главните задачи, която бе поставена на всяка партийна група, бе да помогне на ръководството на низовата организация на Отечествения фронт да провежда най-малко по едно събрание на всяко тримесечие по най-актуалните въпроси, които вълнуват нейните членове.

Първичната партийна организация и нейното бюро дадоха такава насока на партийните групи, като се ръководеха от положението, че е занемарена работата на по-голямата част от низовите организации, някои от които години наред не са провеждали събрания, а други — само при отчетно-изборни кампании. Дейността на ръководствата на тези низови организации на Отечествения фронт се състоеше главно в събирането на членски внос. Това бе единствената им връзка с членската маса. В същото време на територията на организацията съществуваха редица проблеми, които без намесата на населението, организирано в квартала главно в Отечествения фронт, не могат да намерят цялостно разрешение.

В изпълнение решенията на партийното събрание да се оказва помощ на партийните групи се проведе съвещание с техните отговорници, като бе споделен опитът на партийната група на територията на низовата организация на Отечествения фронт при шестнадесететажния блок „Белмекен" с отговорник на групата Иван Иванов. Особено ценен бе нейният опит по съвместната ѝ работа с ръководството на низовата организация и домсъвета за създаване на ред и нормален живот в този нов блок, за подравняване, хигиенизиране и благоустрояване на района му. В това отношение имаше какво да научат отговорниците на партийните групи в останалите десет шестнадесететажни блока в района на първичната партийна организация. От изпълнението на решенията настъпиха подобрения в работата на низовите организации. Най-добра помощ на низовата отечественофронтовска организация с председател Лиза Тончева оказа партийната група на Иван Тончев. Тя осигури най-добра нагледна агитация по време на националните

Digitized by Google

празници, излети с членовете на организацията до националния парк „Чернелка“, участие в откриване паметника на руските богатири в с. Бохот. Разгледани бяха колективно книгите на Чингис Айтматов и на Атанас Наковски, с когото членовете на организацията се срещнаха в Дома на книгата в Плевен. Срещи бяха проведени и с писателите Дончо Цончев, Климент Цачев и др. Посетени бяха филмите „Най-добрият човек, когото познавам“, операта „Риголето“ и др. В клуба на първичната партийна организация бе проведено събрание на низовата организация на Отечествения фронт: „Отношението към брака и любовта“ и „Битовите услуги“. Определени бяха нови образцови домове и друга най-разнообразна дейност.

Добра помощ беше оказана на низовата организация на Отечествения фронт и от партийната група на Тодорка Костова, Милка Ботева и др.

В оценката на партийното бюро за работата на партийните групи се изтъкнаха както положителните, така и отрицателните страни в дейността както на първичната организация и нейното бюро, така и на партийните групи. След задълбочените разисквания, в които взеха участие голямата част от отговорниците на партийните групи и други партийни членове, се приеха решения.

Оценката за работата на партийните групи залегна и в доклада на първичната партийна организация, изнесен на отчетно-изборното ѝ събрание, и стана основа за обмяна на опит. Достатъчно е да се отбележи, че с помощта на партийната група на Иван Тончев, която не отстъпи челното място и следващата година, низовата организация, на чиято територия е изградена, проведе четири събрания и осигури 663 посещения на отечественофронтовски членове на театри, кина, опери, срещи с писатели. Разгледани бяха Тезисите на XI конгрес на БКП с 26 души, проведена бе среща на участъковия лекар със 180 души, среща със съветника и много други. С активната помощ на партийната група на Милка Ботева низовата организация проведе три жилищни конференции, събрание за родилната помощ, хигиенизиране на района и др. Добра помощ на низовите организации осигуриха и отговорниците на партийни групи Иван Сахатчиев, Иван Иванов, Кръстьо Митев и др.

Като взе предвид положителните и отрицателните страни в работата на бюрото и партийните групи за укрепване на Отечествения фронт, първичната организация даде още по-определена насока на тяхната работа. На мястото на съществуващия квартален комитет на Отечествения фронт бяха изградени два районни комитета, които в процеса на работата значително укрепнаха. Партийното бюро и организацията изслушаха три пъти информация за тяхната работа. Констатирано бе, че помощта е значително по-добра. По предложение на отговорника за партийната група при единия от двата отечественофронтовски райони партийното бюро, а по-късно и партийната организация се занимаваха с въпроса за възможността да се обяви социалистическо съревнование между партийните групи, между районните комитети, между отечественофронтовските организации в чест на 60-годишнината на Великата октомврийска социалистическа революция и 100-годишнината от Плевенската епопея. Предложението беше прието след обстойни разисквания. Приеха се показатели за неговото водене и отчитане по тримесечия и за годината, определиха се моралните и материалните стимули. Партийната организация след отчитане на съревнованието за годината от съответната комисия реши да се организира екскурзия с първенците до връх Бузлуджа и други исторически места в страната, а за индивидуалните първенци да се купят и раздадат книги. Показателите за воденето на социалистическото съревнование между низовите организации на Отечествения фронт се свеждаха до следните точки: брой на за-

Digitized by Google

седанията на ръководствата; брой на събранията, брой на събранията на съветниците; брой на посетилите ги избиратели; брой на проведените седенки, жилищни конференции и др. сбирки; брой на членовете на низовите организации, посетили организирано кина, театри, опери, концерти, срещи с писатели, обсъждане на книги, общоградски, районни, общоквартални събрания и др.; срочно събиране на членския внос; брой на човекодните, дадени от членовете на Отечествения фронт за почистване, хигиенизиране, озеленяване и благоустрояване на района на низовата организация. При отчитане на показателите за дейността на партийните групи и районните комитети се взема предвид и работата на низовите организации на Отечествения фронт, на които са били длъжни да оказват помощ. За отчитането на съревнованието се определиха точки към всеки показател.

Опитът, натрупан от партийното бюро и организация, в работата на партийните групи и районните комитети по оказване помощ на низовите организации на Отечествения фронт даде възможност да се издигне тяхното равнище и най-вече на тези в III район. Затова особено помогна добре изградената организация на социалистическото съревнование, широката гласност и редовният отчет на резултатите. Получи се така, че съревнованието, което изискваше масовост в посещенията на събранията, се прие от партийния и безпартийния актив, от многобройните членове на Отечествения фронт, допринесе успоредно с това да се разгледат и най-актуалните задачи, които стоят пред низовите организации. При други случаи заангажирането на толкова много хора ставаше при големи изборни кампании и с по-големи усилия, а сега всичко това ставаше по желание на актива и членовете на Отечествения фронт благодарение на обявяването и разгарянето на социалистическото съревнование в името на отделни задачи, а не като самоцел. Още на откритото събрание на първичната партийна организация се почувствува желанието на партийните членове да се включат в съревнованието. Партийната група на Кръстьо Митев обяви съревнование на останалите групи, а членът на ръководството на низовата организация на Отечествения фронт Лиза Тончева на останалите низови организации, председателят на III отечественофронтовски район Бужев на IV район. Присъствуващите партийни групи и председатели на низови организации приеха съревнованието.

Съвсем правилно първичната организация и нейното бюро насочиха вниманието на партийните групи и районните комитети на Отечествения фронт да оказват помощ на низовите организации да вземат мерки за разгаряне на съревнованието, като го свързват с празниците на жената през I тримесечие т. г. — Деня на родилката и 8-ми март. Те отчитаха голямата роля на жените в низовите организации. Не само това. Те знаеха, че да се раздвижат тези организации не е лека работа и затова осигуряваха присъствието на събранията на партийните групи и на низовите организации членове на партийното бюро, които следяха и внимателно направляваха работата. Особено добре вървеше тя в III район, където новосформираният РК проявяваше активна дейност. Партийните групи в този район съвместно с ръководствата на низовите организации проведоха събрания в пълен състав, където се разгледаха и приеха не само показателите за водене на социалистическото съревнование, но се определиха и датите за провеждане на събранията на низовите организации. Предвиждаше се да се изнесат художествени програми с помощта на училищата, да се раздадат подаръци на жените, да се изяснят и мероприятията за почистване, хигиенизиране, благоустрояване, озеленяване районите на низовите организации на Отечествения фронт. Събранията на партийните групи с ръководствата на низовите организации и домсъветите разгледаха обстойно и задълбочено тези въпроси и изиграха голяма роля за осигуря-

Digitized by Google

ване на масово участие на членовете на Отечествения фронт в тези мероприятия.

В резултат на добрата подготовка всички събрания на низовите организации в III район бяха проведени до 8 март. В навечерието на 8 март се проведе и обща седянка в партийния клуб, на която присъствуваха повече от сто члена на Отечествения фронт. Някои партийни групи и ръководства на низови организации проявиха по-голямо творчество в работата и получиха по-добри резултати. Така например низовата организация на Петруша Христова и отговорник на партийната група Иван Тончев разпродадоха преди събранието билети за разиграване на томбола, поканиха театралния състав на Отечествения фронт от 8-ми квартал на града, закупиха подаръци за всеки член от организацията, привлякоха и пионери със собствена художествена програма. Тези мероприятия разнообразиха събранието и присъствуващите над 150 членове останаха с хубави впечатления. Много добре се проведе и събранието на низовата организация с председател Софийка Желязкова и отговорник на партийната група Виолета Ангелова. То беше масово посетено. Към постоянната нагледна агитация на просторния партиен клуб беше прибавена и нова такава — табло за 8-ми март, разнообразни женски носии — пещимали, престилки и др., окачени на стените. Хората седяха на столовете с чувство на удовлетворение от посрещането и зачитането. След приемането на показателите за съревнованието и плана за хигиенизиране, озеленяване и благоустрояване на района те с голямо внимание изслушаха художествената програма, изнесена от пионери и самодейци на организацията, и особено разказа за жената от учителя Никола Булев. В същия дух се проведоха събранията и в останалите организации на III район. Присъствието на пионери и деца на тези събрания, изнасяните от тях програми внесоха свежест и красота, увлякоха и удовлетвориха възрастните.

Пред партийните групи, ръководствата на низовите организации на Отечествения фронт и домсъветите от години наред стоеше открит въпросът за активното участие на комунистите от другите първични партийни организации на града, живеещи на територията на кварталната първичната партийна организация. Те трудно се включваха в работата на Отечествения фронт, с което не даваха пример и на безпартийните, а те са преобладаващата част от членовете му. Трябваше да се преодолее тази слабост, да се преодолее схващането, че Отечественият фронт едва ли не е само за пенсионерите, без да се разбира добре, че тя е единствената организация по местоживеене и без нея не могат да се решат много проблеми, които засягат всички живеещи в квартала. Окръжният и градският комитет на Партията не останаха безразлични към този важен проблем. Взе се решение във връзка с отпразнуването на 60-годишнината на Великата октомврийска социалистическа революция и 100-годишнината от освобождението на гр. Плевен да се изградят временни партийни групи от комунистите, които членуват в съответните учреждения, предприятия и пр. При изграждането на партийните групи в района на нашата партийна организация се оказа, че има повече от 300 партийни членове. Ако те се включат в работата на Отечествения фронт, биха издигнали равнището на неговата дейност твърде много. Затова говори фактът, че към всяка низова организация има от 15 до 30 и повече комунисти. Първи събрания на временните партийни групи с участието на членове на партийното бюро, на които бяха избрани техните отговорници, преминаха много добре. На тях беше поставена задачата комунистите да участвуват в общоградския трудоден на 20 март за почистване, хигиенизиране и озеленяване на районите на организациите на Отечествения фронт.

Проведеният трудоден в района на първичната организация беше

Digitized by Google

проверка и още едно потвърждение как при добра подготовка и разгаряне на социалистическото съревнование комунистите могат с личния си пример да увлекат безпартийните в изпълнение на задачите, поставени от Партията. За тази цел беше обходен всеки дом, всяка улица и площад и бяха взети съответни мерки за осигуряване участието на хората, на инструменти, превозни средства. Резултатите са много добри.

Първичната партийна организация на открито партийно събрание изслуша председателите на РК за резултатите от воденото социалистическо съревнование. Оказа се, че III район с помощта на партийната група по-добре е включил активно низовите организации в съревнованието и има по-добри постижения. Той е обявил съревнование и на останалите 33 РК от града и се бори за неговото спечелване. Същият районен комитет изработи табло за отчитане съревнованието и го постави на видно място в клуба на първичната организация.

Съгласно решението на първичната партийна организация в началото на 1978 г. беше отчетено воденото през 1977 г. социалистическо съревнование и излъчени колективните и индивидуалните първенци и бяха раздадени парични награди и прочитни книги. По-късно ще бъдат изпратени с автобус на екскурзия на връх Бузлуджа, за да разгледат мемориалния паметник. Първичната партийна организация и активът на Отечествения фронт приеха решение да продължи социалистическото съревнование и през настоящата година по същите показатели.

На многобройните събрания и срещи, провеждани в партийния клуб, блоковите клубове и частни жилища се поставяха много въпроси от благоустройствен, снабдителски, хигиенен характер и особено за спазване на необходимия ред и осигуряване спокойствието на гражданите. Тези въпроси се отнасяха към първичната организация и районните комитети на Отечествения фронт, а онези, които не бяха в тяхна компетенция, се отправяха до съответните по-вишестоящи органи, а други към комисията за народен контрол. Част от въпросите се адресираха до новоизградения Център за възпитание по местоживеене.

Изводите от опита на нашата първична организация и партийната група в помощ на Отечествения фронт могат да се сведат до следното:

— Изграждането на партийни групи от членовете на кварталната първична партийна организация да става на територията на низовите организации на Отечествения фронт и тяхната основна задача да бъде да работят за тяхното и на домсъветите укрепване.

— Без участието на комунистите от другите първични организации, но живеят в квартала, не може да се даде пълнокръвен живот на низовите организации. Ето защо опитът за изграждане на временни партийни групи при всяка от тях е положителен за активизирането на всички комунисти и за увличане на безпартийните в работата на Отечествения фронт и за преодоляване на неговото подценяване. Това помага и за осигуряване на по-редовен организационен живот на низовите организации.

— Оказва се, че социалистическото съревнование може да се води с успех и в сферата на обществените организации, стига да има ентусиазирани комунисти и безпартийни активисти, които да работят с желание в тази насока.

— Подобряването на работата на Отечествения фронт може да стане при постоянно и задълбочено партийно ръководство.

Такъв е скромният опит на II първична партийна организация при VII квартал „Мизия“ — Плевен в работата на партийните групи.

Илия ПАНКОВ

Digitized by Google

ДЕЙСТВЕНИ ПАРТИЙНИ ЗВЕНА

Преди две години с решение на бюрото на ГК на БКП на територията на град Варна бяха изградени над 640 партийни групи извън състава на кварталните партийни организации. Целта бе с тяхна помощ и съдействие да се повиши ефективността на партийното ръководство по местоживеене, да стане то по-конкретно и оперативно, да се доближи непосредствено до всекидневните потребности на населението.

Как беше организирана тяхната дейност и какви са досегашните практически резултати от нея?

През изтеклия период тези важни партийни звена, в които са обхванати близо 80 на сто от комунистите, заети в материалното производство, обслужването, учрежденията и учебните заведения, потвърдиха на дело правото си на съществуване и необходимостта от по-нататъшното им укрепване. Без да подменят кварталните партийни организации, те допринесоха много за тяхното активизиране, за подобряване на организаторската и политико-възпитателната работа на Отечествения фронт, за засилване участието на всички комунисти и трудещи се в провежданите по квартали и райони мероприятия. Особено полезна и резултатна беше изявата на партийните групи по време на изборите през 1976 г. и на ежегодните пролетно-есенни кампании за благоустрояването, озеленяването и хигиенизирането на града. От тях бяха попълнени с опитни и добре подготвени кадри съставите на кварталните партийни бюра, ръководствата на отечественофронтовските организации, ДОТ, СБА, читалищата, центровете за възпитателна работа и други местни обществени органи.

Мнозинството квартални партийни организации оказват близка помощ на партийните групи, възлагат задачи и поръчения на включените в тях комунисти, периодично провеждат срещи и съвещания с отговорниците на партийните групи в съответствие с указанията на ГК на БКП. На много места от техния състав се привличат изявени обществени дейци и ръководни кадри за лектори, докладчици, пропагандисти, агитатори, които умело разясняват партийната политика сред населението. С помощта и съдействието на партийните групи се осъществяват интересни и съдържателни културно-масови мероприятия, организират се излети, екскурзии, чествувания на забележителни годишнини и национални празници. Периодично се провеждат общоградски и местни трудови дни за почистване и благоустрояване, за събиране на вторични суровини. Съвместната работа на партийните групи с кварталните партийни и отечественофронтовски организации оказва положително влияние за класово-партийното, патриотичното и интернационалното възпитание на трудещите се, допринася да се формира благоприятен микроклимат по местоживеене, да се утвърждава социалистическият начин на живот. Активизира се участието на населението в обществено-политическите мероприятия и материалното производство.

Опитът показва, че най-резултатна е работата на онези партийни групи, над които бюрата на кварталните партийни организации осъществяват конкретно и действено ръководство, следят за изпълнението на поставените им задачи. Положителен е примерът в тази насока на първа, пета и други организации от район „Аспарухово". В техните оперативни планове са включени и мероприятия, които партийните бюра предвиждат да проведат съвместно с партийните групи. Задачите се поставят чрез отговорниците на партийните групи на разширени съвещания, в които участвуват и председателите на низовите организации на Отечествения фронт. Между тях е създадено тясно взаимодействие и то непрекъснато се подобрява. В резултат на това чувствително се активизира дейността на кварталната партийна и отечественофронтовска организация, нарасна приносът на комунистите от партийните групи в решаването на най-важните социалноикономически проблеми на района.

Добре е организирана съвместната работа на първичната партийна организация в квартал „Владиславово" и изградените извън нейния състав 13 партийни групи. Партийното бюро поддържа постоянна връзка и провежда инструктажи с отговорниците на партийните групи, осигурява редовното им присъствие на всички срещи с актива, с народните съветници, с ръководни дейци на ГК на БКП и изпълнителния комитет на ГНС. Партийните групи извършват конкретна политическа и организаторска работа по благоустрояването и хигиенизирането на квартала, по културно-масовата дейност с населението, по изграждането и укрепването на низовите организации на Отечествения фронт.

Умение и находчивост в работата си с партийните групи проявяват и други партийни организации. Партийното бюро в квартал „В Левски" — IV например периодично обсъжда конкретни въпроси из дейността на групите, което се отразява положително върху организационния им живот. Правилно бюрото търси помощта и съдействието на партийните групи само при провеждането на по-масови и отговорни

Digitized by Google

общоквартални мероприятия, като отчита производствената и обществената заетост на комунистите по месторабота. С отговорниците на партийните групи и техните заместници бюрото работи индивидуално, по своя преценка ги привлича да участвуват в заседанията му, води на постоянен отчет както самите тях, така и целия състав на всяка отделна група.

Характерно за подхода на партийното бюро в кв. „М. Иванов" — III е, че лично партийният секретар периодично събира отговорници на партийните групи. На тези срещи се прави задълбочен преглед на извършената от групите работа и им се поставят нови задачи. Утвърждава се като традиция членуващите в тях комунисти да вземат дейно участие в откритите партийни събрания и други общоквартални мероприятия.

Положителни примери в това отношение могат да се посочат и в кварталите „Янко Михайлов", „Чайка", „Д. Кондов", „Васил Левски", „Хр. Ботев", „Тодор Страшимиров", „Георги Петлешев" и много други. Те показват, че освен правилното и компетентно ръководство на изградените извън състава им партийни групи постигнатите добри резултати се дължат до голяма степен на сполучливия подбор на отговорниците на партийни групи, на тяхната деловитост, инициативност и организаторски качества. Много от тях са изтъкнати работници, ръководители на низови производствени звена, военнослужещи, но това не им пречи с висока съзнателност и чувство за отговорност да изпълняват възложените им задачи. С авторитет и обществено уважение се ползват например военнослужещите Бранко Бранков, Георги Михайлов, Неделчо Пенчев, Киро Киров, служителят в ОНС Васил Кунев, майсторът в текстилния комбинат „Първи май" Кирил Чернев и др. Оглавяваните от тях партийни групи вземат дейно участие в обществено-политическия живот по местоживеене, успешно организират населението за осъществяване на партийните решения.

Голяма част от кварталните партийни организации полагат системни грижи да ангажират комунистите от предприятията и учрежденията с обществено значими задачи. В жилищните комплекси „Владиславово" и „Г. Петлешев" 50 на сто от членовете на партийните бюра и над 90 на сто от партийните секретари и председателите на кварталните комитети и низовите организации на Отечествения фронт са комунисти, пряко заети в материалното производство, обслужващата сфера, здравните и учебните заведения. В кварталите „Хр. Ботев" — II и „Т. Страшимиров" — II почти всички лектори и агитатори, които досега са използвани в пропагандната и политико-разяснителната работа, са предимно от състава на партийните групи. На много места в ръководствата на ДОТ, другарските съдилища, домсъветите, комисиите за народен контрол са привлечени отговорни дейци от предприятията. Очевидна е истината, че когато се проявява инициатива и творчество, индивидуален подход, умение правилно да се оценяват възможностите на хората, мнозинството от комунистите могат успешно да осъществяват авангардна роля не само по месторабота, но и по местоживеене, без да чувствуват като бреме обществените си ангажименти в квартала.

Какви по-съществени недостатъци се допускат?

Досегашният опит сочи, че някои квартални партийни организации не работят действено и компетентно с партийните групи, не контактуват системно с техните отговорници, не ги насочват редовно какво трябва да вършат. Малко се прави за разнообразяване и обогатяване на дейността им. Не винаги се използват разумно и пълноценно възможностите на партийните групи за решаване на най-важните социално-икономически, идейно-възпитателни, културни и други задачи по местоживеене, за спазването и поддържането на обществения ред, за борба с отрицателните прояви и явления. В повечето случаи от тях се търси помощ и съдействие главно при провеждането на трудови акции. Някои партийни групи са големи по състав, което затруднява както ръководството, така и организацията на работата им.

Отрицателно се отразява и обстоятелството, че някои партийни комитети и организации от предприятията и учрежденията не винаги проявяват заинтересованост към дейността на комунистите по местоживеене, значителна част от които все още стоят настрана от обществено-политическия живот в кварталите.

Градският комитет на Партията следи и помага отблизо на партийните групи, изисква от кварталните партийни организации непрекъснато да подобряват ръководството им и активно да взаимодействуват с тях. По негова инициатива в началото на април т. г. беше проведено съвещание с партийните секретари в кварталите, заместник-секретарите на заводските партийни комитети и отговорниците на партийните групи. На тази среща бе направена критична оценка на извършената досега работа, споделен бе положителен опит, поставиха се нови задачи. Най-активните секретари и отговорници на партийни групи бяха отличени с награди. Без съмнение поуките от това съвещание, направените от него ценни препоръки и набелязаните мерки ще допринесат още повече да се засилва ролята и влиянието на партийните групи извън състава на кварталните партийни организации, да се повишава ефективността на партийното ръководство по местоживеене.

Христо РАЙЧЕВ
кореспондент на сп. „Партиен живот"

Digitized by Google

ВЯРНОСТ

Пролетта дойде хладна и дъждовита. На полето работата изведнъж се натрупа и хората едва смогват да се справят. В такова време и дните някак не достигат. А колю е той, един ден, за секретар на общински партиен комитет като Гено Петров Христов от ловешкото село Баховица. Докато отиде до животновъдите в кравекомплекса, докато обходи механизаторите на кра и размени по някоя дума с тях и току-виж се мръкнало. А има толкова задачи, които чакат своето решение. Затова така често нощта се превръща в ден.

И тази вечер прозорецът на партийния комитет остана до късно да свети. Трябваше да се обмислят мерките за разясняване и изпълнение на проблемите, поставени от Националната партийна конференция, да се огледа още веднъж всичко около организацията на работата в полето. Нужни бяха грижи за есенниците, машини за завършване сеитбата на пролетните култури. А и за заленчуковата градина бяха нужни още хора.

Когато си тръгна, селото беше притихнало. Само пролетният повей галеше обсипаните с цвят фиданки. Беше късно, много късно, но не чувствуваше умора. Беше му ведро и приятно. Стъпките му заглъхнаха нагоре по улицата...

●

Чорбаджията „претегли" критически дребното и свито тринайсет-четиринайсетгодишно момче и с иронична усмивка започна разговор с него:

— Значи дърводелец искаш да станеш. Труден е този занаят, момче. За него не се иска само майсторлък, а и сърце. Дето се вика, по миризмата на талпите трябва да разбираш коя за какво приляга. Вие, баховчаните, все на бунтарлък го избивате, затуй, където стъпяш, земята ще разгръщаш. Слушаш ли ме, ще станеш майстор, вземат ли да ти светят очите, ще ти духа кон на врата. Тъй да знаеш. Ха сега пренеси тези дъски под сушината.

Кратко беше назиданието, но много дълги се оказаха дните за чирачето. Денем носеше дъски, метеше работилницата и изхвърляше купчините от талаш и стърготини, а вечер до късно помагаше в кръчмата на чорбаджията. Когато си лягаше в полунощ, очите го смъдяха от винените пари и тютюневия дим. По-приятно му беше, когато го изпращаха да копае и пръска лозето. Там, на къра, се чувствуваше по-спокоен и свободен. От тъмно до тъмно превиваше кръст малкият Гено, и то срещу какво? Слугуваше за един кат дрехи и за някоя и друга пара на годината. И когато чорбаджията му плащаше, все гледаше да му отбие нещо. Мълчеше си, че то рита ли се с бос крак срещу ръжена. Пък и нямаше кой да защити бедния сирак.

Кой е прокопсал някога от чираклъка, та и той. Веднъж захвърли чуковете на майстора и напусна. През 1942 година се хвана да работи в самолетната фабрика. Там попе беше в своя среда. Включи се в кръжок на РМС, след това го приеха в организацията. Съселянинът му Иван Влахов го посвети в тайните на нелегалната борба. И понесло в себе си искрата на голямата истина, свитото до вчера момче изведнъж възмъжа, отърси снага и в очите му се разпалиха живите въгленчета на

Digitized by Google

дръзновението. Стана това, от което преди години се плашеше чорбаджията му.

Истинското закаляване стана по-късно. През септември 1943 година стана провал. Арестуваха и него. Изправиха го пред полицейския агент Бончо Цвятков. С немигащите си животински очи той огледа набития момък и лицето му се разкриви от престорена усмивка:

— И ти ли си тука? Не може да бъде, ти си толкова млад. Получила се е някаква грешка с тебе. Кажи ми какво знаеш и си върви. Не си за тук. Или може би са те заблудили, а?

Гласът на агента ту ласкав и мек като кадифе, ту рязък и груб караше Гено Петров да бъде нащрек. Мълчеше или отричаше всичко. Разбрал, че насреща си има човек с твърд характер, агентът се помъчи да го сломи с бой и с електрически ток, но не успя.

Пуснаха го по недоказаност, без да подозират, че само след една година осемнайсетгодишният младеж с пушка в ръка ще участвува в установяването на народната власт в родното си село Баховица.

●

Още твърде млади Гено Петров и другарите му трябваше да се занимават с трудни и важни дела. Нямаше достатъчно опит, липсваха достатъчно знания, нямаше хляб, но дръзновението превъзмогваше всичко. Много скоро той стана председател на РМС, на комитета на демократичната младеж. Организираше бригади в помощ на бедните си съселяни, подготвяше агитки, митинги. Трябваше да се разобличава опозицията. С какво можеше да се измери тогавашната всеотдайност на осемнайсетгодишните?

Едва 26-годишен Гено бе избран за председател на кооперативното стопанство. Нужни бяха огромни усилия, за да се превъзмогнат трудностите, необходима беше голяма вяра в бъдещето, за да се убедят хората в делото на Партията. На полето снурите бяха отдавна премахнати, но снурите в душите на някои от хората останаха. В тях често се препъваха и най-хубавите инициативи. Трябваше да разяснява, да убеждава търпеливо, да отваря очите на заблудените, да им посочва правилния път. Хората бяха добри и работливи, но миналото ги беше научило да се отнасят с недоверие към много неща. Към тези, които наистина не разбираха, беше необходим един подход, към злостните врагове — друг.

Един летен ден на 1952 година в центъра на селото спря първият съветски комбайн. Скоро наоколо се струпаха много хора. Дотогава такава машина не бяха виждали. Едни с радостно вълнение опипваха комбайна, други скептично цъкаха с език. Имаше и такива, които направо отричаха ползата от него:

— Не, няма да ни върши работа! Зърното ще мирише на нафта, а брашното от него няма да е хубаво за хляб. Ние ще си жънем на ръка. Така е било, така и ще бъде.

На митинга Гено дава заслуженото на неверниците и говори с въодушевление за голямата помощ на Съветския съюз.

Сложните задачи предявяват и по-големи изисквания към кадрите. Нужни са вече и повече знания. През 1953 и 1954 години той завършва школата за ръководни кадри на ТКЗС. По-късно е изпратен да завърши едногодишната партийна школа в София. След като се завръща през 1959 година, е избран за секретар на общинския партиен комитет.

Вече деветнайсет години Гено Петров Христов оглавява комитета. Деветнайсет години на подвиг и всеотдайност, на вярност към делото на Партията. Това са години на мъжествен труд. Имало е много дни на радост от постигнатото, но е имало и дни на трудности и неосъществени задачи. В такива минути прозорецът на партийния комитет до късно е светил, а помощта на комунистите е показвала най-верния и правилен път на възхода.

Понякога е много трудно да отсееш дребните неща и да насочиш силите за решаването на главните задачи, но дългогодишният опит на Гено му помага в такива моменти. Много важно е също така добре да познаваш силите и възможностите на кадрите, на комунистите от първичните партийни организации и да се вслушваш в препоръките и предложенията им. Той много добре съчетава партийно-политическата работа с изпълнението на стопанските задачи. Умело използва в масово-разяснителната дейност стопанските и административните дейци, активите на първичните организации. По този повод обича често да казва: „Цялата ни дейност трябва да бие в една цел — изпълнението на партийните задачи, социално-икономическото развитие на общината!" И в реализирането на тези задачи, в постигането на тази цел няма парадност, липсват високопарни изрази и декларации. Има само системен и упорит труд, правилно съчетаване опита, умението и знанията на специалистите, на всички кадри с решаването на стопанските проблеми.

Този стил на работа и ръководство действително води до положителни резултати. През шестата петилетка клоновото стопанство преизпълни своите планове. За всеотдайния му труд, за неговия принос в получаването на повече продукция от животновъдството и растениевъдството секретарят на общинския партиен комитет бе награден с ордена „Червено знаме на труда". Благодарение на партийното ръководство добре се изпълняват показателите от плана на стопанството и за двете години на седмата петилетка.

●

Колко бързо минават годините. Всяка една от тях има своите жалони, които чертаят възходящия път на развитие. Раз-

Digitized by Google

витието на човешката личност в нашето общество и на обществото като цяло. Такива жалони и за общинската партийна организация в Баховица, и за нейния дългогодишен секретар са конгресите на Партията и пленумите на Централния комитет. Такъв ориентир през 1978 година ще остане Националната партийна конференция, която повишава изискванията, поставя на качествено нова основа решаването на такива важни проблеми като усъвършенстване социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката.

През тези дни Гено Петров изучава и осмисля въпросите, поставени от конференцията. Той знае, че от всички се изисква нов подход в работата, а от партийния комитет — утвърждаването на повишени критерии на ръководство и контрол. Затова подготовката му за следващото заседание е така задълбочена. Нужно е да се приемат такива мерки, които ще отговарят на повишените изисквания. Несъмнено в тази насока общинският партиен комитет ще се опира на активността и боеспособността на първичните организации, на положителния опит в индивидуалната работа с хората. Тези триста производственици в промишлените предприятия на града действително са голям резерв в решаването на много задачи както в Баховица, така и в съставните села Лисец и Славяни. С тях се уреждат срещи и беседи, организират се трудови дни в помощ на селското стопанство и за благоустрояване на родните им села. И всичко това се извършва, когато се завръщат в своите домове след смените, в почивните дни.

...Дълъг е извървеният път. На пръв поглед Гено Петров си е все същият с онази малко свенлива усмивка, която често казва много повече от всякакви думи. За 53-годишната му възраст говорят само двете дълбоко врязани бръчки на челото и посребрената коса на слепоочията. И нещо друго — обичта и уважението на хората към него.

Тази вечер прозорецът на комитета пак ще свети до късно. Там Гено Петров и председателят на клоновото стопанство Иван Димитров още веднъж обмислят организацията на работата за утрешния ден. Пресмятат хора и машини, споменават местности и обекти, както военачалниците на фронта. Те действително се готвят, решават тактическите задачи за утрешната битка на мирния трудов фронт.

И когато късно през нощта секретарят си тръгне по тихата улица, пролетникът все така ще го съпровожда, ще шушне в клоните на разцъфналите овошки, ще го ободрява след дългия и напрегнат ден...

Димитър ДИЧЕВ

Digitized by Google

АКТУАЛНА ЗАДАЧА ПРЕД АГИТАТОРИ И ПРОПАГАНДИСТИ

ИВАН ЗАХАРИЕВ

Пред агитатори и пропагандисти, пред ръководните идеологически кадри стои важната задача непрекъснато да разясняват в трудовите колективи, пред всеки техен член политическите и идеологическите аспекти на икономическата политика на Партията на съвременния етап от развитието на страната и особено на стратегическия лозунг за висока ефективност и високо качество, на проблемите за усъвършенстване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката.

В беседа агитаторът може примерно да разгледа четири основни въпроса:

1. Въведение към проблемите.
2. Политически аспект.
3. Идеологически аспект.
4. Практически изводи за работата на съответния трудов колектив и производствено звено.

Във въведението следва да се изтъкне, че върху политическите и идеологическите аспекти на икономическата дейност или отделни нейни страни Централният комитет на Партията и др. Тодор Живков неведнъж са обръщали внимание.

В съответствие с изискванията на X конгрес и приетата Програма на Партията Февруарският пленум на ЦК (1974 г.) утвърди стратегията на идеологическата работа в периода на изграждането на развития социализъм.

Опорен пункт при разработката на проблемите и по-нататъшното им конкретизиране в съответствие с практическите социално-икономически задачи в страната са редица изисквания и съображения в доклади и речи на др. Т. Живков. По-специално следва да се посочат постановките в материалите на XI конгрес, в известната реч пред Националното съвещание по въпросите за работата на първичните партийни организации във В. Търново през 1975 г. и особено в неговото изказване пред пленума по идеологическата работа на Бургаския ОК на БКП през 1975 г. Насочвайки вниманието към най-важните икономически задачи, др. Т. Живков заяви: „... Те не са само икономически. Това са същевременно и **задачи политически, задачи идеологически.**

Digitized by Google

Защото те засягат настоящето и бъдещето на трудещите се в нашата страна. Идеологията не витае в облаците. Тя е преди всичко концентриран израз на икономиката, на същността на дадения икономически строй, на проблемите, които той решава на всеки етап от развитието."[1]

Необходимо е да се припомни, че на Юлския пленум на ЦК на БКП през 1976 г. се поставиха проблемите за преодоляване противоречието между огромните възможности, създадени в развитието на материално-техническата база на страната, и недостатъчното им използване както в икономиката, така и в другите сфери на обществената дейност. В доклада си пред пленума др. Т. Живков даде синтезирана характеристика на политическите и идеологическите аспекти на разглежданите проблеми. А пред участниците в Третата национална конференция на младите литературни творци той изтъкна, че „... проблемите, които ни занимават в областта на икономиката, не са само и просто „производствени", не са и просто „технико-икономически". Това са проблеми и социални, и идеологически, и политически."[2]

Накрая във въведението следва да се изтъкне, че цялостното разкриване на причините за допусканите слабости в ръководството на икономиката и обосноваване пътищата за преодоляването им бе направено в Докладната записка на др. Т. Живков до Политбюро от 26 август 1977 г. Тези въпроси всестранно бяха обсъдени на Националната партийна конференция.

Заедно с всичко това агитационните кадри, като имат предвид, че проблемите за усъвършенстване социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката за първи път така обстойно се поставят сега, следва да отчитат, че все още нашата теоретическа мисъл и идеологическа практика не са дали необходимото осветление на техните идеологически и политически аспекти.

При разясняване политическите и идеологическите аспекти на проблемите за усъвършенстване на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката агитаторът може да избере два подхода. Или да изяснява двата аспекта поотделно за организацията и за планирането, или успоредно. И двата начина имат своите предимства. С настоящата методическа разработка ние препоръчваме втория.

ОСНОВНИ МОМЕНТИ НА ПОЛИТИЧЕСКИЯ АСПЕКТ

Политическият аспект на двата проблема има много страни. Агитаторът може да се спре на няколко от тях.

Първо. Политическият аспект е свързан с насочване вниманието, силите и енергията на Партията, на обществените организации, на всички трудещи се и на целия народ в разбиране, усвояване и осъществяване на конкретния, най-важен за момента политически лозунг. Фактът, че Централният комитет постави на обсъждане на Националната партийна конференция въпросите за усъвършенстването на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, показва, че понастоящем това е най-важният политически въпрос. Защото, да припомним ленинската постановка, икономическите въпроси са и политически. Защото при социализма непрекъснато нарастват стопанско-организаторските функции на държавата, и естествено, това са и първостепенни политически въпроси. „Сега усъвършенстването на

[1] Т. Живков, Високата политическа съзнателност — могъщ фактор за ускоряване на общественото развитие, изказване пред пленума на окръжния комитет на Партията в Бургас по идеологическата работа, 5 август 1975 г. С., Партиздат, 1975, с. 9.

[2] Т. Живков, Борбата на народа за свобода, прогрес и социализъм — костната система на българската художествена литература, С., Партиздат, 1978, с. 12.

Digitized by Google

организацията на труда, изтъкна в доклада си пред Националната партийна конференция др. Т. Живков, става първостепенна политическа задача".

Второ. Ленин учеше, че след като политическата власт е в ръцете на трудещите се (въпросът за властта у нас бе решен още на 9. IX. 1944 г.), новият обществен строй може да победи само чрез осигуряване на по-висока производителност на труда, т. е. за единица време да произвеждаме повече, по-качествена, с по-ниска себестойност и с по-висока рентабилност продукция. Естествено, това е колкото производствено-икономически, толкова и политически вътрешен и международен проблем. А в основата на проблема за повишаване на производителността на труда, както е известно, сега стоят въпросите за усъвършенстване на технологията на планирането и организацията на труда в трите ѝ съставки: живият труд, средствата на труда и предметите на труда. Тук агитаторът следва да обърне особено внимание на три момента. Първият, че според Националната партийна конференция на сегашния етап решаващо значение за ускореното развитие на производителните сили, за повишаване ефективността на общественото производство има усъвършенстването на социалистическата организация на труда чрез **оптимално съчетаване на целесъобразната дейност на човека, т. е. живия труд, средствата на труда и предметите на труда.** Този комплексен подход е качествено новото, което поставя Партията. **Вторият — че решаващ между тези три елемента на трудовия процес е живият труд — човекът.** И третият момент — че важна характерна особеност на социалистическата организация на труда на сегашния етап е нейният **всеобхватен характер.**

Трето. Агитаторите следва аргументирано да изтъкват, че икономиката на нашата страна е отворена, т. е. невъзможно е нейното развитие само в държавните граници. Това става при най-активното ни участие в международното разделение на труда и преди всичко в рамките на международното социалистическо разделение на труда. От това следва изводът, че нашата продукция трябва да бъде преди всичко конкурентноспособна, т. е. висококачествена, за да се търси и пласира, и да бъде с по-ниска себестойност, за да не изнасяме национален доход. Интересно е да се знае например, че Съветският съюз формира на международния пазар около 9—10% от своя национален доход. През 1978 г. стойността на нашия външнотърговски стокообмен, отнесена към националния доход, представлява 73,8 на сто. Следователно проблемите за планиране, икономия, производителност, качество, себестойност, рентабилност, изразени във формиращия се национален доход, са колкото икономически, толкова и политически.

Така разгледан, въпросът за националния доход най-пряко опира и до валутния проблем. Колкото повече конкурентноспособни стоки изнасяме, толкова повече валута ще реализираме. А това за нас сега е изключително важно.

Четвъртият въпрос е свързан с вече изброените и се отнася до политическия престиж на страната ни като страна на реалния социализъм. Сега на световната арена се води невиждана по мащаби идеологическа и политическа борба. Империализмът и неговите помагачи (маоизмът и еврокомунизмът в това число) се стремят всячески да дискредитират Съветския съюз и другите страни от социалистическата общност, които именно са страните на реалния социализъм. Защото, както е известно, сега в света има много страни, които претендират, че строят социализъм. Следователно проблемите и постиженията на икономиката на нашите страни от гледна точка на международната идеологическа борба имат и първостепенно политическо значение.

Digitized by Google

Пето. Борбата за ефективност и качество, посочи Л. И. Брежнев в речта си пред XVIII конгрес на ВЛКСМ, не е временна кампания. „Това е определен фактор на нашето икономическо и социално развитие за много години напред. Това е... и програмата за възпитаване на цяло поколение съветски хора". А както аргументирано се изясни на Националната партийна конференция, проблемите на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката са в основата на борбата за висока ефективност и високо качество.

И тъй като в една или друга форма тези проблеми се поставят и в другите братски социалистически страни, ясно е, че те са първостепенна политическа задача с интернационално значение. Следователно наш дълг е да дадем своя принос в решаването им.

ОСНОВНИ СТРАНИ НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ АСПЕКТ

В беседата си агитаторът може да изтъкне, че посочените моменти, които разкриват политическата страна на проблеми, произтичащи от необходимостта за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката, имат и идеологически аспекти. Често пъти е трудно, дори невъзможно те да се отделят. Политическите и идеологическите аспекти са органично свързани в диалектическо единство. Независимо от това посочените проблеми имат и специфичен идеологически аспект. Пред Националната партийна конференция др. Т. Живков направи извода, че социалистическата организация на труда е решаващ фактор не само за повишаване ефективността и качеството на икономиката, но и за **трудовото, политическото и идеологическото възпитание на всички трудещи се.** Това е фактор, който непрекъснато въздействува върху съзнанието на хората и формира привички, схващания, играе изключителна роля за многостранното развитие на личността. Ще посочим някои страни на идеологическия аспект.

Първо. На XI конгрес на Българската комунистическа партия за първи път се направи важният теоретичен извод, че сега у нас преобладаваща е социалистическата личност. Естествено, тук се имат предвид всички страни на въпроса: икономически, политически и т. н. От идеологическа гледна точка това означава признанието за идейното израстване на хората, че теорията на марксизма-ленинизма се усвоява не само от комунистите, но и от широките народни маси и че постепенно марксистко-ленинската идеология от идеология на Партията и работническата класа се превръща в идеология на целия народ.

Но очевидна е необходимостта на тази постановка да съответствуват реални действия от страна на всички хора. А нима дейността на всички членове на дадените трудови колективи покрива тази констатация? Всеизвестно е, че това далеч не е така. Следователно първостепенен въпрос е не само изучаването на теорията, а нейното непосредствено свързване с необходимостта да се решават актуалните, жизнено важни политически, социални и преди всичко икономически проблеми. И оттук доколко ние ще успеем да убедим хората в правилното разбиране на тези проблеми и преди всичко да ги привлечем на практическа работа за тяхното осъществяване може да се оценява и ефективността на идеологическия фронт за превръщане на идеите във вътрешно убеждение и готовност за практически действия. С други думи, става въпрос за повсеместно и пълно реализиране на партийната постановка за преустройството на идеологическата работа.

Второ. Един от основните критерии за идейната зрелост на личността винаги е бил и ще бъде единството на думи и дела. В случая имаме предвид единството между изучаването на теорията на марксиз-

Digitized by Google

ма-ленинизма и конкретните действия на личността. Хиляди и милиони хора и в училища, и в университети, и в системата на партийната просвета, и самостоятелно изучават теорията, идейно са убедени в политическите и практическите предимства на социалистическия строй. А нима техните действия в труда, в обществената дейност, като родители и т. н. винаги съответствуват на идейно-политическото им съзнание? Твърде често — не! Т. е. налице е едно разминаване между официално демонстриране на идейна убеденост и практическа дейност. Това е причина у мнозина да липсва правилна жизнена позиция. А на XXV конгрес на КПСС др. Л. И. Брежнев изтъкна, че „... нищо не възвисява личността така, както активната жизнена позиция, съзнателното отношение към обществения дълг, когато единството на думите и делата става всекидневна норма на поведение"[1].

Трето. Идеологическият аспект на проблемите за усъвършенствуване планирането на икономиката и организацията на труда са свързани най-тясно с въздействието на идеологическата работа за формиране на социалистическо, съзнателно отношение към труда, за изграждане, по израза на Ленин, желязна дисциплина. Затова, защото в съвременния производствен процес, в съвременните все по-засилващи се интеграционни връзки между науката, научното дирене и практиката все повече нараства ролята на личността в смисъл, че сега много повече, отколкото по-рано, зависи от всекиго изпълнението на общите задачи, за постигане на крайния резултат. Така че отношението към труда, изграждането на вътрешно осъзната дисциплина при всяка дейност, във всяко звено има изключителен идеологически смисъл. Не по-малко важен е той и за отношението към социалистическата собственост. Има основание да се твърди, че за идейната зрелост на една личност, ръководна или изпълнителска, може да се съди по отношението й към обществената собственост. Не са малко примерите и фактите за едно отношение към личното и за съвсем друго към общественото: разпиляване, присвояване и т. н. И напълно основателно в речта си пред XVIII конгрес на ВЛКСМ Л. И. Брежнев изтъкна, че грижовното отношение към принадлежащите на народа материални ценности следва да се превърне в пръв закон в живота и труда на съветските хора.

Разглеждането на тази страна на идеологическия аспект на проблемите за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката има и най-пряка връзка с правилното съчетаване с въпросите за личните, груповите и общонародните интереси. Не може да се говори например, че се прилага правилна система на планиране при развитието на един колектив, ако интересите на този колектив не се съчетаят с общонародните интереси, разбира се, и ако не се вземат предвид и личните интереси. Главното тук е тези взаимоотношения да се оптимизират. Но при всички случаи водещи трябва да бъдат общонародните. Съчетаването на интересите на отделната личност, на цеха, на института, на държавното стопанско обединение, на окръга, на държавата — ето един от големите идеологически проблеми за всеки колектив. За правилното решаване на тези задачи от голямо значение е здравата морално-психическа атмосфера във всеки трудов колектив.

Четвърто. Известно е, че на XI конгрес за първи път в нашата партийна литература бяха обосновани главните моменти от проблема за социалистическия начин на живот. Това е многостранен проблем. В идеологически аспект това предполага правилното изясняване и разбиране на главното в социалистическия начин на живот. А решаващо-

[1] Л. И. Брежнев, Отчет на Централния комитет на КПСС и предстоящите задачи на Партията във вътрешната и външната политика, С., Партиздат, 1976, с. 108.

Digitized by Google

то, движещото са социалистическата личност, човекът, трудът (личен, творчески, обществен и прочие). Това означава, че сега с особена сила напред излизат проблемите за нравственото възпитание, за изграждането на социалистически нравствени добродетели. Не може да се говори и да се постигне социалистическа организация на труда (например да вземе един от нейните основни елементи — живия труд на човека), без тази личност да притежава такива нравствени добродетели като: трудолюбие, чувство към новото и прогресивното, колективизъм, готовност за взаимопомощ, уважение и зачитане мнението на другите, прилежност, дисциплинираност, отговорност, акуратност, стремеж към лично самоусъвършенствуване и т. н. Да се работи съвестно, майсторски, резултатно и красиво. Следователно, от една страна, самият проблем за социалистическата организация на труда има идеологически аспекти, а от друга страна, основно изискване към идеологическата и възпитателната работа е тя да съдействува за създаване на такива качества в съвременната личност.

Четвъртият въпрос, на който следва да се спре агитаторът, е за практическите изводи в работата на съответния трудов колектив и производствено звено. Тук са възможни поне два подхода. Единият е с разглеждането на политическия и идеологическия аспект на проблемите за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката да се осветляват и произтичащите практически страни за колектива. Другият — това да стане накрая. Агитаторът е този, който ще направи предпочитание. В случая особено желаем да изтъкнем, че в беседата това е изключително важен момент и без него тя не бива да мине. От умелото изясняване на практическите задачи в най-голяма степен ще зависи и ефективността на самата беседа.

БИБЛИОГРАФИЯ

1. Брежнев Л. И., Отчет на Централния комитет на КПСС и предстоящите задачи на Партията във вътрешната и външната политика, С., Партиздат, 1976 г.
2. Брежнев Л. И., СССР — главна опора на мира и прогреса, реч пред XVIII конгрес на ВЛКСМ, Работническо дело, 112, 1978 г.
3. Програма на Българската комунистическа партия, С., Партиздат, 1974 г.
4. XI конгрес, Доклади, решения, С., Партиздат, 1976 г.
5. Живков Т., Сплотени, единни, боеспособни партийни организации. Заключително изказване на Националното съвещание във Велико Търново за ролята на първичните партийни организации. 11 юли 1975 г., С., Партиздат, 1975 г.
6. Живков Т., Високата политическа съзнателност — могъщ фактор за ускоряване на общественото развитие. Изказване на пленума на окръжния комитет на Партията в Бургас по идеологическата работа, 5 август 1975 г., С., Партиздат, 1975 г.
7. Живков Т., За усъвършенствуване на плановото ръководство на икономиката и социалистическата организация на труда. Докладна записка С., Партиздат, 1978 г.
8. Живков Т., Борбата на народа за свобода, прогрес и социализъм — костната система на българската художествена литература. Слово на срещата на Секретариата на ЦК на БКП с участниците в Третата национална конференция на младите литературни творци, състояла се на 2 декември 1977 г. в резиденция „Бояна", С., Партиздат, 1978 г.
9. Живков Т., За усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, С., Партиздат, 1978 г.
10. За усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката. Тезиси на Националната партийна конференция, състояла се на 20 и 21 април 1978 г., С., Партиздат, 1978 г.

Digitized by Google

ОТГОВОРНОСТ, ТВОРЧЕСТВО

Десетките срещи и разговори в окръжните комитети на Партията, в окръжните народни съвети, в съветите за култура, в редакциите, в клубовете на дейците на културата в Габрово и във Велико Търново, които целяха да разкрият отделни страни на реализацията на договорите за съвместна работа между Съюза на българските писатели и съответните окръжни ръководства, затвърдиха у мен мисълта, внушена ми още преди това от Петър Караангов: „Градовете не със своите площади са големи, а със своите поети".

●

В родния край на „поета с ватенката" Пеньо Пенев по силата на сложното притегляне през последните години са се „заселили" редица членове на Съюза на българските писатели: Андрей Германов, Слав Хр. Караславов, Станислав Сивриев, Рангел Игнатов, Иван Радоев, Никола Русев... Тези хора са си купили къщи в габровските села Боженци и Денчевци и периодически отсядат тук, за да работят, откъснати от делничната шумотевица на столичните редакции. В Боженци прекара последните години от живота си писателят Орлин Василев, който обичаше да казва на журналистите, че шаблонът не е само първи свидетел за бедност на езика, но и за бедност на съдържанието. От Габрово е писателят Камен Калчев. В Дряново изживя целия си живот поетът Атанас Смирнов. Оттук са и поетите Димитър Стефанов и Марко Ганчев. Казвам всичко това не за да правя някакъв списък, някаква хронология, а просто за да изтъкна факта, че цялото това присъствие дава своеобразен цвят на духовния живот в окръга.

Няма да предписвам на факта — дружество на писателите в Габрово с 26 участници (от които 9 членове на Съюза на българските писатели), първенствуваща роля в културния живот на този индустриален център. Не ще твърдя, че благодарение на факти от този род се прави заключението, че в нашата страна няма културни провинции. Няма да споря дали дружеството е подтикнало интензификацията на културната дейност в окръга, или прояви — мащабни и плътни — като утвърдилата се вече Декада на хумора и сатирата, като периодически уреждана тук Национална художествена изложба с работническа тематика, като Фестивала на мъжките хорове, като международния преглед на кинокомедията... Всеки от тези факти си има своя смисъл и своята стойност. Своето голямо място в живота на окръга. Нещо повече. Всичките тези неща отдавна са надхвърлили рамките и на Габрово, и на страната, за тях се пише в различни издания от различните краища на света.

Следователно първенствуваща роля на дружеството на писателите няма да търся и няма да отреждам. Същественото е неговото място в контекста на цялата тази многостранна дейност. Защото, ако културата и в този край се утвърждава като важна социална сфера, в чието насочване и практическо ръководство се влага много енергия, компетентност и инициатива, свой дял в дълбоките положителни изменения в тази насока има и писателското дружество.

Оставям настрана списъците на книгите на авторите от това дружество, които сами по себе си също показват нещо. Примерно само произведенията на габровска тема, излезли от печат през периода от 1970 до 1975 година, са 51. Една по-нова справка показва, че броят на книги от този род през 1976—1977 година е 18. Естествено, всеки би казал, че не в количеството е работата. Че редица от заглавията са от начинаещи автори; че някои от книгите са далечно ехо от вълненията и помислите на нашия съвременник. Всичко това е вярно. И въпреки това...

И въпреки това през последната година тук са създадени работи като „Взривна зона" на Андрей Германов, като „Полуостров" от Слав Хр. Караславов, като „Законодателят" от Рангел Игнатов — неща от различни жанрове, с различно звучене, еднакво доказващи тезата, че методът на социалистическия реализъм разкрива пред писателя пълни възможности за творческо многообразие, за новаторство.

Когато в Габрово се обсъждаха изводите, съдържащи се в доклада на бюрото на партийната организация на Съюза на българските писатели, тукашните автори със задоволство отбелязаха правилните посоки на своите търсения, на своите усилия. Разбира се, тук нямаше и помен на задоволство от постигнатото — само констатация за правилния избор на целта.

За какво става дума?

С юлска взискателност на състоялото се преди пет месеца годишно събрание на партийната организация на Съюза на българските писатели бюрото на организацията, след като направи равносметка на литературната продукция, излязла от печат през отчетния период, констатира: „...твърде рано и нереално е да изпадаме в някакво благодушно-елейно състояние при вида на успехите на съвременната наша литература. Това могат да си позволят само хора с твърде принизени цели и критерии. Истината, че едно общество съществува само когато се развива, важи с пълна сила и за духовния живот, за литературата. В този смисъл уместно е да се вгледаме: не са ли остарели някои наши представи за свързването на писателя с живота — една

Digitized by Google

формула, която вече толкова години поред не слиза от нашите доклади, изказвания, разговори? Докато ние сме фиксирали вниманието си върху един или друг проблем на живота — не е ли направил същият този живот една непредвидена от нас крачка в посока, също непредвидена от нас? И този герой, когото толкова много търсим, в мига, когато решаваме, че сме докоснали най-съкровеното в неговата душевност — не е ли вече друг, с нещо неочаквано, неуловимо за нашите писателски сетива?"

Тук бюрото е категорично: творците трябва да се разделят с някои досегашни представи за формите и степента на онова, което сме свикнали да наричаме „опознаване на живота". Тази констатация бе дешифрирана: „Първата представа, с която трябва да се разделим, това е, че с едно повърхностно, общо, недетайлно проникване в дадена среда, проблем или образ, можем да създадем пълнокръвна художествена творба". Защото истината на живота не става автоматично истина на литературата, защото суровото, зримо, плътно присъствие в живота е нещо неимоверно сложно, защото, както упорито се опитаха да ми внушат група студенти от Великотърновския университет „стиховете не се секат като монети, вдъхновението не се постига с командировки".

И други констатации направи тогава бюрото в доклада си пред годишното събрание, говорейки за формите и степента на онова, което наричаме „опознаване на живота".

Цитат: „На второ място ние трябва да се разделим с представата, че организационните и договорните задължения, които писателят поема, непременно означават свързване с живота".

Една истина, до която се е стигнало не само в салона на Съюза на писателите, а и на редица други места. Навсякъде, и в двата окръга, нашите събеседници изтъкваха факта, че социалната поръчка не е нещо повече от една предпоставка за появата на съвременна творба, че ударението трябва да се слага не върху някакви външни връзки и признаци, а върху узрялото решение на писателя, върху онези сложни и неуловими вътрешни процеси, характерни за природата на творчеството. И когато бюрото на писателската партийна организация изисква от комисията по съвременната тема да насочи усилията си към осигуряването на едно дългосрочно пребиваване на писателите в даден завод, на обект и пр., то вижда тази задача в нейната многопосочност и дълбочина. Договорите създават една от предпоставките да се реализира тази препоръка.

Дългосрочното пребиваване може да послужи като основа за появата на интересна съвременна творба, но то не осигурява още реализирането ѝ.

Тук се връщаме към онези безсъници, към онези превръщания на нощта в ден, за които председателят на окръжния съвет за култура в Габрово Минко Тодоров ни говори. Той улавя тези „бдения" на Караславов и на Сивриев, на Германов и на Рангел Игнатов и не чука по портите на тези хора в такива часове. В друго време ще ги повика на пленум или на заседание, ще ги вземе със себе си на път за овчарски заслон или за завод.

Разбира се, не това е същественото. Тези писатели имат приятели в определени махали и цехове. Те отдавна са престанали да се срещат с читателите само когато обсъждат книгите им и само когато е насрочено тържество или литературно четене. Увлеченията на някои от тях надхвърлят рамките на нашите обикновени представи за активност, отнасяща се до тази категория хора. Сивриев например изнася лекции дори на тема, далечна на пръв поглед от неговата проблематика — темата ръководител — подчинен. И вероятно е прав, и вероятно би спорил с вас: тук става дума за човешки взаимоотношения, а не е ли това алфа и омега на изследователското търсене на писателя?

Давайки си сметка, че са в курса на изискванията, предявени на последното отчетно събрание на партийната организация на Съюза на българските писатели, габровските литературни творци търсят своите нерешени проблеми. Те гледат на своето писателско дружество не като на някаква непоклатима даденост, а като на факт, който трябва да бъде непрестанно аргументиран с организационни начинания, с творчески резултати. Те остро си задават въпросите в живота на дружеството плътно ли е присъствието на писателите, натоварени с отговорни творчески задачи в столицата; съществуват ли в окръга незабелязани имена на бъдещи литературни творци; къде е границата между полезното внимание на ръководството на окръга към труда на писателите и излишната суетност и претенции на някои от творците?

С откровен тон на събранията на дружеството се изказват съждения за неговия характер, за съдържанието на неговата дейност, като се търси правилното съотношение между прояви с представителен характер и лабораторната, творческа дейност на този колектив.

На проблема за изучаването на действителността, на нейната сложност и многообразие не се гледа като на мимолетни срещи и туристически посещения на крупни обекти, а като на едно трайно, сериозно, детайлно навлизане в съдби и характери от дадена социална среда.

Тук вече оценките на партийното бюро на писателската организация в столицата и на ръководството на габровското писателско дружество се сливат, водят до едно и също становище: „Днешният читател отхвърля красивите думи, безплътните построения, сюжетните приумици. Това не е само негово гледище, това е същностен белег на времето, в което живеем. И ако говорим за юлски дух и юлски критерии в изкуството, те са именно в тази необходимост от дълбоко, силно, откровено навлизане в истините на живота."

Digitized by Google

●

Налице е едно движение към целта, една творческа активност, която естествено не винаги е съпътствувана от ярки книги; едно плътно ориентиране към пълноценното художествено овладяване на съвременността, което, разбира се, не винаги е ознаменувано с успех. И това е така, защото това е дейност сложна, многопластова, в която един от недостатъцнте е недооценката на борбата за високо художествено майсторство.

Габровските творци се стремят да превъзмогнат в една или в друга степен този недостатък. Ако се съди по протоколите от събранията на дружеството и по дневника, воден в клуба на дейците на културата (говоря за проблемите, отнасящи се до секция писатели), постоянната тема на разговори е майсторството. Анализират се произведения, споделят се замисли, оценяват се резултати. Характерно е, че обект на критиката почти винаги са талантливи книги, сивата продукция минава изненадващо незабелязана. Това се отнася както до творческите разговори, така и до рецензиите в местния печат. А не е ли то своеобразно подкрепяне на безличието? Не е ли изоставане от онези високи изисквания, които бяха предявени към писателите в Отчетния доклад на ЦК на БКП пред XI конгрес на Партията. „... Следва ясно да се изтъкне — бе посочено в него, — че очерталият се прелом в насочването към проблемите на съвременността все още не е довел до прелом в овладяването на съвременната тема в цялата ѝ историческа мащабност и значимост".

Дейността на дружеството сега се насочва към по-нататъшното извисяване на отговорността на творците, към повишаване ефективността на техния труд, към засилване на въздействието им върху читателя. В това е и главният смисъл на по-нататъшното засилване на връзките с трудовите колективи, по-проницателното вникване в явленията и фактите на действителността. Към това е насочена цялата практическа дейност за реализиране на договора за сътрудничество между ръководството на Съюза на българските писатели и окръжния комитет на Партията в Габрово.

Ето четири мнения по този въпрос.

Димитър Минчев, секретар на окръжния комитет на БКП:

— Констатацията, направена на Третия конгрес на българската култура, че на постигнатото от нашата литература трябва да се гледа като на процес изключително важен, на който тепърва предстои да се развива и задълбочава, е напълно идентична с изводите, които в нашия окръг се правят за смисъла на тукашната литературна дейност. Все още имаме отделни сполуки, отделни постижения, а пълноценното художествено овладяване на съвременността е проблем, за който засега говорим в бъдеще време.

Минко Тодоров, председател на окръжния съвет за култура и заместник-председател на изпълкома на ОНС:

— Присъствието на едно силно ядро от писатели, които дойдоха от София, повиши критериите, накара мнозина от авторите да не предлагат за печат всеки написан ред. Тукашната общественост държи да се развива регионалната тема. Това, разбира се, в частност — хората искат да видят тукашния партиен секретар, тукашния рационализатор. Фактически това е обогатяване, развиване на работническата тема в нашата литература. Едно произведение като „Семейство на тъкачите" на Камен Калчев е габровско и в същото време — дълбоко национално. Именно за такъв род творби ратуваме ние. Това всъщност е и високият замисъл на нашия договор със Съюза на писателите, който от шест години вече подновяваме непрестанно. Ежегодно анализираме постиженията. Прояви тук има много: литературни портрети (обикновено двама-трима критици представят един автор), разговори, творчески конференции, теоретически семинари, срещи на творците с бюрото на окръжния комитет на Партията.

Рангел Игнатов, председател на дружеството на писателите в Габрово:

— Един такъв въпрос ме затруднява в смисъл, че нещата при нас не се измерват стриктно. Какво бих казал? Ние сме респектирани от вниманието на обикновения читател към писателския труд. Това е едно народно меценатство, една обогатяваща връзка, която от отделни хора би могла и да се изкористи, да се погледне несериозно на ангажиментите, които поемаме. Проблемът за отговорността е тема на нашите разговори в дружеството. Предполагам, че знаете, това е едно от най-големите извънстолични дружества в страната. Без да преувеличавам, предоставени са ни всички възможности спокойно да вършим работата си. Оградени сме с добронамереност и внимание. Не винаги обаче една обществена поръчка може да се изпълни. Тук трябва да се проявява разбиране. Не съм съгласен с хора, които искат бърз резултат. Много често резултатите в литературната дейност са от по-особен характер: тяхната възвръщаемост е във времето. Понякога нещата зреят с години и едва тогава се осъществяват. Просто преди това авторът не е могъл да стигне до далечни решения. По-късно, дори много по-късно, ако се направи нещо добро, то с лихвите се отплаща. Нещо значимо е написано, нещо се препрочита... Що се отнася до Боженци, аз от десет години съм тук. Разбира се, не постоянно, нещата вървят на приливи и отливи. Това е една българска атмосфера, взета в нейния чист вид, към която се стремя непрестанно и която ме пераждa. Тук всеки се пераждa. Диша се...

Цаньо Стойнов — секретар на първичната партийна организация в клуба на дейците на културата в Габрово:

— Вниманието на комунистите от нашата организация в момента е насочено към задълбочен анализ на собствените им резултати, към равносметка за плюсовете и минусите в практиката. При отделните са-

Digitized by Google

моотчети бюрото търси компетентните оценки и на горестоящите ръководства. Примерно, когато обсъждахме дейността на кореспондента на радиото, имахме мнението на ръководството на този отговорен институт, както и на отдел „Пропаганда и агитация" на окръжния комитет на Партията. Сега ни предстои разговор за работата на редакторите от алманах „Зорница". Естествено, ще се позовем на оценката на ръководството на Съюза на писателите, чийто орган е изданието. Ще имаме и мнението на издателство „Народна младеж" за качеството на публикациите, за съдържанието и формата на алманаха. Само при този подход анализът на нашата работа е реален. Стремим се да свеждаме до минимум субективизма в оценките, да бъдем компетентни, убедителни, да помагаме на всеки творец да расте в работата си. Преди години партийната организация на практика е дублирала в събранията си темите на мероприятията на клуба. Сега ние отстояваме призванието си да бъдем политическо ядро на колектива. Работим системно за издигането на идеологическата подготовка на хората от първичната организация. Освен семинара по проблемите на борбата със съвременния антикомунизъм осъществяваме поредица от насъщни теми, централно място сред които се пада на проблемите на Националната партийна конференция.

●

Що се отнася до чисто практическите въпроси, във Велико Търново се върви по една по-друга линия. Там все още няма дружество на писателите, предстоящо е изграждането му. От дълги години обаче има литературна група, която е секция на клуба на дейците на културата и развива активна дейност. Тук не става дума за дилетантство, а за една изключително сериозно насочена работа — координирана с усилията на групата на художниците, на актьорите от драматичния театър „К. Кисимов", окръжната библиотека, окръжния вестник „Борба", преподавателите по литература във Великотърновския университет — за изграждането на една достойна литературна смяна от този край.

Присъствието на литературни творци професионалисти в списъка на групата тук няма. Велико Търново е дало на нашата литература не едно и не две изтъкнати имена, между които не може да не изброим Емилиян Станев и Камен Зидаров, Стефан Дичев и Димитър Мантов, Тодор Генов и Матей Шопкин, Серафим Северняк и Васил Попов, както и няколко още членове на Съюза на българските писатели. Но тези хора не членуват тук. Те водят своя организационен живот в столицата.

Къде тогава ще търсим резултатите от осъществяването на договора за съвместно сътрудничество между Съюза на българските писатели, окръжния и градските комитети на БКП, окръжния и градските народни съвети, окръжния и градските съвети за култура? Бихме си задали и още по-екстрен въпрос: Кое всъщност е наложило сключването на такъв договор в град, в който няма писателско дружество?

И тук веднага ще разберем, че някои договори не се подписват, за да регистрират съществуваща дейност, а за да подтикнат към действие, да станат негово начало и импулс.

Този договор през последните години определено е стимулирал сегашната литературна дейност в някогашната столица на Втората българска държава, известна с многовековна литературна традиция.

Наред с всичко познато и утвърдено, което можете да срещнете в културния живот на центъра на всеки окръг, тук по време на националния преглед на историческата тема в изкуствата „Поглед към вековете" се организират литературни дни. Обсъжда се литературна продукция, организират се срещи с автори, литературни четения, както и научно-теоретична конференция за историческата тема в литературата. Тази година по време на литературните дни ще бъде присъдена наградата „Велико Търново" за белетристика, драматургия и поезия. Секция „Драматургия" при Съюза на българските писатели съвместно със Съюза на артистите в България, с окръжния народен съвет и окръжния съвет за култура организират срещи за оценка на постиженията в областта на драматургията във връзка с прегледа „Поглед към вековете". Провеждат се научно-теоретични конференции за историческата драма и театър, организират се десетдневки на съвременната българска литература с участието на членове на СБП. Съюзът на писателите оказва съдействие и определя творци за участие в работната група за създаване на спектакъла „Звук и светлина" на хълма „Царевец" в чест на 1300-годишнината от създаването на българската държава.

Това е само едно бегло изброяване на някои от проявите, осъществявани във връзка с договора.

Негови последици? Една активна връзка на клуба на дейците на културата със Съюза на писателите, една разностранна популяризаторска дейност на окръжната библиотека и... двама новоприети членове на СБП от средата на търновските творци: Георги Данчев и Кънчо Атанасов. Първият — доцент по старобългарска литература във Великотърновския университет, автор на 9 книги, вторият — секретар на читалището в Арбанаси и председател на Клуба на младата художественотворческа интелигенция в окръжния център, издал три сборника с разкази: „Трета кабина, моля", „Живи хора" и „Дърво в гората".

Освен тези хора в литературния живот на града присъстват автори с по-голяма или с по-малка продукция, критици с научни степени и звания, студенти с надеждни литературни изяви. Тук пише своите пиеси преподавателят в университета „Кирил и Методий" Радко Радков, автор на „Балдуин Фландърски", „Аспарух",

Digitized by Google

„Битка за Преслав" и „Патриарх Евтимий", тук творят също авторите по на три и повече книги: Виктория Генова, Иван Радев (известен с неговата монография за Боян Пенев), Анчо Калоянов („Последното жито на лятото", „Селищна могила"), доц. Никола Николов („Българска балада"), доц. Михаил Михайлов („Поетическа атмосфера", „Пеньо Пенев на руски език"), Христо Медникаров („Скици, нахвърляни в междучасията").

За интереса на великотърновската читателска публика към творци и към творби разказва директорката на окръжната библиотека Диана Султова:

— Нашата културно-масова работа — вечери, чествувания, литературни портрети — ни позволява да наблюдаваме интереса на различни слоеве от населението към изявите на писателите. Имаме и начинания, конкретно насочени към работническата аудитория. На тези прояви класата се отзовава с изключителен интерес. Организирахме и конференция за съвременната тема, озаглавена „Работническата класа в литературата". Изказванията бяха компетентни. Не винаги съумяваме да подготвим мероприятията както трябва. Наскоро имахме среща с Павел Матев. Обявили я бяхме в един салон, наложи се в последния момент да се преместим в друг, по-голям, защото много хора се бяха стекли. Срещата със Стефан Дичев стана в квартално читалище, с приятели на писателя от ученическите му години. Това го изненада и зарадва. Работим с клубовете по естетическо възпитание към училищата и университета. Подготвихме разговор на тема „Дните на моя съвременник".

В едно импровизирано интервю Иван Колев — главен редактор на окръжния вестник „Борба", се спря на връзките на великотърновските литературни творци с поети, писатели и журналисти от Полтавска област в СССР:

— Това е едно сътрудничество, което ни обогатява. Разменяме литературни страници между „Заря полтавщини" и „Борба". И по други поводи наши автори гостуват по страниците на съветския печат. Най-нова изява на литературното сътрудничество с Полтава е току-що излезлият от печат сборник „Добър ден, братя!" Това е един алманах на дружбата, съдържащ стихове и разкази от полтавски и великотърновски автори, напечатани на украински и български, под редакцията на Дмитро Билоус в харковското издателство „Прапор".

●

От съществено значение е въпросът: кой дава „пътен лист" на начинаещите автори? Коя е най-близката трибуна и за останалите местни творци?

И в това отношение в двата окръга съществуват различни възможности. Вестник „Борба" използва по-динамични форми, там се налагат литературните кътове в четвъртъчните броеве, които неизменно съдържат 3—4 стихотворения и един разказ. Към това се прибавят и специалните литературни страници, издавани по повод на бележити дати. Напоследък се ориентират и към ежеседмично предпразнично издание за литература и култура. Габровският вестник „Балканско знаме" излиза със специално ежемесечно издание за литература и изкуство в 8 страници.

И в двата вестника по правило се рецензират всички новоизлезли книги от местни автори, публикуват се интервюта с именити творци от съответните окръзи, литературни прегледи, стихотворения, разкази, публицистика.

Кой е общият недостатък? Стремежът да се поместват произведения на утвърдени вече писатели, разговори с изтъкнати наши и чуждестранни творци, които и без това си имат достатъчно трибуни. Вярно е, че това издига авторитета на окръжните вестници, но тяхната задача е друга — да
имат достатъчно трибуни. Вярно е, че това издига авторитета на окръжните вестници, но тяхната задача е друга — да
популяризират, да окуражат, да подтикнат местния автор.

Аналогичен е и недостатъкът на литературно-художествения алманах „Зоринца", издаван в Габрово, предназначен да помества творбите на млади автори от страната. Като се прибави към това и фактът, че този алманах не спазва точно периодичността си през различните години, че разпространението му не е уредено както трябва, той не оправдава в значителна степен предназначението си. Инак около него е създаден квалифициран кръг от рецензенти и добър авторски актив, но малко се прави за разнообразяването му, за търсенето на нови и най-нови имена, в което е всъщност смисълът на това издание за младите.

Ще се позовем на някои квалифицирани мнения относно тези печатни трибуни.

Христо Минчев, заместник-главен редактор на вестник „Балканско знаме":

— От три години нашият вестник има четири специализирани издания, едно от които е изданието за литература и изкуство, посрещано със задоволство от читателите. Изданието се подготвя от културния отдел, завеждан от Петър Цокев, а пряко отговарящ за литературните материали е редакторът Владимир Балчев. В търсенето на форми за въздействие реализираме рубрики като: „Антология на късия разказ", „Поетична мозайка", „За първи път", „Обзор", „Екран"... С цел да оценим ефективността на изданието търсим мнения на читатели и специалисти. При обсъжданията докладчиците неизменно са писатели и публицисти от София.

Христо Медникаров, завеждащ културния отдел на вестник „Борба":

— Един от критиците напоследък заговори за великотърновска литературна вълна. Това се основава на факта, че присъствието на тукашните литературни възпитаници — излизащи ежегодно от университета в литературния живот на страната, не е

Digitized by Google

без значение. Автори като Борис Христов, Таньо Клисуров, Марин Георгиев, Калина Ковачева, Паруш Парушев печатаха първите си работи на страниците на нашия окръжен вестник. Двама от новоприетите членове на Съюза на българските писатели са от тукашната литературна група. Аз слагам акцент върху откривателската мисия на литературния редактор.

Работата с младата литературна смяна в двата споменати окръга потвърждава изцяло тезата на другаря Тодор Живков, изразена в неговото слово, произнесено на срещата на Секретариата на ЦК на БКП с участниците в Третата национална конференция на младите литературни творци: „Ние се отнасяме с голямо внимание и придаваме все по-нарастващо значение на навременното откриване на младите художествени таланти, на създаване на всички необходими условия за тяхното правилно изграждане и развитие, за тяхното всестранно обществено, политическо, нравствено и професионално формиране, за тяхната творческа и обществена изява. Това е една от най-хубавите благоевско-димитровски и априлски традиции на нашата партия, която ние ненарушимо следваме, постоянно развиваме и обогатяваме".

И по-нататък:

„Талантът е изключителна обществена ценност. Той трябва да се цени и съхранява, да се създават всички условия за неговото правилно развитие. Без талант няма изкуство, няма художествена литература. Но талантът не стои над обществото. Талантът също е длъжен и може би най-много от всички, пред обществото. Народът е в края на кранщата най-безпристрастният ценител и съдник на всичко, в това число и на изкуството."

Както бе подчертано в срещите и в разговорите в двата окръга, грижата за младите художествени творци неделимо съчетава доверието и взискателността, уважението и принципиалността. И това е така, защото грижата за младите е грижа за бъдещето на литературата.

Милка РАЛЧЕВА

„ПАРТИЕН ЖИВОТ" В КОЛАРОВСКИ РАЙОН

Непрекъснатото усъвършенстване на марксистко-ленинското образование на комунистите, на всички трудещи се е дълг и призвание на партийните органи и организации. Решенията на Единадесетия партиен конгрес, на Юлския пленум на Централния комитет на Партията, на Националната партийна конференция обогатиха с нови идеи и теми съдържанието на пропагандисткото въздействие и предявиха по-високи критерий към управлението на идеологическия процес. Пропагандисти и организатори на марксистко-ленинско образование от Коларовски район — София, споделят своя опит.

ПО-ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОПАГАНДАТА

ЦВЕТАНА СТАМЕНОВА
секретар на Коларовския районен комитет на БКП

Коларовският районен комитет на Партията в столицата, като има предвид високата потребност от марксистко-ленински знания, на сегашния етап отделя значително внимание за разгръщане и усъвършенстване процеса на марксистко-ленинско обучение на трудещите се от района. И преди всичко усъвършенстване управлението на този процес, за по-ефективно превръщане на научната информация в целева и комплексна програма за въздействие върху личността. В този смисъл бюрото на районния комитет утвърди перспективна програма за марксистко-ленинското образование и икономическата подготовка на трудещите се от района. Разбира се, програмата не претендира за съвършенство, но тя е един сериозен опит на комитета да изясни в перспектива тенденциите на развитие и усъвършенстване на човешката

Digitized by Google

личност, нейното политическо и духовно израстване, като се отчитат специфичните особености, сложността на структурата и организацията на идеологическата дейност в районната партийна организация.

Как подходихме при разработването на перспективната програма?

Преди всичко за нас беше особено важно по-пълно да отчетем специфичните особености на обществената среда в района, нейните характерни моменти като: развитието и усъвършенстването на общественото производство и обществените отношения, социално-икономическата и социално-класовата структура, особеностите и социално-демографската характеристика на района и т. н. Като отрази тези особености, перспективната програма даде възможност както формите, така и съдържанието на системата за марксистко-ленинско образование и икономическа подготовка на трудещите се по-пълно да се съобразяват с нуждите на района и неговия промишлен облик, със социално-икономическите задачи, които решават трудовите колективи.

Досегашната практика в районната партийна организация убедително доказва предимствата на подхода за дългосрочно перспективно планиране на марксистко-ленинското образование и икономическата подготовка. В потвърждение на този извод е фактът, че действуващата в момента система за обучение, основаваща се на перспективния план, осигурява в по-голяма степен организираност, системност, последователност и приемственост в изучаването на марксистко-ленинската теория за един по-продължителен период от време. И заедно с това осигурява по-високо качество и ефективност на формите, средствата и методите за идеологическо въздействие, по-пълно отчитане на основните характерни белези на отделните социални групи, професионалните особености, интересите на трудещите се и т. н. Увеличават се звената в по-висшите форми на обучение за сметка на по-низшите През настоящата учебна година теоретическите семинари са 30 процента, школите 45 процента, докато низшите форми са 25 процента. По перспективния план предвиждаме до 1980 година висшите форми на обучение да достигнат 82 процента. Тази тенденция е пряко свързана с непрекъснато нарастване на общообразователната и специалната подготовка на трудещите се, още с грижите за повишаване на тяхната идейно-политическа и теоретическа подготовка.

На второ място перспективното планиране ни дава голяма възможност да прилагаме диференциран подход в обучението. В изпълнение на приетата програма и отчитайки специфичните особености в подготовката, квалификацията, интересите на трудещите се, създадохме 8 работнически курса със специална тематика. В този смисъл положителни са усилията на партийните комитети и партийните бюра в заводите „Ернст Телман“ и „Осми март“, в Домостроителния комбинат № 1 и др. за диференцирано обучение на майсторите в производството. Този подход се оказа резултатен с оглед израстването на тези кадри не само като компетентни организатори на производството, но и като възпитатели на колективите.

Все още обаче не можем да кажем, че перспективното планиране на марксистко-ленинската подготовка и всички проблеми, свързани с него, са станали същност в подхода на всички партийни комитети и партийни бюра. В някои организации системата за обучение не се основава на сериозни предварителни проучвания и анализи на фактическото състояние, не се изследват добре настъпващите тенденции в развитието на личността, робува се на традиционното, а новото по-бавно си пробива път, не се стимулира неговото развитие. Във връзка с това предстои ни сериозно проучване и изследване на организацията и функционирането на системата за обучение в организациите от обслужващата сфера, анализиране и обобщаване на опита, осигуряване на

Digitized by Google

допълнителни мерки за повишаване ефективността и качеството на работата.

Като оцени самокритично своята дейност в ръководството на идеологическия процес, районният комитет на Партията, неговото бюро предявяват все по-големи изисквания за качествена оценка на резултатите от марксистко-ленинското обучение и насочват към този подход партийните комитети и бюрата на първичните партийни организации.

Стремим се въз основа на анализа и изводите, които правим, да доминира качествената характеристика на фактите и явленията, на настъпващите изменения за сметка на количествения подход, на примитивизма и неизживения стремеж да се робува на традиционното. Специални грижи и внимание отделяме на проблема за издигане равнището на обучението, на основата на прилагането на високоефективни методи, гарантиращи превръщането на слушателите в активна страна на учебно-възпитателния процес. Това е труден проблем. Но там където пропагандистките кадри съумяват да ангажират пряко участниците в звената с решаването на практически задачи, отнасящи се до социално-икономическите проблеми в колективите, където теорията се преподава увлекателно, аргументирано и пречупена през призмата на политиката на Партията на настоящия етап, занятията при всички случаи носят белезите на един дълбоко осъзнат, творчески процес, където обектът на идеологическото въздействие по-пълно се проявява като субект в този процес. В това отношение положително оценяваме работата на партийните комитети и пропагандистите в заводите „Хр. Смирненски", „Антон Иванов", „Ернст Телман". Техния опит широко популяризираме чрез школата за обучение на пропагандистките кадри.

* * *

Въпросът за връзката на пропагандата с живота, с проблемите на настоящия етап стои в центъра на нашите усилия по довеждане докрай преустройството на идеологическата дейност.

От това, как и доколко с формите и средствата на пропагандното въздействие осигуряваме изпълнението на партийните решения, на главните социално-икономически задачи, зависи твърде много ефективността и качеството на пропагандата. На този проблем отдели заслужено място проведеното през декември миналата година съвещание на градския партиен актив с участието на др. Ал. Лилов, чийто оценки изводи ние анализирахме и набелязахме мерки за реализирането им.

Връзката на партийната пропаганда с живота не е само пожелание, а жизнена потребност. Ето защо през последните години районният комитет на Партията непрекъснато ориентира съдържанието на марксистко-ленинското образование към главните проблеми, които поставиха Единадесетият конгрес на Партията, Юлският пленум на Централния комитет, Докладната записка на др. Т. Живков, станала основа на документите на Националната партийна конференция. Тези важни документи на Партията бяха задълбочено изучени в системата на политическата просвета и породиха нови идеи и стремеж за творчески търсения от пропагандистите и участниците в звената. По този начин актуалността на съдържанието на обучението се превърна в предпоставка за повишаване неговата ефективност, за нарастване интереса към проблемите, които поставя Партията на настоящия етап, за засилване съпричастността на трудещите се, за повишаване чувството за дълг и отговорност при тяхното решаване.

Обсъждането на Докладната записка на др. Т. Живков съвпадна и с изработването на инженерните проекти по плана за 1978 година. Трудещите се от Коларовски район направиха 30 000 работнически

Digitized by Google

предложения за подобряване организацията на труда, за разкриване на допълнителни резерви за повишаване производителността на труда. Партийните комитети при железопътния завод „Г. Димитров", хладилния завод „Антон Иванов", Химико-фармацевтичния завод, Завода за металорежещи машини създадоха стройна организация по запознаване на трудещите се с конкретните задачи, които произтичат от партийните решения за трудовите колективи, умело съчетаха разяснителната работа с подготовката на плана и с поемането на колективните и личните обещания за 1978 година. Успоредно с теоретическото осветляване на икономическите проблеми пропагандистите от тези заводи ангажираха слушателите с обсъждането на редица варианти за най-целесъобразно решаване на социално-икономическите задачи.

В районната партийна организация се натрупва значителен опит по използване на партийната пропаганда в борбата за изпълнение на насрещните планове на колективите и повишаване качеството на продукцията. Сега по-често тези проблеми се обсъждат в бюрото на районния комитет, в заведения на заводските партийни комитети, на бюрата на първичните партийни организации, на научно-практически конференции. В този смисъл изключително полезни се оказаха районните научно-практически конференции: „За ролята и мястото на партийната пропаганда в борбата за реализиране девиза „Ефективност и качество" и „Икономическото образование и неговият принос в изпълнението на насрещните планове на колективите". Те, както и конференциите в хладилния завод „Антон Иванов" — „Цялата продукция на завода с оценка „К", в държавния стопански комбинат „Елпром-енерго" — „За въвеждането на вътрешностопанската сметка като предпоставка за висока ефективност и високо качество", в Завода за металорежещи машини — „Внедряването на системата за качество — важно условие за по вишаване ефективността на производството", във висшия икономически институт „К. Маркс "— „Ефективност от външнотърговската дейност" и др., са сериозен опит за конкретно свързване на теорията с проблемите, които поставиха Единадесетият партиен конгрес, Юлският пленум на Централния комитет, Националната партийна конференция. Положителното въздействие на марксистко-ленинското обучение се проявява в многобройните факти на творческо отношение към труда, в стремежа на трудовите колективи да работят по новому, в тяхната готовност и решимост да осъществяват всяка поставена задача. Заедно с това обаче ще отбележим, че все още в редица направления нашата дейност не съответствува изцяло на завишените критерии към преустройството на идеологическия фронт. За какво става дума?

Преди всичко процесът на преустройството на идеологическата дейност не е обхванал в дълбочина и мащабност работата на редица партийни бюра и първични партийни организации. Някои от тях все още проявяват неумение да превъзмогнат шаблона и инерцията, формализма и просветителството в областта на партийната пропаганда. Не всичко е направено за най-пълно съобразяване на тази дейност с обекта на въздействие, с особеностите на психиката на отделната личност, с нейните качества и състояния. Други партийни комитети и партийни бюра не изучават цялостно и докрай равнището на съзнателност на членовете на колективите, техните действия и поведение. Недостатъчни са и грижите за усъвършенствуване на методиката на планиране, организиране и анализ на учебния процес. В районната партийна организация все още се намират случаи, когато отделни пропагандисти „теоретизират", „просветителствуват", проявяват неумение да свържат изучаваната теория с най-важните и нерешени проблеми на производството, допускат формализъм при разработката на личните творчески планове, недостатъчно използват технически средства в своята дейност.

Digitized by Google

Поради неумението на някои пропагандистки кадри системата за икономически знания недостатъчно се използва за дълбокото осмисляне на новия подход в планирането и усъвършенстването на социалистическата организация на труда, за внедряването на стопанската сметка и бригадната организация на труда. Тук съществуват и някои обективни трудности. От една страна — непреодолените все още затруднения по линия на централните ведомства и министерства, които нерядко определят показателите на плана без достатъчна икономическа обосновка и материална и финансова обвързаност, което внася сериозни смущения в пропагандната дейност и което нарушава творческия климат в колективите. От друга страна — пропагандата на икономическите знания по най-актуалните проблеми на организацията на труда и специално бригадната организация на труда се затруднява и от обстоятелството, че все още не са разработени програми за обучение, отразяващи спецификата на отраслите и съответно начина и средствата за реализиране на тези изисквания.

В районния комитет си даваме сметка, че тези и други слабости и нерешени проблеми се отразяват върху ефективността на пропагандната дейност, забавят темповете на по-нататъшното ѝ преустройство.

* * *

След Февруарския пленум на Централния комитет на Партията (1974 г.) в районната партийна организация е налице положителната тенденция на по-тясно сближение на икономическата наука с проблемите на идеологическата практика в района. Като плод на съвместните творчески търсения на районния комитет и академичното ръководство на висшия икономически институт „К. Маркс" в района се родиха редица полезни инициативи и начинания, които обогатиха нашата пропагандна дейност и създадоха по-добри условия и предпоставки за прилагане на научните форми и методи на обучение, както и за практическото решаване на назрелите социално-икономически проблеми. В резултат на интегриране усилията на института с районния съвет за икономическо образование през 1974 г. беше разработена и експериментирана система за повишаване на икономическите знания на ръководните и изпълнителските кадри в хладилния завод „Антон Иванов". Няколкогодишният успешен експеримент на системата потвърди нейната ефективност и сега тя стои в основата на действуващата в момента система за обучение от районен мащаб.

Но едва ли само с това се изчерпват нашите съвместни търсения. Определено ще кажа, че икономическият институт „Карл Маркс" осигурява научното ръководство на всички районни, заводски и учрежденски научно-практически конференции, участвува активно в лекционната пропаганда на икономическите знания, оказва ценна помощ с научни работници и специалисти при провеждането на социологически изследвания, подготовката на пленуми на районния комитет, съдействува в обучението на пропагандистките кадри и др.

Разбира се, възможностите за сътрудничество не са изчерпани особено от гледна точка на активна помощ и съдействие при решаване на значими социално-икономически проблеми в колективите. Сега се разработва специална програма за още по-тясно взаимодействие на икономическата наука с практиката в районната партийна организация.

Digitized by Google

• • •

В марксистко-ленинското образование пропагандистът е централна фигура, основният фактор, от когото зависи твърде много ефективността на партийната пропаганда, ускоряването на процеса на превръщането на знанията в убеждения, в мотиви на поведение и действия на личността. Ето защо районният комитет на Партията полага системни грижи за подбора, обучението и стимулирането на пропагандистките кадри, проявяват се грижи за тяхното израстване, за овладяване от тях на съвременни прийоми и методи на обучение, като се отчитат нуждите на обществената практика.

На основата на утвърдената от бюрото на комитета система за работа с тези кадри в районната партийна организация функционира школа за обучение на пропагандистите по всички дисциплини, включени в програмите на Централния комитет на Партията. Ние и район „В. Левски" обединихме усилията си за обучението на пропагандистите. По този начин създадохме по-благоприятни условия за подобряване организацията и съдържанието на обучението на основата на най-рационалното използване на научните кадри от двата района, на популяризирането и внедряването на челния пропагандистки опит.

В рамките на школата пропагандистите имат възможност да повишават своята идейно-теоретическа, методическа и педагогическа подготовка, като системно ги запознаваме с най-актуалните проблеми на марксистко-ленинската теория, на партийната политика. Тук те обменят положителен опит, обогатяват и утвърждават ценни традиции в пропагандистката практика.

За квалификацията на пропагандиста творчески използваме богатия съветски опит — по разработването на личните творчески планове; по атестирането на пропагандистите; активизиране на движението „Пропагандистът — идеен борец на петилетката" и др.

Особени грижи полагаме за подготовката на резервни пропагандистки кадри. Всяка година в партийния университет на Института за пропаганда на марксизма-ленинизма съобразно нуждите на районната партийна организация се обучават средно по 70 души главно из средата на инженерно-техническите кадри, комсомолските активисти и др. Миналата година подготвихме 28 пропагандисти по икономическите дисциплини и 25 по философско-социологическите.

По-ползотворна става дейността на кабинета за политическа просвета към районния комитет. Кабинетът привлича към сътрудничество научни работници, заема се с методическите разработки с оглед усъвършенствуване на учебно-възпитателния процес. Полезна е дейността на кабинетите на обществени начала, които все по-добре се утвърждават като активни методически центрове в партийните организации в заводите и учрежденията.

Сега за комунистите от Коларовски район решенията на Националната партийна конференция се явяват нов импулс за творчески търсения и практическа реализация на изискването за повишаване ефективността и качеството на пропагандната дейност, за засилване реалния ѝ принос в борбата за усъвършенствуване плановото ръководство на икономиката и социалистическата организация на труда. На тази задача партийните комитети, целият идеологически актив откликват с конкретни дела.

Digitized by Google

В ТЯСНА ВРЪЗКА С ПРАКТИКАТА

Сложността и динамиката на заводското ежедневие, необходимостта всеки ден да отговаряме на много въпроси, поставени от работниците, предизвикани от характера на работата, ни ориентираха да търсим по-преки пътища за свързване на партийната пропаганда с потребностите на живота. Стремежът на заводския партиен комитет, на нас, пропагандистите, бе знанията, които хората получават в учебните звена, да се превръщат в техни убеждения, в мотиви за поведение. Съзнавахме, че тази цел ще се постигне от задружното въздействие на такива фактори, като социалната среда, жизнена ориентация, потребности, интереси, степен на съзнание, мироглед на отделния човек и от нашия дял като пропагандисти. Бил съм слушател в просветно звено, сега участвувам в краткотрайни семинари, пропагандист съм доста години, убедил съм се, че от качествата на пропагандиста зависи в голяма степен, така да се каже, качеството на пропагандното въздействие. Никога един посредствен пропагандист не може да постигне високи резултати в обучението. Новият подход на Партията за свързване на партийната пропаганда с живота се нуждаеше от преосмисляне досегашните начини на работа, от по-тясно сближаване на преподавания материал със социално-икономическата програма на завода, на отделния колектив, и с пропагандисткото слово да активизираме слушателите за реализиране девиза на петилетката „Качество и ефективност".

В началото ни бе трудно, липсваше ни опит, допускахме грешки, увличахме се, някои страни от работата ни все още носеха неприятния белег на формализма. Сега значителна част от слабостите са изживени. Това се дължи на непосредствената помощ и контрол на заводския партиен комитет, на районния комитет на Партията за повишаване на теоретическата ни подготовка, методическото майсторство и особено за внимателното изучаване и творческо прилагане на опита на Куйбишевската районна организация в Москва. Сега всеки от нас, пропагандистите, се стреми да възбуди у слушателите трудовата и политическата им активност. Все по-честа практика е непосредственото свързване на преподавания материал с проблемите на заводския колектив. Елементи на такава връзка съществуват във всяко занятие, но особено ярко тя се проявява в практическите занятия, чиято тематика обхваща широк кръг от въпроси. Тази учебна година слушателите разискваха такива теми „Състояние и проблеми на социалния и качествен състав на заводската партийна организация", „Добри стопани ли сме на народното имущество", „Какво е истинското място на прекия ръководител в завода", „Качество — думи и дела", „Как изучаваме и внедряваме челния съветски опит в партийната и стопанската работа", „Авангардната роля на комунистите в завода — постижения и проблеми". Като резултат от извършените наблюдения и проучвания в хода на подготовката и провеждането на тези занятия бяха дадени редица предложения, насочени към усъвършенствуване на организацията на производството и управлението, икономия на материали, горива и енергия, по-пълно използване на производствените мощности и подобряване технологическия проект на бъдещия модернизиран завод. Ръководството на завода прие и реализира значителна част от тези предложения. Слушателите комунисти от механичния цех почти във всяко занятие обсъждат проблеми, пряко засягащи работата в цеха. В резултат на проведените дискусии и решените практически задачи бяха реализирани редица мерки, които доведоха да по-добро използване на машините и уплътняване на работното време, до чувствително подобряване качеството на продукцията. Преките производствени ръководители при нас се обучават отделно и изучават проблемите на социалното управление на колективите, използват се активни методи на обучение и това се отразява видимо в работата на бригадите, майсторите, началниците на смени и участъци.

Практическите знания са най-пряка и резултатна форма за свързване на пропагандата с практиката и ние полагаме усилия както за увеличаване на относителния дял, така и за усъвършенствуване формите на подготовка и провеждането им.

Подготвяме старателно всяко занятие. Стремим се учебната година като цяло и отделното занятие да преминават на високо теоретическо и методическо ниво. Във връзка с това настъпиха редица положителни изменения: подобрихме индивидуалната работа с участниците в звената; водим предварителни разговори с резервните пропагандисти по основните теми от предстоящите занятия; оказваме методическа помощ на участниците при самостоятелно изучаване на основни трудове на класиците на марксизма-ленинизма, коментираме със слушателите политическото и социалното значение на личните и бригадните трудови обещания; оказваме помощ на новоизбрани членове на партийни бюра, насочваме младите работници към подходящи форми за повишаване на образованието и квалификацията им, съвместно обсъждаме нерешени технически, икономически и социални проблеми в бригадите, отделите, участъците, където комунистите работят. В школата, която водя от шест години, тази година използвах нова форма за активно въздействие върху участниците — предимно млади работници комунисти. Независимо от това, че познавам добре и следя отблизо изявите им, проведох разговори с партийните секретари и преките им производствени ръководители и на едно от занятията предложих

Digitized by Google

колективно да обсъдим оценки за трудовата и политическата активност и участието в работата на школата на всеки от тях. Занятието премина при висока активност, критичните бележки и самокритичните изказвания бяха много, отправени бяха и препоръки за подобряване на партийно-политическата и стопанската работа. Решихме в края на учебната година да направим равносметка за ползата от тези оценки и ролята, която те са изиграли за всеки от комунистите в школата.

При нас пропагандистите съставят лични творчески планове за всяко занятие поотделно. Партийният комитет полага усилия те да станат практика и на пропагандистите в профсъюзната и комсомолската учебна година. Наред с успехите в съставянето на лични планове допускаме в тях и редица слабости. Често пъти ги съставяме прибързано, формално. Понякога това се дължи на неразбирането и нежеланието на някои пропагандисти да ги използват като основа на работата си през учебната година. По формализмът има и друг корен, така да се каже, обективен — случва се пропагандистът през година-две да сменя звеното, което води, или съставът на звеното да се обнови изцяло, тъй че желанието да се работи с личен план е недостатъчно. Моето твърдо убеждение е, че личният творчески план може да бъде вярно съставен и успешно изпълнен, само когато пропагандистът познава добре своите слушатели, вписва в плана си не задачи въобще, а задачи, насочени към отделния човек, с познаване на качествата, подготовката, възможностите и интересите и проблемите, които го вълнуват. Партийният комитет вече се придържа към запазване състава на звената и водещите ги пропагандисти относително постоянни.

Заводската организация постави усвояването на основните марксистко-ленински знания на здрава планова основа. Работи се по дългосрочен перспективен план, който се конкретизира ежегодно в обсъдените и приети от заводския партиен комитет оперативни планове. Особено активна дейност в помощ на пропагандистите развива секцията за идеологическата работа към заводския партиен кабинет. Постоянни и успешни са грижите на секцията за създаване на нормални условия за провеждане на занятията, пак тя осигурява учебници и учебни помагала, пропагандира и внедрява вкус към използването на технически средства в учебния процес. Секцията предлага свитъци с материали, съдържащи актуални информации, организира методическо обучение на пропагандистите и обмяна на опит между тях. Най-често използвана форма за откритите занятия в звената на утвърдените пропагандисти, а в нашия завод това са най-авторитетните и компетентни комунисти: директорът на завода, заместниците му, председателят на профкомитета, началниците на отдели, специалисти с висше образование. Специални грижи се полагат за подбор, обучение и развитие на млади пропагандисти главно из средата на специалистите комунисти.

Изминалата учебна година в нашите звена премина при повишена активност. И това е обяснимо. Наред с изучаваните дисциплини всички комунисти, комсомолци и профсъюзни активисти изучаваха Докладната записка на др. Т. Живков, Доклада и Тезисите на Националната партийна конференция. Ние, пропагандистите и слушателите в учебните звена, се вълнуваме от конкретното приложение при нашите условия на основните принципи на социалистическата организация на производството и подобряване плановото ръководство на стопанската дейност. Обсъждаме какво следва да предприеме всеки от нас за осмисляне и реализиране в дела на новото съдържание на социалистическата дисциплина. Тази повишена политическа активност, зрелост и съзнателност на работническия колектив за нас е главен критерий за ефективността на идеологическата работа и в частност на пропагандата на марксистко-ленински знания.

Трифон ТРИФОНОВ
пропагандист, зам.-секретар
на партийния комитет
на завод „Хр. Смирненски" — София

ОРГАНИЗИРАНО И ЦЕЛЕНАСОЧЕНО

Аз съм и пропагандист, и секретар на първичната организация към енергетичния отдел при столичния хладилен завод „Антон Иванов". Това обстоятелство ми помага както в организацията на целогодишния процес на обучение, така и да поставям в партийното бюро всички въпроси, отнасящи се до по-нататъшното издигане на учебно-методическото равнище и съдържанието на партийната учебна година. Това съчетание на двете поръчения ми помага да общувам по-често с комунистите, с всички от нашия трудов колектив, да научавам за техните радости и тревоги, да вникваме по-добре в техните способности, да откриваме недостатъците им. В първичната партийна организация на енергетиците членуват 12 комунисти, едно ядро от висококвалифицирани работници и специалисти, истински политически щаб на колектива. Енергетиците работят с високо съзнание за дълг и за отговорност. С опита на дългогодишен пропагандист твърдя, че за това политическо израстване на всеки един от нашия ко-

Digitized by Google

В ТЯСНА ВРЪЗКА С ПРАКТИКАТА

Сложността и динамиката на заводското ежедневие, необходимостта всеки ден да отговаряме на много въпроси, поставени от работниците, предизвикани от характера на работата, ни ориентираха да търсим по-преки пътища за свързване на партийната пропаганда с потребностите на живота. Стремежът на заводския партиен комитет, на нас, пропагандистите, бе знанията, които хората получават в учебните звена, да се превръщат в техни убеждения, в мотиви за поведение. Съзнавахме, че тази цел ще се постигне от задружното въздействие на такива фактори, като социалната среда, жизнена ориентация, потребности, интереси, степен на съзнание, мироглед на отделния човек и от нашия дял като пропагандисти. Бил съм слушател в просветно звено, сега участвувам в краткотрайни семинари, пропагандист съм доста години, убедил съм се, че от качествата на пропагандиста зависи в голяма степен, така да се каже, качеството на пропагандното въздействие. Никога един посредствен пропагандист не може да постигне високи резултати в обучението. Новият подход на Партията за свързване на партийната пропаганда с живота се нуждаеше от преосмисляне досегашните начини на работа, от по-тясно сближаване на преподавания материал със социално-икономическата програма на завода, на отделния колектив, и с пропагандисткото слово да активизираме слушателите за реализиране девиза на петилетката „Качество и ефективност".

В началото ни бе трудно, липсваше ни опит, допускахме грешки, увличахме се, някои страни от работата ни все още носеха неприятния белег на формализма. Сега значителна част от слабостите са изживени. Това се дължи на непосредствената помощ и контрол на заводския партиен комитет, на районния комитет на Партията за повишаване на теоретическата ни подготовка, методическото майсторство и особено за внимателното изучаване и творческо прилагане на опита на Куйбишевската районна организация в Москва. Сега всеки от нас, пропагандистите, се стреми да възбуди у слушателите трудовата и политическата им активност. Все по-честа практика е непосредственото свързване на преподавания материал с проблемите на заводския колектив. Елементи на такава връзка съществуват във всяко занятие, но особено ярко тя се проявява в практическите занятия, чиято тематика обхваща широк кръг от въпроси. Тази учебна година слушателите разискваха такива теми „Състояние и проблеми на социалния и качествен състав на заводската партийна организация", „Добри стопани ли сме на народното имущество", „Какво е истинското място на прекия ръководител в завода", „Качество — думи и дела", „Как изучаваме и внедряваме челния съветски опит в партийната и стопанската работа", „Авангардната роля на комунистите в завода — постижения и проблеми". Като резултат от извършените наблюдения и проучвания в хода на подготовката и провеждането на тези занятия бяха дадени редица предложения, насочени към усъвършенствуване на организацията на производството и управлението, икономия на материали, горива и енергия, по-пълно използване на производствените мощности и подобряване технологическия проект на бъдещия модернизиран завод. Ръководството на завода прие и реализира значителна част от тези предложения. Слушателите комунисти от механичния цех почти във всяко занятие обсъждат проблеми, пряко засягащи работата в цеха. В резултат на проведените дискусии и решените практически задачи бяха реализирани редица мерки, които доведоха да по добро използване на машините и уплътняване на работното време, до чувствително подобряване качеството на продукцията. Преките производствени ръководители при нас се обучават отделно и изучават проблемите на социалното управление на колективите, използват се активни методи на обучение и това се отразява видимо в работата на бригадите, майсторите, началниците на смени и участъци.

Практическите знания са най-пряка и резултатна форма за свързване на пропагандата с практиката и ние полагаме усилия както за увеличаване на относителния дял, така и за усъвършенствуване формите на подготовка и провеждането им.

Подготвяме старателно всяко занятие. Стремим се учебната година като цяло и отделното занятие да преминават на високо теоретическо и методическо ниво. Във връзка с това настъпиха редица положителни изменения: подобрихме индивидуалната работа с участниците в звената; водим предварителни разговори с резервните пропагандисти по основните теми от предстоящите занятия; оказваме методическа помощ на участниците при самостоятелно изучаване на основни трудове на класиците на марксизма-ленинизма, коментираме със слушателите политическото и социалното значение на личните и бригадните трудови обещания; оказваме помощ на новоизбрани членове на партийни бюра, насочваме младите работници към подходящи форми за повишаване на образованието и квалификацията им, съвместно обсъждаме нерешени технически, икономически и социални проблеми в бригадите, отделите, участъците, където комунистите работят. В школата, която водя от шест години, тази година използвах нова форма за активно въздействие върху участниците — предимно млади работници комунисти. Независимо от това, че познавам добре и следя отблизо изявите им, проведох разговори с партийните секретари и преките им производствени ръководители и на едно от занятията предложих

Digitized by Google

колективно да обсъдим оценки за трудовата и политическата активност и участието в работата на школата на всеки от тях. Занятието премина при висока активност, критичните бележки и самокритичните изказвания бяха много, отправени бяха и препоръки за подобряване на партийно-политическата и стопанската работа. Решихме в края на учебната година да направим равносметка за ползата от тези оценки и ролята, която те са изиграли за всеки от комунистите в школата.

При нас пропагандистите съставят лични творчески планове за всяко занятие поотделно. Партийният комитет полага усилия те да станат практика и на пропагандистите в профсъюзната и комсомолската учебна година. Наред с успехите в съставянето на лични планове допускаме в тях и редица слабости. Често пъти ги съставяме прибързано, формално. Понякога това се дължи на неразбирането и нежеланието на някои пропагандисти да ги използват като основа на работата си през учебната година. Но формализмът има и друг корен, така да се каже, обективен — случва се пропагандистът през година-две да сменя звеното, което води, или съставът на звеното да се обнови изцяло, тъй че желанието да се работи с личен план е недостатъчно. Моето твърдо убеждение е, че личният творчески план може да бъде вярно съставен и успешно изпълнен, само когато пропагандистът познава добре своите слушатели, вписва в плана си не задачи въобще, а задачи, насочени към отделния човек, с познаване на качествата, подготовката, възможностите и интересите и проблемите, които го вълнуват. Партийният комитет вече се придържа към запазване състава на звената и водещите ги пропагандисти относително постоянни.

Заводската организация постави усвояването на основните марксистко-ленински знания на здрава планова основа. Работи се по дългосрочен перспективен план, който се конкретизира ежегодно в обсъдените и приети от заводския партиен комитет оперативни планове. Особено активна дейност в помощ на пропагандистите развива секцията за идеологическата работа към заводския партиен кабинет. Постоянни и успешни са грижите на секцията за създаване на нормални условия за провеждане на занятията, пак тя осигурява учебници и учебни помагала, пропагандира и внедрява вкус към използването на технически средства в учебния процес. Секцията предлага свитъци с материали, съдържащи актуални информации, организира методическо обучение на пропагандистите и обмяна на опит между тях. Най-често използвана форма за откритите занятия в звената на утвърдените пропагандисти, а в нашия завод това са най-авторитетните и компетентни комунисти: директорът на завода, заместниците му, председателят на профкомитета, началниците на отдели, специалисти с висше образование. Специални грижи се полагат за подбор, обучение и развитие на млади пропагандисти главно из средата на специалистите комунисти.

Изминалата учебна година в нашите звена премина при повишена активност. И това е обяснимо. Наред с изучаваните дисциплини всички комунисти, комсомолци и профсъюзни активисти изучаваха Докладната записка на др. Т. Живков, Доклада и Тезисите на Националната партийна конференция. Ние, пропагандистите и слушателите в учебните звена, се вълнуваме от конкретното приложение при нашите условия на основните принципи на социалистическата организация на производството и подобряване плановото ръководство на стопанската дейност. Обсъждаме какво следва да предприеме всеки от нас за осмисляне и реализиране в дела на новото съдържание на социалистическата дисциплина. Тази повишена политическа активност, зрелост и съзнателност на работническия колектив за нас е главен критерий за ефективността на идеологическата работа и в частност на пропагандата на марксистко-ленински знания.

Трифон ТРИФОНОВ
пропагандист, зам.-секретар
на партийния комитет
на завод „Хр. Смирненски" — София

ОРГАНИЗИРАНО И ЦЕЛЕНАСОЧЕНО

Аз съм и пропагандист, и секретар на първичната организация към енергетичния отдел при столичния хладилен завод „Антон Иванов". Това обстоятелство ми помага както в организацията на целогодишния процес на обучение, така и да поставям в партийното бюро всички въпроси, отнасящи се до по-нататъшното издигане на учебно-методическото равнище и съдържанието на партийната учебна година. Това съчетание на двете поръчения ми помага да общувам по-често с комунистите, с всички от нашия трудов колектив, да научавам за техните радости и тревоги, да вниквам по-добре в техните способности, да откривам недостатъците им. В първичната партийна организация на енергетиците членуват 12 комунисти, едно ядро от висококвалифицирани работници и специалисти, истински политически щаб на колектива. Енергетиците работят с високо съзнание за дълг и за отговорност. С опита на дългогодишен пропагандист твърдя, че за това политическо израстване на всеки един от нашия ко-

Digitized by Google

лектив значителен принос имат знанията, получени в просветните звена. Затова партийното бюро, аз като партиен секретар и пропагандист, всички ние от първичната партийна организация отдаваме голямо внимание на партийната учебна година, създаваме всички условия за възможно най-доброто й започване, провеждане и преминаване.

Убедени сме, че най-добри резултати се получават тогава, когато участниците в просветното звено сами си избират, сами си определят темите и дисциплините, които ще изучават.

Ето защо, след като приключи последното занятие от старата учебна година, организираме партийно събрание. На него правим кратък анализ на резултатите, обсъждаме активността на комунистите в процеса на обучение. На това събрание комунистите определят бъдещата учебна дисциплина. Окончателният избор става чрез гласуване. Този начин на избиране на темите, които ще се изучават през новата учебна година, аз намирам като извънредно полезен. Той активизира слушателите, поддържа желанието им към по-задълбочено усвояване на материала.

За партийното бюро партийната учебна година е, така да се каже, процес без прекъсване. С приключването на старата учебна година започва подготовката за новата. Особено значение придаваме на началото, на откриването. Цялата заводска партийна организация се подготвя за първия учебен ден.

Като пропагандист аз започвам подготовката си преди всичко със съставяне на личния си творчески план. Бих го определил като ефективно помагало в работата ми. Обикновено в личния творчески план отразявам темите и времето за занятията. Определям и целите за всяко занятие, главните моменти на дадената тема, върху която следва да отделям повече усилия, както за подготовката, така и за обсъждането. Предвиждам и мероприятия за индивидуална работа със слушателите: на кого каква помощ да окажа, за да се подготви по-добре. Моят личен план включва още всички организационни мероприятия, практически занятия, задачите по приключването. Определям и техническите средства за всяко занятие, филмовия материал, илюстрациите, които ще бъдат използвани. Така всяко занятие предварително се подготвя, с което се улеснява самото му провеждане. Последното занятие например — заключителното — изисква предварителна подготовка, повече внимание. Около месец преди него съставям конспект, по който слушателите в школата ще се подготвят. Определяме метода на последното занятие. Обикновено избираме и се спираме на изпит, казус или практическо занятие. Считам, че по този начин най-добре се подготвя преговорът на целия материал, изучаван през годината.

Обстоятелството, че съм и секретар на първичната партийна организация ми дава възможност за по-непосредствен контрол на целия ход на учебната година. Помагами в индивидуалната работа с хората. На всеки два-три месеца аз или агитпропът докладваме в партийното бюро или на събрание за протичане на учебната година. Изтъкваме комунистите, които участвуват активно в занятието, порицаваме неактивните. Партийното бюро се занимава още с такива въпроси като: изграждане структурата на партийната учебна година; подбира и предлага за обсъждане от комунистите тематиката: осигурява материалната база — помещение за занятията, учебници за слушателите, технически средства и др. Качеството на занятията, непрекъснатото повишаване идейно-методическото равнище на учебната година е също така грижа на партийното бюро, грижа на мен като пропагандист и партиен секретар. В това отношение резултатно ни помага партийният кабинет при заводския партиен комитет. Секцията „Партийна пропаганда“ организира консултации през цялата година, обменя опита на най-добрите пропагандисти, проверява със свои сътрудници занятията ни.

За единадесети път съм пропагандист и съм се убедил, че учебният процес не само дава знания на комунистите, на всички слушатели в просветните звена, но ги и сплотява, заякчава единството им, засилва у тях чувството за колективизъм, за другарска взаимопомощ, свързва политическата им съзнателност с трудовата активност. Ще посоча един случай през март тази година. В леярния цех бе обявено тревожно положение. Силовите кабели, които захранваха леярната на завода, бяха прекъснати. Необходима бе пълна мобилизация на целия колектив на енергетичния отдел, част от който са и слушателите от просветното звено. Тревогата обхвана всички. Създадохме няколко групи. Взаимодействието между групите осъществяваше ръководството на отдела. Аз съм и заместник на главния енергетик на завода и виждах как комунистите, специалисти и участници в школата по изучаване на „Идеологическата борба на съвременния етап“, работят с удвоени усилия. Предварителната подготовка извършихме в кратък срок, качествено, което спомогна същинската аварийна операция да приключи за три денонощия, рекорден срок според нас. По инициатива на комунистите (всички те са слушатели в школата) колективът на енергетиците се включи активно за изпълнение решенията на Националната партийна конференция и обеща да намали разходите на материали с един процент и да се икономисат енергийни ресурси за 36 000 лв. Тъй че участниците в просветното звено на нашата първична партийна организация са не само слушатели, но си извоюваха име на грижовни стопани, на трудолюбиви специалисти и работници, отзивчиви към решенията на Партията. В това виждам и ползата от моя труд като пропагандист и като партиен секретар.

Недялко ЙОТОВСКИ

пропагандист, секретар на първична партийна организация в хладилния завод „Антон Иванов“ — София

Digitized by Google

ИКОНОМИЧЕСКОТО ОБРАЗОВАНИЕ

В стопанския комбинат „Рила" е изградена и функционира добре единна система за икономическо образование. От няколкогодишната практика тази система оформи своята физиономия и наред с партийната учебна година дава на слушателите всестранни икономически знания, подпомага ръководителите, специалистите, работниците да се ориентират в динамично изменящите се икономически явления както в нашата стопанска организация, така и извън нея.

Непосредствено тематично и методично ръководство на системата се осъществява от съвет. При нас той се състои от седем души. В състава му са включени партийният секретар, председателят на комбинатския профкомитет, стопански ръководители, икономисти. Съветът си е поставил за разрешаване следните дългосрочни задачи: провеждане на целенасочени мероприятия за повишаване икономическата подготовка на кадрите; оказване на помощ на съветите за икономическо образование, изградени към поделенията на комбината; изучаване, обобщаване и разпространение на положителния опит в работата на всички звена по икономическото образование; подпомагане на ръководителите на учебните звена с учебни материали, нагледни средства, методическо съдействие.

По предложение на съвета системата за икономическо образование в нашия комбинат се изгради на две равнища: комбинат и предприятие. За всяко равнище е разработена програма, различаваща се по съдържание и по форма, в която се включват задачи на икономическото обучаване за всяка година, а в перспектива до 1980 г.

Съветът участвува най-активно във всички етапи на подготовката на едногодишните планове за икономическо обучение и квалификация, в съставянето на целевите програми, свързани с изучаването и прилагането на важни партийни и правителствени решения. Съветът на свои заседания обсъжда съдържанието на проектопрограмите за икономическо обучение. По негова препоръка съдържанието се допълва или се изчиства от дребнотемие.

Дейността на съвета получава нови проявления в процеса на реализиране на програмите по икономическото обучение. Установили сме принцип — във всеки курс, в практическите занятия да участвуват представители на съвета. Това дава възможност да се получат непосредствени впечатления за теоретичното и методично равнище на занятията.

Икономическата квалификация и преквалификация на първо равнище — комбинат, включва мероприятия с кадрите от централното управление и мероприятия, организирани от комбината, за ръководните кадри и специалистите от поделенията.

На първо място нашите усилия са насочени към разясняване, изучаване и рационално използване на нормативните документи по икономическия механизъм и неговото по-нататъшно усъвършенствуване. Реагиране на всяка промяна. При появяването на нови нормативни документи или при частични изменения в съществуващите организирани курсове за тяхното изучаване. Първият курс е в управлението на комбината с участието на всички специалисти. В целогодишните програми предвиждаме и провеждаме курсове за изучаване на основите на структурата, на главните измерения на икономическия механизъм. Слушатели са заместник-директорите на предприятията, началниците на отделите за планиране, за организация на труд и работна заплата, главните счетоводители. Най-често наши лектори са специалисти от Държавния комитет за планиране, Комитета по труда и работната заплата, Министерството на финансите, Българска народна банка и др. Високата квалификация на лекторите (повечето от тях често са участвували при съставянето на новите документи) се отразява положително на квалификационните курсове. В началото на тази учебна година организирахме курс с участието на директорите на предприятията. Освен въпросите, свързани с ефективността на производството, слушателите в курса се запознаха с основните, решаващите фактори за повишаване ефективността на износа, договорната дисциплина и др. Предстои провеждането на специализирани курсове с юрисконултите, с началниците на отделите за материално-техническо снабдяване. Полезни бяха и курсовете с началниците на технологичните отдели и главните моделиери на предприятията. В програмата за обучение бяха предвидени занятия по теория и практика с цел уеднаквяване на технологията, конструкцията и моделирането на облеклата като фактори за увеличаване на обществената производителност на труда.

Наскоро завършиха занятията с началниците на отделите „Технически и качествен контрол" за разясняване и прилагане на системата за управление качеството на продукцията.

В комбината действува целогодишен двуседмичен курс с кадрите, заети с ремонта и поддържането на машините. В програмата са предвидени теми от технически характер и по икономически проблеми. Съветът за икономическо образование отдава голямо значение на практическото реализиране на получените знания. Препоръките на съвета са да се затвърдят конкретните знания, свързани с непосредствените задачи на производството. Като осезаем резултат на целенасочените икономически знания считаме качествено разработените ин-

Digitized by Google

женерни проекти на заводите: „Витоша" — София, „България" — Пловдив, „Дружба" Варна, „В. Михалев" — Карнобат, „Мизия" — Плевен, и др. Те се отличават с голяма аналитичност, мащабност, насочват вниманието към най-главните фактори за висока ефективност на производството, към намаляване разхода на труд за единица изделия и най-икономичното изразходване на материалите. Икономическите подобрения стават все по-ефективни. С внедряване на нова организация на труда в завод „Мизия" разходът на труда за изработването на мъжките костюми ще се намали с 30 процента и ще се доближи до световните постижения. В завод „Пионер" също се внедрява новата организация на труд и очакваме производителността на труда да нарасне с 30 процента. Задачата, която си поставяме сега, е този опит за високопроизводителен труд да се пренесе и в останалите предприятия.

В почти всички звена от системата за икономическо образование в комбината теоретичните познания се свързват с потребностите на практиката, подпомагат практиката да се обогати с нови инициативи, насочени към изпълнение девиза на петилетката „Качество и ефективност". В семинара с ръководните кадри по научното управление на социалистическото производство, на който аз съм ръководител, само тази година обсъдихме немалко авторски разработки с голямо значение за практиката. Слушателката в семинара Радка Димитрова разработи темата: „Вътрешностопанската сметка в системата на стопанския комбинат „Рила". Слушателят Димитър Мирчев досега е разработил две теми: първа — „Новата технология на планиране", обсъдена в семинарно занимание в началото на учебната година, и втора — „Нормативно-оперативен метод за калкулиране на себестойността в шивашката промишленост", която предстои да бъде обсъдена. Тематичните разработки не спират до семинарното занятие. Техният път продължава по-нататък, разглеждат се от ръководството на комбината и по негова препоръка се изпращат за ползване от предприятията.

Съветът за икономическо образование оказва методическа помощ на второто равнище на икономическа квалификация или както ние го наричаме — равнище предприятие. В този втори поток се включват предимно преки ръководители, работници. Ръководството на комбината със съдействието на съвета е разработило общ тематичен план „Основи на икономиката, организация на производството и труда" за придобиване на икономически знания в курсовете за повишаване на разряда.

В съвета по икономическо образование отчитаме, че въпреки успехите все още не успяваме цялостно да отговорим на бързите, динамичните икономически процеси и явления. Според нас заслужава сериозно внимание по-нататъшната икономическа подготовка на преките ръководители — бригадири, групови майстори и др. Това се налага още повече предвид въвеждането на вътрешностопанската сметка и бригадната организация на труда. Следва още да се окаже по-голяма помощ на кадрите в новосъздадените и в малките предприятия, където икономическата подготовка е на по-ниско ниво. И така, като създаваме единен, непрекъснат процес на икономическо обучение, съдействуваме да се усъвършенствува още повече организацията на труда и производството.

Димитър СВИЛЕНОВ
зам.-генерален директор на стопанския комбинат „Рила" — София, ръководител на семинар и председател на съвета за икономическо образование към комбината

Digitized by Google

В ПЕНЗЕНСКА ОБЛАСТ

Пензенска област е една от средните области в Съветския съюз. Тя обхваща територия от 3000 кв. километра с над един и половина милиона население. От аграрен район преди Великата отечествена война сега областта е наситена с много промишлени предприятия, някои от които са с национално значение. Поради това тя коренно е изменила облика си.

Пенза и Пензенска област са широко известни в съветската страна. Те са свързани с миналото на страната, с имената на Радишчев, Белински, Лермонтов, с името на Иля Улянов — бащата на В. И. Ленин, който дълги години е бил учител в Пенза. Пензенска област е тясно свързана и с българската история. Обвеян със слава в сраженията на Дунав, при Никопол, Плевен и Пловдив е воювал за свободата на България от османско иго 121 пензенски полк. Пензенска област даде гостоприемство на много български военнопленници, между които и доста тесни социалисти, които взеха активно участие във Великата октомврийска социалистическа революция.

Изучавайки богатия опит на партийните комитети и организации в Пензенска област, особено бият на очи техните постижения в използването на техническите средства и пособия в тяхната целокупна дейност. За този опит си струва да се разкаже.

ДОМЪТ ЗА ПОЛИТИЧЕСКА ПРОСВЕТА

В наши дни повишаването на ефективността на марксистко-ленинската подготовка е неразривно свързано с широкото прилагане на технически средства в пропагандата. Използването на съвременната апаратура позволява да се демонстрират на занятията кинодокументи, диапозитиви, диафилми, грамофонни плочи, магнетофонни записи и печатни нагледни материали.

Домът за политическа просвета при Пензенския областен комитет на КПСС е нова четириетажна сграда, с обширни зали, кабинети и занимални, добре обзаведени, наситени с много технически средства и пособия. Създадена е приятна и уютна обстановка за занимания, вземат се всички мерки за редовното провеждане на занятия, за най-пълно използване възможностите на техническите средства.

В системата на политическата просвета в Пензенска област се обучават около 400 х. души — комунисти, комсомолци, безпартийни активисти. Главна задача на кабинета за политическа просвета е да отговори на нуждите на тази огромна армия, като се грижи за подготовката и преподготовката на пропагандистки кадри, които да могат компетентно и квалифицирано да обучават стотиците хиляди слушатели. Тук те изучават различни дисциплини, свързани с марксистко-ленинската закалка на обучаващите се, като философия, политическа икономия, научен комунизъм, история на КПСС и пр., като всичко се подчинява на една основна цел — изпълнение историческите предначертания на XXV конгрес на КПСС. Наред с редовните занятия в кабинета се провеждат областни семинари, курсове, четат се различни лекции Лектори са главно секретари и членове на бюрото и завеждащи отдели на обкома на КПСС, секретари на ГК на КПСС и други научни, обществени и стопански дейци. Голяма роля играе вечерният университет по марксизъм-ленинизъм, в който се учат над 2300 души, а заедно с филиалите — над 2800 души. Занятията в университета продължават 2 години и в него се приемат само хора със завършено висше образование. Стремежът не само в университета, но и в цялостната работа на дома за политическа просвета е изучаването на теорията на марксизма-ленинизма тясно да се свързва с практиката.

За повишаване квалификацията на пропагандистите, а още и за подготовката на слушателите по места голяма роля играе организационната техника или както още се нарича техническите средства — екранни и звукови пособия — кинофилми, телевизори, магнетофони и пр. Във всички учебни зали и кабинети според изискванията на отделните дисциплини са монтирани различни технически пособия. Техниката се ръководи от командния пункт, поставен на катедрата или бюрото на преподавателя — отварят се шкафовете, спуска се филмовият екран, излизат напред киноапарати, телевизори и пр. и започва прожекция или предаване, свързано с преподавания материал. След като занятието е завършено, чрез натискане само на едно или съответните копчета всичко се прибира отново в стената. В залата също са поставени необходимите табла, диаграми и др.

Нека като илюстрация да посоча как се използват екраните и звуковите пособия при занятията по История на КПСС.

Digitized by Google

Важен източник за изучаване историята на КПСС са хроникално документалните и научно-популярните кинофилми с историко-партийна тематика. Затова в помощ на пропагандистите се издават тематични каталози с кинофилми, които се препоръчват за използване в системата за политическа просвета.

През последните години значително е попълнен фонд с обществено-политически филми. Демонстрирането на такива филми като „Раждането на Партията", „Партбилет № 1", „Слово за партийния билет", „Партийният билет", „Разкази за комунистите", „Поема за работническата класа" и пр. способствуват да се повишава твърде много идейно-теоретическото равнище и възпитателното значение на тези филми. От кинодокументите слушателите получават както нови, така и допълнителни сведения за фактите, за обстановката, в която са протекли едни или други събития.

Много ценно пособие за изучаване историята на КПСС са звукозаписите.

Известно е, че В. И. Ленин в първите години на съветската власт, когато нямаше нито радиопредавания, нито кино, видя в грамофонните записи средство, което позволява да достига до широките народни маси живото слово на ръководителите на Партията и Правителството. Той самият вземаше най-активно участие в организацията на грамофонните записи. Сега не само домът за политическа просвета в Пенза, но почти всички такива домове в цялата страна разполагат с голям фонд от документални звукозаписи. Широко се използват диафилмите и диапозитивите.

Голяма роля като източник за нагледна информация играят и радиопредаванията. В това отношение както в областния, така и в районните и градските домове за политическа просвета се организират прегледи и прослушвания на радио- и телевизионни предавания.

В арсенала от нагледни средства в ръцете на пропагандистите са и много печатни пособия — албуми по история на КПСС, разни картографически издания, табла, диаграми и пр.

Съответните технически средства — звукови и екранни пособия, диаграми, албуми и др., има и в другите кабинети.

Интерес буди и кабинетът за технически средства. Тук са събрани всички такива пособия за обучение на пропагандистите, за да могат да боравят с тях. Техниката не само трябва да я има, да се закупи, но се иска и умение тя да се използва правилно и пълноценно.

Впечатление прави не само библиотеката с богат книжен фонд, но също така и много информационни средства — картотеки, азбучници, ленти и плочи по отделни проблеми, диафилми и диапозитиви. Пропагандистът идва тук, подбира необходимите му пособия, готов за занятия.

Големи са и грижите за пропагандистите. Те се поощряват с различни награди, а 12 пропагандисти са записани в почетната книга на областния комитет на Партията със специално решение на неговото бюро, а портретите им са поставени в читалищата. Записани са в почетните книги и имената на наградените с грамоти — това са най-добрите пропагандисти. Сега на почетната дъска стоят портретите на 4 пропагандисти, а в почетната книга са записани имената на 30 пропагандисти.

РАЙОН ОКТОМВРИЙСКИ

С такива технически средства разполага не само областният комитет на КПСС, но и районните комитети на Партията. Да вземем за пример Октомврийския РК на КПСС. Той е главно промишлен район с 200 хил. жители. Щатният апарат на комитета не е голям — около 15 души. Малкият щаб се допълва с нещатния партиен актив и с многото и добре организирани технически и други средства, които се използват, колкото се може по-добре и по-целесъобразно.

Направено е много, кабинетите са най-модерно обзаведени.

— Всичко е направено с помощта на комунистите, на трудовите хора, с помощта на предприятията в района.

Тая форма на използване труда и самодейността на комунистите широко се използва. В училищата също са обзаведени според изискванията на отделните дисциплини съответни кабинети с труда на колективите, и главно на родителите. Всеки е вложил по малко труд и се е получило нещо много голямо, много полезно, което дава обилни положителни резултати.

Характерно за Октомврийския РК на КПСС е, че всеки отдел на комитета има кабинет, който организира, урежда и за който отговаря. Към отдел „Пропаганда и агитация" е прикрепен кабинетът за политическа просвета; към отдел „Партийно-организационна работа" — информационно-методическият кабинет; към отдел „Промишленост и транспорт" — кабинетът по ефективността и качеството.

Кабинетът за политическа просвета, както и този към областния комитет, е също наситен с много технически средства, табла, диаграми и пр., всичко необходимо за провеждане занятията на високо равнище.

В много отношения същото е положението в големите заводи. Не случайно един от разделите на перспективния комплексен план на партийния комитет в Завода за изчислителни електронни машини се нарича: „Мероприятия за внедряване на техническите средства в пропагандистката работа". В него са набелязани мерки за осигуряване на пропагандистите с апаратура и информационен фонд, планират се занятия по изучаване устройството и правилата за експлоатация на апаратурата, методиката за използване на екранните и звуковите учебни пособия, разпространението на най-добрия опит по прилагане на техническите средства в пропагандата.

Партийният комитет в завода, кабинетът за политическа просвета, методическият съвет отделят много грижи пропагандистите задълбочено да изучават методиката за

Digitized by Google

използване на екранните, екранно-звуковите и звуковите средства за информация. За тая цел се провеждат специални семинари и консултации, теоретически и методически конференции.

Ето например как е преминала неотдавна една от методическите конференции на тема: „Изискванията на общата методика и опит за използване на техническите средства за пропаганда". До деня на провеждането й се организирали редица изложби на техническите средства в пропагандата, рекламни и справочни материали. За всеобщо запознаване била изнесена картотеката на информационния фонд на библиотеката. Поставени били и по един от всички разполагаеми в завода апарати.

Членовете на методическия съвет предварително посещавали занятията с цел да се запознаят как пропагандистите ползват техническите средства. Техните впечатления намерили отражение в доклада, който изнесъл пред конференцията председателят на методическия съвет.

Район Октомврийски има кабинет и по партийно-организационната работа, или както те го наричат информационно-методически кабинет. В него също има шкаф с подразделения за всяка партийна организация, в който са поставени и т. н. паспорти—история на завода и партийната организация, перспективният план, структура на организацията и пр., — изобщо цялостна характеристика на партийната организация. Събрани са и някои основни материали из нейната дейност и методически пособия. Не е нужно всичко това да се търси дълго, макар че на стената с шкафа нищо не е обозначено. Натискаш само съответния клавиш на командния пулт и исканите материали са налице. В отделен шкаф са поставени папки с материали по отделни проблеми на партийно-организационната работа. Привлича вниманието и справочникът информатор, подобен на информатора на гарата, където също само с натискане на отделни копчета, след кратко премятане на отделни листове, веднага може да се получи интересуващата информация: по състава на районната партийна организация, нейната структура, броят на комунистите, разпределението им по възраст, образование, пол, занятие, и то за всяка партийна организация в района. Дадени са също така данни за състава на партийните секретари, на лекторите, агитаторите, за районните обществени организации — Комсомола, профсъюзите и пр.

Кабинетът по партийно-организационната работа в района се обслужва от инструкторите на отдел „Партийно-организационна работа", които имат за задача не само да го поддържат в добър вид, но и да събират и обработват необходимите материали, да нанасят най-новите сведения, данни и пр., за да може по всяко време да се получава най-прясна и точна информация.

Голям интерес представлява и кабинетът по ефективността и качеството, който се намира под надзора на отдел „Промишлено-транспортен". Прави впечатление огромното табло, върху което е отразена районната система за управление на качеството. На преден план личи основният девиз на X петилетка на Съветския съюз: „Ефективност и качество". Поставена е плансхема за партийно-политическото осигуряване, внедряването на КСУКТП (комплексна система за управление на качеството, труда и продукцията). Съвсем ясно и нагледно е показано какво трябва да извърши всеки от различните органи на комитета и партийните организации: пленумът, бюрото, отделите, първичните организации.

Пленумът: определяне главните направления на районната организация за повишаване на качеството и ефективността.

Отдел „Партийно-организационна работа": усъвършенстуване на структурата на първичните партийни организации, разпределение и работа с кадрите, контрол и проверка на изпълнението, оказване помощ на комитета за упражняване контрол върху дейността на администрацията.

Отдел „Пропаганда и агитация": изучаване проблемите на качеството и ефективността в системата на политическото и икономическото образование; изучаване КСУКТП в районните школи с партийния и стопанския актив; организация на лекционната пропаганда за повишаване на качеството на продукцията; пропаганда на положителния опит чрез печата, радиото, нагледната агитация и пр.

Отдел „Промишлено-транспортен": анализ на показателите и равнището на работата по повишаване качеството на продукцията в предприятията на района; организация на социалистическото съревнование между колективите, подготовка на материали по достигнатите резултати за бюрото; контрол на изпълнението на плановете за социално-икономическото развитие; организиране на семинари и съвещания с партийните секретари по внедряване на КСУКТП, организиране на дни и прегледи на качеството, изложби и пр.; контрол по внедряване на КСУКТП.

Конкретизирани са и задачите на заводските партийни комитети и първичните партийни организации.

Системата за управление на качеството съдържа също така коефициентите за качеството и ефективността по: а) промишлени предприятия, б) научноизследователски и проектно-конструкторски институти, в) предприятия на търговията и общественото хранене, г) предприятия по транспорта, д) предприятия за битово обслужване.

Всичко е направено така, че всеки орган да види мястото си, задачите и отговорността си.

Кабинетите по ефективността и качеството се посещават извънредно много от редица партийни и стопански дейци, които не само сверяват часовника си по редица интересуващи ги проблеми, но и се учат, обменят опит, виждат какво е извършено и какво предстои да се прави, получават методическа помощ. Тези кабинети все повече и повече се утвърждават като техни ценни и постоянни помощници.

Димитър СТАНОЕВ

Digitized by Google

ПО-ГОЛЯМА ВЗИСКАТЕЛНОСТ КЪМ ПЕЧАТНОТО СЛОВО

Девизът на седмата петилетка „Ефективност и качество — качество и ефективност" намира своите конкретни измерения във всяка област на живота у нас. Повелята да се работи по-добре и по-резултатно не слиза от страниците на вестниците и списанията, от програмите на Радиото и Телевизията. Адресирана към целия наш живот, тя поставя нови изисквания за усъвършенстване на стила и методите на работа и пред средствата за масова информация. С това разбиране работи и редакционният колектив на вестник „Септември" — Стара Загора. Натрупаният за повече от три десетилетия опит бе преосмислен в духа на постановките на Единадесетия конгрес на Партията, на решенията на Февруарския пленум на ЦК на БКП от 1974 г., на Юлския пленум от 1976 г., на решението на Политбюро на ЦК на БКП за по-нататъшното подобряване на критиката в средствата за масова информация, на Националната партийна конференция през април тази година. Вестникът продължава да изпълнява своята роля на колективен организатор, пропагандатор и агитатор съобразно новите задачи, произтичащи от динамиката на нашето обществено-икономическо развитие.

Съвсем естествено е въпросите на ръководството на стопанските проблеми и начина на тяхното изпълнение да преобладават на страниците на вестника. Развитието на нашата икономика в светлината на партийните решения, в духа на Докладната записка на др. Тодор Живков за усъвършенстване на планово ръководство на икономиката и социалистическата организация на труда поставя много конкретни проблеми и вестникът като окръжен печатен орган, е длъжен да дава своя принос в тяхното решаване. При това технологичните описания и констативното изреждане на икономическите резултати в случая отстъпват пред конкретността и действения анализ. Да вземем отразяването на социалистическото съревнование. С ново разбиране в „Септември" осветлява въпросите на съревнованието — проблеми колкото стопански, толкова и идеологически. Вестникът не пише въобще за съревнованието, а чрез своите материали се стреми да посочва пътя за неговото правилно организиране и отчитане в съответствие с новите изисквания. Вече трета година редакцията съвместно с окръжния съвет на профсъюзите влага своя дял за организиране на масова надпревара между бригадите в предприятията от окръга. Обявените конкретни икономически показатели поощряват отделните трудови колективи да водят оживена благородна борба за първенство. В съревнованието през миналата година са участвували шестстотин и петдесет бригади, сто и двадесет от които са изпълнили плановете си шестдесет дни предсрочно. Воденето на съревнованието на широка основа продължава и през настоящата година. Добра оценка в това отношение заслужават редицата кореспонденции, статии и коментари, поместени под рубриките „Планът — ритмично, но по всички показатели", „Качество и ефективност" и други. Една от най-важните и постоянни задачи на вестника е да насочва социалистическото съревнование между трудовите колективи към най-пълно разкриване на резервите още при съставянето на насрещните планове, към максималното използване на тия резерви в процеса на производствената дейност, за да могат да се достигнат и надминат постиженията на първенците в окръга и страната.

През миналата година седемнадесет пъти се е появила рубриката „Репортерски маршрути", под която репортажът, кореспонденцията, отчетът, коментарът и други журналистически жанрове сполучливо съжителствуват. Вниманието на читателя и на съответните ръководители често бива привлечено от задълбоченото изследване на дадения проблем, от неговото правдиво осветляване, от категоричното мнение на журналиста по допуснатите слабости.

Чрез разговорите около редакционната маса редколегията на вестника цели да на-

Digitized by Google

сочи вниманието на читателите, на цялата общественост върху възлови проблеми от икономиката. При организирането на такива разговори редакцията се ръководи от правилото: подборът на участниците в разговорите, опитът и знанията им, умението на водещия събеседването — всичко това решава успеха на тази полезна инициатива. В разговора, на който е разгледан въпросът за мултипликационния подход, са поканени секретарят на окръжния комитет на Партията Руси Динев, секретарят на ГК на БКП в Стара Загора Пеньо Стефанов, генералният директор на ДСО „Хидравлика" Янко Ортакчийски и други специалисти. И, естествено, беседата между тях протича задълбочено, с познаване на материала, действено и ползотворно. В беседата последователно се разкрива същността на новия подход в икономиката, на умножаващия ефект, мястото на инженерната мисъл, партийно-политическата работа на първичните партийни организации за неговото прилагане, задачите и ролята на профорганизацията, на комсомолското дружество.

Темата пък на проведения в редакцията разговор с героите на социалистическия труд в окръга е „Работническата класа — с държавническо мислене към управлението на икономиката". Разговорът се води конкретно, целенасочено. Говорят компетентни хора, добре познати на целия окръг със своята образцова организация на труда. Те беседват с разбиране по злободневни насъщно важни неща. Тези и други разговори имат широк отзвук сред читателите. Те оказват своето благотворно влияние за преустройството на мисленето и поведението на работника в духа на Юлския пленум, за още по-голямото повишаване на дисциплината сред трудовите колективи.

Разбира се, разговорите около кръглата маса излизат и извън кръга на икономическите проблеми, но засега сполуката на вестника в това отношение е предимно в събеседването по актуалните стопански задачи.

Драгоценно завоевание на вестника е също така и рубриката „Бележник на публициста", която се следи с интерес от читателя, защото третира преди всичко актуални проблеми на деня.

На критиката във вестника редакционната колегия гледа като на важно партийно и обществено задължение. Тя доминира в много от материалите, излизащи под рубриките „Репортажни маршрути", „Актуално". „Бележник на публициста". Стремежът е критичните материали да се разработват в светлината на Решението на Политбюро на ЦК на БКП за критиката в средствата за масова информация, на основата на принципното партийно гледище за ролята и мястото на критиката в нашия живот. Вестникът се стреми колкото се може по-системно да упражнява строга, но справедлива, градивна критика към изоставащите колективи, към ръководителите, които със своите неправилни методи на работа спъват изпълнението на задачите и плановете. С критиката си окръжният печатен орган води борба за отстраняване на слабостите във всички области в живота, спомага да се създава в предприятията, учрежденията, АПК и пр. обстановка на нетърпимост към недостатъците и нарушенията в работата.

Много ръководители принципно оценяват критиката във вестника, правилно използват публикуваните критични материали, за да се мобилизират колективите в отстраняване на разкритите недостатъци. Колоната „По следите на нашата критика" се поддържа редовно. Около две трети от критикуваните изпращат обоснован отговор. Но зад „мълчаливата" една трета обикновено се крие бездействието на субективния фактор. Ето защо връщането отново към стари адреси за проверка на „мълчаливците" от страна на журналистите е крайно необходимо. И тази практика вестникът все повече я утвърждава.

Един от главните белези, които определят дейността на в. „Септември" като печатен орган на окръжното партийно и държавно ръководство, е ролята му на трибуна за популяризирането и внедряването на положителния опит в промишлеността, селското стопанство, в бита, в културата, образованието, здравеопазването, във всички сфери на живота. Рубрики като „Работнически диалози", „Съботни срещи" ни запознават с мислите на изтъкнати представители на работническата класа, на художествено-творческата интелигенция, на видни общественици. И тук стремежът на вестника е да спомага за непрестанното издигане ролята и значението на челниците, на изобретателите и рационализаторите. Особено внимание редакционното ръководство обръща на указанието на Националната партийна конференция за подобряване работата с обикновения работник, с редовите труженици за повишаване на тяхната съзнателност, на тяхното умение и творчество до равнището на първенците.

В раздела „Партиен живот" се поместват материали за партийната работа, за разнообразните инициативи из живота и дейността на партийните комитети, на първичните партийни организации в борбата им за по-високо качество и ефективност. В центъра на вниманието стоят въпросите около преустройството на идеологическата работа на окръжната партийна организация в светлината на решенията на Февруарския пленум на ЦК на БКП от 1974 година. По предварителен план една след друга се явяват статии като „Събранието", „Агитаторът", „Пропагандистът" и др.

Разбира се, по-пълното и задълбочено отразяване на проблемите на първичната партийна организация, нейната роля като политическо ядро и първообраз на трудовия колектив, научността в партийната работа, авангардната роля на комуниста, индивидуалната работа с хората, ролята на критиката и самокритиката — това са първостепенни задачи, които с пълна сила важат и за вестник „Септември", пред неговия редакционен колектив.

Пред вестника стои голямата задача: с

Digitized by Google

разнообразните средства и форми на печатното слово да помага така на ППО, че усъвършенстването на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката да стане основно съдържание на тяхната политико-възпитателна и организаторска работа.

Повикът за ефективност и качество поставя нови изисквания пред самия редакционен колектив на вестника, за още по-съвършена организация на работата вътре в самата редакция, на всеки журналист. Тук стои проблемът за най-рационално използване на всяка територия в сравнително малкия формат на вестник „Септември", за най-сполучлив отговор на поставените задачи, за още по-задълбочена разработка на проблемите. Въвеждането на много рубрики при сегашната периодичност на вестника (три пъти в седмицата) е неоправдано. При това има рубрики без особено ясен замисъл, а осъществяването им е бледо. Например рубриката „Хора, за които се говори" в никакъв случай не може да бъде защитена както досега с бледи скици за първенци в труда... Хубаво е, че редакционното ръководство е направило извод в това отношение и от началото на тази година е налице едно прецизиране на рубриките, но процесът не е доведен до край. Очевидно при тази си периодичност вестникът не е в състояние да задоволи специфичните интереси на отделни групи читатели и броят на специалните страници може би ще трябва да се намали, а ония, които продължават да излизат, се нуждаят от качествено подобрение. Постигнатите завоевания в „Съвремие" — притурка за литература и изкуство, „Хумор и забава" и др. задължават да се търсят нови висоти.

В борбата за по-висока ефективност на печатното слово се налага редакцията да обърне по-голямо внимание върху качеството на разработката в някои жанрове във вестника като уводната статия, есето, където общите констатации и дежурните указания, както и излишно приповдигнатият тон се разминават с деловия стил, с целенасоченото разглеждане на повдигнатите в тях въпроси. От по-голямо прецизиране се нуждае и протоколната информация, която въпреки настъпилото подобрение понякога все още е излишно обременена с подробности.

Полезно ще е, ако се повиши критерият на взискателността при отделни материали в рубриките „Репортерски маршрути" и „Разговор около редакционната маса". У някои щатни редакционни работници е все още налице увлечението да пишат по-дълги и по-подробни материали, в една публикация се мъчат да разглеждат много въпроси. А размерът на материала не всякога е гаранция за неговото добро качество, за таланта и възможностите на журналиста. При някои от „Разговорите" пък се допуска излишна словоохотливост.

Верен на своята дълголетна традиция, вестник „Септември" полага усилия да води по страниците си разговори по животрептящи проблеми от нашия живот. Рубриката „Социалистическият начин на живот — реалност и проблеми" в това отношение е съвсем навременна и необходима, но за съжаление досега тя не се изпълва с необходимите съдържателни материали, които да отговорят на нейното предназначение. Твърде информативно се води и разговорът за професионалния и гражданския дълг на учителя...

Като отчитаме същественото подобряване на работата с критичните материали, не можем да отминем и някои нейни слаби страни. През миналата година в. „Септември" е поместил сто деветдесет и три критични материала. За неговите сто петдесет и пет броя те са предостатъчни. Но важното в случая е какво се крие зад общата цифра. Наред със сполучливата критика в някои от материалите по страниците се появяват и редица набързо написани бележки, реплики, вицове, анекдоти, в които липсва точен адрес, а стои общата препоръка от рода на „надяваме се, че съответните органи ще направят необходимото"... В това отношение са далеч по-големи възможностите на страницата „Хумор и забава". Читателят остава с впечатлението, че нейното списване е твърде инцидентно, че липсва предварително планиране и проучване на проблемите.

С уважение и внимание редакцията се отнася към писмата и сигналите на читателите, полага системни грижи за тази толкова важна връзка между вестника и трудещите се. Десетина писма на ден, още толкова посещения в редакцията и сигнали, получени по телефона — това дава възможност на редакторите да бъдат в курса на редица проблеми, да знаят от какво се вълнуват читателите. Не случайно редица значителни, предимно критични материали, са написани по читателски писма. Но ако внимателно проследим публикациите от този род, ще открием, че във взаимоотношенията вестник—читател има значителна територия за овладяване. В тях в повечето случаи вестникът разглежда и анализира ония страни от писмата, които лично засягат конкретния читател. Неумението да се хваща и изнася на преден план обществено значимото, да се коментират ония проблеми, повдигнати в писмата, които имат по-широк обществен диапазон, води до намаляване на техния брой. В това отношение редакцията може да се възползва от опита на вестник „Работническо дело" в работата му с читателските писма и рапорти пред Националната партийна конференция.

Благодарствените писма, които се получават в редакцията, обикновено са адресирани до органите на здравеопазването, а критичните — до транспорта, търговията и услугите. Не само във в. „Септември", но и в някои централни вестници се пише твърде много за неуредиците в градския транспорт. Те наистина съществуват и трябва навреме да се изнасят в пресата. Но как? За тяхното отстранява-

Digitized by Google

не ще помогне само правдивата, уместна и конкретна критика. И преди всичко — творческата, конструктивната критика.

За да завършим бележките си за онова, което е неусвоена територия във вестника, ще добавим, че редакцията допуска известно робуване на фактите (само се изреждат, без да се анализират) в някои материали от залите на съда, в публикации на морално и социално-етични теми.

Преодоляването на тези недостатъци, по-нататъшното повишаване качеството на вестника като близък помощник на ОК на БКП и ОНС е в центъра на вниманието на редколегията, на първичната партийна организация при редакцията, на целия редакционен колектив. Освен на редовните летучки категорични изводи са направени и на окръжното годишно съвещание с журналистите, набелязани са конкретни мероприятия за повишаване ефективността в работата на редакцията.

Оперативно политическо ръководство, помощ и висока взискателност спрямо работата на редакционния колектив оказа и окръжният комитет на БКП. Ръководейки се от Лениновата постановка, че вестникът е част от партийното дело, комитетът полага всестранни грижи за усъвършенстване на списването му, за повишаване на неговата роля и авторитет. В това отношение наред с изпълнението на редица партийно-организационни мероприятия трябва да се отбележи и редовното сътрудничество във вестника на най-отговорните партийни и държавни ръководители в окръга. Пример в това отношение дава първият секретар на ОК на БКП Вълчо Найденов, секретарите, членовете на бюрото, членовете на изпълкома на ОНС. За осигуряването на най-широко сътрудничество от страна на партийните работници бюрото на комитета е взело специално решение.

Постоянна грижа на окръжния комитет на Партията и на самото редакционно ръководство е да се утвърждава още по-силно ролята на в. „Септември" като окръжен печатен орган, да се издига неговото идейно и професионално-журналистическо равнище в съответствие със задачите, които окръжната партийна организация поставя пред трудещите се в окръга за решаване през седмата петилетка.

Георги МАТЕВ

В ЦЕНТРАЛНАТА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА КОМИСИЯ

Бюрото на Централната контролно-ревизионна комисия на БКП потвърди наложеното наказание „изключване от редовете на Партията" на инж. Георги Неделчев Атанасов — бивш директор на стопански комбинат „Стоманобетонови конструкции и изделия" — София.

Защо инж. Г. Атанасов стигна до това положение?

Ще посочим някои от мотивите.

Едно от обвиненията към него е, че той системно е нарушавал изискванията на чл. 61 от Устава на БКП и Инструкцията на ЦК на БКП за определянето, събирането и отчитането на членския внос. Той е лъгал Партията, като за времето от 1970 — 1975 година е плащал членски внос не по дохода, а по основната месечна заплата. През 1976 година не е показал получения хонорар в размер на 9000 лв. За периода 1970—1976 година бил задължен да изплати допълнително членски внос на сума 279 лева.

Като ръководител е нарушавал колективния метод на работа, не се е считал с мнението на своите сътрудници при решаването на редица въпроси. Проявявал надменност, самолюбие и навсякъде изтъквал себе си.

При работата с кадрите не се е съобразявал с ленинските изисквания да ги подбира и издига по техните делови и политически качества.

Комитетът за държавен и народен контрол е установил, че инж. Г. Атанасов е допускал закононарушения при построяването на собствена вила в гр. Мичурин, като материалите са предадени на главната прокуратура на НРБ.

Digitized by Google

«ЗАЩО КОНСТРУИРАНЕТО НА БЮРОТО СЕ ПРОТАКА?»

В кн. 5 от 1978 година списанието публикува критичен материал под горното заглавие. В редакцията се получи писмо от Никола Загорски, секретар на Благоевски районен комитет на БКП — Пловдив. Ето неговото съдържание:

„Критиката към РК на БКП и лично към мен е справедлива, защото независимо от мерките, които вземаме в продължение на няколко години, откакто съществува районният комитет, същите са недостатъчни и неефективни. Състоянието на първичната партийна организация все още не е добро, допускат се негативни страни в нейния живот.

РК на БКП и лично аз като секретар сме се ръководили единствено от съображението да помагаме за укрепването на та зи организация и на целия колектив.

Основният въпрос, който се третира в критичната статия на списанието, е, че е нарушен демократическият централизъм при избирането на др. Комитова за секретар на първичната партийна организация при СПТУ „Пеньо Пенев" — Пловдив.

На заседанието на партийното бюро за избиране на партиен секретар първоначално аз поведох разговор с членовете на бюрото „кой може да бъде издигнат за партиен секретар". Действително всички, с изключение на др. Щерев, изразиха мнение, че най-добре е да бъде избран същият, който допреди две години оглавяваше организацията. Той обаче изрази мнение да се издигне по-млад другар, тъй като на него му остават две години до пенсия и пр. При обсъждане на проекта за партийно бюро, непосредствено преди отчетното събрание, на заседанието на бюрото същият пак си беше направил самоотвод.

След като ги изслушах, аз предложих от името на РК на БКП да бъде избрана др. Комитова, като за това се мотивирах.

При гласуването от пет души за нея дадоха гласа си двама. Тя не вдигна ръка за себе си, като изрази опасение, че няма да се справи. На моя въпрос: „Другарко Комитова, вие съгласна ли сте и приемате ли да бъдете избрана?", тя отговори, че е съгласна, след като и РК на БКП има такова становище. Аз се обърнах към протоколчика с думите: „Да се запише в протокола, че за секретар на първичната организация се избира др. Комитова, с трима „за" и двама „против". При това положение тя е уставно избрана за партиен секретар.

Аз не съм поставил на гласуване пред партийното бюро избирането на др. Щерев за партиен секретар. Не съм предопределил и кой за какво да отговаря като член на партийното бюро.

Отново заявявам, че упражнената в статията критика я приемам и считам, че тя ще помогне в бъдещата ни работа за укрепване единството и подобряване цялостната дейност на първичната партийна организация в СПТУ „Пеньо Пенев".

Никола ЗАГОРСКИ
секретар на РК на БКП —
район „Димитър Благоев" — Пловдив

БЕЛЕЖКА НА РЕДАКЦИЯТА

Няма да спорим и отново да повдигаме въпроса за верността на фактите, които са изнесени в критичната статия, поместена в брой 5 на списанието. Истината обаче е една. Тя е документирана в протоколите на първичната партийна организация.

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПРОФИЗДАТ

Г. В. ПЛЕХАНОВ И СОЦИАЛИСТИЧЕСКОТО ДВИЖЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

Ангел Веков

Авторът изследва мястото и ролята на Плеханов в развитието на марксистката мисъл в България, характера, съдържанието и етапите на това влияние. Българската социалдемократическа партия беше една от тези партии, които изпитваха в най-голяма степен неговото влияние, проникващо в България както чрез личните контакти, които Плеханов поддържаше с българските марксисти, така и чрез неговите съчинения. Основната авторова концепция е да разгледа само въпросите, които показват как и доколко тесните социалисти, придържайки се в Марксовото учение, въпреки безспорния авторитет, с който Плеханов се ползва у нас и след 1903 г., в редица случаи застъпваха възгледи, по-близки до Ленин, отколкото до тези на Плеханов, или го подкрепяха само когато той все още стоеше на марксистки позиции и заедно с Ленин участвуваше в борбата против ликвидаторите и троцкизма, т. е. подкрепяха у него здравото марксистко начало.

ПСИХОЛОГИЧЕСКИ ПРОБЛЕМИ НА ПРОПАГАНДАТА

Стоян Горчев

В етапа на изграждането на развито социалистическо общество у нас пропагандата е призвана да съдействува за формирането на действен марксистко-ленински светоглед у трудещите се, да ги мобилизира активно да участвуват в социалистическото строителство и управлението на обществото, да бъдат устойчиви и последователни в идеологическата борба. В книгата на Ст. Горчев се изследват актуални въпроси на партийната пропаганда от позициите на марксистко-ленинската психология. В тясна връзка с пропагандната практика се анализират основните фактори и условия за идейното изграждане на личността, механизмите, чрез които се реализира пропагандното общуване, изследва се ролята на убежденията, потребностите, интересите, мотивацията като предпоставка за успешна пропагандна дейност.

ПОЛСКОТО РАБОТНИЧЕСКО ДВИЖЕНИЕ

Часлав Козловски

Книгата (в превод от полски) е систематизирано изложение на историята на полското революционно работническо движение от зараждането на полската работническа класа през първата половина на XIX в. до края на 1973 година. Опирайки се на редица документални източници, авторът проследява израстването на полския пролетариат, неговия състав, нивото на неговата политическа и професионална организираност, връзките му с революционните работнически движения в другите страни. На фона на новата и най-новата история на Полша той релефно очертава мястото и ролята на полския пролетариат в борбата за национална независимост, против фашисткия режим на Пилсудски, против хитлеристките окупатори в годините на Втората световна война. Специално внимание се отделя на ролята на полската работническа класа и на нейния авангард — Полската обединена работническа партия в изграждането на развито социалистическо общество в народна Полша.

ПРОФИЗДАТ

ПОВИШАВАНЕ КВАЛИФИКАЦИЯТА НА РАБОТНИЦИТЕ В ПРОМИШЛЕНОСТТА

Ангел Манолов

Разглеждат се въпросите, свързани с изменения в характера, съдържанието и професионалното разделение на труда, а също и изменения в професионално-квалификационната структура на работниците. Особено място е отделено на състоянието и тенденциите в повишаване квалификацията и образователното равнище на работниците, като се прави критичен анализ на съществуващата практика. На основата на теоретичен анализ на проблемите авторът формулира изводи от практически характер, насочени към усъвършенствуване системата и формите за повишаване квалификацията и образователното равнище на работниците.

ДЪЛГ И ПРИЗВАНИЕ

Боян Кастелов

Въз основа на богат документален материал авторът проследява израстването на Борис Хаджисотиров, Димо Хаджидимов, Ламби Кандев, Любица Ивошевич-Димитрова, Станке Димитров—Марек и Крум Кюлявков като революционери и публицисти. На фона на историческите събития и чрез анализа на ораторската и публицистичната им проза оживяват образите на видните партийни и синдикални дейци, чийто пример вдъхновява строителите на развитото социалистическо общество.

Digitized by Google

ТЕОРЕТИЧЕСКИ И ПРАКТИЧЕСКИ ПРОБЛЕМИ НА ОБЩЕСТВЕНОТО РАЗВИТИЕ

СБОРНИК

През декември 1976 г. в София се състоя тридневна Международна конференция на партийни и научни работници, посветена на теоретическите и практическите проблеми, поставени от конгресите на братските партии от социалистическите страни. В конференцията взеха участие делегации на Българската комунистическа партия, Германската единна социалистическа партия, Комунистическата партия на Съветския съюз. Кубинската комунистическа партия, Монголската народно-революционна партия. Полската обединена работническа партия, Румънската комунистическа партия, Унгарската социалистическа работническа партия, Чехословашката комунистическа партия и на списание „Проблеми на мира и социализма". В предлагания от Партиздат сборник са поместени материалите от конференцията, които отразяват найновия, богат и разнообразен опит, натрупан от братските партии в социалистическото и комунистическото строителство, засягат широк кръг от теоретични и практически проблеми, задачи и цели на сегашното и бъдещото развитие на тези партии.

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

● **Брежнев. Л. И., ВЕЛИКИЙ ОКТЯБРЬ И ПРОГРЕСС ЧЕЛОВЕЧЕСТВА** Политиздат, Москва, 1977.

Доклад, изнесен на съвместното тържествено заседание на Централния комитет на КПСС, Върховния съвет на СССР и Върховния съвет на РСФСР в Кремълския дворец на конгресите на 2 ноември 1977 година.

● **Брежнев, Л. И., СОВЕТСКИЕ ПРОФСОЮЗЫ В УСЛОВИЯХ РАЗВИТОГО СОЦИАЛИЗМА,** Политиздат, Москва, 1978.

В сборника са поместени изцяло или частично доклади, речи, изказвания, приветствия на Л. И. Брежнев за периода от ноември 1964 до ноември 1977 г., в които се разглеждат теоретическите основи и практическите задачи в дейността на съветските профсъюзи на съвременния етап.

● **Брежнев, Л. И., О КОНСТИТУЦИИ СССР. Доклады и выступления,** Политиздат, Москва, 1977 г.

Брошурата съдържа избрани откъси от доклади и речи на Л. И. Брежнев, произнасяни по различни поводи, но засягащи проблемите за конституцията като основен закон на СССР.

● **ВНУТРИПАРТИЙНАЯ ДЕМОКРАТИЯ И ПОВЫШЕНИЕ АКТИВНОСТИ КОММУНИСТОВ,** Ред. колегия, Изд. „Мысль", Москва, 1977.

Монографията е посветена на един от най-актуалните проблеми в теорията и практиката на партийното строителство. Авторите, като анализират дейността на местните партийни органи и първичните партийни организации, разкриват системата на вътрешнопартийните отношения в условията на развития социализъм. Разглеждат се критериите, оценките и факторите за повишаване активността и отговорността на комунистите, както и въпросът за авангардната им роля в борбата за успешното провеждане на партийната политика.

● **Анчишкин, И. А., ЭКОНОМИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ РОСТА БЛАГОСОСТОЯНИЯ СОВЕТСКОГО НАРОДА,** Изд. „Наука", Москва, 1977.

Разглеждат се икономическите условия за нарастване благосъстоянието на съветския народ и постепенния преход към комунистическото разпределение на продуктите.

● **Тимченко, И. П., К. ДУХОВНОЙ СВОБОДЕ!** Социальные и идеологические проблемы преодоления религиозности женщин, Политиздат, Москва, 1978.

● **Гренье, Фернан, ИЗ ЖИЗНИ ФРАНЦУЗСКОГО КОММУНИСТА,** Изд., „Прогресс", Москва, 1977.

20700

Digitized by Google

Цена 0,30 лева

Digitized by Google

PERIODICALS

Digitized by Google

Berkeley
LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA

Digitized by Google